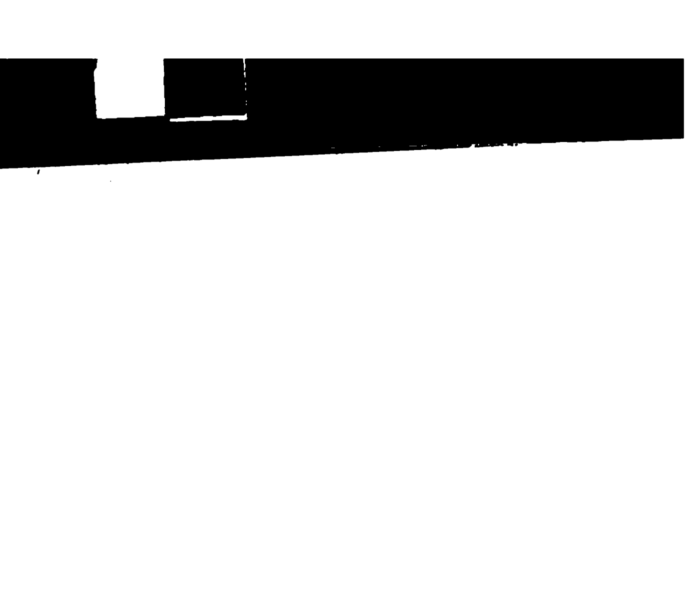

[redacted]

[redacted]

VOCABULAIRE

FRANÇAIS-TURC.

VOCABULAIRE

FRANÇAIS-TURC

A L'USAGE

DES INTERPRÈTES, DES COMMERÇANS, DES NAVIGATEURS,

ET AUTRES VOYAGEURS DANS LE LEVANT,

CONTENANT

Les mots les plus usités de la langue française rendus en turc avec les caractères arabes et leur prononciation en lettres latines; les mots arabes et persans avec l'indication de leur origine, toutes les fois qu'ils sont usités en turc; l'emploi des mots au propre et au figuré, avec leurs acceptions diverses; les termes les plus nécessaires dans le commerce, les sciences et les arts; les dignités de l'Empire Ottoman appartenant à l'ordre religieux, civil et militaire; les mots nouvellement adoptés, autant qu'ils ont été susceptibles d'être traduits en turc; enfin un grand nombre de désignations de pays, de villes, de fleuves, de montagnes, etc, appartenant à la géographie du Levant.

PAR T.-X. BIANCHI,

CHEVALIER DE LA LÉGION-D'HONNEUR, SECRÉTAIRE-INTERPRÈTE DU ROI POUR LES LANGUES ORIENTALES, MEMBRE DE LA COMMISSION CENTRALE DE LA SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE, MEMBRE DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE DE PARIS, ET CORRESPONDANT DE CELLE DE LONDRES, etc., etc.

ÉVERAT, IMPRIMEUR DE LA SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE,

Rue du Cadran, N° 16.

1831.

[redacted]

PRÉFACE.

›s l'année 1806 la classe d'histoire et de littérature an-
de l'Institut, dans un rapport adressé à l'empereur Napo-
:rut devoir signaler le besoin d'un dictionnaire français-
on a lieu de s'étonner, d'après l'importance de nos
ts politiques et commerciaux avec la Turquie, que cette
n'attirât pas également l'attention du souverain sur la né-
de publier un dictionnaire français-turc. En effet, la langue
ttomans est bien plus répandue que l'arabe dans les provinces
Turquie où se trouvent nos principaux établissemens com-
aux, et sur cette terre classique qui appelle chaque jour
ıvestigations des voyageurs et des savans. Cette langue est
ant plus utile aux Européens que, même dans les parties de
ent, telles que l'Égypte et la Syrie, où l'arabe est la langue du
le, le turc est le seul idiome que parlent et écrivent partout
épositaires du pouvoir et les gens instruits : c'est dans cette
ıe que sont écrits les traités de paix, de commerce et d'ami-
non-seulement avec la Porte, mais avec toutes les régences
Barbarie ; elle est également employée à la cour de Perse, où
i, ses ministres et les grands du gouvernement la parlent
ant plus volontiers qu'elle est celle du souverain, qui lui-même
e la tribu des Khadjars, et tire son origine du Turkestan (1).
ussi, depuis bien des années, la publication d'un dic-

Si, sous le rapport littéraire, *la langue turque n'a pas la même* im-
ace que *l'arabe et le persan, elle possède cependant* un nombre con-

tionnaire français-turc, ou même d'un vocabulaire assez étendu de cette langue était-elle généralement désirée. On comprendra surtout ce besoin en songeant que le seul ouvrage complet à l'aide duquel on avait pu jusqu'à ces derniers temps se mettre en état de parler et d'écrire le turc était le 4e vol. in-folio de l'immense lexique de Meninski, publié à Vienne en 1687, sous le titre de *Onomasticum-latino-turcico-arabico-persicum.* Cet ouvrage, devenu très-rare depuis bien des années, l'est tellement aujourd'hui que des libraires de Paris demandent jusqu'à 500 fr. des exemplaires que le hasard ou la mort de quelques savans font de temps en temps tomber entre leurs mains. On rencontre encore quelquefois le dictionnaire italien-turc du père Bernard, imprimé à Rome en 1665; le lexicon latin-turc de Clodius (Leipsick, 1730); le vocabulaire de Viguier (Constantinople, 1790); celui de Preindl (Berlin, 1791); celui de Pienzola (Venise, 1801); mais tous ces ouvrages, indépendamment de leur extrême rareté et du prix excessif qu'on en demande, ont le double inconvénient ou d'être écrits dans des langues étrangères, ou de ne contenir qu'un nombre trop borné des mots les plus essentiels de la langue.

Une circonstance particulière fit encore sentir plus vivement il y a quelques années, la privation d'un dictionnaire français-turc et turc-français, et détermina la publication de celui qui j'offre présentement au public, ce fut l'envoi que fit en France le vice-roi d'Égypte de jeunes Égyptiens destinés à recevoir à Paris le bienfait d'une éducation toute européenne. Comme notre langue devait servir de base à cette éducation, on fut à la recherche des dictionnaires français-turc et français-arabe qui pouvaient seuls en faciliter l'enseignement à ces jeunes étrangers, e

sidérable d'histoires ottomanes, de voyages, de traités estimés sur la géographie de l'Orient; et se recommande également à l'attention des savans par des traductions ou imitations d'ouvrages très-recherchés de littérature arabe et persane, dont les originaux sont devenus très-rares.

[redacted]

ıva le regret de ne pouvoir rien leur offrir de satisfaisant
'd. Ce fut à cette occasion que quelques amis, et notam-
. Jomard, membre de l'Institut et chef de la mission
ıne à Paris, m'engagèrent à composer un simple vo-
'e français-turc contenant les mots les plus nécessaires de
ıe. Je me livrai de suite à ce travail, bien déterminé à
nposer qu'un vocabulaire de quelques centaines de mots
ent; mais après avoir terminé les premières lettres de mon
ge sur ce plan, je me laissai bientôt aller à l'idée de lui
r plus d'étendue, et vis presque insensiblement mon vocabu-
e grossir de plus des vingt mille articles dont il se compose
rd'hui. Cette circonstance expliquera la nécessité du petit
ıdice que j'ai placé à la fin du volume pour en compléter la
ière partie.

substance de cet ouvrage, en ce qui concerne les mots turcs,
tirée en grande partie de l'Onomasticon de Meninski dont on
le considérer comme un résumé. Toutefois, ne me bornant
ux seuls mots de *l'Onomasticon*, j'ai extrait des ouvrages an-
ırs et postérieurs à ce dernier, ainsi que de divers manuscrits
bibliothèque du roi et du ministère des affaires étrangères,
ce qui pouvait ajouter à l'utilité de ce vocabulaire. A ces élé-
ı indispensables à la composition d'un ouvrage de cette nature,
cru devoir ajouter une foule de locutions qui ne se trouvent
t dans les anciens dictionnaires, et que j'ai été à même de recueil-
ıoit par la lecture des meilleurs ouvrages de la langue que j'ai
iée depuis plus de vingt-cinq ans, soit par mes rapports fré-
ıs et presque journaliers avec des hommes instruits du pays
lant un séjour de près de dix années, tant à Constantinople
dans d'autres parties de l'empire ottoman.

e plan que j'ai suivi dans la composition de ce vocabulaire est
i des dictionnaires modernes français-latins. Au milieu des dif-
ltés *inséparables d'un premier essai de ce genre*, mon inten-

tion, en donnant à ce travail le titre modeste de vocabulaire, été d'écarter la responsabilité des devoirs que m'auraient imposés titre de dictionnaire, auquel je suis bien loin de l'assimiler. Je n suis néanmoins appliqué à donner à mon travail plus d'étendue de développement que n'en comportent les vocabulaires ordinaire On pourra en juger par l'inspection de l'ouvrage même et celle d sommaire qui indique que ce vocabulaire contient : *les mots l plus usités de la langue française rendus en turc avec les cara tères arabes et leur prononciation en lettres latines; les mots arab et persans avec l'indication de leur origine, toutes les fois qu'i sont usités en turc; l'emploi des mots au propre et au figuré av leurs acceptions diverses; les termes les plus nécessaires dans commerce, les sciences et les arts; les dignités de l'empire ott man appartenant à l'ordre religieux, civil et militaire; les mo nouvellement adoptés, autant qu'ils ont été susceptibles d'être tr duits en turc; enfin un grand nombre de désignations de pays, villes, de fleuves, de montagnes, etc., appartenant à la géogr phie du Levant.*

Cet ouvrage, comme l'indique le titre, est destiné à l'usage d interprètes, des commerçans, des navigateurs et autres voyage dans le Levant. Mais ayant par état l'honneur d'appartenir m même à la classe des interprètes du roi en Turquie, c'était surtc à ces fonctionnaires utiles, à ces sentinelles perdues de la diplon tie et du service consulaire de la France dans le Levant, que devais consacrer le fruit de mes travaux. Puisse ce faible résul des efforts de leur vétéran et de leur ami leur être de quelque u lité dans la carrière laborieuse, pleine de dangers, et par ce mo honorable, qu'ils sont appelés à parcourir ; carrière, du reste, q a besoin d'encouragement, et réclame encore toute la sollicitu d'un gouvernement juste et paternel.

En accompagnant les mots turcs de la prononciation en lett *françaises*, mon intention a été de mettre aussi ce vocabulaire à

portée des personnes qui, sans avoir fait une étude approfondie de la langue, voudraient néanmoins en faire usage pour parler ; ainsi, à l'aide de ce volume d'un format portatif et commode qui leur a manqué jusqu'à ce jour, les officiers de notre marine militaire dans le Levant, nos capitaines marchands, nos commerçans, les voyageurs et autres, pourront désormais exprimer directement leurs idées dans leurs rapports fréquens avec les Turcs.

Depuis bien des années les Ottomans ont constamment marqué de la préférence pour la France et pour tout ce qui leur vient de ce pays. Cette vieille sympathie de ce peuple pour nous remonte au règne de François Ier, et fut d'abord le résultat d'intérêts politiques qui portèrent les deux nations à se rapprocher l'une de l'autre pour opposer plus de résistance à la puissance, alors si redoutable, de Charles-Quint. Depuis lors, les guerres fréquentes de l'Autriche avec la Turquie, les rivalités de l'Allemagne envers la France, l'accroissement de la puissance russe en Europe, et plus tard le démembrement de la Pologne, cimentèrent ces premiers liens, et firent de l'alliance de la France avec l'empire ottoman une de ces nécessités qu'une politique sage et bien entendue ne doit jamais perdre de vue.

En expliquant par des phrases courtes et concises quelques expressions de notre langue qui n'avaient jamais été rendues en turc jusqu'à ce jour, mon but a été d'étendre l'usage de ce vocabulaire aux jeunes Ottomans qui depuis quelque temps se livrent avec ardeur à l'étude de notre langue. On sait que dès l'année 1784 un assez bon nombre d'ouvrages français sur les mathématiques, la géographie, la navigation et l'art militaire ont été traduits du français en turc et imprimés à Constantinople ; mais c'est surtout, depuis, que l'empire ottoman, a pris dans ces derniers tems une tendance marquée vers une civilisation relative, que la langue *française* peut acquérir dans ces *contrées toute l'importance et la supériorité dont elle jouit depuis long-temps ailleurs.* Du goût et de la propagation

de notre langue dans l'Orient doivent naturellement résulter parmi les Turcs une influence toute française et des besoins nouveaux dont notre politique et notre industrie peuvent un jour retirer les plus grands avantages.

Voici ce qu'à cet égard disait Volney vers la fin de l'an III (1795); ces paroles sont d'autant plus remarquables que les événemens survenus depuis semblent leur avoir donné tout le caractère d'une prophétie. « Si l'on soulève un instant, disait-il, le voile de l'a- » venir; si l'on calcule que la secousse actuelle de l'Europe en- » traînera la subversion générale du système coloniale *et l'affran-* » *chissement de toute l'Amérique;* que de nouveaux états formés » rivaliseront bientôt les anciens sur l'océan Atlantique; que, con- » centrée dans ses propres limites, l'Europe sera contrainte d'y » restreindre son théâtre d'industrie et d'activité; l'on concevra » qu'il nous importe de nous assurer de bonne heure du bassin de » la Méditerranée qui, portant nos communications dans le nord » par la Mer-Noire, dans le Midi par la Mer-Rouge, et liant à la » fois l'Asie, l'Europe et l'Afrique, peut devenir à notre porte et » dans nos foyers le théâtre du commerce de tout l'univers. » Sans doute la position géographique de la France semble dans l'avenir lui promettre ces grands avantages : il serait néanmoins difficile d'en fixer l'époque, lorsque Malte et Corfou, les deux principales clefs des mers du Levant, sont entre les mains des Anglais; car l'occupation même d'Alger ne peut compenser la supériorité de position de l'Angleterre. Mais la France pourrait encore jouir d'avantages immenses en cessant de conserver à un seul port du royaume le monopole du commerce du Levant, et en appelant tous les autres à une juste participation. Ce qui lui importe également, c'est qu'en renouant avec soin nos anciens rapports d'amitié avec l'empire ottoman, empire dont le génie et la sagesse du sultan Mahmoud *peuvent développer* toutes les ressources, elle apporte dans ses

gociations cet esprit de persévérance et de suite qui seul doit en surer le succès.

Annoncé en 1827, une première livraison de ce vocabulaire ut remise en 1829 au ministère des Affaires Étrangères et à la mission égyptienne de Paris; je dois quelques excuses au public pour les retards qu'a éprouvés la dernière partie de cet ouvrage. Ces retards sont à la fois le résultat des difficultés inséparables de l'impression d'un premier travail de ce genre, et d'une mission que j'ai été appelé à remplir pendant quelques mois, par ordre du gouvernement, sur les côtes d'Afrique.

A l'époque où j'avais terminé la moitié de mon travail, j'appris qu'un orientaliste distingué s'occupait à Pétersbourg d'une entreprise semblable à la mienne. Cette circonstance, et surtout le talent de l'auteur, M. le chevalier Rhasis, dont je me rappelais avoir souvent apprécié le mérite et cultivé l'amitié pendant mon séjour à Constantinople, auraient pu ralentir mon zèle et m'inspirer une juste défiance; mais réfléchissant à la nécessité de l'ouvrage que nous entreprenions simultanément à de si grandes distances l'un de l'autre, je pensais que ces deux ouvrages ne pourraient se nuire, puisque, indépendamment des différences de prix et de format, ils suffiraient à peine au besoin général en Europe, et, en particulier, à celui des contrées où ils ont été entrepris.

Au moment où l'on imprimait les dernières feuilles de mon vocabulaire, notre vénérable patriarche de la littérature orientale, M. le baron Sylvestre de Sacy, voulut bien me communiquer l'ouvrage de M. Rhasis, et me signaler le dictionnaire de M. Hindoglu dont je n'avais jusqu'alors aucune connaissance. Si j'avais pu me procurer plus tôt ces ouvrages, j'aurais pu leur emprunter en plus grand nombre des expressions qui ne se trouvent pas ailleurs, et dont quelques-unes ont pris place dans mon appendice; ces messieurs trouveront également dans *mon vocabulaire des mots et des locutions qui ne sont pas dans leurs ouvrages. Il est à regretter* que dans son

dictionnaire, M. Hindoglu n'ait pas assez souvent indiqué par des explications en français les divers acceptions du même mot ; cette omission peut embarrasser les personnes qui voudront se servir de son dictionnaire, surtout si elles n'ont pas déjà quelques connaissances préliminaires de la langue turque.

Quel que soit l'état encore incomplet de ces divers travaux entrepris dans le même but, ils ne peuvent manquer, pour la science et le public, d'avoir un jour un résultat avantageux. Tout porte à croire que dans peu, lorsque les progrès de l'esprit humain auront mis la langue des Ottomans en rapport avec les idées et la civilisation du reste de l'Europe, on pourra espérer de ces divers essais de vocabulaires un dictionnaire complet de cette langue, qui, pour être l'une des plus répandues, des plus riches et des plus douces de l'Orient, est encore bien loin du degré de perfection qu'elle doit atteindre.

Une des grandes difficultés que les commençans éprouvent à se servir de l'Onomasticon de Meninski, est cette inutile multitude de synonymes faussement appelée richesse de langage, et qui n'en est véritablement que le chaos. A cet égard, nous n'avons pris que les mots indispensables, et nous avons toujours placé en première ligne ceux qui nous ont paru les plus usités.

Je ne saurais terminer cette préface sans expliquer en peu de mots le système de transcription que j'ai suivi pour rendre la prononciation des mots turcs en lettres françaises. Ce système, comme on le verra, se rapproche beaucoup de celui suivi par Meninski et mes autres devanciers, modifié toutefois sur les règles de la prononciation française. D'après les difficultés éprouvées jusqu'à ce jour par les orientalistes à cet égard, je suis bien loin de penser que la marche que j'ai suivie exprime exactement le son de tous les mots turcs de ce vocabulaire. On sent qu'il sera toujours impossible, avec les vingt-quatre lettres dont se compose notre alphabet,

[redacted]

de rendre avec la dernière exactitude tous les sons d'une langue qui compte trente-trois caractères, dont quelques-uns, quoiqu'en petit nombre, sont entièrement étrangers à la prononciation du français. Il faut cependant remarquer que cette difficulté, très-grande pour l'arabe et le persan, l'est bien moins pour le turc, langue généralement très-douce, et dans laquelle on retrouve toutes les voyelles françaises.

Je me borne donc à indiquer ici le petit nombre de lettres ou combinaisons de lettres qui présentent des différences notables dans la prononciation.

L'*i*, ou ى, dans certains mots représente un son mixte entre l'*i* français et l'*e* muet; dans ce cas il est exprimé par un *y* comme dans قرى *qary*, qu'il faut lire *qareu* (femme); l'*i* combiné avec une autre voyelle au commencement des mots, est rendu par l'*ï* comme dans يازمق *ïazmaq*, écrire. Quelquefois aussi à la fin des mots, *aï* devient une diphtongue qui se prononce à peu près comme dans le mot français *ail*, ex. : آى *aï*, la lune.

Dj, ou ج, représente le *g* italien dans *giorno* (jour).

Tch. Ces trois consonnes doivent être prononcées d'une seule émission de voix; c'est le *c* des Italiens dans *ciera* (visage).

Le son du *kef* ك doux est représenté par *k* ou *ki* s'il est suivi d'une voyelle; ex. : كوپك *kieupek*, chien.

Le *q*, ou ق, représente un son un peu plus dur que le *k*, comme dans قاضى *qasi*, juge.

L'*aïn*, ou ع, articulation toute particulière à l'arabe et au turc, est à peine sensible dans cette dernière langue, où elle ne produit d'autre effet qu'une légère interruption de son, ou la réduplication de la voyelle qu'elle supporte; je l'ai représenté par les voyelles *a e i o u* précédées d'une apostrophe *'a*, *'e*, *'i*, *'o*, *'u*; ex. : عقل *'aql*, sagesse, *'ilm*, science.

Le son de l'*h* ح, ou ه, comporte toujours une légère aspiration; ex. : حلقه *halqa*, anneau; *cette aspiration est plus forte si l'h est précédée d'une voyelle, comme dans* احمد *ahmed*, احمق *ahmaq*, fou.

[redacted]

VOCABULAIRE

FRANÇAIS - TURC.

A

Aba, عبا, étoffe grossière, s.

Abaissement, اندرمکلك *indurmeklik*, t., اندرمه *indurmè*, تنزیل *tenzil*; — soumission volontaire, الچق کوکللولك *altchiaq gueunullulik*, t., اطاعت *ita'at*; — mépris, حقارت *haqaret*, a., s.

Abaisser, الچقلمق *altchiaqlamaq*, اندرمك *indurmek*, t., اشغه ا *achagha e*, اشغهلمق *achaghalamaq*, تنزیل ا *tenzil e*, a-t.; — S'abaisser, الچقلنمق *altchiaqlanmaq*, v.

Abandon, ترك *terk*, فراغت *feraghat*, a., s.

Abandonnement, délaissement, ترك *terk*, a.; — dérèglement, ضبطسزلق *zabtsizlik*, a-t., s.

Abandonner, براقمق *braqmaq*, وازکچمك کلمك *vaz guetchmek*, *guelmek*, t., فراغت ا *feraghat e*, ترك ا *terk e*, a-t., v.

Abaque, partie supérieure du chapiteau d'une colonne, درکك اوستی *dirègun ustu*; — table, سفره *sofra*, s.

Abâtardir, اصلی ازدرمق *asli azdurmaq*, t. — S'abâtardir, نسلندن ازمق *neslinden azmaq*, a-t., v.

Abatis, action d'abattre, یقهلق *iyqmaqliq*; — arbres abattus, اقترلمش اغاجلر *aqtarilmich aghadjlar*, s.

Abat-jour, پنجره قفسی *pendjèrè qafeci*, t-p., s.

Abattement, زبونلق *zabounliq*, غیرتسزلك *ghaïretsyzlik*, s.

Abattre, یقمق *iyqmaq*, یره دوشرمك *ïerè duchurmek*, v.

Abbaye, باش مناستر *bach monastir*, s.

Abbé, باش پاپاس *bach papas*, subst.

Abbesse, باش انا پاپادیا *bach ana*, *papadia*, s.

A-b-c, الف با *elif ba*, s.

Abcès, دنباله *dumbalè*, vulg. *dumbèlè*, s.

Abdication, فراغت *feraghat*; — de la royauté, پادشاهلق عزلتی *padichahliq euzleti*, s.

Abdiquer, فراغت ا *feraghat e*;

— l'empire, سلطنتی فراغت ا *sultaneti feraghat e*, v.

ABDOMEN, قرن *qarn*, s.

ABEILLE, اری *äry*, s.

ABERRATION, یلدزلر دورلرندن چقمهسی *ildizler deverlerinden tchiqmaçi*, a-t., s. *Voy.* ERREUR.

ABÊTIR, شاشرمق *chachirmaq*, p-t. — S'abêtir, شاشمق *chachmaq*, شاشقن او *chachqun ol*, p-t., v.

ABHORRER, اکراه ا *ikrah e*, اکرنمك *igrenmek*, t., دتسنمك *titsinmek*, a-t., v.

ABÎME, دربك یر *derin ïer*, t., کرداب *guirdab*, p., s.

ABÎMER, gâter, بوزمق *bozmaq*; — précipiter dans un abîme, دربك یره دوشرمك *derin ïerè duchurmek*. — S'abîmer, se gâter, بوزلمق *bozoulmaq*, t., v.

ABJECT, الچق *altchiaq*, adj.

ABJECTION, الچقلق *altchiaqliq*, خورلق *khorliq*, s.

ABJURATION, ارتداد *irtidad*, a., s.; avec *e*, v. act.

ABJURER, دیندن دونمك *dininden deunmek*, ارتداد انکار ا *irtidad*, *inkiar e*, a-t., v.

ABLATIF, المفعول معه *elmef'oul mahou*, a., s.

ABLUTION, lotion, غسل *ghousl*, a.; — ablution partielle des Musulmans, avant la prière, آبدست *abdest*, a-p-t., s. — Faire l' —, آبدست آلمق *abdest almaq*.

ABNÉGATION de soi-même, عزل نفس *azli' nefs*, s.

ABOI, اورش *eurich*, s.

ABOLIR, ابطال بطال ا *ibtal*, *battal e*, a-t., v.

ABOLISSEMENT et ABOLITION, رفع *ref'*, ابطال *ibtal*, a., s.

ABOMINABLE, مكروه *mekrouh*, a., اکراه اولنجق *ikrah olounadjaq*, adject.

ABOMINATION, اکراه *ikrah*, a., subst.

ABONDAMMENT, برکتله *bèrèketlè*, بوللغله *bollighilè*, a-t., adv.

ABONDANCE, چوقلق *tchioqlouq*, t., کثرت *kesret*, برکت *bèrèket*, a., s.

ABONDANT, بول *bol*, t., کثیر *kecir*, وافر *vafir*, a., adj.

ABONDER, چوق او *tchioq ol*, چوغلمق *tchoghalmaq*, v.

ABONNIR, اوکرمق *on-armaq*, vulg. یکلمك *ïeïlèmek*. — S'abonnir, اوکمق *on-maq*, v.

ABORD, accès, ایرشمه *irichmè*, t., اوغرمقلق *oghramuqliq*, وصول *voussoul*, a., s. — D'abord, اوکدن *eun-den*, اوکردی *eun-urdi*, t., ابتدا *ibtida*, a., adv.

ABORDABLE, *Voy.* ACCESSIBLE.

ABORDAGE, کمیلر بری بری ایله چاتشمهسی *guemiler biri biri ilè tchatichmaci*, s.

ABORDER, یانشمق *ïanachmaq*, قیه کناره ایریشمك *qïia*, *kenarè irichmek*, v.

ABORIGÈNES, اصل یرلو خلقلر *asl ïerlu khaqlar*, a-t., s. pl.

ABORTIF, دوشك *duchuk*, adj-

Abouchement, مكالمه *mukialèmè*, a., s.

Aboucher, (faire), سويلشترمك *seuïlechturmek*. — S'aboucher, سويلشمك *seuïlechmek*, v.

Aboutir, toucher, بتشق او *bitichiq ol*, اولاشمق *oulachmaq*, v. *Voy.* **Tendre.**

Aboutissant, اولاشق *oulachiq*; بتشق *bitichiq*, adj.

Aboyer, اورمك *eurmek*, v.

Aboyeur, باغريجى *baghyridji*, subst.

Abrégé, مختصر *moukhtassar*, a., s.; avec *e*, v. act.

Abréger, قصلتمق *qyssaltmaq*, اختصارا *ikhtissar e*, قصا *qyssa e*, a-t., كسمك *kesmek*, v.

Abreuver, صوارمق *souvarmaq*, ايچورمك *itchurmek*, v.

Abreuvoir, صوارجق ير *souvadjaq ïer*, a., اكرك *egrek*, t., s.

Abréviation, اختصار *ikhtissar*, a., s.

Abri, *V.* **Refuge, Ombrage.**

Abricot, à noyau doux, قيسى *qaïci*; — à noyau amer, زردالو *zerdalou*, s.

Abricotier, قيسى اغاجى *qaïci aghadji*, s.

Abriter, صقلمق *saqlamaq*, قورتمق *qouroutmaq*. — S'abriter, صقلنمق *saqlanmaq*, صقنمق *saqynmaq*, v.

Abroger, قالدرمق *qaldurmaq*, بطال رفع ا *battal*, *ref' e*, a-t., v.

Abrutir, قامشترمق *qamachturmaq*, شاشرمق *chachurmaq*; v.

Absence, غيبت *ghaïbet*, ايراقلق *iraqliq*; — d'esprit, *Voy.* **Distraction.**

Absent, حاضر بولنميان *hazir bouloumaïan*, غايب *ghaïb*, a., adj. et s.

s'**Absenter**, بولنمق *bouloun-mamaq*, حاضر اولمق *hazir olmamaq*, غايب او *ghaïb ol*, a-t., v.

Absinthe, پلون *pelun*; — vin d' —, پلين پلون شراب *pelin*, *pelun charab*, a-t., s.

Absolu, مستقل *mustaqill*, a., adject.

Absolument, مطلق *moutlaq*, مطلقا *moutlaqa*, a., adv.

Absolution, عفو *afo*, مغفرت *maghfiret*, a., يارليغ *ïarligh*, s.

Absorber, سوكرمك *sun-urmek*, verb.

Absoudre, باغشلمق *baghichlamaq*, عفو ا *afo e*, a-t., v.

Abstème, شراب ايچمين *charab itchmeïen*, a-t., سولانج *soulandj*, subst.

s'**Abstenir**, صاقنمق *saqenmaq*, پرهيز طوتمق *perhiz toutmaq*, p-t., v.

Abstinence, پرهيزكارلق *perhiz kiarliq*, p-t., امتناع *imtina'*, a., s.

Abstraction, قطع نظر *qati' nazar*, a., s.

Abstraire, قطع نظر ا *qati' nazar e*, a-t., v.

Abstrait, *Voy.* **Abstrus.**

ABSTRUS, مغلق *moughlaq*, a., adject.

ABSURDE, ياقشقسز *ïaqichiqsiz*, ياقشمز *ïaqichmaz*, a-t., adj.

ABUS, فنا كم عادت *fena*, *kem adet*, a-t., s.

ABUSER, فنا قوللنمق *fena qoullanmaq*, a-t., v. *Voy.* TROMPER.

ABUSIF, خلاف استعمال ايله *khilafi istimal ilè*, a-t., adj.

ABYSSINIE, حبش ولايتى *habech vilaïeti*, s.

ACACIA, سنط *sant*, s.

ACADÉMIE, مدرسه *medrècè*, جماعت علما *djemaati eulèma*, a.,

ACANTHE, ايوپانچه *aïou pantchia*, s.; plante.

ACARIÂTRE, يكاز *ïan-az*, adj. et subst.

ACCABLEMENT, *Voy.* ABATTEMENT.

ACCABLER, باصمق *basmaq*, چينمك *tcheïnèmek*, t., v.

ACCÉDER, قايل او *qaïl ol*, a-t., verb.

ACCÉLÉRER, عجله اتدرمك *adjelè itturmek*, تعجيل ا *ta'djil e*, a-t., ايونلمك *ivetlèmek*, t., v.

ACCENT, *V.* PRONONCIATION.

ACCEPTABLE, قبول اولنجق *qaboul olounadjaq*, a-t., adj.

ACCEPTER, قبول اجابت ا *qaboul*, *idjabet e*, a-t., v.

ACCÈS, يول *ïol*, t., ياقلشغك *ïaqlachighun* قولايلغى *qalaïlighi*; — accès de fièvre, استمه طوتمسى *istima toutmaci*, s.

ACCESSOIRE, توابع *tevabi'*, a., s.

ACCIDENT, بلا *bela*, عرضه
قضا *qaza*, قضيّه *qaziïè*, a., s
ACCIDENTEL, عرضى *ara*
adject.

ACCLAMATION, چاغرش
ghirich, القش *alqych*, s.

ACCLIMATER, ايه الشترمق
vaïè alichturmaq. — S'accli
هوايه الشهق امتزاج ا *havaïè*
maq, *imtizadj e*, a-t., v.

ACCOINTANCE, اولاشقلق
chiqliq, الفت *ulfet*, a., s.

ACCOMMODER, دوزمك *d*
اويدرمق *ouïdurmaq*. — S'a
moder, اويمق *ouïmaq*, v.

ACCOMPAGNEMENT, لق
ïoldachliq, t., رفاقة *refaqat*

ACCOMPAGNER, اشمك *e*
برابر كتمك *beraber guïtmek*

ACCOMPLIR, تمام ا *teman*
venir à bout, باشرمق *bach*
باشه چقمق *bacha tch*
بتورمك *biturmek*, v.

ACCOMPLISSEMENT, ام
mam, s.

ACCORD, برلك *birlik*, t.,
ittifaq; — convention, قول
a., s.

ACCORDER, des diff
ازلاشترمق *uzlachturmaq*; -
faveur, كرم ايلمك *kerem e*
— un instrument, زمك
mek. — S'accorder, براو
بارشمق *barichmaq*, v.

ACCORT, قلّاش *qallach*,

ACCOSTER, *Voy.* ABORD

ACCOTER, طيانيق *daïat*

[redacted]

TOIR, طياق *daïaq*, s.
UCHÉE, دوغران قرى *do-*
qary, لخوسه *loukhoucè*,
, s.
UCHEMENT, دوغرلق *do-*
, دوغرمه *doghourma*, s.
UCHER, enfanter, دوغرمق
naq, v. n. — Aider une
ı —, دوغرتمق *doghourt-*
act.
CCHEUR, ابدلك ايـدن
èlik iden djerrah, a-t., s.
CCHEUSE, ابه *ebè*, s.
OUDER, درسكه دايانمـق
daïanmaq, v.
JDOIR, درسكه دايانجق ير
daïanadjaq ïer, s.
UPLEMENT, چفتى *tchifti*,

JPLER, چفتلمك *tchiftlè-*
ـش چفته قوش *tchiftè qochmaq*,

JRCIR, قصّالتمق *qyssult-*
قصّه *qyssa e*, a-t., v.
JRCISSEMENT, قصّالتمقلق
aqliq, a-t., s.
JRIR, سكرتمك *seguirt-*

UTREMENT, عجايـب
adjaïb qiafet, a., s.
UTRER, عجايب اسبابى
adjaïb esbabi gueïdurmek,

JTUMER, اوكرتمك *eugret-*
الشترمـق *alichturmaq*. —
tumer, الشمق *alichmaq*,

ÉDITER, توصيه *tavsiè e*,

a., سپارش ا *siparich e*, اصمرلمق
ismarlamaq, t. — S'accréditer,
نامدار بلـلواو *namdar*, *bellu ol*,
p-t., v.

Accroc, يرتق *iirtyq*, s.

Accrocher, چنكللمك *tchen-*
guellèmek, الشترمك *ilichturmek*,
قانجلمق *qaudjulamaq*. — S'ac-
crocher, الشمك *ilichmek*, v.

Accroire (faire), اناندرمق
inandurmaq, v.

Accroissement, ازدياد *izdiad*,
a., ارتمقلق *artmaqliq*, t., s.

Accroître, ارترمق *artarmaq*.
— S'accroître, ازدياد بولمق *iz-*
diad boulmaq, ارتـمق *artmaq*, v.

s'Accroupir, چوملمك *tcheu-*
melmek, چوملوب اوترمق *tcheu-*
mèlup otourmaq, v.

Accueil, قبول *qoboul*, اكـرام
ikram, التفات *iltifat*; a., s.

Accueillir, قبول اكرام التفات ا
qaboul, *ikram*, *iltifat e*, a., s.

Accul, طارو چقمز سوقاق *dar*
ve tchiqmaz soqaq, v.

Acculer, طارلق مضايقه ويرمك
darliq, *mouzaïaqa virmek*, تضييق ا
taziiq e, a-t., v.

Accumulateur, يغيجى *iyghi-*
dji, s.

Accumulation, يغش *iyghich*,
يغمه *iyghma*, s.

Accumuler, يغمق *iyghmaq*,
جمع ايدوب يغمق *djem' idub iygh-*
maq, a-t., v.

Accusable, صوچليجق *soutch-*
laïadjaq, t., ذمّ اولنجق *zemm olou-*
nadjaq, a-t., adj.

ACCUSATEUR, قولايجى *qoolaï-dji*, قوجى *qoodji*, s.

ACCUSATIF, مفعولٌ بهِ *mef'oulun bihi*, a., s.

ACCUSATION, قوجيلك *qoodji-lik*, قولايش *qoolaïch*, t., غمز *ghamz*, a., s.

ACCUSER, قولمق *qoolamaq*, غمّازلمق *ghammazlamaq*, a-t., v.

ACÉPHALE, باشسز *bachsiz*, adj.

ACERAIN, چلكلو *tcheliklu*, adj.

ACERBE, ككره *kèkrè*, خام *kham*, اكتى *ikti*, adj.

ACÉRER, برمقدر چلك ايله دمير قرشترمق *bir miqtar tchèlik ilè demir qarichturmaq*, v.

ACÉTEUX, سركه لذتلو *sirkè lezzetlu*, adj.

ACHALANDER, مشترى پيدا ا *muchteri peïda e*, a-t., v.

ACHARNEMENT, عنادلق *inadliq*, s.

ACHARNER, *Voy.* EXCITER. — S'acharner, عناد ايله ياپشمق *inad ilè ïapichmaq*, v.

ACHAT, آلم *alum*, t., اشترا *ichtira*, a., s.

ACHE, بر نوع مغدانوس *bir nevi' maghdanos*, s.; plante.

ACHEMINEMENT, عزيمت *azimet*, تدبير *tedbir*, يول *ïol*, s.

ACHEMINER, يوللمق *ïallamaq*. — S'acheminer, يوله كيرمك *ïola guirmek*, عازم روانه او *azim*, *revanè ol*, a-p-t., v.

ACHETER, صاتون الهق *satun almaq*, الهق *almaq*, t., اشترا *ichtira e*, a-t., v.

ACHETEUR, صاتون اليجى *satunalidji*, t., مشترى *muchtèri*, a., s.

ACHÈVEMENT, تماملق *tamamliq*, اتمام *itmam*, بترمكلك *biturmèklik*, a-t., s.

ACHEVER, بترمك *biturmek*, باشه چقرمق *bacha tchiqarmaq*, تمام ا *tamam e*, a-t., v.

ACHOPPEMENT, الشك *ilichk* subst.

ACHROMATIQUE, رنكسز *renksiz* adject.

ACIDE, ترشى *turchi*, *turchu*, اكشى *ekchi*, s. et adj.

ACIER, چلك *tchèlik*, s.

ACOLYTE, ملازم *mulazim*, a.,

ACONIT, خانق النمر *khaniq u nemr*, s.; plante.

s'ACOQUINER, تنبللنمك *tenbe lenmek*, v.

ACQUÉREUR, *Voy.* ACHETEU

ACQUÉRIR, الهكترمك *el guèturmek*, t., تحصيل ا *tahsil* a-t., v.

ACQUIESCEMENT, *Voy.* CONSENTEMENT.

ACQUIESCER, *V.* CONSENTIR

ACQUIS, ادمام *idman*, تجربه *tedjrubè*, a., adj.

ACQUISITION, تحصيل اولنمش شى *tahsil olounmigh cheï*, a-t.,

ACQUIT, تمسك *temessuk*, a., ادا تذكرەسى *eda tezkèrèçi*, a-t., s.

ACQUITTER, une dette, بورجدن قورتلمق *bordjdan qourtoulmaq*

[redacted]

بر *bordjoumou eda e;* —
, faire son devoir, ادای
اتمام *edaï*, *itmami khiz-*
., v.
nesure, يرك اولچيسى
huçu, s.
iquant au goût, دل بوران
, adj.
Saint-Jean-d'), عكا *ak-*
le Syrie.
)NIE, صرپلك *sarplik*,
lik, s.
ÈRES, بارو *barou*, a., s.
Voy. ACTION.
I, تقليدجى *taqlidji*,

, اشلیجی *ichleïdji*, t.,
marat, چاپك *tchapouk*,

I, ايش *ich*, t., عمل *amel*,
arèket, a., s.
EMENT, چاپككله *tcha-*
, adv.
ITÉ, چاپكلك *tchapouklik*,
ictivité, بالفعل *bilfil*, adv.
NNAIRE, حصّەدار *hissè-*
, s.
NNER, *Voy*. INVENTER.
IL, فعلى *fi'li*, a., شهديكى
, t., adj.
ILLEMENT, شمديلك
, t., حالا *hala*, a., adv.
E, *Voy*. PROVERBE, SEN-

, آدم *adam*; le père du
main, ابوالبشر *aboul-be-*
a

ADANA, ادنا, ville de Natolie.

ADAPTER, اويدرمق *ouïdur-maq*, ياقشترمق *ïaqychturmaq*. — S'adapter, ياپشمق *ïapïchmaq*, ياقشمق *ïaqichmaq*, v.

ADDITION, *V*. AUGMENTATION.

ADDITION d'arithmétique, جمل حسابى *djummel hiçabi*, s.; avec *e*, v. act.

ADEPTE, اله كترمش *elè guè-turmich*, s.

ADHÉRENCE, ياپشقلق *ïapich-maqliq*, s.

ADHÉRENT, *Voy*. PARTISAN.

ADHÉRER, ياپشمق *ïapichmaq*, t., قابل اول *qahil ol*, a-t., v.

ADHÉSION, *V*. CONSENTEMENT.

ADIANTE, كشپر *kechper*, s.

ADIEU, اسنلك *esenlik*, t., وداع *vida'*, a., s.—Dire adieu, اسنلكمك *esenlèmek*, t., وداعلمق *vidalamaq*, a-t., v.

ADJACENT, *Voy*. CONTIGU.

ADJECTIF, وصف *vasf*, a., s.

ADJOINDRE, قوشمق *qochmaq*, قاتمق *qatmaq*, v.

ADJOINT, ملازم *mulazim*, s.

ADJUDICATAIRE, شرعاً متصرف اولان *cher'en mutessarif olan*, a-t., subst.

ADJUDICATION, شرعاً تمليكلك *cher'en temliklik*, a-t., s.

ADJUGER, شرعاً تمليك ا *cher'en temlik e*, a-t., v.

ADJURER, اندلمق *andlamaq*, استحلاف ا *istihlaf e*, a., v.

Affectueux, محبتلو *muhabbetlu*, a–t., adj.

Affermer, برنسنهٔ اجاره ایله یا الماق یا ویرمك *bir nesnèï idjarè ilè, ïa almaq, ïa virmek*, a-t., v.

Affermir, برکتمك *berkitmek*, قوی ا *qavi e*, a. — S'affermir, استحکام بولمق *istihkiam boulmaq*, v.

Affiche, *Voy.* Ecriteau.

Afficher, یافته ایله عیان ا *iafta ilè aïan e*, v.

Affidé, اعتقادلو *itiqadlu*, معتمد *mu'temed*, a., adj.

Affilé, کسکین *keskin*, adj.

Affiler, بلهك *bilemek*, v.

Affilier, *Voy.* Associer.

Affiner, آیتلامق *aïtlamaq*, t.; پاك ا *pak e*, p-t., v.

Affinité, خصملق *khissimliq*, قربة *qarabet*, s.; *V.* Convenance.

Affirmer, کرچکلمك *guertcheklemek*, t., مقرر ا *mouqarrer e*; ثابت ا *sabit e*, a-t., v.

Afflictif, عقوبتلو *ouqoubetlu*, a., adj.

Affliction, قساوة *qaçavet*, الم *elem*, a., قیغو *qaïghou*, t.

Affligeant, الم ویرن *elem viren*, adj.

Affliger, قساوت ویرمك *qaçavet virmek*; غصه‌لندرمك *ghoussalendurmek*, t. — S'affliger, قساوت چکمك *qaçavet tchekmek*.

Affluence, چوقلق *tchoqlouq*, s., *Voy.* Foule.

Affluent, بر یره اقیجی *bir ièrè aqidji*, اوشیجی *uchidji*.

Affluer, اوشمك *uchmek*, بر یره اقمق *bir ïèrè aqmaq*, v.

Affoler, دلی دیوانه ا *deli, divanè e*, p-t., v.

Affourcher, دکزده بردمر اوزرینه بردمر دخی اتمق *denizdè bir demir uzerinè bir demir dukhi atmaq*, v.

Affourager, طواره بیکو ویرمك *davara ieïgu vermek*, v.

Affranchi, ازاد اولمش *azad olmich* t., عتیق *atiq*, a., s.

Affranchir, ازاد ا *azad e.* — S'affranchir, قورتلمق *qourtoulmaq*, t, اطلاق اولنمق *itlaq olounmaq*, a-t., v.

Affreux, قورقنج *qorqoundj*, t., مکروه *mekrouh*, a., adj.

Affriander, یملمك *iemlemek*; مزه‌لمك, *mezelemek*, v.

Affront, رسوایلك *rousvaïlik*; — injure, سوکش *seuguch*, s.

Affronter, بغصو ا *basghou e*, دوشمن اوزرینه کلمك *duchmen uzerinè guelmek*, بی پروا اولمق *biperva olmaq*.

Affublement, کیجك *gueïedjek*, کیوسی *gueïuçi*, s.

Affubler, *Voy.* Envelopper.

s'Affubler, s'entêter de quelqu'un, عنادله برکیمسه‌یه صاحب چقمق *inadilè birkimsèïè sahib tchiqmaq*, v.

Affut de canon, طوب عرابه‌سی *top arabaçi*, s.

Affut (être à l'), قوصت

[redacted]

اولامق *furçat aolamaq*,
k, v.
.IN, افريقدلو *africalu.*
IE, افريقه *afriqa*, s.
t les dents, ديشلرى
dichleri qamachturmaq.
RIE, ناز *naz*, p.
:, غاربقون *ghariqoun*, s.
باباقورى *babaqouri*, s.
ياش *iach*, s.
ياشلو *iachlu*, قارت
:, وكيللك *vekillik*,
., يازاربوزار *iazarbozar*,
UILLER, دز چوكمك
ıek, et simpl. چوكمك
, v.
وكيل *vekil*, a., كتخدا
vulg. *kiahïa*, s.
ERER, *Voy.* S'AMASSER.
INER, اوكسه‌لمك *euk-*
ER, بركمسه‌نك صوچنى
· *kimesnènun soutchini*
v.
چاپك *tchapouk*, چالاك
., adj.
, چاپلك *tchapouklik*,
sur-at, a., s.
r action, اشلمك *ich-*
ır mouvement, حركت
reket uzrè ol; — négo-
ıployer, ايش كورمك
k.
r; ايشليجى *ichléidji*,
mil, a., adj.

AGITATEUR, *Voy.* SÉDITIEUX.

AGITATION, صالنمقلق *salin-maqlik;* — des flots, تموّج *temewudj.*

AGITER, remuer, صالمق *salmaq*, دپرتمك *tepretmek;* — remuer des liquides, چالقتمق *tchalqatmaq*; — *Voy.* DISCUTER. — S'agiter, دپرنمك *teprenmek*, v.

AGNEAU, قوزى *qouzi*, s.

AGNELINE, قوزينك يوكى *qouzinun ïuni*, s.

AGNELINS, قوزينك دريلرى *qouzinun derileri*, s. pl.

AGNUS.-CASTUS, پنج *pendj*, s.

AGONIE, جان چكشمه‌سى *djan tchekichmeçi*, p-t., s.

AGONISER, جان چكشمك *djan tchekichmek*, v.

AGRAFE, قوپچه *qoptchia*, s.

AGRAFER, قوپچه‌لمق *qoptchia-lamaq*, توقه‌لمق *tocalamaq*, v.

AGRAIRE, طپراق قانونه متعلق *topraq qanounè mutealliq*, a-t., adj.

AGRANDIR, بيوتمك *buïutmek*, بيولتمك *buiultmek.* — S'agrandir, بيوكلنمك *buiuklenmek*, v.

AGRÉABLE, مقبول *maqboul*, a, مقبوله كچر *maqboula guetcher.*

AGRÉER, بكنمك *beguenmek*, قبول ا *qaboul e*, a., v.

AGRÉER, *Voy.* APPROUVER.

AGRÉER, *Voy.* EQUIPER.

AGRÉEUR, كمى الاتلرى ويرن *guemi alatleri viren*, s.

AGRÉGER, *Voy.* ADMETTRE.

AGRÉMENT, chose agréable, لطافت *letafet*, شيرينلك *chi-*

rinliq, ذوقلو شیئ *zevqlu cheï*; — plaisir, نزهت *nuzhet*, شینلك *chenlik*, ذوق *zevq*, s.; *Voy.* Approbation.

Agrès, کمی الاتلری *guemi alatleri*, t-a., s. pl.

Agresseur, *Voy.* Provocateur, Provocation.

Agreste, یبانی *iabani*, صحرایی *sahraï*, a-t., adj.

Agriculteur, *Voy.* Cultivateur

Agriculture چفتجیلك *tchiftchilik*, زراعت *zira'et*, a., s.

s'Agriffer, طرنق ایله قصلمق طوتنمق *tirnaq ilè qisilmaq*, *toutounmaq*, v.

Agripper, قاپمق *qapmaq*, v.

Agronome, چفتچیلك اوکردیجی *tchiftchilik eugredidji*.

Agrouper, *Voy.* Grouper.

Aguerri, محاربه کورمش *muharebè gueurmich*, s.

Aguerrir, جنکه الشترمق *djenguè alichturmaq*.

Aguets (être aux), پوصویه کیرمك *poussouiè guirmek*, v.

Ah! آه *ah*, واه *vah*, وای *vaï*, a-t., interj.

Aheurter (s'), *Voy.* s'Opiniatrer.

Aide, qui aide, یاردمجی *iardumdji*, adj.; — secours, یاردم *iardum*, t., امداد *imdad*, a., s.

Aider, یاردم ا *iardum e*, v.

'Aieul, بیوك اتا *buïuk ata*, دده *dèdè*, s.

Aieule, بیوك انا *buïuk*

Aigle, قارتال *qartal*, ق *qara qouch*, s.

Aiglon, قارتال یاوریسی *iavrouçi*, s.

Aigre, اکشی *ekchi*, *turchi*, adj.

Aigre-doux, میخوش *khoch*, p., adj.

Aigrement, سردلکله *guilè*, adv.

Aigrefin, اشك بالغی *balighi*, poisson.

Aigrefin, *Voy.* Escroc.

Aigremoine, قاسق اوتی *oti*, s., plante.

Aigrette, بالقجل *bali* s., oiseau; — plume, *sargoudj*; — du sultan, ژلف — des soldats turcs, esp décoration qui ne se port l'armée, چلنك *tchelenk*, s

Aigreur, اکشیلك *ekch*

Aigrir ou s'aigrir, ك *ekchimek*.

Aigu, سوری *sivri*, adj.

Aiguade, کمی صوارشی *souvarichi*, s.

Aiguail, *Voy.* Rosée.

Aiguillade, اوکندره *eu* *rè*, s.

Aiguière, ابریق *ibriq*, s

Aiguille, اکنه *ignè*; — d tre, ساعت عقربی *saat aqre*

Aiguillette, باغ *bagh*, *cherit*, s.

Aiguillon, دورتی *deur*

Aiguillonner, دورتمك *mek*, v.

[redacted]

Aiguiser, بلمك *bilemek*, v.

Ail, صرمساق *saremsaq*, s.

Aile, قناد *qanad*, s.

Ailes de bâtimens, دايره *daïrè*.

Ailes d'une armée, عسكرك قنادلرى *askerun qanadleri*, s. pl.

Ailé, قنادلو *qanadlu*, adj.

Aileron, قنادك اوجى *qanadun oudju*, s.

Ailleurs, غير يره *ghaïr ièrè*; بشقه يرده *bachqa ierdè*. — D'ailleurs, بشقه يردن *bachqa ierden*. — D'ailleurs, de plus, en outre, بوندن بشقه *boundan bachqa*; بوندن ماعدا *boundan ma'eda*, adv.

Aimable, سويلجك, *sevïledjek*; سوكولو *seogulu*; محبّتلو *mehabbetlu*, a-t., adj

Aimant, سويجى *sevidji*, adj.

Aimant, دمير قپان *demir qapan*, مقناطيس *miqnatis*, a., s.

Aimanter, مقناطيسلمق *miqnatislamaq*, v.

Aimer, سومك *sevmek*, v.

Aimer, prendre plaisir à, حظّ ا *hazz e*, a-t., سونمك *sevinmek*, t., v.

Aine, قاسق *qaçiq*, s.

Ainé, الك اولاد *ilk evlad*, s.

Ainesse, الك اولادلق *ilk evladliq*, v.

Ainsi, comme, كبى *guibi*; — par conséquent, امدى *imdi*, بويلجه *beuïledjè*, adv.

Air, fluide, température, هوا *hava*, s.

Air, taille, port, *V.* Conformation, Ressemblance.

Air, façon, manière, طورو حركت *taoru hareket*, a-t., اوران *oran*.

Air, modulation, پرده *perdè*, p., رقم *raqam*, مقام *maqam*, a., s.

Airain, پرنج *pirindj*, s.

Aire, خرمن *khirmen*, vulg. حرمن *hurman*, s.

Airelle, ييان مرسينى *iaban mersini*, s.

Airer, يوالمق *iouvalamaq*, v.

Ais, تختهجك *takhtadjik*, keraste, s.

Aisance, حضور *houzour*, وسعت *vus'at*, a., قولايلق *qolaïliq*, t.; — fortune, زنكينلك *zenguinlik*,ماللولق *malluliq*.; — lieu d', اياق يولى *aïaq iolou*, t., ادبخانه *edeb-khanè*, p., s.

Aise, *Voy.* Contentement.

Aise (être à son), حضورايله اوتورمق *houzourilè otourmaq*, راحتلق سورمك *rahatliq surmek*, a-t., زنكين اول *zenguin ol*, t., v.

Aisément, قولايلق ايله *qolaïliq ilè*, adv.

Aisselle, قولتق *qoltouq*, s.

Ajournement, تأخير *takhir*, عوق *avq*, a., s.

Ajourner, ارتهلمك *irtelemek*, v.

Ajouter, قاتمق *qatmaq*, v.

Ajuster, دوزمك *duzmek*, برابرلمك *beraberlemek*, v.

Aladja, sorte d'indienne qui se fabrique à Magnesie, الاجه s.

Alambic, انبيق *embiq*, s.

Alarguer, الارغه ا *alargha e*, v.

Alarme, قورقو *qorqou*, دتربش *titrich*, s.

Alarmer, قورقتمق *qorqoutmaq*, verb.

Albatre, اق مرمر *aq mermer*, صو مرمری *sou mermeri*, s.

Albanie, ارناود ولایتی *arnaoud vilaïeti*, ارناودلق *arnaoudliq*, s.

Albanois, ارناود *arnaoud*, s.

Alchimie, الکیمیا *alkimia*, s.

Alcoran, *Voy.* Coran.

Alcyon, مرتی *marti*, s.

Alègre, شن *chen*, adj.

Alène, بیز *biz*, s.

Alentour, چوره *tcheorè*, طولایندە *doluïndè*, adv.

Alentours, اطرافلری *etraf-leri*, s. pl.

Alep, حلب *haleb*, ville de Syrie.

Alerte, چابك *tchapouk*, t., حاضر باش *hazir bach*, adj.

Alerte, *Voy.* Alarme.

Alexandre, اسكندر *iskender*, nom prop.

Alexandrette, اسكندرون *is-kenderoun*, ville de Syrie.

Alexandrie, اسكندريه *isken-deriïè*, ville d'Egypte.

Alezan, آل ات *âl at*, s.

Algèbre, الجبر *aldjebr*, الجبره *aldjebrè*, a., s.

Alger, جزاير *djezaïr*, ville de Barbarie.

Algérien, جزايرلو *djezaïrlu*, s.

Algue, دكز اوتی *deniz oti*, دكز ارشتەسی *deniz erichteçi*.

Aliéner, ايرمق *aïrmaq*, افراز ا... ...ıfraz e; — rendre fou, دلی ا... verb.

Aligner, چرپمق *tchir*... برچزی اوزره دوزمك *bir tch*... *duzmek*, v.

Aliment, طعام *taam*, a.

Alimenter, بسلمك ... *mek*, v.

Alisier, دوم *devim*, s.

s'Aliter, ... فراش اول ... *hib firach ol*, a-p-t., v.

Allaitement, امزرش ... *rich*, t.; رضاع *riza'*, a., s.

Allaiter, امزرمك *emz*... سد ويرمك *sud virmek*, v.

Allécher, داداندرمق ... *dermaq*, v.

Allée, passage entr... murs, ... وارك اراسندە كی یول *iki douvarun arasindu ki* ... d'arbres, ... چە لرده اولان ... كزنجك يرلر *baghtchèler*... *guezinedjek ïerler*, s.

Alléger, يينيلتمك *ïini*... t., تخفيف ا... *takhfif e*, a-t.,

Allégorie, تمثيل *temsi*... *medjaz*, a., s.

Allégresse, كيف ... *ke*... شاذلق *chazliq*, p-t., s.

Alléguer, ... ديه چقرمق ... *taïa tchiqarmaq*, v.

Allemagne, ... ملكتی ... *nemtchè* ou *nemsè memleke*...

Allemand, نمچەلو *ne*... ou *nemseli*.

Aller, كتمك *g*... وارمق *varmaq*. — Les a... venans, كلوب كيدنلر *guel-denler*.

[redacted]

marcher, يوريمك iu-
يورومك iurumek, v.—Al-
monter à.... بالغ او ba-
ller, cadrer, être séant,
e à... ياقشمق iaqichmaq.
se mouvoir, en parlant
nes, اشلمك ichlemek,
chlenmek, اوينمق oï-

E, اجزای معادنيەنك
ljzaï maadeniiènun qari-
-t., s.

NCE, entre familles,
hisimliq, مقارنة muqare-
liance, confédération,
liq, t.; اتفاق ittifaq,
ahedè. — Faire une al-
ه عقد معاهده aqdi mua-
t.

d'une puissance, متفق
Voy. PARENT.

, قرشترمق qarichtur-
برلك ايتدر birlik itdur-
'allier, متفق او muttefiq
خصملق khissimliq ba-
a-t., v.

ATION, حسابده يازلمش
bdè iazilmich nesnè, s.

GE, قاتش qatich, قاتمه

GER, اوزاتمق ouzat-
s'allonger, اوزادلمق ou-
اوزنمق ouzanmaq, v.
IER, ياقمق et يقمق iaq-
S'allumer, يانمق ian-

IETTE, طوترق toutraq,
ibrit, s.

ALLURE, يوريش iurich, s.

ALLUSION, كنايه kinaïè, a. — Faire allusion, كنايه ايله سويلمك kinaïè ilè seuïlemek, a-t., v.

ALLUVION, Voy..ACCRUE.

ALMANACH, روز نامه rouz nameh, p., تقويم taqvim, a.

ALOES, عود oud, عود اغاجی oud aghadji.

ALOPÉSIE, صاچ دوكلمەسی satch deukulmeçi, s.

ALORS, اول زمان ol zeman, اول وقت ol vaqit, a-t., بوكز bouguez, t., adv.

ALOSE, Voy. SÈCHE.

ALOUETTE, توبغار toïghar, چايرقوشی tchaïr qouchi, s.

ALOYAU, صغرقبرغەسی sighir qabourghaçi, s.

ALPES, بلقانلر balqanler, s. pl.

ALPHABET, حروف الهجاء houroufulhedjè, a., s.

ALTE, Voy. HALTE.

ALTÉRABLE, متغير muteghaïir, بی قرار bi qarar, a., adj.

ALTÉRATION, falsification de monnaies, قلبزنلق qalpazanliq, a-p-t.; — soif, صوسزلق sousouzliq, s.; — épuisement, پريشانلق perichanliq, p-t., بولانقلق boulaniqliq, t., s.

ALTERCATION, چكش tchekich, t., نزاع niza', a., s.

ALTÉRER, Voy. CHANGER. — Vicier, بوزمق bozmaq. — Causer de la soif, صوصتمق sousatmaq, v.

ALTERNATIVE, اختيار ikhtiar, خيار khiar, ارالق araliq.

Alternativement, نوبتله *nevbetlè*, a-t., adv.

Alterner, نوبت ا *nevbet e*, نوبتله دکشترمک *nevbetlè deïchturmek.*

Altesse (son), حضرتلری *hazretleri*, a-t., s.

Altier, *Voy.* Orgueilleux.

Alun, شاب *chab*, p-t., s.

Alvéole, دیش یاتاغی *dich iataghi*, s.

Amabilité, محبتلولق *muhabbetluliq*, چلبیلک *tchelebiliq*, a-t., s.

Amadou, قاو *qao*, s.

Amadouer, اوخشمق *okhchamaq*, v.

Amaigrir, ارقلتمق *ariqlatmaq*, v. — S'amaigrir, ارقلنمق *ariqlanmaq*, ضعیفلنمق *zaïflanmaq*, a-t., v.

Amaigrissement, ارقلق *ariqliq*, ضعیفلق *zaïfliq*, a-t., s.

Amande, بادام *badam*, بادم *badem*, s.

Amandier, بادام اغاجی *badam aghadji*, s.

Amant, عاشق *achiq*, a., s.

Amaranthe, قطیفه چچکی *qadifè tchitchegui*, s.

Amarre, کمیی یالیه باغلایاجق اورغانی *guemii ïali ïa baghlaïadjaq orghani*, s.

Amarrer, کمیی یالیه اورغان ایله باغلمق *guemii ïali ïa orghan ilè baghlamaq*, v.

Amas, یغین *ieghin*, یغن *ieghen*, s.

Amasser, یغمق *ieghmaq*, دوشرمک *devchirmeq.* — S'amas-

ser, اوشمک *uchmek*, … *djem' ol*, a-t., v.

Amateur, سون *seven*, … *sevidji*, سور *sever*, s.

Amazone, جنک ایدن … قری *sever ve djenk iden qari*…

Ambassade, الچیلک … *lik*, s.

Ambassadeur, الچی *il*…

Ambassadeur résident, … الچیسی *iqamet iltchiçi*; — e… dinaire, بیوک الچی *buiuk* … فوق العادة الچی *feoq ul adè*… a-t., s.

Ambiant, قپلیان *qaplaï*… احاطه ایدن هوا *ihata iden* … a-t., adj.

Ambidextre, صوللو آدم … *saghlu sollu adem*, t., … *zoul iedeïn*, a., s.

Ambigu, چتاللو *tchalal*… ابهاملو *ibhamlu*, a., adj.; — … محتلفدن مجمعی *edjanasim*… *fèden medjmeï*, s.

Ambiguité, چتاللق *tch*…

Ambitieux, حسرتلو *h*… متکبر *mutekebbir*, منصب … *heriçi manseb*, a., s.

Ambition, حسرت *hasre*… *haves*, ارزو *arzou*, حرصی … *manseb hirssi*, a., s.

Ambitionner, حارص او… *ol*, هوس *haves e*, استمک … *dre istemek*, حسرت چکمک … *sret tchekmek*, v.

Amble, یورغه *iorgha*, … *tchapqin.* — Aller à l'amble … *iorghalamaq*, چاپمق *tchap*…

AMBRE gris, عنبر *amber*, a. — Ambre jaune succin, كهربا *kahruba*, p.; vulg. *kehribar*, s.

AME, جان *djan*, a-p-t., روح *rouh*, a., s.

AMEDJI, امدجی, secrétaire du reïs-effendi.

AMÉLIORATION, اوكدرمقلق *ondurmaqliq*.

AMELIORER, يكلمك *ïeilemek*, اوكدرمق *ondurmaq*. — S'améliorer, اوكمق *onmaq*, v.

AMENDE, جريمه *djèremè*, a., s.

AMENDEMENT, اصلاح *islah*, a., انابت *inabet*, a., s.

AMENDER, اوكارمق *onarmaq*, طوغرلتمق *doghroultmaq*, اصلاح *islah e*, a-t. — S'amender, اوصلنمق *ouslanmaq*, t., انابت ا *inabet e*, a-t., v.

AMENER, كتورمك *guetirmek*, v.; — le pavillon, بيراغى اندرمك *baïragui indirmek*.

AMÉNITÉ, شينلك *chenlik*, t., لطافت *létafet*, a., s.

AMER, اجى *adji*, adj.

AMÉRICAIN, امريقه لو *ameriqalu*.

AMÉRIQUE, امريقه *america*, يكى دنيا *ïèni dunia*.

AMERTUME, اجيلك *adjilik*, s.

AMÉTHYSTE, جبلقون *djebellegoun*, قبرس الماسى *qibris elmaçi*.

AMEUBLEMENT, *Voy.* MEUBLE et MEUBLER.

AMEULONER, قورو اوت يغن ا *qorou ot ieghen e*, v.

AMEUTER, former des chiens en meute, كوپك سوريلرى بغلمق *keupek suruleri baghlamaq*. — Attrouper dans un mauvais dessein, فتنه قوپرمق *fitnè qoparmaq*, a-t., v.

AMI, دوست *dost*, t., محب *mouhibb*, a., s.

AMIANTE, يانمز طاش *ïanmaz tach*, s.

AMICALEMENT, دوستانه *dostanè*, محبانه *muhibbanè*, a-t., adv.

AMIDON, نشاسته *nechasta*, p-t., subst.

AMINCIR, انجلتمك *indjeletmek*, v.

AMIRAL (grand), قپودان پاشا *qapoudan pacha*. — Amiral, قپودانا بك *qapoudana beg*. — Vice-amiral, پترونا بك *patrona beg*. — Contre-amiral, رهالا بك *rèala beg*, s.

AMIRAUTÉ, *Voy.* ARSENAL.

AMITIÉ, دوستلق *dostliq*, p-t., محبت *muhabbet*, a., s.

AMMONIAC, نشادر *nichadir*, s.

AMNISTIE, عفو عام *afvi a'am*, a., كچنلك اوندلمه سى *g etchenun ounoudoulmaçi*, t., s.

AMOINDRIR, ازالتمق *azaltmaq*. — S'amoindrir, ازالمق *azalmaq*, v.

AMOLLIR, يومشتمق *ïoumchatmaq*, v.

AMOME, حماما *hemama*, s.

AMONCELER, يغمق *ieghmaq*, يغين يغين ا *ieghin ieghin e*, v.

AMORCE, appât pour prendre les poissons, يم *irm*, دادانمه *dadanma*. — Amorce d'une arme à feu, اغز اوتى *aghiz oti*, s.

AMORCER, garnir d'amorce et

attirer, يمـلمك *ièmlemek*, دادنـدرمـق *dadandurmaq*. — Amorcer une arme à feu, اغز اوتى قومق *agliz oti qomaq*, v.

Amortir, سويندرمك *seüiundurmek*, كوشتمك *guevchetmek*. — S'amortir, كـوشـنمك *guevchenmek*, v.

Amortissement, *V*. Extinction.

Amour, affection, محبت *muhabbet*, a., s.; — d'un sexe différent, عاشقلق *achiqliq*, عشق *ichq*, a.; — de la patrie, حب الوطن *hubb ul-vatan*, a.; — paternel, عطوفت پدريّه *atufeti pederiiè*, p-t.; — mutuel, سوش *sevich*.

s'Amouracher, عاشق او *achiq ol*, سودايه دوشمك *sevdaïè duchmek*, v.

Amoureusement, عاشقانه *achiqanè*, adv.

Amoureux, عاشق *achiq*, a., ياوقلو *iavouqlu*, s. et adj.

Amovible, قـرارسز *qararsiz*, بى قرار *bi qarar*, a-t.

Amphibie, يرلو صولو *ïerlu soulu*, adj. et s.

Amphibologie *V*. Ambiguité.

Amphigouri, معناسز لاقردى *maanasiz laqirdi*, a-t., s.

Amphore, شراب قابى *charab qabi*, a-t., s.

Ample, ككش *guen-ich*, بول *bol*, adj.

Ampleur, ككشلك *guen-ichlik*, بوللق *bolliq*, t., وسعة *vus-at*, a., s.

Amplification, ...دلك *deliq*, a-t., s.

Amplifier, ...ی قبارتمق *qabartmaq*, v.

Ampoule, بلبله *bulbul*... *qabalaq*, شيشه *chichè*, s.

Ampoulé, ...بارتمش سوز ...*mich seuz*, adj.

Amputation, كسش *k*...

Amulette, حمايل *ha*... subst.

Amusement, اكلنجه *egl*... صفا *safa*, a., s.

Amuser, اكلندرمك ... *mek*, صفا وبرمك *safa vern*... ايتدرمك *zevk etdurmek*.— ...ser, اكلنمك *eglenmek*, ...ك *safa surmek*, a-t., v.—*Vo*... per.

Amusette, جيجى *dj*...

Amuseur, ...داديجى ...*didji*, s.

Amygdales, *Voy*. Gl...

An, année, ييل *iil*, *senè*, a., s. — L'an passé ييل *guetchen iil* ou *sen*... *boldur*.

Ana, مختلفه نك ... مجموعه سى *hikiaïati mukh*... *medjmoua'çi*, a-t., s.

Anachorète, زاهد *z*... subst.

Anadoli-mouhassebi محاسبه, bureau du dép... des finances à Constanti...

Anagramme, تحريف... a., subst.

Analogue, موافق ... a., مشابه *muchabih*, adj.

Analyse, تفرّق *tèferruk*, توزيع *tevzi'*, a., s.; avec *e*, v. act.

Ananas, يكى دنيانك برميوه‌سى *ieni duniamun bir mèïvèci*, s.

Anarchie, باش و نظامسز ملتك حالى *bache vè nizamsiz millètun hali*, a-t., اختلال *ikhtilal*, s.

Anatolie, Asie-Mineure, اناطولى *anadolou*.

Anatomie, علم تشريح *ilmi tèchrih*, a., s.

Ancêtres, اتالر *atalar*, t., اجداد *edjdad*, a., اسلاف *eslaf*, s.

Anchois, ساردللا *sardella*, s.

Ancien, اسكى *eski*, t., كهنه *keuhnè*, p., قديم *qadim*, a., adj. et s. — Les anciens, اسكى زمان آدملرى *eski zèman ademlèri*, s.

Anciennement, اسكى زماندە *eski zèmandè*, a-t., adv.

Ancrage, لنكر اتاجق ير *lenguer atadjaq ïèr*, t., مرسى *merça*, a., s.

Ancre, لنكر *lenguer*, دمر *dèmir*, p-t., s.

Ancrer, دمر برقمق *dèmir braqmaq*, دمر اتمق *dèmir atmaq*, p-t., verb.

Andalousie, اندلس *andelous*, province.

Andouillette, بومبار *boumbar*, subst.

Andrinople, ادرنه *èdirnè*, ville de Turquie.

Ane, اشك *èchek*, t., حمار *hymar*, a., s.

Anéantir, يوق ا *ïoq e*, t., ازاله ا *izalè e*. — S'anéantir, يوق او *ïoq ol*, a-t., v.

Anéantissement, هلاكلك *hilaliq*, يوقلق *ïoqlyq*, عدم *adem*, *udm*, s.

Anecdote, معلوم اولمامش قصه *ma'loum olmamich qissa*, a-t. s.

Anémone, كلنجك چچكى *guèlindjik tchitchègui*, s.

Anerie, اشكلك *ècheklik*, s.

Anesse, ديشى اشك *dichi èchek*, subst.

Anete, دوراق اتى *douraq oti*, s.

Ange, ملك *mèlek*, a., فرشته *fèrichtè*, p., s.

Angélique, ملكه منسوب بكزر *mèlèguè mensoub, benzer*, a., adj.

Anglais, انكليز *ingliz*, s. et adj.

Angle, كوشه *kiueuchè*, t., زاويه *zavïè*, a.; — droit, زاويهٔ قايمه *zavïèï qaïmè*, s

Angleterre, انكليز مملكتى *ingliz memlèkèti*, s.

Angoisse, مضايقه *mouzaïaqa*, a., كدورت *kèdouret*, t., s.

Anguille; يلان بالغى *ïlan balighi*, s.

Angulaire, كوشه‌لو *kieuchèlu*, ad.

Animadversion, تعزير *ta'zir*, a., s.

Animal, حيوان *haïvan*, a., جانور *djanver*, p., s.

Animer, donner le principe de la vie, جان ويرمك *djan virmek*, احيا ا *ihïa e*; — exciter, encourager, غيرت ويرمك *ghaïret virmek*, يوركلندرمك *ïureklendurmek*. — S'animer, يوركلنمك *ïureklenmek*, verb.

Animosité, طارغنلق *darghunliq*, t., غرض *gharaz*, a., s.

Anis, انيسون *aniçoun*, s.

Anisette, انيسون عنبريه *aniçoun amberiïè*, s.

Annales, تواريخ *tevarikh*, a., s. pl.

Anneau, حلقه *halqa*, a., يوزك *ïuzuk*, s.

Année, *Voy.* An.

Annexe, ارتمه *artma*, t., ذيل *zeïl*, a., s.

Anniversaire, هريللو *her iïlu*, يلدن يله واقع اولان *iylden iylè vaqy' olan*, s.

Annonce, خبر *khaber*, اعلام *i'lam*, a., s.

Annoncer, خبر ويرمك *khaber virmek*, اعلام ا *i'lam e*, a-t., v.

Annuel et Annuellement, يللق *iylliq*, t., سنوى *sènèvi*, a., adj. : — هر يل *her iyl*, adv.

Annuler, قالدرمق *qaldurmaq*, t., يوق رفع ا *ïoq*, *ref' e*, a-t., v.

Anoblir, اولولمق *ouloulamaq*, t., تشريف ا *techrif e*, a-t., v.

Anon, اشجك *èchèdjik*, s.

Anonyme, ادسز *adsiz*, adj.

Anse, قلب *qoulb*; — petit golfe, چكمجه *tchekmèdjè*, s.

Antarctique, *Voy.* Pôle.

Antécédent, الروكى *ilèruki*, t., مقدم *mouqaddem*, a., adj.

Antéchrist, دجال *deddjal*, a., subst.

Antenne-vergue, سرن *sèren*, ارتنا *artèna*, s.

Antérieur, الروكى *ilèruki*, t., متقدم *mutèqaddim*, a., adj.

Antériorité, تقدم *tèqaddum*, اوليه *èvvèliïet*, a., s.

Anthropophage, ادم ييجى *adem ïèïdidji*, s.

Antichambre, مابين *mabèïn*, a., s.

Anticiper, پيشين آلمق *pichin almaq*, p-t., تسليف ا *testif e*, a-t., verb.

Antidater, تاريخ مقدم يازمق *tarikh mouqaddem ïazmaq*, a-t., v.

Antidote, پاد زهر *pad zehr*, vulg. *panzèher*, s.

Antimoine, راستق طاشى *ras-tiq tachi*, s.

Antioche, انطاقيه *entaqiïè*, ville de Syrie.

Antipathie, ضد الطبيعة *zidd ul-tabiïat*, نفرت *nefret*, a., s.

Antipodes, تحت الارض اولانلر *taht ul-arz olanler*, a-t., s. pl.

Antiquaille, اسكى شيلر *eski cheïler*, a-t., s.

Antiquaire, اسكى زماندن قالان نسنه لر اراييجى *eski zèmanden qalan nèsnèler araïdji*, a-t., s.

Antiquité, اسكى زمان *eski zèman*, قديملك *qadimlik*; — antiquités, monumens antiques, اسكى قالمه *eski qalma*, s.

Antre, اين *ine*, t., مغاره *mè-gharè*, a., s.

Anus, كوت *gueut*, بوزك *beu-zuk*, s.

Anxiété, كوكل طارلغى *gun-ul darlighi*, s.

[redacted]

Aoriste, مضارع *mouzari'*, a., subst.

Août, آب *âb*, آغوستوس *aghostos*, g., s.

Apaiser, تسكين ا *teskin e*, دكدرمك *din-durmek*. — S'apaiser, يواشلنمق *ïavachlanmaq*, v.

Apanage, املاك *emlak*, a., s.

Apanager, املاك ويرمك *emlak virmek*, a-t., v.

Aparté, كندي كنديته *guendi guendinè*, adv.

Apercevoir, دويمق *douïmaq*, واقف او *vaqif ol*, a-t. — S'apercevoir, دويلمق *douïoulmaq*, v.

Apéritif, اچق ايدن *atchiq iden*, كچرن *guètchuren*, adj.

Apetisser, كوچكلتمك *kutchukletmek*, اكسلتمك *eksiltmek*. — S'apetisser, كوچكلنمك *kutchuklenmek*, v.

Aphorisme, اطبّا حكمي *etibba hukmi*, a., ديش *dèïch*, t., s.

s'**Apitoyer**, اسيركمك *èsirguèmek*, مرحمت ا *merhamet e*, a-t., v.

Aplanir, rendre uni, دوز ا *duz e*; — faciliter, قولايلمق *qolaïlamaq*, تسهيل ا *teshil e*, a.; — aplanir la terre, يري سوركلمك *ïeri suruklèmek*, v.

Aplanissement, برابرلك *bèraberlik*, دوزلك *duzlik*, s.

Aplati, دوز *duz*, adj.

Aplatir, دوزتمك *duzetmek*, انجلتمك *indjèletmek*, v.

Aplomb (d'), چريي اوزره *tchirpi uzrè*; — fil à —, شاقولي ايپ *chaqouli ip*, s.

Apocryphe, آصلسز *asylsyz*, adject.

Apogée, ذروه *zervè*, اوج سما *èvdji sèma*, a., s.

Apologue, *Voy.* **Fable.**

Apoplectique, داملهلو *damlalu*, adj.

Apoplexie, دامله *damla*, s.

Apostasie, ارتداد *irtidad*, a., s.

Apostat, دونمه *deunmè*, t., مرتدّ *murtad*, a., s.

Apostème, دبله *dubbèlè*, vulg. *dumnèlè*, s.

Aposter, بكلتمك *bèkletmek*, t., كميندارلق ا *kèmindarliq e*, p-t., v.

Apostiller, نشانلمق *nichanlamaq*, v.

Apostolat, پيغمبرلك *pèïghamberlik*, رسالت *rèçalet*, a., s.

Apostolique, رسولي *rèçouli*, a., پيغمبري *pèïgambèri*, p-t., adj.

Apostrophe; allocution, مخاطبة *moukhatèbet*, a., s.

Apostropher, خطاب ا *khitab e*. — S'apostropher, خطابلشمق *khitablachmaq*, a-t., v.

Apothicaire, اجزاجي *edjzadji*, vulg. *èzadji*, a-t., s.

Apôtre, رسول *rèçoul*, a.; — apôtre de J.-C., حواري *havari*; — les apôtres, حواريون *havarioun*, a., s.

Apparaître, كوزكمك *gueuzukmek*, كورنمك *gueurunmek*, v.

Appareil, آلاي *alaï*, عظيم تدارك *azim tèdaruk*; — de guerre, مهمّات *muhimmat*, a., يراق *ïraq*, t., s.

Appareiller, قورمق *qourmaq*,

يلكن اچمق *ïèlken atchmaq*, t., حاضرلهمق *hazirlamaq*, a-t., v.

Apparemment, غالبا *ghaliba*, ظاهرا *zahira*, a., adv.

Apparence, extérieur, ظاهرى *zahiri*, كوستريش *gueustèrich*, a., s.

Apparent, ظاهر *zahir*, a., adj.

s'Apparenter, خصملق بغلمق *khisimliq baghlamaq*, v.

s'Apparesser, تنبللنمك *tembel-lenmek*, t., تكاسل ا *tèkiaçul e*, a-t., v.

Apparier, چفتلمك *tchiftlèmek*. — S'apparier, چفتلنمك *tchiftlen-mek*, v.

Appariteur, محضر *muhzur*, a., چاوش *tchavouch*, t., s.

Apparition, كورنمكلك *gueu-runmeklik*, t., ظهور *zouhour*, a., s

Appartement, قوناغك بر دايرهسى *qonaghun bir daïrèci*; — des femmes, حرم *harem*, a., s.

Appartenance, تعلقات *tèal-luqat*, انتساب *intiçab*, a., s.

Appartenir, متعلق او *mutèal-liq ol*, انتساب ا *intiçab e*, a-t., v.

Appas, جذبات *djezbat*, a., دلنوازلق *dilnuvazliq*, p-t., s.

Appât, يم *ïèm*, s.

Appâter, يملمك *ïèmlèmek*, v.

Appauvrir, فقير ا *faqir e*. — S'appauvrir, فقيرلنمق *faqirlan-maq*, a-t., v.

Appel, چاغريش *tchaghyrych*, t., دعوت *davet*; — appel canonique à la prière, اذان *ezan*, a., s.

Appeler, چاغرمق *tchaghyr-maq*; — en justice, مرافعه ا *mura-faa' e*; — défier, اوقمق *oqoumaq*, ميدانه دعوت ا *mèïdanè davet e*, a-t.; — nommer, ديمك *dimek*, v.

Appendice, ارتمه *artma*, t., ذيل *zèïl*, ضميمه *zamimè*, a., s.

Appendre, اصدقومق *assaqo-maq*, v.

Appesantir, اغرلتمق *agherlat-maq*. — S'appesantir, اغرلنمق *agherlanmaq*, v.

Appesantissement, اغرلق *agherliq*, s.

Appétissant, اشتها ويريجى *ichtiha viridji*, a-t., adj.

Appétit, اشتها *ichtiha*, a., s.

Applaudir, ال قاقمق *el qaq-maq*, افرين اوقمق *afèrin oqoumaq*, p-t. — S'applaudir, كندونى تحسين ا *guendini tahsin e*, a-t., v.

Applaudissement, ال قاقمسى *èl qaqmaci*, افرين *afèrin*, تحسين *tahsin*, a., s.

Applicable, ياقشق *ïaqichiq*, adject.

Application, كوشش *kiouchich*, p., دقت *diqqat*, a., s.

Appliquer, ياپشترمق *ïapich-turmaq*. — S'appliquer, طوتنمق *toutounmaq*; — s'appliquer à...., بر شيه تقيد اوزره او *bir chèïè tèqaïiud uzrè ol*, a-t., چالشمق *tchalichmaq*, سعى ا *saï e*, a-t., v.

Appointé, كدوكلو *guèdiklu*, علوفهلو *ulufèlu*, a-t., adj.

Appointement, كدوك *guèduk*, t., علوفه *ulufè*, a., s.

Apporter, كتورمك *guèturmek*, verb.

[redacted]

:R, قومق *qomaq*, v.

TION, وضع اتمكلك *va-*
k, a-t., s.

CIATEUR, بها كسيجى قيمت شناس
idji, t., قيمت شناس
ias, a-p., s.

CIATION, اعتبار *iitibar*,

CIER, طوتمق *toutmaq*,
قيمته *qimetè toutmaq*,
itibar e, v.

HENDER, *V.* CRAINDRE.

ENDRE, اوكرنمك *eugren-*
par cœur, ازبرلمك *ez-*
v.

ENTI, شاكرد *chaguerd*,

ÊT, پوسات *pouçat*, t.,
tedaruk, a., s.

ÊTER, حاضرلمق *hazer-*
حاضرا *hazer e.* — S'ap-
ياراقلنمق *ïaraqlanmaq*, v.

IVOISER, الشترمق *alich-*
— S'apprivoiser, الشمق
q, v.

OBATEUR, تحسين ايديجى
lidji, a-t., s.

OBATION, بكنمكلك *be-*
k, t., رضا *riza*, s.

ROCHANT, قريب اولان *qa-*
, a-t., كبى *guibi*, t.,
akhmina, a., adv.

ROCHES, voisinage, يقينلق
a., s.

ROCHER, يقلاشترمق *ïa-*
maq. — S'approcher,
ïaqlachmaq, v.

ROFONDIR, درينك ا *derin e*;

— pénétrer plus avant dans la connaissance, تمل ايله اكلامق *temel ilè anlamaq*, a-t., v.

APPROPRIER, تخصيص ا *takh-sis e*. — S'approprier, كندويه اسناد ا *guenduïè isnad e*, a-t., v.

APPROUVER, قبول ا *qaboul e*, راضى او *razi ol*, تحسين ا *tahsin e*, a-t., v.

APPROVISIONNEMENT, برشهرك يا برعسكرك مهماتى *bir chehrun*, *ïa bir askerun muhimmati*, t-a., s.

APPROVISIONNER, ذخيره حاضرا *zakhirè hazir e*, a-t., v.

APPROXIMATION, تخمين *takh-min*, a., s.

APPUI, étaie, داياق *daïaq*; — protecteur, ارقه *arqa*, s.

APPUYER, داياتمق *daïatmaq*. — *Voy.* PROTÉGER. — S'appuyer, دايمناق *daïanmaq*, v.

APRE, صرب *sarp*, سرت *sert*, adject.

APRÈS, صكره *sonra*, adv.

APRETÉ, سرتلك *sertliq*, خاملق *khamliq*, s.

APTE, يراشق *ïarachiq*, t., قابل *qabil*, a., adj.

APTITUDE, يراشقلق *ïarachiq-liq*, s.

APURER, حكم ايتدورب بر حساب كسمك *hukm ittudurup bir hissab kesmek*, a-t., v.

AQUATILE, صولى *souli*, صودهكى *soudèki*, s.

AQUEDUC, صويولى *sou ïoli*, s.

AQUILIN, قارتال بورنلو *qartal ourounlou*, adj.

a.; — cour, ارد حولی *ard havli*; — de vaisseau, کمینک قچی *guèminun qytchi*; — faix, حولا *havla*, a., مشیمه *mèchimè*, t.; — garde, طوندار *dondar*, مواخر الجیش *mèvakher ul-djëich*, a.; — neveu, قرداش اوغلونک اوغلو *qardach oghlounun oghlou*; — petit-fils, نبیره اوغلو *nèbirè oghlou*, s.

s'Arriérer, کروقالمق *guiruqalmaq*, v.

Arrimer, استیف ا *istif e*, کمینک یوکنی یرلشترمک *guèminun ïukini ïèrlechturmek*, v.

Arrivée, کلش *guèlich* t., وصول *voussoul*, a., s.

Arriver, یتشمک *ïètichmek*, کلمک *guelmek*, t.; — survenir, عارض او *ariz ol*, واقع او *vaqi ol*, a-t.; — laisser arriver vent-arrière, روزکار اوکنه دوشمک *rouzguiar eununè duchmek*, p-t., v.

Arrogance, مغرورلق *maghrourliq*, a-t., غرور *ghourour*, s.

Arrogant, مغرور *maghrour*, a., adj.

Arrondir, دکرمی ا *dèïrmi e*, مدوّر ا *mudèwir e*, a-t. — S'arrondir, زنکینلکنی ارتمق *zenguinliguini artmaq*, v.

Arroser, صوارمق *souvarmaq*, صولمق *soulamaq*, v.

Arrosoir, صوارجق قاب *souvaradjaq qab*, s.

Arsenal, ترسخانه *terskhanè*, ترسانه *tersanè*, vulg. *tersana*, جبه خانه *djèbèkhanè*, p-t., s.

Arsenic, صیچان اوتی *sitchan oty*, s.

Art, صناعت *sanaat*, معرفت *ma'rifet*, a., s.

Artère, شاه طمر *chah damar*, p-a., s.

Artichaut, انکنار *enguinar*, s.

Article, partie d'un écrit, مادّه *maddè*; — de foi, دین قیدی *din qaïdi*; — de marchandise, مقوله *maqoulè*, a., s.

Articulation, jointure des os, اث *an-*, اث یری *an-ïèri*, اویناق یری *aïnaq ïèri*; — de la voix, سس قالدرمه سی *ses qaldurmaci*, s.

Articuler, *Voy.* Déduire, Prononcer.

Artifice, حیله *hilè*, آل *al*; — feu d'—, آتش بازلک *atech bazlik*, s.

Artificiel, fait par art, ایشلمه *ichlèmè*, دوزمه *duzmè*, عملی *amèli*, مصنّع *mouçanna*; — factice, عاریتی *ariëti*, vulg. *èïrèti*, a., adj.

Artillerie, طوپلر ایله ادوات حربیه *toplar ilè adèvati herbiiè*, a-t., طوپخانه *topkhanè*, s.

Artimon, چنبر درکی *tchember dirègui*, s.

Artisan, اهل صنعت *ehli san-a't*, a., s.

Artiste, معرفتلو استاذ *ma'rifetlu ustaz*, a-t., s.

Ascension, چقش *tchiqich*, t., مصعد *mas'ad*, a.; — de Jésus-Christ, عیسانک کوکه چقمه سی *içanun gueuguè tchiqmaci*; — de Mahomet, معراج *mi'radj*, a., s.

Asie, اسیا *açia*, اناطولی *anadoulou*, s.

ASILE, *Voy.* ASYLE.

ASPECT, كورش *guruch*, بقش *biqich*; — air, چهره *tchehrè*, يوز *iuz*; s.

ASPERGE, قوش قونمز *qouch qonmaz*, s.

ASPERGER, سرپمك *serpmek*, v.

ASPIC, صاغر ييلان *saghir iilan*, subst.

ASPIRER, prétendre, اوزلمك *eulemek*, قصد ا *qast e*. — *Voy.* RESPIRER.

ASPRE, آقچه *aqtchè*; petite monnaie, $\frac{1}{120}$ de la piastre turque, s.

ASSA-FOETIDA, خيل *khaït*, a., subst.

ASSAILLIR, باصمق *basmaq*, v.

ASSAINIR, بر يرك هواسنى خوش اتدرمك *bir ïerun havaçini khoch itturmek*, t-a., v.

ASSAISONNEMENT, تربيه *terbïè*, a., s.; avec *e*, v. act.

ASSASSIN, اولدوريجى *euldurïdji*, t., قاتل *qatil*, a., s.

ASSASSINER, اولدرمك *euldurmek*, t., قتل ا *qatl e*, a., v.

ASSAUT, يوريش *ïurich*, t., هجوم *hudjoum*, a., s.

ASSEMBLÉE, مجلس *medjlis*, جمعيت *djemïiet*, a., درنك *dirnek*, s.

ASSEMBLER, *Voy.* JOINDRE, RÉUNIR,

ASSEOIR, اوتورتمق *otourtmaq*. — S'asseoir, اوتورمق *otourmaq*; — à la turque, sur les *jambes*, بغداج قورمق *baghdadj qourmaq*, verb.

ASSERVIR, قول ا *qoul e*, t., ترقيق ا *terqiq e*. — S'asservir, بر كمسنه يه قول ايدنمك *bir kimesnèïè qoul idinmek*, كوله اول *keulè ol*, v.

ASSESSEUR, بله اوتوريجى *bilè otouridji*, s.

ASSEZ, يتشور *ïetichur*, يتر *ïeter*, adv.

ASSIDU, دايم *daïm*, مداوم *mudavim*, a., adj.

ASSIDUITÉ, مداومت *mudavemet*, a., s.

ASSIÉGER, محاصره ا *mouhasserè e*, a., قوشاتمق *qouchatmaq*, t., v.

ASSIETTE, position, طرح *tarh*, a.; — vaisselle, دپسى *tepsi*, طبق *tabaq*, s.

ASSIGNAT, كاغد تعينى *qiaghid taïni*, p-a., s.

ASSIGNATION, حواله *havalè*, s.

ASSIGNER, نسبت ا *nisbet e*, تخصيص ا *takhsiss e*, تعيين ا *taiin e*, a-t., v.

ASSIMILER, بكزتمك *benzetmek*, t., تمثيل ا *temsil e*, a-t., v.

ASSIMILATION, تمثيل *temsil*, تشبيه *techbih*; — injurieuse, ظهار *zihar*, a., s.

ASSISE, بر دزى اوزره قونمش طاشلر *bir dizi uzrè qonmich tachlar*, s.

ASSISES, معين كوننده مجمع قضات *mouaïien gunundè medjmii qouzât*, a-t., s.

ASSISTER, être présent, حاضر

حاضراولمق *hazir boulounmaq*, حاضر او *hazir ol*, a-t.; — secourir, امداد ا *imdad e*, t., v.

Association, اورتاقلق *ortaqliq*, t., شركت *chirket*, a., s.; avec *e*, v. act.

Associé, اورتـاق *ortaq*, t., شريك *cherik*, a., s.

s'Associer, اورتاقلق بغلمق *ortaqliq baghlamaq*, v.

Assommer, ديه لمك *tepèlemek*, verb.

Assomption (jour de l') حضرت مريم كوكه چقديكى كونى *hazreti meriem gueuguè tchiqtigui guni*, a-t., s.

Assortir, جمع ايدوب برى بربنه اويدرمق *djem' idup biri birinè ouidurmaq*, a-t., s.

Assoupir, اويوشترمق *ouiouchturmaq*, v.

Assourdir, صاغر ا *saghir e*, v.

Assujettir, التنه آلمق *altinè almaq*;-fixer, بركتمك *berkitmek*, v.

Assurance, *V.* Certitude, Hardiesse, Obligation, Promesse.

Assurer, rendre ferme, بركتمك *berkitmek*, قوى ا *qavi e*; — faire croire, اناندرمق *inandurmaq*; — payer l'assurance, سقورته ويرمك *siqourta virmek*, verb.

Asthmatique, صولغان *solughan*, t., تنك نفس *tenk nefes*, vulg. *teknefes*, p-a., adj. et s.

Asthme, صولغان رنجى *solughan rendji*, تنك نفسلك *tenk nefesliq*, p-a-t., s.

Astre, يلدز *ildiz*, t., م *djm*, a., s.

Astreindre, زورا *zor djebr e*, v.

Astringent, صيقيجى adj. et s.

Astrolabe, اسطرلاب *lab*, s.

Astrologie, نجملك *djimliq*, t., علم نجوم *ilmi n* a., s.

Astrologue, منجم *mu* a., s.

Astronome, ل هيئت *heïet*, a., s.

Astronomie, هيئت *he haïat*, a., s.

Astuce, قلاشلق *qalla*

Astucieux, قلاش *qa* حيله باز *hilèbaz*, p., adj.

Asyle, صغنجق ير *sig ïer*, s.

Atelier, كارخانه *kiar* p., s.

Athée, ناخدا *nakhou*

Athènes, اتينا *atina*, la Grèce.

Athlète, پهلوان *pehli* كرشجى *gurechdji*, s.

Atlas, recueil de غرافيه خرطيلرك مجموعه سى *grafia khartilerun medjmo* montagne d'Afrique, لى *dern djebeli*, s.

Atome, شمه *chemmè*, *rè*, a., s.

Atours, قرى زنتلرى *netleri*, a., s. pl.

ATTACHEMENT, محبت *mou-habbet* علاقه *alaqa*, a., s.

ATTACHER, ياپشترمق *ïapich-turmaq*, داقمق *daqmaq* et *taqmaq*. — S'attacher, ياپشمق *ïapichmaq*, verb.

ATTAQUE, اورش *ourouch*, بصقن *basqun*, t., حمله *hamlè*, a., s.

ATTEINDRE de loin, طوقنمق *doqounmaq*, نشانه اورمق *nichanè ourmaq*; — joindre en chemin, اولاشمق *oulachmaq*, يتشمك *ïe-tichmek*, v.

ATTELER, اتلر عربه‌يه قوشمق *atlar arabaïa qochmaq*, v.

ATTENDRE, بكلمك *beklemek*. — S'attendre à..., اومق *oummaq*, v.

ATTENDRIR, يومشتمق *ïoum-chatmaq*; — toucher de compassion, اسيركتمك *esirguetmek*, t. — S'attendrir, يومشمق *ïoumou-chanmaq*, رقت ا *riqqat e*, a-t., v.

ATTENDRISSEMENT, رقت *riq-qat*, a., s.

ATTENTAT, يرامزلق *ïaramazliq*, t., باش كيدجك خطا *bach gui-dedjek khata*, t-a., s.

ATTENTE, انتظار *intizar*, a., s.

ATTENTER, بركمسنه‌نك عمرينه يا مالنه قصد ا *bir kimesnènun eum-rinè, ïa, malinè qast e*, a-t., v.

ATTENTIF, مقيد *mouqaïed*, a., adj. — Être —, دقت ا *diqqat e*, مقيد او *mouqaïed ol*, a-t, v.

ATTENTION, دقت *diqqat*, تقيد *taqayud*, a., s.

ATTÉNUER, اكسلتمك *eksilt-mek*, انجلمك *indjelemek*, v.

ATTÉRAGE, دمر اتلجق ير *demir atiladjaq ïer*, s.

ATTESTATION, شهادت نامه *che-hadet namè*, a-p., اعلان كاغدى *ilan kiaghidi*, a-t., s.

ATTESTER, شهادت ا *chehadet e*, a-t., v.

ATTIÉDIR, الجق ا *eledjaq e*, v.

ATTIRAIL, جنك الاتلرى *djenk alatleri*, p-a-t., s.

ATTIRER, چكمك *tchekmek*, t., جلب ا *djelb e*, a-t., v.

ATTITUDE, وجودك وضع و حالى *vudjoudun vaz' u hali*, a-t., قيام *qïam*, a., s.

ATTRAIT, دادانمه *dadanma*, ناز *naz*, شيوه *chivè*, p.

ATTRAPE, الدتمه *aldatma*, t., رنك *renk*, p., s.

ATTRAPER, tromper, الداتمق *aldatmaq*; — prendre, طوتمق *toutmaq*, v.

ATTRAYANT, جاذب *djazib*, a., adject.

ATTRIBUER, اوستنه براقمق *ustu-nè braqmaq*, اسناد ا *isnad e*, نسبت ا *nispet e*, a-t. — S'attribuer, آلمق *almaq*, منصوب ا *mensoub e*, مخصوص ايدنمك *makhsous idinmek*, a-t., v.

ATTRIBUT, صفت *sifat*, a., s.

ATTRISTER, تاصه‌لندرمك *tassa landermek*. — S'attrister, تاصه لنمق *tassalanmaq*, v.

ATTROUPEMENT, خلقك جيعتى *khalqun djemieti*, a-t., خلقك اوشمكى *khalqun uchmegui*, a-t., s.

ATTROUPER, جمع ا *djem' e.* — S'attrouper, اوشمك *uchmek*, t., جمع اول *djem' ol*, a-t., v.

AUBE du jour, كون اغرمسى *gun aghermaçi*, s.

AUBÉPINE, اق دكن *aq diken*, s.

AUBERGE, قوناق *qonaq*, لوسداريا *losdaria*, s.

AUBERGINE, *V.* MELONGÈNE.

AUCUN, sans négation, كمسه *kimsè;* avec négation, هيچ كمسه *hitch kimsè*, هيچ كس *hitch kes.* — Aucune fois, هيچ بركره *hitch bir kerrè*, adv.

AUCUNEMENT, هيچ *hitch*, هيچ بر وجه ايله *hitch bir vedjeh ilè*, adv.

AUDACE, جراة *djuraat*, a., s.

AUDACIEUX, جراتلو *djuraatlu*, a-t., adv.

AUDIENCE, بولشمقلق *boulouchmaqliq*, ملاقات *mulakat*, a. — Donner —, بولشترمق *boulouchturmaq.* — Avoir —, بولشمق *boulouchmaq.* — Audience royale, ديوان پادشاهى *divani padichahi;* — du sultan, ركاب ديوانى *rikiab divani*, p., s.

AUDIENCIER, محضر *muhzur*, a., s.

AUDITEUR, اشيدیجى *ichididji*, subst.

AUDITOIRE, اشيدنلر *ichidenler*, حاضر بالمجلس اولانلر *hazir bil-medjlis olanlar*, a-t., s.

AUGE, حوض *haouz*, a., تكنه *teknè*, s.

AUGMENTER, ارترمق *arturmaq*, بيوتمك *buïutmek.* — S'au[gmen]ter, ارترلمق *arturilmaq*, artmaq, t., ازدياد بولمق [iz]diad boulmaq, a-t., v.

AUGURE, اوغور *oghou[r]*, فال *fal*, a., s. — De b[on augure] اوغورلو *oghourlu.* — De mau[vais augure] اوغورسز *oghoursiz*, adv.

AUGURER, présager, [فال اچمق] fal atchmaq, a-t., v.

AUJOURD'HUI, بوكون *b[ugun]*, adv.

AUMONE, صدقه *sadaqa*, zekiat, a., s.

AUMONIER, امام *ima[m]* Grand aumônier du sultan, [خونكار] امامى *khounkiar imami*, p-[t.]

AUNE, ارشين *archin*, endazè. L'endazè ou pic est [...] pouces, l'archin est un pe[u] long.

AUNER, [اندازه] ايله اولچمك *endazè ilè eultchmek*, v.

AUPARAVANT, اوّل *evvel*, mouqaddema, a., adv.

AUPRÈS, يقين *ïaqin*, a, ïaninda. — En comparaison ايله *ilè*, t., adv.

AURONE, قوين اوتى *qoïo[un otou]* subst.

AURORE, طان *dan*, برى dan ïeri, صباح اغرمسى *sa[bah a]gharmaçi*, a-t., s.

AUSPICE, secours, همّت [him]met. — Sous vos auspices, همتكز ايله *himmetniz ilè.* — Sous [...]reux —, اشرف ساعتده [...] saatdè, a-t., s.

[redacted]

, encore, دخی *dakhi*,
; هم *hem*, adv.
IS, جنوبی روزكارلر *dju-*
guiarlar, a-p-t., s. pl.
IT, قدر *qadar*, اولقدر *ol-*
lg. *oqadar*, a-t., adv.
, قربانكاه *qourbanguiah*,
م *mihrab*, a., s.
R, première cause, باعث
qui compose, مؤلف
, s.

NTIQUE, صحیح *sahih*,
uhaqqaq, صح *sahh*, a.,

NTIQUER, صحیح محقق ا
uhaqqaq e, v.
RAPHE, بر كیشینك ال
ir kichinun el ïaziçi, adj.
NE, كوز *gueuz*, t., صوك
ahar, a., s.
ISER, رخصت ویرمك
ermek, a-t., v.
ITÉ, اقتدار *iqtidar*,
tiqlal, a., s.
R, چپ چوره *tchep tche-*
اطراف *atrafdè*, a-t., adv.
, باشقه *bachqa*, t., غیر
s.
FOIS, اوّل زمانده *evvel*
سابقا *sabiqa*, a, adv.
MENT, باشقه *bachqa*, غیر
ür ïuzden, غیر دورلو *ghaïr*
., adv.
HE, اوستریا *ostria*, بچ
etch memleketi, s.
HIEN, بچلو *betchlu*, s.

AUTRUCHE, دوه قوشی *devè qou-chi*, s.

AUTRUI, ایل *il*, t., غیرلر *ghair-ler*, a-t

AUVENT, كولكهلك *gueulguèliq*, t., سایبان *saïèban*, p., s.

AUXILIAIRE, ناصر *nassir*, a., یاردمجی *ïardumdji*. — Armée —, امداده كلن عسكر *imdadè guelen asker*, a-t., s.

s'AVACHIR, كوشنمك *gueuchenmek*, v.

AVALANGE, حدتلنه طاغدن دوشن قار *hiddetlè daghden duchen qar*, a-t., s.

AVALER, یوتمق *ïoutmaq*, v.

AVANCEMENT, progrès, سورش *surich*, t., اقبال *iqbal*, a., s.

AVANCER, ایلرو كتمك *ileru guitmek*, ایلرو وارمق *ileru varmaq*. — Dépasser, اشمق *achmaq*. — Avancer de l'argent, اقچه پیشین ویرمك *aqtchè pechin virmek*, v.

AVANIE, افترا *iftira*, a., s.

AVANT, اوّل *evvel*, a., ایلرو *ileru*, t., adv.

AVANTAGE, فایده *faïdè*, منفعت *menfaat*, a., اصّی *assi*, s.

AVANTAGER, مختص ا *moukh-tass e*, a-t., v.

AVANTAGEUX, فایدهلو *faïdelu*, a-t., adj.

AVANT-GARDE, ایلغار *ilghar*, چارقجیلر *tcharqadjilar*, s.

AVANT-HIER, اولبركون *olbirgun*, vulg. *obirgun*, s.

AVARE, طمعكار *tama'kiar*, a-p.,

خسيس *khassis*, a., الی پك *eli pek*, adj. et s.

Avarice, طمعكارلق *tama'kiarliq*, s.

Avarie, ضرر *zarar*, زيان *zian*, a., s.

Avec, ايله *ilè*, prép.

Aveline, فندق *funduq*, s.

Avénement, كلش *guelich*, t., ورود *vuroud*; — d'un souverain, تخته جلوس *takhta djulous*, a-t., s.

Avenir, temps futur, كلجك وقت زمان *gueledjek vaqit, zeman*, t-a., s. — A l'avenir, شمدنصكره *chimden sonra*, adv.

Aventure, واقعه *vaqea*, قضا *qaza*, a., سرانجام *serendjam*, p., s.

Aventurer, تهلكه يه كيردرمك *tehlukè ïè guirdurmek*, a-t. — S'aventurer, كندوسنى تهلكه يه برقمق *guenduçini tehlukè ïè braqmaq*, a-t., verb.

Aventurier, اوارهلك و دالقاوقلق ايدن *avarèlik oè dalqaouqliq iden*; — soldat d'avant-garde, كوكللو *gueunullu*, دلى *deli*, t., سردنكچدى *serdenguetchti*, p-t., subst.

Avérer, كرچكلمك *guertcheklemek*, t., تحقيق ا *tahqiq e*, a-t., verb.

Averse, صغنق *saghanaq*, صاجنق *sadjanaq*, s.

Aversion, كوكلسزلك *gueunulsizliq*, نفرت *nefret*, a., s.

Averti (être), خبردار اولمق *khaberbar ol*, a-p-t.

Avertir, خبرويرمك *khaber vermek*, t., اكاه ا *aguiah* verb.

Avertissement, خبر a., اوكت *eugut*, s.

Aveu, اقرار *iqrar*, ف *raf*, a., s.

Aveugle, كور *keur*, *aama*, a., s.

Aveugler, كورا *keur e*, *keurlemek*.— S'aveugler, *keurlenmek*, v.

Avide, ارزولو *arzoulu*, *adj gueuzlu*, حريص *haris* et s.

Avidité, طمع *tam'* كوزلولك *adj gueuzluliq*, *hirs*, a., s.

Avilir, الچقلمق *a maq*, ادنا ا *edna e*, a-t.,

Avilissement, نارت *ret*, a., خورلق *khorliq*, *altchaqliq*, s.

Avis, opinion, صنو *s* ظن *zann*, a., قياس *qias*,

Avocat, وكيل الدعوا *dava*, دعوا وكيلى *dava veq*

Avoine, يولاف *ïoula*

Avoir, وار *var*, او ك *lik ol*; *Voy.* la gramm. impers.; واردر *vardur*.

Avoisiner, يانشمق *maq*, يقين او *ïaqin ol*, v.

Avorter, دوشرمك *oghlan duchurmek*, v.

Avorton, دوشك *du*

Avoué, *Voy.* Procu

Avouer, اقرارا *iqrar e*

ürüf, a-t., طوغرو سويلمك *do-ğrou seuïlemek*, v.

Avril, نيسان *niçan*, s.

Aïan, اعيان, officier munici-pal en Turquie, a., s.

Axe, دنكل *dinguil*, محور *mihver*; — terrestre, قطب *qoutb*, a., s.

Axiome, مقال *meqal*, قاعيده *qaidè*, a., s.

Axonge, طوك ياغى *don ïaghi*, ايچ ياغى *itch ïaghi*, s.

Ayeul, *Voy.* Aieul.

Azerole, مشمله *mouchmula*, دونكل *dunguel*, s.

Azerolier, مشمله اغاجي *mouchmula aghadji*, s.

Azur, لاجورد *ladjiverd*.

Azuré, لاجوردى *ladjiverdi*, a., كوك رنكلو *gueuk renklu*, t., s.

Azyme, مايهسز اتمك *maïèsiz etmek*, s.

B.

Babel (tour de), confusion, قريشقلق *qarichiqliq*, s.

Babil, ياكشقلق *ïanchaqliq*, كوزهلك *guevèzèlik*, v.

Babillard, ياكشق *ïanchaq*, لافزن *lafazan*, p., كوزه *guevezè*, s.

Babiller, چوق سويلمك *tchoq seuïlemek*, كوزه او *guevezè ol*, v.

Babiole, جيجى *djidji*, s.

Babord, كمينك صول يانى *gueminun sol ïani*, s.

Babouche, پاپوش *papouch*, p., subst.

Bac, تومباز *tombaz*, s.

Bach-baqi-qouli, باش باقى قولى, officier du fisc.

Bach-moucatea, باش مقطعه bureau du département des fi-nances à Constantinople.

Badigeon, بدانه *badana*, s.

Badigeonner, بدانه اورمق *ba-dana ourmaq*, v.

Badinage, لطيفه *latifè*, a., خوراته *khorata*, t., s.

Badine, چبوجق *tchiboudjiq*, s.

Badiner, شقا ا *chaqa e*, خوراته ا *khorata e*, لطيفه ا *latifè e*, a-t., v.

Badj, باج, droit de transit.

Bafouer, مسخرايه المق *mas-kharaïa almaq*, a-t., v.

Bafrer, ييوب ايچمكده او *ïeïup itchmektè ol*, v.

Bafreur, چوق ييجى *tchoq ïèidji*, قورساقسز *qoursaqsiz*, s.

Bagage, روبا *rouba*, اوروبا *ou-rouba*, اغرلق *agherliq*; — militaire, عسكر اثواب واثقاللرى *asker esvab u esqalleri*, a-t., s.

Bagatelle, اواق توفك *oufaq tufek*, جزوى شى *djuzvi chéi*, a., s.

Bagne, كورك زندانى *kurek zindani*, t-p.

Bague, يوزك *ïuzuk*, s.

Baguette, چبوق *tchibouq*, s.

Baigner, mouiller, اصلتمق *islatmaq*, تبليل ا *teblil e*. — Se

baigner, صويه حمّامه كيرمك *souïè, hammama guirmek*, a-t., v.

BAIGNEUR, صويه حمّامه كيرن *souïè, hammama guiren.*—Teneur de bain, حمّامجى *hammamdji*, s.

BAIGNOIRE, قرنه *qourna*, s.

BAIL, اجاره سندى *idjarè senedi*, a., s.

BAILLER, اسنمك *esnemek*, v.

BAILLON, اغز باغى *aghez baghi*, subst.

BAILLONNER, اغز باغلمق *aghez baghlamaq*, v.

BAIN, حمّام *hammam*, a., s.

BAIONNETTE, *Voy.* BAYONNETTE.

BAISER, اوپمك *eupmek*, v.

BAISSE, اندرمه *indermè*, t., تنزيل *tenzil*, a., s.

BAISSER, courber, اكمك *eymek.* — Se baisser, اكلمك *eyilmek.* — Baisser de prix, اندرمك *indermek*, ازلتمق *azaltmaq*, t., تنزيل ا *tenzil e*, a-t, v.

BAL, خروس دپمكلك جميعتى *khoros tepmeklik djemïeti*, t-a., s.

BALADIN, *Voy.* DANSEUR.

BALAFRE, ياره نشانى *ïara nichani*, t-p., بره *bèrè*, t., s.

BALAFRÉ, چالق *tchaliq*, t., adj. et s.

BALAFRER, ياره ايله دمغلمق *ïara ilè damghalamaq*, v.

BALAI, سپركه *supurguiè*, s.

BALAIS, ياقوت رمّانى *ïaqouti remmani*, a-t, s.

BALANCE, وزنه *veznè*, ترازو *te-razou*, a-p.; — signe zodi[acal], ميزان برجى *mizan bourdji*, a[-t., s.]

BALANCER, صاللمق *salla[maq]*, *Voy.* PESER.

BALANCIER, pièce d'hor[logerie], رقّاص *raqqas*, a.; — machin[e qui] sert à monnoyer, جندره *djen[drè]* — longue perche de danse[ur de] corde, جانباز ترازوسى *dj[anbaz] terazouçi*, p-t., s.

BALANÇOIRE, صالنجق [*salin*]*djaq*, s.

BALAYER, سپرمك *supu[rmek]*, verb.

BALAYURES, سپرندى *sup[urun]di*, s.

BALBUTIER, پلتكلمك *pe[ltek]mek*, پپكى سويلمك *peqegui [seuïle]mek*, v.

BALCON, شاهنيشين *chahn[ichin]*, p., چقمه *tcheqma*, پرمقلق *pa[rmaq]liq*, s.

BALDAQUIN, سايبان *saïb[an]*

BALEINE, قدرغه بالغى *qa[dergha] balighi*, ادا بالغى *ada baligh[i]*

BALEINEAU, [ادا بالغ]نك ياوريسى *ada balighun ïavrouçi*, s.

BALIQ-EMINI, [بالـ]لق امينى [sur]tendant des pêcheries.

BALISER, مخاطره لو يرلرى برنشانله اشارت ا *denizdè m[ukhataralu] ïerleri bir nichanlè ich[aret e]* a-t., v.

BALISTE, قذاف *qazza[f]*, منجنيق *mendjeniq*, s.

BALIVERNER, [بيهوده] سوز [سويلمك] *bihoudè seuz seuïl[emek]* a-t., v.

[redacted]

Balle, طوپ *top*. — Jouer à la —, طوپ اوینمق *top oïnamaq*. — Balle de plomb, قورشون *qourchoun*; — de marchandises, دنك *denk*, فرده *ferdè*, s.

Balsamique, بلساملو *belsamlu*, معطر *mou'attar*, a-t., adj.

Baltique, بالطقه دڭزی *baltiqa dèn-izi*, s.

Balustrade, پرمقلق *parmaqliq*, s.

Balzan, بیاض ایاقلوات *bëïaz aïaklu at*, a-t., s.

Bambin, بغنه جق *baghanadjiq*, subst.

Bamboche, *V.* Marionnette.

Ban, ندا *nida*, علانیه *ilaniet*, a., s. *Voy.* Bannissement.

Banal, *Voy.* Trivial.

Bananier, موزاغاجی *mouz aghadji*, s.

Banc, اوزون اسکمله *ouzoun iskemlè*, s.

Bande, چنبر *tchember*, صارغی *sarghi*, t., باغ *bagh*, p., s.

Bandelette, باش باغی *bach baghi*, صارق *sariq*, s.

Bander, une plaie, یاره بز ایله صارمق *iaraï bez ilè sarmaq*; — un arc, یای قورمق *ïaï qourmaq*, v.

Bandit, حرامی *harami*, a., s.

Banlieue, برشهرك حوالیسی *bir chehrun havalici*, a-t., s.

Banne, قایغك بزاورتیسی *qaïghun bez eurtuci*, s.

Banni, سورگون *surgun*, s., adj.

Bannière, سنجاق *sandjaq*, بیراق *baïraq*, لوا *liva*, a., s.

Bannir, سورکون ا *surgun e*, t., نفی ا *nèfi e*, a., s.

Bannissement, سورکونلك *surgunliq*, t., نفی *nèfi*, a., s.

Banque, صرّافلق *sarrafliq*, a-t., s.

Banqueroute, افلاس *iflas*, a., s.

Banqueroutier, مفلس *muflis*, vulg. *muhlus*, a., s.

Banquet, قونقلق *qonouqliq*, t., مجلس *medjlis*, ضیافت *ziafet*, a., subst.

Banquier, صرّاف *sarraf*, a., subst.

Baptême, وافتز *vaftiz*, معمودیة *ma'moudïet*, s.

Baptiser, وافتزلمق *vaftizlamaq*, وفتز ا *vaftiz e*, تعمید ا *ta'mid e*, v.

Baquet, تکنه *teknè*, s.

Baragouin, یبانی دل *ïabani dil*, subst.

Baraque, اوبا *oba*, کوچ اوی *gueutch èvi*, s.

Baratte, یایق *ïaïq*, s.

Baratter, سود یایقده چالقتمق *sud ïaïqta tchalqatmaq*, v.

Barbare, étranger, حربی *harbi*, اعجم *aadjem*; — cruel, یاوز *ïavouz*, t., ظالم *zalim*, a., adj. et s.

Barbaresque, غرب اوجاقلو *gharb odjaqlu*, مغربی *maghrèbi*, a., adj. et s.

Barbarie, cruauté, یاوزلق *ïavouzlouq*, t., ظلم *zoulm*, a.; — ignorance, خویراتلق *khoïratliq*, جاهلیّة *djahiliïet*, a.; — contrée d'Afrique,

بربرية *berberiiè*, مغرب ولايتى *maghreb vilaïèti*, a-t., s.

Barbarisme, غلط مشهور *ghalati mech-hour*, a., s.

Barbe, صقال *saqal*, s. — Faire la —, صقال تراش ا *saqal tèrach e*, verb.

Barbeau, poisson, تكير بالغى *tèkir balighi*, s.

Barbet, تويلو كوپك *tuïlu keupek*, s.

Barbier, بربر *berber*, p-t., s.

Barbon, طارلغان اختيار *darlighan ikhtiar*, t-a., s.

Barboter, چامور ايچنده يوريمك *tchamour itchindè ïurumek*, v.

Barbouiller, بولاشترمق *boulachturmaq*, v.

Barbouilleur, بولاشتريجى *boulachturidji*, عجمى نقاش *adjèmi naqqach*, a., s.

Barbu, صقاللو *saqallu*, adj.

Barca برقه, contrée d'Afrique.

Bardeau, پداورا *pèdavra*, s.

Barguigner, بازارلشمقده خسيسلك ا *bazarlachmaqta khassislik e*, v.

Baril, وارل *varil*, *varol*, s.

Barioler, رنك قارشترمق *renk qarichturmaq*, v.

Baromètre, هوا ترازوسى *hava tèrazouci*, a-p-t., s.

Baroque, عجايب *adjaïb*, a., adject.

Barque, قايق *qaïq*, s.

Barrage (droit de), باج *badj*, p., كچد اقچهسى *guètchid aq* p-a., s.

Barre, de bois, طرقاز
— de fer, قول دمرى *qol dèmi* چبوغى *dèmir tchouboughi*, s.

Barreau, سى چبوقلرى *dèmir qafèci*, *tchoubouqlèri*,

Barrer, une porte, ق *tirqazldmaq*; — une fenêtre چبوغله قپامق *dèmir tchoubo qapamaq*, v.

Barrette, فس *fes*, t., *serpouch*, p., s.

Barricader, سد ا *sed e*. barricader, محكم قپانمق *m qapanmaq*, a-t., v.

Barrière, traverse, *sèmerqandi*; — de ville, قپو t., مدخل *medkhel*, a., s.

Bartavelle, مزى ككلك *mizi keklik*, s.

Bas, peu élevé, الچق *alt* اندرلمش *indirilmich*; — vil, *altchiaq*, t., حقير *haqir*, a., a

Bas prix, اوجز *oudjouz*, s.

Bas, chaussure, چوراب *rab*, s.

Basané, طومانلو *douman* اسمر *esmer*, a., adj.

Bascule, نعامة *nèamet*,

Base, اياق *aïaq*, طبان t., تمل *tèmel*, a., s.

Baser, تمل قومق *tèmel q* تمل برقمق *tèmel braqmaq*, verb.

Bas-fond, سيغى *sighi* يرى *sigh ïèri*, s.

Basilic, plante, فسلكن

..an, fesliyen; — serpent fabuleux, قهقها *qahqaha*, s.

Basilique, باش كليسه *bach kè-liça*, s.

Basin, دمى *dimi*, s.

Basse-cour, حيوان حوليسى *haïvan havlici*, a-t., s.

Bassement, حقيرانه *haqiranè*, a-p., adv.

Bassesse, de naissance, ناجنسلك *nadjinslik*, p-a.; — de sentimens, الچقلق *altchaqliq*, s.

Basset, chien, زغر *zaghar*, s. *Voy.* Courtaud.

Basse, قالك *qalun*, يوغون اواز *ïoghoun avaz*, سازلرك يوغون اوازلو قلى *sazlèrun, ïoghuun avazlu qili*, s.

Bassin, vase, لكن *lèyen*, t.; — de jardin, حوض *havouz*, a., s.

Bassiner, un lit, دوشك اسى اسجاق ا *duchek issi, issidjaq e*, v.

Bassinet, فاليه *falia*, s.

Bassinoire, دوشك اسى ايدجك قورلق *duchek issi èdèdjek qorliq*, s.

Bassora, بصره *basra*, ville sur le golfe Persique.

Bastion, طابيه *tabia*, s.

Bastonade, دكنك اوروشى *dèïnek ourouchi*; — sur la plante des pieds, فلاقه *falaqa*, s. — Donner la —, فلاقه يه الهق *falaqaïa al-maq*, v.

Bas-ventre, قاسق *qaciq*, s.

Bât, سمر *sèmer*, s.

Bataille, جنك *djenk*, p., دوكش *duguch*, t., s.

Batailler, دوكشمك *duguch-mek*, جنك ا *djenk e*, v.

Bataillon, پياده عسكر بولكى تخمينا سكزيوز ادم *pïadè asker beu-lighi, takhminen sèkiz ïuz adem*, s.

Bâtard, روسپى اوغلو *rouspou oghlou*, p-t., ولد زنا *vèlèdi zina*, a., adj. et s. — En parlant des arbres et des fruits, *Voy.* Sauvage.

Batardeau, سد *sedd*, a., صو بندى *sou bendi*, p., s.

Bateau, پياده *piadè*, قايق *qaïq*, subst.

Bâter, سمرلمك *sèmerlèmek*, verb.

Bâtiment, édifice, بنا *bina*, a., او *ev*, t.; — navire, كمى *guèmi*, s.

Bâtir, بنا ا *bina* ا قورمق *qour-maq*, *e*, a-t., ياپى ياپمق *ïapi ïap-maq*, v.

Bâtisse, *Voy.* Bâtiment, Fabrique.

Batiste, بتيستا *batista*, فرنك بزى *frenk bèzi*, s.

Bâton, دكنك *dèynek*, صوپه *sopa*, s.

Bâtonner, دكنك كوتك اورمق *dèynek, queutek ourmaq*, v.

Battage, بغداى دوكلمسى *boghdaï deuyulmèci*, s. — Battre le blé, بغداى درس ا *boghdaï ders e*, v.

Battant, de porte, قپو قنادى *qapou qanadi*; — de cloche, چاك دلى *tchan dili*, s.

Batterie, چكش *tchèkich*, دوكش *deuïch*, t., غوغا *ghavgha*, p-t.; — lieu où l'on place les canons, طوپ يرى *top ïèri*; — pièces

d'artillerie réunies, آلای طوپی *alaï topi;* — pièces d'une arme à feu, چقمق *tchaqmaq;* — de cuisine, مطبخ آلاتلری *matbakh alatlèri*, a-t., s.

Battre, frapper, دوکمك *deuymek, deuwmek*, اورمق *ourmaq;* — les liquides, چالقتمق *tchalqatmaq;* — des mains, ال قاقمق *el qaqmaq*. — Se battre, دوکشمك *deuyuchmek*, اورشمق *ourouchmaq*, verb.

Baudet, اشجك *èchèdjik*, قولان *qoulan*, s.

Baudrier, قلیج باغی *qilidj baghi*, s.

Baudruche, صغر بغرسغنك اوفاجق دریسی *sighir baghirsaghun oufadjiq dèrici*, s.

Bauge, یبان طوکز یاتاغی *ïaban doun-ouz ïataghi*, s.

Baume, بلسان یاغی *balsan ïaghi*, s.

Bavard, *Voy.* **Babillard.**

Bavardage, کوزه لك *guèvèzèlik*, لافزنلق *lafazanliq*, p-t., قیل و قال *qil ou qal*, a., s.

Bavarder, چوق سویلمك *tchoq seuïlèmek*, چکه چالمق *tchèn-è tchalmaq*, لافزنلق ا *lafazanliq e*, a-t., v.

Bave, سالیار *saliar*, s.

Baver, سالیار اقتمق *saliar aqitmaq*, v.

Bayer, اغزا چوب بقمق *aghez atchup baqmaq*, v.

Bayonnette, حربه *harba*, a. s.

Béatitude, قوتلولق *qoutluliq*, مبارکلك *mubarèklik*, a-t., s.

Beau, کوزل *guzel*, t., دلبر *dilber*, p., adj.

Beau-père, قاین اتا *qaïn ata;* — frère, قاین *qaïn;* — fils, gendre, کویکو *guiuvèï*, s.

Beau tems, کوزل هوا *guzel hava*, اچق هوا *atchiq hava*, a-t., s.

Beaucoup, چوق *tchoq*, t., خیلی *khaïli*, p-t., adv.

Beauté, de forme et de couleur, کوزللك *guzellik*, t., خوبلك *khoublik*, p-t., حسن *husn*, a., دلبرلك *dilberlik;* — d'homme, جلالت *djèlalet;* — de femme, حسن *husn*, لطافت *lètafet*, a., s.

Bec, d'oiseau, قوش بورنی *qouch bourni*, t., منقار *minqar*, a.; — de plume, قلم اوجی *qalem oudji*, a-t., — d'aiguière, امزك *emzek*, s.

Bécasse, یلوه قوشی *ïèlvè qouchou*, s.

Bécassine, کوچك یلوه قوشی *kutchuk ïèlvè qouchou*, s.

Bec-figue, انجیر دلن *indjir dèlen*, انجیر قوشی *indjir qouchou*, s.

Bêche, بل *bel*, s.

Bêcher, بللمك *bellèmek*, v.

Becqueter, قاقلمق *qaqalamaq*, v.

Bedaine, بیوك قارن *buïuk qarn*, s.

Bégayer, پلتکلمك *peltèklèmek*, پپکی سویلمك *pèpèyi seuïlèmek*, v.

Bègue, پلتك *peltek*, پپکی *pèpèyi*, s. et adj.

Beignet, ارشته *èrichtè*, کوزلمه *gueuzlèmè*, s.

Beïlikdji, بکلکجی, chef des

de la chancellerie
stantinople.
ملَ melemek, مللك
كلنجك guelindjik s.
, بلغراد belghrad, ca-
ervie.
قو qotch, t.; — signe
بر حمل hamel bour-
machine de guerre,
djèniq, s.
, ناكس nakes, p., s.
ILLE, كلن guelin, s.
ÈRE, قاين انا qaïn ana,

ŒUR, sœur du mari,
urumdjè; — sœur de la
بال baldiz, s.
RANT, مبارز mubariz,
— Les deux puissances
tes, دولتين مبارزين dev-
rizéin, a., s.
UEUX, جنكجي djenk-
صواش اري savach eri,

DER, چارطاق tchartaq,
چار tchardaq, p., s.
ICTION, تبريك tebrik;
, بركة bereket, a., s.
ICE, فايده faïdè, a., s.;
ILÉGE.
CIAIRE, حصه دار hissè-
فايده طوتيجي faïdè tou-
s.
, ابله ebleh, a., s.
OLE, ايولك صانيجي
idji, دعاجي douadji, adj.

Bengale, بنكاله benguialè, contrée de l'Inde.

Béni, مبارك mubarek, a., adj.

Bénignement, ايولك ايله éiulik ilè, لطف ايله loutf ilè, a-t., adv.

Bénignité, ايولك éiulik, لطف loutf, a-t., s.

Bénin, يواش ïavach, ملايم mulaïm, a., adj.

Bénir, خير دعا ا khaïr doua e, مبارك ا mubarek e; — la table, سفرة عزتلمك sofraï izzetlemek, v.

Benjoin, عصلبند asilbend, s.

Béquille, قولتق دكنكي qoltouq déinègui, s.

Berceau, بشك bechik, s.

Bercer, بشك صاللمق bechik sallamaq, v.

Berge, چايك اطرافي tchaïun etrafi, سد sedd, a., s.

Berger, چوبان tchoban, s.

Bergerie, ماندره mandra, s.

Béril, بزادي bezadi, ارزق erzeq, s.

Besace, توربه torba, توبره tobra, p., s.

Besicles, كوزلك gueuzluk, s.

Besogne, ايش ich, s.

Besoin, اقتضا iqtiza, احتياج ihtiadj, حاجت hadjet; — naturel, قضاى حاجت qazaï hadjet, a., s. — Faire ses —, حاجته وارمق hadjètè varmaq, چشمه يه كتمك tchechmeïè guitmek, a-p-t., v.

Bestial, وحشي vahchi, a., adj.

Bestialité, حيوانلق haïvanliq, s.

Bétail, حیوانات haïvanat, طوارلر davarlar, a-t., s.

Bête, حیوان haïvan, a., جانور djanver, p., s.; — stupide, بون beun, صفیه sefih, a., adj. — Bête de somme, بارکیر barguir, vulg. beguir, p., s.

Bètement, احمقلق ایله ahmaqliq ilè, حیوانجه haïvandjè, a-t., adverb.

Bethléem, بیت اللحم béit ul-lahm, ville de Judée.

Bêtise, اشککلك echeklik, s.

Betoine, کستره kestèrè, s.

Bette, پازی pazi, s.

Betterave, پانجار pandjar, s.

Beuglement, بوکوریش beuiurich, s.

Beugler, بوکورمك beuiurmek, verb.

Beurre, صای یاغی saï ïaghi; — frais, تره یاغی tèrè ïaghi, s.

Bévue, غلط ghalat, a., s.

Bezoard, پادزهر padzeher, vulg. panzehir, p., s.

Biais, اکریلك égrilik, ارقورو arqourou, ارقوری arqouri, s.

Biaiser, ارقوری کتمك arqouri guitmek, v.

Biberon, ایچقیجی itchqidji, بکری bekri; — petit vase, ابریجق ibridjiq, s.

Bible, تورات tevrat, s.

Bibliographie, فن کتبیه fenni koutoubi'ïé, a-t., s.

Bibliothécaire, کتب خانه جی koutoub khanedji, a p-t., subst.

Bibliothèque, کتبخانه [...] khanè, a-p., s.

Biche, کیك صغنی g[...] ni, اهو دیشیسی ahou d[...]

Bicoque, پلنقه palan[...] معمور وکوجك قصبه ghaï[...] ve kutchuk qassaba, a-t.

Bidet, petit cheval, [...] barguirdjik, vulg. beguird[...] midilli, s.

Bidon, [...]ك صوقابی [...] asker neferlerun sou qabi

Bien, ایو eïu, t., [...]ش p., adj; — richesse, [...]ال s. — Bien fait, کوزل guze[...] zarif, a., ایو اندامل eïu p-t., adj.

Bien-être, [...]ش حال hal, p-a., s.

Bienfait, ایولك [...] کرم kerem, لطف loutf, [...] met, a., s.

Bienfaiteur, کرم [...] ایدیجی eïulik, kerem i[...] کریم kerim, ولی النعم vel[...] a., s.

Bienheureux, *V.* [...] Fortuné.

Bien-que, کرچه gu[...] adverb.

Bienséance, ارکان [...] یول ارکان ïol erkian, a-t., [...] qat, a., یاقشقلق ïaqich[...]

Bienseant, *Voy.* Dé[...]

Bientôt, *Voy.* Tôt.

Bienveillance, [...] khaïrkhahliq, a-p-t., s.

Bienveillant, خواه [...] khah, adj.

[redacted]

BIÈRE, cercueil, تابوت *tabout*, t-a.; — espèce de boisson, ارپه صوی *arpa souii*, s.

BIFFER, محو ا *maho e*, a-t., چزمك *tchizmek*, v.

BIGAME, ایکی عورتلو *iki avretlu*, ایکی اولو *iki evlu*, t-a-t., s.

BIGAMIE, ایکی عورتلولك *iki avretlulik*, t-a-t., s.

BIGARADE, اکشی ترنج *ekchi tourundj*, a-t., s.

BIGARRÉ, آلاجه *aladja*, adj.

BIGARREAU, بر نوع كراس *bir nevi' kiras*, s.

BIGARRER, آلاجه لمق *aladjalamaq*, v.

BIGARRURE, رنك قارشقلغی *renk qarichiqlighi*, p-t., s.

BIGOT, صوفی *sofou*, a., adj. et subst.

BIGOTERIE, صوفیلق *sofouliq*, a-t., s.

BIJOU, جوهر *djevher*, a., s.

BIJOUTERIE, جواهر *djevahir*, a., s.

BIJOUTIER, جواهرجی *djevahirdji*, a-t, s.

BILAN, میزان *mizan* a, s.

BILE, صفرا *safra*, a., اود *eud*, t., s.

BILIEUX, صفروی *safrevi*, a., تیز مزاج *tiz mizadj*, p-a., adj.

BILLE, طوپجغز *topdjighiz*, یولاق *iouvalaq*, s.

BILLET, petite lettre, تذکره *tezkèrè*, ورقه *vereqè*; — de paye des troupes, اسامه *eçamè*, a., s.

BILLEVESÉE, بوش لاقردی *boch laqirdi*, s.

BILLON, پول *poul*, بقر اوفاق پاره‌سی *baqir oufaq paraçi*, s.

BILLOT, طومرق *toumrouq*, s.

BINER, طپراغی ایکی کرّه بللمك *topraghi iki kerrè bellemek*, v.

BIOGRAPHIE, سیرت *siret*, a., s.

BIPÈDE, ایکی ایاقلو *iki aïaqlu*, subst.

BIRÈME, برچفته قایق *bir tchiftè qaïq*, p-t., s.

BIS, ایکی کرّه *iki kerrè*, بر دخی *bir dakhi*, adv.

BISAÏEUL, دده‌نك باباسی *dèdènun babaçi*, t., جدّ ثانی *djeddi sani*, a., s.

BISAÏEULE, بیوك والده‌نك اناسی *buïuk validènun anaçi*, t-a., subst.

BISBILLE, چکش *tchekich*, s.

BISCORNU, اسلوبسز *ousloubsiz*, adject.

BISCUIT, pain de mer, پکسیمت *peksimet* ou *paqsimat*; — pâtisserie, کورك *guevrek*, s.

BISE, قیش یلی *qich ieli*, s.

BISER, سیاهلنمق *siahlanmaq*, a-t, قرارمق *qararmaq*, s.

BISET, اوکیك *euguiëik*, تخته کوکرجنی *tukhta gueuguerdjini*, s.

BISSEXTILE (année), کبیسه *kebicè*, adj.

BISTRE, قورم بویاسی *qouroum boïaçi*, s.

BISTOURI, جرّاح کزلکی *djerrah guezlegui*, a-p., s.

BITHYNIE, بوتنیا *boutinia*, خوداوندکار سنجاغی *khoudavendiguiar sandjaghi*.

Bitume, نفت *neft*, p., s.

Biviaire, ایکی یول اغزی *iki ïol aghzi*, adj.

Bivoie, چتاللو یول *tchatallu ïol*, subst.

Bivouac, عسکرک هواده کیجه لمسی *askerun havada guidjè-lèmeçi*, s.

Bivouaquer, عسکر ایازده یاتمق *asker aïazda ïatmaq*, v.

Bizarre, یکاز *ïan-az*, ناموزون طبیعتلو *nameozoun tabiatlu*, p-a-t., adject.

Bizarrerie, یکازلق *ïan-azliq*, subst.

Blafard, *Voy.* **Pale.**

Blaireau, بورسوق *boursouq*, برزوق *bourzouq*, s.

Blamable, مذموم *mezmoum*, ذم اولنجق *zemm olounadjaq*, a-t., adject.

Blame, ذم *zemm*, طعن *ta'an*, a., s.

Blamer, ذم ا *zemm e*, a-t., v.

Blanc, بیاض *beïaz*, a., اق *aq*, t.; — but, نشان *nichan*, p., s.

Blanc-bec, صقالسز *saqalsiz*, s.

Blanc-de-baleine, ادا بالغک سفیدی *ada balighun sefidi*, t-a., s.

Blanc-d'Espagne, سفید *sefid*, a., adj.

Blanc-d'œuf, یمورطه بیاضی *ïoumourta beïazi*, t-a., s.

Blanchatre, اقچه *aqtchè*, t., بیاضجه *beïazdjè*, a-t., adj.

Blancheur, اقلق *aqliq*, t., بیاضلق *beïazliq*, a., s.

Blanchir, بیاضلمق *b… maq*, a., اغارتمق *aghartm…* une muraille, باداله ا *baa…* — le linge, چماشیر ییقمق *… machir ïiqamaq*; — au … چرپمک *tchirpmek*, v.

Blanchissage, …یقمقلق *… maqliq*; — linge, چماشیر *t… chir*, s.

Blanchisserie, … یری *… ïeiqamaq ïeri*, s.

Blanchisseur, …رجی *tchamachirdji*, s.

Blanquette, petite … کوچک ارمود *kutchuk ar…* p-t.; — fricassée de veau, … انک قاورمه‌سی *bouzagh… qavourmaçi*, s.

Blaser, بقدرمق *biqd…* بزدرمک *bezdurmek*. — Se … بقمق *biqmaq*, بزمک *bezm…*

Blasphémateur, …یجی *kufr ididji*, a-t., s.

Blasphême, کفر *kufr*, a. …

Blasphémer, کفر ا *kufr …* verb.

Blatier, …غدای بازرکانی *… daï bazirguiani*, t-p., …جی *zakhiredji*, a-t., s.

Blé, بغدای *bogdaï*; — d… quie, مصر بغدای *missir bo…* subst.

Blême, صاری *sari*, a., …

Blessé, یاره‌لنمش *ïarala…* t., مجروح *medjrouh*, a., adj…

Blesser, یاره‌لمق *ïaral…* t., مجروح ا *medjrouh e*, a-t…

Blessure, یاره *ïara*, s.

[redacted]

Bleu, ماوی *mavi*, a.; — céleste, سد ماویسی *sud mavici*, a., adject.

Bleuir, ماوی ا *mavi e*, a-t., verb.

Bloc, *Voy.* Masse.

Blocage, دیوارطاشی *divar tachi*, s.

Blocus, محاصره *muhasserè*, a., قوشاتمه *qouchatma*, s.

Blond, صارو *saru*, adj.

Blondir, صاررمق *sararmaq*, verb.

Bloquer, محاصره ا *mouhasserè e*, قوشاتمق *qouchatmaq*, v.

se Blottir, بورنمک *burunmek*, v.

Bluet, لخنش *lakhnich*, s.

Bluette, étincelle, شراره *cherarè*; — petit trait d'esprit, نکته *nuktè*, a., s.

Bluteau, الک *elek*, s.

Bluter, الکک *elemek*, اللمک *elemek*, v.

Bobèche, شمدان اغزی *chamdan aghzi*, s.

Bobine, ایک *igue*, s.

Bocage, *Voy.* Bosquet.

Bocal, اغزی بیوک شیشه *aghzi buiuk chichè*, s.

Bœuf, صغر *sighir*; — marin, ایی بالغی *aye balighi*, s.

Bohême, چه *tcheh*, contrée de l'Europe.

Bohémien, چهلی *tchehli.* — Vagabonds des deux sexes, چنگانه *tchinguianè*, s.

Boïard, افلاق و بغدان بکزاده *iflaq ve boghdan bèiizadè*, s.

Boire, ایچمک *itchmek*, t.; — à la santé, عشقنه *ichqinè*, a-t., v. — Pour-boire, بخشیش *bakhchich*, p., s.

Bois, اودون *odoun*; — de charpente, کراسته *kerastè*; — forêt, اورمان *orman*, s.

Boisé, pays, اورمانلق *ormanliq*; — ouvrage, اودوندن *odounden*, اغاجدن *aghadjden*, adj.

Boiser, تخته ایله دوشمک *takhta ilè duchemek*, v.

Boiserie, تخته ایشی *takhta ichi*, s.

Boiseux, اودونلو *odounlu*, adj.

Boisson, ایچجک *itchedjek*, ایچم *itchum*, ایچقی *itchqi*, t., شرب *churb*, a., s.

Boite, قوتو *goutou*, s.

Boiter, اقسمق *aqsamaq*, طوپال او *topal ol*, v.

Bol, لقمه *loqma*; — d'Arménie, کل ارمنی *guili ermeni*, s.

Bombance, عیش و عشرت *ich u ichret*, a., s. — Faire —, عیش و عشرته مشغول او *ich u ichretè mechghoul ol*, a-t., v.

Bombarder, قمبره ایله دوکمک *qoumbara ilè deuwmek*, v.

Bombe, قمبره *qoumbara*, s.

Bombardier, قمبره جی *qombaradji*, s.

Bon, ایو *éiu*, t., خوش *khoch*, p., ییخشی *iakhchi*, adj.

Bonace, calme de mer, ملتم *meltem*, الیمانلق *ilimanliq* ou *limanliq*, s.; — sans malice, ساده یورکی *sadè iuregui*, p., adj.

Bonbon, نفايس *nefaïs*, a., حلوالر *halvaler*, s.

Bond, قالغش *qalghich*, s.

Bonde, قپاق *qapaq*, t., بند *bend*, p., s.

Bondir, قالغيمق *qalghimaq*, v.

Bondon, طپه *tapa*, طقج *tiqadj*, subst.

Bonheur, قوتلولق *qoutluliq*, t., دولت *devlet*, a., بخت *bakht*, p., اوغور *aghour*, s.

Bon-homme, قوجامان *qodja-man*, ساده دللو *sadè dillu*, p–t., s. et adj.

Bonifier, يكلمك *ïéguilemek*, *ïen-ilemek*, اوكدرمق *ondurmaq*, v.

Bonjour, صباحكز خير اوله *sa-qahinuz khaïr ola*, a-t, s.

Bonne, *Voy.* **Servante.**

Bonnet, قالپاق *qalpaq;* — de nuit, كيجه لك *guidjèlik*, s.

Bonsoir, اخشامكز خير اوله *akhchamnuz khaïr ola*, t–a., s.

Bonté, ايلك et ايولك *éiulik*, t., كرم *kerem*, a., s.

Borax, بوراق *bouraq*, تنكار *tenguiar*, s.

Bord, كنار *kenar*, اتك *etek*, s. — *Voy.* **Rivage.** — A bord d'un bâtiment, كميى يه *guemiiè*, adv.

Bordage, كمى طشره سنده بولنان تختهلر *guemi tachrasindè boulounan takhtalar*, s.

Bordée, كمينك بريانندن جمله طوپ اتلمسى *gueminun bir ïanin-dan djumlè top atilmaçi*, s.

Border, قورمق *qoirmaq*, v.

Bordereau, تذكره *tezkerè*, a., subst.

Borée, قيش يلى *qich ïeli*, s., بويراز *boïraz*, s.

Borgne, بركوزلو *bir gueuzlu*, adj. et s.

Borne, *Voy.* **Limite, Terme.**

Borner, *V.* **Terminer, Restreindre.**

Borysthène, اوزى صويى *ozi souii*, s.

Bosnie, بوسنه *bosna*, s.

Bosphore de Thrace, قره دكز بوغازى *qaradeniz boghazi*, s.

Bosquet, قورو *qourou*, قورى *qouri*, s.

Bosse, اوركج *eurkudj*, s.

Bossu, قنبور *qambour*, adj.

Bot, pied, چورلمش اياق *tche-virilmich aïaq*, s.

Botanique, علم نباتات *ilmi-nebatat*, a., s.

Botaniste, اوتلرى بليجى *ot-lari bilidji*, s.

Botte, de foin ou de paille, دمت *demet;* — chaussure, چزمه *tchizmè*, s.

Botter, چزمه كيدرمك *tchizmè gueïdurmek*. — Se botter, چزمه كيمك *tchizmè gueïmek*, v.

Bouc, اركج *erkedj*, تكه *tekiè*, s.

Bouche, اغز *aghez* et *aghz;* — d'une rivière, d'un fleuve, اياق *aïaq*, s.

Bouchée, لقمه *loqma*, a., s.

Boucher, قپامق *qapamaq*, v.

Boucher (un), قصاب *qassab*, a., s.

ɪɪᴇ, صالخانه *salkha-*
ﺩﻛﺎ، قصّاب *qassab duk-*

s, طپه *tapa*, s.
ɴɴᴇʀ un cheval, برآت
صمان ا *bir ât saman ilè*
تميزلمك *temizlemek*, s.
, قوپچه *qoptcha;* — de
زلف *zulf*, كيسو *kéi-*
— d'oreilles, كوپه *keu-*

ʀ, قوپچلمق *qoptchala-*
نقا *taqalamaq*, v.
ᴇʀ, قلقان *qalqan*, s.
, صومردنمق *soumer-*
ﻳﻮﺯ اكشي *ekchi ïuz e*, v.
, كودن *guieuden*, s.
ʀ, ايچ اوطه *itch oda*, t.,
ﺧ *khalvet khanè*, a-p., s.
چامور *tchamour*, s.
ᴇ, چامورلو *tchamourlu*,

ᴇ, *Voy.* Soufle.
ʀ, *Voy.* Enfler, En-

ɴ, مسخره *maskhara*,

ɴɴᴇʀ, مسخره لق ا *mas-*
, a-t., v.
ɪʀ, كوچك شهدان
iamdan, p., s.
ʀ, قيملدامق *quimildamaq*,
qimildatmaq, v. n.
ᴇ, بال مومي *bal moumi*,

ᴀɴ, قوى وقطرانلو بز *qavi*
u bez, كرپاس *kirpas*, s.

Bouilli, viande, سكوش ou سويش *seuïuch*, s.

Bouillie, سد ايله قاينمش اون *sud ilè qaïnamich oun*, s.

Bouillir قاينامق *qaïnamaq;* — faire, قايناتمق *qaïnatmaq*, v.

Bouilloire, كوكم *geuïum*, s.

Bouillon, bulle, صوقبرجغي *sou qabardjighi;* — de viande, ات صويي *et souyou*, s.

Bouillon-blanc, plante, صغر قويروغى *sighir qouïroughou*, s.

Boulanger, اكمكجي *ekmek-dji*, s.

Boulanger, اكمكي يوغروب پشورمك *ekmegui ïoghouroup pi-churmek*, v.

Boulangerie, four, فرون *fu-run* ou *fouroun*, s.

Boule, طوپ *top*, s.

Bouleau, قين اغاجي *qaïn aghadji*, s.

Boulet, كولّه *gueulè*, s.

Boulevard, طابيه *tabia*, بر شهرك دايرسادار اولان كزنجك يرلري *bir cheherun daïr madar olan guezinedjek ïerleri*, t-a., s.

Bouleverser, آلت اوست ا *alt ust e*, چورمك التني اوستونه *al-tini ustunè tchevirmek*, v.

Bouline, اورسه *orça*, s.

Bouliner, اورسا كتمك *orça guitmek*, v.

Bouquet, چيچك دمتي *tchi-tchek demeti*, بر طونام چيچك *bir toutam tchitchek*, s.

Bouracan, صوف *sof*, a., s.

Bourbe, بالچق *baltchiq*, t., كل *guil*, t., s.

Bourdon, insecte, يبان آرو *ïaban areu*, اشك اريسى *echek areuci*; — cloche, بيوك چاك *buïuk tchan*, s.

Bourdonnement, d'insecte, وزلدمه *vizildama*; — des cloches, چاك صداسى *tchan sedaçi*, a-p-t., s.

Bourdonner, وزلدمق *vizildamaq*, وزلمق *vizlamaq*, v.

Bourg, قصبه *qassaba*, a., s.

Bourgeois, شهرلو *chehirlu*, s.

Bourgeoisie, شهرلولر جماعتى *chehirluler djemaati*, s.

Bourgeon, فلس *filis*, s.

Bourgeonné, چچكلو *tchitchek-lu*, adj.

Bourgeonner, فليسلنمك *filislenmek*, فليس چقرمق *filis tchiqarmaq*, v. n.

Bourrache, صغر دلى *sighir dili*, t., لسان الثور *liçan us-sevr*, a., s.

Bourrasque, بردن كلن شدّتلو روزكار *birden guelen chiddetlu rouzguiar*, a-t., قاصرغه *qassirgha*, s.

Bourre, يوك قرقنى *ïeun qerqeni*, قرقندى *qerqenti* ou قرقنتى *qirqinti*, s.

Bourreau, جلّاد *djellad*, a., s.

Bourreler, اشكنجهلمك *ichkendjèlemek*, v.

Bourrelier, كوملدركجى *kiumuldurukdji*, بوينٖدرقچى *boïundurouktchi*, s.

Bourrer, une arme, قرقنتى ايله دولدرمق *qerqenti ilè doldurmaq*, v. *Voy.* Maltraiter.

Bourse, كيسه *kiçè*; — où s'assemblent les négo[...] بزاركانلر جمع اولاجق ير *bazar[...] lar djem oladjaq ïer*, vulg. [...]جا *dja*. — Bourse de 500 piastr[...] ques, كيسه *kiçè*, s.

Bousculer, [...] ويرمك *virmek*, v.

Bouse, تزك *tezek*, s.

Boussole, پوصوله *pousso[...]*

Bout, اوج *oudj*, t.; — t[...] اخر *akher*, a., s.

Boutade, نكته *nuktè*, a.

Boutargue, [...] بالق يموزتهسى *touzlu baliq ïoumou[...]* subst.

Boute-feu, qui excite l[...] ditions, فتنه قوپريجى *fitnè [...] ridji*, a-t., فتنه انكيز *fitné e[...]* a-p.; *Voy.* Incendiaire.

Bouteille, شيشه *chich[...]*

Boutique, دكان *dukkia[...]* subst.

Bouton, d'habit, دوكمه [...] *mè*; — d'arbre, طومرق [...] *rouq*; — de rose, غنچه *gho[...]* p.; — au visage, چچك [...] *tchek*, چبان *tchiban*, s.

Boutonner, pousser des [...]tons aux arbres, [...]ومرقلنمق *bagh doumrouqlanmaq*. — [...] tonner un habit, الكلمك *i[...]mek*, v.

Boutonnière, الك *ilik*

Bouture, فدان *fidan*, s.

Bouvier, صغرتماج *si[...]madj*, t., صغرچوبانى *sighir [...]bani*, p-t., s.

oyau, بغرسق *baqhersaq* et
aq, s.

racelet, بلزك *bilezik*,
قولچ *qoltchiaq*, s.

raillard, باغريجى *baghiri-*
s.

railler, باغرمق *baghermaq*,
حيقر *haïqirmaq*, v.

Braire, اكرمق *anirmaq*,
انغر! *aaghirmaq*, v.

Braise, قور *qor*, كوز *keuz*, s.

Brancard, *Voy.* Litière.

Branche, دال *dal*, بوداق *bou-*
q, s.

Branchu, بوداقلو *boudaqlu*,
دا *dallu*, adj.

Brandevin, *V.* Eau-de-vie.

Brandiller, اويناتمق *oïnat-*
aq, تپرتمك *tepretmek*, v.

Brandir, *Voy.* Vibrer.

Brandon, چرا *tchera*, يل مومى
l moumi, مشعله *mechèlè*, a., s.

Branle-queue, قويروق
صالان *qouïrouq salan*, oiseau, s.

Branler, صالمق *salmaq*, v.

Braquer le canon, طوب
قورمق *top qourmaq*, v.

Bras, قول *qol*, t.; — avant —,
ساعد *saïd*, a., s.

Brasier, كوچك اوجاق *ku-*
tchuk *odjaq*, t., آتشدان *atechdan*,
subst.

Brasière, منغال *manghal*, s.

Brasse, قولاچ *qouladj*, s.

Brassée, قوجاق *qodjaq*, s.

Brasser, faire de la bière,
آرپه صويى *arpa souï e*, v.

Brasserie, آرپه صويى خانه
arpa souï khanè, t-p., s.

Brave, يرار *ïarar*, t., شجاعتلو
chedjaatlu, a-t., adj.; *Voy.* Courageux.

Braver, *Voy.* Insulter, Affronter.

Bravo, آفرين *aferin*, adv.

Bravoure, غيرت *ghaïret*,
شجاعت *chedjaat*, a., s.

Brebis, ديشى قيون *dichi qo-*
ïoun, ماريا *maria*, s.

Brèche, كدوك *gueduk*, t.,
رخنه *rakhnè*, p., s.

Bref, قصّه *kissa*, a., adj.

Brevet, برات *berat*, a., s.

Breuvage, ايچقى *itchqi*,
ايچجك *itchedjek*, s.

Bride, كم *guiem*, دزكن *dizgun*,
subst.

Brider, كملمك *guiemlemek*, v.

Brièveté, قصّەلق *qissaliq*,
a-t., s.

Brigade, بلوك *beuluk*, s.

Brigand, حيدود *haïdoud*, t.,
حرامى *harami*, a., s.

Brigandage, حيدودلق *haï-*
doudliq, شناعت *chinaat*, a., s.

Briguer, طلب هوس ا *taleb*,
haves e, a-t., v.

Brillant, پارلايجى *parlaïdji*,
شعله ويريجى *cheulè viridji*, adj.;
Voy. Diamant.

Briller, پارلمق *parlamaq*, v.

Brin, *Voy.* Fétu.

Brioche, چورك *tcheurek*, s.

Brique, كرمت *keremit*, طوغله
toughla, s.

Briquet, چقمق *tchiaqmaq*, s.
Brisans, *Voy.* **Écueil.**
Brise, اخشام قره يلى *akhcham*, *qara ïèli*, انباد *embad*, s.
Briser, قرمق *qirmaq*, v.
Broc, شراب قابى *charab qabi*, subst.
Brocanter, بدللشمك *bedel-lechmek*, v.
Brocard, كسندى *keçindi*, s.
Brocart, سراسر *seraser*, ديباج *dibadj*, a., s.
Broche, شيش *chich*, s.
Brocher, اورمك *eurmek*, v.
Brochet, طورنا بالغى *tourna balighi*, s.
Brochette, شيشجك *chich-djik*, s.
Brochure, كتابجك *kitabdjik*, subst.
Brocoli, زنبوط *zenbout*, a., s.
Broder, نقشلمق *naqichlamaq*, نقش ايشلمك *naqch ïchlemek*, a-t., verb.
Broderie, نقش *naqch*, a.; — d'or, زردوزى *zerdouzi*, p., s.
Brodeur, نقشجى *naqichdji*, t-a., s.
Broiement, ازلمه *ezilmè*, ازلش *ezilich*, s.
Broncher, اوركمك *eurkmek*, verb.
Bronze, توج *toudj*, s.
Bronzer, توج رنكنى ويرمك *toudj renguini vèrmek*, v.
Broquette, كوچك اكسر *ku-tchuk ekser*, p-t., s.
Brosse, فرچه *fourtchia*, s.

Brosser, فرچه لمق *fou-lamaq*, v.
Brouhaha, دمدمه *dem*
Brouillard, طومان *dou*
Brouille, *Voy.* **Broui**
Brouiller, mêler, ب *qarichturmaq;* — des pers بوزشدرمق *bozouchturmaq*, brouiller, بوزشمق *bozouch*
Brouillerie, بوزشق *chiq*, بوزش *bozich*, t., زاع a., s.
Brouillon, ce qu'on é vant de mettre au net, ر *khartar;* — qui aime à bro قرشتريجى *garichturidji.*
Broussailles, باججق *djdjiq*, چالى چرپى *tchali* subst.
Brousse, بروسه *brouça*, Bithynie.
Brouter, اوتلامق *otla*
Broutilles, نسنه جك *djik*, s.
Broyer, ازمك *ezmek*
Bru, كلن *guelin*, s.
Bruant, صارى قوشى *sa chi*, s.
Bruine, قراغو *qiraghou*,
Bruiner, راغو دوشمك *ghou duchmek*, v.
Bruit, شماطه *chamata*, *keuturdi;* — qui court, ن سوز *seuz*, s.
Brulant, يانار *ïanar*, *hararetlu*, adj.
Bruler, consumer, مق *maq.* —Se brûler, يانمق *ï* verb.

[redacted]

Brulot, حرّاقه *harraqa*, a., s.

Brulure, یانق *ïaniq*, s.

Brun, طومانلو *doumanlu*, *toumanlu*, اسمر *esmer*, adj.

Brune, temps entre le soleil couché et la nuit, یاتسی زمانی *ïatçi zemani*, t-a., s.

Brunir, devenir brun, اسمر اول *esmer ol*, v. *Voy.* Polir.

Brusque, تیز مزاجلو *tiz mizadj-lu*, p-a-t., adj.

Brut, خام *kham*, adj.

Brutal, خویرات *khoïrat*, سرت *sert*, adj.

Brutalité, خویراتلق *khoïrat-liq*, وحشت *vahchet*, a., s.

Bruyant, شماتهجی *chamata-dji*, adj.

Bruyère, سپورکه اوتی *supur-guè oti*, s.

Buanderie, چماشیر ییقایجق یر *tchamachir ïaïqaïadjaq ïer*, s.

Bubon, pestilentiel, جره *hum-ret*, خیارجق *khïardjiq*, s.

Buche, کوتك *keutuk*, s.

Bucher, اودونلق *odounlouq*, subst.

Bucheron, اودونجی *odoun-dji*, s.

Bude, بودین *boudin*, ville de Hongrie.

Buffet, سفره دولابی *sofra do-labi*, s.

Buffle, صو صغری *sou sighiri*, جاموس *djamous*, a., s.

Buglose, صغر دلی *sighir dili*, subst.

Buis, چمشیر *tchimchir*, s.

Buisson, چالی *tchali*, s.

Bulbe, *Voy.* Oignon.

Bulgarie, بلغار *bulghar*, بلغار مملکتی *bulghar memleketi*, s.

Bulle d'eau, صو قبارجغی *sou qabardjighi*, قبلق *qabalaq*;—d'or, پافته *paftè*, s.

Bulletin, حوادث نامه *havadis namè*, a-p., s.

Bure, عبا *aba*, s.

Bureau, table à écrire, چکمجه سفره *tchekmedjè sofra*, t., پیشتخته *pichtakhta*, p. — Bureau d'administration, قلم *qalem*; — de la chancellerie d'état à Constantinople, بکلك قلمی *beïlik qalemi*, a-t., s.

Burette, ابریجق *ibridjiq*, s.

Burin, دمرقلم *demir qalem*, a., subst.

Buriner, اویمق *oïmaq*, قلم ایله یونمق *qalem ilè ïonmaq*, v.

Burlesque, خوراتهلو *khoratalu*, کولجك *guledjek*, t., adj.

Buse, چاقر *tchaqir*, s. *V.* Sot.

Buste, انسانك یارم بویلو اولان مجسم صورتی *insanun ïarem boïlu olan mudjessim soureti*, a-t., s.

But, intention, نیت *nïyet*, مرام *meram*, a.; — point où l'on vise, اوق نشانی *oq nichani*, t-p., نشان *nichan*, p., اماج *amadj*, هدف *hedef*, a., s.

Buter, نشانه اتمق اورمق *nichanè atmaq*, *ourmaq*; *V.* Broncher.

Butin, یغما *ïaghma*, شکار *chikiar*, دویملق *doïoumliq*, a.; — légal, غنیمت *ghanimet*, a., s.

BUTINER, يغمالمق *ïaghmalamaq*, يغما ا *ïaghma e*, v.

BUTOR, oiseau de marais, بالقچل *baliqtchil*; — lourdaud, ابله *ebleh*, شاشقن *chachqun*, adj. et s.

BUTTE, دپه *tepè*, s.

BUVABLE, چجك adject.

BUVEUR, چبجى عشرت اربابى *ichret* subst.

C.

ÇA, دى امدى *imdi*, دى امدى *di imdi*, interj.

ÇA-ET-LA, بورا شورا *boura choura*. — En deça, برودة *berudè*, adv.

CABALE, حيله بازلق *hilè bazliq*, t., اتّفاق *ittifaq*, a., s.

CABALER, برلك ا *birliq e*, t., حيله بازلق ا *hilè bazliq e*, a-p-t., verb.

CABANE, قالبه *qaliba* ou *qouloubè*, اوبا *oba*, كوچ اوى *gueutch evi*, subst.

CABARET, ميخانه *meïkhanè*, p.; — plante, اسارون *açaron*; — *Voy.* PLATEAU.

CABARETIER, ميخانه‌جى *meïkhanèdji*, p-t., s.

CABESTAN, بوجورغات *boudjourghat*, s.

CABILLAUD, *Voy.* MORUE.

CABINET, ايچ اوطه *itch oda*, t., خلوتخانه *khalvet khanè*, a-p., s.

CABLE, پالامار *palamar*, s.

CACHER, كزلمك *guizlemek*, صقلمق *saqlamaq*. — Se cacher, كزلنمك *guizlenmek*, صقلنمق *saqlanmaq*, سكمك *sinmek*; — le visage, اورتنمك *eurtunmek*, v.

CACHET, مهر *muh*

CACHETER, لمك *mek*, v.

CACHETTE, لولك كيزلو ير *guizlu ïer*, s.

CACHOT, زلو زندان *dan*, p-t., انلى قويي subst.

CACOCHYME, ولان *daïma keïfsiz olan*, a

CADASTRE, فترى *lak defteri*, a-t., s.

CADAVRE, لش *lec* t., ميت *meït*, a., s.

CADEAU, هديه بخشيش *bakhchich*,

CADENAS, مه كليد *lid*, s.

CADENASSER, ك *mek*, v.

CADENCE, هنك وزن *vezn*, a., t.

CADENCER, ses p ق اهنك ا *ahenk e*, *vezn ilè oqoumaq*, a-t

CADET, قرداش *qardach*, s.

CADRAN, قبله نامه

a-p.; — solaire, كونش ساعتی *gu-nech saati*, a-t., s.

Caduc, پك قوجه *pek qodja*, adject.

Café, قهوه *qahwè*; — un —, كهوه دكانی *qahoè dukkiani*, a, s.

Cafetier, كهوه جی *qahwèdji*, a-t., s.

Cafetière, كهوه ابريغی *qahwè ibrighi*, a-t., s.

Caffa, كفه *kefe*, ville de Crimée, Théodosie.

Cage, قفس *qafes*, a., s.

Cagneux, اكری باجقلو *egri ba-djaqlu*, دزلری قصق *dizleri qissiq*, adject.

Cagot, *Voy.* Hypocrite.

Cahier, دفتر *defter*, a., s.

Cahot, *Voy.* Secousse.

Caille, بلدرجن *bildurdjin*, s.

Caillé, lait caillé, يوغرت *ïo-ghourt*, s.

Cailler, coaguler, پكشترمك *pekichturmek*, يوغرلمق *ïoghour-lmaq*. — Se cailler, پكشمك *pe-kichmek*, قويولنمق *qouïoulanmaq*, verb.

Caillette, présure à faire prendre le lait, سد يوغرت مايهسی *sud*, *ïoghourt maïeçi*, p-t., s.

Caillou, چاقل طاشی *tchaqil tachi*, چقمق طاشی *tchaqmaq ta-chi*, s.

Caire (le), قاهره *qahirè*, مصر قاهره *missir qahirè*, ville capitale de l'Egypte.

Caisse, صندوق *sandouq*, s.

Caissier, خزينه دار *khazinè dar*, vulg. *haznadar*, s.

Caisson, طوپ صندوغی *top sandoughi*, s.

Cajoler, *Voy.* Caresser.

Cal, ناصور *nassour*, طاوق كوتی *taouq gueutu*, s.

Calamité, بلا *bela*, مصيبت *moussibet*, آفت *afet*, a., s.

Calamiteux, مصيبتلو *moussi-betlu*, a-t., adj.

Calendre, insecte, بغدای بتی *boghdaï biti*; — cylindre pour lustrer les étoffes, قماش منكنهسی *qoumach mengueneçi*, s.

Calendrer, قماش منكنه ايله بصمق *qoumach menguenè ilè bas-maq*, v.

Calcaire, كرجدن *kiredjten*, كرجلو *kiredjlu*, adj.

Calcédoine, قادی كوی *qadi keuï*, ville de l'Asie-Mineure.

Calciner, برنسنهٔ كرج ا *bir nes-neï kiredj e*, v.

Calcul, compte, صايش *saïch*, t., حساب *hissab*, a.; — pierre qui se forme dans les reins, حصات *hassat*, a., قوم *qoum*, طاش *tach*, t., s.

Calculer, حساب ا *hissab e*, a-t., v.

Caldée, عراق *iraq*, s.

Cale, abri entre deux pointes de terre, اليمانجق *ilimandjiq*; — petit morceau de bois, طيادجق شی *daïadadjaq cheï*; — d'un vaisseau, كمی سنتينهسی *guemi senti-naçi*, s.

Callebasse, ایچی بوش قباق itchi boch qabaq, s

Caleçon, دون don, s.

Calembour, تجنیس tedjenis, a., s.

Calendes, ای باشی aï bachi, subst.

Calendrier ordinaire, تقویم taqvim, a.; — perpétuel, روزنامه rouz namè, p., s.

Caler, assurer un meuble, طیادجق نسنه ایله برکتمک daïadjaq nesnè ilè berkitmek, v.

Calfat, قلفتجی qalfatdji, s.

Calfater, قلفت ا qalfat e, قلفتلمق qalfatlamaq, v.

Calfeutrer, برقپونک یا بر پنجره نک اشقلرینی قپامق bir qaqounun ïabir pendjèrènun ichiqleri-ni qapamaq, v.

Calibre, طوپ یا تفنک اغزنک بیوکلکی top, ïa, tufenk aghzinun buïukligui, جنس djins, نوع nevi', a., s.

Calice, قدح qadeh, a., s.

Calin, نازلو nazlu, p-t., adj.

Caliner, نازلق ا nazliq e, p-t., verb.

Calligraphe, خطاط khattat, a., خوش نویس khoch nuvis, p., s.

Calmant, دکدریجی dinduridji, t., تلیین ایدن teliin iden, a-t., v.

Calme, tranquillité d'esprit, حضور houzour, راحت rahat, a.; — en mer, الیمانلق ilimanliq, vulg. limanliq, s. V. Tranquille.

Calmer, دکدرمک dindurmek, t., تسکین ا teskin e, a-t., ... sekitmek. — Se calmer, dinmek, ساکن اول sakin ol,

Calomniateur, ...راجی radji, a-t., s.

Calomnie, افترا iftira,

Calomnier, افترا ا ... بهتان ا bouhtan e, a-t., v.

Calotte, کله پوش kell... p.; — en drap ou laine, ...فس

Calquer, نقل رسم ا naql... a-t., v.

Camarade, یولداش ... p-t., s.

Camard, ...نقه پوچه بورنلو poutcha bourounlu, بورنلو ... bourounlu, a-t., adj.

Cambouis, ...ث یاغی eski don ïaghi, s.

Cambrer, Voy. Co... Vouter.

Camée, ...متلو ویهلنهش طاش bir nevi' qimetlu oïma... tach, s.

Caméléon, بوقلمون ... moun, a-p-t., s.

Camelot, صوف sof, ...

Camisole, زبون ... یلک ïelek, s.

Camomille, چچکی ... papadia tchitchegui, s.

Camp, اوردو ordou, ... mouasker, a., s.

Campagne, étendue ... rein, قر qir, یاز ïaz; — les ... par opposition à la vill... keuï. — Maison de —, tchiftliq. — Temps ordin...

[redacted]

rant lequel les armées sont en campagne, سفر *sefer*, a., s.

Camper, اوردوی قورمق *ordoui qourmaq*, قونمق *qonmaq*, v.

Camphre, كافور *kiafour*, p-a-t., subst.

Camus, چوكك *tcheukuk*, پتقه بورنلو *patqa bouroumlou*, adj.

Canaille, populace, الچاق خلق *altchaq khalq*, جاهل خلق *djahil khalq*, عوام *avamm*, s.

Canal découvert, اولق *olouq*; — souterrain, كونك *keunk*; — bras de mer, بوغاز *boghaz*, s.

Canapé, *Voy* Sofa.

Canard, اوردك *eurdek*, s.

Cancer, tumeur, آكله *akilè*, t.; — signe du zodiaque, سرطان *seretan*, a., s.

Cancre, écrevisse de mer, استاقوس *istakos*, t.; ينكچ *ienguetch*, — avare, خسيس *khaçis*, a., s.

Candelabre, بيوك شمعدان *biuk cham'dan*, p-t., s.

Candeur, طوغرولق *doghrouliq*, t., خلوص قلب *khouloussi qalb*, a., صفوت قلب *safveti qalb*, s.

Candidat, نامزد *namzad* et *namzed*, p., s.

Candie, Crète, قنديا *qandia*, كريد *kirit*, île de la Méditerranée.

Candi, sucre, نبات شكر *nebat cheker*, قند شكر *qand cheker*, a-p-t., subst.

Canevas, كنوير بزی *kenoir bezi*, كندير بزی *kendir bezi*, s.

Caniculaires (jours), ايام باحر *éïami bahour*, a., s.

Canicule, constellation, يلدق يلدز *ïaldiq iildiz*, t., شعری *chi'ra*, a., s.

Canif, à long manche, قلم تراش *qalem trach*, a-p.; — de poche, چاقی *thaqi*, t., s.

Canne, roseau, قامش *qamich*; — à sucre, شكر قامشی *cheker qamichi*, a. — Bâton pour s'appuyer, دكنك *deïenek*, s.

Canelle, écorce odoriférante, دارچين *dartchin* ou *tartchin*; — robinet, لوله *leulè*, s.

Canon, طوپ *top*, s.

Canon, règle, قانون *qanoun*, a., s.

Canonnade, طوپ اتلمسی *top atilmaçi*, s.

Canonner, طوپ اتمق *top atmaq*, v.

Canonnier, طوپجی *toptchi*, s.

Canot, صندال *sandal*, s.

Cantatrice, ارلايجی عورت *irlaïdji avret*, t-a., s.

Cantharide, قوطوز بوجكی *qodoz beudjegui*, s.

Cantine, شراب صندوغی *charab sandoughi*, a-t., s.

Cantique, الهی *ilahi*, مزمور *mezmour*, a., s.

Canton, ناحيه *nahiè*, a., سو *sou*, p., s.

Canule, لولهجق *lulèdjiq*, s.

Cap, برون *bouroun*, طاغ بورن *dagh bouroun*, s.

Capable, قابل *qabil*, قادر *qadir*, معرفتلو *maarifetlu*, a., adj.

Capacité, d'un lieu ou d'un vase, كيكلك *gueïnlik*, بوللق *bol-

oïoun kiaghid ou *kiaghid ;* — de géographie, خريطه *kharita*, خرطى *kharti*, s.

CARTILAGE, كيرك *gueïrek*, صاروسكر *sareu sin-ïr*, s.

CARTON, مقاوا *mouqava*, s.

CARTOUCHE, فشك *fichek*, s.

CAS, accident, قضا *qaza ;* — fortuit, اتّفاق *ittifaq*, a., s.

CASANIER, اونده اوتوريجى *evindè otouridji*, adj.

CASAQUE, ياپونجه *ïapoundja*, s.

CASCADE, طاغدن دوشن صو *daghden duchen sou*, s.

CASE, اوبه *oba*, s.

CASEMATE, ير التنده كمرلو محل *ïer altinda kemerlu mahal*, t-a., s.

CASERNE, قشلا *qichla*, s.

CASQUE, باشلق *bachliq*, s.

CASSANT, *Voy.* FRAGILE.

CASSE, خيارشبر *khïarchebr*, vulg. خيارشنبه *kïarchembè*, s.

CASSER, قرمق *qirmaq*, v.

CASSER, *Voy.* DESTITUER.

CASSEROLE, تاوا *tava*, p-t., s.

CASSETTE, صندقچه *sandouqtchè*, s.

CASSOLETTE, بخوردانلق *boukhourdanliq*, s.

CASSONADE, خام شكر *kham cheker*, s.

CASSURE, كسش *keçich*, s.

CASTAGNETTES, چارپاره *tcharparè*, vulg. چالپاره *tchalparè*, p., s.

CASTOR, قوندز *qoundouz*, s.

CASTRAMÉTATION, اوردو قورمقلق *ordou qourmaqliq*, s.

CASTRATION, انئمكلك *i… lik*, s.

CASUEL, fortuit, عارض … عارضى *arizi*, اتّفاقى *ittifa…* adj. *Voy.* FRAGILE.

CATACLYSME, طاشقنلق … *qunliq*, s. *Voy.* DÉLUGE.

CATALOGUE, دفتر *defter* … livres, كتب دفترى *kutoub* … a., s.

CATAPLASME, يغلبه *ïaghl…*

CATARACTE, chûte de … d'un fleuve, …يك دوشمسى … *nehr souïun duchmeçi*, a-t.; … l'œil, كوزطومانى *gueuz do…* subst.

CATARRHE, نوازل *nevazi…*

CATASTROPHE, *Voy.* I… MENT.

CATHÉDRALE, …ش كليسه … *kéliça*, s.

CATHOLIQUE, قاطولكى … لاطين *latin*, adj.

CATIR, *Voy.* LUSTRER.

CAUCASE, mont, قاف …

CAUCHEMAR, …ر بصان … *bassan*, s.

CAUSE, سبب *sebeb*, … *baïs*, a., s. *Voy.* PROCÈS…

CAUSER, être cause, …و *sebeb ol;* — converser, …ك *seuïlechmek*, v.

CAUSTIQUE, *Voy.* MOR…

CAUTÈRE, يقى *ïaqi*, t., غ… p-t., s.

CAUTÉRISER, …ل يقمق *ïaqmaq*, داغلمق *daghlama…*

CAUTION, celui qui …

[redacted]

— La caution, كفالة
كفيللك *kefillik*, a-t., s.
...NEMENT, تكفّل *tekef-*
...hin, a., s.
...NER, كفيل اول *kefil ol*,
...n ol, كفيل ويرمك *kefil*
.., v.
...DE, اتلو بولوكى *atlu*
.
, *Voy.* JUMENT.
...RIE, اتلو عسكر *atlu as-*
اتلو چرى *atlu tcheri*,
, s.
...ER, اتلو *atlu*, t., فارس

شراب مخزنى *charab*
a-t., پودروم *podrom*, s.
, قازمق *qazmaq*, حفر
...r, *hakk e*, v.
...E, مغارة *magharè*, غار
اين *in*, s.
, حويار *haviar*, s.
, چقور *tchouqour*, s.
, CETTE, بو *bou*, شو *chou*,
..., pron.
بونده *boanda*, بوراده
...dv.
Voy. CE, CET.
, كورلك *keurlik*, s.
, براقمق *braqmaq*; *Voy.*
...R.
la place, يرويرمك *ïer*
.
...T, اغاج قاونى *aghadj qa-*
, سرو ازاد *servi azad*, s.
...E, ال يازوسى *el ïazouçi*,
... *temessuk*, a., s.

CEILAN, سرانديب *serendib*, p., île d'Asie.

CEINDRE, قوشاتمق *qouchatmaq*. — Se ceindre, قوشانمق *qouchanmaq*, v.

CEINTURE, قوشاق *qouchaq*, s.

CEINTURON, قلج باغى *qilidj baghi*, s.

CELA, اول *ol*, pron.

CÉLÈBRE,ناملو *namlu*, نامدار *namdar*, p-t., مشهور *mechhour*, a., شهرتلو *cheuhretlu*, a-t., adj.

CÉLÉBRER, exalter, مدح ا *medh e*, مدحنى چكمك *medhini tchekmek*. — Célébrer la messe, قداس ا *qoudas e*, a-t., v.

CÉLÉBRITÉ, نام *nam*, p., شهرت *cheuhret*, a., s.

CÉLER, كزلمك *guizlemek*, t., كتم ا *ketm e*, a-t., v.

CÉLERI, كرفز *kerefiz*, vulg. كروز *kéréviz*, s.

CÉLÉRITÉ, *Voy.* VITESSE.

CELESTE, كوكه منسوب *gueuguè mensoub*, t-a., سماوى *semavi*, a., adject.

CÉLIBAT, بكارلق *bekiarliq*, s.

CÉLIBATAIRE, بكار *bekiar*, s.

CELLE, *Voy.* CELUI.

CELLIER, *Voy.* CAVE.

CELLULE, حجرت *heudjret*, a., subst.

CELUI, CELLE, او *o*, اول *ol*, pron.

CENDRE, كل *kul*, s.

CENDRÉ, de couleur, كل رنكى *kul rengui*, adj.

Cénobite, كشيش *kechich*, تكه نشين *tekè nichin*, vulg. *tekè sin*, p., s.

Cénotaphe, تربه *turbè*, a., s.

Cens, كلور *guëlur*, t., محصول *mahsoul*, a., s.

Censal, courtier dans le levant, سمسار *simsar*, s.

Censé, قياسنجه *qiaçindjè*, a-t., adject.

Censeur, مفتش *mufettich*, a., subst.

Censurer, قاقمق *qaqimaq*, ازارلمق *azarlamaq*, v.

Cent, يوز *ïuz*, adj. numér.

Centaurée, كنتاوريون *kentaorioun*, s.

Centenaire, يوز باشنده كي *ïuz ïachindèki*, adj.

Centième, يوزنجى *ïuzindji*, adj. et s.

Centre, مركز *merkez*, s.

Centuple, يوز اوقدر *ïuz oqadar*, subst.

Centupler, يوز قات ا *ïuz qat e*, verb.

Cep de vigne, اصمه كوتكى *asma keutugui*, s.

Ceps, طومرق *tomrouq*, s.

Cependant, لكن *laqin*, adv.

Cercle, دايره *daïrè*, a., s.

Cercueil, تابوت *tabout*, s.

Cérémonie, تكليف *teklif*, a., subst.

Cerf, كيك *gueïik*, s.

Cerfeuil, فرنك صلطهسى *firenk salataçi*, s.

Cerf-volant, insecte, بوينوزلو بوجك *boïnouzlu beudjek*, s.

Cerise, كيراس *kiras*; — وشنه *vichnè* ou *vichna*, s.

Cerisier, يراس اغاجى *aghadji*, s.

Cerneau, ـزه جوز ايچى *djeviz itchi*, p-a-t., s.

Cerner, entourer, ق *qouchatmaq*; — couper en قازيوب ايتلمق *qaziup aït* verb.

Certain, بللو *bellu*, t., *chubhèsiz*, a-t., صحيح *sah* adject.

Certain, quelque, بر كمسنه *bir kimesnè*. — Ce برقاچ *bir qatch*, t., بعض a. *Voy*. Tel.

Certainement, ـرچك *tchek*, t., شبهه سز *chubhèsi* في الحقيقه *fil-haqiqa*, a.,

Certes, البته *elbettè*, a

Certificat, ن كاغدى *kiaghidi*, a-p-t, s.

Certifier, تحقيق ا *ta* تحقيقلمق *tahqiqlamaq*, a-

Certitude, صحت *sih* كرچكلك *guertcheklik*, s.

Céruse, استوبج *eus* سپيداب *sipidab*, p.,

Cervelas, شردن *chird*

Cervelle, بينى *beïni* subst.

César, empereur, صر *sar*, s.

Césarée, قيصريه *qaï* ville de Natolie.

Cessation, كچهكلك

[redacted]

lik, دکمکلک *dinmeklik*,
ilmè, s.
(sans), اولاشترى *oulach-*
وتيـ *vetirè siz*, a-t., v.
r, دکمك *dinmek*, واز
vaz guetchmek, صاوىق
.
NNAIRE, ترك ايدن *terk*
, s.
A-DIRE, يعنى *ïani*, a.,
ïa, p., adv.
Voy. CE.
AC, التون اوتى *altoun oti*,

T, قيا بالغى *qaïa balighi*,

L, چقال *tchaqal*, s.
N, هر برى *her biri*, هركمسه
هركس *her kes*, p t., adv.
IN, peine, قساوت *qaça-*
em, a., تاسه *tassa*, t.,
te, تاسەلو *tassalu*, غصەلو
, قساوتلو *qaçaoetlu*, a-t.,
au de chagrin, صاغرى
, s.
INER, تاسەلندرمك *tas-*
k, vulg. *tassalandurmaq*.
griner, تاسەلنمك *tas-*
k, vulg. *tassalenmaq*,
قساوت *qaçavet tchekmek*,
غم يـ *gham ïemek*, v.
, زنجير *zindjir*, p-t.,

N, زنجير حلقه سى *zin-*
i, p-t., s.
ات *et*, t., لحم *lahm*,

CHAIRE, tribune, منبر *member*, a., s.

CHAISE, اسکمله *iskemlè*, s.

CHALAND, مشترى *muchteri*, a., subst.

CHALE, شال *châl*, p., s.

CHALEUR, اسيجقلق *issidjaqliq*, اسيجق *issidjaq*, t., حرارت *haret*, a.—Chaleur naturelle, حرارت طبعية *harareti tabïïè*, a., s.

CHALOUPE, صندال *sandal*, s.

CHALUMEAU, جوبان نايى *tchoban neïi*, p., s.

CHAMAILLER, غوغا ا *ghaogha e*, vulg. *qavgha e*, p-t., v.

CHAMBRE, اوطه *oda*, s.

CHAMBRETTE, اوطەجق *odadjiq*, s.

CHAMEAU, دوه *devè*, s.

CHAMELLIER, دوەجى *devèdji*, subst.

CHAMOIS, طاغ کچيسى *dagh ketchiçi*, s.

CHAMP labouré et semé, تارله *tarla*, چفت *tchift*, اکين يرى *ekin ïeri*, t.; — une pièce de terre, بر طوپى زمين *bir topou zemin*, t-p. — Champ de bataille, ميدان *meïdan*, t., معرکه *muarekè*, a., s. *Voy.* PLAINE.

CHAMPS, la campagne, کوى *keuï*, چفتلك *tchiftliq*, s.

CHAMPÊTRE, صحرايى *sahraïi*, a., يبانى *ïabani*, adj.

CHAMPIGNON, منتر *mantar*, s.

CHAMPION, صواشجى *savachdji*, t., پهلوان *pehluwân*, p., s.

CHANCE, *Voy.* SORT.

Chanceler, سندرمك *sindere-mek*, سورچمك *surtchmek*, v.

Chancelier d'état, *Voy.* **Reïs-effendi.** — Chancelier d'un consulat, قانچليلر *qantchel'ïer*, s.

Chancellerie, كتابخانه *kouttabkhanè*, a-p., s.

Chanceux, *Voy.* **Heureux.**

Chancre, آكله *akilè*, s.

Chandelier, qui fait ou vend de la chandelle, مومجى *moumdji;* — flambeau, شمعدان *cham'dan*, a-p., s.

Chandelle, موم *moum*, ياغ موم *ïaghmoum*, s.

Change, دكش *dëüch*, s. *Voy.* **Cours.**

Changeant, متغيّر *muteghaïir*, بى قرار *bi qarar*, متلوّن *mutelevvin*, a., adj.

Changer, دكشترمك *dëüchtur-mek*, *deguichturmek*, t., تبديل ا *tebdil e.* — Se changer, دكشمك *dëü-chmek*, t., تبديل اولمق *tebdil olounmaq*, a-t. — Changer de visage, چهره بوزلمق *tchehrè bozoul-maq.* — Changer une pièce de monnaie, اقچه بوزمق *aqtchè bozmaq*, v.

Changeur, صرّاف *sarraf*, a., subst.

Chanson, تركى *turku*, s.

Chansonnette, تركيجك *tur-kudjik*, s.

Chant, ارلايش *irlaïch*, t., نغمه *naghma*, a., s.

Chanter, ارلامق *irlamaq*, تركى چغرمق *turku tchaghirmaq*, v.

Chantier de bois, ع... اولنوب صاتلجق ير *odo... olounoup sateladjaq ïer*, a... construction, كارخانه *kia...* p., s.

Chantre, ايرلايجى *ir...* خوانده *khanendè*, p.; — ...quée, موذّن, *muezzin*, a...

Chanvre, كنوير *kene...* *kendir*, s.

Chaos, هرج مرج *her...* قرش مرش *qarich mourich* ... كونى *ana baba guni*, s.

Chapeau, شپقه *chapq...*

Chapeler, ...بوغن... قازيمق *ekmek qaboughin ...* verb.

Chapelet, تسبيح *te...* subst.

Chapelier, شپقه‌جى ... *dji*, s.

Chapelle, مسجد *me...* عبادتگاه *ibadetguiah*, a-p.

Chapiteau, ك باشى ... *gun bachi*, s.

Chapitre, باب *bab...* *fassl*, a., s.

Chapitrer, كاره تعزيرا *kiarè ta'zir e*, v.

Chapon, ابلق *ibliq* e...

Chaponner, *Voy.* **Ch...**

Chaque, هر *her*, ربر... adj.

Char, عربه *araba*, s.

Charançon, داى بتى *daï biti*, s.

Charbon, كومر *keumu...* terre, طاش كومرى *tach k...*

—tumeur pestilentielle, خيارجق *khiardjiq*, s.

CHARBONNIER, كومرجى *keumurdji*, s.

CHARBONNIÈRE, كومر اوجاغى *keumur odjaghi*, s.

CHARDON, دكنلو اوت *dikenli ot*, s.

CHARDONNERET, سقا قوشى *saqa qouchi*, s.

CHARGE, fardeau, يوك *ïuk*, يوكلك *ïuklik*, t.; — imposition, تكليف *teklif*, a.; — attaque, حمله *hamlè*, a., بصقن *basqin;* avec *e*, v. act.; — office, منصب *manseb*, a.; *Voy.* CARICATURE.

CHARGEMENT, كمى يوكى *guemi ïuki*, يوك *ïuk*, s.

CHARGER, يوكلمك *ïuklemek*, يوكلتمك *ïukletmek;* — un fusil, تفنكى دولدرمق *tufengui doldourmaq*. — Se charger, يوكلنمك *ïuklenmek;* — prendre sur soi, بوينينه المق *boïnina almaq*, t., التزام *iltizam e*, a-t., v.

CHARIOT, عربه *araba*, s.

CHARITABLE, ايولك مرحمت ايديجى *eïulik*, *merhamet ididji*, مرحمتلو *merhametlu;* — envers les pauvres, صدقه ويريجى *sadaqa viridji*, a-t., adj.

CHARITÉ, سوكو *sevgu*, t., محبت *mouhabbet*, شفقت *chefqat;* — aumône, صدقه *sadaqa*, a., s.

CHARLATAN, لافزن *lafazan*, دولاندريجى *dolanduridji*, اينه‌جى *aïnadji*, t., عيار *aïiar*, a., s.

CHARLATANERIE, اينه‌جيلك *aïnadjilik*, دولاندريجينك سوزى *dolanduridjinun seuzi*, s.

CHARMANT, شيرين *chen*, p., لطيف *latif*, a., adj.

CHARME, attrait, ايم *ïem*, دادانما *dadanma*. *Voy.* ENCHANTEMENT.

CHARME, arbre, كولكن اغاجى *gueulguen aghadji*, s.

CHARMER, plaire, ravir, بكندرمك *beïendurmek*, خاطر كوزتمك *khatir gueuzetmek*, استمالت ويرمك *istimalet vermek*, خاطرين اله المق *khatirin èlè almaq;* — enchanter, بغلمق *baghlamaq*, سحرلمك *sihirlemek*, a-t., جادولمق *djadoulamaq*, v.

CHARNEL, شهوتلو *chehvetlu*, a., adject.

CHARNEUX, CHARNU, اتلو *etlu*, adject.

CHARNIÈRE, چاتش *tchatich*, subst.

CHAROGNE, لش *lech*, s.

CHARPENTE, كراسته *kerastè*, s.

CHARPENTIER, دولكر *dulguer*, subst.

CHARPIE, دفتك *teftik*, s.

CHARRETÉE, برعربه‌لق *bir arabaliq*, s.

CHARRETIER, عربه‌جى *arabadji*, s.

CHARRETTE, يوك عربه‌سى *ïuk arabaçi*, s.

CHARRIER, عربه ايله كتورمك *araba ilè gueturmek*, v.

CHARRON, عربه ياپيجى *araba ïapidji*, s.

CHARRUE, صپان *sapan*, s.

CHARTRE ou CHARTE, عهد نامه

aht namè, شرط *chart*, قول *qaol*, a., subst.

Chasse (la), آو *ao*, آولقلق *ao-lamaqliq*; — gibier, آو *ao*, t., شكار *chikiar*, s.

Chasser, aller à la chasse, آوه شكاره كتمك *ava*, *chikiarè guitmek*, v.

Chasser, expulser, قومق *qoomaq*, قوومق *qoomaq*, v.

Chasseur, آوجی *aodji*, s.

Chassie, چپاق *tchiapaq*, s.

Chassieux, چپاقلو *tchiapaqlu*, adject.

Chassis, چرچوه *tchertchiwè*, s.

Chaste, پاك *pak*, تميز *temiz*, p., اهل عفت *ehli iffet*, a., adj.

Chasteté, پاكلك *paklik*, t., عفت *iffet*, عصمت *ismet*, a., s.

Chat, كدی *kèdi*, s.

Chataigne, كستانه *kestanè*, s.

Chataigner, كستانه اغاجی *kestanè aghadji*, s.

Chatain, قومرال *qoumral*, adj.

Château, fort, قلعه *qal'a*, حصار *hissar*, a., s. *Voy.* Palais.

Chat-huant, بايقوش *baï-qouch*, s.

Châtier, *Voy.* Punir.

Châtiment, تاديب *téédib*, جزا *djeza*, a., s.

Chaton de bague, يوزك قاشی *ïuzuk qachi*, s.

Chatouillement, قجقلايش *qidjiqlaïch*, قجق *qidjiq*, s.

Chatouiller, قجقلمق *qidjiq-lamaq*, v.

Chatouilleux, قجقلو *qidjiqlu*, adject.

Châtré, انمش *enenmich*, طشاقسز *tachaqsiz*, adj.

Châtrer, انتمك *inetmek* et *enetmek*, انمك *inemek*, انكلمك *eniklemek*, t., خايه چقرمق كسمك *khaïè tchiqarmaq*, *kesmek*, p-t., مجبوب ا *medjboub e*, a-t., v.

Chatte, *Voy.* Chat.

Chaud (adj.), اسی *issi*, اسيجق *issidjaq*, vulg. *sidjaq*, t., حرارتلو *hurarettu*, a-t.; — (subst.), *Voy.* Chaleur.

Chaud, vif, ardent, تيزمزاج *tiz mizadj*, p., قزغن *qizghin*, adj.

Chaudement, اسيجقله *issidja-qlè*, adv.

Chaudière et Chaudron, قزان *qazan*, s.

Chaudronnier, قزانجی *qa-zandji*, s.

Chauffage, برسنه‌لك يانجق اودون *bir sènèliq ïanadjaq odoun* a-t., s.

Chauffer, استمق *issitmaq* قزدرمق *qizdurmaq*. — Se chauffer, استنمق *issinmaq*, اسيجق او *issidjak ol*. — Se tenir près du feu آتش يانده اوتورمق *atech ïanin[da] otourmaq*, p-t., v.

Chauffrette, اياق اوجاغی *aïaq odjaghi*, s.

Chauffoir, اوجاق *odjaq*, تنور *tennour*, a.; — linge, اسيدلجق بزپارچه‌سی *issidiladjaq bez pa[r]tchaçi*, s.

Chaufournier, كرججى *kiredjdji*, كرج ياقيجى *kiredj ïaqidji*, subst.

Chaume, صاپ *sap*, سرت *surt*, s.

Chaumière, چوردن چوپدن اولان او *tchiordan tchioptan olan ev*, قالبه *qaliba*, كويلو اوجغز *keuïlu eodjighiz*, s.

Chausse, دزچاقشيرى *diz tchaqchiri*, طوزلق *tozliq*, s.

Chaussée, قالدرم *qaldirim*. — Rez-de-chaussée, يراوطالرى *ïer odalari*, يراوطاسى *ïer odaçi*, s.

Chausser پاپوش چزمه كيدرمك *papouch, tchizmè gueïdurmek*. — Se chausser, پاپوش كيمك *papouch gueïmek*, v.

Chausse-trape, دمر دكنى *demir dikeni*, كول كستانه سى *gueul kestanèçi*, s.

Chausson, درلك *derlik, terlik*, s.

Chaussure, باشمق *bachmaq, pachmaq*, s.

Chauve, طاس باشلو *tas bachlu*, adject.

Chauve-souris, يارسه *ïaraça*, subst.

Chaux, كرج *kiredj*; — vive, خام كرج *kham kiredj*, s.

Chef, tête, celui qui est le premier, باش *bach*; — de famille, اوصاحبى *ev sahibi*, t-a.; — de cuisine, اشجى باشى *achdji bachi*; — de bureau, كيسه دار *kiçèdar*, t-p.; — du premier bureau des finances à Constantinople, بيوك روزنامه جى *buïuk rouznamedji*, p-t., s.

Chef-d'œuvre, اوسته ايشى *ousta ichi*, s.

Chef-lieu, لوانك يا ايالتك باش يرى *livanun ïa eïaletun bach ïeri*, a-t., s.

Chehrezour, شهرزور, ville du Kurdistan.

Chélidoine, قرلانغج اوتى *qirlanghidj oti*, s.

Chemin, يول *ïol*, t., طريق *tariq*, راه *rah*, p.; — Chemin battu, اشلك يول *ichlek ïol*, s.

Cheminée, اوجق *odjaq*, s.

Cheminer, يورومك *ïurumek*, verb.

Chemise, كوكلك *gueunlek*, vulg. كوملك *gueumlek*, s.

Chemisette, زبون *ziboun*, s.

Chênaie, ميشه لك *michelik*, s.

Chenal, بركمى كيرجك اولغى *bir guémi guiredjek oloughi*, s.

Chêne, ميشه *michè*, ميشه اغاجى *aghadji*, بلوط اغاجى *belout aghadji*, s.

Chenet, اوجاق دمرى *odjaq demiri*, s.

Chènevis, كندر تخمى *kendir tokhmi*, s.

Chenil, صامصون يرى *samsoun ïeri*, s.

Chenille, insecte, طريل *tiril*; — plante, جرجر *djerdjer*, s.

Chenu, اق صاچلو صقللو *aq satchlu, saqallu*, اغارمش *agharmich*, adj.

Cher, aimé, سوكولو *seogulu*, t., عزيز *aziz*, محبوب *mahboub*, a.; —

côuteux, بهالو *behalu*, vulg. *pahalu*, اغر بهالو *agher behalu*, p-t., قیمتلو *qimetlu*, a-t., adj.

Chercher, آرامق *aramaq*, v.

Chère, ییجك *ïeïedjek*, s. — Faire bonne —, ضیافتده او *ziafetdè ol*, a-t., ییوپ ایچمك *ïeïup itchmek*, v.

Chéri, محبوب *mahboub*, a., adject.

Chérir, چوق سومك *tchoq sevmek*, v.

Cherté, قتلق *qitliq*, بهالولق *pahaluliq*, s.

Chérubin, کروبین *keroubin*, a., s.

Chétif, الچق *altchaq*, زواللو *zevallu*, حقیر *haqir*, a., adj.

Cheval, ات *at*; — de main, یدك ات *ïedek at*; — de charge, بارکیر *barguir*, vulg. *beïguir*; — de race, کوهیلان ات *keuheïlan at*; — arabe, تازی ات *tazi at* ou تازی *tazi*; — entier, ایغر *aïghir*, subst.

Chevalier, بکزاده *beïzadè*, s.

Chevelu, صاچلو *satchlu*, adj.

Chevelure et Cheveu, صاچ *satch*, s.

Chevet, یصدق *ïastuq*, s.

Cheville de bois, چوی *tchiwi*; — du pied, طوپق *topouq*, s.

Cheviller, چویلمك *tchiwilemek*, v.

Chèvre, کچی *ketchi*, s.

Chevreau, اوغلاق *oghlaq*, s.

Chèvre-feuille, کچی یاپراغی چچکی *ketchi ïapraghi tchitchègui*, s.

Chevreuil, جیران *djeïran*, s.

Chevrier, کچی چوبانی *ketchi tchobani*, s.

Chevron, هرك *harek*, کاوورکه *guiav verekè*, s.

Chevrotin, اوغلاق دریسی *oghlaq deriçi*, s.

Chez, ده *dè*, *da*, یانده *ïanindè*, قتنده *qatindè*, t., عند *ind*, a., prép.; — chez moi, بنده *bendè*.

Chicane, شرّت *chirret*, s.

Chicaner, شرّتلك ا *chirretliq e*, v.

Chicaneur, شرّتلو *chirretlu*, شرت *chirret*, adject.

Chiche, الی پك *eli pek*, adj.

Chicorée, هندبا *hindiba*, s.

Chicot, اواجق اودون قرنتی *oufadjiq odoun qirinti*, کوتك *keutuk*; — de dent, چورك یا قرق دیشك پارچه‌سی *tcheuruk, ïa qiriq dichun partchaçi*, s.

Chien, کوپك *kieupek*, ات *it*, کلب *kelb*, a.; — domestique, او کوپکی *ev kieupegui*; — de chasse, آو کوپکی *av kieupegui*, s.

Chien, pièce qui tient la pierre d'une arme à feu, طبنجه *tabandja*.

Chien-dent, کوپك اوتی *kieupek oti*, ایریق *aïriq*; — racine de ایریق کوکی *aïriq kieuki*, s.

Chien-de-mer, کوپك بالغی *kieupek balighi*, s.

Chienne, قانجق *qandjiq*, s.

Chienner, انکلمك *eniklemek*, verb.

[redacted]

, سچمق *sitchmaq*, *hadjet e*, a-t., v.

ɪɴ, کوچک پاچاورا *kut-iawra*, p-t., s.

ɪɴɴᴇʀ, بورشترمق *bou-aq*, بوکمک *beukmek*, v.

ɪɴɴɪᴇʀ, چوپجی *tchup-*

ᴇ, رقم *raqum*, a., s

ᴇʀ, رقم ا *raqam e.* — chiffres, رقم ایله یازمق *iazmaq*, a-t., v.

ɪɴ, اکسه *en-sè*, t., قفا *qa-*

ʀᴇ, شجا *chedja*, خیال s.

, کیمیا *kimia*, علم کیمیا , a., s.

ᴛᴇ, کیمیاجی *kimiadji*,

(la), چین *tchin*, چین *tchin u matchin*, s.

s, چینلو *tchinlu*, s.

ɪ Scio,ساقز *saqiz* ou — *saqiz adaçi*, île de

ɪᴍᴇ, چورمه *tcheurmè*, *eurektchiler*, s.

ɴᴀᴜᴅᴇ, فسکه *fiskè*, s.— ne —, فسکه اورمق *fiskè*

ʀᴀᴘʜᴇ, ال بازوسی *el*

ᴀɴᴄɪᴇ, علم کف *ilmi kef*,

ɪᴀɴᴄɪᴇɴ, فالجی *faldji*,

ɢɪᴇ, جرّاحلق *djerrah*-

Cʜɪʀᴜʀɢɪᴇɴ, جرّاح *djerrah*, a., s

Cʜɪᴜʀᴇ, سنک بوقی *sinek boqi*, s.

Cʜᴏᴄ, طوقش *doqouch*; — de deux armées, صواش *savach*, دوکش *deuguch*, s.

Cʜᴏᴄᴏʟᴀᴛ, چوقولات *tchoqou-lat*, s.

Cʜœᴜʀ, اهنکلک *ahenklik*, اهنک *ahenk*, s.

Cʜᴏɪʀ, *Voy.* Tᴏᴍʙᴇʀ.

Cʜᴏɪsɪʀ, سچمک *setchmek*, اوکرتلمک *eugurtlemek*, اوروندلمک *eurundilemek*, t., اختیار ا *ikhtiar e*, a-t., v.

Cʜᴏɪx, اختیار *ikhtiar*, انتخاب *intikhab*, a., s.

Cʜᴏᴍᴇʀ, manquer de travail, ایشسز قالمق *ichsiz qalmaq*, v. — *Voy.* Fêᴛᴇʀ,

Cʜᴏᴘᴘᴇʀ, اياق ایله اورمق *aïaq ilè ourmaq*, v.

Cʜᴏǫᴜᴇʀ, *Voy.* Hᴇᴜʀᴛᴇʀ; — offenser, انجتمک *indjitmek*, خاطرنه طوقنمق *khatirinè doqoun-maq*, a-t., قارشو او *qarchou ol.* — Se choquer de ....., کوجنه کلمک *guiudjunè guelmek*, کوجنمک *gu-djenmek*, v.

Cʜᴏʀᴏɢʀᴀᴘʜɪᴇ, description d'un pays, تخطیط بلاد *takhtiti bi-lad*; — de la danse, فنّ رقص *fenni raqs*, a., s.

Cʜᴏsᴇ, شي *cheï*, نسنه *nesnè*, ایش *ich*, t., امر ا *emr a*, a., s.

Cʜᴏᴜ, لحنه *lahana*, s.

Cʜᴏᴜᴇᴛᴛᴇ, بايقوش *baïqouch*, s.

Chou-fleur, قرنبيط *qarnabit*, subst.

Choyer, زيادەسيلە قيرمق *zia-decilè qaïrmaq*, v.

Chrétien, خرستيان *khristian*, نصرانى *nasrani*, عيسوى *içevi*, s. et adj.

Chrétienté, ملت عيسويه *milleti içèvi'iè*, مسيحيه *meçihi'iè*, خرستيان فرنك ولايتى *khristian, firenk vilaïeti*, a-t., s.

Christ, خرستوس *khiristos*, g., مسيح *meçih*, a., s.

Christianisme, خرستيانلق *khristianliq*, دين عيسويه *dini ice-oïïè*, a., s.

Chronique, histoire, تاريخ *tarikh;* maladie chronique, مرض *maraz*, a., s.

Chronologie, نظم زمان علمى *nazmi zeman ilmi*, علم تواريخ *ilmi tavarikh*, a., s.

Chronologiste, اهل تواريخ *ehli tavarikh*, a., روزنامه جى *rouz-namedji*, p-a., s.

Chrysalide, بادامه *badamè*, p., s.

Chrysolithe, زبرجد *ziberdjed*, p-a., s.

Chuchoter, فسلدمق *fiçildamaq*, v.

Chuchoterie, فسلدى *fiçildi*, subst.

Chut, سوس *sous*, interj.

Chute, دوشش *duchuch*, s.

Chyle, كيلوس *kilus*, g., s.

Chypre, قبرس *qibris*, Méditerranée.

Ci, celui-ci, celle-ci شو *chou*, اشبو *ichbou*, t.; — بو شى *bou cheï*, t-a., adv.

Ciboule, صوغانجق *djiq*, s.

Cicatrice, شانى اثرى *ra nichani, eçeri*, t-p-a., subst.

Cicatriser, رلمك *mek*. — Se cicatriser, *qabouqlanmaq*, v.

Cidre, الما صويى *elm*

Ciel, كوك *guïeuk*, *céma;* — empyré, وت *alemi djeberrout*, a.; — اچق هوا *atchiq hava;* — پوس هوا *pous hava*, نلو هوا *loutlu hava*, t-a., s.

Cierge, زون بال مومى *balmoumi*, s.

Cigale, چرتليق *tcher*

Cigogne, لقلق *laqlu* ليلك *leïlek*, s.

Cigue, بالدران *baldir*

Cil, كرپك *kirpik*,

Cilice, لدن كوملك *gueumlek*, s.

Cime, دپه *tèpè*, s.

Ciment, خراسان *kho*

Cimenter, ن ايله ياپشترمق *khoraçan ilè maq;* — l'amitié, بغلمق *dostliq baghlamaq*, v.

Cimeterre, تيغ *tigh*, *qilidj*, s.

[redacted]

CIMETIÈRE, مزار *mezar*, s.

CINABRE, زنجفر *zendjefir*, سنجرف *sendjerf*, s.

CINGLER, يلكن دولدرمق *ïelken doldourmaq*, v.

CINQ, بش *bech*, adj. num.

CINQUANTAINE, اللّيشرلق *elli-cherliq*, s. collect.

CINQUANTE, اللى *elli*, adject. numér.

CINTRE, كمرقالبى *kemer qa-loubi*, p-t., s.

CINTRER, كمرقالبى ا *kemer qa-loubi e*, p-t., v.

CIRAGE, موملو بويا *moumlu boïa*; — pour la chaussure, چزمه و پاپوش بوياسى *tchizmè vè papouch boïaçi*, s.

CIRCASSIE, چراكسه *tcherakecè*, چركس ولايتى *tcherkes vilaïeti*, s.

CIRCASSIEN, چركس *tcherkes*, چركسلو *tcherkeslu*, s.

CIRCONCIRE, ختن ا *khatn e*, سنت ا *sunnet e*, a-t., v.

CIRCONCIS, سنّتلو *sunnetlu*, اهل سنت *ehli sunnet*, a-t., adj.

CIRCONCISION, سنّت *sunnet*, ختانت *khitanet*, a., s.

CIRCONFÉRENCE, *V.* CIRCUIT.

CIRCONLOCUTION, افادهٔ كلام *ifadéi kelam*, a., s.

CIRCONSCRIPTION, تحديد *tah-did*, a., s.

CIRCONSCRIRE, حدّ تحديد ا *hadd, tahdid e*, a., سنورلمك *sinor-lemek*, v.

CIRCONSPECT, اوصلو *ouslu*, t., متفكّر *mutefekkir*, a., بصيرتلو *bassi-lu*, a-t., adj.

CIRCONSPECTION, كوزاچقلغى *gueuz atchiqlighi*, t., احتياط *ihtiat*, بصيرت *bassiret*, a., s.

CIRCONSTANCE, ارالق *araliq*, t., فرصت *foursat*, a., s.

CIRCONVALLATION (ligne de), مترس تعبيهسى *meteris tabïaçi*; — faire la —, مترسلر تعبيه ا *meteris-ler tabïa e*, v.

CIRCUIT, طولاى *dolaï*, چوره *tcheorè*, s.

CIRCULAIRE, دكرمى *deüirmi*, t., مدوّر *medevver*, a., adj.

CIRCULATION, دور *devr*, a., دولاشمقلق *dolachmaqliq*; — mouvement, حركت *hareket*, a., s.

CIRCULER, طولاشمق *dolach-maq*, چورمك *tchevirmek*, دوران ا *devran e*, t., — être en mouvement, حركت اوزره او *hareket uzrè ol*, a-t., v.

CIRE, موم *moum*; — d'Espagne, فرنك مومى *firenk moumi*, مهر مومى *muhur moumi*, s.

CIRER, مشمّع ا *muchemma' e*, مشمّعلمك *muchemma'lemek*, a-t.; — les chaussures, بويامق *boïa-maq*, v.

CIRIER, مومجى *moumdji*, s.

CIRON, قوردجغز *qourdjighiz*, s.

CIRQUE, عرصه *arça*, a., s.

CIRURE, مشمّع *muchemma'*, a., subst.

CISAILLES, سندو *sendou*, s.

CISEAU, de sculpteur, دمر قلم *demir qalem;* — à deux branches, مقص *maqass ;* — de menuisier, بچقی *bitchqi*, ازمیل *izmil*, s.

CISELER, اویمق *oïmaq*, قازمق *qazmaq*, v.

CISELEUR, قلمکار *qalemkiar*, a-p., s.

CISELURE, قلمکارلق *qalemkiar-liq*, a-p-t., یونمقلق *ïonmaqliq*, اویمه *oïma*, s.

CITADELLE, *Voy.* FORTERESSE.

CITADIN, شهرلو *chehirlu*, s.

CITATION, juridique, مرافعه *murafa*, دعوت *davet;* — d'un passage écrit, ایراد *irad*, نقل *naql*, a., s.; avec *e*, v. act.

CITÉ, *V.* VILLE, MÉTROPOLE.

CITER, assigner devant un juge, محضر ایله دعوت ا *muhzur ilè davet e*, محکمه یه شریعته اوقومق *mehkemè ïè, cher'ïatè oqoumaq ;* — alléguer, تقریر ایراد ا *taqrir, irad e*, a-t., v.

CITERNE, سارنچ *sarnetch*, s.

CITOYEN, *Voy.* CITADIN.

CITRON, اغاج قاون *aghadj qaoun*, لیمون *limoun*, s.

CITRONNIER, لیمون اغاجی *limoun aghadji*, s.

CITRONNELLE, اوغل اوتی *oghoul oti*, قوان اوتی *qovan oti*, s.

CITROUILLE, قباق *qabaq*, s.

CIVETTE, غالیه *ghalië*, a., مسک کدیسی *misk kedici*, s.

CIVIL, شهرلو *chehirlu ;* — poli, ادبلو *edeblu*, a-t., چلبی *tch* adject.

CIVILEMENT, ادب ایله *ed* a-t., adv.

CIVILISER, ادب اوکرتمک *eugretmek*, a-t., v.

CIVILISATION, و ارکان اوکرتمکلک *edeb u erkian e meklik*, a-t., تانیس *téénis*, insaniiet, a., s.

CIVILITÉ, *Voy.* POLITES

CLABAUDER, اورمک *eur* باغرمق *baghermaq*, v.

CLAIE, چت *tchit*, s.

CLAIR, lumineux, روشن *chen*, p., نورلو *nourlu ;* — en lant des couleurs et du te اچق *atchiq;* — évident, اشکار *chikiar*, ظاهر *zahir*, a., — pide, pur, پاك *pak*, p., *safi*, a.; — liquide, صولو adj. — Le clair de la lune, ب *mahitab*, p, s

CLAIREMENT, اشکاره *achi* p., adv.

CLAIRON, سرنا *surna*, vul *zourna*, s.

CLAIRVOYANCE, بصیرت *siret*, a., s.

CLAIRVOYANT, عارف بصیرت صاحبی *bassiret sa* a-t., adj.

CLAMEUR, چاغرش *tchagi* t., غریو *ghiriv*, p., s.

CLANDESTIN, کزلو *guizli* سرلو *sirrlu*, a-t., adj.

CLAPIER, طوشانی یتغی *tavchani ïataghi*, s.

Claque, ال اوروشى *el ourouchou*, s.

Claquement, des dents, ديش چاتردمسى *dich tchatirdamaçi;* — des mains, ال قاقمسى *el qaqmaçi*, subst.

Claquer, des dents, ديش چاتردمق *dich tchiaturdamaq;* — des mains, *Voy.* Applaudir.

Clarifier, صافى ا *safi e*, a-t., verb.

Clarté, روشنلك *rouchenlik*, p-t., اچقلق *atchiqliq*, s.

Classe, division, طبقه *tabaqa*, t., صنف *sinf*, فصل *fassl;* — école, مكتب *mekteb*, a., s.

Classer, طبقه اوزره قومق *tabaqa uzrè qomaq*, فصل ا *fasl e*, a-t., verb.

Classique, اعتبارلو مؤلف *itibarlu muellif*, adj.

Clause, شرط *chart*, مادّه *madde*, a., s.

Claveau ou Clavelée, كر *guirr*, p., s.

Clef, اناختار *anakhtar*, t., مفتاح *miftah*, a., s.

Clémence, شفقت *chefqat*, مرحمت *merhamet*, a., s.

Clément, شفقتلو *chefqatlu*, مرحمتلو *merhametlu*, a., adj.

Clepsydre, صوساعتى *sou saati*, t-a., s.

Clerc, يازيجى *ïazidji*, s.

Clergé, پاپاسلر *papaslar*, s.

Client, چراغ *tcheragh*, p-t., s.

Clientelle, protection, حمايت *himaïet*, a., s.

Clignement, كوز قپمهسى *gueuz qipmaçi*, s.

Cligner, كوز قپمق *gueuz qipmaq*, كوز يوممق *gueuz ïoummaq*, verb.

Climat, اقليم *iqlim*, a., s.

Clin-d'œil (un), كوزاچوپ يومنجه *gueuz atchoup ïomindjè*, طرفت العين *tarfet ulaïn*, a., s.

Clinquant, ورق *varaq*, a., subst.

Cloaque, كاريز *kiariz*, vulg. *gueriz*, s.

Cloche, چاك *tchan*, s.

Cloche-pied (marcher à), بر اياقده صچرامق *bir aïaqta sitchramaq*, v.

Clocher, چان قلّەسى *tchan goulleçi*, s.

Clocher, اقسمق *aqsamaq*, v.

Clochette, چانكرق *tchangueraq*, چانجغز *tchandjighiz*, s.

Cloison, چتلك *tchitlik*, s.

Cloître, مناستر *monastir*, تكيه *tekiè*, s.

Cloporte, تسبيخ بوجكى *tesbikh beudjegui*, a-t., s.

Clore, قپامق *qapamaq;* — terminer, بتورمك *biturmek*, v.

Clos, fermé, قپانمش *qapanmich*, t., مسدود *mesdoud*, a., adj.; — espace de terre cultivé et fermé, قپانمش تارلا *qapanmich tarla*, subst.

Clou, اكسر *ekser*, t., مسمار *mismar*, ميخ *mikh*, a.; — tumeur, چبان *tchiban*, s.

Clou-de-girofle, قورو قرنفل *qourou qarenfil*, s.

Clouer, ميخلمق *mikhlamaq*, verb.

Cloutier, ميخجى *mikhdji*, subst.

Clystère, حقنه *hoqna*, احتقان *ihtiqan*, a., s.

Coaction, جبر *djebre*, زور *zor*, subst.

Coagulation, قيولمقلق *qouïoulamaqliq*, يوغورلمه *ïoughourlama*, انعقاد *in iqad*, a., s.

Coaguler, قيولمق *qouïoulamaq*, پكشترمك *qekichturmek*. — Se coaguler, قيولنمق *qouïoulunmaq*, پكشمك *pekichmek*, v.

se Coaliser, متفق او *muttefiq ol*, اتفاق بغلمق *ittifaq baghlamaq*, verb.

Coalition, اتفاق *ittifaq*, s.

Coche, عوام ايچون عرابه *avouam itchoun araba*, قوچى *goutchi*; — d'eau, چايده يوروين كمى *tchaïdè ïuruïen guemi*, s.

Cochenille, قرمزى *qirmizi*, چچك بوياسى *tchitchek boïaçi*, subst.

Cocher, عراباجى *arabadji*, subst.

Cochléaria, قاشق اوتى *qachiq oti*, s.

Cochon, طوكز *donouz*, vulg. *domouz*, t., خنزير *khinzir*, a., s.

Cochonnerie, مردارلق *mourdarliq*, s.

Cocon, *Voy.* Coque.

Coction, پشورش *pi*… پشش *pichich*, s.

Code, …انون نامه كتابى …*namè kitabi*, p-a., s.

Codicille, …ت يازوجغى *ciïet ïazoudjighi*, a-t., s.

Cœur, يورك *ïurek*, … *qalb*, a.

Coffin, سپدجك *sep*…

Coffre, صندوق *sand*…

Coffrer, …نداندقومق *nè qomaq*, p-t., v.

Coffret, صندقچه … *tchè*, s.

Cognassier, اغاجى … *aghadji*, s.

Cognée, بالته *balta*, s…

Cogner, دوكمك *d*… *deugmek*, قاقمق *qaqmaq*,

Cohérence, اولاشقلق… *qliq*, t.; الحاق *ilhaq*, a.,

Cohérent, بتشق … اولاشق *oulachiq*, adj.

Cohéritier, …مشترك *mirastè muchterik*, a-t., s.

Cohésion, *Voy.* Coh…

Cohorte, بولك *beulu*…

Cohue, *Voy.* Foule.

Coiffe et Coiffure … اورتيسى *bach eurtuçi*, s.

Coiffer, …ش اورتمك *eurtmek*, …لره دوزن ويرمك *tchlara duzen vermek*, v.

Coin ou Coing, fruit, … subst.

Coin, angle, بوجق … كوشه *keuchè*, t.; — coin …

le bois, قامه *qama;* — poinçon de monnaie, سكه *sikkè*, a., s.

Col ou Cou, بويون *bouïoun;* – partie de l'habillement, يقا *ïaqa*, t.; — passage de montagnes, بوغاز *boghaz*, t., دربند *derbind*, p., s.

Colère (la), اوكه *euguè*, دارغونلق *darghounliq*, t., غضب *ghazab*, a., s. — Mettre en —, دارلتمق *dariltmaq*, v.

Colère, دارغون *darghoun*, اوكلو *euguèlu*, adj. — Se mettre en colère, دارلمق *darilmaq*, غضبه كلمك *ghazabè guelmek*, a-t., اوكهلنمك *euguèlenmek*, v.

Colérique, صفروى *safrevi*, a., adj.

Colimaçon, *Voy.* Limaçon.

Colique, صانج *sandj*, قولنج *qoulendj* ou *qouloundj*, s.

Collaborateur, بيله ايشليجى *bilè ichleïdji*, s.

Collatéral, جانبى *djanibi*, a., يانبكى *ïanbègui*, s.

Collation, don, توجيه *tevdjih;* – comparaison d'un écrit avec un autre, تطبيق *tatbiq*, a.; — le goûter, ايكندى يمكى *ikindi ïème-gui;* avec *e*, v. act.

Collationner un écrit, بر يازينك صورتى عينى ايله تطبيق *bir ïazinun soureti aïni ilè tatbiq e*, a-t., v.

Colle, طوتقال *toutqal;* — forte, يدى قله طوتقالى *ïèdi qoullè tout-qali*, s.

Collecteur, خراججى *kha-radjdji*, s.

Collectif, جامع *djami'*, a., s.

Collection, دوشرمه *devchirmè*, t., مجموعه *medjmou'a*, a., s.

Collége, مدرسه *medrècè*, a., subst.

Collègue, هم منصب *hem man-ssib*, a., همپايه *hempaïè*, p., s.

Coller, طوتقاللمق *toutqalla-maq*, طوتقل ايله ياپشترمق *toutqal ilè ïapichturmaq*, v.

Collet, يقه *ïaqa*, s. — Prendre au —, يقهدن طوتمق *ïaqaden toutmaq*, v.

Collier, de femme, كردانلق *guerdanliq*, p-t.; — d'animaux, تصمه *tasma*, بوينلق *boïounliq;* — de cheval, بويندرق *boïounduruq*, subst.

Colline, باير *baïr*, ديه *tepè*, تل *tel*, a., s.

Collision, طوقش *doqouch*, t., تلادم *teladum*, a., s.

Colloque, مكالمه *mukialèmè*, مصاحبت *mussahebet*, مذاكره *mu-zakèrè*, a.; avec *e*, v act.

Colluder, بركمسهٔ الداتمغه متفق اول *bir kimsèï aldatmagha mut-tefiq ol*, a-t., v.

Collusion, الداتمقلق اتفاقى *aldatmaqliq ittifaqi*, t-a., s.

Collyre, سورمه *surmé*, t., توتيا *toutia*, p.

Colombe, كوكرجن *gueuguier-djin*, t., حمامه *hamama*, a., s.

Colombier, كوكرجنلك *gueu-guierdjinliq*, s.

Colon, متوطن *mutèvettin*, a., subst.

Colonel, بيك باشى *bin bachi*, s.

Colonie, réunion de colons, ديار اخرده توطن ايدنلر *diari akherdè tevettun idenler*; — habitations des colons, توطن ايدنلرك يرى *tevettun idenlerun ïeri*, a-t., s.

Colonne, دیرك *direk*, t., عمود *amoud*, دكلى طاش *dikili tach*, s.

Colonne d'armée, بولك *bèuluk*, s.

Coloré, رنكلو *renklu*, p-t., adj.

Colorer, رنك ويرمك *renk virmek*, p-t., بويامق *boïamaq*, v.

Colosse, ديوشكللوصورت *divchekillu souret*, p-a., دزمان *dizman*, s.

Colostre, اغوز *aghouz*, t., لبّاب *lubbab*, a., s.

Colporter, صاتيجيلك ا *satidjilik e*, v.

Colporteur, صاتيجى *satidji*, subst.

Combat, جنك *djenk*, p., دوكش *deuguch*, *dewuch*, صواش *savach*, t., مقاتله *mouqatelè*, a., s.

Combattant, دوكشجى *deuguchdji*, جنكجى *djenkdji*, p-t., subst.

Combattre, دوكشمك *deuguchmek*, t., جنك ا *djenk e*, p-t.; محاربه ا *mouharebè e*, a-t., v.

Combien, نقدار *neqadar*, نه مقدار *nemiqtar*, a-t, قاچ *qatch*, adv.

Combinaison, دوزن *duzen*, t., انتظام *intizam*, تركيب *t*… a., s.

Combiner, دوزمك *du*… انتظام ويرمك *intizam ve*… تركيب ا *terkib e*, a-t., v.

Comble, طورقلمه *dourouq*… t., فضله *fazlè*, a. — Le c… des desirs, اقصاى مراد *aqsa*… *rad*. — Comble de maiso… اوستى *ev ustu*, s.

Comblé, طورقلو *dourouqlu*…

Comblier, طورقلمق *dour*… *maq*, v. *Voy.* Remplir.

Combustible, يناجق *ïan*… adj. — Matières —, … نسنه … *ïaqadjaq nesnè*, t., … اجزاى ناريه … *zaï nariè*, a., s.

Combustion, يقمقلق *ïa*… *liq*, t, سوزش *souzich*, p., s.

Comédie, تقليد اويونى … *oïouni*, t-a., خيالخانه *khaïa*… *nè*, a-p., قومديا *qomedia*, s.

Comédien, تقليدجى *taq*… a-t., چنكى *tchingui*, s.

Comestibles, … نسنه‌لر … *ïeïedjek nesnèler*, t., … اكولات *kioulat*, a., s.

Comète, قويرقلو يلدز *qou*… *lu ïeldiz*, s.

Comique, … تقليده منصوب … *dè mansoub*; — plaisant … جى *latifedji*, a-t., خوراندجى … *tadji*, اوزكه *euzguiè*, adj.

Comiquement, … وزندن *latifè ïuzinden*, a-t., v.

Comité, … كورمكه مامور اولانلر *bir ichi gueurmeï m*… *olanlar*, s.

Commandant, باش *bach*, باش بوغ *bach bogh*, t., حاکم *haqim*; — d'une place, دزدار *dizdar*, p., ضابط *zabit*, a., s.

Commande, اصمارلمه *ismarlama*, t., سپارش *siparich*, p., s.

Commandement, ordre, امر *emr*, a., بیورلدی *bouïourouldou*, t., فرمان *ferman*, p.; — pouvoir, بیورق *bouïourouq*, t., حکم *hukm*; امر *emr*, حکومت *hukoumet*, a, subst.

Commandemens de Dieu, اللهک تنبیهاتی *allahun tembihuti*, a., s. pl.

Commander, بیورمق *bouïourmaq*, امرا *emr e*, حکم ا *hukm e*, a-t.; — faire une commande, اصمرلمق *ismarlamaq*, v.

Comme, کبی *guibi*, adv.

Commémoration, ذکر *zikr*, a., s.

Commençant, باشلایجی *bachlaïdji*, s.

Commencement, باش *bach*, t., اول *evel*, ابتدا *ibtida*, a., s.

Commencer, باشلمق *bachlamaq*, t., اغازا *aghaz e*, p-t., v.

Commensal, اکیل *ekil*, a., همسفره *hemsofra*, s.

Comment, نیجه *nidjè*, نداصل *nassel*, نه شکل *ne chekil*, a t., adv.

Commentaire, شرح *cherh*, تفسیر *tefsir*, a., s.

Commentateur, تفسیرجی *tefsirdji*, a-t., مفسّر *mufessir*, a., s.

Commenter, شرح ا *cherh e*, تفسیرا *tefsir e*, a-t., v.

Commerçant, *V.* Négociant.

Commerce, الش ویرش *alich virich*, t., تجارت *tidjaret*, a., s.

Commercer, الش ویرشا *alich virich e*, t., تجارت ا *tidjaret e*, a-t., v.

Commère, صاغدج انا *saghdidj ana*, t., s.

Commérage, انااداشلق *anadachliq*, صاغدجلك *saghdidjlik*, s. *Voy.* Bavardage.

Commettre une faute, گناه اشلمک *gunah ichlemek*, ارتکاب ا *irtikiab e*; — confier, تفویض ا *tefviz e*, a-t., v.

Commis (un), یازیجی *ïazidji*, t., کاتب *kiatib*; — d'administration, خلفا *khalfa*; — premier —, باش خلفا *bach khalfa*, t-a., s.

Commisération, ترحّم *terahhum*, a., s.

Commissaire, وکیل *vekil*, قومسار *qoumsar*; — de police, صو باشی *sou bachi*; — messager de la Porte dans les provinces, مباشر *mubachir*, a.; — des guerres, ذخیره وعلوفه مباشری *zakhirè vè eulufe mubachiri*, a-t., s.

Commission, charge de commissaire, قومسارلق *qoumsarliq*, t.; — ordre, سپارش *siparich*, p., امر *emr*, a., s.

Commissionnaire, میانجی *m'andji*, s. *Voy.* Porte-faix.

Commissure, چاتش *tchatich*,

t., كمك اتّصالى *guemik ittissali*, a-t., s.

Commode, قولاى *qolaï*, t., حضورلو *houzourlu*, a-t., adj. — Une commode, دولاب *dolab*, s.

Commodément, حضور ايله *houzour ilè*, a-t., حضورلوجه *houzourlu-djè*, adv

Commodité, قولايلق *qolaïliq*, حضورلولك *houzourlulik*, s. *V.* Opportunité.

Commodités, lieux d'aisance, چشمه *tchechmè*, ادبخانه *edebkha-nè*, p-t., اياق يولى *aïaq ïolou*, s.

Commotion, تحريك *tahrik*, حركت *hareket*, a., s.

Commuable, تبديل اولنجق *tebdil olounadjaq*, adj.

Commuer la peine, جزا تبديل ا *djeza tebdil e*, a-t., v.

Commun, عمومى *oumoumi*, مشترك *muchterek*, عام *aam*, a.; — commun à tous, عميم *amim*, adj. — Le commun des hommes, عوام *avouamm*, a., s. *V.* Vulgaire.

Communauté, شركت *chir-ket*, جماعت *djemaat*, a., s.

Communément, *Voy.* Ordinairement.

Communicatif, يقلاشمسى قولاى اولان *ïaqlachmaçi qolaï olan*, t., متشارك *mutècharik*, ممتزج *mumtezidj*, a., adj.

Communication, familiarité, اورتاقلق *ortaqliq*, t., تشارك *te-charuk*, علاقه *alaqa*; — d'une maladie, سرايت *seraïet*, a.; — annonce, اعلام *ilam*, a., s.

Communiquer, rendre [com]mun, اورتاقلق ا *ortaqliq e*, [...] *onamaq*, اولشترمك *ulechtu[rmek]* t.; — faire part de...., برمك [...] *hissè virmek*; — pénétrer, [...] *siraïet e*; — entre soi, [...] *u'echmek*; — correspond[re par] lettre, مكتوبلشمك *mek[tou]*[...]*mek*, a-t, v.

Commutation, دكش[...] *deï*[...] تبديل *tebdil*, a., s.

Compacte, صق *seuq*, [...] adject.

Compagne, [...]لداش قاري [...] *dach qari*, s.

Compagnie, réunion, [...] *djemaat*; — société, مجلس [...] *lis*, a.; — association, [...]فلق [...]*taqliq*; — troupe de soldats [...] *orta*, الاى *alaï*, s.

Compagnon, يولداش *ïo*[...] t-p., رفيق *refiq*, a., s.

Comparable, معادل *mu*[...] a., adj.

Comparaison, [...]زتمكلك *zetmeklik*, تشبيه *techbih*, مثيل [...]*çil*, s.

Comparaître, [...] كلمك *mehkemèïè guelmek*, a-t., v

Comparer, روبارو ا *roub*[...] vulg. روبار ا *roubar e*, p-t., *techbih e*, a-t., v.

Compas, بركار *perguiar*, پركل *perguiel*, p-s.

Compasser, پركللمك *pe*[...] *lemek*, p-t., v.

Compassion, اجيقلق *ac*[...]*liq*, t., مرحمت *merhamet* a[...] Avoir compassion, جيمق [...]

maq, t., ترحم شفقت ا terahhum, chefqat e, v.

COMPATIBILITÉ, برلك birliq, t., موافقت muwafaqat, a., s.

COMPATIBLE, اويار ouiar, t., موافق muwafiq, a., adj.

COMPÂTIR, s'accorder, اويمق ouïmaq; — souffrir, اجيمق adjimaq, v.

COMPÂTISSANT, مرحتلو merhametlu, a., adj.

COMPATRIOTE, همشهرى hemchehri, s.

COMPENSATION, عواض ivaz, مكافات mukiafat, a., s.

COMPENSER, عواض ا ivaz e, عواضلق ivaz'amaq, a-t., v.

COMPÈRE, صاغدج saghdidj, subst.

COMPÉTENCE, لياقت liaqat, حق haqq, a-t., يراشقلق ïarachiqliq, s.

COMPÉTER, يراشمق ïarachmaq, verb.

COMPÉTITEUR, هم مطلب hem matlub, p-a., رقيب raqib, a., s.

COMPILER, اندن بوندن الوب جمع ا andan boundan alup djem' e, a-t., v.

COMPLAINTE, Voy. PLAINTE.

COMPLAIRE, بركمسنه نك خاطرنى كوزتمك bir kimesnènun khatirini gueuzetmek. — Se complaire, برنسنه دن حظ ا bir nesnèden hazz e, a-t., v.

COMPLAISANCE, خاطرنوازلق khatirnuwazliq, a-p-t. — Avoir de la —, خاطركوزتمك صايمق khatir gueuzetmek, saïmaq, a-t., v.

COMPLAISANT, خاطركوزديجى khatir gueuzedidji, a-t., خاطرنواز khatir nuwaz, a-p.; — flatteur, مداهنه جى mudahenèdji, a-t., adj.

COMPLANT, اغاجلق aghadjliq, subst.

COMPLÉMENT, تتمت tetummet, a., s.

COMPLET, بتون butun, تمام temam, كامل kiamil, a., adj.

COMPLÉTEMENT, كمال ايله kemal ilè, a-t., كمال مرتبه kemali mertebè, a., adv.

COMPLETER, اكمال ا ikmal e, تمام ا temam e, a-t., بتورمك biturmek, v.

COMPLEXE, ضمن zimn, شمول جامعيت chumoul djami'iet, a., adject.

COMPLEXION, مزاج mizadj, طبيعت tabi'at, a., s.

COMPLICATION, قرشقلق qarichiqliq, t., التوا iltiva, a., s.

COMPLICE, شريك chérik, t., حصّه دار hissèdar, a-p., نصيبدار naçibdar, a-p., همكناهلو hemgunahlu, p-t., s.

COMPLICITÉ, حصّه دارلق hissèdarliq, نصيبدارلق naçibdarliq, a-p-t., s.

COMPLIMENT, Voy. FÉLICITATION, SALUT.

COMPLIMENTER, Voy. FÉLICITER, SALUER.

COMPLIMENTEUR, چوق سلام

ویریجی *tchoq selam viridji*, t-a-t., subst.

Complot, *Voy.* Conspiration.

Comploter, *Voy.* Conspirer.

Comporter, تحمّل ا *tcham-mul e*, مناسب اول *munaçib ol*, a-t. — Se comporter, کچنمک *gue-tchinmek*, v.

Composé, دوزلمش *duzulmich*, t., مرکب *murekkeb*, a.; — de ...., مشتمل *muchtemil*, a., adj.

Composer, دوزمک *duzmek*, t., ترکیب ا *terkib e*, a-t.; — un écrit, تألیف ا *téélif e*, تصنیف ا *tasnif e*, انشا ا *incha e*, a-t., v.

Compositeur, de musique, موسقی مصنّفی *mouçiqi mouçannifi*, g-a.; — d'imprimerie, باصمه خطلری دوزدیجی *basma khattleri duzedidji*, s.

Composition, دوزمکلک *duz-meklik*, دوزش *duzich*, t., ترکیب *terkib*; — d'un écrit, تألیف *téelif*, a., s.

Compote, مربّی *mourebba*, a., subst.

Compréhensible, اکلانور *an-laneur*, اکلایجق *an-laïadjaq*, adj.

Compréhension, اکلایش *an-laïch*, t., ادراك *idrak*, a., s.

Comprendre, concevoir, اکلامق *an-lamaq*, t., فهم ادراك ا *fehm, idrak e*; — contenir, شمول ا *choumoul e*, a-t., قپلمق *qaplamaq*, verb.

Compresse, پارهیه قونلان بز

پارهسی *ïaraïè qonilan bez*, subst.

Compression, صقهقلق *...liq*, t., باصمقلق *bas...* تضییق *tazïiq*, a.

Comprimer, قصمق ... صقمق *siqmaq*, باصمق *b...* verb.

Compris (y), ایله *ilè*, ... *saïlmich*. prép. — Contenu *muchtemil*, a., adj.

Compromettre passer promis, تواعد معاهده ا ... *mouahedè e*, ... بنی یارغوجی ... لرکك النه قومق *maslahatle... ghoudchilerun elinè qomaq*, — Compromettre le nom ... putation, ...نك نام وشاننی ... محاطره یه براقمق *bir kin... nam u chanini mukhatèrè ... maq*, a-t., v.

Compromis, acte, تواعد ... ترقیم *terqim*, معاهده *moua...* s. — Être compromis, ... *qarichmich*, adj.

Comptabilité, ...رلق *emaneldarliq*, اماتنکارلق *kiarliq*, a-p-t., s.

Comptable, ویرلجك ... *hissab viriledjek*, اماتنکار *kiar*, p-t., s.

Comptant, argent, ... *naqt aqtchè*, a., s.

Compte, حساب *hi...* صای *saï*, s.

Compter, حساب ا *hi...* صایمق *saïmaq*, v.

Comptoir, ...سی نکك

پیشتختسی *dukkiandjinun pichtakhtaçi*; — factoterie, تجارت اوی *tidjaret evi*, a-t., s.

Comput, وقتك صايشى *vaqtun saïchi*, a-t., s.

Concasser, اوانمق *ofatmaq*, سحق ا *sahq e*, v.

Concave, قووق *qouvouq*, چقورلو *tchiouqourlu*, t., معقر *mu'- qaar*, a., adj.

Conceder, يرويرمك *ïer vermek*, بلى ديمك *beli dimek*, v.

Concentrer, بر يره جمع ا *bir ïerè djem' e*, t-a., v.

Conception, طوتش *toutich*, كبه اولمقلق *guebè olmaqliq*; — intelligence, اكلايش *an-laïch*, t., ادراك *idrak*, a., s.

Concernant, متعلق *mutealliq*, داير *daïr*, a., adj.

Concerner, عايد وراجع اول *aïd ve radji ol*, متعلق اول *mutealliq ol*, a-t., v.

Concert, اهنكلك *ahenklik*, p-t., برلك *birlik*, s.

Concerter, اهنك ا *ahink e*, v. *Voy.* Conferer.

Concession, احسان اجازت پادشاهى *ihsan, idjazeti padichahi*, a., s.

Concevoir, en parlant d'une mère, كبه حامله اول *guelè, hamilè ol*, t-a-t., v. *Voy.* Comprendre, Imaginer.

Conchyle, اسكرلت بوجكى *iskerlet beudjèyi*, s.

Concierge, *Voy.* Portier, Geolier.

Conciergerie, *Voy.* Prison.

Concile, فرنك پسقپوسلرك جماعتى *frenk pisqoposlerun djema'ti*, a-t., s.

Conciliabule, يصساق و كزلو درنك *ïassaq ve guizlu dirnek*, subst.

Conciliateur, ارايه كيريجى *aruïa guiridji*, t., مصلح *mouslih*, a., subst.

Conciliation, تصالح *tessalouh*, صلح *soulh*, a., s.

Concilier, des personnes, بارشترمق *barichturmaq*, اوزلشترمق *ouzlachturmaq*, تصالح ا *tessalouh e*, a-t.; — des choses, دوزمك *duzmek*, دوزن ويرمك *duzen vermek*, v.

Concis, كسك *keçik*, t., قصير *qassir*, قصه *qissa*, مقصور *maqsour*, a., adj.

Concitoyen, همشهرى *hemchehri*, s.

Conclu, بغلانمش *baghlanmich*, كسلمش *kesilmich*, t., منعقد *mun'qid*, a., adj.

Conclure, terminer, بتورمك *biturmek*, كسمك *kesmek*, بغلمق *baghlamaq*, تمام ا *temam e*, a-t.; — inférer, نتيجه سن كورمك *netidjèsin gueurmek*, a-t., v.

Conclusion, résumé, نتيجه *netidjè*, حصول *houssoul*; — terme, تتميم *tetmim*, اتمام *itmam*, a., s.

Concombre, خيار *khïar*, s.

Concordance, برلك *birlik*, t., موافقت *muvafeqat*, a., s.

Concordat, قول وقرار *qavl-u-qarar*, a., s.

Concorde, برلك *birlik*, t., اتّفاق *ittifaq*, a., s.

Concorder, برلشمك *bir lechmek*, t., اتّفاق ا *ittifaq e*, يكدل و يكجهت او *ïekdil ve ïekdjehet ol*, p-a-t., v.

Concourir, بله ياپمق *bilè ïapmaq*; — être en concurrence, هم مطلب او *hem matlab ol*, رقيب او *raqib ol*, a-t., اونكولشمك *eunegulechmek*, v.

Concours, affluence de monde خلق سكردمی *khalq seïrdumi*, خلقك اوشمكی *khalqun uchmeïi*, t., ازدحام *izdiham*, a., s.; — de circonstances, اتّفاق *itti-faq*; — réunion, اجتماع *idjtima'*, a.; — dispute pour un prix, اوكلدی چكشی *eunuldi tchekichi*, t., مسايره *meçaïrè*, a., s.

Concret, دوكمش *donmich*, قويولنمش *qouïoulanmich*, منجمد *mundjemed*, a, adj.

Concrétion, انعقاد *in'iqad*, جمود *djumoud*, a., s.

Conçu, dans le sein de la mère, النمش *aleumich*, t., رحمه دوشمش *ruhmè duchmuch*, a-t., adj.

Concubine, اوده لق *oda'iq*, اويناش *oïnach*, اويناشمه *oïnachma*, s.

Concupiscence, شهوت *cheh-oet*, a., s.

Concurremment, ايله *ilè*, t., معاً *ma'en*, a., adv.

Concurrence, هم مطلبلق *hem matlabliq*, a-t., s.

Concurrent, *Voy.* Compétiteur.

Concussion, مصادره *mussade-rè*, a., s.

Concussionnaire, مصادره جی *mussaderèdji*, ظالم *zalim*, a., s.

Condamnable, حكم اولنجق *hukm olounadjaq*, a-t.; — blâmable, ذميم *zemim*, مذموم *mezmoum* a., adj.

Condamnation, حكم اولنمقلق *hukm olounmaqliq*, a-t., جزا *djeza* a., s.

Condamner, حكم ا *hukm e* قضا ا *qaza e*; — blâmer, ذم ا *zemm e*, a-t., v.

Condenser, قويولمق *qouïou-lamaq*, صوق ا *seuq e*, غليظ ا *ghe-liz e*. — Se condenser, قويو صوق او *iri*, *qouïou*, *seuq ol*, v.

Condescendance, *Voy.* Indulgence.

Condescendre, يوز ويرمك *ïuz virmek*, رخصت ويرمك *ro-khsat vermek*, a-t., v.

Condisciple, خواجه داش *kho-djadach*, a-p., هم شاكرد *hem chaguird*, p., شريك *cherik*, a subst.

Condition, état, حال *ha* رتبه *rutbè*; — qualité, naissance صان *san*, صوی *soï*; — clause شرط *chart*, a., s. — A conditi que ....., بو شرط ايله كه *bou cha ilè ki*, adv.

[redacted]

TIONNEL, مشروطی me-
adj.

TIONNER, برشیٔ وجهلایق
ir cheï vedjihi laïq uzrè e,

OLÉANCE, تعزیت taazïet,
e, v. act.

UCTEUR, قولاغز qolaghuz,
avouz, یولکوستریجی ïol-
lji, کراجی kiradji, s.

UIRE, کوتورمك gueutur-
ق التمك iletmek, قولاوزلق
amaq. — Se conduire,
guetchinmek, t., حرکت ا
, a-t., v.

UIT (un), صو یولی sou
کوز kunk, ارغ argh, s.

UITE, action de conduire,
eulurmè; — manière d'a-
طور و حرکه tavr u harekel,
guetchinmè, ایشلمه ichle-
Voy. ADMINISTRATION,
CE, SAGESSE.

, مخروطه makhrouta, a.,

ECTION, achèvement,
بتر biturmeklik, انوام it-
; — composition de dro-
معجون maudjoun, a., s.

ECTIONNER, ایشلمك ich
بتورمك biturmek, v.

ÉDERATION, معاهده moua-
اتفاق ittifaq, a., برلك bir-

ÉDÉRÉ, اتفاقلو ittifaqlu,
multefiq, a., s.

ONFÉDÉRER, عهدلشمق

ahtlachmaq, t., اتفاق ا ittifaq e,
a-t., برلشمك birlechmek, v.

CONFERENCE, entretien, مكالمه
mukialemè, مذاکره muzakerè,
محاوره muhaverè, a., s.

CONFERER, donner, accorder,
توجیه مساعده tevdjih, muçaè-
dè e; — avoir une conférence,
سویلشمك seuïlechmek, مكالمه ا
mukialemè e. Voy. COMPARER.

CONFESSER, avouer, کرجك
سویلمك guertchek seuïlemek, t.,
اعتراف ا iitiraf e, a. — Se con-
fesser, کناهلرینی پاپاسه سویلمك
gunahlerini papaçè seuïlemek, v.

CONFESSEUR, کناهلر ایشیدن
پاپاس hunahler ichiden papas, s.

CONFESSION, aveu, اعتراف
اقرار iqrar; — des péchés, کناهلر
سویلمهسی اعترافی gunahlar seuïlè-
mèçi, ittirafi, a., s.

CONFIANCE, انان inan, t., امید
oumoud, p., اعتماد iitimad; — en
Dieu, توکل tevekkul, a., s.

CONFIANT, اعتماد ایدیجی iiti-
mad ididji, a-t., متوسل mutevessil,
a., adj.

CONFIDEMMENT, اعتماد ایله ii-
mad ilè, a-t., adv.

CONFIDENCE, محرمیت mah-
remiïet, سر sirr, s. — Faire —, سراً
سویلمك sirren seuilèmek, a-t., v.

CONFIDENT, اینانلمش ادم ina-
nilmich adem, محرم mahrem, معتمد
muutèmed, a., سرداش sirr dach,
a-p., s.

Confidentiel, سرّاً *sirren*, adj.

Confidentiellement, اعتمادا *iitimaden*, a., adv.

Confier, اعتماد ا *iitimad e*. اعتمادله اصمرلمق *iitimad'è ismarlamaq*, سپارش حواله ا *siparich*, *havalè e*; — une chose, امانتاً ويرمك *amaneten vermek*. — Se confier, ايناغق *inanmaq*, v.

Configuration, تشكيل *techkil*, a., s.

Confiner, سنوره بتشق اول *sinorè bitichiq ol*. *Voy*. Releguer. — Se confiner, كندوسندن بر يرده عزلت ا *guenduçinden bir ierdè euzlet e*, t-a., verb.

Confins, *Voy*. Limites.

Confire, شكرلمك *chekerlemek*, v.

Confirmatif, مؤكد *muekked*, محكم ايديجى *muhkem ididji*, a-t., adject.

Confirmation, استقرار *istiqrar*, اثبات *ispat*, a., s.

Confirmer, قرار ويرمك *qarar virmek*, تصحيح تحقيق تصديق اثبات ا *tashih*, *tahqiq*, *tasdiq*, *ispat e*; — dans un emploi, ابقا ا *ibqa e*.— Se confirmer, قرار بولمق *qarar boulmaq*, مقرّر اول *mouqarrer ol*, a-t., v.

Confiscation, ضبط *zabt*, قبض *qabz*, a., s.

Confiseur, شكرلمه جى *chekerlemedji*, شكرجى *chekerdji*, حلواجى *halvadji*, s.

Confisqué, ميريه دشمش *mi-*
rïè duchmuch, ميريه ضبط اولنمش *mirïè zabt olounmich*, adj.

Confisquer, بكلك ا *bèïligué alma*... بكلكه المق ... ميريه ضبط ا *mirïè zabt e*, a–t., ...

Confit, مربى *mureb*... شكرلو *chekerlu*, adj.

Confiture, شكرلمه *che*... شكر ايشى *cheker ichi*, s.

Confiturier, *V*. Con...

Conflagration, ... كلى *ihtiraqi kulli*, a., s.

Conflit, *Voy*. Choc, C...

Constellation.

Confluent, ملتقا ... مجمع *medjma'*, a., اقيجى ... *aqidji*, بر يره اقان *bir ièrè*...

Confondre, mêler, ... *qarichturmaq*, خلط ا *kh*... couvrir de honte; ...درمق *tandurmaq*, رسواى ا *rousva*...

Confondu, قرشمش ... *mich*, قرشق *qarichiq*; — de honte, شاشمش *cha*... اوتاندرلمش *outandurilmi*...

Conformation, تشكيل ... صورت *souret*, a., s.

Conformé, متشابه *ma*... موافق *muvafiq*, a., adj.

Conformément, ...جبه... *moudjibendjè*, a-t., بنا *bin*... adverb.

Conformer, تشاكل ا ... *vefiq*, *techakiul e*, ...رمق *dourmaq*, ياقشترمق *iaqic*... — Se conformer, اويمق ... — obéir, امتثال ا *imtiçal*...

[redacted]

، اویمقلق *ouïmaq-*
muwafaqat, a., s.
iité, *V.* Confor-

', مقوی *mouqawi*,
uwwet viridji, a-t.,

ا تقویه *taqvïè e*,
ه *qouwwetlendurmek*,
ier.
ité, یارانلق *ïaran-*
'oldachliq, s.
یولداش *ïoldach*,
هم *hemdem*, p., s.
tion, یوزلشترمه *ïuz-*
ه *mouqabelè*, a., s.
ison.
r, یوزلشترمک *ïuz-*
مقابل *mouqabelè e*,
u berou e, p-t., v.
er.
ouillé, قارشق *qa-*
ق *qarichmich*, قارمه
qarichiq;—discours
moughlaq; — trou-
hachmich, t., متحیر
حیران *haïran*, adj.
, قارشقلق *qarichiq-*
ه *qarich mourich*, s.
Pudeur.
mission de se reti-
الودا *eloida*, اجازت
Prendre —, دستور
ا اذن *destour*, *izn*,
-donner —, اجازت
ویر *idjazet virmek*,

صاليويرمك *salyvirmek*, v. *Voy.* Permission, Vacances.

Congédier, *Voy.* Renvoyer.

Congélation, طوكش *donich*, تجمد *tedjemmud*, a., s.

Congeler, طوكدرمق *dondurmaq*, تجميد ا *tedjmid e*.—Se congeler, طوكمق *don-maq*, منجمد اول *mundjemid ol*, v.

Congestion, اخلاطك جمع اولمسی *akhlatun djem' olmaçi*, a-t., s.

Congratulation, *Voy.* Félicitation, Féliciter.

Congre, دكز يلان بالغی *deniz ïïlan balighi*, s.

Congrégation, رهبان جماعتی *rouhban djemaati*, p-a., s.

Congrès, مرخصلر جمعيتی *mourakhkhaslar djem'ïïeti*, a., s.

Congru, *V.* Suffisant, Convenable.

Conjecturalement, تخميناً *takhminen*, قرينه ايله *qarinè ilè*, a-t., adv.

Conjecture, تخمين *takhmin*, تعقل *te'aqqul*, قرينه *qarinè*, a., s.

Conjecturer, قرينه ايله اكلامق *qarinè ilè an-lamaq*, تخمين ا *ta-khmin e*, a-t., v.

Conjointement, برلكله *birliguilè*, بله *bilè*, t., معا *ma'en*, a., adv.

Conjonction, union par mariage, اولولك *evluliq;* — des astres, اقتران *iqtiran;* — qui joint

les membres du discours, عطف *atf*, a., s.

Conjoncture, اتّفاق *ittifaq*, t., s.

Conjugaison, تصريف *tasrif*, a., s.; avec *e*, v. act.

Conjugal, تزوّجى *tezevvudji*, نكاحلو *niqiahlu*, a., adj.; — état, اوبرق حالى *ev barq hali*, s.

Conjuguer, *V.* Conjugaison.

Conjuration, *Voy.* Conspiration, Exorcisme.

Conjurer, prier instamment, پك يالوارمق *pek ïalvarmaq*, t., رجا وتمنّا ا *ridja ou temenna e*, a-t., v. *Voy.* Conspirer, Exorciser.

Connexion ou Connexité, باغلايش *baghlaïch*, عطف *atf*, a., subst.

Connivence, اغماض *ighmaz*, اغماض عين *ighmazi aïn*, مسامحه *muçameha*, a., s.

Conniver, اغماضدن كلمك *ighmazden guelmek*, a-t., كورمزلكدن كلمك *gueurmezlikten guelmek*, v.

Connoissable, بلنمه‌سى اسان *bilenmèçi açan*, قابل *qabil*, adj.

Connoissance, idée, notion de ...., بلمكلك *bilmeklik*, بلش *bilich*, t., معرفت *maarifet*, خبر *khaber*; — familiarité, liaison, اشنالق *achinaliq*, مصاحبلق *mousahibliq*, الفت *ulfet*. — Une personne de connoissance, اشنا *achina*, s.

Connoissement, كمى يوكنك بيان نامه‌سى *guemi ïukinun beïan namèçi*, قايمه *qaïmè*, *politza*, s.

Connoisseur, بليجى قيمت شناس *qimet china[...]*, subst.

Connoître, طانمق *t[...]* بلمك *bilmek*. — Se co[...] mutuellement, بلشمك *bil[...]* — Se connoître en ...., [...] *vaqif ol*, a-t., اكلمق *an-la[...]*

Connu, بلمش *bilmich*, *bilenmich*, t., معلوم *maalo[...]* adj. — Être connu, [...]نمك [...]*mek*, t., معلوم او *maaloum* [...] verb.

Conquérant, [...]يجى *zabt ididji*, a-t., فاتح *fati[...]* *ghazi*, a., s.

Conquérir, ضبط ا *zab[...]* *feth e*, a-t., v.

Conquête, [...]ط اولنمه *olounma*, a-t., فتح *feth*, a.

Consacrer, [...]ا[...]عاف وقف *ihda*, *ithaf*, *vaqf e*, a-t., v.

Consanguin, *Voy.* Pa[...]

Conscience, ضمير *zami[...]* *qalb*, a., درون *deroun*, p. بلدوكى *qalbun bildugui*, a-[...]

Consciencieusement, *diqqatlè*, انصافله *insaflè*, a[...]

Consciencieux, [...]دوغرو [...] انصافلو *insaflu*, [...]يرى پاك *miri pak*, adj.

Conscription, [...]سكر ديوشرلمه‌سى يازلمه‌سى *ïa[...]* *devchirilmaçi*, *ïazilmaçi*, [...]

Conscrit, [...]لمش عسكر

نفری *ïeni ïazilmich asker neferi*, subst.

CONSÉCRATION, اهدا *ihda*, وقف *vaqf*, تقدیس *taqtis*, a., s. *Voy.* SACRIFICE.

CONSÉCUTIF, *Voy.* SUCCESSIF, SUCCESSIVEMENT.

CONSEIL, اوکت *eugut*, t., نصیحت *nassihat*; — assemblée, مشورت *mechoeret*, مشاوره *muchaoère*; — grand conseil, غلبه دیوان *ghalebè divan*, a., s. — Tenir conseil, مشاوره مشورت ا *muchaoèrè*, *mechoeret e*, دیوان طوتمق *divan toutmaq*. — Convoquer un conseil, دیوان قورمق *divan qourmaq*, a-t., v.

CONSEILLER, اوکت نصیحت ویرمک *eugut*, *nassihat virmek*, a-t., v.

CONSEILLER, مشاوره جی *muchaoeredji*, مشیر *muchir*, s.

CONSENTANT, قایل *qaïl*, a., adject.

CONSENTEMENT, رضا *riza*, a., subst.

CONSENTIR, راضی قایل اول *razi*, *qaïl ol*, a-t., بویون ویرمک *boïoun virmek*, v.

CONSÉQUEMMENT, par conséquent, ایمدی *imdi*; — avec justesse, یاقشقلغله *ïaqichiqlighlè*, یرنده *ierindè*, adv.

CONSÉQUENCE, résultat, نتیجه *netidjè*, عاقبت *aqibet*, a., s. *Voy.* IMPORTANCE. — En conséquence, انا بنا *ana binaen*, t-a., adv.

CONSÉQUENT, مناسبتله ایشلین و سویلین *munasebetlè ichlëien ve seuïlëien*, ad.

CONSERVATEUR, صقلیجی *saqlaïdji*, t., حافظ *hafiz*, a.; — des archives, دفتر امینی *defter emini*, subst.

CONSERVATION, صقلایش *saqlaïch*, t., حفظ *hifz*, بقا *beqa*, a., s.

CONSERVATOIRE, محفظه *mahfèzè*, a., s.

CONSERVE, en général, رچل *retchel*, t., مربی *murebba*, a; — de roses, کلبشکر *gulbecheker*, p-a., s. *Voy.* BESICLES.

CONSERVE, vaisseau qui fait route avec un autre, بله یوله کیدن کمی *bilè ïola guiden guemi*, s.

CONSERVÉ, صقلنمش *saqlanmich*, محفوظ *mahfouz*, adj.

CONSERVER, صقلمق *saqlamaq*, t., حفظ ا *hifz e*, a-t., v.

CONSIDÉRABLE, *V.* IMPORTANT.

CONSIDÉRABLEMENT, *V.* BEAUCOUP, FORT.

CONSIDÉRATION, attention, دقت *diqqat*; — réflexion, فکر *fikr*, ملاحظه *mulahaza*; — estime, اعتبار *itibar*, a., s. *Voy.* MOTIF, IMPORTANCE, ÉGARD.

CONSIDÉRÉ, معتبر *mu'teber*, a., adject.

CONSIDÉRER, تأمل ا *téemmul e*, ملاحظه ا *mulahaza e*, دوشنمک *duchunmek*; — estimer, اعتبار ا *itibar e*, a-t., v.

CONSIGNATAIRE, *Voy.* DÉPOSITAIRE.

CONSIGNATION, تسليم *teslim*, a. *Voy*. DÉPOT.

CONSIGNE, بكچيه ويرلمش امر *bektchïè virilmich emr*, s.

CONSIGNER, déposer, امانت قومق *emanet qomaq*: — remettre, تسليم ا *teslim e;* — consigner dans une histoire, تاريخده يازمق *tarikhtè ïazmaq;* — donner l'ordre à une sentinelle, بكچيه امر ا *bektchïè emr e,* t-a., v.

CONSISTANCE, épaississement, قيولنمقلق *qouïoulanmaqliq*, انعقاد *in'iqad;* — stabilité, قرار *qarar*, a., subst.

CONSISTER, موقوف او *meoqouf ol*, a-t., اولمق *olmaq*, v.

CONSISTOIRE, محفل *mahfil*, a., subst.

CONSOLATEUR, متسلّى *mutesellî*, تسلّى ويريجى *teselli viridji*, a-t., subst.

CONSOLATION, تسلّى *teselli*, a., subst.

CONSOLER, تسلّى ويرمك *teselli virmek*. — Se consoler, خاطرين خوش طوتمق *khatirin khoch toutmaq*, تسلّى بولمق *teselli boulmaq*, a-t., v.

CONSOLIDER, بركتلمك *berkitlemek*, محكم ا *muhkem e*, a-t., v.

CONSOMMATEUR, دوكديجى *tukedidji*, t., مسرف *musrif*, a., s.

CONSOMMATION, اتلاف *itlaf*, اسراف *israf*, a., s.

CONSOMMER, اكل تلف اصراف ا *ekel, telef, israf e*, a-t., v. MINER, S'ACCOMPLIR.

CONSOMPTION, *Voy*. P

CONSONNANCE, هنكلك *lik*, p-t., s.

CONSONNE, حرف *har*

CONSORTS, اولنلر *nassibdach olunlar*, p-a.,

CONSPIRATEUR, زوربا ايديجى حليف *halif*, a., *fitnè qast ididji*, a-t., s.

CONSPIRATION, حرك اتّفاقى *zorbalerun ittifaq* اتّفاق *ittifaq*, a., s.

CONSPIRER, بر او *bir* قصد ا *bilè qaste*, لشمق *chmaq*, اتّفاق ا *ittifaq e*, *tehaluf e*, a-t., v.

CONSPUER, له خور كورمك *ziadeçilè khor g* verb.

CONSTAMMENT, اوزره *uzrè*, a-t., برقرار *ber qa* ثباتله *sebatlè*, a-t., adv.

CONSTANCE, قرارلق دارلق *a-t.*, قرار *qarar*, *liq*, p-t., ثبات *sebat*, a

CONSTANT, قرارلو *q* ثابت *sabit*, a., adj. BITABLE.

CONSTANTINOPLE, *tambol*, قسطنطنيه *q* capitale de la Turquie.

CONSTATER, اثبات verb.

CONSTELLATION, ج اختر *akhter*, p., s.

Consternation, شاشقنلق *dachqunliq*, t., عظیم قورقو *azim qorqou*, a-t., حیرت *haïret*, a., s.

Consterné, شاشهش *chachmich*, کوزی قورقمش *gueuzu qorqmich*, منکسر *munkeçir*, a., adj.

Consterner, قورقتمق *qorqoutmaq*, شاشرمق *chachurmaq*, v.

Constipation, قبض *qabz*, انقباض *inqibaz*, a., s.

Constipé, منقبض *munqabiz*, adj.

Constiper, قبض ا *qabz e*, v.

Constitué, منصوب *mansoub*, مجعول *medjou'l*, مأمور *méemour*, adject.

Constituer, دکمک *dikmek*, t., نصب ا *nasb e*, a-t. — Se constituer, نصب ایدنمك *nasb idinmek*, a-t., v.

Constitution, composition, ترکیب *terkib*; — établissement, نصب *nasb*; — ordonnance, loi, قانون *qanoun*, a.; — corps de loi, قانون نامه *qanoun namè*, a-p. *Voy.* Tempérament, Complexion.

Constitutionnel, قانون نامه‌لو *qanoun namèlu*, a-p-t., adj.

Constitutionnellement, — قانون نامه اوزره *qanoun namè uzrè*, a-p-t., adv.

Constructeur, یاپیجی *ïapidji*, بنّا *benna*, a.; s.

Construction, بنا *bina*, a., یاپو *ïapou*, دوزمکلك *duzmeklik*, t.; — d'un nom avec un autre, اضافت *izafet*, a., s.

Construire, یاپمق *ïapmaq*, بنا ا *bina e*, بنا قورمق *bina qourmaq*, v.

Consubstantiel, همذات *hemzat*, p-a., s.

Consul, قونسلوس *qonsolos*, بایلوس *baïlos*; — général, باش قونسلوس *bach qonsolos*; — vice-consul, قونسلوس وکیلی *qonsolos veqili*, s.

Consulat, قونسلوسلق *qonsolosliq*; — maison consulaire, قونسلوس قوناغی قپوسی *qonsolos qonaghi, qapouçi*, s.

Consultable, دانشلاجق *danichiladjaq*, adj.

Consultant, دانشان *danichan*, نصیحت ویریجی *nassihat viridji*, a-t, adj.

Consultation, دانشق *danichiq*, دانشقلق *danichiqliq*, t., مشورت *mechveret*, a., s.

Consulter, دانشمق *danichmaq*, t., مشورت ا *mechveret e*, a-t., دانشق ا *danichiq e*, v.

Consumer, اسراف تلف افنا تضییع ا *israfi*, *telef*, *ifna*, *tazii' e*, دوکتمک *tuketmek*.—Se consumer, تلف اولنمق *telef olounmaq*, a-t., دکنمک *tukenmek*, v.

Contact, طوقنمقلق *doqounmaqliq*, طوقش *doqouch*, t., مماسّت *mumasset*, a., s.

Contagieux, اولاشگن *oulachguen*, صالغم *salghim*, t., ساری *sari*, a., adj.

Contagion, اولاشمقلق *oulachmaqliq*, اولاشقلق *oulachiqliq*, t.,

سرایت *siraïet*, a., s. *V.* PESTE.

CONTAMINER, تدنیس ا *tednis e*, *Voy.* SOUILLER.

CONTE, مثل *meçel*, vulg. *maçal*, قصه *qissa*, حکایت *hikiaïet*, a., subst.

CONTEMPLATIF, دوشنیجی *duchunidji*, اهل تصوّف *ehli tesavvuf*, a., adj.

CONTEMPLATION, مطالعه *mutale'a*, تماشا *temacha.* — Science de la —, علم تصوّف *ilmi tesavvuf*, a., s.

CONTEMPLER, دقتله بقمق *diqqatlè baqmaq*, سیر مطالعه ا *seïr*, *mutale'a e*, a-t., s.

CONTEMPORAIN, معاصر *mou'assir*, a., یاشداش *ïachdach*, p., s.

CONTEMPTEUR, خور کوریجی *khor gueuridji*, خورلایجی *khorlaïdji*, s.

CONTENANCE, بکز *benz*, t., وضع *vaz'*, a., رویش *revich*, p., s. *Voy.* CAPACITÉ.

CONTENDANT, چکشکن *tchekichkun*, s. *Voy.* COMPÉTITEUR.

CONTENIR, الهق *almaq*, طوتمق *toutmaq*, صغمق *sighmaq*, v. *Voy.* RETENIR.

CONTENT, خشنود *khochnoud*, p., راضی *razi*, a., adj.

CONTENTEMENT, صفا *safa*, حضور *houzour*, کیف *keif*, a., خشنودلق *khochnoudliq*, p-t., قناعتلق *qanaatliq*, a-t., s.

CONTENTER, خشنود راضی ا *khochnoud*, *razi e*, a-t. — Se c... ter, قناعت ا *qanaat e*, راضی او *khochnoud*, *razi o*... verb.

CONTENTIEUX, نزاعلو ... a-t., لجوج *ludjoudj*, a., ad...

CONTENTION, چکش *tc*... t., نزاع *niza'*, a., s.

CONTENU, ایچندهکه *itc*... t., مضمون *mazmoun*, مفهوم ... *houm*, a., s.

CONTER, نقل ا *naql e*, a...

CONTESTATION, چکش *t*... t., نزاع *niza'*, a., s.

CONTESTER, چکشمک *t*... *mek*, t., دعوایه کیرمک *dao*... *mek*, a-t., v.

CONTEUR, ...ت ایدیجی ... *vaïet ididji*, a-t., ناقل *naqi*... *meddah*, a., s.

CONTEXTURE, سلسله *si*... subst.

CONTIGU, بتشق *bitic*... متّصل *mouttassil*, a., adj.

CONTIGUITÉ, بتشقلق ... *liq*, t., اتّصال *ittissal*, a., s...

CONTINENCE, ...زکارلق ... *hizkiarliq*, p-t., عفت *iffe*...

CONTINENT, پرهیزکار *pe*... p., adj.

CONTINENT, étendue d... قره *qara*, t., برّ *berr*, a., s.

CONTINGENT, *Voy.* PA...

CONTINU, اولاشق *oula*... مسلسل *muselsel*, مداوم *m*... a., adj.

[redacted]

Continuation, مداومت *mudavemet*, استمرار *istimrar*, a.; — suite, تتمه *tetimmè*, a., s.

Continuel, دايم *daïm*, a., adj.

Continuellement, دايما *daïma*, a., مداومت اوزره *mudavemet uzrè*, a-t., adv.

Continuer, دورمق *dourmaq*, مداومت ا *mudavemet e*, a-t., دورشمك *duruchmek*, v.

Contorsion, بورقلمه *bourouqlama*, s.

Contour, چوره *tchevrè*, s.

Contourner, بوكمك *beukmek*, اكلتمك *eïltmek*, v.

Contracter, عهد قول ا *ahd*, *qavl e*, a-t., حجتلمك *heuddjetlemek*, بغلمق *baghlamaq*, v.

Contractation, سكرچكلمهسى *sinir tchekilmeçi*, s.

Contractuel, حجتلو *heuddjetlu*, a-t., adj.

Contradicteur, قرشو سويلين *qarchou seuïlèïen*, s.

Contradiction, تناقض *tenaqouz*, خلاف *khilaf*, a., s.

Contradictoire, مناقض *munaqiz*, adj.

Contraindre, ضرورت زور ويرمك *zarouret*, *zor virmek*, الزام كوچ جبر ا *ilzam*, *gutch*, *djebr e*, a-t., v. *Voy.* Gêner.

Contraint, كوچ اولنمش *gutch olounmich*, t., ملزم *mulzem*, مجبور *medjbour*, a., adj.

Contrainte, زور *zor*, كوچ *gutch*, جبر *djebr*, ضرورت *zarouret*, a., s. *Voy.* Gêne.

Contraire, opposé, قرشو *qarchou*, ضد *zidd*, مخالف *moukhalif*, adj. — Le contraire, خلاف *khilaf*, ضد *zidd*, عكس *aqs*, a., s. — Au contraire, قرشو سنده *qarchou sindè*, t., برعكس *beraqs*, p-a., adv. *Voy.* Nuisible.

Contrarier, ضدلك مخالفت ا *ziddlik*, *moukhalefet e*, verb.

Contrariété, مخالفت *moukhalefet*, ضدلك *ziddlik*, a-t., قرشولق *qarchouliq*, s.

Contraste, ضد *zidd*, عكس *aks*, a., s.

Contraster, بكزممك *benzememek*, مختلف او *mukhtelif ol*, a-t., v.

Contrat, قول *qavl*, a., s.

Contravention, خلف *khulf*, خلاف حركت *khilafi hareket*, a., s.

Contre, opposé, قرشو *qarchou*, اوزرينه *uzerinè*; — près, يقين *ïaqin*, ياننده *ïaninda*, post. p.

Contre-amiral, *V.* Amiral.

Contre-balancer, برابر ا *beraber e*, موازنه ا *muvazenè e*, a-t., v.

Contrebande, قاچرمه *qatcheurma*, s. — Faire la —, قاچرمق *qatchurmaq*, قاچرمه ا *qatchurma e*, v.

Contrebandier, قاچريجى *qatchuridji*, s.

Contrecarrer, قرشو كلمك *qarchou guelmek*, t., تعرض ا *tearruz e*, a-t., v.

Contre-cœur, كندوسنه زورايدرك

Contredire, قرشو سويلمك *qarchou seuïlemek*, v.

Contrée, سمت *semt*, مملكت *memleket*, ولايت *vilaïet*, a., s.

Contre-échange, مبادله *mubadèlè*, s.

Contrescarpe, قلعه نك اوكنده كى خندغك انيشى *qal'anun eunundè ki khundaghun enichi*, subst.

Contrefaçon, *Voy*. Contrefait.

Contrefaire, تقليد ا *taqlid e*, اويكنمك *euïkiunmek*, اقتدا ا *iqtida e*, a-t., v.

Contrefait, قلب *qalb*, a., دوزمه *duzmè*, ياپمه *ïapmu*, adj. *V*. Difforme.

Contre-mander, ترسنه امر ا *tersinè emr e*, t-a-t.

Contremarche, ضد حركت *ziddi hareket*, a., s.

Contre-mine, لغمه قرشو لغم *laghouma qarchou laghoum*, s.

Contre-miner, لغم قارشولمق *laghoum qarchoulamaq*, v.

Contre-ordre, امر مغاير *emri moughaïr*, a., s.

Contre-peser, مقابلاً ترتمق *muqabelen tartmaq*, v.

Contre-pied, ضد *zidd*, خلاف *khilaf*, a., s. — A contre-pied, عكسنه *aksinè*.

Contre-poids, برسنك *bersenk*, بارسنك *barsenk*, vulg. *persenk*, p., s.

a Contre-poil, تويك ترسنه *teuïun tersinè*, s.

Contre-poison, پادزهر *padzehr*, vulg. *panzehir*, p., s.

Contre-sens, يكلش *ïanlich*, t., معنايه مغاير *manaïè moughaïr*, a., s.

Contretemps, وقتسزلق *vaqitsizliq*, a-t.; — événement, عارضه *arisa*, مصيبت *moussibet*, a., s.

Contrevenir, خلاف حركت ا *khilafi hareket e*, a-t., v.

Contre-vent, ديشارى پنجره قپوسى *dichari pendjèrè qapouçi*, s.

Contribuable, ويركو ويرن *virgu viren*; — qui paie la capitation, خراجكذار *kharadjguzar*, a-p., adj.

Contribuer, ويركو ويرمك *virgu virmek*, حصه سنى ويرمك *hisseçini virmek*, a-t.; — aider, ولشترمك *ulechturmek*, بله ايشلمك *bilè ichlemek*, v. *Voy*. Cooperer.

Contribution, ويركو *virgu*, t., تكليف *teklif*, a., s. *Voy*. Capitation.

Contrister, تاصه لندرمق *tassalandurmaq*, t., تحزين ا *tahzin e*, a-t. — Se contrister, تاصه لنمق *tassalanmaq*, محزون او *mahzoun ol*, الم چكمك *elem tchekmek*, a-t., verb.

Contrit, منكسر *munkeçir*, a.

Contrition, كناه پشيمانلغى

[redacted]

imanlighi, p-t., كسر *r ul-qalb*, s.

LE, مقابله دفترى *mou-eri;* — office de contrô- مقابله‌ج *mouqabelèdjiliq*,

LER, مقابله دفترينه *uqabelè defterinè ïazmaq*, *y*. Critiquer.

LEUR, مقابله‌جى *mou-a*-t., s.

VERSE, معارضه *mua-*, اختلاف *ikhtilaf*, بحث

VERSÉ, اختلاف اولنمش *nmich*, adj.

OUVÉ, احداث اولنمش *mich*, a-t., دوزمه *duz-*

OUVER, دوزمك *duzmek*, احداث *ihdas*, *ikhtira' e*,

MACE, محكمه‌يه كتمكه انكا *mehkèmèïè guitme-etmeklik*, a-t., سركشلك , s.

MACER, محكمه‌يه كلمين كـ *mehkmèïè guelmèien ukm e*, a-t., v.

MAX, شرعدن قاچقن *atchqun*, اونكو *eunegu*,

SION, دوكمكلك *deug-* اورش *ourouch*, برهلمكلك *ik*, s.

INCANT, الزام ايدجك *iek*, a-t., adj.

Convaincre, الزام ا *ilzam e*, a-t., v.

Convaincu, الزام ملزم اولمش *ilzam*, *mulzem olmich;* — de crime, مثبوت الجرم *mesbout ul-djurm*, a., adj.

Convalescence, شفا *chifa*, افاقه *ifaqa*, t., افاقت *ifaqat*, a., subst.

Convalescent, شفا بولمش *chifa boulmouch*, افاقته كلمش *ifaqatè guelmich*, a-t., s.

Convenable, مناسب *munasib*, لايق *laïq*, a., يوللو *ïollou*, adj.

Convenablement, مناسبتله *munacebetlè*, a-t., كركى كبى *guegui guibi*, t., وجه لايق اوزره *vedjhi laïq uzrè*, a-t., adv.

Convenance, ياقشقلق *ïaqichiqliq*, t., لياقت *liaqat*, مناسبت *munacebet*, a., s.

Convenir, مناسب او *munaçib ol*, ياقشمق *ïaqichmaq;* — faire un accord, قوللشمق *qavoullachmaq;* — consentir, موافق قايل او *muvafiq*, *qaïl ol*, v.

Convention, عهد *ahd*, معاهده *moahedè;* — assemblée, مجلس *medjlis*, انجمن *endjumen*, p., s.

Conventionnellement, عهدله *ahdlè*, شرطله *chartlè*, a-t., adv.

Convenu, عقد عهد اولنمش *aqt*, *ahd olounmuch*, قرار ويرلمش *qarar virilmich*, a-t., adj.

Converger, بر يره كلمك جمع او *bir ïerè guelmek*, *djem ol*, a-t., verb.

Conversation, مصاحبة *mous-sahebet*, مذاكره *muzakerè*, مكالمه *mukialèmè*, s.; avec *e*, v. act.

Converser, سويلشمك *seuïlechmek*, قونشمق *qonouchmaq*, v.

Conversion, changement, دونش *deunich*, t., انقلاب *inqilab*, a.; — de religion, توبه *teubè*, a-t., subst.

Convertir, دوندرمك *deundurmek*, دكشترمك *deïchturmek*; — faire changer de religion, دينه امانه كتورمك *dinè*, *imanè gueturmek*. — Se convertir, دونمك *deunmek*, دكشمك *deïchmek*; — changer de religion, توبه ا *teubè e*, دينه امانه كلمك *dinè*, *imanè guelmek*, a-t., verb.

Convexe, بوكلمش *beukulmich*, adject.

Conviction, اثبات *ispat*, الزام *ilzam*, a., s.

Convié, دعوتلو *daoetlu*, a-t., s.

Convier, دعوت ا *daoet e*, a-t., verb.

Convive, مسافر *muçafir*, a., دعوت اولنمش كمسنه *daoet olounmich kimesnè*, a-t., s.

Convocation, دعوت جميعت *daoeti djemiiet*, جميعت *djemiiet*, a., s.

Convoi, funèbre, ميتك جماعتى *meïtun djemaati*, جنازه *djenazè*; — militaire, كاربان حربيه *kiarbani harbiïè*, p-a., s.

Convoiter, امرنمك *imrenmek*, ارزولمق *arzoulamaq*, v.

Convoitise, *Voy.* Avidité; Cupidité.

Convoler, en secondes noces, تكرار اولنمك *tekrar evlenmek*, v.

Convoquer, دعوت ا *daoet e*, بر يره چاغرمق *bir ïèrè tchaghermaq*, جمع ا *djem'e*, v.

Convoyer, *Voy.* Escorter.

Convulsif, تشنجى *techennudji*, a., adj.

Convulsion, سكر چكلمهسى *sin-ir tchekilmeçi*, t., تشنج *techennudj*, s.

Coopérateur, بله ايشليجى *bilè ichleïdji*, s.

Coopérer, بله ايشلمك *bilè ichlèmek*, ياردم ا *ïardum e*, v.

Coordonner, برى برى ايله اويدرمق *biri biri ilè oïdourmaq*, v.

Copeau, يونقه *ïonqa*, يونغا *ïongha*, s.

Cophte, قبط *qibt*, قبطى *qibti*, subst.

Copie, صورت *souret*, a., s.

Copier, صورت المق چقرمق *souret almaq*, *tchiqarmaq*, a-t., v.

Copieusement, بوللغله *bollughilè*, بول بول *bol bol*, t., وفرتله *vefretlè*, a-t., adv.

Copieux, بول *bol*, چوق *tchoq*, وافر *vafir*, a., adj.

Copiste, صورت اليجى *souret alidji*, يازيجى *ïazidji*, s.

Copropriétaire, همصاحب *hemsahib*, p., s.

Copulatif, وصلى *vasli*; adj. *Voy.* Conjonction.

[redacted]

Copulation, union charnelle des sexes, جماع *djima'*, s.

Copulative, حرف صله *harfi silè*, عطف *atf*, a., s.

Coq, خوروس *khoros*, s.

Coque, قابوق *qabouq*, s.

Coquelicot, يبان خشخاشي *iaban khachkhachi*, s.

Coqueluche, سعال كلبي *sou-al kelbi*, a., s.

Coquemar, كوكم *gukum*, s.

Coqueret, لكاكنج *lekiakendj*, subst.

Coquet, جلوه‌لو *djiloelu*, adj.

Coqueter, جلوه‌لك ا *djiloelik e*, v.

Coquette, نازلو جلوه‌لو قري *nazlu*, *djiloelu qary*, adj.

Coquetterie, جلوه‌لك *djilvelik*, نازلك *nazlik*, p-t., s.

Coquillage, صدفلو بالق *sadeflu baliq*, a-t., بوجك *beudjek*, subst.

Coquille, قبوق *qabouq*, t., صدف *sadef*, a., s.

Coquin, حرامزاده *haramzadè*, a-p., يرامز *ïaramaz*, s.

Coquinerie, يرامزلق *ïaramazliq*, s.

Cor, de chasse, اوجي بوينزي *avdji boïnouzi*, بوروسي *bourouçi*; — durillon aux pieds, ناصور *nassour*, طاوق كوتي *taoouq gutieuti*, subst.

Corail, مرجان *merdjan*, s.

Coraline, يوصون *ïossoun*, s.

Coran ou Alcoran, قران *qoran*, القران *alqor-an*, a., s.

Corbeau, قوزغون *qouzghoun*, s.

Corbeille, زنبيل *zembil*, s.

Corbillard, ميت عربه‌سي *meït arabaçi*, s.

Cordage, كمينك پلامار يله جمله اورغانلري *gueminun palamarilè djumlè orghanleri*, s.

Corde, grosse, اورغان *orghan*; — petite, ايپ *ip*; — d'instrument, كرش *kirich*, s.

Cordeler et Corder, ايپ اورمك *ip eurmek*, v.

Corderie, اورغان كارخانه‌سي *orghan kiarkhanèçi*, t-p., s.

Cordial, qui ranime les forces, قوت ويرن علاج *qouvvet viren iladj*; — plein d'affection, قلبي *qalbi*, a., دروني *derouni*, p., adj.

Cordialement, جان وكوكلدن *djan u gueunulden*, adv.

Cordialité, خلوص قلب *khouloussi qalb*, a., صميمي دوستلق *samimi dostliq*, a-t., s.

Cordier, اورغانجي *orghandji*, subst.

Cordon, ايپ *ip*, قناب *qinnab*, a., سجم *sidjim*, s.

Cordonnet, غيطان *ghaïtan*, s.

Cordonnerie, پاپوشجينك دكاني *papouchdjinun dukkiani*, a-t., s.

Cordonnier, پاپوشجي *papouchdji*, usit., vulg. پاپوجي *papoudjdji*, قوندراجي *qondouradji*, subst.

Corfou, كرفز *keurfez*, قورفه *qorfa*, ville et île de la Méditerranée.

Coriace, *Voy.* Dur.

Coriandre, كشنش *kechnich*, subst.

Corinthe, قورطو *qorto*, ville de la Morée. — Raisin de Corinthe, كشمش *hichmich*, كشمشك *kichmichik*, s.

Corme, اوس *uves*, s.

Cormier, اوس اغاجى *uves aghadji*, s.

Cormoran, قره بتق *qara bataq*, s.

Cornaline, عقيق *aqiq*, a., s.

Corne, بوينز *boïnouz*, s.

Cornée, كوز درناجكى *gueuz dirnadjighi*, كوزك بياضى *gueuzun beïazi*, t-a., قرنيه *qournïè*, a., s.

Corneille, قرغه *qargha*, s.

Cornemuse, تلوم *touloum*, s.

Corner, بورو چالمق *bourou tchalmaq*, v.

Cornet, de papier, صارلمش كاغدك بوينزى *sarilmich kiaghidun boïnouzi*, s. *Voy.* Ecritoire.

Cornette, étendard de cavalerie, اتلو عسكرك بيراغى *atlu askerun baïraghi;* — porte-étendard de cavalerie, اتلو عسكرك بيراقدارى *atlu askerun baïraqtari*, p-t., s.

Corniche, راف *raf*, s.

Cornichon, طوپاچ خيارى *topatch khiari*, s.

Cornier, *Voy.* Angulaire.

Cornouille, قزلجق *qizildjiq*, subst.

Cornouiller, قزلجق اغاجى *qizildjiq aghadji*, s.

Cornu, بوينزلو *boïnouzlu*, adj.

Cornue, كيمياجينك بوينزلو شيشه *kimiadjinun boïnouzlu chichè*, subst.

Corollaire, نتيجه *netidjè*, a., subst.

Corporation, اصناف *esnaf*, a., حرفت *hirfet*, a., s.

Corporel, تنلو *tenlu*, t., جسمانى *djesmani*, a-t., adj.

Corps, substance, جسد *djeçed*, جسم *djesm*, جمد *djèmd*, ذات *zat;* — animé, تن *ten*, وجود *vudjoud;* — réunion des personnes, جماعت *djemaat;* — militaire, بلوك *beuluk*, الاى *alaï;* — mort, جنازه *djenazè;* — de logis, دايره *daïrè*, a., s.

Corpulence, تنلولك *tenlulik*, اندام *endam*, t., جسامت *djesamet*, a., s.

Corpulent, كودهلو *gueudelu*, اتلو تنلو *etlu tenlu*, t., جسيم *djesim*, a., adj.

Corpuscule, *Voy.* Atôme.

Correct, اصلاح اولنمش *islah olounmich*, يا كلشسز *ïan-lichsiz*, adject.

Correctement, قاعده اوزره *qaïdè uzrè*, املا ايله *imla ilè*, adv.

Correcteur, دوزلديجى *duzeldidji*, اصلاح ايديجى *islah ididji*, t-a., s.

Correction, اصلاح *islah*,

[redacted]

ih, a., s. *Voy.* Châti-

tion, تعلق *teallouq*,

ndance, معامله *moua-*
تـعـلـق *teallouq*, a.,
avebet; — épistolaire,
ektoublechmè, مراسله
, s.

ndant, مطابق *mou-*
taires, وكيل *vekil*, a.,

ndre, se rapporter,
tabiq ol, a-t.; — par
s, حسن معامله *hus-*
e, تشابها *techabih e;*
s, مكتوبلشمك *mek-*
v.

, حيات *haïat*, a.,
hiah, p., s.

, ôter un défaut,
hroultmaq, دوزلتمك
اصلاح تصحيح *taskih*,
nir, تأديب تعزيرا
, a-t. — Se corriger,
islaha guelmek, a-t.,
q, v.

e, اوكاجـق *ona-*
اصلاح *islah olouna-*

atif, *Voy.* Forti-

er, *V.* Fortifier.

Voy. Ronger.

e, بوزمق *bozmaq*,
rmaq; — un juge,

رشوت ويرمك *richvet virmek;* — des substances, چورتمك *tcheurutmek.* — Se corrompre, بوزلمق *bozoulmaq*, ازمق *azmaq*, v.

Corrompu, dépravé, ازدرلمش *azdurilmich*, ازمش *azmich*, t., مفسد *mufsed*, a., adj.

Corrosif, اكال *ekkial*, a., adj.

Corroyer, سپلمك *seplemek*, t., دبغ ا *debgh e*, a., v.

Corroyeur, دباغ *debbagh*, a., subst.

Corrupteur, ازدريجى *azduridji*, t., مفسد *mufsid*, a., s.

Corruptible, بوزلجق *bozouladjaq*, t., فانى *fani*, a.

Corruption, putréfaction, چوركلك *tcheuruklik;* — altération, بوزقلق *bozouqliq;* — des mœurs, فسق *fisq*, فساد *feçad;* — moyen de corruption, رشوت *richvet*, a., s.

Corsage, تنلق *tenliq*, t., اندام *endam*, p., s.

Corsaire, قرصان *qoursan*, s.

Corse, قورصيقا اطهسى *qorçiqa adaçi*, île de la Méditerranée.

Corselet, جبه‌جق *djebedjiq*, p-t., s.

Cortége, الاى *alaï*, s.

Corvée, انغاريه *angharïè*, *angharia*, g., s.

Corvette, de guerre, قوروتا *qorveta;* — marchande, پولاقه *polaqa*, s.

Coryphée, باش *bach*, t., پيشوا *pichva*, p., s.

Cosaque, قزاق *qazaq*, s.

Cosmogonie, *Voy.* Création.

Cosmographe, خطاط الدّنيا *khattat uddunia*, a., s.

Cosmographie, هيئة دنيا *héïeti dunia*, a., s.

Cosmopolite, جله عالملو *djumlè alemlu*, a-t., s.

Cosse, قشرة *qichret*, *qichrè*, a; — de fèves, بقله قبوغی *baqla qaboughi*, s.

Cosser, طوقشمق *doqouchmaq*, قوچلمق *qotchlamaq*, v.

Cosson, اودون بتی *odoun biti*, subst.

Costume, قيافت *qiafet*, a., s.

Costumer, قيافت كيدرمك *qiafet gueïdurmek*, a-t., v.

Cote, *Voy.* Taxe.

Côte, ايكه كمكی *eïguie guemigui;* — penchant d'une montagne, يوقش *ïoqouch*, s. *Voy.* Rivage.

Côté, flanc, يان *ïan;* — d'une chose, d'un endroit, يان *ïan*, t., طرف *taraf*, a., s.

Coteau, دپه جك *tepedjik*, بايرجك *baïrdjik*, s.

Côtelette, ايكوجك *iguioudjik;* — cuite, كلبصدی *kulbasti*, s.

Coterie, يارانلق *ïaranliq*, همدملك *hemdemlik*, p-t., s.

Cotillon, فستان *fistan*, s.

se Cotiser, حصّه سنی ويرمك *hissèçini virmek*, v.

Coton, en laine, پنبوق *pambouq*, پنبه *pembè;* — brut en en

coque, قوزا *qoza;* — filé, بد
richteï pembè, s.

Cotonnier, نبوق اغاجی
bouq aghadji, s.

Côtoyer, ره يوريمك
كتمك *qi sira, ïurumek, gu*
verb.

Cou, بيون بوين *boïoun*,

Couchant, كون باتيسی
tiçi, باطی *bati*, s.

Couche, lit, يتاق *ïat*
temps de l'accouchement,
زمانی *doghourliq zemani*,
l'accouchement même,
mot; — lange, قونداق *q*
— Fausses couches,
دوشرمسی *oghlan duchurme*
Faire une fausse couche,
دوشرمك *oghlan duchurme*

Couchée, lieu où l'on
en voyageant, يانجق ير
ïer, قوناق *qonaq*, s.

Coucher, ياتدرمق *ïat*
— Se coucher, ياتمق *ïat*

Coucher du soleil,
باتيسی *gunech batiçi*, s.

Couchette, دوشجك
djik, s.

Coucou, قوقواق *qouqou*

Coude, درسك *dirsek*,
Angle.

Coudée, اوزنلغك
اولچيسی *dirsek ozounligh*
tchuçi, s.

Coudoyer, درسكلمك *d*
mek, v.

Coudre, دكمك *dikmek*
دكيك *dikich dikmek*, v.

[redacted]

ɔRIER, فندق اغاجی *fon-hadji*, s.

ENNE, طوكزدربسی *donouz*

-

LANT, اقان *aqan*, اقر *aqar*, aqidji, adj.

EMENT, صواقمدسی *sou* اقش *aqich*. s.

ER, اقمق *aqmaq*, جريان ا
:. — Faire couler, اقتمق
;—couler, passer le tems,
guetchmek; — passer un
سوزمك *seuzmek*, *suzmek*;
r un navire, كمی باتدرمق
atturmaq, v.

EUR, رنك *renk*, p.; —
à couleur, بويا *boïa*; —
e, بكز *benz*, s.

EUVRE, قره يلان *qara ïlan*,

EUVRÉE, سمزقبان *semiz*

.

EUVRINE, اوزون طوپ *ou-*
, s.

IS, ات سوزمدسی *et seuz-*
ات صوی *et souïu*, s.

ISSE, rainure, او *iw*, s.

OIR, passoire, سوزك
— passage, dégagement,
اوطدلرك اراسندەكی كچه
arisindè ki guetchdjek ïer,

اورش *ourouch*, t., ضرب
blessure, ياره *ïara*; —
ail, لحظه *lahza*, a.; — de
يومرق *ïoumrouq*; — de

pied, تپمه *tepmè*; — coup, fois, كره *kerrè*, s. — Tout-d'un-coup, براوغردن *bir oghourden*, بردن *bir-den*, adv.

Coupable, صوچلو *soutchlu*, s.

Coupant, كسكين *keskin*, adj.

Coupe, vase, كاسه *kiaçè*, a-p-t., subst.

Coupé, كسلمش *keçilmich*, adj.

Coupe-jarret, كسيجی *keçi-dji*, s.

Couper, كسمك *kesmek*; — la gorge, بوغازلمق *boghazlamaq*; — les passages, يوللری بغلمق *ïol-lari baghlamaq*. — Couper menu, دوغرامق *doghramaq*; — par tranche, دلم دلم كسمك *dilim dilim kesmek*. — Se couper, كسلمك *kesilmek*, دوغرانمق *doghranmaq*; — en parlant, كندويه قرشو سويلمك *guenduïè qarchou seuïle-mek*, v.

Couperet, ساتر *satir*, s.

Couperose, قره بويا *qara boïa*, t., زاج قبريس *zadj qibris*, زاج *zadj*, a., s.

Coupeur, كسيجی *keçidji*; — de bourse, يان كسيجی *ïan ke-çidji*, s.

Couple, چفت *tchift*, p-t., s.

Couplet, قطعه *qit'a*, a., s.

Coupole, قبەنك ايچی *qoub-benun itchi*, a-t., s.

Coupon, بر طوپ بزدن يا قماشدن قلان پارچەسی *bir top bez-den ïa qoumachden qalan partchaçi*, پاستو پارچەسی *pastoo partchaçi*, s.

Coupure, کسم *keçim*, t., فصله *faslè*, a., s.

Cour, de maison, حولی *haoli*, آولی *aoli*, او میدانی *ev meïdani*; — de souverain, پادشاه قپوسی *padichah qapouçi*, سرای *seraï*, درگاه *derguiah*, بارگاه *barguiah*, p.; — sa suite, قپو اغالری *qapou agha-leri*. — Cour de justice, محکمه *mehkemè*, a., s. — Faire la cour, ملازمت ا *mulazemet e*, a-t., v.

Courage, غیرت *ghaïret*, a., یورك *ïurek*, s. — Avoir du —, یورکی او *ïurèki ol*. — Prendre —, غیرته کلمك *ghaïretè guelmek*, a-t., a-t., v.

Courageusement, غیرت ایله *ghaïret ilè*, شجاعتله *chedjaatlè*, a-t., adv.

Courageux, یورکلی *ïurekli*, t., شجاعتلو *chedjaatlu*, a-t., adj.

Couramment, تیز *tiz*, اسانلغله *açanlighle*, p-t., adv.

Courant, سکردیجی *seguirdidji*, اقر *aqar*, t., جاری *djari*, a., adject.

Courant (un), اقندی *aqinti*. — Monnaie courante, رایج اقچه *raïtch aqtchè*, s.

Courante, *Voy*. Flux.

Courbature, یورغونلقدن وجودك اغریسی *ïorghounlouqtan vudjoudun aghriçi*, s.

Courbe, اکری *egri*, adj. et s.

Courbé, اکری اولمش *egri olmych*, اکلمش *eïlmych*, adj.

Courber, اکمك *egmek*, بوکمك *beukmek*, اکری ا... اکلتمك *eïltmek*. — Se c... اکلمك *eïlmek*, v.

Courbette, mouvem... cheval, ...ت اویونی حرکتی ...*ni*, *hareketi*, s. — Faire... *Voy*. Ramper.

Courbure, اکش *eïch*... *eïlich*, اکریلش *egrilich*, s.

Coureur, سکردیجی ... *dji*, یلیجی *ïelidji*, ...جی ... *chidji*; — de profession... *chatir*, s.

Coureuse, *V*. Prost...

Courge, قبق *qabaq*, ...

Courir, قوشمق *qo*... سکرتمك *seïrtmek*; — la... منزل ایله کتمك *menzil ilè g*... اولاقلغله کتمك *oulaqligh*... *mek*; — les rues, ...کزمك ...ه *soqaqlarda guezmek*, v.

Couronne, تاج *tadj*... *eklil*, a.; — de fleurs, ...ان... *tifan*, g.; — royaume, ... *memleket*, a., s.

Couronnement, ...ندرمه *djlandurma*, ...کیدرمهسی *gueïdurmèçi*; — cérémoni... valente au couronnement... un sultan, ...لج قوشانمهسی *qouchanmaçi*, ...د سیف *qlidi seïf*, s. (action de cei... sabre).

Couronner, ...کیدرمك *gueïdurmek*, تاجلندرمق *t*... *durmaq*, قلج قوشاتمق *qili*... *chatmaq*, v.

[redacted]

قوريز, اولاق oulaq,
iamdji, منزل men-

قايش qaïch, s.
, اوكه لتمك eugué-
daniltmaq, v.
Voy. Colère.
uvement naturel
صواق sou aqmaçi;
عمر مد eumr mud-
os, دورزمان devri-
la monnaie, رواج
revadjliq, a-t., s.
ction de courir,
, قوشيش qochich;
, ات قوشيشي at
acte d'hostilité,
I aqin, s. — Faire
les terres enne-
چته tchetè ïè var-

جنك اتى djenk
rehvar, p., s.
qissa, a., s.
سمسارلق simsarliq;
, سمسارلق حقى
a-t., s.
بودر bodour, t.; —
دكانجى dukkiandji,

سمسا simsar, a-p-t.,

, homme de cour,
ملازم سلطا mulazi-
s.
, قهپه qahpè, p.,

روسپى rouspi, t., فاحشه fahichè, a., s.

Courtiser, ملازمت ا mulazemet e, a-t., v.

Courtois, كولر يوزلو guler ïuzlu, چلبى tchelebi, t., ملايم mulaïm, a., adj.

Courtoisie, چلبيلك tchelebilik, t., ملايمت mulaïmet, a., s.

Cousin, fils d'oncle paternel ou maternel, عموجه دايى اوغلو amoudja, daïi oghlou; — fils de tante paternelle ou maternelle, خاله تيزه اوغلو khalè, teïzè oghlou, subst.

Cousin, moucheron, سورى سكك sivri sinek, s.

Cousinière, جبيكلك djebiklik, t., ناموسيه namouçïè, a., s.

Coussin, ياصدق ïastiq, مسند mesned, s.

Coussinet, ياصدجق ïastudjaq, s.

Cout, Voy. Dépense.

Couteau, بچاق bitchiaq, s.

Coutelas, يتاغان ïataghan, s.

Coutelier, بچاقچى bitchiaqtchi, s.

Couter, دكمك deïgmek, v.

Couteux, Voy. Cher.

Coutil, قالك كنوير بزى qalyn kenvir bezi, s.

Coutre, صپان دمرى sapan demiri, s.

Coutume, عادت adet, a., s.

Coutumier, اولى كلن oli, ola guelen, عادتلو adetlu, معتاد muutad, a., adj.

Couture, دکش *dikich*, s.

Couturé, چالق *tchaliq*, adj.

Couturière, ترزی قاری *terzi qary*, s.

Couvent, chrétien, مناستر *monastir*; — musulman, تکّه *tekkiè*, subst.

Couver, en parlant d'une poule, قولچقه اوتورمق *qolatchqa otourmaq*, پیلیجلمك *pilidjlemek*; — pour les oiseaux en général, یمورطه ده اوتورمق *ïoumourtadè otourmaq*, verb. — Œuf couvé, پیلیجلنمش یمورطه *pilidjlenmich ïoumourta*, s. — Faire couver, قولچقه اوتورتمق *qolatchqa otourtmaq*. — Être caché, گزلنمك *guizlenmek*, v.

Couvercle, قپاق *qapaq*, s.

Couvert, اورتلمش *eurtulmych*; — avec un couvercle, قپانمش *qapanmich*; — vêtu, گینمش *gueinmich*; — rempli, طولو *dolou*; — ombragé, گولگه لو *gueulguèlu*, adj.

Couvert de table, قاشقلق چتال بچاق تاقمی *qachiqlè tchatal bitchaq taqymi*, s.

Couvertement, گزلیجه *guizlidjè*, adv.

Couverture, اورتی *eurty*; — enveloppe, صارغو *sarghou*; — de lit, یورغان *ïorghan*, s. *Voy.* **Toit.**

Couvre-chef, باش اورتیسی *bach eurtuçy*, s.

Couvre-pied, ایاقلری اورتمك ایچون یورغانجق *aïaqlari eurtmek itchoun ïorghandjiq*, s.

Couvreur, یاپیجی *ïapidji*, s.

Couvrir, اورتمك *eur*
d'un couvercle, قپاتق *q*
— d'un voile, اورتمك *e*
— vêtir, گیدرمك *gueïdu*

Crabe, قاوریا *qavouria*

Crachat, توکرك *tukr*

Crachement, توکرکلك
lik, توکورمه *teukurmè*, s.

Cracher, توکرمك *tu*
verb.

Cracovie, قراقو *graqo*
de Pologne.

Craie, تباشیر *tebachi*
تبشور *tebechur* et تبشیر *tebe*

Craindre, قورقمق *q*
— quelqu'un, ن قورقمق
bir kimsèden qorqmaq. —
craindre, قورقتمق *qorqou*

Crainte, قورقو *qorq*
خوف *khavf*, a., s.

Craintif, قورقاق
قورقنج *qourqoundj*, adj.

Craintivement, قو ایله
qou ilè, adv.

Cramoisi, قرمزی *qyrm*
adject.

Crampe, طوتلمسی
toutoulmaçi, s.

Crampon, چنگل *tcheng*

Cramponner, نکلمك
guellemek. — Se cramp
mek, طوتنمق *toutounmaq*,

Cran, گز *guiez*, گرتك
کدوك *guieduk*, s.

Crane, باش چناغی *bac*

[redacted]

قفا كمكي *qafa guemigui*,

D, قره قربغه *qara qour-*
اوتلو *otlu bagha*, s.
UDINE, pierre, قربغه
rbagha tachi, s.
E, سرخوشلق *sarkhoch-*
بكريلك *bekrilik*, الچق
laq khalq, s.
ER, ایچقلغه مشغول او
mechghoul ol, سرخوشلق
sarkhochliq, *bekrilik e*,

EUX, سرخوش *sarkhoch*,
sermest, p., adj.
EMENT, چتلدی *tchat-*
پتا *patladi*, s.
ER, چاتلمق *tchatlamaq*,
tlamaq, v.
EUR, فورتهجی *fortadji*,

, كير *kyr*, چرك *tchirk*,

UX, كيرلو *kyrlu*; — sor-
خسس *khaçis*, adj.
RE, اتش صاچان طاغك
ch satchan daghun itchi,

E, بویون محرمدسی *bo-*
amaçi, s.
N, قورشون قلم *qourchoun*
., s.
NNER, قورشون قلمله رسم ا
qalemlè resm e, v.
CE, *Voy.* CONFIANCE,
E.
CE, instruction d'un sou-
son ministre, تعليمات

تعليمات خافيه *taalimati khafiiè*; — lettre de —, اعتماد نامه *iitimad namè*, وكالة نامه *vekialet namè*, a-p.; — dette active, الاجق *aladjaq*, s.

CRÉANCIER, الاجقلو *aladjaqlu*, بورج صاحبی *bordj sahibi*, t-a., subst.

CRÉATEUR, یرادیجی *ïaradidji*, t., خالق *khaliq*, a., s.

CRÉATION, یرادلش *ïaradilich*, یرادش *ïaradich*, t., خلقت *khilqat*, a., s.

CRÉATURE, یردلمش *ïaradilmich*, مخلوق *makhlouq*, مخلوقه *makhlouqa*, a.; — qui tient sa fortune d'un autre, چراغ *tcheragh*, p., s.

CRÉCELLE, چكرق *tchin-raq*, subst.

CRÉCERELLE, یل قوان *ïel qovan*, subst.

CRÈCHE, یملك *ïemlik*, s.

CRÉDENCE, كلار *kilar*, vulg. كلر *kiler*, s.

CRÉDIT, sur promesse de paiement, ویرهسی *virèçi*, ویرهسیه *virèciè*, s. — Prendre à —, ویرهسیه المق *virèçiè almaq*; — vendre à —, ویرهسیه صاتمق *virèçiè satmaq*; — donner à —, ویرهسیه ویرمك *virèçiè virmek*, v.

CRÉDIT, autorité, اقتدار *iqtidar*, اعتبار *iitibar*, s. — Être en —, سوزی كچمك *seuzu guetchmek*; — avoir du crédit, être estimé, اعتبارلو او *iitibarlu ol*, a-t., v.

CRÉDITER, بر مبلغی حسابه

كچورمك *bir meblaghi hisabè guetchurmek*, v.

CRÉDULE, انانيجى *inanidji*, تيز انانور *tiz inaneur*, adj.

CRÉDULITÉ, انانجيلك *inanidjiliq*, انانمقلق *inanmaqliq*, t., اعتقادلق *iïtiqadliq*, a-t., s.

CRÉÉ, ياردلمش *ïaradilmich*, t., مخلوق *makhlouq*, a., adj.

CRÉER, ياراتمق *ïaratmaq*, t., وجود ويرمك *vudjoud virmek*, وجوده كترمك *vudjoudè gueturmek*, a-t., خلق ا *khalq e*, v.

CRÉMAILLÈRE, اوجاق زنجيرى *odjaq zendjiri*, s.

CRÈME, du lait, قيمق *qaïmaq*, t., زبده *zubdè*; — ce qu'il y a de meilleur en quelque chose, زبدة *zubdet*, زبده *zubdè*, a., هرنسننك ايوسى *her nesnenun eüuçi*, s.

CRÉNEAU, كنكره *kiunkiurè*, subst.

CRÉNELÉ, كنكرهلو *kiunkiurèlu*, adject.

CRÉNELER, كنكره ا *kiunkiurè e*, verb.

CRÉOLE, يكى دنياده طوغمش فرنك *ïeni duniada doghmich frenk*, s.

CRÊPE, étoffe, ماتم دلبندى *matem dulbendi*, قورجق بز *qioridjiq bez*; — pâte mince cuite dans la poêle, پيده *pidè*, *pitè*, قولاچ *qolatch*, s.

CRÉPÉ, قوريجق *qioridjiq*, adj. — cheveux crépés, قوريجق صاچ *qioridjiq satch*, s.

CRÉPER, قورتمق *qioritn*… قورمق *qiwirmaq*, v.

CRÉPIR, صوامق *swamaq*,…

CRÉPITATION, *Voy.* PÉTI-MENT.

CRÉPU, قورى *qiori*, قورم *qi*… adject.

CRÉPUSCULE, شفق *chefa*… du soir, ملس الظلام *meles ez-z*… a.; — du matin, طاك يرى …*ïeri*, s.

CRESSON, صو ترهسى *sou t*… subst.

CRESSONNIÈRE, …وترة يرى …*terè ïeri*, s.

CRÉTACÉ, تباشردن *teba*…*den*, adj.

CRÈTE, *Voy.* CANDIE.

CRÈTE, de coq ou de p… ابيك ابيك ابك *ibik*; … coq, خروس ابكى *khoros i*… désigne aussi la plante de ce… — Crète d'une montagne,… دپهسى *dagh tepèçi*, s.

CREUSER, قازمق *qazmaq*,… *maq*, v.

CREUSET, پوته *pouta*, *pot*…

CREUX, قووق *qoouq*,… بوش *itchi boch*, چقورلو *tchio*…*lu*, t., مجوف *mudjewef*, a…

CREVASSE, چتلاق *tchatl*… de mur, ديوار چتلاغى *divar*…*laghi*, s.

CREVASSER, چاتلنمق *tch*…*maq*. — Se crevasser, ق… *tchatlamaq*, v.

CRÈVE-CŒUR, مشقت *m*…

gui, الم *dem*, a., دلتنكى *dillengui*, p., s.

Crever, éclater, چاتلمق *tchiatlamaq*, پاتلمق *patlamaq*. — Se crever de manger, كبرمك *guebermek*, v.

Cri, چاغرش *tchaghirich*, باغرش *baghirich*, هايقرش *haïqirich*, s.

Criailler, هايقرمق *haïqirmaq*, چاغرمق *tchaghirmaq*, v.

Criailleur et Criard, هيات *haïïât*, a., چاغريجى *tchaghiridji*, subst.

Crible, قلبور *qalbour*, غلبور *ghalbour*, s.

Cribler, قلبورلمق *qalbourlamaq*, قلبوردن كچورمك *qalbourden guetchurmek*, v.

Cric, اغر يوكلرى قالدرمق ايچون برنوع منكنه *agher ïukleri qaldermaq itchoun bir nevi' menguenè*, قراق *qiraq*, s.

Criée, مزاد *mezad*, a., s. *Voy.* Encan.

Crier, چاغرمق چغرمق *tchaghirmaq*, v.

Crierie, چاغرش *tchaghirich*, باغرش *baghirich*, شماتة *chamata*, subst.

Crieur, چاغريجى *tchaghiridji*; — public, دلال *tellal*, نادى *nadi*, a., s.

Crime, قباحة *qabahat*, جرم *djurm*, a., كناه *gunah*, p., صوچ *soutch*, t., s.

Crimée, كريم *kirim*, a., presqu'île entre la Mer-Noire et la mer d'Asof.

Criminel, قباحتلو *qabahatlu*, a-t., صوچلو *soutchlu*, t., مجرم *mudjrim*, a., s.

Crin, يله *ïelè*, s.

Crinière, آت يلهسى *ât ïeleçi*, يال *ïal*; — du lion, ارسلان صقالى *arslan saqali*, s.

Crique, اليمانجق *ilimandjiq*, subst.

Criquet, باركيرجك *barguirdjik*, s.

Crise, de maladie, بحران *bouhran*; — jour de —, يوم بحرانى *ïevmi bouhrani*, يوم باحرى *ïevmi bahouri*, a., s.

Crispation, صكر چكلمهسى *sin-ir tchekilmeçi*, s.

Crisper, بورترمق *bourtarmaq*. — Se crisper, چكلمك *tchekilmek*, v.

Crisser, قجردمق *qidjirdamaq*, چاتردمق *tchiatirdamaq*, v.

Cristal, بلور *billour*, بلور *bilor*; — de roche, قيا بلورى *qaïa bilouri*, صافى بلور *safi bilour*, a., s.

Cristallin, بلورلو *billourlu*, adject.

Cristalliser, بلور ا *bilour e*, بلورلمق *bilourlamaq*. — Se cristalliser, بلورلنمق *bilourlanmaq*, بلور كبى اولنمق *bilour guibi olounmaq*, بلورشكلنه كيرمك *bilour cheklinè guirmek*, v.

Critique, juge, تمييز ايديجى *temyiz ididji*, a-t., دقيقى *daqiqi*, a.;

— examen, امتحان *imtihan;* — la critique, تمييز *temyiz*, تعزير *taasir*, a., s.

Critiquer, تمييز ا *temyiz e*, v.

Croasser, قراغ ديمك *qiragh dimek*, v.

Croate, خرواتلو *khirvatlu*, s.

Croatie, خروات مملكتى *khirvat memleketi*, province de Hongrie ou de Bosnie.

Croc, قانجه *qandja*, s.

Crochet, چنكل *tchenguiel*, s.

Crocheter, چنكل ايله اچمق *tchenguiel ilè atchmaq*, v.

Crocheteur, حمّال *hammal*, vulg. *hamal*, a., s.

Crochu, چنكللو *tchenguiellu*, adject.

Crocodile, تمساح *timsah*, a., subst.

Croire, اينانمق *inanmaq*, اعتقاد ا *iitiqad e;* — en Dieu, ايمان كتورمك *iman gueturmek*, t.; — penser, ظنّ ا *zann e*, a-t. — Se croire, صانمق *sanmaq*, v.

Croisée, پنجره *pendjèrè*, پنجره يرى *pendjèrè ïeri*, s.

Croiser, disposer en croix, حاچ شكلنه قومق *hatch cheklinè qomaq;* — les bras, قوللرينى قاوشدرمق *qollerini qavouchturmaq;* — les jambes, ديز ديز اوزرينه قومق *diz diz uzerinè qomaq;* — en mer, دكزده يوريمك *denizdè iurumek*, t., دريا يوزنده يوريمك *deria iuzundè ïurumek*, p-t. — Se croiser en chemin, يولده راست كلمامك *ïolda rast guelmemek*, v.

Croiseur, دكزده كزن كمينك قپودانى *denizdè guezen gueminun qapoudani* ou *qapitani*, s. *Voy.* Pirate.

Croisière, دكزده كميلرك كزنجك يرى *denizdè guemilerun guezinedjek ïeri*, s.

Croissance, بيومكلك *buïumeklik*, بتش *bitich*, s.

Croissant, qui croît, بتجى *bitijdi*, t., نابت *nabit*, a., adj.

Croissant de la lune, هلال *hilal.* — L'ordre du croissant, نشان قمريّه *nichani qameriïè*, p-a., s.

Croître, en parlant d'un arbre, بتمك *bitmek;* — grandir, بيومك *buïumek*., قدچكمك *qadd tchekmek;* — prendre de l'accroissement, ارتمق *artmaq*, ازدياد بولمق *izdiad boulmaq*, بيوكلنمك *buïuklenmek*, v.

Croix, حاچ *hatch*, خاچ *khadj;* — signe de la —, استاوروس *istaoros*, g., s. — Mettre en —, *Voy.* Crucifier.

Croquer, *Voy.* Ébaucher. — Croquer avec les dents, ديش ايله قرمق *dich ilè qirmaq*, كومك *gueomek*, v.

Croquignole, chiquenaude sur le nez, فسكه *fiskè*, s. — Donner une —, فسكه اورمق *fiskè ourmaq*, v.

Crosse, bâton pastoral d'évê-

pe, عصا *assa;* — de fusil, تفنك قونداغنك دبی *tufenq qoundaghun dibi*, s.

Crotte, چامور *tchamour*, بتاق *bataq;* — fiente d'animaux, كبره *guebrè;* — de cheval, ات ترسی *at tersi*, s.

Crotté, چامورلو *tchamourlu*, adject.

Crotter, چامورلمق *tchamourlamaq.* — Se crotter, چامورلنمق *tchamourlanmaq*, v.

Crottin, *Voy.* Crotte.

Crouler, خرابه وارمق *kharabè varmaq*, يقلمق *ïiqilmaq*, v.

Croupe, d'un cheval, صاغری *saghri;* — d'une montagne, دپه *tepè*, عقبة *aqabet*, a., s.

Croupière, قوسقن *qousqoun*, قوسغون *qousghoun*, s.

Croupion, قویرق دبی *qouïrouq dibi*, s.

Croupir, ارکمك *irkmek.* — Se croupir, ارکلمك *irkilmek*, v. — Eau croupissante, stagnante, ارکلمش صو *irkilmich sou*, s.

Croustilleux, *V.* Plaisant.

Croute, de pain, اکمك کناری *ekmek kenari*, قبوق *qabouq*, t., قشر *qichr;* — croute d'une plaie, یارهنك قبوغی *ïaranun qaboughi*, subst.

Croyable, انانلجق *inaniladjaq*, انانجق *inanadjaq*, adj.

Croyance, اینانمقلق *inanmaqliq;* — en fait de religion, ایمان *iman*, a., انان *inan*, s. *Voy.* Opinion.

Croyant, qui croit à sa religion, ایمانی اولان *imani olan*, دیندار *dindar;* — vrai croyant, musulman, مؤمن *muumin*, a., s.

Cru, qui n'est pas cuit, پشمهمش *pichmemich*, چیك *tchiq*, چیغ *tchigh;* — non préparé, خام *kham*, p., s.

Cru, fonds de terre, طپراق *topraq*, t., عقارات *aqarat*, a., s.

Cruauté des bêtes féroces, حیوانلق *haïvanliq*, a-t., وحشت *vahchet*, یاوزلق *ïavouzliq;* — barbarie, ظلم *zoulm*, a., یاوزلق *ïavouzliq*, s.

Cruche, vase, دستی *testi*, s. *Voy.* Stupide.

Cruchée, بر دستی قدر *bir testi qadar*, s.

Cruchon, کوچك دستی *kutchuk testi*, p-t., s.

Crucifier, خاچه کرمك قومق *khadja guermek, qomaq*, خاچلمق *khadjlamaq*, v.

Crucifix, کربستوس افندینك خاچی *kristos efendinun khadji*, s.

Crudité, چیکلك *tchiglik*, t., خاملق *khamliq*, p-t., s.

Crue, ارتملق *artmaqliq*, تزاید *tezaïud*, a., s.

Cruel, en parlant des animaux, وحشی *vahchi*, a., یاوز *ïavouz;* — en parlant des hommes, یمان *ïeman*, رحمسز *rahimsiz*, ظالم *zalim*, a., adj.

Cruellement, ظلم ایله *zoulm ilè*, a-t., ظالمانه *zalimanè*, a-p., adverb.

Crument, سرتلكله *sertliklè*, adverb.

Cube, كعب *ka'b*, a., s.

Cubique, مكعب *muka'b*, a., adject.

Cubital, appui pour le coude, مرفقه *mirfaqat*, مسند *mesned*, a.,

Cucurbite, شيشه *chichè*, s.

Cueillir, دوشرمك *devchirmek*, قوپرمق *qoparmaq*, v.

Cuiller, قاشق *qachiq*, s.

Cuillerée, برقاشق قدر *bir qachiq qadar*, s.

Cuir, كون *gueun*, درى *deri*, سختيان *sakhtian*, مشين *mechin*, subst.

Cuirasse, جبه *djèbè*, p., جوشن *djevchen*, a., s.

Cuirassé, جبه‌لو *djebèlu*, p-t., adject.

Cuirassier, اتلوعسكرك جبه‌لو نفر *atlu askerun djebèlu nefer*, s.

Cuire, پشورمك *pichurmek*. — Se cuire, پشمك *pichmek*, v.

Cuire, causer de la cuisson, ياقمق *ïaqmaq*, انجتمك *indjitmek*, كجشترمك *guedjichturmek*; — (au passif), يانمق *ïanmaq*, v.

Cuisine, مطبخ *matbakh*, a., s.

Cuisiner, طبخ ا *tabkh e*, a-t., اشچيلك ا *achtchilik e*, v.

Cuisinier, اشچى *achtchi*, s.

Cuisse, بود *boud*, اويلق *ouïlouq*, subst.

Cuisson, پشورمكلك *pichurmeklik*, پشش *pichich*, پشورمه *pichurmè*, s. *Voy.* Douleur.

Cuistre, مدرسه خدمتكارى *medrècè khizmetkiari*, a-t., s. Pédant.

Cuit, پشورلمش *pichuril*[...] پشمش *pichmich*, adj.

Cuite, كرمتلرك پشورشى [...]*mitlerun pichurichi*, s.

Cuivre, باقر بقر *baqir*, Doubler en cuivre, [...]ا قپلمق *baqir ilè qaplamaq*, v.

Cuivré, بقر رنكلو *baqir re*[...] adj.

Cuivrer, بقرلمق *baqirla*[...] verb.

Cul, كوت *guieut*, اوتراق *[...]raq*, بوزك *beuzuk*, s.

Cul, fond d'un verre, [...] bouteille, d'un tonneau, etc. [...] *dib*, دبى *dibi*, s.

Cul-de-basse-fosse, [...] اولان زندانى *ïer altindè ola*[...] *duni*, زندان دبى *zindan* p-t., s.

Cul-de-jatte, كوترم *k*[...] *rum*, s.

Cul-de-sac, چقمزسوقاق *[...]maz soqaq*, s.

Culasse, ياخود تفنك دبى *top ïakhod tufenk dibi*,

Culbute, تقله *taqla*, s.

Culbuter, faire la cul[...] تقله قلمق *taqla qilmaq*; — buter les ennemis, يقمق *ïq*[...] صمق *simaq*, v.

Culée, وجنده اولان كپرى كمرينك طياق طاشلرى *[...]djendè olan keupri kemerinun tachleri*, s.

CULOT, اتك صكروغى ياورو *en saraghi iaorou*, s.

CULOTTE, de drap plissée, à l'usage des cavaliers, شلوار *chalvar*; — ordinaire, چاقشر *tchaqchir*; — étroite, دون *don*; — à l'usage des femmes turques, چلتيان *tchiltian*; — en toile, ديزلك *dizlik*, subst.

CULTE, عبادت *ibadet*, a., s.

CULTIVABLE, تيمار زراعت اولنجق *timar*, *ziraat olounadjaq*, adject.

CULTIVATEUR, چفتجى *tchiftchi*, چفتسوربجى *tchift suridji*, t., فلاح *fellah*, a., s.

CULTIVÉ, bien entretenu, معمور *ma'mour*, adj.

CULTIVER, la terre, يرى نطس زراعت ا *ieri nadas*, *ziraat e*; — les arts et les sciences, تحصيل علوم وفنونه مشغول او *tahssili uloum u funouné mechghoul ol*, a-t.; — ses amis, دوستلرة اولاشمق *dostlarè oulachmaq*, دوستلرى ايله كورشمك *dostlari ilè gueuruchmek*, p-t., v.

CULTURE, de la terre, زراعت *ziraat*, نطس *nadas*, a., چفت سوربجيلك *tchift suridjilik*, s. *Voy.* ETUDE.

CUMIN, كمّون *kemmûn*, a., s.

CUMULATIVEMENT, بله *bilè*, دورقله *doroukle*, adv.

CUMULER, جمع ا *djem'e*, a-t., يغمق *ighmaq*, دورقلمق *dorouqlamaq*, v.

CUPIDE, استيجى *isteïdji*, t., هوسلو *haveslu*, a-t., طمعكار *tama'kiar*, a-p., adj.

CUPIDITÉ, آرزو *arzou*, p., هوس *haves*, طمع *tama'*, a-t., حرص *hirs*, a, s.

CURABLE, اوكلجق *on-oula-djaq*, t., شفا بولجق *chifa boula-djaq*, a-t., adj.

CURAGE, d'un puits, قويوى ايتلامسى *qouïoui aïtlamaçi*, s.

CURATELLE, وصيلق *vassiliq*, a-t., s.

CURATEUR, وصى *vassi*, a., s.

CURATIF, شفا ويربجى *chifa viridji*, a-t., adj.

CURE, تيمار *timar*, تيمارلق *timarliq*, t., شفا *chifa*, a., s.

CURÉ, امام *imam*, a., s.

CURE-DENT, خلال *khilal*, vulg. *hilal*, s.

CURE-OREILLE, قولاق خلالى *qoulaq hilali*, s.

CURER, ايتلمق *aïtlamaq*, v.

CUREUR, قويوايتلايجى *qoïou aïtlaïdji*, s.

CURIEUSEMENT, استقصا ايله *istiqsa ilè*, adv.

CURIEUX, مستقصى *mustaqsi*, هوسلو *haveslu*; — digne d'être vu, كورلجك *gueuruledjek*, كورمكه لايق اولان *gueurmeguè laïq olan*, adj.

CURIOSITÉ, هوسلك *haveslik*, a-t., استقصا *istiqsa*, a., s.

CURIOSITÉ, chose rare, تفارق *tefariq*, a., كورلجك نسنه *gueuruledjek nesnè*, s.

Cuve, بيوك تكنه *buïuk teknè*, كوپ *keup*, قادوس *qadous*, s.

Cuveau, كــردل *guierdel*, قادوسجق *qadousdjiq*, s.

Cuvée, قادوس طولوسى *qadous dolouçi*, s.

Cuver (faire), شرابى قادوس يا فوچى ايچنده قاينتمق *charabi qadous ïa foutchi itchindè qaïnatmaq*, اوزمى قادوسده اكشتمك *uzumi qadoustè ekchitmek*, v.

Cuvette, تكنه جك *teknedjik*, لكن *leïen*, s.

Cuvier, چاماشير تكنه سى *tchamachir, teknèçi*, s.

Cyclades, آق دكزك بعض اطه لرى *aq denizun baazi adaleri*, s. pl.

Cyclamen, بخور مريم المدسى *bahouri meriem elmaçi*, "ن قولاغى *tavchan qoulaghi*, s.

Cycle, دور زمان *devri z*

— solaire, دور شمسى *devri c*

lunaire, دور قمرى *devri qa*

a., s.

Cygne, قوغو *qoughou*, s.

Cylindre, اوقلغى *oq berdj* برج *berdj*, p., s.

Cylindrique, برجلو *be*

a-t., adj.

Cymbale, صنتور *santour*

Cynique, كوپك خويلو *khouïlu*, a-t., s. *Voy.* Impu

Cynoglosse, ان الكلب *çan ul-kalb*, a., s.

Cypre, *Voy.* Chypre.

Cyprès, سرواغاجى *serv dji*, vulg. *selv aghadji*, s.

Cytise, قطيس *qitis*, a.,

D.

D'abord, *Voy.* Abord.

Dacie, *Voy.* Transilvanie, Valachie.

Dague, خنجر *khandjar*, a-p-t., s.

Daigner, تنزل بيورمق *tenezzul bouïourmaq*, تنزل ا *tenezzul e*, ارزانى قلمق *erzani qylmaq*, v.

Daim, جيران *djeïran*, صغن *sighin*, s.

Dais, سايبان *saïeban*, شايوان *chaïvan*, چتر *tchetre*, p., s.

Dalle, انجه و دوز اولان قالدرم طاشى *indjè vè duz olan qa tachi*, s.

Dalmatie, دالمچيا *d tchia*, s.

Damas, دمشق *dimichq cham*, شام شريف *chami* ville de Syrie.

Damas, étoffe, كمخا *ke* vulg. كمخا *kemha;* — sabre دمشق قلجى *dimichq qilid* prune de —, شام اركى *cha gui*, s.

Damasser, دمشقلمك *di lemek*, v.

[redacted]

, خاتون *khatoun*, vulg.
in, قادنجق *qadindjiq*; —
: de maison, اوصاحبهسی
i, a-t.; — dame, pièce
ier, طوله طاشی *taola ta-*
- Jouer aux dames, طوله
داما *taola, dama oïnamaq*,

ı, طوله طاشی اوزرنده بر
طاش د *taola tachi uze-*
ıch dakhi qomaq, v.
R, دامه طولهسی *dama*

TTE, دمیاط *dimiat*, ville

TION, جهنملك *djehen-*

, جهنملو *djehennemlu*,
ehli djehennem, a-t.,

R, جهنملوا *djehennem-*
: damner, جهنملواو *dje-*
ol, a-t., v.
ı, بون شاشقن *beun cha-*

IER, صالنه صالنه
alyna salyna ïurumek, v.
ARCK, دانیه مملکتی *da-*
leti, دانیمارقه *danimar-*

ı, مخاطره *moukhaterè*,
ur, a., قورقو *qorqou*, s.
NVÉNIENT.
LEUSEMENT, خطرایله
, a-t., قورقو ایله *qorqou*

IEUX, قورقولو *qorqoulu*,

t., مخاطرهلو *moukhatèrèlu*, a-t., adj.

Danois, دانیهلو *danialu*, s.

Dans, ده *dè*, ایچنده *itchindè*, postpos. — Dans la maison, اوده *evdè*.

Danse, خوره تپمکلك *khora tepmeklik*, خوره *khora*, t., رقص *raqs*, a., s.

Danser, خوره تپمك *khora tep-mek*, t., رقص ا *raqs e*, v.

Danseur, خوره تپمکلك ایدن کمسنه *khora tepmeklik iden kimesnè*, رقّاص *raqqas*, a.; — de profession, چنکی *tchengui*, t.; — danseur de corde, جانباز *djanbaz*, p., s.

Danube, طونا *touna*, نهر طونه *nehri touna*, طونه صویی *touna souïi*, fleuve.

Dard, javelot, خشت *khecht*, t., مزراق *mizraq*; — non-ferré, جريد *djerid*, a., s.

Dardanelles (détroit des), بوغاز حصارلری *boghaz hissarleri*, a-t., s.

Darder, اوق یا جريد آتمق *oq*, *ïa djirid atmaq*, v.

Dartre, تمرکی *temregui*, دمرکو *demreguiu*, s.

Date, تاریخ *tarikh*, a., s.

Dater, تاریخ قومق یازمق *tarikh qomaq*, *ïazmaq*, v.

Datif, المفعول لاجله *el-mef'oul liedjlihi*, a., s.

Datte, خرما *khourma*, p-t., s.

Dattier, خرما اغاجی *khourma aghadji*, s.

DAUPHIN, poisson, يونوس بالغى *ïonus balighi*, طوكز بالغى *don-ouz balighi;* — fils aîné du roi de France, فرانچه پادشاهنك بيوك اوغلى *firantchè padichahinun buïuk oghlou*, s.

D'AUTANT, *Voy.* AUTANT.

DAVANTAGE, زياده *ziadè*, p., adverb.

DE, art. du gen., *Voy.* la gram. turque; — s'il indique le lieu il se rend par دن *den :* رومه دن *romaden*, de Rome; شهردن *cheherden*, de la ville.

DÉ, à coudre, يوكسك *ïuksuk;* — à jouer, زار *zar*, s.

DÉBACLE, action de débarrasser les ports, كميلرى ليماندن طشره چقرمسى *guemileri limanden tachra tchiqarmaçi;* — rupture subite de la glace, بوزك بردن اچلمسى چوزلمسى *bouzun birden atchilmaçi, tcheuzulmeçi*, s.

DÉBACLER, débarrasser les ports, كميلرى ليماندن طشره چقرمق *guemileri limanden tachra tchiqarmaq*, v.

DÉBALLER, چوزمك *tcheuzmek*, دنك بوزمق *denk bozmaq*, v.

DÉBANDER, ôter la bande d'une plaie, يارەنك بنديني چقرمق *ïaranun bendini tchiqarmaq;* — un arc, ياى ياصمق *ïaï ïasmaq*, *Voy.* DÉTENDRE. — Se débander, se détendre, كوشنمك *guevchenmek;* — errer en désordre, داغلمق *daghilmaq*, v.

DÉBARBOUILLER, ...يقمق ...تميزلمك *ïuz ïaïqamaq, te...mek*, v.

DÉBARDER, ...عوندن يا نهر صويندن چقارمق *qdoun ma... ïa nehr souïnden tchiqarmaq*, ...

DÉBARQUEMENT, ...مدن چقمسى *guemiden tchiqmaç...* de troupes, ...عسكر دوكلمسى *qaraïè asker deukulmeçi*, s.

DÉBARQUER, descendre à ... كيمدن چقمق اينمك *gue... tchiqmaq, inmek ;* — retirer, sortir du bâtiment, ...ن چقرمق ايندرمك *guemiden tchiqar... indurmek*, v.

DÉBARRASSÉ, قورتلمش *qou...mich*, adj.

DÉBARRASSER, déli... قورترمق *qourtarmaq ;* — u... droit, بوشالتمق *bochalt...* بوشاتمق *bochatmaq.* — Se d... rasser, قورتلمق *qourtoulmaq*...

DÉBARRER, طرقز چقرمق ... *tchiqarmaq*, v.

DÉBAT, *Voy.* CONTESTAT...

DÉBATER, ...ر قالدرمق اندرمك *semer qaldurmaq, i...mek*, v.

DÉBATTRE, چكشمك *tch...mek.* — Se débattre, ...نمق *tchabalanmaq*, v.

DÉBAUCHE, ...ش و عشرت ...*u ichret*, a., s.

DÉBAUCHÉ, ازغون *azg...* بوزغون *bozghoun*, adj.

DÉBAUCHER, ازغون ا *azgh...* ايارتمق *aïartmaq*, ازدرمق ... *maq*, v.

[redacted]

ᴀUCHEUR, *Voy.* CORRUP-

ᴇT, باقی قلان بورج *baqi qa-lj*, s.

LE, زبون *zeboun*, p., adj.

ᴀIBLE.

LEMENT, زبونلغله *zeboun-*
ᴀdv.

LITATION, ضعيفلنهقلق *zaï-liq*, a-t., s.

LITÉ, زبونلق *zebounliq*, *Voy.* FAIBLESSE.

LITER, *Voy.* AFFAIBLIR.

T, كچرلك *guetcherlik*,
ر *revadjliq*, a-t., s. *Voy.*

TANT, صاتيجى *satidji*,
natrabaz, s.

TER, vendre en détail,
ازر ازر *azer azer satmaq*,
مط *matrabazliq e*; — par-
ement, قولايلغله سويلمك
ïlè seuïlemek; — des men-
يلان سويلمك *ïalan seuï-*
.

TEUR, بورجلو *bordjlou*,
niridjeklu, t., مديون *med-*
s.

ᴀI, طپراق قالدرمسى *to-durmaçi*, s.

AYER, طپراق قالدرمق *to-durmaq*, v.

LOQUER, une place,
محاصره‌دن وازك *mouhas-*
vaz guetchurmek, v.

ᴀIRE, mauvais goût qui
une liqueur *bue*, ابچمى

فنا *itchmi fena*, s. *Voy.* DÉGOUT, MORTIFICATION.

DÉBOITER, *Voy.* DISLOQUER.

DÉBONDER, قپاق اچمق *qapaq atchmaq*; — sortir avec impétuosité, ضربله طشره چقمق *zarblè tachra tchiqmaq*, a-t., قشقرمق *qych-qyrmaq*, v.

DÉBONNAIRE, زياده‌سيله ملايم اولان *ziadè silè mulaïm olan*, حليم *halim*, مظلوم *mazloum*, a., adj.

DÉBORDÉ, طاشمش *tachmich*, adj. *Voy.* DÉBAUCHÉ.

DÉBORDEMENT, des eaux, صو طاشمه‌سى *sou tachmaçi*, طاشقن *tachqin*, طغيان *toughian*, s. *Voy.* IRRUPTION, DÉRÈGLEMENT.

DÉBORDER, ôter la bordure, كنارى قالدرمق *kenari qaldurmaq*; — en parlant d'un fleuve, طاشمق *tachmaq*; — saillir en dehors, چقمق *tchiqmaq*, v.

DÉBOTTER, چزمه‌يى چقرمق *tchizmeïi tchiqarmaq*, v.

DÉBOUCHÉ, sortie, چقش *tchi-qich*, مخرج *makhredj*, خروج *khou-roudj*, a., s. *Voy.* DÉFILÉ.

DÉBOUCHER, ôter ce qui bouche, آچمق *atchmaq*; — une bouteille, برشيشه‌نك طپه‌سنى چقرمق *bir chichènun tapaçini tchiqarmaq*; — sortir d'un passage, چقمق *tchiqmaq*, v.

DÉBOUCLER, قوپچه چوزمك *qop-tchia tcheuzmek*, v.

DÉBOUQUER, بر دربندن يا بر بوغازدن چقمق *bir derbenden ïa bir boghazden tchiqmaq*, v.

Débourber, چامور قالدرمق *tchamour qaldurmaq*, چقرمق *tchiqarmarmaq*, v.

Débourrer, قرقتى چقرمق *qirqenti tchiqarmaq*, v.

Débours ou **Déboursé**, كيسه سندن چقارلمش پاره *kicèsinden tchiqarilmich para*, s.

Débourser, كيسه سندن پاره چقروب خرج ا *keçèsinden para tchiqarup khardj e*, v.

Debout, sur pieds, اياق اوزره *aïaq uzrè*, اياقده *aïaqta*; — pour les choses, طوران *douran*, دكلى *dikili*. — Se tenir —, اياقده طورمق *aïaqta dourmaq*, t., قيام بولنمق *qïam boulounmaq*, a-t., v.

Débouté, مردود *merdoud*, اسقاط اولنمش *isqat olounmich*, a-t., adj.

Débouter, اسقاط ا *isqat e*, يول ويرمك *ïol virmek*, ردّ ا *redd e*, a-t., v.

Déboutonner, چوزمك *tcheuzmek*, v.

Débraillé, قوشاقسز *qouchaqsiz*. — Se débrailler, قوشاقسز اول *qouchaqsiz ol*, v.

Débrider, آتك كمنى چقرمق *atun guemini tchiqarmaq*, v.

Débris, قرندى قرنتى *qirinti*, پاره *parè*; — ruine, ويرانلق *viranliq*, s.

Débrouiller, اچمق *atchmaq*, چوزوپ قورترمق *tcheuzup qourtarmaq*, پچارزدن قورترمق *pitcharizden qourtarmaq*, صرغى اچمق *sarghi atchmaq*; — Se débro[uiller], بوشانمق *bochanmaq*, v.

Débrutir, انجه ا *in*[...] انجلمك *indjèlemek*. *V*. P[...]

Débucher, [...] اورماندن چقمسى *haïvanlar ormanden maçi*, v.

Débusquer, [...]ومق قاچرمق *ïerden qovmaq*, *q*[...] *maq*, v.

Début, باشلمه *bachlam*[...] شروع *churou'*, a., s.

Débutant, باشليجى *b*[...]*dji*, s.

Débuter, باشلمق *bach*[...]t., شروع ا *churou e*, a-t., v.

Deça, برو *beru*; — en [...] بروده *beruda*, بروطرفده *b*[...]*rafta*, برو يقاده *beru ïaqad*[...]

Décacheter, اچمق *at*[...]t., مهر بوزمق *muhur bozma*[...] verb.

Décadence, دوشش *d*[...]t., ييقلش *iiqylich*, [...]لك *dennilik*, تنزّلك *tenuzzulli*[...] subst.

Décalogue, وصايا الله [...]*oullah*, عشر كلمات *achèr k*[...] a., s.

Décamper, lever le [...] اوردوى قالدرمق *ordouï* [...]*maq*; — fuir précipitam[ment], عجله ايله قاچمق *adjèlè il*[...]*maq*, v.

Décanter, سوزدرمك [...]*mek*, v.

Décaper, [...]دن اشمق

کچمك *dagh bouroun den achmq*, *gutchmek*, v.

DÉCAPITATION, *Voy.* DÉCOLLATION.

DÉCAPITER, باش كلّه كسمك *bach, kellè kesmek*, v.

DÉCÉDÉ, اولمش *eulmuch*, t., متوفى *mutevefa*, a., adj.

DÉCÉDER, اولمك *eulmek*, t., وفات ! *véfat e*, a., v.

DÉCÈLEMENT, اچمقلق *atchmaqliq*, t., كشف *kechf*, a., s.

DÉCELER, اچمق *atchmaq*, t., كشف فاش ا *kechf*, *fach e*, a., v.

DÉCEMBRE, دكنبربس *dekembris*, دكوربس *dekevris*, كانون اوّل *kianoun evel*, a., s.

DÉCEMMENT, يـاقشقلغله *ïaqichiqlighilè*, t., ادب و اركانله *edeb u erkianilè*, a-t., adv.

DÉCENCE, اركان *erkian*, ادب *edeb*, a., ياقشقلق *ïaqichiqliq*, s.

DÉCENT, يوللو *ïollu*, يراشيجى *ïarachidji*, يراشق *ïarachiq*, adj.

DÉCEPTION, *Voy.* TROMPERIE.

DÉCERNER, حكم ا *hukm e*, حكمله ويرمك *hukmlè virmek*, a-t., verb.

DÉCÈS, وفات *vefat*, رحلة *rihlet*, a., اولم *eulum*, s.

DÉCEVANT, *Voy.* TROMPEUR.

DÉCEVOIR, *Voy.* TROMPER.

DÉCHAINEMENT, *Voy.* EMPORTEMENT.

DÉCHAINER, زنجيردن چقارمق *zindjirden tchiqarmaq*, زنجيرى چقرمق *zindjiri tchiqarmaq*. — Se déchaîner, rompre sa chaîne, زنجيردن بوشانمق *zindjirden bochanmaq*; — contre quelqu'un, بركيمسه يه حددن زيادة دارلمق *bir kimseïè hadden ziadè darilmaq*, verb.

DÉCHARGE et DÉCHARGEMENT, بوشاتمقلق *bochatmaqliq*, يوك اندرمسى چقرمسى *ïuk endurmeçi*, *tchiqarmaçi*; — de canon, طوب اتلمسى *top atilmaçi*, s. *Voy.* QUITTANCE.

DÉCHARGER, بوشاتمق *bochatmaq*, يوك اندرمك چقرمق *ïuk endurmek*, *tchiqarmaq*; — une arme à feu, اتمق *atmaq*. — Se décharger, يوكنى اندرمك براقمق *ïukini endurmek*, *braqmaq*, v. *Voy.* DÉBARRASSER.

DÉCHARNÉ, اتسز *etziz*, ارق *ariq*, نحيف *nahif*, a., adj.

DÉCHARNER, اتسز ا *etsiz e*, كمكلردن اتى كسمك *guemiklerden eti kesmek*, v.

DÉCHASSER, برچوى طشره ايتيوبرمك چقرمق *bir tchivi tachra itivirmek*, *tchiqarmaq*, v.

DÉCHAUSSÉ, qui est sans chaussure, يالن اياق *ïalin aïaq*, adj.

DÉCHAUSSER, ôter les chaussures, پاپوش چقرمق *papouch tchiqarmaq*, چزمه چكمك *tchizmè tchekmek*; — un arbre, ير قازوب اغاجك كوكنى ايتلمق *ïer qazup aghadjun kieukini aïtlamaq*, v.

DÉCHÉANCE, سقوط *souqout*,

هبوط *houbout*, a., عزل اولمسی *azl olmaçi*, a-t., s.

DÉCHET, اکسکلك *eksiklik*, t., نقصان *noqsan*, a., s.

DÉCHEVELÉ, صاچی طاغلمش *satchi daghelmich*, adj.

DÉCHEVELER, صاچنی طاغتمق *satchini daghitmaq*, v.

DÉCHIFFRER, رقم یازوسی اوقومق *raqam ïazouçi oqoumaq*, v.

DÉCHIQUETER, دوغرامق *doghramaq*, پاره پاره کسمك *parapara kesmek*, v.

DÉCHIQUETURE, کسك *keçik*, subst.

DÉCHIRANT, سینه خراش *sinè khirach*, p.

DÉCHIRÉ, یرتلمش *ïrtilmich*, adject.

DÉCHIREMENT, یرتق *ïrtiq*, s.

DÉCHIRER, یرتمق *ïrtmaq*; — quelqu'un, برکمسنه نك عرضین بوزمق *bir kimesnènun irzin bozmaq*, یرمك *ïermek*, v.

DÉCHIREUR, یرتیجی *ïrtidji*, s.

DÉCHIRURE, یرتش *ïrtich*, s.

DÉCHOIR, اشغه کتمك *achagha guitmek*, t., حالندن دوشمك *halinden duchmek*, a-t., v.

DÉCHU, الچقلنمش *altchaqlenmich*, دوشمش *duchmuch*, adj.

DÉCIDÉ, کسلمش *keçilmich*, مقرر *mouqarrer*, مسلم *musellem*, a., فصل اولنمش *fasl olounmich*, a-t., adj. *Voy.* RÉSOLU.

DÉCIDER, کسمك *kesmek*, t., قطع ا *qat' e*, قرار ویرمك *qarar virmek*; — juger, حکم ا *hukm e*; — un procès, دعوایی فصل ا *dawai fassl e*; — une question, ماده‌یی کسمك *maddeï kesmek*, a-t., v.

DÉCIMABLE, عشرکذار *euchr guzar*, a-p., adj.

DÉCIMATEUR, عشر دیوشریجی *euchr dévchuridji*, a-t., s.

DÉCIMER, ونده برینك حقندن کلمك *onda birinun haqqindan guelmek*, v.

DÉCISIF, قاطع *qati'*, adj.

DÉCISION, فصل *fassl*, فیصل *feissal*, جزم نیت *djezmi niiet*; — juridique, حکم *hukm*; — d'un mufti, فتوا *fetwa*, a., s.

DÉCISIVEMENT, قطعا *qat-en*, جزما *djezmen*, a., adv.

DÉCLAMATEUR, چاغریجی *tchaghiridji*, t., خطیب *khatib*, متکلم *mutekellim*, a., s.

DÉCLAMATION, خطاب *khitab*, کلام *kelam*, a., s.

DÉCLAMER, خطاب ا *khitab e*, a-t., چاغرمق *tchaghirmaq*, v.

DÉCLARATION, بیان *beïan*, تقریر *taqrir*, خبر *khaber*; — juridique, علام *ilam*, a., s.

DÉCLARER, بلدرمك *bildurmek*, خبر ویرمك *khaber virmek*, اعلام انبا اظهار ا *iilam, imba, izhar e*; — la guerre, سفر واردر دیو ندا ا *sefer vardur deïu nida e*. — Se déclarer, *Voy.* MANIFESTER SE MANIFESTER.

DÉCLIN, زوال *zaval*; — de l

lme, اى كسلمسى *aï keçilmeçi*, subst.

Déclinaison, انمكلك *inmeklik*; — du soleil, ميل شمس *meïli chems*, a., s.

Décliner, انمك *inmek*, t., هبوطا *hubout e*; — un nom, اعراب *iïrab*, تصريف ا *tasrif e*, a-t., v. *Voy.* Déchoir.

Déclivité, اينش *inich*, t., حدور *hadour*, a., s.

Déclore, اچمق *atchmaq*, حوليلرى حريملرى بوزمق *havlileri*, *harimleri bozmaq*, v.

Déclouer, ميخ قوپرمق *mikh qoparmaq*, p-t., v.

Décocher, اوق اتمق *oq atmaq*, verb.

Décoction, قينامش نسنه *qaïnamich nesnè*, قينايش *qaïnaïch*, s.

Décoiffer, باش اورتيسى چقرمق *bach eurtiçi tchiqarmaq*, باش اچمق *bach atchmaq*, v.

Décollation, باش كسمه‌سى *bach kesmeçi*, بوين اورمسى *boïoun ourmaçi*, s.

Décoller, détacher ce qui est collé, طوتقالن اچمق *toutqalin atchmaq*, چقارمق *tchiqarmaq*; — couper la tête, *Voy.* Décapiter.

Décolleter, كوكس اچمق *gueugus atchmaq*, v.

Décoloré, رنكى يوق *rengui ioq*; — en parlant d'une personne, چهره‌سى رنكى بوزق *tchehreçi*, *rengui bozouq*, صولمش *solmych*, adject.

Décolorer, رنكى بكزى بوزمق *rengui*, *benzi bozmaq*. — Se décolorer, رنكى بوزلمق *rengui bozoulmaq*, v.

Décombrer, ديوار و طاش پاره‌لرى قالدرمق *divar ve tach paraleri qaldurmaq*, v.

Décombres, ديوار و طاش پاره‌لرى *divar ve tach paraleri*, s.

Décomposer, بر نسنه‌نك اجزالرى برى برندن ايرمق *bir nesnènun adjzaleri biri birinden aïrmaq*. — Se décomposer, se gâter, بوزلمق *bozoulmaq*, چورنمك *tchutchurunmek*, v.

Décomposition, اجزانك ايرلمسى *edjzanun aïrilmaçi*; — action de se corrompre, چورنمكلك *tchurunmeklik*, s.

Décompte, بر مبلغ اداسنك اندرلمسى *bir meblagh edacinun endurilmeçi*, s.

Décompter, ادا اولنجق مبلغدن اندرمك چقرمق *eda olounadjaq meblaghden indirmek*, *tchiqarmaq*, verb.

Déconcerté, شاشمش *chachmich*, متحير *matehaïir*, حيران *haïran*, a., adj.

Déconcerter, شاشرمق *chachirmaq*, ايشدن قومق *ichden qomaq*, دوزنى بوزمق *duzeni bozmaq*. — Se déconcerter, شاشمق *chachmaq*, حيران متحير او *haïran*, *mutehaïir ol*, a-t., v.

Déconfiture, *Voy.* Défaite.

Déconseiller, *Voy.* Dissuader.

Décontenancer, *Voy.* Déconcerter.

Déconvenue, صوكى عاقبتى فنا *soni, aqibeti fena*, s.

Décorateur, دوناديجى *donadidji*, زينت ويريجى *zinet viridji*, subst.

Décoration, action de décorer, بزه‌مكلك *bezemeklik*, a-t.; — ornement, زينت *zinet*, a., ارايش *araïch*, p.; — marque d'honneur, نشان *nichan*, p., علامت *alamet*, a.; — décoration de théâtre, قومديا و ديده‌كاهك زينتى *qomedia ve dideguiahun zineti*, s.

Décorder, ايپ چوزمك *ip tcheuzmek*, v.

Décorer, بزه‌مك *bezemek*, t., زينت ويرمك *zinet virmek*, a-t., دوناتمق *donatmaq*; — donner une marque d'honneur, نشان ويرمك *nichan virmek*, p-t., v.

Décorum, لياقت *liaqat*, a., ياقشقلق *ïaqichiqliq*, s.

Découcher, اوندن دشارى ياتمق *evinden dichari ïatmaq*, دشارى كيجه‌لمك *dichari guidjèlemek*, v.

Découdre, سوكمك *seukmek*, verb.

Découler, دوكلمك *deukulmek*, داملمق *damlamaq*, v.

Découper, دوغرامق *doghramaq*, پاره پاره كسمك *para para kesmek*, v.

Découragement, ...لك *ghaïretsizlik*, s.

Décourager, ... كسمك *ghaïret kesmek*, ...ن دوشرمك *ghaïretten duchurmek*, ...كسز ا... *reksiz e*; — Se décourager, ...ن دوشمك *ghaïretten duc...* يوركسز او... *ïureksiz ol*, v.

Décousu, سوكلمش *seukul...* adject.

Décousure, سوكك *se...* ايرولق *aïrouliq*, s.

Découvert, اچلمش *a... mich*, اچوق *atchiuq*, اچق *a...* — manifesté, بللو *bellu*, t., *achikiar*, a., adj. *Voy.* Tro... Inventé.

Découverte, بولش *bou...* ايجاد *idjad*, a., s.

Découvrir, ôter ce qui ... vre, اچمق *atchmaq*; — un se... كشف راز ا... *kechfi raz e*; — ... fester, كوسترمك *gueusten...* اشكاره ا... *achikiarè e*; — vo... loin, اوزاقدن كورمك *ouz... gueurmek*; *Voy.* Inventer, T... ver, Pénétrer. — Se décou... la tête, باشى اچمق *bachi ... maq*; — s'ouvrir, اچلمق *a... maq*, سرّينى سويلمك *sirrini ... lemek*, a-t., v.

Décrasser, ...ك كيدرمك *kirlik guidurmek*, سلمك *sil...* تميزلمك *temiz lemek*. — Se ... crasser, تميزلنمك *temiz lenme...*

Décréditer ...ردن دوشرمك *iitibarden duchurmek*, a-t., v.

Décrépit, پك قوجه *pek qodja*, بونامش *bounamich*, t., فرتوت *fertout*, a., adj.

Décrépitude, پك قوجه‌لق *pek qodjaliq*, t., هرم *herem*, a., s.

Décret, بيورق *bouïourouq*, بيورلدی *bouïourouldou*, t., حكم *hukm*, امر *emr*, a., فرمان *ferman*, p., s.

Décréter, بيورمق *bouïourmaq*, t., حكم امرا *hukm*, *emr e*, حجت ويرمك *heudjdjet virmek*, a-t., v.

Décri, *Voy.* Prohibition.

Décrié, عرضی ادی بوزق *irzi*, *adi bozouq*, s.

Décrier, quelqu'un, بر كمسنه‌نك نامنی بوزمق *bir kimesnenun namini bozmaq*, ادنی چكمك *adini tchekmek*, v. *Voy.* Prohiber.

Décrire, وصف ا *vasf e*, تعبيرا *taabir e*, a-t., v.

Décrit, بيان وصف اولنمش *béian*, *vasf olounmich*, adj.

Décrocher, چنگلدن چقرمق *tchenguelden tchiqarmaq*, ايندرمك *indurmek*, v. *Voy.* Défaire.

Décroire, انانمق *inanmamaq*, v.

Décroissement, *Voy.* Diminution.

Décroître, اينمك *inmek*, *enmek*, اكسلمك *eksilmek*, v.

Décrotter, چاموری سلمك *tchamouri silmek*, v.

Décrotteur, پاپوج ايله چزمه چاموردن سليجی *papoudj ilè tchezmeï tchamourden silidji*, s.

Déçu, الدانمش *aldanmich*, adject.

Décuire, شربت دوكمك ارتمك *cherbet deukmek*, *eritmek*, verb.

Décuple, اون قدر *on qadar*, a-t., اون دكلو *on denlu*, adj.; avec *e*, v. act.

Décurie, اون نفرلك *on neferlik*, s. — Mettre par —, هر صفده اونر نفر تعيين ا *her saftè oner nefer ta'iïn e*, v.

Décurion, اون باشی *on bachi*, subst.

Décuver, شرابی قادوسدن يا تكنه‌دن چقرمق *charabi qadousden ïa teknèden tchiqarmaq*, v.

Dédaigner, نالايق كورمك *nalaïq gueurmek*, يوزه بقمامق *ïuzè baqmamaq*, خوركورمك *khor gueurmek*, t., اهانت ا *ihanet e*, a-t., v.

Dédaigneusement, اهانتله *ihanetlè*, a-t., adv.

Dédaigneux, اهانت ايديجی *ihanet ididji*, a-t., مستغنی *mustaghni*, a., خوركوريجی *khor gueuridji*, adj.

Dédain, التفاتسزلك *iltifatsizlik*, a-t., اهانت *ihanet*, a., خورلق *khorliq*, s.

Dédale, *Voy.* Labyrinthe.

Dedans, ايچره *itchrè*, ده *dè*, ايچنده *itchindè*., adv. Se place à la fin des mots : اوده *evdè*, dans la maison.

Dedans (le), ايچ *itch*, ايچى *itchi*, t., درونى *derouni*, p., s.

Dédicace, consécration, تقديس *taqtis*, a., s.

Dédier, تقديس ا *taqtis e*, تخصيص ا *takhsis e*; — un livre, بر كمسنەنك نامنە بركتاب تأليف ا *bir kimesnènun naminè bir kitab téélif e*, v.

Dédire, انكار ا *inkiar e*, a-t. — Se dédire, سوزندن دونمك *seuzunden deunmek*, v.

Dédit, سوزدن دونمكلك *seuzden deunmeklik*, t., انكار *inkiar*, a., s.

Dédommagement, تضمين *tazmin*, a., s.

Dédommager, ضرر زيان اودەمك *zarar, zian eudèmek*, تضمين ا *tazmin e*. — Se dédommager, تضمين ايدنمك *tazmin idinmek*, a-t., v.

Dédoubler, نسنەنك آسترى سوكمك چوزمك *nesnenun astari seukmek, tcheuzmek*, v.

Déduction, چقارمقلق *tchiqarmaqliq*, t., تفريق *tefriq*, طرح *tarh*, a., s.

Déduire, چقرمق *tchiqarmaq*, ايندرمك *indurmek*, تفريق اخراج طرح ا *tefriq, ikhradj, tarh e*, a-t., v. *Voy.* **Raconter**, **Exposer**.

Déesse, حورى *houri*, حور *hour*, a., s.

se Défacher, دارغنلغندن واز كچمك *darghenlighinden vaz guetchmek*, v.

Défaillance, بايلمقلق *baïlmaqliq*, بايلش *baïlich*, s.

Défaillant, ...يه كلميەن *mehkemeïè guelmeïen*, a-t., ...

Défaillir, tomber en d... lance, بايلمق *baïlmaq*, v.

Défaire, détruire ce q... fait, بوزمق *bozmaq*, يقمق ... — mettre en déroute, ...زمق ...*maq*, صيمق *simaq*, ...زمق ...*maq*; — son fruit, se faire av... اوغلانى دوشرمك *oghlani d...mek*; — débrouiller, ...ك *tcheuzmek*. *Voy.* **Déconcert...**

Se défaire, se tuer, ...نى اولدرمك *guendini euldurm...* de quelqu'un, s'en débarr... صاليويرمك *saliviermek*; — ...tacher, se dénouer, ...ك *tcheuzulmek*, v.

Défait, بوزلمش *bozou...* چوزلمش *tcheuzulmuch*; — ...cu, بوزغن *bozghoun*, adj. *Vo...* **ténué.**

Défaite, d'une armée, ... *bouzghounlouq*; — excuse, ... *euzr*; — débit, صاتش *sat...* marchandises de défaite, ... صاتلور نسنە *tiz satilur nesnè*

Défalcation, *V.* **Déd...**

Défalquer, ...ن چقارمق *hiçabden tchiqarmaq*, v. *Vo...* **duire.**

Défaut, imperfection, ... *noqsan*, اكسكلك *eksiklik* vice, كناه *gunah*, عيب ... subst.

Défaut, terme de chass...

[redacted]

ایزی *zagharlar izi ïa-*
içi, s.
т, refus de comparoître
, *Voy*. Contumace.
faut, au lieu de...., à la
..., یرنده *ïerindè*, اکسک
sik oloup, adv.
'eur, *Voy*. Disgrâce.
'orable, ناموافق *namou-*
-a., مخالف *moukhalif*,

'orablement, ناموافق
muwafiq vedjhilè, p-a-t.,

:tif, verbe, ناقص *naqys*,

:tion, دونش *deunich*, t.,
k, a., s.
:tueux, اکسکلو *eksiklu*,
naqis, a., adj.
:tuosité, اکسکلک *eksik-*
سقط *saqat*, a., s.
ndeur, اوزرنده دعوا اولنمش
erinè dava olounmich ki-
-t., مدعی علیه *mudd'a aleïh*,

ndre, soutenir, protéger
قورومق *qoroumaq*, قورنمق
aq; — préserver, صقلمق
q; — prohiber, یساق ا
t., نهی منع ا *nehi, men'e*,
e défendre contre, قورنمق
aq, صقلنمق *saqlanmaq*;
tifier, صوچسزلکنی اثبات ا
lighini ispat e, v.
:nse, conservation, حفظ
صیانت *sianet*, a., se dit aussi

de la garde d'une place; — justification, صوچسزلغک اثبات ایتمدسی *soutchsizlighun ispat etmeçi*; — prohibition, یساق *ïassaq*, منع *men'*; — fortifications, مترسلر *meterisler*; — défenses d'un sanglier, یبان طوکزک ازو دیشلری *ïaban don-ouzoun azou dichleri*, s.

Défenseur, قوروجی *qoroudji*, محافظ *mouhafiz*, ناصر *nassir*, a.; — en justice, دعوا وکیلی *dava vekili*, a-t., s.

Défensif, منع ایدن *men' iden*, a-t., adj.

Déférence, رعایت خاطر *reaïeti khatir*, a., s.

Déférer, décerner, اعطا ا *iita*, توجیه ا *tevdjih e*; — condescendre, رعایت ا *reaïet e*, v. *Voy*. Dénoncer.

Déferler, یلکن اچمق *ïelken atchmaq*, v., t. de mar.

Déferrer, نال سوکمك *nal seukmek*, v.

Défeuillaison, اغاج یپراقلرک دوشمسی *aghadj ïupraqlarun duchmeçi*, s.

Défi, دعوت *davet*, a., s.

Défiance, اشکل *ichkil*, اعتماد سزلک *itimadsizlik*, a-t., s.

Défiant, اشکللو *ichkillu*, a-t., adject.

Défier, provoquer, اوقمق *oqoumaq*, t., دعوت ا *davet e*; — au combat, میدانه اوقمق *meïdanè oqoumaq*; — exciter, حرکته کتورمك *harekete gueturmek*, a-t. — Se dé-

fier, اعتماد انانمامق *inanmamaq*, اعتماد ویرممک *ütimad vermemek*, a-t., اشکللنمک *ichkillenmek*, v.

Défiguré, اسلوبسز *usloubsiz*, adject.

Défigurer, اسلوبسزا *usloub-siz e*, چرکینلمک *tchirkinlemek*, verb.

Défilé, دربند *derbind*, p., s.

Défiler, ôter le fil, ایپلك *iplik tchiqarmaq*, چقرمق, چوزمک *tcheuzmek*; — aller à la file, صرا وارمق *sira oarmaq*, صرا ایله کچمک *sira ilè guetchmek*, v.

Défini, expliqué, بیان اولنمش *bëïan olounmich*; — arrêté, مقرر *mouqarrer*, a., adj.

Définir, expliquer, بیان *bëïan*, تعریف ا *taarif e*; — statuer, قرار ویرمک *qarar virmek*, a-t., v.

Définitif, قاطع *qati'* a., adj.

Définition, تعریف *taarif*, s.

Définitivement, قطعا *qat'en*, قطعیا *qati'en*, a., adv.

Défleuri, چچکی قوپرلمش *tchitchegui qoparilmich*, صولمش *solmich*, adj.

Défleurir, faire tomber la fleur, چچک قوپرمق *tchitchek qoparmaq*. — Se défleurir, perdre sa fleur, چچکنی دوکمک *tchitcheguini deukmek*, صولمق *solmaq*, v.

Défloration, قزلق بوزغنی *qizlik bozghini*, s.

Déflorer, قز بوزمق *qiz bozmaq*, قزلغین المق *qizlighi*... verb.

Défoncer, ... دیبنی ... قالدرمق *bir nesnènun dib*... *maq*; — un terrain, ... *qazmaq*, v.

Déformer, ... بوزمق *kili bozmaq*, v.

Défourner, ... چقرمق *fourounden tchiqarmaq*, v.

Défrai, خرجلق *kha*...

Défrayer, خرجلق ... ویرمک کورمک *khardj*, *vermek*, *gueurmek*, v.

Défricher, ... یراض ا *arz e*, ... لایبی تمیز طوتمق *temiz toutmaq*, نطس ا *nad*... verb.

Défriser, ... لری بوزمق *satch tourrèleri bozmaq*, v.

Défroncer, ... یدرمک *bourouchouq guéidermek*, ... verb.

Défunt, اولو *eulu*, t... *merhoum*, a., مرد *murd*, ... *muteveffa*, a., s.

Dégagé, libre, ازادلو ... p-t., بری *beri*, adj.

Dégagement, ... تارش *tarich*, قورتلش *qourtoulich* ... sage dérobé, کزلو کچد *g*... *tchid*, s. *Voy.* **Sortir.**

Dégager, retirer u... mise en gage, ... قورترمق *qourtarmaq*; — délivrer, *qourtarmaq*. — Se dégager *qourtoulmaq*; — retirer s...

ویرلدیکی سوزی کروالمق *virildi-gi sezi guiru almaq*, v.

Dégainer, قلجی قیندن چقرمق *qlidji qinden tchiqarmaq*, v.

se Déganter, الدوندیبنی چقرمق *eldivendini tchiqarmaq*, v.

Dégarni, صویلمش *soïoulmich*, adject.

Dégarnir, نسنەلر یرندن چقرمق *nesnèler ïerinden tchiqarmaq*; — une maison, او اوادانلغنی چقرمق *ev avadanlighini tchiqarmaq*. — Se dégarnir, عادتدن خفیف لباسلر کیمک *adetden khafif libaslar gueïmek*, a-t., v.

Dégat, خراب *kharab*, ضرر *zarar*, a., s.

Dégel, بوز اریمەسی چوزلمەسی *bouz eriméçi*, *tcheuzulmèçi*, s.

Dégeler, بوز اریمک اچلمق چوزلمك *bouz erimek*, *atchilmaq*, *tcheuzulmek*, v.

Dégénération, نسلندن ازمقلق *neslinden azmaqliq*, a-t., ازغنلق *azghounliq*, s.

Dégénérer, de ses ancêtres, نسلندن ازمق *neslinden azmaq*, ناخلف اول *nakhalef ol*, p-a-t.; — changer de bien en mal, بوزلمق *bouzoulmaq*, v.

Dégluer, بر قوش اوکسەدن چقرمق *bir qouch euksèden tchiqarmaq*, v.

Déglutition, یوتمقلق *ïoutmaqliq*, t., بلع *bel'*, a., s.

Dégoiser, chanter, en parlant des oiseaux, اوتمك *eutmek*; — [illegible], یاکشمق *ïan-chamaq*, v.

Dégorgement, صولرک چقمقلغی *soularun tchiqmaqliq*, a-t., بوغازدن چقارشی *boghazden tchiqarichi*, دوکلمکلك *deukulmeklik*, s.

Dégorger, déboucher, اچمق *atchmaq*, اقتمق *aqitmaq*; — se répandre, en parlant des eaux, صو طشمق *sou tachmaq*, قشقرمق *qychqyrmaq*, v.

Dégourdi, قلاش *qallach*, t-p., adject.

Dégourdir, ôter l'engourdissement, کچە صاوشدرمق *ketchè savouchturmaq*; — l'eau, ازاجق اسیجق *azadjiq issidjaq e*, v.

Dégourdissement, کچە صاوشمسی *ketchè savouchmaçi*, subst.

Dégout, perte d'appétit, اشتهاسزلك *ichtihasizliq*; — aversion, اکراه *ikrah*, a., نفرت *nefret*; — déplaisir, اوصکلك *oçounlik*, s.

Dégoutant, répugnant, مکروه *makrouh*, اکراهلی *ikrahli*; — qui tombe goutte à goutte, داملین *damlaïan*, adj.

Dégouter, faire perdre le goût, دتسندرمك *titsindurmek*, اوصاندرمق *oussandurmaq*. — Se dégoûter, دتسنمك *titsinmek*, اوصانمق *oussanmaq*, بقمق *biqmaq*, v.

Dégoutter, tomber goutte à goutte, داملمق *damlamaq*, v.

Dégradation, رسواپلغله رتبەدن

ایندرمکلک *rouswäilighlè rutbeden indurmeklik*, v. *Voy.* Dégat.

Dégrader, رتبه‌دن ایندرمك *rutbèden indurmek*, عزل ا *azl e;* — un militaire, اسامه‌سی چالمق *eçameçi tchalmaq;* — détériorer des bâtimens, ییقمق *ïqmaq*, t., خراب ا *kharab e*, a-t. — Se dégrader, آلچقلنمق *altchaqlanmaq*, a-t., v.

Dégrafer, قوپچه چوزمك *qoptchia tcheuzmek*, v.

Dégraisser, یاغ چقرمق *ïagh tchiqarmaq;* — ôter les taches, لکه چقرمق *lekè tchiqarmaq*, v.

Dégraisseur, بوزماجی *bozmadji*, s.

Dégré, escalier, نردوان *nerdeoan;* — marche d'escalier, بصمق *basmaq*, ایاق *aïaq*, ادم *adum*, t.; — degré d'un cercle ou division du thermometre, درجه *deredjè;* — titre, rang, dignité, مرتبه *mertebè*, رتبه *rutbè*, a., پایه *païè*, p., s.

Dégréer, کمینك آلاتلری چقرمق *gueminun alatleri tchiqarmaq*, v.

Dégrossir, قباسن المق *qabaçin almaq*, v.

Déguenillé, یمه‌لو *iamalu*, adject.

Déguerpir, sortir d'un lieu, بر یردن چقمق *bir ïerden tchiqmaq;* — céder un héritage, میراثی براقمق *miraçi braqmaq*, v.

Déguerpissement, فراغت *feraghat*, a., s.

Déguisé, تبدیل اولنمش *tebdil olounmich*, a-t., تبدیل *tebdil*, adject.

Déguisement, تبدیللك *tebdillik*, a-t., تبدیل *tebdil*, a., s. *Voy.* Travestissement, Feinte.

Déguiser, travestir, تبدیل ا *tebdil e*, اسباب دکشترمك *esbab deïchturmek;* — cacher, کیزلمك *guizletmek*. — Se déguiser, se travestir, تبدیله کیرمك *tebdilè guirmek*, a-t., v.

Déguster, شراب یا باشقه ایچجکك چاشنیسنی المق *cherab ïa bachqa itchedjègun tchachnisini almaq*, v.

Déhanché, بلی قرق *beli qyryq*, adject.

Déharnacher, آت رختلری چقرمق *at rakhtleri tchiqarmaq*, verb.

Déhonté, عارسز *arsiz*, adj.

Dehors, طشره *tachra*, vulg. دشاری *dichari*, طشره‌ده *tachrada*, دشارده *dicharda*, s. — En-dehors, طشره‌دن *tachradan*, خارجده *kharidjtè*, adv. *Voy.* Exterieur.

Déifier, الله یرنه قومق *allah ïerindè qomaq*, اله ا *ilah e*, a-t., verb.

Déisme, اللهك یالکز برلکنه اینانمقلق *allahun ïaliniz birliguinè inanmaqliq*, توحید *tevhid*, a. subst.

Déiste, اللهك یالکز برلکنه اینانیجی *allahun ïaliniz birliguinè inanidji*, s.

Déité, تكريلك *tan-rilik*, t., الاهيت *ilahiiet*, a., s.

Déja, شمدی *chimdi*, t., قد *qad*, adv.

Déjection, *Voy*. **Excrément.**

Se Déjecter, اكريلمك *egril-mek*, v.

Déjeuner ou Déjeuné, قهوه التی *qahvè alty*, s.

Déjeuner, قهوه التی ا *qahvè alty e*, v.

Déjoindre, ايرمق *aïrmaq*, ارالمق *aralamaq*, v.

Déjoint, ايرلمش *aïrylmich*, ايرو *aïry*, adj.

Déjouer, بر كشينك تدبيريني بوزمق *bir kichinun tedbirini bozmaq*, v.

Dela, au-dela, اوته *eutè*, اوتده *eutèdè*, اوتديه *eutèïè* : au-delà les monts, طاغلرك اوته سنده *daghlarun eutèsindè*. — De là, de cet endroit-là, اول يردن *ol ïerden;* de cette chose-là, اندن *anden*, adverb.

Délabré, déchiré, يرتق *irtyq;* — en parlant de la santé, بوزق *bozouq*, adj.

Délabrer, يرتمق *irtmaq*, بوزمق *bozmaq*, v.

Delai, طورمقلق *dourmaqliq*, t., مكث *meks*, a., مهلت *muhlet*, a., s.

Délaissement, ترك *terk*, a., subst.

Délaisser, براقمق *braqmaq*, t., ترك ا *terk e*, a-t., v.

Délassement, repos, راحت *rahat;* — récréation, اكلنجه *eglendjè*, s.

Délasser, يورغونلغی كيدرمك *ïourghounlighi guidermek*, دكلندرمك *dinlendurmek*. — Se délasser, راحت المق طوتمق *rahat almaq, toutmaq*, دنجلنمك *dindjlenmek*, v.

Délateur, قوجی *qovdji*, قولايجی *qovlaïdji*, s.

Délation, غمز *ghamz*, غمازلق *ghammazliq*, قوجيلق *qovdjiliq*, s.

Délayer, چالقتمق *tchalqatmaq*, صوايله ارتمك *sou ïlè eritmek*, v.

Délectable, صفالو *safalu*, a-t., لذيذ *leziz*, a., adj.

Délectation, حظ *hazz*, صفا *safa*, a., s.

Délecter, صفا اتدرمك *safa etturmek*, a-t. — Se délecter, حظ ا *hazz e*, حظلنمق *hazzlanmaq*, لذت بولمق *lezzet boulmaq*, a-t., verb.

Délégation, وكيللك *vekillik*, subst.

Délégué, député, وكيل *vekil*, a., قومسار *qoumsar*, s.

Déléguer, حواله ا *havalè e*, وكالتله كوندرمك *vekialètlè gueundermek*, a-t., v.

Délester, كميدن صابوره چقرمق اتمق *guemiden saboura tchiqarmaq, atmaq*, v.

Délétère, مهلك *muhlik*, متلف *mutlif*, a., adj.

Délibération, تدبير, رای reï, tedbir, مشاوره muchaverè, a., s.

Délibéré, résolu, قصد اولنمش qast olounmouch, مقرر mouqarrer, adj. — De propos délibéré, قصد ايله qast ilè, a-t., اصالتدن içalet-ten, adv.

Délibérer, مشاوره ا mucha-verè e, a-t., v.

Délicat, de tempérament, نازك nazik, نازك مزاج nazik mizadj, ضعيف zaïf; — de manières, چلبی tchelebi, a., نازنين nazenin; — en parlant d'un mets, طتلو tatlu, adj. *Voy.* Consciencieux.

Délicatement, نازكلكله nazik-liklè, نزاكتله nezaketlè, adv.

Délicatesse, نازكلك naziklik, نزاكت nezaket; — d'un mets, طتلولق tatluliq, s. *Voy.* Finesse.

Délices, ذوقلر zevqler, a-t., s.

Délicieusement, ذوقله zevqlè, a-t., adv.

Délicieux, لذتلو lezzetlu, ذوقلو zevqlu, a-t., adj.

Délié, mince, انجه indjè, يوفقه ïoufqa, adj.

Délier, چوزمك tcheuzmek, verb.

Délinéation, رسم resm, a., كرلمه kerlemè, s.

Délinquant, صوچلو soutchlu, t., خاطی khati, جارم djarim, a., subst.

Délinquer, صوچ كناه ا soutch, gunah e, v.

Délire, صايقلمقلق saï-liq, s. — Être en —, صايقلمق saï-lamaq, v.

Délit, صوچ soutch, t., گناه gu-nah, p., جرم djurm, جنحت djun-hat, a., s.

Délivrance, قورتارش qourta-rich, قورتلش qourtoulich, t., نجات nedjat, خلاص khalas, a., s.

Délivre, مشيمة mechimè, subst.

Délivré, قورتلمش qourtoul-mich, adj.

Délivrer, قورترمق qourtar-maq, t., تخليص خلاص ا takhliç, khalas e, a-t., v. *Voy.* D...

— Se délivrer, قورتلمق qourtoul-maq, t., خلاص بولمق khalas boul-maq, a-t., v.

Délogement, كوچ. gueutch...

Déloger, faire quitter à qu'un son logis, كوچرمك gueutchurmek, كوچورمك gueutchurmek; — ...ger de logis, كوچ ا gueutch e... *Voy.* Décamper.

Délos, سديل sdile, île de l'Archipel.

Déloyal, خاين khaïn, بی وفا bi vefa, a., adj.

Déloyauté, خيانت khianet, بی وفالق bi vefaliq, a-t., s.

Delphes, قاستری qastri, de la Turquie d'Europe, ancienne ville de la Phocide.

Déluge, طوفان toufan, ...

Démagogue, قايدن خلقك بلوك باشيسی ...iden khalqun beuluk bachiçi

Démaillotter, بر چوجغڭ قونداقلری چوزمك اچمق *bir tchoghun qondaqleri tcheuzmek*, *atchmaq*, v.

Demain, يارن *ïaryn*, adv.

Démancher, صاپ چقرمق *sap tchiqarmaq*, v.

Demande, سؤال *soual*, a., دلك *dilek*, t., s.

Demander, pour obtenir, استمك *istemek*, t., طلب ا *taleb e*, سؤال ا *soual e*, a-t.; — prier d'accorder, يالوارمق *ïalvarmaq*, دلمك *dilèmek*, t., سؤال ا *soual e*, a-t.; — s'enquérir, interroger, صورمق *sormaq*, سؤال ا *soual e*; — chercher quelqu'un pour le voir, ارامق *aramaq*, صورمق *sormaq*, استمك *istemek*, v.

Demandeur, دعوا ايدیجی *dava ididji*, دعواجی *davadji*, a-t., مدعی *muddaï*, a.; — demanderesse, دعوا ايدیجی قری *dava ididji qary* a-t., سايله *saïlè*, a., s.

Démangeaison, كجيك *guidjik*, كجيش *guidjich*, t.; — envie, هوس *haves*, a., s.

Démanger, كيجيمك *guidjimek*, كجشمك *guidjichmek*, v.

Démanteler, قلعه بوزمق *qal'a bozmaq*, برشهرڭ حصارینی ییقمق *bir chehrun hissarini iiqmaq*, a-t., verb.

Démantibuler, چكه بوزمق *tchenè bozmaq*, ییقمق *iiqmaq*, بوزمق *bozmaq*, v.

Démarcation, تحديد *tahdid*, a., subst.

Démarche, manière de marcher, يوريش *ïurich*, t., روش *revich*, p.; — manière d'agir, حركت *hareket*, a., s.

Démarier, نكاه بوزمق *nikiah bozmaq*, a-t., v.

Démarquer, نشان چقرمق *nichan tchiqarmaq*, p-t., v.

Démarrer, t. de mar., détacher, چوزمك *tcheuzmek*; — partir, كمی ايله قالقوپ كتمك *guemi ilè qalqoup guitmek*, v.

Démasquer, faire connaître l'hypocrisie de quelqu'un, بر كشینڭ منافقلغنی عيان ا *bir kichinun munafiqlighini aïan e*, a-t., v.

Démâté, دركی قرق *diregui qyryq*, adj.

Démâter, بر كمینڭ دركنی قرمق *bir gueminun direguini qyrmaq*, v.

Démêlé, querelle, چكش *tchekich*, t., نزاع *niza'*, a., s.

Démêler, débrouiller, اچمق *atchmaq*, بيان ا *beïan e*, a-t. *Voy.* Distinguer, Séparer. — Se démêler, se tirer d'embarras, قورتلمق *qourtoulmaq*, v.

Démêloir, machine à dévider, چقرق *tchiqriq*; — peigne, طراق *taraq*, s.

Démembré, پارچه پارچه اولمش *partcha partcha olmouch*, adj.

Démembrement, d'un état, بر مملكتڭ پريشانلغی *bir memleketun perichanlighi*, a-t., s.

DÉMEMBRER, séparer les membres, اعضای بر برندن ایرمق *azaï bir birinden aïrmaq ;* — un état, بر مملكت پریشان ا *bir memleket perichan e,* a-p-t., v.

DE MÊME, *Voy.* MÊME.

DÉMÉNAGEMENT, كوچ *gueutch,* subst.

DÉMÉNAGER, كوچ ا *gueutch e,* v.

DÉMENCE, دیوانه‌لك *divanèlik,* p-t., s.

SE DÉMENER, چبالنمق *tchabalanmaq.* v.

DÉMENTI, تكذیب *tekzib,* a., s.

DÉMENTIR, یلان سویلدك دیمك *ïalan seuïledun dimek,* یلانلمق *ilanlamaq,* t., تكذیب ا *tekzib e,* a-t. — Se démentir, كندینی تكذیب ا *guendini tekzib e,* a-t., v.

DÉMÉRITÉ, نامستحق *namustehaqq,* adj.

DÉMÉRITER, كستاخلق ا *kustakhlik e,* p-t., v.

DÉMESURÉ, حددن طشره *hadden tachra,* a-t., اولچیسز *eultchusiz,* t., حدسز *hadsiz,* a-t., adj.

DÉMETTRE, disloquer, بورقمق *bourqmaq,* برتمك *bertmek ;* — démettre d'un emploi, عزل ا *azl e,* ایرمق *aïrmaq.* — Se démettre, منصبنی براقمق *mansebini braqmaq,* ایرلمق *aïrilmaq,* v.

DÉMEUBLER اوك اوادانلغنی قالدرمق چقرمق *eun avadanlighini qaldurmaq, tchiqarmaq,* v.

DEMEURANT, متمكن *mutemekkin,* ساكن *saqin,* a. ;
demeurant, باقی *baq*

DEMEURE, ...جق یر
djaq ïer, t., مكان *mek*

DEMEURER, habit
sakin ol, a-t., ...تورمق
rester quelque temp
dourmaq, اكلنمك *ë*
rester, être de reste
maq, v.

DEMI, یاری *ïari,*
une demi-heure,
bir ïarym saat ; — u
demie, ...بچق ساعت
tchouq saat; — deux e
بچق *iki boutchouq ;*
d'une chose, یاربسی

DÉMIS, برتلمش *be*

DÉMISSION, ...ت
فراغت *feraghat,* a., s

DÉMISSIONNAIRE,
...كمسنه *euzlet iden kim*
فراغت ایدن *mansi*
iden, s.

DÉMOCRATIE, ...ن
...صب اولنمش دولت
fyndan nasb olounmic
subst.

DEMOISELLE, fille
mille, خاتونجق *khat*
قادنجق *qadyndjiq,*
— hie, à l'usage de
طوقماغی *ïer toqmaghi*

DÉMOLIR, یقمق
دوشرمك *ïerè duchu*

DÉMOLITION, ...لق
liq, s.

Démon, شیطان *cheïtan*, ابلیس *iblis*, s.

Démonétisation, اقچه تنزیلی *aqtchè tenzili*, a-t., s.

Démonétiser, اقچه‌یی قیمتندن دوشرمك *aqtcheï qimetinden duchurmek*, v.

Démoniaque, شیطانلو *cheïtanlu*, adj.

Démonstrateur, کوستریجی *gueusteridji*, t., دلالة ایدیجی *delalet ididji*, a-t., s.

Démonstratif, مبرهن *muberhen*, برهانی *burhani*, a., adj.

Démonstration, کوسترش *guieusterich*, t., دلیل *delil*, دلالة *delalet*, برهان *burhan*, a., s.

Démonstrativement, دلالتله *delaletlè*, a-t., adv.

Démonter, اندرمك *endurmek*. — Se démonter, ایرلمق *aïrilmaq*, چوزلمك *tcheuzulmek*, v.

Démontrer, کوسترمك *guieustermek*, t., دلالة ا *delalet e*, اثبات ا *ispat e*, a-t., v.

Démordre, براقمق *braqmaq*, وازکچمك *vaz guetchmek*, قالمق *qalmaq*, v.

Démunir, برحصارك مهماتنی چقرمق قالدرمق *bir hissarun muhimmatini tchiqarmaq, qaldurmaq*, a-t., v.

Démurer, دیوارده برقپوی یا برپنجره اچمق *divarda bir qapoui ïa bir pendjèrè atchmaq*, v.

Dénaturé, inhumain, مروتسز *muruvvetsiz*, انسانیتسز *insaniietsiz*, a-t.; — gâté, طبعدن چقمش *tab'den tchiqmich*, بوزلمش *bozoulmuch*, t., adj.

Dénaturer, طبعدن چقرمق *tab'den tchiqarmaq*, بوزمق *bozmaq*, v.

Dénégation, محکمه‌ده انکار اتمکلك *mehkemedè inkiar etmeklik*, a-t., s.

Déni, de justice, احقاق حق دریغی انکاری *ihqaqi haqq dirighi, inkiari*, a-t., s.

Déniaisé, قلاش *qallach*, نخسند *noukhsind*, vulg. *nouhsind*, اچق کوزلی *atchiq gueuzlu*, adj.

Déniaiser, نخسند ا *noukhsend e*, قباسن المق *qabaçin almaq*, تاسلاغی المق *taslaghi a maq*. — Se déniaiser, اچق کوزلو اول *atchiq gueuzlu ol*, v.

Dénicher, ôter du nid, یوادن چقرمق چکمك *ïouvadan tchiqarmaq, tchekmek*; — faire sortir par force, قومق *qoomaq*; — sortir précipitamment, عجله ایله بر یردن چقمق *adjelè ilè bir ïerden tchiqmaq*, v.

Dénier, refuser, دریغ ا *dirigh e*; — nier, انکار ا *inkiar e*, a-t., v.

Denier, petite monnaie, پشیز *pechiz*, پول *poul*, p., s.

Dénigrer, بر کشینك عرضنی بوزمق *bir kichinun irzini bozmaq*, a-t., v.

Dénombrement, صاغش *saghich*, t., تعداد *tea'dad*, احصا *ihssa*, a., s.; avec *e*, v. act.

Dénomination, تسميه tesmïè, a., s.

Dénommer, ادله سويلمك adìlè seuïlemek, تسميه مسمى ا tesmïè, muçemma e, a-t., v.

Dénoncer, signifier à quelqu'un, خبر ويرمك khaber vermek; — la guerre, سفرواردر ديو ندا ا sefer vardur deïu nida e; — pour avoir fait ou dit quelque chose, قولامق qoolamaq, قوغلامق qoghlamaq, v.

Dénonciateur, قوجى qoodji, قولايجى qoolaïdji, t., غمّاز ghammaz, a., s.

Dénonciation, خبر khaber, غمز ghamz, غمّازلق ghammazliq, a-t., s.

Dénoter, دلالت ا delalet e, a-t., نشان ويرمك nichan vermek, p-t., v.

Dénouement, نتيجه netidjè, عاقبت aqibet, a., s.

Dénouer, دوكم باغ چوزمك deugum, bagh tcheuzmek, p-t. — Se dénouer, croître, قد چكمك qad tchekmek, بتمك bitmek, v.

Denrée, ازق aziq, t., ذخيره zakhirè, a., s.

Dense, صق syq, قويو qouïou, adject.

Densité, صقلق syqliq, قويولق qouïouliq, s.

Dent, دش ديش dich; — les dents de devant, اوك ديشلرى eun dichleri; — incisives, ازو ديشلرى azou dichleri; — canines, كسوز ديشلرى gueuz dicheleri; — dent qui branle, اوينار ديشى oïnar dichi; — gâtée, چورك ديشى tcheuruq dichi; — mal de —, ديش اغريسى dich aghriçi; — les dents lui poussent, ديشلرى چقار dichleri tchiqar; — fausses dents, اكرتى ديشلر eïgreti dichler, s.

Denté, ديشلو dichlu, adj.

Dentelé, كنده لكلو kendeliklu, adject.

Denteler, ديشلوجه كسمك dichludjè kesmek, v.

Dentelle, برنجق شريت bouroundjouq cherit, s.

Dentelure, كدكلمه guediklemè, subst.

Denticule, ديشجكز dichdjiguiz, s.

Dentifrice, ديشلرى سلمك ايچون بر نوع تراب dichleri silmek itchoun bir nevi' turab, a-t., s.

Dentiste, ديشلرى چقاران جرّاح dichleri tchiqaran djerrah, a-t., s.

Dentition, ديشلرك چقمهسى dichlarun tchiqmaçi, s.

Dénué, صويلمش souïoulmich, t., معرّا muerra, a., مفقود mefqoud, محروم mahroum, a., adj.

Dénuer, محروم قلمق mahroum qilmaq, مفقود ا mefqoud e, a-t., v.

Dénuement, اكسكلك eksiklik; احتياج ihtiadj, مضايقه mouzaïaqa, a., s.

Dépaqueter, بوغچه اچمق

[redacted]

bektchia atchmaq, دنك بوزمق *denk bozmaq*, v.

Dépareiller, ايرمق *aïrmaq*, چفت بوزمق *tchift bozmaq*, p-t., verb.

Déparer, زينت قالدرمق *zinet qaldurmaq*, زينتسز ا *zinetsiz e*, a-t., v.

Déparler, سويلمكدن واز كچمك *seüïlemekten vaz guetchmek*, v.

Départ, قالقش *qalqich*, كدش *guidich*, t., كيدجك وقت *guidedjek vaqit*, a-t., s.

Département, distribution, توزيع *tevzi'*, تقسيم *taqsim;* — division du royaume de France, فرانچه مملكتك لواسى ايالتى *firantchè memleketun livaçi*, *eïaleti*, s. *Voy.* Ministère.

Départir, *Voy.* Distribuer. — Se départir, renoncer à...., واز كچمك *vaz guetchmek*, ايرلمق *aïrilmaq*, v.

Dépasser, passer outre, الرو كچمك *ileru guetchmek*, اشمق *achmaq*, v.

Dépaver, ير دوشهسنى چقرمق *ïer duchemèçini tchiqarmaq*, v.

Dépayser, وطندن ايرمق *vatanden aïrmaq*. — Se dépayser, ترك وطن ا *terki vatan e*, a-t., v.

Dépècement, دوغرايش *doghraïch*, s.

Dépecer, يرتمق *iirtmaq*, پاره پاره ا *para para e*, v.

Dépêche, دولت تحريراتى *devlet tahrirati*, a., s.

Dépêcher, يوللمق *ïollamaq*, ارسال ا *irsal e*, ازاد ا *azad e*, صاليويرمك *salivermek;* — une affaire, بتورمك *biturmek;* — dépêcher quelqu'un, lui ôter la vie, عجله ايله بركمسنهٔ اولدرمك *adjelè ilè bir kimesneï euldurmek*. — Se dépêcher, عجله ايلمك *adjelè eïlemek*, a-t., ايوتلمك *ivetlemek*, چابك اول *tchapouq ol*, v.

Dépeindre, اكلتمق *anlatmaq*, verb.

Dépendance, sujétion, انقياد *inqiad*, اطاعة *itaat*, a-t.; — ce qui relève ou fait partie de....., تعلق *teallouq*, انتساب *intiçab*, a.; — les dépendances, متعلقات *mutealiouqat*, توابعات *tevabi'at;* — connexion, عطف *atf*, s.

Dépendant, تابع *tabi'*, متعلق *mutealliq*, adj.

Dépendre, être sous l'autorité, تابع متعلق باغلو اول *tabi'*, *mutealliq*, *baghlu ol*, a-t. — Dépendre, détacher ce qui est pendu, اصلمش اولانى اندرمك *assilmich olani endurmek*, v.

Dépens, Dépense, خرج *khardj*, مصرف *massraf*, a.; — dépens, dommages, زيان *zian*, ضرر *zarar*, a.; — dépense, argent pour la dépense courante, خرجلق *khardjliq;* — lieu où l'on serre les provisions, كلار *kilar*, s.

DÉPENSER, خرج صرف ا *khardj*, *sarf e*, a-t., v.

DÉPENSIER, qui fait la dépense d'une maison, وكيل خرج *vekili khardj*, a-t., s. — Qui dépense excessivement, اندازه‌سز خرج ايديجى *endazèsiz khardj ididji*, a-t., مبذر *mubezzir*, a., adj.

DÉPERDITION, تلف *telef*, افنا *ifna*, a., s.

DÉPÉRIR, خرابه يوزطوتمق *kharabè ïuz toutmaq*, هلاك او *helak ol*; — en parlant d'un malade, ضعيفلنمق *zaïflanmaq*, بتر او *beter ol*, v.

DÉPÉRISSEMENT, هلاكلك *helaklik*, s.

SE DÉPÉTRER, قورتلمق *qourtoulmaq*, v.

DÉPEUPLER, اسسزا *issiz e*, v.

DÉPILATION, تويى يولمقلق *tuï ïolmaqliq*, s.

DÉPILATOIRE, خرزمه *khirizma*, g., s.

DÉPILER, تويى يولمق *tuïu ïolmaq*, v.

DÉPISTER, ايزلمك *izlemek*, v.

DÉPIT, colère, دارغونلق *darghounliq*, s. — En dépit, نسبت *nispet*; — en dépit de tous, هپسنه نسبت *hepsinè nispet*; — en dépit de toi, سكا نسبت *sana nispet*, adverb.

DÉPITÉ, كوسلو *kieuslu*, انجنمش *indjinmich*, adj.

SE DÉPITER, كوسمك *kieusmek*, انجنمك *indjinmek*, v.

DÉPLACÉ, inconvenant *ïaqichiqsiz*, adj.

DÉPLACER, une chos چقرمق *ïèrinden tchiqar* une personne, سورمك *rinden surmek*; — lui ôter ploi, عزل ا *azl e*, a-t., v.

DÉPLAIRE, بكنلممك *b mek*, t., نامقبول او *nama* a-t. — Se déplaire, نمق *sanmaq*, v.

DÉPLAISANCE, وكلك *sounlyk*, s.

DÉPLAISANT, طاتسز *t* نامقبول *namaqbouq*, p-a.,

DÉPLAISIR, chagrin, غم *gham*, s. *Voy.* MÉCO MENT.

DÉPLANTER, قوپروب محل اخره ديكمك *keukten mahali akhèrè dikmek*, a-t

DÉPLIER, اچمق *a* سرمك *sermek*, v.

DÉPLISSER, كيدرمك الـمق *bourouchoughi gu almaq*, دوز ا *duz e*, v.

DÉPLORABLE, غلانجق *nadjaq*, اغليجق *aghlaïa* مبكى *mubekka*, a., adj.

DÉPLORER, اغلامق *ag* اجيمق *adjimaq*, a., v.

DÉPLOYER, اچمق *at* يصمق *ïasmaq*, v. *Voy.* M

DÉPLUMER, ويرمق يولمق *teuïleri qoparmaq*, — Se déplumer, نى يولمق *ni oïlmaq*, v.

Dépolir, جلاسى پرداهلغى چقرمق بوزمق *djilaçi, perdahlighi tchiqarmaq, bozmaq*, v.

Dépopulariser, خلقك اعتبارندن دوشرمك *khalqun itibarinden duchurmek*. — Se dépopulariser, خلق اعتبارندن دوشمك *khalq itibarinden duchmek*, a-t., v.

Dépopulation, اسسزلك *issizlik*, t., ويرانلك *viranlik*, p-t., s.

Déportation, نفى طريقيله نقل اولنمسى *nefi tariqilè naql olounmaçi*, s.

Déportemens, *Voy.* Inconduite.

Déporter, نفى طريقيله بركمسنهٔ ديار اخرة كوتورمك *nefi tariqilè bir kimesneï diari akharè gueuturmek*, نقل ا *naql e*, قعله بندلك ا *qal'a bendilik e*, a-t., v. — Se déporter, *Voy.* se Désister.

Déposant, محكمه‌ده تقريركلام ايدن *mehkèmèdè taqririkelam iden*, a-t., adj.

Déposer, destituer, عزل ا *azl e*, اندرمك *endurmek*; — mettre en dépôt, امانت قومق *emanet qomaq*, امانته قومق *emanetè qomaq*; — dire en justice, محكمه‌ده تقرير كلام ا *mehkèmèdè taqriri kelam e*; — contre quelqu'un, بركمسه اوزرنه شهادت ا *bir kimsè uzèrinè chehadet e*; — en parlant d'un liquide, دردلمق *dourdoulmaq*, v.

Dépositaire, امانتدار *emanetdar*, a-p., امانتجى *emanetdji*, a-t., subst.

Déposition, privation d'emploi, عزل *azl*; — témoignage, شاهدلك *chahidlik*, a-t., تقرير *taqrir*, a., s.

Déposséder, تمليكدن چقرمق *temlikten tchiqarmaq*, ملكدن قومق *mulkden qoomaq*, مالملكنى المق *maleleguini almaq*, a-t., v.

Déposter, بر يردن قومق *bir ïerden qoomaq*, v.

Dépôt, objet confié, امانت *emanet*; — action de déposer, وضع *vaz'*, s. *Voy.* Abcès.

Dépôt, sédiment, دردى *durdi*, vulg. *torty*; — vin qui dépose, دردیلو شراب *durdilu charab*, vulg. *tortylu charab*, s.

Dépoter, بر چچك دستيدن ساقسيدن چقرمق *bir tchitchek testiden, saqsiden tchiqarmaq*, v.

Dépouille, peau de certains animaux, بعض جانورلرك دريسى *bazi djanoerlerun deriçi*; — butin fait sur l'ennemi, طويم دويم *doïoum*, غنيمت *ghanimet*; — récolte, محصول *mahsoul*, a., s.

Dépouillement, صويش *soïych*, subst.

Dépouiller, ôter les habits, صويمق *soïmaq*, چپلق ا *tchiplaq e*. — Se dépouiller, صوينمق *soïounmaq*; — de ses passions, خوينى سوداسنى برقمق *khouïni, sevdaçini braqmaq*, v.

Dépourvoir, بر حصار عسكردن و مهماتدن محروم قلمق *bir hissar*

askerden ve muhimmatden mahroum qylmaq, v.

Dépourvu, محروم قالمش *mahroum qalmich*, تدارکسز *tedaruksiz*, حاضراولمامش *hazir olmamich*, a-t., adj. — Au dépourvu, انکسز *an-syz*, اپ انکسز *ap an-syz*, t., غافلاً *ghafilen*, a., adv.

Dépravation, ازغونلق *azghounliq* ✦ یورك چورکلکی *ïurek tchuruklígui*, s.

Dépravé, ازدرلمش *azduril-mich*, ازمش *azmich*, ازغون *azghoun*, adject.

Dépraver, ازدرمق *azdurmaq*, ازغون ا *azghoun e*, بوزمق *bozmaq*, verb.

Dépréciation, بها ازالتمسی *beha azaltmaçi*, a-t., تنزیل قیمت *tenzili qïmet*, a., s.

Déprécier, une chose, بهاسن ازالتمق *behaçin azaltmaq*, قیمته طوتمامق *qimetè toutmamaq*; — une personne, اعتباردن دوشرمك *itibarden duchurmek*, a-t., v.

Déprédateur, یغماجی *ïagh-madji*, t., ناهب *nahib*, a-t., s.

Déprédation, یغما *ïaghma*, t., غارت *gharet*, تاراج *taradj*, a., s.

Déprédér, یغمالمق *ïaghmu-lamaq*, t., غارت ا *gharet e*, a-t., verb.

Déprendre, *Voy.* **Détacher**.

Dépresser, منکنه التندن چقرمق *menguènè altinden tchiqar-maq*, v.

Dépression, المقلق *al...* *tchiaqlamaqliq*, الچقلق *al...* subst.

Déprier, دن ارجاع ا *... vetden irdja' e*, a-t., v.

Deprimer, الچقلمق *al... lamaq*, خورلمق *khorlam...*

Depriser, ... ك ... اعتبارسزلکنی اظهار ا *bir... iitibarsizliguini izhar e*, a...

Depuis, se rend par ... *ten*, *tan*, ou دنبرو *denberu...* des mots : — depuis ce t... اول زمانـدن *ol ze...* اولزماندنبرو *olzemanden...* depuis quand? نهزماندن *n... den*, نه زماندنبرو *nè zema...* — depuis long-temps, *tchoqtan*, و ... *tcho...* adverb.

Depurer ارتمق *arit... qal e*, ا پاك *pak e*, p-t., ...

Depute, ... درلمش وکیل *... derilmich vekil*, مباشر *m...* مأمور اولان کمسنه *méemou... mesnè*, a-t., s.

Députer, کوندرمك ... *méemourietlè gueunderme... mubachir e*, a-t., v.

Déraciner, ... پرمق ... چقرمق *keukden qoparma... maq*, v.

Dérader, دکز ... یالیسندن کتمك *guémi il... lycindan guitmek*, v.

Déraison, عقلسزلك ... a-t., s.

Déraisonnable, en parlant des personnes, عقلسز *aqilsiz*, حقسز *haqqsiz*; — en parlant des choses, ناحق *nahaqq*, يولسز *ïolsiz*, a-t., adject.

Déraisonnablement, ناحق يره *nahaqq ïèrè*, p-a-t., adv.

Déraisonner, احمقلق دليلك سويلمك *ahmaqliq*, *delilik seuïlemek*, عقلسزلك سويلمك *aqilsizlik seuïlemek*, دلى كبى سويلمك *deli guibi seuïlemek*, v.

Dérangé, دوزلمش *duzulmemich*, اسلوبسز *usloubsiz*, نظامسز *nizamsiz*; — en parlant de l'estomac ou de la santé, بوزق *bozouq*; adject.

Dérangement, désordre, نظامسزلك *nizamsizlik*; — importunité, ثقلت *siqlet*; — dérangement d'estomac, معدة بوزقلغى *midè bouzouqlighi*, a-t., s.

Déranger, ôter de sa place, يرندن چقرمق *ïerinden tchiqarmaq*; — mettre en désordre, ترتيبى نظامى بوزمق *tertili nizami bozmaq*; — importuner, ثقلت ويرمك *siqlet virmek*. — Se déranger, يرندن چقمق *ïerinden tchiqmaq*; — être déréglé dans sa conduite, نظامى اولمهمق *nizami olmamaq*, a-t., v.

Dérater, طلق چقرمق *dalaq tchiqarmaq*, v.

Derechef, بر دخى *bir dakhi*, t., تكرار *tekrar*, a., adv.

Déréglé, sans ordre, اورانسز *oransiz*, قاعدهسز *qaïdèsiz*, a-t., adj. *Voy.* Dissolu.

Déréglement, dérangement, اورانسزلك *oransizlik*; — inconduite, نظامسزلك *nizamsizlik*, a-t., subst.

Dérégler, قرشترمق *qarichturmaq*, قاعدة بوزمق *qaïdèï bozmaq*, نظامى بوزمق *nizami bozmaq*, a-t. — Se dérégler, en parlant d'une horloge, حركتى بوزلمق *hareketi bozoulmaq*, v.

Dérider, بورشق كيدرمك *borouchouq guidermek*, v.

Dérision, مسخرهلق *maskharaliq*, a-t., استهزا *istihza*, a., طكز *danz*, s.

Dérisoire, استهزا يوزندن *istihza ïuzinden*, a-t., adj.

Dérivatif, ou dérivé, فرعى *fer'y*, مشتاق *muchtaq*, a., adj.

Dérivation, صادرلك *sadirlik*, a-t., اشتياق *ichtiaq*, اصل *asl*, a., s.

Dérivé, صادر اولمش *sadir olmich*, چقمش *tchiqmich*, t., adj. — en parlant d'un nom, مشتاق *muchtaq*, a., s.

Dériver, venir, procéder, چقمق *tchiqmaq*, كلمك *guelmek*, صادر او *sadir ol*; — faire venir un mot d'un autre, چقرمق *tchiqarmaq*; — s'écarter de sa route, en parlant d'un vaisseau, يولندن صاپمق *ïoloundan sapmaq*, دوشمك *duchmek*, v.

Dernier, صكرهغى *son-raghi*,

صوك *son*, t., اخر *akhir*, a., adj.

Dernièrement, اوته كون *eutè-gun*, كچنلرده *guetchenlerdè*, كچنده *guetchendè*, adv.

Dérobé, چالمش *tchalmich*, adj. — A la dérobée, كزلوجه *guiz-ludjè*, t., مخفيجه *makhfidjè*, a-t., adv.

Dérober, چالمق *tchalmaq*. — Se dérober, قاچمق *qatchmaq*, verb.

Dérogation, قانون بوزمەسى *qanoun bozmaçi*, a-t., s.

Dérogatoire, قانوندن خارج *qanounden kharidj*, a-t., adj.

Déroger, قانون ابطال ا *qanoun iptal e*, قانون بوزمق *qanoun boz-maq*, قانونه مغاير بر تدبير ا *qanou-nè moughaïr bir tedbir e*, a-t., v.

Dérouiller, پاسدن اچمق *pasten atchmaq*, v.

Déroute, عسكر بوزغونلغى *as-ker bozghounlighi*, عسكر صنغونى *asker singhini*, انهزام عسكر *inhiza-mi asker*, a., s. — Mettre en dé-route, عسكر بوزمق *asker bozmaq*, عسكرى طاغتمق قرمق *askeri da-ghitmaq*, *qyrmaq*, a-t., v.

Dérouter, يولدن صاپدرمق *iolden sapturmaq*, يولى ازدرمق *ioli azdurmaq*, يولى شاشرمق *ioli cha-churmaq*; — rompre la mesure, شاشرمق *chachurmaq*, t., تدبيرى بوزمق *tedbiri bozmaq*, a-t., v.

Derrière, opposé au devant, ارد *ard*, اردنده *ardindè*; — partie postérieure d'un animal, ... ارد *ard*; — le derrière, le... صغرى *saghri*, اوتراق *otou...*

Par-derrière, اردندن *ar...* اردنجه *ardindjè*, adv.

Dervis ou Derviche, ... *dervich*, p., s.

Dès, se rend par دن *de...* et كبى *guibi*, à la fin de... — dès la jeunesse, ...لكدن *tazèlikten*; — dès qu'il fu... كلديكى كبى *gueldigui guibi*

Désabuser, ...ن چقرمق *ïanlichlen tchiqarmaq*. — S... buser, ...ياكلشدن چقمق *ïa... tchiqmaq*, v.

Désaccorder, détrui... cord, اتفاق بوزمق *ittifaq*... — des instrumens, ...سزا اهنكدن چقرمق *ahenksiz e*, ...*den tchiqarmaq*, v.

Désaccoupler, ...سدن چوزمك *tchefteden tcheuz...*

Désaccoutumer, ...ن واز كچرمك *adetinden vaz gu...mek*. — Se désaccoutumer, ... ترك ا *adetini terk e*, ...ن واز كچمك *adetinden vaz guet...* a-t., v.

Désachalander, ...رى تبعيد ا *muchterileri teb'id e*,...

Désagréable, نامقبول... *...boul*, طاتسز *tatsiz*, بوله كچمز *boulè guetchmez*, a-t., adj.

Désagréablement, ...له *namaqboullighlè*, adv.

Désagréer, نامقبول كورمك اول *namaqboul gueurmek, ol*, a-t., بكنلممك *bëienilmemek*, v.

Désagrément, غم *gham*, مشقت *mechaqqat*, a., كوچ *gudj*, subst.

Désajuster, يرندن چقرمق *ïerinden tchiqarmaq*, v.

Désaltérer, قاندرمق *qandurmaq*, صوسزلغى كيدرمك *sousizlyghi guidermek*. — Se désaltérer, قانمق *qanmaq*, صوسزلغنى كيدرمك *sousizlyghini guidermek*, verb.

Désancrer, لنكر دمر قالدرمق *lenguer, demir qaldurmaq*, p-t., v.

Désappointer, شاشرمق *chachurmaq*, v.

Désapprendre, اوكرنديكنى اونتمق *eugrendiguini ounoutmaq*, اونتمق *ounoutmaq*, v.

Désapprobateur, تحسين اتمين *tahsin etmeïen*, a., s.

Désapprobation, بكنمكلك *bëienmeklik*, s.

Désapprouver, تحسين اتممك *tahsin etmemek*, بكنمك *bëienmemek*, v.

Désarçonner, ايردن دوشرمك *eierden duchurmek*, v.

Désargenter, كومشى المق *gumuchi almaq*, v.

Désarmé, سلاحندن صويلمش *silahinden soïulmich*, a-t., adj.

Désarmement, سلاح قالدرمسى *silah qaldurmaçi*, s.

Désarmer, ôter les armes, سلاح صويمق *silah soïmaq*; — poser les armes, سلاحلرى براقمق *silahlari braqmaq*; — désarmer un vaisseau, كمى آلاتلرى چقرمق اندرمك *guemi alatleri tchiqarmaq*, *endurmek*. — Se désarmer, سلاحلرين صوينمق *silahlerin soïounmaq*, a-t., v.

Désarroi, قريشقلق *garichiqliq*, بوزغونلق *bozghounlouq*, s.

Désassembler, برا بر اولان نسنهٔ ايرمق *bera ber olan nesnëi aïrmaq*, v.

Désastre, بلا *bela*, مصيبت *moussibet*, a., s.

Désastreux, مصيبتلو *moussibetlu*, a-t., adj.

Désavantage, فايده سزلك *faïdèsizlik*, a-t., نقصان *noqsan*, a., s. *Voy.* Infériorité.

Désavantager, نقصان كتورمك *noqsan gueturmek*, a-t., v.

Désavantageux, فايده سز *faïdèsiz*, نقصانلو *noqsanlu*, a-t., adj.

Désaveu, انكار *inkiar*, a., s.

Désaveugler, كوز اچرمق *gueuz atchurmaq*, v.

Désavouer, انكار ا *inkiar e*, a-t., v.

Desceller, الچى ايله ديواره ياپشترلمش نسنهٔ يرندن چقرمق *altchi ilè divarè ïapichturilmich nesnëi ïerinden tchiqarmaq*, v.

Descendance, ذريت *zouriïet*, نسل *nesl*, a., s.

Descendant, qui descend, اينن *inen*, t., نازل *nazil*, a., adj. — Les descendans, خلفلر *khalefler*, a-t., اخلاف *akhlaf*, a., s.

Descendre, aller de haut en bas, اينمك *inmek, enmek;* — tirer son origine, چقمق *tchiqmaq;* — transporter en bas, اندرمك *endurmek*, v.

Descente, action de descendre, اينش *inich;* — pente, يوقش *ïouqouch;*— débarquement, كميدن چقمسى *guémiden tchiqmaçi*, s. *Voy.* Hernie.

Description, تعريف *taarif*, وصف *vasf*, بيان *beïan*, a., s.

Désemballer, *V.* Déballer.

Désembarquer, كميدن چقرمق *guemiden tchiqarmaq*, v.

Désemparer, بر يرى برقمق *bir ïeri braqmaq*, v. *V.* Deséquiper.

Désemplir, برازين دوكمك *bir azin deukmek*, بوشالتمق *bochaltmaq*, v.

Désemprisonner, حبسدن چقرمق *habsten tchiqarmaq*, a-t., verb.

Désenchanter, rompre l'enchantement, سحر اچمق *syhyr atchmaq;* — guérir d'une passion, بر فكر يا بر سودادن واز كچرمك *bir fikr*, *ïa bir sevdaden vaz guetchurmek*, a-t., v.

Désenfler, شيشن المق *chichin almaq*, شيش اندرمك *chich indurmek*, شيشى كيدرمك *chichi guidermek*. — Se désenfler, شيشى اينمك *chichi inmek*, v.

Désenflure, شيش انمكلك *chich enmeklik*, s.

Désenivrer, مخمورلغى دفع ا *makhmourlighi def' e.* — s'enivrer, ... ايلمق ... *tenèlikten aïlmaq*, p-t., v.

Désennuyer, ... كيدرمك *osounlik gu...* كوكل اچمق *gueunul a...* صفالندرمق *safala...* تفرج ا *teferrudj e.* — S... nuyer, صفالنمق *safalan...*

Désenrhumer, ...ق *zukiami almaq*, a-t., v.

Désenrôler, ...لمق *eçameï tchalmaq*, v.

Désenrouer, ...مقلغى صوشترمق *boghaz toutou... savouchturmaq*, v.

Désenseigner, ...ى اوكتدرمق *eugrendiguini ... maq*, v.

Désensevelir, ...دن چقرمق *meïti kefninde... maq*, v.

Désensorceler, ...ن سحردن قورترمق *boughou... den qourturmaq*, v.

Désentêter, ...ندرمك *inadtan deundurmek*, a-...

Désentortiller, ... tortiller.

Désentraver, ...دن قورترمق *paï benddcn qo...* كوستك قالدرمق *keust... maq*, v.

Désenvenimer, ...مق *zehr, aghou tchiqarmaq*,

Déséquiper, *Voy.* ... un vaisseau.

[redacted]

ıT, inhabité, اسسز *issyz*,
ran, adj. — Lieu inha-
ء *tcheul*, چوللك *tcheul-*
برا *beriïè*, a., s.

ıTER, قاچمق *qatchmaq*,
اذنسز عسكرد *izinsiz as-*
uitmek ; — à l'ennemi,
دوشمنه *duchmènè qatch-*

ıTEUR, قچقن *qatchqen*,
ı, s.

ıTION, تـــرك *terk*,
ه *muhadjeret*, a.; — dé-
l'appel, محكمه يه حاضر
mehkemeïè hazir olma-
a-t., s.

ıPÉRÉ, اميدسز *umidsiz*,
مايو *mèeïous*, a., adj.

ıPÉRER, cesser d'espérer,
اميدينى *umidini kesmek*,
مايوس *mèeïous ol*, a-t.; —
au désespoir, مايوس ا
بركمسنه نك اميدينى ,
bir kimesnènun umidini
v.

ıPOIR, اميدسزلك *umid-*
ناميذلك *na-umidlik*,
ناميدل *na-umidlik*, يأس

ıBILLÉ, صويمش *souïoun-*
j.

ıBILLER, صويمق *soïmaq*,
اسبابر *esbabin tchiqarmaq.*
habiller, صوينق *souïoun-*

ıBITÉ, اسسز *issiz*, ويران
, adj.

Déshabituer, عادتدن واز كچرمك *adetden vaz guetchurmek.* — Se déshabituer, عادتندن واز كچمك *adetinden vaz guetchmek*, عادتن ترك ا *adetin terk e*, a-t., verb.

Déshériter, ميراثدن كسمك *mirasten kesmek*, ميراثدن چقرمق *mirasten tchiqarmaq*, محروم قلمق *mahroum qylmaq*, a-t., v.

Déshonnête, ادبسز *edebsiz*, عارسز *arsiz*, a-t., adj.

Déshonnêteté, ادبسزلك *edebsizlik*, عارسزلق *arsizlik*, a-t., subst.

Déshonneur, يوز قره لغى *iuz qaralighi*, عيب *aïb*, a., رسوايلق *rousvaïliq*, بدناملق *bednamliq*, p-t., s.

Déshonorer, عرض بوزمق *irz bozmaq*, a-t., رسواى ا *rousvaï e.* — Se déshonorer, كندو عرضنى بوزمق *guendu irzini bozmaq*, رسوايلكه دوشمك *rousvaïliguè duchmek*, رسواى او *rousvaï ol*, p-t., verb.

Désignation, نشانلمه *nichanlama*, تعيين *ta'iin*, علامت *alamet*, اشارت *icharet*, a., s.

Désigné, تعيين اشارت اولنمش *taïin icharet olounmich*, a-t., adj.

Désigner, نشانلمق *nichanlamaq*, p-t., تعيين رسم اشارت ا *ta'iin*, *resm*, *icharet e*, a-t., v.

Désinence, سجع *sedj'*, a., s.

Désinfatuer, *V.* Désabuser.

Désinfecter, l'air, هوا عفونتندن تطهير ا *hava ufounetinden tathir e*, a-t.; — tous les objets, دوتسيلمك *tutsylemek*, دوتسي ويرمك *tutsy virmek*, v.

Désintéressé, طمعسز *tama'siz*, a-t., adj.

Désintéressement, طمعسزلق *tama'sizliq*, a-t., s.

Désintéresser, تضمين ا *tazmin e*, تضمين ايتمكله فراغت ايترمك *tazmin itmeguilè feraghat itturmek*, a-t., v.

Desir, مراد *murad*, a., ارزو *arzou*, دلك *dilek*, s.

Desiré, استنمش *istenmich*, مطلوب *matloub*, مرغوب *merghoub*, a., ارزولنمش *arzoulanmich*, مراد اولنمش *murad olounmich*, adject.

Desirer, استمك *istemek*, دلمك *dilemek*, ارزولمق *arzoulamaq*, t., طلب ا *tuleb e*, a-t., v.

Desireux, هوسلو *haveslu*, adj.

Désistement, فراغة *feraghat*, a., واز كچمكلك *vaz guetchmeklik*, subst.

se Désister, فراغة ا *feraghat e*, واز كچمك *vaz guetchmek*, ال چكمك *el tchekmek*, v.

Dès-lors, اولزماندن *olzemanden*, اولوقتدن *olvaqytden*, a-t., adv.

Désobéir, مطيع اولمق *mouti' olmamaq*, اطاعت اتمك *ita'at etmemek*, a., بيورق طوتمق *boïouroug toutmamaq*, t., v.

Désobéissance, زلق *ita'atsizliq*, a-t., s.

Désobéissant, اطاعتسز *siz*, a-t., adj.

Désobligeance, لق *chefqatsizliq*, a-t., s.

Désobligeant, شفقتسز *siz*, a-t., adj.

Désobliger, دوقنمق *khatirinè doqounmaq*, ى يقمق *khatirini yïqmaq*, a-

Désoccupation, سزلك *sizlik*, s.

Désoccupé, ايشي يوق adject.

Désœuvré, ايشسز *ich*

Désœuvrement, ك *ichsizlik*, اوارهلك *avarèl*

Désolant, اغلنجق *a djaq*, t., دردلو *derdlu*, p-t.

Désolateur, ايديجى *kharab ididji*, a-t., خرب *khrib*, a., s.

Désolation, ruine, *kharabliq*, خراب *kharal* extrême affliction ; يأس *matem*, محنت *mihnet*, a

Désoler, ravager, خراب ا *iebab*, *kharab e*; *ger*, اضطراب ويرمك *iztirab vermek*. — Se اضطرابده او *iztirabtè ol*, a- او *bizar ol*, p-t., v.

Désopiler, ذة اچمق *atchmaq*, v.

Désordonné, نظامسز adject.

[redacted]

ORE, défaut d'ordre, نظ nizamsizliq, a-t.; — شماتة chamatè, vulg. s. Voy. DÉGÂT.

GANISER, ترتيبي نظامي tibi, nizami bozmaq, a-t.,

IENTER, حيرته قومق haï-, a-t., v.

MAIS, شمدنصكرة chim-, adv.

ER, كمك چقرمق gue-rmaq, v.

DIR, چوزمك tcheuz-

E, qui gouverne arbi-t., كامكار kiamkiar, ظالم djebbar, قهار qahhar, ce, titre donné aujour-vêque grec, dans quel- de Turquie, ancienne n des princes de Servie, spot, g., s.

IQUEMENT, تسلطا tesel- استقلا istiqlal ilè, جبرا, adv.

ISME, تسلط tesellut, iqlal, a., s.

AISIR, الدن قومق elden براق braqmaq, v.

ER, توزين المق touzin توز touzsiz e, v.

LER, اتنك قولاكني چوزمك atun qolan-yni atchmaq, v.

ER, قورتمق qourout-maq. — Se dessécher, قورومق qou-roumaq, v.

DESSEIN, intention, نيت niyet, قصد qast, a., s. — A dessein, قصد ايله qast ilè, a-t., قصداً qas-ton, a., adv.

DESSELLER, ايرچقرمق eïer tchi-qarmaq, v.

DESSERRER, اچمق atchmaq, گوشتمك guevchetmek, v.

DESSERT, چرز tcherez, يمش ïe-mich, s.

DESSERTE, سفرەدن كرو قالان يمكى sofradan guiru qalan ïemegui, subst.

DESSERVIR, ôter les plats de dessus la table, سفرەدن طبقلرى دپسيلرى قالدرمق sofradan tabaq-leri, tepsileri qaldurmaq; — rendre un mauvais service, بركمسەيە ضررا bir kimsèïè zarar e, a-t., v.

DESSICCATIF, ميبس müïebbis, a., adj.

DESSICCATION, قورتمقلق qou-routmaqliq, t., تيبيس teybis, a., subst.

DESSILLER, بركمسەنك گوزلرى اچترمق bir kimesnènun gueuzleri atchturmaq, v.

DESSIN, esquisse et action de dessiner, رسم resm, a., كرلمه ker-lemè; — plan tracé sur le papier, بنا رسمى bina resmi, a-t., s.

DESSINATEUR, رسم اليجى resm alidji, a-t., راسم raçim, a., s.

DESSINER, رسم كرلمه ا resm, kerlemè e, a-t., v.

Dessoler, اتك طرناغنى ايرتلمق *atun tirnaghini aïrtlamaq*, verb.

Dessouder, لهمى بوزمق *lehemi bozmaq*, v.

Dessouler, *V.* Désenivrer.

Dessous, التندە *altindè*; — le dessous, الت يانى *alt ïani*, اشغەسى *achaghaçi*; — par-dessous, التندن *altinden*, adv.

Dessus, اوستنە *ustunè*, اوستندە *ustundè*, اوزرندە *uzerindè*; — par-dessus, اوزرنە *uzerinè*; — le dessus, اوستى *usti*, adv.

Destin, قضا *qaza*, قسمت *qismet*, تقدير *taqtir*, a., s.

Destination, نامزدلك *namzedlik*, p-t., كيدجك يرى *guidedjek ïeri*, مأمورية *méemouriiet*, a., subst.

Destiné, تعيين اولنان *ta'üin olounan*, a-t., adj.

Destinée, قضانك حكمى *qazanun hukmi*, باشه يازلانى *bacha-ïazilani*, s.

Destiner, تعيين معيّن ا *ta'iin, mouaïin e*, a-t., v.

Destituable, عزل اولنجق *azl olounadjaq*, a-t., adj.

Destitué, privé d'une charge, عزل اولنمش *azl olounmich*, a-t., معزول *maazoul*; — dépourvu, محروم *mahroum*, a., adj.

Destituer, عزل ا *azl e*, a-t., v.

Destitution, عزل *azl*, a., s.

Destructeur, يقيجى *iiqidji*, بوزيجى *bozidji*, ايديجى ... *kharab ididji*, a-t., s.

Destructif, ...اب ايدن ... *rab ididji*, a-t., adj.

Destruction, يقمقلق ... *liq*, t., خرابلق *kharabliq*,

Désuétude, بطال *batt... batal*, s. — Tomber en — مبطل او... *battal*, *mubattal ol...*

Désuni, séparé, ...رلمش ... *mich*, ايرو *aïru*, t.; — en ... telligence, اتّفاقسز *ittifaqs...* adject.

Désunion, séparation, ... *aïruliq*, t.; — mésintelli... اتّفاقسزلق *ittifaqsizliq*, a-t.

Désunir, ايرمق ... ارالمق *aralamaq*; — ro... bonne intelligence, ...زمق ... *ittifaq bozmaq*, a-t., v.

Détacher, délier, s... چوزمك *tcheuzmek*, چ... *maq*, قوپرمق *qoparmaq*; ... les taches, لكة چقرمق *lek... qarmaq*, v.

Détail, تفصيل *tefssil*... Expliqué en —, ...صيل اوزرە *uzrè*, تفصيلا *tefssilen*, adj.

Détailler, expliquer ... tail, تفصيل ا *tefssil e*, ...زرە ... بيان ا *tefssil uzrè beïan e*, ... vendre en détail, ...ماتمق ... *azer azer satmaq*, انيجيلق ا ... *djiliq e*, v.

Détailleur, صاتيجى ... دكانجى *dukkiandji*, s.

[redacted]

Détaler, resserrer les marchandises, دكانلر قپامق *dukkianler qpamaq;* — fuir avec précipitation, عجله ايله قاچمق *adjelè ilè qatchmaq*, a-t., v.

Déteindre, رنكى بوزمق *rengui bozmaq*, چقرمق *tchiqarmaq*. — Se déteindre, رنكى بوزلمق *rengui bozoulmaq*, v.

Déteint, رنكى بوزق *rengui bozouq*, adj.

Dételer, اتلرى عربه‌دن چوزمك چقرمق *atlari arabadan tcheuzmek, tchiqarmaq*, v.

Détendre, relâcher ce qui est tendu, چوزمك *tcheuzmek*, كوشتمك *guevchetmek;* — détacher une tapisserie, اندرمك *endirmek*, v.

Détenir, اليقومق *aliqomaq*, طوتمق *toutmaq;* — en prison, محبوس طوتمق *mahbous toutmaq*, a-t., v.

Détente, تفنكك تتكى *tufenguin tetigui*, s.

Détenteur, ميراث طوتيجى صاحبى *miras toutidji, sahibi*, a-t., subst.

Détention, اليقومقلق *aliqomaqliq*, a-t., حبس *habs*, a., s.

Détenu, اليقونمش *aliqonmich*, a-t., محبوس *mahbous*, a., adj.

Déterger, يارهٔ تميزلمك *ïaraï temizlemek*, v.

Détérioration, بتر اولمسى *beter olmaçi*, s.

Détériorer, بتر اولمق *beter olmaq*, v.

Détermination, résolution, قطع نيت *qat'i nïiet*, تصميم *tasmim*, a., s. *Voy.* Signification.

Déterminer, résoudre, قرار ويرمك *qarar virmek;* — décider, فصل ا *fasl e*, تصميم ا *tasmim e;* — fixer, تحديد ا *tahdid e*, a-t. — Se déterminer, قرار ويرمك بولمق *qarar virmek, boulmaq*, a-t., v.

Déterrer, طپراقدن يرالتندن چقرمق *topraqtan, ïer altinden tchiqarmaq*, a-t., v.

Détersif, تميز ايديجى *temiz ididji*, adj.

Détestable, اكراه اولنجق *ikrah olounadjaq*, a-t., adj.

Détestablement, پك فنا *pek fena*, adv.

Détester, اكرنمك *igrenmek*, t., اكراه ا *ikrah e*, a-t., v.

Détirer, اوزاتمق *ouzatmaq*,

Détiser, كسكيلر بر برندن ايرلهغله اتش سوندرمك *keuskiler bir birinden aïrilmaghlè atech seundurmek*, v.

Détonation, پاتلادى *patladi*, subst.

Détoner, علولنوب پاتلمق *alevlenup patlamaq*, كورلدمك *gueuruldemek*, v.

Détonner, اهنكدن چقمق *ahenkden tchiqmaq*, اهنكلممك *ahenklememek*, v.

Détordre, ايپك بوكلمنى چوزمك *ipun beukulmeni tcheuzmek*, بورمهٔ اچمق *bourmaï atchmaq*, v.

Détorquer, اثباتى چورمك دوندرمك *ispati tchevirmek*, *deundurmek*, a-t., v.

Détorse, *Voy*. Entorse.

Détortiller, *V*. Détordre.

Détouper, طقاجى چقرمق اچمق *tiqadji tchiqarmaq*, *atchmaq*, v.

Détour, sinuosité, اكريلك *egrilik*; — chemin détourné, صپاير *sapaïer*, صپچق يول *sapadjaq ïol*; — circuit, طولاى *dolaï*, چوره *tchèvrè*, t.; — prétexte, بهانه *behanè*, p., s.

Détourner, éloigner, écarter quelqu'un du chemin, صاپدرمق *sapturmaq*, چويرمك *tchevirmek*, ايرمق *aïrmaq*; — soustraire frauduleusement, اوغرلمق *oghourlamaq*; — distraire de, دوندرمك *deundurmek*. — Se détourner du chemin, يولدن صاپمق چقمق *ïoldan sapmaq*, *tchiqmaq*, v.

Détracter, *Voy*. Médire.

Détracteur, غيبت سويليجى *ghaïbet seuïleïdji*, s. *V*. Médisant.

Détractation, غيبت *ghaïbet*, s. *Voy*. Médisance.

Détraquer, un cheval, اتك يوريشنى بوزمق *atun ïurichini bozmaq*; — une montre ou une machine, بر صاعتك يا بر دزكاهك حركتنى بوزمق *bir sa'atun ïa bir dizguiahun hareketini bozmaq*; — l'estomac, معده بوزمق *mi'dè bozmaq*, v.

Détrempe, صو صمغله ... قارشترلمش بويا *sou vè sam richturilmich boïa*, s.

Détrempé, يله قارشمش *ilè qarichmich*, اصلنمش *isl*... adject.

Détremper, قارشترمق ... اريتمك *sou ilè qarichturm*... *mek*, v.

Détresse, ثقلت *siqlet*, *monzaïaqa*, كوكل طارلغى *darlighi*, t., الم *elem*, a.,

Détriment, *Voy*. Dom... Préjudice.

Détroit, بوغاز *boghaz*,

Détromper, ...چقرمق *ïanlichten tchiqarmaq*. — tromper, ياكلشدن چقمق *...ten tchiqmaq*, v.

Détrôner, اندرمك *takhtden indurmek*, عزل *az* verb.

Détrousser, détacher ... était troussé, صارقتمق *sar*... — voler, صويمق *soïmaq*,

Détruire, يقمق *i*... يوق ا... بوزمق *bozmaq*, ... Se détruire, tomber en ... برباد او... كتمك *guitmek*, *b*... يقلمق *iyqylmaq*, v.

Detruit, يقلمش *iyq*... بوزلمش *bozoulmich*, adj.

Dette active, créance ... *aladjaq*; — passive, ورج ... t., دين *dein*, a., s.

Deuil, ياس *ïas*, ماتم ... s. — Porter le —, ...مق *matem toutmaq*, كيمك ...

[redacted]

ümek, v. — Habit de —, ماتم اسبابی *matem esbabi*, p-a-t., s.

Deux, ایکی *iki*, adj. numér.

Deuxième, ایکنجی *ikindji*, a. ord.

Deuxièmement, ایکنجیده *ikindjidè*, ثانیا *çania*, a., adv.

*Dévaler, اندرمک *endurmek*, verb.

Devaliser, صویمق *soïmaq*, verb.

Devancer, prendre les devants, الروکچمک کتمک *ileru gutchmek, guitmek*, اوکرتمک *eunurtmek*, v. *Voy.* Surpasser.

Devant (le), اوک *eun*, اوکی *euni*, اوّلی *evveli*, s. — Devant, prép., اوکنده *eun-undè*; — devant moi, اوکمده *eun-umdè*; — devant la porte, قپو اوکنده *qapou eun-undè*. — Par-devant, اوکندن *eun-unden*; — ci-devant, اوّلدن *evvelden*, a-t., adv.

Devantier, *Voy.* Tablier.

Devanture, اوکی *euni*, s.

Dévastateur, خراب ایدیجی *kharab ididji*, a-t., مخرب *moukhrib*, a., یبابکر *ïèbabguer*, p., adject.

Dévastation, خراب *kharab*, a., یغما *ïaghma*, t., غارت *gharet*, a., s.

Dévaster, بوزمق *bozmaq*, خراب، غارت ا *kharab, gharet e*, a-t., برباد ا *berbad e*, p-t., v.

Développer, ôter l'*enveloppe*, اچمق *atchmaq*, صرغی اچمق *sarghi atchmaq*, v. *Voy.* Expliquer.

Devenir, commencer à être ce qu'on n'était pas, اولمق *olounmaq*; — avoir tel ou tel sort, اولمق *olmaq*, v.

Dévergondé, عارسز *arsiz*, a-t., adject.

Déverrouiller, قپو مندلی اچمق *qapou mandali atchmaq*, verb.

Devers, طوغرو *döghrou*, یکا *ïana*, prép.

Déverser, *Voy.* Incliner, Répandre.

Déversoir, ارتان صویک اقجق یری *artan souïun aqadjaq ïeri*, s.

se Dévêtir, *Voy.* se Déshabiller.

Déviation, ازمقلق *azmaqliq*, t., عدول *udoul*, a., s.

Devider, یومغه ایلک صرمق *ïoumagha ipliq sarmaq*, v.

Dévidoir, چقرق *tchiqriq*, s.

Dévier, ازمق *azmaq*, صپمق *sapmaq*, یاکلمق *ïanilmaq*, v.

Devin, فالجی *faldji*, t., رمال *remmal*, a., s.

Deviner, فال اچمق *fal atchmaq*, رماللق ا *remmalliq e*, تکهن ا *tekehhun e*, a-t., v.

Devis, بنا اولنجق یاپینک مصرف قایمه‌سی *bina olounadjaq ïapounun masraf qaïmèçi*, s.

Dévisager, چرکینلمك *tchirkinlemek*, v.

Devise, علم *alem*, علامت *alàmet*, a., s.

Deviser, مصاحبة ا *moussahehebet e*, a-t., لاقردی ا *laqirdi e*, t., v.

Dévoiement, اسهال *ishal*, a., subst.

Dévoiler, نقابی پردهٔ قالدرمق *niqabi, perdeï qaldurmaq*; — découvrir ce qui est caché, کشف ا *kechf e*, a-t., v.

Devoir, avoir des dettes, بورجلو ویرجکلو او *bordjlu, vèredjeklu ol*, t., مدیون او *medioun ol*, a-t.; — être redevable, محتاج او *muhtadj ol*, v.

Devoir, ce qu'on est obligé de faire, واجب اولان *vadjib olan*, ذمت *zimmet*, a., بوینند فرض اولانی *bouïouninè farz olani*, s.

Dévolu, نقل توجیه اولنمش *naql, teodjih olounmich*, دوشمش *duchmuch*, adj.

Dévorer, یوتمق *ïoutmaq*, سوکرمک *sun-urmek*, اوراتمق *ouratmaq*, v.

Dévot, صوفی *sofou*, a., عبادتکار *ibadetkiar*, a-p., adj. et s.

Dévotement, صوفیلکله *sofoulikle*, a-t., adv.

Dévotion, piété, صوفیلک *sosofoulik*, a-t.; — dévouement, عبودیت *ouboudiiet*, a., s.

Dévoué, مخلص *mouklis*, اختصاص اولنمش *ikhtissas olounmich*, a., adj.

Dévouer, اختصاص تخصیص ا *ikhtissas, takhssis e*. — Se d… کندینی فدا قربان ا *guendin… qourban e*, v.

Dévoyer, détourner d… min, یولدن چقرمق *ïolden… maq*. — Se dévoyer, s'é… یولدن صاپمق چقمق *ïold… maq, tchiqmaq*, v.

Dévoyer, causer un ventre, اسهال ا *ishal e*, a-…

Dextérité, اصول *o…* قابلیت *qabiliiet*, a., s.

Dextrement, اصول ایله *… ilè*, a-t., adv.

Diable, شیطان *cheïtan…*

Diable de mer, oiseau *anguit*, s.

Diablement, …دن زیاده *…den ziadè*, a-p-t., adv.

Diablerie, شیطانلق *… liq*, a-t., s. *Voy.* Sortilé…

Diablotin, شیطانجق *… djiq*, s.

Diabolique, شیطانلو *ch…* a-t., adj.

Diaboliquement, …کبی *cheïtan guibi*, a-t., adv.

Diacre, دیاق *diaq*, g. *chemmas*, a., s.

Diadème, تاج *tadj*, سر… p., اکلیل *iklil*, a., s.

Diagonale, ligne, …ن کوشدیه چکلمش خط *keuche… cheïè tchekilmich khatt*, s.

Dialecte, …نک دل مخصوصیسی *bir vilaï… makhssoussiièçi*, a-t., s.

Dialecticien, اهل علم منطق ehli ilmi mantyq, a., s.

Dialectique, علم منطق ilmi mantyq, a., s.

Dialogique, وجه مكالمه اوزره vedjhi mukialèmè uzrè, a-t., adj.

Dialogisme, مكالمه علمى mukialèmè ilmi, a-t., s.

Dialogue, مكالمه mükialèmè, محاوره muhaovèrè, a., s.

Dialoguer, برقاچ كمسنه برى برى ايله سويلشترمك bir qatch kimesnè biri biri ilè seuïlechturmek, verb.

Diamant, الماس elmas, s.

Diamantaire, V. Lapidaire.

Diamètre, قطر qoutre, a., s.

Diane, ارطميس ertamis, g., subst.

Diaphane, شفاف cheffaf, a., adject.

Diaphanéité, شفافلق cheffaflyq, a-t., s.

Diaphragme, حجاب القلب hidjab ul-qalb, خلب khilb, a., s.

Diapré, الا ala, الاجه aladjè, adject.

Diarrhée, يورك سورمه سى iurek surmèçi, t., اسهال ishal, a., subst.

Diastole, يوركك يايلمسى iureguin ïaïlmaçi, s.

Dictame, كرد اوتى guirid oti, t., بقلة الغزال baqletul ghazal, a., subst.

Dictamen, عقل حكمنجه aqil hukmindjè, a-t., s.

Dictateur, حاكم مطلق hakimi moutlaq, a-t., s.

Dicter, يازجغنى ديويرمك ïazadjaghini diuvirmek, اغزدن سويليوب يازدرمق aghizdan seuïleïup ïazdurmaq, t., تملى املا telmelli, imlal e, a-t., v.

Diction, سوز seuz, t., كلمه kelimè, a., s.

Dictionnaire, لغت loughat, لغت كتابى loughat kitabi, a., s.

Dicton, ديش deïch, سوز seuz, t., مقال meqal, a., s.

Didactique, اوكرديجى eugredidji, t., معلم muellim, a., adj.

Diète, abstinence, پرهيز perhiz, p., s.

Dieu, تكرى tan-ri, t., الله allah, a., خدا khouda, p., s. — Plût à Dieu, الله ويره allah virè. — Dieu nous en préserve, الله كوسترمسون allah gueustermèçoun. — A la grâce de Dieu, الله كريم allah kerim (littéralement, Dieu est grand, généreux). — Si Dieu veut, Dieu aidant, انشاالله inch' allah.

Diffamateur, دلليجى dilleïdji, رسواى ايديجى rousvaï ididji, t., لماز lemmaz, a., s.

Diffamation, لمز lemz, نبز nebz, a., s.

Diffamer, آد بوزمق ad bozmaq, هتك عرض hetki yrz e, v.

Différemment, بشقه كونه bachqa guiounè, adv.

Différence, فسرق *farq*, t., تفاوت *tefavout*, a., s.

Différencier, فرق تميز ا *farq, temiiz e*, t-a., v.

Différend, démêlé, چكش *tchekich*, t., نزاع *niza'*, a., s.

Différent, باشقه *bachqa*, بكزمز *benzemez*, t., غيرى *ghaïri*, a., adj.

Différer, remettre à un autre temps, صالمق *salmaq*, اوزاغه صالمق *ouzagha salmaq*, اكلندرمك *eïglendurmek*, تاخير ا *takhir e*, a-t., verb.

Différer, être différent, فرقى او *farqi ol*, a., بكزممك *ben-zèmèmek* : — ne pas s'accorder, اختلاف اوزره او *ikhtilaf uzrè ol*, a-t., بر برنه اويمامق *bir birinè oïmamaq*, v.

Difficile, malaisé, كوچ *gutch*, چتين *tchetin*, t., مشكل *muchkil*, adj. *Voy.* Morose, Dégouté.

Difficilement, كوجله *gudjlè*, adverb.

Difficulté, كوجلك *gudjluk*, چتينلك *tcheti..lik*, مشكللك *muchkillik*, a-t., s.

Difficultueux, تعلل ايدبجى *te'allul ididji*, a-t., adj.

Difforme, contrefait, اسلوبسز *usloubsiz*; — laid, چركين *tchirkin*, adject.

Difformité, اسلوبسزلك *usloubsizlik*, چركينلك *tchirkinlik*, *subst.*

Diffus et Diffusém
قصل سوزلو *tchoq seuzlu*,
sal, a., adj. et adv.

Diffusion, action
pandre, افاضه *ifaza*,
دوكلمكلك *deukulmeklik*
lixité de style, تفصيل
چوق سوزلولق *tchoq seu*

Digérer, faire la d
digérer les alimens,
سكورمك *sin-irmek*,
hazm e, a-t. — Se dig
هضم اولنمق *hazm olour*
سكمك *sinmek*; — s
tiemment, تحمّل ا *te*
— mettre en ordre,
tib e, a-t., زمك
verb.

Digestif, اولنجق
olounadjaq, a-t., adj.

Digestion, رمكلك
meklik, t., هضم *hazm*, a

Digne, لايق *laïq*
mustehaqq, a.; — jugé di
laïqlu, a-t., adj.

Dignement, لايقانه
a-p., adv.

Dignitaire, سب
صاحبى *djah u mans*
p a-t., رجال *ridjal*, s.

Dignité, élévation
tance, رفعت *rif'at*,
منصب *manssib*, مرتبه *n*
جاه *djah*, p.; — mérite,
istihqaq; — majesté,
وقارة *viqaret*, a., s.

[redacted]

SION , مصاحبته متعلق
اوليه moussahebetè mu-
aïan laqirdi, a-t., تباين
صاپمقلق sapmaqliq, t.,

, بند bend , صوبندی
t., سدّ sedd, a., ارغ argh,

RER , يرتمق iyrtmaq,
چ tchak, cheqq e, a-p-t.,
parè parè e , v.
DATEUR, مضياع myzïa',

DATION , داغتمقلق da-
q , ديوانه اولەرق خرجى
raq khardji, s.
IDER, داغتمق daghytmaq,
ا انلاف itlaf, israf e, a-t.,

ATION, يايلمقلق ïaïlmaq-

TER , يايمـــق ïaïmaq,
ollamaq, اچمق atchmaq.
ilater , يايلمق ïaïlmaq ,
atchilmaq , v.
TOIRE , تاخيرجى teekhir-
., adj.
TER , *Voy.* Difeérer.
CTION , *Voy.* Amitié.
GEMMENT , promptement,
سريعا *seri'an*, سرعتله *sur'-*
t.; — avec soin, اقدام ايله
è, تقيّد اوزره *teqaïud uzrè* ,
v.
IGENCE , promptitude ,
tizlik , چاپكلك *tchapouk-*

liq , p-t. , سرعت *sur'at* , اهتمام *ihtimam*, كوز اچقلغى *gueuz atchiq-lighi* , t., تقيّد *teqaïud* ; — voiture publique , عوام ايچون يـــول عربه *avouam itchoun ïol araba*, يولجيلرك بيوك هنطووی *ïoldjile-run buïuk hintovi*, s.

Diligent , prompt , تيز *tiz* , چاپك *tchapouk*, سريع *seri'*, a.; — soigneux, laborieux, مقيّد *mou-qaïed* , a., adj.

Diligenter , عجله اتدرمك *adjèlè itturmek.* — Se diligenter , چاپك اول *tchapouk ol*, v.

Diluvien, طوفانه متعلق *tou-fanè mutealliq* , a-t., adj.

Dimanche , بازاركونى *bazar guni* , p-t., s.

Dîme , imposée sur les terres et leurs productions , عشر *œuchr* , زكاة الخارج *zekiat ul-kharidj* ; — aumônière , زكاة *zekiat*, a., s.

Dimension , مساحه *meçaha* , a., s.

Dîmer , عشر دیوشرمك *œuchr divchirmek*, a-t., v.

Dîmeur , عشر دوشريجى *œuchr divchuridji*, a-t., s.

Diminuer , rendre moindre , اكسلتمك *eksiltmek* , ازالتمق *azaltmaq* ; — devenir moindre , اكسلمك *eksilmek*, v.

Diminutif , مصغرة *moussagh-gharet*; — nom, اسم تصغير *ismi tas-ghir*, a., s.

Diminution, اكسلمكلك *eksil-*

meklik, اكسكلك *eksiklik;* — diminution de prix, بها ازالتماسی اندرلمهسی *beha azaltmaçi*, *endurulmeçi*, s.

Dindon, هند طاوغی *hind tavoughi*, مصرطاوغی *missir tavoughi*, s.

Dindonneau, كوچك مصر طاوغی *qutchuk missir tavoughi*, s.

Dînée, یولده‌كی اخشام مانجه‌سی یا خرجلغی *ïoldaki akhcham mandjaçi ïa khardjligui*, s.

Dîner, prendre le repas de l'après-midi, اویله قوشلق طعامنی یمك *euïlè*, *qouchlouq taamini ïemek*, اخشام مانجه ا *akhcham mandja e*, v.

Dîner ou Dîné, repas vers le milieu de la journée, اویله قوشلق طعامی *euïlè*, *qouchlouq taami*, اخشام مانجه‌سی *akhcham mandjaçi*, s.

Diocèse, قاضیلق *qaziliq*, قضا *qaza*, ناحیه *nahïè*, a., s.

Diphtongue, برهجه‌ده ایکی سسك جمع اولمسی *bir hedjèdè iki seçun djem' olmaçi*, a., s.

Diplomatie, دول مختلفه اختلاطك علمی *duweli moukhtelifè ikhtilatun ilmi*, a-t., s.

Diplome, برات *berat*, s.

Dire, دیمك *dimek*, *demek*, سویلمك *seuïlemek*. — Se dire, دنمك *dinmek*, دنلمك *dinilmek*, سویلنمك *seuïlenmek*, v. — On dit, دینور *dinur*, سویلنور *seuïlenur*.

Dire (le), دیمه *dimè*, سویلمه *seuïlèmè*, s.

Direct et Directemen[t] طوغرو *doghrou*, adj. et adv[.]

Directeur, باش *bac[...]* مدبّر *mudebbir*, هادی *hadi*, *murchid*, a., s.

Direction, تدبیر *tedbir*, *hedi*, هدایة *hidaïet*, a., s.

Diriger, طوغرلتمق *dog[...]maq*, یول كوسترمك *ïol gu[...]mek*, هدایة ا *hidaïet e*, v.

Discernement, [...] فراست *firacet*, a., s.

Discerner, سچمك *set[...]* تشخیص ا *techkhis e*, t., [...] تمییز ا *farq*, *tem-iiz e;* — dis[...] le juste de l'injuste, [...]اطلدن فرق ا *haqqy butylden farq e* verb.

Disciple, شاكرد *chaïer[d]* تلمیذ *telmiz*, a., s.

Disciplinable, [...]لیم اولنجق *[...]lim olounadjaq*, a-t., adj.

Discipline, instruction, *edeb*, علم *ilm*, تعلیم *ta'lim;* — [...]timent, سیاست *siaçet;* — [...]pline militaire, [...] ضبط و ربطی *askerun zabt u rabty*, subst.

Discipliné, [...]ربیه اولنمش *[ter]bïè olounmych*, a-t., adj. — T[...] disciplinée, متعلم عسكر *mut[...] asker*, a-t., s.

Discipliner, تعلیم ا *ta'l[...]* a-t., v. — Se discipliner, *V[...]* Flageller.

Discontinuation, إفت[...]

[redacted]

raghat, وازكلمكلك *vaz guelmeklik*, ويتره *vetirè*, a., s.

Discontinuer, interrompre, برزمان وازكچمك *bir zeman vaz guetchmek*, ارالق ويرمك *araliq virmek*; — cesser, دوكنمك *tukenmek*. — La pluie a discontinué, ياغمور دوكندى *ïaghmour tukendi*,

Disconvenance, اندازەسزلك *endazèsizlik*, p-t., فرق *farq*, تفاوت *tefavut*, a., s.

Disconvenir, مختلف اول *moukhtelif ol*, بربرنه اويمامق *bir birinè oümamaq*, v.

Discordant, اتّفاقسز *ittifaqsiz*, a-t.; — en parlant de la voix ou d'un instrument, اهنكسز *ahenksiz*, p-t., adj.

Discorde, اتّفاقسزلك *ittifaqsizliq*, t., غوغا *ghaogha*, p., شقاق *chiqaq*, a., s.

Discorder, مختلف اول *moukhtelif ol*, ناموافق بى اهنك اول *namuvafiq*, *bi ahenk ol*, v.

Discourir, برمادّه اوزرنه سويلشمك *bir maddè uzerinè seüilechmek*, مكالمه ا *mukialèmè e*, a-t., verb.

Discours, entretien, مكالمه *mukialèmè*, مصاحبت *moussahabet*, a.; — harangue, كلام *kélam*, خطاب *khitab*, a., s.

Discourtois, *Voy.* Impoli.

Discrédit, اعتبارسزلك *iitibarsizlik*, a-t., s.

Discrédité, اعتباردن دوشمش *iitibarden duchmuch*, a-t., adj.

Discréditer, اعتباردن دوشرمك *iitibarden duchurmek*, a-t., v.

Discret, avisé, prudent, اوصلو *ousslou*, t., متفكّر *mutefekkir*, a., بصيرتلو *bassiretlu*; — modéré, اوصلو *ousslou*, انصافلو *insaflu*, a-t.; — qui sait garder un secret, سرّ صقلايجى *sïrr saqlaïdji*, a-t., adject.

Discrètement, انصاف ايله *insaf ilè*, a-t., adv.

Discrétion, conduite discrète, اوصلولق *oussluliq*, بصيرت *bassiret*; — modération, انصاف *insaf*, a.; — merci, امان *aman*, a., subst. — Se rendre à —, ويرە ا *virè e*, v.

Disculpation, صوچسزلغك اثبات ايلمسى *soutchsouzlougun ispat eïlemeçi*, s.

Disculper, صوچدن پاك ا *soutchden pak e*. — Se disculper, صوچسزلغنى كوسترمك بيان ا *soutchizlighini gueustermek bëian e*, v.

Discussion, examen, تفتيش *teftich*, تفحّص *tefahhouss*; — dispute, چكش *tchekich*, t., مناظرة *munazeret*, a., s.

Discuter, examiner avec soin, تفتيش تفحّص ا *teftich*, *tefahhous e*; — disputer, چكشمك *tchekichmek*, مناظرە ا *munazerè e*, v.

Disette, قطلق قتلق *qytlyq*, t., قحط *qaht*, a., s.

Diseur, لطيفەجى *latifedji*, خوراتەجى *khoratadji*, s.

Disgrâce, perte de bonnes grâces, اعتبارسزلك *iitibarsizlik*; — infortune, بلا *bela*; — mauvaise grâce, لطافتسزلك *letafetsizlik*, اكشی یوز *ekchi iuz*, s.

Disgracier, كرمدن اعتباردن دوشرمك *keremden, iitibarden duchurmek*, v.

Disgracieusement, طاتسزلكله *tatsizliglè*, لطافتسزلكله *letafetsizliglè*, adv.

Disgracieux, طاتسز *tatsiz*, t., لطافتسز *letafetsiz*, a-t., adj.

Disjoindre, ايرمق *aïrmaq*, t., جدا ا *djuda e*, a-t., v.

Disjoint, ايرلمش *aïrylmich*, ايرو *aïru*, adj.

Disjonction, ايرولق *aïryliq*, t., افتصال *iftissal*, a., s.

Dislocation, برقمقلق *bourqmaqliq*, برتمه *bertmè*, s.

Disloqué, déboîté, برقلمش *bourqoulmich*, adj.

Disloquer, déboîter, برقمق *bourqmaq*, v.

Disparate, برابرسزلك *berabersizlik*, t., ناهمواری *nahemvari*, p., s.

Disparité, *Voy.* **Différence.**

Disparition, نابديد اولمقلق *nabedid olmaqliq*, p-t., اضمحلال *izmihlal*, a., s.

Disparoître, نابديد او *nabedid ol*, p-t., غايب مضمحل او *ghaïb, mouzmahil ol*, a-t., v.

Dispendieux, قيمتلو *qimetlu*, چوق مصرفلو *tchoq masraflu*, a-t., adject.

Dispensaire, traité d[e la pré]paration des remèdes, [...] *iludj namè*; — lieu où o[n distri]bue des médicamens aux [...] فقرالره علاج توزيع اولنجق ير [...]ralèrè iludj tevzi' olouna[...] a-p., s.

Dispensateur, [...]يجى *lechturidji*, ويريجى *virid[ji]*

Dispensation, distri[bution], اولشترش *ulechturich*, t. [...] *tevzi'*, a., s.

Dispense, معافلق *m[...]* a-t., اذن *izin*, a., s.

Dispensé, [مع]اف اولمش [...] *olmich*, مسلم *mussellem*,

Dispenser, exempter [...] *mouaf e*, مسلم ا *mussellem*[...]

Distribuer. — Se dis[penser] معاف ايدنمك *mouaf* [...] كنديني معاف ا *guendini* [...] a-t., v.

Dispersé, طاغلمش *da[...]* adject.

Disperser, répandre [...] اوته برو صاچمق *eutè be[ru satch]maq*; — dissiper, mettr[e en dé]sordre, داغتمق *da[...]* پريشان ا *perichan e*, p-t., [...] *perakendè e*, p-t. — Se d[isperser] داغلمق *daghilmaq*, [پريش]ان او [peri]chan ol, a-p-t., v.

Dispersion, [د]اغقلق [...]liq, پريشانلق *perichanliq*

Disponible, حاضر *h[...]* الده اولان *eldè olan*, t., [...]

Dispos, تندرست *tend[...]*

[redacted]

tchalak, t., چاپك *tcha-*
, adj.
›SÉ, mis en ordre, دوزلمش
:*h*, دیزلمش *dizilmich*, t.;
aré à...., حاضر *hazir*, a.,
حاض *hazirlanmich*; — qui
s une bonne ou mauvaise
ion, النمش *alynmich*, t.,
ıbtela, a., adj.

'OSER, mettre en ordre,
دوزم *duzmek*, دیزمك
, یرلشترمك *ïerlechtur-*
– préparer, حاضر اماده ا
ımadè e, حاضرلمق *hazir-*
— donner, aliéner, ویرمك
, افراز ا *ifraz e*. — Se dis-
à...., حاضرلنمق *hazirlan-*
— faire ses préparatifs,
تد *tedaruk e*, تدارك
ك *tedaruk gueurmek*, a-t., v.

POSITION, arrangement,
duzen, t., ترتیب *tertib*, a.;
t de la santé, مزاج *mizadj*;
ıt de la santé en bien, مزاج
خو *mizadj khochlighi*; —
e la santé en mal, ناخوشلق
chliq, p-t.; — état de l'âme
l'esprit, کیف *keïf*, a.; —
ıde, استعداد *isti'dad*; —
: naturelle, طبیعت *tabi'at*,
neïl, a., s. — Être à la dis-
ion, au pouvoir, الده او *eldè*
ʳ. ٦:

SPROPORTION, دوزنسزلك
sizlik, اندازەسزلك *endazè-*
, p-t., s.

SPROPORTIONNÉ, دوزنسز *du-*
:, t., اندازەسز *endazèsiz*; —

de corps, بی اندام *bi endam*,
p-t., adj.

DISPROPORTIONNER, اندامسز
اندازەسز ا *endamsiz*, *endazèsiz e*,
p-t., یاقشترمهق *ïaqychturmamaq*,
t., s.

DISPUTE, غوغا *ghaogha*, vulg.
qaogha, p., چکش *tchekich*, t.,
نزاع *niza'*, a.; — controverse en
matière de science, بحث *bahs*,
a., subst.

DISPUTER, غوغا ا *ghaogha e*,
p-t., چکشمك *tchekichmek*, t.,
نزاع ا *niza' e*, بحث ا *bahs e*, a-t.,
verb.

DISPUTEUR, غوغاجی *ghaogha-*
dji, چکشجی *tchekichdji*, s.

DISQUE, طبق *tabaq*, s.

DISQUISITION, تفتیش *teftich*,
a., s.

DISSECTEUR, تشریح ایدیجی
techrih ididji, a-t., s.

DISSECTION, تشریح *techrich*,
a., s.

DISSEMBLANCE, بکزمزلك *ben-*
zemezlik, t., تفاوت *tefaout*, a., s.

DISSÉMINATION, اکمکلك *ek-*
meklik, نثار *niçar*, s.

DISSÉMINER, اکمك *ekmek*,
صاچمق *satchmaq*, t., نثار ا *niçar e*,
a-t., v.

DISSENTION, اختلاف *ikhtilaf*,
a., اتفاقسزلق *ittifaqsyzliq*, a-t., s.

DISSÉQUER, تشریح *techrih e*,
شرحه شرحه ا *charha charha e*; —
couper les viandes, دوغرامق *do-*
ghramaq, قیمق *qïmaq*, v.

Dissertateur, بحث ایدیجی *bahs ididji*, a-t., s.

Dissertation, مبحث *mubahhes*, a-t., s.

Disserter, مباحثه مناظره ا *mubahaçè*, *munazarè e*, a t., v.

Dissidence, مخالفت *moukhalefet*, منازعة *munaziat*, a., s.

Dissident, هممذهبی اولمیان *hemmezhebi olmaïan*, a-t., مختلف *moukhtelif*, a., s.

Dissimilaire, بر ذاتدن اولمیان *bir zatden olmaïan*, a-t., adj.

Dissimilitude, *Voy.* Dissemblance.

Dissimulateur, مدارا ایدیجی *mudara ididji*, a-t., مرایی *muraï*, a., s.

Dissimulation, مداراة *mudarat*, مدارا *mudara*, a., ایکی یوزلولک *iki ïuzlulik*, صورت معامله *soureti mouamèlè*, a-t., نفاق *nifaq*, a., s.

Dissimulé, مستور *mestour*, مستور القلب *mestour ul-qalb*, ایکی یوزلو *iki ïuzlu*, a., adj.

Dissimuler, déguiser ce qu'on pense, مدارا ا *mudara e*, صورت معامله ا *soureti muamelè e*, اچمز قومق *atchmaz qomaq*; — faire semblant de ne pas savoir, بلمزلنمك *bilmezlenmek*; — de ne pas voir, کورمزلنمك *gueurmezlenmek*, کورمزلکدن کلمك *gueurmezlikten guelmek*, v. *Voy.* Cacher.

Dissipateur, داغدیجی *daghi-didji*, t., مالنی تلف ایدیجی *mâlini telef ïdidji*, a-t., مسرف *musrif*, a., s.

Dissipation, action de d
per, داغقلق *daghyqlyq*,
israf, a.; — distraction d'es
اکلنجه *eïglendjè*, t., تفرج *tefer*
a., s.

Dissiper, disperser,
daghitmaq; — chasser,
maq; — dépenser son bien,
املکنی طاغتمق تلف اسراف ا
lini, *mameleguini daghytmuq*
lef, *israf e*, a-t.; — distraire,
tourner l'esprit, اکلندرمك *ë*
durmek. — Se dissiper, se di
ser, داغلمق *daghilma*
مضمحل او *mouzmahil ol*, a-
se distraire, اکلنمك *ëiglen*
تفرجلنمك *teferrudjlenmek*,
verb.

Dissolu, دکسز *den-syz*,
azghoun, adj.

Dissoluble,
ایرلمسی اسان *tcheuzulmeçi*,
maçi açan, t-p., adj.

Dissolument, ضبطسزلکله
syzliguilè, دکسزلکله *densizli*
adverb.

Dissolutif, *V.* Dissolv

Dissolution, séparatio
parties, حل *hall*, فسخ *fesh*
چوزلمه *tcheuzulmè*, ایرلمه *iria*
subst.

Dissolution, دکسزلك
sizlik, ادبسزلك *edebsi*
عارسزلق *arsizliq*, a-t., s.

Dissolvant, چوزیجی *tcheuzi-dji*, اریدیجی *erididji*, adj.

Dissonance, بی اهنکلک *bi-ahenklik*, a-p-t., s.

Dissonant, بی اهنـــک *bi ahenk*, a-p., adj.

Dissoudre, چوزمک *tcheuz-mek*, t., حل ا *hall e*, a-t.; — liquéfier, ارتمک *eritmek*; — dissoudre un mariage, نکاح بوزمق *nikiah bozmaq*, a-t. — Se dissoudre, se fondre, اریمک *erimek*, t., v.

Dissuader, تدبیرندن رایندن دوندرمک *tedbirinden*, *reïinden deundurmek*, منع ا *men' e*, a-t., v.

Dissuasion, رایندن دوندرمسی *reïinden deundurmèçi*, a-t., s.

Dissyllabe, ایکی هجالو سوز *iki hedjèlu seuz*, a-t., adj.

Distance, ارالـــق *araliq*, اوزاقلق *ouzaqliq*, t., مسافه *meçafè*, a., s.

Distant, اوزاق *ouzaq*, اراق *iraq*, adj.

Distendre, کرمک *guiermek*, سرمک *sermek*, v.

Distention, سکرک پـــک چکلمسی *sin-irunpek tchekilmèçi*, subst.

Distillateur, مقطر *mouqattir*, a., انیقدن کچریجی *embiqten guè-tchuridji*; — marchand de liqueurs, عنبریدجی *amberièdji*, s.

Distillation, استقطار *istiqtar*, a., s.

Distiller, passer à l'alambic, انیقدن کچرمک *embiqten gue-tchurmek*; — découler, dégoutter, داملمق *damlamaq*, v.

Distinct, différent, séparé, باشقه *bachqa*, ایرو *aïru*, t.; — clair, net, اشکار *achikiar*, a., adj.

Distinctement, اشکاره *achi-kiarè*, adv. — Parler distinctement, اشکاره سویلمک *achikiarè seuïlemek*, v.

Distinctif, تفریق تبیین ایدیجی *tefriq*, *tebiin ididji*, a-t.; — propre, مخصوص *makhssous*, a., adj.

Distinction, séparation, فصل *fasl*; — différence, فرق *farq*, افراز *ifraz*, فراز *firaz*; — prééminence, امتیاز *imtiaz*, a., s.

Distingué, فرق اولنمش *farq olounmich*, ایریلو *aïrilu*; — peu commun, سچلمش *setchilmich*, t., امتیاز بولمش *imtiaz boulmich*, a-t.; — qui a du mérite, معرفت صاحبی *maarifet sahibi*, a-p., adject.

Distinguer, discerner, سچمک *setchmek*, تشخیص ا *techkhiss e*, تمییز ا *tem-iiz e*; — marquer la différence, ایرمق *aïrmaq*, فرق ا *farq*, تفریق *tefriq e*; — traiter avec distinction, امتیاز ویرمک *imtiaz virmek*, عزتلمک *izzetle-mek*, رعایت کوسترمک *reaïet gueustermek*, a-t. — Se distinguer du commun, امتیاز بولمق *imtiaz boulmaq*; — par son mérite, هنری ایله کندوسنی بلدرمک *heuneri ilè*

guenduçini bildurmek, شجاعتله امتیاز بولمق *chedjaatlè imtiaz boulmaq*, a-t., v.

Distique, بیت *beït*, a., s.

Distraction, démembrement, ایریلش *aïrilich;* — absence d'esprit, عقلك پریشانلغی *aqlun perichanligui*, پریشانلق *perichanliq*, a-p-t., s.

Distraire, séparer une partie d'un tout, ایرمق *aïrmaq*, پریشان ا *perichan e*, p-t.; — détourner de l'application, تقیّددن چویرمك *teqaïiudden tchevirmek*, دوندرمك *deundurmek*, a-t., v.

Distrait, ایرلمش *aïrilmich*, چکلمش *tchekilmich*, t.; — d'esprit, عقلی پریشان اولان *aqly perichan olan*, p., adj.

Distribuer, partager, توزیع پای ا *tevzi', paï e*, a-p-t., اولشترمك *ulechturmek*, t.; — mettre en ordre, نظام ویرمك *nizam virmek*, a-t., v.

Distributeur, اولشتریجی *ulechturidji*, t., موزع *muvezzi'*, a., subst.

Distributif, قاسم *qaçim*, a., adject.

Distribution, تقسیم *taqsim*, توزیع *tevzi'*, a., s.

District, ناحیه *nahïè*, a., s.

Dit, bon mot, proverbe, دیش *deïch*, t., مقال *meqal*, s. — Dit, surnommé, مسمّی *mucemmi*, *mucemma*, a., adj.

Diurétique, اشدریجی *ichturidji*, t., مبولة *mebvelet*, a., adject.

Diurne, كونلك *gunlik*, t., یومیّه *ïevmïïè*, adj.

Divaguer, مادّه‌دن چقمق *maddèden tchiqmaq*, a-t., v.

Divan, conseil - d'état du grand-seigneur, haute cour de justice, دیوان *divan*, a.; — divan extraordinaire pour le paiement des troupes ou la réception d'un ministre étranger, غلبه دیوانی *ghalebè divani*, vulg. *ghalaba divani*, s.

Divergence, بری برندن اوزانان ایکی خطك حالی *biri birinden ouzanan iki khattun hali*, subst.

Divergent, بری برندن اوزانان *biri birinden ouzanan*, adj.

Divers, varié, مختلف *moukhtelif*, a., ایرو *aïru*, باشقه *bachqa;* — plusieurs, بعض *baaz* ou *baazi*, a., adj.

Diversement, اختلاف اوزره *ikhtilaf uzrè*, كونه كونه *guiounè guiounè*, adv.

Diversifier, درلو درلو ا *turlu turlu e*, t., مختلف ا *moukhtelif e*, a-t., v.

Diversion, دوندرمكلك *deundurmeklik*, s.

Diversité, درلو درلو *turlu turlu*, t., اختلاف *ikhtilaf*, a., s.

Divertir, بر نسنه‌نك تقیّدندن چقرمق *bir nesnènun te-*

[redacted]

[redacted] *tchiqarmaq*, صپدرمق *sapturmaq*; — réjouir, صفا ويرمك *safa virmek*, اكلندرمك *eiglendurmek*; — dérober, چالمق *tchalmaq*. — Se divertir, ذوق و صفا سورمك *zevq u safa surmek*, a-t., اكلنمك *eïglenmek*, v.

Divertissant, صفالو *safalu*, صفا ويرن *safa viren*, a-t., لطيف *latif*, a., adj.

Divertissement, de deniers, آقچەنك اليقومسى *aqtchènun aliqomaçi*; — récréation, صفا *safa*, اكلنجە *eïglendjè*, t., تفرّج *teferrudj*, تماشا *temacha*, s.

Dividende, تقسيم اولنجق عدد *taqsim oulounadjaq aded*, a-t., subst.

Divin, de Dieu, الاهى *ilahi*, تكريلو *tanrilu*, t.; — admirable, عجايب *adjaïb*, a., adj.

Divination, فالجيلك *faldjilik*, فال *fal*, a., s.

Divinement, اللهدن *allahten*, الهيّة *ilahiïeten*, a-t., adv. *V*. Excellemment.

Diviniser, اللهە تشبيه ا *allaha techbih e*, a-t., v.

Divinité, تكريلك *tanrilik*, t., الاهيّت *ilahiiet*, a., s.

Diviser, partager, بولمك *beulmek*, اولشترمك *ulechturmek*, t., تقسيم توزيع ا *taqsim tevzi' e*, a-t.; — mettre la division, ايرق *aïrmaq*, v.

Diviseur, بوليجى *beulidji*, s.

Divisible, تقسيم اولنجق *taqsim olounadjaq*, a-t., adj.

Division, partage, بولمكلك *beulmeklik*, توزيع *tevzi'*, تقسيم *taqsim*, a.; — séparation, ايربلق *aïrylyq*; — désunion, اتّفاقسزلق *ittifaqsizliq*, a-t.; — corps d'armée, بولك *beuluk*, s.

Divorce, sur la demande du mari, طلاق *talaq*, s. — Faire —, قرى بوشانمق *qary bochanmaq*, v. *Voy*. Repudiation.

Divorce, opéré par le consentement des conjoints, خلع *klou-l'y*, s. — Faire divorce dans ce cas, تخالع ا *tekhalou'y e*, a-t, v.

Divorcer, *Voy*. Divorce.

Divulgation, اشاعت *ichaat*, افشا *ifcha*, a., s.

Divulgué, ياپلمش *iaïlmich*, t., شايع *chaïi'*, شيع بولمش *chuïou boulmich*, a-t., adj.

Divulguer, شايع ا *chaïi e*, عيان اشكاره ا *aïan, achikiarè e*, a-t. — Se divulguer, شيوع بولمق *chuïou boulmaq*, a-t., v.

Dix, اون *on*, adj. num.

Dixième, اونجى *onindji*, adj. — La dixième partie, عشر *euchr*, a., اونده بر *ondè bir*, t., s.

Dizaine, اونرلق *onerliq*, s.

Docile, ادب وعلمە قابل *edeb u ilmè qabil*, تعلمە قابل *teallumè qabil*, ملايم *mulaïm*, a-t., adj. — Être docile, ادب و تربيتە قابل و

ملايم اول *edeb u terbiïetè qubil ve mulaïm ol*, v.

Docilement, تنقيد تيقظ ايله *teqaïiud*, *teïaqqouz ilè*, a-t., adv.

Docilité, قابليت *qabiliiet*, ادب وتربيته قابللق *edeb u terbiïetè qabilliq*, a-t., s.

Docte, اوقومش *oqoumich*, t., عالم *alim*, a., adj.

Doctement, عالمانه *alimanè*, a-p-t., adv.

Docteur, معلم *mouallim*, مدرس *muderris*; — médecin, حكيم *hekïm*, a., s.

Doctorat, مدرسلك *muderrislik*, a-t., s.

Doctrinal, علمى *ilmi*, علمه منصوب *ilmè mensoub*, a., adj.

Doctrine, بلكو *bilgu*, t., علم *ilm*; — enseignement, précepte, تعليم *taalim*, a., s.

Document, اثبات *ispat*, تعليم *taalim*, a., s.

Dodu, سميزجه *semizdjè*, adj.

Doge, وندیك دوژى *venedik duji*, *douje*, s.

Dogmatique, دينه متعلق مادّه *dinè mute'alliq maddè*, a-t., s.

Dogmatiser, برعلم باطل اوكرتمك *bir ilmi batil eugretmek*, a-t., v.

Dogme, تعليم *taalim*, ايمان مادّه سى *iman maddèçi*, a-t., s.

Dogue, صمسون *samsoun*, s.

se Doguer, قوچلمق *qotchlamaq*, v.

Doguin, صمسونجق *samsoundjiq*, s.

Doigt, پرمق *parmaq*; — du milieu, اورته پرمق *orta p*[...] اوزون پرمق *ouzoun parmaq*[...] petit, سرچه پرمق *sertchè p*[...] كوچك كچيرك پرمق *gu*[...] *ketchirek parmaq*, s.

Doigtier, يوكسك *ïuk*[...]

Dol, حيله *hilè*, a., s.

Doléance, شكايت *chi*[...] a., s.

Dolent, دردلو *derdlu*, [...] *ghamnak*, شكايت ايديجى [...] *ïet ididji*, a-t., s.

Doler, رندهلمك *rende*[...] اغاج يونمق *aghadj ïonmaq*, [...]

Doloir, رنده *rendè*, s.

Domaine, droit de pro[...] بكلك *beiglik*, قلمرو *qalemre*[...] خاص *khass*; — domaines du [...] خاص همايون *khassi humaïo*[...] bien-fonds, héritage, رقبات [...] *sarrufat*, عقارات *aqarat*, [...] *ïort*, ملك *mulk*, مورث *mu*[...] subst.

Dôme, قبه *qoubbè*, a., s.

Domesticité, خدمتكارلق [...] *metkiarliq*, a-t., s.

Domestique, qui est de l[...] son, اودن *evden*, t., [...] *evè mansoub*, a-t., بدندن دكل [...] *banden daïl*, adj.

Domestique, serviteur à [...] خذمتكار *khizmetkiar*, a-t., s[...]

Domicile, دوراجق ير *d*[...] *djaq ïer*, طوراق *douraq*, s.

[redacted]

:ILIÉ, ساكن *sakin*, متمكن
kin, a., adj.

MICILIER, ساكن او *sakin*
مكان ط *mekian toutmaq*,

NANT, qui domine, حكم
hukm ididji, حكومت
ukoumet iden, a-t.; — en
l'un lieu, زيادە يوكسك
sek, a-t., adj.

NATEUR, حكومت ايدن
et iden, a-t., حاكم *hakim*,

NATION, حكومت *houkou-*
سلط *saltanet*, استيلا *istila*,

NER, avoir un pouvoir
بكلك سلطنت سورمك
saltanet surmek; — com-
حكم ا يبورمق *boïourmaq*,
— subjuger, ضبطنه المق
almaq; — dominer ses
, ا نفسنى ضبط *nefsini*
— être plus élevé, زيادە
يو *ziadè ïuksek ol*, a-t.,
ïudjèter ol, a-p-t., v.

NICAL, qui appartient au
ربانى *rebbani*; — au di-
, بازار كونلو *bazar gunlu*,

INO, camail, كلاه *kulah*,
پاپاسلرك *papaslerun bour-*
orte de jeu, بر نوع اويون
oïoun, s.

MAGE, زيان *zian*, ضرر *za-*
يازق *ïazyq*, t., خسارت
khassaret, a., s. — C'est dommage,
يازق *ïazyq*, يازقدر *ïazyqtur*.

DOMMAGEABLE, ضررلو *zararlu*, a-t., زيانلو *zianlu*, p-t., adj.

DOMPTABLE, ضبطى ممكن اولان *zabti mumkin olan*, مغلوب اولنجق *maghlaub olounadjaq*, a-t., adj.

DOMPTÉ, ضبط اولنمش *zabt olounmich*, a-t., adj.

DOMPTER, ضبط قهر ا *zabt*, *qahr e*, a-t., يواشلندرمق *ïavach-landurmaq*; t., v.

DOMPTEUR, ضبط ايديجى *zabt ididji*, a-t., يواشلندريجى *ïavach-lunduridji*, s.

DON, ويركو *virgu*, t., بخشيش *bakhchich*, p., عطا *ata*, a.; — don nuptial, مهر *mihr*, a., s.

DON (le) ou le Tanaïs, تن صويى *ten souïi*, fleuve de Russie, subst.

DONATAIRE, هبه صاحبى *hibè sahibi*, a-t., s.

DONATEUR, بغشلايجى *baghich-laïdji*, واقف *vaqif*, a., s.

DONATION, باغشلايش *baghich-laïch*, t., عطا *ata*, وقف *vaqf*, a., subst.

DONC, ايمدى امدى *imdi*, conj.

DONJON, بكجى قلەسى *bektchi qoulleçi*, s.

DONNANT, ايلك ايديجى *eïlik ididji*, احسانجى *ihsandji*, a-t., adject.

DONNÉE, معلوم اولان مقدارى *maaloum olan miqtari*, a., s.

DONNER, ويرمك *virmek*, *ver-*

mek; — gratifier, بغشلمق *baghichlamaq;* — livrer, الدن الہ ویرمک *èlden èlè virmek*, تسلیم ا *teslim e;* — attribuer, حوالہ ا *havalè e;* — accorder, بغشلمق *baghichlamaq;* — charger l'ennemi, هجوم ا *hudjoum e*, a-t.; — tomber dedans, دوشمک *duchmek*, اوغرامق *oghramaq.* — Se donner, بغشلنمق *baghichlanmaq;* — à quelqu'un, s'attacher à lui, بر کمسنہیہ تابع او *bir kimesneïè tabi ol;* — du bon temps, ذوق وصفا ا *zeoq u safa e*, v.

Donneur, ویریجی *viridji*, s.

Dont, se rend par le pronom relatif کہ انک *ki anun*, ou par le participe en دکک *duk*, دق *duq* : l'homme dont vous avez parlé, سویلدوککز ادم *seuïleduguiniz adem.*

Dorade, دلکر بالغی *dulguer balighi*, s.

Doré, یالدزلو *ïaldyzlu*, adj.

Dorénavant, بوندنصکره *boundan son-ra*, بوندن بویلہ *boundan beuïlè*, adv.

Dorer, یالدزلمق *ïaldyzlamaq*, التونلمق *altounlamaq*, v.

Doreur, یالدزلایجی *ïaldyzlaïdji*, s.

Doride, ancienne province grecque, aujourd'hui, لیدوریکی *Lidoriki*, s.

Dorloter, قیرمق *qaïrmaq*, verb.

Dormant, اویویان *ouïouïan*, adj. — Les sept dormans, اصحاب کہف *ashabi kehf*, a., s.

Dormeur, اویوقوجی *ouïouqoudji*, t., نایم *naïm*, a., s.

Dormir, اویومق *ouïoumaq*, نایم او *naïm ol*, a-t., v.

Dormir (le), اویوقو *ouïouqou*, subst.

Dormitif, اویوقو ویرن علاج *ouïouqou viren iladj*, s.

Dorsal, ارقہیہ منسوب *arqaïa mensoub*, a-t., adj.

Dortoir, بر قاچ کشینک یتاجق یری *bir qatch kichinun ïatadjaq ïeri*, مبیت *mebit*, a., s.

Dorure, یالدز *ïaldyz*, ... de dorer, یالدزلمقلق *ïaldyzlamaqliq*, s.

Dos, ارقہ *arqa*, سرت ... le dos d'un cheval, صغر ... صغری *saghri*, s.

Dose, مقدار *miqtar*, ...

Dossier, partie d'un ... ou d'un lit, ارقہلق *arqaliq* ... liasse de papiers relatifs ... faire, ... متعلق کاغدلرک ... جملہسی *bir masslahatè ... kiaghidlerun djumleçi*, s.

Dot, نکاحلق *nikiahliq* ... جهاز *djihaz*, vulg. *djehiz*, ... *agherliq*, s.

Dotal, جهازلو *djihazlu*, adject.

Dotation, action d... جهازلنمقلق *djihazlanmaqliq* ... fonds assignés pour dot... blissement, ... تعیین اولنان ... نقود *bir vaqfè taïïn olounan noqoud*, s.

Doté, جهازلنمش *djihazlanmich*, a-t., adj.

Doter, تجهيز ا *tedjhiz e*, جهاز ويرمك *djihaz virmek*, جهازلمق *djihazlamaq*, a-t., v.

Douaire, مهر *mihr*, a., s.

Douairière, مهرصاحبه اولان دول قری *mihr sahibè olan doul qary*, subst.

Douane, lieu où on la paye, كمرك خانه *gumruk khanè*; — droit de —, كمرك رسمي *gumruk resmi*, a-t., رسم كمرك *resmi gumruk*, a., s. Ce droit est, en Turquie, de 4 p. % de la valeur des marchandises, pour les Musulmans, de 5 p. %, pour les sujets tributaires, et de 3 p. %, pour les Européens, en vertu des traités ou capitulations.

Douanier, كمركجي *gumruktchi*; — grand —, كمرك اميني *gumruk emini*, s.

Doublage, كمي قپلمسي *guemi qaplamaçi*, s.

Double, ايكي قات *iki qat*; — une fois autant, بر دخي اولقدر *bir dakhi olqadar*, ايكي قدر *iki qadar*, ايكي دكلو *iki denlu*, s. — Dissimulé, ايكي يوزلو *iki ïuzlu*; — double, en parlant des fleurs, قتمر *qatmer*, adject.

Doublement, action de doubler, تضاعف *teza'uf*, a., s. — En deux manières, ايكي قات *iki qat*, قات قات *qat qat*; — pour deux raisons, ايكي سببدن اوتوري *iki sebebten uturu*; — en double, ايكي قاتلو *iki qatlu*, adv.

Doubler, mettre le double, ايكي قات ا *iki qat e*, t., اضعاف ا تضعيف *iz'af*, *taz'if e*, a-t.; — doubler un vêtement, استرلمق *asturlamaq*, قپلامق *qaplamaq*, v.

Doublon, دوبلون *doubloun*, بيوك اسپانيول التوني *buïuk ispaniol altouni*, s.

Doublure, استر *astar*, s.

Douceâtre, طاتلوجه *tatludjè*, adject.

Doucement, d'une manière douce, طاتلو *tatlu*, طاتلولغله *tatlulighilè*; — sans bruit, ياپ ياپ *ïap ïap*, يواش *ïavach*, يواشلغله *ïavachlighylè*, يواش يواش *ïavach ïavach*; — humainement, sans rudesse, طاتلودل ايله *tatlu dil ilè*, ايولكله *eïuliglè*, ملايمتله *mulaïmetlè*; — sans s'échauffer, يواش يواش *ïavach ïavach*; — commodément, ياپچه ياپچه *ïaptchè ïaptchè*, adv.

Doucereux, طاتسز *tatsiz*, adj.

Douceur, qualité de ce qui est doux au goût et à l'odorat, طاتلولق *tatluliq*, لذت *lezzet*, a-t.; — indulgence, يواشلق *ïavachliq*, t., ملايمت *mulaïmet*, a.; — friandise, نفايس *nefaïs*, حلوالر *halvaler*, a., شكرلمه *chekerlèmè*, s.

Douche, ايليجه صويبي بر خستەنك عضوسنه دوكلمسي *ilidja souï bir khastanun azouçinè dugulmeçi*, s.

Doucher, ايليجه صويبي بر

خستەنك عضوسنه دوشرمك *ilidjè souï bir khastanun azouçinè duchurmek*, v.

DOUÉ, موصوف *meossouf*, adj.

DOUER, assigner un douaire, جهازلمق *djihazlamaq;* — donner, ويرمك *virmek ;* — douer de qualités, صفاتله تزيين ا *sifatlè teziin e*, a-t., v.

DOUILLET, يومشق *ïoumchaq*, t., ناعم *na-ym*, a., adj.

DOUILLETTEMENT, يومشقلغله *ïoumchaqlighilè*, t., رفاهيتله *refahiïetlè*, a-t., adv.

DOULEUR, mal, اغرى *aghry*, اجى *adji*, صزى *syzy*, t., درد *derd*, p.; — chagrin, غم *gham*, الم *elem*, قصاوت *qassavet*, a., تاسه *taça*, s. — Causer de la douleur, du mal, اغرمق *aghyrmaq*, اجيمق *adjimaq*, verb.

DOULOUREUSEMENT, دردله *derdlè*, p-t., قصاوتله *qassavetlè*, a-t., adverb.

DOULOUREUX, qui fait mal, اغران *aghyran ;* — chagrinant, غصه‌لو *ghoussalu*, adj.

DOUTE, incertitude, شبهه *chubhè*, a.; — scrupule, اشكل *ichkil*, s. — Sans doute, شبهه‌سز *chubhèsiz*, adv.

DOUTER, شبهه‌لنمك *chubhèlemek*, شبهه‌ده شبهه‌سى او *chubhèdè, chubhèçi ol*, اشكللنمك *ichkillenmek*, اشكله وارمق *ichkilè varmaq*. — *Faire douter*, شبهه‌يه براقمق *chubhèïè braqmaq*, تشكيك ا *techkik e*. — Se douter, شبهه‌لنمك *chubhèlenmek*, a-t., v. *Voy.* SOUPÇONNER.

DOUTEUSEMENT, شبهه ايله *chubhè ilè*, a-t., adv.

DOUTEUX, شبهه‌لو *chubhèlu*, a-t., مشكوك *mechkouk*, a., adj.

DOUVE de tonneau, فوچى تختەسى *foutchi takhtaçi*, s.

DOUX, agréable au goût et à l'odorat, طاتلو طتلو داتلو *tatlu ;* — qui n'est pas salé, طاتلو *tatlu* توزسز *touzsiz ;* — agréable à l'œil صفالو *safalu;* — de caractère, طاتلو *tatlu*, يواش *ïavach*, t., لطيف *latif*, a., شيرين *chirin*, p., adj.

DOUZAINE, اون ايكيشرلك *on ikicherlik*, s.

DOUZE, اون ايكى *on iki*, n. de nomb.

DOUZIÈME, اون ايكنجى *on ikidji*, adj.

DOYEN, اك اختيار *en ikhtiar*, t-a., شيخ *cheikh*, a., s.

DOYENNÉ, dignité du doyen, اك اختيارك رتبەسى *en ikhtiarun rutbèçi*, t-a. ; — maison du doyen, شيخك خانه‌سى *cheikh khanèçi*, a-p-t., s.

DRACHME ou DRAGME, درهم *dirhem*, a., s.

DRAGÉE, en sucre, شكر ايچى *cheker ichi*, شكرلو بادم *chekerlu badem;* — petit plomb, صاچمه *saçma*, s.

[redacted]

DRAGEON, اغاجلرك ديبنده چقان فدان *aghadjlarun dibindè tchiqan fidan*, s.

DRAGON, serpent fabuleux, اژدر *ejder*, ازدر *ezder*, اژدرها *ejderha*, اژدها *ejdeha*, p.; — mutin et méchant en parlant d'un enfant ou d'une femme, يرامز *ïaramaz*, شيطان *cheïtan*; — cavalier, اتلو تفنكجى *atlu tufenktchi*; — tache qui vient à la prunelle des yeux des hommes et des chevaux, انسان واتك كوز بيكنه ظهور ايدن غشاوة *insan ve atun gueuz bebeguinè zouhour iden ghichavet*, s.

DRAGUE, اكرى دمركوركى *egri demir kuregui*; — machine à draguer, جرافه *djèrafè*, a., s.

DRAGUER, اكرى دمركوركله چايدن قوم يا بتاق چقرمق *egri demir kiureklè tchaïden koum ïa bataq tchiqarmaq*, v.

DRAMATIQUE, قومديايه متعلق نسنه *qomediaïè muteallïq nesnè*, adject.

DRAME, قومديا قاصيدهسى *qomedia qaçidèçi*, a-t., s.

DRAP, tissu de laine, چوقه *tchoqa*, vulg. چوحه *tchoha*; — de lit, چارشب *tchiarcheb*, چارشف *tchiarchef*, vulg. *tchiarchaf*, p., s.

DRAPEAU, haillon, اسكى بز پارچهسى *eski bez partchiaçi*; — étendard, بيراق *baïraq*, سنجاق *sandjiaq*, t., علم *alem*, a., s.

DRAPER, un carrosse, هنتوى سياه چوقه ايله اورتمك *hintovi sïah tchoqa ilè eurtmek*; — quelqu'un, en dire du mal, بركمسهنك اديني چكمك *bir kimsènun adini tchekmek*, v.

DRAPERIE, manufacture de draps, چوقهجى كارخانهسى *tchoqadji kiarkhanèçi*; — diverses sortes de draps, چوقه اجناسى *tchioqa edjnaçi*, s.

DRAPIER, چوقهجى *tchoqadji*, subst.

DRESSER, rendre droit, طوغرلتمق *doghroultmaq*; — bâtir, élever, دكمك *dikmek*, بنا ا *bina e*; — préparer, apprêter, قورمق *qourmaq*, حاضرلمق *hazirlamaq*: — instruire, former, اوكرتمك *eugretmek*, t., تعليم ا *taalim e*, a-t.; — dresser les oreilles, قولاقلرى دكمك *qolaqlari dikmek*. — Se dresser sur les pieds, اياق اوزره قالقمق *aïaq uzrè qalqmaq*, اورو طورمق *ourou dourmaq*, ou simp. قالقمق *qalqmaq*, v.

DROGUE, de médecine, اجزا *edjza*, vulg. *èza*; — épiceries, بهار *behar*, عطر *atr*, a.; — chose de peu de valeur, الچق از بهالو اولان نسنه *altchiaq, az behalu olan nesnè*, subst.

DROGUER, چوق علاج ويرمك *tchok iladj virmek*, a-t., v.

DROGUERIE, اجزانك انواعى *edjzanun envaʼi*, s.

DROGUET, يارى يوك *ïary ïeun*, subst.

DROGUIER, علاج دولابى *iladj dolabi*, a-t., s.

Droguiste, عطار *attar*, a., s.

Droit, qui n'est pas tortu, دوز *duz*, دوغرو طوغرو *doghrou*, طوغری *dogri*, t., مستقیم *mustaqym*, a.; — qui ne penche ni d'un côté ni de l'autre, طوغرو *doghrou*; — levé en haut, debout, دکلی *dikili*, دکلمش *dikilmich*, t., قایم *qaïm*, a.; — opposé à gauche, صاغ *sagh*, adj. — Aller tout droit, طوغرو کتمك *doghrou guitmek*, v. — Droit, équité, justice, انصاف *insaf*, عدالة *adalet*, a.; — titre, ce qui appartient avec justice, حق *haqq*, علاقه *alaqa*; — science des lois, علم فقه *ilmi fikh*, a.; — imposition, رسم *resm*, رسوم *rouçoum*, تكاليف *tekialif*, a., باج *badj*, p-t.; — droit divin, حق الله *haqq allah*; — des gens, حق عام *haqqi aamm*; — de douane, *Voy.* ce mot; — de justice, en fait d'héritage ou de partage, رسم قسمت *resmi qysmet*; ce droit est de 3 piastres 1/3 p. %; — droit sur la soie et la cochenille, میزان *mizan*, 36 aspres par *testè*, de la première, et 40 par ocque, de la seconde; — droit dit de *bidaat* بدعت, sur le café, 15 aspres par ocques de café Moca, et 9 aspres par ocques de café du Ponant; — *bidaat* de Smyrne, ازمیر بدعتی *izmir bidaati*, ne se prélève que dans cette ville, sur les cires et les cotons bruts et filés : le premier article paie 10 aspres l'ocque, le deuxième, 1 aspre, et le troisième, 90 aspres tal; — droit de bureau, *resmi qalamiïè*, 10 p. %; d'usage, رسوم عادیه *rouço ïè*, a., s. *Voy.* **Impôt.**

Droitement, avec d طوغرولقله *doghroulikl*è, *haqq ilè*; — sincèrement, *moukhalessetlè*; — sai صلاحیتله *salahiïetlè*, a-t

Droitier, صاغ اللو s adject.

Droiture, طوغرولق *do* t., صداقة *sadaqat*, است *qamet*, s., s. — En droitu *doghrou*, adv.

Drôle, plaisant, ét اوزکه *euzguè*, لطیف *latif*, *adjaïb*, adj. — Drôle d خوراتدجی *khoratadji*, *chaqadji*; — petit malin *cheïtan*; — mauvais sujet, *taramaz*, s.

Drôlement, خوراته ایله *ta ilè*, t., لطیفه ایله *la* عجایب *adjaïb*, a-t., adv

Drôlerie, شقا *chaqa*, *latifè*, a., s.

Dromadaire, هجین a., s.

Dru, épais, serré, سیق *syq*; — vigoureux, t., تندرست *tendurust*, p

Du, art. : les fleurs du باغچه‌نك چیچکلری *bag tchitchekieri*; — venir du سرایدن کلمك *seraïden gu*

[redacted]

Du, part. de Devoir, بورج اولان *bordj olan*; — dette, بورج *bordj*, t., دين *déïn*, a., s.

Dubitation, يلان شبهه *ïalan chubhè*, t-a., s.,

Duc, nom de dignité, دوقه *douqa*; — oiseau de nuit, كيجه قوزغنى *guèdjè gouzghouni*, s.

Ducat, التون *altoun*, فلورى *flouri*; — de deux piastres turques et demie, ربعيه *roub'ïè*; — de cinq piastres et au-dessus, زرمحبوب *zermahboub*; — de dix piastres, فندقلى *foundouqli*, s.

Duché, دوقه لق *douqaliq*, s.

Ductile, چكيلور *tchekilur*, چكيجه دايانن معدن *tchekidjè daïanan maaden*, a-t., adj.

Duel, nombre de deux, مثنى *muçenni*, تثنيه *tesnïè*, a.; — combat singulier, برى برينى ميدانه اوقيوب ايكى كشينك جنكى *biri birini meïdanè oqouïoup iki kichinun djengui*, s.

Dulcifier, اكشيلك ازالتمق *ekchilik azaltmaq*, v.

Dument, كركى كبى *gueregui gibi*, adv.

Dunes, دكز ياليسنده اولان قوم ديلر *deniz ïalycindè olan qoum teper*, s.

Dupe, الدانمش اولان *aldanmich olan*, الدانمسى قولاى اولان كمسه *aldanmaçi qolaï olan kimessè*, بون *beun*, s.

Duper, الداتمق *aldatmaq*, t., رنك ا *renk e*, p-t., v.

Duperie, الداتمقلق *aldatmaqliq*, حيله *hilè*, a., رنك *renk*, p., subst.

Duplicata, بر يازينك صورتى *bir ïazinun soureti*, t-a., s.

Duplicature, تضاعف *teza'uf*, a., s.

Duplicité, ايكى يوزلولك *iki ïuzlulik*, s.

Dur, difficile à entamer, پك *pek*, قتى *qati*; — insensible, impitoyable, ياوز *ïavouz*, رحمسز *rahmsiz*; — rude, austère, سرت *sert*, صرب *sarp*, صعب *saab*; — qui n'est pas de débit, صاتلمز نسنه *satilmaz nesnè*, adj.

Durable, طايانور *daïanur*, t., باقى *baqi*, a., adj.

Durant, وقتنده *vaqtindè*, اثناده *esnadè*, adv. *Voy.* Pendant que.....

Durazzo, دراچ *diratch*, s.; ville de la Turqie européenne, dans l'Albanie.

Durci, پكلنمش *peklenmich*, پك اولمش *pek olmich*, adj.

Durcir, rendre dur, پك ا *pek e*, پكلمك *peklemek*, پكلتمك *pekletmek*, سخت ا *sakht e*. — Se durcir, devenir dur, پكلنمك *peklenmek*, سخت او *sakht ol*, v.

Dure; coucher sur la —, ير يوزنده ياتمق *ïer ïuzindè ïatmaq*, verb.

Durée, espace de temps, مدت *muddet*; — durée d'une chose, بقا *beqa*, دوام *devam*, a., subst.

Durement, پكلكله *pek-liklè*, t., صعبتله *sououbetlè*, a-t., adverb.

Dure-mère, باش چناغنك ايچ درىجغى *bach tchanaghinun itch deridjighi*, s.

Durer, دايانمق *daïanmaq*, دورمق *dourmaq*, سورمك *surmek*, t., باقى اول *baqi ol*, استمرار بولمق *istimrar boulmaq*, a-t., v.

Dureté, qualité de ce qui est dur, پكلك *peklik*, قتيلك *qatylik*; — rigueur, sévérité, سرتلك *sert-lik*, صربلق *sarbliq*; — dureté de cœur, كوكلك پكلكى *gueunulun pekligui*, s.

Durillon, نـاصـور *n*... طاوق كوتى *taouq guieuti*,

Durillonner, سورلمق *sourlunmaq*, v.

Duvet, plume, ... الكى توى *qouchlarun ilki tuüu*; follet, توبجكز *tuüdjiguiz*, s.

Duveteux, چوق توىلو *tuülu*, adj.

Dynastie, ...لـركـ آلى نـسـلى *padichahlarun âli*, p-t-a., s.

Dyssenterie, ...سورمەسى *ïurek surmèçi*, اغـريسى *aghriçi*, t., اسهال *ishal*, a

Dysurie, ...ك طوتلمەسى *dik toutoulmaçi*, t., s.

E.

Eau, صو *sou*, t., ما *ma*, a., آب *âb*, p.; — de source, چشمه صويى *tchechmè souïou*; — douce, طتلو صو *tatlu sou*; — de mer, دكز صويى *deniz souï*, توزلو صو *touzlu sou*; — courante, اقر صو *aqar sou*, ماءجارى *maï djari*; — dormante, اقمز صو *aqmaz sou*, طورر صو *dou-rour sou*; — clair, limpide, صافى پاك صو *safi, pak sou*; — bonne à boire, ايچجك صو *itchedjek sou*; fraiche, تازه صو *tazè sou*; — de pluie, يغمور صويى *ïaghmour souïou*; — trouble, بولانق صو *boulanyq sou*; — distillée, سزلمش صو *sy-sylmich sou*; — thermales, ايليجه صو *ilidjè sou*; — eau-de-vi... *araqi*, vulg. *raqi*; — eau d... كل صويى *gul souï*, t., كل اب p-a.; — eau de fleur d'o... چچك صويى *tchitchek s*... eau-forte, تيزاب *tiz âb*... قبريس صويى *zadj qibris s*... eau, brillant qu'ont les ... آب *âb*: perle d'une belle ... درّ خوش آب *durri khoch âb*, ... Prov.: L'eau lui vient à l... che, اغزى صولاندى *agh... landi*.

s'Ébahir, حيرتـده ... *taddjubdè, haïrettè q*... a-t., v.

[redacted]

برنسندنك طولاینی ،
esnènun dolaïni qyrq-

..BATTEMENT , اكلنجه
.. و صا ذوق *zevq u safa* ,

E, اكلنمك *eïglenmek*,
zevq u safa e , a-t. , v.
, باشلایش *bachlaïch*;
t , مسودة *mucevvedet* ,
.., s.

R, باشلمق *bachlamaq*,
, تصلق ا *tasslaq e*, v.
ابنوس *ebenos*, ابنوس
os aghadji; — de l'In-
dj , ساج اغاجی *sadj*
s.

, ابنوس اغاجی *ebenos*

ابنوس اغاجك ایشی ,
nos aghadjun ichi ich-

RIE , ابنوس اغاجك
aghadjun ichi , p-t.,

, la vue , كوزلری
gueuzleri qamachtur-
ser , tromper , بایمق

ANT , كوزلری
gueuzleri qamachturi-

EMENT , قامشیش *qa-*
كوز قامشمقلق *gueuz qa-*
i , s.
, بر كوزن كور ا *bir*
e, v.

ÉBOULEMENT , طپراق یا دیوار یقلمسی *topraq ïa divar ïqylmagy* , subst.

S'ÉBOULER , یقلمق *ïyqylmaq* , دوكلمك *deukulmek*, v.

ÉBOURGEONNEMENT, بودامقلق *boudamaqliq*, s.

ÉBOURGEONNER , بودامق *boudamaq*, ایتلمق *aïtlamaq*, باغ بپراغنی یولمق ایتلمق *bagh ïapraghini ïolmaq, aïtlamaq*, v.

ÉBOURGEONNEUR , بودایجی *boudaïdji*, باغ ایتلایجی *bagh aïtlaïdji* , s.

ÉBOURIFFÉ , صاچی داغلمش *satchi daghylmich*, adj.

ÉBRANCHEMENT, اغاج بودامقلق *aghadj boudamaqliq*, s.

ÉBRANCHER , اغاج بودامق *aghadj boudamaq* , v.

ÉBRANLÉ , صارصلمش *sarssylmich* , adj.

ÉBRANLEMENT , secousse , سلكیش *silkich*, صرصمقلق *sarssamaqliq* , s. *Voy.* TROUBLE.

ÉBRANLER, donner des secousses , سلكمك *silkmek* , صرصتمق *sarssatmaq*, *sarssytmaq*, t.; — quelqu'un dans sa résolution , بر كشی نیتندن ایرلتمق *bir kichii niïetinden aïriltmaq*, a-t. — S'ébranler , حركته كلمك *hareketè guelmek* , a-t., v.

ÉBRÉCHER, بچاق یالمنه كدوك ا *bitchaq ïalymina gueduk e* , v.

ÉBRUITER, افشا ا *ifcha e* , a-t., verb.

[redacted]

Ébullition, جوشش *djuchich*, قينايش *qaïnaïch*, s.

Écacher, بصمق *basmaq*, ازدرمك *ezdurmek*, v.

Écaille, de poisson, پول *poul*, بالق پولى *baliqpouli;* — petit fragment de fer, دمر ريزه لرى *demir rizeleri;* — de pierre, طاش قرنتيسى *tach qyryntiçi*, s.

Écailler, بالق پوللرين قازيمق *balyq boullerin qazimaq.* — S'écailler, پول قازلمق *poul qazilmaq*, v.

Écailler, ère, استردياجى *istridiadji*, s.

Écailleux, پوللو *poullu*, adj.

Écale, قبوق *qabouq;* — d'œufs, يمورطه قبوغى *ïoumourta qaboughi;* d'huîtres, استرديا قبوغى *istridia qaboughi*, s.

Écaler, قبوق چقرمق *qabouq tchiqarmaq*, قبوغين صويمق يولمق *qaboughyn soïmaq, ïolmaq*, v.

Écarlate, couleur, اسكرلت *iskerlet;* — graine qui donne l'—, قرمز *qyrmyz:* — teinture, چچك بوياسى *tchitchek boïaçi*, s.

Écart, action de s'écarter, صاولمقلق *savoulmaqliq*, يولندن يرندن چقمقلق *ïolinden, ïerinden tchiqmaqliq;* — pour esquiver, كرو چكلمسى *guiru tchekilmèçi*, s. — A l'écart, بخلوة *bekhalvet*, p-a., تنهايه *tenhaïè*, تنهاده *tenhadè*, p-t., برطرف *ber taraf*, p., s.

Écarteler, دورت پاره ا *dort para e*, چيركلندرمك *tchirklendurmek*, v.

Écartement, séparation, ايرولق *aïrulik*, t.; — éloignement, ابعاد *ib'ad*, a., s.

Écarter, séparer, ايرمق *aïrmaq;* — les jambes, اپشمق *apichmaq*, ادملامق *adumlamaq;* — éloigner, ايراق ا *iraq e*, اراقلمق *iraqlamaq*, ابعاد ا *ib'ad e*, a-t., يرندن چقرمق *ïerinden tchiqarmaq;* — dissiper la foule, صاودرمق *savdurmaq.* — S'écarter, se séparer, ايرلمق *aïrilmaq;* — s'éloigner du chemin, صاپمق *sapmaq;* — faire place, صاولمق *savoulmaq*, v.

Ecclésiastique, كليسايه منصوب *keliçaïè mensoub*, g-a., adj. — پاپاس *papas*, s.

Écervelé, عقلى كتمش *aqli guitmich*, عقلسز *aqylsiz*, a-t., s.

Échafaud, كروت *kerevet*, اسكله *iskelè;* — pour l'exécution d'un criminel, سياست كروتى *siaset kereveti*, s.

Echafaudage, تخته پوشلق *takhta pouchliq*, ديوارجينك تخته پوشى *divardjinun takhta pouchi*, p-t., s.

Échafauder, تخته پوش ياپمق *takhta pouch ïapmaq*, p-t., v.

Échalas, هرك *herek*, s.

Échalasser, هرك ا *herek e*; — la vigne, باغى هركلمك *baghi hereklemek*, v.

Échalier, تارلانك چالى چرپى ديوارى *tarlanun tchali tchirpi divari*, s.

Échalotte, اريه‌جق صوغانى *arpadjiq soghani*, اواق صوغان *ou-faq soghan*, s.

Échancrer, هلال شكلى اوزره قياشدە كسك ا *hilal chekeli uzrè qoumachdè keçik e*, v.

Échange, دكش *deguich*, t., مبادله *mubadèlè*, a., s.

Échangeable, دكشترلجك *de-guichturiledjek*, adj.

Échanger, دكشترمك *deguich-turmek*, مبادله ا *mubadelè*, a-t., verb.

Échanson, ساقى *saqy*, a., قدحكار *qadahkiar*, p., s.

Échantillon, اورنك *eurnek*, t., نمونه *numounè*, p., s.

Échappatoire, قورنلش *qour-toulich*, s.

Échappée, ضبطسزلق *zabtsyz-lyq*, a-t., s.

Échapper de......, s'évader, قاچمق *qatchmaq*, فرار ا *firar e*; — se tirer d'un danger, قورتلمق *qourtoulmaq*; — éviter, se sous-traire, سوشمك *sivichmek*, صومق *savmaq*. — S'échapper, en parlant d'un cheval, بوشانمق *bochanmaq*, verb.

Écharde, ات ايچنده كيرمش اولان يونغه‌جق يا دكن *et itchindè guirmich olan ïonghadjïq, ïa diken*, subst.

Échardonner, دكن اوتلرى چقرمق *diken otleri tchiqarmaq*, verb.

Écharpe, بر نوع قوشاق *bir ne-vi qouchaq*, شال *chal*, s.

Écharper, قلج اوجى ايله اورمق *qylidj oudji ilè ourmaq*; — tailler en pièces, پاره پاره كسمك *parè parè kesmek*, v.

Échasses, اياقلق *aïaqlyq*, s.

Échauboulure, قبرجق *qabar-djiq*, چچك *tchitchek*, s.

Échaudé, كعك *kiak*, p., s.

Échauder, حشلمق vulg. حاشلمق *hachlamaq*, v.

Échauffaison, حرارت شدتندن درى اوزرنه چقان چبان *hararet chiddettinden deri uzerinè tchiqan tchiban*, s.

Échauffant, حرارت ويرن *ha-raret viren*, a-t., adj.

Échauffement, action d'é-chauffer, اسيتمقلق *issytmaqliq*; — effet de cette action, اسيلك *is-silik*, t., حرارت *hararet*, a., s.

Échauffer, donner de la cha-leur, اسيتمق *issytmaq*, اسى ا *issy e*; — animer, exciter, قزدرمق *qyz-durmaq*. — S'échauffer, devenir chaud, اسنمق *issynmaq*, سيجق او *sidjaq ol*; — s'animer, قزمق *qyz-maq*, v.

Échauffourée, تدبيرسزو صوكى فنا اولان حركت *tedbirsiz ve soni fena olan hareket*, s.

Échauffure, *Voy.* **Échau-boulure**.

Échauguette, بكجى قلەسى *bektchi koullèçi*, s.

Échéance, بر مبلغ يا بر بوليچه

اولنجق وقتك حلولی ادا bir meb-lagh, ïa bir poulitcha eda olouna-djaq vaqtun houlouli, برمبلغ ادا اولنجق كونی bir meblagh eda olou-nudjaq guni, s.

Échec perte considérable, ضرر zarar, بلا bela, نقصان noqsan, s. — Eprouver un —, ضرر كورمك zarar gueurmek, a., v.

Échecs, jeu des —, شطرنج اوینی chatrandj oïouni, ou simpl. شطرنج chatrandj; — pièces du jeu, شطرنج طاشلری chatrandj tachleri; — les pions, پیادەلر piadeler; — le roi, شاه chah; — la reine, فرزین ferzin, فرزی ferzi; — les éléphans, فیل fil, فیللر filler; — les cavaliers, فرس feres, آت at; — les tours augulaires, رخ روخ roukh, s. — Jouer aux échecs, شطرنج اوینامق chatrandj oïnamaq, v.

Échelle, perches traversées d'échelons, نـــردوان nerdevan, نردبان nerduban, vulg. merdiven. — Échelle géographique, مقیاس miqias, a., s.

Échelles, places de commerce dans le levant, اسكلەلر iskelèler, اسكلە iskelè, بنـدر bender, s. — L'échelle de Smyrne, ازمـیـر اسكلەسی izmir iskelèçi.

Échelon, بصمق basmaq, اياق aïaq, s.

Écheniller, تیرتللری اغاجدن دوشرمك چقرمق tyrtylleri aghadj-den devchirmek, tchiqarmaq, v.

Écheveau, قالبی پلك qalebi, s.

Échevelé, اچی داغلمش tchi daghylmich, adj.

Échevin, عیان aïan, a.,

Échine, اوكرغە on-ourgha omourgha, s.

Échiner, rompre l'échin قرمق beli qyrmaq; — asson دپەلمك tepelemek, v.

Échiquier, ج بـــزی تختەسی chatrandj bezi, tak subst.

Écho, ینقو یانقو ïanqo, ن اشیدلن صدا daghdan ïchidil da, ou simpl. صدا seda, p- subst.

Échoir, رمك دوشمك elè guirmek, duchmek, v.

Échoppe, یاپشق دكانجق divarè ïapichiq dukkiandjiq, دكانی tcherkè dukkiani, t-a.

Échouer, donner sur le s سغیە داینمق syghiïè daïanma sur des rochers, قیادە اوتورمق da otourmaq; — à terre, قرەیە دوشمك guemi qaraïè duchme se briser, كمی پارەلنمق paralanmaq; — échouer soi- me son vaisseau sur la côte, كمیسنی قرەیە دوشرمك آتمق du guemiçini qaraïè duchuri atmaq, v.

Échouer, ne pas réussir, چقمــمق bacha tchiqmai راست كلمەك rast guelmeme

ÉCIMER, اغاجلرك دپەسنی كسمك *aghadjlarun tepeçini kesmek*, v.

ÉCLABOUSSER, چامور اتمق *tchamour atmaq*, چامور ايلە بولاشترمق *tchamour ilè boulachturmaq*, بالچقلمق *baltchiqlamaq*, verb.

ÉCLABOUSSURE, چاموربولاشمەسی *tchamour boulachmaçi*, s.

ÉCLAIR, شمشك *chimchek*, t., يلدرم *iyldyrym*, p., s.

ÉCLAIRAGE, هركيجە برشهرك صوقاقلرندە فنريقمقلغی *her guidjè bir chehrun souqaqlerindè fener ïaqmaqlighi*, s.

ÉCLAIRCIE, بلوتلرك بريردە اولان اچقلغی *bouloutlerun bir ïerdè olan atchiqlighi*, s.

ÉCLAIRCIR, rendre plus clair, نورلو روشن عيان ا *nourlu*, *rouchen*, *aïan e*, p-a-t.; — une liqueur, طورلتمق *douroutmaq*, طورلتمق *douroultmaq*; — la vue, كوزك باقمەسنی قولايلتمق *gueuzun baqmaçini qolaïlatmaq*; — une affaire, une difficulté, برمشكل مادۀ اچمق حل ا *bir muchkul maddeï atchmaq*, *hall e*; — rendre moins épais une forêt, براورماندە يردن يرە بعض اغاجلری كسمك *bir ormanda ïerden ïerè baazi aghadjleri kesmek*; اورمان اچمق *orman atchmaq*; — faire comprendre, اڭلتمق *anlatmaq*. — S'éclaircir, devenir plus clair, بللو روشن عيان اول *bellu*, *rouchen*, *aïan ol*; — en parlant d'une difficulté, du temps, اچلمق *atchilmaq*; — d'un brouillard, داغلمق *daghilmaq*; — s'informer, سوال ا *soual e*, a-t., v.

ÉCLAIRCISSEMENT, explication, بيان *beïan*; — demande, سوال *soual*, a., s.

ÉCLAIRE, قرلانغج اوتی *qyrlanghidj oti*, s.

ÉCLAIRÉ, ايدنلو *aïdynlu*, t., روشن *rouchen*, p., نورلو *nourlu*, a-t., adj.

ÉCLAIRER, répandre de la clarté, ايدنلق ا ويرمك *aïdynlyq e*, *virmek*, نورلندرمق *nourlandurmaq*; — faire comprendre, اڭلتمق *anlatmaq*; — faire des éclairs, شمشكلمك *chimcheklemek*, ييلدرامق *iyldiramaq*, v.

ÉCLAIREUR, چارقجی *tcharqadji*, s.

ÉCLANCHE, cuisse de mouton, قويون بودی *qouïoun boudi*, s.

ÉCLAT, fragment, پارە *parè*, قرندی *qyrenti*; — de bois, هيمەريز *himèriz*; — bruit, fracas, كورلتی *gueurulti*; — éclat de rire, قهقهە *qahqaha*; — lueur, splendeur, ايدن *aïdin*, t., روشنلق *rouchenliq*, p-t.; — gloire, رونق *revnaq*, نام *nam*, p., s.

ÉCLATANT, qui a de l'éclat, ايدنلو *aïdinlu*, شعلە ويرجی *cheulè viridji*; — qui fait du bruit, شماطە ايدن *chamata iden*, p-t., adject.

ÉCLATER ou S'ÉCLATER, se fen-

dre par éclat, قرلمق *qyrilmaq*, چاتلامق *tchiatlamaq*, يارلمق *ïarylmaq*; — faire grand bruit, كورلدمك *gueuruldemek*, پاتلمق *patlamaq*, t.; — paraître, devenir public, ظهوره كلمك *zouhourè guelmek*, a-t., قوپمق *qopmaq*; — briller, reluire, يلدرامق *iyldyramaq*, يلابيمق *ïalabimaq*, شعلهلنمك *cheulèlenmek*; — éclater de rire, پك كولمك *pek gulmek*, قهقهه ايله كولمك *qahqaha ïlè gulmek*, verb.

Éclipse, effet produit par une —, تكسيف *tekçif*, a.; — éclipse de soleil, كون كونش طوتلمهسي *gun*, *gunech toutoulmaçi*; — de lune, اي طوتلمهسي *aï toutoulmaçi*, t.; — de l'un ou de l'autre, خسوف *khouçouf*, كسوف *kuçouf*, a., s.

Éclipsé, طوتلمش *toutoulmuch*, t., منكسف *munkeçif*, a., adj.

Éclipser, intercepter la lumière d'un astre, كسف تكسيف ا *kesf*, *tekçif e*, v.

Écliptique, طريق شمس *tariqi chems*, a., s.

Éclisse, قرلمش عضوي دايندران تحتهجك *qyrilmich azouï daïnduran takhtadjik*, s.

Éclisser, قرلمش عضوي تحتهجك ايله دايندرمق *qyrilmich azouï takhtadjik ilè daïandurmaq*, verb.

Écloppé, اقساق *aqsaq*, طوپال *topal*, adj.

Éclore, en parlant des oiseaux, يومورطهدن چقمق *ïoumourtaden* *tchiqmaq*; — des fleurs, ... *atchilmaq*, v.

Écluse, صو بندي *sou b*... p-t., s.

École, où l'on enseigne, ... *mekteb*, p., تعليم خانه *taalim nè*, a-p.; — secte, مذهب *me*... a., s.

Écolier, مكتب اوغلاني *m*...*khteb oghlani*, a-t., شاكرد *cha*... p-t., s.

Éconduire, ايله بركمسهيه ... *oussoul ilè bir seïè ïol virmek*, a-t., v.

Économat, خرجك ... منصبي پهيهسي *vekili khan*... *mancebi*, *païèci*, s.

Économe, ménager, ...ار *khanèdur*, p., adj.

Économe (l') d'une mai... d'un établissement, ...كيل خرج ...*kili khardj*, a., s.

Économie, خانهدارلق *kh*...*darliq*, p-t., چركسلك *tcherk*... امساك *imçak*, s.

Économiquement, ...ارلقله ...*khanèdarliqilè*, p-t., امساكله ...*çaqlè*, adv.

Économiser, خانهدارلق ا ...*nèdarliq e*, p-t., امساك ا *im*... a-t., صقلمق *saqlamaq*, v.

Écorce, قبوق *qabouq*; — ...bre, اغاج قبوغي *aghadj qab*... subst.

Écorcer, قبوغي صويمق *q*...*ghi soïmaq*, قبوق چقرمق *q*... *tchiqarmaq*, v.

Écorcher, dépouiller de la peau, دری یوزمک صویمق derii ïuzmek, soïmaq, tchiqyrmaq; — enlever légèrement la peau, سیرمق syrmaq; — faire payer très-cher, پک بهالو صاتمق pek behalu satmaq, v.

Écorcherie, صالخانه salkhanè, p., s.

Écorcheur, سلاخ sellakh, a., دری صویجی derii soïdji, s.

Écorchure, سیرق siryq, s.

Écorner, rompre les cornes, بوینز قیرمق boïnouz qyrmaq; — couper, casser l'angle ou les angles, بر نسنه نک اوجن یا کوشه لرین قیرمق bir nesnènun oudjoun ïa keuchèlerin qyrmaq, v.

Écornifler, دال قاوقلقله کچنمك dal qavouqliqlè guetchinmek, v.

Écornifleric, دال قاوقلق dal qavouqliq, s.

Écornifleur, دال قاوق dal qavouq, t., مفت خور muft khor, p., s.

Écosser, قبوق چقرمق qabouq tchiqarmaq, v.

Écot, عارفانه arifanè, a-p., vulg. عرفانه irfanè, ou رفنه rèfènè, شراب اقچه سی charab aqtchèçi, s.

Écouer, قویرق کسمك qouïrouq kesmek, v.

Écoufle, چایلاق چیلاق tchaïlaq, دولنکچ dulenguetch, s.

Écoulement de l'eau, صو اقمقلغی aqmaqlighi, s.

Écouler, اقمق aqmaq, دوکلمك deukulmek, صیرلمق syrylmaq; — faire écouler, صولری اقتمق souleri aqytmaq, صویه یول قازمق souïè ïol qazmaq. — S'écouler, en parlant de l'eau, یوقریدن اقمق دوشمك انمك ïoqariden aqmaq, duchmek, inmek, طاشمق tachmaq; — en parlant du temps, کچمك guetchmek, سورمك surmek, v.

Écourter, قصالتمق qyssaltmaq, v.

Écoute, کیزلو اشیدجك یر guizlu ichidedjek ïer, s. — Être aux écoutes; کیزلو یرده اشتمك guizlu ïerdè ichitmek, v.

Écouter, entendre, اشتمك ichitmek; — quelqu'un, ce qu'il dit, دکلمك dinlemek; — prêter l'oreille, قولاق طوتمق اورمق qoulaq toutmaq, ourmaq; — suivre les conseils, اوکت نصیحت سوز طوتمق euguïut, nassih, seuz toutmaq. — S'écouter, être trop attentif à sa santé, کندوسنی حددن زیاده قیرمق guenduçini hadden ziadè qaïrmaq, v.

Écoutilles, کمی انبرینك اغزی guemi embarinun aghzi, s.

Écouvillon, پاچاوره سپرکه سی patchavra supurguèçi, s.

Écouvillonner, پاچاوره سپرکه سیله تمیزلمك patchavra supurguèçilè temizlemek, v.

ÉCRAN, اوجاق اتش پردهسی *odjaq, atech perdèçi*, s.

ÉCRASER, بصمق *basmaq*, ازمك *ezmek*, صيمق *symaq*, v.

ÉCRÉMER, سدك قيمغنى المق *sudun qaïmaghyni almaq*, v.

ÉCREVISSE, de mer, استاقوس *istaqos*, g.; — d'eau douce, يڭكج *ïenguetch*, t., s.

s'ÉCRIER, بك چاغرمق *pek tchaghirmaq*, v.

ÉCRIN, حقه *hoqqa*, جواهر صندوغى *djevahir sandoughi*, a-t., subst.

ÉCRIRE, يازمق *ïazmaq*, t., تحرير ا *tahrir e*, a-t.; — composer, انشا ا *incha e*, a-t. — S'écrire, avoir commerce de lettres avec un autre, مكتوبلشمك *mektoublechmek*, a-t.; — être écrit, يازلمق *iazilmaq*, v.

ÉCRIT, يازو *ïazou*, t., كتاب *kitab*, a., s.

ÉCRITEAU, يافته *ïaftè, ïafta*; — qui indique un logement ou une maison à louer, كرايه ويرلجك اوك قپوسنده اصلان كاغد *kiraïè virilèdjek evun qapoucindè assilan kiaghid*, s.

ÉCRITOIRE, qui renferme les choses nécessaires pour écrire, قبور *qoubour*, قلمدان *qalemdan*, s. *Voy.* ENCRIER.

ÉCRITURE, action d'écrire, يازو *ïazou*, يازمه *ïazma*, t., كتب *ketb*, a.; — caractère, main de chaque personne, خط *k*

يازو *ïazou*, s.

ÉCRIVAIN, يازيجى *ïa*
auteur, مؤلف *mu'ellif*, :

ÉCROU, trou dans lequ
une vis, بورمه دليكى *bo*
ligui; — acte d'emprison
حبس سندى *habs senedi*,

ÉCROUELLES, اور *our*
siradjè, s. — Qui a les —,
siradjèlu, s.

ÉCROUER, دفترينه
يازمق *zindandji defterinè*
verb.

ÉCROUIR, روق ايكن
چكيجلمك *maadenler s*
tchekidjlemek, v.

ECROULEMENT, قهقلق
lyq, يقلمقلق *iyqylmaqlyq*,

s'ÉCROULER, يقلمق *i*
verb.

ÉCROUTER, قبوغنى
چقرمق قالدرمق *ekmegu*
ghini tchiqarmaq, qaldurm

ÉCRU, خام *kham*, p.

ÉCU, bouclier, قالقان
t.; — armoirie, نشان
p.; — monnaie, pièce
francs de France, piast
pagne ou talaris d'All
ريال *rial*, s.

ÉCUEIL, قيا *qaïa*, قيا
denizdèki qaïa, s.

ÉCUELLE, چناق *tcha*

ÉCUELLÉE, طولوسى
bir tchanaq dolouçi, s.

Éculer, پاپوجك اوكچه سنی قرمق بوزمق *papoudjun euktchècini qyrmaq*, *bozmaq*, v.

Écumant, كوپكلو *keupuklu*, adj.

Écume, كپوك كوپك *keupuk*; — de mer, دكز كوپكی *deniz keupugui*, s.

Écuménique, *Voy.* Œcuménique.

Écumer, jeter de l'écume, كوپرمك *keupurmek*; — ôter l'écume, كوپك المق *keupuk almaq*, v.

Écumeur, pirate, ازباندید *izbandid*, دكز خیرسزی *deniz khirsizi*, s.

Écumeux, *V.* Écumant.

Écumoire, كبچه *keptchè*, t., كفگیر *kefguir*, p., s.

Écurer, تمیزلمك *temizlemek*; — la vaisselle, مطبخ آلاتنی سلمك *matbakh alatini silmek*, v.

Écureuil, تیین *teïin*, تیون *teïioun*, سنجاب *sendjiab*, vulg. *zindjiab*, a., s.

Écurie, آخور *akhor*, a-t., اصطبل *ystabil*; — garçon, valet d'écurie, آخور اوغلانی *akhor oghlani*, s.

Écusson, *V.* Armoirie, Écu.

Écussonner, *V.* Enter.

Écuyer, gentilhomme porte-épée, سلاحدار *silahtar*, vulg. *silihtar*, p.; — intendant de l'écurie d'un prince, امیراخور *emiri-akhor*, vulg. *mir akhor*, et popu-lairement *imrokhor*; — grand —, بیوك آمیراخور *buïuk imrokhor*, t-a-p.; — écuyer tranchant, intendant de la table du sultan, چاشنیكیرباشی *tchachniguirbachi*, a-p-t., s.

Édenté, دیشلری قرلمش دوكلمش *dichleri qyrilmich*, *deukulmuch*, دیشسز *dichsiz*, adj.

Édenter, دیشلرینی قرمق *dichlerini qyrmaq*, دیشسز ا *dichsiz e*, verb.

Édifiant, qui porte à la vertu, هنر و فضیلة اوكردیجی *huner ve fazilet eugredidji*, a-t., adj.

Édificateur, بنا ایدیجی *bina ididji*, a-t., بانی *bani*, a., s.

Édification, d'un temple, عمارت ایتمكلك *imaret itmeklik*, a-t., عمارت *imaret*, a.; — bon exemple, ایو عبرت *eïu ibret*, a-t., عبرت *ibret*, a., s.

Édifice, بنا *bina*, a., یاپی *ïapi*, یاپو *ïapou*, s.

Édifier, موجب عبرت ا *moudjib ibret e*, a-t., v.

Édit, خط شریف *khatti cherif*, a., s.

Éditeur, بر مؤلفك كتابنی دوزلدرن و بصدرن *bir muellifun kitabini duzelduren ve basturen*, s.

Édition, كتابك بصلمسی *kitabun bassilmaçi*, s.

Édredon, قاز تویلری *qaz tuïleri*, subst.

Éducation, physique,

بسلمکلك *beslemeklik*, t.; — physique et intellectuelle, تربیه *terbïiè;* — usage, politesse, ادب *edeb*, a., s.

Éfaufiler, بر شریتك ایپکنی چقرمق *bir chiritun ipeguini tchiqarmaq*, v.

Effaçable, محوی ممکن *mahwi mumkin*, a., adj.

Effacer, ôter la forme, l'empreinte, بوزمق *bozmaq;* — raturer, چزمك *tchizmek;* — effacer en grattant, قازیمق *qazimaq*, محو ا *maho e*, a-t.; — ôter, annuler, چقرمق *tchiqarmaq*, t., محو ا *maho e*, a-t., v.

Effaçure, محو *maho*, a., s.

Effaré, یاوزلنمش *ïavouzlanmich*, شاشنمش *chachinmich*, adj.

Effarer, یاوزلمق *ïavouzlamaq*, شاشرمق *chachirmaq*, v.

Effaroucher, قورقتمق *qorqoutmaq*, یاوزلتمق *ïavouzlatmaq*, اورکتمك *eurkutmek*. — S'effaroucher, اورکمك *eurkmek*, قورقمق *qorqmaq*, v.

Effectif, کرچك *guertchek*, adj. — Deniers effectifs, نقد اقچه *naqt aqtchè*, s.

Effectivement, کرچك *guertchek*, t., حقیقت *haqiqat*, a., adverb.

Effectuer, باشه چقرمق *bacha tchiqarmaq*, عمله کترمك *amelè gueturmek*, بتورمك *biturmek*, v.

Efféminé, مؤنث *muennes*, t., مخنث *moukhannes*, a., adj.

Efféminer, ...ندرمك
aorètè deundurmek, t., ا...
muennis e, a-t. — S'effé...
عورت کبی او... *aoret guibi ol*,

Effervescence, ...وشش
chich, جوشی *djouchi*, s.

Effet, ce qui est pro...
une cause, اثر *ecer*, فرع *f*...
exécution, عمل *amel;* — ...
نتیجه *netidjè*, a.; — une l...
change, پولیچه *politcha*. —
biens effectifs, مال *mal*,
emlak, a.; — effets mobi...
اواوادانلغی *ev avadanlighi*
gage, روبا *rouba*, s. — E...
فی الواقع *fil-vaqy*, a., ن...
guertchekten, adv.

Effeuiller, ...وکترمك
یپراق *ïapraq deukturmek*,
بودامق *boudamaq*. — S'ef...
اغاج یپراقلری دوشمك *ag*...
praqleri duchmek, ...لنمك
zallenmek, بودانمق *boud*...
verb.

Efficace, عمللو *amell*...
کافی *kiafi*, مؤثر *muessir*, a...

Efficacement, ... ایله ...
feret ilè, عمل تأکید ایله *a*...
kid ilè, a-t., محکم *muhk*...
adverb.

Efficacité, کفرت *kef*...
amel, اثر *ecer*, a., s.

Efficiente, cause, لیه...
ylleti faïliiè, a., s.

Effigie, ...صورتی
... تصویری *kichinunun soure*...
t-a., s.

Effigier, تصویرا *tasvir e*, a-t., verb.

Effilé, اوزون بویلو *ouzoun boïlu*, adject.

Effiler, دفتکلمک *teftiklemek*. — S'effiler, دفتکلنمک *teftiklenmek*, v.

Efflanquer, ارقلمق *ariqlamaq*, v.

Effleurage, دری سیرمه سی *deri sirmèçi*, s.

Effleurer, دری سیرمق *deri sirmaq*, v.

Effleurir, اچلمق *atchilmaq*, چچکلنمک *tchitcheklenmek*, v.

Efflorescence, ter. de botan., floraison, نباتك چچکلنمسی *nebatun tchitcheklenmèçi*; — ter. de chimie, *Voy.* Moisissure.

Effondrer, قرمق *qyrmaq*, یقمق *iyqmaq*, v.

Effondrilles, چوکك *tcheukuk*, پوصه *pouça*, s.

s'Efforcer, چالشمق *tchalichmaq*, دورشمك *duruchmek*, t., سعی جد و جهدا *saï, djidd u djehd e*, a-t., v.

Effort, سعی *saï*, جدّ *djidd*, جهد *djehd*, a., اهتمام *ihtimam*, s.

Effraction, قریش *qyrich*, قرمقلق *qyrmaqliq*, s.

Effrayant, قورقولو *qorqoulu*, قورقجق *qorqadjaq*, adj.

Effrayer, اورکتمک *eurkutmek*, قورقتمق *qorqoutmaq*. — S'effrayer, قورقو المق *qorqou almaq*, اورکمك *eurkmek*, v.

Effréné, ضبطسز *zabtsiz*, a-t., نامضبوط *namazbout*, p-a., adj.

Effroi, قورقو *qorqou*, s.

Effronté, عارسز *arsiz*, a-t., adject.

Effrontément, عارسزلغله *arsizlighilè*, a-t., adv.

Effronterie, عارسزلق *arsizliq*, یوزسزلك *ïuzsizlik*, t., ادبسزلك *edebsizlik*, a-t., s.

Effroyable, qui cause de l'effroi, قورقولو *qorqoulu*, قورقنج *qorqoundj*, t., هولناك *hevilnak*, p.; incroyable, انانلمیجق *inanilmaïadjaq*, t., adj.

Effroyablement, فوق الحدّ *feoqul hadd*, حددن تجاوز *hadden tedjavuz*, a-t., adv.

Effusion, دوکلمکلك *deukulmeklik*, دوکلش *deukulich*, t., رشحة *rechhat*, a., s.

Égal, pareil, برابر *beraber*, بر بر *bir bir*, مساوی *muçavi*; — qui est toujours le même, دایما براولان *daïma bir olan*; — uni, دوز *duz*, adj. — L'égal de quelqu'un, اقران *aqran*, نظیر *nazir*, a., s.

Également, برابرجه *beraberdjè*, برابر *beraber*, t., علی التسویه *al-essevïè*, a., adv.

Égaler, aplanir, برابرا *beraber e*, دوزا *duz e*; — rendre égal, برابرلمك *beraberlemek*, برابرا *beraber e*, تسویه ا *tesvïè e*, a-t.; — être égal, برابراو *beraber ol*, v.

Égaliser, برابرلمك *beraber-*

lemek, دوزا *duz e*, دمدوزا *dum-duz e*, v.

Égalité, برابرلق *beraberliq*, يكسانلق *ïeksanlik*, p-t., سويّة *se-vïïet*, a., s.

Égard, attention, دقّت *diq-qat*; — considération, déférence, رعايت *riaïet*, اعتبار *iitibar*, a., s. — Avoir égard à quelqu'un, كوزتمك *gueuzetmek*; — considé-rer, ملاحظه ا *mulahaza e*, a-t., v. — Par égard pour vous, خاطركز ايچون *hhatiriniz itchoun*.

Égarement, ازمقلق *azmaqliq*, t., ضلال *zalal* ضلالة *zalalet*, a., s.

Égarer, mettre hors du droit chemin, ازدرمق *azdurmaq*, يولى ازدرمق *ïoli azdurmaq*, شاشرمق *chachurmaq*; — une chose, غايب ا *ghaib e*, ضايع ا *zaïi e*, a-t. — S'é-garer, يولدن شاشمق *ïolden chach-maq*, يولى شاشمق *ïoli chachmaq*; donner dans une erreur, ياكلمق *ïanilmaq*; — se perdre, ضايع او *zaïi*, غايب او *ghaïb ol*, a-t., v.

Égayer, سوندرمك *sevindur-mek*, مسرورا *chin*, شين *mesrour e*, كيف ويرمك *keïf virmek*, a-t. — S'égayer, سونمك *sevinmek*,

Églantier, استرون *istiroun*, بوكرتلن اغاجى *beugurtlen aghadji*, subst.

Églantine, جلنسرين *djulnes-rin*, كل نسرين *gul nesrin*, p-t., s.

Église, كليسا *keliça*, vulg. كنيسة *kaniçet*, g., s.

Éclogue, چوبان تركيسى *čo-ban turkygy*, s.

Égoïsme, انانيّت *in* a., s.

Égoïste, اهل انانيّت *e niïet*, a., s.

Égorger, بوغازلمق *bo maq*, v.

s'Égosiller, بوغلمق *boghoulmaq*, v.

Égout, سوپرنديلك *sup lik*, s.

Égoutter et s'Égou داملمق *damlamaq*, v.

Égouttoir, سوزك *se*

Égratigner, يرتمق قرملمق *qyrmalamaq*, *tyrmalamaq*, v.

Égratignure, مقلق *maqliq*, s.

Égrener, لرى چقرمق *neleri tchiqarmaq*, v.

Égrillard, كوزلو *gueuzlu*, s.

Égriser, برينه سلوب پرداهلمك *elmaslar rinè silup perdahlemek*, v.

Égrugeoir, à sel, طوغرايجق هاونجق *touz djaq havendjiq*; — à sucr *rendè*, s.

Égruger, طوغرامق *maq*, اواتمق *ouvatmaq*, *lamaq*, v.

Égueuler, امزكى برباردغك اغزينى قرمق *glun emzegui ïa bir bardag zini qyrmaq*, v.

[redacted]

Égypte, مصر *myssr*, *myssyr*, subst.

Égyptien, مصرلو *myssyrlu*, s.

Eh! interject. d'admiration et de surprise, واى وى *vaï.*

Éhonté, عارسز *arsiz*, a-t., adj.

Élaboration, مصنع اولمقلق *moussani' olmaqliq*, a., s.

Élaborer, تقيد ايله ايشلمك *téqaïud ilè ichlèmek*, مكمّل ا *mukemmel e*, a-t. — S'élaborer, ازر ازر تكميل اولنمق *azar azar tekmil olounmaq*, a-t., v.

Élaguer, اغاجلرك بعض بوداقلرى كسمك *aghadjlarun baazi boudaqlari kesmek*, بودامق *boudamaq*, v.

Élagueur, بودايجى *boudaïdji*, subst.

Élan, animal, صغن *syghyn*, subst.

Élan, mouvement subit avec effort, صالش *salich*, حمله *hamlè*; — saut, صچرايش *sitchraïch*, s.

Élancé, اينجه بويلو *indjè boïlu*, adject.

Élancement, mouvement impétueux, حدّتلو كسكين حركت *hiddetlu*, *keskin harèket*; — douleur vive et aiguë, بيوك كسكين اغرى *büük*, *keskin aghry*, s.

Élancer, اغرمق *aghyrmaq*. — S'élancer, اتلمق *atylmaq*, بر يره اوچمق *bir ïèrè outchmaq*, v.

Élargir, كيكدرمك *guèin-durmek*, يايمق *ïaïmaq*, بوللمق *bollamaq*, آچمق *atchmaq*, بصيلمق *ïassylamaq*, ا كيك بول *guèin*, *bol e*. — S'élargir, بصيلنمق *ïassylanmaq*, بوللنمق *bollanmaq*, verb.

Élargissement, augmentation de largeur, بوللمقلق *bollamaqlyq*, بوللق *bollyq*; — délivrance, قورتارش *qourtarich*, خلاص *khalas*, اطلاق *itlaq*, a., s.

Élargissure, كيكلك *guèinlik*, s.

Élasticité, قوّت تحوّليه *qouvvèti tèhavvulïè*, a., s.

Élastique, تحوّلى *tèhavvuli*, a., adj.

Électeur, اوكرنليجى *eugurtlèidji*, t., اختيار ايديجى *ikhtiar ididji*, a-t., s.

Électif, اختيار اولنجق *ikhtiar olounadjaq*, a-t., adj.

Élection, اختيار *ikhtiar*, انتخاب *intikhab*, a., s.

Électorat, سابقا نمچه ايالتنك بككلكى *sabiqa nemtchè ëialètinun bèïligui*, s.

Électricité, جسملرك برى برى ايله سورلدقده قوّت جاذبيته لرى *djesmlèrun biri biri ilè surulduqta qouvvetti djazibiïèlèri*, s.

Électrique, جاذبى *djazibi*, جاذب اولان *djazib olan*, adj.

Électriser, برنسنه ده قوّت جاذبيه اظهار ا *bir nesnèdè qouvveti djazibiïè izhar e*, a-t., v.

Électuaire, معجون *ma'djoun*, a., s.

Élégamment, كوزل *guzel*, t., لطافتله *lètafetlè*, a-t., adv.

Élégance, politesse du langage, بلاغت *bèlaghat*, اصطلاح *istilah ;* — agrément, charme, لطافت *lètafet*, a., كوزللك *guzel-lik ;* — délicatesse, ظرافت *zèrafet ;* — parure, زينت *zinet*, a., s.

Élégant, dans les manières, كوزل *guzel*, t., لطيف *latif ;* — recherché dans la parure, مكلف *mukellef*, مزين *muzèïien ;* — dans la manière de parler, مصطلح *moustalih*, ميركلام *miri kèlam ;* — discours fort, پك اصطلاحلوكلام *pek istilahlu kèlam*, a-t., adj.

Élégiaque, قصيده يه منسوب *qassidèïè mensoub*, a-t., adj.

Élégie, قصيده *qacidè*, عشق وملالته منسوب بيتلر *ichq u mèlalètè mensoub bèïtler*, a-t., s.

Élément, عنصر *ounssour*, p-t., عناصر *anassyr*, a., s.

Élémens, principes des sciences, اصول *oussoul*, a., s.

Éléphant, فيل *fil*, a., s.

Élévation, action d'élever, يوقرى قالدرمسى *ïoqary qaldurmaçi ;* — hauteur, dignité, يوكسكلك *ïukseklik*, ارتفاع *irtifa'*, رفعة *rifa't*, a. ; — lieu élevé, يوكسك ير *ïuksek ïèr*, ديه *tèpè ;* — élévation de la voix, آواز قالدرمسى *avaz qaldurmaci*, s.

Élève, شاكرد *chaguird*, p-t., subst.

Élevé, يوجه *ïudjè* ... *ïuksek*, t., رفيع *rèfi'*, a.

Élever, lever en ha... *qaldurmaq*, ...چقرمق *tchiqarmaq*, يوجه لك ... — bâtir, بنا ا *bina e*, *ïapi ïapmaq ;* — élever ... عمارت ا *imaret e*, a-t. ; ... قالدرمق *qaldurmaq*. ... *mek ;* — nourrir, ... *mek ;* — donner de l' ... تعليم ا *talim e*, ... بيه ا ... a-t. ; — faire naîtr... قوپرمق *qoparmaq*, ... *durmaq ; V.* Exciter. قالدرلمق *qaldurïl...* ... چقمق *ïoqary tchiqma...* dignité ou de toute aut... ارتقاع بولمق *irtifa' bo...* — en parlant de la pe... *qabarmaq*, ...ينشمك ... verb.

Élevure, ...بارجق ... subst.

Élider, تحفيف ا ... *t...* verb.

Éligible, اولنجق ... *tikhab olounadjaq*, adj...

s'Élimer, *Voy.* s'É...

Éliminer, چقرمق ... *chari tchiqarmaq*, v.

Élingue, بندرمك ... يدن چقرجق اورغان ... *guèmïè indurmek*, *ïa gu...* *qaradjaq orghan*, s.

Élire, چمك ... اورندلمك ... *eurund...* انتخاب ا *intikhab e*, ...

Élision, حرفك چقرمسی *harfun tchiqarmaçi*, s.

Élite, هر نوع انسانك ايوسی *her nevi' insanun eïuçi*, هر جنسك ايوسی *her djinsun eïuçi*, a-t.; — troupe d'élite, گزيدۀ عسكر *guzidè asker*, a-p., s.

Élixir, اكسير *iksir*, a., s.

Elle, او *o*, اول *ol*, بوقری *bou qary*, pron.

Ellébore, بوينز اوتی *boïnouz oti*, t., خربق *kharbaq*, a., s.

Ellipse, t. de géom., هندسۀ شكلی *hendècè chekili*, a-t.; — retranchement d'un ou de plusieurs mots, حذف الكلام *hazf ul-kelam*, a., s.

Élocution, سويليش *seuïleïch*, t., نطق *noutq*, a., s.

Éloge, مدح *medh*, نعت *naat*, a., s.

Éloigné, اوزاق *ouzaq*, ايراق *iraq*, t., بعيد *ba'id*, a., adj.

Éloignement, اوزاقلق *ouzaqlyq*, ايراقلق *iraqlyq*, t., بعد *bu'ud*, a.; — départ, قالقش *qalqich*, گيدش *guidich*; — aversion, كوكلسزلك *gueunulsizlik*, اوصكلك *ousounlik*, t., اعراض *iiraz*, a., s. *Voy.* Absence.

Éloigner, écarter une chose, une personne d'une autre, ايرمق *aïrmaq*, اراقلمق *iraqlamaq*, اوزاق *ouzaq*, اراق *iraq e*, t., ابعاد ا *ib'ad e*, a-t.; — retarder, اكلندرمك *eglendurmek*, اوزاتمق *ouzatmaq*, t.; — tirer en longueur, اوزاغه صالمق *ouzagha salmaq*, تاخير ا *teekhir e*, a-t. — S'éloigner, اراقلنمق *iraqlanmaq*; — se retirer, چكلمك *tchekilmek*, كرو چكلمك *guiru tchekilmek*; — s'absenter, غايب او *ghaïb ol*; — s'éloigner des autres, ايرلمق *aïrilmaq*, v.

Éloquemment, فصاحتله *fassahatilè*, a-t., adv.

Éloquence, فصاحت *fassahat*, بلاغت *belaghat*, a., كلامك اداسی *kelamun edaçi*, a-t., s.

Éloquent, فصيح *fassih*, فصيح الكلام *fassih ul-kelam*, a., دلباز *dilbaz*, p., ايو سويليجی *eïu seuïleïdji*, adject.

Élu, choisi, اختيار اولنمش *ikhtiar olounmich*, ممتاز *mumtaz*; — l'élu de Dieu, Mahomet, مصطفی *mousstafa*; — les élus, اهل جنت اولانلر *ehli djennet olanlar*, a-t., s.

Éluder, قاچنمق *qatchinmaq*, t., اجتناب ا *idjtinab e*, a-t., v.

Élysée, قهرمان وفضلا اولانلرك اولمدنصكره كيدجكلرك جنتی *qahreman ve fouzala olanlarun eulumdensonra guidedjeklerun djenneti*, s.

Émail, مينا *mina*, p-t., صواد *savat*, s.

Émaillé, مينالو *minalu*, p-t., صواتلو *savatlu*, adj.

Émailler, مينالمق *minalamaq*, مينا ا *mina e*, p-t., صواد سورمك *savat surmek*, v.

Émailleur, مينا ايديجی mina

ididji, مينالايجى *minalaïdji*, p-t., subst.

Émaillure, مينالق *minaliq*, ميناسى *minaçi*, s.

Émanation, d'un corps quelconque, سزش *sizych*, زهش *zehich*; — d'un ordre, صدور *soudour*, صادر اولمقلق *sadir olmaqliq*, a-t., subst.

Émancipation, وصى حكمندن چقرمقلق *vassi hukminden tchiqarmaqliq*, s.

Émanciper un mineur, وصى حكمندن چقرمق *vassi hukminden tchiqarmaq*. — S'émanciper, ضبطسزلك ا *zabtsizlik e*, ترك ادب ا *terki edeb e*, a-t., v.

Émaner, اقمق *aqmaq*, چقمق *tchiqmaq*; — en parlant d'un ordre, d'un firman, صادر اول *sadir ol*, a-t., v.

Émarger, كناردە حاشيەدە يازمق *kenardè hachïèdè ïazmaq*, a-t., v.

Embabouiner, داداندرمق *dadandurmaq*, يملمك *ïemlemek*, verb.

Emballage, دنك ايلمسى *denk ëilemeçi*, دنكلمكلك *denklemeklik*, s.

Emballer, دنكلمك *denklemek*, بوغچەلمق *boghtchialamaq*, v.

Emballeur, دنك بغليجى *denk baghlaïdji*, s.

Embarcation, كوچوجك كمى *kutchudjik guemi*, كميجك *guemidjik*, قايق *qaïq*, s.

Embargo, ـ اليقومقلغى *guemilerun alyqomaqlighi*,
Mettre un —, ـلرى اليقومق *mileri alyqomaq*, ـ چقرمق *dumenleri tchiqarmaq*, v.

Embarquement, d'un[e per]sonne, كمى يە بنمسى *guem[i]meçi*; — d'une chose, ـحميل *mil*, a., s.

Embarquer, quelqu'un, بندرمك *guemiïè bindurm*[*ek*], des objets, des marcha[ndises], كمى يە قومق يوكلمك *guem*[...]*maq*, *ïuklemek*. — S'emba[rquer], se mettre en mer, ـيرمك [...] بنمك *guemiïè guirmek*, *bin*[...] dans une affaire, قرشمق [...] كيرشمك *bir ichè qarichma*[...]*richmek*, v.

Embarras, empêche[ment], طوتق *toutouq*, t., مانع [...] ممانعت *mumaneat*, a.; — tr[...] تعرض *tearrouz*, t.; — peine, [...] *çiqlet*; — embarras de rue, غلبەلق *ghalabaliq*, s.

Embarrassant, ـغراولان *mani ve aghyr olan*, a-t., a[...]

Embarrassé, ـنع اولنمش *olounmich*, مانع اولمش *m*[...]*mich*, a-t., طوتقن *toutqoun*[...]

Embarrasser, les chemin[s], [...] سد ا *ïoli sedd e*, قپامق *qap*[...] a-t.; — accrocher, ـدرمك [...]*durmek*; — gêner, ـويرمك *siqlet virmek*. — S'embarr[asser], se mêler, قرشمق *qarichm*[...]

s'accrocher, الشمك *ilichmek*; — se soucier, قيرمق *qaïrmaq*, v.

EMBÂTER, سمرلمك *semerlemek*, v.

EMBAUCHER, كزلوجه عسكر دوشرمك *guizludjè asker devchirmek*, v.

EMBEAUMER un corps, تحنيط ا *tahnit e*, ميتك جسمنى قوخو ايله طولدرمق *meïtun djesmini qoukhou ilè doldourmaq*; — parfumer, تعطير ا *taatir e*, ايو قوقو نفح ا *eïu qouqou nefh e*, v.

EMBÉGUINER, فرجه ايله باش اورتمك *feredjè ilè bach eurtmek*, verb.

EMBELLIR, rendre beau, كوزل ا *guzel e*, كوزللتمك *guzelletmek*, زينتلمك *zinetlemek*; — devenir beau, s'embellir, كوزللنمك *guzellenmek*, v.

EMBELLISSEMENT, بزك *bezek*, t., زينت *zinet*, a., s.

EMBLAVER, بر تارلاده بغداى اكمك *bir tarlada boghdaï ekmek*, verb.

D'EMBLÉE, بر بردن *bir birden*, بر اوغردن *bir oghourden*, adv.

EMBLÈME, عبارت *ibaret*, a., subst.

EMBOITEMENT, كمكلرك چاتشى *guemiklerun tchatichi*, قاشمقلق *qachmaqliq*, s.

EMBOITER, قاشلمق *qachlamaq*, t., ظرفه قومق *zarfè qomaq*, a-t., verb.

EMBONPOINT, خوشلق *khochlyq*, دنج *dindj*, دنجلك *dindjlik*, اسن *ecen*, t., تندرستلك *tendurustlik*, p-t., تندرستى *tendurusti*, p., s.

EMBOUCHER, un instrument à vent, دودك چالمق اغزنه قومق *duduk tchalmaq*, *aghzina qomaq*; — un cheval, lui mettre le mors, اتك اغزنه كم قومق *atun aghzina guiem qomaq*; — quelqu'un, l'instruire, اوكرتمك *eugretmek*, پيشين ديويرمك *pechin déiuvirmek*, v.

EMBOUCHURE, d'un fleuve, d'une rivière, بوغاز *boghaz*; — d'un instrument, اغز *aghz*; — partie d'un mors de cheval, كمك اوجى *guemun oudji*, s.

EMBOURBER, چاموره بتدرمق *tchamoura batturmaq*, چامورلمق *tchamourlamaq*. — S'embourber, بتمق *batmaq*, v.

EMBOURRER, *V.* REMBOURRER.

EMBOURSER, صرّه يه قومق *sourrèïè qomaq*, كيسه لمك *kicèlemek*, verb.

EMBRASEMENT, يانغن *ïanghin*, t., حريق *hariq*, a., s.

EMBRASER, ياقمق *ïaqmaq*, ياندرمق *ïandurmaq*, كويندرمك *gueüiundurmek*, اتشى طوتشترمق *atechi toutouchturmaq*, طوتشترمق *toutouchturmaq*. — S'embraser, يانمق *ïanmaq*, ياقلمق *ïaqylmaq*, كوينمك *gueüiunmek*, طوتشمق *toutouchmaq*, v.

EMBRASSADE ou EMBRASSEMENT, قوجقلمقلق *qodjaqlamaqliq*,

قوجقلايش *qodjaqlaïch*, قوجش *qo-djich*, t., معانقه *mou'anaqa*, a., دراغوشلق *der aghouchlyq*, s.

Embrasser, serrer avec les bras, قوجق *qoudjmaq*, قوجقلهق *qoudjaqlamaq*, اغوش دراغوش ا *aghouch, der aghouch e;* — ceindre, environner, قوشاتمق *qouchatmaq*, قوشامق *qouchamaq*, قپلامق *qa-plamaq*, صارمق *sarmaq;* — con-tenir, renfermer, احاطه شمول اشتمال ا *ihata, chumoul, ichtimal e*, طوتمق *toutmaq*, برايشه ال اورمق *bir ichè el ourmaq*. — S'em-brasser, قوجشمق *qoudjouchmaq*, t., تعانق ا *teanouq e*, a-t., v.

Embrasure, de fenêtre, پنجره يري *pendjerè ïeri;* — ouverture dans un mur pour tirer le canon, طوپ اتلجق ديوار دلكلري *top ati-ladjaq divar delikleri*, s.

Embrener, مرداراملق *mourdar-lamaq*, پوخلمق *poukhlamaq*, v.

Embrocher, صپلامق *sapla-maq*, شيشه صانجهق *chichè sandj-maq*, v.

Embrouillement, قرشقلق *qa-richiqliq*, s.

Embrouiller, قرشترمق *garich-turmaq*. — S'embrouiller, قرشهق *qarichmaq*, v.

Embryon, جنين *djennin*, a., subst.

Embuches, پوسي *pouçi*, پوصو *pouçou*, t., كمين *kemin*, p., s. — Tendre des —, پوصو قورمق *pouçou qourmaq*, v.

Embuscade, پوصو *pouçou*, s.

s'**Embusquer**, se m embuscade, ويه كيرمك *çouïè guirmek*, v.

Émeraude, زمرد z vulg. *zumrud*, p-t., s.

Émeri, سنبادج *sumb* سنپاده *sumpadè*, p., s.

Émerillon, ل قوشي *qouchi*, دلوجه طوغان *d ghan*, s.

Émérité, امكدار *em* متقاعد *muteqa'id*, a., s.

Émerveillé, جبلنهش *lenmich*, يران اولهش *olmuch*, a-t., adj.

Émerveiller, لتمك *letmek*, برته برقمق *braqmaq*, a-t. — S'ém عجبلهك *adjeblemek*, *téaddjub e*, برتده قالمق *adjebtè haïrettè qalmaq*,

Émèse, حمس *hyms*, ville de Syrie, aujourd.

Émétique, طرطرمقي *qi*, اماتيقو *emetiqou*, s.

Émettre, ايه كترمك *gueturmek*, يوره كتورمك *rè gueturmek*, اظهار ا *izh* verb.

Émeut, قوش بوقي *q* subst.

Émeute, فتنه *fitnè*, *gha*, اختلال *ikhtilal*, a

Émier, **Émietter** اوانق *etmek ouoatmaq*,

Émigrant, يچ ايدن

itan, ترك وطن ديارايدن *terki vatan*, *diar iden*, a-t., s.

Émigration, كوچ *gueutch*, t., هجرت *hidjret*, ارتحال *irtyhal*, a., s.

Émigré, مهاجر *mouhadjir*, a., subst.

Émigrer, جلا وطن ا *djilaï vatan e*, ترك ديارا *terki diar e*, a-p-t., v.

Émincer, دلم دلم كسمك *dilim dilim kesmek*, v.

Éminemment, كمال مرتبه *kemali mertebè*, a., adv.

Éminence, petite hauteur, دپه *tepè*, دپه جك *tepèdjik*, s.

Éminent, élevé, يوكسك *iuksek*, t., رفيع *refi'*, a.; — excellent, اشرف *echref*, ممتاز *mumtaz*; — imminent, يقين *ïaqin*, مشرف *mechrif*, a., adj.

Émissaire, يوقلايجى *ïoqlaïdji*, مستخبر *mustakhbir*, a., كوزيجى *guezidji*, s.

Émission, اخراج *ikhradj*, اجرا *idjra*, a., s.

Emmagasiner, مخزنه قومق *makhzènè qomaq*, a-t., v.

Emmaigrir, *Voy*. Amaigrir.

Emmaillotter, قونداقلمق *qoundaqlamaq*, v.

Emmancher, صاپ قومق *sap qomaq*, كچرمك *guetchurmek*, verb.

Emmariner, كميه ادم قومق *guemiïè adem qomaq*, v.

s'Emménager, بر اوك *bir evun avadanlighini tachmaq*, v. اوادانلغنى طاشمق

Emmener, آلوب كوترمك *alup gueuturmek*; — avec soi, بله كوترمك *bilè gueuturmek*; — par force, زورله كوترمك *zorlè gueuturmek*, v.

Emmenotter, بلكچه قومق *bilektchè qomaq*, v.

Emmieller, بال ايله سورمك *bal ilè surmek*, v.

Emmuseler, يولار اورمق *ïoular ourmaq*, طاقمق *taqmaq*, يولارلمق *ïoularlamaq*, v.

Émollient, تليين ايدن *teliin iden*, a-t., adj.

Émolument, اصى *assi*, t., فايده *faïdè*, a., قزنج *qazandj*, s.

Émonder, les arbres, اغاج بودمق *aghadj boudamaq*: — nettoyer des graines, ايتلمق *aïtlamaq*, v.

Émondes, اغاجدن كسلمش بوداقلر *aghadjden keçilmich boudaqlar*, s.

Émondeur, بودايجى *boudaïdji*, subst.

Émotion, agitation, بولانقلق *boulaniqliq*; — de l'âme, اضطراب *yztirab*; — douce, رقت *riqqat*; — trouble, ازغونلق *azghounliq*, t., فتنه *fitnè*; — populaire, خلق فتنه سى *khalq fitnèçi*, s.

Émotter, سوركى سورمك *surgui surmek*, تارلا سوركلمك *tarla surgulemek*, كسكلرى قرمق *kecekleri qyrmaq*, v.

Émoucher, سککلری قوومق *sinekleri qovmaq*, یلپزه چالمق *ïelpezè tchalmaq*, یلپزه لمک *ïelpezèlemek*, v.

Émouchet, چاقر *tchaqyr*, s.

Émouchoir, سککلک *sin-eklyk*, یلپازه *ïelpazè*, t., s.

Émoudre, بلکو طاشی اوزرنه بلمک *belegu tachi uzerinè bilemek*, بلمک بلمک *bilemek*, v.

Émouleur, بچاق بلیجی *bitchiaq bilèïdji*, s.

Émousser, ôter la pointe ou le tranchant, قلاغی قلاغیسنی کیدرمک المق *qilaghy*, *qilaghiçini guidermek*, *almaq ;* — le goût, دادی آلمق کیدرمک *dadi almaq*, *guidermek*, قامشترمق *qamachturmaq*, شاشرمق *chachurmaq ;* — les arbres, en ôter la mousse, اغاجلرک یوصنی المق چقرمق *aghadjlerun ïossouni almaq*, *tchiqarmaq*, v.

Émouvoir, mettre en mouvement, قیلداتمق *qimildatmaq*, حرکته کتورمک *hareketè gueturmek*, a-t.; — causer de l'agitation dans l'âme, اضطراب ویرمک *iztirab virmek*, a-t., بولاندرمق *boulandurmaq*, v.

Empailler, garnir de paille, سمانله دوزمک صارمق *samanlè duzmek*, *sarmaq;* — des oiseaux, etc., قوش یا بشقه جانور پنبوق و اجزایله طولدرمق *qouch ïa bachqa djanver pambouq ve edjzaïlè doldurmaq*, v.

Empallement, زقلمقلق *zyqlamaqliq*, s.

Empaler, قازقلمق *qazyql*… قازغه اورمق *qazygha ourma*…

Empan, قارش قرش *qari*… شبر *chibr*, a., s.

Empanacher, چلمک… *sorghoutchlemek*, …ـه زینتلمک *sorghoutchlè zinet*… verb.

Empaqueter, وغچهلمق… *tchialamaq*, v.

s'Emparer, ضبط ا *zabt*… verb.

Empâter, طولدرمق… *khamour ilè doldourmaq*, … يدرمک *khamour ïedurmek*

Empaumer, قاپمق *q*… اوجله طوتمق *avoudjlè tout*…

Empêchement, مانع *ma*… *men'*, ممانعت *mumane*… توتق *toutouq*, s.

Empêcher, منع ا *men'e*, … *qomamaq*, مانع او *mani'ol*, … S'empêcher, ندینی ضبط ا … *guendi guendini zabt e*, … *saqynmaq*, v.

Empeigne, پابوج اوستی … *ustu*, s.

Empenné, ایله دونانمش … *ilè donanmich*, adj.

Empereur, ottoman … *padichah*, شاه *chah;* — so… en Europe, ایمپراطور *in*… Les Turcs et les puissa… Barbarie donnent égale… roi de France et aux en…

[redacted]

’Autriche, les titres
:t d’*imperator.*

نشاستەلمق *nichas-*
نشاستە ایلە سورمٔ *ni-*
nek, v.

frappé de la peste,
. يومر *ïoumourdjaqtan*
يورجقا *ïoumourdjaq-*
dachqun; — infecté,
ch, چورك *tchuruk*,

infecter de la peste,
يمو *ïoumourdjaqlu e*,
يمورجق اولاشمٔ *ïou-*
ichmaq, *oulachtur-*
dre la peste, يمورجق
ourdjaq tchiqarmaq;
quer une odeur in-
فنا *fena qoqmaq*, v.
R, ایاغی الشهك *aïa-*
قرشمق *garichmaq*,

-

تفخيم *tefkhim*, a., s.
UE, طنطرانی *tanta-*

OSE, ثابت كرا *sabit*
چوق سنە اولدرق
iraq idjarè, a-t., s.
OTIQUE, چوق سنە
اولدرق اجٔ *tchoq senè*
è mensoub, a-t., adj.
, ناحق يرە ضبط ا
ibt e, غصب ا *ghassb e*,

R, چوق يدرمك *tchoq*
S’empiffrer, حددن
iadden ziadè ïemek, v.

EMPILER, برى برى اوزرنە قومق *biri biri uzerinè qomaq*, يغمق *iyghmaq*, v.

EMPIRE, مملكت *memleket*, دولت *devlet;*— l’empire ottoman, عثمان مملكتی *osman memleketi*, ممالك عثمانيە *memaliki osmaniiè*, a., s.

EMPIRER, rendre pire, بتر ا *beter e*, ازدرمق *azdurmaq;* — devenir pire, بتر اول *beter ol*, v.

EMPIRIQUE, médecin qui ne suit que l’expérience, يالگز تجربە اوزرە معالجە ايدن حكيم *ïalniz tedjrubè uzrè moualedjè iden hekim*, s. *Voy.* CHARLATAN.

EMPLACEMENT, ير *ïer*, بوش ير *boch ïer*, ميدان *meïdan*, s.

EMPLÂTRE, مرهم *merhem*, s. — Mettre un —, مرهم اورمق قومق صارمق ياپشترمق *merhem ourmaq*, *qomaq*, *sarmaq*, *ïapichturmaq*, v.

EMPLETTE, الم *alum*, t., اشترا *ichtira*, a., s.

EMPLIR, دولدرمق طولدرمق *doldurmaq*, v.

EMPLOI, usage fait d’une chose, استعمال *isti’mal*, a., قولانمە *qoulanma;* — occupation, ايش *ich;* — service, خدمت *khizmet*, a.; — charge, office, منصب *manssib*, *mansseb*, خدمت *khizmet*, a., subst.

EMPLOYÉ à un usage, استعمال اولنمش *istimal olounmich*, مستعمل

musta'mel, a., قوللنمش *qoullan-mich*, adj. — Commis de bureau, خلفا *khalfa*, a., s.

EMPLOYER, mettre en usage, قوللنمق *qoullanmaq*, t., استعمال ا *istimal e*, a-t.; — quelqu'un, استخدام ا *istikhdam e*, خدمت ويرمك *khidmet virmek*, a-t., قوللنمق *qoullanmaq*. — S'employer, s'occuper à....., مشغول او *mechghoul ol*, a-t., چالشمق *tcha-lichmaq*, t., استخدام اولنمق *istikh-dam olounmaq*, a-t., v.

EMPLUMER des flèches, يلكلمك *ïeleklemek*. — S'emplumer, t. fam., s'enrichir, زنكين او *zenguin ol*, a-t., v.

EMPOCHER, t. fam., جبنه قومق *djebinè qomaq*, v.

EMPOIGNER, قاپمق *qapmaq*, طوتمق *toutmaq*, قاورامق *qavramaq*, v.

EMPOIS, نشاسته طوتقالى *ne-chasta toutqali*, s.

EMPOISONNÉ, زهرلنمش *zehir-lenmich*, p-t., adj.

EMPOISONNEMENT, زهرلمه *ze-hirlemè*, p-t., اغولمه *aghoulama*, subst.

EMPOISONNER, donner ou mettre du poison, زهرلمك *zehirlemek*, اوترمق *otarmaq*, اغولمق *aghou-lamaq*; — infecter, پك فنا قوقمق *pek fena qoqmaq*. — S'empoisonner, زهرلنمك *zehirlenmek*, كنديني زهرلمك *guendini zehirlemek*, p-t., verb.

EMPOISONNEUR, جى *lęïdji*, p-t., s.

EMPOISSER, قتلمك verb.

EMPOISSONNER, بر حوضه بالق قومق *bir so vouza baliq qomaq*; — u ض بالق ايله طولدرمق *vouz baliq ilè doldourma*

EMPORTÉ, violent, *ghoun*, اوكلو *euguèlu*, *tiz mizadj*, p-a., adj.

EMPORTEMENT, لق *ghounlyq*, t., قوة غضبيه *zabiiè*, a., s.

EMPORTER, porter dans un autre, تورمك *mek*, قالدرمق *qaldurm* dre, آلمق *almaq*, نمق — entraîner, كتورمك *gueturmek*; — emporte ردن بيلده آلمق ضبط ا *birden*, *bir oghourde maq*, *zabt e*, a-t.; — آلمق *almaq*, كتورمك *turmek*, t.; — emporte هجوم ايله آلمق ضبط ا *rich*, *hudjoum ilè alma* prévaloir, غالب او *gh* — peser plus, رجحه او *ol*. — L'emporter, ب *ust*, *ghalib ol*, بولمق *boulmaq*, a-t. — S طارلغنمق *darlyghan* دارلق *pek darylmaq*,

EMPOTER, چنه قومق *tcheumlek itchinè qoma*

EMPOURPRER, ال منوش ا *al, nmich e*, v.

EMPREINDRE, imprimer une figure, دامغلمق *damghalamaq;* — graver dans l'esprit, تاثیرا *tecçir e*, verb.

EMPREINT, دامغلنمش *damghalanmich;* — dans l'esprit, خاطر نشان اولمش *khater nichan olmich*, a-p-t., adj.

EMPREINTE, دامغه *damgha*, t., نشان *nichan*, p-t., اثر *ecer*, a., subst.

EMPRESSÉ, ardent, بجد *bedjid;* — diligent, مقيّد *mouqaïied*, a., adject.

EMPRESSEMENT, précipitation, عجله *adjlè;* — soin, zèle, تقيّد *teqaïiud*, اهتمام *ihtimam*, a., s.

s'EMPRESSER, يلمك *ïelmek*, t., مبادرت ا *mubaderet e*, a-t., v.

EMPRISONNÉ, حبس اولنمش *habs olounmuch*, a-t., محبوس *mahbous*, a., adj.

EMPRISONNEMENT, حبس *habs*, تحبّس *tehabbus*, a., طوتساقلق *toutsaqliq*, s.

EMPRISONNER, حبس ا *habs e*, a-t., زندانه قومق *zindanè qomaq*, p-t., v.

EMPRUNT, اودنج *eudundj*, اودنجلق *eudundjlyq*, t., قرض *qarz*, a.; — chose empruntée, عاريه *ariet*, vulg. *aïret*, عاريته آلنمش نسنه *ariètè alinmich nesnè*, a-t., s.

EMPRUNTÉ, قرض عاريته النمش *qarz, ariètè alinmich;* — qui n'est pas naturel, عاريتى *aïreti*, vulg. *eïreti*, a., adj. — Cheveux postiches, عاريتى صاچ *aïreti satch*, s.

EMPRUNTER, اودنج آلمق *eudundj almaq;* — de l'argent, قرض آلمق *qarz almaq;* — une chose, عاريته آلمق *ariètè almaq*, a-t.; — un nom, برآدى آلمق *bir adi almaq*, v.

EMPRUNTEUR, اودنج الجى *eudundj alidji*, s.

EMPUANTIR, فنا قوقتمق *fena qoqoutmaq*, چورتمك *tcheurutmek*, verb.

EMPYRÉE, عالم جبروت *alemi djebrout*, a., s.

EMPYREUME, يانمش ياغك قوقوسى *ïanmich ïaghun qoqouçi*, s.

ÉMU, متأثر *mutéessir*, مضطرب *mouztarrib*, a., قندرمش *qyndurmich*, adj.

ÉMULATEUR, اويجى *ouïdji*, انكل *enguel*, t., s.

ÉMULATION, غبطه *ghybta*, غيرت *ghaïret*, a., s.

ÉMULE, غبطه ايديجى *ghybta ididji*, s. *Voy.* ÉMULATEUR.

ÉMULSION, سد كبى قيو ورنكى اولان مبرّد شربت *sud güibi qoïiou ve rengui olan muberrid cherbet*, subst.

EN, prép., ده *dè*, ايچره *itchrè:* — il est en ville, شهرده در *cheherdè dur;* — en route, يولده *ïolda;*

— en trois jours, اوچ کون ایچره *utch gun itchrè.*

Encadrer, قاشلمق *qachlamaq*, بر تصویری یا بر یازی جام التنده قومق *bir tasviri ïa bir ïazi djam altindè qomaq*, v.

Encager, قوشلری قفسه قومق *qouchlari qafecè qomaq*, v.

Encaisser, صندوغه قومق *sandougha qomaq*, v.

Encan, مزاد *mezad*, s. — Mettre à l' — مزادە ویرمک قومق *mezadè virmek, qomaq;* — vendre à l' —, مزاددە صاتمق *mezadtè satmaq;* — acheter à l' —, مزاددە صاتون آلمق *mezadtè satoun almaq*, v.

s'Encanailler, یرامزلرك زمرەسنە صوقلمق *ïaramazlarun zumrèsinè soqoulmaq*, ناجنسلر ایلە قونشمق *nadjinsler ilè qonouchmaq*, verb.

Encapé, ایکی طاغ برون اراسندە بولنان کمینک حالی *iki dagh bouroun araçindè boulounan gueminun hali*, adj.

s'Encapuchonner, باش بورك ایلە اورتنمك *bach beurk ilè eurtunmek*, v.

Encaquer, بالغی وارلجق ایچنە قومق *baligui varoldjiq itchinè qomaq*, v.

Encastrer, *V.* Enchasser.

Encaustique, موم ایلە ایشلنمش برنوع بویا *moum ilè ichlenmich bir nev' boïa*, s.

Encaver, خزنە قومق *charabi makhzenè qomaq*

Enceindre, ...دیە آلمق *oreïè almaq*, قوشاتمق *qou... t.*, احاطە ا *ihata e*, a-t.,

Enceint, قوشادلمش *... dilmich*, t., احاطە اولنمش *olounmich*, a-t., adj.

Enceinte, femme —, کبە *guebè*, t., حاملە *hami... ïuklu*, adj.—Une femme e... کبە قری *guebè qari*, s. — enceinte, حاملە یوکلو او *hamilè, ïuklu ol*, v.

Enceinte (circuit), ... احاطە اولنمش یر *divar... olounmich ïer*, اومیدانی *e... ni*, بیوك اوطە *buïuk oda*,

Encens, gomme, ك... *guiunluk*, s. *Voy.* Adula...

Encenser, donner ... cens, کونلکلمك *guiunlu...* — avec l'encensoir, ...رلمق *khourlamaq;* — encense... qu'un, *Voy.* Flatter. — ... censer, *Voy.* se Louer.

Encenseur, *Voy.* Fl...

Encensoir, ...وردانلق *khourdanliq*, بخوردان *boukh...* p-t., s.

Enchaînement, ce qu... ou compose une chaîne, ... *zindjirlemè;* — connexio... pendance entre les choses *silk*, t., صرە *sera*, سلسلە *si...* subst.

Enchaîner, زنجیرلمك

[...]ck, زنجيره اورىق قومق *zindjirè* [...]*rmaq*, *qomaq*, v.

Enchantement, charme, بوكى [...] , سحر *syhyr*, a., بابجيلك [...]*djilik*; — sentiment d'admiration, prestige, تعجب *teaddjub*, a., s.

Enchanter, ensorceler, سحرلمك *syhyrlemek*, جادولمق *tjadoulamaq*, t., سحرا *syhyr e*, a-t., بغلمق *baghlamaq*, v. — *Voy.* Charmer, Ravir.

Enchanteur, كوز بابجى بغليجى *gueuz baïidji*, *baghlaïdji*, t., سحرباز *syhyr baz*, a-p., ساحر *sahyr*, سحار *sahhar*, s. *Voy.* Ravissant.

Enchanteresse, ساحره *sahirè*, سحاره *sahharè*, a., s.

Enchâsser, قاشلمق *qachlamaq*; — faire entrer, كيردرمك *guirdurmek*, v.

Enchâssure, چاتمه *tchatma*, subst.

Enchère, مزاد *mezad*, a., s. — A l'—, مزاده *mezadè*, a-t.

Enchérir, mettre à l'enchère, مزاد ا *mezad e*; — devenir plus cher, بهايه چقمق *behaïè tchiqmaq*, بهالو او *behalu ol*, a-t.; — dire plus, amplifier, زياده سويلمك *ziadè seuïlemek*, قبارتمق *qabartmaq*, v.

Enchérisseur, ارتوريجى *arturidji*, s.

Enchevêtrer, يولار اورمق طاقمق *ïoular ourmaq*, *taqmaq*: — un cheval, باركيرك يولارين باشنه كچورمك *barguirun ïoularin bachina guetchurmek*. — S'enchevêtrer, قرشمق *qarichmaq*, v.

Enchifrenement, بورون طوتقنلغى *bouroun toutqounloughi*, زكام كبى بر نوع دماغو علتى *zukiam guibi bir nevi' dimaghou illeti*, s.

Enchifrener, زكام كبى دماغو علته وسيله او *zukiam guibi dimaghou illetè veçilè ol*, v.

Enclave, طپراق اخرك اورتسنده بولنان طپراق *topraqi akherun ortaçindè boulounan topraq*, v.

Enclavement, چاتشمقلق *tchatichmaqliq*, t., الحاق *ilhaq*, a., s.

Enclaver, engager, چاتدرمق *tchiatturmaq*, t., الحاق ا *ilhaq e*, a-t., برى برينه صوقشترمق *biri birinè soqouchturmaq*, v. *Voy.* Enclore.

Enclin, مايل *maïl*, a., adj.

Enclore, قپاتمق *qapatmaq*, قپلامق *qaplamaq*, t., احاطه ا *ihata e*, a-t., قوشاتمق *qouchatmaq*; — de haie, چتلمك *tchitlemek*, t., v.

Enclos, قوشادلمش *qouchadilmich*, t., اطرفى قپانمش *etrafi qapanmich*, adj. — Lieu, champ entouré, fermé, قوشادلمش اطرافى قپانمش يرتارلا *qouchadilmich*, *etrafi qapanmich ïer*, *tarla*, a-t., s.

Encloüer, ficher un clou, میخ دیکمک *mikh dikmek;* — un cheval, آتک اياغنه میخ دکورمک *atun aïaghina mikh deguiurmek;* — un canon, طوپ چویلمک *top tchevilèmek*, v.

Enclume, اورس *eurs, urs*, s.

Encocher, اوق کزی کرشه صوقمق *oq guezi kirichè soqmaq*, verb.

Encoffrer, سپشدرمک *sepichturmek*, صندوغه قومق *sandougha qomaq*, v.

Encoignure, دیوار کوشه‌سی *divar keuchèçi*, s.

Encolure, de cheval, ات بوینی *at boïni*, s. *V.* Tournure, Soudure.

Encombre, *V.* Embarras.

Encombrer, دخل منع ا *dakhil*, *men' e*, a-t.; — les rues, یوللری سد ا اشيا وآلاتله طولدرمق *iollari sedd e*, *echia ve alatlè doldurmaq*, v.

a l'Encontre, قرشوسنه *qarchouçinè*, t., خلافنه *khilafinè*, a-t., adverb.

Encore, jusqu'à présent, شمدیه‌دک *chimdièdek ;* — outre cela, دخی *dakhi*, هنوز *henouz*, کیرو *guiru*, ینه *ïnè*, هله *helè ;* — aussi, دخی *dakhi*, vulg. *daha :* — quoique, bien que, اکرچه *eguiertchi*, اکر *eguier*, p-t., adv.

Encouragement, غیرت *ghaïret*, a., s.

Encourager, لندیرمک *reklendurmek*, t., غیرت ویرمک *ghaïret virmek;* — prendre courage, s'animer, کلنمک *leumek*, t., غیرته کلمک *ghaïrete guelmek*, a-t., v.

Encourir, اوغرمق *ogh*... دوشمک *duchmek*, v.

Encrasser, کیرلتمک ... *mek*, کیرلمک *kirlemek*, *kirlu e.* — S'encrasser, ... *kirlenmek*, v.

Encre, مرکب *murekk*... subst.

Encrier, دویت دود *di*...

Encrouter, enduire, ... *syoamaq*, بادانمق *badanar*...

Encuirasser, ... درمک *djebè gueïdurmek*, p-t. — S'... rasser, کیرلنمک پک *pek*... *mek*, پکلنمک *peklenmek*, v.

Encuver, جوضه قومق ... *teknèïè*, *haoouza qomaq*, v.

Encyclopédie, ... علم و ... رک معرفتنی اشتمال ایدن کتاب *djumlè ilm u sana*... *ma'rifetini ichtimal iden kitai*... subst.

Endémique, مخصوص ... *bir millètè makhssous*, a-t.,

Endenté, دیشلو *dichlu*,

Endetté, بورجلو *bordjl*... مديون *medioun*, a., adj.

Endetter, بورج ایتدرمک *itturmek*, او بورجه وسیله ... *dja veçilè ol.* — S'endetter,

bordje, بورجه كيرمك bordja guirmek, بورجلنمق bordjlanmaq, v.

Endéver (faire), انجيتمك indjitmek, v.

Endiabler, V. Tourmenter.

Endive, chicorée blanche, هندبای بری hindubaï berri, s.

Endoctriner, علم وادب اوکرتمك ilm u edeb eugretmek, تعليم taalim e, a-t., v.

Endommagement, ضرر zarar, a., زيان zian, p., خراب kharab, a., s.

Endommager, ضرر ویرمك zarar virmek, a-t., بوزمق bozmaq, v.

Endormir, faire dormir, اویتمق ouïoutmaq; — engourdir, اویشترمق ouïouchturmaq; — endormir par de belles paroles, سوزله دولاندرمق seuzlè dolandurmaq. — S'endormir, اویقویه وارمق ouïouqouïè varmaq; — s'engourdir, اویشمق ouïouchmaq, v.

Endosser, mettre sur son dos سرتنه المق syrtinè almaq; — la cuirasse, جبه کیدرمك کیمك djebè gueïdurmek, gueïmek; — un billet, une lettre de change, بر پولیچه‌نك ظهرنیه امضاسنی قومق bir politchanun zahrinè îmzaçini qomaq, v.

Endosseur, پولیچه ظهرنیه اسمنی یازان کیمسنه politcha zahrinè ismini ïazan kimesnè, s.

Endroit, lieu, place, یر ïer, t., مقام maqam, مکان mekian, محل mahall, a., جای djaï, جا dja, p.; — endroit du corps, وجود یری vudjoud ïeri, a-t., s.

l'Endroit d'une étoffe, یوز ïuz, یوزی ïuzi, t., s.

Enduire, صوامق syvamaq, v.

Enduit, صوامقلق syvamaqliq, صوا syva; — couche de chaux, de plâtre, صوا بالچغی syva baltchighi, subst.

Endurant, تحمل ایدیجی tehammul ididji, a-t., adj. Voy. Patient.

Endurcir, پك e, پکلتمك pekletmek. — S'endurcir, پکلنمك peklenmek, پك سخت او pek, sakht ol, a-t., v.

Énergie, قدرت qoudret; — force d'âme, t., جان قوتی djan qouvveti, p-a., s.

Énergique, قوی qavi, a., یکت ïguit, کسکین keskin, t., قوت صاحبی qouvvet sahibi, a-t., adject.

Énergiquement, قوتله qouvvetlè, a-t., کسکینلکله keskinliklè, adv.

Énerver, قوت کسمك آلمق qouvvet kesmek, almaq, ضعف کتورمك zaaf gueturmek, a-t., v.

Enfance (âge de l'), چوجقلق tchioudjiouqliq, باغانه‌لق baghunaliq, t., کوچکلك kutchuklik, p-t., طفولة toufoulet, vulg. طفولیت toufoulïet, a., s. — Durant la plus tendre enfance, عوام طفولیتده aoa-

causer, باعث سبب او *baïs, sebeb ol*, a-t. — S'engendrer, دوغمق *dogmaq*, v.

Engerber, بغدای طوتام طوتام ا *boghdaï toutam toutam e*, دمتلمك *demetlemek*, v.

Engin, یوكلری قالدرجق آلت *ïukleri qalduradjaq alet*, s.

Englober, طوپلمق *toplamaq*, verb.

Engloutir, یوتمق *ïoutmaq*, t., سوكورمك *sun-urmek*, بلع ا *bal'e*, a-t., v.

Engluer, اوكسه‌لمك *euksele-mek*, v.

Engorgement, كنك ایچینك قپانمسی *kunk itchinun qapanmaçi*, طاشمقلق *tachmaqliq*, s.

Engorger, صو یوللری قپامق *sou ïollari qapamaq*, طاشمق *tach-maq*. — S'engorger, قپانمق *qapan-maq*, v.

Engouer, بوغازه صوقمق *boghazè soqmaq*. — S'engouer, پك باشلو او *pek bachlu ol*, v.

s'Engouffrer, se perdre sous la terre, طپراق ایچنه یقلمق *to-praq itchinè iyqylmaq*, v. — Le vent s'engouffre là, روزكار اول یرده كسكین اسر *rouzguiar ol ïerdè keskin ecer*.

Engourdir, اویوشدرمق *ouïouch-turmaq*. — S'engourdir, اویوشمق *ouïouchmaq*, اویوشنمق *ouïouchun-maq*, v.

Engourdissement, اویوشمقلق *ouïouchmaqliq*, كیچه *ketchè*, s.

Engrais, pour les animau... ـلاق چراكاه *tcheraguiah*, p., *otlaq*; — des terres, كوبره *gubr*... subst.

Engraissement, ـولاندرش *taolandurich*, s.

Engraisser, سمز ا *semiz e*..., سمرتمك *semirtmek*, ولاندرمق *tavlandurmaq*; — tacher de graiss... لكه‌لمك *lekèlèmek*, لاشترمق *boulachturmaq*. — S'engraisser, سمرمك *semirmek*, سمز او *sem*... *ol*, طولنمق *taolanmaq*; — repren-dre, se refaire, اونمق داورنمق *davranmaq*, v.

Engranger, دای ودانه انباره قومق *boghdaï ve danè ambarè q*...*maq*, v.

s'Engraver, سفینه داینمق ...*ghiïè daïanmaq*, v.

Engrener, mettre le gra... dans la trémie du moulin, دای دكرمن سپدینه قومق *boghdaï degu-men sepedinè qomaq*; — engren... ou s'engrener, en parlant d'u... roue dont les dents entrent da... celles d'une autre, لی تكرلكك دیشلری بری بریله چاتشمق *tekerlegun dichleri biri biri ilè tc*...*tichmaq*, v.

Engrosser, حامله یوكلو ا ... *guebè*, *hamilè*, *ïuklu e*, v.

s'Engrumeler, یوغرلنمق *ïo*...*ghourlanmaq*, v.

Enhardir, ـرت ویرمك *ghaïret virmek*, a-t., كلندرمك *ïureklendurmek*. — S'enhardi...

[redacted]

ghaïret e, غیرته کلمک
guelmek, a-t., یورکلنمک
-ek, v.

-INACHER, رختلمق *rakht-*
رخت اورمق *rakht ourmaq*,

-UT, *Voy.* HAUT.

-ATIQUE, مغلق *moughlaq*,

-E, بلمجه *bilmedjè*, کزلو
-seuz, t., معمّا *mouamma*,

-ANT, کیف ویرن *keïf vi-*
سرخوش ایدیجی *serkhoch*
-t., مسکر *muskir*, a., باشه
-ha ouran, adj.

-É, سرخوش *serkhoch*,
-och, مست *mest*, p., adj.

-EMENT, سرخوشلق *ser-*
سودا *sevda*, خیال *khaïal*,

-ER, rendre ivre, مست
سرخوش *mest*, *serkhoch*,
a-p-t.; — causer de l'e-
-t., عقل الہق *aql almaq*,
delurtmek, دلی دیوانه ا
-iè e, p-t. — S'enivrer,
, مست *mest*, *serkhoch*
. *Voy.* s'ENORGUEILLIR.

-IÉE, ادُم *adum*, ادملمه
-, s.

-BER, ادم ادمق *adum ad-*
-aq, ou simpl. ادملهق
-q, v.

-LER, اوراقلنمش بغداى
-raqlanmich boghdaïi de-
v.

ENJEU, اوین اقچه سی *oïoun aqtchèçi*, s.

ENJOINDRE, بیورمق *bouïourmaq*, t., تنبیه و تاکید ا *tembih u teekid e*, a-t., v.

ENJOLER, سوزله الدتمق *seuzlè aldatmaq*, v.

ENJOLEUR, سوزله الدادیجی دولاندریجی *seuzlè aldadidji*, *dolanduridji*, s.

ENJOLIVEMENT, زینت *zinet*, a., کوزللك *guzellik*, s.

ENJOLIVER, زینتلمك *zinetlemek*, کوزل ا *guzel e*, کوزللتمك *guzelletmek*, v.

ENJOUÉ, شین شن *chen*, t., لطیفه جی *latifedji*, a-t., adj.

ENJOUEMENT, لطافت *letafet*, کیف *keïf*, a., شینلك *chenlik*, s.

ENLACEMENT, صارمقلق *sarmaqliq*, قرشق *qarychiq*, s.

ENLACER, اللکلمك *iliklemek*, بغلمق *baghlamaq*, صارمق *sarmaq*, v.

ENLAIDIR, rendre laid, چرکینلمك *tchirkinlemek*, چرکین ا *tchirkin e*; — devenir laid, چرکین او *tchirkin ol*, چرکینلنمك *tchirkinlenmek*, v.

ENLÈVEMENT, قالدرمقلق *qaldurmaqliq*, s. قپمقلق *qapmaqliq*, t., نهب *nehb*, a., s.

ENLEVER, lever en haut, ôter, قالدرمق *qaldurmaq*, آلمق *almaq*, چقرمق *tchiqarmaq*, t., رفع ا *ref'e*, a-t.; — prendre de force, قپمق *qapmaq*, نهب ا *nehb e*, a-t.; —

faire disparaître, كوترمك *gueuturmek*, كيدرمك *guidermek*, صاودرمق *savdurmaq*, v.

Enlier, طاشلری بر بربله بغلمق ياپشترمق *tachleri bir birilè baghlamaq*, *ïapichturmaq*, v.

Enligner, بر دزی اوزره قومق *bir dizi uzrè qomaq*, v.

Enluminer, رنكلمك *renklemek*, رنك ويرمك *renk virmek*, بويامق *boïamaq*, v.

Enluminure, رنك *renk*, p., بويا *boïa*, s.

Ennemi particulier ou avec qui on est en guerre, دشمن *duchmen*, vulg. *duchman*, p-t., عدو *adou*, خصم *khassm*, a.; — avec qui on est en guerre seulement, حربی *harbi*, a, s. — En ennemi, دشمن كبی *duchmen guibi*. — avoir pour ennemi, دشمن طوتمق بلمك *duchmen toutmaq, bilmek*, v.

Ennemi, nuisible, ضررلو *zararlu*, a-t., مضر *mouzzirr*, a.; — contraire, opposé, ضد *zidd*, مخالف *moukhalif*, مغاير *mougaïr*, a., adject.

Ennoblir, شرف ويرمك *cheref virmek*, تشريف ا *techrif e*, a-t., v.

Ennui, اوصسك *ossoun*, اوصكلك *ossounlyk*, vulg. *ossanik*; — dégoût, peine, طاسه *taça*, s. subst.

Ennuyer, اوصاندرمق *ossandurmaq*, بزدرمك *bezdurmek*. — S'ennuyer, اوصانمق *ossanmaq*, جان صقلمق *djan siqylmaq*, ... *bezmek*, v.

Ennuyeux, صاندريجی *sanduridji*, تاسالو *tassalu*, ...لو *ossanlu*, adj.

Énoncer, بيان ا *beïan e*, *teleffuz e*, a-t. — S'énoi... سويلمك *seüilemek*, ...نسی فكربنی بلدرمك *meramini*, ... *ni bildurmek*, v.

Énonciatif, لفظی *lafzi*, adject.

Énonciation, *Voy.* Exp... sion.

Enorgueillir, مغرور ا *m*... *rour e*, a-t. — S'enorgue... مغرورلنمق *moughrourlanmaq*, تكبرلنمك *tekebburlenmek*, خروسلنمق *khoroslanmaq*, v.

Énorme, اورانسز *oransiz*, حددن افزون *haddan efzoun*, پك بيوك *pek buïuk*, adj.

Énormément, ...ن طشره *haddan tachra*, adv.

Énormité, اورانسزلق *on*... *liq*, t., نهايتسزلق *nehaïts*... a-t., s.

s'Enquérir, خبر المق *k*... *almaq*, تفتيش ا *teftich e*, v.

Enquête, سوال *soual*, ... *teftich*, تفحص *tefahhous*, a.,

s'Enquêter, *V.* s'Enqu...

Enquêteur, تفتيشجی *te*... *dji*, a-t., مفتش *mufettich*, a..

s'Enraciner, كوكلنمك *keu*... *mek*, v.

[redacted]

être saisi de rage,
urmaq; — avoir un
یاوزلنمق ïavouzlan-

arrêter une roue,
بر تکرلکی bir teker-
, baghlamaq, v.
MENT , دفتره
ة ïazmaqliq , a-t.,
s.
ER , دفتره یازمق
, ثبت سجل ا sebti
jaïd e , a-t., v.
, زکاملو ا zukiamlu e,
amlatmaq , a-t. —
زکاملو ا zukiamlu ol,
دم dimaghoulu ol ,

زنکین ا zenguin e,
ldar e, a-p-t.; Voy.
'enrichir, زنکین او
مال صاحبی مال mal
ol, a-t., v.
MENT , Voy. OR-

عسکر یازمق
asker ïazmaq, deo-
' e, a-t. — S'en-
اسمنی عسکر دفترینه
terinè ïazdurmaq, v.
عسکر دیوشریجی
i, s.
T, بوغاز طوتلمسی
aqi, s.
بوغاز طوتمق boghaz
اواز طوتق avaz tout-

maq. — S'enrouer, بوغاز بوغازی طوتلمق *boghaz*, *boghazi toutoulmaq*, v.

ENROUILLER, پاسلمق *paslamaq*. — S'enrouiller, پاسلنمق *paslanmaq*, v.

ENSABLER, سغیه اوتورتمق دایاتمق *sighïiè otourtmaq*, *daïatmaq*. — S'ensabler, *Voy.* s'ENGRAVER.

ENSACHER, چواللمق *tchouvallamaq*, چواله قومق *tchouvala qomaq*, verb.

ENSAISINER, تملیک ا *temlik e*, ملکلندرمک *milklendurmek*, v.

ENSANGLANTÉ, قانه بولاشمش *qana boulachmich*, adj.

ENSANGLANTER, قانه بولاشترمق *qana boulachturmaq*, قانتمق *qanatmaq*, قانلمق *qanlamaq*, v.

ENSEIGNE, marque, indice, نشان *nichan*, a., صالق *saliq*; — de maison, اوک علامتی *evun alameti*, t-a.; — de guerre, drapeau, بیراق *baïraq*, t.; — porte-drapeau, بیراقدار *baïraqtar*, p-t., subst.

ENSEIGNEMENT, تعلیم *taalim*, a., s.

ENSEIGNER, instruire, تعلیم ا *taalim e*, a-t., اوکرتمک *eugretmek*, t.; — indiquer, بلدرمک *bildurmek*, t., اعلام ا *iïlam e*, a-t., اکلتمق *anlatmaq*, v.

ENSEMBLE, l'un avec l'autre, بربربله *birbirilè*, بله *bilè*, بلجه *biledjè*, t., adj. — L'ensemble, le

tout جلهسی *djumlèçi*, a-t., s. — Avec ensemble, accord, برابرجه *beraberdjè*, اتفاقله *ittifaqlè*, adv.

Ensemencement, اككلك *ekmeklik*, s.

Ensemencer, اككمك *ekmek*, اكين اككمك *ekin ekmek*, v.

Enserrer, صقلمق *saqlamaq*, كزلمك *guizlemek*, v.

Ensevelir, كومك كمهك *guieummek*. — S'ensevelir dans la solitude, كوشهٔ عزلتده متوارى او *keucheï euzletdè mutevari ol*, a-t., verb.

Ensorcellement, بغلمقلق *baghlamaqliq*, سحربازلق *sihirbazliq*, s.

Ensorcelé, كوز دكمش *gueuz dikmich*, بغلنمش *baghlanmich*, adject.

Ensorceler, بغلمق *baghlamaq*, جادولمق *djadoulamaq*, كوز دكمك *gueuz dikmek*, v.

Ensorceleur, كوز بايجى *gueuz baïdji*, بغلايجى *baghlaïdji*, t., جادو *djadou* t-p., s.

Ensoufrer, كبريتلمك *kibritlemek*, v.

Ensuite, *Voy.* Suite.

s'Ensuivre; il s'ensuit que...., اندندركه *andandurki*, v. n.

Entablement, كلوى *guiloi*, s.

Entacher, مردارلمق *murdarlamaq*, مردار الوده *murdar, aloudè e*, t-p., v.

Entaille, Entaillure, قازش *qazich*, كرتك *kertik*, s.

Entailler, كرتمك *k*
قازمق *qazmaq*, v.

Entamer, faire une p
cision, كسمكه باشلمق
bachlamaq; — le discou
اچمق *seuz atchmaq*, v.

Entamure, ك الكى
كسلمش پارچهسى *ekmegun*
çilmich partchaçi, s.

En tant que, كوره *gue*
حسبما *haspema*, a., بى
adverb.

Entasser, يغمق *iygh*
S'entasser, يغلمق *iyghiln*

Ente, *Voy.* Greffe.

Entendement, عقل
فراست *firacet*, ادراك *id*
subst.

Entendre, ouïr, اشتمك
mek, دكلمك *din-lemek*, t.,
istima' e, a-t.; — comp
concevoir, اكلمق *an-*
طويمق *doïmaq*; — entend
سزنمك *sezinmek*, اشتمك
mek : j'ai entendu dire
père, بابامدن اشتدم *ba*
ichittum; — donner à en
اكلتمق *an-latmaq*, ق
inandurmaq, t., تفهيم *te*
— entendre à, consentir
qaïl ol, a-t.; — entendre
tendre à une chose, y être
وقوفى او قابل او *qabil ol*,
ol, واقف او *vaqif ol*, a-t. -
tendre avec quelqu'un,
ol, v.

Entendu, intelligent

[redacted]

سوز اڭلرادم كورمش *ich gueurmych, seuz an-lar adem ;* — qui s'en fait accroire, مغرور *maghrour,* مهارت صاتيجى *meharet satidji*, a-t., فورتاجى *fortadji*, adj.

BIEN-ENTENDU, سوز يوق *seuz ioq*, adv.

ENTENTE, à double —, چتال لاقردى *tchiatal laqyrdy*, s.

ENTER, greffer, اشلامق *achlamaq*, v.

ENTÉRINER, تصديق ايلمك *tasdiq eïlemek*, a-t., v.

ENTERREMENT, ميتك جماعتى *meïtun djema'ati*, t-a., s.

ENTERRER, quelqu'un, كومهك *gueummek*, كومه قومق *gueumè qomaq*, دفن ا *defn e*, a-t.; — quelchose, *Voy.* ENFOUIR.

ENTÊTÉ, عنادجى *inaddji*, a-t., معاند *mouanid*, a., adj. et s.

ENTÊTEMENT, عناد *inad*, a., عنادجيلك *inaddjilik*, a-t., s.

ENTÊTER, باشه اورمق *bacha ourmaq.* — S'entêter, عناد ا *inad e*, تمردلو او *temerrudlu ol*, a-t., تمردلق ا *temerrudliq e*, v.

ENTHOUSIASME, الهام الهى *ilhami ilahi*, ربّانى *rebbani*, فرط تعجّب *ferti téaddjub*, هيجان النفس *heïdjan elness*, حماس *houmas*, a., s.

ENTHOUSIASMER, زيادة سيله عجبلتمك *ziadè çilè adjebletmek*, حيرتة برقمق *haïrètè braqmaq*, مجنون ا *medjnoun e, a-t., v.*

ENTHOUSIASTE, ديوانه *divanè*, ديوانۀ خدا *divaneï khouda*, p., s.

ENTIER, qui a toutes ses parties, تمام *temam, tamam*, a., بتون *butun*, t., كامل *kiamil*, a.; — opiniâtre, عنادجى *inaddji*, a-t., adject.

ENTIÈREMENT, بوتنجه *butundjè*, t., تماميه *temamdjè*, a-t., بالتمام *bittemam*, بالكلية *bilkulliïè*, كمال تماما *temamen*, a., adv.

ENTOILER, بر نسنه يه بز ياپشترمق *bir nesnèïè bez ïapichturmaq*, v.

ENTONNER, verser dans un tonneau, فوچى ايچنه دوكمك *foutchi itchinè deukmek;* — donner le ton, زمزمه ويرمك *zemzemè virmek;* — prendre le ton, مقام طوتمق *maqam toutmaq*, a-t., v.

ENTONNOIR, خونى *khouni*, s.

ENTORSE, اياق بورقلمسى برتمسى *aïaq bourqoulmaçi bertmèçi*, s. — Avoir une entorse, اياغى برتلمك *aïaghi bertilmek*, v.

ENTORTILLEMENT, صارمقلق *sarmaqliq*, باغ *bagh*, s.

ENTORTILLER, صارمق *sarmaq*, دورمك *durmek.* — S'entortiller, صارلمق *sarylmaq*, v.

A L'ENTOUR, چورة *tchevrè*, چورة يانه *tchevrè ïana*, طولابى *dolaï*, طولايدة *dolaïdè*, adv.

ENTOURAGE, جوهرك طولايندةكى زينتى *djeoherun dolaïndèki zineti*, a-t., s.

ENTOURÉ, قوشادلمش *qoucha-*

dilmich, t., احاطه اولنمش *ihata olounmich*, adj.

ENTOURER, قوشاتمق *qouchatmaq*, چوره المق *tcheorè almaq*, t., احاطه ا *ihata e*, a-t., v.

ENTOURS, اطراف *étraf*, اطراف و اكناف *étraf u eknaf*, حوالى *étraf u havali*, حوالى *havali*, a., s.

s'ENTR'ACCUSER, قولاشمق *qoolachmaq*, بر بربنی عیبلمق *bir birini aïblamaq*, v.

ENTR'ACTE, ایکی فصل اویونك میانی *iki fassl oïounun meïani*, s.

s'ENTR'AIDER, بر بربنه یاردم ا *bir birinè ïardum e*, یاردملشمق *ïardumlachmaq*, v.

ENTRAILLES, قرن ایچی *qarn itchi*, بغر *baghr*, بغرسق *baghyrsaq*, subst.

s'ENTR'AIMER, سوشمك *sevichmek*, v.

ENTRAÎNANT, جاذب *djazib*, a., adj.

ENTRAÎNEMENT, قوت جاذبیه *qouweti djazibiiè*, a., s.

ENTRAÎNER, سورمك *surmek*, سورکلمك *suruklemek*, چکمك *tchekmek*, v.

ENTRANT, *V.* INSINUANT.

s'ENTR'APPELER, بر بربنی جاغرمق *bir birini tchaghyrmaq*, verb.

s'ENTR'ARRACHER, بری بریندن قوپرمق *biri birinden qoparmaq*, v.

s'ENTR'ATTENDRE, بکلشمك *beklechmek*, بر بربنی بکلمك *bir birini beklemek*, v.

ENTRAVES, mettre des entraves, empêcher, قومهق *qomamaq*, t., منع ا *men'e*, a-t.; — mettre des entraves à un cheval, کوستکلمك *keusteklemek*, v.

s'ENTR'AVERTIR, خبرلشمك *khaberlechmek*, a-t., v.

ENTRAVES, پای بند *paï bend*, vulg. *païvan*, p., کوستك *keustek*, subst.

ENTRE, اراسنده *araçindè*, اورتاسنده *ortaçindè*, ارا *ara*, t., بین *bëin*, a., prép. — Entre nous, ارامزده *aramuzdè*.

ENTRE AUTRES, بشقه‌لر اراسنده *bachqalar araçindè*, adv.

ENTRE-BÂILLER, قپوی بر مقدار اچوب ارالق قومق *qapouï bir miqtar atchup araliq qomaq*, v.

s'ENTRE-BAISER, اوپشمك *eupuchmek*, v.

s'ENTRE-BATTRE, دوکشمك *deuguchmek*, v.

s'ENTRE-BLESSER, یاره‌لشمق *ïaralachmaq*, v.

s'ENTRE-CARESSER, بر بربنی اوخشمق *bir birini okhchamaq*, v.

s'ENTRE-CHERCHER, اراشمق *aruchmaq*, v.

s'ENTRE-CHOQUER, دوقشمق *doqouchmaq*, v.

ENTRE-COLONNE ou ENTRE-COLONNEMENT, ایکی دیرك ارالغی *iki direk aralighi*, s.

s'ENTRE-COMMUNIQUER, — اولشمك *ulechmek*, t., خبرلشمك *khaberlechmek*, a-t., سویلشمك *seuïlechmek*, v.

RE-CONNAÎTRE, بر برینی طانی bir birini tanmaq, r.

E-COUPER, اورتـــادن ortaden kesmek, v.

RE-DÉCHIRER, بیرتشمق q, v.

RE-DÉPÊCHER, بری برینه اولاق ک biri birinè oulaq mek, v.

E-DEUX, ارالق aralyq, wraçi, ایکی نسنه ارالغی araligi, s.

RE-DÉTRUIRE, بری برینی biri birini helaq e, a-p-t.,

RE-DIRE, des injures, seuguchmek; — adieu, ود vidalachmaq, v.

RE-DONNER, ویرشمک k, v.

ÉE, lieu par où l'on en- کیرجک guiredjek ïer, t., nedkhel, a.; — accès, یول تقرب teqarrub, a.; — ac- itrer, دخول doukhoul, a., uirich; — droit d'entrée, i, p., رسم resm, رسوم rou- ., s.

RE-ÉCRIRE, مكتوبلشمک lechmek, v.

RE-ÉGORGER, بوغازلشمق chmaq, v.

RE-EMBARRASSER, بـر برینه bir birinè mani' ol,

RE-EMBRASSER, قوجشمق qoudjachmaq, قوجقلشمق qoudjaq- lachmaq, اوپشمک eupuchmek, verb.

ENTREFAITES, ارالق araliq, t., s. — Sur ces entrefaites, بو اثناده bou esnadè, a-t., اولدم ol-dem, adverb.

s'ENTRE-FRAPPER, اورشمق ourouchmaq, دوکشمک deuouch- mek, deuüuchmek, v.

s'ENTRE-HAÏR, بر برینه کین طوتمق غرض ا bir birinè kin tout- maq, gharaz e, t-a., v.

s'ENTRE-HEURTER, دوقشمق doqouchmaq, v.

ENTRELACEMENT, اورمکلک eurmeklik, قارشقلق qarychyqlyq, subst.

ENTRELACER, اورمک eurmek, verb.

ENTRELARDER, ارایه طوکـز یاغیک پارچه سنی صوقمق araïa donouz ïaghun partchaçini soqmaq, verb.

ENTRE-LIGNE, *Voy.* INTER- LIGNE.

s'ENTRE-MANGER, بر برینی یمک bir birini ïemek, v.

ENTREMÊLER, بـر بـر یلـه قرشترمق bir biri ilè qarichturmaq. — S'entremêler, قارشمق qa- richmaq, کیرشمک guirichmek, t., مداخله ا mudakhelè e, a-t., v.

ENTREMETS, ضیافتک ارا سنه قونلمش نفایسلر ziafetun aracina qo- nylmich nefaïsler, s.

ENTREMETTEUR, یاردمجی ïar-

dumdji, t., میانجی *miandji*, p-t., ارایه کیریجی *araïè guiridji*, متوسط *mutevessit*, s.

s'Entremettre, ارایه کلمک *araïè guelmek*, کیرمک *guirmek*, t., متوسط اول *mutevessit ol*, a-t., v.

Entremise, میانجیلک *mian-djilik*, t., وساطة *veçatat*, a., s.

s'Entre-nuire, ضررلشمق *zararlachmaq*, بربرلرینه ضررا *bir birlerinè zarar e*, a-t., v.

s'Entre-parler, سویلشمک *seuïlechmek*, v.

s'Entre-percer, بربرینی صاپلمق صانجمق *bir birini saplamaq*, *sandjmaq*, v.

Entreposer, متاع امانت مخزنینه قومق *meta emanet makhzeninè qomaq*, v.

Entreposeur, امانت مخزننک یازیجیسی *emanet makhzeninun ïazidjici*, s.

Entrepôt, امانت مخزنی *emanet makhzeni*, s.

s'Entre-pousser, بربرینی اتیویرمک *bir birini itivirmek*, v.

Entreprenant, جسور *djessour*, a., adj.

Entreprendre, prendre la résolution de faire, commencer, ال اورمق *el ourmaq*, باشلمق *bachlamaq*, یاپشمق *ïapichmaq*, عزم ا *azm e*; — s'engager à faire, بوینینه آلمق *boïninè almaq*; — entreprendre quelqu'un, le quereller, چکشمک *tchekichmek*, ازارلمق *azarlamaq*, t.; — usurper, attenter à....., ناحق یره قصد ا *nahaq ïerè qast e*, a-t., v.

Entrepreneur, ملتزم *multezim*, a., s.

Entrepris, impotent, کوترم *keuturum*; — embarrassé de sa contenance, شاشمش *chachmich*, adject.

Entreprise, d'un ouvrage, ایش باشلمسی *ich bachlamaçi*, t., مباشرت *mubacheret*; — dessein, disposition, قصد *qast*, تدبیر *tedbir*, a., s. *V.* Usurpation.

s'Entre-quereller, چکشمک *tchekichmek*, v.

Entrer, passer du dehors au dedans, کیرمک *guirmek*, t., داخل او *dakhil ol*, a-t.; — entrer dans une affaire, s'y engager, بر ایشه یاپشمق ال اورمق *bir ichè ïapichmaq*, *el ourmaq*; — pénétrer, ایچرو کیرمک *itcheru guirmek*, t., تاثیرا *téeçir e*, a-t., v.

s'Entre-regarder, باقشمق *baqichmaq*, v.

s'Entre-répondre, بربرینه جواب ا جواب ویرمک *bir birinè djevab e*, *djevab virmek*, جوابلشمک *djevablechmek*, v.

s'Entre-ressembler, بربرینه بکزمک *bir birinè benzemek*, v.

s'Entre-saluer, سلاملشمق *selamlachmaq*, a-t., v.

s'Entre-secourir, یاردملشمق *ïardumlachmaq*, v.

[redacted]

OL, ایکی طوانک
ایکی اورتاسنده کی iki tava-
indèki otouradjaq ïer,
ورا orta tabaqa, qat, s.
-SUIVRE, بربرینک
ا bir birinun ardinè guit-

TAILLER, اياغني
aïaghini ïaralanmaq,
طوپق topouq tchalmaq,

AILLURE, اتک طوپق
چالنمسی atun topouq
i, ïaralanmaci, s.
TEMPS, ارالق araliq,

ENIR, arrêter et tenir
طورغتمق dourghoutmaq,
maq, اليقومق aliqomaq;
er en bon état, صقلمق
ا معمور تعمیرا maamour,
-t.; — faire subsister,
demek, کوزتمک gueu-
ویرمک درلک dirlik vir-
ntretenir quelqu'un ou
r avec quelqu'un, dis-
: lui, ا مصاحبت mous-
-t., سویلشمک seüilech-

IEN, soin de mainte-
ose en état, کوزتمکلک
ik, t., تعمیر ta'mir, حفظ
- subsistance, درلک
onversation, مصاحبت
t, مكالمه mukialèmè, a.,
yrdi, s.
TISSU, کوفت kouft,
p., s.

s'Entre-toucher, بربرینه دوقنمق bir birinè doqounmaq, v.

s'Entre-tuer, بربرینی اولدرمک bir birini euldurmek, v.

Entrevoir, voir à demi, از بچق کورمک az boutchouq gueurmek; — pressentir, اوّل پیشین کورمک evel, pichin gueurmek, a-p-t., v.

Entrevue, کورشمه gueuruchmè, t., ملاقاة mulaqat, a., s.

Entr'ouïr, سزنمک sezinmek, ازجق اشتمک azadjiq ichitmek, verb.

Entr'ouvert, برمقدار اچوب قونلمش bir miqtar atchup qonoulmich, براز اچق bir az atchiq, adject.

Entr'ouvrir, قپوی برمقدار اچوپ ارالق قومق qapouï bir miqtar atchup araliq qomaq, براز اچمق bir az atchmaq. — S'entr'ouvrir, یارلمق ïarilmaq, اچلمق atchilmaq, v.

Enture, اشلمه قازشی achlama qazichi, s.

Enula-campana ou Aunée, اندوز اوتی indouz oti, s.

Énumérateur, صایجی saïdji, t., حساب ایدن hiçab iden, a-t., subst.

Énumération, تعداد ta'adad, احصا ihssa, a., s.

Énumérer, صایمق saïmaq, احصا تعداد ا ihssa, ta'adad e, a-t.; — les circonstances, بربر سویلمک bir bir seüilemek, v.

Envahir, بصمق *basmaq*, اوزرنه دوشمك وارمق *üzerinè düchmek*, *varmaq*; بصغو ا *basghou e*, ضبط ا *zabt e*, a-t., v.

Envahissement, ضبط اولنمسی *zabt olounmaçi*, a-t., تسخير *teskhir*, a., باصقن *basqyn*, s.

Enveloppe, ce qui sert à envelopper, صارغو *sarghou*; — de grains, قشرة *qychrè*; — de fèves, بقله قبوغی *baqla qaboughi*; — première de la châtaigne, كرپی *kirpi*, كرپنو *kirpu*; — de lettre, مكتوب اوستی *mektoub ustu*, a-t., subst.

Envelopper, mettre dans une enveloppe, صارمق *sarmaq*, بوغچه‌لمق *boghtchalamaq*, v. *Voy.* Enfermer, Entourer, Impliquer.

Envenimer, infecter de venin, اغولمق *aghoulamaq*, زهرلهك *zehirlemek*, *zeherlemek*, اوترمق *otarmaq*; — une plaie, برتلهك *bertilmek*, برتنمك *bertinmek*; — les paroles et les actions d'un autre, بر ادمك سویلدیکی سوزلری فنا صحبتلر ایله نقل ا *bir ademun seuïledigui seuzleri fena sohpetler ilè naql e*, v.

Enverger, ساز بوداقلر ایله دوزتمك *saz boudaqlar ilè duzetmek*, v.

Enverguer, سرن یلكنلره بغلمق *seren ïelkenlèrè baghlamaq*, v.

Envergure, des voiles, یلكن بغلنلق *ïelken baghlamaqliq*; — étendue des ailes d'un oiseau q[ui] vole, چارقوش قنادلرينك اوزونلغی *outchar qouch qanad[la]rinun ouzounlighi*, s.

Envers, côté le moins be[au] d'une étoffe, ترس *ters*; — l'e[n]vers, ترسی *terci*, s. — A l'enve[rs], ترسنه *tersinè*, adv.

Envers, حقنده *haqqindè*, a-[t.], prép. — Envers vous, [حقكزدة] *haqqun-uzdè*.

A l'Envi, بربرینه نسبة *bir b[i]rinè nispeten*, غبطه ایله *ghibta il[è]*, a-t., adv.

Envie, déplaisir du bien d'a[u]trui, قزقانجيلك *qyzqandj[i]lik*, قزقانج *qyzqandj*, t., حسد *h[a]ced*, a.; — besoin de manger, [...] *adj*, اچ *atch*, t.; — marque qu'o[n] apporte en naissant, بك *ben*, [t.], خال *khal*, p.; — desir, ارزو *arzo[u]* هوس *haves*, a., دلك *dilek*, t[.], كوكل دلكی *gueunul dilègui*, s. — Par envie, حسد اوجندن *hac[ed] oudjunden*. — Avoir une envie d[e] femme grosse, آش یرمك *ach y[er]mek*, v.

Envieillir, rendre vieux, اختيارلتمق *ikhtiarlatmaq*; — de[v]enir vieux, اختيارلنمق *ikhtia[r]lanmaq*, v.

Envier, porter envie, [قزق]انمق *qyzqanmaq*, t., [ح]سد ا چكمك *haced e*, *tchekmek*, a-t.; — des[i]rer, استمك *istemek*, دلمك *d[i]lemek*, ارزولمق *arzoulamaq*, v.

Envieux, قزقانجی *qyzqandji*, t., حسود *haçoud*, a., adj.

Enviné, شراب قوقولو *charab qoqoulu*, a-t., adj.

Environ, تخمينا *takhminen*, a., adv.

Environs, إطراف *etraf*, a., دولای *dolaï*, t., s. — Aux environs de la ville, شهرك دولاینده *chehrun dolaïndè*.

Environner, قوشاتمق *gouchatmaq*, طولامق *dolamaq*, چوره آلمق *tchevrè almaq*, t., احاطه ا *ihata e*, a-t., v.

Envisager, regarder au visage, یوزه بقمق *ïuzè baqmaq*, t.; — considérer en esprit, ملاحظه ا *mulahaza e*, a-t., v.

Envoi, كوندرش *gueunderich*, t., ارسال *irsal*, a., s.

s'Envoler, قالقوب اوچمق *qalqoub outchmaq*, یردن اوچمق *ïerden outchmaq*, فرلانمق *firlanmaq*, v.

Envoyé, d'une cour, سفير *sefir*, a., كوندرلمش وكيل *gueunderilmich vekil*, ادم *adem*, t., — porteur de dépêches, ساعی *sa'ï*, a., s.

Envoyer, كوندرمك *gueundermek*, يوللامق *ïollamaq*, t.; ارسال ا *irsal e*, a-t., v.

Éolie, قارللی *qarlèli*, s.

Epacte, سنهٔ قمريهٔ سنهٔ شمسيه يه برابرليجك زياده قونلان كونلرك عددی *seneï qamarieï seneï chem-'ïiè beraberleïedjek ziadè qonoulal gunlerun adedi*, s.

Épagneul, اسپانيول كوپكی *ispaniol keupegui*, s.

Épais, qui a de l'épaisseur, قالن قالك *qalyn*, ايری *iry*; — en parlant des liquides et des fluides, قويو *qouïou*, قويی *qouïy*, صيق *syq*, adj.

Epaisseur, قالنلق قالكلق *qalynliq*, غليظلق *ghalizliq*. ايريلق *iryliq*, s.

Epaissir, un liquide, قويولمق *qouïoulamaq*, قويو ا *qouïou e*; — un fluide, صيق ا *syq e*, غليظ ا *ghaliz e*; — un solide, قالنلمق *qalynlamaq*, قالنلتمق *qalynlatmaq*, v.

Épaississement, قويولمه *qoïoulama*, t., انعقاد *in'iqad*, a., s.

Épamprer, باغ يپراغنی يولمق ايتلمق *bagh ïapraghini ïolmaq*, *aïtlamaq*, v.

Épanchement, effusion, دوكلش *deukulich*, دوكلمكلك *dekulmeklik*, subst.

Épancher, verser doucement, ياواش دوكمك *ïavach deukmek*. — S'épancher, دوكلمك *deukulmek*, verb.

Épandre, *Voy.* Répandre.

s'Épanouir, être dans la joie, اچلمق *atchilmaq*, v.: se dit également en parlant des fleurs.

Épanouissement, des fleurs, چچك اچلمسی *tchitchek atchilmaçi*; — du cœur, كوكل اچلمسی *gueunul atchilmaçi*, s.

Épargne, économie dans la dépense, چركسلك *tcherkeslik*,

ÉPILEPTIQUE, طوتارقلو *toutaryqlu*, adj.

ÉPILER, قل تویی چقرمق دوشرمك *qyl, tuï tchiqarmaq, duchurmek*, v.

ÉPILOGUE, خاتمه *khatimè*, a., subst.

ÉPILOGUER, نكته صالمق *nuktè salmaq*, p-t., v.

ÉPILOGUEUR, نكته صالیجی *nuktè salidji*, p-t., s.

ÉPINARDS, اصپناق *espanaq*, subst.

ÉPINE, دكن تكن *diken*, s.

ÉPINE, du dos, اوكرغه *on-ourgha*, s.

ÉPINETTE, تل اورغنون *tel orghanoun*, s.

ÉPINE-VINETTE, مجار اوزمی *madjar uzumi*, s.

ÉPINEUX, دكنلو *dikenlu*, adj.

ÉPINGLE, طوپلو *toplou*, طوپلو اكنه *toplou ignè*, s.

ÉPINGLIER, اكنه جی *ignèdji*, s.

ÉPINIERS, دكنلو یر *dikenlu ïer*, subst.

ÉPIPHANIE, تجلی *tedjelli*, هوشان *houchan*, هوشانی *houchani*, p., s.

ÉPIQUE, فتوحاته وغازیلره متعلق شعرلر *futouhatè ve ghazilèrè mutéalliq chirler*, a-t., adj.

ÉPIRE, ارناود ولایتی *arnaoud vilaïèti*, s.

ÉPISCOPAL, پسقپوسه متعلق *piscoposè mutéalliq*, g-a., پیشبكه ... منسوب *buchbeguè mansou...* adject.

ÉPISCOPAT, پسقپوسلق *...liq*, g-a., s.

ÉPISODE, ...ایه ضمیمه *bach maddèïè zamimè*, a.

ÉPISTOLAIRE, انشایه ... منسوب *mektoubè, inchaïè ...* a., adj.

ÉPITAPHE, ...اربازوسی *...ïazouçi*, t., ...تاریخی *meït, mevt tarikhi*, a-t., s.

ÉPITHALAME, اعراسیه *...* a., دوكون تركیسی *dugun...* subst.

ÉPITHÈTE, صفت *sif...* وصف *vasf*, لقب *laqab*, *elqab*, a., s.

EPITOME, ایجاز *idja...* *moudjez*, s.

ÉPÎTRE, مكتوب *me...* نامه *namè*, p., بتی *biti*, *ghid*, s.

ÉPIZOOTIE, ...دوشن ... خستهلكی *haïvanlara du... talighi*, s.

ÉPLORÉ, كوزی یاشلو *g... lu*, adj.

ÉPLUCHER, ôter les ...لمق ایتلمق *aïtlamaq*, ... *maq*, سلكمك *silkmek*, ... miner attentivement, ... *diqqatlè gueurmek*, a-t.,

ÉPLUCHEUR, ...یجی *idji*, ایرنلیجی *aïrtlaïd...*

ÉPLUCHURE, ...ندی *rundi*, سپرندیلك *sup...*

[redacted]

ÉPOINTER, اوجی بوزمق *oudji bozmaq*, v.

ÉPONGE, سونكر *sunguier*, s.

ÉPONGER, سنكرله تمیزلمك سلمك *sunguierilè temizlemek*, *silmek*, v.

ÉPOQUE, زمان *zeman*, تاریخ *tarikh*, a., s.

ÉPOUDRER, توز سلمك چقرمق *toz silmek*, *tchiqarmaq*, v.

ÉPOUILLER, بتلمك *bitlemek*. — S'épouiller, بتلنمك *bitlenmek*, v.

s'ÉPOUMONER, باغرمەدن اود قاتلنمق *baghirmaden eud qatlanmaq*, v.

ÉPOUSAILLES, نامزدلك *namzedlik*, p-t., نشان *nichan*, p., نكاح *niguiah*, a., s.

ÉPOUSE, عروسه *aroucè*, اهل *ehl*, *ehli*, عورت *avret*. a., s.

ÉPOUSÉE, كلن *guelin*, نشانلو عورت *nichanlu avret*, p-a-t., s.

ÉPOUSER, prendre en mariage, اولنمك *evlenmek*, t., نكاح تزوّج ا *niguiah*, *tezewudj e*, a-t.; — prendre femme, قری الهق *qary almaq*; — prendre un époux, قوجه‌یه وارمق *qodja'è varmaq*. — S'épouser, اولنمك *evlenmek*, v.

ÉPOUSER un parti, une querelle, طرفكیر او *tarafguir ol*, a-p-t., verb.

ÉPOUSEUR, اولنمك استین *evlenmek isteïen*, t., مستنكح *mustenkih*, a., s.

ÉPOUSSETER, توز سلمك *toz silmek*, *silkmek*, فرچه‌لمق *fourtchialamaq*, v.

ÉPOUVANTABLE, قورقنج *qorqoundj*, t., قورقودجق *qourqoudadjaq*, t., مخوف *makhouf*, مستكره *mustekreh*, a., هیبتلو *heïbetlu*, a-t., adject.

ÉPOUVANTABLEMENT, هیبتله *heïbetlè*, قورقنجلقله *qorqoundjliqlè*, a-t., adv.

ÉPOUVANTAIL, تندیسه *tendicè*, p., اویوق *ouïouq*, t., s.

ÉPOUVANTE, قورقو *qorqou*, قورقنجلق *qorqoundjliq*, s.

ÉPOUVANTÉ, قورقودلمش *qorqoudilmich*, قورقمش *qorqmich*, adject.

ÉPOUVANTER, قورقتمق *qorqoutmaq*, اوركتمك *eurkutmek*, شاشرمق *chachurmaq*. — S'épouvanter, قورقمق *qorqmaq*, اوركمك *eurkmek*, v.

ÉPOUX, nouveau marié, كوبكو *gueuïu*, *gueuveyi*; — mari, قوجه *qodja*, s.

ÉPREINDRE, صقمق *syqmaq*, v.

ÉPREINT, صقمش *syqmich*, adj.

ÉPREINTE, action d'épreindre, صقمقلق *syqmaqliq*, s.

ÉPREINTES, كسكین اغریلر *keskin aghriler*, s.

ÉPREUVE, essai, expérience, تجربه *tedjrubè*, امتحان *imtihan*, a., دكمكلك *den-emeklik*; — à laquelle on soumet, ابتلا *iltila*, امتحان *imtihan*; — d'imprimeur, طبع اولنجق كتاب یا غیری نسخه

[redacted]

تجربه ایچون باصلان نمونه *tab' olounadjaq kitab ïa ghaïri nesneï tedjrubè itchoun baçilan numounè*, subst.

Épris, عاشق اولمش *achiq olmuch*, a-t., سودایه دوشمش *sevbaïè duchmuch*, adj.

Éprouver, امتحان تجربه ا *imtihan, tedjrubè e*, a-t., دکه مك *den-èmek*, صنامق *synamaq*, يوقلامق *ïoqlamaq*, v.

Éprouvette, sonde de chirurgien, ميل *mil*; — machine pour éprouver la force de la poudre, باروتك قوتنی تجربه ایدجك آلت *baroutun qouwetini tedjrubè idedjek alet*, s.

Épucer, پرلمك *pirèlemek*, v.

Épuisable, دوکنجك *tukenedjek*, adj.

Épuisement, des forces, قوتسزلك *qouwetsizlik*, a-t.; — d'une chose, بوشالمقلق *bochatmaqliq*; — d'un fonds, d'une somme, اقچه قالمهقلق *aqtchè qalmamaqliq*; — d'un capital, سرمایه‌نك دوکنمسی *sermaïènun tukenmeçi*, s.

Épuiser, tarir, mettre à sec, چکوب بوشاتمق *tchekup bochatmaq*, بوشاتمق *bochatmaq*, دوکتمك *tuketmek*; — quelqu'un, ضعیف ا *zaïf e*, ضعیفلندرمق *zaïflandurmaq*, بی طاقت ا *bi taqat e* a-t. — S'épuiser, بوشانمق *bochanmaq*, دوکنمك *tukenmek*, t., ضعیفلنمق *zaïflanmaq*, a-t., v.

Épurer, تمیزلمك *temizlemek*, پاك تمیز ا *pak temiz e*, ارتمق *aritmaq*. — S'épurer, ارنمق *arynmaq*, تمیزلنمك *temizlenmek*, v.

Épurge, شبرم *chebrem*, *chubrum*, s.

Équarrir, دورت کوشه‌لو ا *dort keuchèlu e*, v.

Équarrisseur, *Voy.* **Écorcheur**.

Équateur, خط استوا *khatti istiva*, a., s.

Équerre, کونیا *kunia*, جبا *djiba*, s.

Équestre, statue — اتلو مجسم صورتی *atlu mudjessim soureti*, a-t., subst.

Équilatéral, کوشه‌لری بر اولان *keuchèleri bir olan*, adj. — Triangle, مثلث متساوی الاضلاع *mucelliçi muteçavi ul-alza'*, s.

Équilibre, دنك *denk*, t., ترازو *terazou*, p-t., s.

Équinoxe, کیجه ایله کونك بر اولمسی *guidjè ilè gunun bir olmaçi*, اعتدال اللیل والنهار *i'tidal ul-leïl vennihar*; — du printemps, نوروز *nevrouz*, p.; — de l'automne, مهرجان *mihridjan*, *mehridjian*, s.

Équipage, train, suite, پوساط *pouçat*, اوادانلق *avandanliq*, غلبه‌لق *ghalabaliq*, t., روبا *rouba*, i., اثقال *esqal*, a.; — personnes de suite, اتباع *etba'*, a.; — d'un vaisseau, کمی خلقی *guemi khalqi*, subst.

Équipée, پولسز وعاقبتی فنا

[redacted]

ïolsyz ve aqïbeti fena
s.
NT, تدارکلك teda-
دوناا donatma, a., s.
حاضرا hazir e, a-t.,
tmaq, v.
R, قیتده بهاده براو
dè bir ol, a-t., v.
E, عدالتلو adaletlu,
lu, a-t., adj.
EMENT, عدالتله ada-
lv.
ON, بنیجیلك bini-
فروسیت furouciïet, a.,

عدالت adalet,
af, عدل adl, a., s.
NT, معادل mou'adil,
a., adj. — Donner
بدل و bedel virmek,

UE, ambigu, چتال
مبهم mubhem, a.; —
e sens, لغت مشترکه
terikè, تجنیس tedj-
outeux, شبهه‌لو chup-
lj.
UER, چتال سویلمك
mek, v.
دش بودق dich boudaq,

TION, کوکدن قوپرمقلق
rmaqliq, t., استیصال

, دری صیرمق deri sir-

ÉRAFLURE, دری صیرمسی deri sirmèçi, s.

ÉRAILLER, بر قماش چکمکله ایپلرینی بر برندن ایرمق bir qomâch tchekmeguilè iplerini bir birinden aïrmaq, بورشمق bourouchmaq, v.

ÉRATÉ, دلاقسز dalaqsiz, adj.

ÉRATER, دلاق چقرمق dalaq tchiqarmaq, دلاقسز ا dalaqsiz e, v.

ÈRE, تاریخ tarikh, a., s.

ÉRECTION, action de dresser, de faire tenir droit, دکش dikich, دکلش dikilich, قالقمقلق qalqmaqliq, t.; — établissement, نصب nasb, a., s.

ÉREINTÉ, بلی قرق beli qyryq, adject.

ÉREINTER, بل قرمق bel qyrmaq, دکمك deukmek, v.

ÉRÉSIPÈLE, Voy. ÉRYSIPÈLE.

ERGOT, خروس مجوزی khoros mahmouzi, s. — Se lever sur ses ergots, prendre un ton hautain, یوکسکه بنمك ïuksèguè binmek, t., تکبرلنمك tekebburlenmek, یاوزلنمق ïavouzlanmaq, a., v.

ERGOTER, بحث ا bahs e, a-t., ناحق یره چکشمك nahaqq ïerè tchekichmek, شرتلك ا chirretlik e, verb.

ERGOTERIE, شرتلك chirrètlik, بحث bahs, a., s.

ERGOTEUR, چکشیجی tchekichidji, بوش یوشنه بحث ایدیجی

boch bochouna bahs ididji, شرّت *chirret*, s.

Érigé, دکلی *dikili*, دکلمش *dikilmich*, t., نصب اولنمش *nasb olounmich*, a-t., adj.

Ériger, دکمک *dikmek*, قالدرمق *qaldurmaq*, نصب ا *nasb e*, a-t. — S'ériger, تخصيص نصب ايدنمك *takhsis, nasb idinmek*, v.

Érivan, روان *revan*, capit. de l'Arménie persane.

Ermitage, *Voy.* Hermitage.

Ermite, *Voy.* Hermite.

Érotique, عاشق و معشوقديه مخصوص منسوب *achiq u ma'chouqaïè makhsous, mensoub*, a-t., adj. — Petit poëme érotique, غزل *ghazal*, a., s.

Errant, vagabond, خوارده *khovarda*, ازمه *azma*, كزيجى *guèzidji*, اواره كزيجى *avarè guèzidji*, adject.

Errata, بركتاب يكلشلرى *bir kitab ïanlichleri*, s.

Erre, *Voy.* Allure.

Erréner, *Voy.* Éreinter.

Errer, aller çà et là, اواره كزمك *avarè guezmek*, يلمك *ïelmek*, خوارده لقده كزمك *khovardalikta guezmek*, t., معطل كزمك *mouattal guezmek*, a-t., اوارەلك خواردلق ا *avarèlik, khovardaliq e;* se tromper, يكلش ا *ïanlich e*, — يكلمق *ïanilmaq*, غلط خطا ا *ghalat, khata e*, a-t., v.

Erreur, fausse opinion, فكر ظنّ باطل *fikr, zann batil*, :
méprise, يكلش ياكلش *ïanlic*
ghalat, سقط *saqat*, خطا *khata*
seho, a., s.

Erroné, يكلشلو *ïanli*
غلطلو *ghalatlu*, adj.

Ers, اق برچاق *aq bourt*
كشنه *kechnè*, s.

Érudit, اوقمش *oqoumy*
عالم *alim*, a., adj.

Érudition, علم *ilm*, ...
ma'arifet, a., دانش *danic*
subst.

Érugineux, ژنكارى *jeng*
p., adj.

Éruption, خروج *khour*
چقش *tchiqich*, s.

Érysipèle, يلانجق *iylaı*
t., حمرة *houmret*, a., s.

Erzroum, ارض روم, ville
Turquie asiatique.

Escabeau, اسكملهجك *i*
ledjik, s.

Escadre, كمى بولكى *guem*
lugui, ك دريا دونانماسى
kutchuk deria dananmaçi, s.

Escadron, ..لوعسكر بولكى
asker beulugui, s.

Escalade, ..ردوانله يوريش
devanlè ïurich, s.

Escalader, ..له چقمق
يوريش ا *nerdevanlè tchiqmaq*
rich e, v.

Escalier, نردوان *nerd*
نردبان *nerduban*, vulg. *men*
— marches d'escalier, ن
اياغى *nerduban aïaghi*; — es

[redacted]

, كزلو نردبان *guizlu nerdu-*

MOTER, faire des tours de
:, des friponneries, حقه
hoqqa bazliq e; — voler
nent, اصول ايله چالمق *ous-*
halmaq, v.

IOTEUR, joueur de gobe-
ipon, حقه باز *hoqqa baz*,

'ADE, قچمقلق *qatchmaq-*
firar, a., چقمه *tchiqma*,

IBOT, طوكزلان قوردى
lon-ouzlan qourdi, *beudje-*

BOUCLE, شبچراغ *chebtche-*
شيربنچ *chirpentchè*, p., s.
GOT, سموكلو بوجك *su-*
udjek, s.
MOUCHE, چرقه جيلك
ilik, s.
MOUCHER, چرقه چيلك ا
ilik e, يلمك *ïelmek*, v.
MOUCHEUR, چرقه جى
i, s.
PE, خندق اتكى انشى
tegui, *enichi*, s.
PÉ, بنمسى زور كوچ اولان
r, *gutch olan*, adj.
PEMENT, بنمسى زور اولان
meçi zor olan ïouqouch,

PER, lever un talus, بر
يوق *bir ïouqouch ïapmaq;*
r, بر ديوارى بنا ا *bir di-*
e, v.

Escarpin, پاپوشجك *papouch-*
djik, مست *mest*, انجه پاپوش *in-*
djè papouch, s.

Escarpolette, *Voy.* Balançoire.

Escarre, يارە قبوغى *ïara qapou-*
ghi, s.

Escient, à bon —, بلمكلكله
bilmekliklè, adv.

Esclandre, مقبوح بر شيدن
حاصل اولان غوغا *maghbouh bir*
cheïden hacil olan ghaogha, s.

Esclavage, قوللق *qoulliq*,
اسيرلك *eçirlik*, كولەلك *keulèlik*,
subst.

Esclave, قول *qoul*, كولە *keulè*,
t., اسير *eçir*, vulg. *ïèçir*, a.; —
femme, جاريە *djarïè;* — esclave
né dans la maison de son maître,
كولەدن طوغمە *keulèden doghma;*
— fait en guerre, اسير *éçir*, a.,
طوتساق *toutsaq*, دل *dil;* — mar-
chand d'esclaves, اسير كولە
بازركانى *eçir*, *keulè bazarguiani*, s.
—Être l'esclave de quelqu'un, بر
كمسنەنك كولەسى او *bir kimesnè-*
nun keulèçi ol. — Être esclave de
ses passions, كندو خوينك
سوداسنك بندندە قيدندە او *guen-*
du khouïnun, *sevdaçinun bendindè*,
qaïdindè ol.

Esclavon, حروات *hirvat*, s.

Esclavonie, ou Croatie,
حروات مملكتى *hirvat memleketi*,
subst.

Escompte, بر مبلغك ميعادى
حلولندن اول مبلغ مذكورى اخذ

اولنمق ایچون ویرلن فیض *bir meblaghun mïadi houloulinden evvel meblaghi mezkour akhz olounmaq itchoun virilen faïz*, s.

Escompter, بر مبلغك میعادی کلمزدن اوّل مبلغ مذکوری اخذ ایتمك ایچون فیض ویرمك *bir meblaghun mïadi guelmezden evvel meblaghi mezkiouri akhz itmek itchoun faïz virmek*, v.

Escorte, قولاغزلق *qoulaghouzliq*, قولاغز *qoulaghouz*, s.

Escorter, قولاغزلمق *qoulaghouzlamaq*; — faire —, قوشمق *qochmaq*, ادم قوشمق *adem qochmaq*; — escorter par honneur, مرافقت ا, t., یولداشلق ا *ïoldachliq e*, t., *murafaqat e*, a-t., v.

Escouade, بر آلای *bir alaï*, بولك *beuluk*, s.

Escrime, مطرقچیلق *matraqtchiliq*; — maître d' —, مطرقچی باشی *matraqtchi bachi*, s.

Escrimer, مطرقچیلق ا *matraqtchiliq e*. — S'escrimer, disputer sur un point de science, علم خصوصنده بحث ا *ilm khoussouçindè bahs e*, a-t., v.

Escroc, حقّه باز *hoqqa baz*, p., دولاندریجی *dolanduridji*, s.

Escroquer, چالمق *tchalmaq*, حقّه بازلق ا *hoqqa bazliq e*, a-t., دولاندرمق *dolandurmaq*, v.

Escroquerie, حقّه بازلق *hoqqa bazliq*, دولاندریجیلك *dolanduridjilik*, s.

Escroqueur, *Voy.* Es

Espace, étendue, ان *dan*, مساحه *meçaha*; - valle, ارالق *araliq*, اسی — de temps, مدت *mudd* —Dans l'espace de peu d ازرمانده *az zemandè*. — de quarante ans, بیلق قرق ییل مقداری *ïllyq*, *myktari*.

Espacement, ارالق *a ara*, t., بین *bëin*, a., s.

Espacer, ارالق قومق *araliq braqmaq*, *qomaq*, v

Espadon, مچ *metch*, s

Espadonner, اورمق *metch ilè ourmaq*, v.

Espagne, اسپانیه *ispan* اندلس *endelus*, s.

Espagnol, اسپانیول subst.

Espagnolette, ـری *pendjerè demiri*, s.

Espale, چینك اوكی *qadargha qytchinun euni*,

Espalier, دیواره ییمش اغاجلرك صره‌سی *baghtchèdè divarè ïapichmich aghadjlarun syraçi*,

Espalmer, ییاغلمق *ïaghlamaq*, v.

Espatule, *Voy.* Spat

Espèce, genre, نوع درلو *turlu*, جنس *djins*; — مقوله *maqoulè*; — espèces différentes, جناسی مختلفه

[redacted]

, a.; — espèces, mon-
aqtchè, t., نقود *nouqoud*,

ICE, امید *umid*, امیذ
s. — Avoir de l'—,
ا *umid toutmaq*, امید
var ol; — perdre l'—,
ا *umid kesmek*, امیدنی
idini kesmek, p-t., v.
ı, اومق امق اتق *oum-*
امیـــــدی *umidi ol*,
umizlenmek, امیدده اول
امید بغلمق *umid bagh-*
faire —, امیدلندرمک
nek, امید ویرمک *umid*
t., v.
E, اچق کوزلو *atchiq*
شیطان *cheïtan*, p.,

ERIE, اچق کوزلولک
lulik, چوجق حیله سی
hilèçi, شیطانلق *cheï-*
s.
LE, ترومبونی *tromboni*,
بورو *bourou aghizlu tu-*
الای بو *alaï bozan*, s.
جاسوس *djaçous*, a.,
djached, s.
IAGE, جاسوسلق *dja-*
., s.
IER, جاسوسلق ا *dja-*
-t., جاشدلق ا *djached-*

DE, دوزیر *duz ïer*, s.
Voy. ESPÉRANCE.
N, قصد حریه سکو *qyssa*
u, a-t., s.

ESPRIT, substance incorporelle, روح *rouh*, a.; — l'âme de l'homme, جان *djan*, p., نفس *nefs*, روح *rouh*, a.; — faculté de l'âme, عقل *aql*, فراست *firacet*, a., اوص *ous*, هوش *houch*, p.; — bon sens, ادراك *idrak;* — intelligence, روح *rouh*, a., اڭلایش *anlaïch*, t., فهم *fehm;* — pensée, فكر *fikr*, a.; — sens, معنی *maana;* — fluide, روح معادن *rouhi maaden*, روح اعظم *rouhi a'zem*, روح *rouh*, a.; — *Voy.* HUMEUR, INSPIRATION, CARACTÈRE; — homme d'esprit, عقللو آدم *aqyllu adem*, a-t., s.

ESPRITS-FOLLETS, جن *djinn*, a., پری *peri*, p., s.

ESQUIF, قایق *qaïq*, صندال *sandal*, s.

ESQUILLE, قرق کمک پارچه سی *qyriq guemik partchaçi*, s.

ESQUINANCIE, خناق *khounaq*, a., بوغاز قصلمه سی *boghaz qyssylmaçi*, s.

ESQUISSE, تصلق *tasslaq*, کرلمه *kerlèmè*, t., تسوید *tesvid*, a., s.

ESQUISSER, تصلق ا *tassluq e*, t., نقشی تسوید ا *naqchi tesvid e*, a., verb.

ESQUIVER, قاچنمق *qatchinmaq*, صاولمق *savoulmaq*, صقنمق *saqynmaq*. — S'esquiver, کزلوجه قاچمـــق *guizludjè qatchmaq*, قاچنمق *qatchinmaq*, v.

ESSAI, تجربه *tedjrubbè*, امتحان *imtihan*, a., دکه مکلك *den-èmeklik*,

صنده‌مقلق *synamaqliq*, يوقلمقلق *ïoqlamaqliq*, s.

Essaim, d'abeilles, اوغل *oghoul*, subst.

Essaimer, اوغل ارى ا *oghoul ari e*, v.

Essanger, *Voy.* Rincer.

Essart, چالى چرپى چقارلمش تارلا *tchali tchirpi tchiqarilmich tarla*, s.

Essarter, اغاج وچالى چرپى كوكدن قوپرمق *aghadj ve tchali tchirpi keukten qoparmaq*, v.

Essayer, faire l'essai, تجربه ا *tedjrubè e*, a-t., صنامق *synamaq*, دكمك *den-èmek*, يوقلمق *ïoqlamaq*, t.; — éprouver, faire un essai, امتحان ا *imtihan e*, a-t., يوقلمق *ïoqlamaq*. — S'essayer, كندوسنى تجربه ا *guenduçini tedjrubè e*, a-t., v.

Essayeur, عيار طوتيجى *aïar toutidji*, قال ايديجى *qal ididji*, a-t., s.

Esse, عربه چويسى *araba tchiviçi*, s.

Esseau, ais pour couvrir les toits, شندره *chenderè*, پداوره *pedavra*; — petite hache, بالتاجق *baltadjiq*, s.

Essence, substance, nature, ذات *zat*, a., وارلق *varliq*; — huile aromatique, عطر *atar*; — de roses, كل ياغى *gul ïaghi*, s.

Essentiel, substantiel, naturel, ذاتى *zati*, a.; — important, مهم *muhimm*, الزم *elzem*, a., adj.

— L'essentiel, ...م اولان نسنه *ehemm*, *elzem olan nesnè* ... لازملو اولان *en lazemlu olan* subst.

Essentiellement, par ce, بالذات *bizzat*, a., *zatindè*, a-t.; — solidement *muhkem*, a., برقرار *ber qara*... adv.

Essieu, دنكل *dinguil*, s.

Essor, اوچقلق *outchn*... فرلانمه *firlanma*, s. — P... l' —, يوجه‌لنمك *ïudjèlenn*... se tirer de la sujétion, ... *qourtoulmaq*, v.

Essorer, ...رده قورتمق *atchiq ïerdè qouroutmaq*, ... *qouroutmaq*, v. — S'essore... Essor.

Essoriller, ...كسمك *qoulaqlari kesmek*, v.

Essoucher, ...ونكلرى طپراقدن قوپرمق *aghadj ke*... *topraqten qoqarmaq*, v.

Essouffler, ...ى بوغمق *feçi boghmaq*, a-t., v.

Essui, ...رى قورودجق ير *tchamachiri qouroudadjaq ï*...

Essuie-main, ...رمه‌سى *maqramaçi*, پيشكير *pichk*... *pechkir*, s.

Essuyer, سلمك *siln*... souffrir, supporter, ...چكمك *mek*, v.

Est, مشرق *mechriq*, كون طوغوسى *gun doghouci*, s.

[redacted]

…TTE, اولاق *oulaq*, t., امر
… *gueturen*, a-t.
…ER, شاطر بيك *peïk*,

…LADE, بچم *bitchum*,
…*ich*, s.
…, اوسكل *uskul*, s.
…E, بصمه صورت تصوير
ret tasvir, t-a., s.
…ER, صورت بصمق *sou-*
…, a-t., بصمق *basmaq*,

…ILLE, دامغه *damgha*, s.
…ILLER, دامغلمق *dam-*
… v.

…BLE, اعتبارلو *iytibarlu*,
eber, a., adj.
…TEUR, تخمينجى *takh-*
… بها كسيجى *beha keçidji*,

…TION, قيمت *qymet*; a.,
vulg. *paha*, a-t., بها
…*a qomaqliq*, بها تقديرلغى
…*lighi*, a-t., تخمين *takh-*
…

…, d'une personne ou
…e, اعتبار *i'tibar*; — éva-
Voy. Estimation.

…R, mettre le prix,
… بهاسن *behaçin kesmek*,
taqtiri beha e, بها قيمت
…, *qymet qomaq*, تخمين ا
…; — faire cas de...., قيمته
metè toutmaq, اعتبار ا *i'-*
… رغبت *raghbet e*, صايمق
… juger, penser, صانمق
…, ظن ا *zann e*, a-t. —

S'estimer plus que les autres, كندوسين سايرلردن زياده طوتمق *guendusin saïrlerden ziadè toutmaq*, verb.

Estival, يازلو *ïazlu*, adj.

Estoc, pointe d'une épée, قلج اوجى *qylidj oudji*; — ligne d'extraction, صوى *soï*, t., جنس *djins*, نسل *nesl*, a., s.

Estomac, معدة *mi'det*, *mi'dè*, a.; — faiblesse d' —, ضعف معده *za'afi mi'dè*; — dérangement d' —, معده بوزقلغى *mi'dè bozouqlyghi*, a-t., s.

s'Estomaquer, دارلغنمق *dar-lighanmaq*, دارلمق *darylmaq*, v.

Estrade, lieu d'une chambre plus élevé que le reste du parquet, صفّة *soffet*, vulg. صفه *sofa*; — route publique, grand chemin, طريق عام *tariqi a'm*, a., s. — Battre l'estrade, يوللرى كوزدوب يوريمك *ïollari gueuzèdup ïurymek*, v.

Estragon, طرغون ترغون *tar-ghoun*, s.

Estramaçon, حمايلى اوريش *hamaïli ourich*, s.

Estrapade, ايپله بر نوع اشكنجه *iplè bir nevi' ichkendjè*, s.

Estrapontin, *Voy.* Strapontin.

Estropié, سقط *saqat*, a, adj.

Estropier, سقطلمق *saqatla-maq*, سقط ا *saqat e*, a-t., v.

Esturgeon, مرسن بالغى *mer-çin balighi*, s.

Et, و *vè*, هم *hem*, ایلـه *ilè*, conjonct.

Étable, اخور *akhor*, t., اصطبل *istabil*, a.; — à bœufs, صغـــر اخوری *syghir akhori*; — à brebis, قویـن یتاغی اغلی *qouïoun ïataghi*, *aghli*, t., صیره *syret*, a.; — à chèvres, کچی اخوری طامی *ketchi akhori*, *dami*, s.

Établer, اخورایچنه قومـق *akhor itchinè qomaq*, v.

Établir, instituer, régler, قرار ویرمك *qarar virmek*, قومق *qomaq*, قورمق *qourmaq*, t.; — constituer, نصب ا *nasp e*, قرار ویرمك *qarar virmek*, a-t.; — fixer, rendre stable, برکتمك *berkitmek*, برك ا *berk e*, t., برقرار ا *ber qarar e*, a-t.; — fixer dans un lieu, یرلشترمـك *ïerlechturmek*, اوتورتمق *otourtmaq*; — déduire, exposer, دیویرمك *dèiuvirmek*, t., تقریر کلام ا *taqriri kelam e*, بیان ا *bëïan e*, a-t.; — établir une loi, قنون بغلمق ا *qanoun baghlamaq*, *e*, a-t. — S'établir dans un lieu, یرلشمـك *ïerlechmek*, اوتورمق *otourmaq*, قونمق *qonmaq*, قونلمق *qonoulmaq*, مکان طوتمق *mekian toutmaq*, a-t.; — passer en usage, قرار بولمق *qarar boulmaq*, a-t., v. *Voy.* se Marier.

Établissement, action d'établir, نصب اولنمسی *nasp olounmaçi*, قومقلق *qomuqliq*, نصب *nasp*; — de commerce, محـل تجـــارت *mahalli tidjaret*, a., تجارت اوی *tidjaret evi*, ; charge, پایه *païè*, p., ب *manseb*, a., s.

Étage, قات *qat*, s.

Étager, قـات اوزرنـه قومق *qat qat uzerinè qomaq*

Étagères, تختـهلری *dolab takhtaleri*, s.

Etaie, طیاق *daïaq*, s.

Étaim, اوسکل *uskul*, *teftik*, s.

Étain, قلای *qalaï*, s.

Étal, دکانـك اوکی *qassab dukkianinun euni*, s.

Étalage, متاع کسترشی *gueusterichi*, دکان اچمقلغی *kian atchmaqlighi*; — ostent کوسترش *gueusterich*, فرەلق *faraliq*, s.

Étaler, exposer en ven marchandises, چقرمـــق کوستـرمـك *meta'i tchiqa gueustermek*; — déployer, *atchmaq*, یـیمق *ïaïmaq*, v.

Étaleur, اسکی کتاب صاتیجی *soqaqlar kitab satidji*, s.

Étalon, cheval entier, *aïghir*; — modèle de poid mesure réglé par la loi, اصلی معیاری *vezn asli mi'a* subst.

Étalonner, دامغلمق *ni damghalamaq*, v.

Étamage, قلایلمقلق *qa maqliq*, s.

Étamer, قلایلمق *qalaïla* verb.

[redacted]

ie, شالی chali, s.

ier, قــانی دوردرمق qani dourdour-
کسمک nek, dindurmek ; — la
قاندرمــ qandurmaq,
صوسزلغی sousizlyghy gui-
.

on, طیق طیاق daïaq, s.
onner, طیاق قومق da-
r, طیاتمق daïatmaq, v.
, کـول gueul, اکرک
طورره dourour sou, s.
, distribution de vivres
pes, یولده عسکر نفرلرینه
ویر ïolda asker neferlerinè
khirè ; — lieu où l'on
s vivres, یولده ذخیره
ویر ïolda zakhirè viru-
; — station, منزل menzil,
qonaq, t., s.
er, عسکره یولده ذخیره
askerè ïolda zakhirè viri-

, situation, condition,
, کیفیت keïfiïet, حالة
. de la santé, کیف keïf ;
, rang, رتبه rutbè, پایه
- empire, مملکت mem-
- liste, dénombrement,
hodl, a., s. — Se mettre
de...., حاضراو hazir ol,
حا hazirlanmaq, a-t., v.
, راف raf, چلنکررافی
ir rafi, s.
er, طیاتیق daïatmaq. —
r, طیانمق daïanmaq, v.

Été, یاز ïaz, یای ïaï, s. — En été, یازین ïazin.

Éteignoir, موم سویندرجک آلت moum seüïundurédjek alet, s.

Éteindre, سوندرمک seundurmek, سویندرمک seüïundurmek, ایمزکنمک imizguenmek. — S'éteindre, سونمک seunmek ; — en parlant d'une race, انقراض بولمق inqyraz boulmaq, a-t., v.

Étendard, سنجق سنجاق sandjaq, t., علم alem, a., بیراق baïraq, t.; — du prophète, سنجاق شریف sandjaq chérif, a-t., s.

Étendre, déployer, prolonger, سرمک sermek, چکمک tchekmek, اچمق atchmaq, یاصمق ïasmaq, یایمق ïaïmaq; — allonger, اوزاتمق ouzatmaq, کردرمک guerdurmek, کرمک guermek ; — par terre, دوشمک duchèmek, دوشتمک duchètmek, t., بسط بسطه bast e, a.; — la main, ال اوزاتمق el ouzatmaq, صونمق sonmaq. — S'étendre, کرنمک guerinmek, اوزانمق ouzanmaq, چکلمک tchekilmek; — se propager, se répandre, یایلمق ïaïlmaq, t.; — se prolonger, امتداد بولمق imtidad boulmaq, a-t., v.

Étendu, déployé, اچمش atchmich, یایق ïaïq ; — couché par terre, یاتمش ïatmich ; — spacieux, کیک gueïn, بول bol, t., واسع vaçi', a., adj.

Étendue, dimension des corps,

بوللق *bollyq*, كيكلك *gueinlik*, t., وسعة *vous'at*, a.; — de lieu, ميدان *meïdan;* —de temps, مدّت *mud-det*, a., s.

ÉTERNEL, ابدى *ebedi*, ازلى *ezeli*, a., adj.

L'ÉTERNEL, ابدى الله *ebedi oul-lah*, a., s.

ÉTERNELLEMENT, دايمًا *daïmen*, vulg. *daïma*, ابدًا *ebeden*, دايم الايام *daïm ul-eïam*, adv.

ÉTERNISER, دايم ابدى ا *daïm, ebedi e*, بقا ويرمك *bequa virmek*, تأييد ا *téebid e*, a-t., v.

ÉTERNITÉ, ابديلك *ebedilik*, بقا *baqa*, ابديّت *ebedi'iet*, ازليّت *ezeli'iet*, a., s. — De toute éternité, ازل و ازالدن *ezel u ezalden*, a-t., adv.

ÉTERNUER, اقسرمق *aqsyrmaq*, اغسرمق *ughsyrmuq*, اخسرمق *akh-syrmaq*, v.

ÉTERNUMENT, اقسرمقلق *aqsyr-maqliq*, اقسرش *aqsyrich*, s.

ÉTÊTER, اغاجك ديه‌سنى كسمك *aghadjun tèpèçini kesmek*, verb.

ÉTEUF, اويون طوپى *ouïoun topi*, كره *kurè*, s.

ÉTEULE, صمان تويى *saman tuïu*, s.

ÉTHER, l'espace, هوا *hava*, فلك *felek;* — liqueur, نشادر روحى *nichadir rouhi*, s.

ÉTHIOPIE, حبش *habech*, s.

ÉTHIOPIEN, حبشى *habechi*, s.

ÉTHIQUE, علم ادب ا
علم اداب *ilmi adab*, a.,

ÉTHOPÉE, ك خلق
ـوداسنك بيان ايلمسى
mesnènun khoulq u sevaçi
eïlemeci, s.

ÉTINCELANT, انيجى ا
ghyldjim atidji, پارلايجى ,
adject.

ÉTINCELER, نمـــق
صاچمق *qyghyldjim atm*
maq, پارلمق *parlamaq*,

ÉTINCELLE, bluette
قغلجم *qyghyldjim*, t., رة
raret, a.; — d'esprit, نكتة
a., s.

ÉTINCELLEMENT, du f
اتمقلق *qyghyldjim atma*
des étoiles, ك پارلامسى
dyzlerun parlamaçi, s.

s'ÉTIOLER, طورمغلـه
صولمق *quranliqta dourm*
maq, v.

ÉTIQUE, ورملو *veremlu*
Devenir étique, بغلمق ;
baghlamaq, v.

ÉTIQUETER, نشانلمق
lamaq, نشان قومق *nicha*
p-t., v.

ÉTIQUETTE, marque
nichan, p., اشارت *ich*
— de bouteilles, انسى
اشارتى *chichè nichani*,'
p-a-t.; — cérémonial d'u
تشريفات قاعده‌سى *techr*
dèci, a-t., s.

[redacted]

پك چكمك pek
اوزاتمق ouzatmaq, v.
ورم veurem, a., s.
قماش qomach, s.
, بزمك bezmek,
matmaq, t., لوازمى
zimi gueurmek, a-t.,

نجم يلدز ïyldyz, t.,
— du matin, طاك
o dan sabah ïyldyzi; —
ابو فال eüu fal, t-p.,
kht, طالع tali', a.; —
-, الچق فنا طالع, al-
a tali', بد بخت bed
— marque blanche au
cheval, غرّه gourrè, a.;
dans un livre, نشان
, اشارت icharet, a., s.
, semé d'étoiles, يلدزلو
- fêlé, چتلانمش tchat-
dj.
ER, Voy. SE FÊLER.
حلّه hyllet, a., s.
, اينه بحتى سنجاغى
andjaghi, s.
MMENT, عجب ايله
a-t., adv.
NT, عجيب adjib,
djaïb, a., adj.
MENT, تعجّب te'ad-
طاكمقلق danmaqliq;
e mêlée de terreur,
aïranliq, سركردانلق
liq, s.
ER, عجبلتمك adjeblet-

mek, تعجّب ايترمك te'addjub it-
turmek, تعجّب ا te'adjub e,
عجبلندرمك adjèblendurmek,
حيرته براقمق haïrètè braqmaq,
a-t. — S'étonner, عجبلمك adjèb-
lemek, عجبه حيرته قالمق adjèlè,
haïretè qalmaq, تعجّب ا te'ad-
djub e, a-t.; — se troubler, شاشمق
chachmaq, v.

Étouffant, air —, ثقيل هوا
saqil hava, a-t.; — qui étouffe,
بوغدران boghduran, adj.

Étouffement, بوغش boghich,
بوغلش boghilich, s.

Étouffer, بوغمق boghmaq;
— comprimer, باصمق basmaq.
— S'étouffer, بوغلمق boghoul-
maq, v.

Étouffoir, اتش كوزى سوندرجك الت atech keuzi seun-
duredjek alet, s.

Etoupe, استبى ustubi, s.

Etouper, استبلمك ustublè-
mek, v.

Étourderie, كستاخلق kus-
takhliq, p-t., تهوّر tehewur, a., s.

Étourdi, imprudent, كستاخ
kustakh, p., فكرسز fikirsiz, a-t.,
دلى قانلو deli qanlu, t., متهوّر mu-
tehewir, a., s. et adj.

A l'Étourdi, Voy. Étourdi-
ment.

Étourdiment, كستاخانه kus-
takhanè, p., بى تدبير bi tedbir,
تهوّر ايله tehewur ilè, a-t., غافلانه
ghafilanè, a-p., adv.

Étourdir, fatiguer par le bruit, تصديع ا tasdi' e, باش اغرتمق bach aghertmaq; — causer un étourdissement, شاشرمق chachurmaq, t., سرسملمك sersemlemek, p-t. — S'étourdir, se troubler, شاشمق chachmaq, t., سرسم اول sersem ol, p-t.; — se faire illusion, خيالانمق khaïallanmaq, a-t., v.

Étourdissant, تصديع ايدن tasdi iden, a-t., adj.

Étourdissement, باش دونمسي bach deunmeçi, t., سرسملك sersemlik, p-t., s.

Étourneau, صغرجق syghyrdjiq, الا صغرجق ala syghyrdjiq, بوغرتلاق boghourtlaq, s.

Étrange, extraordinaire, غريب gharib, a., عادتدن طشره adetden tachra, a-t., adj. *Voy.* Étonnant, Surprenant.

Etrangement, عجب ايله adjeb ilè, a-t., adv.

Étranger, qui est d'une autre nation ou d'une autre maison, غريب gharib, a., يبانجي ïabandji, t., اجنبي edjnebi, a., يباندن كلمه ïabanden guelmè, t.; — hôte, qui reçoit l'hospitalité, مسافر muçafir, a.; — étranger en pays musulman, مستامن musté'mim, a., adj. et s.

Étranglement, بوغلمق boghmaqliq, بوغش boghich, بوغلش boghoulich, s.

Étrangler, بوغمق boghmaq. — S'étrangler, بوغلمق boghoulmaq, v.

Être, exister, اولمق olmaq; être à...., appartenir, اولمق olmaq, précédé du génitif; exemp. Ce livre est à moi, بو كتاب بنمدر bou kitab benumdur. — Subsister, موجود دركار او meodjoud, derkia[r] ol, طورمق dourmaq, v.

Être (l'), l'existence, وجود vudjoud, حال hal, a., وارلق varliq, t., s. — Donner l'être, وجوده كتورمك vudjoudè gueturmek, a-t. verb.

Étrécir, طارا dare, طارلمق darlamaq, بوزمك buzmek. — S'étrécir, طار او dar ol, v.

Étrécissement, طار اولمسي dar olmaçi, t., تضييق taziiq, a., صقمقلق syqmaqliq, s.

Étreindre, serrer, صقمق syqmaq, قسمق qysmaq; — embrasser, پك قوجق pek qoudj[a]maq, v.

Étreinte, صقمقلق syqmaqli[q], subst.

Étrenne, présent du jour d[e] l'an, يل باشيلك ïl bachilik, t., بخشيش bakhchich, p.; — pour les Musulmans aux fêtes d[u] baïram, بيراملق baïramliq, هدية idiïè, a.; — premier argent q[ue] reçoit un marchand, سفته sefte, vulg. siftah, s.

Étrenner, être le premier [à] acheter, سفتهلمك seftèlèmek, سفته ويرمك seftè virmek; —

vendre, سفتّه ا siftè e, v. — Je n'ai pas encore étrenné, دخی سفتهم يوق dakhi siftahum ïoq.

ÉTRES, اوك يرلری يوللــری ... ïerleri, ïolleri, s.

ÉTRIER, اوزنكی uzengui, t., ركاب rikiab, a-p., s.; — rikiab désigne aussi la personne du sultan et les audiences qu'il donne.

ÉTRILLE, قشغی qachaghy, s.

ÉTRILLER, قشغيلمق qachaghylamaq, v.

ÉTRIPER, قرنی دشمك qarni dechmek, بغرساق چقرمق baghyrsaq tchiqarmaq, v.

ÉTRIQUÉ, قصّه qyssa, adj.

ÉTRIVIÈRES, اوزنكی قايشی uzengui qaïchi, s.

ÉTRIVIÈRES, قايش قامچيسی qaïch qamtchiçi, قامچی qamtchi, t. — Donner les —, قامچيلمق qamtchilamaq, v.

ÉTROIT, دار طار dar, t., تنك tenk, p., adj.

A L'ÉTROIT, طارجه dardjè, adv.

ÉTROITEMENT, طارلغله darlighlè, t., تنكلكله tenkliklè, p., adv.

ÉTRONÇONNER, براغاجك جله بوداقلری كسمك bir aghadjun djumlè boudaqlari kesmek, v.

ÉTUDE, action d'étudier, اوقومقلق oqoumaqliq, چالشمقلق tchalichmaqliq; — des lettres, علمه تقيّد اتمكلكی ilmè teqaïiud etmeklighi, اوكرنش eugrenich, t., مطالعه moutale'a, a.; — connaissances acquises, علم ومعرفت ilm u me'arifet, a., s. — Se donner à l'étude, علمه طالب اول ilmè talib ol. — Homme qui a de l'étude, اوقومش ادم oqoumich adem. — Homme sans étude, اوقومامش ادم oqoumamich adem, s.

ÉTUDE, lieu où l'on étudie, اوقوبجق ير oqouïadjaq ïer, t., مدرسه medrècè, a.; — de notaire, كاتب خلوتخانه سی kiatib khalvetkhanèçi, s.

ÉTUDIANT, اوقويان oqouïan, s. et adj.

ETUDIER, apprendre, اوكرنمك eugrenmek, اوقومق oqoumaq, t., مطالعه ا moutale'a e, درسه بقمق dersè baqmaq; — travailler, s'efforcer, چالشمق tchalichmaq, دورشمك duruchmek; — étudier quelqu'un, بركمسنهٔ بلمكه چالشمق bir kimesneï bilmèguè tchalichmaq; — sous quelqu'un, بركمسنه دن درس المق bir kimesnèden ders almaq. — S'étudier à...., چالشمق tchalichmaq, v.

ÉTUI, قبور qoubour; — de rasoirs, استره لق oustouraliq; — nécessaire, پوساط pouçat, s.

ETUVE, حمّام hammam, a., صويه souïè, t., كرمابه guermabè, p., s.

ÉTUVÉE, قپامه qapama, ياحنی ïahni, s.

ÉTUVER, يارة استيجاق صو ايله ييقمق ïara issidjaq sou ilè ïaïqamaq, v.

ÉTUVISTE, حمّامجی hammamdji, a-t., s.

Étymologie, لغت اصلی *lo-ghat asli*, a-t., s.

Eubée, *Voy.* Négrepont.

Eucharistie, قربان *qourban*, قداس *qoudas*, عشا *acha*, a., s.

Euclyde, اقليدس *euklidos*, n. prop.

Eucologue, دعاكتابى *dua ki-tabi*, a., s.

Eufraise, كوزاوتى *gueuz oti*, subst.

Eunuque, خـــادم *khadim*, طواشى *tavachi*, a.; — de naissance, انادن طوغمه خادم *anaden doghma khadim*; — chef des eunuques noirs, l'un des premiers dignitaires de l'empire ottoman, قزلراغا *qyzlar agha*, قـزلراغاسى *qyzlar aghaçi*; — eunuques noirs du séraï, قره اغالر *qara aghalar*; — eunuques blancs du seraï, اق اغالر *aq aghalar*, s.

Eupatoire, غـافـت *ghafit*, غافث *ghafis*, a., s.

Euphemisme, استعاره *istiarè*, تعريض *ta'riz*, a., s.

Euphonie, خفت تلفظ *khiffeti teleffuz*, a., s.

Euphorbe, فربـيون *furbioun*, فرفيون *ferefioun*, s.

Euphrate, فرات *furat*, fleuv.

Euripe, اغريبوز بوغازى *eghri-pouz boghazi*, s.

Europe, اوروپا *evropa*, روم ايلى *roum ili*, s.

Européen, اوروپـالو *evropalu*, فرنك *firenk*, adj. et s.

Eux, Elles, انلر *anlar*,

Euxin, *Voy.* Pont-E

Évacuant ou Évac

تخليه ايديجى *takhlïè idic*

et s.

Évacuation, التمقلق *chaltmaqliq*, t., تخليه *tak* ... طى تخليـــه d'humeurs, ... اينمسى *kem akhlati takhli*... — d'une place, ... يه سى *qal'a takhl'ièçi*, a-t., s.

Évacuer, vider, ... تمق *chatmaq*, بوشالتمق *boch*... بوشامق *bochamaq*, t., ... *takhlïè e*; — les humeu... par bas, قرنى بوشالتمق *q*... *chatmaq*, t.; — l'estomac, *istifragh e*, a-t.; — une p... قلعه بوشالتمق تخليه ا *bir q*... *chatmaq*, *takhlïè e*, a-t., v

Évader, ou plutôt s'... قورتلمق *qourtoulmaq*, ... *sivichmek*, قاچـــمق *q*... صيرلمق *syrilmaq*, v.

Évaluation, تخمين ... اعتبار *itibar*, قيمت *qymet*

Évaluer, تخمين ا *ta*... تقديربها ا *taqtiri beha e*, ... قومق *beha*, *qymet qomaq*

Évangélique, ... جيلى adject.

Évangéliser, ... صف ا ... وعظ ا *indjili vasf e*, *va'z e* ... *tebchir e*, a-t., v.

Évangéliste, ... جيلجى

dji, انجیل یازیجیسی *indjil ïazi-djiçi*, s.

Évangile, انجل *indjil*, انجیل شریف *indjili cherif*, دین عیسوی *dini icèvi*; — le livre des —, انجیل کتابی *indjil kitabi*, s.

s'Évanouir, tomber en défaillance, بایلمق *baïlmaq*, t.; — disparaître, مضمحل او *mouzmahill ol*, a-t., v.

Évanouissement, بایلمقلق *baïlmaqliq*, بایلش *baïlich*, t., جان بایلمسی *djan baïlmaçi*, p-t., s.

Évaporation, یللنمکلک *illenmeklik*, بوغلنمقلق *boughlanmaqliq*, subst.

Évaporé, réduit en vapeur, هوالنمش *havalanmich*; — léger de caractère, ییني باشلو *ïeïni bachlu*, t., طیّاش *taïiach*, a., adj.

s'Évaporer, هوالنمق *havalanmaq*, یللنمک *ïellenmek*, بوغلنمق *boughlanmaq*. — Faire évaporer, سوزمک *seuzmek*, v.

Évasement, بوللق *bollyq*, کیکلک *gueïnlik*, s.

Évaser, بوللمق *bollamaq*, بول کیک ککش ا *bol*, *gué-in*, *guénich e*, t., توسیع ا *tevsi' e*, a-t., v.

Évasif, مجتنب *mudjtenib*, متردد *mutereddid*, a., adj.

Évasion, قورتلش *qourtoulich*, t., نجات *nedjat*, a., قچمقلق *qatchmaqliq*, s.

Évêché, diocèse, پسقپوسلق *pisqouposliq*; — maison d'évêque, پسقپوس قوناغی *pisqoupos qonaghi*, subst.

Éveil, خبر *khaber*, a., s.

Éveiller, faire cesser le sommeil, اویاندرمق *oïandurmaq*, اویارمق *oïarmaq*, تیقیظ ا *teïqyz e*, a-t.; — tirer de l'assoupissement, دپرشترمک *teprechturmek*. — S'éveiller, اویانمق *oïanmaq*, اویانو کلمک *oïanu guelmek*; — en sursaut, بردن یا قورقو ایله اویانمق *birden ïa qorqou ilè oïanmaq*, v.

Événement, وقوع *vouqou'*, وقیعه *vaqy'a*, a., اتّفاق *ittifaq*, علت *illet*, a., s.

Évent, corruption, چوروکلک *tchuruklik*; — petite ouverture, کوچک کدک *kutchuk gueduk*. — Vin qui sent l'évent, کسلمش شراب *keçilmich charab*, s.

Éventail, یلپازه *ïelpazè*, vulg. یلپزه *ïelpèzè*, s. — Jouer de l' —, یلپازه چالمق *ïelpazè tchalmaq*, v.

Éventailliste, یلپازه جی *ïelpazèdji*, s.

Éventaire, صاتیجیلرک اوکلرنده کی طبله *satidjilerun eunlerundèki tabla*, s.

Éventer, donner du vent, یلپازه لمک *ïelpazèlemek*, یللمک *ïellemek*, مروحه لمک *mirvahalèmek*; — exposer à l'air, هوالتمق *havalatmaq*, یللمک *ïellèmek*, هواده قومق *havada qomaq*; — éventer les mines, لغم اچمق بوزمق بوشتمق *laghoum atchmaq*, *bozmaq*, *bochatmaq*; —

Voy. Divulguer. — S'éventer, بوزلمق *bozoulmaq*, هوادە طورمغلە بوزلمق *havada dourmaghlè bozoulmaq*, v.

Éventrer, قرنی یارمق *qarni ïarmaq*, قرنی دشمك *qarni dechmek*, v.

Éventuel, عرضی *arazi*, اتفاقی *ittifaqi*, a., adj.

Éventuellement, عارضًا *arizan*, اتفاقلە *ittifaqlè*, a-t., adv.

Évêque, اپسقپوس *episqopos*, پسقپوس *pisqopos*, g., s.

Éversif, اقتریجی *aqtaridji*, t., هادم *hadim*, a., adj.

Éversion, هدم *hedm*, انهدام *inhidam*, a., s.

s'Évertuer, دورشمك *duruchmek*, چالشمق *tchalichmaq*, سعی و اقدام ا *saï u iqtam e*, a-t., v.

Eviction, شرعًا مالندن محروم اولمقلق *cher'en malinden mahroum olmaqliq*, a-t., s.

Évidemment, ظاهر *zahir*, ظاهرًا *zahiren*, اشکارە *achikiarè*, a., adv.

Évidence, اشکارەلك *achikiarèlik*, ظاهرلك *zahirlik*, a-t., s.

Évident, ظاهر *zahir*, مبیّن *mubeïien*, اشکار *achikiar*, اشکارە *achikiarè*, a., بللی *belli*, adj.

Evider, ییقیوب چقرمق *ïaïqaïup tchiqarmaq*, v.

Évincer, حکم شرع ایلە محروم قلمق *hukmi cheri' ilè mahroum qylmaq*, a-t., v.

Évitable, لمەسی ممکن *oulmaçi mumkin*, t-a., adj

Éviter, صاولمق *savo* صاقنمق *saqinmaq*, چنمق *tchinmaq*, t., اجتناب ا *idj* a-t., v.

Évocation, des esprits, اولولرك جنلرك چغرمسی *djinleru lulerun tchaghyrmaçi*; — cause, محکمهٔ اخرە حوالە ایتمسی *davaï mehkemeï akh valè itmeçi*, s.

Évolution, ث تدبیر و حرکتی *askerun tedbir ve ha* subst.

Évoquer, شرعیە چغرمق *chraïa tchaghyrmaq*, t., نە دعوت ا *meïdanè daoet e*, a-

Exacte, soigneux, مقید *qaïied*, a.; — fait avec soin یاپلمش *diqqatlè ïapilmich*, — vrai, صحیح *sahih*, a., a

Exactement, دقتلە *diq* تقید اوزرە *teqaïiud uzrè*, a-t.

Exacteur, ظالم محصل *mouhassil*, a., s.

Exaction, عرفی *eurfi*, م *zoulm*, تکلیف *teklif*, لیف *kialif*, a., s.

Exactitude, دقت *diqqa* *teqaïiud*, a., s.

Exagérateur, ارتربجی *ridji*, مبالغە ایلە سویلیجی *n legha ilè seuïleïdji*, a-t., s.

Exagération, ش سوز *qabartmich seuz*, t., مبالغە *m*

[redacted]

legha, اطرا *ytra*, تغليظ *taghliz*, a., subst.

Exagérer, سوزی قبارتمق *seuzi qabartmaq*, بیوك كسترمك *buiuk gueustermek*, تغليظ تفريط اطرا مبالغه ا *taghliz*, *tefrit*, *ytra*, *mubalegha e*, a-t., v.

Exaltation, يوجه لكلك *iudjèlèmeklik*; — dans les idées, عبنيت *ubbiïet*, غرور *ghourour*, a., subst.

Exalter, يوجه لمك *iudjèlèmek*, يوجه لتمك *iudjèletmek*; — louer avec excès, مبالغه ايله مدح ا *mubalegha ilè medh e.* — S'exalter, يوجه لنمك *iudjèlenmek*, اولولنمق *oloulanmaq*, v.

Examen, امتحان *imtihan*, تفتيش *teftich*, يوقلمه *ïoqlama*, a., s.

Examinateur, امتحان ايديجی *imtihan ididji*, t., سويلديجی *seuïlèdidji*, مفتش *mufettich*, a., s.

Examiner, considérer attentivement, دقتله ملاحظه ا كورمك *diqqatlè mulahaza e*, *gueurmek*; — rechercher, تفتيش تفحص ا *teftich*, *tefahhous e*; — faire l'examen, امتحان ا *imtihan e*, a-t., سويلتمك *seuïletmek*; — examiner l'argent, la marchandise, صنامق *synamaq*, يوقلمق *ïoqlamaq*, verb.

Exaspération, طارلتمقلق *darylmaqliq*, قاقتمقلق *qaqytmaqliq*, subst.

Exaspérer, زياده اضطراب ويرمك *ziadè iztirab virmek*, a-t., طارلتمق *darylmaq*, قاقتمق *qaqytmaq*, انجتمك *indjitmek*, v.

Exaucer, قبول اجابت ا *qaboul*, *idjabet e*, a-t., اشتمك *ichitmek*, t.; — une prière, دعایی اجابت ا *douaï idjabet e*, a-t., v.

Excavation, action d'excaver, قازمقلق *qazmaqliq*, t., احتفار *ihtifar*, a.; — creux fait, چقور *tchiouqour*, v.

Excaver, قازمق *qazmaq*, چقور ا *tchiouqour e*, v.

Excédant, قالان *qalan*, باقی قالان *baqy qalan*, ارتان *artan*, t., قصور *qoussour*, قصور اولان *qoussour olan*, a., s. et adj.

Excéder, outre-passer, اشمق *achmaq*, تجاوز ا *tedjavuz e*, حددن تجاوز ا *hadden tedjaouz e*, حددن كچمك *hadden guetchmek*; — outrager, تعدی ا *tea'ddi e*, a-t., انجتمك *indjitmek*, t.; — fatiguer, تصديع ا *tasdi'e*, a-t. — S'excéder, يورغنلقدن قالمق *ïorhhounliqten qalmaq*, v.

Excellemment, فضل ايله *fazl ilè*, كمال مرتبه *kemali mertèbè*, a-t., adverb.

Excellence, degré éminent de perfection, فضل *fazl*, فضيلة *fazilet*, a., بی نظیرلك *bi nazirlik*, a-t., s. — Votre Excellence, جنابكز *djenabunuz*; — son —, جنابلری *djenableri*, a-t.

Excellent, en parlant des personnes, فضيلتلو *faziletlu*, عزتلو *iz-*

zetlu, ماهر *mahir*, a-t.; — des personnes et des choses, پك ايو *pek eïu*, t., اعلا *a'ala*; — d'un mets, نفيس *nefis*, طتلو *tatlu*, a-t., adj.

Exceller, فضيلتى او *fazileti ol*, باهر و ماهر او *bahir u mahir ol*, a-t.; — exceller dans son art, هنرده سايرلرى كچمك *hunerdè saïrleri guetchmek*, p-a-t., v.

Excepté, غير *ghaïr*, غيرى *ghaïri*, الا *illa*, a., prép. — Excepté cela, بوندن غيرى *boundan ghaïri*.

Excepter, استثنا ا *istisna e*, a-t., چقرمق *tchiqarmaq*, t., محاشات ا *mouhachat e*, a-t., v.

Exception, استثنا *istisna*, تحاشى *tehachi*, a., چقرمقلق *tchiqarmaqliq*, s.

Excès, surabondance, زيادهلك *ziadèlik*, اورانسزلق *oransizliq*, حددن زيادهلك *hadden ziadèlik*, a-t., افراط *ifrat*, a.; — ce qui passe les bornes, تجاوز *tedjaouz*, s. *Voy.* Intempérance.

Excessif, حددن زياده بيرون *hadden ziadè*, *biroun*, a-p-t., بى حد *bi hadd*, نهايتسز *nihaïètsiz*, a-t., adj.

Excessivement, زيادهلكله *ziadèliklè*, افراطله *ifratlè*, اورانسزلقله *oransizliklè*, a-t., adv.

Excitateur, تحريك ايديجى *tahrik ididji*, a-t., s.

Exciter, provoquer, émouvoir, قندرمق *qyndurmaq*, t., تحريك ا *tahrik e*, a-t., دپرتمك *tepretmek*, يلتمك *ieltemek*, تحريض ا اغوا ا *tahriz*, *ighva e*, a-t.; — la colère, طارلتمق *daryltmaq*; — causer, باعث سبب او *baïs*, *sebeb ol*. — S'exciter, يوركلنمك *iureklenmek*, v.

Exclamation, چاغرش *tchaguirich*, t., صيحه *saïha*, a., غريو *ghyriv*, p., s.

Exclure, طشره سورمك *tachra surmek*, چقرمق *tchiqarmaq*, t., محروم ردّ ا *mahroum*, *redd e*, a-t., verb.

Exclusif, محروم ردّ ايديجى *mahroum*, *redd ididji*, a-t., adj.

Exclusion, محروملق *mahroumliq*, ردّ *redd*, a., s.

Exclusivement, استثنا ايله *istisna ilè*, محروم ايتمكله *mahroum itmeguilè*, چقرمغله *tchiqarmaghlè*, adverb.

Excommunication, افروس *aforos*, g., لعنت *la'net*, a., s.

Excommunier, افروس ا *aforos e*, افروسلمق *aforoslamaq*, g-t., احرام ا *ihram e*, لعنتلمك *la'netlèmek*, a-t., verb.

Excoriation, سيرق صيرق *syryq*, s.

Excorier, درى چقرمق *deri tchiqarmaq*, سيرمق *syrmaq*, v.

Excrément, نجاست *nedjacet*, a., بوق *boq*, s.

Excrémenteux, نجاستلو *nedjacetlu*, a-t., adj.

Excrétion, وجـنودك كم

[redacted]

اخلاطنك *vudjoudun kem*
khouroudji, s.
ISSANCE, لحم زايد *lahmi*
.
SION, اقين چته *tchètè*,
سَ *seguirdum*, s.
BLE, معذور اولجق *ma'-*
iq, عذرة لايق اولان *euzrè*
a-t., adj.
, عذر *euzr*, اعتذار *i'tizar*,
ehanè, p., تعلل *teallul*,
Trouver une —, بهانه
mè boulmaq, p-t., v.
R, disculper, صوچي
hi afo e, معذور طوتمق
utmaq; — recevoir une
عذر قبول *euzr qaboul e*;
ne excuse, عذر *euzr e*,
tizar e; — demander
s'excuser, عذر دلمك
k, اعتذار *i'tizar e*, a-t.;
excuser, معذور بيورمق
uïourmaq, a-t., v.
چقمق اذني *tchiqmaq*
s.
BLE, *Voy.* ABOMINA-
ESTABLE.
TION, استكراه *istikrah*,
et, a., s.
R, اكرنمك *igrenmek*,
tikrah e, مكروه طوتمق
utmaq, a-t., v.
ER, mettre à exécution,
عمله *amèlè guèturmek*,
a e, يرينه كتورمك
mek; — un criminel,

حكم شرعي ايله اولدرمك *hukmi cheri' ilè euldurmek*, سياست ا *sia-cet e*, a-t., v.

EXÉCUTEUR, celui ou celle qui exécute, عامل *amil*, a., عمله كتوريجي *amèlè guèturidji*, a-t.; — d'un ordre, فرمان بردار *ferman berdar*; — testamentaire, وصي *vassi*; — de la haute justice, *Voy.* BOURREAU.

EXÉCUTION, action d'exécuter, عمله كتورمكلك *amèlè gueturmek-lik*, بتورمكلك *biturmeklik*, a-t., عمل *amel*, اجرا *idjra*, a.; — d'un condamné, سياست *siacet*, a., s.

EXÉCUTOIRE, عمله كتورلجك فرمان *amèlè gueturïledjek ferman*, a-p-t., واجب الامتثال *vadjib-ul-imtiçal*, a., s. et adj.

EXEMPLAIRE, d'un livre, نسخه *nouskha*, a., s.

EXEMPLAIRE, qui peut servir d'exemple, عبرتنما *ibrat numa*, a., موجب عبرت *moudjibi ibret*, a., adj.

EXEMPLAIREMENT, سايرة عبرت ايچون *saïrè ibret itchoun*, a-t., adverb.

EXEMPLE, action qu'on peut imiter, عبرت *ibret*; — modèle d'une chose, اورنك *eurnek*; — d'écriture, مشق *mechq*, s. — prendre exemple, عبرت المق *ibret almaq*.—Servir d'exemple, موجب عبرت او *moudjbi ibret ol*, a-t., v.

EXEMPT, معاف *mu'af*, مسلم *musellem*, a., adj.

EXEMPT, garde, چاوش *tchavouch*, s.

EXEMPTER, معاف مسلّم ا *mu'af*, *musèllem* e, a-t., v.

EXEMPTION, معافلق *mu'afliq*, مسلّملك *musellemlik*, a-t., s.

EXERCER, dresser, former, instruire, ايش ايشلتهك *ich ichletmek*, اوكرتمك *eugretmek*, الشترمق *alichturmaq*, t., تدريب ا *tedrib e*; — des troupes, تعليم ا *ta'lim e*; — pratiquer, s'exercer, ايشلهك *ichlèmek*, ادمان ا *idman e*; — exercer un art, صنعت ايشلمك *sana'at ichlèmek*; — la puissance, بكلك سورمك *beïlik surmek*, حكم و حكومت ا *hukm u oukoumet e*, a-t. — S'exercer, ادمان ا *idman*, *itman e*, چالشمق *tchalichmaq*, v.

EXERCICE, pratique, ادمان *idman*, *itman*; — militaire, تعليم *ta'lim*; — mouvement, حركت *harèket*, a.; — peine, soin, اهتمام *ihtimam*, زحمت *zahmet*, a., s.

EXHALAISON, بوغ *bough*, t., بخار *boukhar*, هبا *huba*, a., s.

EXHALER, بخار هبا صالمق *boukhar*, *huba salmaq*, بخار ا *boukhar e*, رايحه ويرمك *raïha virmek*, a-t., v.

EXHAUSSEMENT, يوكسكلك *iukseklik*, t., ارتفاع *irtifa'*, a., s.

EXHAUSSER, قالدرمق *qaldurmaq*, يوجلهك *iudjèlèmek*, t., ترفيع ا *terfi' e*, a-t., v.

EXHÉRÉDER, ميراثدن كسمك *mirasten kesmek*, ميراثدن چقرمق *mirasten tchiqarmaq*, قلمق *mahroum qylmaq*, a-t., v.

EXHIBER, كوسترمك *gue... mek*, t., اظهار عرض پيدا ا *i... peïda e*, a-p-t., v.

EXHIBITION, عرض *arz*, *izhar*, عرضه *arza*, a., s.

EXHORTATION, اوكت *eug...* نصيحت *nassihat*, a., s.

EXHORTER, نصيحت ويرمك *eugut*, *nassihat vi... verb.*

EXHUMATION, مزاردن چقرمسى *meïtun mezarden qarmaçi*, a-t., s.

EXHUMER, مزاردن طپراقدن چقرمق *meïti mezarden*, *t... ten tchiqarmaq*, a-t., v.

EXIGEANT, استيجى *i...* طالب *talib*, a., s.

EXIGENCE, اقتضا *iqtiza*, *mouqteza*, s. — Suivant l'exi... du cas, حسب الاقتضا *hasp... tiza*, اقتضايه كوره *iqtizaïè gue...*

EXIGER, ايلـه استمك *ilè istemek*, مطلق استمك *m... istemek*, t., او طالب *tal...* طلب ا *taleb e*, a-t., v.

EXIGIBLE, طلب اولنجق *oulounadjaq*, ادا اولنجق *ada o... nadjaq*, a-t., adj.

EXIGU, از *az*, كوچك *kut...* اوفاق *oufaq*, t., قليل *qalil*, a.

EXIL, سوركونلك *surgunli...* نفى *nefi*, a., s.

EXILÉ, سوركون *surgun* t., *menfi*, a., s. et adj.

Exiler, سورکون ا *surgun e*, سورمك *surmek*, نفی ا *nefi e*, نفی بلدا *nefi beled e*, a-t., v.

Exilité, اوافقلق *oufaqliq*, انجلك *indjèlik*, کوچکلك *kutchuklik*, s.

Existant, اولان *olan*, وار *var*, کاین *kiaïn*, موجود *mevdjoud*, a., درکار *derkiar*, p., بولغان *bolghan*, tart., adj.

Existence, وار *var*, وارلق *varliq*, t., اولمسی *olmaçi*, وجود *vudjoud*, a., s.

Exister, وار اولمق *var olmaq*, موجود او *mevdjoud ol*, طورمق *dourmaq*, v.

Exode, هجرة *hidjret*, s.

Exorable, رجای دعای قبول ایدن *ridjaï*, *doaï qaboul iden*, a-t., adj.

Exorbitamment, اورانسزلغله *oransizlighlè*, adv.

Exorbitant, حددن متجاوز *hadden mutedjaviz*, a., اورانسز *oransiz*, t., adj.

Exorciser, افسون اوقومغله جنلری دفع ا *efsoun oqoumaghlè djinleri def' e*, v.

Exorcisme, افسون *efsoun*, p., عزیمة *azimet*, مریرة *meriret*, a., s.

Exotique, غریب *gharib*, بیانی *ïebani*, p-t., adj.

Expansible, یایلمسی اچلمسی ممکن *ïaïlmaçi*, *atchilmaçi mumkin*, a-t., adj.

Expansif, âme expansive, اچق کوکلو *atchiq gueun-ullu*, adj.

s'Expatrier, جلاء وطن ا *djilaï vatan e*, a-t., ترك دیار وطن ا *terki diar*, *vatan e*, a-t., v.

Expectative, بر وعده یه مبنی انتظار امید *bir vaïdèïè mebni intizar*, *umid*, a-p-t., انتظار *intizar*, a., s.

Expectoration, توکورمه *tukurmè*, s.

Expectorer, توکورمك *tukurmek*, v.

Expédient, moyen de terminer une affaire, قولای *qolaï*, قولایلق *qolaïqliq*, چاره *tcharè*, s.

Expédient, il est expédient de...., لایق اولان اولدرکه *laïq olan oldurki*; — il est à propos de...., نافعدر لایقدر لازم کرك *nafi'dur*, *guerek*, *lazim*, *laïqtur*.

Expédier, terminer promptement une affaire, بر ایش چابك بتورمك بغلمق تکمیل ا *bir ich tchapouk biturmek*, *baghlamaq*, *tekmil e*; — envoyer, کوندرمك *gueundermek*; — quelqu'un, le faire mourir, فی الحال بر کمسنه اولدرمك *fil-hal bir kimesneï euldurmek*, v.

Expéditif, چابك *tchapouk*, p., adj.

Expédition, achèvement, بتورمکلك *biturmeklik*, t., اتمام *itmam*, a.; — envoi, یوللنمقلق *ïollanmaqliq*, ارسال *irçal*, a.; — expédition militaire, سفر *sefer*, غزا *ghaza*, a.; — copie d'un acte, بر سندك صورتی *bir sènèdun soureti*, a-t., s.

Expérience, épreuve, تجربه

tedjrubè, امتحان *imtihan;* — acquise, وقوف *vouqouf*, رسوخ *rusoukh*, a., s. — Faire une —, تجربه ا *tedjrubè e*, a-t., صنامق *synamaq*, دكمك *den-èmek*, t., v.

Expérimental, تجربديه مبني *tedjrubèïè mebni*, a-t., adj.

Expérimenté, ايش كورمش *ich gueurmuch*, اهل صاحب وقوف *ehli*, *sahib vouqouf;* — dans les affaires, امور ديده *oumour didè*, a-p.; — dans la guerre, جنك ازموده *djenk azmoudè*, p., جنك احوالن بلور *djenk ahwalin bilur*, a-p-t., adj.

Expérimenter, تجربه ا *tedjrubè e*, a-t., دكمك *den-èmek*, صنامق *syn-amaq*, يوقلمق *ïoqlamaq*, t., امتحان ا *imtihan e*, خبرت ا *khibret e*, a-t., v.

Expert, خبير *khabir*, a., ماهر ايش بلور *ich bilur*, adj. — Un —, اهل خبره *ehli khibrè*, a.; — qui est un expert en fait de terre, طبراق بليجي *toprak bilidji*, s.

Expiation, كفارت *kefaret;* — prix du sang pour un meurtre, معقلة *maqalet*, ديت *dièt*, a., s.

Expiatoire, كفارتلو *kefaretlu*, a-t., adj.

Expier, كفارت ويرمك *kefaret virmek*, تكفير ا *tekfir e;* — ses péchés, كفارت ذنوب ا *kefareti zunoub e*, a-t., s.

Expiration, action de repousser l'air aspiré, صولق صالمقلق *solouq salmaqliq;* — échéance d'un terme, وقتك حلولى *vaqtun houlouli*, اخر *akher*, مدت تمام دوكنسي *muddet tamam tukenmeçi*, a-t., انقضا *inqyza*, a., s.

Expirer, rendre l'air qu'on avait aspiré, صولق صالمق *solouq salmaq;* — rendre l'âme, جان ويرمك تسليم ا *djan virmek*, *teslim e;* — rendre le dernier soupir, صوك نفسي ويرمك *son nefeçi virmek*, *Voy.* Mourir; — finir, échoir, دوكنمك *dukenmek*, مدت تمام او *muddet tamam ol*, verb.

Explétif, mot, كلام زايد *kelami zaïd*, a., adj.

Explicable, بيان اولنجق *beïan olounadjaq*, a-t., تعبيري اسان *ta'biri açan*, a-p., adj.

Explicatif, بيان ايدن ايديجي *beïan iden*, *ididji*, a-t., اتي البيان *ati ul-beïan*, a., adj.

Explication, بيان *beïan*, تفسير *tefsir*, تعبير *ta'bir;* — des songes, تعبير رويا *ta'biri rouïa*, a., s.

Explicite, بياناً *beïanen*, عياناً *aïanen*, a., adj.

Explicitement, اشكاره *achikiarè;* لفظاً *lafzen*, a., adv.

Expliquer, بيان تعبيرا *beïan*, *ta'bir e*, a-t., اكلاتمق *an-latmaq*, t., معناسني ويرمك *ma'naçini virmek*, a-t.; *Voy.* Interpréter. — S'expliquer, dire ce qu'on pensè,

[redacted]

اوکا فـکرنده *fikrindè*
k , بسـط کلام ایلمک
'lèmek; — s'énoncer
ies, فصاحتله سویلمک
ilèmek , a-t.; — en
choses, تعبیر اولنمق
aq, v.
action d'éclat, افعال
غازینک کوزل ایشلـ
azinun guzel ichleri ,
پارر ادمک پهلوانلکل
pehliwanliqleri, t-p.;
gnation, محضر دعوت
ur davet itmèçi, دعوت
cher'iè , محضر دعوتی
, a., s.
BLE , qui peut être
زراعتی م *ziraati mum-*
peut être saisi par
حکم شرعی ایله ضب
ا *hukmi cher' ilè zabt*
bil, a-t., adj.
TION , de la terre,
it , a., s.
R, quelqu'un, lui don-
gnations , محضر ایله
محک برکسنهٔ *muhzur*
eti mehkemèiè davet e;
بریری زراعت معمورا
, ma'mour e; — une
براورمانـک اغاجل
کس *bir ormanun agha-*
satmaq, v.
TEUR, qui va à la dé-
مستخ *mustakhbir*, a.,
dji, t., خبرکیر *khaber-*

TION, یوقلایش *ioq-*

laïch, t., دیدبانلق *didebanliq*, p-t.,
تجسس *tedjessus*, a., s.

EXPLORER , یوقلمق *ioqlamaq* , t., تجسس ا *tedjessus e*, a-t., v.

EXPLOSION , پاتلادی *patladi*, کورلتی *gueurulty*, چتلمقلق *tchatla-maqliq*, s.

EXPORTATION, اخراج *ikhradj*, a., طاشمقلق *tachmaqliq*, t., s.

EXPORTER , اخراج ا *ikhradj e*, a-t., الـوب کوترمک *alup gueutur-mek*, طاشمق *tachimaq*, v.

EXPOSANT, عرض ایدن *arz iden*, a-t., s.

EXPOSÉ d'un fait, نقل اولنمش نسنه *naql olounmuch nesnè*, a-t., تقریر *taqrir*, عرض *arz*, انها *inha* , a., s.

EXPOSER , à la vue, میدانه کتورمک *meïdanè guèturmek ;* — mettre dehors , چقرمق *tchiqar-maq*, طشره قومق *tachra qomaq ;* — au soleil, کنشه قومق *guenèchè qomaq* , t., تشمیس ا *techmis e ;* — au danger , خطره دوشرمک *kha-tarè duchurmek*, a-t.; — en vente, بازاره کتورمک *bazarè guèturmek ;* — manifester, dire , اظهار ابراز تقریر ا *izhar*, *ibraz*, *taqrir e*, a-t.; — offrir , présenter , rapporter, déclarer , عرض ا *arz e* , تقریر تلخیص ا *taqrir* , *telkhis e*, a-t. — S'exposer à perdre la vie , جان اوینمق اتمق *djan oïnamaq*, *atmaq*, a-p-t., v.

EXPOSITION, action d'exposer, میدانه کتورمسی *meïdanè gueturmè-*

çi, t.; — explication, بيان *beïan*, عرض *arz*; — narration, تقرير *taqrir*, نقل *naql*, حكايت *hikïaïet*, a., s.

Exprès, précis, formel, مستقل *mustaqill*, adj. — Un exprès, envoyé, à cheval, منزل مخصوصى *menzili makhssoussi*; — à pied, ساعى *saï*, a., پوشته *pochta*, hong., s. — Exprès, à dessein, مخصوص *makhssous*, a., نيتله *nïietlè*, a-t., adverb.

Expressément, استقلال ايله *istiqlal ilè*, a-t., مستقلا *musteqylen*, a., adv.

Expressif, دال *dall*, مشعر *much'ir*, a., adj.

Expression, action d'exprimer le suc des fruits, صقمقلق *symaqliq*; — manière de s'exprimer, سويليش *seuïleïch*, كلامك اداسى *kelamun edaçi*; — locution, تلفظ *telaffuz*, تقرير *taqrir*, كلام *kelam*, نطق *noutq*, a.; — description, توصيف *tevsif*; — manifestation, اظهار *izhar*, a., كوستريش *gueusterich*, s.

Exprimable, وصفه كلن *vasfè guèlen*, تعبيرى ممكن *ta'biri mumkin*, a-t., adj.

Exprimer, tirer le suc en pressant, صقمق *syqmaq*, t.; — énoncer, articuler, expliquer, تلفظ ا *teleffuz e*, a-t., تعبير توصيف ا *ta'bir*, *tevsif e*, وصفه كتورمك *vasfè guèturmek*; — manifester, آكلاتمق *anlatmaq*, t., اظهار ا *izhar e*, a-t. — S'exprimer, سويلمك *seuïlèmek*, تقرير كلام ا *taqrir*, *kelam e*, نطقه كلمك *noutqa guelmek*, v.

Exproprier, ملك و املاكدن محروم ا *mulk u emlakten mahroum e*, a-t., v.

Expulser, قومق *qovmaq*, طشره ا سورمك *tachra e*, *surmek*, t., رد ا *redd e*, a-t., v.

Expulsion, سورش *suruch*, قومقلق *qovmaqliq*, s.

Exquis, اعلا *a'la*, بديع *bedi'*, نفيس *nefis*, a., adj. — Mets —, نفايس طاتلو ييمك *tatlu ïemek*, t., نفايس بهيه *nefaïsi behïiè*, a., s.

Exsiccation, قورتمقلق *qouroutmaqliq*, t., تيبيس *teïbis*, a., s.

Extase, حال *hal*, حيرت *haïret*, انسطال *insital*, a., s.

s'Extasier, متحير او *mutehaiïer ol*, حاله كلمك *halè guelmek*, a-t.; — de joie, حددن افزون محظوظ او *hadden efzoun mahzouz ol*, a-t., v.

Extatique, حاله كلن *halè guèlen*, a., بى خود *bi khod*, a-p., adj.

Extenseur, اوزاديجى سكرلو *ouzadidji sinirlu et*, عضلهٔ مبسط *azaleti mubessit*, a., s.

Extensible, اوزدلمسى چكلمسى يايلمسى ممكن *ouzadilmaçi*, *tchekilmèçi*, *ïaïlmaçi mumkin*, a-t., adject.

Extension, dimension, مساحه *meçaha*; — action d'étendre,

یاپلق *iaïliq*, اوزاتمقلق *ouzatmaqliq*, t., امتداد *imtidad*, a., s.

Exténuer, ارقلمق *aryqlamaq*, t., نحیف ا *nahif e*, a-t., v.

Extérieur, طش *dich*, طشرده‌کی *tachradaghi*, *dichardaghi*, t., خارج *kharidj*, ظاهر *zahir*, a., adj.

Extérieur (l'), d'une chose, طشری *tachra*, *dichari*, طشریسی *dichariçi*; — d'une personne, یوز *iuz*, وجه *vedjh*, ظاهری *zahiri*, a., subst.

Extérieurement, طشرده *tachrada*, ظاهرده *zahirda*, t., ظاهرا *zahiren*, صورتا *soureta*, صورتا *souretan*, a., adv.

Exterminateur, کسیجی *keçidji*, t., برباد ایدیجی *berbad ididji*, p-t., خراب ایدیجی *kharab ididji*, منقطع ایدیجی *munqati' ididji*, s.

Extermination, نصلندن کسلمکلك *neslinden keçilmeklik*, a-t., انقطاع *inqita'*, a., منقطعلق *munkati'liq*, a-t., s.

Exterminer, اصلنی کسمك *aslini kesmek*, قطع ا *qat'e*, برباد *berbad*, استیصال *istiçal*, اقصا یوغ ا *yqsa*, *iogh e*, a-t., v.

Externe, خارج *kharidj*, طشره‌دن اولان کلن *tachradan*, *dichardan olan*, *gueulen*, بیانی *ïebani*, t-p., غریب *gharib*, a., s. et adj.

Extinction, action d'éteindre, سوینش *seüinich*, سوندرش *seundurich*, t., اطفا *itfa*, a.; — de la voix, سس بوغلمسی *ses boghoulmaçi*; — anéantissement, انقراض *inqyraz*, a., s.

Extirpateur, استیصال ایدیجی *istissal ididji*, a-t., s.

Extirpation, قوپارش *qoparich*, قوپارمقلق *qoparmaqliq*, t., استیصال *istissal*, قلع *qal'*, a., s.

Extirper, کوکدن کوکله قپرمق *keukten*, *keuklè qoparmaq*, ou simpl. قوپرمق *qoparmaq*, استیصال *istissal e*, قلع ا *qal' e*, a-t., v.

Extorquer, زورایله المق *zor ilè almaq*, چالمق *tchalmaq*, تعسّف ا *teassuf e*, a-t., v.

Extorsion, تعسّف *téassuf*; — contributions forcées, تکالیف عرفیه *tekialifi urfiïè*, a., s.

Extraction, action d'extraire, چقرمقلق *tchiqarmaqliq*, t., اخراج *ikhradj*; — origine, اصل *asl*, *asyl*, a., صوی *soï*, t., نسل *nesl*, a., s.

Extraire, چقرمق *tchiqarmaq*, t., اخراج ا *ikhradj e*, v.

Extrait, چقارلمش *tchiqarylmich*, t., اخراج اولنمش *ikhradj olounmich*, a-t., adj. et part. — Extrait, corps tiré d'un mixte, چقارلمش نسنه *tchiqarylmich nesnè*; — d'un livre, کتابك استخراجی مختصری *kitabun istikhradji*, *moukhtassari*, a-t., s.

Extrajudiciaire, اصول حکم محکمه‌دن خارج *oussouli hukmi mehkèmèden kharidj*, a-t., adj.

Extraordinaire, اولی کلمش *oly*, *ola guelmèmich*, t., فوق العاده

fevq-ul-adè عادتدن طشره خارج *a-detden tachra*, *kharidj*, a-t., adj.

Extraordinairement, معتاد سزلغله *mu'tadsizlighilè*, a-t., adv.

Extravagance, بيهودهلك *bi-houdèlik*, p-t., ترهات *turrèhat*, a., بيمعنى بيهوده ايشلرو سوزلر *bima-na*, *bihoudè ichler ve seuzler*, a-t., subst.

Extravagant, ترهات سويليجى *turrèhat seuïleïdji*, a-t., دلى *deli*, p-t., adj.

Extravaguer, ترهات سويلمك *turrèhat seuïlèmek*, a-t., ياوه سويلمك *ïavè seuïlèmek*, دلى كبى سويلمك *deli guibi seuïlèmek*, p-t., v.

s'Extravaser, اقوپ كچمك *aqoup guetchmek*, طاشمق *tach-maq*; — en parlant du sang, طمرلردن چقمق *damarlardan tchiq-maq*, v.

Extrême, qui est au dernier point, غايتلو *ghaètlu*, نهايتلو *ni-haïetlu*, حددن طشره *hadten tachra*, a-t., adj. — Les extrêmes, اقاصى *aqaçi*, a., s.

Extrêmement, غايتله *ghaïètlè*, غايتده *ghaïettè*, a-t., adv.

Extrémité, bout, اوج *oudj*; — fin, صوك *son*, صوكى *son-i*, اخر *akher*; — fond, نهايت *ni-haïet*; — nécessité, مضايقه *mouzaïaqa*, a., s.— Être à l'extrémité, اولمكه يقين او *eulmèguè ïaqyn ol*, تسليم جان ايتمكده او *teslimi djan etmektè ol*, v.

Extrinsèque, خارج *kharidj*, ظاهر *zahir*, طشره دهكى *tachradaghi*, adj.

Exubérance, طشمقلق *tach-maqliq*, t., فضلة *fazlet*, فضالة *fu-zalet*, a., s.

Exubérant, طاشان *tachan*, t., فايض *faïz*, a., adj.

Exulcératif, ياره ايدجك *ïara idedjek*, a., adj.

Exulcération, يارهلمقلق *ïara lamaqliq*, يارهلنمسى *ïaralanmaci*, t., سليخ *selikh*, a., s.

Exulcérer, درى طرملمق *derii tyrmalamaq*, يرتمق *ïyrtmaq*, يارهلمق *ïaralamaq*, v.

Ex-voto, نذر موجبنجه ويرلن نسنه *nezr moudjibindjè virilen nes-nè*, s.

F.

Fable, apologue, مثل *mecel*, vulg. *maçal*, a.; — faite à plaisir, افسانه *efçanè*, p.; — fausseté, يلان *ïalan*, t., s. — Devenir la fable, la risée, مسخره رسوى او *maskhara*, *rousvaï ol*, a-t., v.

Fabricant, قماش ياپتريجى *qoumach ïapturidji*, s.

Fabricateur, ياپيجى *ïapidji*, ياپتريجى *ïapturidji*, subst.

Fabrication, ياپمسى *ïapmaçi*,

[redacted]

ïapmaqliq, ايشلمسى *ich-*
.

QUE, manufacture, كارخانه
è; — où l'on fabrique les
قماش كارخانه‌سى *qoumach*
èci, p-t.; — construction,
r, ياپو *ïapou*, t., بنا *bina*,
naret, a., s.

QUER, ياپمق *ïapmaq*,
ichlèmek; — de la mon-
اقچه ضرب ا دوكه *aqtcheï*
ıkmek, v.

EUSEMENT, بروجه مثل
maçal, p-a., adv.

EUX, feint, controuvé,
a, adj. — Histoire fa-
يلان قصه *ïalan qyssa*. —
ınière fabuleuse, شللو
a-t., adv.

ISTE, مثل اوقويجى
maçal oqouïdji, *seuïleï-*
s.

E, ياپى قپو اوكى *ïapy*,
-i, t., عنوان *unvan*, a., s.
visage, يوز *ïuz*, چهره
بكز *ben-z*, صورت *souret*,
rficie des corps, سطح
z, اوست *ust*, اوستى *usti*;
n des affaires, ايشلرك
ة مصلحتلرك *ichlerun*,
run qalybi, *hali*, a-t.,

E, لطيفه *latifè*, a.,
rata, t., مسخره‌لق *mas-*
ı-t., s.

EUSEMENT, لطيفه يوزندن
latifè ïuzinden, a-t., خوراته ايله
khorata ilè, adv.

FACÉTIEUX, لطيفه‌جى *latifèdji*,
a-t., خوراته‌جى *khoratadji*, adj.

FACETTE, فاسّتا الماس ركنى
facesseta, *elmas rukni*, s.

FACETTER, فاسّتا ا *facesseta e*,
الماس اوجلرى ركنلرى كسمك
elmas oudjleri, *ruknleri kesmek*, v.

FÂCHÉ, chagrin, دردلو *derdlu*,
غصه‌لو *ghouzsalu*, كوجنمش *gudjen-*
mich; — en colère, كوسمش *kus-*
much, اوكه‌لنمش *euguèlenmich*,
دارلمش *darylmich*, adj.

FÂCHER, causer du déplaisir,
انجتمك *indjitmek*, t., الم ويرمك
elem virmek, خاطرنه طوقنمق *kha-*
tirinè doqounmaq; — mettre en
colère, طارلتمق *darylmaq*,
اوكه‌لتمك *eughèletmek*. — Se fâ-
cher, se chagriner, انجنمك *in-*
djinmek, كوسمك *kusmek*, t.,
كوجنمك *gudjenmek*, الم قساوت
چكمك *elem*, *qaçavet tchekmek*; —
se mettre en colère, طارلمق *daryl-*
maq, v.

FÂCHERIE, تاسه *taça*, قيغو *qaï-*
ghou, ثقلت *cyqlet*, دارغونلق *dar-*
ghounliq, s.

FÂCHEUX, qui cause du déplai-
sir, صرب *sarb*, صعب *sa'b*, a.,
قتى *qaty*; — de mauvaise humeur,
يكاز *ïan-az*, تتيز *titiz*, طالغان *dar-*
lighan, adj. — Importun, ثقلت
ويريجى *ciqlet viridji*, a-t.,
اوصاندريجى *ossanduridji*, t.,
adj. et s.

الدن كلن ياپلاجق *ïapiladjaq*, *elden guelen*, t., جايز *djaïz*, a., adject.

Faisan, سكلون سوكلن *suglun*, *suylun*, s.

Faisander, او برقاچ كون صاقلمغله قوقتمق *ao bir qatch gun saqlamaghlè qoqoutmaq*, v.

Faisanderie, سكلون خانه يرى *suyulun khanè*, *ïeri*, s.

Faisandier, سكلونجى *suyulun-dji*, s.

Faisceau, دسته *testè*, p., طوتام *toutam*, دمت *dèmet*, s.

Faiseur, ايشليجى *ichleïdji*, subst.

Fait, action, عمل *amel* حركت *harèket*, a., s.

Fait, né propre à une chose, استعدادى اولان *isti'dadi olan*, a-t.; — fait à....., accoutumé, الشمش *alichmich*, adj. — Tout-à-fait, بالكلية *bilkulliïè*, تمام *tamam*, a., adv.

Faîtage, اواستنده كى كراسته *ev ustundèki kerastè*, s.

Faîte, دپه *tèpè*, اوست *ust*, subst.

Faîtière, دام دپه سنده كى كوچك كرميت *dam tepèsindèki kutchuk kèrèmit*, s.

Faix, يوك *ïuk*, s.

Falaise, يوكسك دكز كنارى ياليسى *ïuksek dèn-iz kenari*, *ïalyçi*, s.

Fallacieux, الدادیجى *alda-didji*, t., غدار *ghaddar*, a., كار *hilèkiar*, a-p., adj.

Falloir, او كرك *guerek* — il faut, كركدر *guerektur*; est nécessaire, لازم *lazym*; manque, استر *ister*; — il conv لايقدر *laïqtur*, v. n. — Peu s'e fallu que...., از قالدى كه *az ki*, adv.

Falot, grande lanterne, فنر *büiuk fener*; — conte, لاقردى *boch laqyrdy*, s. — cule, احمق *ahmaq*, بون adject.

Falourde, بش اودن پارچه سنك قوجاغى *dor odoun partchacinun qodjaghi*

Falsificateur, ايديجى *telbis ididji*, a-t.; — de mor قلبزن *qalbezen*, vulg. *qalp* p-t., s.

Falsification, زمكلك *meklik*, t., قلبزنلك *qalpaz* p-t., s.

Falsifier, يلان ا *ïa* ساخته تزييف ا *sakhtè*, *te* p-a-t., دوزمك *duzmek*; — monnaie, قلبزنلق ا *qalpaz* a-p-t., v.

Famé, بللو ادلو *bellu ad* نامدار *namdar*, p., مشهور *me* a.; — bien —, نيكناملو *nik* a-p-t., عرضلو *irzlu*, a-t.; — بدناملو *bednamlu*, p-t., ad

Famélique, آج اولان *qarni adj olan*, adj.

Fameux, ادلو صانلو *adl*

[redacted]

amlu, p-t., نامدار *nam-*
lj.

ILIARISER, s'habituer,
...., الشمق *alichmaq*, t.,
ntizadj e, a-t.; — avec
, اشنالق ا بغلمق *achi-*
ghlamaq, t., استيناس ا
a-t. v.

ARITÉ, مصاحبلق *mus-*
a-t., اشنالق *achinaliq*,
تكليف *teklifsyzlik*, a-t.,
istinas, a., s.

IER, تكليفسز *teklifsiz*,
ا *achina*, p., adj. *Voy.*
RE.

IÈREMENT, تكليفسزلكله
lè, اشنالقله *achinaliklè*,
istinaslè, adv.

LE, او برق *ev barq*, t.,
, اهل بيت *ehli bëit*, a.;
n, اوجاق *odjaq*, صوى
nesl, a., خاندان *kha-*
; —les femmes, حرم *ha-*
.

E, قتلق *qytlyq*, t., قحط
s.

Voy. FAON.

E, اوتلرك چايرده
otlarun tchaïrdè qourout-

, فنر *fenér*, t., فانوس *fa-*
-t., s.

IQUE, دين خصوصنده
حددن زيادة غي *din khous-*
hadden ziadè ghaïreti o-
متعصّ *mutéassib*, حددن
زيا *hadden ziadè sofou*,
j. et s.

FANATISER, دين خصوصنده حددن زيادة غيرت ويرمك *din khoussoussindè hadden ziadè ghaïret virmek*, v.

FANATISME, مبالغه ايله صوفيلك *mubalegha ilè sofoulik*, a-t., دين خصوصنده حددن زيادة غيرت تعصّب *din khoussoussindè hadden ziadè ghaïret*, *te'assub*, t., s.

FANE, اوتلرك دكلرك يپراقلرى *otlarun*, *dikiklerun ïapraqlari*, s.

FANER, faire sécher l'herbe d'un pré, اوراقلنش اوتلرى قورتمق *oraqlanmich otlari qouroutmaq.* — Se faner, صولمق *solmaq*, v.

FANFARE, دونمادة بورو چالمسى *donanmada bourou tchalmaçi*, s.

FANFARON, faux brave, فورتەجى *fortadji;* — qui se vante, فارفرە *farfara*, s.

FANFARONNADE, فورتە *forta*, فارفرەلق *farfaraliq*, s.

FANFARONNERIE, فورتەجيلق *fortadjiliq*, s.

FANFRELUCHE, قيمتسز زينت *qymetsiz zinet*, a-t., s.

FANGE, چامور *tchamour*, بالچق *baltchiq*, بتق *bataq*, s.

FANGEUX, چامورلو *tchamourlu*, adject.

FANON, peau qui pend sous la gorge du bœuf, صغر بوينينك التندەكى درى *sighyr bouïouninun altindèki deri*, s. *Voy.* MANIPULE.

FANTAISIE, faculté imaginative, خيال *khaïal*, a., فانتازيه

fantazia, i-t., قوت متخيله *qouoveti moukhaïilè*, a.; — envie, استك *istek*, كوكل دلكى *gueun-ul dilègui*, s.

Fantasque, طارلغان *darlighan*, adj. *Voy.* Capricieux.

Fantassin, يايا *ïaïa*, t., پياده *piadè*, p., s.

Fantastique, خيالى *khaïali*, a-t., adj.

Fantôme, قرانلكده كورينن شيء *qaranlikta gueurunen cheï*, a-t., خيال *khaïal*, a., s.

Faon, اهو بره *ahou bèrè*, p., كيك بوزاغيسى *gueïk bouzaghycy*, subst.

Faonner, كيك ياوربلمق *gueïk ïavrylamaq*, v.

Faquin, تلنكى *tulungui*, سويسز ادم *soïsiz adem*, s.

Farce, hachis, دولمه *dolma*; — bouffonnerie, chose ridicule, مسخرەلق *maskharaliq*, a-t., s.

Farcer, مسخرەلق ا *maskharaliq e*, a-t., v.

Farceur, مسخره *maskhara*, مسخرەجى *maskharadji*, a-t., خوراتەجى *khoratadji*, s.

Farcin, انلرك اويوزى *atlarun aïïouzi*, s.

Farcir, دولدرمق *doldurmaq*, verb.

Fard, دوزكن *duzgun*, سلمن *sulumen*, *silmen*, قزلجه *qyzyldjè*, subst.

Fardé, دوزكنلو *duzgunlu*, سلمنلو *sulumenlu*, adj.

Fardeau, يوك *ïuk*, ... *ïuklik*, s.

Farder, ... قزلجه سورمك *duzgun*, *qyzyldjè surmek*, v.

Farfadet, ... قونجلوس *qondjolos*, t., جن *djinn*, a

Faribole, ... لاقردى *laqyrdi*, ياوه *ïavè*, ... سوز *bihoudè seuz*, s.

Farinacé, اوندن *ounde*...

Farine, اون *oun*; — de —, سميد اونى *simid oun*...

Farineux, اونلو *ounlu*,

Farinier, اونجى *ouna*...

Farouche, ... يسبانى ...

وحشى *vahchi*, يمان *ïem*... *ïavouz*, الشمش *alichm*... adject.

Fascicule, ... تام چچك ... *toutam tchitchek*, s.

Fascination, ... بازلق *bazliq*, بابجيلك *buüdjilik*

Fascine, ... چبوجق ... دمتى *tchali*, *tchirpi ve tc*... *dèmèti*, s.

Fasciner, كوز بغلمق ... *baghlamaq*, كوز بايمق *g*... *maq*, v.

Faséole, بوكرلجه *beu*... subst.

Faste, طفره *tafra*, ... t., تكبرلك *tekèbburlik*,

Fastes, تقويم *taqvi*... *tarikh*, a., روزنامه *ro*... p., s.

Fastidieusement ...

uchenmèguilè, t., اوسوکله *osounlè*, جفا ایله *djèfa ilè*, رنج ایله *rendj ilè*, a-t., adv.

Fastidieux, اوشنیجی *uchèni-dji*, بزیجی *bezidji*, adj.

Fastueusement, طفره ایله *ta-fra ilè*, t., تکبرلک ایله *tekebbur-lik ilè*, a-t., adv.

Fastueux, طفره‌لو *tafralu*, t., متکبر *mutekebbir*, a., adj.

Fat, impertinent, دکسز *den-siz*, گستاخ *kustakh*, p., ادبسز *edebsiz*, a-t., s.

Fatal, réglé sur le destin, قضایی *qazaï*, a., قضالو *qazalu*, a-t.; — funeste, malheureux, مصیبتلو *moussibetlu*, ماتملو *matem-lu*, p-t., اوغورسز *oghoursyz*, adj.

Fatalement, قضاده *qazaden*, قضا ایله *qaza ilè*, a-t., حکمت خدا ایله *hikmeti khouda ilè*, a-p-t., adverb.

Fatalisme, قضایه انانمقلق *qazaïè inanmaqliq*, a-t., s.

Fataliste, قسمته قضایه انانیجی *qysmètè, qazaïè inanidji*, a-t., s.

Fatalité, destinée inévitable, قضا *qaza*, تقدیر *taqdir*; — malheur opiniâtre, باشه گلن بلا قضا *bacha guelen bela, qaza*, a-t., s.

Fatidique, فال اچیجی *fal atchidji*, a-t., adj.

Fatigant, qui fatigue, یورلدیجی *ïorouldidji*, t.; — pénible, زحمت ویرن *zahmet viren*;

— ennuyeux, اوصاندریجی *os-sanduridji*, adj.

Fatigue, lassitude, یورغونلق *ïorghounliq*; — travail fatigant, زحمت *zahmet*, عنا *ana*, تعب *ta'b*, a., s.

Fatiguer, یورلتمق *ïoroult-maq*. — Se fatiguer, یورلمق *ïo-roulmaq*, v. *Voy*. Importuner.

Fatras, قرش مرش *qarych mou-rich*, قرشی یم *qarychi ïem*, s.

Fatuité, گستاخلق *kustakhliq*, احمقلق *ahmaqliq*, s.

Fau, *Voy*. Hêtre.

Faubourg, واروش *varouch*, s.

Fauchage, بیچمکلک *bitchmek-lik*, s.

Fauchaison, بیچمک اوراق زمانی *bitchmek, ouraq zemani*, s.

Faucher, بیچمک *bitchmek*, طرپانلمق *tyrpanlamaq*, طرپان اورمق *tyrpan ourmaq*, v.

Fauchet, طرمق *tyrmyq*, طرق *taraq*, s.

Faucheur, اوراقچی *ouraqtchi*, بیچیجی *bitchidji*, طرپان اوریجی *tyrpan ouridji*, s.

Faucille, طرپانجق *tyrpan-djiq*, اوراقجق *ouraqdjiq*, اشلمه بچاغی *achlama bitchaghi*, s.

Faucon, طوغان طغان *doghan* شاهین *chahin*, s.

Fauconneau, ضربزن *zarbzen*, ضربوزن *zarbouzen*, s.

Fauconnerie, طغانجیلک *do-ghandjilik*, s.

Fauconnier, طوغانجى *doghandji*, s.

Faufiler, ايلشترمك *ilichturmek*. — Se faufiler, صوقلمق *soqoulmaq*, كيرشمك *guirichmek*, v.

Faussaire, تلبيس *telbis*, a., يالان كاغدلرى يازان *ïala kiaghidleri ïazan*, s.

Fausse-alarme, اوركندولك *eurkundulik*, s.

Fausse-attaque, يالان بصقن *ïalan basqyn*, s.

Fausse-braie, اوك ديوارى *eun diwari*, حصار بچه *hissar bètchè*, subst.

Faussement, يالان ايله *ïalan ilè*, يالان يره *ïalan ïèrè*, adv.

Fausse-couche, چوجوق دوشرمكلك *tchoudjouq duchurmeklik*, t., اسقاط *isqat*, a., s.

Fausse-monnaie, قلب اقچه *qalb aqtchè*, s.

Fausse-porte, اكرتى قپو *eïreti qapou*, s.

Fausser, faire plier, بوكمك *beukmek*, اكلتمك *eguiltmek*; — une serrure, بركليد بوزمق *bir kilid bozmaq*; — fausser sa parole, سوزندن قالمق *seuzunden qalmaq*, t., نقض عهد ا *naqzi ahte*, a-t., v.

Fausset, voix, عورتلو سس اواز *avretlu ses*, *avaz*, ذاتسز اواز *zatsiz avaz*; — de tonneau, وارل چوبيسى *varoul tchivici*, چوى *tchivi*, s.

Fausseté, يالان *ïalan*, قلبلق *qalbliq*, s. — Dire des —, يالان سويلمك *ïalan seuïlèmek*, v.

Faute, manquement, صوچ *soutch*, t., قباحت *qabahat*, a. اكسكلك *eksiklik*; — méprise, erreur, يكلش *ïan-lich*, t., غلط *ghalat*, a.; — péché, كناه *gunah*, p., s. — Sans faute, immanquablement, شبهه سز *chubhesiz*, a-t., مطلق *moutlaq*, a., adv.

Fauteuil, اسكمله *iskemlè*, طياقلو اسكمله *daïaqlu iskemlè*, s.

Fauteur, ياردمجى *ïardumdji*, t., طرفدار *turafdar*, p-a., s.

Fautif, sujet à faillir, يكلجق *ïan-iladjaq*, كناه خطا ايدجك *gunah*, *khata idedjek*, p-a-t.; — plein de fautes, يكلشلو *ïanlichlu*, adject.

Fauve, tirant sur le roux, قزل چبوق رنكنده *qyzyl tchioubouq renguindè*, التون رنكلو *altoun renklu*, adj. — Bête —, كيك و جيران رنكنده اولان حيوان *gueïk vè djeïran renguindè olan haïvan*, s.

Fauvette, كدى *guidi*, قلطبان *qaltaban*, s.

Faux, instrument pour faucher, درپان طرپان *tyrpan*, اوراق *oraq*, s.

Faux, contraire à la vérité, يالان *ïalan*, كاذب *kiazib*, a.; — témoignage, يالان شهادت *ïalan chehadet*; — falsifié, قلب *qalb*, دوزمه *duzmè*; — trompeur, fourbe, يالانجى *ïalandji*, يكى يوزلو *iki ïuzlu*, يوركى چورك *ïuregu tchuruk*, قلب *qalb*; — discordant, دوزنسز *duzensiz*, t., بى اهنك *bi ahenk*, p., adj.

Faux-bond, صویتاری soïtari, subst.

Faux-brillant, دوزکن duzgun, s.

Faux-fuyant, صپا یر sapa ïer, صاپق sapouq, صپجق یول sapadjaq iol, s.

Faux-jour, شبهه‌لو ایدنلق chubhèlu aïdynliq, s.

Faux-semblant, صورت معامله souréti mu'amèlè, s.

Faveur, grâce, bienfait, کرم kerem, لطف loutf, a., ایلک eïlik, t., عنایت inaïet, احسان ihsan; — don, انعام in'am, عطا a'ta; — protection, ارقا arqa, t., حمایت himaïet, a.; — crédit, اعتبار i'tibar, a., s. — En faveur, en considération de...., اعتبارا i'tibaren; حسبة hasbeten, a., حقی ایچون haqqi itchoun, a-t.; — en faveur de moi, بنم حقمده benum haqqumdè, خاطرم ایچون khatirum itchoun; — à la faveur de la nuit, کیجه ایله güidjè ilè, adv. — Être en faveur, حسن نظرنده او husni nazarindè ol; — être en faveur auprès du vizir, وزیرك کوزنده او vezirun gueuzundè ol, v.

Favorable, موافق muvafyq, مساعد muça'yd, a., یاردم ویریجی iardum viridji, adj.

Favorablement, مساعده لطف ایله muça'adè, loutf ilè, a-t., موافقانه muvafiqanè, a-p., adv.

Favori, سوکولی sevguli, حسن نظرنده اولان husni nazarindè olan; — d'un prince, ندیم nedim, a., subst.

Favoriser, aider, یاردمجی او iardumdji ol, یاردم ا iardum e; — appuyer de son crédit, مساعده ا muça'adè, همت ا himmet e, اسعاد ا is'ad e, صاحب چقمق sahib tchiqmaq, a-t., v.

Favorite, باش قادن bach qadin, s.

Fayence, Voy. Faïence.

Féal, طوغرو doghrou, انانلمش inanilmich, t., معتمد mu'temed, امین emin, a., ddj.

Fébricitant, استمالو içitmalu, adject.

Fébrifuge, استهای دفع ایدن علاج isitmaï def'iden iladj, s.

Fébrile, استهایه منسوب içitmaïè mensoub, a-t., adj.

Fécale, نجاستلو nedjacetlu, a., adj. — Matière —, نجاست nedjacet, a., بوق boq, s.

Fèces, دردی durdi, dorty, s.

Fécond, qui produit beaucoup, برکتلو berèketlu, یمشلو ïèmichlu, t., محصوللو mahçoullu, a-t., حاصلی بول hacili bol, a-t., adj. — Femme féconde, طوغوریجی doghouridji; — année, سال فراخ sali firakh, p-a., s.

Féconder, برکتلو محصوللو ا berèketlu, mahssoullu e, v.

Fécondité, برکت berèket, a., بوللق bolliq, s.

Fécule de pomme de terre, یر

الماسنك اعلى اونى *iër elmacinun a'la ouni*, s.

Féculence, سدك درديسى *sidik durducy*, s.

Fédéraliser, برلك اتفاق عهد بغلتمق ايتدرمك *birlik, ittifaq, ahd baghlatmaq, itturmek*. — Se fédéraliser, عهدلشمق *ahtlachmaq*, عهد وميثاق بغلمق *aht u miçaq baghlamaq*, برلك اتفاق ا *birliq, ittifaq e*, a-t., s.

Fédération, برلك *birlik*, t., اتفاق *ittifaq*, معاهده *moua'hèdè*, a., s.

Fédéré, هم عهد اولان *hem aht olan*, متفق *muttefiq*, a., adj.

Fée, جادو عورت *djadou avret*, t., سحاره *sahharè*, a., s.

Féer, *Voy*. **Enchanter**.

Féerie, جادولق *djadouliq*, s.

Feindre, كوسترمك *guieustermek*, صورت كوسترمك *souret guieustermek*, دلكيلنمك *tilkilenmek*. — Feindre, faire semblant de ne pas savoir, بلمزلنمك *bilmezlenmek*, بلمزلكدن كلمك *bilmezlikten guelmek*; — de ne pas entendre, اشتمزلنمك *ichitmezlenmek*; — de ne pas voir, كورمزلكدن كلمك *gueurmezlikten guelmek*, v. *Voy*. **Controuver**, **Inventer**.

Feint, دوزمه *duzmè*, adj.

Feinte, كوسترش *gusterich*, سورت معامله *soureti mu'amèlè*, s. *Voy*. **Dissimulation**.

Feintise, *Voy*. **Feinte**.

Fêler, چاتلتمق *tchatt*
verb.

Félicitation, تهنيه *t*
a., s.

Félicité, قونلولق *qou*
t., دولت *devlet*, سعادت
a., اوغور *oghour*, s.

Féliciter, تهنيه ا *teh*
a-t., مباركلمك *mubarek*
كوزايدين ديمك *gueuz aï*
mek. — Se féliciter, مك
vinmek, t., حظ ا *hazz e*, a-

Felouque, فلوقه *fulouq*

Fêlure, يارق *ïaryq*,
tchatlaq, كدوك *gueduk*, s.

Femelle, ديشي *dichi*,

Féminin, مؤنث *muèn*
adject.

Femme, قرى *qary*, t.,
avret, a.; — mariée, عورت
lu avret, خاتون *khatoun*, v
dyn, t.; — épouse, اهل *ehl*
jolie femme, كوزل عورت
vret; — sage-femme, ابه
قادن *èbè qadyn*, s. — P
femme, قرى المق *qary a*
اولنمك *evlenmek*, v. — A
aux femmes, زنپاره *zempar*

Femmelette, ورتجك
djik, قريجق *qarydjiq*; —
d'un esprit borné, لسز قرى
siz qary, s.

Fenaison, ن بيچجك
زمان *otlouq bitchedjek zema*

Fendant, منك اورشى
qylidj ïalyminun ourouchou,

Fendeur, de bois,

[redacted]

ک *odoun kecidji, ïari-*

LER, چاتلمق *tchat-*
ی *ïarylmaq*, v.
اودن يارجق الت o-
alet, s.
يارمق *ïarmaq*, t.,
a-t., اونمق *onmaq*.
, يارلمق *ïarilmaq*,

E, براوك جمله
evun djumlè pendjèrè-

ه پنجره *pendjèrè*, s.
اوتلق انبارى مخز
, *makhzeni*, a-t., s.
رازيانه *razïanè*, vulg.
راز *razïanedj*, s.
يارق *ïaryq*, چتلق

تيمار وزعامته منسوب
èlè mençoub, بكلكو

ENT, تيمار وزعامت
ziamet haqqilè, a-t.,

, تيمار وزعامت
ve ziamet tessarrufi,
ik, s.
دمر *demur*, usit. *de-*
hadid, a., s.
PASSER, اوتى *utu*,

, تنكه *tènèkè*, s.
ER, تنكجى *tènèkè-*

FER-DE-CHEVAL, نعل *nal*, s. — En forme de —, نعل شكلنده *nal cheklindè*, adv.

FER DE LANCE, مزراق دمرى *mizraq demiri*, s.

FÉRIE, ايش كونلرى *ich gunleri*, subst.

FÉRIR, (vieux mot), *Voy.* FRAPPER. — Sans coup férir, دوكشمكسزين *deuguchmeksizin*, محاربه سز *mouharèbèsiz*, زحمتسز *zahmetsiz*, adv.

FERLER, يلكنلرى صارمق بغلمق *ïèlkenleri sarmaq, baghlamaq*, v.

FERMAGE, چفتلك اجارەسى *tchiftlik idjarèci*, اجارە *idjarè*, a., كرا *kira*, p-t., s.

FERMAIL, *Voy.* AGRAFE.

FERME, métairie, چفتلك *tchiftlik*; — chose donnée à ferme, اجارە *idjarè*; — des revenus publics, التزام *iltizam*, امينلك *eminlik*; — régie, امانت *emanet*; — ferme annuelle, مقاطعه *moukatéa*; — ferme viagère, مالكانه *malikianè*; — ferme ou régie des tabacs, دوتن وانفيه امينلكى امانتى *tutun vè enfiiè eminligui, emanèti*, a-t., s.

FERME, qui tient bien, بيرك *berk*, پك *pek*, t., قوى *qavi*, قوتلو *qouvvetlu*, a-t., محكم *muhkem*, a.; — constant, قرارلو *qorarlu*, a-t., بر قرار *ber qarar*, محكم *muhkem*, a., پايدار *païdar*, p., adj. — Terre ferme, برّ *barr*, قرە *qara*, s.

FERMÉ, قپانمش *qapanmich*,

à quelqu'un, *Voy.* ACCUEILLIR.

FÊTER, garder les jours de fêtes, یورتی ا *ïorty e*, یورتی کوننه رعایت ا *ïorty gununè reäiet e*, v.

FETFA, sentence de mufti, فتوا *fetva*, a., s.

FÉTIDE, قوقمش *qoqmych*, مردار قوقولو *mourdar qoqoulu*, فنا قوقن *fèna qoqan*, adj.

FÉTIDITÉ, یرامز فنا قوقو *ïaramaz, fèna qoqou*, مردار قوقو *mourdar qoqou*, s.

FÉTU, چوپ *tcheup*, صمان چوپی *saman tcheupi*, چوپجغز *tcheupdjighyz*, s.

FEU, élément, آتش *atèch*, p., (اود *od*, *ot*, t., peu usit.), نار *nar*, a., s. — Allumer du —, آتش یاقمق *atèch ïaqmaq;* — jeter au —, آتشه اورمق *atèchè ourmaq;* — souffler le —, آتشی اوفرمك *atèchi eufurmek;* — faire prendre le —, آتشی طوتشترمق *atèchi toutouchtourmaq;* — éteindre le —, آتشی سویندرمك *atèchi seuïundurmek*, v. — Feu de joie, آتش باز ایشی *atèch baz ichi*, p.; — d'artifice, فشك آتشی *fichek atèchi*, فشك *fichek;* — feux follets, آوچان اتش *outchan atèch;* — torches, fanaux, مشعله *mech'alè*, فنر *fèner;* — feu grégeois, صودە یانن آتش *souda ïanan atèch;* — feu, famille, maison, اوجاق *odjaq*, او *èv*, قوناق *qonaq*, s. *Voy.* IN-

FLAMMATION, ARDEUR, ...CITÉ.

FEU, défunt, مرحوم *mer*... a., adj.

FEUDATAIRE, ار زعامت ... صاحبی *timar, ziamet sahib*... subst.

FEUILLAGE, یپراقلری ... *aghadj ïapraqleri*, a-t., اوراق ... a., s.

FEUILLAISON, ...لنمقلق زمانی *ïapraqlanmaqliq ze*..., یپراق زمانی *ïapraq zemani*, subst.

FEUILLE, d'arbre ou de p... یپراق *ïapraq*, t., ورق *vara*... verte, یشیل یپراق *ïechil ïa*... — feuille de rose, گلبرك *g*... p.; — une feuille de papie... بر یپراق ورق طبق کاغد *bir ïa*... *varaq, tabaq kiaghyd;* — feui... métal, تنکه *tenèkè;* — d'or, ... ورق *altoun varaq;* — feuille (... d'imprimerie), کتابك بر ... قاچ صحیفەلری *basylmich k*... *bir qatch sahifèleri;* — feuill... parlant du vin, année, ... *sènèlik:* — vin de deux feu... اکی سنەلك شراب *iki s*... *charab*, s.

FEUILLÉE, ...اللرك کولکه ... لکی *aghadj dallerun guelguè*... subst.

FEUILLER, ...یپراقلری تصویر رسم ا *aghadj ïapraqlerun t*... *resm e*, v.

FEUILLET, ...صحیفەسی

[redacted]

sahifèci, tabaghi, ورق
.
AGE, قتمر قاتمر qat-

ER, un livre, ورقلهق
t., تتبع ا teteblu e,
ييراق دو ïapraq deun-
كتاب طبقلرى چويرمك
i tchèvirmek, a-t., v.
ON, ييراقجق ïapraq-

چوق ييراقلو tchoq ïa-
ييپ ïapraqlu, t., ورقلو
., adj.
هر درلو بغداى صمانى
hdaï samani, s.
كچه kètchè, s.
, كچهلمك kètchèlè-

بقله با baqla, s.
LE, بقلهجى baqladjiq,

, فلـوارس filuvaris,
, s.
ة fes, ville d'Afrique.
پوى pouy pouy, interj.
عوام ايچون عـربـه هنتو
araba, hintov, s.
, آتش رنكى atèch ren-
alew renklu, adj.
LES, نشان nichan,
namzèdlik, p-t., s.
كويكو ياوقلو ïavouqlu,
. gueuïvèï; — fiancée,
نشـ nichanlu qyz, avret,

FIANCER, نشان قومق كوندرمك
nichan qomaq, gueundermek, v.

FIBRE, انجه سكر indjè syn-yr, انجه طمر indjè damar, s.

FIBREUX, انجه سكرلو indjè syn-yrlu, انجه طمرلو indjè damarlu, adj.

FIC, لحم زايد lahm zaïd, مياسل miacil, s.

FICELER, سجملمك sidjimlèmek, سجم ايله بغلامق sidjim ilè baghlamaq, v.

FICELLE, سجم sidjim, s.

FICHE, qui sert aux pentures des portes, رزه rèzè; — marque qu'on donne au jeu, اويون نشانى oïoun nichani, t-p., s.

FICHER, دكمك dikmek, صوقمق soqmaq, v.

FICHU, مقرمه maqrama, s.

FICTIF, دوزلمش duzulmich, يالان ïalan, adj.

FICTION, صـــورت souret, صورت معامله sourèti mouamèlè, احداث ihdas, a., دوزكن duzgun, t., خيال khaïal, a., s. *Voy.* FABLE.

FIDÉICOMMIS, امانت èmanet, وديعه vedi'a, a., s.

FIDÉJUSSION, كفالت kèfalet, a., كفيللك kèfillik, a-t., s.

FIDÈLE, qui a de la fidélité, انانلمش inanylmych, طوغرو doghrou, t., امين emin, صادق sadiq; — exacte, véritable, صحيح sahih, a.; — attaché à la foi, اهل ايمان ehli iman, a., ديندار dindar, a-p.; — musulman, اهل اسلام

ehli islam, مومن *mu'umin*, مسلمان *musulman*, a., adj. et s.

Fidèlement, طوغرولغله *doghrou-lyghlè*, استقامت اعتقاد حقيقت اوزره *istiqamet, iitiqad, haqyqat uzrè*, a-t., adv.

Fidélité, constance à remplir ses engagemens, وفا *vefa*, a., وفادارلق *vefadarliq*, a-p-t.; — droiture, طوغرولق *doghroulouq*, t., t., استقامت *istiqamet*, a., s. *Voy.* Exactitude, Vérité.

Fief, مقاطعه ير *mouqate'a ïer*, a-t., بكلك *beïglik*, t.; — militaire, تيمار *timar*, زعامت *zi'amet*, a., s.

Fieffé, menteur, عارسز يلانجى *arsiz ïalandji*, ادبسز *èdèbsiz*, a-t., adject.

Fieffer, بر بكلك بر تيمار ويرمك *bir beïglik, bir timar vir-mek*, v.

Fiel, des animaux, اود *eud*; — aigreur, اجيلك *adjilik*, t., مرارت *meraret*; — ressentiment, كين *kin*, t., بغض *boghz*, عداوت *adavet*, a., s.

Fiente, كوبره *gubrè*, فشكى *fich-ky*, s.

Fienter, سچمق *sitchmaq*, v.

Fier, confier, انانمق *inanmaq*, t., اعتقاد *i'itiqad e.* — Se fier à, ou en quelqu'un, بر كمسنه يه انانمق *bir kimesnèïè inanmaq*, t., اعتقاد اعتماد اتكا *i'itiqad, i'itimad, it-tikia e*, a-t., v.

Fier, altier, hautain, مغرور *maghrour*, غرورلو *ghourourlı* متكبر *mutekèbbir*, a., adj. — fier, متكبر او *mutekèbbir ol*, *tekèbbur e*; — faire le —, تكبرلنمك *tekèbburlenmek*, a-t., v.

Fier, pris en bonne part *ïavouz*, سرت *sert*, t., جلالتلو *laletlu*, a-t., adj.

Fier-a-bras, *Voy.* Fanfa

Fièrement, غرور ايله *gho ilè*, مغرورلغله *maghrourli* تكبرلكله *tekèbburliklè*, a-t., a

Fierté, hauteur, orgueil *ghourour*, غرورلق *ghourourli* تكبر *tekèbbur*, t., ياوزلق *ïavou* t., كبر *kibr*, a., طفره *tafra*; — vation d'âme, اولولق *ouloulou* عظمت *azamet*, جلال *djela* — sévérité, pudeur, en p d'une femme, سرتلك *sertli* عنف *unf*, a., عصمت *ismet* subst.

Fièvre, اصتمه استما *isy* vulg. ستمه *sytma*, t., حما *hemma*, *houmma*, a.; — ard chaude, كوينك *gueüïnuk*, *hararet*, a.; — d'accès avec fri صارسدان استما ستمه *sytma*, *dan isytma*, دترردن استما *isytma*, t., راجف *radjif*, d'accès sans frisson, استمه *guizly isytma*; — fièvre qu وچ كون آشورى طونان استما *gun achoury toutan isytma* ستماى ربع مربع *sytmaï rib'*, *bi'*; — quotidienne,

[redacted]

هرً *hergunki, hergunluk*
tierce, برکون آشوری
bir gun achoury guèlen
استمای حمّای
:, *hoummaï mucèllècè;*
, حمّای جم دایم *houm-*
üm; — maligne, حمّای
naï mouhriqa, قره ستمه
— putride, حمّای
naï afnïïè, a.; — de
n, حمّای دیق *hoummaï*
– scarlatine, قزل
yzyl khastalik, حمّای
ummaï iskerlet; — ca-
حمّای نوازل *hoummaï*
ériodique, حمّای دایره
ïrè, a-t., s. — Avoir
استما *isytmalu ol;* —
ıttraper la —, استما
na toutmaq, vulg. *syt-*
, محموم او *mahmoum ol;*
èvre, littér.: la fièvre
استها بنی طوتر *isytma*
v.
ıx, استمالو *isytmalu,*

nstrument, دودک *du-*
elui qui joue du fifre,
دودک *duduk tchalidji,*
'uduktchi, s.
ıт, دوکش *don-ich,* t.,
zd, a., s.
طوکدرمق *don-durmaq,*
تقریر *taqris, tedjmid e,*
iger, قویولنیق *qoutou-*

lanmaq, طوکمق *don-maq,* طوتشمق *toutouchmaq,* یوغرلنمق *ïoghourlanmaq,* t., انعقاد بولمق *in-iqad boulmaq,* a-t., v.

Figue, انجیر *indjir,* s.

Figuerie, انجیرلك *indjirlik,* انجیر باغچهسی *indjir baghtchèci,* subst.

Figuier, انجیر اغاجی *indjir aghadji,* s.

Figuratif, صورتلو *souretlu,* a-t., adj.

Figure, forme extérieure des corps, شکل *chekl,* صورت *souret,* هیکل *heïkel,* a.; — visage, یوز *ïuz,* بکز *ben-z,* t.; — représentation en peinture, sculpture, تصویر *tasvir,* صورت *souret;* — figure de mathématique, هندسه شکلی *hendècè chèkèli;* — de rhétorique, عبارت *ibaret, ibarè,* کنایه *kinaïè;* — symbole, علامة *alamet,* a., s.

Figurément, عبارة ایله *ibaret ilè,* کنایه ایله *kinaïè ilè,* a-t., adv.

Figurer, شکللمك *chèkillèmek,* شکل صورت ویرمك *chèkil, souret virmek;* — représenter, تشکیل تصویرا *tèchkil, tasvir e,* a-t., بکزتمك *ben-zetmek.* — Se figurer, تصوّر اخطارا *tessavour, ikhtar e,* احتمال ویرمك *ihtimal virmek,* a-t., verb.

Fil, de lin, à coudre, ایلك *iplik;* — de coton, پنبوق ایلکی *pombouq ipligui;* — de poil de chèvre, صوف ایلکی *sof ipligui,*

کچی قلی *kètchi qyli;* — fil plat d'argent, trait doré, تل *tèl;* — rond d'argent, trait doré, سرما سرمه *syrma;* — fil de soie garni d'or et d'argent, trait, قلابدان *qylabdan, qylaboudan;* — de soie simple, ایپک *ipèk;* — fil de soie tordu, ابرشیم *ibrichim;* — d'archal, پرنج تلی *pirindj tèli;* — de fer, دمر تلی *demir tèli*, تل *tèl*, تیل *til;* — fil simple, ساده ایپلک *sadè iplik;* — double, en deux, مبرم *mubrem*, a., دوتا *douta*, p.; — fil, cordeau d'alignement, چزی *tchizi*, دزی *dizi;* — courant de l'eau, صو اقندیسی *sou aqyntycy*, اقمقلق *aqmaqliq;* — fil d'un discours, کلامک صراسی اراسی *kelamun syracy, aracy;* — le fil, le tranchant, یلمان *ïelman*, قلاغو *qylaghou;* — d'un glaive, قلج کسکینی یوزی اغزی *qylydj keskini, ïuzi, aghzi*, s. — passer au fil de l'épée, قلجدن کچرمک *qylydjten guetchurmek;* — donner le fil, بلهمک *bilèmek*, v.

Filament, تار *tar*, لیف *lif*, a., s.

Filandière, اکرجی *eguirdji*, subst.

Filandres, انجه فتللر *indjè fitiller*, انجه سکرلر *indjè syn-yrler*, s.

Filandreux, پک سکرلو *pek syn-yrlu*, لیفلو *liflu*, adj.

Filasse, کتان اوستبی *ketan ustubi*, فتل *fitil*, s.

Filassier, کتان اوستبیجی

ایشلیجی *ketan ustubi ic*
subst.

Filature, کرجک یر *ipli èguiredjeq ïèr*, s.

File, suite, صره *syra dizi*, s. — A la file, ایله *ilè*, adv.

Filer, faire du fil, لک *èguirmek*, اکرمک *èguirmek*, ایشلمک *eurèkè èguirmek, ichlèmek* cable, اندرمک صارقتمق *palamari indurmek, sarqyt* — en parlant du vin, ق *qouïoulanmaq;* — aller à بربنک اردنصره کتمک *birinun ardunsyra guitmek* ایله کتمک *syra ilè guitmek*

Filerie, شلیجک یر *eurèkè ichlèïèdjek ïèr*, s.

Filet, fil délié, pe ایپلکجک *iplikdjik*, ک *indjè iplik;* — de la lang الی *dil alti;* — filet pou dre du poisson, اغ *agh*, *baliq aghi;* — embûche, دوزاق *douzaq*, s.

Fileuse, کرجی عورت *dji avret*, s.

Filial, اوغلویه منسوب *ïè mensoub*, t-a., بنوی *bè* adject.

Filialement, وغل کبی *guibi*, adv.

Filiation, اوغللق *og* t., اولادلق *evladliq*, a- *nesl*, ذریت *zurriet*, a., s.

[redacted]

, قز *qyz ;* — petite fille,
ge, قزجغز *qyzdjighiz ;* —
ق اولنجك *èvlènèdjek qyz,*
gha ; — petite-fille, par
au grand-père et à la
ère, اوغلونك قزى
qyzi, اوغل قزى يا قزك
oul qyzi, ïa qyzun qyzi ;
ostituée, روسپى *rouspy,*
qahpè, a., s. *Voy.* Ser-

ite, قزجغز *qyzdjighyz,*

ul, وافتزكن *vaftyzguen,*
vaftyz oghlou ; — filleule,
aftyz qyz, وافتزكن *vaftyz-*

1, برمعدنك طمرى اثرى
ènun damari ècèri, سام
سا *seèmet,* a., s.
elle, قالن قبا ايپك
alyn, qaba ipek, ibrichim,

J, حقه باز خرسز *khyrsyz,* t.,
iz, p.; — qui vole au jeu,
خرسزلك اوينده *oïounda*
ik iden, s.
uter, چالمق *tchalmaq,*
حقه با *hoqqabazliq e,* p-t.,

uterie, خرسزلك *khyr-*
., حقه بازلق *hoqqa bazliq,*

, اوغل *oghoul,* t., ابن *ibn,*
ولد *vèlèd ;* — fils légitime,
halal zadè ; — illégi-

time, ولدزنا *vèlèdi zina ;* — garçon, اوغلان *oghlan ;* — mon fils, اوغلوم *oghloum ;* — petit-fils, اوغل اوغلو *oghoul oghlou,* طورن *touroun ;* — beau-fils, fils du mari ou de la femme d'un autre lit, اوكه اوكى اوغل *eugué, eughëi oghoul ;* — gendre, كويكو *gueuïgu, gueuvëi ;* — fils adoptif, اخرت اوغلو *akhyret oghlou,* a-t, s.

Filtration, سوزمكلك *seuzmeklik,* سوزش *seuzich,* v.

Filtre, سوزكچ *seuzgudj,* كچه *kètchè,* s.

Filtrer, passer une liqueur, سوزمك *seuzmek,* كچه‌دن سوزمك *kètchèden seuzmek,* كچورمك *guètchurmek.* — S'échapper à travers les interstices d'un corps, كچمك *guètchmek,* تاثيرا *téeçir e,* a-t., داملمق *damlamaq,* v.

Filure, اكرلش *èguirilich,* t., غزل *ghazl,* a., s.

Fin, terme, ce qui termine, صوك *son-,* t., اخر *akher,* نهايت *nihaïet,* عاقبت *aqybet,* a., فرجام *ferdjam,* p.; — bout, extrémité, اوج *oudj,* اخر *akher ;* — sur la fin, اخرنده *akherindè ;* — but, مقصود *maqsoud,* غرض *gharaz,* نيت *niïet ;* — résultat, نتيجه *nètidjè ;* — accomplissement, اتمام *itmam,* a., subst.

Fin, délié, انجه *indjè,* يوفقه *ïoufqa,* اواق *ouvaq,* vulg. *oufaq ;* — délicat, نازك *nazyk ;* — rusé,

اچق كوز *atchiq guieuz*, قلاش *qallach*, t., رند *rind*, p-t., شهر اوغلان *chehr oghlan*, t., عارف *arif*, a.; — spirituel, عقللو *aqyllu*, a-., نكتدان *nuktèdan*, t-p.; — vrai, naturel, pur, خالص *khalis*, صاف *saf*, صافى *safi*, a., پاك *pak*, p.; — beau, recherché, de première qualité, انجه *indjè*, t., اعلا اعلى *a'la*, a., كوزل *guzel*, t., adj.

Final, اخرى *akhèri*, اخر *akher*, a., صوكدكى *son-deki*, *son-daghi*, adj.

Finalement, اك صكره *en sonra*, t., اخرا *akhyren*, عاقبت *aqybet*, اخرالامر *akhyr ul-emr*, a., adverb.

Finance, argent destiné aux dépenses à faire, خرجلق *khar-djliq*; — les finances, بكلك مالى *bèïglik mali*, t-a., مال ميرى *mali miri*, a., s.

Financer, پاره اقچه ويرمك *para, aqtchè virmek*, كيسهدن پاره چقرمق *kicèden para tchiqarmaq*, verb.

Financier, خزينه امينى *khaznè èmini*, a-t., s.

Finasser, دلكيجيلك ا *tilkidji-like*, v.

Finasserie, دلكيجيلك *tilki-djilik*, رنك *renk*, p-t., s.

Finasseur ou Finassier, دلكيجيلك ايدن *tilkidjilik iden*, subst.

Finement, adroitement, اصول ايله *oussoul ilè*, قلاشلغله *qal-lachlighlè*; — ingénieuse زيركلكله *zirèkliguilè*, p-t., ظرافت ايله *nèzaket*, *zèr*... a-t., adv.

Finesse, qualité de ce fin, délié, انجهلك *i*... اوفاقلق *oufaqliq*, t., رقاقه ... — adresse, ruse, اصول ... a., قلاشلق *qallachliq*, ... كوزلولك *atchiq gueuzl*... نخسندلك *noukhsindlik* ... حيله *hilè*, a., s.

Finet, Finot, جق ... *hilè kiardjiq*, a-p-t., s.

Fini, terminé, بتمش ... t., اتمام اولنمش *itmam ol*... a-t., adj.

Fini, perfection, trav... *itmam*, a., ايشمله *ichlèmè*...

Finir, terminer, me... بتورمك *biturmek*, تمك... *ketmek*, t., اتمام ا *itmam*... — cesser de faire, اقمق ... *maq*, وازكچمك *vaz gui*... — cesser d'être, pren... بتمك *bitmek*, دوكمك ... *mek*, دكمك *din-mek*, Mourir.

Fiole, شيشهجك *ch*... subst.

Firmament, كوك ... فلك ثوابت *fèlègui sevab*...

Fisc, revenu de l'état ... بيكلك *bèïglik*, ميرى *mi*... المال *bèït ul-mal*, a., s.

Fiscal, منسوب ... لق ...

[redacted]

minië mutéalliq, mensoub, بیت المالجی beït ul-maldji, a-t., adj.

Fissure, یارق ïaryq, یاربقلق ïaryqlyq, یارش ïarych, s.

Fistule, مادده maddè, s.

Fistuleux, ماددەلو maddèlu, adject.

Fixation, détermination du prix, تقدیر بها taqtiri bèha, a-t., نرخ narkh, a.; — du temps, وقتك دلالتی اعلامی vaqtun dèlalèti, ilami, a-t., s.

Fixe, قرارلو qararlu, a-t., برقرار ber qarar, p-a., پایدار païdar, p., adj. — Regard fixe, دوز دوغرو بقش duz doghrou baqych, دکلمش کوز نظر dikilmich gueuz, nazar; — jour fixe, معیّن کونی mouaïien gunu, subst.

Fixément, d'une manière fixe, برقرار قرار اوزره qarar uzré, a-t., ber qarar, p-a.; — attentivement, تقیّد ایله teqaïiud ilè, دقت ایله diqqat ilè, a-t., adv.

Fixer, rendre fixe, برکتمك berkitmek, ساکنلندرمك sakin lendirmek, دکمك di..mek, t., برقرار ا ber qarar e, a-t.; — la demeure, یرلشترمك ïèrlèchturmek; — ses regards, کوز نظر دکمك gueuz, nazar dikmek. — Se fixer à une chose, s'y arrêter, یاپشمق ïapichmaq, طوتنمق toutounmaq, قرار ویرمك qarar virmek; — dans un lieu, بر یرده اوتورمق مکان طوتمق bir ïèrdè otourmaq, mekian toutmaq, یرلشمك ïèrlèchmek, v.

Flacon, grosse bouteille, بیوك شیشه buïuk chichè; — petit —, شیشەجك chichèdjik, s.

Flagellation, قمچی qamtchi, قمچیلەقلق qamtchilamaqliq, t., شلاق chelaq, p., s.

Flageller, قمچیلمق qamtchilamaq, قمچی اورمق چالمق qamtchi ourmaq, tchalmaq, v.

Flageolet, دودك duduk, s. — Jouer du —, دودك چالمق duduk tchalmaq, v.

Flagorner, مداهنەجیلك ا mudahènèdjilik e, a-t., v.

Flagornerie, مداهنه muda-hènè, مداهنەجیلك mudahènèdjilik, s.

Flagorneur, مداهنەجی mudahènèdji, s.

Flagrant délit, جرم کناه ایشلمەسندە صوچلونك بولنمسی djurm, gunah ichlèmècindè soutchlunun boulounmaci, s.

Flair, کوپك اشتمامی keupek ichtimami, t-a., s.

Flairer, قوقلمق qoqlamaq, qoqoulamaq, t., شمّ ا chemm e, a-t., verb.

Flaireur, *Voy.* Parasite.

Flamant, grand oiseau, بر بیوك قوش bir buïuk qouch, s.

Flamand, Belge, ندرلاندلو nèdirlandlu, فلمنك filèmenk, فلمنكلو filèmenklu, s.

Flambant, یالکنلمش ïalynlanmich, یانن ïanan, adj.

Flambe, سوسن *sousen*, vulg. *sousam*, t., هوبر *hevber*, a., s.

Flambeau, sorte de torche, یل مومی *ïèl moumi*, t., مشعله *mech'alè*, a.; — chandelle ou bougie, موم *moum*, بال مومی *bal moumi*, t., شمع *chem'*, a., چراغ *tchèragh*, p-t.; — chandelier, شمعدان *chem'dan*, vulg. *chamdan*, a-p., subst.

Flambé, خراب برباد اولمش *kharab*, *berbad olmuch*, a-p-t., adject.

Flamber, jeter de la flamme, علولنمك *alèvlenmek*; — passer par-dessus la flamme, اتش اوستنه كچورمك *atech ustunè guètchurmek*, p-t., علودن كچورمك *alèvden guètchurmek*, a-t., v.

Flamboyant, علوى *alèvi*, a., يالكلو *ïalyn-lu*, t., شعله ويرجى *cheu'lè viridji*, a-t., s.

Flamboyer, يالكلو اول *ïalyn-lu ol*, شعله يالك ويرمك *cheu'lè*, *ïalyn-virmek*, a-t., v.

Flamme, يالك *ïalyn-*, اود يالكي *od ïalyn-i*, t., علو *alèv*; — d'un navire, banderolle, فلاندره *flandra*, s.

Flammèche, قیغلجم *qyghyl-djim*, يالكجك *ïalyn-djik*, s.

Flan, قيمق بوركى *qaïmaq beu-règui*, s.

Flanc, يان *ïan*, ايكه *iguè*, بل *bèl*, s.

Flandre; فلمنك ايالتى *filè-menk eïalèti*, s.

Flanelle, قماشی ... *indjè sof qoumachi*, s.

Flanquer, *Voy.* Fo... Garnir.

Flaque, كولجك *gue...*

Flasque, كوشك *g...* ككشك *guen-chek*, adj.

Flatter, chercher à ... يلتقلنمق *ïaltaqlanmaq*, ... *tilkilenmek*, صقاله كولمك *saqala gulmek*, t., ...لق ا... *luk e*, a-t.; — caresser, ... *okhchamaq*, ... ملايمت كوسترمك *mulatefet*, *geustermek*, a-t.; — d... l'espoir, اميد ويرمك *i...mek*, a. — Se flatter, اومهق *oummaq*, v.

Flatterie, ...تقلنمقلق *...lanmaqliq*, دلكوجيلك *til...* t., مداهنه *mudahènè*, a., *djabelus*, p.; — caresse, ...ق *...luq*, اوخشامقلق *okhch...* a., s.

Flatteur, adulateu... صقاله كوليجى *ïuzè*, *saq...dji*, يلتقلنيجى *ïalt...* دلكولنيجى *tilkule...* تملق ايديجى *temelluk id...* مداهنه جى *mudahènèd...* Chose qui flatte, ...دجك *teklluf idèdjek*, ...ا اولنجق *olounadjaq*, a-t., ...ظوظيت *baïci mahzouzïiet*, a., adj.

Flatteusement, ايله *mulatefet ilè*, a-t., adv.

[redacted]

Flateux, *Voy.* Venteux.

Flatuosité, یل *ïel*, s.

Fléau, instrument pour battre le blé, دوکن *deuguen*; — de balance, ترازوقولی دمیری *tèrazou qoli, dèmiri*, p-t.; — calamité, بلا *bèla*, محنت *mihnet*, a., s.

Flèche, اوق *oq*, t., سهم *sehm*, a., تیر *tir*, p.; — de voiture, اوق *oq*, عربه اوقی *araba oqy*, t., هش *hich*, p., s.

Fléchir, ployer, courber, بوکمک *beukmek*, اکمک *ègmek*, اکلتمك *èguiltmek*; — le genou, دیزچوکمک *diz tcheukmek*, ou simplement, چوکمک *tcheukmek*; — apaiser, دکدرمک *din-durmek*, یومشاتمق *ïoumchatmaq*, t., اسکات تسکین ا *iskiat, teskin e*, a-t.; — céder, براقمق *braqmaq*, کوشنمك *guèvchenmek*, t., امان دلمك *aman dilèmek*, a-t., v.

Fléchissement, اکلمکلک *èguilmeklik*, s.

Flegme, *Voy.* Phlegme.

Flétri, en parlant des fleurs, صولمش *solmich*; — déshonoré, عرضی بوزق *irzi bozouq*, رسوای اولمش *rousvaï olmich*, adj.

Flétrir, faner, ôter la fraîcheur, بوزمق *bozmaq*, t., پژمرده ا *pejmurdè e*, p-t., اوزین المق *eu-zin almaq*; — la réputation de quelqu'un, برکهسنه نک عرضنی نامنی بوزمق هتك ا *bir kimesnènun irzini, namini bozmaq, hetk e*, a-t. — Se flétrir, se faner, se gâter, صولمق *solmaq*, بوزلمق *bozoulmaq*, v.

Flétrissure, altération, بوزلش *bouzoulych*, چورکلك *tchuruklik*; — ignominie, رسوایلق *rousvaïliq*, subst.

Fleur, production végétale, چیچك *tchitchek*, t., شکوفه *chukioufè*, s. — Émaillé de fleurs, چیچکلو *tchitcheklu*, adj. — Pousser des fleurs, چیچکلنمك *tchitcheklenmek*, v. — Fleur de l'âge, یکتلك اوّلی *ïiguitlik evvèli*, a-t., تازه‌لك زمانی *tazèlik zèmani*, عنفوان *unfuvan*, عنفوت *unfuvet*, a., شباب *chebab*, p.; — fleur de farine, سمید اونی *simid ouni*; — fleurs de rhétorique, علم منطق اعلاسی *ilmi mantyq a'laci*; — fleurs blanches, اق حیض *aq haïz*; — fleur de lys, زنبق چیچکی *zambaq tchitchègui*; — la fleur, ce qu'il y a de mieux dans les choses, زبده *zubdet, zubdè*, s. — A fleur de terre, یر ایله برابر *ïer ilè beraber*, adv.

Fleuraison, چیچك زمانی *tchitchek zèmani*, s.

Fleurer, قوقمق *qoqmaq*, v.

Fleuret, مطرق *matraq*, s.

Fleurettes, نازلق *nazliq*, p., شیوه *chivè*, a., طتلو سوز *tatlu seuz*, s. — Conter —, طتلو سوز سویلمك *tatlu seuz suïlèmek*, s.

Fleurir, pousser sa fleur, چیچکلنمك *tchitcheklenmek*,

[redacted]

چچك ويرمك چقرمق *tchitchek virmek, tchiqarmaq,* اچلمق *atchilmaq*, t.; — être en vogue, en crédit, معتبراو *mu'téber ol;* — en parlant d'un état, d'une ville, d'un pays, معمورواباداناو *ma'mour ve abadan ol*, a-p-t., v.

Fleurissant, اچلمش *atchilmich*, اچق *atchiq*, چچك ويرن *tchitchek viren*, adj.

Fleuriste, curieux en fleurs, چچك سون *tchitchek seven;* — marchand fleuriste, چچكجى *tchitchekdji*, چچك صاتيجى *tchitchek satidji*, s.

Fleuron, چچك صورتنده اولان زينت *tchitchek sourètindè olan zinet*, t-a., s. *Voy.* Prérogative.

Fleuve, چاى *tchaï*, ارماق ارمق *irmaq*, t., نهر *nehr*, a., جوى *djouï*, p., s.

Flexibilité, اكلولك *èguiulik*, t., فتخ *fetakh*, a., s.

Flexible, qui plie aisément, اكلمسى بوكهسى اكلور *èguilur* *èguilmèci*, *beugmèci* اسان *açan*, بوكمدلو *beugmèlu;* — doux, traitable, يواش *ïavach*, t., مظلوم *mazloum*, a., adj.

Flexion, اكلش *èguilich*, s.

Flibot, يوزوارللق كوچك فلمنك كميسى *ïuz varolliq kutchuk filèmenk guèmici*, s.

Flibustier, يكى دنيالوقورصان *ïèn-i dunialu qourssan*, s.

Flocon, پسكل *puskul;* — de laine, يوك يوالغى طوپى *ïun valaghi, topi*, s.

Floraison, سلسرك چچكلنجك وقتى *aghadj tchitcheklènèdjek vaqti*, s.

Florissant, معمور *ma'n*... اباداننى *abadan;* a., شين *ch*... adj. — Lieu —, معموريير *ma*... *ïèr*, a-t., s.

Flot, طالغه دالغه *dalgh*... موج *meodj*, a., طلاس *talas*, —Être à —, ...ستنده او يوزمك *sou ustundè ol, ïuzmek.* — ... un vaisseau à —, دكزه ... ايندرمك *guémiï den-izè* ... *mek.* — Le battement des تلاطم امواج *telatumi emoa*... S'agiter, en parlant de la des flots, موجلنمك *meodjl*... دالغلنمق *dalghalanmaq*, ... *talaslanmaq*, t., تموج ا... *teme*... a-t., v.

Flottaison, ...نده بولنان ... كمينك پارچهسى *sou altin*... *lounan guèminun partchaci*, ...

Flottant, qui flotte, ... كز يوزنده يلن ... *tchalqanidji*, ... *sou, ïa dèn-iz ïuzundè ïele*... *Voy.* Incertain.

Flotte, دونانمه *donanm*... دريا دونانمهسى *dèria donanma*...

Flotté, bois —, كلن ... اودون *tchaïden guèlen odou*...

Flotter, être porté su... صواوزرنده يلمك *sou uzèr*... *mek*, چالقنمق *tchalq*... دالغلنمق *dalghalanmaq*,

[redacted]

شبهه‌دو chubhèdè ol,
chubhèlenmek, a-t.,

TION, mouvement des
تموج temeawudj, s. Voy.
.
اقمق aqmaq, t., جریان
-t., v.
زبون ضعیف zaïf, a.,
انجه بویلو indjè boïlu,

qui coule aisément,
صولو جاری djari, a.,
— Substance aéri-
هوا و بخار کبی hava vè
bi nesnè, a-t., s.
ıstrument de musique,
uk, t.; — des dervi-
ıeï, p.; — des bergers,
چوبان قوالی tchoban

ILE, اقرصودن aqar
نهری nehri, a., adj.
nouvement réglé de la
rivage, مد medd; —
lux, مد وجزر medd u
دریا ارتوب اکسلمک de-
ksilmek, دریا اورمقلغی
qlighi; — de ventre,
یورک سورمکی iurek sur-
nekligui, t., اسهال is-
de sang, قان اقمه‌سی
, t., سیل دم seïli dem,

t, amas d'humeur, نازله
fluxion de poitrine,

یان اغریسی ïan agrici, ذات الجنب zat el-djenb, a., s.

Fluxionnaire, زکاملو zukiamlu, دوماغولو doumaghoulu, p-t., adject.

Fœtus, جنین djenin, a., s.

Foi, religion, دین din, ایمان iman; — chrétienne, دین عیسوی dini icèvi; — musulmane اسلام islam; — promesse, parole, سوز seuz, t., عهد ahd, وفا vefa, a.; — croyance, انان inan, t., اعتقاد i'tiqad; — fidélité, طوغرولق doghrouliq, t., استقامت istiqamet, a., s. Voy. Hommage.

Foible, débile, ضعیف zaïf, a., زبون zeboun, قوتسز qouvetsiz; — de moyen, عاجز adjiz, adj.

Foible, ce qu'il y a de défectueux dans une chose, اکسکلک eksiklik, t., ناقصلق naqysliq, a-t., subst.

Foiblement, زبونلقله zebounlighilè, سستلکله sustlikilè, کوشکلک ایله guèvcheklik ilè, adv.

Foiblesse, manque de force, ضعیفلق zaïfliq, ضعف za'f, a., زبونلق zebounliq, t., قوتسزلق qouvetzizliq, سستلک sustlik; — foiblesse humaine, عجز adjz, a.; — évanouissement, بایلمقلق baïlmaqliq, بایلش baïlich, t., جان بایلمه‌سی djan baïlmaci, p-t., subst.

Foiblir, ضعیفلنمق zaïfllanmaq, کوشنمک guèvchenmek, t., غیرتسز اول ghaïretsiz ol, a-t., v.

FOIE, جكر *djïier, djiguer*, قره جكر *qara djïier*, s.

FOIN, اوتلق *otlouq*, قورواوت *qotrou ot*, بيچن *bitchen*, s.

FOIRE, grand marché public, پناكير *penaguir*, vulg. پناير *panaïr*, g., s.

FOIRE, cours de ventre, يورك اغريسى *ïurek agrici*, اسهال *ishal*, a., s.

FOIRER, يورك سورمك *ïurek surmek*, اسهالى اول *ishali ol*, a-t., verb.

FOIREUX, يورك سوريجى *ïurek suridji*, t., اسهالى اولان كمسنه *ishali olan kimesnè*, a-t., adj.

FOIS, كرّه *kerrè*, دفعه *def'a*, كز *guez*, s. — Une fois, بر كرّه *bir kerrè*. — Une fois ou deux, بر ايكى دفعه *bir iki def'a*. — Quelquefois, بعض كرّه *ba'zi kerrè*, a., نيچه كرّه *nitchè kerrè*, a t., adv. — A la fois, بردن *bir den*, براوغوردن *bir oghourden*. — Autrefois, au temps passé, كچن زمانده زمانلرده *guetchen zemandè, zemanlerdè*, t., سابقا *sabiqa*, a. — Une autre fois, غير كرّه *ghaïri kerrè*, a. — Une fois autant, براوقدر *bir o qadar*, t-a., adverb.

FOISON, چوقلق *tchoqlyq, tchoqlouq*, بوللق *bollyq*, s. — A foison, چوقلقله *tchoqlyqilè*, بوللغله *bollyghilè*, adv.

FOISONNER, چوق اول *tchoq ol*, چوغلمق *tchoghalmaq*, v.

FOL ou FOU, دلى *deli*, ديوانه *divanè*, p., مجنون *mednoun*, a adj. et s.

FOLÂTRE, لطيفه جى *latifedji* a-t., خوراته جى *khoratadji*, adj.

FOLÂTRER, خوراته ا *khorata e* اويناموق *oïnamaq*, v.

FOLÂTRERIE, خوراته *khorata* اويون *oïoun*, s.

FOLIE, دليلك *dèlilik*, ديوانه لك *divanèlik*, p-t., s.

FOLLEMENT, دليلكله *dèlilikl* t., دلى ديوانه كبى *deli, divanè guil* p–t., adv.

FOLLET, poil, تويجكز *tuïdj ghiz*, *tuïdjiguiz*, ايوا تويجكزى *aïva tuïdjiguizi*; — esprits fo lets, جنّ *djinn*, a., پرى *per* p., s.

FOMENTATION, تكميد *tekmi* a., استمقلق *issitmaqliq*, t., s.

FOMENTER, appliquer u fomentation sur une partie ma lade, ى بز ايله زحمتى اولان يرى صارمق *issi bez zahmeti olan ïeri sarmaq*, ... *issitmaq*, اسجق طوتمق *issidj toutmaq*, t., كمد تكميد ا *kem tekmid e*, a-t., v. *Voy.* ENTRETENIR.

FONCÉ, en parlant d'une co leur, قويو *qouïou*, مور *mor*, a — Couleur foncée, قويو رنك *qouïou renk*, a-t., s.

FONCER, un tonneau, چيچه ديب قومق *foutchiïè dib qoma*

[redacted]

— une couleur, بر رنکی قویو ا *bir rengui qouïou e*, v.

Foncier, qui appartient au fonds de terre, عقارۀ متعلق *aqarè muteallïq*, a., adj. — Foncier, propriétaire, طپراق صاحبی *topraq sahibi*, t-a., s.

Foncièrement, à fond, تملدن *temelden*, تمل ایله *temel ilè*, دیبدن *dibten*, t.; — dans le fond, ذاتنده *zatindè*, a-t., adv.

Fonction, pratique d'un emploi, d'une charge, بر خذمتک ادا ایلمسی *bir khizmetun eda eïlèmèci*, خذمت *khizmet*, a.; — en parlant de l'estomac et des viscères, ایشلمسی *ichlèmèci*, s. — Faire les fonctions de roi, پادشاهلق سورمک *padichahliq surmek*, p-t., v.

Fonctionnaire, منصب صاحبی *mansib sahibi*, a-t., s.

Fond, partie basse, دیب دب *dib*, دبلك *diblik*; — vallée, درۀ *dèrè*, چقور یر *tchouqour ier*; — intérieur, ایچ *itch*, t., درون *deroun*; — le derrière d'une chose, بر نسنه نك اردی *bir nesnènun ardi*, t., درونی *derouni*, p.; — fondement sur lequel on s'appuie, تمل *temel*, انان *inan*, t., اعتماد *iitimad*, امید *umid*; — sol, terroir, طپراق *topraq*, چفتلك *chiftlik*; — somme d'argent, *V.* Fonds. — A fond, بالجمله *bil-djumlè*, بالكليه *bilkullïè*, a., تمل ایله *temel ilè*, a-t., adv.

Fondamental, تملو *tèmellu*, adject.

Fondamentalement, تمل اوزرۀ *tèmel uzrè*, تمل ایله *tèmel ilè*, adverb.

Fondant, اریدیجی *irididji*, t., ذایب *zaïb*, a., adj.

Fondateur, بنیاد اوریجی *buniad ouridji*, مؤسس *muessis*, a., پیدا ایدیجی *peïda ididji*, p., s.

Fondation, action de fonder, تأسیس *tèesis*, وضع اساس *vaz'i eças*; — pieuse, وقف *vaqf*, خیرات *khaïrat*, a., s. — Faire une fondation pieuse, وضع حسنات ا *vaz'i huçanat e*, a-t., verb.

Fondé, تملنمش *tèmellenmich*, t., تملو *temellu*, مؤسس *muesses*, وقف اولنمش *vaqf olounmich*, adj.

Fondement, qui sert d'appui, تمل *temel*, بنیان *bunian*, t., اساس *eças*, a., s. — Sans fondement ou motif, تملسز *temelsiz*, سببسز *sebebsiz*, adv.

Fondement, extrémité du rectum, اوتراق *otouraq*, s.

Fonder, jeter les fondemens, تمللمك *temellèmek*, t., وضع اساس ا *vaz'i eças e*, اساس تمل ا *eças, temel e*, قومق *qomaq*, تمل براقمق *temel braqmaq*; — établir, وضع ا *vaz'i e*, a-t., بغلمق *baghlamaq*. — Se fonder, اسناد ا *isnad e*, a-t., طیانمق *daïanmaq*, v.

Fonderie, lieu où l'on fond

Forgeur, یاپیجی *ïapidji*, دوزدیجی *duzèdidji*, t.; — de nouvelles, حوادثجی *havadisdji*, a-t., subst.

Forgeter, چقمق *tchiqmaq*, verb.

Forlancer, آوده بر حیوان یتاغندن چقرمق قومق قاچرمق *havda bir haïvan ïataghyndan tchiqarmaq, qoomaq, qatchurmaq*, v.

Forliquer, اصلندن ازمق *aslinden azmaq*, a-t., ناخلف او *nakhalef ol*, v.

se Formaliser, انجنمك *indjinmek*, t., خاطری قالمق *khatiri qalmaq*, a-t., کوجنه کلمك *gudjunè guelmek*, v.

Formaliste, اسلوبه رعایت ایدن *usloubè raïet iden*; — cérémonieux, تکلیف ایدیجی *teklif ididji*, a-t., adj.

Formalité, اسلوب *usloub*, رسم *resm*, قاعده *qaïdè*, s.

Format, برکتابك بیوکلکی ایله اوزونلغی *bir kitabun buïukligui ilè ouzounlighi*, a-t., s.

Formation, تشکیل *tèchkil*, تشکل *tèchekkul*, حلقة *khilqat*, a., subst.

Forme, figure, شکل *chèkil*, سورت *souret*, a., طرز *tarz*, a-p-t.; — sous la forme, شکلنده *chèklindè*; — manière d'être, اسلوب *usloub*, منوال *minval*, طرز *tarz*, طور *tavr*; — règles établies, قانون *qanoun*, قاعده *qaïdè*; — moule, قالب *qaleb, qalyb*, vulg. *qaloup*; — for[me] de soulier, پاپوش قالبی *pa[pouch] qalebi*, s.

Formel, مخصوص *makhçou[s]*, مستقل *moustaqyll*, a., adj.

Formellement, مستقلا *must[a]qylen*, a., adv.

Former, donner une form[e], شکل ویرمك *chèkil virmel[k]*, شکلله[مك] *chèkillèmek*, [بر] شکله اسلوبه قومق *bir chèkilè*, *uslou[bè] qomaq*; — former quelqu'u[n], اوکرتمك *eugretmek*, تعلیم ا[یتمك] *t[a]lim e*; — concevoir dans son e[s]prit, former un dessein, [قص]د ا[یتمك] *qast e*, تصور ا[یتمك] *teçavvur e*, a-t. Se former, prendre une form[e], صورتنه کیرمك *sourètè guirme[k]*, متشکل او[لمق] *mutechèkkil ol*; — se f[or]mer une idée, تصور ا[یتمك] *teçavvur*, فکر ظن ا[یتمك] *fikr, zann e*; — se fo[r]mer aux usages, [اد]ب اوکرنمك *edeb eugrenmek*, a-t.; — à quelq[ue] chose, برنسنه یه الشمق *bir nesn[èïè] alichmaq*, v.

Formidable, قورقنج *qorqoun[tch]*, t., هیبتلو *heïbetlu*, مهابتلو *mehab[et]lu*, a-t., adj.

Formier, قالب یاپیجی *qal[eb] ïapidji*, s.

Formulaire, قانون *qanou[n]*; — de lettres, [اس]لوب مکتوب *usloubi mektoub*, انشا کتابی *in[cha] kitabi*, a., s.

Formule, اسلوب *uslou[b]*, صورت *souret*, یازی صورتی

[redacted]

ièmèti; — de serment, يميـن سوزلري *ïèmin seuzlèri*, a-t., s.

Fornicateur, زناكار *zinakiar*, a-p., زاني *zani*, a., s.

Fornication, زنا *zina*, a., s.

Forniquer, زنا جماع ا *zina*, *djima' e*, a-t., v.

Fort, vigoureux, قوتلو *qouvvetlu*, قوي *qavi*; — puissant, قدرتلو *qoudretlu*, a-t., كوجلو *gudjlu*, t.; — violent, كسكين *kèskin*, حدتلو *hiddètlu*; — solide, qui a du corps, قالـــك *qalyn-*, پك *pek*, برك *berk*, قتي *qaty*, t., قوي *qavi*; — bien établi, محكم *muhkem*, a.; — dur, قتي *qati*, سخت *sakht*, p-a.; — inébranlable, قرارلو *qorarlu*, a-t.; — âcre, صرب *sarb*, adj. — Vinaigre fort, صرب سركه *sarb sirkè*. — Place forte, صرب قلعه *sarb qal'a*, a-t., s.

se faire Fort, كفيل بويون اول *kefil bouïoun ol*, a-t.; — de quelqu'un, بركمسنديه داينمق *bir kimsenèïè daïanmaq*, v.

Fort, bastion, طبيه *tabïa*, s. *Voy.* Forteresse.

Fort, retraite des bêtes, حيوانلرك يتاغي *haïvanlarun ïataghi*; — le fort d'un bois, بـر اورمانك اورته‌سي *bir ormanun ortasi*; — le fort de l'été, يـازك كسكينلكي شدتي *ïazun kèskinligui*, *shiddèti*, s.

Fort, grandement, پك *pèk*, قتي *qati*, خيلي *khaïli*, اكن *in-en*; — fort beau, پـك كوزل *pèk guzel*, adv.

Fortement, پك *pèk*, كي *gueï*, قتي *qaty*, برك *bèrk*, t., محكم *muhkem*, a., adv. — Attacher fortement, محكم بغلمق *muhkem baghlamaq*, a-t., v.

Forteresse, قلعه *qal'a*, حصار *hiçar*, a., دز *diz*, p., قسطل *qastal*, i.; — citadelle, ايچ قلعه *itch qal'a*, دزغاله *diz ghalè*, p., s.

Fortifiant, قوت ويرن *qouvvet viren*, تقويه ويرن *taqviïè viren*, a-t., مقوي *mouqavvi*, a., adj.

Fortification, action de fortifier, استحكام *istihkiam*, اشتداد *ichtidad*, تحصن *tehassun*; — art de fortifier, تحصن علمي *tehassun ilmi*, a.; — ouvrage qui rend une place forte, طبيه *tabïa*, s.

Fortifié, en parlant d'une place, محصون *mahsoun*, صرب *sarb*, t., متين *mètin*, adj. — Lieu fortifié, حصن حصين *hysni hassin*, subst.

Fortifier, rendre fort, برك پـــك قوي ا *berk*, *pek*, *qavi e*, بركتمك *berkitmek*; — donner de la force, قوتلندرمك *qouvvetlendurmek*, تـــقويه قوت استحكام ويرمك *taqvïè*, *qouvvet istihkiam virmek*; — une place, برحصاري تحصين ا *bir hiçari tahsin e*; — inspirer du courage, غيرت ويرمك *ghaïret virmek*, a-t. — Se fortifier, devenir plus fort, قوتلنمك *qouv-*

oetlenmek, قويلنمق *qavilanmaq*; — s'entourer de fortifications, تحصّن ا *tehassun e*, a-t., v.

Fortin, حصارجق *hissardjiq*, قلعه جق *qal'adjiq*, a-t., پلنقه *palanqa*, h., s.

Fortuit, اتّفاقی *ittifaqi*, عارضی *arazi*, a., adj.

Fortuitement, عرضا *arazan*, اتّفاقا *ittifaqa*, اتّفاق *ittifaq*, a., adverb.

Fortune, sort, قسمت *qysmet*, طالع *tali'*, a., روزكار *rouzkiar*, p.; — bonheur, بخت *bakht*, p., اوغور *oghour*; — biens, richesses, مال *mal*, s.

Fortuné, favorisé du sort, طالعلو *tali'lu*, نصيبلو *naciblu*, a-t., اوغورلو *oghourlu*; — heureux, دولتلو *dèvletlu*, a-t.; — riche, زنكين *zenguin*, t., دولتلو *dèvletlu*, a-t., adject.

Forure, بورغودلكی *borghou dèligui*, s.

Fosse, creux, چقور *tchouqour*, t.; — pour enterrer, مزار *mezar*, a., s.

Fossé, خندق *khandaq*, a-p-t.; — d'une place, مترس *mètèris*, a., s. — Creuser un ou des —, خندق قازمق *khandaq qazmaq*, v.

Fossette, petite fosse, چقورجق *tchouqourdjiq*; — au milieu des joues, یناق دلكی چقوری *ïanaq dèligui*, *tchouqouri*; — du menton, اككك چقوری *en-ek tchouqouri*, s.

Fossile, يردن قزلمش قوپرلمش *ïerden qazylmych*, *qoparilı*... معدنی *ma'dèni*, a., adj.

Fosseyer, چقور قازمق *tchouqour qazmaq*, v.

Fosseyeur, قازیجی ... چقور قازیجی *tchouqour qa*...

Fou, *Voy.* Fol.

Fou, bouffon, مسخره ... *ra*, a., s.

Fouace, برنوع بورك ... *beurek*, بوغچه *boghatchia*,

Fouacier, بوغچه جی ... *tchiadji*, s.

Foudre, يلدرم *iyldyry*... اوقی *iyldyrym oqy*, مشك ... *chek*, s. — Lancer la — ... اورمق *iyldyrym ourmaq*. — ... de la —, ... درم ايله اورلمش ... *rym ilè ouroulmich*.

Foudroiement, ... ربشی *iyldyrym ourichi*, t., ... ربی *saïqa zarbi*, a-t., s.

Foudroyant, ... لدرملو ... *rymlu*, يلدرم كبی *iyldyry*... ... درم صاعقه اوربجی اتيجی *iyldyrym*, *saïqa ouridji*, *a*... براق *berraq*, a., adj.

Foudroyer, ... رمق ... شاقيق *iyldyrym ourmaq* ... *maq*, ايلدرملمق *iydyryn*... verb.

Fouet, à fouetter les c... قمچی *qamtchi*; — le fouet... *keutek*, s.

Fouetter, un cheval, ... *qamtchilamaq*, ... ورمق ... چالمق *qamtchi ourmaq*, *tc*...

— donner le fouet, كوتك بصمق اورمق چالمق *keutek basmaq*, *ourmaq*, *tchalmaq*, قرباچ ايله اورمق *qyrbatch ilè ourmaq*, v.

Fouetteur, قمچى اوريجى *qamtchi ouridji*, كوتك قرباچ اوريجى چاليجى *keutek*, *qyrbatch ouridji*, *tchalidji*, قمچيليجى *qamtchilaïdji*, s.

Fougade, لغمجك *laghoumdjik*, subst.

Fougeraie, اكرلتيلك *eïrèltilik*, s.

Fougère, اكرلتى *eïrèlti*, s.

Fougue, حدت *hiddet*, تهور *tehavvur*, a., s.

Fougueux, حدتلو *hiddetlu*, a-t., تيز مزاج *tiz mizadj*, a-p-t., adj. — Cheval fougueux, يوكرك آت *iugruk at*, چپار آت *tchapar at*, subst.

Fouille, قازمقلق *qazmaqliq*, قازمه *qazma*, s.

Fouille-merde, بوق بوجكى *boq beudjègui*, s.

Fouiller, chercher en creusant la terre, قازمق *qazmaq*; — quelqu'un, بركمسنه نك جبنى قوينينى اراشترمق *bir kimesnènun djèbini*, *qouïonyni arachturmaq*, بر كمسنه يوقلمق *bir kimesnèï ïoqlamaq*; — un coffre, صندوق ايچنه ارامق *sandouq itchinè aramaq*; — dans l'antiquité, اسكى زمان تواريخنده ارامق *eski zèman tavarikhindè aramaq*, v.

Fouine, سكسار *san-sar*, s.

Fouir, قازمق *qazmaq*, v.

Foulage, بصمقلق *basmaqliq*, subst.

Foule, غلبه لق *ghalabaliq*, ازدحام *izdiham*, a.; — peuple, خلق *khalq*, s. — Au milieu de la —, خلقك اراسنده *khalqun aracinda*, a-t. — Une foule de...., بر الاى *bir alaï*. — En foule, بولك بولك *beuluk beuluk*, t., كروه كروه *gurouh gurouh*, p., فوج فوج *feodj feodj*, a., كوپر كوپر *kupur kupur*, adverb.

Foulé, باصلمش *basylmich*, اياقلنمش *aïaqlanmich*, adj.

Foulées, ايز *iz*, چمنده قالان اياق اثرلرى *tchèmindè qalan aïaq ècerlèri*, s.

Fouler, aux pieds, باصمق *basmaq*, اياغله باصمق *aïaghlè basmaq*, چينمك *tcheïnèmek*, اياقلمق *aïaqlamaq*, دپنمك *tèpinmek*; — la vendange, اوزومى چينيوب صقمق *uzumi tcheïnèïup syqmaq*; — accabler, باصمق *basmaq*; — le peuple, l'accabler de corvées, d'impôts, انقريه عنقريه *anqaria e*, حقلمق *haqlamaq*, t., تيكلف *teklif e*, a-t. — Se fouler un nerf, سكرى كوشتمك *syn-yri guèvchetmek*, v.

Foulerie, lieu où l'on foule la vendange, اوزوم باصلجق ير *uzum bassiladjaq ïer*; — où l'on foule les draps, چوقه باصلجق ير *tchoqa bassiladjaq ïer*, s.

Foulon, قصار *qassar*, a., چرپیجی *tchirpidji*; — métier de foulcur, قصارة *qyçaret*, a., چرپیجیلک *tchirpidjilik*, s.

Foulon, usine, *V*. **Foulerie**.

Foulque, poule d'eau, انکت *an-guit*, s.

Foulure, d'une articulation, سکر باصلمسی کوشکلکی یارەسی *syn-yr bassylmaci*, *guèochekligui*, *ïaraci*, یارە *ïara*, s.

Four, فرون فرن *fouroun*; — à chaux, کرج اوجاغی *kiredj odjaghi*; — à briques, چولمکجینک فورونی *tcheulmekdjinun fourouni*, کرمتجینک کورەسی *kèrèmitchinun keurèci*; — prison du sérail où l'on donne la torture aux fonctionnaires accusés, فرون *fouroun*, subst.

Fourbe, آلدایجی *aldaïdji*, آینەجی *aïnadji*, حیلەکار *hilèkiar*, حیلەباز *hilèbaz*, a-p., adj. et s.

Fourberie, آلدامقلق *aldamaqliq*, آینەجیلک *aïnadjilik*, آل *al*, t., حیلەبازلق *hilèbazliq*, حیلەکارلق *hilèkiarliq*, a-p-t., غبن *ghubn*, a., subst.

Fourbir, تمیزلمک *tèmizlèmek*, قلج اچمق *qylidj atchmaq*, پرداهلمک *pardahlèmek*, صیقللمق *saïqallamaq*, v.

Fourbisseur, قلججی *qylidjdji*, صیقلجی *saïqaldji*, s.

Fourbissure, پرداه *perdah*, p., صیقل *saïqal*, s.

Fourche, یبا *ïaba*, چتال *tchatal*; — patibulaire, دارا غاجی *da... aghadji*, s.

Fourcher, چتاللمق *tchatalamaq*, چتال کبی او *tchatal guibi o...* verb.

Fourchette, ustensile de table, چتال *tchatal*; — pour appuyer دکرن *diguiren*, چتالجق *tchatadjiq*, دکرنجک *diguirendjik*, s.

Fourchon, چتالک دیشی *tchatalun dichi*, s.

Fourchu, چتال درنقلو *tchatal tyrnaqlu*, adj. — Chemin —, چتال یوللو *tchatal ïollu*, ایکی یوللو *iki ïollu*, ایکی یول اغزی *iki ïol aghzi*, ... et adj.

Fourgon, sorte de charrette عربەجق *arabadjiq*, قاکلو *qan-lu...* pour l'armée, عسکر اوردو عربەسی *asker*, *ordou arabaci*; — fourgon instrument de boulanger, آتش قرشترجق آلت *atèch qarichturadjaq alet*, a-p-t., s.

Fourgonner, فرون اتشی قرشترمق *fouroun atèchi qarichturmaq*, v.

Fourmi, قرنجە *qaryndjè*, vulg. *qaryndja*, s.

Fourmilière, قرنجەلق *qaryndjaliq*, s.

Fourmillement, کجک *guidjik*, s.

Fourmiller, abonder, چوق اول *tchoq ol*, چوغلمق *tchoghalmaq*; — picoter, کجشمک *guidjichmek*, verb.

[redacted]

SE, بیوك فرون و *buïuk*
فر *fouroun*, اوجاق o-

.U, vaisseau propre à
feu, صوبه *soba*,
roundjiq, اوجاق *adjaq*,
ulkhan, p.; — creux
mpli de poudre, لغم

:, فرونلق *fourounlouq*,

R, فرونجی *fouroun-*

, فرون یری *fouroun*

IENT, سختیان باروت
ukhtian barout chichèci,

i, donner, procurer,
mek, الیویرمك *alyvir-*
تدارك كورمك *tedaruk*
, كورمك *gueurmek*; —
lépense de quelqu'un,
بركمسنه نك خرجنی *bir*
kharidjini gueurmek; —
یراقلمق *iaraqlamaq*; —
بتورمك *bituruek*, v. *V*.

SSEMENT, شركت
مفاوضده هر شریكك و
chirkèti mufavazada her
ridigui para hissèci, s.
SSEUR, ذخیره جی *za-*
عسكر لوازمنی تدارك
ısker levazimini tèdaruk

FOURNITURE, تداركلك *tèda-*
ruklik, a-t., ذخیره *zakhirè*,
قورلمش دوزلمش نسنه *qourylmych*,
duzulmych nèsnè, s.

FOURRAGE, اوتلق *otlyq*, طواره
وبرلجك ییكو *davarè virilèdjek iëi-*
gu, صمان ایله اوت *saman ilè ot*,
s. — Aller aux —, اوتلق ایچون
كتمك *otlyq itchoun guitmek*, v.

FOURRAGER, amasser du four-
rage, علف نجعه اوتلق دیوشرمك
قوپرمق *alef, nudj'a, otlyq devchur-*
mek, *qoparmaq*; — ravager la
campagne, ولایت اورمق غارت ا
vilaïet ourmaq, gharet e, a-t., v.

FOURRAGEUR, اقنجی *aqyndji*,
اوتلایجی *otlaïdji*, s.

FOURRÉ, introduit, صوقلمش
soqoulmich; — garni de fourrure,
كوركلو *kurklu*, adj. *V*. TOUFFU.

FOURREAU, قین قن *qyn*, قبور
qoubour, s.

FOURRELIER, قبورجی *qoubour-*
dji, s.

FOURRER, introduire, صوقمق
soqmaq, ایچرو قومق *itchèru qomaq*,
قویمق *gouïmaq*, *qoïmaq*, كیردرمك
guirdurmek; — fourrer un habit,
كوركله قپلمق *kurklè qaplamaq*. —
Se fourrer en un lieu, et s'ingé-
rer, صوقلمق *soqoulmaq*, كیرشمك
guirichmek, ارایه اورتهیه كیرمك
araïè, *ortaïa guirmek*, سوشمك
sivichmek; — se fourrer contre le
froid, كوركلنمك *kurklenmek*, كورك
كیمك *kurk guèïmek*, v.

Fourreur, کورکجی *kurktchi*, subst.

Fourrier, قوناقجی *qonaq-tchi*, s.

Fourrure, کورک دریسی *kurk dèrici*, کورک *kurk*, s.

Fourvoiement, یول ازدرمقلغی *ïol azdurmaqlighi*, یولدن چقرمقلق *ïolden tchiqarmaqliq*, t., اضلال *iz-lal*, a., s.

Fourvoyer, یولدن چقارمق *ïolden tchiqarmaq*, ازدرمق *azdur-maq*, t., اضلال ا *izlal e*, a-t. — Se fourvoyer, یولندن چقمق شاشمق *ïolinden tchiqmaq*, *chachmaq*, یولنی ازمق *ïolini azmaq*, v.

Fouteau, Fau ou Fayar, قاین *qaïn*, قاین اغاجی *qaïn agha-dji*, s.

Foutelaie, قاینلق *qaïnliq*, s.

Foy, *Voy*. Foi.

Foye, *Voy*. Foie.

Foyer, lieu où l'on fait du feu, آتشلك *atèchlik*, p-t., اوجاق *o-djaq*, t., آتشدان *atèchdan*, p.; — siége principal, یر *ïer*, t., مکان *mekian*, مرکز *merkez*, a.; — les foyers, la maison, او *èv*, مکان *mekian*, اوتورجق یر *otouradjaq ïer*, اوجاق *odjaq*; — la patrie, وطن *vatan*, s.

Fracas, کورلتی *gueurulti*, کورلدی *gueuruldy*, کوتردی *gueutur-dy*, شماته *chematè*, vulg. *chamata*, subst.

Fracasser, قرمق *qyrmaq*,

واتمق *symaq*, صیمق صمق maq, v.

Fraction, rupture, rich, صنقلق *synyqlyq*, ryqlyq, قرلش *qyrylich*, t. nombre, کسورعدد *kouçou* a., s.

Fracture, قرقلق q قرش *qyrich*, صنقلق *syny* انکسار *in-kiçar*, a., s.

Fracturé, قرلمش *qy* قرق *qyryq*, adj. — Os — کمك *qyryq kèmik*, s.

Fragile, aisé à briser *qyrylidji*, قرلور *qyrylur*, ق *qyryladjaq*, کورك *guèvrek* de peu de durée, قرارسز ني a-t., بی بقا *bi baqa*, ني a., adj.

Fragilité, لیجیلك *djilik*, t., ضعف *za'f*; — humaine, طبعت بشریه *ta chèriïè*, a., s.

Fragment, پاره *parè* *qyryndi*, قرنتی *qyrynti*; mens de vases, ارەلری *saqci paralèri*; — d'or, *altun ouvaghi*, *oufaghi*, s.

Frai, action de fraye lant des poissons, مسی چفتلشهسی چفتلنمسی *ba mèci*, *tchiftlèchmèci*, *tchi* subst.

Fraîchement, au fra هواده *serin havada*, a., *rinliklè*, t.; — récemme

[redacted]

د dèmin, بوكونلرده
a-t., adv.

R, تازەلك tazèlik;
صوقلق soouqliq, s.

, en parlant du vent,
روز rouzguiar, ïel es-
ent frais, پك روزكار
, s.

ui a de la fraîcheur,
médiocrement froid,
— froid, صوق soouq,
frais, la fraîcheur,
nlik; — temps frais,
in hava, s.

ouveau, récent, يكى
azè, adj. — Pain —,
تا tazè èkmek, t.; —
تازە عسكر tazè asker,

épenses, خرج khardj,
, مصرف masraf, a.;
justice, محكمه مصرفى
asrafi, s. — Il fait beau-
, خرجى چوق khardji
aire des —, خرج ا
t., v.
fruit, چلك چيلك

collet plissé ou em-
قربلرك بوقلمش يا qa-
ulmich ïaqaci, s.

palissade faite de pieux
بر حصارك طولايندە
سر bir hissarun dolaïn-
azyqlèri, s.

, plisser, اوتيلمك oti-
بوكمك beukmek, قورمق
— garnir de pieux,

قازق ايلە احاطە ا qazyq ilè ihata e,
verb.

Fraisier, جيلك دككى tchilek dikigui, s.

Framboise, بوكرتلن يمشى beu-ïurtlen ïèmichi, بوكرتلن beuïurtlen,
subst.

Framboiser, بوكرتلن صويى ايلە تربيە ا beugurtlen souï ilè terbïè e,
verb.

Framboisier, بوكرتلن اغاجى beugurtlen aghadji, s.

Franc, libre, exempt, ازاد azad, p., ازادلو azadlu, p-t., برى bèri, معاف mou'af, مسلم mucel-lem, a., سربست serbest, p.; — sincère, vrai, اچق كوكللو atchiq gueun-ullu, t., اچق طبيعتلو atchiq taliatlu, a-t., دوغـــــرو doghrou, دوغرى doghri, t., بى ريا bi ria, صادق sadiq, a.; — entier, بتون butun, t., adj.

Franc, franchement, دوغرولغلە doghroulighilè, adv.

Franc, pièce de monnaie, بر فرنـك يعنى يكرمى سول bir frenk ïani iguermi sol, ايكى غـروش iki ghourouch, s.

Franc, européen en Turquie, فرنك firenk, frenk, t., افرنــــج efrendj, افرنجى efrendji, مستأمن mustèmin, a., s.

Franc-maçon, فرماسون ferma-çoun, vulg. farmaçoun, s.

Français, فـرانـسز fransiz, فرانچەلو fyrantchèlu; — la langue française, فرانچە دلى fyrantchè

dili, s. et adj.— Parler—, فرانسزجه سویلمک تکلم ا *fyransizdjè seuïlèmek, tekellum e;* — parler en bon français, sans déguisement, اشکاره سویلمک *achikiarè seuïlèmek*, v.

FRANCE, فرانچه *fyrantchè, frantchia*, فرانسز مملکتی *fyransiz memlèkèti*, s.

FRANCHEMENT, avec exemption de charges, de droits, معافاقله *mou'afighlè*, مسلملکله *musullemliklè*, بری *bèri*; — librement, سربستلکله *serbestliklè*, p-t., اختیار ایله *ikhtiar ilè*, a-t., کوکلجه *gueun-uldjè*, t., بی پروا *bi perva*, p., اشکاره *achikiarè*, a.; — sincèrement, دوغرولغله *doghroulighlè*, حقیقت اوزره ایله *haqiqat uzrè, ilè*, صدقله *sidqilè*, a-t., adv. — Parler franchement, اشکاره سویلمک *achikiarè seuïlèmek*, v.

FRANCHIR, sauter par-dessus, اشوری اوتدیه صچرامق *achuri, euteïè sitchramaq*, صچرایوب کچمک *sitchraïup guètchmek*, ادملمق *adumlamaq*; — passer, کچمک *guetchmek*, اوتدلنمک *eutèlenmek*, اشمق *achmaq*; — les bornes, حددن تجاوز ا *hadten tedjavuz e*, حددن کچمک *hadten guetchmek*, a-t., v.

FRANCHISE, liberté, ازادلق *azadliq*, t., سربستلک *serbestlik*, p-t., اختیار *ikhtiar*, a.; — droiture, ingénuité, اچقلق *atchiqliq*, طوغرولق *dogrouliq*; — privilége, exemption, معافلق *mou'afliq*, مسلملک *musellemlik*, a-t., s.

SE FRANCISER, فرانسزلرک طورو حرکتلرینه الیشمق امتزاج ا *fransizlerun tavru haraketlèrinè alichmaq*, *imtizadj e*, v.

FRANCOLIN, چل *tchil*, t., دراج *durradj*, vulg. *turadj*, a., s.

FRANGE, صچاق سچاق *satchaq*, t., زنجف *zindjef*, p., s.

FRANGER, سچاقلمق *satchaqlamaq*, t., زنجفلمک *zendjeflèmek*, p-t., v.

FRAPPANT, qui fait une impression vive, تاثیر ایدیجی *teecir ididji*, شاشران *chachiran*, t., حیرت ویریجی *haïret viridji*, a-t.; — très-ressemblant, بکزین *pek ben-zèien*, بکزر *ben-zer*, adj.

FRAPPÉ, qui a reçu un coup, اورلمش *ouroulmich*; — étonné, troublé, شاشمش *chachmich*, t., متحیر *mutehaïir*; — pénétré, affecté, متاثیر *muteèssir*, a., adj.

FRAPPEMENT, des mains, el قاقمسی *el qaqmaci*, s.

FRAPPER, donner un ou plusieurs coups, اورمق *ourmaq*, دوکمک *deugmek, deuwmek*, t., ضرب ا *zarb e*, a-t.; — faire une impression, تاثیر ا *teècir e*, عجبلتمک *adjèbletmek*, حیرته براقمق *haïrèlè braqmaq*, a-t.; — frapper monnaie, اقچه سکهلمک *aqtcheï sikkèlèmek*, ضرب سکه ا *zarbi sikkè e*; — frapper des mains

[redacted]

aqmaq ; — frapper à قپویی چالمق qapouï à coups redoublés, rpmaq, v.

., اوریجی ouridji, t., زarb ididji, a-t.,

کومر کولی توزی keumur

حیله بازلق hilè baz- الداتم aldatma, رنك

ɪʟ, قرنداش کبی qa-, t., برادرانه buradè- اخوی akhavi, a., adj.

ELLEMENT, قرنداشلغله ilè, قرداشلغله qardach- قرداشلق qardachliq قرداش qardach guibi,

ISER, قرداشلق ا qar- قرداش کبی ا qardach

TÉ, قرنداشلق qaryn- قرداش qardachliq, t., ikhoanliq, a-t., اخوة ., s.

DE, qui tue son frère, قرد qardachi euldurén ; er son frère, قرداشی ة اولدرمكلك qardachi, qatl etmeklik, a-t.,

آل الدایش aldaïch, hilè, غبن gubn, a.; — roits d'entrée, کمرك

رسمنك اوغرلیسی. gumruk resmi-nun oghourlamaci, قاچورمه qa-tchurma, s.

Frauder, tromper, الداتمق aldatmaq; — les droits d'entrée, entrer en fraude, کمرك رسمن اوغرلمق gumruk resmin oghourlamaq, کمرکدن قاچرمق gumrukten qatchurmaq, دنك قاچرمق denk qatchurmaq, v.

Fraudeur, کمرك رسمن اوغرلیجی gumruk resmin oghourlaïdji, قاچریجی qatchuridji, قاچرمه ایدیجی qatchurma ididji, s.

Frauduleusement, حیله ایله hilè ilè, a-t., غدرا ghadren, a., تلبیسلکله telbisliguilè, a-t., adv.

Frauduleux, الدایجی aldaïdji, t., غابن ghabin, غدار ghaddar, a., adj.

Frayer, tracer un chemin, یول اچمق کوسترمك ïol atchmaq, gueustermek; — se frayer un chemin, یول بولمق ïol boulmaq ; — frayer, en parlant des poissons, بالق اشلنمك چفتلشمك یومورطلمق baliq ichlènmek, tchiftlèchmek, ïoumourtalamaq ; — frayer, se convenir. se voir souvent, اولاشمق oulachmaq, کورشمك gueuruchmek, قونشمق qonouchmaq, v.

Frayeur, قورقو qorqou, اورککلك eurkuklik, t., رعب ra'b, a., s.

Fredaine, رنك renk, خورته khorata, t., جنبش djumbuch, p., s.

Fredon, نغمه naghmè, a., s.

Fredonner, نغمه ايله ارلامق naghmè ilè irlamaq, v.

Frégate, فرقته furqata, s.

Frein, de cheval, كم guiem, em, اويان كمى ouïan guièmi, s. — Mettre à un cheval le —, اويانلمق ouïanlamaq, آته اويان كم اورمق atè ouïan, guièm ourmaq, v.

Frein de la langue, *V.* Filet.

Frein, qui retient dans le devoir, ضبط zabt, منع men', a., s.

Frelater, شرابى بعض نسنه ايله قرشترمق بوزمق charabi ba'azi nèsnè ilè qarichturmaq, bozmaq, v.

Frelaterie, شراب قرشترمقلغى charab qarichturmaqlighi, s.

Frêle, mince, انجه indjè; — fragile, كورك guevrek, قريليجى qyrylidji, قرلور qyrylur, adj. — Santé —, ضعيفلق zaïfliq, a-t., ضعف za'f, a., كوشك guevchek, subst.

Frélon, زنبور zembour, اشك اروسى èchèk arouci, s.

Freluche, پشكلجك puskuldjik, s.

Frémir, صومردانمق soumourdanmaq, طودالدنمق doudaldanmaq, دتريوب چاغرمق titreïup tchaghyrmaq, قاقيمق qaqymaq, كورلمك gueurulmek, t.; — d'horreur, اوركمك eurkmek, اورپوب سلكنمك eurpup silkinmek; — commencer à bouillir, قايناMغه باشلمق qaïnamagha bachlamaq, v.

Frémissement, قاقيمقلق qaqymaqliq, كورلدى gueuruldi, titrèmè, t.; — de la mer, لجب ledjeb, a., s.

Frêne, ش بوداق اغاجى boudaq aghadji, s.

Frénésie, *Voy.* Phrén

Fréquemment, ق صق syq, صقچه syqtchè, چوق كرّه kerrè, t., دفعات ايله def a-t., adv.

Fréquence, چوقلق tcl وار وب كلمه varup guelmè, t., kesret, a., s.

Fréquent, صيق صق syq, صقچه syqtchè, t., كثير a., adj.

Fréquentation, شقلق nouchouqliq, s.

Fréquenté, en parlan lieu, معمور ma'mour, بادان dan; — d'un chemin, اشلك ichlek, اشلك يول ïol, adj.

Fréquenter, قونشمق q maq, t., مصاحبت ا moussa a-t., v.

Frère, قرنداش qary قرداش qardach, t., برادر bi vulg. bilader, p.; — aîné, قرنداش oulou qaryndach; — det, كوچك قرنداش برادر k qaryndach, burader; — ge اوزقرنداش euz qaryndach, قرنداش doghma qaryndac utérin, اوكى قرنداش euguei dach; — adoptif, قرنداشى akhiret qaryndachi, a., s.

: ou Fbairie, بيوب
ïeüup itchmeklik, بيوب
ëüup itchmèler, t., عيش و
h u ichret, a., s.
e, كيجه قوشى guidjè

je, يكى بادنه لنهش ديوار
اوزرنده ïèn-i badanalan-
· uzèrindèki naqchi, s.
res, بعض حيوانلرك
بغرساقلرى قرن ba'azi haï-
aghyrçaqlèri, qarn itchi-

كمى نولى كراسى
guèmi navli, kiraci, idja-
, s.
r, équiper, كمى دوناتمق
atmaq; — noliser, كرا
ira idjarè e, كمى نول ايله
ni naol ilè almaq, كرا ايله
a ilè almaq, v.
ur, كمى كراجيسى guèmi
كراجى kiradji, t., كمى
guèmi sahibi, a-t., s.
llant, دپرنيجى tèpreni-
قملدا qymildaïdji, adj.
llement, دپرنمكلك
lik, s.
ller, دپرنمك tèprenmek,
seguirmek, چابالنمق
maq, v.
n, menu poisson, بالق
خرده baliq khourdèci, ou-
بالقچ baliqtchiq; — chose
le valeur, قيمتى ازاولان
ëti az olan nèsnè, s.

Frette, تكرلكك دمرحلقه سى tekerlègun dèmir halqaci, s.

Friable, كورك gueorek, اوافرق ouvaqraq, adj.

Friand, qui aime de bons morceaux, كفته خور kuftè khor, p., adj. — Manger —, طتلو يمك tatlu ïèmek, اطعمه نفيسه at'imeï nèficè, a., s.

Friandise, goût pour la chère délicate, كفته لك kuftèlik, كفته خورلك kuftè khorlik, p-t.; — des friandises, نفايس nefaïs, حلوالر halvalar, a., شكرلمه chèkerlèmè, s.

Fricassée, قاورمه qavourma, s.

Fricasser, قاورمق qavourmaq, verb.

Friche, معطّل ير mou'attal ïèr, چورلو ير tchorlu ïèr, a-t., فنده لق foundaliq, s.

Friction, اوشترمه oouchturma, اووش oouch, اومقلق oomaqliq, s. — Faire des —, اوشترمق oouchturmaq, v.

Frigidité, سست اندامليق sust endamliq, p-t., عنّينة inninet, a., s.

Frigorifique, ابراد ايدن ibrad iden, a-t., مبرّد muberrid, a., adj.

Frileux, صوقدن قورقن souqtan qorqan, adj.

Frimas, قراغى qyraghy, قراغو qyraghou, s.

Fringant, شهامتلو chèhametlu a-t., شين chin, t., adj. — Cheval —, شرمتلو ات chèrèmetlu at, subst.

Friper, بورشترمق *bourouchturmaq*, بوزمق *bozmaq*, v.

Friperie, commerce de vieux habits, اسکی بسکی الش ویرشی *eski buski alich virichi*, اسکیجیلك *eskidjilik*; — lieu où sont les boutiques des fripiers, بت بازار *bit bazar*, s.

Fripier, qui rajuste de vieux habits, etc., بوزماجی *bozmadji*; — revendeur de vieux effets, اسکیجی *eskidji*, s.

Fripon, دولاندریجی *dolanduridji*, t., حرامزاده *haramzadè*, a-p., اصلاجق *assiladjaq*, s.

Friponner, چالمق *tchalmaq*, دولاندرمق *dolandurmaq*, اوغرلمق *oghourlamaq*, t., حرامزادهلك ا *haramzadèlik e*, a-p-t., v.

Friponnerie, الدمقلق *aldamaqliq*, آل *al*, t., حیله *hilè*, a., حرامزادهلك *haramzadèlik*, a-p-t., subst.

Friquet, سرچهجك *sertchèdjik*, s.

Frire, قاورمق *qavourmaq*, تابده پشورمك *tabada pichurmek*, verb.

Frise, pièce d'architecture, معمارلق نسنه *mimarliq nesnè*; — chevaux de —, چرخ فلك *tcherkhi felek*, s.

Frisé, قوریجق *qyorydjiq*, adj. — Cheveux —, قورجق صاچ *qyorydjiq satch*, s.

Friser, قورتمق *qyorytmaq*, قورمق *qyorymaq*; — passer les cheveux au fer, صاچ اوتی لمك *satch utulemek*, v.

Frisson, tremblement, دترمه *titrèmè*; — émotion causée par la peur, توی اورپرمهسی *tuï eurpermèci*; — tremblement de fièvre, اسنتما *isytma*, s.

Frissonner, trembler, دترمك *titrèmek*; — de peur, توی اورپرمك *tuï eurpermek*, اورکمك *eurkmek*, خوفدن دترمك *khavftan titrèmek*; — avoir le frisson de la fièvre, استمهسی او *icytmaci ol*; — trembler de froid, صوقدن دترمك *souqtan titrèmek*, v.

Frisure, façon de friser, قورم *qyorym*, قورمقلق *qyorymaqliq*; — boucle de cheveux, زلف *zulf*, کیسو *keïçou*, p., بولك صاچ *beuluk satch*, s.

Frit, قاورلمش *qavouroulmich*, adject.

Fritillaire, بر نوع لاله *bir nev' lalè*, a-p-t., s.

Friture, تابه تاوا قاورمهسی *taba, tava qavourmaci*, قاورلمش نسنه *qavouroulmich nesnè*; — de poisson, قاورلمش بالق *qavouroulmich baliq*, s.

Frivole, تهلسز *tèmelsiz*, a-t., قورو *qourou*, t., بی معنی *bi ma'na*, باطل *batil*, adj. — Homme —, یاوه سویلیجی *ïavè seuïleïdji*, یینی باشلو *ïeïni bachlu*, s.

Frivolité, یینی باشلولك *ïeïni bachlulik*, t., باطللق *batilliq*, a-t.,

[redacted]

faraliq, t., بیهوده‌لك
a-t., s.
خرا *khirqa*, a.; — de
derviche, خرقـه
qaï dervich, a-p., s.
qualité opposée à la
صوق *sooouq*, *soouq*,
qliq; — grand —, عظیم
oouq, a-t., شدت برد
, زمهریر *zemherir*, a.,

ui fait éprouver le —,
soouq, adj. — Vent
صو *soouq ïèl*, t., s. —
npérament, بارد المزاج
adj, a., صوق طبیعتلو
u, a-t., adj. — Souf-
, صوق چکمك *soouq*
avoir —, صوق الـق
, صوقلنمق *soouqlan-*
او *uchumek*; — battre
qu'un, صوقلق برودت
ouqliq, *beroudet gueus-*

anquille, یواش *ïavach*,

ENT, صوقلغله *soouq-*
برود *beroudètlè*, a-t.,

t., صوقلق *soouqliq*, t.,
udet, a., سردلك *serd-*

صـوق او *soouq ol*,
ouqlanmaq, v.
t., *Voy.* Froid.
ENT, اورسلمه *ursèlèmè*,

زده‌لمه *zèdèlèmè*, t., سحق *sahq*, a., s.

Froisser, اورسلمك *ursèlèmek*, زده‌لمك *zèdèlèmek*, سحق ا *sahq e*, a-t., v.

Froler, ازجق دوقنمق *azadjiq doqounmaq*, صیرمق *syrmaq*, v.

Fromage, پینیر *pèïnir*; — frais ou de lait caillé, تازه پینیر *tazè peïnir*, تلمه پینیری *tèlèmè pèïniri*; — à la crème, لورپینیری *lor pèïniri*; — forme, tête de fromage, پینیرقالبی *pèïnir qalèbi*, s.

Fromager, qui fait ou vend des fromages, پینیرجی *pèïnirdji*, subst.

Fromagerie, پینیرخانه *pèïnir khanè*, t-p., s.

Fromageux, پینیرلو *pèïnirlu*, adject.

Froment, بغدای *boghdaï*, t., حنطة *hyntat*, *hynta*, a., s.

Fromentée, بلغور *boulghour*, بغدای چوربه‌سی *boghdaï tchorbaci*, s.

Froncé, بورشمش *borouchmuch*, بورشقلو *borouchiqlu*, adj.

Froncer, بورشترمق *barouchturmaq*, بوکلنمك *beuklunmek*; — les sourcils, الـن بورترمـق *alyn bourtarmaq*, قاشی چاتدرمق *qachi tchatturmaq*, v.

Froncis, بوکلم *beuklum*, بورش *bourich*, s.

Fronde, صپان *sapan*, t., مقلاع *mouqla'*, a., s.

Fronder, lancer des pierres

avec la fronde, صپانلمق *sapanla-maq*, صپان ايله طاش آتمق *sapan ilè tach atmaq;* — critiquer, طعن ا *tu'n e*, a-t., v.

Frondeur, qui se sert de la fronde, صپانجی *sapandji*, صبانجی *sabandji*, صپان اتیجی *sapan atidji;* — qui critique, طعن ذمّ ايديجی *ta'n, zemm ididji*, a-t., subst.

Front, partie du visage depuis la racine des cheveux jusqu'aux sourcils, الن *aln*, *alyn*, t., جبهه *djèbhè*, جبين *djebin*, a., s. — Avoir du —, جسارتی او *djèçarèti ol*, v. — Qui a du front, sans pudeur, عارسز *arsiz*, a-t., adj. — De quel front, نه يوزايله *nè ïuz ilè*, adv. — Front d'une armée, قدّام عسکر *qouddami asker*, a., s.

de **Front**, يان يانه *ïan ïana*, adverb.

Frontal, adj. de front, النلو *alynlu*, t., جبهه لو *djèbhèlu*, a-t., adject.

Frontal ou **Fronteau**, bandeau qu'on met sur le front, پيشانی بند *pichani bend*, p., صاچ باغی *satch baghi*, s.

Frontière, سنور *sinor*, *synyr*, t., سرحدّ *serhadd*, p-a., s.

Frontispice, d'un bâtiment, قدّام يپی قپواوکی *ïapi, qapou eun-i*, قدّام الباب *qouddam el-bab*, a., پيشگاه *pichguiah*, p., وجه عمارت *vedjhi imaret;* — d'un livre, عنوان *un-*

van, a., سرنوشت *ser nuvi*[...] سردفتر *ser defter*, p-a., s.

Fronton, [...]ندہ اولان *bina bachindè olan* [...]

Frottement, سورش[...] اووش *ovouch*, اوشترمه *ov*[...]*ma*, اشنمه *achinma*, [...]لك subst.

Frotter, او[...]ق اوشترمق *ovouchturmaq*, [...] *surmek*, قاشمق *qa*[...] سورتمك *surutmek*, *surtm*[...] se frotter contre...., [...] سورنمك *uzèrinè surunm*[...] frotter, battre (fam.), [...] *deuvmek;* — se frotter les [...]ی مسواك ايله سلمك تميزلمك *dichlèrini misval*[...]*mek*, *tèmizlèmek*, v.

Frotteur, de planche[...] دوشمهسی تميزليجی *ïèr du*[...] *tèmizlèidji*, s.

Frottoir, سلجك *si*[...] يوز سلجك *ïuz siledjek*, [...] *qrama*, vulg. *mahrama*, s.

Fructification, [...]رلق *mivèdarliq*, p-t., s.

Fructifère, يمشلو *ïèmi*[...] محصوللو *mahsoullu*, ميوه لو [...]*lu*, p-t., برکتلو *bèrèketlu*, a[...]

Fructifier, porter d[...] يمش ويرمك *ïèmich virmel*[...] produire un effet avant[...] منفعت فايده کترمك *menf*[...]*ïdè guèturmek*, a-t., v.

Fructueusement, [...]له *faïdè ilè*, a-t., adv.

[redacted]

Fructueux, فايده‌لو *faïdèlu*, t., نافع *nafi'*, a., adj.

Frugal, پرهيزكار *perhizkiar*, p., معتدل *mu'tedil*, a., اوصلو *ouslou*, خانه‌دار *khanèdar*, p., adj.

Frugalement, معتدلا *mu'te-n*, a., پرهيزكارلكله *perhizkiarlik-* p-t., adv.

Frugalité, پرهيزكارلك *perhiz-rlik*, خانه‌دارلق *khanèdarliq*, اعتدال *i'tidal*, a., s.

Frugivore, ميوه يبيجى *mèïvè ji*, p-t., ميوه خور *mèïvèkhor*, p., ect.

Fruit, production végétale, يمش *ièmich*, t., ميوه *mèïvè, mivè*, ثمر *cemer*, a., بر *ber*, p.; — its de la terre, تركه *tèrèkè*, محصول *mahsoul*, a.; — fruits rts, اولمش يتشمش ميوه *olmo-ch, ïètichmèmich mèïvè*, t., ميوه خام *mivèï kham*, p., حصرم *hysrym*, — mûrs, اولمش يتشمش ميوه *nich, ïètichmich mèïvè*, t-p.; — dif, كچ ايرشن يمش *guetch iri-n ïèmich*, t., ميوه مبطية *mèïvèï ibtiïè*, a.; — nouveaux, ترفنده *tourfanda*, p.; — confits, مربا *murèbba*, a., s.

Fruit, enfant dans le sein de mère, قرنده اولان يوك *qarynda n ïuk*, t., حمل *haml*, a., s.

Fruit, profit, utilité, نفع *nef'i*, فايده *faïdè*, منفعت *menfi'at*, a., st.

Fruiterie, يمشلك *ïèmichlik*, ميوه‌لك *mèïvèlik*, s.

Fruitier, qui vend du fruit, يمشجى *ïèmichdji*, بازارجى *bazar-dji*; — qui produit du fruit, يمشلو *ïèmichlu*, adj.

Frustré, محروم *mahroum*, a., محروم قالمش *mahroum qalmich*, a-t., الدانمش *aldanmich*, adj.

Frustrer, مأمول اولنمش نسنه‌دن محروم قلمق *mè'moul olounmich nesnèden mahroum qylmaq*, الدامق *aldamaq*, t., محروم ا *mahroum e*, a-t., v.

Fruticuleux ou Frutiqueux, اودونلو اغاجچق فدان *odounlu aghadjtchiq fidan*, adj.

Fugitif, قاچقون *qatchqun*, قچغون *qatchghoun*, t., مهاجر *mu-hadjir*, a., adj.

Fuie, كوچك كوكرجنلك *ku-tchuk gueuguierdjinlik*, s.

Fuir, prendre la fuite, قچمق قاچمق *qatchmaq*, t., فرار ا *firar e*, p-t.; — tergiverser, دولاشمق *do-lachmaq*; — fuir quelqu'un, بر كمسنه‌دن قاچمق *bir kimesnèden qatchmaq*; — une personne ou une chose, l'éviter, قچنمق *qa-tchinmaq*, صاولمق *savoulmaq*, t., اجتناب احتراز ا *idjtinab, ihtiraz e*, ابا ا *iba e*, a-t.; — fuir en désordre, طاغلمق *daghilmaq*, طاغلوب قچمق *daghilup qatchmaq*; — fuir le travail, la peine, زحمتدن ايشدن قاچمق قاچنمق *zahmetten*,

ichten qatchmaq, qatchinmaq; —' fuir, en parlant d'un vase, etc., سزمق *sizmaq*, v.

Fuite, قچمقلق *qatchmaqliq*, قچمه *qatchma*, t., فرار *firar*, p., s. — Prendre la —, فرارہ یوز طوتمق *firarè ïuz toutmaq*, p-t.; — mettre en —, قاچورمق *qatchurmaq*, v.

Fulminant, يلدرم اورن *ildy-rym ouran*, دارغنلق ايله باقن *dar-ghunliq ilè baqan*, adj.

Fulmination, پاتلادی *patladi*, subst.

Fulminer, une excommunication, افروس ا *aforos e*, t., لعنتلمك *la'netlèmek*, a-t.; — s'emporter avec menaces et invectives, سوكمك *seugmek;* — éclater avec bruit, پاتلمق *patlamaq*, v.

Fumage, دوتنلهكلك *tutunlè-meklik*, دوتنه قويوب قورتمقلق *tu-tunè qoïup qouroutmaqliq*, s.

Fumant, دوتن ويرن *tutun vi-ren*, دوتنلو *tutunlu*, adj.

Fumé, qui a été exposé à la fumée, دوتنلنمش *tutunlenmich*, دوتسيلنمش *tutsulenmich;* — engraissé de fumier, كوبرهلنمش *gu-brèlenmich*, adj.

Fumée, vapeur épaisse qui s'exhale d'un corps qui brûle, دوتون توتون توتن *tutun;* — du vin, شراب بوغی بخاری *charab bougki, bokhari*, s. — S'en aller en fumée, مضمحل او *mouzmahill ol*, verb.

Fumées, كيك بوقی *gué*

subst.

Fumer, jeter de la f

توتمك دوتمك *tutmek*, ث

tutunlèmek; — il fume, وتر

— fumer, aspirer du t

دوتون ايچمك *tutun itchm*

fumer des viandes, des poi

les faire sécher à la fumée

قويوب قورتمق *tutunè qoïou*

routmaq, پاسترمه ا *pasturm*

un terrain, un champ. ك

gubrèlèmek, كومرلمك *gumri*

فشكيلمك *fichkylèmek*, ث

terslèmek, v.

Fumeron, كومر يرن

پارچهسی *tutun viren keumu*

tchaci, s.

Fumet, يا طبخ اولنمش

كوزل قوقوسی رايحهسی ش

charab, ïa tabkh olounmich ï

guzel qoqouci, raïhaci, s.

Fumeterre, شاهتره *chal*

Fumeur, وتن دليسی

dèlici, s.

Fumeux, باشه اوران *ba*

run, t., مبخر *moubakhkh*

adject.

Fumier, كوبره *gubrè*, بره

rè, فشكی *fichki*, ترس *ters*

tèzèk, s.

Fumigation, دوتسی *t*

Fumiger, دوتسی ا *t*

دوتسلمك *tutsulèmek*, ن ا

tun e, دوتنلمك *tutunlèmek*

Fumiste, وجاق ياپيجی

fouroun, odjaq ïapidji, s.

[redacted]

E, ایپ جانبازی *ip*
p., جانباز *djambaz*,

میّتە میتە متعلّق *meïï-*
alliq, میتلو *meïtlu*, a-t.,
s —, طعام البیت *ta'-*
l., s.

LES, میّت *meïit*, a.,
میّ *meïitun djema'ati*,
ljenazè, a., s.

E, میتلو *meïtlu*, اولوية
mute'alliq, a-t., adj.
مصیبتلو *moussibetlu*,
alemlu, p-t., adj.

IENT, اوغرسزلغلە
lè, t., بدبختلغلە *bed-*
-t., adv.

IRE, ایپدن *ipten*,

کمی پلاما *palamar*,
ii orghani, s.

petit animal pour la
pin, آودە اطە طوشان
توز *aoda ata tavchan*
djiq; — homme qui
tout, هربردە بورنی
her ïerdè bourounou
è, s.

, chasser avec le fu-
طوشان برخیوانجق ا
aïvandjiq ilè aolamaq;
artout, هربردە ارامق
maq, v.

E, هربردە ارابجی
r ïerdè araïdji, *ïoqlaï-*
soqouïdji; — de

nouvelles, حوادث ارابجی *hava-*
dis araïdji, s.

FUREUR, خشم *khychm*, a.,
قودزلق *qoudouzlyq*, یاوزلق *ïa-*
vouzliq, t., تهور *teheour*, a.,
مجنونلق *medjnounliq*, s. — En-
trer en —, پک دارلمق *pek da-*
rylmaq, قودزلنمق *qoudouzlanmaq*;
— mettre en —, قودرمق *qoudour-*
maq, قودزلتمق *qoudouzlatmaq*, t.,
مجنون ا *medjnoun e*, a-t., v.

FURIBOND, دارغون *darghoun*,
یاوز *ïavouz*, t., غضوب *ghazoup*, a.,
غضبناک *ghazabnak*, a-p., adj.

FURIE, méchante femme, یاوز
عورت *ïavouz avret*, قودرمش قاری
qoudourmich qary, t.; — emporte-
ment violent, تهور *teheour*, حدّت
hiddet, a., s.

FURIEUSEMENT, avec fureur,
تهورایلە *teheour ilè*, حدّتلە *hid-*
detlè, a-t.; — extrêmement, پک
pek, t., خیلی *khaïli*, t-p., بغایت
beghaïet, غایتلە *ghaïetlè*, a-t., adv.

FURIEUX, transporté de fu-
reur, قودرمش *qoudourmich*, t.,
مجنون *medjnoun*, a.; — excessif,
پک *pek*, t., غایت *ghaïet*, غایتدە
ghaïetlè, افراطلە *ifratlè*, a-t., adj.

UN FURIEUX, قدرمش آدم *qou-*
dourmich adem, t., مجنون *medj-*
noun, دیوانە *divanè*, p-t., s.

FUROLLES, طپراقدن چقان آتش
topraqten tchiqan atech, s.

FURONCLE, چبان *tchiban*, قبەلو
چبان *qoubbèlu tchiban*, t, دمّل
dumal, a., s.

FURTIF, اوغرلين *oghourlaïn*, كزلو *guizlu*, adj.

FURTIVEMENT, اوغرلاينجه *oghourlaïndjè*, اوغربن اوغربن *ogh-ryn oghryn*, مخفيجه *makhfidjè*, a-t., كزلوجه *guizludjè*, adv.

FUSEAU, ايك اك *igue*, t., مغزل *myghzel*, a., s.

FUSÉE d'artifice, فشك *fichek*, subst.

FUSER, پاتلمق *patlamaq*, ياپلمق *ïaïlmaq*, چقمق *tchiqmaq*, v.

FUSIBLE, ارنجك *erinèdjek*, دوكلجك *deukulèdjek*, adj.

FUSIL, arme à feu, تفنك *tu-fenk*, vulg. *tufek*; — de chasse, آوتفنكى *av tufengui*; — carabine, ششخانه نامليلو تفنك *chechkhanè namlïlu tufenk*, ات تفنكى *at tu-fengui*; — fusil qu'on bat pour tirer du feu, چقمق *tchiaqmaq*, s.

FUSILIER, تفنكجى *tufenktchi*, subst.

FUSILLADE, تفنك اتلمسى *tu-fenk atilmaci*, s.

FUSILLER, تفنك ايله اولدرمك *tufenk ilè euldurmek*, اورمق *our-maq*, v.

FUSION, دوكش *deukuch*, دوكلش *deukulich*, دوكلمكلك *deukulmeklik*, ارمكلك *èrimeklik*, s.

FUSTE, يلكن وكورك ايله يوروين كوچك كمى *ïelken vè kurek ilè ïu-ruïen kutchuk guèmi*, s.

FUSTIGATION, لت *lett*, a., كوتك *keutek*, قمچى اورشى *qam-tchi ourouchi*, s.

FUSTIGER, دكنك بصمق اورمق چالمق *keut-nek basmaq*, *ourmaq*, *tch* قمچى ايله اورمق *qamtchi i maq*, v.

FÛT, bois d'une pique, اغاجى اودونى صاپى سرغى *aghadji*, *odouni*, *sapi*, *siry* d'une arme à feu, قنك قونداغى *pichtov*, *tufenk qou* — d'une colonne, كوتكى طومرغى *dirègun keutugui*, *t ghi*, s.

FÛT, à mettre le vin, *foutchi*, s.

FUTAIE, ك اغاجلر اورمانى *ïuksek aghadjlar ou* subst.

FUTAILLE, فوچيلر *foutch*

FUTAINE, دمى *dimi*, ى *dimi bèzi*, s.

FUTÉ, *Voy.* RUSÉ.

FUTILE, ياوه *ïavè*, t., ل *tyl*, ثمليز *tèmèlsiz*, a-t.,

Un être futile, فورتاجى *f* بينى باشلو *ïeïni bachlu*, s.

FUTILITÉ, caractère de est futile, بنى باشلولك *bachlulik*, t., باطللق *batilli*

— choses futiles, ياوه *ïa* هرزه *herzè*, p., ش لاقردى *laqyrdi*, t.; بيهوده سوزلر *seuzler*, p-t., s.

FUTUR, qui est à venir, *guèlèdjek*, t., اتى *ati*, a., Le temps futur, ك زمان *lèdjek zèman*, t-a.; — l époux, اولنجك ادم *evlènèdje*

[redacted]

e, نشانلو قز *nichanlu qyz;* d'un verbe, le futur, *iqbal,* s. — Qui appar-—, استقبالی *istiqbali,* a.,

Fuyant, قاچـــن *qatchan,* adject.

Fuyard, قاچقون *qatchqoun,* قچغان *qatchghan,* قاچیجی *qatchidji,* s.

G.

e, espèce de bateau, بر *bir djins guèmi,* شایقه bâtiment de guerre des-orter des vivres, ذخیره کتـورجك بكلك *zakhirè ek beïlik guèmici;* — ga-écher, برنوع بالق اغی *bir q aghy,* t., s.

ri ou Gabarit, کمـی اورنکی *guèmi eurnègui,* ci, s.

rier, شایقه ریئسی قولاغزی ïici, *qoulaghizi,* s.

ler, توز برزمان مخزنده *touz bir zèman maghzenda* aq, v.

leur, توز کمرکـــــك باجداری با *touz gumru-adjdari, badjdjici,* s.

lle, impôt sur le sel, توزرسمی *touz resmi, badji,* -p-t.; — grenier à sel, توز مخزنی *touz makhzèni,* s.

ie, *Voy.* Hune.

ion, مترس سپدی *mètèris* s.

ionner, مترس سپدلرینی درزمك *mètèris sèpèdlèrini dizmek,* verb.

Gabords, کمی بانلرنده کی تختدلر *guèmi ïanlarindèki takhtalèr,* s.

Gabot, برجنس بالق *bir djins baliq,* s.

Gâche, مندال کیرجك دمر *mandal guirèdjek dèmir,* s.

Gâcher, الچی صوایله یوغرمق قرشترمق *altchi sou ilè ïoghourmaq, qarichturmaq,* v.

Gâcheur, الچی بولاشتریجی *altchi boulachturidji,* s.

Gâcheux, بالچقلو *baltchiqlu,* چامورلو *tchamourlu,* adj.

Gâchis, یره دوكلمش صـــولی نسنه *ïèrè dukulmich soulou nesnè,* بولاشقلق *boulachiqliq,* s.

Gadouard, بوقچی *boqtchi,* s.

Gadoue, کنفدن چقرلمش بوق نجـاسـت *kèneften tchiqarilmich boq, nedjacet,* s.

Gage, رهین رهـن *rehin,* a., طوتی طـوتو *touti, toutou,* s. — Donner en —, mettre en —, طوتویه رهنه قومق *toutouïè, rehinè qomaq;* — donner des —, رهن ویرمك *rehin virmek;* — dégager

ce qu'on a mis en —, رهن چقرمق rehin tchiqarmaq, قورتارمق qourtarmaq, v.

GAGES, salaire, اجر *edjr*, اجرة *udjret*, علوفه *ulufè*; — pour une semaine, هفتهلق *haftaliq*, p-t.; — pour un mois, آيلق *aïliq*; — pour une année, يللق *ïilliq*, s.

GAGER, faire une gageure, بحث ا طوتمق *bahs e*, *toutmaq*, a-t., اوچه قومق *outchè qomaq*, p-t.; — donner des gages, اجرت علوفه ويرمك *udjret*, *ulufè virmek*, a-t., verb.

GAGEUR, بحث ايديجى طوتيجى *bahs ididji*, *toutidji*, s.

GAGEURE, بحث *bahs*, a., اوچ *outch*, p., ابتحاث *ibtihas*, a., s.

GAGISTE, علوفهلو *ulufèlu*, اجير *edjir*, a., s.

GAGNABLE, قزانجق *qazanadjaq*, adj.

GAGNAGE, اوتلاق اوتلق *otlaq*, اوتلاق يرى *otlaq ïèri*, s.

GAGNANT, اويونده قزانيجى *oïounda qazanadji*, s.

GAGNE-DENIER, حمّال *hummal*, a., s.

GAGNE-PAIN, كچنجك *guètchinedjek*, s.

GAGNE-PETIT, بليجى *bilèïdji*, s.

GAGNÉ, قزانلمش *qazanilmich*, adject.

GAGNER, faire un gain, قزانمق *qazanmaq*, قزانج ا *qazandj e*, t., كسب ا *kesb e*; — au jeu, اويونده قزانمق *oïounda outmaq*, *qazanmaq*; — de l'argent, پاره قزانمق *para qazanmaq*; — sa vie, كچنمك *guètchinmek*; — gagner, obtenir, remporter, الـمـق *almaq*, اله كتورمك *èlè guèturmek*, t., نايل واصل او *naïl*, *vassil ol*; — l'emporter, vaincre, غالب او *ghalib ol*, a-t., يكمك *ïèn-mek*; — gagner les bonnes grâces de quelqu'un, بركمسهنك خاطربن اله المق اله كتورمك *bir kimesnènun khatirin èlè almaq*, *èlè guèturmek*; — la bienveillance, حسن نظرنده او *husni nazarindè ol*, كوزنده او *gueuzundè ol*; — un juge, le corrompre, رشوتلمك *richvetlèmek*, t., رشوت ا *richvet e*, رشوت الدرمق *richvet aldurmaq*; — gagner du temps, وقت مهلت بولمق *vaqt*, *muhlet boulmaq*; — un lieu, y arriver, بريره ايرشمك *bir ïèrè irichmek*, يتشمك *ïètichmek*; — s'étendre, atteindre, يايلمق *ïaïlmaq*, v.

GAI, شين *chen*, كيفلو *keïflu*, adject.

GAIEMENT, شينلكله *chenliklè*, t., صفا ايله *safa ilè*, a-t., دنجلكله *dindjliklè*, t., سرور ونشاط ايله *surour u nichat ilè*, a-t., adv.

GAIETÉ, شينلك *chenlik*, t. شادلق *chadliq*, شازلق *chazliq*, p-t., دنجلك *dindjlik*, t., كيف *keïf*, a., s. — De gaieté de cœur, سببسز *sèbebsyz*, a-t., adv.

GAÏAC, عود الهند *oud el-hind* a., s.

[redacted]

RD, لطيفه جى *latifèdji*,
qlu, كيفلو *keïflu*; a-t.,
n gaillard, دلى قانلو *dèli*

RDEMENT, شينلكله *chen-*

RDISE, شينلك *chenlik*,
chq, شهوت *chehvet*, a.,

profit, قزانج *qazandj*, t.,
., فايده *faïdè*, a.; —
aille, ظفر *zafer*, a., s.
قين قن *qyn*, s.
R, قينجى *qyndji*, قين
qyn ichlèïdji, s.
ضيافت *ziafet*, a., بنيش

MENT, de bonne grâce,
chèlèbilikle, t., ظرافت
t ilè, a-t., adv.

NT, aimable, poli,
sontourlu, *sonturlu*, چلبى
adj. — Galant homme,
اهل *ehli irz adem*, a-t.,
doghrou adem; — qui
à plaire aux femmes,
zenperest, p.; — un
عاشق *achiq*, a., سوكولو

TERIE, agrément dans
et dans les manières,
tchèlèbilik, t., ظرافت
— soins qu'on rend aux
زنپرستلك *zenpèrestlik*;
merce amoureux et illégi-
zina, a., s.

GALATA, faubourg de Constantinople, غلطه *ghalata*, s.

GALATIE, اناطولينك برايالتى *anatolinun bir eïalèti*, s.

GALBANUM, قصنى *qasni*, a., s.

GALE, maladie de la peau, اويوز *ouïouz*, كيجك *guidjik*, s.

GALÈNE, قورشن معدنى *qourchoun ma'deni*, s.

GALÈRE, bâtiment de mer, قادرغه *qadergha*, s. — Condamner aux —, كوركه صالمق *kurègué salmaq*, كوندرمك *gueundermek*, v.

GALERIE, longue pièce d'un bâtiment où l'on peut se promener, اوايچنده كزنجك ير *ev itchindè guèzinedjek ïèr*, t., دهليز *dehliz*, a-p.; — de vaisseau, قورته *qorta*, i.; — l'assemblée, les personnes présentes, حاضر بالمجلس اولنلر *hazir bilmedjlis olanlar*, a., s.

GALÉRIEN, كوركه صالنان *kurègué salinan*, t., فورسا *força*, i., مجرم *mudjrim*, a., s.

GALERNE, قره يل *qara ïèl*, s.

GALETAS, طام التندهكى ير *dam altyndèki ïèr*, s.

GALETTE, بر نوع بورك *bir nev'i beurek*, پته *pitè*, s.

GALEUX, اويوزلو *ouïouzlu*, adj.

GALIMATIAS, معناسز لاقردى *ma'nasiz laqyrdi*, s.

GALION, قاليون *qalioun*, s.

GALIOTE, چكترمه *tchekturmè*, subst.

Galipot, شام اغاجك ساقزى *cham aghadjun saqyzi*, s.

Galle, ou noix de —, مازى *mazi*, مازو *mazou*, s.

Gallipoli, ville sur le détroit des Dardanelles, كليبولى *guèliboli*, s.

Galoches, سرموزه *sermouzè*, سرموژه *sermoujè*, s.

Galon, de soie, غيطان *ghaïtan*; —de soie ou d'or, شرت شريت شريد *chirid*; — de fil, تاصمه *tasma*, s.

Galonner, شرتلمك *chiritlèmek*, v.

Galonnier, شريدجى *chiriddji*, s.

Galop, دورتلمه *deurtlèmè*, قوردلنكى *qourdlengui*, s.

Galopade, دورتمكلك *deurtlèmeklik*, s.

Galoper, دورتلمك *deurtlèmek*, آت قوشترمق *at qochturmaq*, verb.

Galopin, اوشاق *ouchaq*, قره قوللقجى *qara qoullouqtchi*, s.

Gambade, طاپردامه *tapyrdama*, صچرايش *sytchraïch*, s.

Gambader, طاپردامق *tapyrdamaq*, *tapourdamaq*, سوندوكندن صچرامق *sevinduguinden sitchramaq*, v.

Gambiller, بالدرى اياقلرى قپلداتمق ديرتمك *baldyri*, *aïaqlari qymildatmaq*, *tèpretmek*, v.

Gamelle, عسكر چوربا ييجك بيوك تكنه چناق *asker tchorba ïè-*

ïèdjek büïuk teknè, *tchanaq*, Manger à la —, يله چوربا ييمك *asker ilè tchorba ïèmek*

Gamme, درّ مفصّل *dourri* *sal*, a., اوازلرى نشانلرى *mouçiqy avazlèri*, *nichanlèri*, subst.

Ganache, mâchoire inf... du cheval, لت چكه كموكى *atun alt tchen-e guèmughi*, esprit lourd, ثقيل اولان *saqyl olan*, a-t., s.

Gange, fleuve de l'Inde, *kenk*, *kènek*, *guènek*, s.

Gangrène, خوران *k*... خورا *khora*, خوره *khorè*, كل... subst.

se Gangréner, ...لنمك *lèlenmek*, v.

Ganse, شرت *chirit*, *ghaïtan*, s.

Gant, الدون *eldiven*, s.

Gantelet, ...مر الدونى *eldiveni*, s.

se Ganter, ...ون كيمك *diven gueïmek*, v.

Ganterie, ...ارخانه‌سى الش ويرشى *eldiven kiarki* *alich virichi*, s.

Gantier, الدونجى *eld*... subst.

Garance, فوّة *fuvvet*, *fu*... بويا *qyzil boïa*, a., s.

Garancer, مفوّى ا... *m*... قزل بويا ايله رنك ا... *qyzil* *renk e*, v.

Garant, caution, كفيل... a., s.

[redacted]

RANTIE, كفالت *kèfalet*, a., s.

RANTIR, se rendre garant, *kefil ol;* — assurer, اقرار ا ; — défendre, préserver, *qoroumaq,* قورتمق *qorout-* صقلمق *saqlamaq.* — Se ga- كندوبى قورومق *guenduï* *aq,* قورنمق *qorounmaq,* *o saqlanmaq,* صقنمق *saqyn-* .

RBIN, اق دكزده اسن لدوس *izdè ècen lodos,* s.

RÇON, enfant mâle, اركك اوغلان *oghlan;* — petit —, *ghoul,* اوغلانجق *oghlan-* - célibataire, بكار *bèkiar,* *rguen,* اولنمش *evlenmè-* — de boutique, اوغلان , خذمتكار *khizmetkiar;* — n, دلاك *dellak,* vulg. *tel-* - ouvrier, اوشاق *ouchaq,*

RDE, conservation, صقلايش *h;* — qui est de —, صقلنور *r;* — qui n'est pas de —, *saqlanmaz;* — protection, e, حمايت *himaïet,* حفظ صيانت *sianet,* حراست *hi-* محافظه *mouhafaza;* — gar- ntinelle, بكجى *bektchi,* *nevbetchi,* قراول *qaravoul,* de nuit, پاسبان *pasban,* *pasvan,* p., قول *qoul;* — n, بكجى *bektchi;* — la gar- les soldats du corps-de- قول *qoul,* قوللق *qoullouq,* Être de —, faire la —,

قراول ا *qaravoul e,* t., نوبت سورمك *nevbet surmek,* a-t., v. — Corps-de-garde, قراولخانه *qaravoulkhanè,* t-p., قوللق *qoullouq;* — avant-garde, چرقجيلر *tcharqadjiler,* t., مقدمة الجيش *mouqaddèmet ul-djeïch,* a.; — arrière-garde, طوندار دوندار *dondar,* t., مواخر الجيش *muvakher ul-djeïch,* a.; — garde, attention, précaution, دقت *diqqat,* تقيد *teqaïud,* a., s. — Prendre garde, صقنمق *saqyn-maq,* كوزتمك *gueuzetmek,* دقت ا *diqqat e,* a-t.; — se donner garde de....., اجتناب احترازا *idjtinab,* *ihtiraz e,* a-t., صقنمق *saqynmaq,* verb.

Garde d'une épée, قلج قبضهسى *qylidj qabzaci,* t-a., قبضهٔ سيف *qabzaï seïf,* a., s.

Gardé, conservé, صقلنمش *saq-lanmich;* — soigné, كوزدلمش *gueu-zèdilmich,* بكلنمش *bèklenmich;* — défendu, حفظ اولنمش *hifz oloun-mich,* حراست اولنمش *hiracet o-lounmich;* — ville bien gardée, محروسه *mahroucè;* — dans la ville de Constantinople la bien gardée, محروسهٔ قسطنطنيهده *mahroucëi qos-tantyni'ièdè;* — gardé, préservé, صيانت اولنمش *sianet olounmich,* صقلنمش *saqlanmich,* adj.

Garde-boutique, صاتلمز نسنه *satilmaz nesnè,* s.

Garde-côte, دكزيا ليسنك بكجيسى *dèn-iz ïalicinun bektchici;*

— vaisseau, دکزکنارنده بکچیلک ایدن کمی *dèn-iz kènarindè bektchilik iden guèmi*, s.

Garde-fou, قورقولق *qorqoulyq*, subst.

Garde-manger, کلار *kilar*, vulg. *kiler*, s.

Garder, conserver, صقلمق *saqlamaq*; — retirer, الیقومق *alyqomaq*; طوتمق *toutmaq*; — défendre, حفظ صیانت حراست ا *hifz*, *sianèt*, *hiracet e*; — observer, maintenir, طوتمق *toutmaq*, رعایت ا *reaïet e*, مرعی طوتمق *mer'i toutmaq*; — garder sa parole, سوز طوتمق *seuz toutmaq*, t.; — le silence, سکوت ا *sukiout e*; — un secret, سرّ صقلمق *syrr saqlamaq*, a-t.; — en donner à garder, الدمق *aldamaq*, الدتمق *aldatmaq*; — garder la chambre, اوطهدن چقمهمق *odadèn tchiqmamaq*; — la maison, اوده طورمق *evdè dourmaq*; — garder, soigner, veiller, کوزتمك *gueuzetmek*, بکلمك *beklèmek*. — Se garder, se conserver, en parlant des fruits, صقلنمق *saqlanmaq*; — se garder de...., اجتناب احترازا *idjtinab*, *ihtiraz e*, a-t.; — s'abstenir, صاقنمق *saqynmaq*, t., کندینی ضبط ا *guendini zabt e*, a-t., verb.

Garde-robe, lieu où l'on serre les habits, اثواب صقلایجق اوطه *esvab saqlaïadjaq oda*, خزینه *khazinè*; — armoire, اسباب دولابی *esbab dolabi*; — lieu où l'on met la chaise percée, اق یولی *aq ioly*; — chaise percée, دلکلو اسکمله *dèliklu iskemlè*, s.

Gardeur, بکلیجی *bek...* کوزدیجی *gueuzèdidji*, ...جی *...tchi*, s. *Voy.* Porcher, V...

Gardien, بکجی *be...* کوزجی *gieuzdji*, t., حافظ ناظر *nazir*, a., پاسبان *pa...* نگاهبان *niguiahban*, p., s.

Gardon, قیا بالغی *qaïa...ghy*, اق کفال *aq kèfal*, s.

Gare! retirez-vous! ولا *voula*, صاول *savoul*, imp.

Gare, abri pour les ba... قایق خانه *qaïq khanè*, t-p.,

se Garer, se préserver, ... *saqynmaq*, صقلنمق *saqlan...*

Garenne, وشانی ... صقلیجق یر *ada tavchani s... djaq ïèr*, s.

se Gargariser, غرغره ا *ghara è*, غرغرهلمق *gharg...maq*, v.

Gargarisme, غرغره *ghar... gharghara*, بدجك نسنه غرغره ایدجك روحی *gharghara idedjek rouhi*, s.

Gargotage, اریبك ... بیجك *fèna*, *mourdar ièm... ïèdjek*, s.

Gargote, جنشندن اولان ... خانه اشجی کبابجی دکانی *...tchiaq djinsinden olan ach achtchi*, *kèbabtchi dukkian...*

Gargoter, کبابجی

[redacted]

دکا *achtchi, kèbabdji duk-*
ièmek, v.

)TIER, کبابجی *kèbabdji*,
meïkhanèdji, p-t., s.

)UILLE, طاش اولوغی *tach*
.

)UILLEMENT, ایـــچ
چاغلدمەسی *itch tcha-*
ci, tchaghilmaci, s.

)UILLER, صودە سکرتمک
uirtmek, v.

)UILLIS (fam.), صـــو
چاغلدمەسی *sou tcha-*
ci, tchaghilmaci, s.

)USSE, طوب دولدرجق
باروت مقداری *top dol-*
barout miqtari, fichègui,

MENT, ماریول *mariol*,
روسپی *rouspou oghlou*,
maz, s.

, قورلمش *qourylmich*,
luzulmich, دونانمش *do-*
adj.

R, fournir de ce qui est
, مهمّاتن کـورمـــک
muhimmatin gueurmek,
, a-t.; — préparer,
hazirlamaq, دوناتمق
قورمق *qourmaq*; — or-
دوزتمک *duzetmek*, دوز
; — garnir une maison,
اوک مهمّاتن *eoun muhim-*
eurmek. — Se garnir,
froid, صوقدن صقلنمق
aqlanmaq; — avec des

fourrures, کورک کیمک *kurk gueï-*
mek, v.

Garnison, nombre de soldats mis dans une place pour la défendre, قلعه مستحفظلری *qala' mustahfizlèri*, حصار ارلری *hiçar erlèri*, قلعه اهلی *qal'a ehli*, a-t., حفظه *hafaza*, a.; — troupes de —, حصارلو عسکر *hiçarlu asker*, a-t., اوتورقلر *otouraqlar*, t., s.

Garniture, رخت *rakht*, p-t., زینت *zinet*, a., s.

Garrot, de cheval, اتـــک منکبی اکسەسی *atun menkèbi, ensèci*, s.

Garrotter, بغلمق *baghlamaq*, محکم بغلمق *muhkem baghlamaq*, verb.

Gascon, fanfaron, فارفره *farfara*, لافزن *lafazan*, p., s.

Gasconnade, اوکنش *eugunich*, چرتاویلک *tchirtavilik*, لاف *laf*, لافزنلک *lafazanlik*, فورتە *forta*, s.

Gaspillage, داغتمقلق *daghitmaqliq*, اتلاف *itlaf*, t., نظامسزلک *nizamsizlik*, a-t., s.

Gaspiller, داغتمق *daghitmaq*, بوزمق *bozmaq*, t., اتـلاف اسراف ا *itlaf*, *israf e*; — son bien, مالنی تلف ا *malini telef e*, a-t., v.

Gaspilleur, داغدیجی *daghididji*, مالنی تلف ایدیجی *malini telef ididji*, t., مسرف *musrif*, a., subst.

Gaster, term. de médec., قرن *qarn*, t., معده *m'idè*, a., s.

Gastrique, قرنه معدهٔیه منسوب *qarnè, midèïè mensoub*, adj.

Gâté, بوزلمش *bozoulmich*, بوزق *bozouq*; — par trop d'indulgence, ازغون *azghoun*, ازدرلمش *azdurilmich*, ازمش *azmich*; — corrompu, چورمش *tchurumich*, چورک *tchuruk*; — sali, بولاشمش *boulachmich*, بولاشق *boulachiq*, کیرلو *kyrlu*, t., مردار *mourdar*, p., adject.

Gâteau, بوغچه *poghatchia*, فوغچه *foghatchia*, بده پیده *pitè*; — feuilleté, قطمرچورک *qatmer tcheurek*; — petits gâteaux, بورک *beurek*, s.

Gâter, détériorer, بوزمق *bozmaq*, t., برباد ا *berbat e*, p-t.; — détruire, ییقمق *iyqmaq*, خراب ا *kharab e*, a-t.; — putréfier, چورتمک *tchurutmek*, بوزمق *bozmaq*; — corrompre, ازدرمق *azdurmaq*; — salir, بولاشترمق *boulachturmaq*, مردارلمق *mourdarlamaq*, لکهلمک *lèkèlèmek*, کیرلتمک *kirletmek*. — Se gâter, بوزلمق *bozoulmaq*, ییقلمق *iyqylmaq*; — se putréfier, چورمک *tchurumek*; — se corrompre, ازمق *azmaq*, verb.

Gauche, صول *sol*, adj. — La main gauche, صول ال *sol el*, t.; le côté —, صول طرف *sol taraf*, a-t., adj. — A gauche, صولده *solda*, صول یانده *sol ïanda*, adv.

Gauche, sans grâce, maladroit, ظرافتسز *tèrafetsiz*, یاقشقسز *ïaqychiqsiz*, شاشقن *chachqyn*, adj.

Gauchement, ...لق ایله *ïaqychiqsizliq ilè*, ...زلق ایله *sizliq ilè*, adv.

Gaucher, صولاق *sola...*

Gaucherie, ...شقسزلق *chiqsizliq*, معرفتسزلق *ma...liq*, یولسزلق *ïolsizliq*, s.

Gauchir, صاولمق *sa...* کرو چکلمک *guiru tchèkil...*

Gaufre, rayon de mi... *kuvaret*, *kuvarè*, کومج *gum...* بالی *gumedj bali*; — pièce... tisserie, چورک بورک ... *nevi' tcheurek*, *beurek*, s.

Gaufrer, ...ش بصمق *...mach basmaq*, v.

Gaufreur, ...مه جیسی *qoumach basmadjici*, s.

Gaufrier, ...ورجک دمر قالبی تاوهسی *beurek pi... dèmir qalèbi*, *tavaci*, s.

Gaule, اوزون اغاج *ou...ghadj*, سرق *siryq*, s.

Gauler, ...نی سرق ایله دوشرمک اورمق *aghadj ï... siryq ilè duchurmek*, *ourm...*

se Gausser (fam.), *V*... ler, Moquer.

Gausserie, *V*. Raill...

Gavotte, ...لک جنسی *khora tèpmeklik djinci*, s.

Gay, *Voy*. Gai, etc.

Gaz, ...وغ بخار جنسی *boukhar djinci*, s.

Gaza, ville de la Pa... غزة *gazzat*, *ghazza*, s.

[redacted]

ı, انجه دلبند *indjè dulbend*,

ɪʟʟᴇ, غزال *ghazal*, a., s.

ɪʀ, انجه دلبند ایله اورتمک
lbend ilè eurtmek, v.

ᴛɪᴇʀ, قازتاجی *qazètadji*,
قازتا یاز *qazèta ïazidjici*,
s.

ᴛᴛᴇ, قازتا *qazèta*, حوادث
نامه *havadis namè, kiaghidi*,
s.

ɴ, یشیل *ïèchil*, ککک *kè-*

ɴɴᴇʀ, کسک دوشمک
chèmek, v.

ᴜɪʟʟᴇᴍᴇɴᴛ, ramage des
, قوش اوتمه‌سی *qouch eut-*
- murmure d'un ruisseau,
صو یک چاغلدمه‌سی جرل
chaghildamaci, djirildama-

ᴜɪʟʟᴇʀ, en parlant des
, اوتمک *eutmek*; — en
des ruisseaux, چاغلدمق
damaq, چاغلمق *tchaghil-*

, الا قرغه *ala qargha*,
tchirtlaq, s.

ᴛ, دیو *div*, p., عفریت
دزمان *dizman*, s.

ᴅʀᴇ, اکلمک *in-lèmek*, v.

ᴛɪɴᴇ, پخته *poukhti*, p-t.,
aris, a., s.

, طوکمش *don-mich*,
bouzlanmich, t., منجمد
id, adj. — Eau gelée,
طو *don-mich sou*, بوزلو صو

bouzlu sou, t. — Je suis gelé de froid, اوشدم *uchudum*, پک صوق الدم *pek soouq aldum*, v.

Gᴇʟᴇ́ᴇ, grand froid qui glace les liquides, طوك *don-*, بوز *bouz*, t., جمد *djemd*, پك صوق *pek soouq*; — blanche, قراغو *qyraghou*; — de viande, *Voy*. Gᴇ́ʟᴀᴛɪɴᴇ; — de fruits, مربّی *murebba*, a., subst.

Gᴇʟᴇʀ, glacer, endurcir par le froid, طوکدرمق *don-durmaq*, t., تجمید ا *tedjmid e*, a-t.; — geler, ou se geler, طوکمق *donmaq*, بوزلنمق *bouzlanmaq*, منجمد او *mundjèmid ol*, a-t., v.

Gᴇʟɪɴᴏᴛᴛᴇ, petite poule sauvage, بیان طاوقجق *ïuban tavouqdjiq*; — de bois, طاغ طاوغی *dagh tavoughi*; — sorte de perdrix, ککلك جنسی *keklik djinci*, a-t., subst.

Gᴇ́ᴍᴇᴀᴜx (les), جوزا *djevza*, a., جوزا برجی *djevza burdji*, a-t., subst.

Gᴇ́ᴍɪʀ, اکلمك *in-lèmek*, اکلشمك *in-lechmek*, v.

Gᴇ́ᴍɪssᴀɴᴛ, اکلین *in-lèïien*, adj.

Gᴇ́ᴍɪssᴇᴍᴇɴᴛ, اکلیش *in-lèïch*, اکلش *in-lich*, اکلدی *in-lèdi*, *in-ildi*, s.

Gᴇᴍᴍᴀᴛɪᴏɴ, دکك باغ *dikik*, *bagh toumrouqlanmaci*, s.

Gᴇᴍᴍᴇ, sel —, معدن توزی *ma'den touzi*, یردن چقرلمش توز *ïerden tchiqarilmich touz*, s.

Gênant, ويرن ثقلت *siqlet viren*, اغر *aghyr*, adj.

Gencive, ديش اتى *dich èti*, s.

Gendarme, مسلح اتلو *musellah atlu*, a-t., s.

se Gendarmer, ناحق يره دارلمق *nahaq ïèrè darylmaq*, v.

Gendre, كويكو *gueïu*, *gueüivoeï*, داماد *damad*, p., s.

Gêne, contrainte, peine, ثقلت *siqlet*, زحمت *zahmet*; — manque de moyens, besoin, مضايقه *mouzaïaqa*, a.; — torture, question, اشكنجه *ichkendjè*, s.

Gêné, طارلنمش *darlanmich*, طاراولمش *dar olmich*, t., ثقلت چكن *siqlet tchèken*; — qui est dans le besoin, مضايقه چكن *mouzaïaqa tchèken*, a-t., adj.

Généalogie, رسم سلسله *resmi silsilè*, a., صوى دفترى *soï deftèri*, a-t., آل *al*, a., s.

Gêner, ثقلت ويرمك *siqlet virmek*, صقمق *syqmaq*, v. *Voy.* Contraindre, Incommoder.

Général, universel, عمومى *ou'moumi*, عام *a'mm*, كلى *kulli*, a., adj.

Général d'armée, جنرال *djènèral*, i., سرعسكر *ser-asker*, p-a.; — de l'armée navale, *V.* Amiral.

Généralat, جنرال پايه‌سى *djènèral païèci*, رتبه‌سى *rutbèci*, سرعسكرلك *ser askerliq*, سردارلق *serdarliq*, p-a-t., s.

Générale (la), داول چالمغلە *davou* عسكر اگاه ايتمه‌سى *maghlè asker aghiah itmèci*,

Généralement, عموما *ou'moumen*, a., عموم اوزره *ou'mou*... a-t., adv.

Généraliser, ...سوم ملاحظه ا سويلمك *alel o*... *seuïlèmek*, *mulahaza e*, a-...

Généralissime, عسكر... *asker*, p-a., s.

Généralité, عموم *ou'*... عموميه *ou'moumiïet*, a., s.

Générateur, والد *vali*... *muvellid*, a., s.

Génératif, طوغران *dog*... adject.

Génération, action d'... drer, طوغرمقلق *doghour*... t., توليد *tevlid*, تولد *tèvellud*... suite d'une même tige, ... soï, آل *al*, نسل *nesl*, s. ... qu'à la septième génération... جدنه وارنجه *ièdi djèddinè v*... — Il compte sept génér... يدى كوبك صايار *ièdi* ... *saïar*.

Généreusement, ...ك ايله *djumerdlik ilè*, a-t., ...انه *rimanè*, a-p., adv. *Voy.* C... geusement.

Généreux, libéral, b... sant, جومرد *djeumerd*, *djume*... جوانمرد *djiuvanmerd*, p., ... rim, a., كرم صاحبى *kèrem*... a-t., adj. — Vin —, شراب... *keskin charab*, s. *V.* Cour... Vaillant.

Générique, جنسی *djinci*, adj. — Nom —, اسم جنسی *ismi djinci*, s.

Générosité, جومردلك *djumerdlik*, t., مكرمت *mèkrèmet*, كرامت *kèramet*, كرم *kèrem*, a., جوانمردی *djiuvanmerdi*, p., s.

Gênes, ville d'Italie, جنويز شهری *djinèviz chèhèri*, جنويز *djinèviz*, s.

Genêt, رتم *retem*, دلكی قويروغی *tilki qouïroughy*, s.

Génie, esprit, disposition, talent, عقل *aql*, ذهن *zihn*, a., زيركلك *zireklik*, t., استعداد *istidad*; — talent, معرفت *ma'rifet*, a., s. *Voy.* Caractère.

Génie, esprit familier, جنّ *djinn*, a., پری *péri*, ديو *div*, p., subst.

Genièvre, اردج *ardidj*, اردج اغاجی *ardidj aghadji*; — boisson de —, اردج صويی *ardidj souï*, s. a-t., s.

Génisse, دانا داند *dana*, s.

Génital, parties —, اود يری يرلری *oud ïèri*, *ïèrlèri*, adj.

Génitif, اضافة *izafet*, a., s.

Génois, جنويزلو *djinèvizlu*, adj. et s.

Genou, دز ديز *diz*, s. — Se mettre à genoux, ديز چوكمك *diz tcheukmek*, چوكمك *tcheukmek*, verb.

Genouillère, دزكد *dizguè*, subst.

Genre, جنس *djins*, نوع *nevi'*, قسم *qysm*, a., مقوله *maqoulè*; — le genre humain, نوع انسان بشر *nevi' insan*, *bècher*, s.

Gens, personnes, آدملر *ademler*, كمسنه لر *kimèsnèler*; — petit peuple, خلق *khalq*; — gens, domestiques, خذمتكارلر *khizmetkiarler*, t., طايفه *taïfè*, اتباع *etba'*, a.; — les gens de la maison, اوك ادملری كمسنه لری *evun ademlèri*, *kimèsnèleri*; — gens de bien, ايو آدملر *eïu ademler*, ايولر *eïuler*; — gent, طايفه *taïfè*, ملت *millet*, a.; — droit des gens, حق ملت *haqqi millet*, s.

Gentiane, جنطيانه جنطيانا *djentiana*, كوشاد *guïuchad*, s.

Gentil, païen, بتپرست *butperest*, *poutperest*, s.

Gentil, joli, mignon, كوزل *guzel*, لطيف *latif*, ظريف *zarif*, a., صونترلو *sontourlu*, a., adj.

Gentilhomme, بكزاده *beïzadè*, كشی زاده *kichi zadè*, p-t., اوجاقلو *odjaqlu*, a-t., s.

Gentilité, بتپرستلك *poutperestlik*, p-t., s.

Gentillesse, كوزللك *guzellik*, t., لطافت *lètafet*, ظرافت *zèrafet*, نزاكت *nezaket*, a., s.

Gentiment, كوزل *guzel*, لطافتله *letafetlè*, ظرافتله *zèrafetlè*, نزاكتله *nezaketlè*, a-t., adv.

Génuflexion, ديز چوكمكلك *diz tcheukmeklik*, چوكش *tcheukiuch*, t., ركعة *ruk'at*, a., s.

Géodésie, علم المساحة *ilm ul-meçahat, meçaha,* a., s.

Géographe, خطاط البلاد *khattat ul-bilad,* a., اهل جغرافيه *ehli djéographia,* s.

Géographie, علم جغرافيه *ilmi djeografia,* a-g., تخطيط بلاد *takhtiti bilad,* رسم ارض *resmi arz,* a., subst.

Géographique, جغرافيايه منسوب *djeografiaïè mensoub,* adj.

Geolage, زندانجينك حقى *zindandjinun haqqi,* a-p-t., s.

Geole, *Voy.* Prison.

Geolier, زندانجى *zindandji,* p., s.

Géologie, وصف الارض *vasf ul-arz,* a., s.

Géomètre, مهندس *muhendis,* a., s.

Géométrie, علم هندسه *ilmi hendècè,* هندسه *hendècè,* a., s.

Géométrique, علم هندسه يه منسوب *ilmi hendècèïè mensoub,* a-t., adj.

Géométriquement, هندسه قاعدهسى اوزره *hendècè qaïdèci uzrè,* a-t., adv.

Géorgie, كورجستان *gurdjistan,* s.

Géorgien, كورجى *gurdji,* adj. et s.

Géorgiques, زراعته متعلق كتابلر *zira'atè mutéalliq kitablar,* a-t., s.

Gerbe, de blé, بغداى دمتى *boghdaï dèmèti,* qoɑ[...] قوجاغى

— de foin, بردمت اوتلق [...] *met otlyq,* s.

Gerber, دمتلمك *dèmet[...]* طوتاملمق *toutamlamaq,* v.

Gerce, اغاج قوردى *qourdi,* t., چوب خور *tcheu[...]* p., s.

Gercer, ou se Gercer, چاتلمق يارلمق *dèri tchat[...] ïarilmaq,* v.

Gerçure, يارق *ïaryq, ïaruq,* s.

Gérer, مصلحتلرى كورمك *oumouri, masl[...] gueurmek,* a-t., كورمك *gue[...]* t., تنظيم ا *tanzim e,* a-t., [...]

Gerfaut, صونغر صونغور [...]*ghour,* صونقور *sonqour,* t., [...] *chahin,* a-p-t., s.

Germain, cousins —, deux frères, قرداشك اوغللرى *iki qardachun ogh[...]* عموجه دايى اوغلو *a'moudj[...] oghlou;* — nés des deux [...] خاله تيزه اوغلو *khalè, tèïzè* [...] subst.

Germandrée, [...]مدرس *dris,* t., بلوط الارض *belut* [...] a., s.

Germanie, [...]ينك اسم قديمى *nemtchè vilaïètun is[...]mi,* s.

Germe, d'une plante [...] *filis,* فلز *filiz;* — productio[...] نبت *nebt,* نبات *nebat,* [...] a., s.

[redacted]

Germer, باش ویرمك *bach virmek*, فلسلنمك *filislenmek*, فلس صالمق *filis salmaq*, اورپرمك *eurpermek*, بتمك *bitmek*, v.

Germination, نبت *nebt*, تواصی *tevacy*, a., s.

Gésier, قورصق قورسق قورساق *qourçaq*, s.

Gesse, مردمك جنسی *merdimek djinci*, كوكرجن دانەسی *gueuguërdjin danèci*, s.

Geste, mouvement, دپرنش *tèprenich*, كرشمه *guirichmè*, t., حركت *harèket*; — signe, اشارت *icharet*, a., s.

Gesticulateur, كرشمهلو *guirichmèlu*, دپرنیجی *tèprènidji*, t., اشارت ایدیجی *icharet ididji*, a-t., subst.

Gesticulation, كرشمه *guirichmè*, t., ناز *naz*, p., حركت *harèket*, a., دپرنش *tèprènich*, t., s.

Gesticuler, دپرنمك *tèprenmek*, قملداتمق *qymyldatmaq*, t., حركت ا *harèket e*, a-t., v.

Gestion, مدبرلك *mudèbbirlik*, a-t., ایش كورلمسی *ich gueurulmèci*, s.

Gibbeux, اوركجلو *eurkudjlu*, بوكلمش *beukulmich*, بوكری *bougri*, adject.

Gibbosité, اوركج *eurkudj*, بوكلش *beukulich*, s.

Gibecière, besace, طغرجق *daghardjiq*, كیسه *kicè*, vulg. *kècè*; — de bergers, چوبان طغرجغی *tchoban daghardjighi*, هكبهسی *hèïbèci*; — des chasseurs, اوجی هكبهسی *avdji hèïbèci*, s.

Gibelet, بورغوجق *bourghoudjiq*, s.

Gibelotte, اطه طوشانی یا پلیج قاورمهسی *ada tavchan ïa pilidj qaourmaci*, s.

Giberne, باروت كفهسی *barout kèfèci*, فشك قوباجق هكبهسی جبی قوجاغی *fichek qoïadjaq hèïbèci*, *djébi*, *qodjaghi*, s.

Gibet, دار اغاجی *dar aghadji*, دار *dar*, s. — Attacher au —, داره ب جقرمق *darè tchiqarmaq*, v.

Gibier, آو *av*, t., شكار *chiakiar*, p., s.

Giboulée, طولو ایله قتی یغمور *dolou ilè qaty ïaghmour*, صاجنق *sadjanaq*, s.

Giboyer, آوآولامق *av avlamaq*, v.

Giboyeur, كوزل بیوك آوجی *guzel buïuk avdji*, s.

Giboyeux, آو یری *av ïèri*, آولو یر *avlu ïèr*, آولو *avlu*, adj.

Gibraltar, جبل الطر *djebel-tar*. — Détroit de —, سته بوغازی *sitè boghazi*, s.

Gigantesque, دیوی *divi*, p., پك بیوك *pek buïuk*, adj.

Gigot, بود *boud*; — de mouton, قویون بودی *qouïoun boudi*, s.

Gigoter, بالدر ایاق دپرتمك *baldyr*, *aïaq tèpretmek*, قملدتمق *qymyldatmaq*, v.

GILET, یلك *ïèlek*, زبون *zuboun*, كوچك انطری *kutchuk antèri*, s.

GILLE, بون *beun*, t., مسخره *maskhara*, a., s.

GINGEMBRE, زنجبیل *zendjèbil*, زنجفیل *zindjèfil*, a., اسی اوت *issi ot*, t., s.

GIRAFE, سرناپا *surnapa*, vulg. زرناپا *zurnapa, zurnèpa*, t., زرافت *zèrafet, zurafet*, a., s.

GIRANDE, فشك دمتی *fichek dèmèti*, s.

GIRANDOLE, چتاللو شمعدان *tchatallu cham'dan*, t-p-a., s.

GIRAUMONT, یكی دنیا قبغی *ïèni dunia qabaghi*, s.

GIROFLE, قرنفل *qarenfil, qarenful*; — clou de —, قورو قرنفل *qourou qarenfil*, s.

GIROFLÉE, فرنك بنفشه *frenk bènèfchè*, vulg. فرنك منكشه *frenk mènèkchè*; — blanche, اق فرنك بنفشه *aq frenk bènèfchè*; — rouge, قزل فرنك بنفشه *qyzyl frenk bènèfchè*, s.

GIROFLIER, مینخك اغاجی *mikhaq aghadji*, a-t., s.

GIRON, قویون *qoïoun*, قوجاق *qodjaq*, s.

GIROUETTE, qui indique les vents, روزكاری اشارت ایدن او استندهكی تنكه *rouzguiari icharet iden ev ustundèki tènèkè*, t., باد نما *bad numa*, p.; — inconstant, یل قوان *ïel qovan*, t., متلون *mutèlevvin*, a., s.

GISANT, یتان *ïatan*, یاتمش *ïatmich*, adj.

GISSEMENT, دكز یالیسنك طرزی شكلی *dèn-iz ïalicinun tarzi, chèkèli*, s.

GÎTE, des voyageurs, قوناق *qonaq*, یتاجق یر *ïatadjaq ïer*; — retraite des bêtes, یتاق *ïataq*; — du lièvre, طوشان یتاغی *tavchan ïataghi*, s.

GÎTER, قونمق *qonmaq*, t., نزول ا *nuzoul e*, مسافر او *muçafir ol*, a-t., v.

GIVRE, قراغی *qyraghy*, قراغو *qyraghou*, s.

GLAÇANT, بوزلندران *bouzlanduran*, طوكدران *don-douran*, adj.

GLACE, liquide durci par le froid, بوز *bouz*, طوك *don-*, t., جمد *djemd*, a., یخ *ïakh*, s. — Faire fondre la —, بوزی ارتمك *bouzi èritmek*; — rompre la —, بوزی اچمق *bouzy atchmaq*; — se fondre, en parlant de la glace, بوز اریمك اچلمق چوزلمك *bouz erimek, atchilmaq, tcheuzulmek*, verb.

GLACE, miroir, ایینه *aïinè*, vulg. اینه *aïna*; — cristal, بلور *bilour*, s.

GLACE, liquide ou fruits glacés, طوكدرمه *don-dourma*, s.

GLACÉ, بوزلنمش *bouzlanmich*, بوزلو *bouzlu*, طوكمش *don-mich*, t., منجمد *mundjèmid*, adj. — Eau glacée, طوكمش صو *don-mich sou*, subst.

Glacer, طوكدرمق *don-dur-maq*, t., تقريس تجميد *taqris, tedjmid e*, a-t. — Se glacer, طوكمق *don-maq*, بوزلنمق *bouz-lanmaq*, v.

Glacial, بوزلنجق *bouzlanadjaq*, طوكجق *don-adjaq*, adj.

Glacier, qui prépare des glaces, طوكدرمجي *don-durmadji*, طوكدرمه ايشليجي *don-durma ich-leïdji*, s.

Glacière, قارلق *qarliq*, t., بوزخانه *bouz khanè*, t-p., s.

Glaciers, بوزطاغلري يغني *bouz daghlari, ïyghyni*, s.

Glacis, انش *ènich*, يوقش *ïo-qouch*, خندق اتكي *khandaq ètè-gui*, s.

Glaçon, بوز پارهسي *bouz pa-rèci*, t., خشيف *khachif*, a., s.

Gladiateur, مطرقجي *matraq-tchi*, t., سيّاف *seïiaf*, a., s.

Glaïeul, اكر اوتي *èguir oti*, s.

Glaire, بلغم *belgham*, vulg. *balgham*; — blanc d'œuf, يمورطا اقي *ïoumourta aqy*, a., s.

Glaireux, بلغملو *balghamlu*, طوتقاللو *toutqallu*, adj.

Glaise, طپراق جنسي *topraq djinci*, بالچق *baltchiq*, s.

Glaiseux, بالچقلو *baltchiqlu*, adject.

Glaive, قلج *qylydj*, s.

Glanage, بشاقلمه *bachaqla-ma*, t., خاشه چينلك *khachè tchinlik*, s.

Gland, fruit du chêne, پلد پليد *pelid*, بلوط *beloud*, پلاموط *pa-lamout*, t., مازو دراز *mazou diraz*; — extrémité des parties naturelles de l'homme, ذكر باشي *zeker ba-chi*, s.

Glande, بز *bez*, بيز *biz*, اور *our*, s.

Glandée, پليد دپوشرمسي *pe-lid devchirmèci*, s.

Glandule, بزجغز *bizdjighyz*, subst.

Glanduleux, بيزلو *bizlu*, اورلو *ourlu*, adj.

Glane, اوندلمش بشاق *onou-doulmych bachaq*, s.

Glaneur, بشاقليجي *bachaq-laïdji*, تارلاده اوندلمش بشاقلر ديوشريجي *tarlada onoudoulmich bachaqlar devchuridji*, s.

Glapir, سكلمك *sin-lèmek*, اولومق *ouloumaq, vouloumaq*, v.

Glapissement, سكلمكلك *sin-lèmeklik*, t., ضباح *zoubah*, a., s.

Glèbe, fonds, terre, طپراق *topraq*, قاطعة *qati'at*, عقار *aqar*; — motte de terre, كسك *kècek*, s.

Glissade, سورچش *surtchich*, سورچمه *surtchmè*, s.

Glissant, سوشكن *siwichken*, قايغنجق *qaïghyndjiaq*, adj. — Endroit —, صيرنجق ير *syrynadjaq ïèr*, s.

Glisser, en parlant du pied, قايمق قيمق *qaïmaq*, سورچمك *surtchmek*; — mon pied a glissé, اياغم قيدي سورچدي *aïaghum qaï-*

di, surtchli; — glisser, introduire, صوقمق *soqmaq*, صوقشترمق *soqouchturmaq,* كيدرمك *guirdurmek;* — échapper des mains, قاچمق *qatchmaq,* صيرلمــــق *syrylmaq,* الدن صيرلمق *elden syrylmaq.* — Se glisser, s'insinuer, سوشمك *siwichmek,* اوغرلين كيرمــــك *oghourlaïn guirmek, guirichmek,* قويلمـــــق *qoïoulmaq,* صوقلمق *soqoulmaq,* v.

Globe, جرم *djirm,* a., طوب *top,* t., كرة *kuret,* usit. *kurè;* — le globe terrestre, كرهٔ ارض *kureï arz,* a., s.

Globule, طوپچغز *toptchighaz,* يوولاق *ïouvalaq;* — d'eau, قبارجق *qabardjiq,* صو قبارجغی *sou qarbardjighi;* — de verre, بنجوق بونجق *boundjouq,* s.

Gloire, honneur, estime, réputation, عزة *yzzet,* عز *yzz,* جلالة *djèlalet,* جلال *djèlal,* a., شان *chan,* نام *nam,* p., اوكش *euguch,* t., فخر *fakhr,* مجد *medjd,* افتخار *iftikhar,* — grandeur, عـــظمت *azamet,* يوجهلــك *ïudjèlik;* — vaine gloire, تفره *tafra,* t., كبر *kibr,* a., s.

Glorieusement, فخر افتخار ايله *fakhr, iftikhar ilè,* عزتله *yzzetlè,* a-t., adv.

Glorieux, qui a acquis de la gloire, عــزتلو *yzzetlu,* اولو *olou,* يوجــــه *ïudjè,* t.; — chose glorieuse et qui produit de la gloire, فخــرلنيجـــي *fakhrlanidji,* a-t. مفخــر *mufakhkhar,* فاخــر *fakhir* a.; — honorable, هنرلو *hunerlu* p-t.; — orgueilleux, مغرور *maghrour,* a., غرورلو *ghourourlu,* تفرهلو *tafralu,* t., متكبّر *mutekebbir,* a. adj. et s.

Glorifier, honorer, اولولمق *oloulamaq,* t., عزتلمك *izzetlèmek* تمجيـد تعظيم ا *temdjid, ta'zim* ا اجلال ا *idjlal e,* a-t. — Se glorifier, اوكنمك *eugunmek,* اولونمق *oloulanmaq,* فخرلنمق *fakhrlanmaq,* كـوينمك *güïenmek,* t. تكبّرلنمك *tekebburlenmek,* a-t. verb.

Gloriole, لاف *laf,* غرور *ghourour,* s.

Glose, شرح *cherh,* تفسير *tefsir* a., s.

Gloser, expliquer par glose تفسير ا *tefsir e;* — critiquer, طعن ا *ta'n e,* نكته صالمق *nuktè salmaq* a-t., v.

Gloseur, طعن ايدیجی *ta'n ididji,* ذم ايدیجی *zemm ididji,* a-t. لائم *laïm,* a., s.

Glossaire, بر نوع لغت كتابی *bir nev'i loghat kitabi,* a-t., s.

Glossateur, مفسر *mufessir,* a. subst.

Glousser, قوقوغدمق *qoqoghdamaq,* t., نقـــنقه ا *naqnaqa e* a-t., v.

Glouton, چوق ييجی *tchoq ïeïdji,* قورساقسز *qoursaqsyz,* غـاز

[redacted]

...z *qouli*, اچ کوزلو *atch*
j.

...NNEMENT, اچ کوزلولکله
...*liguilè*, t., طمع ایله *tam'*
v.

...NNERIE, اچ کوزلولک
...*lik*, t., طمع *tam'*, حرص

...اوک *euksè*, s. — Frot-
...لوکسه لیک *euksèlèmek*,

..., اوکسه لو *euksèlu*, adj.
... اوکسه لو چبوجق *euksèlu*
... s.

..., *Voy*. GLU.

..., اوکسه جنسی *euksè*
...چ *tchirich*, طوتقال *tout-*

...EUX, طوتقاللو *toutqallu*,
...*pichqan*, adj.

..., جدول تحتدسی *djed-*
... چرپی *tchirpi*, قبله نامه
..., a-t., s.

...IQUE, قبله نامه وکنش
...ساعتی یاپ... *qyblè namè ve*
...*ti ïapmaq ma'rifeti*, s.
... زهرلو زهرلنمش لقمه *zè-*
...*lenmich loqma*, s.

...R, قدح *qadèh*, کاس
...*iacè*, a., قوپه *qoupa*, g.
...le —, حقه باز *hoqqa baz*,

...TIER, قدحجی *qadehdji*,
...*acèdji*, a-t., s.

...E, جن *djinn*, a., s.

...TTER, ازراز ایچمک
...*ahmek*, v.

GOBE-MOUCHE, petit oiseau, بر نوع کوچک قوش *bir nevi' ku-tchuk qouch*; — niais, crédule, بون *beun*, بودالا *boudala*, s. et adj.

GOBER, یوتمق *ïoutmaq*, چینهکدن یوتمق *tchéinèmekten ïout-maq*, t., بلع *bal'e*, a-t., v.

GOBEUR, یوتیجی *ïoutidji*, s.

GODELUREAU, دلی قانلو *deli qanlu*, s.

GODER, بورشمق *bourouchmaq*, بوکلنمک *beuklenmek*, v.

GODET, قدجق *qadèhdjiq*, t., کوچک فنجان *kutchuk findjan*, p-t., s.

GOELETTE, غولته *ghoulèta*, s.

GOGUENARD, ذوقلنیجی *zevqlè-nidji*, adj.

GOGUENARDER, ذوقلنمک *zevq-lenmek*, کسندیه المق *kècindiïè almaq*, مزه لمک *mèzèlèmek*, v.

GOGUENARDERIE, ذوقلنمه *zevq-lenmè*, مزه *mèzè*, t., استهزا *istihza*, a., s.

GOGUETTES, لطیفه سوزلری *la-tifè seuzlèri*, a-t., s. — Être en —, کیفی او *keïfi ol*, a-t., v.

GOINFRE, چوق ییجی *tchoq ïeïdji*, بوغاز قولی *boghaz qouli*, s.

GOINFRER, چوق ییمک *tchoq ïèmek*, ییوب ایچهکده او *ïeïup itch-mektè ol*, عیش و نوشه مشغول او *ich u nouchè mechghoul ol*, v.

GOINFRERIE, چوق ییمکلک *tchoq ïèmeklik*, t., عیش و عشرت *ich u ichret*, a., s.

Goître, بوغاز دامغولی *boghaz damghouli*, s.

Goîtreux, بوغاز دامغوللو *boghaz damghoullu*, adj.

Golfe, کورفوز *keurfuz*, کورفوس *keurfus*, *keurfez*, دکز قولاغی *dèn-iz qolaghi*, t., خلیج *khalidj*, a., s.

Gomme, صمغ *samgh*, vulg. *zamq*, اغاج طوتقالی *aghadj toutqali*; — arabique, صمغ عربی *samghi arabi*, s.

Gommer, صمغلمق *samghlamaq*, v.

Gommeux, صمغلو *samghlu*, adj.

Gommier, صمغ اغاجی *samgh aghadji*, s.

Gond, رزه *rèzè*, s.

Gondole, قایق چنسی *qaïq djinci*, t., غوندوله *ghondola*, i., s.

Gondolier, قایقچی *qaïqtchi*, subst.

Gonflement, شش شیش *chich*, قبارمقلق *qabarmaqliq*, s.

Gonfler, شیشورمک *chichurmek*, قبارمق *qabarmaq*. — Se gonfler, ششمک *chichmek*, قبارمق *qabarmaq*, v.

Gonorrhée, بل صوقلغی *belso'ouqlyghy*, s.

Gorge, partie inférieure de la bouche, بوغاز *boghaz*, حلق *houlq*, حلقوم *houlqoum*; — sein, کوکس *gueüus*, t., صدر *sadr*, a., پهلو *pehlou*, p., ممه لر *mèmèler*, t.; — passage étroit entre deux montagnes, دربند *derbend*, s.

Gorgée, ایچوم ایچم *iu*
subst.

Gorger, طوق ا *toq e*, ق
doïourmaq. — Se gorger,
طویلمق یمک *tchoq ïèmek*,
maq, v.

Gorgerette, بوین بزی
bèzi, بز یقدسی *bez ïaqaci*,

Gosier, بوغاز *boghaz*, ق
khirtlavouq, بوغرتلاق *boughu*
حلقوم *houlqoum*; — poc
oiseaux, قورسق قورساق
qoursaq, s.

Goudron, قطران *qatra*

Goudronner, یاغلامق
qatranlè ïaghlamaq, v.

Gouffre, کرداب *guira*
چورک *tchèvrek*, s.

Goujat, کوچک *k*
الچق ادم اوغلان *oghlan*,
adem, p., ناکس *nakes*, p.,

Goujon, poisson, ی
qaïa balighi, s.

Goujon, cheville de f
چوبسی *dèmir tchivici*, s.

Goujonner, لری ایله
بغلمق *dèmir tchivilèri ilè*
maq, v.

Goulet, کیرجک یری
اغزی *limanun guirèdjek ïè*
بوغاز *boghaz*, s.

Goulot, یا برچناغک
اغزی لولهسی *bir chichè, ïa*
naghun aghzi, lulèci, s.

Goulu, چوق ییجی *t*
dji, قورساقسز *qoursaqsiz*,
atch gueuzlu, adj. et s.

[redacted]

Goulûment, حرص طمع ايله *irs, tam'a ilè*, a-t., اچ كوزلولكله *atch gueuzlulikle*, adv.

Goupille, كوچك چيوى *kutchuk tchivi*, *eksèri*, اكسرى اكندجك *ignèdjik*, s.

Goupillon, مرش *mèrèch*, مرشت *mèrèchet*, a-t., صو سربجك الت *sou serpèdjek alet*, subst.

Gourde, صوقباغى *sou qabaghi*, چوتره *tchoutoura*, ياتق *ïatyk*, s.

Gourdin, صوپا *sopa*, s.

Gourgandine, قهپه *qahpè*, روسپى *rouspi*, s.

Gourmade, يمروق يمرق *ïoumrouq*, s.

Gourmand, اچ كوزلو *atch gueuzlu*, adj. et s.

Gourmander, سوكمك *seugmek*, ازارلمق *azarlamaq*, v.

Gourmandise, اچ كوزلولك *atch gueuzluluk*, s.

Gourme, سمك *sumuk*, s.

Gourmer, donner des gourmades, يمرق اورمق *ïoumrouq ourmaq*; — un cheval, اتـه رشمه كچرمك *atè rechmè guètchurmek*, verb.

Gourmet, شراب بليجى *charab bilidji*, s.

Gourmette, رشمه *rechmè*, s.

Gousse, قبوق *qabouq*; — d'ail, صارمساق ديشى دليمى دانه‌سى *sarymsaq dichi*, *dilimi*, *danèci*, s.

Gousset, petite poche de culotte, يانجق دون جبى *dun djèbi*, *ïandjiq*, كسه‌جك *kicèdjik*, s. *Voy.* Aisselle.

Goût, داد طاد *dad*, طات *tat*, چاشنى *tchachni*, t., مزه *mèzè*, p., لذت *lezzet*, a., s. — Qui a du goût, de la saveur, لذتلو *lezzetlu*, a-t., خوش مزه *khoch mèzè*, p.,

Goût, pour une chose, حظ *hazz*, s. — Avoir du goût pour..., بر نسنه‌دن حظ ا *bir nesnèden hazz e*; — prendre, trouver du goût, لذتنى المق بولمق *lezzetini almaq*, *boulmaq*, v.

Goût, le —, sens par lequel on goûte, طاتمقلق *tatmaqliq*, t., چاشنى *tchachni*, p., s.

Goût, disposition, رغبت *raghbet*, استعداد *isti'dad*; — plaisir, ذوق *zevq*, a.; — volonté, caprice, envie, مراد *mourad*, a., استك *istek*, s. — A mon goût, مرادم اوزره *mouradum uzrè*, a-t.

Goût, manière, forme, façon, اسلوب *usloub*, طرز *tarz*, a., s. — Dans le goût de la Romélie, روم ايلى طرزنده *roum ili tarzindè*.

Goûter, sentir, discerner les saveurs, دانيق طاتمق *tatmaq*, t., لذت چاشنى ذوق ا *zevq e*, a-t., لذت داد المق *lezzet*, *tchachni*, *dad almaq*, a-p-t.; — trouver plaisir à....., حظ ا *hazz e*, v.

Goûter, prendre le goûter, ايكندى ييجكين يمك *ikindi ïèïèdjèïn ïèmek*, مزه‌لنمك *mèzèlenmek*, v.

Goûter ou **Goûté**, ایکندی طعامی ییجکی *ikindi ta'ami, ïèïè-djègui,* s.

Goutte, petite partie d'un liquide, دامله طامله طمله *damla,* t., قطر *qatre,* قطره *qatra,* a., s.

Goutte, point du tout, هیچ *hitch,* t., اصلا *asla,* a., adv.

Goutte, maladie, نقرس *nyqrys,* a-t., s.

Gouttelette, داملەجق *damladjiq,* کوچک دامله *kutchuk damla,* subst.

Goutteux, نقرسلو *nyqryslu,* a-t., adj.

Gouttière, اولوق *olouq,* t., میزاب *mizab,* p., s.

Gouvernail, دومن *dumen;* — barre de —, دومن اغاجی *dumen aghadji,* s.

Gouvernante, femme d'un gouverneur, ظابط قریبسی *zabit qarycy;* — qui gouverne un ménage, کحیا قادن *kiahïa qadin, qadyn,* s.

Gouvernement, administration, مدبرلک *mudebbirlik,* a-t., تدبیر *tedbir,* a., حفظ *hyfz,* حکومت *houkioumet;* — l'état, دولت *devlet,* a., s.

Gouvernement militaire en Turquie, لوا *liva,* سنجاق *sandjaq;* — général, ایالت *ëïalet,* a., s.

Gouverner, کوزلمک *gueuzlèmek,* کوزتمک *gueuzetmek,* t., ضبط و ربط ا *zabt u rabt e,* a-t. — Se gouverner, حرکت معامله عمل ا *harèket, mua'mèlè amel e,* a-t., v.

Gouverneur, طجی
tchi, a-t., ضابط *zabit,*
kim, وکیل *vèkil;* — d'u
مسلم *musellim,* محافظ
a.; — général d'une pr
d'une grande division n
بکلربکی *bëïgler bègui,* لی
d'une petite province ou
سنجاق بکی *sandjaq bèg*
میرلوا *miri liva,* a.; — d'
ce, لالا *lala,* s.

Grabat, کروت *kèrè*

Grabuge, غوغا *ghavgh*
چکش *tchèkich,* s.

Grâce, bon air, bon
حسن *husn,* لطافت *lètà*

Grâce, aide que Die
عنایت *'inaïet,* a., s.

Grâce, faveur,
ایلک *ëïlik,* ایولـــک
لطف *loutf,* کرم *kèrem*
ihsan, نعمت *ni'met,* a.,

Grâce, pardon, عفو
quartier, امان *aman,* a.,
mander —, امان دلهک
lèmek, a-t., v.

Grâces, action de —
chukr, دعا *doua,* نعمت ر
ni'met, a., منت داری *m*
a-p.; — rendre —, شکرا
دعاده او *douada ol,* a-t.

Grâces, les bonne
کرم *kèrem,* احسان *ihsan*
outoufet, عواطف *avatif*
Être dans les —, ان و
الطاف او *mazhèri ihsan*
a-t., کوزنده او *gueuzund*

[redacted]

…t dans les bonnes grâces du vi-…ir, وزيرك كوزندهدر, *vèzirun gueu-…ndèdur.*

Graciable, صوچنی بغشلايجق *soutchini baghichlaïadjaq*, t., عفو اولنجق *afv olounadjaq*, a-t., adj.

Gracieusement, يواشلغله *ïavachlighlè*, t., ملايمت مدارات ايله *mulaïmet, mudarat ilè*, a-t., طتلو دل ايله *tatlu dil ilè*, t., تلطف ايله *tèlettuf ilè*, a-t., adv.

Gracieuser (fam.), يواشلق لطافت ملايمت كوسترمك *ïavachliq, lètafet, mulaïmet gueustermek*, verb.

Gracieuseté (fam.), يواشلق *ïavachliq*, طتلودللولك *tatlu dillu-…k*, t., لطافت *lètafet*, a., s.

Gracieux, يواش *ïavach*, طتلو دللو *tatlu dillu*, كولر يوزلو *guler ïuz-…u*, t., شيرين *chirin*, p., لطيف *latif*, ملايم *mulaïm*, a., چلبی *tchèlèbi*, adj. *Voy.* Elégant.

Gracilité, سسك اكسكلكی *sesun eksikligui*, s.

Gradation, تدريج *tèdridj*, تدرج *tèderrudj*, a., s. — Par —, تدريجله *tèdridjilè*, a-t., adv.

Grade, مرتبه *mertèbè*, درجه *dèrèdjè*; — rang, dignité, رتبه *rutbè*, a., پايه *paiè*, s.

Graduation, درجه ايله تقسيمی *dèrèdjè ilè taqsimi*, s.

Graduel, درجه‌دن درجه‌يه كيدن *dèrèdjèden dèrèdjèïè guiden*, a-t., adj.

Graduellement, پايه پايه *paiè paiè*, t., درجه ايله *dèrèdjè ilè*, تدريجله *tèdridjilè*, a-t., adv.

Graduer, درجه ايله تقسيم ا *dèrèdjè ilè taqsim e*, a-t., v.

Grain, semence des végétaux, دانه *danè, tanè*, چكردك *tchèkirdek*; — de blé, بغدای دانه‌سی *boghdaï danèci*; — poids, حبّ *habb*, حبّه *habbè*, a., دانك *danek*, p., بغدای *boghdaï*, t.; — parcelle, دانه *danè*; — de sable, قوم دانه‌سی *qoum danèci*, s.

Grain, pris en général pour blé, etc., بغدای *boghdaï*, نحل *takhal, takhil*, دانه *danè*, t., حنطه *hynta*, a., s.

Graine, تخم *tokhm tokhoum*, s. — Monter en —, دانه‌يه كلمك *danèïè guelmek*, دانه‌لنمك *danèlenmek*, تخملمق *tokhoumlamaq*, تخم چقرمق ويرمك *tokhoum tchiqarmaq, virmek*, v.

Graissage, ياغلمه *ïaghlama*, s.

Graisse, substance animale huileuse, ياغ *ïagh*; — embonpoint, سمزلك *sèmizlik*; — graisse interne des animaux, ايچ ياغی *itch ïaghi*, t.; — de porc, خنزير ياغی *khinzir ïaghi*, a-t., s.

Graisser, frotter de graisse, ياغلمق *ïaghlamaq*; — la patte, corrompre un agent, رشوتلمك *richvetlèmek*, رشوت ا *richvet e*, رشوت الدرمق *richvet aldurmaq*, a-t., v.

Graisset, پشيل بغه *ïèchil bagha*, subst.

Graisseux, ياغلو *ïaghlu*, adj.

Graissoir, بوياجى تكنهسى *boïadji teknèci*, s.

Gramen, چمن *tchèmen*, تازه اوتلق *tazè otliq*, يشيللك *ïèchillik*, s.

Grammaire., علم صرف *ilmi sarf*, صرف *sarf*; — traité de la —, صرف كتابى *sarf kitabi*, a., s.

Grammairien, اهل علم صرف *ehli ilmi sarf*, a., s.

Grammatical, صرفى *sarfi*, نحوى *nahvi*, a., adj.

Grammaticalement, صرف قاعدهسى اوزره *sarf qa'idèci uzrè*, a., adv.

Grand, étendu dans ses dimensions, بيوك *buïuk*, اولو *olou*, t., عظيم *a'zim*, كبير *kèbir*, a.; — élevé, يوجه *ïudjè*; — très-grand, بيوك پك بيوك *pek buïuk*, اك بيوك *en-buïuk*, t., غايتده بيوك *ghaïetdè buïuk*, a-t.; — grand de taille, اوزون بويلو *ouzoun boïlu*, اوزون *ouzoun*, بويلو *boïlu*, بويلو صونلو *boïlu sonlu*, t., طويل *tavil*; — violent, fort, قتى *qati*, t., شديد *chèdid*, a., پك *pek*; — grand vent, قتى پك روزكار *qati, pek rouziguiar*; — illustre, اولو *olou*, شهرتلو *cheuhretlu*, a-t., نامدار *namdar*, p.; — grand de sentimens, بيوك ادم *buïuk adem*; — généreux, كريم *kèrim*, a., adj. — Les grands de l'État, رجال *ridjal*, a., رجاللر *ridjallar*, a-t., s. — A la grande...., بيوكلر كبى *buïuklar guibi*, adverb.

Grandelet, جك
adject.

Grandement, ك
qati, t., بغايت *bèghaïet*,

Grandeur, étend
est grand, بيوكلك *buü*
oloulyq; — taille, ى
qamet, a.; — grandeu
وسعة *vous'at*, بوللق *bo*
guëin-lik; — élévatio
ïudjèlik, t., ارتفاع *ir*
noblesse, شرف *chère*
جلال *djèlal*, جلالة *djèl*
sance, اقتدار *iqtidar*,
tanet, عظمة *azumet*; -
d'âme, جومردلك *dj*
مكرمت *mèkrèmet*, ت
a., s.

Grandir, بيومك
devenir grand par
بوى چكمك *boï tchek*
چكمك *qadd tchekm*
croître, بتمك *bitmek*

Grand'mère, *Vo*

Grand-père, *Vo*

Grange, انبار *amb*
makhzen, a., چاتمه او
Granit, ou Gra
khara, p., كه اكا هيچ
نسنه كار اتمز *qati tach*
nesnè kiar etmez, t.,
صوانة *savanet*, a., s.

Granulation, ك
nèlèmeklik, s.

Granuler, مك
mek, v.

'HIQUE, صورت رسم ايله
resm ilè, a-t., ياغلو ايله iaghlu

PE, صلقم صالقم salqum;
isin, اوزم صلقمی uzum sal-

PILLER, باغ بوزمندنصكره
قالان اوزملری دیر bagh bo-
an son-ra qalan uzumlèri
ek, v.

ILLEUR, كرو قالان اوزملری
دیر guiru qalan uzumlèri
lji, s.

PIN, قانجه qandja, s. —
—, قانجه لمق qandjala-

, qui a beaucoup de
سمز سمیز sèmiz; — qui
mbonpoint, كوده لو guev-
شیشمان شیشقو chichman,
— graisseux, ياغلو ïaghlu,
Terre grasse, محصوللو ير
u ïer, a-t., s. — Le gras,
grasse de l'animal, ياغ
le lard, دوكز ياغی don-
, s. — Devenir gras,
— sèmizlenmek, v.
de la jambe, بالدر bal-

DOUBLE, صغرشكنبه سی
ikembèci, s.

EMENT, بول بول bol bol,
vèfrèttè, a-t., adv.

ET, سمیزجه sèmizdjè,

EYER, بوغازدن سویلمك
seuïlèmek, v.

Grassouillet, سمزجه sèmiz-
djè, adj.

Grateron, قازاوتی qaz oti, s.

Gratification, انعام in'am,
اعطا i'ta, a., s.

Gratifier, انعام in'am e, a-t.,
verb.

Gratin, تاوه قازندیسی tava
qazindici, s.

Gratiole, سورر زوفا sourour zu-
fa, s.

Gratis, جبا جابه djèba, vulg.
djaba, a., ایلاق aïlaq, t., مفت
muft, p., بادهوا badihava, vulg.
badaoa, adv.

Gratitude, ایلك بلمكلك èi-
lik bilmeklik, s.

Grattelle, دمركو tamrègu,
تمركی temrègui, t., قان جكر
حرارتی qan djiyer hararèti, a-t.,
subst.

Gratter, avec les ongles,
قاشمق qachmaq; — avec un ins-
trument tranchant, قازیمق qazi-
maq; — effacer, چزمك tchizmek.
— Se gratter, قاشنمق qachinmaq,
درماشمق tyrmachmaq, v.

Grattoir, رنده rendè, بچقی
bitchqy, كزلك kezlek, s.

Gratuit et Gratuitement,
مفت mufi, p-t., باد هوا badi hava,
اجرتسز udjretsyz, adj. et adv.

Grave, pesant, اغر aghyr, t.,
ثقیل saqyl; — sérieux, اغرباشلو
aghyr bachlu, t., وقارلو vèqarlu, اهل
وقار ehli vèqar, a., adj.

Gravé, sur un corps dur,

يونلمش *ïonoulmich ;* — dans l'esprit, خاطرلنمش *khatirlanmich,* خاطرنشان اولمش *khatir nichan olmuch,* a-t., adj.

Gravelée, شراب دردیسنک قومی *charab dourdicinun qoumi,* subst.

Graveleux, sujet à la gravelle, قوملو *qoumlu,* t., حصاتلو *hassatlu,* a-t.; — plein de gravier, اری قوملو *iry qoumlu,* چاقل طاشلو *tchaqyl tachlu,* adj.

Gravelle, حصاة *hassat,* قوم *qoum,* طاش *tach,* s.

Gravement, اغر *aghyr,* اغرجه *aghyrdjè;* — fortement, پک *pek,* t., شدتله *chiddetlè,* a-t., adv.

Graver, tracer sur un corps dur, قلم ایله یونمق *qalem ilè ïonmaq,* قلمکارلق ا *qalemkiarliq e,* a-p-t., قازیمق *qazimaq,* اویمق *oïmaq,* t.; — se graver dans l'esprit, ضمیره قلبه تأثیرا *zamirè, qalbè téécir e,* a-t., v.

Graveur, قلمکار *qalemkiar,* اویمهجی *oïmadji,* یونیجی *ïonidji,* t., حکاک *hakkak,* a., s.

Gravier, اری قوم *iry qoum,* اواق طاش *ovaq tach,* چاقل طاش *tchaqyl tachi,* صابوره *saboura,* s.

Gravir, یوقاری چقمق *ïoqary tchiqmaq,* اشمق *achmaq,* اشوری کچمک *achury guetchmek,* t., صعود ا *sou'oul e,* a-t., v.

Gravité, pesanteur, اغرلق *aghyrliq;* — contenance sérieuse,

اغرباشلولك *aghyr bachluk* وقار *vaqar,* a., s. — Avec gr سکون و وقار ایله *sukioun, vèq* adverb.

Gravois, الچی و طاش ، پارچهلری *binanun altchi* *partchalèri,* s.

Gravure, objet gravé ایشی *oïma ichi;* — l'art o tion de graver, قلمکارلق *kiarliq,* a-p-t.; — dessin, *souret,* تصویر *tasvir,* a., s.

Gré, volonté de fair chose, کوکل *gueun-ul,* مراد a., s. — De bon gré, نجه *gueun-ulundjè,* کوکل ایله *g ilè;* — bon gré, malgré, تمز *ister istèmez,* adv. — Être مقبوله کچمک *maqboulè guet* a-t., v.

Grec, روملو *roumlu,* vu *roum, ouroum,* رومی *rou* nom des anciens Grecs, *ïounani,* adj. et s. — E (moderne), رومجه *roumdjè,* *roumidjè,* adv.

Grèce, la — modern روم ولایتی *roum vilaïèti;* — anc یونان *ïounan,* s.

Gredin, یرامز *ïaramaz,*

Gréement, ی ناتمهسی *guèmi donatmaci,* s.

Gréer, ی ناتمق یراقلمق *guèmi donatmaq, ïaraqlama*

Greffe, ente, اشلمه *ac* اشلمه فدانی *achlama fidan* *fidan,* s.

, dépôt des registres,
efter khanè, a-p., دفتر
سجلّ sidjilat, a., s.
R, اشلمق اشلامق ach-

ER, محكمه كاتبى mehkè-
a., s.
IR, اشلمه بچاغى ach-
ghi, s.
IS, feu —, صودة يانان
ïanan atech, s.
, long et menu, انجه
ا aryq, انجه بويلو indjè

, pluie congelée, دولو
, طولى doly, s.
, frappé de la grêle, دولو
ا dolou ilè ouroulmich,
ubred, مبرّد muberrid, a.;
ué de la petite vérole,
hitcheklu, adj.
R, دولو اورمق يغمق do-
q, ïaghmaq, v.—Il grêle,
dolou ïaghar.
N, طولو dolou, s.
T, چكرق tchin-raq,
rak, s.
OTTER, صوقدن دترمك
titrèmek, اوشمك uchu-

ADE, fruit, انار ènar,
nar, t-p., رمّان rumman,
leur de —, انار اغاجى
ènar aghadji tchitchègui,
hiulnar, كلنار gulnar; —
de boulet, ال قمبرة سى el
aci, s.

Grenadier, arbre, نار اغاجى nar aghadji, s.

Grenaille, دانه لر danèler, خرده khord, خرده khordè, p., قرندى qyryndy, qyrynty, معدن ريزه لرى دانه لرى ma'den rizèlèri, danèlèri; — de plomb à tirer, صاچمق satchma, s.

Grenailler, خرده ا khordè e, دانه لمك danèlèmek, v.

Grenat, سيلان silan, t., شبچراغ chebtchèragh, p., s.

Grener, mettre la poudre en grains, باروت انجه ا دانه لمك barout indjè e, danèlèmek; — monter en graine, دانه لنمك danèlenmek, دانه يه كلمك danèïè guelmek, تخملمق tokhoumlamaq, تخم چقرمق و يرمك tokhoum tchiqarmaq, virmek, v.

Grènetier, دانه بغداى بازركانى danè, boghdaï bazerguiani, s.

Grenier, انبار ambar; — à grains, بغداى انبارى boghdaï ambari, قپان qapan; — à sel, توز انبارى مخزنى touz ambari, makhzèni, s.

Grenouille, قربغه qyrbagha, qourbagha, بغه bagha, s.

Grenouillère, قربغه لق qourbaghaliq, s.

Grenouillette, دوكن چچكى dugun tchitchègui, كبيكج kèbikedj, كبيكه kèbikè, كبيله kèbilè, s.

Grenu, دانه لو danèlu, adj.

Grès, چقل طاشى tchaqyl tachi,

قيا *qaïa*, قوملوطاش *qoumlu tach*, subst.

Grésil, انجه قار *indjè qar*, s.

Grésiller, انجه قار دوشمك يغمق *indjè qar duchmek, ïaghmaq*, verb.

Grève, دكزياليسنده اولان ميدان *dèn-iz ïalycinda olan mèïdan*, s.

Grever, زياده يوكلتمك *ziadè ïukletmek*, انجتمك *indjitmek*, t., ثقلت ويرمك *syqlet virmek*, a-t., رنجيده ا *rendjidè e*, p-t., v.

Grièche, pie —, صقصغان جنسی *saqsaghan djinsi*, s.

Grief, dommage, ضرر *zarar*, زيان *zian*; — sujet de plainte, باعث شكايت *baïci chikiaïet*, شكايت *chikiaïet*, a., s.

Grièvement, چوق *tchoq*, پك *pek*, پكچه *pektchè*, غايتله *ghaïetlè*, زياده سيله *ziadècilè*, a-t., adv.

Grièveté, چوقلق *tchoqlouq*, t., شدت *chiddet*, a., s.

Griffade, پنچه اورشی يارهسی *pentchè ourouchi*, *ïarasi*, پنچهلمه *pentchèlèmè*, s.

Griffe, پنچه *pentchè*, s.

Griffon, عنقا *a'nqa*, s.

Griffonnage, فنا يازو *fèna ïazou*, s.

Griffonner, فنا يازمق *fèna ïazmaq*, v.

Grignon, اكمك قبوغنك پارچهسی *ekmek qaboughinun partchaci*, قرص *qours*, قرصة *qoursat*, a., s.

Grignoter, ـسواش كمرمك *ïavach ïavach guè* verb.

Gril, اسقره *isqara*, u

Grille, دمر قفلسری d *feslèri*, پرمقلق *parmaqliq*, *qafes*, a.; — de fenêtre پرمقلغی *pendjèrè parmaq*

Griller, ou faire gri chair, ستنده ات پشورمك *isqara ustundè e mek*, قاورمق *qavourmaq*,

Griller, fermer d'u قفسلمك *qafeslèmek*, لق ا *maqliq e*, v.

Grillon, چرتلاق چرلاق *tchirlaq*, s.

Grimace, contorsio sage, چهره اغزاكريلكی *aghz ègriligui*; — affe دوزكن *duzgun*, s.

Grimacer, ربتمك *aghzini ègritmek*; — fair mace, اكشی يوزا *ekchi ï*

Grimacier, ريديجی *aghzini ègrididji*, s.

Grimaud, ب اوغلانی *teb oghlani*, a-t., s.

Grimoire, سون نامه *namè*, p., s.

Grimpant, طرمشان *chan*, adj.

Grimper, طرمشمق *maq*, v.

Grincement, دنهسی قيجردمهسی *dich qydjirdat* *djirdamaci*, قيجردمه *qy* قيجردش *qydjirdich*, s.

Grincer, دیش قجردتمق *dich gydjirdatmaq*, چادردتمق *tchatyrdatmaq*, دیشی چادردتمق *dichi tchatyrdatmaq*, v.

Gringotter, اوتمك *eutmek*, verb.

Griotte, cerise, وشنه *vichnè*, subst.

Griottier, وشنه اغاجی *vichnè aghadjî*, s.

Grippe, كين *kin*, p-t., غرض *gharaz*, a., s. — Prendre en —, كين طوتمق *kin toutmaq*, p-t., غرض ا *gharaz e*, a–t., v.

Gripper, قاپمق *qapmaq*, v.

Gris, de couleur, قیر *qir*, سنجابی *sendjabi*; — cendré, كل رنكلو *kul renklu*, adj. — Couleur —, كل رنكی *kul rengui*, s.

Gris, à demi-ivre, بكری *bekri*, t., سرخوش كبی *serkhoch*, *sarkhoch guibi*, p–t., adj.

Grisailler, كل رنكلو بویا ایله صوامق *kul renklu boïa ilè syvamaq*, v.

Grisâtre, قیرجه *qyrdjè*, كل رنكلو كبی *kul renklu guibi*, adj.

Griser, سرخوش ا *serkhoch e*, vulg. *sarkhoch e*, p-t., كیف یتشترمك *kèïf ïètichturmek*, كیف ویرمك *kèïf virmek*. — Se griser, سرخوش او *serkhoch ol*, p-t., كیفلو او *kèïflu ol*, v.

Grison, قیرغل قرغل *qyrghil*, s.

Grisonner, صاچی صقالی اغارمق *satchi saqali agharmaq*, قرغل او *qyrgyl ol*, v.

Grive, اردج قوشی *ardedj qouchi*, s.

Grivelé, الاجه *aladja*, adj.

Griveler, نفع حرام ا *nèfi' haram e*, a-t., ناحق یره كار ایلمك *nahaq ïèrè kiar èïlèmek*, p–a-t., اوغرلمق *oghourlamaq*, v.

Grivelerie, نفع حرام *nèfi' haram*, حرام كارلك *haram kiarliq*, p-t–a., s.

Grognement, خرلدی *khyryldy*, s.

Grogner, خرلدمق *khyryldamaq*, خوردلمق *khortlamaq*, صمردانمق *soumourdanmaq*, v.

Groin, museau de cochon, طوكز بورنی *don-ouz bourny*, s.

Grolle, الا قرغه *ala qargha*, s.

Grommeler, دیشلر اراسنده سویلمك صمردانمق *dichlar aracindè seuïlèmek*, *soumourdanmaq*, verb.

Grondement, *V.* Murmure.

Gronder, murmurer, مرلدمق *myryldamaq*, خرلدمق *khyryldamaq*, صمصردنمق *samsourdanmaq*; — en parlant du tonnere, كورلدمك *guruldèmek*; — gourmander de paroles, ازارلمق *azarlamaq*, ازار ویرمك *azar virmek*, قاقمق *qaqymaq*, سوكمك *seugmek*; — être fâché contre quelqu'un, بر كمسه یه طارلمق *bir kimsèïè darylmaq*, v.

Gronderie, ازارلمه *azarlama*, تعذیر *ta'zir*, a., s.

Grondeur, ازارلیجی *azarlaïdji*, t., تعذیر ایدیجی *ta'zir*

ididji, a-t., طارلغان *darlyghan*, مرمرليجى *myrmyrlaïdji*, adj.

Gros, qui a beaucoup de volume, قالك *qalyn-*, قالن *qalyn*, يوغن *ïoughoun*, ايرى *iry*; — pris pour grand, بيوك *buïuk*; — fort, violent, قتى *qaty*; — gros de corps, شيشمان *chichman*, شيشقو *chichqo*, adj.

Gros de cavalerie, اتلوعسكر بولكى *atlu asker beulugui*, s.

en Gros, بالجمله *bildjumlè*, كوترى *guïeutury*, كوتره *guïeuturè*, بردن *birden*, adv. — Acheter en gros, كوترى ايله الموق *guïeutury ilè almaq*, v.

Gros, huitième partie d'une once, درهم *dirhem*, بر بجوق مثقال *bir boutchiouq misqal*, a., s.

Groseille, فرنك اوزم *frenk uzum*, s.

Groseiller, فرنك اوزم اغاجى چاليسى *frenk uzum aghadji*, *tchalici*, s.

Grosse, douze douzaines, اون ايكى دوزينه *on iki dozina*, s.

Grossesse, كبه لك *guèbèlik*, t., حمل *haml*, a., s.

Grosseur, قالكلك *qalyn-lik*, قالنلق *qalynliq*, ايريلق *iryliq*, يوغنلق *ïoghounlik*, غليظلق *ghalizliq*, بيوكلك *buïuklik*, s.

Grossier, قبا *qaba*; يوغون يوغن *ïoghoun*, تاسلاق طسلق *taslaq*, قالن *qalyn*; — mal élevé, خويرات *khoïrat*, خورياد *khoriad*, adj.

Grossièrement, d'une façon grossière, قبا *qaba*, قتسزلغله *tafetsizlighlè*; — grossièremen[t] قبا اشلنمش *qaba ichlenmich* sans politesse, خويراتلغله *kh*[...] *lighilè*, اوغزلغله *oghouzlighil*[...] ادبانه *bi èdèbanè*, a-p., adv.

Grossièreté, en parla[nt du] corps, قالنلق *qalynliq*, [...] *ghalizliq*, تاسلاغى *taslaghi*; -[...]ticité, impolitesse, خويراتلق [...]*ratliq*, يوغنلق *ïoghounliq*, [...] *oughouzliq*, ادبسزلك *èdebs*[...] a-t., s.

Grossir, rendre gros, ايرى *qalyn*, *iry e*; — d[e] gros., قالنلنمق *qalynla*[...] ايريلنمك *irylenmek*; — engra[...] شيشمان اول *chichman ol*; — [aug]menter, ارترمق *artarmaq*, [...] *buïutmek*, قبرتمق *qabartma*[...] S'augmenter, ارترلمق *arturi*[...] ارتمق *artmaq*, بيومك *bu*[...] t., زياده اول *ziadè ol*, a-t., v.

Grotesque, اسلوبسز *uslo*[...] a-t., مسخره *maskhara*, a., [...] *gulèdjek*, adj.

Grotesquement, [...]مزلغله *usloubsyzlighilè*, a-t., adv.

Grotte, ير اوى *ïèr èvi* [...] *in*, مغاره *mègharè*, a., غار *gh*[...] subst.

Gruau, farine d'avoine, [...] اونى *ïoulaf ouni*; — bouill[ie qui] en est faite, [يو]لاف اونك چورباسى *ïoulaf ounoun tcho*[...] subst.

Grue, oiseau, طورنه [...] *na*; — machine à lever de g[...]

[redacted]

اغرطاشلری قالدرجـــق
ghyr tachlari qalduradjaq

ER , دیشلر ایله قرمـــق
lichler ilè qyrmaq, tchèinè-

E , قبوقلو اودون qabouqlu

EAU , پختی poukhti ; —
قان پختیسی یوغردی qan
, ïoghourdi, s.
UMELER, یوغرمق ïoghour-

کچید کچد guètchid, کچید
chid ïèri, s.
BLE , کچیدلو guètchidlu ,
guètchid virur, adj.
RE, کبر guèbr, p., s.
E , Voy. Pastel.
R , اقر صودہ ییقمق aqar
jamaq, v.
ILLE, یامه ïama, یرتق روبه
ïyrtyq rouba partchaci,

ILLON , یامه ïama, بزچغز
, s.
ON , میمون دیشیسی mèï-
hici, s.
UCHE , کوچک میمـــون
kutchuk mèïmoun dichici,

E, یبان ارو اربسی ïaban
cy, s.
ER, alvéoles que se cons-
es guêpes, یبان اروبتاغی
an ary ïataghi, qovani; —
اری قوشی ary qouchy, s.

Guère, ou Guères, از *az*, adv. — On en trouve guère, از بولنور *az boulounqur.*

Guéret, یکیدن زراعت اولنمش تارلا *ïèn-iden zira'ut olounmich tarla*, s.

Guérir, شفا ویرمک *chifa virmek*, a-t., صاودرمق *savdurmaq*, صاغلتمق *saghultmaq*, اوکدرمق *ondourmaq*, اوکلدرمق *on-ouldourmaq*, t., معالجه ا *mu'alèdjè e*, a-t.; — guérir, se guérir, شفا بولمق *chifa boulmaq*, a-t., صاغلمق *saghalmaq*, اوکلمـــق *on-oulmaq*, صاولمق *savoulmaq*, v.

Guérison, شفا *chifa*, معالجه *mou'alèdjè*, a., s.

Guérissable, اوکلجق *on-ouladjaq*, t., شفا بولجق *chifa bouladjaq*, a-t.; — qui n'est pas —, اوکلمیجق *onulmaïadjaq*, adj.

Guérite, بکجی قلهسی یری *bektchi qoullèci, ïèri*, t., قراول خانه *qaravoul khanè*, t-p., نوبتخانه *nevbetkhanè*, a-p., s.

Guerre, entre deux états, سفر *sèfer*, a., بوزشق *bozouchouq*, t., جنک *djenk*, p.; — des musulmans pour la foi, جهاد *djihad*, غزا *ghaza*, a.; — maritime, دکز سفری *dèn-iz sèferi*, s. — Auteur, cause de la guerre, سفر قالدران *sèfer qalduran*, بوزشغه باعث اولان *bozouchougha baïs olan*. — Déclarer, entreprendre la —, سفر اچمق *sèfer atchmaq*; — aller à

la —, سفرة غزايه وارمق كتمك *sèferè, ghazaïè varmaq, guitmek*, v.

Guerre, métier de la —, جنك احوالى *djenk ahvali*, p-a-t., s. — Qui sait bien la —, جنك احوالن بلن *djenk ahvalin bilen.*

petite Guerre, picorée, maraude, چته *tchètè*, s. — Aller à la —, چتهيه وارمق *tchètèiè varmaq*, v. *Voy.* Exercice.

Guerre, inimitié, دشمنلك *duchmenlik*, t., عداوت *adavet*, خصومت *khouçoumet*, a., s. — Ils sont en —, خصومت اوزرة درلر *khouçoumet uzrè durler.*

Guerrier, جنكى *djingui*, p., حربى *harbi*, adj.

Guerrier, un —, جنكجى *djenktchi*, t., جنك ايدیجى *djenk ididji*, p-t., صواشجى *savachtchi*, t., مبارز *mubariz*, غازى *ghazi*, a., subst.

Guerroyer (vieux mot), جنك ا *djenk e*, p-t., دوكشمك *deuguchmek*, v. *Voy.* Disputer.

Guet, بكجيلك *bektckilik*, قراول *qaravoul*, t., نوبت *nevbet*, a., s. — Être au —, كوزتمك *gueuzetmek*, v. — Corps-de-garde, قوللق *qoullouq*, s.

Guet-à-pens, پوصى *pouçou*, كميندارلــق *kèmindarliq*, p-t., خيانت *khianet*, t., s.

Guêtre, پوستال *poustal*, s.

Guêtrer, پوستال كيدرمــك *poustal gueïdurmek.* — Se guêtrer, اياغنه پوستال كچورمك كينمك *aïa-ghina poustal guètchurmek* ... *mek*, v.

Guetter, كوزتمك *gue*... بكلمك *bèklèmek*, v.

Gueule, اغز *aghyz*, ... *ghaz*; — des animaux, ... اغزى *haïvanlarun aghzi*, s.

Gueuse, pièce de fer b... دمرپارچهسى *kham dèmir* ... *ci*, s.

Gueuser, دلنمك *di*... دلنجيلك ا *dilendjilik e*, v.

Gueuserie, دلنجيلك ... *lik*, دلنش *dilènich*, s.

Gueux, mendiant, ... *lendji*, t., دربدر *derbèder*, ... *tulungui*, كــدا *guièda*, ... Coquin.

Gui, اوكسه اغاجى *euk*... *dji*, s.

Guichet, دريچــه ... كوچك قپو *kutchuk qapou*, ...

Guichetier, ... اوشاغى ... خلفهسى *zindandji ouchagi* ... *faci*, s.

Guide, قولاغز *qoulagh*... دليل *delil*, a., كوستريجى ... *gueustèridji*, t., مــرشد *m*... a., s.

Guider, يول كوسترمك ... *termek*, قولاغزلق *qolaghou*... قولاوزلمق *qolavouzlamaq*, دوشمك ... *eun-unè duchmek*, دليل او *dèlil ol*, دلالت ا *dèlalet* verb.

Guidon, بيراقى ...

[redacted]

ıkèrun baïragui, alèmi,

، اری کراس iry kiras,
ک kiras djinsi, s.

ι, کوز قپمق gueuz qyp–

province voisine de
pienne, گیلان guilân, s.

VE, ختم اوتی khatem oti,
ر بیار ïaban èbè gueumè–

., اغر بوکلری قالدرجق
ïuk lèri qaldurudjaq alet,
ne'amet, a., s.

, style —, قبارتمش سوز,
nich seuz, ïazou, s.

R, قالدرمق qaldurmaq,
ز یوقار ïoqary qaldurmaq,

, contrée d'Afrique,
lan, a., s.

IGOIS, اکری egri, adv.

ETTE, خارج شهرده
ا, kharidji chehrdè olan
a-t., s.

NDE, استفان istifan,
استفانوس istifanos, g., پساك pè-
çaq, p., تاج که کل ورياحيندن اوررلر
عشرت کوننده باشه اورنرلر tadj ki
gulu rèïahinden urerler ychret gu-
nindè bacha urunurlar, s.

GUISE, وجه vèdjh, a., یوز ïuz, t., اسلوب usloub, a., s. — A sa guise, عادتی اوزره adèti uzrè, a-t., adverb.

GUITARE, طنبوره tamboura, تل طنبوره‌سی tel tambouraci, s.

GUTTURAL, بوغازلی boghazlu, adject.

GYMNASE, تعلیم خانه ta'lim khanè, a-p., s.

GYMNASIARQUE, مدرس muderris, تعلیم خانه ناظری ta'lim khanè naziri, a-p., s.

GYNÉCÉE, term. d'antiq., حرم harem, a., s.

GYPSE, الچی altchi, الچو altchiou, قوملو کرج qoumlu kirèdj, الچی کرج altchi kirèdj, t., جص djiss, djess, جبس djibs, a., s.

GYPSEUX, الچی کرجلو altchi kiredjlu, adj.

H.

ïa, واه vah, وای vaï, آه
aï, interj.

, معرفتلو ma'rifetlu,
biliïetlu, a-t.; — expé-
ایش کورمش ich gueur-
اهل وقوف ehli vouqouf,
a.; — prompt, چاپك tchapouk, p-t., مستعد musté'idd, a., adj.

HABILEMENT, adroitement, نخسندلکله noukhsindlighilè, اصول ایله oussoul ilè; — avec habileté, معارفت ایله ma'rifet ilè; — savam-

ment, عالمانه alimanè, a-t., اوقومش ادم كبى oqoumich adem guibi, t., علم اوزره ilm uzrè, a-t.; — promptement, چاپك tchapouk, چاپكلكله tchapoukleghilè, تيز tiz, تيزجه tiz-tchè, adv.

HABILETÉ, adresse, نخسندلك noukksindlik, چاپكلك tchapouklik; — capacité, قابليّة qabiliïet, قابليه qabiliet; — savoir, érudition, علم ylm, معرفت ma'rifet, a., دانش danich, p., s.

HABILITER, t. de jurisp., قابل ايتدرمك qabil itturmek, a-t., v.

HABILLEMENT, كيسى gueïici, كيجك guèïèdjek, t., الباس ilbas, لباس libas, اثواب esvab, a., s.

HABILLER, vêtir, كيورمك guèïurmek; كيدرمك guèïdurmek, t.; — faire les habits de quelqu'un, الباس ا ilbas e, a-t.; — habiller du poisson, un lièvre, les vider, بالق طوشان ايتلمق baliq, taochan aïtlamaq. — S'habiller, se vêtir, كينمك gueïnmek, t., لباسنى كيمك libacini gueïmek, a-t., v.

HABIT, اثواب esvab, لباس libas; — léger, de campagne, توزلق tozliq; — riche, précieux, قفتان qaftan, t., خلعة khyl'at, خلعت فاخره khyl'ati fakhirè; — de cérémonie, دونانمه اثوابى donanma esvabi, t-a.; — de dessous, ايچ قفتان itch qaftan; — de dessus, اوست قفتان ust qaftan; — de tous les jours, هركون كيجك

قفتان her gun guèïèdjek qaftı vieux, usé, اپرانمش قفتان ا eski, ypranmich qaftan, s. mot, qaftan indique particu ment l'habit oriental; tout fois qu'on voudra parler de bit européen, on se servi préférence des mots esvab ou

HABITABLE, اكن اولجق kin oladjaq, adj. — Lieu اوترجق قونجق طورجق ير o djaq, qonadjaq, douradjaq ïè

HABITANT, d'un lieu, sakin, مقيم mouqym, اهل eh ïèrlu, t.; — demeurant, ن mutèmekkin, a., s. et adj.

HABITATION, اوتراجق ير radjaq ïèr, t., خانه khan مكان mèkian, مسكن meske ساكن اولجق ير sakin oladja — maison, او ev, s.

HABITER, اوتورمق otou قونمق qonmaq, t., ساكن او ol, متمكن اول mutèmekkin ol, verb.

HABITUDE, disposition d me, خوى khouï, مشرب mè a., خاطر khatir; — usage, alichich; — complexion, mizadj, امتزاج imtizadj; — tume, عادت adet; — famili اشنالق achinaliq, t., ختلاط tilat, امتزاج imtizadj, a., s. PRATIQUE.

HABITUEL, عادتى اولان olan, معتاد مالوف اولان mı

mèlouf olan, a-t., adj. — Suivant sa manière habituelle, عــــادت مالوفـه‌ســی اوزره *adèti mèloufèci uzrè*, adv.

Habituellement, عـــــادت معتاد اوزره *adet, mu'tad uzrè*, a-t., adverb.

Habituer, الشترمق *alichturmaq*, اوكرتمك *eugretmek*, t., عــادت اتدرمك *adet itturmek*, a-t. — S'habituer, الشمق *alichmaq*, خويلنمـــق *khouïlanmaq*, اوكرنمك *eugrenmek*, t., عادت ايدنمك *adet idinmek*, امتـزاج ا *imtizadj e*, a-t., v.

Hâbler, لافزنلق ا *lafazanliq e*, p-t., لاف اورمق *laf ourmaq*, چوق سويلمك *tchoq seuïlèmek*, v.

Hâblerie, لافزنلق *lafazanliq*, p-t., لاف *laf*, لاف وكذاف *laf u guzaf*, p., فورته *forta*, s.

Hâbleur, لافـــزن *lafazan*, فورته‌جي *fortadji*, لاف اوريجي *laf ouridji*, p-t., چوق سويليجي *tchoq seuïlèïdji*, s.

Hache, بالته *balta*, كسر *kècer*, subst.

Hacher, دوغرامق *doghramaq*, اواتمق *ouvatmaq*, vulg. *oufatmaq*, انجلتمك *indjeltmek*; — les viandes, قيمه‌لمق *qyimalamaq*, v.

Hachette, بالته‌جق *baltadjiq*, subst.

Hachis de viandes, قيمه *qyima*, قيمه‌لق *qyimaliq*, s.

Hachoir, قيمه تختمسي *qyima tukhtaci*, s.

Hagard, ياوز *ïavouz*, adj.

Haï, اكرنمش *igrenmich*, t., اكراه اولنمش *ikrah olounmich*, a-t., مكروه *mekrouh*, a., adj.

Haie, clôture d'épines ou de branches entrelacées, چيت *tchit*, t., چاليدن پرده *tchaliden perdè*, t-p.; — de soldats, صف *saf*, a., s. — En haie, صف صف *saf saf*, adv. — Se former en haie, صف بغلمق *saf baghlamaq*, v.

Haillon, اسكي بسكي *eski bysky*, يمه‌لو يرتلمش اسباب *ïamalu, ïertilmich esbab*, s.

Haine, غـــــرض *gharaz*, a., دوشمنلك *duchmenlik*, كين *kin*, p-t., بغض *boughz*, a., s.

Haineux, غرضلو *gharazlu*, a-t., adject.

Haïr, غرض ا *gharaz e*, a-t., كين طوتمق *kin toutmaq*, سومـمك *sevmèmek*, v.

Haïssable, اكراه اولنجق *ikrah olounadjaq*, a-t., ناپسند *napèsend*, p., adj.

Halbran, كوچك يبان اوردك *kutchuk ïaban eurdek*, s.

Hâle, impression du soleil sur le teint, درى سياه ايــدن كونش حرارتي *dèri siah iden gunèch hararèti*, s.

Haleine, صولق *solouq*, t., نفس *nèfes*, a., s. — Prendre —, صولق نفس المق *solouq, nèfes almaq*; — perdre —, اپوشمق *apuohmaq*, بوغلمق *boghoulmaq*, v. — Haleine forte, اغز قوقوسي *aghyz*

qoqouci.—Il a l'haleine forte, اغزی قوقر *aghzy qoqar.*

Haleinée, نفس *nèfes*, a., s.

Haleiner, آوقوقولمق قوقلمق *ao qoqoulamaq*, v.

Hâler un bateau, le tirer avec une corde, بر قایق اورغان ایلـه چکمک المق *bir qaïq orghan ilè tchekmek, almaq.* — Se hâler, se noircir au soleil, کونشدن یانمق *gunechten ïanmaq*, v.

Haleter, صولق المق *solouq almaq*, خشلامق *khichlamaq*, کوجله نفسین المق *gudjilè nèfècin almaq*, verb.

Hâleur, قایـق چکیجی *qaïq tchèkidji*, پلامارجی *palamardji*, s.

Halicarnasse, ancienne ville de Carie, aujourd'hui بودرون *boudroun.*

Halle, بزستـان *bèzestan*, بدستان *bèdestan*, چارشـو *tcharchou*, p., s.

Hallebarde, حربه *harba*, a., subst.

Hallebardier, حربه جی *harbadji*, a-t., s.

Hallier, buisson, چالی *tchali*, چوپلق *tcheupliq*, چوپیلـق *tcheupiliq*, s.

Hallier, gardien d'une halle, بزستان پاسبانی بکجیسی *bèzestan pasbani bektchici*, s.

Halo, یلدز اطرافنده کی دایـره *ildyz ètrafindèki daïrè*, s.

Haloir, کندر قورودجق یر *kendir qouroudadjaq ïèr*, s.

Halte, اوتـــراق *ot*
طورمقلق *dourmaqliq*, t., ش
mèks, a., s. — Faire —, ا
otouraq e, ا مکث *meks e*, v.

Halte! demeure là, دور
interj.

Hamac, عـبـــیر اولنور
کمیلرده بولنان دوشک یتـاق
ta'bir olounour guèmilerdè b
nan duchek, ïataq, s.

Hameau, کوبجکز *keuïd*
کوچک کوی *kutchuk keuï*,

Hameçon, اولته *olta*, o
— Mordre à l' —, کلمک
oltaïa guelmek, v.

Hampe, صاب *sap*; — n
d'une hallebarde, غاجی
سرغی *harba aghadji, syrygh*

Hanche, اویلق *ouïlouq*,

Hangar, عربه دورجق یر
qoutchy, araba douradjaq ïèr

Hanneton, وصورغـان
بوجکی *boq, ouçourghan beu*
subst.

Hanter, صقیجه وارمق
varmaq, صقلامق *syqlamaq*,
کلمک *varoub guelmek*; —
qu'un, قونشمق *qonouchm*
ملازم مداوم او *mulazim, m*
ol, مداومت ا *muduvèmet e*
verb.

Happe, دنکل دمری *deng*
miri, s.

Haquenée, یورغـــه [illegible]
چاپقن *tchapqun*, کین ات
kin at, s.

[redacted]

JET, یوک عربه جنسی *iuk inci*, s.

ANGUES, کلام *kèlam*, خطاب, s.

ANGUER, کلام ا *kèlam e*, le peuple, خلقه سویلمک *suïlèmek*, a-t., v.

ANGUEUR, چوق سویلیجی *süleidji*, کوزه *guèvèzè*, s.

AS, ایو صویدن آت پیداسیچون ایغر ایله قصراق *eïu soïden pèïdaciitchoun lè qisraq djem' oladjaq ïèr*,

ASSÉ, پک یورغون *pek ïor-adj*.

ASSER, پک یورلتمق *pek aq*, v.

CELER, provoquer, قندرمق *aq*, t., تحریک ا *tahrik e*, les ennemis, دشمنی انجتمک *duchmèni indjit-oultmaq*, v.

DE, یبان حیوان سوریسی *ïa-van suruçu*, s.

DES, روبا *rouba*, اوروبا *ou-i.*, اثواب *esvab*, a., اشیا اغرلق *agherliq*, s.

DI, قورقوسز قورقمز *qorqmaz*, *iz*, یورکلی *iurèkli*, t., *djira'etlu*, a-t., adj.

DIESSE, courage, قورقوسزلق *izliq*, t., جرأت *djira'et*, *ghaïret*, تصدی *tèçaddi*; — r de la —, جرأت کوسترمک *gueustermek*; — imperti-دسته *destè*, کستاخلق *kus-*

takhliq, p-t., جسارت *djèçaret*, a.; — assurance de parler, سویلمک جسارتی سربستلکی *seuïlèmek djèçarèti*, *serbestligui*, s.

HARDIMENT, avec courage, غیرت ایله *ghaïret ilè*; — librement, کوکلجه *gueun-uldjè*, سربستلک ایله *serbestlik ilè*; — sans crainte, قورقوسزلق ایله *qorqouziz-lik ilè*, t., بی پروا *bi perva*, p., adverb.

HARENG, اسقومری *isqoumri*, بیوک سردل *buïuk sardel*, فرزه بالغی *ferzè balighi*; — saur, قاق بالق *qaq baliq*, s.

HARENGÈRE, اسقومری صاتیجی قری *isqoumri satidji qary*; — femme grossière, ادبسز قری *èdeb-siz qary*, خویرات عورت *khoïrat avret*, s.

HARGNEUX, یکاز *ïan-az*, تتیز *titiz*, طارلغان *darlighan*, adj.

HARICOT, بوکرلجه *beugruldjè*, t., فصولیه *façoulia*, i., s.

HARIDELLE, ظمی ظامی *zami*, a., سیسخانه *seïskhanè*, s.

HARMONIE, accord de divers sons, آهنک *âhenk*, p.; — d'instrumens, سازک آهنکلکی *sazun âhenkligui*, p-t., دوزن *duzen*, t., ترانه *turanè*, p., s. *Voy.* ACCORD.

HARMONIEUSEMENT, آهنک ایله *âhenk ilè*, p-t., adv.

HARMONIEUX, آهنکلو *âhenklu*, p-t., adj. — Voix, son —, آهنکلو صدا *âhenklu sèda*, p-a-t., s.

HARMONIQUE, آهنكى *âhenguí*, خوشخوان *khochkhan*, p., s.

HARMONIQUEMENT, آهنك قاعده سى اوزره *âhenk qaïdèci uzrè*, a-p-t., adv.

HARMONISTE, اهل موسقى نوايى *ehli moucyqy, nevaïi*, مطرب *moutrib*, a., s.

HARNACHÉ, رختلو *rakhtlu*, رختلنمش *rakhtlanmich*, adj.

HARNACHEMENT, اتك رختى *atun rakhti*, رختلمه *rakhtlama*, subst.

HARNACHER, رختلمق *rakhtlamaq*, رخت اورمق *rakht ourmaq*, verb.

HARNOIS, رخت *rakht*, p-t., پوسات بوساط *pouçât*, s.

HARPE, چنك *tchenk*, p-t., s.

HARPIE, قره قونجلوس *qara qondjolos*; — méchante femme (fam.), يرامز قرى *ïaramaz qary*, subst.

HARPIN, قايقچى چنكلى قانجه سى *qaïqtchi tchenguèli, qandjaci*, s.

HARPON, قانجه *qandja*, چنكل *tchenguiel*, قلاب *qoullab*, s.

HARPONNER, قانجه لمق قانجلمق *qandjalamaq*, قانجه ايله طوتمق *qandja ilè toutmaq*, قانجه اورمق اتمق *qandja ourmaq, atmaq*, v.

HARPONNEUR, قانجه ليجى *qandjalaïdji*, قانجه اتيجى *qandja atidji*, s.

HART, باغ *bagh*, t., s.

HASARD, قضا *qaza*, ... *tifaq*, a., s. — Par —, ... ايله *qaza, ittifaq ilè*, a- ... *ittifaqan, ittifaqa*, ... اتفاق ... عرضا *arazan*, a., adv.

HAZARDER, حواله ا... *zaïlè havalè e*, a-t., ... بنمق ... *maq*, تهلكه يه براقمق قومق *braqmaq qomaq*; — sa ... اويتمق *djan oïnamaq*; — مخاطره يه قومق *moukhat... maq*, a-t. — Se hasarder, ... كيرمك *moukhatèrèïè* a-t., v.

HASARDEUSEMENT, ... *khatar ilè*, مخاطره ايله *m... ilè*, a-t., adv.

HASARDEUX, entre... جسارتلو *djèçaretlu*, a-t... *djèçour*, جرى *djèri*, a.; ... leux, مخاطره لو *moukhat...* adject.

HASE, ...ان يا ديشى ادا... طوشانى *dichi tavchan, ïa... tavchani*, s.

HÂTE, empresseme... gence, عجله *adjèlè*, ...عت a., چاپكلك *tchapouklik*... *iv, èv*, ايوى *ivi*, t., s. ... hâte, عجله ايله ...رعت *'adjèlè ilè*, a-t., تيز *tiz*, *ilè*, a-t., adv.

HÂTÉ, qui a hâte, ... *djek*, اوتلكن *èvelèguien*, *lèguien*, t., عجيل *'adjil* 'adjoul; — empressé,

[redacted]

:h ; — fait à la hâte , عجله ا 'adjèlè ilè ïapil- , adj.

, presser, عجله اندرمك urmek, تعجيل ا ta'djil e , ايولتدر evletturmek. — ايومك اومك evmek , اوتلك evetlèmek, تيزلنمك تيزطوتمق tiz toutmaq, t., adjèlè e. — Aller vîte, عجله ا adjèlè ilè guitmek,

, ترونده turvendè, vulg. urfunda, p., تيزاوش ı, adj.

EMENT, وقتندن اوّل vaq-el, a-t., adv.

SE, ce qui sert à hausser, يوكسكلندرج ïukseklendu-mè; — des fonds publics, پاره اقچه ارتمه‌سی na, chè artmaci, s.

SEMENT, قالدرمه qaldur- ارتفاع irtifa', a., s.

SSER, lever en haut, يوكسكلندرمك qaldurmaq, يوجه‌لندرمك durmek, urmek ; — la voix, اواز avaz qaldurmaq ; — les اوموزلری قالدرمق omouz-urmaq ; — s'accroître , چوغالمق tchoghal-rtmaq, ازدياد ترقی بولمق izdiad, tè-ulmaq. — Se hausser, sur des pieds, اياق اوچنده aïaq oudjindè qalqmaq, v.

Haut, élevé, يوكسك ïuksek, يوجه ïudjè, t., بالا bala, p., رفيع rèfi', a.; — profond, ديبلو diblu, adject.

le Haut, la partie la plus élevée, اوست ust, باش bach, دپه tèpè, يوقاريسی ïoqaryci; — d'une montagne, طاغ دپه‌سی tagh tèpèci, s. — En haut, يوقرده ïoqarda, يوقارو يوقرو ïoqaru, يوقری يوقاری ïoqary, adv.

Hautain, مغرور maghrour, t., متكبّر mutèkebbir, a., adj.

Hautainement, تكبّرله tèkebburlè, adv.

Hautbois, سرنه surnè, p-t., vulg. zourna, s.

Haut-de-chausse, چاقشر tchaqchir, شلوار chilvar, usit. chalvar, s.

Hautement, fièrement, غرور تكبّرلك طفره ايله ghourour, tekebburlik, tafra ilè. — Ouvertement, اشكاره achikiarè, a., adv.

Haute-mer, انكين enguin, s. En —, انكينه enguinè, adv.

Hautesse, عالی جناب ali djènab. — Sa hautesse le sultan Mahmoud, سلطان محمود حضرتلری sultan mahmoud hazretlèri, s.

Hauteur, étendue d'un corps tant qu'il est en haut, يوكسكلك ïukseklik, يوجه‌لك ïudjèlik, t., رفعت rif'at, اعتلا i'tila, a.; — éminence, دپه tèpè, يوكسك يير ïuhsek ïèr; — fierté, orgueil, غرور

ghourour, طفرة *tafra*, t., تكبّر *tè-kebbur*, a., s.

Haut-mal, طوتارق *toutaryq*, طوتارقلق *toutaryqliq*, t., صرع *sa-ra'*, a., صرع خستەلغى *sara' khas-talighi*, s.

Have, پك ضعيف *pek zaïf*, t-a., چركين *tchirkin*, adj.

Haveron, يبان يولاف *ïaban ïoulaf*, اورمان يولاڧى *orman ïou-lafi*, s.

Havir, اتى ياقمق *èti ïaqmaq*, verb.

Hâvre, قپالو يا قپانجق ليمان *qapalu ïa qapanadjaq liman*; — hâvre de toutes marées, هرزمان كيرلجك ليمان *her zèman guirilè-djek liman*, s.

Havresac, توربه *torba*, هكبه *hèïbè*, s.

Hé! هاى *haï*, بره *brè*, interj.

Heaume, دمر باشلق *dèmir bachliq*, s.

Hebdomadaire, هر هفتەلو *her haftalu*, هر هفتەدەكى *her haftadaghi*, adject.

Héberger, قوندرمق *qondur-maq*, مهمانلق ا *mihmanliq e*, مسافر قبول ا *muçafir qaboul e*, a-t., verb.

Hébêté, كند *kund*, شاشقن *chachqun*, adj.

Hébêter, كند بون ا *kund, beun e*, قماشترمق *qamachturmaq*, شاشرمق *chachurmaq*, v.

Hébraïque, عمرانى *ymrani*, عبرانى *ybrani*, adj.

Hébraïsant, انسى ... اوكرنن *dili ibrani eugrènen*,

Hébreu, يهودى *ïèhoudi*, *imran*, عبران *ibran*, s.

Hégire, هجرة *hidjret*, a., s.

Hélas! آه *ah*, وى *vèï*, ...
interj.

Héler, ... كمى بوروسى ايله چاغرمق *dèn-itdè guèmi b... ilè tchaghirmaq*, v.

Héliopolis, بعلبك *b...* subst.

Héliotrope, ... چچكى *tchitchègui*, دوه طبانى *dèvè...* subst.

Hellénisme, ... نسك ... اصطلاحى *roum dilinun i...* a-t., s.

Hellespont, بوغازى ... *guèliboli boghazi*, s.

Helvétie, *Voy.* Suiss...

Hem, بره *brè*, يا *ïa*, int...

Hématite, قان طاشى ... *chi*, مغناطيس *mighnatis*, a.

Hémacycle, ... فى الدايرة ... *uddaïrè*, a., s.

Hémisphère, ... فى الارض ... *nusf ul-erz*, نصف الدايرة *n... daïrè*, a., s.

Hémistiche, مصراع *my...* subst.

Hémorragie, اقمەسى ... *aqmaci*, t., رعاف *rou'af*, ... *raf*, a., s.

Hémorroïdes, ايدسيل ... *cil*, vulg. *maïacyl*, بوصير ...

[redacted]

, بواسير *bèvacir,* a., s.

كشنمك *kichnèmek,*
hil e, a-t., v.
MENT, كشنمكلك
, كشنيش *kichnich,* t.,
, a., s.
UE, qui concerne le
قره جكره منسوب *qara*
çoub, daïr, t-a., adj.
UE, plante, كجى اوتى
., كبديه *kebèdiïet,* a.;
nent, داروى جكر *da-*
, p., s.
ONE, يدى كوشه لو *ïèdi*
dj.
E, ville de la Natolie,
i, s.
, منادى *munadi,* a.,
vouch, s.
E, اوتلو *otlu,* اوتدن *ot-*

E, اوتلر *otlar,* t.,
bzèvat, a., s.
toute plante qui perd
hiver, اوت *ot,* چمن
, نباتات *nèbatat,* a.; —
سبزوات *sebzèvat,* a., s.
en —, اوت بتمك *ot*
اوته دونمك *ota deunmek,*
اوت *ot virmek,* بشيللنمك
k, v. — Les mauvaises
فنا اوتلر *fèna otlar,* قرامق
ramouq, دلوجه اوت *dè-*
ou simpl. دلوجه دليجه
lelidjè, s. — Couper

l'herbe sous le pied, اياغه بالته اورمق *aïagha balta ourmaq,* v.

Herbe à la femme battue ou couleuvrée, سميز قباق *sèmiz qabaq,* s.

Herbe à la reine, herbe au grand-prieur, herbe à l'ambassadeur : c'est la plante du tabac, دوتون اوتى *tutun oti;* — aux chats, كدى اوتى *kèdi oti;* — aux cuillers, *Voy.* Cochlearia; — aux puces, پيره اوتى *pirè oti;* — aux teigneux ou bardane, قلابق *qalabaq,* لوبوده اوتى *loubouda oti;* — aux verrues, *Voy.* Héliotrope.

Herber, چرپمك *tchirpmek,* verb.

Herbeux, اوتلو *otlu,* adj.

Herbier, نباتات مجموعه سى *nèbatat mèdjmou'aci,* a., s.

Herbière, سبزواتجى قارى *sebzèvatdji qary,* سبزوات صاتن قارى *sèbzèvat satan qary,* a-t., s.

Herboriser, اوت نباتات ديوشرمك ارامق *ot, nèbatat devchirmek, aramaq,* a-t., v.

Herboriseur, اوت نباتات ديوشريجى ارايجى *ot, nèbatat dèvchuridji, araïdji,* a-t., s.

Herboriste, سبزه جى *sebzèdji,* اوت نباتات صاتيجى *ot, nèbatat satidji,* s.

Herbu, اوتلو *otlu,* adj. — Lieu herbu, اوتلو ير *otlu ïer,* اوتلق *otlaq,* subst.

Héréditaire, ميراثه منسوب *miracè mençoub,* ميراثلو *miraslu,*

a-t., adj. — Bien —, مال موروث *mali mèvrous*, s.

HÉRÉDITÉ, میراث *miras*, ارث *irs*, a., s.

HÉRÉSIARQUE, مبدع *mubdi'*, متبدع *mutèbeddi'*, اهل بدعت *èhli bida'at*, a., s.

HÉRÉSIE, رافضیلق *rafyzylyq*, رفض *rafz*, الحاد *ilhad*, بدعت *bida'at*, a., s.

HÉRÉTIQUE, رافضی *rafyzy*, هراطقی *hèratyqy*, ملحد *mulhid*, a., adj. et s.

HERGNE, *Voy.* HERNIE.

HÉRISSÉ, اولپرلمش *eulpèrilmich*, adject.

HÉRISSER, اولپرمك *eulpermek*, v.

HÉRISSON, كرپی *kirpi*, s.

HÉRITAGE, میراث *miras*, ارث *irs*, a., s.

HÉRITER, وارث او *varis ol*, میراث یمك *miras ïèmek*, a-t., میراث خور او *miras khor ol*, a-p-t., verb.

HÉRITIER, وارث *varis*, میراث یبجی *miras ïèïidji*, میراث صاحبی *miras sahibi*; — universel, جلدیه وارث اولان *djumlèïè varis olan*, a-t., اهل میراث *ehli miras*; — les héritiers légitimaires, اصحاب فرایض *ashabi fèraïz*, a., s. — Instituer quelqu'un son héritier, وارث ا ایدنمك *varis e, idinmek*, a-t., v. — Héritier présomptif, ولی عهد *vèlii-ahi*, a., s. — Faire son —, ولی عهد ا *vèlii-aht*, a-t., v.

HERMAPHRODITE, خنثی *khon*... *sa*, a., s.

HERMÉTIQUEMENT, قپ قپالو *qap qapalu*, محکم قپالو *muhkem qapalu*, adv.

HERMINE, blanche, قاقم *qoum*; — grise, زنجاب *zindjab*, سنجاب *sindjab*, a-p-t., s.

HERMITAGE, زاهد یری *zahid ïeri*, زاویه *zavïè*, صومعه *savmè'a*, a., رهبان خانه *rouhban khanè*, p., s.

HERMITE, ابطال *abdal*, زاهد *zahid*, صومعه نشین *savame'a nichin*, a-p., اهل صوامعه *ehli savamè'a*, a., subst.

HERNIE, دبه *dèbè*, *dèbbè*, دبه لك *dèbèlik*, t., باد كندی *ba* *kendi*, p., s.

·HÉROÏDE, غازی اسمنه انشا اولنان قصیده *ghazi isminè inch alounan qacidè*, s.

HÉROÏNE, بهادر قهرمان عورت *bèhadir*, *qahrèman avret*, s.

HÉROÏQUE, HÉROÏQUEMENT, دلیرانه *dilirané*, پهلوانه *pehlouvane*, p., غزوی *ghazèvi*, a., adj. et adv.

HÉROÏSME, بهادرلق *bèhadirliq*, دلاورلق *dilaverliq*, یرارلق *ïararliq*, دلیرلك *dilirlik*, s.

HÉRON, بالقچل *baliqtchil*, بالقچین *baliqtchin*, t., ماهی خور *mahi khor*, p., s.

HÉROS, پهلوان *pehlivan*, بهادر *behadir*, p-t., دلاور *dilaver*, p., غازی *ghazi*, a., s.

Hersage, سورکولق *surguiuluq*, subst.

Herse, سورکو *surguin*, سورکی surgui, s.

Herser, سورکی سورمک *surgui surmek*, v.

Hésitation, شبهده قالمقلق *chubhèdè qalmaqliq*, a-t., تردّد *tèrèddud*, a., s.

Hésiter, شبهده قالمق *chubhèdè qalmaq*, طورمق *dourmaq*, ایکی نسنه اراصنده متفکر او *iki nèsnè araçindè mutèfèkkir ol*, ا تردّد *tèrèddud e*, او تردّد اوزره *tèrèddud uzrè ol*, a-t., v.

Hétéroclite, *V*. Bizarre.

Hétérodoxe, قاطولکی مذهبندن خارج چقان *qatoliki mezhèbindan kharidj, tchiqan*, adj.

Hétérogène, اجناس مختلفدن *edjnaci moukhtèlifèden*, adject.

Hétérogénité, جنس اختلافی *djins ikhtilafi*, a-t., s.

Hêtre, کولکن کلکن *gueulguen*, اق کولکن *aq gueulguen*, قاین اغاجی *qaïn aghadji*, s.

Heu, بر نوع کمی *bir nèvi' guèmi*, s.

Heure, la vingt-quatrième partie du jour, ساعت *sa'at*; — l'espace d'une —, بر ساعت بر مقداری *bir sa'at miqtari*, بر ساعتلق *bir sa'atliq*; — une heure et demie, بر بچوق ساعت *bir bouchouq sa'at*; — une demie-heure, بر یارم ساعت *bir ïarym sa'at*; — un quart d'heure, بر چیرك ساعت *bir tchèirek sa'at*, a-t., s. — Quelle heure est-il? ساعت قاچده در *sa'at qatchtè dur?* — Il est une heure, deux heures, ساعت بر ده در ایکی ده در *sa'at bir dè dur, iki dè dur*. — D'heure en heure, ساعت بساعت *sa'at bèsa'at*.

Heure, pris pour temps, دم *dem*, p-t., وقت *vaqt*, a., آن *ân*, p., s. — De bonne heure, ارکن *erken*, ارکنجه *erkendjè*, ار *er*, ارجه *erdjè*; — à l'heure convenable, زمانله *zèman ilè*, p-t., adv.

Heures, دعا نامه کتابی *dou'a namè, kitabi*, a-p-t., s.

Heureusement, سعادتله *sè'adètilè*, شکرکه *chukurki*, a-t., adv.

Heureux, qui jouit du bonheur, سعادتلو *sè'adetlu*, سعادتلنمش *sè'adetlenmich*, a-t., قوتلو *qoutlu*, موتلو *moutlu*, t., دولتلو *devletlu*, a-t., adj. — Que tu es heureux, نه موتلو سکا *nè moutlu san-a*.

Heureux, favorisé du sort, بختلو *bakhtlu*, p-t., اوغورلو *oghourlu*, نصیبلو *nassiblu*, طالعلو *tali'lu*, a-t., adj.

Heurt, طوقش *doqouch*, s.

Heurter, طوقنمق *doqounmaq*, ایتیوبرمك *itiovermek*; — vexer, انجتمك *indjitmek*; — heurter du pied, سندرمك *sendèrèmek*, سورچمك *seurtchmek*; — frapper, اورمق *ourmaq*, چالمق tchalmaq.

— Se heurter, دوقشمق طوقشمق doqouchmaq, v.

Heurtoir, طوقمق toqmaq, s.

Hexagone, التی کوشهلو alti keuchèlu, adj. — Un —, بر التی کوشه bir alti keuchè, التی کوشهلو صورت alti keuchèlu souret, a-t., مسدس mucèddes, a., s.

Hiatus, اسنهمکلك esnèmeklik, s.

Hibou, بایقوش baïqouch, اوکو eugu اوکو قوشی eugu qouchi, پوهاچ pouhatch, s.

Hideusement, چرکینلك ایله tchirkinlik ilè, t., کراهتله kèrahet ilè, a-t., adv.

Hideux, چــــرکین tchirkin, اسلوبسز usloubsiz, قورقنج qorqoundj, adject.

Hie, میتدة mitèdet, a., s.

Hieble, بیان مروری ïèban murvèri, t., خمان صغیر khamani saghyr, a., s.

Hiène, سرتلان sertlan, s.

Hier, دون dun; — hier matin, دون صباح dun sabah; — hier soir, دون اخشام dun akhcham, دون کیجه dun guidjè, کیجه guidjè; — avant-hier, دون دکل او برکون dun dèïl o bir gun, او برکون o bir gun, اوته کون euté gun, adv.

Hier, میتدة ایله قالدرم طاشلری اورمق mitèdet ilè qaldurun tachlèri ourmaq, v.

Hiérarchie, des anges, قبایل قدسیون qabaïli qoudsiïoun, a., s.

Hilarité, شینلك chenlik, شادلق chadliq, شاذلق chazl... شادیلك chadilik, s. Voy. Jo...

Hinna, حنّی, couleur dont femmes turques se teignent mains, s.

Hippocrate, بقراط bouqr... n. prop.

Hippodrome, آت میدانی ... mëïdani, vulg. آت میدان at m... dan, s.

Hippogriffe, ... معدوم الاسم ... الجنس اولان قنادلو آت ma'lo... el-ism ma'doum el-djins olan q... nadlu at, a-t., s.

Hippopotame, آت بالغی ... balyghy, s.

Hirondelle, قرلنغج qyrla... ghytch, t., وطواط watwat, a., s.

Hispahan, ancienne capit... de la Perse, اصفهان isfahan, subst.

Hisser, قالدرمق qaldurmaq..., یوجهلتمك ïudjèletmek, یوقری قالدرمق ïoqary qaldurmaq, t., ترفیع terfi' e, a-t., v.

Histoire, narration des chos... dignes de mémoire, تاریخ tarikh, تواریخ tavarikh; — récit d'un év...nement particulier, قصّه qyssa, ... naql, روایة rivaïet, حکایت hikiaïe... hikiaïè, a., دیویرش dèiuwirich; ... faite à plaisir, مثل mècel, maq... a., افسانه efsanè, p., ارجاف i...djaf, a.; — histoire véridiqu... حکایهٔ صحیح الروایه hikiaïèi sah... ur-rèvaïè; — histoire miraculeu...

اخبار معجز آثـــار *akhbar mu'djiz açar*, s.

Historial, بعض روايتى شامل *ba'zi rivaïèti chamil*, a-t., adj.

Historié, بزنمش *bèzenmich*, دونانمش *donanmich*, t., زينتلو *zinetlu*, a-t., مـزيّـن *muzèïien*, a., adject.

Historien, تواريخجى *tèvarikh-dji*, حـكايتجى *hikiiaïetdji*, a-t., راوى *ravi*, مورّخ *muverrikh*, a., s.

Historier, بزەمك *bèzèmek*, t., زينت ويرمك *zinet virmek*, a-t., v.

Historiette, مثلجك *mècel-djik*, vulg. *maçaldjik*, قصّەجق *qys-sadjiq*, a-t., s..

Historiographe, وقعە نويس *vaqa-nuvis*, a-p., s.

Historique, تـاريخە منسوب متعلّق داير *tarikhè mensoub, mutè'alliq, daïr*, a-t., adj.

Historiquement, تاريخ اوزرە موجبنجە *tarikh uzrè, moudjibindjè*, a-t., adv.

Histrion, مـقلّد *mouqallid*, مسخرە *maskhara*, a., ايازلجى *ëïa-zildji*, s.

Hiver, قيش قش *qych*, قيش فصلى *qych fasli*, t., شتا *chita*, a., s. — En hiver, قيشين *qychin*, t., وقت شتادە *vaqti chitadè*, a-t., adv. — Quartier d'hiver, قيشلا قشلا *qychla*, قشلاق *qychlaq*, t., مشتا *mechta*, مشتاة *mechtat*, a., s.

Hivernal, قيشە منسوب *qychè mençoub*, t-a., شتوى *chitèvi, chetvi*, a., adj.

Hiverner, قشلامق *qychlamaq*, قشلاق مشتا طوتمق *qychlaq, mechta toutmaq*, v.

Hobereau, خاذ *khaz*, p., دولنكچ *dulenguetch*, s.

Hoche, كز *guez*, كدوك *guèduk*, subst.

Hoche-queue, قويرق صلان *qaïrouq salan*, يونـدە قوشى *ïonda qouchi*, s.

Hocher, صالمق *salmaq*, t., صرصتمق *sarsatmaq*, v.

Hochet, *Voy.* Jouet.

Hoir (term. de jurispr.), héritier, وارث *varis*, a., s.

Hoirie (t. de jurisp.), succession, héritage, ميراث *miras*, a., subst.

Hola! interj. pour appeler, هلا *hèla, hola*, بقە *baqa*, بق سكا *baq san-a*, بكا بق *ban-a baq*; — c'est assez, دور *dour*, يتر *ïeter*. — Mettre le —, غوغا كسـمـك *ghaogha kesmek*, دكدرمك *dindurmek*, بارشترمق *barichturmaq*, verb.

Hollande, فلمنك ولايتى *filèmenk vilaïèti*, ندرلاند *nèdirland*, subst.

Hollandais, فلمنك *filèmenk*, ندرلاندلو *nèdirlandlu*, s. et adj.

Holocauste, وقود *vouqoud*, a., s. *Voy.* Sacrifice.

Homard, استاقوس *istaqos*, g., subst.

HOMÉLIE, خرستيان ملتنه اولان ندا *khristian millètinè olan nida*, s.

HOMICIDE, meurtre, آدم قان *adem euldurmèci*, اولدرمهسی *qan*, اولدرش *eulduriçh*, t., قتل *qatl*, a., s.

HOMICIDE, meurtrier, ادم اولدریجی *adem euldurìdji*, قانلو *qanlu*, قاتل *qatil*, a., s.

HOMMAGE, soumission respectueuse, اظهار اطاعت *izhari yta'at*, a-t., طاپو *tapu*, t.; — offre, تقديم *taqdim*, a., s.

HOMMASSE, femme —, سمز كودهلو قرى *sèmiz, gueuvdèlu qary*, t., جسيم عورت *djècim avret*, a., s.

HOMME, animal raisonnable, ادم *adem*, *adam*, t., انسان *insan*, رجل *rèdjiul*, بشر *bècher*, a.; — un homme, بر ادم شخص نفر *bir adem, chakhs, nèfer*; — homme de qualité, كشى زاده *kichi zadè*, بكزاده *bèïzadè*, t-p.; — de bien, صالح ايو ادم *salih, èïu adem*, a-t.; — méchant —, ياراماز ادم كشى *ïaramaz adem, kichi*; — honnête, probe, اهل عرض ادم *ehli irz adem*; — double de caractère, ايكى يوزلو ادم *iki iuzlu adem*; — de loi, عليا *u'lèma*; — de plume, اهل قلم *ehli qalem*; — d'épée, اهل سيف *ehli sèïf*, a-t., s. — Comme un homme, ادم كبى *adem guibi*. — Il n'est pas au pouvoir de l'homme, مقدور بشر دكلدر *maqdouri bècher dèïldir*.

HOMOCENTRIQUE, مركز *mèrkez*, a., adj.

HOMOGÈNE, برجنس برجنسلو *bir djinslu*, a-t.,

HOMOGÉNÉITÉ, جنسلق *djinsliq*, a-t., s.

HOMOLOGATION, ايله اولان استقرار *hukmi chèr' istikrar*, a-t., s.

HOMOLOGUE (t. de g متساوى *mutèçavi*, a., adj

HOMOLOGUER, ايله تصديق تحسين ابقا ا *huk ilè tastiq, tahsin, ibqa e*, ويرمك *chèr'en qarar virm* verb.

HOMONYME, ادى بر *a* آداش *adach*, t-p., s.

HONGRE, cheval —, اغدج *didj*, *yghdidj*, اكدش ات *igdich at*, *inenmich at*, a-t., s.

HONGRER, un cheva اينمك انمك *at inèmek* verb.

HONGRIE, ولايتى *madjar memlèkèti*, مجارستان *mèdjaristan*, s

HONGROIS, مجار مجارستانلو *madjaristanlu*, Hongrie, مجارلو *madjarl*

HONNÊTE, civil, po اركانلو *èdèblu*, *erkianlu*, *tchèlèbi*; — honoré, conn اعتبارلو *rèaïètlu*, *'itiba* ايونامو *èïu namlu*, probe, طوغرو *doghrou*

عرض *èhli 'irz*, صالح *salih*, a., adj. — Honnête homme, طوغرو اهل عرض ادم *doghrou, èhli irz adem*, a-t., s. — Honnête, bienséant, convenable, يوللو *iollu*, لايق *laïq*, مناسب *munacib*, a., adj.

Honnêtement, ادب ايله *èdeb ilè*, ادب اركان اوزره *èdeb erkian uzrè*, a-t., adv.

Honnêteté, civilité, ادب *èdeb*, اداب *edab*, اركان *erkian*, ادب اركان چلبيلك *tchèlèbilik*, *èdeb erkian*, ou *èdebu erkian*, a-t.; — pudeur, chasteté, عار *ar*, پاكلك *paklik*, عفت *yffet*, عصمت *ysmet*, a.; — conformité à l'honneur, à la vertu, طوغرولق *doghrouliq*, t., عرض a., s.

Honnêtetés, présens, attention envers quelqu'un, بخشيشجق *bakhchichdjik*, پشكشجك *pichkechdjik*, p-t., اكرام *ikram*, a., s.

Honneur, gloire, réputation, عزت *yzzet*, عز *yzz*, a., شان *chan*, p., جلالت *djèlalet*; — sentiment d'—, عرض *yrz*; — respect, vénération, حرمت *heurmet*, احترام *ihtiram*, a., s. — Par honneur, احتراملة *ihtiramilè*, a-t., adv. — Rang, dignité, پايه *païè*, t., رتبه *rutbè*, a., جاه *djah*, p., منصب *mansyb*, *manseb*, ارتفاع *irtifa'*, a., s. — Parvenir aux honneurs, s'élever en dignité, ارتفاع بولمق *irtifa' boulmaq*, a-t., v. — Honneur fait à quelqu'un, اكرام *ikram*, التفات *iltifat*, a., s.

Honnir, اوتاندرمق *outandurmaq*, تعيير *ta'iir*, a-t., v.

Honorable, digne d'honneur, حرمتلو *heurmetlu*, عزتلو *izzetlu*, رعايت وحرمتة لايق *rèaïet vè heurmètè laïq*; — plein d'honneur, اعتبارلو *i'itibarlu*, a., t., مكرم *mukerrem*, a.; — qui fait honneur, فاخر *fakhir*, عزيز *aziz*, a., تعظيم انجام *ta'zim endjam*, a-p., adj.

Honorablement, عزت رعايت ايله برله *ilè birlè*, اعزاز واحترام اكرام ايله *izaz vè ihtiram ikram ilè*; — très —, احترام تام ايله *ihtirami tam ilè*, adv.

Honoraire, fonctionnaire, متقاعد *mutèqa'yd*, a., s.

Honoraire, rétribution honorable, مواجب *mèvadjib*, اكرام *ikram*, a., برخذمتك حقي *bir khizmètun haqqi*, a-t., s.

Honoré, عزتلنمش *yzzetlenmich*, رعايت اولنمش *rèaïet olounmich*, عزتلو *yzzetlu*, رعايتلو *rèaïetlu*, a-t., مكرم *mukerrem*, a., adj.

Honorer, اولولمق *ouloulamaq*, t., عزتلمك *yzzetlèmek*, رعايت عزت كوسترمك *rèaïet gueustermek*, عزت احترام اكرام تعظيم تكريم تشريف ا *yzzet, ihtiram, ikram, ta'zim, tèkrim, techrif e*, معزز و مكرم طوتمق *mu'azzez vè mukerrem toutmaq*, a-t.,

Honorifique, تشريفا *techrifen*, a-t., هنر ايچون *heuner itchoun*, p-t., adj.

Honte, confusion, ار عار *ar*, حجاب *hidjiab*, a., اوتنمقلق *outanmaqliq*; — déshonneur, رسوايلق *rousvaïliq*, يوز قرەلغى *iuz qaralighi*, t., بدناملق *bednamliq*, p-t., s. — Avoir —, اوتانمق *outanmaq*, عارلنمق ارلنمق *arlanmaq*, a-t.; — faire —, اوتاندرمق *outandurmaq*, verb.

Honteusement, حجاب حيا برلە *hadjiab*, *haïa birlè*, عيب ايلە *aïb ilè*, رسوايلغلە *rousvaïlighilè*, a-t., adverb.

Honteux, qui manque de hardiesse et qui a honte, اوتانغن *outanghin*; — couvert de honte, رسواى اولمش *rousvaï olmuch*; — qui cause du déshonneur, عيب اولان *aïb olan*, اوتانەجق شى *outanadjaq chèï*, نسنە *nesnè*, a-t., adj. — Cela est honteux, عيبدر *aïptur*.

Hôpital, pour les malades, بيمارخانە *bimar khanè*, p-t., دار الشفا *dar echchifa*, a.; — des foux, تيمارخانە *timar khanè*, s.

Hoquet, انچقرق *intchqyryq*, اشقرق *ichqyryq*, s. — Avoir le —, انچقرق چكمك *intchqyryq tchekmek*, v.

Horaire, ساعتە منسوب *sa'atè mensoub*, a-t., adj.

Horde, طايفە *taïfè*, a., s.

Horizon, افق *oufouq*, آفاق *afaq*, خافق *khafiq*, a., s.

Horizontal, افاقى *afaqi*, a., adj. — Ligne horizontale, خط مبسط *khatti mubessit*, a., s.

Horizontalement, برابرايلە برابردوشنلمش وجە اوزرە *ïer ilè bèber duchènilmich vedjh uzrè*, adv.

Horloge, ساعت *sa'at*; — solaire, كنش ساعتى *gunèch sa'ati*, a-t., ساعت نامە *sa'at namè*, p.; — d'un clocher, چان قلەسينك ساعتى *tchan qoullècinun sa-ati*; — à roue, چرخلو ساعت *tcherkhlu sa'at*; — de sable, قوم ساعتى *qoum sa'ati*, a-t., s.

Horloger, ساعتجى *sa'atchi*, ساعت ياپيجى *sa'at ïapidji*, a-t. subst.

Horlogerie, fabrique, boutique d'horloger, ساعت كارخانەسى *sa'at kiarkhanèci*, ساعتجى دكانى *sa'atchi dukkiani*; — commerce d' —, ساعتجيلك *sa'atchilik*, ساعت تجارتى الش ويرشى *saat tidjarèti, alich virichi*, a-t., s.

Hormis, غيرى *ghaïri*, غير *ghaïr*, prép. — Hormis cela, بوندن ماعدا غيرى *boundan*, *ma'ada ghaïri*, اندن غيرى *andan ghaïri*.

Horoscope, طالع *tali'*, a., اختر *akhter*, p., فال *fal*, a., s. — Tirer l' —, فال اچمق *fal atchmaq*, a-t., v. — Tireur d' —, فالجى *faldji*, فال اچيجى *fal atchidji*, a-t., s.

Horreur, mouvement de l'ame avec frémissement produit par quelque chose d'affreux, دوى اولپرمەسى *tuï eulpermèci*, ترمە *titrèmè*, t.; — haine violente grand dégoût, نفرة *nèfret*, كراهة

[redacted]

mlet, تحاشی tèhachi, a., s.
- Frémir d' —, توی اولپرمک
i ulpermek, اورکمک eurkmek.
- Avoir en horreur, détester,
نفرة nèfrèt e, a-t., اکرنمک
rennek, t., ا اکراه استکراه ikrah,
istikrah e. — Atrocité, noirceur,
یارامزلق iaramazliq, t., بیوک
فساد buiuk fèçad, a-t. s.

Horrible, قورقنج qorqoundj,
t., هولناک hèvilnak, p., غایتده
مهیب ghaïèttè mèhib, هیبتلو hèi-
betlu, a-t., پک فنا pek fèna, adj.

Horriblement, d'une ma-
nière horrible, قورقنج ایله qor-
qoundj ilè, t., هیبت ایله hèïbet ilè,
a-t., پک فنا pek fèna, adv.

Hors, طشره tachra, دشاری
dichari, طشره‌ده tachrada, دشارده
dicharda, خارج kharidj, a., adv.
— Hors de la maison, اودن طشره
evden tachra; — de la ville, شهردن
طشره chehrden tachra, t., خارج
شهرده kharidji chèhèrdè. — Être
hors de soi, عقلی یرنده اولمامق
aqli ïerindè olmamaq; — il est hors
de lui, عقلی یرنده دکل aqli ïerindè
dèïl.

Hors, hormis, excepté, مکر
mèïèr, غیری ghaïri, adv.

Hors-d'œuvre, de table, مزه
mèzè, ترشی turchi, turchu, s. *Voy.*
Digression.

Hospice, pour les pauvres et les
étrangers, فقیرلر وغریبلر قوندرجق
قوناق faqirler vè gharibler qondura-
djaq qonaq, t., مسافرخانه muçafir
khanè, a-p.; — pour les malades,
بیمارخانه bimar khanè, s.

Hospitalier, مسافرالیجی mu-
çafir alidji, a-t., قونقجی qonouq-
tchi, t., مضیف mouzif, a., غریب
نواز gharib nuvaz, a-p., adj.

Hospitalité, قونقلق qonouqliq,
مسافرلک muçafirlik, مهمانلق
mihmanliq, usit. مهمانی mihmani,
مسافر المقلق muçafir almaqliq,
مهماندارلق mihmandarliq, غریب
پرورلک gharib perverlik, a-p-t., s.

Hostie, victime offerte en sa-
crifice, قربان qourban, t., ذبیحه
zèbihat, a., s.

Hostile, حربی harbi, a.,
دشمنی duchmèni, دشمنلو duchmen-
lu, p-t., عدوانی adouvani, a.,
دشمنه منسوب متعلق duchmènè
mensoub, mutèalliq, a-t., adj.

Hostilement, دشمن کبی duch-
men guibi, عداوت خصومت فساد
اوزره adavet, khouçoumet fèçad uz-
rè, a-t., حربا harben, a., adv.

Hostilité, دشمنلک duchmen-
lik, p-t., عداوت adavet, خصومت
khouçoumèt, a., s.

Hôte, qui reçoit chez lui un
ami, مکان قوناق صاحبی mèkian,
qonaq sahibi, او صاحبی ev sahibi;
— étranger, مسافر muçafir, a.;
— maître d'hôtellerie, قوناقجی
qonaqtchi, s.

Hôtel, قوناق qonaq, خان
khan, p-t.; — des monnaies,
ضربخانه zarbkhanè; — du grand

vizir, پاشا قپوسی *pacha qapouci*, t.;—de ville, شهراعیانلرینك قوناغی قپوسی *chehr aïanlèrinun qonaghi, qapouci*, a-t.; — hôtel ou maison consulaire, *Voy.* CONSULAT; — maître d' —, اوکعیاسی *eo kïah-ïaci*, s.

HÔTELIER, قوناقجی *qonaqtchi*, subst.

HÔTELLERIE, قوناجق یر *qona-djaq ïèr*, قوناق *qonaq*, t., منزل خانه *menzil khanè*, a-p., منزل *men-zil*, a., لوسداریا *losdaria*, i., s.

HÔTESSE, قوناق صاحبه سی *qo-naq sahibèci*, t-a., کدبا *kèdba*, کذبا *kezba*, p., s.

HOTTE, پوتو *poutou*, پوتی *pou-ty*, پوتن *poutoun*, کوفه *kufè*, s.

HOTTÉE, برپوتو طولوسی *bir pou-tou doloucy*, s.

HOTTEUR, اومزینه صرتنه پوتو کتورن *omouzinè, syrtyna poutou guèturen*, s.

HOUBLON, حمل *hymel*, a., ازیغ *azigh*, s.

HOUE, قازمه *qazma*, چپه چاپه *tchiapa*, t., مسحاة *mishat*, a., s. subst.

HOUER, قازمق *qazmaq*, چاپه لمق *tchiapalamaq*, v.

HOUILLE, طاش کومری *tach keumuri*, s.

HOUILLERIE, طاش کومری بولنه جق یر معدن *tach keumuri bolounadjaq ïèr, ma'dèn*, a-t., s.

HOULE, فورطنه دنصکره دکزده قالان طالغه لر *fortunaden son-izdè qalan dalghalar*, s.

HOULETTE, چوبان دکنکی *[...]ban dèïnègui*, تویاقه *toïaqa*,

HOULEUX, طالغه لو *dalgh[...]* موجلو *mevdjlu*, a-t., adj.

HOUPE, پسکل *puskul*, s.

HOUPELANDE, یپونجه *ïapoundja*, یغمورلق *ïaghmo[...]* subst.

HOURDER, ایله صوامق *topraq ilè sivamaq*, v.

HOURET, یرامزاوکوپکی *[...]na, ïaramaz âv keupègui*, s.

HOURI, حور *hour*, حوری [...] a., s.

HOURQUE, فلمنك کمیسی *bir djins filèmenk g[...]* subst.

HOURVARI, cri du c[...] qui rappelle ses chiens, [...] کوپلرینه چاغرمسی *avdji ke[...]rinè tchaghirmaci*; — gran[...] کورلتی *gueurultu*, [...]ورلدی *[...]ruldy*, s.

HOUSPILLER (fam.), اسبابندن چکمکله انجتمك *mesnëi esbabinden tchèkmè[...] djitmek*, v.

HOUSSARD, et HOUSAR[...] *qatana*, hong., s.

HOUSSE, sorte de co[...] de lit ou de sofa, ماقات [...] کبه *kïèbè*; — de cheval, [...] *tchul*, ایراورتیسی *eïèr urtu[...] ghachie*; — à la turque,

[redacted]

iapraq; — hongroise, یاپق *ïa-*
q, ïapyq, s.

Housser, توی سپرکه ایله تمیزلمك *tuï supurguè ilè tèmizlè-*
k, v.

Houssine, چبوجق *tchioubou-*
q, t., شاخ *chakh,* p., s.

Houssoir, توی سپرکه *tuï supur*
è, طوان سپرکه سی *tavan supur-*
èci, s.

Houx, صوساز اوتی *souçaz oty,*
دکنلو *dikenlu tefnè,* s.

Hoyau, ایکی یوزلو بالته *iki ïuz-*
balta, چاناللوقازمه چاپه *tchatal-*
qazmat, chapa, s.

Huche, خمیر تکنه سی *khamir tek-*
ni, اتمك تکنه سی *etmek teknè-*
تکنه *teknè,* s.

Huée, چاغرمه *tchaghyrma,* s.

Huer, سقلغله قوومق *syqlighilè*
omaq, t., مسخره ا *maskhara e,*
پوی پوی دیمك *pouï poüï dimek,*
rb.

Huguenotte, برجنس تنجره
r djins tendjèrè, s.

Huile, یاغ یغ *ïagh;* — d'olives,
زیت یاغ *zèit ïaghi,* زیتون یاغی
itoun ïaghi; — de noix, قوز یاغی
z ïaghi; — d'amandes, بادام
یاغ *badam,* vulg. *badem ïaghi;*
de lin, بزر یاغی *bèzèr ïaghi;*
de sésame, شرلغان یاغی *chir-*
han ïaghi, سمسم یاغی *simsim*
hi; — de rose, کل یاغی *gul ïa-*
; t., عطر *'atar,* a, s. — Verser de
uile sur....., یاغ قتمق دوکمك
ïagh qatmaq, deukmek; — accommoder à l' —, یاغله تربیه ا *ïaghilè*
terbiè e, v.

Huiler, frotter d'huile, یاغ سورمك *ïagh surmek,* یاغلمق *ïa-*
ghlamaq, v.

Huileux, یاغلو *ïaghlu,* adj.

Huilier, vendeur ou faiseur d'huile, یاغجی *ïaghdji;* — vase à mettre l'huile, یاغ قابی *ïagh qabi,*
یاغلك *ïaghlik,* s.

Huis (vieux mot), porte, قپو
qapou, s. — A huis clos, قپانمش قپو ایله اوله رق *qapanmich qapou*
ilè, olaraq.

Huissier, محضر *muhzyr,* a.,
چاوش *tchavouch;* — du tribunal,
محکمه چاوشی *mehkèmè tcha-*
vouchou; — à la chaîne, زنجیرلو
چاوش *zindjirlu tchavouch,* s.

Huit, سکز *sèguiz,* t., ثمان *sè-*
manè, a., adj. numér.

Huitain, سکز بیتلو قصیده *sèguiz*
bèitlu qacidè, t-a., s.

Huitaine, سکز کونلك *sèguiz*
gunluk, سکز کون قدر مدتی وقتی *sè-*
guiz gun qadar, mudetti, vaqty, s.

Huitième, سکزنجی *sèguizin-*
dji, t., ثامن *samin,* a., nomb. ord.

Huitième partie, ثمن *sumn;*
— huitième ciel, چرخ ثمانی *tcher-*
khi sèmani, p-a., s.

Huitièmement, سکزنجی ایله
sèguizindjè ilè, سکزنجی کرّه ایله
sèguizindj kerrè ilè, t., ثامنا *samina,*
a., adv.

Huitre, استردیا *istridia, estè-rèdia*, g., s.

Humain, qui concerne l'homme, ادمی *adèmi*, t., انسانی *inçani*, بشری *bèchèri*, a.; — le genre —, نوع انسان بشر *nèvi' insan, bècher;* — sensible à la pitié, انسانیتلو *insanïietlu*, مروتلو *muruvvetlu*, a-t., طتلو دللو *tatlu dilu*, adj.

Humains, les hommes, ادملر *ademler*, t. ادمیان *adèmian*, p-t., ناس *nas*, انام *anam*, بشر *bècher*, a., بنی ادم *bèni adem*, a-t. s.

Humainement, ادمیانه *ademïanè*, t-p., انسانیت اوزره *inçanïiet uzrè*, مروتله *muruvvetilè*, a-t., adv.

Humaniser, ادبلمك *èdèblèmèk*, ادب اوکرتمك *èdeb eugretmek*, تادیب ا *tèèdib e*, a-t., v. — S'humaniser, ادبلنمك *èdeblenmek*, a-t., یاواشلنمق *ïavachlanmaq*, v.

Humaniste, اوقومش ادم *oqoumuch adem*, s.

Humanité, nature humaine, ادملك *ademlik*, ادمیت *ademïiet*, انسانیت *inçanïiet*, بشریة *bèchèrïiet;* — bonté, douceur, مروت *muruvvet*, ادب *èdeb*, a., ملایملك *mulaïmlik*, a-t., ملایمت *mulaïèmet*, ملاطفت *mulatafet*, لطف *loutf*, a., s.

Humanités, ادب *èdeb*, اداب *adab*, a., s.

Humble, qui a de l'humilité, الچق کوکللو *altchiaq gueun-* ... مظلوم *mazloum*, متواضع *mutèo* ... — modeste, ادبلو *èdeblu*, اوصلو *ouslou*, t.; — soumis, ... *mouti'*, a., adj.

Humblement, ... کوکل ایله *altckaq gueun-ul ilè*, t., ... ع ایله *tèvazou ilè*, a-t., adv.

Humectant, اصلادان *ysla-* ... t., مبل *mubill*, مرطب *mura-* ... a., adj.

Humecter, نملمك *nemlè-* ... اصلاتمق *yslatmaq*, یاش ا *ïac-* ... t., ترطیب ا *tertib e*, a-t. — S'humecter, اصلانمق *yslanmaq* ... یاش او *nem, ïach ol*, نملنمك ... *lenmek*, v.

Humer, صورمق *sormaq* ... جرع ا *djer' e*, صوره ایچمك ... *sora sora itchmek*, سوکورمك ... *urmek*, v.

Humeur, substance fluide ... corps organisé, یاش *ïach*, ق ... *ïachliq;* — les humeurs du c... اخلاط *akhlat*, a.; — mauvaises ... positions d'esprit, تاسه *taça*, ... تاسه *tassa*, t., غصه *ghoussa*, ... *elem*, a.; — humeur noire, ... *qara sevda;* — bile, صفرا *safr-* ... bonne humeur, کیف *kèïf*, ... — De bonne humeur, کیفلو *k-* ... a-t., adj.

Humide, یاش *ïach*, نم ... نملو *nemlu*, نمناك *nemnak*, ... *nemguin*, صولو *soulu*, t., ... *ratib*, a., adj. — Rendre hum... نملتمك *nemletmek*, v.

MENT, dans un lieu نمناك نملو يردر *nem-ïèrindè*, adv.

TÉ, ياشلق *ïachliq*, نم *nemlik*, t., رطوبة *rou-*, نمناكلك *nemnaklik*,

ANT, تحقير ايدن *tah-*
حقارت رذالة وير *haqa-t viren*, a-t., adj. —
miliante, اوتاندرجق *uradjaq nesnè*, s.

É, الچقلنمش *altchiaq-*
رسواى اولمش *rousvaï ol-*
متواضع *mutèvazi'*, a.,
دولتد *devletten duchkun*,

ATION, action de s'hu-
تضر *tèzarrou'*, a.; — ac-
aquelle on est humilié,
rousvaïlik, رذالة *rèzalet*,
اعتباردن *i'tibarden duch-*
t., s.

IER, الچقلمق *altchaqla-*
خو اندرمك *khorlamaq*,
t., تحقير حقارت ا *tah-*
et e, a-t., رسواى ا *rous-*
humilier, تضرّع تواضع ا
tèvazou' e, a-t., الچق
كوكللولك ا *altchaq gueu-guèustermek*, v.

ITÉ, الچق كوكللولك
eun-ulhulik, t., تواضع
خشوع ضراعت *zara'at*,
a., s.

RAL, اخلاطه منسوب *akhlatè mensoub*, اخلاطى *akhlati*, a., adj.

HUMORISTE, تاسه‌لو *tassalu*, يكاز *ïan-az*, تتيز *titiz*, طارلغان *darlighan*, adj.

HUNE, كمى چناغى *guèmi tchanaghi*, كمى دولكى *guèmi dulègui*, دولك *dulek*, s.

HUNIER, mât qui porte la hune, كمى دولكينك دركى *guèmi duleguinun dirègui*; — la voile du mât de hune, دولك يلكنى *dulek ïelkèni*, s.

HUPPE, oiseau, هدهد *hudhud*, پوبش *poubech*, پوپش *poupech*; — touffe de plumes qui est sur la tête d'un oiseau, ابك ايبك *ibik*, subst.

HUPPÉ, ابكلو *ibiklu*, adj.

HURE, tête de sanglier, يبان طوكزك باشى *ïaban don-uzun bachi*; — tête de quelque poisson, بعض بالقلرك باشى *ba'azi baliqlèrun bachi*, s.

HURLEMENT, ايت اونى *it euni*, باغرش *baghyrich*, غريو *ghirio*, مرلدى *myryldi*, s.

HURLER, اولمق *ouloumaq*, *ouloumaq*, سزلامق سزلمق *syzlamaq*, مرلدمق مرلدامق *myryldamaq*, verb.

HUSSARD, *Voy.* HOUSSARD.

HUTTE, قالبه *qalyba*, قالوه *qalyvè*, كلبه *kulbè*, اوبا اوبه *oba*, s.

SE HUTTER, قالبه ياپمق وايچنده اوتورمق *qalyba ïapmaq vè itchindè otourmaq*, v.

Hyacinthe, fleur, سنبل *sumbul*, a.; — pierre précieuse, كوك ياقوت *gueuk ïaqout*, ابرود *abroud*, a., اسپانجونی *esmandjouni*, a-p., subst.

Hydraulique, سوترازولق *soutèrazouliq*, t., صوترازولق صنعتی *soutèrazouliq syn'ati*, t-a., s.

Hydre, serpent d'eau, صو يلانی *sou iylani*, يوزكوچ يلانی *ïuz gutch iylani*; — serpent fabuleux à cent têtes, معلوم الاسم معدوم الجنس اولان يوزباشلو يلان *ma'loum ul-ism ma'adoum ul-djins olan ïuzbachlu iylan*, a-t. s.

Hydrocèle, طشاقده صو اجتماعسی *tachaqta sou idjtima'ci*, a-t., s.

Hydrocéphale, باشده صو اجتماعسی *bachta sou idjtima'ci*, a-t., s.

Hydrogène, صو اصلی *sou asli*, a-t., s.

Hydrographe, آب شناس *ab chinas*, p., s.

Hydrographie, description des mers, دكزلرك وصف و بيانی *dèn-izlèrun vasf u bëiani*; — art de la navigation, كميجيلك صنعتی معرفتی *guèmidjilik syn'ati, marifèti*, t-a., s.

Hydromel, بال صويی *bal souï* بال صو *bal sou*, t., ماالعسل *ma'ul-acel*, a., s.

Hydrophobe, صودن قورقاق *soudan qorqaq*, قودوز قودرمش كمسنه *qoudouz qoudourmich kimesnè*, a.

Hydrophobie, ونفرتی *nèfrèti*, a-t., قودوزلق *qoud*

subst.

Hydropique, استسقالو *i lu*, a-t., مستسقی *mustesqy*,

Hydropysie, استسقا *is* حبن *haben*, a., s.

Hygromètre, وبتنمی دلالت ايدن الت *hava routo dèlalet iden alet*, رطوبتنما *r bet numa*, a-p., s.

Hyène, *Voy.* **Hiène**.

Hymen ou **Hyménée**, **Mariage**.

Hymne, الهی *ilahi*, ه *hiïè*, الاهيلر *ilahiïèler*, ات *tesbihat*, a-t., s.

Hyperbole, مبالغه *mub* اطرا *ytra*, a., s. — User d' bole, مبالغه ا *mubalagha e* verb.

Hyperbolique, رتمش *bartmich*, مبالغه *mubalagh* — Parole —, chose —, ی سوز نسنه *qabartmich seuz*, subst.

Hyperboliquement, اطرا ايله *mubalagha, itra i* adverb.

Hypercritique, طعن ايديجی *ifrat ilè ta'n idid* subst.

Hypocauste, موبه *qych evi*, t., خانه *khanè*, p., s. (قيش اوی)

Hypocondres, بوكر بوش بوكر *boch beuïur*, s.

Hypocondriaque, سودالو *sèv-*
i, a-t., کندینی هر زمان خسته
guendini her zèman khasta
ur, adj.

Hypocras, بهارلو شراب *bahar-charab*, a-t., s.

Hypocrisie, منافقلق *muna-lyq*, a-t., ایکی یوزلولک *iki ïuz-lik*, t., ریا *ria*, a., s.

Hypocrite, مرایی *muraï*, *mu-ii*, a., ایکی یوزلو *iki ïuzlu*, t., منافق *munafiq*, a., ریاکار *riakiar*, p., s. et adj.

Hypothèque, رهین *rèhin*, a., طو *toutou*, الیقومقلق *alyqomaqliq*, ubst.

Hypothèqué, رهینه ویرلمش *rèhinè virilmich*, a-t., الیقونلمش *alyqonilmich*, t., مرتهن *murtèhin*, a., adj.

Hypothèquer, طوتویه رهینه قومق *toutouïè rèhinè qomaq*, v.

Hypothèse, فرض اتمکلک *farz itmeklik*, a-t., قیاس *qïas*, a., s.

Hypotèthique, قیاس اوزره *qïas usrè*, قیاسجه *qïasdjè*, a-t., adject.

Hypothètiquement, فرضا *far-za*, فرصا *farzen*, a., adv.

Hyrcanie, طبرستان *tabaristan*, pays d'Asie.

Hysope, زوفی زوفا *zoufa*, زوفا اوتی *zoufa oti*; — des jardins, اپار *ipar*, s.

I.

Iatrique, علم طبه منسوب دایر *...mi tibbè mensoub, daïr*, a-t., adj.

Icarie, île de l'Archipel, قوز اطه‌سی *qoz adaci*.

Ichneumon, نمس *nims*, a., s.

Ichnographie, بر بنانک رسمی *...r binanun resmi*, a-t., s.

Ictyophage, بالقجی *baliq ...dji*, s.

Ici, sans mouvement, بونده *...unda*, شونده *chounda*, بوارادە *...u arada*, vulg. بورادە *bourada*, بوراجقده *bouradjiqta*, بو یرده *bou ...è*; — avec mouvement, بورایه *...raïa*; — d'ici, بوندن *boundan*, بو یردن *bou ïèrden*, بوارادن *bou aradan*, vulg. *bouradan*, adv. — Il est ici, بونده در *bounda dur*. — Viens ici, کل بورایه *guel bouraïa*, بورایه کل *bouraïa guel*. — Jusqu'ici, بورایه دک *bouraïadek*.

Iconium, ville de la Natolie, قونیه *qoniu*.

Iconoclaste, پت صورتلری برباد ایدیجی *pout souretlèri ber-bat ididji*, هادم صورتلر *hadimi sou-retler*, s.

Iconographie, بنای قدیم و صورتلربنک بیانی وصفی *binaï qa-dim vè souretlèrinun bèiani, vasfi*, a-t., s.

Ida, montagne de l'île de Crète, جبل ايدا *djèbèli ida.*

Idéal, فكرة تصوّرة مبنى *fikrè, tèçavvurè mebni*, خيالى *khaïali*, شكلى *chèkèlli*, a., اصلى يوقدن *asli ïoqtan*, a-t., adj.

Idée, notion que l'esprit se fait d'une chose, شكل *chèkl, chèkil*, فكر *fikr*, تصوّر *tèçavvur*, ضمن *zimn*, a., عقل كسمكلك *aql kesmeklik*, a-t., s. — Se former une idée, فكر تصوّر ا *fikr, tèçavvur e*, عقل كسمك *aql kesmek*, v. — Opinion, صانو *sanou*, قياس *qyas*, ظنّ *zann*, a.; — vision, خيال *khaïal*; — pure vision, خام خيال *khami khaïal*, a., صايقلمقلق *saïqlamaqliq*, t., s.

Identifier, يكسان ا *ïèksan e*, p-t., v.

Identique, بر *bir*, t., يكسان *ïèksan*, p., adj.

Identité, يكسانلق *ïèksanliq*, p-t., برلك *birlik*, t., مطابقة *mutabaqat*, a., s.

Idiôme, دل *dil*, لسان *liçan*, لغة *loghat*, a., s.

Idiot, جاهل *djahil*, امّى *ummi*, a., نادان *nadan*, p., بون *beun*, ابله *eblèh*, s.

Idiotisme, بر دله مخصوص كلام *bir dilè makhsous kèlam*, s.

Idolâtre, پتپرست *poutpèrest*, پته طاپیجی *poutè tapidji*, p-t., subst.

Idolâtrer, adorer des idoles, پتپرستلك ا *qoutpèrestlik e*, پته طاپمق *poutè tapmaq*; — passionnément, باده سومك *sevmek*, عاشق ديوانه او *ach vanè ol*, a-p-t., v.

Idolâtrie, ت پرستلك *pèrestlik*, p-t., s.

Idole, پت *pout*, p-t., م *nam*, a., s. — Adorer les — Idolâtrer.

Idumée, pays de l'an Syrie, اذوم *izum*, s.

Idylle, كوچك قصيده *k qacidè*, p-a., s.

Ièble, *Voy.* Hièble.

If, ق بورسوق بورسق *bourçouq*, s.

Ignare, علمسز *ylmsy* اوقومامش *oqoumamich*, t., ز *ma'rifetsiz*, a-t., جاهل *djal* adject.

Igné, اتشلو *atechlu*, p-t منسوب *atèchè mensoub*, p اتشى *atèchi*, p-t., adj.

Ignicole, اتشپرست *at rest*, p., s. *Voy.* Mage.

Ignition, دمر قزرمقلغى *atechlè dèmir qyzarmaqlighi*,

Ignoble, چويراد چويرات *rat*, t., اصلسز دنى كمسنه *a dèni kimesnè*, a-t., حقير ارذل *erzel*, a., adj.

Ignoblement, چويراتلغله *ratlighylè*, رذالت ايله *rèzai* a-t., adv.

Ignominie, رسوايلق *rou* رسوايى *rousvaï*, عيبلك *aïbli*

[redacted]

, a., عرض نقصانلغی *irz*
ii, a–t., s.

INIEUSEMENT, رسوایلغله
ylè, a-t., adv.

NIEUX, رسوایلو *rousvaïlu*,
, a–t., adj.

AMMENT, بلمزلــک
نا جاهللق *bilmezlik*, *dja-*
anliq ilè, adv.

ANCE, بلمزلك *bilmezlik*,
djahilliq, a-t., نادانلق
p–t., علمسزلك *ylmsyz-*
— état d' —, جاهلیت
a., s. — Par —, بلمزلکله
ilè, t., خطا ایله *khata ilè*,
sehven, a., adv. — Fein-
بلمزلك صاتمق *bilmez-*
, بلمزلکدن کلمك *bil-*
guelmek, t., تجاهل *tè-*
— pêcher par igno-
بلمزلکله خط *bilmezliguilè*
-t., v.

NT, qui est sans étude,
r, جاهل *djahil*, a., نادان
, معرفتسز *ma'rifetsyz*,
syz, بلمز *bilmez*, a-t.,
, t.; — qui ignore une
بلمیین *bimëien*, بی خبر *bi*
dj. — Dans l'ignorance
بلمزایکن *bilmez iken*; —
orant de ce qui se passe,
ماجری دن *madjèraden*
ioq.

, بلنمیش *bilinmèmich*,
medjhoul, a., نامعلوم
, p-a., بلورسز *bilursyz*,

IGNORER, بلمهمك *bilmèmek*, خبری اولمهمق *khabèri olmamaq*, بی خبر او *bi khaber ol*, v.

IL, اول *ol*, او *o*, t.; ce pronom s'exprime rarement en turc. — Il aime, سور *sèver*; — il écrit, یازار *iazar*; — il y a, واردر *vardur*.

ILE, اطه اده ادا *ada*, t., جزیره *djèzirè*, a., s.

ILES, t. d'anatom., les os des iles, قالچه کمیکلری *qaltcha guèmiklèri*, s.

ILLÉGAL, ناحق *nahaqq*, p-a., خلاف شرع *khilafi chèr'i*, a., adj.

ILLÉGALITÉ, خلاف شرع اولان نسنه حرکت *khilafi chèr'i olan nesnè*, *harèket*, a-t., s.

ILLÉGITIME, شرعی اولمیان *chèr'i olmaïan*, a-t., حرام *haram*, a., adj. — Fils —, حرامزاده *haramzadè*, a-p., ولد زنا *vèlèdi zina*, a., بد اصل *bed asl*, a-p., s.

ILLÉGITIMEMENT, خلاف شرع ایله *khilafi chèri' ilè*, ناحق یره *nahaq ïèré*, a-t., adv.

ILLÉGITIMITÉ, خلاف شرع اولان نسنه *khilafi chèri' olan nesnè*, a-t., s.

ILLICITE, جایز اولمیان *djaïz olmaïan*, a-t., حرام *haram*, a., یصاق *ïassaq*, t., غیر جایز *ghaïr djaïz*, a., نا معقول *na ma'qoul*, p-a., adject.

ILLICITEMENT, حرام یره *haram ïèrè*, a-t., نا حق یره *na haqq ïère*,

نامقوللغيله *na ma'qoullyghylè*, a-p-t., adverb.

Illimité, نامحدود *namahdoud*, a-p., adj.

Illisible, اوقنمز *oqounmaz*, adj.

Illuminateur (mot nouv.), دونانمه كونلرنده قنديللر ياقتران *donanma gunlerindè qandiller ïaqtıran*, نور بخش انظار *nour bakchi enzar*, a-p., s.

Illuminatif, نور ويريجى *nour viridji*, a-t., نوربخش *nour bakhch*, a-p., adj.

Illumination, action d'illuminer, تنوير *tenvir*, a.; — lumière disposée pour une fête, دونانمه قنديللرى *donanma qandilleri*, شنلك ايدنلغى *chenlik aïdynlighi*, subst.

Illuminé, éclairé, نورلنمش *nourlanmich*, نورلو *nourlu*, ايدنلو *aïdynly*, t., منوّر *munèvver*, منير *munir*, a.; — en parlant d'un esprit, منوّر القلب *munèvver ul-qalb*, a., روشن ضمير *rouchen zamir*, p-a., adject.

Illuminé, visionnaire, مجنون *mèdjnoun*, مخبّل *moukhabbel*, a., subst.

Illuminer, éclairer, ايدنلق ويرمك *aïdynliq e, virmek*, نورلندرمق *nourlandurmaq*, t., تنوير انارة منوّر *tenvir, inarè, munèvver e*, a-t.; — faire une illumination, دونانمه كونلرنده قنديللر ياقمق *donanma gunlerindè qandiller ïaqmaq*;

— l'esprit, ضميرى منوّر ا *bi, zamiri munèvver e, a-t.,*

Illusion, fantôme qui l'imagination, خيال *khai* رنك *renk*, p.; — erreur, *ïan-lich*, a., s. — Faire i aux yeux, باكلش كورنمك *gueuzlèrè ïanlich gueurunme*

Illusoire, captieux, ن *lan*, الدايجى *aldaïdji*, t.; - effet, باطل *batil*, بطال *batta batal*, a., adj.

Illusoirement, ش ايله *ïan-lich ilè*, تلبيس ايله *telk* a-t., adv.

Illustration, خاندك *bir khanèdam* شانى شهرتى *ni, cheuhreti*, s.

Illustre, شهرتلو *cheu* a-t., مشهور *mèchour*, a., مدار *dar*, p., بللو باشلو *bellu bach* très-illustre, عزتلو *izzetlu*, *rifa'tlu*, a-t., adj. — Ses il ancêtres, اجداد عظاملرى *i'zamlèri*, a-t., s.

Illustré, مشهور *mechhu* شهرت بولمش *cheuhret bou* a-t., نامدار اولمش *namdar o* p-t., adj.

Illustrer, ويرمك *cheuhret virmek*, a-t. — S'ill اشتهار شهرت بولمق *ic cheuhret boulmaq*, a-t., v.

Illustrissime, très-il *Voy.* Illustre.

Illyrie, Esclavonie, ن

...din vilaïèti, حرواث
...at memlèkèti, s.
...présentation de pein-
...lpture, etc., صورت
...ö tasvir, a.; — sculp-
... يونلمش iönylmych sou-
... idée que l'esprit se
... chose, تصوّر tèçavvur;
..., métaphore, تمثيل
...
... صورت صاتيجي sou-
...-t., s.
...BLE, متصوّر mutèçavvir,
... تصوّر ايدجك tèçavvur
...unadjaq, a-t., adj.
...IRE, خياللنمش khaïal-
... خياللّ khaïallu, a-t.,

...TIF, qui imagine,
...ali, وهمي vèhimi, واهم
qui invente aisément,
... ايجا idjad ididji, a-t.,

...TION, faculté d'imagi-
...vèhm, توهّم tèvèhhum,
...qouvvèti khaïal; — fa-
...nter, قوّت ايجاد qouv-
... ايجاد قوّتي idjad qouv-
...ention, ايجاد idjad; —
... zann, فكر fikr; —
l'esprit se forme d'une
... tèçavvur, a.; — fausse
...n, خيال khaïal, a-t., s.
...ATIVE, قوّة خيال واهمة
... khaïal, vahimet, vehm,
...quvvèti mutèkhaïilè, ou

simpl. متخيّلة mutèkhaïilè, a., s.

Imaginer, خياللنمق khaïallan-maq, t., فكر ا fikr e, قياس ا qias e, a-t.; — inventer, بولمق boul-maq, t., ايجاد ا idjad e. — S'imaginer, se figurer, خياللنمق khaïal-lanmaq, a-t., سزمك sèzmek, t., تصوّر ا tèçavvur e, خيال وهم ا kha-ïal, vehm e, احتمال ويرمك ihti-mal virmek, a-t., صانمق sanmaq, t., ظنّ ا zann e, a-t., v.

Imbécile, بودالا boudala, t., احمق ahmaq, p., ابله èblèh, بون beun, adj.

Imbécilité, بودالالق boudala-liq, بونلق beunliq, t., احمقلق ah-maqliq, p-t., s.

Imberbe, صقالسز saqalsyz, امرد emred, a., كوسه kiöucè, p-t., adject.

Imbiber, اصلاتمق islatmaq, ايچورمك itchurmek. — S'imbiber, اصلانمق islanmaq, صويي كنديه چكمك souïi guendiïè tchek-mek, v.

Imbibition, شرب churb, تشراب tèchrab, a., s.

Imbu, الزام اولنمش ilzam oloun-mych, a-t., adj.

Imitable, اويجق ouïadjaq, t., تقليد اولنجق taqlid oulounadjaq, تقليدي ممكن قابل taqlidi mumkin, qabil, a-t., adj.

Imitateur, اويجي ouïydji, t., مقتدي mouqtèdi, تقليدجي taq-liddji, a-t., مقلد mouqallid, a.; —

ridicule, تقليد ايديجى *taqlid idi-dji*, a-t., s.

Imitation, action d'imiter, اويمقلق *ouïmaqliq*, اوكنش *euguïu-nich*, t., اقتدا *iqtida*, تقليد *taqlid*; —.copie, صورت *souret*, a., s.

Imiter, prendre pour modèle, اويمق *ouïmaq*, اقتدا موافقت متابعت ا *yqtida, muvafeqat, mu-tabè'at e*; — contrefaire, اويكنمك *euguïunmek*, ياكسلمق *ïan-sylmaq*, t., تقليد ا *taqlid e*, a-t., v. *Voy.* Copier.

Immaculé, لكه‌سز *lèkèsiz*, t., طاهر الثياب *tahir us-siab*, a., پاك دامن *pak damen*, منزه *mu-nèzzèh*, a., پاك *pak*, p., adj.

Immanquable, بللو *bellu*, t., شبهه‌سز *chubhèsiz*, a-t., مقرر *mou-qarrer*, a., adj.

Immanquablement, وجه مقرر اوزره *vèdjhi mouqarrer uzrè*, a-t., adverb.

Immatériel, وجودى ذاتى قالبى اولميان *vudjoudi, zati, qalèbi olmaïan*, هيولانى دكل *hèïoulani dèïil*, a-t., غير هيولانى *ghaïr hèïoulani*, a., adj.

Immatricule, بر اسمى انا دفترينه يازمسى قيد ايتمسى *bir ismi ana deftèrinè ïazmaci, qaïd ètmèci*, s.

Immatriculer, بر اسمى انا دفترينه باش دفترينه يازمق قيد ا *bir ismi ana deftèrinè, bach deftèrinè ïazmaq, qaïd e*, v.

Immédiat, qui touch[e] diatement, اولشق *oulach[...]* *tchiatyq*; — sans inter[...] القسز اك يقين *en-ïaqyn*, [...]*syz*, t., ملاصق *mulaciq*, [...] اوزره *ittiçal uzrè*, a-t., Être —, صرالنمق *syrala[...]* پيوسته او *pèïvestè ol*, p-t.,

Immédiatement, d'[...] nière immédiate, اوزره [...] *uzrè*, t., پيوسته *pèïvestè*, [...] *mouqtèrin*; — aussitôt a[...] continent après, فى الحال [...] على الفور *alel-fevr*, a., [...] *ol sa'at*, a-t., اولدم *olden[...]*

Immémorial, يادسز *ïad[...]* بلا ياد *bila ïad*, بلا ذكر *bi[...]* خاطردن بيرون طشره [...] *biroun, tachra*, adj. — I[...] immémorial, [...]ان اوايلدن *èvaïlden*, a-t., adv.

Immense, [...]حددن طشره *tachra* a-t., اولچيسز *eultch[...]* حدسز, نهايتسز *nihaïetsiz*, حسابسز *hyssabsyz*, a-t.,

Immensément, سزلكله *syzliguilè*, a-t., adv.

Immensité, چيسزلك *tchusuzluk*, t., نهايتسزلك [...] *syzlik*, حدسزلك *h[...]* حسابسزلك *hissabsyzlik*,

Immersion, طالش *d[...]* غوط *ghout*, غوطه *ghouta*, a., s.

Immeubles, عقارات [...] املاك *emlak*, a., s.

Imminent, قريب *qari[b]*

قریب اولار *qarib olan*,
nger, یقین قریب اولان
qin, qarib olan moukha-
s.

CER, قارشمق *qarich-*
اخطلاط مخالطت *ikh-*
halatat e, خلط ا *khalt e*,
uirichmek, ماینه کیرمك
irmek, a-t., v.

RICORDIEUX, مرحمتسز
yz, a-t., بی مرحمت *bi*
, بی رحم و بی امان *bi*
i aman, a-t., adj.

LE, حرکتسز *harèketsyz*,
د *tèprenmez*, t., بلا
ila harèket, a., adj.

LITÉ, حرکتسزلك *harè-*
a-t., دپرنمزلك *tèpren-*

ÉRÉ, اورانسز *oransyz*,
'tidalsyz, a-t., adj.

ÉRÉMENT, اورانسزلکله
uilè, انصافسزلکله *insaf-*
انصافسز *insafsyz*,
اعتد *i'tidalsyzliguilè*, a-t.,

ESTE, ادبسز *èdebsyz*, a-t.,
syz, ارکانسز *erkansyz*, t.,
yz, a-t., بی ادب *bi èdeb*,

ESTEMENT, ادبسزلکله
ilè, عارسز ادبسز *èdebsiz*,
ترك ادب *terki èdeb ilè*,

ESTIE, ادبسزلك *èdeb-*
t., دکسزلك *dèn-syzlik*,

IMMOLATION, قربان *qourban*, ذبح *zèbh*, فدا *fida*, قربان کسمکلکی *qourban kesmèkligui*, a-t., s.

IMMOLER, قربان فدا ذبح ا *qourban, fèda, zebh e*, a-t., قربان کسمك *qourban kesmek*. — S'immoler, کندوبی کندوسنی فدا ا قربان ا *guenduïi, guinducini fida e*; *qourban e*, a-t., v.

IMMONDE, ناپاك *napak*, p., مردار *mourdar*, a., نجاستلو *nèdjacetlu*, نجس *nèdjis*, a., adj.

IMMONDICES, مردارلق *mourdarliq*, کیرلك *kirlik*, t., نجاست *nèdjacet*, a., s.

IMMORAL, ادبه مغایر *èdèbè moughaïr*, ادبسز *èdebsiz*, a-t., adj.

IMMORALITÉ, ادبسزلك *èdebsizlik*, a-t., فحش *fahch*, a., s.

IMMORTALISER, لایموت ا *laïèmout e*, حیات ابدی ویرمك *haïati èbèdi virmek*; — la mémoire, ذکری یادی ابدی ا *zikri, ïadi èbèdi e*. — S'immortaliser, حیات باقی شهرت ابدی بولمق باقی او *haïati baqi, cheuhrèti èbèdi boulmaq, baqi ol*, بی زوال او *bi zèval ol*, بی زوللق بولمق *bi zèvalliq boulmaq*, a-t., v.

IMMORTALITÉ, qualité de ce qui est immortel, اولمهملك *eulmèmeklik*, اولمزلك *eulmezlik*, اولمهمه *eulmèmè*, لایموتلك *laïèmoutlik*; — de l'ame, جان اولمهمسی لایموتلکی *djan eulmèmèci*, *laïèmoutligui*, a-p-t.; — vie éternelle, حیات باقی ابدی *haïati*

baqi, *èbèdi*, a., زندكانى بى زوال *zendèguiani bi zaval*, s.

Immortel, اولمز *eulmez*, t., لايموت *laïèmout*, باقى *baqi*, لايزال *laïèzal*, بى زوال *bi zèval*, a., adject.

Immortification, صفاپرستلكى *safapèrestligui*, a-p-t., s.

Immuable, دكشمز *dèguichmez*, دكشلمز *dèguichilmez*, تغيّر بولمز *tèghaïiur boulmaz*, a-t., لايتغيّر *laïu-tèghaïir*, a., adj.

Immuablement, تغيّرسزلكله *tè-ghaïiursyzliguilè*, a-t., adv.

Immunité, معافلق *mou'afliq*, مسلملك *musèllemlik*, a-t., سربستلك *serbestlik*, ازادلق *azad-liq*, p-t., s.

Immutabilité, تغيّرسزلك *tè-ghaïiursyzlik*, a-t., عدم تغيّر *'adumi tèghaïiur*, ثبات *cèbat*, a., s.

Impair, چفت اولميان *tchift olmaïan*; — opposé à pair, تك *tek*, t., فرد *ferd*, a., adj.

Impalpable, طوقنلمز *doqounyl-maz*, ياپشلمز *ïapichilmaz*, ال دكمز *el dègmez*, adj.

Impardonnable, عفوه مغفرته لايق اولميان *afvè*, *maghfirètè laïq olmaïan*, عفو اولنميه جق *afv oloun-maïadjaq*, عفو اولنماز *afv olounmaz*, adject.

Imparfait, كمالسز *kèmalsyz*, a-t., غيركامل *ghaïr kiamil*, a., ناتمام *na tèmam*, p-a., ناقص *na-qys*, a., adj.

Imparfaitement, كمالسزلكله *kèmalsyzliguilè*, كمالسز *kèmalsyz*, ناتماملكله *natèmamliguilè*, p-a-t., adverb.

Impartial, بى طرف *bi taraf*, a., طرفكير اولميان *tarafguir olma-ïan*, a-p-t., adj.

Impartialité, بى طرفلق *bi tarafliq*, بى طرفدارى *bi tarafdari*, a-p-t., s.

Impassibilité, دويمزلق *dou-ïmazliq*, t., حسّسزلق *hissyzliq*, a-t., subst.

Impassible, دويمز *douïmaz*, t., حسّسز *hissyz*, t., لايدرك *la ïou-drak*, a., المسز *èlemsyz*, a-t., adj.

Impatiemment, صبرسز *sabyr-syz*, صبرسزلكله *sabyrsyzliguilè*, a-t., adv.

Impatience, صبرسزلك *sabyr-syzlik*, تحمّلسزلك *tèhammulsyz-lik*, a-t., حسرت *hasret*, a., s.

Impatient, صبرسز *sabyrsyz*, a-t., بى صبر *bi saber*, a., تحمّلسز *tèhammulsyz*, a-t., adj.

Impatienter, صبرسزا *sabyr-syz e*, صبردن چقارمق *sabyrden tchiqarmaq*, a-t., انجتمك *indjit-mek*. — S'impatienter, صبرسز او *sabyrsyz ol*, a-t., انجنمك *indjin-mek*, v.

s'Impatroniser, تملّكه *tè-melluk e*, مالك او *malik ol*, تصرّفه *tèçarruf e*, a-t., v.

Impayable, قيمتى يوق *qymèti ïoq*, adj.

Impeccabilité, كناه اتمزلك *gunah etmezlik*, p-t., يانكلمزلق *ïan-ilmazliq*, s.

Impeccable, خطا كناه اتمز *khata, gunah etmez*, a-p-t., ياكلمز *ïan-ilmaz*, ياكلميان *ïan-ilmaïan*, adj.

Impénétrable, متاثر اولميان *mutéessir olmaïan*, تاثير اولنماز *tèecir olounmaz*, a-t., كچلمز *guètchilmez*, adj. — Homme —, اكلشلمز آدم *an-lachilmaz adem*, s.

Impénitence, توبه‌سزلك *teubèsyzlik*, a-t., s.

Impénitent, توبه‌سز *teubèsyz*, a-t., adj.

Impératif, impérieux, عنفى *unfi*, عنيف *anif*, a., adj.

Impératif, mode du verbe, امر *emr*, امر حاضر *emri hazir*, a., subst.

Impérativement, امر ايله *emr ilè*, عنف ايله *unf ilè*, a-t., حاكمانه *hakimanè*, حكمله *hukmilè*, a-p., adverb.

Impératrice, ملكه *mèlikè*, ايمپراطوريچه *impèratoritcha*, پادشاهك خاتونى *padichahun khatouni*; — de Russie, چاساريچه *tchiaçaritcha*; — sultane-mère, والده سلطان *validè soultan*, s.

Imperceptible, كورنمز *gueurunmez*, t., لا يدرك *la ïudrek*, a., adject.

Imperdable, غايب اولنماز *ghaïb olounmaz*, a-t., adj.

Imperfection, كمالسزلك *kèmalsyzlik*, a-t., نقيصه *naqysset*, نقص *naqs*, عيب *aïb*, تقصير *taqsir*, a., s.

Impérial, پادشاهى *padichahi*, شاهى *chahi*, a., پادشاهانه *padichahanè*, سلطانى *soultani*, خاقانى *khaqani*, قيصرى *qaïssari*, a., همايون *humaïoun*, p., adj. — Lettre impériale, نامهٔ همايون *namèi humaïoun*, s.

Impériale, d'un carrosse, قوچى هنطوا وستى *qoutchi, hintoo ustu*, s.

Impériaux, نمچه ايمپراطورينك سالطاتلرى عسكرى *nemtchè impèratorinun saltatlari, askèri*, s. pl.

Impérieusement, غرور تكبرلك طفره ايله *ghourour, tèkebburlik, tafra ilè*, حكم ايله *hukm ilè*, a-t., adverb.

Impérieux, متكبر *mutèkebbir*, مغرور *maghrour*, عنفى *unfi*, a., adj.

Impérissable, ضايع اولماز *zaï' olmaz*, a-t., لا يزال *la ïèzal*, a., adject.

Impéritie, عجميلك *'adjèmilik*, بلمزلك *bilmezlik*, t., بى وقوفلق *bi vouqoufliq*, وقوفسزلق *vouqoufsyzliq*, a-t., s.

Imperméable, كچلمز *guètchilmez*, ايچى اصلنمز *itchi islanmaz*, a-t., adj.

Impertinemment, دكسزلكله *den-syzliguilè*, t., كستاخلق ايله *kustakhliq ilè*, p-t., عارسزلكله *arsyzliguilè*, ادبسزلكله *èdebsyzliguilè*, a-t., adv.

Impertinence, دكسزلك *den-*

syzlik, t., کستاخلق *kustakhliq*, p-t., عارسزلك *arsyzlik*, ادبسزلك *èdebsyzlik*, a-t., s.

Impertinent, دكسز *den-syz*, t., کستاخ *kustakh*, p., عارسز *arsyz*, ادبسز *èdebsyz*, a-t., adj.

Imperturbabilité حيرتسزلك *haïretsyzlik*, a-t., s.

Imperturbable, حيرتسز *haïretsyz*, شاشرلمز *chachurilmaz*, مضطرب اولنماز *mouzdarib olounmaz*, اضطرابه دوشمز *iztirabè duchmez*, a-t., adj.

Imperturbablement, كمال راحت ايله *kèmali rahat ilè*, حيرتسزلكله *haïretsyzliguilè*, a-t., adv.

Impétrable, t. de jurisprud., محلول اولان و تحصيل اولنمسى قابل نسنه *mahloul olan vè tahsil olounmaci qabil nesnè*, adj.

Impétrer, term. de jurispr., يالوارمغله المق اله كتورمك *ïalvarmaghilè almaq, èlè guèturmek*, عرضحال موجبنجه تحصيل ا *arzouhal moudjèbindjè tahsil e*, v.

Impétueusement, حدت ايله *hiddet ilè*, عنف *unf*, هجوم ايله *hudjioum ilè*, a-t., adv.

Impétueux, حدتلو *hiddetlu*, عنيف *anif*, هجوملو *hudjoumlu*, a-t.; — emporté, تيزمزاج *tiz mizadj*, كسكين *keskin*, adj.

Impétuosité, حدت *hiddet*, هجوم *hudjoum*, حمله *hamlè*, a., سكردم *sèguirdum*, يوريش *ïurich*, subst.

Impie, فاجر *fadjir*, منافق *nafiq*, ملحد *mulhid*, كافر *kiaf* دينسز *dinsyz*, t., adj.

Impiété, منافقلق *munaf* دينسزلك *dinsyzlik*, a-t., كفر الحاد *ilhad*, a., كافرلك *kiaf* a-t., s.

Impitoyable, مرحتسز *m* *metsyz*, a-t., بى مرحمت *bi m* *met*, a., adj.

Impitoyablement, مزلكله *chefqatsyzliguilè*, مرحتسز *m* *metsyz*, a-t., adv.

Implacable, يوركى پك *gui pek*, t., مرحتسز *merham* سكوت بولمز *sukiout boulmaz*, adject.

Implanter, برييرده *bir ïèrè*, *bir* دكمك قومق *dikmek*, *qomaq*, v. *Voy.* Insi

Implication, اختلاط *ikh* لفف *lèfef*, a., صرمقلق *sarm* قرشقلق *qarychiqliq*, s.

Implicite, معنوى *ma* تشابك *tèchabuk*, a., *icharetsyz*, a-t., adj.

Implicitement, معنى *ma* a., اشارتسزلكله *icharetsyzli* a-t., adv.

Impliquer, engager dan affaire, صرمق *sarmaq*, *qarychturmaq*, اختلاط ا *ikhti* a-t.; — contradiction, *tercinè seuïlèmek*, v.

Implorer, demander ave milité et ardeur, تمنا تهنى ا *tè* *na e*, تضرع ا *tèzarru' e*, ك

[redacted]

ek ïaloarmaq, t.; — du
مدد چاغرمق *mèded tcha-*
امداد استمك *imdad is-*
, v.

نزاكتسز ادبسز *èdebsyz,*
خويسرات *khoïrat,*
un, adj.
IENT, ادبسزلكله *èdebsyz-*
نزاكتسز *nèzaketsyzligui-*
خ *khoïratlighilè*, adv.
ESSE, ادبسزلك *èdeb-*
, خويراتلق *khoïratliq*,
erkiansyzlik, s.
ANCE, مهملك *muhim-*
بجدلك *bèdjidlik*, t.,
, a., s.—L'importance
اقتضاسى بودر *iqtizaci*

NT, مهم *muhimm*, a.,
zulu, a-t, بجيد بجد
—Affaire importante,
emri muhimm, مهـــم
nuhimm maslahat, s. —
ortant, مهارت صاتمق
maq, a-t., v.
ATION, متاع الـــوب
mèta' alup guèturmeklik,
ا *idkhal*, a., s.
ER, des marchandises,
ابجـ *itchèru guèturmek*,
ولايت آخردن متاع آلور
ولايتنه كتورمك اد *vi-*
den mèta' alup guendu
èturmek, idkhal e, naql

ER, être important,
ol, او كرك *guèrek ol*,

a-t., هايلمق *haïlmaq*, v. — Il n'importe, هايلمز *haïlmaz*.

IMPORTUN, ثقلت ويربجى *siqlet viridji*, تصديع ايدبجى *tasti' ididji*, اوصاندربجى *ossanduridji*, t., بى حضور ايدبجى *bi houzour ididji*, a-t., s. et adj.

IMPORTUNÉMENT, محلسزلكله *mèhalsyzliguilè*, بى حضورلغله *bi houzourlighilè*, ثقلت تصديع ايله *syqlet, tasti' ilè*, a-t., adv.

IMPORTUNER, باش اغرتمق *bach aghyrtmaq*, اوصاندرمق *ossandurmaq*, t., بى حضورا *bi houzour e*, ثقلت ويرمـــك *syqlet virmek*, تصديع ا *tasti' e*, a-t., v.

IMPORTUNITÉ, بى حضورلق *bi-houzourliq*, a-t., ثقـــلت *syqlet*, تصديع *tasti'*, اذا *èza, iza*, a., s

IMPOSABLE, ويركوويرن *virgu viren*, t., باج خراجكذار *bahj, kharadj, guzar*, a-p., adj.

IMPOSANT, وقارتلو *vaqaretlu*, اهل وقار *ehli vaqar*, هيبتـــلو *hèïbetlu*, مهابتلو *mèhabetlu*, a-t., adj.

IMPOSER, mettre dessus, اوستنه اوزرينه قومق *ustunè uzèrinè qomaq*; — un nom, اد قومق ويرمك *ad qomaq, virmek*;—soumettre à quelque chose de fâcheux, — une taxe sur le peuple, مشقتلو ايشه امــــرا *mèchaqqatlu ichè emr e*, تكليف ا *tèklif e*, يوكلتمك *ïuklet-mek*; — silence, سوسترمق *soustur-maq*, t., اسكات ا *iskiat e*, a-t.; — en imposer à quelqu'un,

الداممق *aldatmaq*, اناندرمق *inandurmaq*, v.

IMPOSITION, taxe, ویرکو *virgu*, t., خراج *kharadj*, تکلیف *teklif*, صالغن *salghyn*, a., s.

IMPOSSIBILITÉ, اولمزلق *olmazliq*, t., محاللق *mouhallyq*, ممکنسزلك *mumkinsyzlik*, قابلسزلق *qabilsyzlik*, a-t., s.

IMPOSSIBLE, ممکنسز *mumkinsyz*, ممکن دکل *mumkin dèïl*, قابلسز *qabilsyz*, a-t., محال *mouhal*, a., نا میسر *na muïesser*, p-a., adj. — C'est impossible, اولمز *olmaz*, اولەمز *olamaz*, اولمیجق *olmaïadjaq*.

IMPOSTEUR, آلدایجی *aldaïdji*, آینەجی *aïnadji*, t., تلبیس *telbis*, a., تلبیسجی *telbisdji*, a-t., تلبیسکار *telbiskiar*, a-p., غدار *ghaddar*, a., subst.

IMPOSTURE, تلبیسلك *telbislik*, a-t., تلبیس *telbis*, حیلە *hile*, مکر *mèkr*, a., آینەجیلك *aïnadjilik*, t., رنك *renk*, p-t., s.

IMPÔT, droit, taxe, tribut, خراج *kharadj*, جزیە *djèzïè*, ویرکو *virgu*; — territorial, خراج اراضی *kharadji èrazi*; — impôt proportionnel, خراج مقسّمە *kharadji mouqassèmè*; — fixe, خراج وضیفە *kharadji vazifè*; — impôts arbitraires, تکالیف عرفیّە *tèkialifi eurfiïè*, a., s.

IMPOTENT, کوترم *keuturum*, t., سقط *saqat*, a., adj.

A L'IMPOURVU, *Voy.* VISTE.

IMPRATICABLE, en parl[ant d'un] chemin, کچلمز *guètchi*[lmez] des personnes difficiles [...] قونشلمز *qonouchilmaz*, [...] — en parlant des chose[s diffici]les à faire, اولمز *olmaz*, [...] اولمیان *mumkin olmaïan* [...] *ichlenmez*, t., عملە کلمز [...] *djoudè*, *amèlè guelmez*, a-[t.] [...]

IMPRÉCATION, بد دعا [...] p-t-a., لعنت *la'net*, a., [...]

IMPRÉGNER, اجزای [...] اخرە ایلە قرشترمق امتزاج ا[...] *neï edjzaï akharè ilè qaric*[htermaq] *imtizadj e*[tmek]. — S'imprégner[...] [...] قرشترلمق امتزاج اولنمق *èdjzaï akharè ilè qarichtu*[rlmaq] *imtizadj olounmaq*, v.

IMPRENABLE, طوتلمز [...] *maz*, adj. *Voy.* INEXPUGN[ABLE.]

IMPRESCRIPTIBLE, [...]رفنە [...] نهایتی یوق *mulkinè*, *tes*[...] *nihaïèti ïoq*, نهایتسز *nih*[...] a-t., adj.

IMPRESSION, d'un corp[s sur un] autre, ایز *iz*, t., اثر *èser*, [...] *laq*; — sur l'esprit, le cœu[r ...] *riqqat*, رقت قلب *riqatti* [...] — faire —, تاثیرا *tèecir* [...] — empreinte, gravure, [...] *ma*, t., سکە *sikkè*, a.; — d'imprimer, بصمقلق *bas*[...] بصمە *basma*, t., طبع *tab'*, [...]

IMPREVOYANCE, غفلت [...]

vulg. غافلـلـــق *ghafilliq*, a., بصيرتسزلق *bassiretsyzliq*, a-t., s.

IMPRÉVOYANT, بصيرتسز *bassiretsyz*, a-t., غافل *ghafil*, a., adj.

IMPRÉVU, ناكهى *naguèhi*, ناكهانى *naguièhani*, p., adj. — A l'imprévu, اكسز *an-syz*, اپ اكسز *ap an-syz*, t., ناكاه *naguiah*, ناكه *nagueh*, p., على الغفلة *alel-ghaflè*, بغتة *baghtèten*, a., adv.

IMPRIMÉ, باصلمش *bassylmich*, سكلنمش *sikkèlenmich*, مطبوع *matbou'*; — dans le cœur, l'esprit, مطبوع القلب *matbou' ul-qalb*, a.; — marqué, دمغالنمش *damghalanmich*, adj.

IMPRIMÉ, chose imprimée, comme livre, lettre, etc., بصلمش نسنه كتاب نامه *bassilmich nesnè, kitab, namè*, s.

IMPRIMER, un livre, un écrit, بصمق *basmaq*, t., طبع ا *tab' e*, — sur métal, سكهلمك *sikkèlèmek*; — des étoffes, بصمق *basmaq*; — dans la mémoire, خاطرده طوتمق *khatirdè toutmaq*, a-t., v.

IMPRIMERIE, art d'imprimer, باصمه بصمه *basma*, t., طبع *tab'*, a.; — lieu où l'on imprime, بصمه خانه *basma khanè*, t-p., طبعخانه *tab'khanè*, a-p., دار الطباعة *dar ettèba'at*, a., s.

IMPRIMEUR, typogr., باصمه جى *basmadji*; — sur étoffe, قماش باصمه جيسى *qoumach basmadjici*, الاجه ايشليجى *aladja ichlèïdji*,

IMPROBABLE, اثبات اولنماز *isbat olounmaz*, a-t., نامعقول *nama'qoul*, p-a., adj.

IMPROBATEUR, تحسين اتمين *tahsin etmèïn*, ذم ايديجى *zem ididji*, a-t., s.

IMPROBATION, بكنمكلك *bèguenmèmeklik*, يوزه اورمقلق *ïuzè ourmaqliq*, t., طعن *ta'n*, تقبيح *taqbih*, a., s.

IMPROBITÉ, دوغروسزلـــق *doghrousyzliq*, يرامزلق *ïaramazliq*, استقامتسزلك *istiqametsyzlik*, a-t., a-t., s.

IMPROMPTU, اپ اكسز ياپلمش سويلنمش شئ *ap an-syz ïapilmich, seuilenmich chèï*, s.

IMPROPRE, نامخصوص *namakhsous*, p-a., مجازى *mèdjazi*, a., adject.

IMPROPRIÉTÉ, نامخصوصلق *namakhsouslik*, p-a-t., s.

IMPROUVER, بكنمك *bèguenmèmek*, پسند تحسين اتمك *pessind, tahsin etmèmek*, رضاسن ويرمك *rizasin virmèmek*, a-t., verb.

IMPROVISATEUR, اپ اكسز بيت انشا ايدن كمسنه *ap an-syz bèït incha iden kimesnè*, s.

IMPROVISER, ساعتده بيت انشا ايدوب سويلمك *sa'attè bèït incha idup seuïlèmek*, a-t., v.

A L'IMPROVISTE, اكسز *an-syz*, اپ اكسز *ap an-syz*, اكسزين *an-syzin*, t., ناكاه *naguiah*, p., adv.

IMPRUDEMMENT, عقلسزلكله

aqylsyzliguilè, بلا تعقل *bila téaqqul*, غفلتله *ghaflet ilè*, تدبيرسزلكله *ted-birsyzliguilè*, a-t., بى تدبير *bi ted-bir*, a., adv.

Imprudence, عقلسزلق *aqyl-syzliq*, a-t., نادانلق *nadanliq*, p-t., وقوفسزلق *vouqoufsyzliq*, غافللق *ghafilliq*, a-t., غفلت *ghaflet*, a., تدبيرسزلك *tedbirsyzlik*, a t., s.

Imprudent, عقلسز *aqylsyz*, وقوفسز *vouqoufsyz*, بى وقوف *bi vouqouf*, بى تدبير *bi tedbir*, غافل *ghafil*, a., ايشدن وعملدن غافل *ichten vè amelden ghafil*, adj.

Impubère, نا بالغ *na baligh*, نارسيده *narècidè*, p., امرد *èmred*, a., adj.

Impudemment, عارسزلغله *ar-syzlighilè*, ادبسزلكله *èdebsyzliguilè*, a-t., يوزسزلكله *ïuzsyzliguilè*, t., كستاخانه *kustakhanè*, p., adv.

Impudence, عارسزلق *arsyzliq*, يوزسزلك *ïuzsyzlik*, t., ادبسزلك *èdèbsyzlik*, كستاخى *kustakhi*, p., كستاخلق *kustakhliq*, p-t., s.

Impudent, اوتانمز *outanmaz*, t., عارسز *arsyz*, دكسز *den-syz*, ادبسز *èdebsyz*, يوزسز *ïuzsiz*, t., كستاخ *kus-takh*, p., s.

Impudeur, *Voy.* Impudence.

Impudicité, ناپاكلك *napak-lik*, p-t., فحش *fahch*, a., دكسزلك *den-syzlik*, t., عفتسزلك *iffetsyzlik*, a-t., s.

Impudique, ناپاك *napak*, p., فاحش *fahich*, دكسز *den-syz*, عفتسز *iffetsyz*, adj. — Femme —, فاحشه *fahichè*, عفتسز عصمتسز عورت *iffet-syz*, *ismetsyz avret*, ناپاك عورت *napak avret*, p-a., s.

Impudiquement, ناپاكلكله *na-pakliguilè*, ترك ادب ايله *terki èdeb ilè*, a-t., دكسزلكله *den-syzliguilè*, t., فحشا *fahchen*, a., adv.

Impuissance, manque de moyen pour faire une chose, قدرتسزلك *qoudretsyzlik*, قوتسزلك *qouvvetsyzlik*, سستلك *sustlik*, عاجزلك *adjizlik*, ناتوانلق *natouanliq*; — défaut naturel dans les organes de l'un et de l'autre sexe, سست انداملق *sustendam-liq*, p-t., عنينة *ynninet*, a., s.

Impuissant, sans pouvoir, قوتسز *qauvvetsyz*, قدرتسز *qoudret-syz*, a-t., عاجز *adjiz*, a.; — inha-bile à la génération, سست اندام *sust endam*, p., عنين *ynnin*, a. adject.

Impulsion, اقدام *iqdam*, هجام *ihdjam*, ايتيويرش *itivirich*, القا *ilqa*, اغرا *ighra*, حركت *harèket*, تحريض *tahriz*, تحريك *tahrik* a., s. — Donner l' —, حركت *harèket virmek*, تحريك ويرمك *tahrik e*, a-t., v.

Impunément, مفته *mufté*, t-p جزاسزلكله *djèzasyzliguilè*, a-t., ad

Impuni, جزاسز *djèzasyz* حقندن كلنمامش *haqqynden guèli-mèmich*, a-t., مفته كچمش *muf*

guetchmich, adj. — Rester —, مفتە كتمك كچمك *muftè guitmek*, *guetchmek*, v.

Impunité, مفتلك *muftlik*, جزاسزلك *djèzasyzlik*, عذابسزلك *azabsyzlik*, حقندن كلنمهكلك *haqqynden guèlinmèmeklik*, مفته كچمكلك *muftè guetchmeklik*, p-t., s.

Impur, ناپاك *napak*, p., بولانق *boulanyq*, مردار *mourdar*, t., نجس *nèdjis*, غير خالص *ghaïr khalis*, a., adj.

Impureté, ناپاكلك *napaklik*, ناپاكى *napagui*, p-t., مردارلق *mourdarliq*; t., نجاسة *nèdjacet*, a., subst.

Imputation, صوچلمه *soutchlama*, t., اسناد *isnad*, بهتان *beuhtan*, تهمت *teuhmet*, a., s.

Imputer, صوچلمق *soutchlamaq*, اوستنه براقمق *ustunè braqmaq*, اسناد حمل ا *isnad*, *haml e*, تهمت بهتان ا *teuhmet*, *beuhtan e*, a-t., v.

Inabordable, Inaccessible, ياناشلمز *ïanachilmaz*, t., ممتنع الوصول *mumtèni' ul-voussoul*, a., adject.

Inaccostable, قونشلمز *qonouchulmaz*, adj. *Voy.* Inaccessible.

Inaccoutumé, اولى كلمهمش *oly*, *ola guelmèmich*, مستعمل اولميان *mustamel olmaïan*, استعمال كلمز *isti'malè guelmez*, a-t., خارق عادت *khariki 'adet*, خلاف معتاد *khilafi mu'tad*, a., adj.

Inactif, اغر حركتلو *aghyr harèketlu*, حركتسز *harèketsyz*, a-t., adj.

Inaction, حركتسزلك *harèketsyzlik*, دكهمكلك *din-meklik*, t., فراغت *fèraghat*, a.; — causée par paresse, تنبللك *tembellik*, t., تكاسل *tèkiaçul*, a., s.

Inactivité, manque de mouvement, حركتسزلك *harèketsyzlik*, اغر حركتلك *aghyr harèketlik*, a-t., s. — En inactivité de service, خذمتده اولميان *khizmettè olmaïan*, بالفعل دكل *bil-fil dèïl*, a-t. adv.

Inadmissible, قبول اولنمز *qaboul olounmaz*, وجود ويرلمز *vudjioud vèrilmez*, a-t.; — auprès de quelqu'un, يانڭه قويويرلمز *ïanina qoïuvèrilmez*, adj.

Inadvertance, غفلت *ghaflet*, a., s.

Inaliénable, افراز اولنمز *ifraz olounmaz*, ايرلمز *aïrilmaz*, كندو تصرفندن چقرلمز *guendu teçarrufinden tchiqarilmaz*, adj.

Inalliable, قونشلمز *qonouchulmaz*; — en parlant des métaux, قارشترلمز *qarichturilmaz*; — des métaux et des personnes, امتزاج اولنمز *imtizadj olounmaz*, a-t., adject.

Inaltérable, لا يتغير *la ïutèghaïur*, a., نا متغير *na mutèghaïir*, p-a., بوزلمز *bozoulmaz*, adj.

Inamovibilité, تغيّر اولنمزلق *tèghaïiur olounmazliq*, دكشلمزلك *dèïchilmezlik*, s.

Inamovible, دكشمز *dèïchmez*, دكشلمز *dèïchilmez*, t., تغيّر بولمز *tèghaïiur boulmaz*, a-t., adj.

Inanimé, جانسز *djansyz*, بى جان *bi djan*, a-p-t., adj.

Inanition, اجلق *atchliq*, ييمكلك *ïèmèmeklik*, t., جوع *djiou'*, a., s.

Inaperçu, كورلمهش *gueurulmèmich*, كورنمز *gueurunmez*, adj.

Inapplicable, ياقشمز *ïaqychmaz*, t., نسبة اولنمز اولمز *nispet olounmaz*, *olamaz*, a-t., adj.

Inaptitude, استعدادسزلك *isti'dadsyzlik*, a-t., بى استعدادى *bi isti'dadi*, a., يراشقسزلق *ïarachiqsyzliq*, s.

Inarticulé, سويلنمهش *seuilenmèmich*, t., تلفظ اولنمهش *tèleffuz olounmamich*, a-t., adj.

Inattaquable, دوكشلمز *deüüchilmez*, t., جنكله النمز *djenguilè alynmaz*, a-t., adj.

Inattendu, بكلنمهش *beklenmèmich*, انتظار اولنمهش *intizar olounmamich*, منتظر دكل *mcuntazir dèïl*, a-t., اميدى اولميان *umidi olmaïan*, p-t., نا متوقى *na mutevaqqy*, p-t., غير مترقب *ghaïr mutèraqqib*, a., اپاكسز *ap-ansyz*, adj.

Inattention, دقتسزلق *diqqatsyzliq*, تقيّدسزلق *taqaïiudsyzliq*, a-t., غفلت *ghaflet*, a., s.

Inauguration, تقديس تبعية *bèïat*, تبرّك *tèberruk*, d'un souverain, جلوس *djui* Voy. Avénement, Cour ment.

Inaugurer, تقديس ا *ta* وقف تخصيص ا *vaqf takhsis* verb.

Incalculable, حسابسز *l syz*, احصا اولنمز *ihsa olou* حسابه كلمز *hissabè guelmez*, adject.

Incandescence, بياض اولنمش نسنه نك حالى *ïanm beïaz olounmuch nesnènun h*

Incandescent, بياض اولنان *ïanmaghilè bèïaz olo* adject.

Incantation, جادولق *dj liq*, سحربازلق *sihirbazliq*, اينه جيلك *aïnadjilik*, s.

Incapable, sans capa قابليتسز *qabiliïetsyz*, a-t., *naqabil*, استعدادسز *isti'dads* de faire du mal, ضرر ايده‌مز *idèmez*, a-t., adj.

Incapacité, قابليتسزلك *liietsyzlik*, a-t., عدم اهلية *ehliïet*, a., استعدادسزلك *is syzlik*, a-t., s.

Incarcération, حبس تحبّس *tèhabbus*, احتباس *ih* a., s.

Incarcérer, حبس ا *h* a-t., زندانه قومق براقمق *z qomaq*, *braqmaq*, p-t., t.

ARNAT, de couleur, كلكون كلكونه *gulgunè*, كلكويلو
ı, آل اولان *âl olan*, adj.

RNAT, آل *âl*, t., كل رنكى
ui, t-p., s.

RNATION, حضرت عيسى نك ادم *hazreti adem olmaçi*, s.

RTADE, brusquerie, تيز م *tiz mizadjlik*; — insulte, ــ *seüïuch*; — étourderie, ك *kustakhliq*, t., غفلت
a., s.

NDIAIRE, فتنه لو *fitnèlu* فتنه *fitnè en-guiz*, adj. — Pro- فتنه لو سوزلر *fitnèlu seuzler*, فتنه انكيز *fitnè en guiz laqyr-* a., s.

NDIAIRE, auteur d'un in- انش براغيجى *atech bra-* t., حرّاق *harraq*, a., s.

NDIE, يانغين ينغين *ïan- inghin*, t., حريق *hariq*, a.,

NDIER, ياقمق *ïaqmaq*, يا *ïandurmaq*, طونشتروب ي *toutouchtourup ïaqmaq*, سوزان احراق احراق *sou- raq*. *ihraq binnar e*, p-a-t.,

RTAIN, douteux, بللو *bellu olmaïan*, t., شبهه لو *z*, a-t., غير محقق *ghaïr aq*, نا معلوم *na ma'loum*, بلو *bilursyz*, t.; — indécis, *mütereddid*, a., adj. — Ce *s* certain, بللو دكل *bellu déïl.*

Incertainement, شبهه ايله *chubhè ilè*, a-t., adv.

Incertitude, شبهه *chubhè*, a., بى تحقيقلق *bi tahqiqliq*, a-t., ارتياب *irtiab*, a., s.

Incessamment, بلا تأخير *bila téakhir*, عن قريب *an qarib*, a., adv.

Incessible, term. de jurispr., ترك ايدنمز *braqilmaz*, براقلمز *terk idinmez*, adj.

Inceste, فجور القرابه *fudjur ul-qarabè*, زنا القرابه *zina ul-qarabè*, subst.

Incestueusement, فجور القرابه ايله *fudjour ul-qarabè ilè*, a t., adv.

Incestueux, فجّار القرابه *fudjdjar ul-qarabè*, a., adj.

Incoactif, باشلايجى *bachlaïdji*, t., بادى *badi*, مبدى *mubdi*, a., adj.

Incidence, دوشش *duchuch*, t., سقوط *souqout*, a., s.

Incident, événement, circonstance particulière, اتّفاق *ittifaq*, قضا *qaza*, عارضه *'aryza*, a., subst.

Incidenter, عارضه يه سبب ويرمك باعث او *aryzaïè sèbeb virmek*, *baïs ol*, a-t., v.

Incinération, t. de chimie, كل اتمسى *qul etmèci*, t., ترميد *termid*, a., s.

Incirconcis, كسلمهمش *kècilmèmich*, t., سنّتلو دكل *sunnetlu déïl*, vulg. سنتسز *sunnetsyz*, a-t., adj.

Inciser, كسمك *kesmek*,

ازاجق كسمك *azadjiq kesmek*, v.

Incisif, اخلاطى ازاله ايدن *akhlati izalè iden*, adj. — Dents incisives, ازوديشلرى *azoudichlèri*, subst.

Incision, كسك *kècik*, قازش *kertik*, كرتك *kertik*, s. — Par —, كرتك كرتك *kertik kertik*, adv.

Incitation, *V.* Excitation.

Inciter, قندرمق *qyndurmaq*, دورتمك *deurtmek*, يلتمك *ïeltèmek*, t., تحريك ا *tahrik e*, a-t., verb.

Incivil, ادبسز *èdebsyz*, a-t., خويرات *khoïrat*, اركانسز *erkiansyz*, t., بى ادب *bi èdeb*, a., adj.

Incivilement, بى ادبانه *bi èdebanè*, ادبسزلكله *èdebsyzliguilè*, a-t., خويراتلغله *khoïratlighilè*, t., adverb.

Incivilité, ادبسزلك *èdebsyzlik*, a-t., خويراتلق *khoïratliq*, ترك ادب *terki èdeb*, a., s.

Incivisme, حبّ الوطنسزلك *hubb ul-vatansyzlik*, a-t., s.

Inclémence, rigueur de l'air. اقليم هوا سرتلغى شدّتى *iqlim, hava sertlighi*, *chiddèti*, a-t., زمهرير *zemhèrir*, vulg. *zemhèri*, a., s.

Inclinaison, l'angle que fait un plan avec un autre plan, بر سطح ايله برسطح اخردن حادث اولان زاويه *bir sath ilè bir sath akherden hadis olan zavïè*, s.

Inclinant, اكلن *èguilen*, *èïlen*, t., مايل *maïl*, a., adj.

Inclination, action de pencher, اكلش *èïlich*, t., ميل — pente naturelle à fair[e] chose, رغبت *raghbet*, ميل عطف *atf*, s. *Voy.* Amitié

Incliner, courber, ba[isser] اكمك *èïgmek*, اكدرمك ... mek, اكتمك *èguitmek*, ... *èguiltmek*, قورمق *qyoyrmaq*, ... *beukmek*, t., اماله ا *imalè* ... — la tête, باشنى اكمك ... *ïègmek*, باش قومق اورمق ... *qomaq*, *ourmaq*; — penche[r] côté, et avoir du penchant اكلمك *èïlmek*, بوكلمك *b*... *mek*, مايل اولمق *maïl ol*, ميل ا ... a-t., يوز طوتمق *ïuz toutm*...

S'incliner, se pencher, ... *èïlmek*, قامتن بوكمك *qamèti*... *mek*, ركوع ا *rukiou e*, a-t., ...

Inclus, قپانمش *qapanm*... موضوعاً *mevzou'en*, مندرج *m*... *ridj*, a., adj.

Inclusivement, ايله *ilè*, ... *ma'en*, a., adv.

Incoercible, صغماز *syg*... adject.

Incognito, تبديلا *teb*... *tebdilen*, تبديل *tebdil*, a., ايله *tebdil ilè*, a-t., adv. — incognito, تبديل كزمك ... *guezmek*, a-t., v.

Incohérence, ...طهسزلق ... *boutasyzliq*, مناسبتسزلك *m*... *betsyzlik*, a-t., عدم الحاق *ilhaq*, a-t., s.

Incohérent, رابطهسز *ra*... *syz*, a-t., adj.

…MBUSTIBLE, يانمز *ïanmaz*,

…MMENSURABLE, اولچلمز
…nez, t., مساحه‌سی قابل
…ahaci qabil déïl, a-t., adj.
…MMODE, fâcheux, زحمتلو
…, a-t., اغر *aghyr*, بچارز
…, p.; — importun, صقلت
ویر… *syqlet viridji*, adj. —
— , راحتسز *rahatsyz*; —
وسعتسز *vous'atsyz*, a-t.,

…MMODÉ, qui souffre d'une
…odité, زحمت چکن *zah-*
…*ken*, رحتسز *rahatsyz*, a-t.,
بی… *bi houzour*, a.; — indis-
کیفسز *këïfsyz*, adj.
…MMODÉMENT, رحتسزلکله
…*liguilè*, زحمت ایله *zahmet*
…, adv.
…MMODER, زاحمت ا ویرمک
…ك *zahmet e, virmek, guètur-*
زحمته قومق *zahmètè qomaq*,
بچارزلق *patchiaryzliq e*,
— importuner, troubler,
صقلت *syqlet virmek*, a-t.,

…MMODITÉ, peine que cause
…ose incommode, زحمت
, راحتسزلك *rahatsyzlik*;
…sposition, كيفسزلك *këïf-*
…-t.; — besoin, احتياج *ih-*
حاجت *hadjet*, a., s.
…MMUNICABLE, اولشكن دكل
…*uen déïl*, اولشترلمز *oulach-*
…, اولشمز *oulachmaz*, t.,
سراي… *siraïet etmez*, a-t.,

INCOMMUTABLE, شرعا تصرّفندن چقرلمز *cher'en tassurrufinden tchiqarilmaz*, a-t., adv.

INCOMPARABLE, بی نظیر *bi nazir*, بی مثال *bi miçal*, a., adj.

INCOMPARABLEMENT, بلاتشبیه *bilatèchbih*, a., adv.

INCOMPATIBILITÉ, اویمه‌قلق *ouïmamaqliq*, t., امتزاجسزلك *imtizadjsyzlik*, a-t., s.

INCOMPATIBLE, اویمیان *ouïmaïan*, اویمز *ouïmaz*, t., امتزاج اتمین *imtizadj etmèïen*, a-t., adj.

INCOMPÉTENCE, ناسزالك *nasèzalik*; — d'un juge, حاکمك ناسزالکی *hakimun nasèzaliguï*, p-t-a., s.

INCOMPÉTENT, ناسزا *nasèza*, p., جایز اولمیان *djaïz olmaïan*, شرعی اولمیان *cher'i olmaïan*, a-t., adject.

INCOMPLET, ناتمام *natèmam*, p-a., تکمیل دکل *tekmil déïl*, t., غیر مکمّل *ghaïr mukemmel*, a., adj.

INCOMPRÉHENSIBLE, اکلاشلمز *an-lachilmaz*, فهم اولنمز *fehm olounmaz*, a-t., لایدرك *la ïudrek*, a., adj.

INCOMPRESSIBLE, صقلمز *syqylmaz*, باصلمز *bassylmaz*, adj.

INCONCEVABLE, اکلاشلمز *an-lachilmaz*, t., احساس فهم اولنمز *ihsas, fehm olounmaz*, a-t., adj.

INCONCILIABLE, en parlant des personnes, بارشترلمز *barichturilmaz*; — des personnes et des

choses, اوزلاشترلمز *ouzlachturil-maz*, اویغون كلمز *oüighoun guelmez*, adject.

INCONDUITE, défaut de conduite dans l'administration des affaires, مصلحتلرك فنا تدبيرى *maslahatlèrun fèna tedbiri*; — déréglement de mœurs, ضبطسزلك *zabtsyzlik*, نظامسزلك *nizamsyzlik*, a-t., s.

INCONGRU, نحو قواعدينه مغاير *naho qavaïdinè moughaïr*; — contre les bienséances, بى ادب *bi èdeb*, a., اركانسز *erkiansyz*, adj.

INCONGRUEMENT, نحو قاعدهسنه مغايرا *naho qaïdècinè moughaïren*, ادبسزلكله *èdebsyzliguilè*, a-t., adv.

INCONGRUITÉ, نحو قاعدهسنه مغاير اولان غلط *naho qaïdècinè moughaïr olan ghalat*, ادبسزلك *èdebsyzlik*, a-t., s.

INCONNU, بلنمهمش *bilinmèmich*, بلنمز *bilinmez*, t., نا معلوم *na ma'loum*, p.; — homme —, يبانجى *ïabandji*, t., بيكانه *biguianè*, p., adj. et s.

INCONSÉQUENCE, يولسزلق *ïolsyzliq*, t., نا هموارى *na hemvari*, p., مناسبتسزلك *munacèbetsyzlik*, a-t., s.

INCONSÉQUENT, يولسز *ïolsyz*, محلسز *mahallsyz*, نا هموار *na hemvar*; — homme —, يولسز حركت ايدن كمسنه *ïolsyz harèket iden kimesnè*, adj. et s.

INCONSIDÉRATION, فكرسزلك *fikirsyzlik*, تأملسزلك *téammulsyz-lik*, ملاحظهسزلق *mulaha*... a-t., s.

INCONSIDÉRÉ, فكرسز ... تأملسز *téammulsyz*, a-t., ... بى تأمل *bi téammul*, a., بلا ملاحظه ... *lahaza*, a-t., adj.

INCONSIDÉRÉMENT, ... *fikirsyzliguilè*, ... لاحظهسزلغله *hasyzlighilè*, a-t., بى تأمل ... *mul*, a., adv.

INCONSOLABLE, تسليسز ... *syz*, تسلى بولمز *tècelli boulm*... مايوس *mëïous*, a., adj.

INCONSOLABLEMENT, ... *tècellisyzliguilè*, a-t., adv.

INCONSTAMMENT, ...سزلغله *rarsyzlighilè*, a-t., adv.

INCONSTANCE, ...رسزلق *rarsyzliq*, بى قرارلق *bi q*... a-t., بى قرارى *bi qarari*, a. ... جايلق *her djaïliq*, p-t., ... *sèbatsyzlik*, a-t., s.

INCONSTANT, قرارسز ... ثباتسز *sèbatsyz*, بى قرار *bi*... — homme —, جايى ... *djaïi*, p., يني باشلو *ïèïni ba*... نا پايدار *na païdar*, p., adj

INCONSTITUTIONNEL, ... نامه يه مغاير *qanoun namèi*... *ghaïr*, adj.

INCONTESTABLE, ...بههسز *hèsyz*, adj. — C'est —, ... *sèuz ïoq*, خلاف يوق *khi*... a-t., adj.

INCONTESTABLEMENT, ...كلـ *chubhèsyzliguilè*, a-t., adv.

Incontesté, مباحثه اولنمامش *mabahacè olounmamich*, a-t., adj.

Incontinence, vice opposé à la continence, پرهیزسزلك *perhizsyzlik*, p-t., ضبطسزلق *zabtsyzliq* ; — d'urine, صدك زوری *sidik zori*, subst.

Incontinent, qui a le vice d'incontinence, پرهیزسز *perhizsyz*, بی پرهیز *bi perhiz*, a-p., رياضتسز *riazetsyz*, a-t., adj.

Incontinent, aussitôt, اولدم *oldem*, شمدیجك *chimdidjik*, t., فی الحال *fil-hal*, a., اوساعت *o sa'at*, a-t., adv.

Inconvénient, مناسبتسزلك *munasèbetsyzlik*, a-t., كوچلق *gutchluq*, چتینلك *tchètinlik*, t., علة *illet*, a., s.

Incorporabilité, تنسزلك *tensyzlik*, t., بلا جسدی *bila djècèdi*, a., s.

Incorporation, action d'incorporer, امتزاج *imtizadj*, الحاق *il-haq*, a.; — réception dans un corps, قبول اولنمقلق *qaboul olounmaqliq*, a-t., الحاق *il-haq*, ادخال *idkhal*, ضمیمه *zamimè*, a., s.

Incorporel, تنسز *tensyz*, p-t., غیر متجسد *ghaïri mutèdjessid*, بلا جسد *bila djèced*, a., adj.

Incorporer, mêler ensemble plusieurs choses qui forment un corps, ضم خلط الحاق امتزاج ا *zamm, khalt, ilhaq, imtizadj e* ; — agréger quelqu'un dans un corps, الحاق ادخال ا *ilhaq, idkhal e*, a-t., كیردرمك *guirdurmek* ; — des soldats dans un régiment, بولك ا *beuluk e*. — S'incorporer, ضم الحاق اولنمق *zamm, ilhaq olounmaq*, a-t., v.

Incorrect, اصلاحسز *islahsyz*, املاسز *imlasyz*, دوزلدلمامش *duzeldilmèmich*, يكلشلو *ïan-lichlu*, adj.

Incorrection, املاسزلك *imlasyzlik*, اصلاحسزلك *islahsyzlik*, a-t., یكلش *ïan-lich*, t., غلط *ghalat*, a., s.

Incorrigible, قابل اصلاح اولمیان *qabili islah olmaïan*, اصلاحه كلمز *islaha guelmez*, a-t., adject.

Incorruptibilité, بوزلمه *bozoulmama*, t., افساد اولنمزلق *ifsad olounmazliq*, a-t., s.

Incorruptible, بوزلمز *bozoulmaz*, t., خالص *khalis*, a., صاغ *sagh* ; — en parlant d'un juge, رشوت المز *richvet almaz*, a-t., adj.

Incorruption, بوزلمزلق *bozoulmazliq*, s.

Incrédule, انانمیان *inanmaïan*, انانمز *inanmaz*, t., كم اعتقاد *kem 'itiqad*, ایمانسز *imansyz*, اعتقادسز *'itiqadsyz*, a-t., adj.

Incrédulité, انانمقلق *inanmamaqliq*, ایمانسزلق *imansyzliq*, اعتقادسزلق *'itiqadsyzliq*, a-t., s.

Increé, یرادلممش *ïaradilmamich*, t., غیر مخلوق *ghaïr makhlouq*, a., adj.

Incroyable, انانلمیجق inanilmaïadjaq, انانلمز inanilmaz, t.; — excessif, وصفه کلمز vasfè guelmez; — qui passe toute explication, سویلنسه انانلمز seuïlensè inanilmaz, adj.

Incroyablement, انانلمز inanilmaz, انانلمزلغله inanilmazlighilè, adverb.

Incrustation, صوایش syvaïch, صوا syva, t., انداویش endavich, مهرهٔ دیوار muhrèï divar, p., s.

Incrusté, صوانمش syvanmich, adject.

Incruster, صوامق syvamaq, t., تطيين ا tatiin e, a-t., v.

Incubation, یمورطه بصمقلغی ïoumourta basmaqlighi, s.

Inculpation, صوچلمقلق soutchlamaqliq, t., تهمت teuhmet, ذم zemm, بهتان bouhtan, a., s.

Inculper, صوچلمق soutchlamaq, حمل اسناد ا haml, isnad e, ذم بهتان ا zemm, bouhtan e, اد چکمک ad tchekmek, t., عیبلمق aïblamaq, a-t., v.

Inculquer, زور ایدوب کیردرمک zor idup guirdurmek, زور ایله اوکرتمک اکلتمق zor ilè eugretmek, an-latmaq, v.

Inculte, qui n'est point cultivé, ایشلنمهمش ichlenmèmich, دوزلمهمش duzulmèmich, t.; — terre —, معطل یر mu'attal ïèr, a-t.; — en parlant d'un lieu sauvage, معمور اولمیان ma'mour olmaian, غیر معمور ghaïr ma'mour; — du style, فصیح دکل fassih dèïl a-t., adj.

Incurabilité, اوڭلمزلق on oulmazliq, علاجسزلق iladjsyzliq a-t., s.

Incurable, اوکلمز on-oulmaz t., علاجسز iladjsyz, بی علاج bi iladj, ممتنع العلاج mumtèni' ul iladj, a-t., adj.

Incurie, اهمالجیلك ihmaldjilik, a-t., اهمال ihmal, a., غافللق ghafilliq, a-t., غفلت ghaflet, a. subst.

Incuriosité, هوسسزلق havessyzliq, a-t., اهمال ihmal, a., s.

Incursion, چته tchètè, قین اقن aqyn, s. — Faire des —, چته یه وارمق tchètèïè varmaq, اقن ا aqyn e, بصمق basmaq, v.

Inde, grande contrée de l'Asie, هند hind, هندستان hindistan, هندوستان hindoustan, s.

Inde, couleur bleue qu'on tire de l'indigo, چوید چود tchivid, subst.

Indébrouillable, چقلمز tchiqilmaz, چوزلمز tcheuzulmez, adj.

Indécemment, ادبسزلکله èdebsizliguilè, ادبسز èdebsiz, a-t., بی ادبانه bi èdèbanè, a-p., adv.

Indécence, ادبسزلك èdebsyzlik, a-t., s.

Indécent, ادبسز èdebsyz, a-t., یاقشمز ïaqichmaz, ناسزا nasèza, p., adject.

Indéchiffrable, اوقونمز oqounmaz

اوز *oqoumoulmaz*, اچلمز
adj.
, irrésolu, شبهه‌لو *chub-*
, متردد *mutèreddid*, a.;
lant des choses, فصل
asl olounmamich, مقرر
urrer déil, a-t., adj.
ION, شبهه *chubhè*, تردد
ارتياب *irtiab*, a., s.
INABLE, تصريف اولنمز
maz, a-t., adj.
OTTABLE, qui ne peut
ité, چاموری چقرلمز *tcha-*
qarilmaz, چاموردن تميز
hamourden tèmiz oloun-
traitable (fam.), قونشلمز
maz, adj.
CTIBILITÉ, بی زواللق *bi*
-t., s.
CTIBLE, بی زوال *bi zèval*,

I, نا محصور *na mah-*
adj.
IMENT, وجه نا محصور
i na mahsour uzrè, a-t.,

ISSABLE, تعبير بيان
r, bèïan olounmaz, وصفه
guelmez, a-t., adj.
BILE, qui ne peut être ef-
محو اول *mahv olounmaz*,
چ *tchiqarilmaz*, adj.
ÉRÉ, دوشنميرك *du-*
k, مقصد واختيارسز
ikhtiarsyz, ناگاه *naguiah*,
oldem, adj.
E (t. de jurispr.), dé-

dommagé, تضمين اولنمش *tazmin olounmich*, a-t., adj.

INDEMNISER, تضمين ا *tazmin e*, v. *Voy.* DÉDOMMAGER.

INDEMNITÉ, تضمين *tazmin*, a-t., subst.

INDÉPENDAMMENT, de cela, بوندن غيری *boundan ghaïri*, بوندن بشقه *boundan bachqa*, adv.

INDÉPENDANCE, ازادلق *azadliq*, t., سربستلك *serbestlik*, p-t.; — d'un état, استقلال *istiqlal*, a., subst.

INDÉPENDANT, سربست *serbest*, ازادلو *azadlu*, باشلو باشنه *bachlu bachina*, كندو باشنه *guendu bachina*, لوند *lèvend*; — en parlant d'un état, d'un prince, مستقل *mustaqyll*, a., adj.

INDESTRUCTIBLE, ممتنع الاندراس *mumtèni' ul-indiras*, a., يقلمز *iqylmaz*, t., انهدام بولمز *inhidam boulmaz*, a-t., adj.

INDÉTERMINATION, *Voy.* IRRÉSOLUTION.

INDÉTERMINÉ, غير معين *ghaïr mou'aïien*, a., adj. *V.* IRRÉSOLU, DOUTEUX, INCERTAIN.

INDÉTERMINÉMENT, وجه غير معين ايله اوزره *vèdjhi ghaïr mouaïien ilè, uzrè*, شبهه ايله *chubhè ilè*, adv.

INDÉVOT, عبادتسز *ibadetsyz*, صوفی اولميان *sofou olmaïan*, adj. et subst.

INDÉVOTEMENT, عبادتسزلكله *ibadetsyzliguilè*, a-t., adv.

Indévotion, عبادتسزلك *ibadetsyzlik*, a-t., s.

Index, table d'un livre, فهرست *fihrist*, فهرس *fihris*, a.; — le second doigt de la main, شهادت پرمغی *chèhadet parmaghi*, صلوات پرمغی *salavat parmaghi*, a-t., s.

Indicateur, celui qui fait connaître, كوستریجی *gueustèridji*, دليل *dèlil*, a., دلالة ايديجى *dèlalet ididji*, a-t., s. *Voy.* **Index**, second doigt de la main.

Indicatif, qui indique, دلالة ايديجى *dèlalet ididji*, كوستريجى *gueustèridji*, a-t., adj.

Indicatif, un des temps du verbe, مضارع *mouzari'*, a., s.

Indication, action d'indiquer, كوسترمكلك *gueustermeklik*, دلالة *dèlalet*, t.; — signe qui indique *Voy.* **Indice.**

Indice, علامت *alamet*, a., نشان *nichan*, p-t., اثر *ècer*, a., s.

Indicible, دينلمز *dinilmez*, t., تعبير اولنمز *ta'bir olounmaz*, وصفه كلمز *vasfè guelmez*, a-t., adj.

Indiction, term. de chronologie, اونبش سنه لك *onbech sènèlik*, اونبش سنه مدتى قدر *onbech sènè muddèti, qadar*, s.

Indien, en parlant des hommes et des choses, هندستانلو *hindoustanlu*, هندى *hindi*, هندوى *hinduwi*, adj. et s.

Indienne, toile peinte, هند قماشى *hind qoumachi*, الاجه *aladja*, subst.

Indifféremment, … *farqin*, مباحلغلـه … محيرلكله *muhaïierlig*… choix, sans réflexion … *bi ikhtiar*, بى تفكر … a-t., adv.

Indifférence, … *syzliq*. محيرلك *moul*… بى مهملك *bi muhimlik*, … *bahlik*; — froideur p… sonne, صوقلق *soouqli*… *bèroudet*, a., s.

Indifférent, qui … également de diverse… بر *bir*, t., محير *mouhaï*… n'est en soi ni bon n… مباح *mubah*, جايز *djaï*…

Indifférent, san… déterminé pour une c… que pour une autre, … صاحبى *bèroudet sahib*… sans affection, محبتسز … *betsyz*, a-t., صوق كشى … subst. et adj.

Indigence, … حاجت *hadjet*, … a.; — extrême, … *liq*, s.

Indigène, ولايتلو *vil*… *ïèrlu*, بوولايتلو يرلو *bo*… a-t., adj.

Indigent, يوخسل *ïo*… محتاج *muhtadj*, a., … *djetlu*, a-t., فقير *faqir*, … *zugurt*, s. et adj.

Indigeste, difficile …

-irmez, اولنمز هضم hazm
; — mal conçu, sans
دوزنسـ duzensyz, دوزلمش
ich, t., ربطسز rabouta-
اسا usloubsyz, a-t., غدنك
p., adj.

ESTION, سكرمكلك syn-
lik, t., عدم هضم *'adèmi*
-t., s.

NATION, طارغنلق dar-
t., غضب *ghazab*, a., اوكه

NE, لايق اولميان *laïq ol-*
لايـق دكل *laïq dèïl*, t.,
a laïq, نا منسحق *na*
q, ناسزا *na sèza*, p-a., adj.
; —, غايت عيبدر *ghaït*

TÉ, طارلمش *darylmich*,
darghoun, غضبه كلمش
guelmich, a-t., adj.

NEMENT, نا لايق *na laïq*,
laïqsyzlighilè, خباثتله
ilè, a-t., نا سزالغله *na sè-*
p-t., adv.

NER, طارلتمق *darylimaq*,
غضبه كتو *ghazaba guètur-*
., انجتمك *indjitmek*. —
er, طارلمق *darylmaq*,
aqymaq, قاقمق *qaqyn-*
كلمك غضبه خشمه *khychmè*,
guelmek, a-t., پك كوجنه
k gudjinè guelmek, v.

NITÉ, qualité de ce qui
ne, ناسزالق *nasèzaliq*,
استحقا بى *bi istihqaqi*,

INDIGNITÉ, énormité, عيب *aïb*, خباثت *khabacet*, شناعت *china'at*, a., s.

INDIGO, چويد چود *tchivid*, t., نيل *nil*, a-p-t., s.

INDIGOTERIE, چويد كارخانه‌سى *tchivid kiarkhanèci*, s.

INDIGOTIER, چويد اغاجى *tchivid aghadji*, دكى *dikigui*, s.

INDIQUER, كوسترمك *guieuster-mek*, اشارت دلالت اظهار ا *icharet*, *dèlalet*, *izhar e*, a-t., طويرمق *douïourmaq*, بلدرمك *bildurmek*, verb.

INDIRECT, طولاشق *doluchiq*, اكرى *egri*, t., معوج *mou'avedj*, a., adject.

INDIRECTEMENT, دولاشمغله *do-lachmaghilè*, اكريلكله *ègriliguilè*, ال التنده *el al-tindè*, adv.

INDISCIPLINABLE, قابل تعلم اولميان *qabili téallum olmaïan*, a-t., اوكردلمز *eugrèdilmez*, adj.

INDISCIPLINE, تعليمسزلك *ta'-alimsyzlik*, عسكرك اطاعتسزلغى *askèrun ita'atsyzlighi*, a-t., s.

INDISCIPLINÉ, تعليمسز *ta'alim-syz*, a-t., غير معلم *ghaïr mou'allem*, a., adj.

INDISCRET, qui manque de discrétion, انصافسز *insafsyz*, a-t., بى انصاف *bi insaf*, a.; — qui ne sait pas garder un secret, سر صقلايه‌مز *syrr saqlaïamaz*, adj.

INDISCRÈTEMENT, انصافسز *in-safsyz*, انصافسزلكله *insafsyzliguilè*, a-t., adv.

Indiscrétion, انصافسزلك *insafsyzlik*, a-t., s.

Indispensable, پك لازملو *pek lazymlu*, مطلق اقتضاسى اولان *moutlaq iqtizaci olan*, مقتضى *mouqtèzi*, ضرورتى اولان *zaroureti olan*, a-t., adj.

Indispensablement, لاجرم *ladjèrem*, الزم *elzem*, بالضرورة *bizzarourè*, a., adv. *Voy.* **Absolument.**

Indisponible, t. de jurispr., وصيّة ايله ويرلمز *vassiïet ilè virilmez*, adject.

Indisposé, légèrement malade, كيفسز *keïfsyz*, a-t., ناخوش *nakhoch*, p.; — contre une personne, كوجنمش *guiudjenmich*, كوسلو *keuçulu*, adj.

s'**Indisposer**, se piquer contre quelqu'un, كوسمك *keusmek*, v.

Indisposition, كيفسزلك *keïfsyzlik*, a-t., ناخوشلق *nakhochlyq*, p-t., s.

Indisputable, مباحثه اولنمز *mubahacè olounmaz*, a-t., غوغا ايدجك شئ دكل *ghaogha idèdjek cheï dèïl*, adj.

Indissoluble, چوزلمز *tcheuzulmez*, اريمز *èrimez*, اوزلمز *euzulmez*, t., لايزاب *la ïèzab*, a., adj.

Indistinct, **Indistinctement**, فرقسز *farqsyz*, a-t., بلا فرق *bila farqin*, بلا تمييز *bila tèmiiz*, a., قرشق *qaryckiq*, adj. et adv. — *Chose indistincte, confuse, qu'on* ne peut distinguer de lo[...] *qaralty*, s.

Individu, شخص *ch[...]khès*, فرد *ferd*, ذات *zat*, [...] *kichi*, s.

Individuel, شخصى[...] ذاتى *zati*, [...]يّة منسوب *mensoub*, a., adj.

Individuellement, [...] *bizzat*, a., كنديسى *guen*[...]

Indivis, بولنمش [...] *mich*, t., [...]سيم اولنمامش *olounmamich*, adj.

Indivisibilité, [...]زلق [...] *taqsim olounmazliq*, a-t.

Indivisible, ايرلمز [...] بولنمز *beulunmez*, t., [...]ىز *taqsim olounmaz*, a-t., [...] *ïunfek*, a., adj.

Indocile, [...]لّم اولميان [...] *bili téallum olmaïan*, a-t [...] *eugrèdilmez*, اطاعتسز *ita*[...] قابليتسز *qabiliïetsyz*, a-[...]

Indocilité, [...]تسزلق [...] *liïetsyzliq*, اطاعتسزلق *i*[...] a-t., s.

Indolence, [...]همالق [...]كك تكاسل *tèkiaçul*, a., [...] *cheklik*, [...]كاهللك كوكلسزلك *gueunulsyzli*[...]

Indolent, كوكلسز *gu*[...] t., غافل *ghafil*, a., [...]جى *ihmal ididji*, a-t., adj.

Indomptable et I[...] بواشلنمز *ïavachlanmaz*, [...] اولنمز *zabt olounmaz*, [...]سز

yz, ضبطی ممکن اولمیان zabty mumkin olmaian, a-t., adj.

Indu, heure indue, وقتسز vaqyt-syz, a-t., بی وقت bi vaqyt, a., محلسز mahalsyz; — qui est contre l'usage, یاقشقسز ïaqychyqsyz, adj.

Indubitable, شبهه‌سز chubhè-syz, a-t., adj.

Indubitablement, شبهه‌سزلکله chubhèsyzliguilè, a-t., adv.

Induction, *Voy.* Instigation; — conséquence tirée de...., نتیجه ntidjè, قیاس qïas, خلاصهٔ افکار khoulacèï efkiar, a-t., s.

Induire, porter, pousser à...., قندرمق qyndurmaq, t., تحریک ترغیب اغوا tahrik, terghib, ighwa e, a-t.; — en erreur, الداتق aldat-maq, t., اضلال ا izlal e, a-t., v.

Indulgemment, عفو ایله afv ilè, اغماض ایله ighmaz ilè, مرحمتله mer-hamet ilè, a-t., adv.

Indulgence, عفو afv, مرحمت merhamet, اغماض ighmaz, شفقت chefqat, اغماض عین ighmazi 'aïn, a., s. — Avoir de l'—, یوز ویرمک iuz virmek, ملایمت مرحمت کوسترمک mulaïmet, merhamet guustermek, a-t., v.

Indulgence, donnée par le pape, ریم پاپا ویردیکی غفران تحلیل rim papa virdigui ghoufran, tahlil, a-t., s.

Indulgent, اغماضجی ighmaz-dji, a-t., یوز ویریجی iuz viridji, مرحمتلو merhametlu, شفقتلو chefqat-lu, a-t., adj.

Indument, خلاف حق khilafi haqq, حقی یوغیکین haqqi ïoghiken, a-t., ناحق یره nahaqq ïèrè, p-a-t., adverb.

Industrie, معارفة ma'rifet, صناعة syna'at, a., هنر huner, p., s. *Voy.* Dextérité, Habileté.

Industriel, m. nouv., صناعتلو sina'atlu, صناعة ایشی sina'at ichi, adj. — Productions industrielles, صناعتدن حاصل اولان جمله شیلری نسنه‌لری sina'atten hassil olan djumlè chèïlèri, nesnèlèri, s.

Industrieusement, معارفتله ma'rifet ilè, صنعتله sana'at ilè, a-t., adverb.

Industrieux, معارفت صاحبی ma'rifet sahibi, هنرلو hunerlu, p-t., ایشنی بلور ichini bilur, adj.

Inébranlable, دپرنمز tèpren-mez, t., حرکتسز harèketsyz, a-t., بلا حرکت bila harèket; — résolu, مصمم moussammem, a., قرارلو qa-rarlu, a-t., adj. — Esprit ferme et inébranlable, ضمیر بی انحراف zamiri bi inhiraf, a., s.

Inébranlablement, قرار اوزره qarar uzrè, وجه مقرر اوزره vèdjhi mouqarrer uzrè, a-t., adv.

Ineffable, وصف اولنمز vasf olounmaz, دله وصفه کلمز dilè, vasfè guelmez, a-t., adj.

Ineffaçable, بوزلمز bozoulmaz, چقمز tchiqmaz, t., محو اولنمز maho olounmaz, a-t., adj.

Inefficace, قوتسز *qouvvetsyz*, عملسز *amelsyz*, a-t., باطل *batyl*, بلا كيفيت *bila këifiiet*, a-t., adj.

Inefficacité, قوتسزلق *qouvvetsyzliq*, عملسزلك *amelsyzlik*, a-t., s.

Inégal, qui n'est point égal, برابر اولميان *beraber olmaïan*, برابرسز *bèrabersyz*, اويمز *ouïmaz*, غير مستوى *ghaïri mustèvi*, غير متساوى *ghaïri mutèçavi*, ناهموار *nahemvar*, p.; — raboteux, دوز اولميان *duz olmaïan*, صرب *sarp*, adj. *Voy.* Bizarre, Changeant.

Inégalement, برابرسزلغله *bèrabersyzlighilè*, اويمزلغله *ouïmazlighilè*, دوزسزلكله *duzsyzlighilè*, وجه غير متسوى اوزره *vèdjhi ghaïr mustèvi uzrè*, a-t., adv.

Inégalité, برابرسزلق *bèrabersyzliq*, اويمزلق *ouïmazliq*, ناهموارى *na hemvari*; — du sol, de la terre, دوزسزلك *duzsyzlik*, t., ضرز *zarz*, a., s.

Inéligible, انتخابى قابل اولميان *intikhabi qabil olmaïan*, a-t., غير ممتاز *ghaïr mumtaz*, a., منتخب اولنمز *muntakhab olounmaz*, a-t., اورندلنمز *eurundèlenmez*, adj.

Inepte, قابليتسز *qabiliïetsyz*, استعدادسز *istiïdadsyz*, a-t., نا قابل *na qabil*, p-a., ابله *èbleh*, بون *beun*, adj. *Voy.* Absurde.

Ineptie, بيهودەلك *bihoudèlik*, p-t., ترهات *turrèhat*, a., احمقلق *ahmaqliq*, a-t., ديوانەلك *divanèlik*, p-t., s. *Voy.* Absurdit[é] ... pendice).

Inépuisable, بوشادلمز *boch[a]dilmaz*, ... مدسى قابل اولميان *boch[a]dilmaci qabil olmaïan*, توكنمز *tukenmez*, t., نهايتسز ... *syz*, a-t., adj.

Inerte, دپرنمز *tèpren[me]...* حركتسز *harèketsyz*, a-t., ...

Inertie, حركتسزلك *h[arèket]syzlik*, a-t., s. *Voy.* Pares[se].

Inespéré, اميدى اولميان ... *olmaïan*, نا متوقع *na mut[èvaqqa]*, p-a., غير مترقب *ghaïri mutè[raqqib]* a., adj.

Inespérément, ... مترقب اوزره *vèdjhi ghaïr mutèraqqi[b uzrè]*, a-t., adv.

Inestimable, بهاسى ... بيوق *qymèti, bèhaci ïoq*, ...تسز *...metsyz*, a-t., adj.

Inévitable, ...سى ممكن اولميان *qourtoulmaci mumk[in olmaïan]*, لا محاله *la mèhalè*, ... غير مكتلى *ghaïr muktèli*, a., ...مز *qatchinmaz*, adj. — Destin..., قضاى مبرم *qazaï mubrem*, ... وطر ... *vatr*, a., s.

Inévitablement, مطلق ... *[mut]laq*, a., adv.

Inexact, يالكش ايدن ... *iden*, t., غافل *ghafil*, a., adj.

Inexactitude, غفلت ... a., s.

[redacted]

ıBLE, عذری اولمز *ezzri*
ɔ *uzursyz*, a-t., adj.
TABLE, عملہ کتورلمز
ilmez, اجرا اولنمز *idjra*
-t., کچمز *guetchmez*,

ION, عملہ کتورمزلک
ɔ *'amèlè guèturmezlik*,
lik, اجرا اولنمزلق
ira olounmazliq, oloun-
-t., s.
BLE, سخت دل *sakht*
پ قلبی *qalbi pek*, t.,
rhametsyz, a-t., adj.
BLEMENT, مرحمتسزلکلہ
guilè, a-t., adv.
IENCE, عجمیلک *adjè*-
وقوف *vouqoufsyzliq*, a-t.,

MENTÉ, وقوفسز *vou*-
بی وقوف *bi vouqouf*,
mi, a-t., adj.
LE, کفارت اولنمز *kè*-
az, کفارتسز *kèfaretsyz*,

ABLE, تعبیر اولنمز *ta'bir*
تعبیری قابل اولمیان *ta'*-
naïan, وصفہ کلمز *vasfè*
., adj.
IABLE, وصفہ کلمز *vasfè*
s, تعبیر اولنمیز *ta'bir*
-t., adj.
NABLE, چنکلہ النمز
nmaz, تسخیری اخذی
ɔ *teskhiri, akhzi mum*-
, a-t., adj.

INEXTINGUIBLE, سوندرلمز *seu*-
ïundurilmez, سونمز *seunmez*; — en parlant de la soif, قاندرلمز *qandu*-
rilmaz, قانمز *qanmaz*, adj.

INEXTRICABLE, چقلمز *tchiqil*-
maz, چوزلمز *tcheuzulmez*, adj.

INFAILLIBILITÉ, یکلمزلق *ïan*-
ylmazliq, t., خطا اتمزلک *khata etmezlik*, خطاسزلک *khatasyzlik*, a-t., s.

INFAILLIBLE, یکلمز *ïanylmaz*, t., خطا غلط اتمز *khata, ghalat etmez*, خطاسز *khatasyz*, a-t., adj.

INFAILLIBLEMENT, شبهسز *chubhèsyz*, a-t., مقرر *mouqarrer*, صحیح *sahih*, علم الیقین *ilm el-ïaqin*, تحقیقا *tahqiqa*, a., adv.

INFAISABLE, یاپلمز *ïapilmaz*, ایدلنمز *idinmez*, قلنمز *qylynmaz*, عملہ کتورلمز *amèlè guèturilmez*, a-t., adject.

INFAMANT, رسوایلق کتورن *rusvaïliq guèturen*, رسوایلو *rusvaïlu*, t., بدناملو *bednamlu*, عیبلو *'aïblu*, a-t., adject.

INFAMATION, رسوایلق بدناملق نشانی *rousvaïliq, bednamliq nichani*, t-p., s.

INFÂME, بدنام *bednam*, p., رسوا *rusva*, رسوای *rusvaï*, t., عیبلو *'aïblu*, عرضی بوزلمش *irzi bozoulmich*, a-p-t., adj.

INFAMIE, رسوایلق *rusvaïliq*, رسوایی *rusvaïi*, t., بدناملق *bednamliq*, p-t., عرض نقصانلغی *irz noqsanlighi*, a-t., s.

Infant, اسپانیا و پورتوقال قرال اوغللرینک اسمی لقبی *ispania vè portuqal qral oghoullèrinun ismi, laqabi*, s,

Infanterie, یایا *ïaïa*, پیاده *pïadè*, قول *qoul*, عسکرک پیاده سی *askèrun pïadèci*, پیاده عسکری *pïadè askèri*, s.

Infanticide, meurtrier d'un enfant, اوغلان اوغل اولدریجی *oghlan, oghoul eulduridji*; — meurtre d'un enfant, اوغلان اوغل اولدرمسی قتلی *oghlan, oghoul euldurmèci, qatli*, t-a., s.

Infatigable, یورلمز *ïoroulmaz*, adject.

Infatigablement, یورلمغله *ïoroulmamaghilè*, adv.

Infatuer, عقلنی الهق *aqlyni almaq*, a-t., شاشرمق *chachyrmaq*, دلورتمک *dèlurtmek*, دلی دیوانه ا *dèli divanè e*, سحرلمک *syhyrlèmek*. — S'infatuer, دلورمک *dèlurmek*, تعصب ایله برکمسنه صاحب چقمق *téassub ilè bir kimesnèï sahib tchiqmaq*, v.

Infécond, stérile, برکتسز *bèrèketsyz*, یمش و یرمز *ïèmich virmez*, t., عاقر *'aqyr*, قصر *qyssyr*, a., adj. — Femme —, عقیم عورت *aqym avret*; — terre —, غیرمنبت یر *ghaïr mumbit ïèr*, s.

Infécondité, قصرلق *qyssyrliq*, a-t., یمشسزلک *ïèmichsyzlik*, t., حاصلسزلق *hassylsyzliq*, a-t., s.

Infect, فنا قوقر *fèna qoqar*, اغر قوقولو *aghyr qoqoulu*, adj.

Infecté, قوقمش *qoqmi*[...] compromis, بولاشق *bou*[...] بولاشمش *boulachmich*, adj.

Infecter, gâter, faire mauvais, فنا قوقتمق *fèna* [...] *maq*, چورتمک *tchurutn*[...] sentir mauvais, [...]قمق *fèna qoqmaq*; — compron[...] بولاشترمق *boulachturmaq*,

Infection, odeur infec[...] قوقو *fèna qoqou*, چورکلک *t*[...] *luk*, t., عفونة *ufounet*, a., Contagion.

Infélicité, [...]العسزلک [...] *syzlik*, a-t., اوغورسزلق *ogh*[...] *liq*, t., بد بختلق *bed bakhti*[...] subst.

Inféodation, [...]عامت ویرلمسی *timar, ziamet vi*[...] a-t., توجیه تیمار *tevdjihi ti*[...]

Inféoder, [...]زعامت ویرمک توجیه ا *timar, zia*[...] *mek, tevdjih e*, a-t., v.

Inférer, عقل کسمک [...] *mek*, t., نتیجه سن چقرمق *[netidjè]sin tchiqarmaq*, a-t., v.

Inférieur, placé au-[...] اشغیکی *achaghaki*, الچق [...] اسفل *esfel*, a., adj. — L'in[...] par opposition au supéri[...] *èdna*, a., تابع اولان *ta*[...] امرنده اولان *emrindè* [...] la partie inférieure, [...] اشغی *achaghi*, اشغه [...] اشغدسی *achaghaci*, s. —

'e, اشقاشنده *acha-*
ا *altindè*, adv.
MENT, اشقه *acha-*
'ou, p., adv.
E, الچقلق *altcha-*
ouni, p., كوچكلك

لمجهنّ *djèhennemlu*,
èhennèmi, a., جهنّمه
ıèmè mençoub, a-t.,

Voy. INFÉCOND,

, *Voy.* INFÉCON-
ITÉ.
كسلمش *kècilmich*,
os infestés, كسلمش
iollar, s.
ravager par des in-
يول كسم *ïol kesmek*,
قطع طريق *qati' ta-*
, a-t-p., v.
qui manque de foi,
loghrou olmaïan, t.,
بى و *bi vèfa*, a.; —
سوزنده طورميا *seu-*
n, اقرارندن سوزندن
, *seuzinden deuner*;
as de la vraie foi,
z, كاور *guiaour*, p.,
كا *kiafir*, a., adj. et
èles, كاورلر *guiaour-*
kiafirler, a-t., s.
NT, بى وفالق ايله
بى وفا *bi vèfa*, a.,
ghousouzlyghilè, t.,
ilè, خيانتا *khianè-*

ten, a., adv. *Voy.* INEXACTEMENT.

INFIDÉLITÉ, خيانت *khianet*, a., بى وفالق *bi vèfaliq*, خاينلق *khaïnliq*, دينسزلك *dinsyzlik*, ايمانسزلق *imansyzliq*, a-t., كفر *kufr*, a., s.

INFILTRATION, سوزنمكلك *seuzunmeklik*, داملهقلق *damlamaqliq*, s.

s'INFILTRER, سوزنمك *seuzunmek*, كچمك *guetchmek*, كوچك دلكلردن كچمك تاثيرا *kutchuk dèliklerden guetchmek*, *téecir e*, a-t., verb.

INFINI, نهايتسز *nihaïetsyz*, بى نهايه *bi nihaïè*, بى حدو غايه *bi haddu ghaïè*, a-t., adj. *Voy.* IMMENSE, CONSIDÉRABLE.

L'INFINI, نهايتسزلك *nihaïèsyzlik*, بى نهايتلك *bi nihaïetlik*, a-t., subst.

INFINIMENT, بلا نهايه *bila nihaïè*, نهايتسز *nihaïetsyz*, a-t., adv. *Voy.* EXTRÊMEMENT.

INFINITÉ, partie de ce qui est infini, نهايتسزلك *nihaïetsyzlik*, نهايتسز كثرتى *nihaïetsyz kesrèti*, كثرت نا محصور *kesreti na mahsour*, s. *Voy.* MULTITUDE.

INFINITIF, مصدر *mastar*, اسم مصدر *ismi mastar*, a., s.

INFIRMATIF, t. de jurisp., بطّال ايدن *battal iden*, a-t., adj.

INFIRME, زبون *zèboun*, ضعيف *zaïf*, a., سست *sust*, خسته *khasta*, p-t., صيرو *saïrou*, adj.

INFIRMER, يوق بطّال ابطال ا ïoq, battal, ibtal e, a-t., v.

INFIRMERIE, بيمارستان bimaristan, بيمارخانه bimarkhanè, p., خستەلر اوطەسى ييرى khastalar odaci, ïèri, s.

INFIRMIER, بيمارستان اوغلانى خدمتكارى bimaristan oghlani, khizmetkiari, بيمارخانەجى bimarkhanèdji, s.

INFIRMITÉ, ضعيفلق zaïfliq, ضعف za'f, a-t., زبونلق zèbounliq, سستلك sustlik, خستەلق khastaliq, صيرولق saïrouliq, t., مرض maraz, a., s.

INFLAMMABLE, طوتشه بلور toutoucha bilur, t., اشتعال بولان ichti'al boulan, a-t., adj.

INFLAMMATION, يالكلنهقلق ïalyn-lanmaqlyq, t., حرارت hararet, التهاب iltihab, اشتعال ichti'al; — tumeur douloureuse, كوكندرمه علّتى سوزاك sousak, gueuïundurmè illèti, a-t., s.

INFLEXIBILITÉ, اكلمزلك èïlmezlik, s.

INFLEXIBLE, اكلمز èïlmez, غير مايل ghaïr maïl, a., adj.

INFLEXIBLEMENT, عنادله inadilè, تمرّد اوزره tèmerrud uzrè, a-t., adverb.

INFLEXION, سس تبديلى ses tebdili, t-a., نغمات naghamat, a., subst.

INFLICTIF, عقوبتلو auqoubetlu, a-t., adj.

INFLICTION, كلمك haqqindan guelmeklik, كمى djèza hukmi, a-t., عقوبة ou a., s.

INFLIGER, جزاسين sèzasin, djèzasin ويرمك حقندن كلمك haqqindan gu حكم ا عقوبته ouqoubètè hukm verb.

INFLUENCE, des astres, téécirat, احكام ahkiam; — d sonnes, تحريك tahrik, القا a., s. Voy. EFFET.

INFLUENCER, القا اغرا tahrik, ilqa, yghra e, a-t., v

INFLUER, عمل ا amel e, اشلمك ichlèmek, t., تأثيرا a-t., v.

INFORMATION, enquête, ïoqlama, t., تفتيش teftich, tèfahhous, تفقد tèfaqqoud, istikhbar, استفسار istifsar,

INFORME, اسلوبسز uslo a-t., بى قالب bi qaleb,

INFORMER, faire des inf tions, اخبار ا ikhbar e, a- instruire, بلدرمك bild انكلتمق an-latmaq, t., اخبار ا i'lam, ikhbar e, بر ويرمك ber virmek, a-t. — S'info صورمق sormaq, ارامق ar يوقلامق ïoqlamaq, ردمك meh, استخبار ا تفحص استفسار ا sow'al, tèfahhous bar, istifsar e, a-t., v.

TURE, اوغرسزلك oghour-
بد بختلق آفت afet, a.,
tyq, p-t., محنت mihnet,
let, a., s.

TUNÉ, اوغرسز oghoursyz,
بد بخت tali'syz, a-t.,
., نصيبسز nassibsyz, a-t.,
بی bi devlet, a., adj. et s.

CTEUR, نقص عهد ايدن
iden, بوزيجى bozidji, بی
a, a., s.

CTION, نقض عهد naqs
قانونه مخالف حركت qa-
mukhalif hareket, a-t., s.

CTUEUSEMENT, فايدهسز
üdèsyzliguilè, a-t., adv.

CTUEUX, qui ne porte
fruit, يمشسز ïèmichsyz,
hassylsyz, بی حاصل bi
; — sans utilité, فايدهسز
a-t., adj.

ايچنه دوكلمش اريمش,
eukulmich, èrimich, adj.

SER, برنسنه صو يا صولو
نسنه ايچنده براقمق bir nes-
a soulu nesnè itchindè braq-
maq, اصلاتمق islatmaq, v.

SION, action d'infuser,
islatmaqliq; — liqueur
ourné une substance, صو
ايله قرشمه sou ilè qarich-
mè, t., شربت cherbet, a.,

IBE, حاضر باش hazir
t., adj. Voy. DISPOS.

IEUR, مهندس muhendis,
قومبرجى qoumbaradji, t., s.

INGÉNIEUSEMENT, صنعتله san'-
atilè, a-t., استاذلغله ustadlighilè,
t., عارفانه arifanè, ظريفانه zarifanè,
a-p., adv.

INGÉNIEUX, زيرك zèïrek, ذكى
zèki, تيزفهم tiz fehm, p-a.,
فراستلو firacetlu, a., صاحب فراست sa-
hib firucet, p-a., عقللو aqyllu, a-t.,
هشيار houchiar, p., adj. — Ou-
vrage —, صنعتلو ايش san'atlu ich,
subst.

INGÉNU, اچق طبيعتلو atchiuq
tabi'atlu, طوغرو doghrou, t., شخل
chakhal, a., adj.

INGÉNUITÉ, اچقلق atchiqliq,
كوكل اچقلغى gueunul atchiqlighi,
طوغرولق doghrouliq, s.

INGÉNUMENT, كوكل اچقلغيله
gueun-ul atchiqlighilè, adv.

s'INGÉRER, كيرشمك guirich-
mek, صوقشمق soqouchmaq,
قارشمق qarichmaq, صوقلمق so-
qoulmaq, t., تعرض مخالطة ا teär-
ruz, moukhalatat e, a-t., v.

INGRAT, qui manque de re-
connaissance, نامكور namkeur,
ايلك بلمز èïlik bilmez, ايلك
اونوديجى èïlik onoudidji, t., كافر
النعمه النعم kiafir un-ni'mè, ni'am,
— désagréable, نامقبول na maq-
boul, نامرضى na merzi, p-a.,
ناپسنديده na pècindidè, ناپسند na-
pècind, p., مقبوله كچمز maqboulè
guetchmez, a-t., adj.

INGRATITUDE, نامكورلك nam-

keurlik, ايلك بلمزلك *ëilik bilmezlik*, t., كفر كفران نعمت *kufri*, *kufrani ni'met*, a., s.

Ingrédient, اجزا ازاج *èzadj*, *èdjza*, a., s.

Inguérissable, *Voy.* Incurable.

Inhabile, قابليتسز *qabiliietsyz*, a-t., نا قابل *na qabil*, نا اهل *na ehl*, نا مستعد *na muste'idd*, p-a., adj.

Inhabileté, قابليتسزلك *qabiliietsyzlik*, a-t., s.

Inhabilité, *Voy.* Incapacité.

Inhabitable, قونلمز *qonoulmaz*, اوتورجق دكل *otouradjaq dèïl*; — inhabitable et inhabité, غير معمور *ghaïr ma'mour*, غير مسكون *ghaïr meskoun*, ويران *viran*, خراب ير *kharab ïèr*, adj.

Inhabitude, عادتسزلك *adetsyzlik*, الشمقلق *alichmamaqliq*, subst.

Inhérence, ياپشقلق *ïapichyqliq*, t., تعلق *te'allouq*, a., s.

Inhérent, ياپشق *ïapichiq*, adj. *Voy.* Inséparable.

Inhiber, t. de jurispr., يصاق *ïassaq*, تنبيه نهى منع *tembih*, *nèhi*, *mèn'e*, a-t., v.

Inhibition, يصاق *ïassaq*, t., منع *men'*, a., s.

Inhospitalier, بى ماوى *bi méöi*, قوندرميان *qondurmaïan*, مسافرى قبول ايتمين *muçafiri qaboul etmëien*, مسافردن حظ اتمين *muçafirden hazz etmëien*, a-t., s. et adj.

Inhospitalité, ويلك ... *... méovilik*, a., قبول اتمكلك ... *muçafiri qaboul etmèmèkl...* subst.

Inhumain, انسانيتسز ... *...syz*, شفقتسز *chefqatsyz*, ... نسز شفقت *bi chefqat*, a., ... *ruovetsyz*, بى مروت *bi m...* a., مرحمتسز *merhametsy...* adject.

Inhumainement, ...مزلكله *insaniietsyzliguilè*, ...تسزلكله *qatsyzliguilè*, مروتسزلكله *m... syzliguilè*, خويرات كبى ... *guibi*, adv.

Inhumanité, ...سزلك *insaniietsyzlik*, شفقتسزلك ... *syzlik*, مروتسزلك *muru...* a-t., s.

Inhumation, ...ومكلك *... meklik*, t., دفن *defn*, a., s.

Inhumer, ...كومك *gueummek*, t., دفن قبرا *def...* a-t., v.

Inimaginable, ...متصور *tèçaovir*, تصور اولنمز *tèçaov... maz*, a-t., adj.

Inimitable, اويلمز *ou...* t., تقليد اولنمز *taqlid oloum...* adject.

Inimitié, دشمنلك *du...* t., عداوت *adaoet*, ...صومت *çoumet*, a., s.

Inintelligible, ...كلنمز ... *maz*, اكلشلمز *an-lachi...* لا يفهم *la ïufhem*, a., adj.

E, criminel, يرامز *ïara-*
— injuste, انسافسز *in-*
عدالتسز *adaletsyz*, a-t.,

EMENT, حقسز *haqqsyz*,
ناحق *na haqq ïèrè*, ظلم ايله
ظلماً, *zoulmen*, ستم ايله
, افترا ايله *iftira ilè*, a-t.,

ITÉ, injustice criante,
انصافسزلق *insafsyzliq*,
عدالتسزلك *adaletsyzlik*, a-t.,
lm, تعدّی *te'addi*, a.; —
يرامزلق *ïaramazliq*, t.,
fa, a., s.

AL, اوّلی *èvvèli*, اوّلکی *èv-*
dj. — Lettres —, ابتدايی
, a., اوّلکی حرفلر *èvvelki*
, a-t., حروف اوّليّه *khou-*
vaïlïiè, a., s.

IATION; قبول ايتمكلك *qa-*
eklik, a-t., ادخال *idkhal*,
تقد *taqtis*, a., s.

IATIVE, اوّلكی سويلمك
evvelki seuïlèmek haqqi, اوّل
سو *evvel seuïlèmèci*, s.

IÉ, قبول اجابت اولنمش
qaboul, idjabet olounmich ki-
, a-t.; — initié à...., اشند
, p., adj.

IER, admettre, قبول
اجابت اي *qaboul, idjabet*
ek; — consacrer, تقديس ا
, v.

ECTER, ايچرو آتمق براقمق صوقمق *itchèru atmaq, braqmaq, soqmaq*, v.

INJONCTION, امر *èmr*, تنبيه *tembih*, محكم تنبيه *muhkem tembih*, a., s.

INJURE, tort, injustice, ظلم *zoulm*, حيف *haïf*, ستم *sitem*, جور *djèvr*, جفا *djèfa*, a.; — du temps, جور دور *djèvri dèvr*; — de l'air, هوا اعتدالسزلغی *hava 'itidalsyzligui*, هوا فنالغی *hava fenalighi*, s. — En faire une, ظلم جور جفا ستم ا *zoulm, djèvr, djèfa, sitem e*, a-t., verb.

INJURES, insulte, سوكش *seuguch*, سوكمكلك *seugmeklik*, t., دشنام *duchnam*, ستم *sitem*, p., طعنت *ta'net*, a.; — injures, paroles injurieuses, يرامز فنا سوز *ïaramaz, fena seuz*, سوكش *seuguch*, ستم اميز سوزلر *sitem amiz seuzler*, subst.

INJURIER, سوكمك *seugmek*, يرامز فنا سوز ستم اميز سوزلر سويلمك *ïaramaz, fena seuz, sitem amiz seuzler seuïlèmek*, v.

INJURIEUX, ستم اميز *sitem amiz*, جفا كار *djèfa kiar*, p., جافی *djafi*, a., adj.

INJURIEUSEMENT, سوكمكله *seugmèguilè*, t., شتم ايله *chitem ilè*, p-t., جفا ايله *djèfa ilè*, جور ايله *djèvr ilè*, a-t., فنا سوز ايله *fena seuz ilè*, t., شتماً *chètmen*, a., adv.

INJUSTE, en parlant des choses, حقسز *haqqsyz*, a-t., ناحق *na haqq*, حقه مخالف *haqqa moukha-*

lif, a.; — en parlant des hommes, عدالتسز *adaletsyz*, انصافسز *insaf-syz*, a-t., بی داد *bi dad*, ظالم *za-lim*, a., adj.

INJUSTEMENT, ناحق یره *na haqq ïèrè*, a-t., خلاف شرع *khilafi cheri'*, a., عدالتسزلکله *adaletsyzli-guilè*, a-t., adv.

INJUSTICE, عدالتسزلك *adalet-syzlik*, a-t., ظلم *zoulm*, جور *djèvr*, a., s.

INLISIBLE, اوقونمز *oqounmaz*, adject.

INNAVIGABLE, کمی ایله کچلمز *guèmi ilè guetchilmez*, کمی ایشلمز *guèmi ichlèmez*, adj.

INNÉ, مجبول *mèdjboul*, a., adj.

INNOCEMMENT, صوچسزلکله *soutchsyzliguilè*, قباحتسزلغله *qaba-hatsyzlighilè*, دوغرولغله *doghrouli-ghilè*, adv.

INNOCENCE, صوچسزلك *soutch-syzlik*, t., کناهسزلك *gunahsyzlik*, p-t., s. *V.* PROBITÉ, ENFANCE.

INNOCENT, exempt de crime, صوچسز *soutchsyz*, کناهسز *gunah-syz*, بی کناه *bi gunah*, معصوم *ma'-çoum*; — qui n'est pas coupable, جرمسز *djurmsyz*, p-a-t., adj.

INNOCENT, simple, ساده دل *sadè dil*, p-t., adj. *V.* IMBÉCILE.

INNOCENTER, برکشینك صوچسزلکنی عیان ا بلدرمك اثبات ا *bir kichinun soutchsouzli-guini aïan e, bildurmek, ispat e*, v.

INNOMBRABLE, صایسز *saïsyz*, اولنمز حسابسز *hissabsyz*, *ihsa olounmaz*, عدسز *adsyz* adject.

INNOMBRABLEMENT, ...سز ایله *hissabsyz ilè*, a-t., adv.

INNOVATEUR, *V.* NOVA

INNOVATION, احداث ... تجدید *tèdjdid*, بدعة *bid-a* subst.

INNOVER, یکیلمك *ïen-i*... یکیدن پیدا ا *ïen-iden pè*... احداث ا *ihdas e*, a-t., v.

INOBSERVATION, غفلت *g*... a., امتثال ایتمهکلك *imtiçal* *meklik*, a-t., s.

INOCCUPÉ, ایشسز *ichsyz*,

INOCULATEUR, ایدیجی ... *achlama ididji*, s.

INOCULATION, اشلمه ... *lama*, چچك اشلمهسی *tch*... *achlamaçi*, s.

INOCULER, اشلمق *ach*... چچك اشلق *tchitchek ach*... verb.

INODORE, قوقوسز *qoqous*... رایحهسز *raïhasyz*, a-t., adj.

INONDATION, طاشقنلق *ta*... *qynliq*, t., طغیان *toughian*, *sèïl*, a., s.

INONDÉ, طشمش *tachmi*...

INONDER, طاشرمق *tachu*... طاشمق *tachmaq*, ...طاشمق *tachmaq*, توفانلق *toufanl*... verb.

INOPINÉ, اپاکسز *apan-s*... ناکهانی *na guèhani*, p., adj.

ایشدلمه ichidilmè-
غیره ghaïr mesmou',

ui a de l'inquiétude,
ouzour, راحتسز ra-
dj. — Être —, بی
bi houzour, rahat-

remuant, بی قرار bi
tourmenté, صقلش
کوکلی gueun-uli dar,
nmich, t., adj.
T, راحتسزلك
بی rahatsyzlik, bi
m, a-t., adj.
, tourmenter, بی
حضور bi houzour,
ze, انجتمك indjit-
کدر ویرمه kèder vir-
ser de l'inquiétude,
راحتسزل rahatsyzlik
— S'inquiéter, بی
bi houzour ol, a-t.,
inmek, v. Voy. s'AT-

IE, بی حضورلق bi
-t., ارامسزلق aram-
راحتسزلق rahatsyzliq,
sa, s.
ON, یوقلمه ïoqlama,
aïch, t., تفتیش tef-
tefahhus, a., s.
BLE, طوتلمز toutoul-

E, مزاجه مخالف mi-
zlif, a-t., مضر mou-zyrr, a., ضررلو zararlu, a-t., adj.

INSALUBRITÉ, هوا فنالغی hava fènalighi, a-t., s.

INSATIABILITÉ, دویلمه doïoul-mama, دویلمزلق douïoulmazliq, اچ کوزلولق atch gueuzluliq, t., طمع tama', a., s.

INSATIABLE, طویمز دویمز doï-maz, دویلمز doïoulmaz, اچ کوزلو atch gueuzlu, طمعکار tama'kiar, a-p., adj.

INSATIABLEMENT, اچ کوزلولغله atch gueuzlulighilè, t., طمعکارلغله ta-makiarlighilè, a-p-t., adv.

INSCIEMMENT, بلمزلکله bilmez-liguilè, خبری یوغیکن khabèri ïo-ghiken, a-t., adv.

INSCRIPTION, sur les édifices, رقم raqam, رسم resm, a., یازو ïa-zou; — inscriptions sur pierre, طاش اوزرنده کی یازو tach uzèrin-dèki ïazou, t., ارقام èraqym, a., subst.

INSCRIRE, دفتره یازمق deftèrè ïazmaq, قید ا qaïd e, a-t., v.

INSCRUTABLE, ارنمز aranmaz, t., تفتیش اولنمز teftich olounmaz, a-t., adj.

INSÇU; à mon —, خبرم یوغ ایکن khabèrum ïogh iken.

INSECTE, بوجك beudjek; — petits —, خرده بوجکلر khordè beu-djekler, s.

INSENSÉ, دلی dèli, دیوانه di-vanè, سفیه séfih, p., adj.

INSENSIBILITÉ, défaut de sen-sibilité physique ou morale, —

دوپمقلق جانسزلق *doïmamaqliq, djansyzliq*, p-t., حسّسزلق *hyssyzliq*, a-t.; — pour la douleur, المسز *èlemsyz;* — dureté de cœur, كوكل پككلكى *gueun-ul pèkligui*, يورك پككلكى *ïurek pèkligui*, مرحتسزلك *merhametsyzlik*, a-t., subst.

Insensible, qui ne sent pas, طويمز *douïmaz*, t., بلاحسّ *bila hyss*, a-t., جانسز *djansyz*, p-t.; — qui ne tombe pas sous les sens, طويلمز *douïoulmaz*, t., غير محسوس *ghaïr mahsous*, a.; — qui a le cœur dur, كوكلى پك *gueun-uli pek*, t., مرحتسز *merhametsyz*, a-t., adject.

Insensiblement, ياپچه *ïaptchè*, اهسته *ahestè*, p., طويلمقلغله *douïoulmamaqlighilè*, يواش يواش *ïavach ïavach*, adv.

Inséparable, ايرلمز *aïrilmaz*, t., نا مفروق *na mèfrouq*, p-a., انفصالى بولمز *inficali boulmaz*, a-t., غير منفصل *ghaïr munfaçyl*, a., adj.

Inséparablement, غير منفصل ايله *ghaïr munfaçal ilè*, a-t., adv.

Insérer, صوقمق *soqmaq*, مابينه قومق *mabèïnè qomaq*, t., ادخال ا *idkhal e*, درج ا *derdj e*, قيد ا *qaïd e*, a-t., v.

Insermenté, يمينسز *ïèminsyz*, يمينلو اولميان *ïèminlu olmaïan*, a-t., adject.

Insertion, صوقمقلق *soqmaqliq*, t., ادخال *idkhal*, درج *derdj*, قيد *qaïd*, a., s.

Insidieusement, آل ايله الداتمغله *hilè ilè*, حيله ايله *maghilè*, adv.

Insidieux, يمنى ايدمجى *cy ididji*, طولاندريجى *dola dji*, t., حيله باز *hilè baz*, adject.

Insigne, نشانلو *nichanl*, صونتورلو باشلو *bellu bachlu*, *s lu*, adj.

Insignes (les), انلرى *rutbè nichanlèri*, a-t., s.

Insignifiance, ناسزلق *nasyzliq*, طاتسزلك *tatsyzli*, لطافتسزلك *lètafetsyzlik*, a-

Insignifiant, بى معنى *na*, معناسز *ma'nasyz*, a-t.,

Insinuant, صوقلان *soq*, سوشن *sivichen*, t., ايدن *melluq iden*, a-t., adj.

Insinuation, اغوا *ighoa*, تملق *tèmelluq*, a., اشارت سوبلمه سى *seuïlèmèci*, s.

Insinuer, كتورمك *guè* t., اشارت ا *icharet e*, مق *latmaq*, a-t., اينادرمق *i maq*, *V.* Enregistrer. — nuer, كيرشمك *guirichmek*, *soqoulmaq*, سوشمك *sivichi* dans l'esprit de quelqu'un, اولامق *khatirin avlamaq*, *tèmelluq e*, a-t., v.

Insipide, دادسز *dadsy* t., *tatsyz*, لذتسز *lezzetsi* adject.

Insipidement, سزلكله

, t., لذتسزلكله *lezzetsyz-*
-t., adv.

DITÉ, طاتسزلك *tatsyz-*
لذتسزلك *lèzzetsyzlik*, a-t.,

'ER, اقدام الحاح ابرام ا
hah, ibram e, مطلق
moutlaq istèmek, a-t., v.

IABILITÉ, قونشلمزلق *qo-*
mazliq, t., مصاحبتسزلق
betsyzliq, a-t., s.

IABLE, قونشلمز *qonou-*
z, t., مصاحبت اتمز *mou-*
etmez, a-t., adj.

EMMENT, ادبسزلكله *èdeb-*
, a-t., يوزسزلكله *ïuzsyzli-*
دك *dèn-syz*, دكسزلكله *den-*
, adv.

ENCE, ادبسزلك *èdebsyz-*
دكسزلك *den-syzlik*,
يو *ïuzsyzlik*, شوخلق *chokh-*
جسا *djèçaret*, a., s.

LENT, ادبسز *èdebsyz*, a-t.,
en-syz, يوزسز *ïuzsyz*, t.,
syz, a-t., دوقشقان *doqouch-*
i.

LITE, اولى كلمش *oly*, *ola*
ich, عادتدن طشرة *adetten*
غير معتاد *ghaïr mu'tad*, a-t.,

LUBLE, qui ne fond pas,
imez, اريدلمز *èridilmez*;
parlant d'une question,
cheuzulmez, حل اولنمز *hall*
z, جواب اولمز *djèvab*
a-t., *adj.*

INSOLVABILITÉ, ادا اتمككك امكانسزلكى *èda etmegun imkian-syzligui*, اودنمزلك *eudenmezlik*, subst.

INSOLVABLE, اودنمز *eudenmez*, اودمكه قادر اولميان *eudèmèguè qadir olmaïan*, adj.

INSOMNIE, اويقوسزلق *ouïouqousyzliq*, چوق اويانقلق *tchoq oïanyqliq*, s.

INSOUCIANCE, قيرمزلق *qaïrmazliq*, قيرممقلق *qaïrmamaqliq*, t., غفلت *ghaflet*, a., s.

INSOUCIANT, قيرمز *qaïrmaz*, هيچ برشيدن وظيفه‌سى يوق *hitch bir chèïden vaziféci ïoq*, adj.

INSOUTENABLE, مباحثه اولنمز *mubahacè olounmaz*, a-t., سويلشنمز *seuïlèchinmez*, adj.

INSPECTER, دقتله نظر ا *diqqatilè nazar e*, a-t., كوزتمك *gueuzetmek*, t.; — des troupes, عسكرى يوقلمق *askèri ïoqlamaq*, a-t., v.

INSPECTEUR, surveillant, مباشر *mubachir*, ناظر *nazir*, a.; — des troupes, يوقلمه ايدیجى *ïoqlama ididji*, s.

INSPECTION, نظارة *nèzaret*, a., ناظرلق *nazirliq*, مباشرت *mubachèret*; — revue, يوقلمه *ïoqlama*, subst.

INSPIRATEUR, وحى الهام ايدیجى *vahi, ilham ididji*, a-t., subst.

INSPIRATION, الهام *ilham*, القا *ilqa*; — divine, الهام الاهى *ilha-*

mi ilahi, وحی قلب *vahi qalb*, a-t., s.

Inspirer, وحی الهام ا *vahi, ilham e*, قلبنه الهام ا *qalbinè ilham e*; — un sentiment quelconque, القا ا *ilqa e*, a-t., براقمق *braqmaq*, ایچرو براقمق *itchèru braqmaq*, t., — du courage, غیرت ویرمک *ghaïret virmek*, a-t., v.

Instabilité, قرارسزلق *qararsyzliq*, ثباتسزلك *cèbatsyzlik*, a-t., subst.

Instable, ثابت اولمیان *sabit olmaïan*, بی قرار *bi qarar*, بی بقا *bi baqa*, قرارسز *qararsyz*, a-t., نا پایدار *na païdar*, p., adj.

Installation, قومقلق *qomaqliq*, t., نصب *nasb*, بر یره برمنصبه نصب اتمکلک *bir ïèrè, bir mansèbè nasb etmeklik*, a-t., تملیک *tèmlik*, a., s.

Installer, نصب ا *nasb e*, تملیک ا *temlik e*, a-t., قومق *qomaq*; — mettre en possession d'un lieu, d'une place, بریره بر منصبه نصب ا *bir ïèrè, bir mansèbè nasb e*, a-t., v.

Instamment, الحاحله *ilhahilè*, ابرامله *ibramilè*, یالوارمغله *ïalvarmaghilè*, اقدام ایله *iqtam ilè*, a-t., adv. — Prier —, ابرامله یالوارمق *ibramilè ïalvarmaq*, a-t., v.

Instance, sollicitation pressante, الحاح *ilhah*, ابرام *ibram*, اقدام *iqtam*, رجا *ridja*, تمنّا *tèmenna*, طلب *taleb*, a.; — demande en justice, دعوا *dava*, s.

Instant, *Voy.* **Pressan**

Instant, le plus petit de temps, آن *an*, a., دم d lahza *lahza*; — un instant *bir dem*, t-p., s.

Instantané, ر لحظه اولدرق *bir dem, bir lahza* adject.

A l'Instar, کبی *guibi*, منوال اوزره *usluub, minva* شکلنده *chèklindè*, طرزنده *t* a-t., adv.

Instauration, نصب تعمیر *ta'mir*, عمارة *'imare*

Instigateur, قوپریجی *dji*, فتنه قوپریجی انکیز *fitn ridji, inguiz*, محرض *mouha* قندریجی *qynduridji*, ی *deurtidji*, adj. et s.

Instigation, اغرا *igh ighva*, تحریض *tahriz*, a., *deurtich*, s.

Instiguer, قندرمق *maq*, تحریک اغرا اغوا ا *tahriz, tahrik, ighra, ighv* verb.

Instillation, تقطیر *t* داملتمه *damlatma*, s.

Instiller, اوزرنه داملتمق *itchinè, uzèrinè maq*, t., تقطیر ا *taqtir e*,

Instinct, هجس *hèdj*

Instituer, ع نصب ا *nasb e*, a-t., v.

Institut, طریق *tary* de France, corps savan

فــــرانچه مملكــتنك
ık firantchè memlèkèti-
djèmi'ièti, endjumèni,

ES,. يوستينــــوس روم
پادشاهنك قا *iustinios*
ıahinun qanoun namè-

EUR, INSTITUTRICE,
نصب وضع ايدیجی
lidji, a-t., واضع *vazi'*;
ègle, d'un ordre de
واضع القا *vazi' ul-qa-*
ıi est chargé de l'édu-
l'enseignement, خوجه
moualllim, a., s.

ION, action d'établir,
وضع *vaz'*; — chose
وضع نصب اولنمش ن
olounmuch nesnè; —
qanoun; — coutume,
a.; — maison d'édu-
خ تعليم *ta'lim khanè*,
y. ÉDUCATION.

EUR, عسكره تعليم
èrè ta'lim itturidji, a-t.,

IF, تعليمه نافع *ta'limè*
علم نه *ilm numa*, تعليم
az, a-p., adj.

ION, éducation, تربيه
ta'lim; — ordre, امر
mbih; — instruction,
ilm, معرفت *ma'rifet*,
nich; — instructions
un agent politique,

تعليمات *ta'limat*, تعليمات نامه
ta'limat namè, a-p., s.

INSTRUIRE, enseigner, تعليم ا
ta'lim e, اوكرتمك *eugretmek*,
درس ويرمك *ders virmek*; — for-
mer les mœurs, ادبلمك *èdeblè-*
mek; — informer, بلدرمك *bil-*
durmek, اكلتمق *an-latmaq*, اعلام ا
i'lam e; — un procès, دعوا سورمك
كورمك *dava surmek*, *gueurmek*,
a-t. — S'instruire, اوكرنمك *eu-*
grenmek, تعليم المق *ta'lim almaq*;
aux usages, aux belles-lettres,
ادبلنمك *èdeblenmek*, علم ودانش
تحصيل ا *ilm u danich tahsil e*; —
s'éclairer par l'exemple d'autrui,
عبرت المق *ibret almaq*, a-t., v.

INSTRUIT, تربيه اولنمش *terbiè*
olounmuch, a-t., اوقمش *oqoumych*,
t., عالم *alim*, a., معرفت صاحبی
ma'rifet sahibi, a-p.; — averti,
اكاه اولمش *aguiah olmuch*, t.,
خبردار *khaberdar*, p., متنبه *mutè-*
nebbih, a., adj.

INSTRUMENT, الت *alet*, آلات
alât, a., يات *ïat*, t.; — de mu-
sique, ساز *saz*, p., چالغی *tchal-*
ghy, چلغو *tchalghou*, s. — Jouer
d'un —, ساز چالغی چالمق *saz*,
tchalghy tchalmaq, v.

INSTRUMENTAL, qui sert d'ins-
trument, الت كبی استعمال اولنان
alet guibi isti'mal olounan, a-t., adj.
— Musique instrumentale, ساز
سازلو موسقی *saz*, *sazlu mouçiqy*,
subst.

INSTRUMENTER, t. de jurispr.,

حکم شرع موجبنجه حجّت اعلام یازمق *hukmi chèri' moudjèbindji huddjet, i'lam ïazmaq*, a-t., v.

INSUBORDINATION, اطاعتسزلق *ita'atsyzliq*, a-t.; — militaire, عسکر اطاعتسزلغی سرکشلکی *askèr ita'atsyzlighi, serkechligui*, a-p-t., subst.

INSUBORDONNÉ, اطاعتسز *ita'atsyz*, a-t., سرکش *serkech*, p., adj.

INSUFFISAMMENT, کفایتسزلکله *kèfaïetsyzliguilè*, a-t., adv.

INSUFFISANCE, manque de suffisance, کفایتسزلک *kèfaïetsyzlik*; — incapacité, قابلیّتسزلک *qabiliïetsyzlik*, a-t., عدم اهلیّت *adèmi ehliïet*, a., s.

INSUFFISANT, یتشمز *ïetichmez*, کفایت اتمز *kèfaïet etmez*, کفایتسز *kèfaïetsyz*, a-t., adj.

INSULAIRE, اطالو *adalu*, t., جزیره لو *djèzirèlu*, a-t., adj. et s.

INSULTANT, سوکیجی *seugudji*, t., شتّام *chattam*, a., adj. — Discours insultans, ستم امیز سوزلر *sitem amiz seuzler*, a-t-p., دشنام *duchnam*, p., s.

INSULTE, سوکش *seuguch*, سوکمکلک *seukmeklik*, t., دشنام *duchnam*, p., طعنت *ta'net*, a., s.

INSULTER, faire une insulte, اوزرنه اورمق بنمک بصمق *uzèrinè ourmaq, binmek, basmaq*, t., حمله ا *hamlè*, هجوم ا *hudjoum e*, نسبت ا *nispet e*, a-t.; — de paroles, سوکمک *seugmek*, قاقیق

qaqimaq, t.; — par des moq
مسخره لغه مزه یه المق *mask
gha, mèzèïè almaq*; — au n
d'autrui, اوغورسزلغندن
سونمک حظ ا *ghaïrlèrun o
syzlighinden sèvinmek, hazz*
verb.

INSUPPORTABLE, اولنمز
tèhammul olounmaz, ممکن
دکل *tèhammuli mumkin déïl*
adject.

INSUPPORTABLEMENT,
اوزره متحمّل *vedjhi ghaïr mu
mil uzrè*, a-t., adv.

s'INSURGER, زوربالق ا
liq e, باش قالدرمق *bach q
maq*, اياق اوزره کلمک *ai
guelmek*, باغی عاصی او *bagi
ol*, v.

INSURGÉS, INSURGENS,
ایدنلر *zorbaliq idenler*, t.,
اولانلر *assi olanlar*, a-t., s.

INSURMONTABLE, بقلمز
bacha tchiqylmaz, t., غلب
ïughleb, a., adj.

INSURRECTION, قالقش *q
باش قالدرمه سی *bach qaldu
سیلق زوربالق *zorbaliq*, t.,
siliq, فتنه *fitnè*, عصیان
طغیان *toughïan*, a., s.

INSURRECTIONNEL, فتنه لو
ربالغه فتنه یه منسوب دایر
balighu, fitnèïè mençoub, dai
adject.

INTACT, ال دکمش *el d
mich*, یاپشلمش *ïapichilm*

[redacted]

doqounoulmamich,
ghaïr mulemmès, غير
memsous, تهام *tè*-

LE, تَوكنهز دوكنمز
بی غا *bi-ghaïet*, a.,

E, partie —, جزْ
a, s.
اهل عرض *ehli 'irz*,
; — en parlant d'un
رشوت *richvet almaz*,

état d'un tout qui
rties, تماملق *tè*-
تماميت *tèmamiïet*,
—probité, طوغريلق
صالحلق *salihliq*,
استقامت *istiqamet*,
s.
, entendement, عقل
rak, a., اكلايش *an*-

EL, ادراكه عقله
drakè, *aqlè mensoub*,
— Faculté intellec-
mudriket, قوت
mudrikè, s.
IMENT, ذهن اذعان
ilè, a-t., adv.
ICE, faculté de l'ame
nous concevons,
ch, t., عقل *aql*, فهم
m, ادراك *idrak*; —
approfondie, وقوف

vouqouf, بلش *bilich*; — pénétration d'esprit, زيرك *zirek*, بصيرت *bassiret*, ذهن *zihn*; — amitié réciproque, برلك *birlik*, t., اتّفاق *ittifaq*, اتّحاد *ittihad*, a., موافقت *muvafaqat*; — correspondance secrète, كيزلو و يصاقلو اولان مكتوبلشمه مكاتبه مراسله *guizlu vè ïassaqlu olan mektoublechmè*, *mukiatèbè*, *muracèlè*, t-a., s.

INTELLIGENT, عاقل *aqyl*, عارف *arif*, ذهنلو *zèhinlu*, a-t., هشيار *houchïar*, p., صاحب فراست *sahib firacet*, اهل ادراك *ehli idrak*, a., adj.

INTELLIGIBLE, اكلانور *an-lanur*, اكلاشلور *an-lachilur*, t., معقول *ma'qoul*, a., adj.

INTELLIGIBLEMENT, اشكارهلكله *achikiarèliguilè*, وضوح ايله *vuzouh ilè*, a-t., adv.

INTEMPÉRAMMENT, اعتدالسزلغله *i'tidalsyzlighilè*, a-t., adv.

INTEMPÉRANCE, پرهيزسزلك *perhizsyzlik*, اعتدالسزلق *i'tidalsyzliq*, a-t., عدم اعتدال *adèmi i'tidal*, a., s.

INTEMPÉRANT, اعتدالسز *i'tidalsyz*, a-t., پرهيزسز *perhizsyz*, p-t., بی اعتدال پرهيز *bi i'tidal*, *perhiz*, a-p., adj.

INTEMPÉRÉ, نا معتدل *na mu'tèdil*, p-a., بلا اعتدال *bila i'tidal*, a., adj.

INTEMPÉRIE, هوا اعتدالسزلغی *hava i'tidalsyzlighi*, هوا فنالغی *hava fènalighi*, a-t., s.

Intendance, امينلك *èminlik*, a-t., امانت *èmanet*, a., كتخدالق *ketkhoudaliq*, كحيالق *kiahialiq*, ويودهلق *vaïvodaliq*, s.

Intendant, administrateur, امين *èmin*, a.; — d'un particulier, كحيا *kiahïa*, t., كتخدا *ketkhouda;* — des bâtimens, chef des architectes en Turquie, معمار اغا *mi'mar agha;* — intendant général des bâtimens impériaux, شهر امينى *chèher èmini;* — intendant général des monnaies et des mines, ضربخانه امينى *zarbkhanè èmini;* — des cuisines et des offices du palais, مطبخ امينى *moutbakh èmini;* — des fourrages, اربه امينى *arpa èmini;* — de l'arsenal, ترسانه امينى *tersanè, tersana èmini*, t-a., s.

Intense پك *pek*, عظيم *azim*, شديد *chèdid*, a., قوى *qavi*, قتى *qati*, سخت *sakht*, t-p., adj.

Intensité, شدت *chiddet*, قوت *qouvvet*, كثرت *kesret*, a., سختى *sàkhti*, p-t., قتيلق *qatyliq*, s.

Intensivement, شدتله *chiddetilè*, وفور ايله *vufour ilè*, غايتده *ghaïettè*, قويجه *qavidjè*, a-t., adv.

Intenter, un procès, دعوا ا *dava e*, دعوا قالدرمق *dava qaldurmaq*, بر كمسه ايله دعواسى او *bir kimsè ilè davaci ol*, a-t., v.

Intention, désir, مراد *murad*, مرام *mèram*, مطلوب *matloub*; — dessein, مقصود *maqsoud*, قصد *qa*... نيت *niïet*, a.; — bonne —, ...دق نيت و خيره *niïet khaïrè*, ... صفاى طويت *sidqi niïet vè safaït* ... ونيت *viïet;* — mauvaise —, ... *souï niïet*, غرض *gharaz*, a., s. — Avoir intention, ...رادى قصدى نيتى او *muradi, qasdi niïèti ol* a-t., v.

Intentionné, نيتلو *niïèt*... a-t.; adj. — Une personne bie... intentionnée, ...دق نيتى اولان كمسنه *sidqi niïèti olan kimesnè* a-t, s.

Intentionnel, ...راده مقصوده نيته منسوب داير ...يتلو *mouradè, maq*... *soudè, niïètè mensoub, daïr*, *niïètlu*, a-t., adj.

Intercalaire, jour ou an... née —, كبيسه *kèbicet*, a.; — an... née, سال كبيسه *sali kèbicè*, p-a... subst.

Intercaler, قويمق *qouïma*... ...كى ايچرو قومق *itchèru qomaq*, ... نسنه اراسنده قومق *iki nesnè ara*... *cindè qomaq*, t., ...خال القا وضع درج ا *idkhal, ilqa, vaz', derdj* ... a-t., v.

Intercéder, شفاعت ا *chifa'*... *e*, a-t., v.

Intercepter, كيزلوجه آلمق *guizludjè almaq;* — les chemins les communications, ...ولن يوللرى كسترمك كسمك *Iolyn, Iolla*... *kesturmek, kesmek*, v.

Interception, طوتش *toutich*, t., قطع *qat'*, انقطاع *inqita'*, a., يول كسلمسى *ïol kècilmèci*, s.

Intercesseur, شفاعت ايديجى *chifa'at ididji*, a-t., ميانجى *miandji*, t., شفيع *chefi'*, a., s.

Intercession, شفاعت *chifa'-at*, a., ميانجيلك *miandjilik*, s.

Intercutané, ات ايله درى اراسنده *èt ilè dèri aracindè*, adj.

Interdiction, prohibition, يصاق *ïassaq*, t., منع *men'*, نهى *nèhi*, حرام *haram*, تحريم *tahrim*; — civile, حجر *hèdjr*; — suspension d'un office, عزل *'azl*, a., s.

Interdire, ياساق يصاق ا *ïasaq e*, حرام تحريم منع نهى ا *haram, tahrim, men' nèhi e*; — civilement, حجر ا *hèdjr e*, a-t., *Voy.* Suspendre; — interdire, déconcerter, شاشرمق *chachurmaq*, t., متحيّر حيران ا *mutèhaïir, haïran e*, a-t., v.

Interdit, défendu, يصاق اولنمش *ïassaq olounmich*, يصاق *ïassaq*, t., نهى *nahi*, حرام *haram*; — déconcerté, شاشمش *chachmich*, t., حيران *haïran*, a., adj.

Interdit, déposition d'un prêtre, پاپازك عزلى *papazun azli*, a-t., s.

Intéressant, qui importe, مهم *muhim*, a., بديد *bèdjid*; — avantageux, فايده لو *faïdèlu*; — agréable, دلبر *dilber*, p-a-t.; — chose qui mérite d'être vue, كورلجك شى *gueurulèdjek chèï*; — d'être écoutée, اشدلجك شى *ichidilèdjek chèï*; — qui mérite attention, دقت ايده جك شى *diqqat idèdjek chèï*, adj.

Intéressé, qui a intérêt à une chose, فايده سى اولان *faïdèci olan*, a-t., حصه دار *hyssèdar*, a-p., adj.

Intéresser, importer, مهم لازم او *muhim, lazim ol*; — cela m'intéresse, m'importe, علاقم بكا دوشرلازمدر وار *alaqam var*, *ban-a ducher lazymdur*, بنم ايشمدر *bènum ichumdur*; — attirer par l'espoir du gain, فايده اميدى ايله جلب ا *faïdè umidi ilè djelb e*, a-t., دادانديرمق *dadandurmaq*; — donner part au gain dans une affaire, حصه بخش او *hissè bakhch ol*; — dans son commerce, آلش ويرشده تجارتده حصه ويرمك *alich virichtè*, *tidjarètè hissè virmek*, a-t., اورتاقلق بغلمق *ortaqliq baghlamaq*; — émouvoir les esprits, بولاندرمق *boulandurmaq*, t., اضطراب ويرمك *iztirab virmek*, a-t., *Voy.* Inquiéter, Nuire. — S'intéresser, دقت ويرمك قيرمق ا *qaïrmaq*, *diqqat virmek*, e; — pour quelqu'un, بركمسه يه صاحب چقمق *bir kimsèiè sahyp tchiqmaq*, v.

Intérêt, ce qui importe, علاقه *alaqa*, a.; — ce qui importe à l'honneur, à l'avantage, عرضه فايده يه لازم اولانى *irzè, faïdèïè*

lazym olani, فايده *faïdè*; — goût, plaisir qu'on trouve à une chose, ذوق *zevq*, صفا *safa*, حظ *hazz*, لذت *lezzet*, a., s.

Intérêt, usuraire, معامله *mou'amèlè*, ربح *ribh*, فيض *faïz*, a., s. — Intérêt à un pour cent, يوزده بر *ïuzdè bir*; — à deux, à trois, à quatre, à cinq, يوزده ايكي اوچ درت بش *ïuzdè iki, utch, dort, bech.* — Avec intérêt, معامله ايله *mu'amèlè ilè*, adv. — Emprunter à intérêt, معامله يه آلمق *mou'amèlèïè almaq*; — prêter à intérêt, معامله يه ويرمك *mou'amèlèïè virmek*, a-t., v.

Intérieur, qui est au dedans, ايچ *itch*, ايچرده كي *itcherdèki*, t., درون *dèroun*, دروني *dèrouni*, p., داخل *dakhil*, a., adj. — L'intérieur, ايچ *itch*, ايچي *itchi*, ايچرى *itchèri*, s. — Dans l'intérieur, ايچنده *itchindè*, ايچرده *itcherdè*, adverb.

Intérieurement, ايچرو *itchèru*, ايچرده *itcherdè*, ايچره *itchrè*, adverb.

Intérim, dans l' —, اثناده *esnadè*, ارالقده اراده *aradè, aralyqta*, adverb.

Interjection, حرف *harf*, حرف ندا *harfi nida*, a., s.

Interjeter, appel, دعواسيني محكمهٔ آخره تكرار كورلمسنه طلب ا *davacini mehkèmèï akhèrè tèkrur gueurulmècinè taleb e*, a-t., v.

Interligne, espace entre lignes, ايكي سطرك ارالغي *iki satrun aralighi*; — ce qui est entre deux lignes, ايكي سطرك ارالسنده كي يازو *iki satrun aralsindèki ïazou*, s.

Interlinéaire, glose تحت اللفظ *takht el-lafz*, a.

Interlocuteur, متكلم *mutèkellim*, a., سخنران *sakhouran*, p., s.

Interlocution, مكالمه *moukalèmè*, تكلم *tèkellum*, a., s.

Intermédiaire, ارتانجه *ortandjè*, اراده اولان *arada olan*, ارايه كيرن *araïè guiren*, adj.

Interminable, بترلمز *bitirilmez*, دوكنمز *tukenmez*, t., نهايت بولمز *nihaïet boulmaz*, a-t., adj.

Intermission, *Voy.* Discontinuation.

Intermittence, ارالق *araliq*, t., وتيره *vètirè*, a., s.

Intermittent, ارالق براقن *araliq braqan*, مهمل *muhmil*, adject.

Interne, ايچرده كي *itcherdèki*, t., باطني *batyni*, a., دروني *dèrouni*, p., adj.

Interpellation, جواب استمكلك *djuvab istèmeklik*, subst.

Interpeller, بر كمسه دن جواب استمك طلب ا *bir kimsèden djuvab istèmek taleb e*, a-t., v.

Interpoler, كتاب ايچنه

قومق وضع درج ا *bir kitab itchinè qomaq, vaz', derdj e*, a-t., v.

INTERPOSER, mettre entre deux, ارايه قومق *araïè qomaq*, قويمق *qoüïmaq*. — S'interposer, اورتايه ارايه كيرمك *ortaïa, araïè guirmek*, t., توسّط ا *tèvessout e*, a-t., verb.

INTERPOSITION, d'un corps entre deux autres, ايكى نسنه ارالسنده بولنمقلق *iki nesnè aracindè boulounmaqliq*; — intervention, ارايه كلمكلك *araïè guelmeklik*, t., توسّط *tèvessout*, a., s.

INTERPRÉTATIF, تعبير ايدن *ta'bir iden*, بيان ايدر *bèïan ider*, a-t., adject.

INTERPRÉTATION, ترجمه *terdjèmè*, تعبير *ta'bir*, تاويل *tavil*, شرح *cherh*, تفسير *tefsir*; — des songes, تعبير رويا *ta'biri rouïa*, a., s.

INTERPRÈTE, ترجمان *terdjiman, terdjuman*; — premier interprète, باش ترجمان *bach terdjuman*; — de la Porte, du gouvernement ottoman, دولت ترجمانى *deolet terdjumani*; — charge d'interprète, ترجمانلق *terdjumanliq*, a-t., s. — Exercer les fonctions d'interprète, ترجمانلق ا *terdjumanliq e*, a-t., v. — Celui qui explique, معبّر *mou'abbir*, مفسّر *mufessir*; — des songes, معبّر رويا *mou'abbiri rouïa*; — de la loi, en Turquie, مفتى *mufti*, a., s.

INTERPRÉTER, ترجمه ا *terdjèmè e*, نقل ا *naql e*; — expliquer, بيان تعبير تفسير ا *bëian, ta'bir, tefsir e*; — prendre en bonne ou mauvaise part, اكلمق *an-lamaq*; — interpréter les songes, تعبير رويا ا *ta'biri rouïa e*, a-t., v.

INTERRÈGNE, حلول مملكت *houlouli memlèket*, فترة *fitret*, a., s.

INTERROGANT, صوريجى *soriridji*, t., مستفهم *mustèfhim*, طالب *talib*, a., adj.

INTERROGATIF, استفهامى *istifhami*, a., adj. — Parole interrogative, لفظ استفهام *lafzi istifham*, a., s.

INTERROGATION, صورش *sorych*, t., سؤال *sual, soual*, استفهام *istifham*, a., پرسش *pursich*, p., s.

INTERROGATOIRE, d'un juge, قاضينك استفهام *istifham*, حاكمك سؤاللرى *qazinun, hakimun souallèri*; — questions du juge et réponses de l'accusé, حاكمك سؤاللريله تهمتلو كشينك جوابلرى *hakimun souallèrilè teuhmetlu kichimun djèvablèri*, s.

INTERROGÉ, صورلمش *souroulmich*, t., مسؤل *mess'oul*, a., adj.

INTERROGER, صورمق *sormaq*, t., سؤال ا *sual, soual e*, استفهام ا *istifham e*, a-t., پرسش ا *pursich e*, p-t., v.

INTERROMPRE, quelqu'un qui parle, سوزى كلامى لاقردى يى ياروب كسترمك كسمك بوزمق *seuzi, kèlami, laqydii, ïarup kesturmek, kesmek, bozmaq*, مصاحبته مانع او

muçahabètè mant' ol, سوز اراسنه كيرمك *seuz aracinè guirmek;* — une chose, كسمك *kesmek,* v.

INTERROMPU, كسلمش *kècil-mich,* يارلمش *'iarilmich,* t., مقطوع *maqtou',* a., adj. — Être interrompu, كسلمك *kècilmek,* t., انفصام بولمق *infiçam boulmaq,* a-t., v.

INTERRUPTION, انقطاع *inqyta',* انفصام *infiçam,* a., s.

INTERSTICE, كوچك ارالق *kutchuk araliq,* اراسى *araci,* اراجق *aradjiq,* s.

INTERVALLE, ارالق *araliq,* ارا *ara,* اراسى *araci,* ايكى نسنه ارالغى *iki nesnè aralighi,* اورتا ير *orta ïèr,* t.; — espace مسافه *muçafè;* — de temps, مدّت *muddet,* مقدار زمان *miqtari zèman,* اثنالق *esnaliq,* a-t., subst.

INTERVENANT, t. de jurispr., بر دعوا اراسنه كلمك استيين *bir dava aracinè guelmek istèïen,* a-t., adject.

INTERVENIR, ارايه كلمك كيرمك *araïè guelmek, guirmek,* t., توسّط ! *tèvessout e,* — se mêler, دخل ! *dakhl e,* a-t., v. *Voy.* SURVENIR.

INTERVENTION, توسّط *tèvessout,* وساطة *vèçatat;* a., s. *Voy.* MÉDIATION.

INTERVERTIR, ترتيبى نظامى بوزمق *tertibi, nizami bozmaq,* a-t., آلت اوست ! *alt ust e,* v.

INTERVERTISSEMENT, [...] RANGEMENT.

INTESTAT, بلا توصية *b*[...] وصيتسز *vassiïetsyz,* a-[...] Mourir intestat, [...]امك *vassiïetsyz eulmek,* a-t.,

INTESTIN, ايچ *itch,* [...] *itcherdèki,* t., درونى *dè*[...] adj. — Guerre intesti[...] ايچ جنكى *itch djengui,* s.

INTESTIN, boyau, [...]ى *qarnun itchi,* بغرسق *ba*[...] gros —, قورم بغرسق [...] *ghyrsaq;* — les intestin[...] *baghyrsaqlar,* s.

INTESTINAL, [...]سوب متعلق *baghyrsaqlara mu*[...] *téalliq,* a-t., adj.

INTIMATION, [...]بسر دعوت *davet,* a., s.

INTIME, intérieur, [...] درونى *dèrouni;* — che[...] lant d'un ami, d'un[...] كوكلدهكى *gueun-uldèki* [...] *samim,* عزيز *aziz,* a., [...] intime, انيس *enis,* a. [...] intime, صميم دوستلق [...] *louq;* — notre intime [...] عزيز دوستمز *'azim, azi*[...] a-t., s.

INTIMEMENT, cor[...] جان وكوكلدن *djan u g*[...] درون دلدن *dèrouni d*[...] عن صميم القلب *an sa*[...] a., adv.

INTIMER, signifier

rité du magistrat, امر حاكم موجبنجه بلدرمك خبرويرمك emri hakim moudjèbindji bildurmek, khaber virmek; — appeler en justice, محكمه يه دعوت احضارا mehkèmèïè davet, ihzar e, a-t., v.

Intimidé, قورقمش qorqmich, متخوف moukhavvef, a., adj.

Intimider, قورقوتمق qorqoutmaq, شاشرمق chachurmaq, تخويف ا takhvif e, a-t., v.

Intimité, صميم عظيم دوستلق samim, azim dostlouq, a-t., الفت ulfet, انس uns, a., s. — Vivre dans l' —, انس طوتمق uns toutmaq, a-t., v.

Intitulé, nommé, مسمّا muçemma, a., adj.

Intitulé, inscription qui sert de titre, كتابة kitabet, عنوان unvan, اسم ism, لقب luqab, a., s.

Intituler, تسميّة مسمّا ا tesmiiè, mucemma e, a-t., v.

Intolérable, تحمّلى ممكن قابل اولميان tèhammuli mumkin, qabil olmaïan, a-t., غير متحمّل ghaïr mutèhammel, a., adj.

Intolérablement, وجه غير متحمّل اوزره vèdjhi ghaïr mutèhammel uzrè, a-t., adv.

Intolérance, تحمّلسزلك tèhammulsyzlik, a-t., بى تحمّل bi tèhammul, a., s.

Intolérant, تحمّلسز tèhammulsyz, a-t., adj.

Intonation, صدا sèda, زمزمه zemzèmè, مقام mèqam, a., s. — Faire une —, صدا زمزمه ويرمك sèda, zemzèmè virmek; — prendre l' —, مقام طوتمق mèqam toutmaq, a-t., v.

Intraduisible, ترجمه اولنمز terdjèmè olounmaz, ترجمه سى قابل اولميان ممكن دكل terdjèmèci qabil olmaïan, mumkin dèïl, a-t., adj.

Intraitable, قونشلمز qonouchylmaz, تتز titiz, adj.

Intrépide, قورقوسز qorqousyz, t., بى باك bi bak, بى پروا bi perva, p., بى هراس bi hiras, a., adject.

Intrépidement, قورقوسزلغله qorqousyzlighilè, قورقوسز qorqousyz, t., بى هراستله bi hiracetilè, a-t., adverb.

Intrépidité, قورقوسزلق qorqousyzliq, t., بى هراست bi hiracet, جرأت djura'et, a., s.

Intrigant, كيريشيجى guirichidji, چيرتاوى tchirtavi, t., حيله كار hilèkiar, a-t., s.

Intrigue, كيرشيجيلك guirichidjilik, كيرشمه guirichmè, كيزلو حركت guizlu harèket, حيله بازلق hilè bazliq, a-p-t., رنك renk, p-t.; — nœud d'une pièce de comédie, عقده ouqdè, a., s.

Intriguer, كيرشمك guirichmek, ارايه كيرمك araïè guirmek, قارشمق qarichmaq, t., كيزلو حركت ا guizlu harèket e, a-t., ال التنده چالشمق el altindè tchalichmaq, t., حيله بازلق رنك ا

hilè bazliq, *renk e*, a-p-t.; — quelqu'un, شاشرمق *chachurmaq*. — S'intriguer, چالشمق *tchalichmaq*, t., جهد ا *djèht e*, a-t., v.

INTRINSÈQUE, ایچ *itch*, t., درونی *dèrouni*, p., خاص *khass*, a., adj. — Valeur —, خاص اصل قیمتی *khass*, *asl qymèti*, a., s.

INTRODUCTEUR, کیردریجی *guirduridji*; — des ambassadeurs en Europe, قرالہ پادشاھہ الچیلری بولشتریجی کیمسنہ *qralè*, *padichahè iltchilèri boulouchduridji kimesnè*, انتورہدوقتور *antouradouqtor*; — à Constantinople, چاوش باشی *tchaouch bachi*, s.

INTRODUCTIF, کیردرن *guirduren*, t., مدخل *mudkhil*, a., adj.

INTRODUCTION, ادخال *idkhal*, a., s. *Voy.* PRÉFACE.

INTRODUIRE, کیردرمک *guirdurmek*, ایچرو آلمق کتورمک قومق *itchèru almaq*, *guèturmek*, *qomaq*, صوقمق *soqmaq*, t., ادخال ا *idkhal e*, a-t. — S'introduire, کیرمک *guirmek*, صوقلمق *soqoulmaq*; — furtivement, اوغرلین صوقلمق کیرمک *oghourlaïn soqoulmaq*, *guirmek*, v.

INTROÏT, اطوریہ نسنک اوّلی ابتداسی *litourianun èvvèli*, *ibtidaci*, g-a-t., s.

INTROMISSION, ایکی نسنہ نک بری بربنہ ایچرو قونلمسی ادخال اولنمسی *iki nesnènun biri birinè qonoulmaci*, *idkhal olounmaci*, s.

INTRONISATION, تختہ اوتورتمقلغی اجلاسی *takhta otourtmaqligh idjlaci*, جلوس *djulous*, a., s.

INTRONISER, تختہ اوترتمق اجلاس ا *takhta otourtmaq*, *idjlas e*, a-t., تخت نشین ا *takht nichin e*, p-t., v.

INTROUVABLE, بولنمز *boulounmaz*, t., بولنمسی قابل اولمیان ممکن دکل *boulounmaci qabil olmaïan*, *mumkin dèïl*, a-t., adj.

INTRUS, یولسز *ïolsyz*, یانجی *ïabandji*, t., دخیل *dakhil*, a., s.

INUSITÉ, استعمالہ کلمز *istimala guelmez*, غیر مستعمل *ghaïr mustamel*, a-t., adj.

INUTILE, فایدہسز *faïdèsyz*, *fadasyz*, بی فایدہ *bi faïdè*, منفعتسز *menfa'atsyz*, a-t., adj.

INUTILEMENT, یوق یرہ *ïoq ïèrè*, t., عبث یرہ *abès ïèrè*, فایدہسز *faïdèsyz*, a-t., بیہودہ یرہ *bihoudè ïèrè*, یبانہ *ïabanè*, adv.

INUTILITÉ, فایدہسزلک *faïdèsyzlik*, a-t., s.

INVAINCU, یکلمز *ïen-ilmez*, غیر مغلوب *ghaïr maghloub*, a-t., adject.

INVALIDE, qui n'a plus de force, زبون *zèboun*, p., ضعیف *zaïf*, a., قوتسز *qouvvetsyz*, a-t.; — soldat —, عمل ماندہ *amel mandè*, a-p.; — devant la loi, کچمز *guetchmez*, طوتلمز *toutoulmaz*, t., بطال *battal*, باطل *batyl*, a., adj.

INVALIDER, ابطال بطال ا *ibtal*, *battal e*, a-t., v.

TÉ, قوّتسزلك *qouvvet-*
, s.
BILITÉ, تغيّرسزلك *tè-*
, عدم تغيير *'adèmi tè-*

BLE, دكشمز *dèguich-*
iez, تغيّربولمز *tèghaüur*
لايتغ *la ïutèghaüur*, a-t.,

BLEMENT, وجه لايتغيّر
la ïutèghaüur uzrè, قرار
uzrè, a-t., adv.
, باصقن *basqyn*,
qynliq, t., حمله *hamlè*,
Faire une —, اورمق
بصمق *basmaq*, بصغوا
t., ا حمله هجوم *hamlè*,
a-t., v.
E, سوكش *seuguiuch*,
'n, a., ستم *sitem*, p.;
l' —, مكتوب ستم اميز
em amiz, a-p., s.
BLE, صاتلمز *satylmaz*,
رواجي يوق *rèvadji ïoq*,
-t., بي رواج *bi rèvadj*,

, صاتلمش *satylma-*

IRE, بربرده بولنان جله
شيرلر *bir ïerdè boulou-*
chèïlèrun deftèri, a-t.,
o *sourèti defter*, دفتر
موجود *meodjoudat*, a.,
e l' —, *Voy.* INVEN-

, بولنمش *boulounmich*,

پيدالنمش *pèïdalanmich*, p-t., ايجاد اولنمش *idjad olounmich*, a-t., مخترع *moukhtèra'*, a., adj.

INVENTER, بولمق *boulmaq*, پيدا ايجاد ا *pèïda*, *idjad e*, p-a-t., verb.

INVENTEUR, بوليجي *boulidji*, ايجاد پيدا ايديجي *idjad*, *pèïda ididji*, ايجاد صاحبي *idjad sahibi*, a-t., s.

INVENTIF, ايجاد قوّتي اولان *idjad qouvvèti olan*, a-t., adj.

INVENTION, بولش *boulich*, ايجاد *idjad*, پيدا *pèïda*, اختراع *ikhtira'*, a., s.

INVENTORIER, دفترا يازمق *defter e*, a-t., *ïazmaq*, v.

INVERSE, عكس *aqs*, ترس *ters*, a., adj. — A l'inverse, عكسنجه *aksindjè*, عكسنه *aksinè*, ترسنه *tersi nè*, a-t., adv.

INVERSION, تعاكس *tè'akus*, انحراف *inhiraf*, a., s.

INVESTI, قوشادلمش *qouchadilmich*, محاصرة اولنمش *mouhassèrè olounmich*, a-t., محصور *mahsour*, a., adj.

INVESTIGATEUR, ايزليجي *izlèïdji*, t., تفتيشجي *teftichdji*, a-t., مفتش *mufèttich*, a., s.

INVESTIGATION, ايزليش *izlèïch*, t., تفتيش *teftich*, تفحص *tèfahhous*, a., s.

INVESTIR, une place, قوشاتمق *qouchatmaq*, چپچورة قپلامق *tchep-tchèvrè qaplamaq*, t., محاصرة ا *mouhassèrè e*, a-t.; — mettre en

possession, ملكلندرمك *mulklen-durmek*, يورتلندرمق *iortlandurmaq*, توجيه ا *tèvdjih e*, a-t., v.

INVESTISSEMENT, محاصره *mou-hassèrè*, a., s.

INVESTITURE, تصرّف *tèçarruf*, توجيه *tèvdjih*, a., تقلّد *tèqallud*, s.

INVÉTÉRÉ, اسكيمش *eskimich*, اسكيلنمش *eskilenmich*, اسكى *eski*, adject.

s'INVÉTÉRER, اسكيمك *eski-mek*, اسكيلنمك *eskilenmek*, v.

INVINCIBLE, ينكلمز *ien-ilmez*, t., غير مغلوب *ghaïr maghloub*, لايغلب *la ïoughleb*, a., دايما مظفر اولان *da-ïma mouzaffer olan*, a-t., adj.

INVIOLABILITÉ, بوزلمهقلق *bo-zoulmamaqliq*, t., حرمت *hourmet*, a., s.

INVIOLABLE, بوزلمز *bozoulmaz*, t., غير متغيّر *ghaïr mutèghaïiur*, a., نقض فسخ اولنمز *naqz, feskh oloun-maz*, a-t., adj.

INVIOLABLEMENT, بوزلمهقلغله *bozoulmamaqlighilè*, تغيّرسزلكله *tèghaïiursyzliguilè*, صدقله *sydqylè*, حرمتله *hourmet ilè*, a-t., adv.

INVISIBILITÉ, كورنمزلك *gueu-runmezlik*, نابديدلك *nabèdidlik*, p-t., s.

INVISIBLE, كورنمز *gueurunmez*, كوزكمز *gueuzukmez*, بلورسز *bèlur-syz*, t., ناپيدا *napèida*, p., مختفى *moukhtèfi*, a., نابديد *nabèdid*, a., adj. — Être —, كورنمز او *gueurun-mez ol*; — se rendre —, كندوينى اخفايه چكمك *guendu-i ikhfaïè tchekmek*; — rendre —, ا... *bèlursyz e*, v.

INVISIBLEMENT, وجهى متخفى اوزره *vèdjhi mukhtèfi uzrè*, adverb.

INVITATION, دعوت *dav...*

INVITER, convier, دعوت ا *da'vet e*; — à souper, طعامنه اقشام دعوت ا *akhcham ta'minè da'vet e*; — convier et appeler à...., چاغرمق *tchaghyrmaq*, t.; citer à....., اغوا ا *ighoa e*, a...

INVOCATION, دعا *dou'a*, دعوت *da'vet*, مناجات *munadjat*...

INVOLONTAIRE, ارادتسز *iradet-syz*, a-t., بى اختيار *bi ikhti-yar*, بى قصد واختيار *bi qastu ikhtiyar*..., adject.

INVOLONTAIREMENT, بى اختيار ايله *bi ikhtiar ilè*, a-t., بى اختيارانه *bi ikhtiaranè*, a-p...

INVOQUER, appeler à sc..., مدد چاغرمق *mèded tchagh-yrmaq*..., استمداد ا *istimdad e*, مدد طلب ا *mèded taleb e*; — Dieu, مناجات ا *dou'a, munadjiat e*..., verb.

INVRAISEMBLABLE, كيرچك كبى اولميان *guertchek gui-bi olmaïan*, t., شبهه‌لو *chubhèlu*, ...

INVRAISEMBLANCE, شبهه *chub-hè*, a., s.

INVULNÉRABILITÉ, ... *iaralanmazliq*, s.

INVULNÉRABLE, يارالنمز *ia-ralanmaz*, t., اولمز اولمز ...

mèdjrouh olmaz, olamaz, a-t., adj.

Ionien ; — les îles Ioniennes, جزايرسبعه *djèzaïri seb'aïè*, a., s.

Ipécacuanha, ايپقوانه *ipaqouana*, ايپقوانه كوكي *ipaqouana keuki*, subst.

Irascible, colère, دارغون *darghoun*, adj.

Irân, *Voy.* Perse.

Iris, arc-en-ciel, الكم صاغمه صغمه *ilègum saghma*, t., قوس قزح *qaousi qouzakh*, a., كمان رستم *kèmani roustem*; p.; — fleur, سوسن *sousen*, vulg. *sousam*, s.

Ironie, طنز *tanz*, a., ذوكلنمه *zevklenmè*, استهزا *istihza*, s.

Ironique, استهزالو *istihzalu*, a-t., مستهزى *mustéhzi*, a., adj.

Ironiquement, ذوكلنمكله *zevklenmèguilè*, t., طنز استهزا ايله *tanz, istihza ilè*, a., adv.

Irradiation, پرتو صالمقلق *perteo salmaqliq*, پرتو اندازلق *perteo endazliq*, p-t., s.

Irraisonnable, غير ناطق *ghaïr natyq*, صامت *samit*, a., adject.

Irréconciliable, بارشلمز *barichilmaz*, بارشتيرلمز *barichturilmaz*, بارشمز *barichmaz*, t., اصلاح اولنمز *islah olounmaz*, صلحي قبول ايتمز *zoulhi qaboul itmez*, a-t., adject.

Irrécusable, ردّ منع دفع دريغ انكار اولنمز *redd, men', def', dirigh, inkiar olounmaz*, a-t., adj.

Irréfléchi, فكرسز *fikirsyz*, بي تفكر *bi tèfekkur*, غافل *ghafil*, a., adject.

Irréflexion, فكرسزلك *fikirsyzlik*, a-t., غفلت *ghaflet*, a., s.

Irréformable, تكرار دوزدلمز *tèkrar duzèdilmez*, اوكلمز *on-oulmaz*, t., اصلاحه كلمز *islaha guelmèz*, a-t., adj.

Irréfragable, معارضه اختلاف اولنمز *mou'ariza, ikhtilaf olounmaz*, انكار اولنمز *inkiar olounmaz*, a-t., adj.

Irrégularité, قاعدهسزلك *qaïdèsyzlik*, a-t., ناهموارى *nahemvari*, s.

Irrégulièrement, قاعدهسزلكله *qaïdèsyzliguilè*, خلاف قاعده ايله *khilafi qaïdè ilè*, خلاف قياس اوزره *khilafi qias uzrè*, a-t., adv.

Irrégulier, خلاف قاعده *khilafi qaïdè*, قانونسز *qanounsyz*; — géométriquement, نا برهندسه *na ber hendècè*, p-a.; — en parlant d'un procédé, يولسز *ïolsyz*, t., ناهموار *na hemvar*, p., adj.

Irréligieusement, دينسزلكله *dinsyzliguilè*, a-t., كافرانه *kiafiranè*, a-p., adv.

Irréligieux, دينسز *dinsyz*, a-t., فاجر *fadjir*, a., adj.

Irréligion, دينسزلك *dinsyzlik*, a-t., نفاق *nifaq*, الحاد *ilhad*, a., s.

Irrémédiable, علاجسز *iladjsyz*, a-t., چارهسز *tcharèsyz*, t., درمانسز *dermansyz*, p-t., adj.

Irrémédiablement, بى درمان

ایله *bi derman ilè*, p-t., چارەسز *tcharèsyz*, adv.

Irrémissible, بغشلنمز *baghichlanmaz*, t., عفو اولنمز *afo olounmaz*, a-t., adj.

Irrémissiblement, بی امان *bi aman*, a., امان و زمان ویرمیوب *aman u zèman virmèïup*, a-t., adv.

Irréparable, ادا مرمّت اولنمز *èda, meremmet olounmaz*, کیرو اله *guiru èlè guirmez*, کیرمز چارەسز *tcharèsyz*, t., کفارتسز *kèfaretsyz*, a-t., adj.

Irréparablement, کفارتسزلکله *kèfaretsyzliguilè*, a-t., چارەسز *tcharisyz*, adv.

Irrépréhensible, تعزیر اولنمز *ta'zir olounmaz*, عیب طعن اولنمز *aïb, ta'n olounmaz*, عیبسز *aïbsyz*, عیبدن عاری *aïpten ari*, a-t., غیر معاتب *ghaïri moua'teb*, a., adj.

Irrésistible, دایانلمز *daïanilmaz*, t., ردّ دفع ایدنمز *redd, def' idinmez*, adj.

Irrésistiblement, وجه غیر مندفع ایله اوزرە *vèdjhi ghaïr mundèfi' ilè, uzrè*, a-t., adv.

Irrésolu, شبهه ایدیجی *chubhè ididji*, t., متردّد *mutèreddid*, a., نیّتسز *niïètsyz*, a-t., adj. — Être irrésolu, ا تردّد *tèreddud e*, تردّد اوزرە او *tèreddud uzrè ol*, تردّد اولنمق *tèreddud olounmaq*, a-t., v.

Irrésolument, شبهه ایله *chubhè ilè*, تردّد ایله *tèreddud ilè*, a-t., adverb.

Irrésolution, شبهه *chubhè*, a.,

Irrévéremm[ent] ... *riaïetsyzliguilè*, ... کوسترمیوب *ta'zi[m] ... termèïup*, ... ایله *riaïet ilè*, a-t., ... a., adv.

Irrévérence ... *ïetsyzlik*, ... a-t., ترک ادب

Irrévérent, ... ادبه مغایر *èdèbè m*...

Irrévocable ... *mez*, دونمز *deunm*... *tèghaïiur olounma*... *rarlu*, adj.

Irrévocablem[ent] ... اوزرە *vedjhi la ïout*... اوزرە *qarar uzrè*, ...

Irrigation, ... subst.

Irritable, ... *djaq*, کوجنجک *g*...

Irritation, ... قندرمقلق *qyndu*... *ighra*, تحریص *ta*... plaie, خراش *k*... colère, اوکه *eugu*... *ghounliq*, اغضاب ...

Irriter, me... طارلتمق *dariltma*... *chitmek*, t., ... غونلغه اوغراتمق *oghratmaq*, t.; — ... ویرمک *ichtiha v*... صوصتمق *souçatm*...

oquer, Exciter; — les passions, تحريص اغوا ا tahriz, ighva e; — aigrir, اكشتمك ekchitmek, زيادة اضطراب ويرمك ziadè iztirab virmek; انجتمك indjitmek, قاقتمق qaqytmaq, ياوزلتمق ïavouzlatmaq. — S'irriter, s'emporter, se fâcher, طارلمـــق darylmaq, دارغون اول darghoun ol, دارغونلغه دوشمك darghounligha duchmek, ياوزلنمق ïavouzlanmaq, v.

Irruption, course dans un pays ennemi, بصقون basqoun, يوريش ïurich, t., هجوم hudjoum, حمله hamlè, a., s.

Isabelle, قولا qoula, adj. — Cheval —, قولا آت qoula at, s.

Ischurie, سدك طوتقونلغى sidik toutqounloughou, t., اسر uçur, a., s.

Isle, *Voy.* Ile.

Ismael, اسمعيل isma'yl, n. p.

Isolé, ايرو aïru, ايرلمش aïrylmich, t., منفرد munferid, a., adj.

Isolement, solitude, ايرولق aïruliq, يالكزلك ïalyn-yzlik, t., جدا djuda, افتراق iftiraq, a., s.

Isolément, ايرو aïru, t., منفصلا munfacylen, a., adv.

Isoler, ايرمق aïrmaq, ارالمق aralamaq, t., جدا ا djuda e, a-t., v. *Voy.* Séparer.

Issu, دوغمه doghma, چقمـــه tchiqma, t., اصلنـــدن aslyndan, نسلندن neslinden, a., سوينـدن soïinden, adj.

Issue, sortie, چقش tchiqich, t., خروج khouroudj, مخرج makhredj, a., چقجق يير tchiqadjaq ïer; — terme, fin, صـــوك son-, اوته eutè, t., عاقبت aqybet, a., سرانجام serendjam; — l'issue, صوكى son-i, اوتهسى eutèci, s. — Une bonne issue, صوكى عاقبتى خير son-i, aqybèti khaïr. — L'issue, le résultat en sera mauvais, اوتهسى فنايـــه وارر eutèci fènaïè varur.

Isthme, دربند derbend, p., بوغاز boghaz, a.

Istrie, presqu'île sur le golfe de Trieste, استريا istria, s.

Italie, اطاليه italia, طاليه talia, subst.

Italien, طاليان talian, s. et adject.

Itératif, مكرر mukerrer, a., adject.

Itérativement, مكررا mukerrèren, تكرار tèkrar, a., adv.

Ithaque, petite île de la mer d'Ionie, تاكى taki, s.

Itinéraire, بر يول اوزرندهكى يرلــرك اسم و رسملرى bir ïol uzèrindèki ïerlèrun ism u resmlèri, s.

Ivoire, فيل ديشى fil dichi, فيل كموكى fil guèmugui, t., عاج adj, a., s.

Ivre, كيفلو këïflu, t., سرخوش serkhouch, vulg. sarkhoch, مست mest, p., adj.

Ivresse, état d'une personne ivre, سرخوشلق serkhochliq, p-t.,

بكريلك *bèkrilik*, ايچقيجيلق *itch-qidjiliq*, t.; — état d'une personne ivre et ivresse des passions, مستلك *mestlik*, مستي *mesti*; — de l'orgueil seulement, غرور *ghourour*, s.

Ivrogne, بكري *bèkri*, t., سرخوش *serkhoch*, p-t., s. et adj.

Ivrogner, popul., بك[...] *bèkrilenmek*, بكري اولـ *bèkri ol*[...]

Ivrognerie, بكريلك *bè*[...] t., سرخوشلق *serkhochliq*, p[...]

Ivraie, ou Ivroie, [...] *qaramyq*, دلوجه اوت *dèlud*[...] ou simpl. دليجه *dèlidjè*, [...]وجه *ludjè*, s.

J.

Jable, فوچي تختەلرينه اولان كدوكي كسكي *foutchi takhtalèrinè olan guèdugui, kècigui*, s.

Jabot, poche de l'oiseau, قورصاق قورساق *qoursaq*, t., حوصله *havsalè*, a., s.

Jaboter, ياكشهق يكشمق *ïan-chamaq*, چكه چالهق *tchèn-è tchal-maq*, v.

Jachère, بر ييل اكلر براكي ييل اكلمز تارله *bir ïil èkilur bir iki ïil ekilmez tarla*, بوش تارله *boch tarla*, s.

Jachérer, بوش تارلده چفت سورمك *boch tarlada tchift surmek*, v.

Jacinthe, *Voy.* Hyacinte.

Jactance, اوكنش *eugunich*, چرتاويلك *tchïrtavilik*, فورته *forta*, لاف *laf*, s.

Jadis, سابقا *sabiqa*, a., اوّل زمانده *èvvel zèmandè*, اسكي كچن زمانده *eski, guetchen zèmandè*, زمانلرده *zèmanlerdè*, زمان اوايلده قديم الايامده *zèmani èvaïldè*, *ul-èïïamdè*, a-t., adv.

Jaffa, ville de la Pal[...] يافه *Iafa*, s.

Jaillir, حدّتله اقمق [...] چقمق *qouvvet ilè, hiddet ilè* [...] *tchiqmaq*, t., نابع اولـ *nabi' o*[...] *neb' e*, a-t., v.

Jaillissant, چقان اقان [...] *hiddèli tchiqan, aqan*, t., نابع [...] a., adj.

Jaillissement, [...]مقلغي اقمقلغي *sou tchiqarmaqligh*[...] *maqlighi*, t., نبوع *nubou'*, a[...]

Jais, ou Jayet, يشم [...] *chim*, s.

Jalap, چلاپا *tchalapa*, s[...]

Jalon, چرپيجق قازق [...] *tchirpii tchirpadjaq qazyq*, [...] *vèted*, a., s.

Jalonner, [...] قازيغي ييره دكمك *tchirpi qazyghi ïèrè* [...] verb.

Jalousie, chagrin de v[...]

ntre ce qu'on de-
andj, قزقانجيليك
ّ gueunu, t., حسد
ilité, رشك rechk,
— envie, قزقانج
حد haced, a.; —
lation, غيظ ghyb-
n, a., s.
reillis de fenêtre,
پنجره قفس pendjèrè
muchebbek, a., s.
قزقانجي qyzqandji,
u, غيور ghaïour, a.;
حسد ايدبنجي haced
حسود haçoud, a., s.
—, قزقانمق qyz-
كو gueunulèmek, t.,
رشك غيرت ghaïret,
a-t., v.
ec une négation,
هيچ برزمان hitch bir
قطعا اصلا asla,
guiz, p.; — à ja-
abadan, abada, a.,

e porte, قپوسواسي
, عضادة izadet, a.,

ساق، با baldyr, t.,
de la —, انجك
oiser les jambes en
manière des Turcs,
baghdach qourmaq,

طوكزپاسترمه don-
, طوكزارد بودي

don-ouz ard boudi ou اوك بودي *eun-boudi*, s.

Jambonneau, كوچك طوكز بودي پاسترمه سي *kütchuk don-ouz boudi*, *pastyrmaci*, s.

Janissaire, soldat d'infanterie ottomane, يكيچري *ïen-itchèri*, s. Cette milice, créée par Orkhan, en 1330, a été abolie par Mahmoud II, le 17 juin 1826.

Jante, تكرلك دايره سنك اودوني *tèkerlek daïrècinun odouni*, subst.

Janvier, كانون ثاني اخر *kianouni sani*, *akher*, a., ينارس *ïenaris*, ينار *ïenar*, s.

Jappement, اورش *euruch*, باغرش *baghyrich*, t., نبح *nebh*, a., subst.

Japper, اورمك *eurmek*, اولولمق *oloulamaq*, حولامق *havlamuq*, t., نبح ا *nebh e*, a-t., v.

Jaquette, چوجق كيسي لباسي روباسي *tchoudjouq gueïci*, *libaci*, *roubaci*, s.

Jardin, بغچه باغچه *baghtchè*, t., بستان *bostan*, *boustan*, جنة *djennet*, حديقه *hadiqa*, روضه *revzè*; — petit —, *Voy.* **Jardinet**; — potager, بستان *boustan*, a., s.

Jardinage, بوستانجيلك *boustandjilik*, بوستانلك *boustanlik*, a-t., s.

Jardiner, باغچه دوزتمك *baghtcheï duzetmek*, v.

Jardinet, باغچه جق *baghtchèdjiq*, بوستانجق *boustandjiq*, s.

Jardinier, باغچوان بغچوان

baghtchèvan, بستانجی بوستانجی *boustandji*, بغچه جی *baghtchèdji*; — métier de —, باغچه وانلق *bakhtchèvanliq*, s.

Jargon, چوبان یبان دلی *tcho-ban*, *ïaban dili*, s.

Jarre, کوپ *keup*, صوقابی *sou qabi*, t., جرّة *djerret*, *djerrè*, a., s.

Jarret, اشق اشیق *achiq*, s.

Jarretière, دزباغی *diz baghi*, دزگه *dizguè*, جوراب باغی *tchorab baghi*, s.

Jars, ارکک قاز *erkek qaz*, s.

Jaser, چکه چالمق *tchen-è tchalmaq*, چوق سویلمک *tchoq seuïlèmek*; — en parlant des personnes ou des oiseaux, یاکشمق یکشمق *ïan-chamaq*; — parler hors de propos, صایقلمق *saïqla-maq*; — faire des propos, سوزا *seuz e*, v.

Jaserie, یکشاقلق *ïan-chaqliq*, گوزه لك *guèvèzèlik*, s.

Jaseur, یکشاق *ïan-chaq*, چوق سویلیجی *tchoq seuïlèïdji*, adj. et subst.

Jasmin, یاسمین *ïasmin*, یاسمن *ïasèmen*, s.

Jaspe, یشم یشیم *ïèchim*, t., یشب *ïèchb*, a., s.

Jasper, الاجه ا *aladja e*, v.

Jassy, ville capitale de la Moldavie, یاش *ïach*, یاشی *ïachi*, s.

Jatte, چناق *tchanaq*, s.

Jauge, استیمارا *istimara*; — verge de fer qui sert à mesurer la capacité des futailles, ی اولچیسی *foutchi eultchicy*,

Jaugeage, ولچمکلکی *foutchi eultchmèkligui*, s.

Jauger, یکلکی بوللغی اولچمك *foutchi guèïnligui ghi eultchmek*, v.

Jaugeur, ولچیجیسی *foutchi eultchidjici*, s.

Jaunâtre, صارشن *sar*[illegible] adject.

Jaune, صارو *saru*, اری t., اصفر *asfer*, a.; — jaune دوه تویی *dèvè tuyu*, adj.

Jaune-d'œuf, اربسی *ïoumourta sarycy*, ارمترك *irek*, s.

Jaunir, teindre en صاری ا *sary e*, صارارتمق *sar*[illegible] t., تصفیرا *tesfir e*, a-t.; — nir jaune, صارارمق *sa*[illegible] صارواو *sary ol*, t., فراو *ol*, a-t., v.

Jaunisse, صاریلق *sar*[illegible] یرقان *ïaraqan*, *ïerqan*, a Qui a la jaunisse, یرقانلو a-t., صاریلغی اولان *saryly*[illegible] adject.

Javard, یزبنه کلن شیشی قبارجغی یمروسی *dizinè guèlen chichi*, *qab*[illegible] *ïoumroucy*, s.

Javeler, نجمک طونام ا *bachaq dèmetdjik*, verb.

Javeline, زون مزراق *mizraq*, سرق *syryq*; —

et sans fer que les
nt à lancer à pied
جريد *djirid*, s. —
جريد اوينمق اتمق
atmaq, v.
باشاق دمنجكي
èmeldjigui, ïyghyni,

خشت *khycht*, p-t.,
s.
r. Jais.
Ce pronom, lors-
un verbe, s'indique
m placée à la suite
.. : Je parle سويلرم
lit aussi : بن سويلرم
Voy. la Gramm.
يو *ïohan*, جوان *dju-*
— Jean-Baptiste,
ïa, n. p.
nom de Dieu en hé-
u, s.
lle de la Palestine,
dun chehri, s.
, ville de la Pales-
uds, ou plus usité,
gouds chérif, اورشليم
بيت المقدس *beït ul-*

du sauveur, عيسى
حضرت *hazrèti ïça*.
de jeter, اتمه *atma*,
de pierres, طاش
ni; — d'eau, فسكية
اتلاش *atylmich*,

atilan; — abandonné, براغلمش *braghylmich*, adj.

Jetée, amas de pierres, طاش يغيني *tach ïyghini*, s.

Jeter, lancer, اتمق *atmaq*; — laisser tomber, aller, براقمق *braqmaq*; — au loin, اورمق *our-maq*; — avec le pied, چلمك *tchelmek*, اياغله اتمق *aïaghilè at-maq*; — çà et là, اول يكا بويكا اتمق *ol ïan-a bou ïan-a atmaq*, طاغتمق *daghytmaq*; — sans effort, براقمق *braqmaq*; — les dés, زار اتمق *zar atmaq*; — l'ancre, دمر لنكر اتمق *dèmir, lenguer atmaq*, برقمق *braq-maq*; — jeter, répandre, دوكمك *dukmek*, صاچمق *satchmaq*; — jeter les fondemens, تمل اورمق *tèmel ourmaq*, براقمق *braqmaq*; — pousser, چقرمق *tchiqarmaq*; — des branches, بوداقلنمق *bou-daqlanmaq*; — jeter, supprimer, اريلمك *irin-lèmek*, t., تبقريح *tèkarrouh e*, a-t. — Se jeter, اتلمق *atylmaq*, v.

Jeton, اويون طاشي *oïoun ta-chi*, پول *poul*, s.

Jeu, divertissement, اويون *oïoun*; — d'argent et de hasard, قمار زار اويوني *qoumar, zar oïouni*; — aux cartes, كاغد اويوني *kiaghyd oïouni*, قارته اويوني *qarta oïouni*; jeu, badinage, لطيفه *latife*, a., خوراته *khorata*, شقا *chaqa*, باوه *ïavè*, t., مسخرهلق *maskharaliq*, a-t.; — dérision, كسندي *kèsinti*,

t., استهزا *istihza*, a.; — de coquetterie, ناز *naz*, p., شيوه *chivè*, a., s. — Par manière de jeu, خورته لطيفه يوزندن *khorata, latifè ïuzinden*, adv. — Ceci n'est pas un jeu, une plaisanterie, مسخره‌لق دگل *maskharaliq dèïl*.

Jeux, spectacles publics, اوينلر *oïounlur*, صالنجق طولاب اوينلری *salyndjaq, dolab oïounlari*, t., تقليد اوينلری *taqlid oïounlari*, a-t., ايازل *ëïazil*, s.

Jeudi, پنجشنبه *pentchchembè*, vulg. پشنبه *pèchembè* et *perchembè*, subst.

A Jeun, اچ قرنينه *atch qarnina*, قرنی اچ *qarny atch*, اورجلو *oroudjlu*, adverb.

Jeune, peu avancé en âge, كنج *guendj*, تازه *tazè*, كوچك *gutchuk*, شاب *chabb*, a., adj. — Jeune enfant, اوغلان *oghlan*, كنج اوغلان *guendj oghlan*; — jeune homme, دلی قانلو *dèli qanlu*, جوان *djuvan*, يكت *ïiguit, yiyit*, تازه يكت *tazè ïiguit*, s.

Jeûne, abstinence, اورج اوروج *oroudj*, t., صوم *savm*, a., s. — Rompre le —, اورج بوزمق *oroudj bozmaq*. — Qui observe le —, اورج طوتان *oroudj toutan*, اهل پرهيز *ehli perhiz*. — Jour de —, اورج كونی *oroudj guny*, s. — Supporter le —, اورجه طيانمق *oroudjè daïanmaq*, v. — Mois de jeûne ou carême des Mahométans,

رمضان *ramazan*, a., ... *ramazan aïi*, a-t., s.

Jeûner, observer le ... اورج طوتمق *oroudj tou*... صوم *savm e*, a-t., پرهيز ... p-t.; — manger peu, ... *ïèmek*, v.

Jeunesse, كنجلك ... جوانلق ... *liq*, تازه‌لك *tazèlik*, يكتلك *ïiguitlik*, ... *bab*, a., s. — Le temps ... كنجلك زمانی *guendjli*... — Dès sa première j... تازه‌لك اولنده *tazèlik èv*... Fleur de la jeunesse, ... شباب *unfuvani chèbab*, ...

Jeûneur, ... جه طيانان *djè daïanan*, t., اهل پرهيز ... *hiz*, a-p., s.

Joaillerie, ...رجيلك *vahirdjilik*, a-t., s.

Joaillier, جواهرجی ... *dji*, a-t., جوهری *djèvhèr*...

Joie, شاذلق *chazlyq* ... *chadlyq*, كيف *keïf*, ...لك ... *lik*, كوكل اچلمه‌سی *gueun*... *maci*, t., سرور *surour*, ...ت ... *sèrret*, صفا *safa*, حبور ... فرح *furh*, a., s.

Joignant, بتشق ... اولشق *oulachiq*, t., متصل ... a., adj.

Joindre, approcher d... ses en sorte qu'elles se t... ياپشترمق *ïapichturmaq*, ... *tchatturmaq*, بتشترمك ...

[redacted]

mek; — assembler, rassembler, جمع متصل پیوسته ا *djem', mouttacil, pèïvestè e;* — unir, اولاشترمق *oulachturmaq;* — les parties brisées d'un vase, mettre des attaches, كنتلمك *kènètlèmek;* — les mains, ال قاوشمق بغلمق *el qavouchmaq, baghlamaq;* — joindre, atteindre en marchant, قاوشمق *qavouchmaq,* اولاشمق *oulachmaq,* يتشمك *ïètichmek,* t., واصل او *vacil ol,* a-t.; — se réunir, جمع اولنمق او *djem' olounmaq, ol;* — aborder, بولشمق *boulouchmaq,* یانشمق *ïanachmaq, Voy.* Rencontrer. — Se joindre, en parlant des choses, یاپشمق *ïapichmaq,* چاتشمق *tchatichmaq,* قاوشمق *qavouchmaq,* t., جمع اولنمق *djem' olounmaq,* a-t.; — en parlant de deux rivières, بله اقمق *bilè aqmaq,* بربره اقمق *bir ïèrè aqmaq;* — intervenir dans un procès, بردعوا اراسنه كيرمك قرشمق *bir dava aracinè guirmek, qarichmaq,* a-t., v.

Joint, بتشق *bitichiq,* t., متصل *mouttacil,* a., adj.

Joint ou Jointure, چاتش *tchatich,* چاتمه *tchatma,* t., الحاق *ilhaq,* الصاق *ilsaq,* a., s.

Jointée, ایکی اوجلق *iki avoudjlouq,* s.

Jointure, اك *an-,* اویناق *oïnaq,* چاتمه *tchatma,* t., مفصل *mefsyl,* a., s.

Joli, کوزل *guzel,* دلبر *dilber,* p., کوزلجه *guzeldjè,* t., ظریف *zarif,* نازك *nazik, nazuk,* a., adject.

Joliment, برخوشجه *bir khochdjè,* کوزلجه *guzeldjè,* t., ظریفجه *zariftchè,* a-t., adv.

Jonas, le prophète, یونس *ïonos, ïonis,* ذولنون *zounnoun,* n. p.

Jonc, ساز *saz,* قبندره *qabindra,* subst.

Jonchée, herbes et fleurs qu'on jette dans les cérémonies, یر اوزرنه صاچلمش سرپلمش اوت وچچکلر *ïèr uzèrinè satchilmich, serpilmich ot vè tchitchekler;* — espèce de fromage, پینیرجنسی *pèïnir djinci,* subst.

Joncher, parsemer de fleurs, de joncs, etc., سازوچچکلر یره صاچمق دوکمك *saz vè tchitchekler ïèrè satchmaq, deukmek,* v.

Jonction, الحاق *ilhaq,* اتصال *ittiçal,* اولشقلق *oulachiqliq,* بر یرده جمع اولنمهسی *bir ïerdè djem' olounmaci,* a-t., اجتماع *idjtima',* a., s.

Jonglerie, *Voy.* Charlatanerie.

Jongleur, حقه باز *hoqqabaz,* a-p., s.

Jonquille, زرین *zèrin, zèren,* زرین قدح *zèrin qadeh,* s.

Joseph, یوسف *ïouçouf,* n. p.

Joubarbe, هردم تازه *herdem tazè,* p-t., حی العالم *haï oul-alem,* a., قولاق اوتی *qoulaq oty,* s.

Joue, یکاق *ïanaq,* اورد

aourd, اوردی *aourdi*; — la partie intérieure de la —, اوردك ایچ یانی *aourdun itch ïani*; — l'extérieur de la —, اوردك طشرهٔ یانی *aourdun tachra ïani*, s.

JOUER, se divertir à un jeu, اوینمق اویناملق *oïnamaq*, t., تلعّب ا *tèla'ub e*, a-t.; — aux jeux de hasard, قمار اوینی اوینمق *qoumar oïouniny oïnamaq*; — aux dés, زار اوینمق *zar oïnamaq*; — à pair ou non, تك چفت اوینمق *tek tchift oïnamaq*, زوج و فرد اوینمق *zèvdju ferd oïnamaq*; — mettre au jeu, اویندهٔ رهن قومق *oïounda rèhin qomaq*, رهن قویوب بحث ا *rèhin qoïup bahs e*, a-t.; — jouer quelqu'un, اویالمق *oïalamaq*, *ouïalamaq*, اویالندرمق *oïalandurmaq*; — jouer ou se jouer, folâtrer, اوینشمق *oïnachmaq*; — jouer, toucher des instrumens, چالمق *tchalmaq*, ساز چالمق *saz tchalmaq*; — représenter une pièce, قومدیا تقلید اوینی اوینمق *qomèdia*, *taqlid oïouniny oïnamaq*, v.

JOUET, d'enfant, جیجی *djidji*, t., لخفتان *lakhfètan*, a.; — objet de dérision, مسخره *maskhara*, a., مسخره لق *maskharaliq*, a-t., s.

JOUEUR, qui joue, اویناجی *oïnadji*, اوینجی *oïoundji*, t., لاعب *la'yb*, لعّاب *la'âb*; — avec de l'argent, قمارباز *qoumar baz*, a-p.; — de farces, مسخره *maskhara*, تقلیدجی *taqliddji*; — de gobelets, حقه باز *hoqqa baz*, a-p-t.; — d'instrumens, چالیجی *tchalidji*, t., سازنده *sazendè*, p., سازچالیجی *saz tchalidji*; — de violon, کمانجی *kèmandji*, s. et adj.

JOUFLU, طولو شیشمش بیوك یکاقلق *dolou, chichmich, buïuk ïan-aqlu*, adj.

JOUG, traverse de bois qui sert à atteler, بویندرق بویندروق *boïoundourouq*, کوملدرك *gueumul-duruk*, t., ربقه *ribqa*, a., s. — Mettre au joug, بویندرق اورمق *boïoundourouq ourmaq*, بویندرغه قوشمق *boïoundourougha qochmaq*, v. — Propre au joug, سزاوار اغلال *sèzavari aghlal*, p-a., adj. — Sous le joug, dans la dépendance, امر التنده *èmr altyndè*, a-t., adv. *Voy*. SERVITUDE.

JOUJOU, جیجی *djidji*, s.

JOUIR, avoir l'usage, la possession d'une chose, مالك اول *malik ol*, تمتّع ا *tèmettu' e*, a-t., قوللنمق *qoullanmaq*, طوتمق *toutmaq*, سورمك *surmek*, v.

JOUISSANCE, possession, تصرّف *tèsarruf*, تمتّع *tèmettu'*; — d'une chose en litige, امانت *èmanet*; — usufruit, استعمالی *isti'mali*; — avantage, انتفاع *intifa'*, نفع *nef'*, منفعت *menfa'at*; — plaisir, contentement, ذوق *zevq*, صفا *safa*, a., s.

JOUR, temps que le soleil met à faire son tour, گون *gun*,

om, a., روز *rouz*,
s de la semaine,
haftanun gunlèri,
la gunlèri; — de
iorti guni; — de
ايش *ich guni*; — du
er, قيامت كونى
قيام يوم *ïèvmi qia-*
يوم ال *ïèvm ul-qia-*
ur-ci, بوكونكى
un, بوكون *bou*
l-ïèvm, a. — Un
بركون كونلوده *gun-*
يوما من الايام *ïèv-*
n, a. — De jour
كوندن *gunden*
gun bègun. — Le
ايرتهسى ايرته *irtè*,
quelques jours,
بر *bir midjè gunden*
s jours-là, اول
rdè. — Ces jours
كچن *guetchènlerdè*,
gunlerdè. — Tous
her gun. — Jour
كيجه *guidjè gunduz*.
on jour, صباحكز
sabahinyz khaïr ola

ère, كون *gun*,
q, s. — Au point
چيك *tchin sabah*,
les-sahar, a., adv.
ce à faire jour,
ah olyèur, a-t.
s de la vie, عمر
, عمر مدتى *eumr*

mudètti, a-t., مدت عمر *mudètti eumr*, a.; — les jours de la vie, عمر كونلرى زمانى *eumr gunlèri*, *zèmani*, a-t., s. — Passer ses jours, عمر سورمك *eumr surmek*, a-t., روزكار كچورمك *rouzkiar guètchurmek*, p-t., v.

Jour, ouverture de fenêtre, پنجره *pendjèrè*, پنجره يرى *pendjèrè ïèri*, s.

Jour, ouverture, كدوك *guèduk*, يروق يارق *ïarouq*, *ïaryq*, اچق ير *atchyq ïèr*, s.

Jour, en parlant d'un livre; mettre un livre au jour, بركتاب پيدا ايجاد اظهار وجوده ميدانه كتورمك *bir kitab pëida*, *idjad*, *izhar e*, *vudjoudè*, *mëïdanè guètur-mek*, a-t., v.

Jourdain, fleuve de la Palestine, اردن *urdun*, s.

Journal, gazette, حوادث نامه كاغدى *havadis namè*, *kiaghidi*, قازته *qazèta*; — d'un marchand, بازركان يوميه دفترى روزنامهسى *bazerguian ïevmiïè deftèri*, *rouznamèci*, s.

Journal, mesure de terre, دونم *deunum*, s.

Journalier, qui se fait tous les jours, هركونلو *hergunlu*, t., يومى *ïèvmi*, يوميه *ïèvmiïè*, a.; — inégal, ناهموار *nahemvar*, p., متلون *mutèlevvin*, a., adj.

Journalier, qui travaille à la journée, ارغاد *irghad*, t., رنجبر *rendjber*, p., s.

Journaliste, حوادث نامه يازيجيسى *havadis namè ïazidjici*, قازته جى *qazètadji*, s.

Journée, intervalle du lever au coucher, بركون *bir gun*, كونلك *gunluk* ; — une journée de travail, بركونلك ايش *bir gunluk ich* ; — d'un homme de travail, كوندەلك *gundèlik*, s.

Journée, chemin qu'on fait en un jour, بركونلك يول *bir gunlik ïol*, برقوناق ير *bir qonaq ïèr*, قوناق *qonaq* ; — une journée de distance, برقوناق كونلك مسافه *bir qonaq, gunluk muçafè* ; — demi-journée de distance, يارم قوناق *ïarym qonaq*, اويلەلك يول *euïlèlik ïol*, s.

Journée, bataille, صواش *savach*, t., جنك *djenk*, p., s. — A la journée du Saint-Gothard, رابه جنكندە *raba djenguindè*.

Journellement, هركون *hergun*, adv.

Jouté, صرق اويني *syryq oïouni*, صرقلشمقلق *syryqlachmaqliq*, t., جنك اويني *djenk ouïouni*, p-t., subst.

Jouter, صرق جريد اوينمق *syryq, djirid oïnamaq*, صرقلشمق *syryqlachmaq*, v.

Jouteur, صرق جريد اويناجى *syryq, djirid oïnaïdji*, subst.

Jouvenceau, اوغلانجق *oghlandjiq*, تازه اوغلان *tazè oghlan*, t., شاب *chab*, a., s.

Jovial, شين *chen*, ... *latifèdji*, a-t., شوخ *ch*... adject.

Joyau, جوهر *djèvher*, *guevher*, مجوهر نسنه *n*... *nesnè*, a-t., s.

Joyeusement, شينلكله ... *guilè*, t., صفا ايله *safa ilè* ... ايله *kèif ilè*, a-t., فرحا *fera*... نشاط ايله *nèchat ilè*, ... ايله *surour u nichat ilè*, a-...

Joyeux, شاذ *chaz*, ... مسرور *mesrour*, a., كيفلو ... كولر يوزلو *guler ïuzlu*, adj.

Jube, عفراة *yfrat*, ... a., s.

Jubilation (fam.), *chenlik*, قوانج *qyvandj*, ... *cerret*, a., شادمانلق *chadi*... p-t., s.

Jucher, se jucher, ... *venmek*, قونمق *qonmaq*, ... *otourmaq*, v. *Voy.* se Pe...

Juchoir, طاوقلر قونجق ... اغاجى *kumestè tavouqlar q*... *aghadji*, s.

Judaïque, ... منسوب ... دايره *taïfèï ïèhoudiïè mensou*... يهودى *ïèhoudi*, adj. — La ... ناموس عبرانى *namouci ibr*...

Judaïsme, يهوديه *ïèh*... دين يهوديه *dini ïèhoudiïè*,

Judée, يهوديه *ïèhoudiïe*

Judicature, قاضيلق ... a-t., قضا *qaza*, a., s.

Judiciaire (fam.), fa...

[redacted]

ql, فراست *firacet*,

:, qui se fait en jus-
ـمحكمه قاضيّة *qaziïè*,
ıtèalliq, a-t., شرعى
j.
:MENT, شرع ايله *cher'*
ـش *cher'en*, a., وجه
'jhi chèr'i uzrè, a-t.,

EMENT, اوصلوجـــه
عقل وفراستله *aqlu fi-*
عاقلانه *'aqylanè*, a-p.,

:, اوصلو *ouslou*, t.,
فراستلو *firacetlu*, a-t.,

porte son jugement
e, قياس ايديجى *qïas*
بها كس *bèha kècidji*,
ı —, قيمتشناس *qy-*
p., s.
·lui qui est préposé
la justice, قاضى *qazi*,
حاكم *hakim*; — d'un
e, طبراق قاضيسى,
— d'un village, كوى
keuï qazici; — d'une
شهر قاضيسى *chehr*
ici; — d'une grande
مو *mèvla*, vulg. *molla*;
قاضىٔ عسكر *qazii as-*
قاضى *qazi ul-asker*,
azii lechker, vulg. *qadi*
les *qazii lechker* sont
les juges suprêmes ou grands juges, il y en a deux, l'un pour l'Anatolie et l'autre pour la Romélie; — juge du tribunal fiscal de Constantinople, ميرى كاتبى *miri kiatibi*, s.

Jugé, حكم فصل اولنمش *hukm, fasl olounmich*, a-t., adj.

Jugement, faculté de l'ame qui juge des choses, عقـــل *aql*, فراست *firacet*, a., هوش *houch*, p., s.

Jugement, opinion, ظنّ *zann*, قياس *qïas*, راى *rèèi*; — jugement téméraire, سوظن *souïi zann*, a., s. — A mon —, selon mon —, قياسجه *qïaçumdjè*, رايمجه *rèïum-djè*, a-t., adv.

Jugement, décision prononcée en justice, دعوا كورلمسى *dava gueurulmèci*; — sentence, حكم *hukm*, حكم شرع *hukmi chèr'i*; — sentence écrite, acte, حجّت *heuddjet*, a., s.

Jugement dernier, universel, قيامت كونى *qyamet guni*, a-t., قيامت *qyamet*, a., روز قيامت *rouzi qyamet*, p-t., يوم القيامت *ïeom ul-qyamet*, a., s.

Juger, opiner, صانمق *sanmaq*, ظنّ قياس ا *zann, qïas e*, a-t.; — conjecturer, عقل كسمك *aql kesmek*, سزمك *sezmek*, t.; — discerner, تمييــــز ا *tèmiïz e*, فراستله بولمق *firacet ilè boulmaq*; — juger convenable, approuver, مناسب لايق روا كورمك *munacib, laïiq, rèva gueurmek*, a-t., v.

Juger, rendre la justice, حكم فصل ا *hukm, fasl e,* a.; — un procès, بر دعواى فصل ا *bir davaï fasl e;* — délivrer une sentence, [illegible] [illegible] *heuddjet virmek*, a-t., verb.

Jugulaire, بوغازة منسوب داير *boghazè mençoub, daïr,* a-t., adj. — Veine —, حبل الوريد *habl el-vèrid,* a., s.

Juif, يهودى *ïèhoudi,* vulg. *ïahoudi,* جهود *djèhoud, djuhoud,* vulg. چفود *tchiufout,* s.

Juillet, يوليوس *ïoulios,* تموز *tèmouz,* s.

Juin, يونيوس *ïounios,* حزيران *haziran,* s.

Juiverie, چفود محلەسى *tchiufout mahallèci;* — à Constantinople, بالطه *balata,* s.

Jujube, عنّاب *unnab,* a., s.

Jujubier, عنّاب اغاجى *unnab aghadji,* s.

Julep, جلاب *djulab,* جلّاب *djullab,* a-p., s.

Julienne, plante, بيوك فرنك منكشەسى *buïuk frenk mènektchèci;* — espèce de potage, چوربا جنسى *tchorba djinsi,* سبزوات چورباسى *sebzèvat tchorbaci,* a-t., s.

Jumeau, ايكيز اكز ايكز *ikiz, iguiz, èguiz,* t., توأم *tèv'em,* a., s. — Accoucher de deux jumeaux, ايكز دوغورمق *ikiz doghourmaq,* v.

Jument, قسراق *qysraq,* بوندە...

ïonda, ماديان *madian,* t.
rècet, حجر *hydjr,* a., s.

Jupe, فستان *fistan,*

Jupiter, planète, ...
muchtèri, a-p., برجيس
a., هرمزد *hermuzd,* p., s.

Jupon, *Voy.* Jupe.

Juré, promis par ...
يمينلو *ïèminlu,* اندلو *and...*
adj. — Ennemi —, ...
اك بيوك دشمنى *bir ki...*
buïuk duchmèni, s.

Juré, membre d'un ...
ثباتنه مامور اولنان كمسنه
djurm isbatinè mèèmour o...
mesnè, a-t., s.

Jurement, serment,
t-p., يمين *ïèmin,* قسم *q...*
— imprécation, كفر
ايلنج *ilendj,* t., بد دعا *b...*
p-a., لعنت *la'anet,* a., s

Jurer, affirmer par ...
اند ايچمك *and itchmek,*
ïèmin e; — par Dieu, ...
ïèmin billah e; — vrai, ...
يرە يمين ا *guertchek ïèrè*
— faux, يرە اند ايچمك
lon ïèrè and itchmek, v.

Jurer, blasphêmer, ...
سويلمك *kufr seuïlèm...*
بد دعا ا *bed dou'a e,* p-a-

Jurer, ne pas ...
اوبغون كلمك *oïghoun gu...*
ياقشمق *ïaqichmamaq,* v

Jureur, ...سويليجى
seuïlèïdji, a-t., s.

Juri ou Jury, عدە...

اقرارلری ایله برجر
uzouri cher'idè iq-
urm isbatinè méé-
uesnèler, s.
ou Jurisdiction,
net, قضا qaza, a.,
., s. — Sous vo-
تحت حکومتکزده
yn-yzdè, qazan-yz-

شرعی chèr'i, a.,
her'ilè, a-t., adj.
nt, شرعله cher'ilè;
uzrè, a-t., شرعا
te, اهل فقه ehli
hli cher', a., s.
ce, فقه fiqyh, علم
., s.
مؤلف مواد شرعیه
nèvaddi cher'iiè vè
t., ما ma, صقندی
uçaret, açaret, a.;
ترنج صوبی turundj
دکز چکلمه den-yz
usques, دک dek,
وارنجه..., نجه va-
uèlindjè, t., الی
, a., تا ta, چاق
p. — Jusqu'ici,
iad.k; — jusqu'à
nps, شمدیه دک
بوزمانه کلنجه bou

zèmanè guèlindjè; — jusqu'au Danube, طونایه وارنجه donaïa varindjè; — jusqu'à quand? نه زمانه دک nè zèmanèdek.

Jusquiame, سیکران sëikèran, بنج bendj, بنکیلک benguilik, s.

Justaucorps, انتری antèri, s.

Juste, qui juge ou agit selon la justice, عدالتلو adaletlu, a-t., عادل a'del, a., طوغرو doghrou, صوابلو savablu, adj. — Homme —, طوغرو آدم doghrou adem, s.

Juste, ce qui est —, حق haqq; — c'est juste, حقدر haqqtur; — équitable, طوغرو doghrou, t., شرعی chèr'i, a., ایو ëiu, adj — Poids juste, تمام عیار tamam yïar, کامل kiamil, کامل الوزن kiamil ul-vèzn. — Discerner le juste de l'injuste, حقی باطلدن فرق ا haqqy batyldan farq e; — parler avec justesse, ایو سویلمک ëiu seuïlèmek, verb.

au Juste, کرچک guertchek, t., صحیح sahih, علم الیقین ilm el-ïaqyn, a., adv. — Savoir au juste, علم الیقین مقرر بلمک ilm el-ïaqyn, mouqarrer bilmek, a-t., v.

Justement, avec justesse, حق ایله haqq'ilè, حق اوزره haqq uzrè, عدالتله adalet ilè, بالصواب bissavab, a., adv.

Justement, précisément, تمام tèmam, vulg. tamam; — comme il faut, کرکی کبی guèrègui guibi, adv.

Justesse, لياقت *liaqat*, مناسبت *munacèbet*, دقت *diqqat*, a., s.

Justice, vertu, عدالت *adalet*, عدل *adl*, انصاف *insaf*, a., داد *dad*, p., عدل وداد *adl u dad*, a-p.; — bon droit, حق *haqq*, a., s.

Justice, l'action des tribunaux, شرع *cher'y*, شريعت *cher'yat*, شرع شريف *cher'y chèrif*, a., s. — En justice, حضور شرعده *houzouri cher'ydè*; — par voie de —, شرع ايله *chèr'y ilè*, معرفت شرع ايله *ma'rifeti cher'y ilè*; — contraire à la —, خلاف شرع *khilafi cher'y*, adv. — Administrer, exercer la justice, شريعت بچمك *cher'yat bitchmek*, عدالت ا *adalet e*, a-t.; — appeler en —, شريعته اوقومق *cher'yatè oqoumaq*, v.

Justice, tribunal, محكمه *mèhkèmè*; — gens de —, حاكم الشرع *hakim uch-chèr'y*, محكمه آدملری *mehkèmè ademlèri*, a-t., s.

Justice, peine, supplice, سياست *siacet*; — exemplaire, légale, سياست شرعيه *siaceti cher'yiè*, a., s. — Faire justice de quelqu'un, جقندن سياست ا *siacet e*,

كلمك *haqqynden guelm*

Justice, ressort de tion d'un juge, عـــا قاضيلق *qaziliq*, a-t., و *rev*, a-p., s.

Justiciable, تابع *bir qazaïè tabi'*, a-t., a

Justicier, ن كلمك *qynden guelmek*, a-t., ا *hukmy idjra e*, a-t., v.

Justificatif, ـــى اثبات ايدن *soutchsouz iden*, a-t., مبرر *muberr* — Pièce justificative, ايدن كاغد *maddëi ispa ghyd*, لحتى مشعر كاغد *hati much'ir kiaghyd*, a-

Justification, ك اثبات ايتمسى *soutchsy pat itmèci*, ت اولنمسى *olounmaci*, تبرير *tèbri ihtidjadj*, a., s.

Justifier, quelqu'un پاك ا *soutchten pak e*, prouver, اثبات ا *ispat* Se justifier, ى اثبات ا *soutchsyzlighyni ispat e*,

Juteux, صولو *souh chorbalu*, vulg. چوربالو adject.

K.

Ka'ba (la), le temple de la Mecque, كعبة *ka'ba*, الكعبة *el-ka'bèh*, البيت العتيق *el-bèït ul-atiq*, subst.

Kabin, mariage en usage chez les Mahométans, par lequel un homme épouse une femme pour un temps limité, كابين *kiabin*, p., vulg. *kèbin* et *kubin*, s.

Kaïçarïè, Cæsaræ, ville de la Caramanie, قيصريه *qaïçariè*, s.

Kalender, moine mahométan, قلندر, p-t., s.

Kali, soude, قاليه *qalyè*, *qèlyè*, توزلوكوك *touzlu keuk*, s.

Kan, prince, commandant, gouverneur, en Perse et en Tartarie, خان *khan*, p-t., s.

Kan ou Khan, espèce de caravansérail, خان *khan*, كروانسراى *kervansèraï*, p-t., s.

Kangiar, poignard que les Turcs, les Persans et les Indiens portent à la ceinture, خنجر *khandjer*, a-p-t., s.

Kapidji-bachi, chambellan du Grand-Seigneur, قپوجى باشى *qapoudji bachi*, s.

Kara-agadj, ville d'Anatolie, sur la mer Noire, قره اغاج *qara aghadj*, s.

Karabé, ambre jaune, كهربا *kahrouba*, p., vulg. *kèhribar*, s.

Kara-hissar, ville d'Anatolie, à 25 lieues S. de Kutaieh, قره حصار *qara hissar*, a-t., s.

Kara-hissar-tèkieh, ville d'Anatolie, à 10 lieues E.-E.-N. de Satalieh ou Satali, تكيه قره حصار *tèkiè qara hissar*, s.

Kars ou Cars, grande ville d'Anatolie, قارص *qars*, s.

Kat-chérif, ordonnance qui émane immédiatement du Grand-Seigneur, خط شريف *khatti chèrif*, a., s.

Kazine, trésor particulier du Grand-Seigneur, خزينه *khazinè*, ou vulg. *hazna*, خونكار خزينه سى *khounkiar khazinèci*, p-a-t., s.

Kerman, province de Perse, كرمان, s.

Kermès, production végétale qui sert à teindre la laine et la soie en cramoisi, قرمز *qyrmyz*, القرمز *al-qyrmyz*, قرمزى *qyrmyzy*, subst.

Kesrouan, chaîne de montagnes dans le Liban, كسروان *kesrovan*, s.

Khassèki, garde du corps du sultan, خاصكى, s.

Khazinè-dar-bachi, intendant du trésor intérieur du sultan, خزينه دار باشى, p-t., s.

Khazinè-dar-ousta, trésorier du harem impérial, خزينه داراوسته, a-p-t., s.

Kiahïa-bey, lieutenant-général du grand vizir, کحیا بک kiah-ïa bèg, s.

Kiahïa-qadyn, grande maîtresse du sérail ou harem du sultan, کحیا قادن, s.

Kiahïa-kiatibi, premier secrétaire du ministre de l'intérieur, en Turquie, کحیا کاتبی, t-a., subst.

Kilo, mesure de blé, کیله kilè, حنطه وزنی که هر کیله یکرمی یا خود یکرمی ایکی وقیه در hynta vezni ki her kilè ïermi ïa khod ïermi iki vèqïè dur, subst.

Kilogramme, فرانچده احداثا مستعمل وقیه جنسی که اوچ یوز اون اوچ درهم اسلامی وزن ومقداریدر firantchada ihtasen musta'mel vèqïè djinsi ki utch ïuz on utch dirhèmi islami vezn u miqtaridur, s.

Kilomètre, بر میل اسلامیه یه مطابق فرانچده مجدّدا مستعمل مقیاس جنسی bir méil islamïïèïè mutabiq firantchada mudjèddèden musta'mel miqïas djinsi, s.

Kina, Kinakina, ou Kinquina, Voy. Quinquina.

Kiosque, کوشک keuch, t-p., subst.

Kirlanghisch, petit bâtiment léger qui suit le vaisseau turc, قرلانغیج قرلانغج qyrla subst.

Kisil-ermak, Halys, d'Anatolie, قزل ارماق q maq, s.

Kislar-aga, chef des ques noirs en Turquie, qyzlar agha, s.

Kiutaïeh, grande ville tolie, کوتاهیه kutahïa, s.

Konieh, Voy. Iconiu

Koran ou Cour'an, coran.

Korasan, province de خراسان khoraçan, s.

Koschab, boisson des taux faite avec des pistach raisins secs, des poires, nes, etc., cuits dans l'eau اب khoch âb, p., s.

Koufique ou Cufiqu cienne écriture arabe, یازوسی خطی kiufi ïazouc subst.

Kourdistan, provinc tolie, کردستان kurdistan,

Kyrielle, longue choses, سره صره syra, tchoqliq; — d'injures, امیز سوزلرک چوقلغی sitem an lèrun tchoqloughy, p-t., s.

L.

La, article des noms féminins, ne s'exprime point en turc.

Là, adv. de lieu, sans mouvement, بونده *bounda*, شونده *chounda*, vulg. بوراده *bourada;* — là où je suis, اولدوغم يرده *oldoughoum ïerdè*, بولنديغم يرده *bouloundoughoum ïerdè;* — où tu es, اولدوغك يرده *oldoughoun ïerdè;* — avec mouvement, اولطرفه *oltarafa*, اول يره *ol ïèrè*, اورايه *oraïa*, اوته *eutè*, اوتديه *eutèïè*, adv.

Labeur, ايش *ich*, t., عمل *amel*, a., كار *kiar*, امك *èmek*, t., زحمت *zahmet*, a., s.

Labial, شفی *chèfi*, شفهی *chèfhi*, a., adj.

Laboratoire, دستگاه *destguiah*, p., vulg. دزگاه *dezguiah;* — de chimie, كمياجی ايشلبجك ير *kimiadji ichlèïèdjek ïèr*, s.

Laborieusement, زحمتله *zahmet ilè*, جد و جهد ايله *djèddu djehd ilè*, a-t., adv.

Laborieux, چالشقان *tchalichqan*, چالشيجی *tchalychidji*, ايشليجی *ichlèidji*, t., مقدم *mouqdim*, مجد *mudjidd*, a.; — servante laborieuse, جرات *hamarat;* — difficile, زحتلو *zahmetlu*, a-t., كوچ *gutch*, adj.

Labour, چفت سورمكلك *tchift surmeklik*, t., زراعت *zèra'at*, a., نطس *nadas*, t.; — terre en labour, تارله *tarla*, s.

Labourable, زراعت نطس اولنجق *zèra'at, nadas olounadjaq*, a-t., adj. — Terres labourables, ايشلنجك تارلا *ichlènèdjek tarla*, subst.

Labouré, ايشلنمش *ichlenmich*, t., زراعت اولنمش *zèra'at olounmich*, a-t., adj.

Labourer, چفت سورمك *tchift seurmek*, قپان پلوغ سورمك *qapan, poulough surmek*, زراعت ا *zèra'at e*, a-t., نطس ا *nadas e*, t., verb.

Labyrinthe, ياكلتماج *ïan-iltmadj*, s.

Lac, كول *gueul*, اقمزصو *aqmaz sou*, t., بحيرة *boukhaïret*, a., درياچه *dèriatchè*, p., s.

Lacédémone ou Sparte, aujourd'hui ses ruines sont près de مسيتره Misitra, ville de la Morée, sur le Vasilipotamos.

Lacer, غيطان شرتله باغلهمق *ghaïtan, chèrit ilè baghlamaq*, ايلكلمك *iliklèmek*, v.

Lacération, يرتيق *ïyrtyq*, طرملايش *tyrmalaïch*, t., خرق *kharq*, a., s.

Lacérer, يرتمق *ïyrtmaq*, t., شق چاك خرق ا *chaqq, tchak, kharq e*, a-p-t., v.

Laceron, *Voy.* **Laiteron.**

Lacet, باغ *bagh*, p-t., شرت *chèrit*, غيطان *ghaïtan*, ايچكز *ip-tchiguez*, رشتك *richtek*; — lacs, ايلمك *ilmek*, دوزاق *douzaq*, s.

Lâche, qui n'est pas tendu, كوشك *guevchek*, كوچك *guevtchek*, ككشك *guen-chek*, بول *bol*, adj.

Lâche, poltron, قورقاق *qorqaq*, يوركسز *ïureksyz*, t., غيرتسز *ghaïretsyz*, كوشك *guevchek*, t., مخنث *moukhannes*, a., adj. et s. *Voy.* **Paresseux.**

Lâché, laissé, براقلمش *braqylmich*; — en parlant des animaux mis en liberté, بوشانمش *bouchanmich*, صاليويرلمش *salyvirilmich*; — détendu, كوشك *guevchek*, اوزادلمش *ouzadilmich*, adj.

Lâchement, d'une manière qui ne serre point, mollement, كوشكلكله *guèvchèkliguilè*; — négligemment, كاهللكله *kiahilliguilè*, اهمال ايله *ihmal ilè*, a-t.; — sans courage sans vigueur, غيرتسزلكله *ghaïretsyzliguilè*, غيرتسز *ghaïretsyz*, a-t., نا مردلكله *na merdliguilè*, p-t., تنبللكله *tembelliguilè*; — avec bassesse, الچقلقله *altchaqlighilè*, t., حقارتله *haqaretilè*; — avec perfidie, خيانتله *khianetilè*, a-t., adv.

Lâcher, détendre, بوللمق *bollamaq*, اوزاتمق *ouzatmaq*, كوشتمك *guevchetmek*, كوچلتمك *guevtcheltmek*, كوشلتمك *guevcheltmek*; — ralentir, بوشالتمق *bochaltmaq*, كوشتمك *guevchetmek*; — détendre un arc, ياى ياصمق *ïaï ïasmaq*; — lâcher les brides, اطلاق ارخاى عنان ا *itlaq, irkhaï 'inan e*, a-t.; — lâcher, laisser aller en liberté, صاليويرمك *salivirmek*, قويويرمك *qoïvirmek*, بوشامق *bochamaq*, صالمق *salmaq*, صاومق *savmaq*, t., ازاد خلاص اطلاق ا *azad, khalas itlaq e*, a-p-t., كشاد ويرمك *kuchad virmek*, p-t.; — lancer les chiens sur....., اوزرينه كوپك صالمق *uzèrinè keupek salmaq*; — le ventre, سورمك *surmek*, t., اسهال ا *ishal e*, بدنه لينت ويرمك *bèdenè lint virmek*; — de l'eau, صودوكمك *sou deukmek*; — le pied, fuir, فراره يوز طوتمق *firarè ïuz toutmaq*, a-t., v.

Lâcheté, manque de courage, يوركسزلك *ïureksyzlik*, t., غيرتسزلق *ghaïretsyzliq*, a-t.; — bassesse d'ame, الچقلق *altchaqliq*, يرامزلق *ïuramazliq*, t., حقارت *haqaret*, a.; — négligence, كوشكلك *guevcheklik*; — paresse, تنبللك *tembellik*; — perfidie, خيانت *khianet*, a., s.

Lacis, ايپك اغجغز *ipek aghdjighaz*, s.

Laconique, اجمالجى *idjmaldji*, t., مقتصر الكلام *mouqtassyr ul-kèlam*, a., adj.

IQUEMENT, وجز اجمال
, idjmal ilè, a-t., مقتصرا
zren, مختصرا moukhtas-
, adv.
ISME, قصدلق qyssalyq,
ﻗﺍ iqtyssarliq, a-t., s.
:MAL, كوز ياشلو gueuz
ياشلو ïachlu, adj.
باغلر baghlar, طوزاق dou-
l.
:, سدن sudden, سدلو
dj. — Voie lactée, صمان
اوغرو saman oghryci, t.,
ك kehkèchan, p., ام نجوم
idjoum, ام السما umm us-
مجر mèdjèrrè, a., حاجيلر
djiler ïoly, s.
INE, اكسك eksik, بر
كتابك اكسك اولان ه
صح bir kitabun eksik olan
sahifèlèri, s.
ANUM ou LABDANUM, لادن
لعدن la'den, s.
IE, lépreux, الاتنلو alaten-
nsensible, طويمز douïmaz;
-avare, طمعكار پك pek ta-
, t-a-p., خسيس khacis,

IERIE, lèpre, الاتنلك
k; — sordide avarice,
خ khacislik, s.
ONE, كولجك gueuldjik,
bataq, s.
IA, ville d'Anatolie, لحسا
s.

LAID, difforme, چركين tchir-
kin; — mal, فنا fèna, adj.

LAIDERON, چركين اولان قز
tchirkin olan qyz, قتي زشت اولان
قز qaty zicht olan qyz, s.

LAIDEUR, چركينلك tchirkinlik,
t., شنيعت chèni'at, a., s.

LAIE, يبان طوكزك ديشيسي
ïaban don-ouzun dichici, s.

LAINAGE, ياپقلق ïapaqliq,
ياپق مقولەسي ïapaq maqoulèci, a.,
subst.

LAINE, courte et commune,
يوك ïeun; — fine et longue,
انجه يپاق ياپق يپاق in-
djè ïapaq, دفتيك دفتك deftik,
vulg. diftik, — de chèvre, صوف
sof, a.; — de chameau, دوه تويي
dèvè tüïu; — non encore décras-
sée, كيرلو يپاق guirlu ïapaq,
ناپاك يوك napak ïeun-, p-t.; —
teinte, بويالو صوف boïalu sof; —
brute, خام يپاق kham ïapaq, t.,
بقام bouqam, a., s.

LAINEUX, يوكلو ïeun-lu, يپاقلو
ïapaqlu, t., خاولو hhavlu, p-t.,
adject.

LAÏQUE, كوچك kutchek, پاپاز
اولميان papaz olmaïan, adj. et s.

LAISSE, يولتار ïoltar, قايش
qaïch, s.

LAISSER, quitter, براقمق braq-
maq, واز كچمك كلمك vaz guetch-
mek, guelmek, t., ترك ا terk e,
a-t., قومق qomaq; — lâcher,
براقمق braqmaq, قومق qomaq,
قويويرمك qoïvirmek; — omettre,

کچمك *guetchmek*, اونتمق *onoutmaq;* — permettre, souffrir, قومق *qomaq*, براقمق *braqmaq*, اذن ویرمك *izin virmek*, تحمّل ا *tèhammul e*, a-t.; — laisser faire, براقمق *braqmaq;* — laisser aller, صالیویرمك *salyvirmek*, قویویرمك *qoïvirmek*, یول ویرمك *ïol virmek;* — laisser, avoir de reste, donner, براقمق *braqmaq*, کرو براقمق *guiru braqmaq*, t., ترك ا *terk e*, a-t., v. — Il n'a rien laissé en mourant, اولدیکی وقتده برشئ براقمدی *euldugui vaqytè bir chèï braqmadi.* — Ne pas laisser de faire, ایشدن قالمهق *ichten qalmamaq.* — Se laisser, براقلمق *braqylmaq;* — ne pas s'empêcher de.... کندینی ضبط ایتمهمك *guindini zabt itmèmek;* — se laisser tromper, الدانمق الدنهق *aldanmaq*, v.

Lait, سود سد *sud;* — lait caillé doux, کسلمش سود *kècilmich sud;* — lait caillé aigre, یوغورت یوغرد *ïoghourt;* — petit —, پینیر صویی سدی *pèïnir souïy, sudi*, شرواتقه *chervatqa*, s.

Lait ou Laitance, بالق سودی *balyq sudi*, t., بنات لبن *bènati lèben*, a., s.

Laitage, سودلك *sudlik*, سودلو اشلر طعاملر *sudlu achler, ta'amler*, subst.

Laite, poisson —, سدلو بالق *sudlu balyq*, adj.

Laiterie, سود یری *sud ïèri*, سود صاتلجق یر *sud satiladjaq ïèr*, subst.

Laiteron ou Laceron, سودلو اوتر *sudlu ot*, t., بقلة یهودیة *baqlèti ïèhoudïïè*, a., s.

Laiteux, سدلو *sudlu*, سددن *sudden*, adj.

Laitière, سود جی *suddji*, سودجی قری *suddji qary*, s.

Laiton, cuivre jaune, پرنج *pirindj;* — passé à la filière, پرنج تلی *pirindj tèli*, s.

Laitue, مارول *marol*, t., خسّ *khass*, a.; — petite —, مارولجق *maroldjiq;* — pommée, باشلو مارول *bachlu marol;* — cœur de laitue, مارول ایچی *marol itchi;* — laitue sauvage, یبان مارول *ïaban marol;* — amère, اجی مارول *adji marol*, s.

Lambeau, پارچه *partcha*, اسکی بز پارچهسی *eski bez partchaci;* — vieux —, اسکی بسکی *eski buski*, subst.

Lambin, کوشك *guevchek*, اغر دپرنیجی *aghyr tèprènidji*, اغر کونلو *aghyr gueutly*, adj.

Lambiner, اکلنمك *èglenmek*, کوشکلکله اهستهلکله حرکت ا *guevchekliguilè, achestliguilè harèket e*, verb.

Lambourde, تخته دوشمه التندهکی اوزون اودون پارچهسی *takhta duchèmè altindèki ozoun odoun partchaci*, s.

Lambris, دیوار تخته قپلمهسی

divar takhta qaplamaci,
, طوان *tavan*, ارستق

ISSER, دیواری تخته ایله
قپلمق *divari takhta ilè*
duchèmek, طوانلمق *ta-*
v.

JCHE ou LAMBRUSQUE,
ïaban asma, s.

table de métal fort
ä *tènèkè*, دمر تخته *dèmir*
de couteau, d'épée,
li; — d'eau, flot, va-
dalgha; s.

TABLE, مستوجب
stevdjib uch-chikiaïet, a.,
شکایت *chikiaïet oladjaq*,

TABLEMENT, شکایتله *chi-*
شکایت یوزندن *chikiaïet*
-t., adv.

ATION, شکایت *chikia-*
hekva, a., فریاد *fèrïad*,
n, p., s.

TER, *Voy*. DÉPLORER.
enter, شکایت شکوا ا
hekva e, a-t., فغان
fighan, *fèrïad e*; p-t.,
hlamaq, زارزار اغلامق
lamaq, t.; — se mettre
ter, فریاده کتمک *fèr-*
k, v.

, برجنس کوپك بالغی
upek balighy, s.

GE, معدن انجه لهسی
ljèlèmèci, s.

R, معدن انجه لمك *ma'-*

den indjèlèmek, معدنی تنکه ا *ma'dè-*
ni tènèkè e, v.

LAMINOIR, معدنی تنکه
ایدجك الت *ma'dèni tènèkè idè-*
djek alet, s.

LAMPAS, چیندن برجنس ایپك
قماشی *tchinden bir djins ipek qou-*
machi, s.

LAMPE, قندیل *qandil*, a., چراغ
tchèragh, p-t.; — suspendue, ثریا
turëiia, p., s.

LAMPERON, قندیل بورنی *qandil*
bournou, s.

LAMPION, قندیلجق *qandildjiq*,
دونانمه قندیلی *donanma qandili*,
subst.

LAMPROIE, برجنس دکز بالغی
bir djins dèn-iz balighy, s.

LANCE, مزراق *mizraq*, a., سکو
sun-u, t., رمح *roumh*, a.; — gran-
de et forte, قسطنیچه *qostanitcha*,
subst.

LANCER, jeter avec force, اتمق
atmaq, اورمق *ourmaq*, براقمق
braqmaq, t., رمی ا *rèmi e*, a-t.; —
un trait, une flèche, اوق اتمق *oq*
atmaq; — au loin, اوزاغه اتمق *ou-*
zagha atmaq; — le cerf, کیکی
ایندن قالدرمق چقرمق *guèigui in-*
den qaldurmaq, *tchiqarmaq*; — un
vaisseau, کمی دکزه اندرمك
guèmii dèn-izè indurmek. — Se
lancer, اتلمق *atilmaq*, t.;
— sur quelqu'un avec force, هجوم
حمله ا *hudjum*, *hamlè e*, a-t., اوزرینه
وارمق *uzèrinè varmaq*, v.

Lancette, نشتر *nichter*, *nech-ter*, s.

Lancier, مزراقلو *mizraqlu*, قسطنيچه لو اتلو عسكر *qostanitchalu atlu asker*, s.

Lancinant, كسكين اغرى *keskin aghri*, adj.

Lande ou Landes, سپركه اوتى *supurguiè oti ïèri*, غير معمور و معطل ير *ghaïr ma'mour vè mou'attal ïèr*, a-t., s.

Landier, بيوك مطبخ اوجاق دمرلرى *buïuk matbakh odjaq dèmirlèri*, s.

Laneret, طوغان جنسى *doghan djinci*, s.

Langage, idiome d'une nation, دل *dil*, t., لسان *liçan*, زبان *zèban*, *zuban*, p.; — manière de s'énoncer, سويليش *seuïlèïch*, t., كلام *kèlam*, تكلم *tèkellum*, a., s.

Lange, قونداق *qondaq*, s.

Langoureusement, ضعيفانه *zaïfanè*, a-p., سستلكله *sustliguilè*, p-t., adv.

Langoureux, ضعيف *zaïf*, a., كوشك *gueuchek*, t., زبون *zèboun*, p., adj.

Langouste, espèce de sauterelle, چكركه جنسى *tchèkirguè djinci*; — sorte d'écrevisse de mer, استاقوس جنسى *istaqos djinci*, s.

Langue, organe du goût et de la parole, دل *dil*, t., لسان *liçan*, p-a.; — langage, دل *dil*, لسان *liçan*, زبان *zèban*, p.; — maternelle, انا دلى *ana dili*; — turque, ترك دلى *turk dili*; — arabe, عرب دلى *areb dili*; — persane, عجم دلى *adjem dili*, زبان فارسى *zèbani farsi*, s. — Parler la langue turque, le turc, تركچه سويلمك *turktchè seuïlèmek*; — l'arabe, le persan, عربجه فارسيجه سويلمك *arebtchè, farcidjè seuïlèmek*; — prendre langue, s'informer, دل المق *dil almaq*, v.

Langue-de-cerf, herbe, كيك دلى اوت *gueïk dili ot*, t.; — de chien, herbe, لسان الكلب *liçan ul-kelb*, a., s.

Languette, دلجك *dildjik*, دلجكز *dildjiguiz*; — de balance, ترازو دلى *tèrazou dili*, t., لسان الميزان *liçan ul-mizan*, a., s.

Langueur, ضعيفلق *zaïfliq*, a-t., ضعف *za'f*, a., زبونلق *zèbounlyq*, p-t., سستلك *sustlik*, s. — Tomber en —, *Voy.* Languir.

Langueyer, دوكز دلينه بقمق *don-ouz dilinè baqmaq*, v.

Languier, دوكز خنزير دلى *don-ouz, khinzir dili*, s.

Languir, tomber en langueur, être en langueur, ضعيفلنمق *zaïflanmaq*, زبونلنمق *zèbounlanmaq*; — de vieillesse, اختيارلنمق *ikhtiarlanmaq*; — dans l'oisiveté, كاهللنمك *kiahillenmek*, ايشسز قالمق *ichsyz qalmaq*; — dans pauvreté, فقرلقده قالمق كچنمك

qalmaq, *guètchinmek*,

ISSAMMENT, ضعيفانه *zaï*-, مستلكله *sustliguilè*, *hilanè*, a-p., adv.

ISSANT, ضعيف *zaïf*, a., *evchek*, t., زبون *zèboun*, *o solmich*, adj.

, چاقرجنسی *tchaqyr* اوقوشی *ao qouchi*, s.

E, انجه قايش *indjè qa*-

RE, يپاقلق *iapaqlu*; t., *if*, صوف *savif*, a., adj.

NE, فنر *fener*, فانوس

NER, être irrésolu, شبهه‌ده قالمق *urmaq*, *almaq*; — perdre le les riens, بوش بوشنه وقت *boch bochouna vaqyt k*; — amuser par de oles (fam.), بوش لاقردی ايله برکمسه *boch bir kimesnëï aldatmaq*,

NIER, faiseur de lan- فنرجی *fenerdji*; — qui al- nternes, فنرياقيجی ; — diseur de fadaises ياوه صويلیجی *iavè saü*-

IEUX, يپاقلو, توپلو *teuïlu*, j.

کوپک يلامق *ialamaq*, کوپک گبی ایچمک *keupek guibi itchmek*,

LAPEREAU, اطا طوشانجغی *ada tavchandjighi*, s.

LAPIDAIRE, جواهرجی *djevâhirdji*, a-t., طاشجی *tachdji*, t.

LAPIDATION, طاشلمقلق *tachlamaqlyq*, t., رجوم *rudjoum*, a., s.

LAPIDER, طاشلمق *tachlamaq*, t., طاش ايله قتل ا *tach ilè qatl e*, رجم ا *redjm e*, a-t., v.

LAPIDIFICATION, طاش اولمسی *tach olmaci*, t., تحجر *tèhaddjur*, a., s.

LAPIDIFIER, طاش ا *tach e*, طاشه دوندرمك *tacha deundurmek*, v.

LAPIN, اطا طوشانی *ada tavchani*, s.

LAPINE, دیشی اطا طوشانی *dichi ada tavchani*, s.

LAPIS-LAZULI, لاجورد *ladjiverd*, لازورد *laziverd*, a., s.

LAPS, مدت *muddet*, a., بر مدت *bir muddet*, a-t., s. — Par le laps du temps, مرور زمان ايله *murouri zèman ilè*; — après un certain laps de temps, بر مدت مروروندنصکره *bir muddet murourinden son-ra*, adv.

LAQS, *Voy.* LACS.

LAQUAIS, تر اوغلانی *ter oghlani*, شاطر *chatyr*, t., چوقه‌دار *tchoqadar*, t-p., s.

LAQUE, لاك *lak*, vulg. لك *lekk*, لك *luk*, رنك لاك *rengui lak*, s.

LARCIN, action de dérober,

خرسزلك *khyrsyzlik*, t., سرقت *syrkat*, a., دزدلك *duzdlik*, p-t., s. — Enclin au —, خرسزلكه مايل *khyrsyzliguè maïl*. — La chose dérobée, اوغرلانمش نسنه *oghourlanmich nesnè*, s.

Lard, طوكز ياغى *don-ouz ïaghy*, طوكز پاسترمه سى *don-ouz pastyrmaci*, t., شحم الخنزير *chahm ul-khynzir*, a., s.

Larder, piquer la viande de lard, ات ايچنه طوكز ياغى دكمك *èt itchinè don-ouz ïaghy dikmek*, صوقمق *soqmaq*, گچرمك *guètchurmek*; — percer de flèches, اوق ايله صاپلمق *oq ilè saplamaq*, v.

Lardoire, ات ايچنه طوكز ياغى دكجك صوقجق گچرجك الت چوالدوز *èt itchinè don-ouz dikèdjek*, *soqadjaq*, *guètchurèdjek alet*, *tchuvalduz*, s.

Lardon, petit morceau de lard, انجه دوكز ياغنك پارچه سى دلمى *indjè don-ouzïaghinun partchaci*, *dilymy*, s.

Lardon, brocard, mot piquant, كسندى *kècindi*, t., نكته *nuktè*, a., طعنه *ta'nè*, طعن *ta'n*, s.

Lares, قديم زمانلرده پتپرستلرينك اوپتلرى *qadim zèmanlerdè poutpèrestlèrinun ev poutlèri*, s.

Large, انلو *enlu*, اينلو *inlu*, بول *bol*, گيك *guëin-*, گيكش *guëinich*, يصى *ïassy*, t., واسع *vaci'*, a., adj.

Large (le), la haute mer, انگين *en-guin*, s. — I... le —, نكينه كتمك چقمق ... *nè guitmek*, *tchiqmaq*, v.

Largement, بوللغله *bo...* بول بول *bol bol*, بولجه *bo...* وفرتله *vèfret ilè*; — généreu... سخاوتله *sakhavetlè*, a-t., a...

Largesse, بغشلايش *b... laïch*, وبرش *virich*, برکو... ايلك *èïlik*, t., نعام... انعامات *in'amât*, احسان... احسانات *ihsanat*, a., s.

Largeur, انليلك... كيكلك *gueïnlik*, t., عرض... اينلك انلك *enlik*, اين... *èni*, وسعه *vus'at*, a.; — la... du drap, ... ايني اينلكى *tchoqanun èni*, *enligui*, s.

Largue, la haute mer... *enguin*, اچيق دكز *atchiq...* subst.

Larme, goutte d'eau... de l'œil, كوز ياشى *gueu...* ياش *ïach*, دمع *dem'*, a... *echk*, p., s. — Jeter, r... des —, ياش دوكمك *ïac... mek*, v. — Avec des la... sang, دمع دم ايله *dem'y de...*

Larme, suc qui distill... à goutte, دمله *damla*, t., ... *trè*, *qatra*, a.; — de la... دكك كوزى ياشى *dikik g... chi*, s. *Voy.* Gomme.

Larmier, ولان ديوارى ... يغموردن صقليجق طاش... *olan divari ïaghmourden saq... tach*; — partie d'une c...

t., مصندرة *mousandè-*

MENT, كوز باشيلق
iq, s.
ANT, اغلانجق *aghla-*
كوزى يا *gueuzu ïach-*
bèki, a., adj.
ER, ياش دوكمك *ïach*
كوزدن ياش اقتمق *gueuz-*
ytmaq, اغلامق *aghla-*
كوز يا *gueuz ïacharmaq*,

, خرسز خرسوز *khyrsyz*,
saryq; — petit —,
khyrsyzdjik, s.

premier état d'un in-
بر بوجكك اوّلكى حا
beudjègun evvelki hali,
· ame des méchans,
قره قونجلوس *qara qon-*
كينخ *kikh*, a., s.
, خورشجه *hhorchdja*,
, t., ناى كلو *naï guèlou*,
ghalsamet, a., s.
يورغ *ïorghoun*, يورلهش
طورغون *dourghoun*,
Dégouté, Ennuyé.
شهوتلو *chehvetlu*, شهوته
tè tabi', a-t., adj.
MENT, شهوت ايله *cheh-*
., adv.
ETÉ, شهوت *chehvet*, a.,
khi, p., فجر *fedjr*, فسق

r, يورغنلق ويرن *ïor-*
viren, t.; — *fatigant*,

زحمتلو *zahmetlu*, a-t., adj. *Voy* Ennuyeux.

Lasser, يورلتمق *ïoroultmaq*, يورغن اتعاب ا *ïorghoun, it'ab e*, a-t., يورمق *ïormaq*. *Voy*. Ennuyer, Dégouter. — Se lasser, يورلمق *ïoroulmaq*, يورغن او *ïorghoun ol*, قالمق *qalmaq*, v. *Voy*. se Dégouter.

Lassitude, يورغنلق *ïorghounliq*, t., تعب *ta'b*, اتعاب *ita'b*, a., ماندكى *mandègui*, p., s.

Latanier, بر جنس يكى دنيالو خرما اغاجى *bir djins ïèn-i dunialu khourma aghadji*, s.

Latéral, يانلو *ïanlu*, t., جانبه منسوب *djanibè mensoub*, طرفى *tarafi*, جانبى *djanibi*, a., adj.

Latéralement, جانبدن *djanibten*, طرفدن *taraftan*, a-t., adv.

Latin, لاطين لاطن *latin*, لتين *lètin*, دياق *diïaq*, adj. — En latin, لاطينجه *latindjè*, دياقچه *diïaqtchè*, adv. — Langue latine, لاطين دلى *latin dili*, s.

Latin, لاطين لفظى كلامى *latin lafzi kèlami*, s.

Latiniser, بر لفظى لاطين شكلنه دوندرمك *bir lafzi latin cheklinè deundurmek*, v.

Latiniste, لاطين دلى بلسن و سويلين كمسنه *latin dili bilen vè seuïlèïen kimesnè*, s.

Latitude, distance d'un lieu à l'équateur, خط استوايه نسبتاً سطح زمينده اولان بيرك عرضى *khatti'*

istiwaïè nisbèten sathi zèmindè olan ïèrun arzi, عرض *arz*, a.; — étendue en largeur, وسعة *vus'at*, a., s. *Voy.* Facilité.

Latrie, توحيد *tevhid*, a., s.

Latrines, صو دوكجك ير *sou deukèdjek ïèr*, چشمه *tchechmè*, اياق يولى *aïaq ïolou*, كنف *kènèf*, subst.

Latte, پداوره *pedavra*, انجه چام تحتەسى *indjè tcham tahtaci*, subst.

Latter, پداوره ايله قپلمق اورتمك *pèdavra ilè qaplamaq*, *eurtmek*, v.

Lauréole, plante, بينب *bèï-neb*, s.

Laurier, arbre, دفنه *defnè*, *tefnè*, دفنه اغاجى *defnè aghadji*, دفنى اغاجى *defni aghadji*; — de laurier, ou fait de laurier, دفنەدن *defnèden*, دفنەلو *defnèlu*; — lieu planté de lauriers, دفنەلك *defnè-lik*, دفنه يرى *defnè ïèri*; — couronne de laurier, دفنه استفانى *defnè istifani*; — laurier rose, زقوم اغاجى *zaqoum aghadji*, s.

Lavage, يايقملق *ïaïqamaqliq*, t., غسل *ghouçoul*, a., s.

Lavande, لاونده *lavanda*; — grande —, قره باش اوتى *qara bach oti*, s.

Lavandière, چماشيرجى عورت *tchamachirdji avret*, s.

Lave, اتش طاغندن اقان نسنه *atech daghyndan aqan nesnè*, s.

Lavé, يايقنمش *ïaïqanmich*, adject.

Lavemain, ال يايقيجق لكن *el ïaïqaïadjaq lèguien*, لكن *lèïen*, *lèguien*, طشت *tacht*, p., طست *tast*, a., s.

Lavement, action de laver, يايقملق *ïaïqamaqliq*, t., غسل *ghousl*, a.; — clystère, حقنه *hoqna*, احتقان *ihtiqan*, a., s. — Donner un —, حقنه صالمق *hoqna salmaq*, ويرمك *virmek*, احتقان ا *ihtiqan e*, a-t., v.

Laver, ييقمق يايقمق *ïaïqamaq*, يومق *ïoumaq*, t., غسل ا *ghousl e*, a-t. — Se laver, يونمق *ïounmaq*, ييقنمق *ïaïqanmaq*; — se laver avant la prière à la manière des musulmans, ابدست المق *abdest almaq*; — se laver avec de l'eau chaude, اسى صو ايله ييقنمق *issi sou ilè ïaïqanmaq*. — Laver un plan, بر رسمى برصورتى انواع رنكلر ايله رسم تصويرا *bir souréti, bir resmi envaï renglèrilè resm, tasvir e*, a-t., v.

Lavette, كوچك پاچاوره *kutchuk patchavra*, سلكى *silgui*, چناق بزى *tchanaq bèzi*, s.

Lavis, بنا رسمى تصويرينك تلوينى *bina resmi tasvirinun telvini*, a-t., s.

Laveur, Laveuse, چماشيرجى *tchamachirdji*, s.

Lavoir, lieu destiné à laver le linge, چماشير ييقيجق ير *tchamachir ïaïqaïadjaq ïèr*, t., [illegible]

a.; — de bain, قرنا
- arrêté à la muraille,
louq, a.; — détaché,
c son robinet, مصلقلو
lóuqlu sitil, t-a.; —
rre, avec sa fontaine
شادروان *chadervan*,

چركاب *tchirkab*, p-t.,

اسهال ايديجى *ishal*
مسترخى مسهل *mushil*,
., adj.
tracer des chemins
êt, اورمانده يول اچمق
atchmaq, v.
, coffret de bois,
mdoudjiq, s.
, d'un enfant, بسر
چوجغك كيجكى اي
ughun guëïèdjègui ilè
s.
, صندوقجى *sandouq-*

اورمانلرده يول اچيجى
ol atchidji, s.
, لازارت *lazaret*,
نظارت يعنى فرنكستا
طاعونه اخطياطا متاع
يا كميلرى قرق كون قدر
'ni, frenguistan liman-
nè ikhtiaten mèta'ilè
guèmilèri qyrq gun qa-
uqlèri ïèr, s.
remz, a., كوزلوسوز ر
zlu seuz, harèket, a-t.,

Le, pronom relatif, s'exprime le plus souvent par l'accusatif du pronom personnel انى *ani*; ex.: Je le cherche, انى ارايورم *ani araïeurum*. Lorsque *le* est article, il ne s'exprime jamais en turc: Le soleil, كونش *gunech*.

Lé, قماشك اينى اينليكى *qoumachun èni, enligui*, s.

Lèchefrite, تاوا طاوه *tava*, s.

Lécher, يالهق يلامق *ïalamaq*, t., لحس ا *lahs e*, a-t., v.

Leçon, instruction, تعليم *ta'lim*, درس *ders*, عبرت *ibret*; — donnée par un maître, درس *ders*, سبق *sèbaq*, a., s. — Prendre —, درس سبق الهق *ders, sèbaq almaq*; — donner —, درس ويرمك *ders virmek*, v.

Lecteur, qui lit, اوقويان *oqouïan*, اوقويجى *oqouïdji*, t., قارى *qari*, a.; — dont la fonction est de lire, مدرس *mudèrris*, a.; — du Coran, قرائجى *qyra'ètdji*, a-t., s.

Lecture, اوقويش *oqouïch*, t., قرأة *qyraèt*, تلاوت *tèlaoet*, a.; — des livres, l'étude en général, مطالعهٔ كتب *moutalèaï kutub*, a., s. — Qui a beaucoup de lecture, اوقومش *oqoumych*, adj.

Légal, شرعى *chèri'*, a., شرعى اولان *chèri' olan*, مشروع *mechrou'*, a-t., adj.

Légalement, شرعا *chèr'en*, a., حق اوزره *haqq uzrè*, شريعت اوزره *chèri'at uzrè*, a-t., adv.

Légalisation, قيد *qaïd*, a., دولت شهادتی تصدیقی *dèvlet chèhadèti, tastiqi*, a-t., صح *sah*, a., s.

Légaliser, دولت طرفندن تصدیق تحقیق ا *dèvlet tarafindan tastiq, tahqiq e*, a-t., v.

Légalité, شریعة *chèri'at*, اجازت مشروع *idjazèti mechrou'*, استحلال *istihlal*, a., s.

Légat, ریم پاپا ایلچیسی *rim papa iltchici*, s.

Légataire, اولکه اکا بر نسنه وقف اولنمشدر *olki ana bir nesnè vaqf olounmuchtur*, a-t., موصی له *mussy lèhou*, a., s.

Légation, ایلچیلک *iltchilik*, t., سفارت *sèfaret*, a., s.

Légende, livre qui contient la vie des saints, سیرت اولیا کتابی *sirèti evlia kitabi*; — d'une médaille, منقر یازوسی رقومی *manqyr ïazouci, rouqoumi*, a-t., s.

Léger, qui ne pèse pas, حفیف *hafif*, a., یینی *ïèïni*, یکلی *ïèïn-li*, t., سبک *sebuk*, p.; — léger de caractère, یینی باشلو *ïèïni bachlu*; *Voy.* Inconstant; — léger, agile, dispos, چاپک *tchapouk*, چالاک *tchalak*, تندرست *tendurust*, p-t., adj. — A la légère, inconsidérément, *Voy.* ce mot.

Légèrement, opposé à pesamment, یینیلکله *ïèïniliguilè*, یینیجه *ïèïnidjè*, t., خفیفجه *khafifdjè*, t., خفة *khiffetten*, a.; — tout doucement, یاپیجه یاپیجه *ïapitchè ïapitchè*, یاواش یاواش *ïavach ïavach*; — parcourir légèrement, بر از کوزدن کچرمک *bir az gueuzden guetchurmek*; — inconsidérément, بلا تفکر *bila tefekkur*, a.; — négligemment, غفلتله *ghafletilè*, a-t., adverb.

Légèreté, qualité opposée à la pesanteur, خفیفلک *khafiflik*, یینیلک *ïèïnilik*, t., خفت *khyffet*, a.; — agilité, چاپکلک *tchapuklyk*, شرمت *chèrèmet*; — inconstance, قرارسزلک *qararsyzlik*, a-t.; — témérité, فکرسزلک *fikirsyzlik*, a-t., بی تدبیری *bi tedbiri*, a., s.

Légion, بولك *beuluk*, t., فریق *fèriq*, a., s.

Légionnaire, بولکلو *beuluklu*, s.

Législateur, قانون بغلایجی *qanoun baghlaïdji*, a-t., واضع قانون *vazi'i qanoun*, a.,

Législation, قانون بغلمسی *qanoun baghlamaci*; — corps de loi, قانون نامه کتابی *qanoun namè kitabi*, s.

Législature, corps législatif réuni, قانون بغلایجیلرک خلق وکیللرینک انجمنی *qanoun baghlaïdjilèrun, khalq vekillèrinun endjumèni*, s.

Légiste, اهل شرع *ehli chèr'i*, a., s.

Légitimaire, فرایضه منسوب *feraïzè mensoub*, a-t., adj.

Légitimation, صلبی اوغل کبی

[redacted]

' ogheul guibi bilmek-
حلال halal itmeklik,

qui a les conditions
la loi, شرعى chèr'i,
ش chèr'i olan, a-t.,
.; — juste, fondé,
—Épouse —, حلال

portion que la loi
enfant sur les biens
mère, شرعى اولان
مزا chèr'i olan mira-

ENT, حلاللغله halal-
بالحلال bil-halal, a.,
q, adverb.
, حلال ايدنمك
nèk ; — un enfant,
بر چوجغى حلال صا
· tchoudjoughi halal,
guibi bilmek, v.
É, état d'un enfant
حلا برچوجغك bir
halallighi, نسب
t, équité, حق haqq;
rain, استحقاق is-

وقف vaqf, vaqyf; —
خ khaïrât, a., s. —
nt à un —, وقفى
j.
onner par testament,
e, وصيت vèci'iet e,
وصيت vèci'iet ilè vir-

LÉGUME; سبزوات sebzèvât, zev-
zèvat, a, حب habb, حبوب hou-
boub, a., s.

Légumineux, سبزواتلو sebzèva-
lu, p-t., حبوباواتلو hauboubatlu, a-t.,
adject.

Lendemain, يارنكى ïaryn-ki,
يارنكى كون ïarin-ki gun, يارندسى
ïarindèci, ايرتدسى irtèci, ايرتدسى
كون irtèci gun, s.

Lénitif, يواشلندريجى ïavach-
landuridji, adj.

Lénitif, qui adoucit le mal,
ملين mulèïin, لينة وبرن علاج linet
virèn 'iladj, s.

Lent, اغر aghyr, اغر دپرنيجى
aghyr tèprènidji, كوشك guèuvchèk,
t., اهسته ahèstè, p., بطى الحركت
baty-ul-harèket, a., اغركوتلو aghyr
gueutlu, adj.

Lente, بت سركدسى bit sirkè-
ci, ou simpl. سركه sirkè, s.

Lentement, يواش ïavach, ياپ
ïap, ياپجه ïaptchè, ياپ ياپ ïap
ïap, t., اهسته ahestè, p., adv.

Lenteur, اغرلق aghyrlyq, t.,
اهستدلك ahestèlik, p-t., كوشكلك
guevcheklik, كچلك guetchlik,
كاهللك kiahillik; — indolence,
كوكلسزلك gueun-ulsyzlik, s. —
Mettre de la lenteur à une chose,
ايشله اهستدلك ا ichtè ahèstèlik e, v.

Lenticulaire, مرجمك شكلنده
merdjimek chèklindè, adj.

Lentille, sorte de légume,
مرجمك merdjimek; — tache
rousse sur la peau, چيل tchil, s.

Lentille, verre convexe, زجاج محدب *zidjadji mouhaddeb*, a., s.

Lentisque, ساقز اغاجی *saqyz aghadji*, s.

Léonin, ارسلانلو *arslanlu*, ارسلانه مخصوص *arslanè makhsous*, a-t., adj.

Léopard, پارش *pars*, p-t., s.

Lépante, ville de Turquie dans la Livadie, اینه بختی اینبختی *inèbakhti*, s.

Lèpre, جداملق *djudamliq*, جذاملق *djuzamliq*, جذام *djudam*, الا *ala*, الاتنلك *alatenlik*, subst.

Lépreux, جداملو *djudamlu*, جذاملو *djuzamlu*, الا تنلو *ala tenlu*, adject.

Léproserie, جداملولرك بیمار خانه سی *djudamlulèrun bimar khanèci*, s.

Lequel, pronom relatif, qui, كه *ki*, اولكه *olki*; — interrogatif, قنغیسی *qanghici*; — lequel des deux, ایكیسنك قنغسی *ikicinun qanghici*. *Voy.* la Gram.

Lèse, crime de lèse-majesté, پادشاهه دوقنن ضرر ایدن جرم *padichaha doqounan, zarar iden djurm*, s.

Lésé, ضرر دوقنمش كورمش *zarar doqounmich, gueurmich*, a-t., adject.

Léser, ضرر ا دوقندرمق *zarar e, doqoundourmaq*, a-t., v.

Lésine, طمعكارلق *tama'kiarliq*, a-p-t., خسیسلق *khacisliq*, a-t., s.

Lésiner, طمعكارلق خسیسلق ا *tama'kiarliq, khaçisliq e*, v.

Lésinerie, خسیسلق *khaçisliq*, a-t., s.

Lésion, dommage, ضرر *zarar*, زیان *zian*; — blessure ou altération d'un organe, یاره *ïara*, زخم *zakhm*, p.; — légère, سیرق *seyryk*, s.

Lesse, *Voy.* **Laisse.**

Lessive, كل صوی *kul souï*, كل صو *kul sou*, s. — Faire la —, *Voy.* **Lessiver.**

Lessiver, كل صوی ایله یقمق *kul souï ilè ïaïqamaq*, چاماشیر یایقمق *tchamachir ïaïqamaq*, v.

Lest, صابوره *saboura*, s. — Prendre du —, صابوره المق *saboura almaq*, v.

Lestage, كمیه صابوره یوكلمسی *guèmïiè saboura ïuklèmèci*, s.

Leste, qui a de la légèreté dans ses mouvemens, چاپك *tchapouk*, چالاك *tchalak*, حاضر باش *hazir bach*; — dans les propos, فحش سویلیجی *fahch sèuïlèïdji*, a-t., adj. *Voy.* **Adroit, Actif.**

Lestement, تیز *tiz*, اسانلغله *açanlighilè*, p-t., چاپك *tchapouk*, adverb.

Lester, بر كمی ایچنه صابوره قویمق *bir guèmi itchinè saboura qomaq*, v.

Lesteur, صابوره كتورن كمی *saboura guèturèn guèmi*, s.

RGIE, سبات *subat*, درد *derd us-subat*, a.; — as-
ient, اويشمقلق *ouïouch-*
., هكر *hekr*, *hikr*, *hèker*,

RGIQUE, malade de lé-
درد السّباته سباتل *subatlu*,
us-subatè mubtèla, a-t.;
nt de la léthargie, سباته
• *subatè mençoub*, a-t.,

E, caractère de l'alpha-
حر *harf*; — pl. arabe,
ourouf; — les lettres de
:, حروف الهجا *hourouf*
a., s.

E, tout ce qu'on envoie
elqu'un, مكتوب *mek-*
بتي *biti*, t., كاغد *kiaghid*,
amè, رقعة *rouqat*, ورقه
مرس *murcèlet*, a.; — im-
a royale, نامهٔ همايون
aïoun, p.; — amicale,
محبت *mouhabbet mektou-*
نامه محبت *mouhabbet*
p.; — lettre-patente,
èrat, a.; — lettre de
پوليچ *politcha*, i.; — de
dation, توصيه مكتوب
mektoub, *namè*, a-p.;
—, تذكره *tezkèrè*, رساله
s. — S'entretenir, cor-
par lettres, مكتوبلشمك
hmek, a-t., v.
ETTRE, كلمه بكلمه *kèlimè*
بعينه *bi'aïnihi*, a., adv.

LETTRES, sciences, آداب *adab*, a., s.

LETTRÉ, اوقمش *oqoumich*, t., عالم *'alim*, اهل علم *ehli 'ilm*, a., adj. et s.

LEUR, pron. possess., انلرك *anlarun*; — leur livre, انلرك كتابي *anlurun kitabi*; — leur faute, صوچلري *soutchlari*. — Leur, datif plur. du pronom personnel LUI: Donnez-leur, انلره وير *anlara ver*. *Voy.* la Gramm.

LEURRE, chose qui agit sur l'esprit pour le tromper, الداتمه *aldatma*, s. *Voy.* APPÂT.

LEURRER, *Voy.* TROMPER.

LEVAIN, مايه *maïè*, *maïa*, خمير مايه *khamir maïè*, خمير مايه‌سي *khamir maïèci*, s.

LEVANT, كون طوغوسي *gun doghouci*, t., مشرق *mechriq*, شرق *charq*, مطلع شمس *matlai' chems*; — les contrées du —, مشرق ولايتلري *mechriq vilaïetlèri*, a., s.

LEVANTIN, مشرق ولايتلو *mechriq vilaïetlu*, a-t., مشرقي *mechriqi*, subst.

LÉVANTIS, لوند *lèvind*, s.

LEVÉ, haussé, قالدرلمش *qaldurilmich*, يوكسجك *iuksèdjik*, چقارلمش *tchiqarilmich*, t., مرفوع *merfou'*, a., adj.

LEVÉE, digue, سد *sed*, a., بند *bend*, p., صو بندي *sou bendi*, p-t., *Voy.* CHAUSSÉE, RÉCOLTE; — collecte de deniers, پاره

دیوشرمسی *para diochurmèci ;* — de troupes, عسکر دیشرمسی *asker diochurmèci*, s.

Lever, hausser, قالدرمق *qaldurmaq*, یوجه لمک *ïudjèlèmek;* — یوقری قالدرمق *ïoqary qaldurmaq;* — enlever, چقرمق *tchiqarmaq*, t., رفع ا *ref' e*, a-t.; — la tête, باش قالدرمق *bach qaldurmaq ;* — l'ancre, دمر قالدرمق المق *dèmir qaldurmaq, almaq ;* — des impôts, خراج دوشرمک *kharadj devchirmek;* — une armée, des troupes, عسکر قالدرمق جمع ا *asker qaldurmaq, djem' e ;* — un siége, محاصره دن واز کچمک *mouhassèrèden vaz guetchmek ;* — une boutique, دکان اچمق *dukkian atchmaq*, a-t. — Faire lever, قالقدرمق *qalqturmaq;* — le siége d'une ville, محاصره دن واز کچرمک *mouhassèrèden vaz guetchurmek*, a-t. — Se lever, se dresser, قالقمق *qalqmaq*, طورمق *dourmaq*, طوری کلمک *doury, doura guelmek;* — sur ses pieds, اياق اوزره طورمق قالقمق *aïaq uzrè dourmaq, qalqmaq*, t., قيام ا *qyam e*, a-t.; — sortir du lit, يتاقدن قالقمق چقمق *ïataqten qalqmaq, tchiqmaq ;* — de table, سفره دن چقمق *sofraden tchiqmaq; —* la nuit, کیجه ده قالمق *guidjèdè qalqmaq ;* — se lever, commencer à paraître, چقمق *tchiqmaq*, t., ظهور طلوع ا *zouhour, toulou' e*, a-t., قوپمق *qopmaq*, v.

Lever, en parlant des plantes, باش ویرمک *bach virmek*, بتمک *bitmek*, v.

Lever, temps où l'on se lève, قالقجق وقت زمان *qalqadjaq vaqyt, zèman ;* — du soleil, کونش قالقمسی *gunech qalqmaci*, کونش طوغوسی *gunech toghouci*, t., طلوع شمس *touloui' chems*, طلوع *toulou'*, a., s.

Levier, منکنه *menguènè*, طرقاز *tirqaz*, سرق *syryq*, s.

Levis, pont-levis, قلقر کوپری *qalqar kupru*, s.

Lévite, لاوی *lâvi*, a., s.

Levraut, طوشان یاوریسی *tchavchan ïavryci*, کوجنی *gudjèni*, subst.

Lèvre, طوطاق دوداق *doudaq, dodaq*, دوداغ *doudagh*, t., شفه *chèfèh, chèfè*, a., لب *leb*, p.; — supérieure, اوست دوداغی *ust doudaghi ;* — inférieure, الت دوداغی *alt doudaghi;* — d'une plaie, یاره دوداغی کناری *doudaghy, kènary*, s. Qui a de grosses lèvres, بیوک دودقلو *buïuk doudaqlu*. — Lèvre gercée, تپسرمش طوطاق *tepsirmich douduq*, s.

Levrette, دیشی تازی *dichi tazi*, s.

Levreux, *Voy.* Lippu.

Levrier, تازی *tazi*, p., s.

Levron, تازی یاوریسی *tazi ïavrici*, کوچک تازی *gutchuk tazi*, subst.

Levure, écume de bière, اریه

souïoun keupu-
lève de dessus
دوكز یاغنك
uz ïaghinun us-
esnè, s.
loughat, لغت
, s.
èler, كرتنكلر
, vulg. كرتنكله
ıd lézard verd,

دیوار کدوکی چ
atlaghy, s.
چتلاغی ا tchatla-
èdukłu, چاتلهش
رخنه rakhnèdar,

قتی و بیاض اولا
ach, s.
tion, بوكلم beu-
d, باغ bagh, p.,
d'un discours,
را كلامك kèla-
raci; — dis-
رابطه سز لاقردی
ŋyrdy, kèlam, s.
دوستلق dost-
hiqliq, t., اتحاد
et, انس uns,

طاشلر بری بری
ا tachlar biri biri
ze, طاشلر بغلهق
, v.
, facile à mou-
r, اكلمهسی
uilmèci, beuïul-

mèci açan, بوكمهلو beugmèlu, اكلن èguilen; — affable, سويلشمهسی اسان seuïlechmèci açan, چلبی tchèlèbi, كولر یوزلو guler ïuzlu, طتلو دللو tatlu dillu, t., ملایم mulaïm, a., adj.

Liant, douceur de caractère, چلبیلك tchèlèbilik, ملایمت mu-laïèmet, a., یواشلق ïavachliq, s.

Liard, منقر manqyr, manqur, پول poul, s.

Liasse, بردسته كاغد bir destè kiaghyd, s.

Liban, montagne d'Asie, لبنان lubnan, s.

Libation, شراب دوكمهسی charab deukmèci, deuk-meklugui, s. دوكهكلكی

Libelle, هجو هجا نامه hedjo, hèdja namè, a-p., s.

Libeller, مطلوبی اعلام ا mat-loubi ilam e, v.

Libelliste, هجونامه یازیجیسی hèdjo namè ïazidjici, a-t., s.

Libéral, سخاوتلو sèkhavetlu, a-t., جومرد djeumerd, p-t., بغشلیجی baghichlaïdji, t., كریم kèrim, a., adj.

Libéral, digne d'une naissance libre, ازاد نژادینه مستحق اولان azad nèjadinè mustèhaqq olan, كریم kèrim, فیاض féïïaz, a., adj. et s. — Arts libéraux, اداب adab, معارف mèarif, علوم ouloum, a., subst.

Libéralement, جومردلكله djeumerdliguilè, سخاوتله sèkhavet

ilè, a-t., بول بول *bol bol*, t., وفرتله *vèfret ilè*, كريمانه *kèrimanè*, a-t., adject.

Libéralité, سخاوة *sèkhavet*, جومردلك *djeumerdlik*, a-t., سخا *sakha*, جود *djoud*, جودة *djoudet*, a., s.

Libérateur, قورتاريجي *qourtaridji*, ازاد ايديجي *azad ididji*, p-t., خلاص ايديجي *khalas ididji*, a-t., مخلص *moukhlis*, خلاص *khallas*, a., s.

Libération, ابرا *ibra*, a., بورجدن قورتلمسى *bordjden qourtoulmaci*, s.

Libérer, بورجدن چقرمق قورتارمق *bordjden tchiqarmaq*, *qourtarmaq*.—Se libérer, بورجدن چقمق قورتلمق *bordjden tchiqmaq*, *qourtoulmaq*, v.

Liberté, libre arbitre, اختيار *ikhtiar*, اختيار كلى *ikhtiari kulli*, حسن اختيار ارادت *husni ikhtiar*, *iradet*, a., s.

Liberté, état d'une personne libre, ازادلق *azadliq*, ازادى *azadi*, سربستلك *serbestlik*, سربستيت *serbestiiet*, حرّية *hurriïet*; — délivrance, قورتلش *qourtoulich*, خلاص *khalas*, اعتاق *i'taq*, a., s. — Recouvrer la —, خلاص بولمق *khalas boulmaq*; — mettre en —, dônner la —, ازادلق كشاد ويرمك *azadliq*, *kuchad virmek*, خلاص اطلاق اعتاق *khalas*, …ك *itlaq*, *i'taq e*, a-t., … *salyvirmek*, v.

Liberté, trop grande… …طسزلق اباحت *ibahat*, …*syzliq*; — audace, شقاوة … كستاخلق *kustakhlik*, t., *djèçaret*, a., s.

Libertés, *Voy.* Immu…

Libertin, ضبطسز *zab*… زنپاره *zemparè*, vulg. *zem*… اهل هوا *ehli hava*, a., s. *V*… solu, Impie.

Libertinage, …طسزلق *syzliq*, a-t., اباحت … شقاوت *chèqavat*, a., … *zemparalik*, p-t., s. — … au —, نفسنه اويمق *nef*… *maq*, a-t., v.

Libidineux, شهوتلو *c*… زانى *zani*, a., adj.

Libraire, صحاف *sa*… كتابجى *kitabdji*, a-t., s.

Librairie, صحافلق *s*… كتابجيلك *kitabdjilik*, a-…

Libre, qui a le pouvo… آزاد *azad*, p., آزادلو *azad*… ses actions, …تيارى اولان *husni ikhtiari olan*, …ست …*best*; — de condition, حر… — délivré, قورتلمش *qourt*… خلاص بولمش *khalas b*… اطلاق اولنمش *itlaq ol*… a-t.; — affranchi, عتيق … adject.

Libre, débarrassé, برى *bèri*, a., بوش *bach*, …

— exempt, franc,
'af, بری *bèri,* سربست
مسلّ *mucellem*, a., adj.
ventre libre, اسهال او
t., v.

ranc, sincère, دوغرو
rou, t., ریا بی *bi rïa*,

icencieux, فاحش *fa-*
'arsyz, a-t., adj.

NT, sans contrainte,
htiar ilè, a-t., کوکلجه
مرادجه *muraddjè*, t.,
husni iradet ilè, a-t.,
بال *bit-tav'i vèr-riza;*
onspection, بی پروا *bi*
dv.

میدا *mèïdan;* — pour
de chevaux, ات
èïdani, vulg. *at mèïdan*
s. — Entrer en —,
می *mèïdanè guirmek*, v.
melle d'un chien de
آو قانجغ *av qan-*
دیشی *di chi zaghar,*

pis de haute —, اعلا
جنسلو *ala djinslu*
s.

permission, اذن
دستور *dèstour,* رخصت
اجازت *idjazèt*, a., s.
liberté excessive,
ضبـ *zabtsyzliq*, a-t.,
avèt, a., s.
degré dans une uni-

versité, مدرسه‌ده پایه رتبه *mè-drècèdè païè, rutbè*, a-t., s.

Licencié, congédié, قوویرلمش *qoïyvirilmich*, t., مأذون *mèezoun*, a., adj. et part.

Licencié, dans une université, مدرّس جنسی *mudèrris djinsi*, s.

Licenciement, de troupes, عسکر طاغتمقلق *askèr daghytmaq-liq*, a-t., s.

Licencier, des troupes, عسکر طاغتمق *askèr daghytmaq*, a-t., verb.

se Licencier, *Voy.* s'Émanciper.

Licencieusement, ضبطسزلکله *zabtsyzliguilè*, a-t., یوزسزلکله *ïuz-syzliguïlè*, دکسزلکله *dèn-syzliguilè*, شقاوت اوزره *chèqavèt uzrè*, a-t., adverb.

Licencieux, ضبطسز *zabtsyz*, a-t., شقی *chaqy*, اهل هوا *èhli ha-va*, a., دکسز *dèn-syz*, یوزسز *ïuzsyz*, adject.

Licitation, vente d'immeubles, مزاده املاک صاتلمه‌سی *mè-zadè èmlak satylmaci*, a-t., s.

Licite, جایز *djaïz*, حلال *halal*, a., adj.

Licitement, بالحق *bil-haqq*, a., وجه شرع اوزره *vèdjhi chèri' uz-rè*, بالحلال *bil-halal*, مجازا *mè-djazèn*, a., adv.

Liciter, مزاده صاتدرمق *me-zadè satturmaq*, a-t., v.

Licol ou Licou, یولار *ïoular*, s.

— Mettre le —, یولار اورمق *ïoular ourmaq*, v.

Licorne, ملوم الاسم معدوم الجنس بر بوینزلو ات *ma'loum-ul-ism ma'doum-ul-djins bir bouïnouzlu at*, a.-t., s.

Licteur, عسس *'assas*, a., سرهنك *sèrhènk*, p., s.

Lie, دوردی *dourdi*, *torti*, بوسی *boucy*, چامور *tchamour*, چوكك *tchèukuk*, t.; — la lie du peuple, ادنا جاهل خلق *èdna*, *djahil khalq*, a., s.

Lié, attaché, بغلنمش *baghlanmich*, بغلو باغلو *baghlu*, t., معقود *ma'qoud*, منعقد *mun'aqyd*, a., بسته *bestè*, p.; — d'amitié, دوستلق اوزره اولان *dostliq uzrè olan*, adj.

Liége, منطر *mantar*, سزو *sizu*, subst.

Liégeux, منطرلو *mantarlu*, adj.

Lien, qui sert à lier, بغ باغ *bagh*, t., بند *bènd*, p., قید *qaïd*, a.; — ce qui nous retient, طوتق *toutouq*, t., پابند *pabènd*, p., s.

Lienterie, یورك سورمهسی *ïurèk surmèci*, s.

Lier, serrer avec un lien, بغلمق *baghlamaq*; — dans le sens général, عقد قید ربط شدّ بند بسته *aqt*, *qaïd*, *rabt*, *chèdd*, *bènd*, *bèstè e*, a-p-t.; — lier fortement, محكم بغلمق *muhkèm baghlamaq*, a-t. — Se lier, بغلنمق *baghlanmaq*, t., انعقاد بولمق *in'iqad boulmaq*; — d'amitié, دوستلق بغلمق *dostliqbag hlamaq*, t., الفت ا *ulfet e*, a-t., v.

Lier, joindre, unir, چاتدرمق *tchatturmaq*, یاپشترمق *ïapichturmaq*, تركیب تلصیص ا *tèrkib*, *tèlsis e*, a-t., v.

Lierre, صارمشق سرمشق *sarmachiq*, t., لبلاب *lèblab*, a., s.

Lieu, espace qu'occupe un corps, یر *ïèr*, t., محل *mahall*; — endroit, یر *ïèr*, t., موضع *mèvza'*, مكان *mèkian*, مقام *mèqam*, a., جای جا *djaï*, *dja*, p.; — agréable, مفرّح معمور یر *mufèrryh*, *ma'mour ïèr*, a-t., s. — Dans ce lieu, où est la personne qui parle, بونده *bounda*, بو طرفده *bou tarafta*. — Là où est la personne éloignée, celle à qui l'on écrit ou dont on parle, اولطرفده *oltarafta*. — En quelque lieu que ce soit, sans mouvement, هر قنده *hèr qanda*, هر قنغی یرده *hèr qanghi ïèrdè*; — avec mouvement, هر نه جانبه سمته *hèr nè djanibè*, *sèmtè*; — en tout lieu, هر یرده محلده *hèr ïerdè*, *mahalldè*, a-t., adv.

Lieu, pays, یر *ïer*, t., ولایت *vilaïèt*, a., s. — Il n'est point du —, یرلو ولایتلو دكل *ïèrlu*, *vilaïètlu dèïl*.

Lieu, naissance, طوغدوغی یر *doghdoughi ïèr*, وطن *vatan*, s.

Lieu, occasion, sujet, یر *ïèr*, t., فرصت *fourçat*, سبب *sèbèb*, باعث *ba'is*, محل *mahall*, a., s. — En temps et lieu, وقت و محلده *vaqt u mahalldè*.

[redacted]

ommun, latrine, اياق
ïoly, t., كنيف kènif,
f, a., سو دوكجك يير
djek ïèr; چشمه tchèchmè,
ادب خانه èdèb-khanè, a-p., s. —
—, اياق يولنه وارمق aïaq
rmaq, v.

communs, كلمات و
مشهورنصايح kèlimatu na-
hhourèï avam, a., s.

EU DE....., يرنده ïèrindè,
end aussi par l'ablatif de
, ex.: Au lieu de faire
شويله ايتمكدن chèuïlè it-

, اوچ ميل utch mil, بر
ساعت برساعت bir saat, bir
l, s.

ENANCE, قايم مقاملق qaïm
, vulg. قايمقاملق qaï-
, وكيللك vèkillik, a-t.,
èkialèt, a., s.

ENANT, qui commande
nce du chef, قايم مقام
quam, vulg. قايمقام qaïma-
désigne aussi par qaïma-
ubstitut général du grand-
Turquie; كتخدا kèt-khou-
كحيا kihaïa, وكيل vèkil; —
premier ministre d'un
n, باش وكيل bach vèkil,
vèziri a'zèm, صدر اعظم
èm, باش وزير bach-vèzir;
anterie ou de cavalerie,
يوز باشي ïuz bachi khal-
de police en Turquie,
muhzur-agha, a-t., s.

Lièvre, طوشان taochan, taou-
chan, t., ارنب èrnèb, a., s.

Ligament, باغ bagh, t., بند
bènd, p., s.

Ligature, باغلق baghlyq, يارة
باغي ïara baghy; — faite à une
plaie, يارة باغلهسي ïara baghla-
macy, s.

Lignage, *Voy.* Lignée.

Ligne, étendue sans largeur
ni profondeur, خط khatt, a.; —
trait, چيزي چزى tchïizi, دزى
dizi, چزم tchizym; — d'écriture,
سطر satr; — rangée, file, صرة sy-
ra, دزى dizi; — ligne droite,
خط مستقيم khatti mustaqym; —
courbe, خط منحنى khatti mun-
hani; — perpendiculaire, خط عمود
khatti 'amoud; — diamétrale, قطر
qoutr, a., s.

Lignes parallèles, *V.* ce mot.

Ligne, cordeau, چريى tchirpi,
بنا ايپى benna ipi, شاقولى
chaqouli, i-p., s.

Ligne à pêcher, اولته قامشي
olta qamichi, سجمي sidjimi, بالق
اولايجق آلت نسنه balyq avlaïa-
djaq alet, nesnè, s.

Ligne, équateur, خط استوا
khatti istiva, a., s.

Ligne de bataille, عسكر صفلرى
askèr saflèri; a-t., صف saf,
صفوف soufouf, a., طابور tabor,
pol., s.

Ligne droite, dans l'arbre de

consanguinité, نسب اوزره *nècib uzrè*, a-t., s.

Ligne de compte; mettre en —, حسابه قومق *hiçabè qomaq*, a-t., verb.

Lignée, آل *âl*, سوی *soï*, سوپ *sop*, t., اولاد *èvlad*, نسل *nèsl*; a., subst.

Ligneul, زفتلو سجیم *ziftlu si-djim*, s.

Ligneux, خشبی *khachèbi*, a., adject.

Ligue, برلك *birlik*, t., تعاقد *tè'aqoud*, اتفاق *ittifaq*, a., اتفاقلق *ittifaqliq*, a-t.; — faction, اتحاد *ittihad*, a., حیله بازلق *hilè-bazliq*, a-t., فتنه *fitnè*, a., s.

Liguer, اتفاق بغلتمق *ittifaq baghlatmaq*, a-t. — Se liguer, برلك اتفاق عهد ا *birlik, ittifaq, ahde*, t-a., عهد لشمق *ahdlachmaq*, فتنه لو اتفاق ا *fitnèlu ittifaq è*, a-t., verb.

Ligueur, فتنه لو *fitnèlu*, a-t., مفسد *mufsid*, صاحب اغراض *sa-hib-aghraz*, معاقد *mou'aqyd*, a., subst.

Lilas, لیلاق *lëïlaq*, s.

Liliacé, زنبقی *zambaqy*, زنبغه بكزر *zambagha bèn-zèr*, adj.

Limaçe, *Voy.* Limaçon; — machine pour monter l'eau, بورمه شكلنده صوقالدرجق آلت *bourma chèklindè sou qaldıradjaq alèt*, s.

Limaçon, سموكلو بوجك *su-muklu beudjèk*, حلزون *halèzun*, s.

Limaille, تلاش *tèlach*, *ëïènti*, s.

Limande, ... بالغی *pissi*, *pèssi balighi*, *bal*

اسمارت بالغی *ismart bal*

Limas, *Voy.* Limaçon

Limbe, كنار *kènar*; ... *mèn*, t., ذیل *zèïl*, a., s.

Limbes, où sont les morts sans baptême, ... سز اولن چوجقلرك یری ... محلی *djènnètdè vaftizsyz è djouqlèrun ïèri*, *mahalli*,

Lime, pour les métau ایكه *ëïè*; — pour le bois دورپی *durpi*, *teurpu*, مبرد — grosse, forte, ارى اولان اكه *dichlèri iry* جربیه *djèrbïè*, s.

Limé, اكه لنمش *ëïèlèn* پرداهلو *pèrdahlu*, p-t., Discours —, ... لام مكلف *mukèllèf*, a., s.

Limer, اكه لمك *ë*... ایكه لمك *ëïgu* دریپالمك *turpïlèmèk*, *mèk*, t., پرداهلمك *pèrd* verb.

Limier, زغر *zaghar*, s

Limitation, تحدید *t* de temps, ... زمان مدت *zèman, muddet*, a., s.

Limité, سنورلنمش *mich*, محدود *mahdoud*, *munhassir*, a., adj.

Limite, plus usité au

حدود *houdoud*, نهایة
غایت *ghaïèt*, a.; — fron-
sinor, t., سرحد *sèr-*
سرز *sèri zemin*, p., حدود
a., s.

R, donner des bornes,
sinorlèmèk, سنورکسمك
k, t., تحدید حدّا *tah-*
e; — le prix, le déter-
بها قط *bèha qat' e*, a-t.,

OPHE, سنورداش *sinor-*
هم سنور *hem-sinor*, adj.
boue, terre, بالچق
چامر *tchamour*, t., طین

une des deux branches
mière, اوقلرندن عربه
oqlarindèn biri, s.
fruit, لیمون *limoun*,
un, s.

DE, الموناطه *ilimounata*,
لی *limoun chèrbèti*, t.,
na, p., s.

DIER, شربتجی *chèrbè-*

UX, بالچقلو *baltchiqlu*,
mourlu, t., ردغ *rèdygh*;

R, arbre qui porte des
اغاج لیمون المون *li-*
un aghadji, s.

R, cheval qu'on met
عربه اوقلرینه باغلنمش
aqlarina baghlanmich

LIMPIDE, صافی *safi*, a., پاك *pak*, p., adj.

LIMPIDITÉ, صافیلك *safilik*, a-t., پاکلك *paklik*, p-t., s.

LIN, کتان *kètan*, کتن *kèten*; — très-fin, کرباس *kirbas*, *kirpas*, انجه وقوی بز *indjè vè qavi bèz*; — huile de —, بزریاغی *bèzir ïaghi*, subst.

LINAIRE, بیان کتانی *ïaban kètani*, s.

LINCEUL, کفن *kèfen*, چارشف *tcharchaf*, s.

LINÉAIRE, خطوطی *khoutouti*, a., adj.

LINÉAMENT, چهره اثری *tchèhrè ècèri*, a-t., اثر *ècer*, آثار *açar*, a., s.

LINGE, toile employée aux besoins du ménage, بز *bèz*; — du corps, بز اثواب چاماشیر *bèz*, *èsvab* ou *èspab tchamachir*; — petit —, بز پارچه‌سی *bèz partchaci*, s.

LINGER OU LINGÈRE, بزجی *bèzdji*, استارجی *astardji*, بزاز *bèzzaz*, a., s.

LINGERIE, commerce de linge, بزجیلك *bèzdjilik*; — où on le vend, بزجی دکانی *bèzdji dukkiani*, بزازستان *bezzazistan*, vulg. *bèzèstin*, — où on le serre, بز مخزنی *bèz makhzèni*; بز صقلیجق اوطه *bèz saqlaïadjaq oda*, s.

LINGOT, d'or ou d'argent, کلچه *kultchè*, t., vulg. قولاج *qouladj*, سبیکة *sèbikèt*, *subukè*, a., s.

Lingotière, التون يا كومش دوكجك قالب *altoun ïa gumuch dèukèdjèk qalèb*, s.

Lingual, لسانه دله متعلق *li-çanè, dilè mutè' allyq*, t.-a., s.

Linière, كتن تارلاسى *kètèn tarlaci*, s.

Liniment, يومشادان تليين ايدن علاج *ïoumchadan tèlïin idèn 'iladj*, a-t., s.

Linon, دولبند دلبند *dullènd*, انجه و قوى بز *indjè vè qavi bèz*, s.

Linote, كتان قوشى *kètan qouchi*, s.

Linteau, است اشك *ust ichik*, t., لجاف *lidjaf*, a., s.

Lion, ارسلان *arslan*, اصلان *aslan*, t., اسد *ècèd*, a., شير *chir*, p.; — lionne, ديشى ارسلان *dichi arslan*; — signe du —, اسد برجى *ècèd bourdjou*, s.

Lionceau, ارسلان ياوريسى *arslan ïavrouçou*, ارسلانجق *ars-landjiq*, s.

Lippe, بيوك اولان الت دوداغى *buïuk olan alt doudaghi*, s. — Qui a une grosse lippe, *Voy.* Lippu.

Lippitude, چپاق چپق *tcha-paq*, كوز اغريسى *guèuz agrhyci*, كوز ياشرمسى *gueuz ïacharmaci*, s.

Lippu, بيوك دوداقلو *buïuk doudaqlu*, t., شفاهى *chufahi*, a., s.

Liquéfaction, ارنمسى *èrin-mèci*, اريدش *èridich*, t., اذابة *izabèt*, a., s.

Liquéfier, ارتمك *èritmèk* دوكمك *deukmèk*, t., ذوب ا *zèbo* a-t., اريتمق *aritmaq*. — Se lique fier, اريمك *èrimèk*, t., ايب اول *zaïb ol*, a-t., v.

Liqueur, substance liquide صو *sou*, t., ما *ma*, مايع *maï'i*, a — qu'on sert à la fin d'un r pas, عنبريه *ambèriiè*, s.

Liquidateur, ساب كسيجى *hiçab kècidji*, s.

Liquide, qui coule ou tend couler, صولو *soulu*, t., مايى *ma* a., ابى *abi*, p.; — en parla d'un bien, clair, non contest بللو اشكاره اولان *bèllu*, *achikia olan*, نزاعى اوليان *niza'i olm ïan*, adj.

Liquider, faire la liquidati d'un compte, حسابلشمق *hiça lachmaq*, ساب كسمك تحقيق ا *hiçab kèsmèk, tahqiq è*; une affaire, ايشى برمصلحتى كوروب تحقيق آشكاره اثبات ا *ichi, bir maslahati gueurup tahq achikiarè, isbat è*; — ses affair ses dettes, لرينه الدجق وبرجكلرينه نظام ويرمك *ichlèri aladjaq virèdjèklèrinè nizam v mek*, v.

Liquoreux, ت مخصوصى اولان *lezzeti makhsouci olan*, a adj. — Vin —, طاتلو شراب *t chèrab*, s.

Liquoriste, عنبريه جى *am riièdji*, s.

Lire, اوقمق اوقومق *aqoum*

[redacted]

قرأت تلاوت مطا *qyrâèt*, *outalè'a e*, a-t. ; — à haute بلند اواز ايله اوقمق *bulend oqoumaq*; — faire lire, *oqoutmaq*; — lire le *Co-* قراءت *qyrâèt e*, a-t., v.

, instrument, *Voy.* Lyre.

, بيوك سچان *buiuk s-* كمه سچانى *guièmè sitchani*,

زنبق *zambaq*, سوسن *sou-sèn*, vulg. *sousam*; — e lis, armoiries, فرنچه سلطنتنك علامتلرى *firan-tanètinun 'alâmètleri*, *ni-* s.

er, كنارلمق *kènarlamaq*, سرمه زردوزى ايله *syrma*, *ilè tèziin e*, v.

on, سوكت قوردى *seugut* چاك چچكى *tchan tchi-* v.

, باغ قوردى *bagh qourdi*,

r, هرزمان اوقوبان كمسنه *n oqouïan kimèsnè*, s.

e, اوقنور *oqounour*, اوقنمسى *oqounmaci açan*,

ement, اوقنمسى ممكن اولان *oquoumaci mumkin ih uzrè*, adv.

re, كنار *kènar*, دامن *da-* اتك *ètèk*, s.

, دوز *duz*, adj.

, پرداخته *pèrdakhtè*, *djilalènmich*, *adj.*

Lisser, مهرهلمك *muhrèlèmèk*, v. — Papier lissé, مهرهلو كاغد *muhrèlu kiaghyd*, s.

Lissoir, مهره *muhrè*, p., s.

Lissure, مهره لنمسى *muhrè-lènmèci*, جلا *djila*, s.

Liste, دفتر *dèftèr*, vulg. *tèftèr*, a., s.

Listel, دركك باشندهكى زينت *dirègun bachindèki zinet*, s.

Lit, دوشك *duchèk*, يتاق *ia-taq*; — de plumes, پوپله دوشكى *poupla duchègui*; — de repos, كروت *kèrèvèt*, صفه *soffa*; — bord du —, دوشك سريرى *duchèk sè-riri*, s. — Faire le —, دوشك دوشهمك *duchèk duchèmè*; — garder le —, دوشكده ياتمق *duchèktè ïatmaq*, t., صاحب فراش او *sahib firach ol*, v.

Lit, mariage, نكاه *nikiah*, a., s.

Lit de rivière, بر چايك اقاجق يرى *bir tchaïun aqadjaq ïeri*, t., مجراى نهر *mèdjrâï nèhr*, a., s.

Lit de pierres, طاش دوشمهسى *tach duchèmèci*, s. *Voy.* Assise.

Liteau, قورد يتاغى *qourd iata-ghi*, s.

Litharge, مرداسنك *murda-sènk*, مرداسنج *murdasèndj*, a. ; مرتك *murtèk*, *mèrtek*; — d'or, التون توالى *âltoun tèvali*; — de plomb, قورشن كوپكى *qourchoun keupugui*, subst.

Lithographe, احداثا طاش

اوزرنده خ ؛ و صورى طبع ايدن بصمه جى *ihdacèn tach uzèrindè khoutout u syvèri tab' idèn basma-dji*, s.

Lithographie, احداثا طاش اوزرنده يازه و بصمه صنعتى واندن حادث اولان حصولات *ihdacèn tach uzèrindè ïazma vè basma san'-ati*, *vè andan hadis olan houçoulât*, subst.

Litière, sorte de voiture, تخت روان *takhti revan*, p., مخفه *moukhaffè*, a.; — paille qu'on met sous les chevaux; صمان دوشەمەسى *saman duchèmèci*, s.

Litigant, دعواجى *da'vadji*, a-t., مداعى *muda'y*, a., adj. — Les parties litigantes, متحد و حصه دار اولان دعواجيلر *muttèhid-u hissèdar olan da'vadjilar*, s.

Litige, دعوا *da'va*, a., s.

Litigieux, نزاعلو *niza'lu*, a-t., پرفتنه *pur-fitnè*, پرنزاع *pur-niza'*, adject.

Litre, نصف وقيه يه مطابق اولان فرانچه ده احداثا مستعمل شراب و ساير مشروبات و بعضى جزوى حبوباتك اولچيسى *nisfy vaqiièïè mutâbyq olan firantchada ihdâcèn musta'mèl chèrab vè saïr mèchroubât*, *vè ba'zi djuzvi houbou-bâtun eultchuci*, s.

Littéraire, علوم وآدابه داير متعلق *ouloum ou adabè dâïr*, *mu-tè'alliq*, a-t., adj.

Littéral, لغوى *loughavi*, adj.

— Sens —, لغت معناسى *loughat ma'naci*, a., s.

Littérateur, صاحب آداب *sahib adab*, a., اوقمش كمسنه *oqou-mich kimèsnè*, t., اهل دانش *èhl danich*, a-p., s.

Littérature, آداب *adab* معرفت *ma'rifet*, عرفان *'irfan*; — ensemble des productions littéraires d'une nation, برملتك علم ادبه داير انشا اولنان كتابلرك جماعەسى *bir millètun ilmu èdèb daïr incha olounan kitablèrun djum lèci*, s.

Liturgie, لتوريه *litouria*, g., s

Livèche, plante, لغوستقون *loghostyqon*, t., الجدان رومى *èldjè dani roumi*, a., s.

Livide, بوزارمش *bozarmich*, قرارمش *qararmich*, صارو *sarou* كوك *gueuk*, adj.

Lividité, كوكلك *gueuklik* بره *bèrè*, s.

Livourne, ville de Toscane الغورنا *alighorna*; *leghorn*, s.

Livraison, صاتلمش نسنه نك تسليم ايلمەسى تسليمى *satylmi nèsnènun tèslim ëilèmèci*, *tèslim* subst.

Livre, volume, كتاب *kita* pl. كتب *kutub*, a., نامه *nam* p.; — composition élégante, ا *incha*; — livre de compte d' marchand, حساب دفترى *hi deftèri*, دفتر *dèftèr*, a., مسوده *cèvvèdè*, a., s.

Livre, poids de seize onces, تخمینا بربارم اوقه دن کم لدره *lèdrè*, *tahminèn bir ïarym oqqadan kèm*, subst

Livre, vingt sous, بر فرانك *bir frank*, تخمینا ایکی غروش *takhminèn iki ghurouch*, s.

Livrée, خذمتکار چوقه‌دار لباسی *khizmètkiar*, *tchoqadar libaci*, s.

Livrer, mettre en possession, تسلیم ا *tèslim e*, a-t., ویرمك *virmèk*, t., یدینه تسلیم ا *ïèdinè tèslim e*; — passage, یول ویرمك *ïol virmèk*; — bataille, جنك ا باشلمق *djènk e*, *bachlamaq*. — Se livrer, se rendre, کندوسنی تسلیم ا *quènducini tèslim e*, a-t., — s'appliquer, مشغول اول *mèchghoul ol*, a-t., چالشمق *tchalichmaq*, دورشمك *duruchmèk*, v.

Livret, کتابجك *kitabdjik*, a-t., s.

Lobe, اق جکرقنادلری *aq djiguièr qanadlèri*, t., جکرکوشه *djiguèr kieuchè*, p.; — bout de l'oreille, قولاق یمشغی *goulaq ïoumuchaghi*, s.

Local, یره مکانه دایر منسوب *ïèrè*, *mèkianè daïr*, *mènsoub*; مکانی *mèkiani*, a., adj.

Local, disposition des lieux, مکانلرك حالی *mèkianlèrun hali*; — demeure, قوناق *qonaq*, t., مکان *mèkian*, a., s.

Localité, یرك مکانلرك احواللری *ïèrun*, *mèkianlèrun ah-vâllèri*, یره متعلق اولان نسنه‌لر *ïèrè mutè'alliq olan nèsnèlèr*, s.

Locataire, کراجی *kiradji*, t., مستاجر *mustèedjir*, a., s.

Locatif, مستاجره دایر متعلق *mustèedjirè daïr*, *mutè'alliq*, a-t., adject.

Location, action de prendre ou de donner à loyer, کرایه المقلق *kiraïè almaqliq*, ویرمکلك *virmèklik*, کرا *kira*, t., اجارة *idjârèt*, a., subst.

Loche, انشا *ancha*, خبسی بالق *khabsi balyq*, s.

Locution, expression, لغة *loughat*, s.

Lodier, اری یورغان *iry ïorghan*, subst.

Loge, قالبه *qaliba*, قالوه *qalivè*; — de spectacle, قومدیه‌ده اوتورجق مکان مخصوصی *qomèdiada otouradjaq mèkiani makhsouci*, s.

Logeable, ساکن اولجق *sakin oladjaq*, قونجق *qonadjaq*, adject.

Logement, اوتورجق یر *otouradjaq ïèr*, t., خانه *khanè*, p., مکان *mèkian*, a., قوناق *qonaq*, s.

Loger, habiter, اوتورمق *otourmaq*, طورمق *dourmaq*, قونمق *qonmaq*, t., ساکن مقیم متمکن اول *sakin*, *mouqym*, *mutèmèkkin ol*, a-t.; — aller loger quelque part, descendre à....., نزول ا *nuzoul e*, a-t.; — loger, donner à loger, اوترنمق

otourtmaq, قوندرمق *qondurmaq*, قونـاق ويرمك *qonaq virmèk*, t., تمكين تسكين ا *tèmkin, tèskin e*, a-t. — Se loger, مكان طوتمق *mèkian toutmaq*; — se bâtir une maison, كندوسى ايچون بر او بنا ا *guènduci itchun bir èv bina e*, v.

Logeur, قوناقجى *qonaqtchi*, subst.

Logicien, منطقى *mantyqy*, اهل علم منطق *èhli 'ilmi mantyq*, a., s.

Logique, منطق *mantyq*, علم منطق *'ilmi mantyq*, a., s.

Logiquement, علم منطقى اوزره *ilmi mantyqi uzrè*, a-t., adv.

Logis, habitation, او *èv*, t., مكان *mèkian*, a., s. *Voy.* Hotellerie.

Logogriphe, معمّا *mou'amma*, لغز *loughaz*, a., s.

Loi, قانون *qanoun*, شريعة *chèri'at*, شرع *chèr'i*; — la loi sacrée, شريعة شريفه *chèri'ati chèrifè*; — qui prescrit la circoncision, تعمّم سنّتى *te'ammum sunnèti*; — judaïque, ناموس عبرانى *namouci 'ibrani*, تورات *tèvrat*, a.; — homme de —, اهل شرع *èhli chèr'i*, اهل فقه *èhli fiqh*, a., s. — Conformément à la —, شرع شريفه موافق موجبنجه *chèr'i chèrifè muvafiq, moudjèbindjè*. — Contraire à la —, خلاف شرع *khilafi chèr'i*, خلاف شرع شريف *khalifi chèr'i chèrif*. — Loi ou précepte divin, فرض *farz*. — Avoir pour précep[te] divin, فرض كورمك *farz gue[urmèk]*, v. — Le mot loi au pl[uriel] s'exprime souvent par les form[es] du pluriel arabe suivantes, [قو]انين *qavanin*, شرايع *chèraï'*, مراسم *m[è]racim*, حقوق *houqouq*; exemp[le]: acquitter ses devoirs, obéir a[ux] lois qu'ils imposent, [خ]ذمت مراسمنى اكمال ا *khizmèt mèracimi ikmal e*; — observer les lois, l[es] devoirs de l'amitié, [دو]ستلق مراسمنى رعايت ا *dostliq mèrac[imini] ri'aïèt e*, [ا]جراى حقوق دوستى ا *idjraï houqouqy dosti, e.*

Loin, اوزاق *ouzaq*, [ا]راق اراق *iraq*, t., بعيد *ba'id*, a., ad[v]. — Loin de la maison, [او]دن اوزاق *èvdèn ouzaq*; — de moi, [بن]دن اوزاق *bèndèn ouzaq*. — Aller — اوزاغه كتمك *ouzagha guitmèk*. — De loin, اوزاقدن *ouzaqtan*, [ا]راقدن *iraqtan*, adv. — Éloigner, renvoyer loin, et tirer en longueur, اوزاق يره اوزاغه صالمق *ouzaq ièrè, ouzagha salmaq*, v. — Impossible, peu probable, بعيد *ba'id*. — I[l] n'est pas impossible que....., بعيد دكلدر كه *ba'id dèildur ki*.

Lointain, très-éloigné, [پ]يك اوزاق *pèk ouzaq*, ايراقلنمش *iraqlanmich*, adj.

Lointain, éloignement, بعد *bou'd*, a., اوزاقلق *ouzaqliq*, ايراقلق *iraqlyq*, t., s.

Loir, كمه سچانى *guèmè sitch[a]ni*, t., زبابة *zèbabèt*, a., s.

[redacted]

جایز *djaïz*, a., adj.

mps dont on peut فراغت *fèraghat*, ایشسز *ichsyzlik*, *rèlik* کارسزلك *kiar-* — Avoir du loisir, *ichsyz qalmaq*, الی *h ol*, t., فارغ او *fa-* v.

pace de temps suf- *vaqyt*, زمان *zèman*; حضور, *houzour*, a., ir, commodément, *zour ilè*, a-t., adv.

قوشاق بری *qouchaq bèl*, t., صلب *soulb*,

ville capitale d'An- لوندره *londra, loundira*,

endu en longueur, , t., طویل *tavil*; — اوزونجه *ouzoundjè*; — پك او *pèk ouzoun*, *ghaïètè ouzoun*, s. — ırbe longue, اوزون *n saqallu*. — Qui a اوزون بویلو *ouzoun*

ınd de taille, اوزون *boïlu*, adj.

i dure long-temps, اوزون *ouzoun*, *tchoq* چوق *tchoqsurèr*, adj. st long, قیش اوزوندر, *ur*.

LONG, lent, tardif, کج *guètch*, کچ اغرحرکتلو *guètch*, *aghyr harèkètlu*, اغر دپرنیجی *aghyr tèprènèdji*, adj.

LONG, longueur, اوزونلق *ouzounliq*, t., طول *toul*; — il, ou elle a deux coudées de long, اوزونلغی طولی ایکی ذراعدر *ouzounlighy, touly iki zira'dur*; — en long, اوزوننجه *ouzounindjè*, t., طولا *toulèn*; — au long, بوللغله *bollyghylè*, t., تطویلا *tatvilèn*, a.; — en parlant d'un discours, d'un écrit, اوزره تفصیل *tafsil uzrè*, a-t., تفصلا *tafsilèn*, a., adv.

DE LONGUE MAIN, چوقدن *tchoqtan*, t., چوق زمان *tchoq zèman*, a-t., قد *qad*, a., adv.

A LA LONGUE, وقت زمان ایله *vaqyt*, *zèman ilè*, مروزمان ایله *murouri zèman ilè*, کیدرك *guidèrèk*, adv.

LONG-TEMPS, چوق زمان *tchoq zèman*, t., مدت مدید *muddèti mèdid*; — depuis —, چوقدن *tchoqtan*, نیجه زمان *nidjè zèman*; — il n'y a pas long-temps, دمین *dèmin*, اوته کون *eutè gun*, کچنلرده *guètchènlèrdè*; — d'ici à long-temps, چوق زماندنصکره *tchoq zèmandèn son-ra*, adv.

LONGANIMITÉ, صبر و قرار *sabr u qarar*, حلم *hylm*, a., s.

LONGE, قایش *qaïch*, یولتار *ïoltar*, دزکن *dizguin*, s.

LONGE de veau, بوزاغینك

اكرغەسی *bouzaghynun on-ourgha-ci*, s.

Longer, قی صرة یوریمك کتمك *qiy syra ïurymek, guitmek,* قیه وارمق *qyïa varmaq*, v.

Longévité, عمر چوقلغی اوزونلغی *eumr tchoqlyghy, ouzounlyghy,* چوق یاشامقلق *tchoq ïachamaqlyq*, طولة العمر *toulet ul eumr*, a., s.

Longitude, طول *toul;* — d'un lieu, بريرك طولی *bir ïerun touly*, a-t., s.

Longitudinalement, اوزونجه *ouzounyndjè,* اوزرة طولی *touly uzrè*, a-t., طولا *toulèn*, a., adv.

Longuement, خیلی چوق زمان *khaïli*, *tchoq zèman*, a-t., adverb.

Longuet, اوزونجه *ouzoundjè*, adject.

Longueur, étendue en long, اوزونلق *ouzounliq*, t., طول *toul*, a., درازلق *dirazliq*, p-t.; — durée du temps, مدت *muddet*, كثرت امتداد زمان *kesrèti, imtidadi zeman*, a., s.

Longueur, lenteur, retard, كوشكلك *guèvchèklik*, اكلندرمكلك *èïglèndurmèklik*, طورمقلق *dourmaqlyq*, عوق *aoq*, تاخیر *tèekhir*, a., s. — Traîner en —, اكلنمك *èïglènmèk*, اوزاتمق *ouzatmaq*, عوق تاخیرا *aoq*, *tèekhir e*, a-t., v.

Loquacité, یاکشقلق *ïan-chaqlyq*, s.

Loque, كسم *kècim*, پارچه *par-tcha*, بز پارچەسی *bèz parts* subst.

Loquet, مندل مندال *ma* قپومندلی *qapou mandali*, رمه *dèmir turmè*, s.

Lorgner, regarder du c l'œil, كوزاوجندن بقمق *gue djoundan baqmaq;* — se ser lorgnette, دوربین قولانمق *bin*, vulg. *durbun qoulanmaq*

Lorgnette, دوربین *do* vulg. *durbun*, p., s.

Lorgneur, ن ایله باقن *dourbin ilè baqan*, s.

Loriot, صاری قوش *sary* اسپنوس *èspènous*, s.

Lors de. ..., ده *dè*, اثناده *dè;* — lors de la bataille فلان جنكنده *filan djèng* prép.

Lorsque, قچانکه *qatch* vulg. حچان *hatchan*, زمان *zèman*, چون *tchoun*, conj.

Losange, معین *mu'in*, متوازی الاضلاعدن اولوب ن اصلا بری قائمیه اولمیوب جمیع اضلاعی متساویه اوله *mu durki mutèvazi ul-azla'den ol vaïadan asla biri qaïmè a djèmi' asla'i mutèçavïè ola*,

Lot, پای *paï*, بخش *bakh* حصه *hissè*, نصیب *nassib*,

Loterie, پیانقو *pianqu*, اوینی *pianqo oïouni*, *qour'a oïouni*, a-t., s.

Lotion, یقیقلق *ïaïqam* t., غسل *ghousl*, a., s.

[redacted]

, پاى ا paï e, پايلشمق
q, t., بخش تقسيم ا
taqsim e, p-a-t., v.

، چاى پالغنك جنسى
ghynun djinsi, s.

LE, ممدوح memdouh,
واجب vadjib ul-mèdh, a.,
مد mèdh olounadjaq, a-t.,

LEMENT, وجه ممدوح
djhi memdouh uzrè, a-t.,

E, كرا kira, a-p-t., اجارة
djarè, a., s. — Prendre
كرايه الم kiraïè almaq, v.

GE, مدح medh, a., اوكش
وصف vasf, a.; — outrée,
tra; — louange à Dieu,
èl-hamdu lillah, s.

GER, مبالغه ايله اوكمك
تفريط ايله mubâlagha ilè
èfrit ilè medh e, v.

GEUR, مبالغه ايله مدح
mubâlagha ilè medh ididji,
dah, a-t., s.

E, شاشى chachi, شاشى
hi gueuzlu, اكرى كوزلو
lu, t., احول ahvèl, a.,
– Phrase louche, شبهلو
چه chubhèlu, tchatal la-

ER, شاشى كوزلو احول او
uzlu, ahvèl ol, شاشى
chi baqmaq, v.

ET, چپه tchapa, قازمه

Loué, اوكنمش eugunmich, t., مدح وصف اولنمش mèdh, vasf olounmich, a-t., ممدوح mèmdouh, a.; — donné à louage, كرايه ويرلمش kiraïè virilmich, a-t., adj.

Louer, donner des louanges, مدح ا mèdh e, a-t., اوكمك eu-mèk, t. — Se louer, se glorifier, كندوبى اوكمك بكنمك kèndui eugmèk, bèguènmèk, اوكنمك eu-gunmèk, لاف اورمق lâf ourmaq; — se donner réciproquement des louanges, اوكشمك euguchmèk, مدح ايدشمك mèdh idichmèk, ممادحه ا mumadaha e, a-t.; — se louer de quelqu'un, être satisfait de lui, بركمسه نك طور وحركتندن حظ ا bir kimèsnènun taor ou harèkètindèn hazz e, محظوظ او mahzouz ol, a-t., v.

Louer, donner à loyer, كرايه ويرمك kiraïè virmèk, كرالمق kiralamaq, t., اجارهيه ويرمك idjarèïè virmèk, a-t.; — prendre à —, كرايه ايله المق kiraïè, ilè almaq; — une maison de quelqu'un, بر اوى كرايه كرا ايله المق bir èvi kiraïè, kira ilè almaq, t., استجار ا isti-djar e, a-t., v.

Loueur, Voy. Louangeur.

Loueur, qui donne à louer, كراجى kiradji, كرايه ويرن kiraïè virèn, s.

Loup, animal carnassier, قورد qourd, t., ذيب zèïb, a., كرك gurg, p.; — cervier, وشاق vachaq, وشاق كوركى vachaq gurgui;

— poisson, سازان بالغنك جنسی *sazan balighynun djinsi*, s.

Loup, ulcère aux jambes, اياغدا چبان دنبل *aïaghda tchiban, dumbèl*, s.

Loupe, tumeur, اور *our*, t., سلعة *sil'at*, a., s.

Loupe, verre qui grossit les objets, پرتو *pèrtèv*, p-t., s.

Loupeux, اورلو *ourlu*, adj.

Lourd, pesant, اغر *aghyr*, t., ثقيل *saqyl*, a., گران *guiran*, p., adj. *Voy.* Onéreux. — Esprit lourd, عقلی ثقيل اولان *aqly saqyl olan*, s.

Lourdaud, خويرات *khoïrat*, تسلق *taslaq*, بون *beun*, s.

Lourdeur, آغرلق *aghyrlyq*, s.

Lourdise, شاشقنلق *chachqynliq*, خويراتلق *khoïratlyq*, اشككلك *èchèklik*, s.

Lourdement, آغرجه *aghyrdjè*, آغر *aghyr*; — grossièrement, خويراتلغله *khoïratlyghilè*, اشك *èchèk*, بودالا كبی *boudala guibi*, adverb.

Loutre, صوسموری *sou sèmmouri*, ou vulg. *samouri*, s.

Louve, قورد ديشيسی *qourd dichici*, s.

Louveteau, قورد ياوريسی *qourd ïavryçy*, *ïavroucy*, s.

Louvoyer, كمی ايله كاه صول كاه صاغ يانند كتمك *guèmi ilè guiah sol guiah sagh ïanina guitmèk*, اولته اورمق *olta*, *volta ourmaq*, v.

Loyal, légitime, شرعی *chèr'i*, جايز *djaïz*; — plein d[…] de probité, طوغرو *dog[…]* عرض *èhli-'yrz*, صادق […] adject.

Loyalement, ولغله *roulyghilè*, t., صداقتله *s[…]* a-t., adv.

Loyauté, طوغرولق *[…]* t., استقامت *istiqâmèt*, *sadâqat*, عرض *'yrz*, a.,

Loyer, prix du lo[…] maison, كرا *kira*, اجاره […] كرا اجاره پاره‌سی قيمتی […]*rè paraci*, *qymèti*; — sa[…] *èdjr*, اجرة *udjrèt*, a., كرا […]

Lubie, *Voy.* Capri[…]taisie.

Lubricité, […]انيلك *[…]nilik*, شهوت *chèhvèt*, نا[…] subst.

Lubrifier, […]يغنجق […]*djaq e*, v.

Lubrique, شهوتلو […] زانی *zani*, adj.

Lubriquement, بله[…] *chèhvèt ilè*, a-t., adv.

Lucarne, […]جرهجك *[…]rèdjik*, باجه *badja*, […]لكی *[…]van dèligui*, s.

Lucciole, زقوردی *[…]qourdy*, t., شبتاب *chèb[…]*

Lucide, اجق *atch[…]* *aïdynlu*, نورلو *nourlu*, a[…]

Lucratif, قزانجلو […] t., اصيلو *assilu*, ايده‌لو […] منفعتلو *mènfi'atlu*, a-t., a., adj.

[redacted]

:, فایده *faïdè*, a., اصتی
ق *qazandj*, t.; — usuraire,
h, a., s.
E, دلجک *dildjik*, *dil-*
ملازه *mèlâzè*, *mèlajè*, p.,
tal, a., s.
, faible clarté, کوچجک
ایدن *kutchudjik aïdinlyq*,
اوزاقدن کورنر *ouzaqtan*
aïdinlyq; — éclat, جلا
ش *cheu'lè*, رونق *rèvnuq*,
y. Apparence, Espoir.
RE, یاسلو *ïaslu*, مضیبتلو
u, a-t., دردلو *dèrdlu*, adj.
nent —, ماتم طونی لباسی
ni, *libaci*, s.
REMENT, یاسلوجه *ïaslu-*
ماتم *matèm uzrè*, adv.
o, اول *ol*, pron.
, ایدنلق *aïdinlyq e*, t.,
نور ضیا *nour*, *ziïa virmèk*,
Voy. Briller.
NT, ایدنلو *aïdinlu*, نورلو
شعله وبرن *cheu'lè virèn*,
— Le luisant, le bril-
ustre, جلا *djila*, s.
RE, clarté, splendeur,
aïdinlyq, t., ایدن *aïdin*,
, ضیا *ziïa*, a.; — du so-
کنش ایدنلغ *gunèch aïdin-*
de la lune, آی ایدنلغی
ghy, ایاز *aïaz*, مهتاب
vulg. *mahitab*, p.; —
u chandelle allumée, موم
ایدنلق *aïdinlyq*, s.
RE, vie, عمر *'eumr*,
aïât, a., s. — Commen-

cer à voir la —, naître, دنیایه وجوده کلمک *duniaïè*, *vudjoudè guèlmèk*; — voir la —, vivre, حیاتده اول *haïâttè ol*; — perdre la —, mourir, اولمک *eulmèk*, verb.

Lumière, connaissance, بلش *bilich*, t., معرفت *ma'rifèt*, وقوف *vouqouf*, وقوفیة *vouqoufiïèt*, a., s.

Lumière, ornement, زینت *zinèt*, رونق *rèvnaq*, a., s.

Lumière, d'un canon, طوپ فالیهسی *top faliaçi*, فالیه دلیکی *falia dèligui*, s.

Lumignon, قندیل فتیلی *qandil fitili*, s.

Luminaire, یل مومی *ïèl moumi*, t., مشعله *mèch'alè*, a., s.

Lumineux, ایدنلو *aïdinlu*, نورلو *nourlu*, a-t., پر نور *pur-nour*, adj. — Esprit —, خاطر منیر *khâtiri munir*, روشن ضمیر *rouchen-zamir*, p-a., s.

Lunaire, قمری *qamèri*, a., ماهی *mahi*, p., آیلو *âïlu*, t., adj.

Lunaison, آیلق *âïlyq*, t., دور قمر *dèvri qamèr*, تقمیر *taqmir*, a., subst.

Lunatique, آیلو *âïlu*, آی باصمش *âï basmich*, طوترق *toutaraq*, adj.

Lundi, بازار ایرتهسی *bazar irtèci*, t., دوشنبه *duchembè*, اثنین *esnëin*, a., s.

Lune, planète, آی *âï*, t., قمر *qamèr*, a., ماه *mah*, p.; — nouvelle —, یکی آی *ïèn-y âï*, هلال

hilal, a.; — pleine —, طولوآی *dolou âï*, بدر *bèdr*, آیـــك اون دردی *âïun on deurdy*; — lune, mois, شهر *chèhr*, a., مه *mèh*, ماه *mâh*; — lune, mois de ramazan, ماه رمضان *mâhi ramazân*; — le clair de la lune, مهتاب ماه تاب *mèhtâb*, *mahitab*, p., s.

DEMI - LUNE, fortification, هـلال شكلنده طبيه *hilal chèklindè tabia*, s.

LUNETTE, كوزلك *gueuzluk*; — d'approche, ou longue-vue, دوربين *dourbin*, vulg. *durbun*, s.

LUNETTIER, كوزلكچى *gueuzluk-tchi*, s.

LUPIN, ترمـــس *turmous*, p., سبزوات *sèbzèvât*, a., s.

LUSTRE, éclat qu'on donne à une chose, جلا *djila*, جلوه *djilvè*, تميزلك *tèmizlik*; — splendeur, رونق *rèvnaq*, a., s.

LUSTRE, chandelier de cristal à plusieurs branches, آويزه *avizè*, p., اسقى *asqy*, s.

LUSTRE, espace de cinq années, بش ييللق *bèch ïyllyq*, t., پنج سالكى *pèndj salègui*, p., s.

LUSTRER, جـلا ويرمـك *djila virmèk*, جلالمـــق *djilalamaq*, صيقللمق *saïqallamaq*, مهرهلمك *muhrèlèmèk*, v.

LUT, طين *tyn*, a., بالچق *bal-tchiq*, چامور بالچق صواسى *tcha-mour*, *baltchiq souvaci*, *syvacy*, s.

LUTER, چامورلمق *tchamourla-maq*, طينلمق *tynlamaq*, بالچق ايله صوامق *tchaltchiq ilè souvamaq*, *syvan*

LUTH, لاوت *laut*, عود *'oud*, a., s. — Jou لاوت چالمق *laut tchal*

LUTHIER, لاوتجى *la*

LUTIN, جـــن *djin* قره قونجلوس *qara qondjolos*; bruyant, نيجى چوجق *nidji tchoudjouq*, جق *chèïtan tchoudjouq*, s.

LUTINER, انجتمك ا اوينا تمق *oïnatmaq*, ق ا *chèïtanliq e*, v.

LUTRIN, ى دايادجق نسنه *iry kitablèri daïadac* t., پيشتخته *pichtakhta*,

LUTTE, كورش *gur* كولش *gulech*, t., مصارعة *'at*, a., كورشجيلك *gu* — métier de lutter, ق *luvânliq*, s.

LUTTER, كورشمك *g* vulg. *gulèchmèk*, t., ا *çarè'a e*, a-t.; — faire de lutteur, پهلوانلق ا *liq e*, p-t.; — lutter mort, چان چكشمك *kichmèk*, v.

LUTTEUR, كورشجى vulg. كولشجى *gulètch* *mouçari'*; — de professi *pèhluvân*, p., s.

LUXATION, برنله *bè* انخلاع *inkhila'*, a.; —

ـو برتلمه ایاق *aïaq bèr-*

افراد *ifrât*, طفرا *tafrâ*,
nubèzzirlik, ارفاش *ir-*
tèdjèmmul, a., s.
بركمك يرندن چقرمق
ïèrindèn tchiqarmaq,
urqmaq, بورمق *bour-*
بر *bèrtmèk*, v.
, نفسانيلك *nèfsanilik*,
èfs, شهوة *chèhvet*, a.,
zèmparèlik, ضبطسزلق
, a-t, s.

Luxurieux, شهوتلو *chèhvètlu*, a-t., زانی *zani*, a., adj.

Luzerne, چـــراق *tcharaq*, سفست *sufust*, فشفشة *fachfachut*, subst..

Lycée, مدرسه *mèdrècè*, a., s.

Lymphe, صو *sou*, t., صولـــو اخلاط *soulu akhlat*, t-a., s.

Lyon, ville de France, ليون *lion*, ليون شهری *lion chèhri*, s.

Lyre, بربط *bèrbout*, اقلغ *yqlygh*, كمانجه *kèmândjè*, vulg. *kèmântchè*, subst.

M.

pronom est en turc
ue celui du masculin,
.
ON, شركرلو بادم بورجكی
dèm beurèdjigui, s.
ONI, مقارنا *macarna*, s.
INE, province de la
Europe, فلبـــه *filibè*,
لو *livaï-sèlanik*, s.
INE, mets composé de
fférens, درلــو درلـــو
سبزوات *turlu turlu sèb-*
rmâci, s.
TION, austérité, رياضه
— séjour d'une sub-
s une liqueur, اصلادش
نقع *naq'at*, a., s.
ER, affliger son corps
stérités, رياضتله نفسنی

ضعيف ا *riazèt ilè nèfsini zaïf e*, رياضت ا *riazèt e*, a-t., v.

Macérer, terme de chimie, faire tremper un corps dans un liquide, اصلمق *islamaq*, اصلاتمق *islatmaq*, صويه قومق *souïa qomaq*, t., ترطيب ا *tèrtib e*, a-t., v.

Mâche, سبزوات جنسی *sèbzèvât djinsi*, سلاطه جنسی *salata djinsi*, t-a., s.

Mâchefer, دمور بوقی *dèmir boqy*, s.

Mâchelière, dent —, ازی ديشی *azou dichi*, s.

Mâcher, چينمك *tchèïnèmèk*, چكمك *tchèn-èmek*, t., مضغ ا *mazgh e*, a-t., v.

Mâcheur, چينيجی *tchèïnèïdji*, s.

Machinal, mouvement —, بی اختیار حرکت *bi ikhtiar harèkèt*, s.

Machinalement, بی اختیار ایله *bi ikhtiar ilè*, a-t., adv.

Machinateur, دولاب قوریجی *dolab qourydji*, مکار *mèkkiar*, a.; — les —, اهانت و خیانت اورزه اولانلر *ihanèt vè khianèt uvrè olanlar*, s.

Machination, غرض *gharaz*, قصد *qasd*, a., ال *âl*, t., حیله *hilè*, مکیدة *mèkidèt*, a., دولاب *dolab*, p-a., s.

Machine, en général, آلت *âlèt*, منجنیق *mèndjènyq*; — métier, دستگاه *dèstguiah*, vulg. دزگاه *dizguiah*; — hydraulique, دولاب *dolâb*; — de guerre, آلات حرب *âlâti harb*, a.; — pour enlever les poids, جرّ اثقال التی *djèrri èsqal alèti*, a-t., s.

Machiner, قصد ا *qasd e*, دولاب قورمق *dolâb qourmaq*, احتیال ا *ihtial e*, غرض ا *gharaz e*, مکر و حیله ا *mèkru hilè e*, a-t., verb.

Machiniste, منجنیقجی *mèndjènyqtchi*, s.

Mâchoire, چکه *tchèn-è*, آورد *avurd*; — l'os de la —, چکه کمکی *tchen-è guèmigui*; — mâchoire supérieure, است چکه *ust tchèn-è*; — inférieure, الت چکه *alt tchèn-è*, subst.

Mâchonner, کوچله زور ایله

چینمک *gutchilè, zor ilè t*
mèk, v.

Mâchurer, کمور ایله
بولاشترمق *siah, keumur ilè*
turmaq, v.

Maçon, یاپوجی *ïa*
یاپیجی *ïapidji*, دیوارجی
dji, حمامجی *hammamdji*
bènna, a., s.

Maçonnage, بوارجیلق
djilyq, s.

Maçonner, faire le m
maçon, بلق ا ایشلمک
divardjiliq, *douvardjiliq e*
mèk; — faire de la maço
دیوارلمق *divarlamaq*, v.

Maçonnerie, دیواری
بناسی *tach divari*, *binac*
کبی نسنه *divar guibi nèsnè*,
kiarguir bina, s.

Macreuse, کز اوردکی
eurdègui, s.

Maculature, اغـد
صحیفه *lèkkèlu kiaghyd*, s

Macule, لکه *lèkkè*,
Souillure.

Maculer, کی لکه لمک
ghidi lèkkèlèmek, لاشترمق
lachturmaq; v.

Madame, قادن *qadyn*
khatoun, t., کراچه *kira*
en parlant directement;
dynum, خاتونم *khatounu*
une personne d'un rang
سلطانم *soultanum*, ک
جنابلری *qadyn bèg djènal*

Mademoiselle,

[redacted]

adyndjiq, خانونجسق
q, s.

E, île de l'Océan, مادره
madèra djèzirèci, s.

, tacheté, الاجه *uladja*,

, rusé, قلاش *qallach*,
t., حیله کار *hilèkiar*, a-p.,

D, ville de Castille,
مادرید دیدکلری ش
مملکتنک *madrid de-*
èhir ispania mèmlèkètinun
, s.

IER, ایری قالن تخته
y, qalyn takhta, kèrastè,

URE, اغاجده موجلو طمرلر
mevdjlu damarlar, s.

SIN, مخزن *makhzèn*,
ghza, a., s.

SINIER, مخزن بکچیسی
makhzèn bèktchici, èmini,

, مجوس *mèdjous*, موبد
موبذ *moubèz*, p., s.

ICIEN, سحرباز *syhyrbaz*,
بوکوج *beuguiudju*, بوغوجی
dji, t., جادو *djadou*, ساحر
a., s.

IE, سحر *syhyr*, سحرلق
, a., سحربازلق *syhyrbazliq*,
بوگ *beuguiu*, بوغی *boughy*,
ج *djadoulyq*, s. — Exercer
ا سحربازلق *syhyrbazlyq e*,
, ا سحر *syhyr e*, a-t., v.

MAGIQUE, جادوئه مخصوص *dja-douïè makhsous*, t-a., سحاری *sa-hâri*, adj.

MAGISME, مجوسیة *mèdjouciïèt*, a., آتشپرستلك *âtèchpèrèstlik*, p., s.

MAGISTER, کوی مکتبنک خوجه‌سی *keuï mèktèbinun khodja-ci*, s.

MAGISTRAL, عنفی *'unfi*, a., خوجه کبی *khodja guibi*, t.; مغرور *maghrour*, a., adj.

MAGISTRALEMENT, عنف ایله *'unf ilè*, a-t., حاکمانه *hakimanè*, a-p., تکبرلکله *tèkèbburliguilè*, a-t., adverb.

MAGISTRAT, حاکم *hâkim*, ضابط *zâbit*, اهل منصب *èhli man-cèb*; — les magistrats, علما *oulèma*, حکام *hukkiâm*, a., ضابطلر *zabitlèr*; — d'une ville, اعیان شهر *âïâni chèhr*, a-t.; — du pays, اعیان ولایت *âïâni vilâïèt*, s.

MAGISTRATURE, fonctions et dignité de magistrat, ضابط حاکم پایه‌سی منصبی *zabit, hakim païè-ci, mancèbi*, طریقت علما *tariqati 'oulèma*; — *Voy.* plus haut, LES MAGISTRATS.

MAGNANIME, بیوك کوکللو یورکلو *buïuk gueun-ullu, ïurèklu*, t., غیرتلو *ghaïrètlu*, شجاعتلو *chèdjâ'atlu*, a-t., adject.

MAGNANIMEMENT, کوکل بیوکلکیله *gueun-ul buïukliguilè*, غیرتله *ghaïrèt-ilè*, شجاعتله *chèdjâ'atilè*, a-t., adv.

MAGNANIMITÉ, کوکل بیوکلکی

gueun-ul büiukligui, t., غیرت *ghaïrèt*, شجاعت *chèdjâ'at*, a., منش *mènich*, p., s.

Magnésie, du Sipile, ville d'Asie, à 7 lieues N.-E. de Smyrne, منسه *manèsa;* — du Méandre, à 16 lieues S.-E. de Smyrne, آیدین کوزل حصار *aïdin guzèl hissar*, s.

Magnétique, مقناطیسلو *miqnatislu*, مقناطیسه دایر منسوب *miqnaticè dâïr, mènçoub*, t-a., adj.

Magnétisme, مقناطیس قوتی خاصیتی *miqnatis qouvvèti, khassïèti*, s.

Magnificence, عظمت *'azamèt*, a., اولولق *oloulyq*, دارات *darât*, s.

Magnifique, عظمتلو *'azamètlu*, a., اولو *olou*, t.; — élevé, sublime, عزتلو *'yzzètlu*, رفعتلو *rif'atlu*, a-t.; très-magnifique, اکرم *èkrèm*, اعظم *a'zèm*, a., adj.

Magnifiquement, دارات ایله *darât ilè*, t., عظمتله *'azamètilè*, a-t., adverb.

Magot, gros singe, بیوک میمون *buïuk mèïmoun;* — homme fort laid, چرکین آدم *tchirkin âdèm*, subst.

Magot, argent caché, کزلو کزلنمش پاره خزینه *guizlu, guizlènmich para, khazinè*, s.

Mahométan, مسلمان *musliman*, vulg. *musulman*, محمدی *muhammèdi*, اسلامی *islâmi*, مسلم *muslim*, a., s.

Mahométisme, la religion de Mahomet, اسلام *islâm;* — son peuple, امت محمد *ummèti muhammèd*, s. — Embrasser le mahométisme, se faire Turc, اسلامه کلمک *islâmè guèlmèk*, a., v.

Mai, مایس *mâïs*, مایوس *maïos*, آیار *âïâr*, s.

Maie, coffre pour pétrir la farine, خمیر تکنه سی *khamir tèknèci*, اتمک تکنه سی *ètmèk tèknèci*, s.

Maigre, ارق *aryq*, t., نحیف *nahif*, a., زبون *zèboun*, لاغر *laghar*, p., adj. — Viande maigre, یاغلو اولمیان ات *ïaghlu olmaïan èt*, s. — Faire maigre, اوروج طوتمق *oroudj toutmaq*, v. — Jour maigre, اوروج کونی *oroudj guny*, s.

Maigrelet, زبونجه *zèboundjè*, subst.

Maigrement, قلتله *qyllètilè*, ممسکلکله *mumsikliguilè*, آز شیله *âz cheï ilè*, a-t., درویشانه *dèrvichanè*, p., adj.

Maigreur, ارقلق *aryqlyq*, زبونلق *zèbounliq*, t., نحافة *nouhafèt*, a., s.

Maigrir, ارقلتمق *aryqlatmaq*, ارق نحیف لاغرا *aryq, nahif, laghar e;* — devenir maigre, ارقلنمق *aryqlanmaq*, لاغر ارق او *laghar, aryq ol*, ضعیف عجیف او *zaïf, 'adjif ol*, a-t., v.

Mail, instrument de jeu

طوقمه *toqmaq,* چوکان *tchèoguian,*
›st.

Maille, sorte de monnaie,
پول *poul;* — petit anneau de fil,
ایلك خلقه‌سی *iplik khalqacì;* —
un filet, اغ کوزی *agh gueuz;* —
che sur la prunelle, زار *zar,* t.,
قره *qourhat,* a., s.

Maillé, adj. — Perdrix maill-
e, الاجه ککلك *aladja kèklik,* s.

Maillet, توقمق تقمق *toq-
aq,* s.

Maillot, قونداق *qondaq,* s.
- Mettre en —, قونداغه قومق
›ndagha qomaq,* v.

Main, ال *èl,* t., ید *ïèd,* a.,
دست *dèst,* p.; — droite, صاغ ال
agh èl;* — gauche, صول ال *sol èl;*
- le dessus, le revers de la —,
ال ارقه‌سی اوستی *èl arqacy, ustu;*
- le dedans, la paume de la —,
آووج *aooudj,* ایه *aïa,* s. — Baiser
a —, ال اوپمك بوس ا *èl eup-
mèk, bous e;* — mettre la main à...,
ال اورمق *èl ourmaq;* — allonger
a —, ال اوزاتمق *èl ouzatmaq;* —
porter la main à la tête, ال باشه
اورمق *èl bacha ourmaq;* — croiser
es mains sur la poitrine en signe
le respect, ال کوکسنه قویوب
تواضع *èl gueuçinè qoïup tèvazu' e;*
- présenter la —, ال صونمق *èl
unmaq;* — se donner mutuelle-
ment la —, ال اله ویرمك *èl èlè
virmèk,* ال ویرمك *èl virmèk;* —
- prendre à la —, اله المق *èlè
maq,* v. — De main en main,
الدن اله *èldèn èlè.* — En main pro-
pre, النه *èlinè,* کندو النه *guendu
èlinè.* — Les mains vides, الی بوش
èli boch.

Main, ouvrage de main, ال
ایشی *èl ichi;* — livre écrit à la —,
ال یازوسی کتابی *èl ïazoucy ki-
tâbi,* s.

Main, *Voy.* Pouvoir, Puis-
sance. — Tomber entre les mains
de quelqu'un, برکیمسه‌نك النه
دوشمك *bir kimèsnènun èlinè duch-
mèk;* — avoir en main, en son
pouvoir, الده او *èldè ol.* — La
chose est entre ses mains, elle
dépend de lui, النده در *èlindè dur.*
— Ce qu'on a en main, ce qui
dépend de nous, الده اولان *èldè
olan.* — De longue main, چوقدن
tchoqtan. — Sous main, ال التنده
èl altyndè.

Main-levée, قصر ید *qasri ïèd,*
کف ید *kèffi ïèd,* a., s. — La don-
ner, قصر ید ا *qasri ïèd e,* a-t., v.

Cheval de main, یدك *ïèdèk,*
p-t., s.

Main de papier (une), بردسته
کاغد *bir dèstè kiaghyd,* یکرمی بش
یپراق ورق *iguirmi bèch ïapraq,
varaq,* s.

Main, écriture, یازو *ïazou,* t.,
خط *khatt;* — belle écriture, حسن
خط *husni khatt,* a., s. — Il a une
belle —, حسن خطی یازوسی وار
husni khatti, ïazouci var, یازوسی
کوزل در *ïazouci guzèl dur.*

Main, en parlant de plusieurs animaux, اوك اياقلرى *eun-aïaq-lèri*, s.

Main de fer, crampon, چنكل *tchènguièl*, قانجه *qandja*, s.

Mainte, چوق *tchoq*, خيلى *khaïli*; — maintes fois, چوق كره *tchoq kèrrè*, دفعتله *dèf'atilè*, كرّاة *kèrrât*, دفعات *dèf'ât*, adv. *Voy.* Souvent.

Maintenant, شمدى *chimdi*, شمديكى حالده *chimdiki hâldè*, حالا *hâlâ*, a., adv.

Maintenir, tenir au même état, صقلمق *saqlamaq*, صيانت ا *siânèt e*; — soutenir, affirmer, مقرّر ا *mouqarrèr e*, a-t., *Voy.* Observer. — Se maintenir, دورمق طورمق *dourmaq*, s.

Maintenue, ابقا *ibqa*, a., s.

Maintien, conservation, حفظ *hyfz*, صقلايش *saqlâïch*, صيانت *sianèt*, رعايت *riaïèt*, a., s.

Maintien, contenance, بكز *bènz*, چهره *tchèhrè*, وضع *vaz'*, a., subst.

Maire, d'une ville, برشهرك باش اعيانى *bir chèhrun bach aïani*, a-t., s.

Mairie, la charge du maire, باش اعيان منصبى *bach aïan mancèbi*; — le lieu où il remplit ses fonctions ordinaires, باش اعيان قوناغى قپوسى *bach aïan qonaghy*, *qapoucy*, s.

Mais, امّا *amma*, لكن *lakin*, a., مكر *mèïèr*, p., conj.

Maïs, blé de Turquie, مصر بغداى *myssir boghdaï*, s.

Maison, habitation, deme
او *èv*, t., بيت *bèït*, دار *dar*,
خانه *khanè*, p.; — bâtie en pi
كاركير اوى بنا *kiarguir èvi*, *bin*
d'hiver, قيش اوى *qych èvi*,
qychla (quartier d'hyver); -
campagne, چفتلك *tchiftlik*,

Maison, personnes qui c
posent la famille, او برق *èv b*
t., خانمان *khanuman*, اهل
عيال *'aïâl*, حرم *harèm*; — r
famille, خاندان *khanèdan*,
soï, ال *âl*, اوجاق *odjâq*; — ma
royale, پادشاهك اوجاغى سوبى
دودمانى *padichahun odjaghi*,
doudumani; — la maison otto
ne, دودمان آل عثمان *doudun*
âli osman; — toutes les perso
qui habitent une maison, اهل
بيت اولانلر *èhli bèïèt olanlar*
suite, اتباع *ètba'*, a., s.

Maisonnée, او برق *èv ban*
اهل وعيال *èhlu 'aïâl*, a., s.

Maisonnette, اوجكز *èvdji*
subst.

Maitre, chef d'une mai
اغا *agha*, افندى *èfèndi*, چلبى
lèbi; — le maître de la mai
او صاحبى *èv sâhyby*; — du lie
l'on demeure, قوناق صاحبى
naq sahyby, دكان صاحبى *duk*
sahyby; — d'un ministre, en
lant de son souverain, افندى
fèndi, ولى نعمت *vèly ni'mèt*,
ولى النّعام *vèli un-ny'am*, a., s.

Maitre, qui commande, — حكم بيورقجي *bouïourouqtchi*, t., حكم ايديجي *hukm ididji*, a-t., حاكم ...*kim*, سلطان *sultan*, a., ضابط ...*byt*, a., داور *davèr*, p., s.

Maitre, qui enseigne un art, ... *mou'allim*, خواجه *khodja*, استا *usta*, استاذ *ustaz*, p-t.; — de langue, خواجه *khodja*, a., ...bst.

Maitre, savant, intelligent, بليجي *bilidji*, بلن *bilèn*, استا *us*-..., p-t.; اشنا *achina*, p., واقف ...*qyf*, اهل وقوف *èhli vouqouf*; — ...ès-érudit, غايتده اوقومش *ghaïèttè* ...*oumich*, a-t., s.

Grand-Maitre des cérémo...ies en Turquie, تشريفاتجي ...*chrifâtchi*; — de la garde-robe ...u sultan, چوقدار اغا *tchoqadar* ...*gha*; — de l'artillerie, طوبجي باش *toptchi bachi*, s.

Maitre des requêtes, تذكرهجي ...*zkèrèdji*, s.

Maitre des postes, منزل باشي ...*nzil bachi*, منزلجي *mènzildji*, t., s.

Maitre-Autel, باش محراب ...*ch mihrâb*, a-t., s.

Petit-Maitre, چلبي *tchèlèbi*, ...bst.

Maitresse, par rapport aux ...rviteurs, صاحبه *sahybè*, او صاحبه *èv sahybèci*, قادنجق ...*dyndjiq*, خاتون *khatoun*; — par ...pport à un amant, معشوقه *ma'*...*uqa*, ياوقلو *ïavouqlu*, صوكولو ...

sèvgulu; — qui enseigne, خواجه معلم قري *khodja*, *mouallim qary*, عالمه *'âlimè*, vulg. *almè*, s.

Grande-Maitresse, intendante des femmes du sultan, باش قادن *bach qadyn*, استا قادن *ousta qadin*, s.

Maitrise, استادلق *ustadlyq*, استاذلق *ustazlyq*, s.

Maitriser, ضبط ا *zabt e*, ضبطنه الق *zabtinè almaq*; — ses passions, نفسني ضبط ا *nèfsini zabt e*, a-t., v.

Majesté, dignité, وقار *vèqâr*, a., اولولق *oloulyq*, t., سلطنت *saltanèt*, حشمت *hachmèt*, مهابت *mèhabèt*, a.; — Sa Majesté le roi de France, حشمتلو فرانچه بادشاهي حضرتلري جنابلري *hachmètlu frantchè padichahi hazrètlèri*, *djènâblèri*, a-t., s.

Majestueusement, سلطنتله *saltanètilè*, وقارتله *vèqarètilè*, حشمتله *hachmètilè*, a-t., adv.

Majestueux, auguste, اهل وقار *èhli vèqar*, a., حشمتلو *hachmètlu*, مهابتلو *mèhâbètlu*, شوكتلو *chevkètlu*, عظمتلو *azamètlu*, a-t., adj. — Discours —, هيبتلو كلام *hèïbètlu kèlam*, a-t., adj.

Majeur, homme hors de tutelle, بالغ *bâligh*, بالغ حدّنه ايرشمش يكت *balygh haddinè irichmich ïiguit*; — fille —, بالغه *baligha*, a., s.

Majorité, اولويّة *uluvïièt*, بلوغيّة *buloughiïèt*, a., s. (La majorité,

en Turquie, est fixée à quinze ans accomplis.) — Être majeur, بالغ اول *bâligh ol;* — parvenir à la majorité, بلوغيته يتشمك ارمك *bu-loughiïètè ïètichmèk, èrmèk,* a-t., verb.

Majorque, île de la Méditerranée, مايورقه اطاسی *maïorqa ada-ci,* s.

Majuscule; lettre —, سلوسی *suluci,* a., s.

Mal, le contraire du bien, فنالق *fènaliq,* كملك *kèmlik,* كوتلك *keutulik,* يرامزلق *ïara-mazliq,* فنا *fèna,* t., بلا *bèla,* شر *chèrr,* a.; — douleur, اغری *aghri,* اجی *adji,* صزی *syzy,* t., وجع *vèdja',* a., درد *dèrd,* رنج *rèndj,* p., زحمت *zahmèt,* a.; — mal de tête, باش اغريسی *bach aghrici,* s.

Mal, dommage, ضرر *zarar,* a., زيان *zian,* p., s. — Faire —, كم كملك يرامز ايش ا *kèm, kèmlik ïa-ramaz ich e;* — causer du —, ضرر كتورمك *zarar guèturmèk,* ضرر ا *zarar e,* ضرر طوقندرمق *za-rar doqoundourmaq,* نقصان كتورمك *noqsan guèturmèk,* a-t., v. — Il n'y pas de mal, ضرر يوق *za-rar ïoq.*

Mal, discours contre, يرامز فنا سوز *ïaramaz, fèna seuz,* t., غيبة *ghybèt,* a., دل اوزانمقلق *dil ouzat-maqlyq;* — dire du mal, غيبة ا *ghy-bèt e,* a-t., دللمك *dillèmèk,* t., ادينی چكمك *adini tchèkmèk,* زباندرازلق ا *zèbandirazlyq e,* p-t., verb.

Mal, faute, crime, كناه *gunah,* p-t., خطا *khatâ,* a., ياكلش *ïan-lich,* t., قصور *qoussour,* صوچ *soutch,* s. — Faire le —, خطا كناه ا *khatâ, gunâh e,* v. — Quel mal ai-je fait, كناهم صوچم ندر *guna-hum, soutchum nèdur?*

Mal, autrement qu'il ne convient, فنا *fèna,* كم *kèm,* ياكلش *ïan-lich,* s. — Faire mal, فنا ايشلمك *fènâ ichlèmèk;* — tourner à mal, فنايه وارمق *fènaïè varmaq,* بلايه اوغرامق *bèlaïè oughramaq,* v.

Malade, خسته *khasta,* خسته اولان *khasta olan,* صيرو *saïrou,* t., مريض *maryz,* a., ناخوش *nakhoch,* p.; — légèrement, كيفسز *kèïfsyz,* a-t., adj. — Être, tomber —, خسته اول *khasta ol,* خستهلنمق *khas-talanmaq,* v.

Maladie, altération de la santé, خستهلق كستهلك *khastalyk,* صيرولق *saïroulyq,* t., مرض *maraz;* — légère, كيفسزلك *kèïfsyzlik;* — la maladie, علة *'illèt,* رنج *rèndj,* زحمت *zahmèt;* — maladie contagieuse, صالغن خستهلغی *salghoun khastalyghy,* اولاشيجی ياپشقان مرض *oulachidji, ïapichqan maraz;* — accidentelle, مرض عارض *maraz 'ariz,* a.; — vénérienne, فرنك زحمتی اويوزی *frènk zahmèti, oïou-zi;* — mortelle, اولملو اولجك خستهلق *eulumlu, eulèdjek khas-*

· des yeux, كوز اغربسى
hrici ; — morale, قساوة
a., درد dèrd, p., s.
ᴀDIE, passion violente pour
se, سودا sèvda, دوانەلك
i, p-t., s.
ᴀDIF, مرضلو marazlu, a-t.,
خـ khasta mizadj, a., adj.
ᴀDRERIE, جدامليلرك
بيمار djudamlulèrun bimar
, s.
ᴀDRESSE, قابليتسزلك qa-
zlik, مهارتسزلك mèharèt-
- gaucherie, يولسز حركت
rèkèt, a-t., s.
ᴀDROIT, قابليتسز qabyliïèt-
., ناقابل naqabyl, p-t.,
namustè'yd, p-a., adj. et

ᴀISE, état fâcheux de la
كيفسزلك kèïfsyzlik,
راحتسزا rahatsyzlik, a-t.,
نا nakhochlyq, p-t.; — de
ne, مضايقه mouzaïaqa, a.,

ᴀISÉ, difficile, كوچ gutch,
hètin, t.; — qui n'est pas
se, مضايقه چكن mouzaïa-
èn, a-t., adj.
ᴀISÉMENT, كوجله gudjilè,

ᴀNDRE, crevasse au ge-
a cheval, اتك ديزنه كلن
ltun dizinè guèlèn tchatlaq,

ᴀ-PROPOS, *Voy.* PROPOS.

MALAVISÉ, بى خبر bi khabèr, غافل ghafyl, ايشدن وعملدن غافل ichtèn vè 'amèldèn ghafyl, adj.

MALBÂTI, en parlant d'un bâtiment, صنعتسز san'atsyz, ظرافتسز zarafètsyz, a-t.; — mal tourné, اسلوبسز usloubsyz, a-t., adject.

MAL CADUC, *Voy.* ÉPILEPSIE.

MALCONTENT, *Voy.* MÉCONTENT.

MÂLE, اركك èrkèk, t., ذكر zèkèr, a., adj. et s.

MÂLE, ferme, vigoureux, اركك èrkèk, يكت ïiguit, اره مخصوص èrè makhsous, منصوب mènsoub, adject.

MALÉDICTION, لعنت la'nèt, a., بد دعا bèd dou'a, p-a., النج ilèndj, subst.

MALÉFICE, mauvaise action, بد كارلق bèd kiarlyq, يرامزلق ïaramazlyq, t.; — sortilége, سحر syhyr, a., جادولق djadoulyq, s.

MALENCONTRE, اوغرسزلق oghoursyzlyk, بلا bèla, a., s.

MALENCONTREUX, اوغرسز oghoursyz, adj.

MALENTENDU, ياكلش ïanlich, s.

MAL-ÊTRE, كيفسزلك kèïfsyzlik, s.

MALFAÇON, عيب 'aïb, a., اكسكلك èksiklik, s.

MALFAITEUR, يرامز ايشليجى ïaramaz ichlèïdji, اصلجق asyladjaq, t., اهل فساد èhli fèçâd, a., s.

Malfaire, كم كملك يرامز ايش ا *kèm, kèmlik, ïaramaz ich e,* t., ضرر جفا ا *zarar, djèfa e,* a-t., verb.

Malfaisant, زيانكار *ziankiar*, بدكار *bèdkiar*, جفاكار *djèfakiar*, adject.

Malfait, mal construit, فنا يا پلمش ايشلنمش *fèna ïapylmych, ichlènmych*; — difforme, اسلوبسز *usloubsyz*, چركين *tchirkin*, adj.

Malfamé, بد ناملو *bèd namlu*, p-t., adj.

Malgracieusement, لطفسزلكله *loutfsyzliguilè*, a-t., adv.

Malgracieux, لطفسز *loutfsyz*, خويرات *khoïrat*, adj.

Malgré, contre le gré, كوكلسز *gueun-ulsyz*, t., بالضروره *bizzarourè*, a.; — malgré lui, رغمنه *raghminè*, نسبتنه *nispètinè*, a-t., adv. — Agir malgré soi, كوكلسزلكله اشلمك *gueun-ulsyzlighilè ichlèmèk*, v.

Malgré, nonobstant, كرچه *guèrtchi*, اكرچه كه *èguèrtchi ki*, adverb.

Malhabile, معرفتسز *ma'rifèt-syz*, عجمي *'adjèmi*, وقوفسز *vou-qoufsyz*, a-t., adj.

Malhabilité, عجميلك *'adjè-milik*, بلمزلك *bilmèzlik*, بي وقوفلق *bi vouqouflyq*, a-t., s.

Malheur, بلا *bèla*, a., بد بختلق *bèd bakhtlyq*, p-t., مصيبت *moussybèt*, آفت *âfet*; — continuel, طالعسزلك *taly'syzlik*, a-t.; — grand —, عظيم بلا *azym bèla*, a., s.

— Éprouver un —, اوغرامق بلايه مبتلا او *bèlâïè oghramaq*, *ïè mubtèla ol*; — tomber dans l محنته دوشمك *mihnètè duchi* بلا چكمك *bèla tchèkmèk*; — ser le —, كسنه باشنه بلا ... كتورمك *kimèsnènun bachina guèturmèk*, بلايه اوغراتمق *l oghratmaq*, v.

Malheur, imprécation, *vaï*; — malheur à toi! كا... باشكه *vaï san-a, bachin-a*, كا... *vèïl san-a.*

Malheureusement, ...مزلغله *oghoursyzlyghylè*, طالعسزلكله *t syzlyguilè*; — malheureuse que...., واي كه *vaï ki*, ازق كه *zyq ki*, adv.

Malheureux, infortuné, *zavallu*; — pauvre, فقير *f* مسكين *mèskin*; — à qui rie réussit, طالعسز *taly'syz*, قوتسز *syz*, a-t., اغورسز *oghoursyz*, بد بخت *bèd bakht*, p., ...سيب *bi nacib*, a., adj. et s.

Malheureux, funeste, ...لو *muçibètlu*, ماتملو *mètèmlu*, adject.

Malheureux, vil, peu c déré, الچق الچاق *altcha* حرمتسز *hourmètsyz*, a-t., غير *qir*, a., ناكس *nakès*, p., adj

Malheureux, méchant lérat, يرامز *ïaramaz*, t., ...اد *èhli fèçad*, a., adj. et s.

Malhonnête, qui est la civilité, ادبسز *èdèbsyz*,

[redacted]

-t., بی ادب *bi èdèb ;* —
خویرات *khoïrat,* a.; —
مردار *mourdâr,* t., فاحش
dj. — Propos —, فحش
, s. — Tenir des propos
êtes, فحش سویلمك
ïlèmèk, a-t., v.

ONNÊTE homme, اهل
عرض اولمیان *èhli 'yrz olmaïan*
t., s.

IONNÊTEMENT, contre
eté, عرضه مغایر *'yrzè mou-*
— contre la bienséance,
ا عارسزلغله *èdèbsyzlyghylè,*
hylè, a-t., بی ادبانه *bi èdè-*
p., adv.

:ONNÊTETÉ, ادبسزلك
'k, بی ادبلك *bi èdèblik,*
خویراتلق *khoïratlyq,* a-t.,
ك *kustakhlyq,* p-t., s.

CE, inclination à mal faire,
ïaramazlyq, ماریوللق *ma-*
., فتنه *fitnè,* a.; — astuce,
chirrètlik, کوتولك *keutu-*
كملك *kèmlik,* قلاشلق *qal-*
— espièglerie, شیطانلق
'q; — enfantine, چوجق
. *tchoudjouq hilèci,* t., s.

CIEUSEMENT, avec ma-
كملك *kèmliguilè,* قلاشلغله
'ghylè, t., شرتلكله *chirrèt-*
ı-t., بد قصد ایله *bèd qasd*
-t., شر ایله *chèrr ilè,* a-t.,
rètèn, a.; — par badi-
لطیفه یوزندن *latifè ïuzundèn,*
r.

MALICIEUX, méchant, فتنه لو
fitnèlu, فتنه جی *fitnèdji,* a-t., یرامز
ïaramaz, کوتو *keutu ;* — rusé,
قلاش *qallach,* زیرك *zèïrèk ;* —
astucieux, شرت *chirrèt,* a., adj.

MALIGNEMENT, *V.* MALICIEU-
SEMENT.

MALIGNITÉ, qualité nuisible,
كملك *kèmlik,* فنالق *fènaliq,* t.,
شر *chèrr,* شرور *chourour,* a., s.

MALIN, enclin à mal faire, بد
قصدلو *bèd qastlu,* p-a-t., شریر
chèrir, a., كم *kèm,* یرامز *ïaramaz ;*
— espiègle, شیطان *chèïtan ;* —
rusé, قلاش *qallach,* adj. et s. *V.*
NUISIBLE. — Constellation qui a
des influences malignes, اختر بد اثر
akhtèri bed ecer, au s.

MALINGRE, مرضلو *marazlu,*
مریض *mariz,* زبون *zeboun,* خسته
مزاج *khasta mizadj,* a-t., adj.

MALINTENTIONNÉ, بد قصدلو
bèd qastlu, p-a-t., بد خواه *bèd khah,*
p., غرضلو *gharazlu,* a-t., adj.

MALLE, صندوق *sandouq,*
قماش صندوغی *qoumach sandoughy,*
subst.

MALLÉABILITÉ, لیانة *lianèt,* a.,
subst.

MALLÉABLE, چكلوب اوزانور
tchèkilup ouzanur, t., تلازج *tèlèz-*
zudj, لین *lèïin,* a., adj.

MALLÉOLE, طوپق *topouq,* s.

MALLETTE, صندوجق *sandou-*
djiq, صندوقچه *sandouqtchè,* s.

MALLIER, صندوق کتورن بارکیر

sandouq guèturèn barguir, vulg. *bèguir*, subst.

Malmener, جفا ا *djèfa e*, a-t., انجتمك *indjitmèk*, v.

Malmis, فنا كينمش *fèna guëinmich*, adj.

Malotru, اوغرسز *oghoursyz*, الچاق *altchaq*, t., ناكس *nakès*, p., s.

Malplaisant, *Voy.* Désagréable.

Malpropre, sale, vilain, چركين *tchirkin*, كيرلو *kirlu*, t., مردار *mourdar*, p-t., پيس *pis*, تميز دكل *tèmiz dèïl*, نجيس *nèdjis*, a., adj.

Malproprement, مردارلغله *mourdarlighylè*, t., نجاستله *nèdjacètilè*, a-t., adv.

Malpropreté, كيرلك *kirlik*, كير *kir*, مردارلق *mourdarlyq*, t., نجاسة *nèdjacèt*, a., s.

Malsain, qui a un principe de maladie, زبون *zèboun*, مزاجسز *mizadjsyz*, a-t.; — contraire à la santé, مزاجه مخالف *mizadjè moukhalif*, a-t., مضر *mouzirr*, a., ضررلو *zararlu*, a-t., adj.

Malséant, ياقشمز *ïaqychmaz*, t., نالايق *na laïq*, p-a., ناهموار *na hèmvar*, p., adj.

Malsonnant, مقبوله كلمز *maqboulè guèlmèz*, s.

Malte, île de la Méditerranée, مالتـه, مالطه *malta*, مالته جزيرهسى *malta djèzirèci*, s.

Maltois, مالتهلو *maltal*[...] et s.

Maltote, باج عرفى *ba*[...]*fè*, عرفيه تكالف *tèkialifi* [...] a., s.

Maltraiter, انجتمك [...]*mèk*, t., رنجيده [...] *rè*[...] جفا ا *djèfa e*, a-p-t.; — faire tort [...] كتورمك *noqsan guèturmèk*

Malveillance, خواهلق [...] *khahlyq*, p-t., بد خواهى *bè*[...] p., كين *kin*, p-t., حقد *h*[...] subst.

Malveillant, [...]نيجى *kèm sanidji*, t., بد خواه *bè*[...] p.; — les malveillans, [...] اغراض اولانلر *sahib aghraz* [...] a-t, s.

Malversation, [...]سادرة *çadèrèt*, تجاوز *tèdjavus*, a.

Malverser, [...] تجاوزا [...] *mouçadèrèt*, *tèdjavuz e*, a-[...] Prévariquer.

Malvoisie (vin de), [...] *malvazia*, s.

Malvoulu, ناپسند *na*[...] p., نامقبول *na maqboul*, p-[...] *mèkrouh*, a., s.

Mamelle, مه *mèmè* [...] tite —, مهجك *mèmèd*[...]

Mamelon, bout d[...] امجك *èmdjèk*, باشى [...] *èmdjèk bachi*; — d'une m[...] دپهجك *tèpèdjik*, دپهسى *tèpèci*, s.

Mamelu, [...]وك مهلو

[redacted]

امزكلوعور, *èmzèklu 'avrèt,*

r, خويرات ادم *khoïrat*
ناكس *nakès*, p.,
rif, s.

E, d'un outil, d'un ins-
ساپ صاپ صپ
poignée, قبضه *qabzè*, a.,
, p.; — d'une charrue,
صپ *sapan aghadji*, s. —
n —, صاپ قومق
sap qomaq, guètchurmèk,

E, partie du vêtement
t le bras, ينك *ïèn-*, t.,
pl. a., اكمام *èkmam*, a., s.
IE, partie de l'Océan
France et l'Angleterre,
انكلتر *inguiltèra boghazy*,

IETTE, يك اوجى اتكى
ètègui, s.
ION, كورك قولچق *kurk*
كوركلنمش قولچق *kurklèn-*
:haq, s.
IOT, چولاق *tcholaq*,
'aq, كسك *kècik*, adj.
AT, امر *èmr*, a., بيورق
q; *Voy*. PROCURATION;
d'amener, احضار امرى
ri; — mandat d'arrêt,
haps èmri, a-t., s.
ATAIRE, وكيل *vèkil*, a., s.
EMENT, ordre, امر *èmr*,
uïourouq, t., تنبيه *tèmbih*,
y. CONVOCATION.

MANDER, donner ordre de venir, كلدرمك *gueldurmèk*, t., احضار ا *ihzar e*, a-t.; — faire savoir, بلدرمك *bildurmèk*, خبر ويرمك *khabèr virmèk*, اعلام ا *i'lam e*, a-t., v.

MANDIBULE, mâchoire inférieure, الت چكه سى *alt tchèn-èci*, subst.

MANDOR, چنكچكز *tchènktchiguiz*, كمانجه جك *kèmandjèdjik*, s.

MANDRAGORE, قان قورودان *qan qouroudan*, t., يبروج *ïèbroudj*, a., s.

MANDRIN, اغرب *yghrib*, s.

MANÉGE, art de dresser les chevaux, اته بنمه تعليمى *ata binmè ta'limi*; — lieu où l'on fait les exercices, ات ميدانى *at mèïdani*; — manière d'agir, عمل *'amèl*, حركت *harèkèt*, a., اويون *oïoun*, s.

MANES, اولولرك ارواحى *èululèrun èrvahi*, t-a., s. pl.

MANGEABLE, ييلجك *ïènèdjèk*, ييينجك *ïèïnèdjèk*, ينيلور *ïènilur*, ينور *ïènur*, adj.

MANGEAILLE, ييجك *ïèïèdjèk*, ييكو *ïèïgu*, t., طعام *ta'am*, a., s.

MANGEOIRE, يملك *ïèmlik*, t., معلف *mi'lèf*, a., s.

MANGER, prendre de la nourriture, يمك *ïèmèk*, مانجه يمك *mandja ïèmèk*, t., اكل ا *èkl e*, a-t., verb.

MANGER son bien, مالنى

رزغنی مالکنی طاغتمق تلف اسراف اتلاف ضایع ا *malini*, *ryzghyni*, *mamèlikini daghytmaq*, *tèlèf*, *israf*, *itlaf*, *zaii' e*, a-t., يوتمق *ïoutmaq*, اكل و بلع ا *èkil u bal' e*, ييوب ايچمكله وار مالنى تلف ا *ïèiup itchmèguilè var malini tèlèf e*, a-t., v.

Manger, ronger ; — la rouille mange le fer, پاس دمری ییر بوزار *pas dèmiri ïèr*, *bozar*.

se **Manger**, ینمك *ïènmèk*, ينلمك *ïènilmèk*, t., اكل اولنمق *èkil olounmaq*, a-t., v.

Manger, ce qu'on mange, ییجك *ïèïèdjèk*, ییكو *ïèigu*, مانجه *mandja*, يمك *ïèmèk*, s.

Mangerie, يمكلك *ïèmèklik*, يوتمقلق *ïoutmaqliq*, s. *Voy.* Extorsion.

Mangeur, ییكن *ïèïèn*, چوق ییجی *tchoq ïèïdji*, يوتيجى *ïoutidji*, اج كوزلو *adj gueuzlu*, t., اكال *èkkal*, اكول *èkioul*, a., s.

Mangure, برقماشك اشنمش *bir qoumachun achinmich*, ينمش متاكل اولان پارچەسی يری *ïènmich*, *mutèèqqkil olan partchaci*, *ïèri*, s.

Maniable, qui se manie aisément, اكلور يومشق *ïoumchaq*, *èguilur*, ياپشلور *ïapichilur* ; — docile, يواش *ïavach*, t., ملايم *mulaïm*, a., adj.

Maniaque, مجنون *mèdjnoun*, دلی *dèli*, a., adj.

Manicles, *Voy.* Menottes.

Manie, جنون *djunu* *mèdjnounlyq*, s.

Maniement, كلك *lik*. ياپشمقلق *ïapychm* *ïapychma*, يوقلامه *ïoq*

Manier, اللمك *èll* *ïèllèmèk*, ياپشمق *ïoqlamaq* ; — des affaires, ـت كورمك *ich*, *maslaha* — un cheval, جولان ا *ati oïnatmaq*, *djèvèlan*

Manier, se servi *qoullanmaq*, v. *V.* Ar

Manière, façon, *chèkil*, منوال *minval*, اسلوب *usloub*, a., يوز تورە *tourè*, اوران *oran*, — De cette manière, *bou minval uzrè*, اوزرە *vèdjh uzrè*, اويلە *euïlè*, شويلە *cheuïlè*, s.

Manière, usage, عادت *'adèt*, a., خوی *tidur*. — C'est sa manière, ر — Façon de s حال *hal*, a., s.

Manière, espèce *turlu*, t., مقولە *maq* *djèns*, قسم *qysm*, a., s

Manière particuli ايشلمە *ichlèmè*, s. *Voy* tion.

Manières, احوال حركت *tavru harèkèt*,

Manièré, كلنمش *lènmich*, نازلو *nazlu*, a

TATION, اظهار izhar, ır, كشف kèchf, a., s.

ıTE, notoire, évident, عيان اشكار achikiar, ، بللو bèllu, adj.

ıTE, écrit public, اعلان umè, بيان نامه bèïan, s.

STEMENT, آشكاره achi- بلوجه buludjilè, t., علانية a., adv.

STER, آچمق atchmaq, ظاهر zahir e, اظهار اشعار ır, ich'ar, i'lan e, a-t., بلو bèlurtmèk, t., قاش t. — Se manifester, ظهور zouhourè guèlmèk, ظهور zouhour, sunouh e, شيوع وه chouïouh, vou- ıaq, a-t., بلورمك bè- اچلمق atchilmaq, v.

ıNCE, حيله بازلق hilè- p-t., رنك rènk, اوين

ıNCER, حيله بازلق èbazlyq, rènk e, v.

ULE, terme de médecine macie, poignée, طوتام

UE, الى حفظ ايدن قايش n qaïch, s.

ELLE, petite, recour- l; — grande, de bois, ; — de fer, دمر dèmir,

E, قدرت حلواسى qou-

drèt halvaci, بصره بالى basra bali, t., من mènn, a., s.

Manne, panier à anses, قلبلو سپد qoulplu sèpèt, عربه سپدى 'araba sèpèdi, s.

Mannequin, figure en osier, سازدن مجسم صورتى sazdèn mu-djèssim sourèti; — sorte de panier d'osier, سازدن سپد جنسى sazdèn sèpèt djinsi, s.

Manœuvre, homme de journée, ارغاد irghad, t., رنجبر rèndj-bèr p, اجير èdjir, a., s.

Manœuvre, cordage destiné au service d'un vaisseau, بر كمينك جمله پالامار واورغانلرى bir guèmiriun djumlè palamar vè or-ghanlèri; — usage de ces cordages, كمى اورغانلرينك ايشلمه سى حركتى guèmi orghanlèrinun ich-lèmèci, harèkèti; — mouvement combiné des troupes, متعلم عسكرينك حركتلرى mutè'allim askèrinun harèkètlèri, a-t.; — manière d'agir artificieuse, حيله بازلق hilèbazlyq, a-p-t., s.

Manœuvrer, faire la manœuvre d'un vaisseau, كمى آلاتلرى حركته كتورمك، ايشلتمك guèmi alâtlèri harèkètè guèturmèk, ichlèt-mèk; — en parlant de troupes, عسكر چكمك askèr tchèkmèk, عسكرى حركته كتورمك askèri ha-rèkètè guèturmèk; — agir efficacement, ايو ايشلمك حركت ا èïu ichlèmèk, harèkèt e, a-t., ٧٠

Manoir, term. de jurisprud., domicile, دوراجق يير *douradjaq ïèr*, او *ev*, t., مكان *mèkian*, a., قوناق *qonaq*, subst.

Manouvrier, *V.* **Manœuvre.**

Manque, défaut, اكسك *èksik*, اكسكلك *èksiklik*, قصور *qouçour;* — de vivres, قطلق *qytlyq;* — de force, قوتسزلق *qouvvètsyzlyq;* — de soin, غفلت *ghaflèt*, a., subst.

Manqué, راست كلمهش *rast guèlmèmich*, t., باطل *batil*, a., بيهوده *bihoudè*, adj.

Manquement, manque, défaut, اكسكلك *èksiklik*, t., نقصان *noqsan*, a.; — de parole, بي وفالق *bi vèfalyq*, s. *Voy.* **Faute.**

Manquer, faire une faute, ياكلمق *ïan-ilmaq*, t., قصور ا *qouçour e*, خطا كناه ا *khata, gunah e;* — son coup, ne pas donner au but, راست كلمهمك *rast guèlmèmèk*, نشانه اورمهمق *nichanè ourmamaq*, اصابت اتمهمك *içabèt ètmèmèk*, a-t.; — ne pas faire ce qu'on doit, واجب اولاني خذمتني اجرا ايتمهمك *vadjib olani, khizmètini idjra itmèmèk*, a-t., عهدهسندن كلمهمك *'ouhtèsindèn guèlmèmèk;* — de parole, سوزندن دونمك *seuzundèn deunmèk;* — avoir faute de...., اكسلمك *èksilmèk*, اكسك اول *èksil ol;* — laisser échapper, صاليويرمك *salyvirmèk;* — le cœur lui a manqué, بايلدي *baïldi;* — manquer, périr, تلف

تلف هلاك اول *tèlèf, hèlak ol*, *guitmèk*, اولمك *eulmèk*,

Mansarde, باجهسي *bozadji badjaci*, s.

Mansuétude, بواشلق *lyq*, مظلوملق *mazloumlyq*, *mulaïmlik*, s.

Mante, ولنچه *vèlèn* احرام *ihram*, a., s.

Manteau, contre la يغمورلق *ïaghmourlouq*, *poundjè;* — extérieur, à fendues, بنيش *binich;* — ches non fendues, pour mes, فراجه *fèradjè*, vulg — à manches non fend taillées diagonalement, — fourré jusqu'aux man fendues, mais taillées tr rement à l'extrémité, *toch;* — doublé et piq *khirqa;* — vêtement extér *djubbè*, s.

Manteau de cheminé *badja*, اوجاغك باجهسي *badjaci*, صچاق *satchaq*,

Mantelet, كپنجق *kè* كوچك كركه *kutchuk kèrè*

Manuel, qui se fait à ال ايشي *èl ichi*, adj.

Manuel, petit livre, *kitabdjik*, a-t., مجموعه *m* a., s.

Manuellement, ايله adverb.

Manufacture, fab ouvrage, ايش *ich*, ايشله

کار *kiari;* — lieu où l'on
کارخانه *kiar khané*, vulg.
khané, p., subst.

ACTURER, ایشلمك *ich-*
صنعتله ایشلمك *san'atilè*
تصنيع *tasni'e*, a-t.,

ACTURIER, کرخانه جی
i, vulg. کارخانه صاحبی
sahibi, s.

ISSION, آزادلق *azadlyq*,
q, عتاقة *'ytaqat*, a., s.

RIT, ال یازوسی *él ïa-*
دست خط *dèst khatt*,
ibre, ال یازوسی اولان
zouci olan kitab, s.

ENTION, conservation,
صیانت *sianèt*, a., s.

MONDE, تراب ومعادن
عبارت اولان کرهٔ ارضك
turab vè madèn 'ibarèt
chèkli, *kharitaci*, s.

REAU, poisson, سقومری
g., vulg. *sqoumri*, لوفر
èr djinsi, s. *V.* PROXÉ-

GNON, ce nom signifiait
un marchand de che-
est devenu odieux; on
is aujourd'hui que *mar-*
hevaux, آت بازرکانی *at*
ni, جان باز *djanbaz*, s.

GNONAGE, میانجیلق
جان بازلق *djanbazlyq*.

CHER, سبزوات صاتان

بوستانجی *sèbzèvât satan bostan-*
dji, s.

MARAIS, بتاق *bataq*; — culti-
vé, سبزوات یری بوستانی *sèbzèvât*
ïèri, *bostani*, s.

MARASME, کدازش *gudazich*,
ورم *vèrèm*, مرض *maraz*, a., s.

MARÂTRE, اوکه اوکی انا *eu-*
guiè, *eugui ana*, s.

MARAUD, یارمز *ïaramaz*, الچق
حریف *altchaq hèrif*, t., دربدر
dèr bèdèr, p., مهملات *mèhmèlat*,
a., s.

MARAUDE, چته *tchètè*, اقین
aqyn, s.

MARAUDER, آقنه چته یه وارمق
aqynè, *tchètèïè varmaq*, چته ایله
کزمك *tchètè ilè guèzmèk*, چته
اشلمك *tchètè ichlèmèk*, v.

MARAUDEUR, چته جی *tchètèdji*,
اقینجی *aqyndji*, s.

MARBRE, مرمر *mèrmèr*, مرمر
طاشی *mèrmèr tachy*, t., رخام *rou-*
kham, a.; — blanc, اق مرمر *aq*
mèrmèr, t., رخام سفید *rokhami sè-*
fid, a., s.

MARBRÉ, مرمر ه بکزر *mèrmèr è*
benzèr, مرمری *mèrmèri*, t., رخامی
roukhami, a., adj.

MARBRER, مرمرکبی ا *mèrmèr*
guibi e, مرمر رنکنی ویرمك *mèrmèr*
rènguini virmèk, v.

MARBRIER, مرمرجی *mèrmèr-*
dji, s.

MARBRIÈRE, مرمریری
طاشلغی *mèrmèr ïèri*, *tachlyghy*, s.

Marbrure, مرمرکبی اولان رنك بویا *mèrmèr guibi olan rènk, boïa*, s.

Marc, poids de huit onces, سکز مثقالدن عبارت اولان وزن جنسی *sèkiz misqaldèn 'ibarèt olan vèzn djinsi*, s.

Marc, de fruits ou de raisins pressés, جبره *djibrè*, t., ثجیر *sèdjir*, a., s.

Marcassin, یبان طوکزک یاوروسی *ïaban don-ouzoun ïavrouci*, subst.

Marcassite, pierre et plante, مارقشیثا *marquchiça*, مارقشنا *mar qachina*; — pyrite, بوریطش *bouritach*, مرقشیطا طاشی *marqachita tachi*, t., روشنا *rouchina*, p., s.

Marchand, qui fait profession d'acheter et de vendre, بازارکان *bazarguian*, vulg. بازرکان *bazirguian*, p-t., تاجر *tadjir*, a.; — en gros, بیوك بازرکان *buïuk bazirguian*; — en détail, کوچك بازرکان *kutchuk bazirguian*, صاتیجی *satidji*, دکانجی *dukkiandji*, a-t., s.

Marchand, vaisseau —, بازرکان کمیسی *bazyrguian guèmici*; — rivière marchande, کمی ایشلین صو *guèmi ichlèïèn sou*, s.

Marchander, débattre sur le prix, demander le prix, بازارلشمق *bazarlachmaq*, v. *Voy.* Hésiter.

Marchandise, متاع *mèta'*, pl. امتعه *èmti'a*, a.; — petites —, چرچیلك *tchirtchilik*, t., خوردوات *khordèvât*, a.; — de prix, امتعهٔ

بها کران *èmti'aï guiran bèha*, s. — S'en défaire, کچورمك *guètchurmèk*, t., ترویج ا *tèrvidj e*, a-t., v.

Marchandise, trafic, négoce, بازارکانلق *bazyrguianlik*, t., تجارت *tidjarèt*, a., s.

Marche, d'escalier, اياق *aïaq*, بصمق *basmaq*, s.

Marche, mouvement de celui qui marche, یورش *ïurich*, یوروش *ïuruïch*, t., روش *rèvich*, p., کیدش *guidich*; — pesante, اغر یورش *aghyr ïurich*; — en parlant des personnes ou des choses, مشیة *mèchiïèt*; — mouvement, حرکت *harèkèt*, a.; — inégale, رفتار ناهموار *rèftari nahemvar*; — gracieuse, خوش رفتار *khoch rèftar*; — un jour de marche, برکونلك یول *bir gunluk ïol*, s. — Être en marche, یولده او بولنمق *ïolda ol, bolounmaq*, v.

Marche, pompe, الای *alaï*; — air militaire, مهترخانه چالمسی *mèkhtèr khanè tchalmaci*, s.

Marché, public, en plein air, بازار *bazar, pazar*, بازار یری *bazar ïèri*; — aux poissons, بالق بازار *balyq bazar*, *pazar*; — aux chevaux, ات بازاری بازار *at bazari, bazar*; — à lieu fixe, چارسو *tcharsou*, vulg. چارشو *tcharchou*; — bâti et couvert, بزازستان *bèzazistan*, vulg. بزستان *bèzèstan*, *bèdèstan*, s.

Marché, prix de ce qu'on vend =

aire le —, بازارا *bazar e;* — bon —, اوجزلق *oudjouzlyq;* — aire bon —, اوجز صاتمق *oudjouz atmaq;* — à bon —, اوجز *oudjouz,* اوجزلغلە *oudjouzlyghylè.* — Vous vez été quitte à bon marché, اوجز قورتلدك *oudjouz qourtouldun.*

Marché, convention, قـــول *qol,* عهد *'aht,* شرط *chart,* a., s.

Marchepied, باصنجق *basynljaq,* بصمق *baçamaq,* s.

Marcher, كزمك *guèzmèk,* يوريمك *ïurumèk,* كتمك *guitmèk,* t., سلوك ا *sulouq e,* سالك او *salik ol,* a-t.; — à pied, ياياں *ïaïan ïurumèk,* يوريمــك طبان چالق *taban tchalmaq;* — vers un endroit, بر يره كتمك *bir ïèrè guitmèk;* — le premier, ايلرو كتمك *ilèru guitmèk,* تقدّم ا *tèqaddum e;* — fouler aux pieds, بصمق *basmaq;* — vite, سرعتله يوريمك *surʼatilè ïurumèk,* a-t., تيز يوريمك *tiz ïurumèk;* — sur les traces, ايزلمك *izlèmek;* — en se balançant, يوررکن صالنمق *ïururkèn salynmaq;* — faire marcher, يورتمك *ïurutmèk,* v.

le Marcher, la démarche, يوريش *ïurich,* يورويش *ïuruïch,* t., روش *rèvich,* رفتار *rèftar,* p., s.

Marcheur, يوريجى *ïuridji,* s.

Marcotte, داالدرمه *daldurma,* شعبه‌ها *cheuʼbèt,* a., s.

Marcotter, داالدرمق *daldurmaq,* باغ يا ديكراغا جك چبوغى يره *bagh ïa diguèr aghadjun tchoubougui ïèrè dikmèk,* نصب ا دكمك *nasp e,* v.

Mardelle ou Margelle, قويو اغزينك طاشى *qouïou aghzinun tachi,* s.

Mardi, صالى كنى كون *saly guni, gun,* صالى *saly,* t., يوم الثالثا ثلاثا *ïèvm-us-sèlaça,* ثلاثا *sèlaça,* a., سەشنبه *sèchèmbè,* p., subst.

Mare, طورر صو *dourour sou,* s.

Marécage, بتاق ير *bataq ïèr,* subst.

Marécageux, بتاقلو *bataqlu,* adject.

Maréchal ferrant, نعلبند *naʼlbènd, naʼlband, naʼlibènd,* a-p., دمرجى *dèmirdji,* s.

Maréchal de France, سرعسكر *sèr askèr,* مرشال *marchal;* — grand maréchal de la Cour à Constantinople, چاوش باشى *tchavouch bachi;* — maréchal des logis, قوناق مباشرى *qonaq mubachiri,* t-a., قوناقچى باشى *qònaqtchi bachi,* s.

Maréchalerie, نعلبند صنعتى *naʼlbènd synʼaati,* s.

Marée, flux et reflux de la mer, مدّ و جزر *mèddu djèzr,* a., s.

Marée, poisson de mer, دکز بالغى *dèn-iz balighy,* s.

Marge, كنار *kènar,* p., اوج *oudj,* t.; — d'un livre, حاشيه *hachiïè,* a., s. — Écrire en —, تحشيه ا *tahchiïè e,* v.

Margelle, *Voy.* Mardelle.

Marginal, كناره حاشيه‌ده يازلمش اولان *kènardè, hachiïèdè ïâzilmich olan,* adj.

Marguerite, fleur, اوّل بهار چچکی *èvvèl behar tchitchègui,* t., هزار دانه *hèzar danè,* p.; — reine, فرنك باتى *firènk pâty,* s.

Marguiller, كليسه مال و املاكنك ناظرى متوليسى *kèliça mal u èmlakinun naziri, mutèvèllici,* subst.

Mari, ار *èr,* قوجه *qodja,* t., زوج *zèvdj,* a., s. — Prendre —, قوجه‌يه وارمق *qodjaïa varmaq,* v.

Mariable, قوجه‌يه وارجق *qodjaïa varadjaq,* اولنجك *èvèlènèdjèk,* adject.

Mariage, union légitime des époux, نكاه *niguiah,* a., اولولك *èvlulik,* اولنمه *èvlènmè,* s. — Demander en —, نكاحله طلب ا *niguiahlè taleb e,* v. — Mariage, en usage dans le Levant, par lequel un homme épouse une femme pour un temps limité, كابين *kiabin,* s.

Mariage, dot de la mariée, نكاحلق *niguiahlyq,* چهاز *tchihaz,* vulg. *tchèhiz,* s.

Marie, la mère du Sauveur, حضرت مريم *hazrèti mèrièm,* s.

Marié, اولنمش *èvlènmich,* اولو *èvlu,* برقلو *barqlu,* متأهّل *mutèèhhil,* متزوّج *mutèzèvvidj;* — la mariée, اولوقرى *èvlu qary,* t., منكوحه *mènkiouha,* a., s.

Marier, اولندرمك *èvlèndurmèk,* اورمك *èvèrmèk,* t., تأهّل ائتدرمك *tèèhhul itturmèk,* a-t.; — une femme, قوجه‌يه ويرمك *qodjaïa virmèk,* v.

Marier, joindre deux choses ensemble, قوشمق *qochmaq,* قاتمق *qatmaq,* چفتلمك *tchiftlèmèk,* قرشترمق *qarichturmaq,* جمع ضمّ ا *djèm', zamm e,* a-t., v.

se Marier, اولنمك *èvlènmèk,* t., نكاح بغلمق *niguiah baglamaq,* نكاح ا *niguiah e,* نكاحلنمق *niguiahlanmaq,* عقد نكاح ا *'aqti niguiah è,* a-t.; — en parlant d'une femme, قوجه‌يه وارمق *qodjaïa varmaq,* v.

Marin, qui est de mer, دكزلو *dèn-izlu,* t., بحرى *bahri,* a.; — poisson —, دكز بالغى *dèn-iz balyghy,* adj.

Marin, homme de mer, كميجى *guèmidji,* t., بحرى *bahri;* — de vaisseau de guerre, قاليونجى *qalioundji,* s.

Marine, ce qui concerne la navigation sur mer, كميجيلك ايشى *guèmidjilik ichy,* t., امور بحريه *oumour bahrïiè,* a.; — science de la —, كميجيلك *guèmidjilik;* — forces navales, دونانمه *donanma,* s.

Mariné, توزلنمش *touzlanmich,* ترشيلنمش *turchulanmich;* — altéré par le séjour de la mer, دكز قوقوسندن بوزق *dèn-iz qoqoucindan bozouq,* adj.

Mariner, توزلامق *touzlamaq*

[redacted]

rchulèmèk, صلاموره
طوز salamora, touzlu
r.
کمیجی guèmidji,
چای tchâï guèmidjici,
tchi, s.
TTE, ایازل ëïazil; —
ایازل ا ëïazil oïouny;
—, ایازلجی ëïazil-

قوجه یه زوجه دایر qo-
ïïr, t-a., adj.
IENT, قوجه زوج کبی
ibi, adv.
دکزلو dèn-izlu, t.,
دکز یالیسندن dèn-
دکزه یقین dèn-izè
Contrées —, دریالو
èr; — forces —,
malar, s.
E, ککلک اوتی kèk-
âtarde, کوبکواوتی
oty foudèndj, s.
, جولوق چوجق
jouq, چوجق
ljouq tchoqloughou,

mer de —, مرمره
a dèn-izi, s.
, میوه شکرلمسی
èci, t., مربی murèb-

en terre, چولمک
چوملک tcheumlèk;
qazan, قزغان qaz-
دمر dèmir tèndjè-

Marmiton, قره قوللقچی *qara qoullouqtchi*, s.

Marmot, singe à longue queue, اوزون قویرقلو میمون *ouzoun qouïrouqlu mèïmoun*; — petit garçon, اوغلانجق *oghlandjiq*, بغنه جق *baghanadjiq*, چوجق *tchodjouq*, s.

Marmotte, طاغ سچانی *dagh sitchani*, s.

Marmotter, دیشلرارا سنده سویلمک صردانمق *dichilèr aracindè seuïlèmèk*, *sumurdanmaq*, چولدشمق *tchivildichmaq*, چولشمق *tchivilichmaq*, قرجشمق *qardjichmaq*, v.

Marmouset, figure grotesque, مسخره شکلی صورتی *maskhara chikèli*, *sourèti*; — petite figure d'enfant, بغنه جق صورتی شکلی *baghanadjiq sourèti*, *chikèli*, s.

Marne, طپراق جنسی *topraq djinsi*, *chikèli*, s.

Maroc, empire de —, فاس و مراکش مملکتی *fâs vè mèrakèch mèmlèkèti*; — la ville de —, مراکش *mèrakèch*, s.

Maroquin, cuir, سختیان *sakhtian*, کوسله *keucèlè*, s.

Marotte, figure ridicule que portent les fous, مسخره لق نشانی *maskharaliq nichani*; — idée fixe, جنونلق *djunounlyq*, فانتزیه *fantazia*, s.

Maroufle, نکبتی *nèkbèti*, نابکار *nabèkiar*, یرامز *ïaramaz*, s. *Voy.* Rustre.

Marquant, بلاو *bèllu*, نشانلو

nichânlu, t., اشكار *achikiar*, a., adject.

MARQUE, ce qui désigne ou distingue une chose, نشان *nichan*, p-t., علامت *'alamèt*, a., اثر *ècèr*, a., ايز *iz*, t., اشارت *icharèt*, a.; — marques, taches naturelles sur le corps, بك *bèn-*, خال *khal*; — cicatrice, بره *berè*, ياره نشانی *ïara nichani*; — marque imprimée avec un fer ou poinçon, دمغه تمغه *damgha*; — homme de —, بللو باشلو *bèllu bachlu*; — marque faite avec un fer chaud, داغ *dâgh*, s.

MARQUÉ, نشانلنمش *nichanlanmich*, نشانلو *nichanlu*; — désigné, اشارت اولونمش *icharèt olounmich*; — avec un fer, تمغهلو *damghalu*; — d'une cicatrice, چالق *tchalyq*, adject.

MARQUER, mettre une marque, نشانلمق *nichanlamaq*, نشان ا قومق *nichan e, qomaq*, علامتلمك *'alamètlèmèk*; — avec un poinçon, طمغالمق دامغهلمق *damghalamaq*; — désigner, indiquer, تعيين رسم ا *taïin, rèsm e*, رسم اشارت ا *rèsm, icharèt e*, a-t.; — témoigner, exprimer, كوسترمك *gueustèrmèk*, t., اظهار ا *izhar e*; — dans le monde, devenir un homme important, بللو باشلو او *bèllu bachlu ol*, v.

MARQUETÉ, بنكلو *bènèklu*, الاجه *aladja*, adj. — Plancher —, قورتلنمش تخته دوشمهسی *qourtlanmich takhta duchèmèci*, adj.

MARQUETER, جدلمق *lamaq*, بنكلمك *bènèklè*

MARQUETTERIE, لو غاجدن اولان تخته ايشی *lu aghadjtèn olan takhta*

MARQUEUR, ان ايدن *idén*, p-t., ت ايديجی *rèt ididji*, a-t., s.

MARQUIS, ماركيز *ma* اسمی *rutbè ismi*, s.

MARRAINE, وافتزانا subst.

MARRI, كوجنمش *gu* adject.

MARRON, grosse c بيوك اری كستانه *buïuk* *tâne*, بروسه كستانهسی *b* *tânèci*; — d'Inde, نهسی *ïabân kèstânèci*; — gros de cheveux, اچ بولكی *buïuk satch beulugui*; — marron, اولمیان سمسار *olmaïan simsar*, s.

MARRONNER, بیوك ا كيسو بولك *sâtchi buïu* *beuluk e*, v.

MARRONNIER, انه اغاجی *ïabân kèstânè âgh*

MARRUBE, انجيده فراسيون *fèrasioun*, s.

MARS, planète, مریخ *mèrrikh*, a.; — l lui donnent le nom de *bo* *ciel*, فلكك جلادی *fèlèg* *di*; — troisième mois de مارت *mârt*, اذار *izar*, a

Marseille, ville de France (Bouches-du-Rhône), مارسليه *marsiliè*, *marsilia*, مارسليه شهرى *marsilia chèhri*, s.

Marseillais, مارسليهلو *marsilialu*, adj.

Marsouin, طوكزبالغى *don-ouz balighy*, s.

Martagon, قرمزى زنبق *qyrmizi zambaq*, s.

Marte, *Voy*. Martre.

Marteau, à fourchette, چكج *tchèkidj*, چاكوج *tchakoudj*, كلنك *kulunk*, t., مطرقه *matraqa*, a.; — petit —, كسر *kècèr*; — de porte, طوقمق *toqmaq*, s.

Martelage, كسلجك اغاجلرك دامغه سى *kècilèdjèk aghadjlarun damghaci*, s.

Martelé, چكيجلمه *tchèkidjlèmè*, دوكمه *dègmè*, t., منصوب *mènsoub*, a.; — en parlant du style, مغلق *moughlaq*, a., adj.

Marteler, چكيجلمك *tchèkidjlèmèk*, v.

Martial, جنكجى *djènktchi*, جنكى *djèngui*, t., شجيع *chèdji'*, a., adj.

Martinet, oiseau, مارتنى *mârti*, بالونه *bâlounè*, هما قوشى *huma quchou*, ابابيل قوشى *ababil quchou*, s.

Martinet, marteau mû par la force d'un moulin, دكرمن چكيجى *dèyirmèn tchèkidji*, دمر دكرمنى *dèmir dèïrmèni*; — chandelier à un manche, برقلبلو برحلقه لو شمعدان *bir qoulplu, bir halqalu cham'dan*, subst.

Martingale, courroie pour retenir la tête du cheval, اتك باشنى يوكسك طوتان يولار قايش *âtun bachini ïuksèk toutan ïoular, qaïch*, s.

Martre, belette du Nord, زردوا *zèrdèva*, زرداوه *zèrdavè*; — pelisse de —, زردوا كوركى *zèrdèva kurki*; — martre zibeline, سمور *sèmmour*, vulg. *samour*, s.

Martyr, شهيد *chèhid*, a., s. Être —, mourir —, شهيد او دوشمك *chèhid ol, duchmèk*, a-t., verb.

Martyre, شهيدلك *chèhidlik*, a-t., شهادة *chèhadèt*, a., s. *Voy*. Peine, Chagrin.

Martyriser, شهيد ا *chèhid e*; — tourmenter, faire souffrir, اشكنجه لمك *ichkèndjèlèmèk*, انجتمك *indjitmèk*, t., جفا ا *djèfa e*, a-t., v.

Martyrologe, تذكرة الشهدا *tèzkèrèt èchchuhèda*, a., s.

Mascarade, مسخره لق *maskharaliq*; — troupe de masques, عجايب لباسلرى وصورتلرى اولان كيشيلرك الايى *'adjâïb libaslèri vè sourètlèri olan kichilèrun alaï*, s.

Masculin, مذكر *muzèkkèr*, a., adj. — Le genre, مذكر جنسى *muzèkkèr djinci*, a., s.

Masque, faux visage de carton, مقوادن بندپل صورت *sourèt*,

صورتی *mouqavvadèn tèptil sourèti;* — personne masquée, تبدیل صورتیله کینمش کمسنه *tèptil sourèti ilè guèïnmich kimèsnè*, a-t., مسخره *maskhara*, a., s.

Masquer, mettre un masque à un autre, برکمسنه نك یوزینه تبدیل صورتی کچورمك قومق *bir kimèsnènun ïuzinè tèptil sourèti guètchurmèk, qomaq*, a-t. *Voy.* Cacher, Déguiser. — Se masquer, se déguiser totalement, تبدیل صورت ا *tèptili sourèt e*, a-t.; — seulement le visage, یوزینه تبدیل صورتی کچرمك قومق *ïuzinè tèptil sourèti guètchurmèk, qomaq*, صورت دکشترمك *sourèt dèïchturmèk*, a-t., v.

Massacre, اولدرمه *euldurmè*, t., قتل *qatl*, a., s. *Voy.* Carnage, Tuerie.

Massacrer, دپه لمك *tèpèlèmèk*, t., قتل ا *qatl e*, a-t., v.

Masse, amas de parties qui font corps, طوب *top*, خمیر *khamir*, اجتماع *idjtima';* — d'or ou d'argent, کلیچه *kulitchè*, یغین *iyghyn*, t., قالب *qalèb*, a.; — monceau, یغین *iyghyn;* — d'armes, طوپز *topouz*, بوزدغان *bouzdighan*, s.

Massepain, بادم بورکی *badèm beurègui*, تفشیره *tèfchirè*, s.

Massage, ال بصمه سی *èl basmaci*, دلاکلك *dèllaklik, tèllaklik*, s.

Masser, ال ایله بصمق *èl ilè basmaq*, قصمق *qysmaq*, دلاکلك ا *tèllaklik e*, v.

Massier, طوبزجی *to*
subst.

Massif, قالن *qa* قالك *qa*
یکپاره *ïèkparè*, p., بتوی *bè*
مجسم *mudjèssim*, a., adj.

Massivement, قالنلقله *q*
guilè, adv.

Massue, طوپز *topouz*, s.

Mastic, gomme du len
ساقز صقز *sâqyz*, مصطكا *n*
moustaqa; — pour les ci
لكون *lukioun*, s. *Voy.* Co

Mastication, چینمکلك
nèmèklik, t., مضغ *mazgh*,

Mastiquer, ایله مصطكا
یاپشترمق *sâqyz*, *mastaqa*
pychturmaq, طوتقاللمق *to*
maq, v.

Masure, ویران یر *vi*
ویرانه *virânè*, ویرانلق *v*
ویرانه لك *virânèlik*, p-t.,

Mat, qui n'est poin
صرب *sarp*, سلنمش *silèm*
یوغون *ïoghoun*, جلاسز *djil*
couleur, طومانلو *doumanlu*,

Mat, terme du jeu d'
شطرنج اویونه دایرکلمه *c*
ouïounine daïr kèlimè, s.

Mât, de navire, درك
کمی درکی *guèmi dirègui*,
daqal, a.; — le grand —
درکی *orta dirègui*, s.

Matelas, مندر *mindèr*,
duchèk; — matelas ou lit
mes, پوپله دوشکی *poupla d*
subst.

[redacted]

SSER, يصدقلمق *istyqla-*

SSIER, مندرجی *min-*
مندراشلیه *mindèr ich-*

T, كميجى *guèmidji*, t.,
h, a.; — de bâtiment
قاليونجى *qalioundji*, s.
TE, درلودرلو بالقدن
t turlu balyqtèn qavour-

, *Voy.* HUMILIER.
, un vaisseau, كميه
قوم دركك *guemiïè direk*
kmek ايله دركك كمى
uèmii direk ilè donat-

ALITÉ, مادية *maddiïèt*,

AUX, كراسته *kerastè*,
, مواد *mevadd*, a., s.
EL, formé de matière,
oulani, مادى *maddi*,
ljesmani, جوهرى *djev-*
adj.
EL, cause matérielle,
leti maddiïè; — grossier
يوغون *ïoughoun*, adj.
IEL d'une armée, مواد
ماده *mevaddi*, *mad-*
ytal, a., s.
ELLEMENT, حال
جو *hali djevheri uzrè*,
هيو بطور *betavri heïou-*
lv.
IEL, انابه مخصوص

anaïè makhsous, t-a., مادرى *maderi*, p., امنى *umani*; — amour, مادريه عطوفت *utoufeti maderiïè*, subst.

MATERNELLEMENT, اناكبى *ana guibi*, t., مادرانه *mederanè*, p., adverb.

MATERNITÉ, انالق *analiq*, t., امومة *umoumèt*, a., s.

MATHÉMATICIEN, مهندس *muhendis*, a., s.

MATHÉMATIQUE, علم غايته داير منسوب مخصوص *ilmi ghaïetè daïr*, *mensoub*, *makhsous*, a-t., adj.

MATHÉMATIQUEMENT, هندسه اوزره *hendècè uzrè* — d'une manière certaine, علماليقين *ilmeliaqyn*, a., adv.

MATHÉMATIQUES, علوم الحساب والهندسه *ouloumel hiçab vel hendècè*, علم غاية *ilmi ghaïet*, a., s.

MATIÈRE, ce dont une chose est faite, اجزا *edjza*, a., نسنه *nesnè*, اصل *asl* a.; — essence, جوهر *djevher*; — sujet qu'on traite, ماده *maddè*, باب *bab*, خصوص *khouçous*, au pl., مواد *mevadd*; — brute, قالب *qaleb*; — à construction en bois, كراسته *kerastè*: — principe de toutes les choses, هيولى هيولا *heïoulà*, هيولى *heïioula*, a., s. *Voy.* CAUSE, SUJET, OCCASION.

MATIÈRE, pus, ايرك *irin-*, ارك *èrin-*, چقان ارك يارەدن

ïaradan tchiqan èrin-, s.; — fécale, *Voy.* Fécale.

Matin, premières heures du jour, صباح *sabah*, صبح *soubh*, صباح وقتی *sabah vaqty* طاك *dan-*; — demain —, صباح *sabah*, یارن صباح *ïarin sabah*; — de bon —, چین صباح *tchin sabah*, ارکن *erkèn*; — matin et soir, صبح و مسا *soubhu mèça*, a., s.

Mâtin, gros chien de basse cour, صامسون سامسون صمسون *samsoun*, t., درواس *dirvas* a., چوبان کوپکی *tchoban keupègui*, s.

Matinal, صباحلو *sabahlu*, صباح ارکن قالقیجی *sabah, erkèn qalqidji*, adj.

Matinée, صباح وقتی *sabah vaqty*, a-t., صباح *sabah*, صبحگاه *souboughguiah*, a-p., بامگاه *bamguiah*, p., s.

Matineux, *Voy.* Matinal.

Matinière, adj., l'étoile du matin, صباح طاكر یلدزی *sabah, dan-ïyldizy*, ستارهٔ بام *sitareï bam*, p., زهره *zuhrè*, a., s.

Matir, جلا مهره پوزمق چقرمق الهق *djila, muhrè bozmaq, tchiqarmaq almaq*, v.

Matois, fin, قلّاش *qallach*, t., حیله باز *hilèbaz*, p., شیطان *chèïtan*, a., adj. et s.

Matou, ارککك کدی *èrkèk kèdi*, s.

Matras, کیمیاجی شیشه‌سی *kimiadji chichèci*, s.

Matricaire, تقه اوتی *tiqa oty*, s.

Matrice, où l'enfant se et se nourrit, رحم *rahm*, a., اوغلان یتاغی *oglan ïata* col de la —, ام *am*, رج — de caractères pour l'in rie, ... خطوطینك قالبی *ma khoutoutinun qalebi*, s.

Matricule, قایمه‌سی دفتری *èçami quïmèci, dèftè* دفتر *bach dèftèr*, s.

Matrimonial, نکاحی *hi*, زوجی *zèvdjï*, a., adj.

Matrone, sage-femm *èbè*, ابه قادن *èbè qadyn*; - gée d'examiner en Turqui d'une femme ou d'une fil خبره *èhli khibrè*, s.

Maturatif, چقارن علاج *irin-tchiqaran' ïladj*, t-a.

Maturation, تنضیج a., s.

Mâture, tous les mâ vaisseau, ك جمله دركلری *bir guèminun djumlè dirèk* — bois propre aux mâts اغاجی اودونی *dirèk a odouni*, s.

Maturité, état des frui murs, اولمشلق *olmuchl* نضج *nazdj*, a., s. Venir نضج بولمق *nazdj boulmaq* و قوة بولمق *nazdj u boulmaq*, a-t., v.

Matutinal, صباحکی

[redacted]

ahlu, a-t., سحری *sè-*
lj.

E, ایلنك *ilènmèk*, t.,
l doua e, p-a-t., لعنت
'net oqoumaq, لعنت ا
t., v.

, لعنتلو *la'netlu*, a-t.,
oun, a., adj.

ER, سبّ شتم ا *sèbb*,
خرلدمق *khyryldamaq*,

, *Voy.* MORE.

ANIE, مغرب *maghrèb*,
içan, s.

ÉE, تربه *turbè*, a., s.

DE, لطافتسز *letafetsyz*,
tatsyz, adj.

DEMENT, لطافتسزلكله
ilè, a-t., طاتسزلكله *tat-*
dv.

DERIE, طاتسزلك *tat-*
لطافتسزا *lètafetsyzlik*,

s, méchant, يرامز *ïa-*
kèm, t., خبيث *kha-*
keutu, يتلو *ïatlu*; —
pas bon, فنا *fèna*; —
پك *pèk fèna*; — na-
كم طبيع *kèm tabi'at*;
e habitude, كم عادت;
n, يرامز قصد *ïaramaz*
auvais temps, فنا هوا

, nuisibles, ضررلو *za-*
zianlu مضرّتلو *mazar-*
مضر *mouzyrr*, a., adj.
RRE.

MAUVAIS, avec négation, assez bon, passable, فنا دكل *fèna dèïl*, الويرر *elvirur*, adj.

MAUVAIS, pris adv., sentir, فنا قوقمق *fèna qoqmaq*, v.

MAUVE, ابم كومجی *èbèm gumèdji*, t., خبّاز *khoubbaz*, vulg. *koubbëiz*, a., s.

MAUVIETTE, تویغار جنسی *toïghar djinsi*, s.

MAUVIS, بر جنس اردج قوشی *bir djins ardidj qouchi*, s.

MAUX, pl. de mal, بلالر *bèlalèr*, s.

MAXILLAIRE, لحوی *lahavi*, a., adject.

MAXIME, règle, principe, قانون *qanoun*, a., سوز *seuz*, t.; — sentence, حکمت *hykmèt*, قول صحيح *qaoli sahih*, a., s. *V.* OPINION.

MAZETTE, mauvais cheval, ظهی ظامی *zami*; — mauvais joueur, اویون بلمین کمسنه *oïoun bilmëièn kimèsnè* عجمی *a'djèmi*, subst.

MÉANDRE, fleuve d'Asie, مندر *mèndèr*, مندر صوبی *mèndèr souïi*; ou plus communément, بیوك مندر *buïuk mèndèr*, s.

MÉCANICIEN, qui s'applique à l'étude de la mécanique, اهل علم جرّ اثقال *èhli ilmi djerri esqal*, a-t., اهل صنعت *èhli san'at*, a., s.

MÉCANIQUE, science qui enseigne la nature des forces mou-

vantes, علم جرّ اثقال *ilmi djerri èsqal*, a., s.; — ouvrage, صنعت ايشى *san'at ichi*, ال ايشى *èl ichi*, subst.

Mécanique, qui se fait à la main, ال ايشى اولان *èl ichi olan*, adj. *Voy.* Machine.

Méchamment, كوتولكله *keutuli-ghilè*, شرّ ايله *cherr ilè*, a-t., كملكله *kemliguilè*, t., يرامزلغله *ïaramazli-ghilè*, بد قصد ايلـه *bèd qastilè*, p-a-t., adv.

Méchanceté, كوتولك *keutu-lik*, كملك *kèmlik*, يرامزلق *ïara-mazliq*, t., شرّ *cherr*, نفاق *nifaq*, a., s.

Méchant, en parlant des personnes, كوتو *keutu*; يرامز *ïaramaz*, يمان *ièman*, t., شريز *chèrir*, مفسد *mufsid*; — des personnes et des choses, يرامز *ïaramaz*, a.; — des choses, كم *kèm*, فنا *fèna*, بد *bèd*, p., يتلو *ïatlu*, adj. et s.

Mèche, فتيل *fitil*, قاو *qav*, s.

Mécher un tonneau, برفوچى قبريتلمك *qibritlèmèk*, v.

Mécompte, ياكلش يكلش *ïan-lich*, t., غلط *ghalat*, قصور *qoussour*, a., s.

se Mécompter, حسابلە يكلش غلط ا *hiçablè ïan-lich*, *ghalat e*, a-t.; — se tromper, *Voy.* ce mot.

Méconnaissable, بلنمز *bilin-mèz*, طانلمز *tanilmaz*, adj.

Méconnaissance, *V.* Ingratitude.

Méconnaître, ... *mèk*, v.

Mécontent, دسز... *noudsyz*, p-t., ...لميان *olmaïan*; — fâché, ...لو t., منفعل انجمش *mun... mich*, a., adj.

Mécontens, ...انلر *razi olmaïanler*; — صاحب اغراض اولانلر *olanlar*, a-t., s. pl.

Mécontentement... سزلق *khochnoudsyzl... infi'al*, a., s. *Voy.* Dé...

Mécontenter, ... *khochnoudsyze*, a-t., ...ق *khatyrynè doqounmaq*; ...يقمق *khatyryni ïyqma...* انفعال ويرمك *baïçi i...* a-t., v.

Mecque (la), ville ... heureuse, مكه *mèkkè... mèkkèï mukèrrèmè*; ... villes sacrées, la Me... dine, حرمان *haram... شريفين *harèmëini* ... habitant de la Mec... *mèkkèlu*, s.

Mécréant, ...يانسز a-t., رافضى *rafyzi*, a.

Médaille, منقر... *manghyr*, *manghour*, s...

Médaillon, منقر... *manqyr*, s.

Médecin, حكيم *k... hèkim*, طبيب *tabib*,

er médecin du grand-seigneur, حكيم باشى *hekim bachi*, a-t., ost.

Médecinal, *Voy*. **Médicinal**.

Médecine, profession de médecin et art de guérir, حكيملك *hèkimlik*, a-t., طب *tybb* علم طب *ilmi tybb*, a-t., s.; — exercer la médecine, حكيملك ا *hèkimlik e*, a-t., v.

Médecine, potion médicale, علاج *iladj*, شربت *chèrbèt*; — laxative, سرمه شربتى *surmè chèrbèti*, t-a., s.; — prendre une —, شربت ايچمك آلمق *chèrbèt itchmèk*, *âlmaq*, a-t., v.

Médeciner, شربتلر ويرمك ايچورمك *chèrbètlèr virmèk*, *itchurmèk*, a-t., v.

se Médeciner, شربتلر ايچمك آلمق طوتمق *chèrbètlèr itchmèk*; *âlmaq*, *toutmaq*, a-t., v.

Médianoche, كيجه يمكى مانجاسى *guidjè ïèmègui*, *mandjaci*, s.

Médiateur, اورتديه ارايه *ortaïa*; *araïa guiridji*, كيريجى ميانجى *mïandji*, t., واسط *vacit*, مصلح *mouslih*, a., صلحجى *soulhdji*, صلح ايديجى *soulh ididji*, a-t., s.; — être —, ارايه كيرمك *araïè guirmèk*, ميانجيلك ا *mïandjilik e*.

Médiation, ميانجيلك *mïandjilik*, t., وساطة *vèçatat*, توسط *tèvessout*, a., s.; — par la —, وساطتيله *vèçatatilè*, a-t., adv.

Médical, qui appartient à la médecine, طبى *tybby*, a., حكيملكه طبه داير منسوب متعلق *hèkimliguè*, *tybbè daïr*, *mènçoub*, *mutè'allyq*, علاجلو *iladjlu*, a-t., adj.; — matière médicale, علاج اجزالرك جلهسى *iladj edjzalèrun djumlèci*, s.

Médicament, علاج *iladj*, دوا *dèva*, a., s.

Médicamenter, علاج ويرمك *iladj virmèk*, علاجلمق *iladjlamaq*, verb.

Médicamenteux, علاجلو *iladjlu*, adj.

Médicinal, طبى *tybby*, طبه داير *tybbè daïr*, a-t., adj.

Médie, ancienne province d'Asie, qui comprend aujourd'hui le شروان *chirvan*, et اذربجان l'*azèrbaïdjan*, s.

Médine, ville de l'Arabie heureuse, مدينه *mèdinè*, مدينهٔ منوره *mèdineï munevvèrè*, s. *V*. la Mecque.

Médiocre, اورته *orta*, اورتهنجه *ortandjia*, t., معتدل *mu'tèdil*, a., adj.; — taille, اورته بوى *orta boï*, s.; — de taille —, اورته بويلو *orta boïlu*, adj.

Médiocrement, اورتهلغله *ortalighylè*, t., اعتدال اوزره *ïtidal uzrè*, a-t., adv.

Médiocrité, اورتهلق *ortaliq*, t., اوسط *èvsat*, قلة *qyllet*, a., s.

Médire, غيبت ا سويلمك *ghaïbèt e, seuïlèmèk*, a-t., دللمك *dillèmèk*, t., طعن قدح طعنان ا *ta'n, qadèh, ta'nan e*, a-t., v.

Médisance, غيبة *ghaïbèt, ghybèt*, a., دل اوزانمقلق *dil ouzatmaqlyq*, t., طعنه *ta'nè*, a., s.

Médisant, غيبة ايديجى *ghybèt ididji*, a-t., دلليجى *dillèïdji*, t., subst.

Méditatif, تفكرة مايل *tèfèkkurè maïl*, a., فكرلو *fikyrlu*, a-t., دوشنيجى *duchunidji*, t., adj.

Méditation, تفكر *tèfèkkur*, فكر *fikr, fikir*, تلاوت *tèlavèt*, a., s.

Méditer, considérer attentivement, دوشنمك *duchunmèk*, t., فكر انديشه ا *fikr, èndichè e*, a-p-t., تفكر ا *tèfèkkur e*, تلاوت ا *tèlavèt e*, a-t., v. *Voy.* Projeter.

Méditerranée, اق دكز *aq dèn-yz*, t., بحر الروم *bahrur roum*, a., s.

Médullaire, الكلو *èliklu*, مغزة داير منسوب *maghzè daïr, mènçoub*, a-t., adj.

Méfiance, اعتمادسزلق *'itimadsyzlyq*, a-t., انانمزلق *inanmazlyq*, s.; — avec —, انانميوب *inanmaïup*, اعتمادسزلغله *'itimadsyzlighilè*, a-t., adv.

Méfiant, اعتماد اتميين انمز *'itimad ètmèïèn, ètmèz*, اشكللو *èchkillu*, وهام *vahham*, a., adj.

se Méfier, اعتماد ويرممك *'itimad virmèmèk*, ايتممك *itmèmèk*, a-t., انانممق *inanmamaq*, v.

Mégarde, غافللك *ghafillik*, a-t., غفلة *ghaflet*, سهو *sèho*, a.; — par —, بلمزلكله *bilmèzliguilè*, غفلت ايله *ghaflèt ilè*, سهوايله *sehoïlè*, غفلة *ghaflètèn*, a., adv.

Mégie, دباغ صنعتى *dèbbagh san'aty*, a-t., دباغة *debbaghat*, a., s.

Mégisserie, سختيانجيلك *sakhtiandjilik*, t., دباغت *dèbbaghat*, a., s.; — faire le trafic et le métier de mégissier, دباغت ا *dèbaghat e*, a-t., v.

Mégissier, دباغ *debbagh*, a., سختيانجى *sakhtiandji*, s.

Mègue, پينير صويى سودى *pèïnir souïi, sudi*, s.

Meilleur, دخى ايو *dakhi ïiu*, يك *ïèg*, يكرك *ïègrèk*, ايوجه *ïiudjè*, اولى *evla*; — comparat., le meilleur, ايوسى *ïiuci*, s.

Mélancolie, سودا *sèvda*, a., قرة سودا *qara sèvda*, مالخوليا *malikholia*, ملنخوليه *melènkholia*, s.

Mélancolique, سودالو *sèvdalu*, سوداوى *sèvdavi*, سودايى *sèvdaïi*, سودكر *sèvdaguèr*, p., adj.

Mélancoliquement, سودا ايله *sèvda ilè*, adv. *Voy.* Tristement.

Mélange, قرشقلق *qarichiqlyq*, قرشترمقلق *qarichturmaqliq*; — —, قرشترش *qarichturich*, t., اختلاط *ikhtilat*, a., adv.

Mélanges, œuvres mêlées, اجناس مختلفه دن تصنيف انشا *èdjnas moukhtèlifèdèn tasnif, incha*, s.

[redacted]

NGÉ, قارشترلمش qarich-
t, قرشق qarichiq, t., مختلط
lit, a., adj.

NGER, قرشترمق qarich-
t., خلط ا khalt e, a-t.; —
nt des liquides, بولاندرمق
urmaq, بولاشترمق boulach-
v.

:, قرشق qarichiq, مختلط
llit, مخلوط makhlout, a.,

E, صواش savach, چكش
, دوكش deuguch, s.

ER une chose avec une
قارشترمق قرشترمق qarich-
t., خلط ا khalt, e, a-t.;
r et réunir dans un même
قرش مرش ايدوب بريرة ج
mourich idup bir ïèrè djèm'
; — brouiller les liquides,
چا tchalqatmaq, بولاشترمق
urmaq, بولاندرمق boulan-
, v.; — de l'eau avec du
شرابه صو قاتمـــ charabè
maq, v.

ÊLER, قارشمق قرشمق qa-
, t., اختلاط ا ikhtilat e;
uenter, قونشمق qonouch-
- se fourrer, كرشمك gui-
; — se mêler de, s'ingé-
مداخله دخل mudâkhalè,
, a-t.; — ne plus se mêler
hose, s'en laver les mains,
ال èl tchèkmèk, اتـك
سل ètèk silkmèk, v.

LISE, دپش بوداق اغاجى
dich boudaq aghadji, t., شربين
chèrbin, p., قره چام qara tcham,
subst.

Mélilot, سلطان بركى soultan
beurki, الكيل الملك iklil ulmèlik,
a., شنجار chindjar, p., s.

Mélisse, اوغل اوتى oghoul oty,
مليسا mèliça, قوان اتى qovan oty,
t., بادرنك badrènk, p., s.

Mélodie, اهنكلو صدا ahènklu
sèda, p-a-t., لحن lahan, الحان
èlhan, a., s.

Mélodieusement, خوش اواز
khoch avaz, نوا ايله nuva ilè, اصول
ايله ouçoul ilè, a-t., adv.

Mélodieux, خوش اوازلو khoch
avazlu, p-t., adj.

Melon, قاون qavoun, t., بطيخ
bitykh, a., — d'eau, قرپز qar-
pouz, s.

Mélongène, Mergine,
بادلجان badlidjan, vulg. patli-
djan, s.

Melonière, قاون يرى qavoun
ïèri, s.

Membrane, يوفقه دريجك ïouf-
qa dèridjiq, t., غشا ghycha, فوف
fouf, فوفة foufet, a., s.

Membre, partie du corps, عضو
uzv, yzv, اعضا aza, a.; — perclus
des membres, سقط saqat, كوترم
keuturum, adj.

Membre d'une association,
d'une société, بر جمعيتدن اولان
كمسنه bir djèmïèttèn olan kimes-
nè, s.

Membru, قوللو *qoullu*, كودەلو *quèvdèlu*, اعضاسى بيوك *azaci buïuk*, a-t., adj.

Membrure, قالن ارى كراسته *qalyn*, *iry kèrastè*, s.

Même, pron. relat., ينه بو او *ïnè bou*, *o*, بر *bir*, يكسان *ïèksan*, همان او *hèman o*; — ce n'est pas de —, بر دكلدر *bir dëïldur*.

Même, كندو *guèndu*, كندى *guèndi*; — moi-même, كندم *guèndum*; — toi-même, كندك *guèndun*; — lui-même, كندوسى *guènduci*.

Même, conjonct., بله *bilè*, بلكه بلكى *bèlki*.

de Même, انك كبى *anun guibi*, t., كذالك *kèzalik*, a. Pour ce mot et ses dérivés, *Voy.* la Grammaire.

a Même, استدوكى اوزره *istèdugui uzrè*.

Mémoire, faculté de l'ame par laquelle on se rappelle, خاطر *khatyr*, حفظ *hifz*, حافظه *hafiza*, قوت حافظه محافظه *qouvvèti hafiza mouhafaza*, a., s.; — être présent à la —, خاطرده طورمق *khatyrdè dourmaq*; — mettre dans sa —, خاطره الهق *khatyré almaq*; — rappeler dans sa —, خاطرنه كتورمك *khatyrinè guèturmèk*, خاطرنه خطور ا *khatyrinè khoutour e*; — me revient en —, خاطره خاطرمه كلور دوشر *khatyrè*, *khatyrimè guèlur*, *duchèr*; — sortir de la —, خاطردن خاطرندن چقمق كتمك *khatyrdèn*, *khatyrindèn tchiqmaq*, *guitmèk*, a-t., v.

Mémoire, souvenir, ذكر *zikr*, a., ياد *ïad*, p., s.

Mémoire, اثر *ècèr*, تذكره *tèzkèrè*, شقه *chouqqa*; — sur une affaire, قايمه *qaïmè*; — compte, حساب *hiçab*, a., حساب تذكرەسى *hiçab tèzkèrèci*, a-t., s.

Mémorable, يادكار *ïadiguiar*, p., مشهور *mèchhour*, a., adj.

Mémoratif, خاطرنه خطور ايدن *khatyrinè khoutour idèn*.

Mémorial, تذكره *tèzkèrè*, a., subst.

Memphis, ancienne ville d'Égypte, منف *menf*, aujourd'hui le Caire, *Voy.* ce mot.

Menaçant, قورقودان *qorqoudan*, تهديد تخويف ايدن *tahdid*, *tukhvif idèn*, a-t., adj.; — paroles menaçantes, كلام تهديد ستم اميز *kèlami*, *tehdid*, *sitèm amiz*, a-p., subst.

Menace, تهديد *tehdid*, a., يغانمغلق *ïaghanmaqlyq*, s.

Menacer, تخويف تهديد ا *takhvif*, *tehdid e*, a-t., يانمق يغانمق *ïaghanmaq*; — de paroles, سوز انوب قورقتمق *seus atup qorqoutmaq*, سوز انمق *seus atmaq*, اوسون ديمك *oçoun dimèk*; — il l'a menacé de le tuer, ني قتل ايله تهديد ا تدى *ani qatl ilè tehdid itti*, v.

Menacer ruine, يسوز خرابه

iarabè ïuz toutmaq, خرابه
arabè varmaq, a-t., v.

.GE, gouvernement do-
, خانه دارلق *khanè dar-*
او نظامی تدبیری *èv ni-*
biri, t-a.; — maison, او
nille, اوبرق *èv barq*, t.,
اولادو اتباع *èvladu ètba'*,

GE, les meubles et les us-
le la maison, اوادانلق
, اواوادانلغی *èv avadan-*
· avoir soin du —, او
نسنه‌لری *nèsnèlèri gueu-*
— entrer en —, اولنمك
; — être en —, اولی
lu, *barqlu ol*, v.

.GEMENT, égard, خاطر
كو *khatir gueuzetmèklik*,
ر *rèaïèt*; — précaution,
tiat, a., s.

.GER son bien, مالنی
كوزتمك *gueuzetmèk*, *saqla-*
;—épargner, خانه دارلق ا
liq e, p-t., امساك ا *im-*
t. *Voy.* SOIGNER.

GER, avoir des égards,
خاطرخاطرنی *khatyr*, *kha-*
uzètmèk, رعایت ا *rèaïète*,

NAGER, se soigner, قیرمق
كندسنی كوزتمك صقلنمق
ni gueuzètmèk, *saqlanmaq*;
s se fatiguer, یورلمق *ïou-*
aq, زحمت چكمك *zah-*
kmèmèk; — se conduire
conspection, احتیاط ایله

ا بصیرتله حركت *ihtiatilè*, *bassirèt*
ilè harèkèt e, a-t.

MÉNAGER, qui entend le mé-
nage, او ایشنی بلن *èv ichini bilèn*,
t., خانه‌دار *khanèdar*; — ména-
gère, خانه‌دار قاری *khanèdar qa-*
ry, p-t., s.

MÉNAGERIE, حیوانسرای *haï-*
vanseraï, a., ارسلان خانه *arslan*
khanè, t-p., s.

MENDIANT, دلنجی *dilèndji*, t.,
دربدر *dèrbèdèr*, p., سایل *saïl*,
جرّار *djerrar*, a., s.

MENDICITÉ, دلنجیلك *dilen-*
djilik جرّارلق *djerrarliq*, s.

MENDIER, دلنمك *dilènmèk*,
دلنجیلك ا *dilèndjilik e*, v.

MENÉE, كزلو حركت *guizlu ha-*
rèkèt, اصول *ouçoul*, a., s.

MENER, conduire, كوترمك
gueuturmèk, التمك *ilètmèk*,
سورمك *surmèk*, t., هدایت
ا دلالت *hidaïèt*, *dèlatèt e*, a-t.;
— conduire par la main, یدمك
ïèdmèk, v.

MENER, gouverner, كوزتمك
gueuzètmèk, كورمك *gueurmèk*, t.;
ا ضبط وربط *zabt rubt e*, a-t.; —
par le nez, بورندن چكمك *bou-*
roundèn tchèkmèk; — rudement,
سرت طوتمق *sèrt toutmaq*,
قاقیمق *qaqimaq*, ازارلمق *azarla-*
maq, v.

MÉNÉTRIER, كویلو كمانچه‌جی
keuïlu kèmantchèdji, s.

MENEUR, قولاغز *qoloughouz*, s.

LES MENEURS, chefs de parti, de cabale, فتنه قوپريجى اولنلر *fitnè qoparidji olanlar*, زورباجى باشى لر *zorbadji bachiler*, s. pl.

MENOTTES, بلکچه *bilèktchè*, الچپلر *èltchioplèr*, s. pl.

MENSOLE, برقبّه نك اورتاسنده كى طاش *bir qoubbènun ortacidè ki tach*, s.

MENSONGE, يلان يالان *ïalan*, يلان سوز *ïalan seuz*, t., كذب *kizb*, a., دروغ *durough*, p., خلاف *khilaf*, a., s.; — faire un —, يالان بر يالان سويلمك *ïalan seuïlèmèk*, بر يالان پيدا ا *bir ïalan pèïda e*, t-a-p., v.

MENSONGER, يلان *ïalan*, يلانجى *ïalandji*, t., كاذب *kiazib*, a., *Voy.* TROMPEUR; — paroles mensongères, يلان سوزلر *ïalan seuzlèr*, t., كلمات كاذبة *kèlimati kiazibè*, a., s.

MENSTRUES, عورتلرك ايلغى *avrètlerun aïlyghy*, ايلق *aïliq*, t., حيض *haïz*, vulg., حيضة *haïzat*, *hyzat*, a., s.; — avoir ses —, قان كورمك *qan gueurmèk*, ايلغى او *aïlyghy ol*, v.

MENTAL, adj., oraison mentale, ذكر حامل *zikri hamil*, a., كزلو ذكر *guizlu zikr*, a-t., s.

MENTALEMENT, فكر ايله *fikr ilè*, يالكز فكر ايله *ïalyn-yz fikr ilè*, a-t., ضمنا *zimnèn*, a., adv.

MENTERIE, *Voy.* MENSONGE.

MENTEUR, يلانجى *ïalandji*, يلان سويليجى *ïalan seuïlèïdji*, t., كاذب *kiazib*, كذّاب *kèzzab*, a., s. et adj.; — faire passer pour —, يلانجى چقرمق *ïalandji tchiqarmaq*; — passer pour —, يلانجى چقمق *ïalandji tchiqmaq*, v.

MENTHE, نعنه *na'nè*, vulg. نانه *nanè*, a., s.

MENTION, ذكر *zikr*, *zikir*; — honorable, اكمقلق *an-maqliq*, t., ياد *ïad*, p., ذكر جيل *zikri djèmil*, a., s.

MENTIONNÉ, ذكر اولنان *zikr olounan*, a-t., مشار اليه *macharun ilèih*, مذكور *mèzkiour*, a., adj.

MENTIONNER, faire mention, ذكر ا *zikr e*, a-t., اكمق *an-maq*, verb.

MENTIR, يلان خلاف سويلمك *ïalan*, *khilaf*, *seuïlèmèk*, v.

MENTON, چكه *tchèn-è*, اكك *èn-èk*, t., ذقن *zaqun*, a., s.

MENU, اواق *ouvaq*, vulg. اوفق *oufaq*, انجه *indjè*, يوفقه *ïoufqa*, t., رقيق *raqyq*, a., adj.; — couper, hacher menu, دوغرامق طوغرامق *doghramaq*, v.

MENUISERIE, art du menuisier, طوغراميجيلك *doghramadjilik*, طوغراميجى صنعتى *doghramadji sana'aty*; — ouvrage de menuisier, طوغرامه ايشى *doghrama ichi*, دولكرلك ايشى *dulguerlik ichi*, subst.

MENUISIER, طوغراميجى *doghramadji*, چكمجه جى *tchèkmèdjèdji*, مارانغوس *marangos*, s.

[redacted]

TIDES, *Voy.* PALUS MÉO-

ITIQUE, ضررلو هوا بخار *hava, boukhar*, a-t., adj.

ITISME, هوا بخار فنالغی *hava, boukhar fènalighy, èti*, a-t., s.

ÉPRENDRE, یاکلمق یکلمق *iq*, ا غلط *ghalat e*, a-t.,

RIS, خورلق *khorliq*, *haqarèt*, اهانت *hanèt*, *èzlil*, a., s.

MÉPRIS, تحقیرا *tahqirèn*; —, اعتبار ایتمیرك *i'tibar k*, a-t., adv.

RISABLE, خور *khor*, الحق اهانته مستحق دنی *dèni*, *mustehaqq*, a-t., adj.

RISANT, خور کوربجی *khor i*, خورلایجی *khorlaïdji*, t., اه *ihanètchi*, a-t., adj.

RISE, یاکلش *ïan-lich*, *in-lich*, t., خطا *khata*, غلط a., s.; — par —, یکلش خطا غلط ایله *khata, ghalat*, adv.

RISÉ, الچقلنمش *altchaq-*, خورلنمش *khorlanmich*, محقر *mouhaqqar*, a., ذلیل بی اعتبا *bi 'itibar*, a., adj.

RISER, خور کورمك بقمق *eurmèk, baqmaq*, خورلامق *aq*, حقارت اهانت تذلیلا *ihanet, tèzlil e*, ذلیل ا *zèlil e, toutmaq*, تحقیرا

tahqir e; — compter une personne pour rien, ادم٘شیء یرنیه طوتهمق قومق صایمهق *adèm, chèïi ïèrinè toutmamaq, qomamaq, saïmamaq*, verb.

MER, دکز *dèn-yz*, t., دریا *dè-ria*, p., بحر *bahr*, a; — qui naît ou croit dans la mer, دکزلو *dèn-yzlu*, دریالو *dèrïalu*, بحری *bahri*; — poisson de —, دکز بالغی *dèn-yz balighy*; — situé sur le bord de la —, دکز یالیسنده *dèn-yz ïa-lycyndè*, لب دریاده *lèbi dèrïadè*; — par mer, دکزدن دریادن *dèn-yzdèn dèrïadèn*; — par terre et par mer, قره‌دن هم دکزدن *qaradèn hèm dèn-yzdèn* بحر و برّدن *bahr u bèrr-dèn*; — aller sur —, دکزدن دریا یوزندن یورمك *dèn-yzdèn, dèrïa-ïuzundèn ïurumèk*; — maison située au bord de la —, یالی *ïaly*; — Adriatique, وندیك بوغازی *vè-nèdik boghazy*; — Caspienne, بحر حزر *bahri hazèr*; — Morte, لوط دکزی *lout dèn-yzi*; — Noire, قره دکزی *qara dèn-yzi*; — Rouge سویس دکزی *suèïs dèn-yzy* بحر قلزم *bahry qoulzoum*, s.

MERCANTILE, الیش ویرشه متعلق اولان *alich viriché mutè'al-lyq olan*, adj.; — objet —, صاتلر نسنه *satylur nèsnè*, s.

MERCENAIRE, ارغاد *irghad*, کراجی *kiradji*, t., اجیر *èdjir*, a., subst.

MERCERIES, چرچیلك *tchèr-tchilik*, s.

Merci, miséricorde, امسان *aman*, مدد *mèdid*, عفو *afv*, a., s.; — crier —, امان دلمك *aman dilèmèk*, ا استيمان *istiman e*, a-t.

Merci, grâce, remercîment, شكر *chukur*, ممنونية *mèmnouniièt*, a., s.; — Dieu merci, اللهه شكر *allahè chukur*, الله شكر *chukr allah*; — dire merci, الهه راضى اولسون ديمك *allaha razi olsoun dimèk*; — merci (pour) je vous remercie, زياده اولسون *ziadè olsoun*, ou *ziad olsoun*. *Voy*. Remercier.

Mercier, چرچى *tchèrtchi*, خردوات صاتيجى *khourdèvat satidji*, بازارجى *bazardji*, s.

Mercredi, چارشنبه *tcharchèmbè*, چهارشنبه *tchihar chèmbè*, p-t., يوم الاربعا *ïevmul-èrbè'a*, a-s.

Mercure, planète, عطارد *outarid*, a., يازيجى *ïazidji*, t., تير *tir*, زادوس *zadous*, زادوش *zadouch*, p.

Mercure, vif argent, ژيوه *jivè*, آبق *abiq*, s.

Mercuriale, plante, ارغل اوتى *oghoul oty*, s.

Mercuriale, réprimande, تعزيز *ta'zir*, a., s.

Mercuriale, prix des grains, حبوباتك بازار قيمتى *houboubatun bazar qymèti*, s.

Mercuriel, ژيوه لو *jivèlu*, adj.

Merde, بوق *boq*, پوخ *pokh*, t., نجس *nèdjès*, نجاسة *nèdjacèt*, a., subst.

Merdeux, بوقلو *bo*

Mère, انا *ana*, t., a., مادر *madèr*, p., s mille, او صاحبه سى — sultane —, سلطان *soultan*; — qui tient انا يرنه طوتان *ana ïè* — petite —, ننه *nè djiq*; — belle-mère, mari ou de la femm *qaïn ana*; à l'égard اوكى انا *eugui ana*; — بيوك انا *buïuk ana*, جده *djeddè*, a., s.

Mère, adj., langu اصليه *laghat asliïè*, a.,

Mère-Goutte, چقان شراب *uzumdèn charab*, موستنه *moustu*

Mère-Laine, پپاق *ghaïttè indjè ïap*

Mérelle, طوقرجن طوقرجن اوينى *doqourdj* — jouer à la —, *doqourdjin oïnamaq*, v.

Méridien, cercle d و نهارينك دايره سى *nousf lèïlu nèharinunun* d'un lieu, ليل و نهارى *bir ïèrun nouf hari*, a-t., s.

Méridienne, repos اويله اويقوسى *euïlè ouïk* — faire la —, اويمق *lèïèn ouïoumaq*, v.

Méridional, جنوبى a., adj.

[redacted]

Merise, وشنه *vichnè*, s.

Merisier, وشنه اغاجی *vichnè* [a]*[g]hadji*, s.

Méritant, هنری اولان *hunèri* [ola]*n*, هنرلو *hunèrlu*, adj.

Mérite, talent, vertu, هنر *[hu]ner*, p., علم و معرفت *ilm u ma'-* [rif]*èt*, a.; — homme de —, هنرلو *hunerlu kichi*, علم و معرفت کیشی *ilmu ma'rifèt sahibi*, s. صاحبی

Mérite, droit à récompense, ثواب *sèvab*, استحقاق *istihqaq*, [a]., s.; — ceux qui méritent, qui [o]nt des droits, ارباب استحقاق اولانلر *èrbabi istihqaq olanlar*, a-t., [s]ubst.

Mériter, مستحق او *musta-* [h]*aqq ol*, لايق او *laïq ol*, a-t., سزاوار او *sezavar ol*, p-t.; — bien —, ثوابه کیرمک *sèvabè guirmèk* [...]; — de quelqu'un, خدمت ایلک *khidmèt*, *ëilik e*; — cela [m]érite, محل و مستحق در *ma-* [ha]*llu mustahaqq tur*; — selon la peine qu'il a méritée, جرمی مستوجب اولدوغی مرتبه *djurmi* [m]*ustèdjib oldoughy mertèbè*.

Méritoire, مستحق *musta-* [h]*aqq*, a., مستحق اولان *musta-* [h]*aqq olan*, a-t., لايق *laïq*, a., [a]*dject*.

Méritoirement, استحقاقله *is-* [ti]*hqaqilè*, لياقه اوزره *liaqat uzrè*, [a-t]., adv.

Merlan, انشا *ancha*, خبسی بالق *khabsi balyq*, s.

Merle, قره طاوق *qara tavouq*, subst.

Merluche, مزبد بالغی *mèzbid balyghy*, t., اشک بالغی *èchèk balighi*, s.

Merrain, میشه اغاجنک انجه تختهسی *michè aghadjinun indjè takhtaci*, s.

Merveille, عجايب *'adjaïb*, اعاجيب *e'adjib*, a., s.; — quelle merveille? طاکمی در *dan-midur*, t., نه عجب *nè 'adjèb*; — ce n'est pas —, طاك عجب دکل *dan-*, *'adjèb dëil*; — à merveille! عجبله *'adjèbilè*; — pour applaudir, کوزل *guzèl*, پک کوزل *pèk guzèl*, افرين *aferin*, ايو *ëiu*, پک ايو *pèk ëiu*, adverb.

Merveilleusement, عجبله *'adjèbilè*, a-t., اوزکه *euzguè*, adv.

Merveilleux, عجبلو *'adjèblu*, a-t., عجيب *'adjib*, a., adj.; — le merveilleux, حکمت *hikmèt*, عجايب *'adjaïb*, a., s.

Mes, ce pronom se rend en turc par l'affixe م *um*, ajouté au pluriel des noms : mes livres, کتابلرم *kitablèrum*.

Mésaise, ناخوشلق *nakhochliq*, p-t., کيفسزلك *këifsyzlik*, بی حضورلق *bi houzourliq*, a-t., s.

Mésalliance, فنا خصملق *fèna khissymliq*, ياقشقسز مناسبتسز نکاح *iaqychiqsyz*, *munacèbètsyz niguiah*, subst.

Mésallier, فنا خصملق بغلتمق *fèna khyssimlyq baghlatmaq*, v.

Se Mésallier, ادنا صویندن کمسنه ایله اولنمک *èdna soïindèn kimèsnè ilè èvlènmèk*, v.

Mésange, چقلق *tchiqlyq*, s.; — petite —, کوچک چقلق *kutchuk tchiqlyq*, s.

Mésarriver, فنایه وارمق *fenaïè varmaq*, عاقبتی فنا اول *aqybèti fèna ol*, a-t., v.

Mésestimer, اعتبار ایتمهمك *itibar itmèmèk*, a-t., صایمهمق *saïmamaq*, v.

Mésintelligence, اتفاقسزلق *ittifaqsyzliq*, a-t., اختلاف *ikhtilaf*, a., s.

Mésoffrir, قیمتدن اشاغی از ویرمک *qymèttèn achaghy, az virmèk*, a-t., v.

Mésopotamie, الجزیره *èldjèzirè*, دیاربکر *diarbèkir*, s.

Mesquin, ناکس *nakès*, vulg. نکس *nèkès*, p-t., خسیس *khacis*, adject.

Mesquinement, خسیسلغله *khacislighilè*, adv.

Mesquinerie, خسیسلق *khacisliq*, s.

Message, خبر *khabèr*, a., پیغام *pèïgham*, p., پیام *pèïam*, p., s.

Messager; à cheval, اولاق *oulaq*, t., منزل *mènzil*, a.; — à pied, ساعی *saï*, پیاده *pïadè*, ادم *adèm*; — du gouvernement ottoman envoyé dans les provinces, مباشر *mubachir*, a., s.

Messe, لیتوریه *litouria*, g., قداس *qoudas*, a., میسا *miça*, بادراق *badaraq*, s.

Messéance, ناسزالق *nacèzalyq*, p-t., s.

Messéant, ناسزا *nacèza*, p-t., یاقشمز *ïaqychmaz*, نامعقول *na m'aqoul*, p-a., adj.

Messie, المسیح *èlmeçih*, s.

Messier, باغ بکچیسی *bagh bègtchici*, s.

Messine, ville de Sicile, مسینا *mecina*, s.

Mesurable, اولچیلر *eultchilur*; t., مکیول *mèkioul*, a., s.

Mesurage, اولچکلك *eultchmèklik*, اولچمه *eultchmè*, s.

Mesure, ce qui sert de règle pour déterminer une quantité, اولچی *eultchu*, اولچك *eultchèk*, اوران *orun*, اندازه *endazè*; — comble, دورقلو *dorouqlu*, t., وافی *vafi*, وافیه‌لت *vafiïèt*, a.; — rase, سلمه *silèmè*; — outre, حددن زیاده تجاوز *hadden ziadè, tèdjavuz*; — sans —, حدسز *haddsyz*, t., اندازه‌سز *èndazèsyz*, اورانسز *orunsyz*, adv.; — dépasser la —, حددن کچمك تجاوز ا *haddin guètchmèk tèdjaouz e*, a-t.; — prendre la —, اولچی الق *eultchy almaq*, v.; — de capacité pour les grains, کیله *kilè*, s.

Mesure, cadence dans les vers, وزن *vèzn*, عروض *arouz*; — terme de musique, اصول *ouçoul*, a., s.

Mesure, moyen, disposition,

تدب *tèdbir*, طريق *tariq*, a., s.; prendre ses —, تدارکن کورمك *tèdarukin gueurmèk*, a–t., v. oy. Modération.

a Mesure que, اولدقچه *ol-uqtchè*; — à mesure qu'on écrit, يازدق *ïazdouqtchè*, adv.

Mesurer, اولچمك *eultchmèk*; à l'aune, ارشلمق *arichlamaq*, — comparer, قاس قياس ا *qas* *s e*, a-t.; — ses paroles, دوشنرك سويلمك *duchunèrèk* *ülèmèk*, v.

se Mesurer, être mesuré, اولچلمك *eultchilmèk*; — se bat-:, دوکشمك *deuïuchmèk*, v.

Mesureur, اولچيجى *eultchi-*, s.

Mésuser, فنايه قوللنمق *fènaïè* *ullanmaq*, t., مخالف استعمال ا *ukhalif isti'mal e*, a-t., v.

Métairie, چفتلك *tchiftlik*, s.

Métal, معدن *ma'dèn* مهل *ihl*, a., s.

Métallique, معدنی *ma'dèni*, adj.

Métallique, papier monnaie Vienne en Autriche, بچ کاغد تعين *betch kiaghid taïni*, s.

Métalliser, معدن شکلنه دوندرمك *ma'dèn chèklinè deun-rmèk*, a-t., v.

Métallurgie, معدن ايشلنمسی صنعه *ma'dèn ichlènmèci*, *san'ati*, t., s.

Métamorphose, تبديل شکل صورة *tèbdil chèkl*, *sourèt*, a-t., s.

Métamorphoser, تبديل شکل صورة ا *tèbdil chèkl*, *sourèt e*, a-t., verb.

se Métamorphoser, غيير صورت بغلمق *ghaïri sourèt bagh-lamaq*, صورته کيرمك *sourètè guir-mèk*, نوعلنمك *nèvlènmèk*, a-t., v.

Métaphore, استعارة *isti'arèt*, pl. استعارات *isti'arât*, مجاز *mèdjaz*, مجازة *mèdjazèt*, a., s.

Métaphorique, مجازی *mè-djazi*, a., adj.

Métaphoriquement, مجازاً *mèdjazèn*, بروجه استعارة *bèr vèrdj-hi isti'arè*, a-t., adv.

Métaphysicien, اهل علم کلام *èhli ilmi kèlam*, a., s.

Métaphysique, علم کلام *ilmi kèlam*, علم روح *ilmi rouh*, a., s.

Mételin (île de), ancienne Lesbos, مدللى *midilly*, s.

Métempsycose, التناسخ *èttè-nasoukh*, a., s.

Météore, اثار علوية *açari ul-viïè*, a., s.

Méthode; اصول *ouçoul*, قاعدة *qaïdè*, a., اوران *oran*, t., اسلوب *usloub*, نظام *nizam*, a., دوزن *du-zèn*, t., s.; — par cette —, بو اسلوب اوزرة *bou usloub uzrè*.

Méthodique, اورانلو *oranlu*, t., اصوللو *ouçoullu*, a-t., adj.

Méthodiquement, اوران اصول اسلوب ايله *oran*, *ouçoul*, *usloub*

ilè, قاعده اوزره *qaïdè uzrè*, a-t., يولجه *ioldjè*, يول ايله *iol ilè*, adv.

MÉTICULEUX, قورقاق *qorqaq*, t., خايف *khaïf*, a., adj.

MÉTIER, صنعت *san'at*, صناعت *syna'at*, vulg. *sana'at*; — homme de —, اهل صنعت *èhli san'at*, a., s.; — exercer un —, صنعت ايشلمك *sa'nat ichlè-mèk*, v.

MÉTIER, machine, دستكاه *dest-guiah*, vulg. دزكاه *dèzguiah*, *tèz-guiah*, p., s.

MÉTIS, ايكي صويلو *iki soïlu*, adject.

MÉTONYMIE, كنايت *kinaïèt*, ذكر حال ارادهٔ محل *zikri hal vè iradèï mahal*, a., s.

MÈTRE, mesure des vers, وزن *vèzn*, a., s.

MÉTRIQUE, وزنه داير منسوب *veznè daïr*, *mènçoub*, a-t., adj.

MÉTROMANIE, بيت انشاسنك جنوني *bèït inchacinun djunouni*, a-t., s.

MÉTROPOLE, باش شهر *bach chèhr*, t., شهرستان *chèristan*, تختكاه *takhtguiah*, حكومتكاه *hu-kioumètguiah*, a p., s.

MÉTROPOLITAIN, qui appartient à la métropole, باش شهره داير منسوب متعلق *bach chèhèrè daïr*, *mençoub*, *mutè'alliq*, t-a., adject.

MÉTROPOLITAIN, archevêque qui a des suffrageans, متروپوليت *mètrèpolèt*, *mitrèpolis*, g., s.

METS, يمك *ïèmèk*, *ïèïèdjèk*, t., طعام *ta'am* ... mets exquis, لذيذ يمك ... *mèk*, اطعمهٔ نفيسه شهيّه ... *ficè*, *chèhiïè*, s.

METTABLE, كيجك ... adject.

METTEUR, جورجي ... a-t., s.

METTRE, قومق *q*... وضع *vaz' e*, a-t.; — ... chose à sa place, يرلو ... يرنجه قومق *hèr chèï ïè*... *qomaq*; — mettre le ... وضع قدم *vazi qadem* ... — la table, ... صفرايي ... *safraï qourmaq* ... — vêtir, passer, ... *durmèk*, كيرمك *gui*... — mettre soi-même, *guïinmèk*; — attacher ... *maq*, *taqmaq*, تدرمق ... *turmaq*; — en pièces, *parèlèmèk*, vulg. *parala*... mort, اولدرمك *euldu*... قتل *qatl e*; a-t.; — ... يلكن اچمق *ïèlkèn at*... Mettre en dépôt, en ... prix, etc., *Voy.* ces mo...

SE METTRE, se place... *otourmaq*; — se tenir ... mis, قونمق *qonmaq*, ... *nylmaq*; — en chemin ... كتمك كيرمك *ïolaguï*... *mèk*, t., عزم راه ا... *az*... a-p-t.; — se mettre à ... *pinmaq*; — s'appliquer ... *tchalichmaq*, ...

[TR]RE, s'habiller, كينمك
v.

; tout ce qui sert à gar-
une maison, اوراسباب
اثوابي آلاتي اوادانلغى
abi, âlâti, avadanlighi,
او ouroubà, rouba-,
tèdjèmmulati; — litte-
res, دوشمدلر duchèmè-

[IE]R, اودوناندق دوشمك
aq, duchèmèk, اوك
مهماتنى èvun mahimma-
mèk; v.
EMENT, بوكرش, beuku-

ER, بوغرمق boghourmaq,
euüurmèk, v.
, دكرمن طاشى طاش
chi, tach, s.
ER, دكرمن طاش كسيجى
tach kècidji, s.
RE; carrière d'où l'on
ierres dont on fait les
دكرمن طاش يرى dèïr-
èri, s.
ER, دكرمنجى dèïr-
, طحان tahhan, a., s.
RE, اولدرمه euldurmè,
اولدرش euldurich; t.,
, آدم اولدرمهسى adèm
; — d'un père, پدر
اولدر euldurmèci, s.; —
e un —, بر آدمسى
bir adèmi euldurmèk,
e, v.

Meurtri, دوكلمش deuoul-
mich, adj.

Meurtrier, اولدريجى euldu-
ridji, t., قاتل qatil, a., قاتلو qan-
lu, s.

Meurtrière, qui sert à don-
ner la mort, قاتل qatil, مهلك
muhlik, a., اولدرهجك euldurè-
djèk, adj.

Meurtrière, اولدريجى عورت
euldurìdji avrèt, t., قاتله qatilè,
a., s.

Meurtrière, ouverture dans
le mur pour tirer sur l'ennemi,
تفنك اتجق ديوار دلكلرى tu-
fènk atadjaq divar dèliklèri, s.

Meurtrir, برهلمك bèrèlè-
mèk, v.

se Meurtrir, برهلنمك bèrè-
lènmèk, v.

Meurtrissure, بره bèrè, قره
باره qara ïara, بره نشانى bèrè ni-
chani, s.

Meute, كوپك سوريسى keupèk
surucy, s.

Mévendre, زيان نقصانله
صاتمق zian, noqsan ilè satmaq,
verb.

Mexico, ville de la Nouvelle-
Espagne en Amérique, امريقاى
شمالده واقع اولان مكشقو نام شهر
amèriqaï chimaldè vaqy' olan mèk-
siqo nam chèhr.

Mexique, امريقاى شمالنك
مكشقو نام ايالتى amèriqaï chimali-
nun mèksiqo nam ïalèti, s.

Mézeline, ایپک و پنبوقدن قماش *ipèk vè pambouqtan qoumach*, s.

Mi, یارم *ïarym*, t., نصف *nouf*; — mi-plein, نصفان *nasfan*, a., part.

Miasmes, چورك نسنه‌نك فنا قوقوسی *tcheuruk nesnènun fèna qoqouci*, عفونة *ufounèt*, a., s.

Miaulement, میاوله *mïaolama*, کدی میاولمه‌سی *kèdi miavlamaci*, s.

Miauler, میاولمق *mïavlamaq*, verb.

Miche, بر اوقه‌لق بیاض اکمك *bir oqqalyq bèïaz èkmèk*, s.

Microscope, کورلجك نسنه‌لری بیودن آلت *queurulèdjèk nesnèlèri buïudèn alèt*, s.

Midi, milieu du jour, اویله *euïlè*, t., اویله وقتی زمانی *euïlè vaqti*, *zèmani*, a-t., ظهر *zouhr*, نصف النهار *nisfun-nèhar*, a., s.; — après —, اویله‌دن اویله وقتندن صکره *euïlèdèn*, *euïlè vaqtindèn-son-ra*, ایکندی *ikindi*; — vers, sur le —, اویله‌یه یقین *euïlèïè ïaqyn*, اویلین *euïlèïèn*.

Midi, partie du monde opposée au Nord, جنوب *djunoub*, a.; — vent du —, لدوس *lodos*, s.; — du midi, méridional, جنوبی *djunoubi*, a., adj.

Mie, de pain, اکمکك ایچی *èkmèïun itchi*, s.

Miel, بال *bal*, t., عسل *acèl*, a.; — rayon de —, کومج *gumèdj*, کومج بالی *gumèdj baly*; — avec la cire, اوغل بالی *oghoul baly*; — mouche à, ارو *arou*, اری *ary*, بال اروسی *bal arouci*, s. — Faire du miel, بال یاپمق *bal ïapmaq*, verb.

Mielleux, باللو *ballu*, بال کبی طاتلو *bal guibi tatlu*; — qui parle d'un ton —, طاتلو دللو *tatlu dilu*, adject.

Mien (le), بنمکی *bènumki*, pron.

Miette, اتمك اواغی *ètmèk ouvaghy*, vulg. *oufaghy*, t., اتمك خرده‌سی قرنتی ریزه‌لری *ètmèk khordèci qyrynty*, *rizelèri*, t-p., s.

Mieux, compar. de bien, دخی ایو *dakhi ëiu*, یك *ïèg*, یکرك *ïègrek*, t., اولی *èvla*, a., adj.; — il vaut mille fois mieux, بیك قات ایودر *bin-qat euïdur*.

Mieux, plus utilement, انفع *enfa' e*, نافعرك *nafi'rèk*, دخی فایدلو *dakhi faïdèlu*, a-t.; — plus convenable, زیاده مناسب *ziadè munacib*, t., انسب *ensèb a*, adj.

Mieux (le), ایوسی *ëiuci*, اك ایوسی *an-ëiuci*, s.

Mièvre, fam., اچق کوزلو *achiq gueuzlu*, adj.

Mignard, نازلو *nazlu*, p-t., adject.

Mignardement, نازلوجه *nazlu-ludjè*, نازلکله *nazliguilè*, p-t., adv.

Mignarder, نازلنمق *nazlanmaq*, p-t., v.

[redacted]

SE, نـــاز *naz*, p.,
nich, نازاولك *naz-*
ش *chivè*, p., s.
.E, *V.* MINIATURE.
délicat, gentil, كوزل
نـــازك *nazik*, p-t.,
'*n*, p., ظريف *zarif*,
hoppa, adj.; — bien
- *sèvguili*, s.
:MENT, ظرافتله *zèra-*
نزا *nèzakètilè*, a-t.,
ljè, adv.
, باش اغريسى *bach*
شقيقة *chaqyqat*, a., s
ı, خلق كثرتنـــك
ولايتدن كتمه *khalq*
ièttèn guitmèci, *inti-*
كوجمكلك *gueutchmèk-*
uidich, s.
, نازلو قـــارى *nazlu*
ه مستورەلق *mestou-*
-t., s.
ب *bin-*, t., الف *èlf*,
ıméral, l'an mil huit
:uf, بيك سكز يـــوز
يكرمى *bin-sèqiz ïuz*
ènèci.
LET, طارودارو *darou*,

چلاق چيلاز *tchia-*

lle d'Italie, ميلان
chèhri, s.
چز *tchèri*, قول *qoul*,
, جند *djund*, a., s.;
le, ايالت عسكرى
a-t., s.

MILICIEN, عسكر نفرى *askèr nèfèri*, a-t., s.

MILIEU, centre d'un lieu ou d'un corps, ارا *ara*, اورته *orta*, اثنا *esna*, ارالق *araliq*, اورته ير *orta ïèr*, t., اوسط *èvsat*, وسط *vècèt*, a., ميان *mïïan*, p., بين *bèïn*, a., s.; — dans le milieu, اورتادە *ortada*, اورتا ارا يردە *orta*, *ara ïèrdè*; — d'eux, ارالرنـــدە *aralèrindè*, ايچلرندە *itchlèrindè*, بينلرندە *bèïn-lèrindè*; — au milieu de, اورتاسنده *artacindè*; — de la ville, ميـــان شهردە *mïïani chèherdè*; — dans le cours, au milieu de la conversa-tion, خلال مصاحبتده *khilali mou-çahabèttè*; — de l'hiver, قيشك اورتاسنده *qychun ortacinda*.

MILITAIRE, حربى *harbi*, a., جنكى *djèngui*, عسكرە داير *askèrè daïr*, t-a., adj. — L'état militaire, احوال جنكى *ahvâli djengui*, s.

MILITAIRE, homme de guerre, سفرلى *sèfèrli*, a-t., جنكجى *djènk-tchi*, اوجاقلو *odjaqlu*, t., عسكرى *askèri*, a., s.

MILITAIREMENT, سفرلو كبى *sè-ferlu guibi*, t., جنكجيلـــرك قاعدەسى اوزرە *djènktchilèrun qaï-dèci uzrè*, t-a., adv.

MILITER pour, موافق او *muva-fiq ol*; — contre, مخالف او *mou-khalif ol*, a-t., v.

MILLE, بيك *bin-*, t., الف *èlf*, a., هزار *hèzar*, p., adj.; — numéral, mille ans, بيك يل

bin-iyl; — mille fois, بيك كرّة *bin-kèrrè;* — mille piastres, بيك غروش *bin-ghourouch;* — avec mille peines, بيك بلا ايله *bin-bèla ilè.*

MILLE, distance de mille pas, ميل *mil,* s.

MILLE-FEUILLE, هزار دانه *hèzar danè,* ذو الف اوراق *zu èlfi èvraq,* a., s.

MILLÉNAIRE, بيكلك *bin-lik,* بيكر *bin-èr,* adj.

MILLE-PERTUIS, هيپربقون *hipèriqoun,* g.; — grande espèce, رمّان الانهار *rummanul-ènhar,* a., s.

MILLE-PIEDS, بيك اياقلو بوجك *bin-aïaqlu beudjèk,* بيك اياقلو *bin-aïaqlu;* usit. قرق اياقلو *qyrq aïaqlu,* t., چهل پاى *tchèhel paï,* p., s.

MILLÉSIME, منقر اوزرندكى سنه لك نشانى اشارتى *manqyr uzèrindèki sènèlik nichani, icharèti,* subst.

MILLET, طارو دارو *darou,* دارى *dary,* s.

MILLIAIRE, qui marque les milles, بيك عددلرى اشارت ايدن *bin-adedlèri icharèt idèn,* adject.

MILLIAIRE, borne qui marque les milles, ميللرى دلالة ايدن دكلى طاش *millèri dèlalèt idèn dikili tach,* s.

MILLIARD, بيك كرّة يوز بيك *bin-kerrè ïuz bin,* بيك ميليون *bin-milioun,* s.

MILLIÈME, بيكنجى *bin-indji,* t., آلف *alif;* a., adj.

MILLIER, *Voy.* MILLE.

MILLION, اون كرّة يوز بيك *on kèrrrè ïuz bin-,* ميليون *milioun;* — deux —, ايكى ميليون *iki milioun,* s.

MILLIONNAIRE, ميليون صاحبى *milioun sahibi,* پك زنكين اولان كمسنه *pèk zenguin olan kimesnè,* adject.

MIME, تقليدجى *taqlidji,* a-t., مقلد *mouqallid,* مسخره *maskhara,* a., s.

MINARET, tour d'une mosquée, منارة *mènaret, menarè,* a., s.

MINAUDER, نازلنمق *nazlanmaq,* v.

MINAUDERIES, ناز *naz,* p., دوزكن *duzgun,* s.

MINAUDIER, نازلو *nazlu,* p-t., subst.

MINCE, انجه *indjè,* يوفقه *ioufqa,* اواق *ouvaq,* vulg. *oufaq,* t., رقيق *ruqyq,* a., adj.

MINE, air du visage, يوز *ïuz,* چهره *tchehrè,* بكز *bènz-,* t., وجه *vèdjh,* a.; — forme, صورت *souret;* — bonne —, حسن صورت *husni souret,* a., s.; — faire mauvaise —, صورت اكشى *ekchi souret.e,* a-t., v.

MINES, *Voy.* GRIMACE, GRIMACER.

MINE, lieu souterrain où se forment les métaux, معدن *ma'*

lèn, a.; — d'or, d'argent, التون كومش معدنى *altoun, gumuch ma-lèni;* — de plomb, قورشون معدنى *qourchoun ma'dèni,* t-a., s.

Mine, cavité souterraine sous un ouvrage qu'on veut faire sauter, لاغم لغم *laghym, laghoum,* t., نغم *naghoum,* a., s.; — faire une —, لغم ا *laghoum e,* لغم قازمق *laghoum qazmak, beurt-*بورتمك *mèk;* — la faire jouer, لغم آتمق اتدرمق *laghoum atmaq, attur-maq,* v.

Mine, couleur pour peindre, سولكن *sulguièn, suluguèn,* t., زنجفره *zindjèfrè,* s.

Mine, mesure de grains, كيله *kilè,* مدّ *mudd,* s.

Miner, faire une mine, لغم ا *laghoum e,* لغم قازمق *laghoum qazmaq;* — affaiblir, ضعيفلتمق *zaïflatmaq;* — ruiner peu à peu, ازر ازر يقمق بوزمق برباد ا *azèr azèr iyqmaq, bozmaq, berbad e,* v.

Minéral, qui tient des minéraux, معدنى *ma'dèni,* a., adj.

Minéral, tout corps solide qui n'est ni végétal ni animal, حيوانات ونباتات جنسندن اولميان جسدى اجزاسى *haïvanat vè nèbatat djinsindèn olmaïan djècèdi, edjzaci;* — pierre, معدن طاشى *ma'dèn tachi,* a-t.; — substances minérales, اجزاى معدنيه *edjzaï madèniiè,* a., s.

Mineur, qui tire les métaux des mines, معدن آدميسى *ma'dèn adèmici;* — qui travaille aux mines, لغمجى *laghoumdji,* s.

Mineur, pupille, صبى *sabi,* a., adj. et s.

Mineur, plus petit, كچوكرك *kutchukrèk,* كوچك دخى *dakhi kutchuk,* t., اصغر *asghar,* a., adj.

Miniature, انجه نقش تصوير *indjè naqch, tasvir,* s.

Minière, معدنى توجى چقره جق ير *ma'dèni, toudji tchiqa-radjaq ïèr,* a-t., معدن *ma'dèn,* a., s.

Minime, de couleur, قزل چبوق رنكنده *qyzil tchoubouq rènguindè,* t., مزعفر *muza'fèr,* a., adj.

Ministère, emploi, charge, منصب *mansyb,* خدمت *khyzmèt,* a., پايه *païè,* p., s.; — entremise, ال *èl,* t., امداد *imdad,* a.; — par le ministère de, معرفت ايله *ma' rifèt ilè;* — département d'un ministre d'état, وزارت *vuzaret,* وكالت *vèkialet;* — suprême, صدارت عظمى *sadarèti ouzma,* وزارت عظمى *vuzarèti ouzma;* — des affaires étrangères en Europe, امور اجنبيّه وكالتى وزارتى *oumour èdjnèbiïè vèkialèti, vuzarèti;* — les ministres en général, وكلاى دولت *vukèlaï dèvlèt,* a., s.

Ministériel, وزارته داير منسوب متعلق *vuzarètè daïr mènçoub, mutè'allyq,* a-t., adj.

Ministériellement, وزارت قاعده سى اوزره *vuzarèt qaïdèci uzrè,*

رسم وزارت اوزره *rèsmi vuzarèt uzrè*, a-t., رسما *resmèn*, a., adv.

Ministre, d'un souverain en Europe, وكيل *vèkil*, منيسترو *mènistro;* — premier —, باش وكيل *bach vèkil;* — des affaires étrangères, دول اجنبيه اموري رؤيتنه مامور اولان وكيل *duvèli èdjnèbîïè oumouri rou'ïètinè méemour, olan vèkil;* — en Turquie, وزير *vèzir;* —premier, grand —, وزير اعظم *vèziri â-zèm*, صدر اعظم *sadri â-zèm;* — de l'intérieur et de la guerre, كحيا بك *kiahïa bèg*. كتخدا بك *kèt khoudabèg;* — des affaires étrangères, secrétaire-d'état et chancelier, رئيس افندي *rèis effendi*, رئيس الكتاب *rèis èl-kuttab;* — des finances, دفتردار *defterdar*, باش دفتردار *bach defterdar;* — de la police générale, maréchal de la cour, چاوش باشي *tchavouch bachi*, — d'après la nouvelle organisation à Constantinople, احتصاب اغاسي *ihtiçab aghaci*, s.

Minium, سولكن *sulguièn*, *suluguièn*, t., زنجفره *zindjèfrè*, زنجفر *zindjèfr*, a., s.

Minois, *Voy.* Mine.

Minoratif, يواوش اولان شربت *ïavach olan cherbèt*, t-a., subst.

Minorité, كوچكلك *kutchuk-lik*, p-t., كهترى *kèhtèri;* — le petit nombre, اعدادك قلتى adèdun

qyllèti; — état d'un mineu *sabiliq*, a-t., s.

Minuit, يارم كيجه *ïar* كيجه يارسى *guidjè* نصف الليل *nysful lèïl*, à minuit, كيجه يارسنده *ïarycindè*.

Minuscule, adj., كوچك حرفلر *kutchuk* p-t-a., s.

Minute, soixantièm d'une heure, دقيقه *daqiqa* — petit èspace de temps, *bir lahza*, بر دقيقه *bir da* brouillon d'un écrit, مسوده *cèwvèdè*, a., s.

Minuter, تسويد ا مسوده يازمق *mucèwvèdè* a-t., v.

Minutie, تفك *oufaq tèfèk*, t., شئ *oufaq tufèk chëï*, t-a., s.

Minutieux, شناس *qiqè chinas*, a-p., نسنه لرى ارايان *oufaq tèf lèri arïan*, adj.

Mi-Parti, حصه لو *hissèlu*, a-t., adj.

Mi-Partir, بولمك *ortadan beulmèk*, t., پاره حصه *iki parè*, *hyssè e*, v.

Miracle, معجزه *mu'djiz* *mu'djiz*, معجزات *mu'djiza* *kèramèt*, اثر *ècèr*, حكمة — choses merveilleuses, صنايع غريبه *sèna'ï gharibè*,

[redacted]

- faire des —,
zat e; — faire
عجايب *a'djaïb*

ENT, كرامتله *kè-*
معجز *mu'djizilè,*
lè, a-t., adv.
كرامتلو *kèramèt-*
mu'djiz numa,

تفنك اغزين
tufènk aghzinun
s.
نشان طوتمق *ni-*
naq, بقمق *baq-*
ichanlamaq, t.,
in qast e, p-a-t.,

آيينه يه بقمق
baqmaq, baqyn-

بود *bodour,* t.,
ادا *èdna djincin-*
پشت *poucht,*

äiinè, vulg. اينه
كوزكو *gueuzgu,*
مرآت *mir-at,* a.;
آيينهٔ محدب *äiinèi*
ncave, آيينهٔ مقعر
p-a., s.
آيينه تجارتي
., s.
آيينه ايشليجي *äi-*
آيينه دكانجيسي
, p-a-t., *s.*

Mis, placé, قونمش *qonmich*, وضع اولنمش *vaz 'olounmich,* a-t., موضوع *mèvzou',* a.; — vêtu, كينمش *guëinmich,* adj.

Misaine, mât de, مزانه *mèzana,* كمينك اوك دركي *guèminun eun dirègui;* — voile de —, ترنكته يلكني *trinkèta ïèlkèni,* s.

Misanthrope, ذو قازورة *zouï qazourètin,* حوشي *houchi,* a., s.

Misanthropie, حوشيّة *houchïièt,* a.; — humeur chagrine, يكازلق *ïan-azlyq,* وحشة *vahchet,* a., s.

Miscellanées, *V.* **Mélanges.**

Miscible, قرشترلور *qarichturylur,* adj.

Mise, ce qu'on met au jeu, اويون اقچه‌سي بخشيشي *oïoun aqtchèci, bakhchichi;*—usage, cours, عادت *adèt,* رواج *rèvadj,* a., كچرلك *guètcherlik,* s.; — cette monnaie n'est plus de —, ارتق بو پاره كچمز *artiq bou para guètchmèz.*

Mise, portion, intérêt dans une société, une entreprise, بخش *bakhch,* p., حصّه *hissè;* — costume, قيافت *qiufèt,* a. *Voy.* **Enchère.**

Misérable, qui est dans la misère, le malheur, زواللو *zavallu,* t., فقير *faqyr,* a., دردمند *dèrdumènd,* مستمند *mustèmènd,* p., خيزان *khizan,* t.; — méchant, يارامز *ïaramaz,* t., شقي *chaqy;*

— vil, méprisable, الچق *al-tchaq*, t., حقير *haqyr*, a.; — mauvais dans son genre, فنا *fèna*, يرامز *ïaramaz*, adj. et s.

Misérablement, مستمندانه *mustèmèndanè*, مسكينلكله *meskinliguilè*, a-t., فقيرانه *faqyranè*, a-p., مضايقه ايله *mouzaïqa ilè*, a-t., adv.; — vivre, مضايقه ايله كچنمك *mouzaïaqa ilè guètchinmèk*, a-t., verb.

Misère, مسكينلك *meskinlik*, بلا *bèla*, محنة *mihnèt*, a., فقيرلق *faqyrlik*, a-t.; — besoin, pénurie, مضايقه *mouzaïaqa*, a., s.; — éprouver la —, مضايقه چكمك *mouzaïaqa tchèkmèk*, a-t., v.

Miséréré, بغرساق اغريسى *baghyrsaq aghryci*, t., قولنج علتنك جنسى *qouloundj illètinun djinsi*, a-t., s.

Miséricorde, compassion, مرحمت *mèrhamèt*, a., رحمة *rahmèt*, اسيركيش *ècirguich*, s. *Voy.* Compassion.

Miséricorde, pardon, grâce, عفو *afv*, مغفرة *maghfirèt*, امان *aman*, a., يارلغ يرليغ *ïarlygh*, s.; — faire —, عفو ا *afv e*, باغشلمق *baghichlamaq*; — faire quartier, امان وبرمك *aman virmèk*, a-t., v.; — qui est sans —, مرحمتسز *mèrhamètsyz*, a.-t., بى مرحمت امان *bi merhamèt*, *aman*, a., adj.

Miséricordieusement, مرحمتله *mèrhamèt ilè*, a-t., adv.

Miséricordieux, جتلو *hamètlu*, شفقتلو *chefqath* رحيم *rahim*, a., يركيجى *guèïdji*, adj.

Missel, ليتوريه كتابى *qoudas*, *litouria kitabi*, s.

Mission, charge, comm مامورية *mèèmouriïèt*, a., ش *parich*, سفارش *sifarich*, p prédicateurs apostolique ظ ايدن پاپازلرك ماموريتى *diar akhardè va'z idèn pap* *méemourièti*, s.; — pou prêcher, ك اذنى قدرتى *va'z itmèk izni*, *goudrèti*,

Missionnaire, رده وعظ ايدن پاپاز *diar akhardè v* *papaz*, واعظ انجيلى *va'izi* a., s.

Missive, بتى *biti*, t., *ghyd*, t., نامه *namè*, رقعة a-t., ورقه *vèraqa*, a., s.

Mistère, *Voy.* Mystè

Mistion, *Voy.* Mixtu

Mitaine, كورلكو الدون *èldivèn*, s.

Mite, ردى قوردجغز *pèïnir qourdi*, *qourdjighyz*,

Mithridate, contre- پادزهر *padzèhir*, vulg. *p* ترياق جنسى *tèriaq djinci*

Mitigation, تسكين ملاينة *mulaïènèt*, ملايمة *mu* تليين *tèliin*, a., s.

Mitiger, دكدرمك mèk, يواشلندرمق *ïavach*

ـــــوق يومشاتمــ *ïoumchatmaq*, ساكن تسكين تلييد *sakin*, *tèliin*, *nerm e*, a-t., v.

ONNER, يــواش يــواش پشورمك ق *ïavach ïavach pi-k*, *qaïnatmaq*, v.

OYEN, مشترك *muchtèrèk*, .; — mur —, مشترك ديوار, *rèk divar*, a-t., s.

RAILLE, de canon, صالقم ; — basse monnaie, پول منقر *manqyr*, s.

RE, متر پوليت تاجى كلاهى *llit tadji*, *kulahi*, s.

RON (terme populaire), اكمكجى *èkmèktchi oucha-*

TE, قرشمش *qarychmych*, ' *qarychyq*, adj,

TION, قرشمه *qarychma*, ق *qarychyqlyq*, t., اختلاط t, a., s.

TIONNÉ, قرشترلمش *qarych-ch*, adj.

TIONNER, قرشترمق *qarych-*, t., ا اختلاط *ikhtilat e*,

ILE, qui se meut, حركتلو *lu*, a-t., دپرنجك *taprè-* , متحرك *mutèharrik*; a.; bile, قرارسز *qararsyz*, a-t.,

ILE, le premier mobile affaire, باعث *baïs*, سبب a-t.; — qui fait agir,

محرك *mouharrik*, تحريك *tahrik*, a., s.

Mobilier, اوادانلق *avadanlyq*, او اوادانلغى *èv avadanlighy*, t., آلات بيت *âlati bèït*, a., s.

Mobilité, facilité d'être mu, حركت *harèkèt*, حركتلك *harèkètlik*, متحركلك *mutèharriklik*, a-t., s. *Voy.* Inconstance, Légèreté.

Mode, usage passager qui dépend du goût, چقمه *tchiqma*, — nouvelle mode, يكى چقمه *ïèn-i tchiqma*; — manière, usage, goût, طرز *tarz*; — de se vêtir, كينمك طرزى *guèïnmèk tarzi*; — manière d'agir, عمل و حركت *amèl u harèkèt*, طورو حركت *tavru harèkèt*; — coutume, عادت *adèt*, a., s.

Modèle, اورنك *eurnèk*, t., عبرت *i'brèt*, نمونه *numounè*, p., s.; — se proposer un —, عــبرت المق *i'brèt almaq*, a-t.; — d'écriture, مشق *mèchq*, s.; — copier un —, مشق المق *mèchq almaq*, v.

Modeler, بر صورتى بال موم يا بالچغله تقليد ا *bir sourèti bal moum ïa baltchighilè taqlid e*, a-t., verb.

se Modeler sur un autre, بر اخر كمسنه دن عبرت آلمق *akbir akhar kimesnèdèn i'brèt almaq*, a-t., v.

Modérateur, qui a la direction d'une chose, مدبّر *mudèbbir*, مدبّر الامـــور *mudèbbir uloumour*,

تعديل ايديجى *ta'dil ididji*, a-t., subst.

Modération, انصاف *insaf*, اعتدال *i'tidal*, ادب *èdèb*, اوصلولق *ousloulyq*, a.; — dans le manger, پرهيز *perhiz*, p., اعتدال *i'tidal*, a.; — diminution d'un prix, بها ازالتماسى اندرلمهسى *bèha azaltmaci*, *indurylmèci*, s.

Modéré, اعتداللو *i'tidallu*, انصافلو *insaflu*, اوصلو *ouslou*, مودب *muèddèb*, منصف *munsyf*; — retenu, مضبوط *mazbout*, a., adj.

Modérément, اعتدال اوزره *i'tidal uzrè*, اصول ايله *ouçoul ilè*, ضبطله *zabtylè*, a-t., adv.

Modérer, tempérer, اعتدال ا *i'tidal e*; — gouverner, ضبط ا *zabt e*, تدبير *tèdbir e*, a-t.; — adoucir, اوصلتمق *ouslatmaq*, t., ادبلمك *èdèblèmèk*, چكوب چوبرمك *tchèkup tchèvirmèk*; — un droit, خراج اندرمك *kharadj èndurmèk*; — le prix, بها ازالتمق اندرمك *bèha azaltmaq*, *indurmèk*, a-t., v.

se Modérer, اعتدال بولمق *i'tidal boulmaq*, اعتدال اوزره او *i'tidal uzrè ol*; — se retenir, s'empêcher de, كنديني ضبط ا *guèndini zabt e*, a-t.

Moderne, nouveau, récent, شمديكى *chimdiki*, adj.; — les modernes, ابناى زمان *ibnaï zèman*, متاخرين *muteakhkhyrin*; — la langue —, لسان متاخرين *liçani mutèakkyrin*, s.

Modeste, ادبلو *èdèblu*, مودب *muèddèb*, a., مظلوم *mazloum*, اوصلو *ouslou*, t., اهل حجاب *èhli hidjab*, a., adj.

Modestement, ادبله *èdèbilè*, a-t., ادبانه *èdèbanè*, اوصلوجه *ousloudjè*, t., سكون ايله *sukioun ilè*, a-t.

Modestie, ادب *adèb*, حجاب *hidjab*, a., اوران *oran*, t., مظلوملق *mazloumliq*, a-t., s.

Modicité, ازلق *azlyq*, قللت *qyllèt*, a., s.

Modification, تشكيل *t*[...] اعتدال *i'tidal*, تعديل *ta'dil*,

Modifier, donner un [...] une manière d'être, شكيل ا [...] *kil e*, صورت شكل ويرمك [...] *chèkil*, *virmèk*, طرزه قومق *ta*[...] *maq*; — modérer, اعتدال ا *i'*[...] تعديل ا *ta'dil e*, a-t., v.

Modique, از *az*, t., [...] قط *qyt*, a., adj.

Modiquement, قلتله *qy*[...] ممسكلكله *mumsikliguilè*, a-t. برز *birèz*, adv.

Modulation, ايـ[...] *i*[...] دوزلمهسى *sèda duzèlmèci*, [...] *va*, سرود *suroud*, ترانه *tèran*[...] نغمه *naghmè*, ترنم *tèrènnum*

Module, اولچيسى [...] قياسى *mi'marliq eultchuçu* [...] a-t., معيار *mi'iar*, عيار *a'iar* mesure pour les divisions d[...] et du mouvement, زمان و [...] حركت قياسى *taqsimi z*[...] *harèkèt qiaci*, a-t., s.

LER, وزن اوزرة ايرلمق
ẹ irlamaq, ترنم ا tèren-
-t., v.

LE, الـك ilik, t., مغز
مخ moukh, a., s.

LEUX, de la nature de la
إلكلو ilikhu; — doux au
يومشق ïoumchaq, adj.

LON, ديوار طاشي divar

IS, خوبلر خوى khouï,
خلق khoulq, سيرة siret,

TTE, *Voy.* MOUFETTE.

L, empire d'Asie, مغل
l, *moghol*, مغلستان *mo-*
; — le grand —, مغل
خديو هند *khidivi hind*,

بن *bèn*; — même, بن
n guèndum, كندم كندوم
; — aussi, بندة *bèndè*;
bèn dakhi, pron.

ION, كسلهش عضونك
kcilmich azounun audjou,

DRE, كوچك *kutchuk*,
èksik, t., ادنا *èdna*, اقل
, adj.

E, راهب *rahib*, a., pl. a.
ruhban, كشيش *kèchich*;
ométan, زهـد *zahid*,
dervich, p., s.

EAU, سرچه *sertchè*, t.,
four, a., قوشي داري *dary*
ь

MOINS, اكسك *èksik*, از دخي
dukhi az, اكسكرك *èksikrèk*; —
grand, كوچك *kutchuk*, comparat.;
—du moins, باري *bari*, هيچ اولمزسه
hitch olmazsa, انجق *andjaq*; —
acheter à moins, اوجوزة آلمق
oudjouzè almaq, v.

A MOINS QUE, يا خود *ïa khod*,
بلكي *belki*, يوخسه لا *ïokhsa-illa.*

MOIRE, اپكلو ابرشيمدن قماش
جنسي *ipèklu*, *ibrichimdèn qou-*
mach djinsi, s.

MOIRER, *Voy.* LUSTRER, CA-
LENDRER.

MOIS, آى *âï*, t., شهر *chèhr*, a.,
ماه *mah*, p., — d'un mois, qui
dure un mois, بر آيلق *bir âïlyq*;
— qui dure trois —, اوچ ايلق
utch âïlyq; — chaque —, هر اى
hèr âï, هر آيدة *hèr âïdè*; — de
mois en mois, آيدن آية *âïdèn âïè*,
ماه بماه *mah bèmah*; — le cinq du
mois susdit, ماه مزبورك بشنجى
كوندة *mahi mèzbourun bèchindji gu-*
nindè. — Les dix premiers jours
des mois lunaires mahométans,
اوايل *èvaïl*; — les dix du milieu,
اواسط *èvacit*; — les dix derniers,
اواخر *èvakhir*, a., s.

MOIS, règles des femmes,
عورتلرك آيلغى *avrètlèrun âïlighi*,
ou simpl. آيلق *âïliq*, t., حيض
haïz, vulg. حيضة *haïzat*, a., s.

MOISI, كوفلنمش *kuflenmich*,
كوفلو *kuflu*, adj.

Moisir, se moisir, كوفلنمك *kuflènmèk*, v.

Moisissure, كوف *kuf*, s.

Moisson (temps de la), خرمان خرمن اوراق بچين زمانى *khyrman, khyrmèn, oraq, bitchin zèmani*, بچين وقتى *bitchin vuqty*; — — récolte, محصول *mahsoul*, a., subst.

Moissonner, اكين تحصل بچمك *èkin, takhyl bitchmèk*, ou simpl. بچمك *bitchmèk*, اوراقلمق *oraqlamaq*, v.

Moissonneur, اوراقجى *oraqtchi*, خرمنجى *khyrmandji*, بيچيجى *bitchidji*, t., حصّاد *hassad*, a., s.

Moite, نملو *nèmlu*, t., نمناك *nèmnak*, p., مصيص *massis*, a., adject.

Moiteur, نم *nèm*, t., نمناكلك *nèmnaklik*, p-t., s.

Moitié, يارى *ïary*, يارم *ïarym*, t., نصف *nysf*; — la —, يا ريسى *ïarycy*, نصفى *nysfi*; — la moitié du mois, آيك يا ريسى *âïun ïaryci*; — à moitié plein, نصفان *nasfan*, a., adj.; — partager, couper par —, ياريلمق *ïarylamaq*, t., تنصيف ا *tensif e*, a-t., v.

Moka ou Moca, ville d'Arabie, مخا *mokha*; — café —, يمن قهوه سى *ïèmèn qahvèci*, s.

Mol, *Voy.* Mou.

Molaire, adj.; — dents —, ازو ديشلرى *azou dichlèri*, s.

Moldave, بغدانلو *bog*... adj. et s.

Moldavie, بغدان *b*... بغدان ايالتى *boghdan ïia*...

Môle, digue ou jetée, ... ى طاش يغينى بنــدى *bir liman eunundè ki tach bèndi*; — masse de chair ... drée dans la matrice, ... فرجنده اولان لحم زايد *ferdjindè olann lahmi zaïd*,

Molécule, *Voy.* Atom...

Molester, انجتمك ... *mèk*, t., زجته قومق *zahn*... *maq*, تعــدّى ا *tèaddi* ... رنجيده و رميده ا *rendjèdè* ... *dè e*, p-t., v.

Molette, موز حلقه سى *mouz halqaci*, s.

Molasse, كوشــك *g*... غاتيده يومشاق *ghaïèttè ïou*... subst.

Mollement, يومشقلغله ... *chaqlighilè*; — lâchement, ... *guèochèkliguilè*, adv. *Voy.* ... gemment.

Mollesse, qualité de ... est mou, يومشاقلق *ïoum*... — faiblesse, كوشكلك *g*... *lik*, t.; — délicatesse, ... *nazuklik*, p-t., نرمى *nè*... subst.

Mollet, doux au t... يومشجــــق *ïoumcha*... ملايمجك *mulaïmdjek*, a...

Mollet, le gras de la ... بالدر بلدر *baldyr*, s.

Molleton, انجه بياق قماشى *indjè ïapaq qoumachi*, s.

Mollifier, يومشتمق *ïoumchatmaq*, v.

Mollir, devenir mou, يومشانمق *ïoumchanmaq*; — fléchir, ne pas tenir ferme, كوشنمك *guèvchènmèk*, يوركى غيرتى قالمق دوشمك *ïurègui, ghaïrèti qalmamaq, duchmèk*, v.

Moment, بر دم *bir dèm*, t-p., دم *dem*, p., لحظه *lahza*, a., s.; — en un —, بر دمده *bir demdè*, بر دم ايچنده *bir dèm itchindè*; — pour un —, *bir dèm itchyn*.

Momentané, بر دم اولـــدرق *bir dèm olaraq*, t., لحظى *lahzi*, a., adj.

Momentanément, فقط بر زمان ايچون *faqat bir zèmun itchoun*, a-t., adv.

Momerie, *Voy.* **Hypocrisie**.

Momie, موميا *moumiïa*, a-p-t., subst.

Mon, بنم *benum*, pron. poss., بنم كتاب *bènum kitab*; se rend aussi par l'affixe م *um* à la fin des mots : mon livre, كتابم *kitabum*.

Monacal, كشيشه داير منسوب *kèchichè daïr, mènçoub*, t-a., adj.

Monacalement, كشيش قاعدهسى عادتى اوزره *kèchich qaïdèci, adèti uzrè*, t-a., كشيشانه *kèchichanè*, t-p., adv.

Monachisme, زاهدلك *zahidlik*, كشيشلك *kèchichlik*, t., رهبانيه *ruhbaniïet*, a., s.

Monarchie, مملكت *mèmlèkèt*, ممالك *mèmalik*, دولت *dèvlèt*, پادشاهلق *padichahliq*, شهنشاهلق *chèhinchahliq*, p-t., s.

Monarchique, پادشاهى *padichahi*, شهنشاهى *chehinchahi*, p-t., adj.

Monarchiquement, پادشاهلق اوزره *padichahliq uzré*, p-t., adv.

Monarque, پادشاه *padichah*, شهنشاه *chèhinchah*, p-t., s.

Monastère, chrétien, مناسطر *monastyr*, دير *dèir*; — musulman, تكيه *tèkiè*, s.

Monastique, زاهدى *zahidi*, رهبانى *rouhbani*, a., adj.

Monceau, ييغين *ïyghyn*, دپهجك *tèpèdjik*, s.

Mondain, دنيالو *dunialu*, a., دنيوى *dunièvi*, دونى *duni*, عالمى *alèmi*, a., دنيا پرست *dunia pèrest*, a-p., s.

Mondainement, دنيا پرستلكله *dunïa pèrestliguilè*, a-p-t., adv.

Mondanité, دنيا پرستلكى *dunïa pèrestligui*, a-p-t., s.

Monde, univers, دنيا *dunia*, عالم *alèm*, a., جهان *djihan*, p., — globe de la terre, كرة ارض *kurëi arz*; — le nouveau —, يكى دنيا *ïèn-i dunïa*; — l'autre —, او بر دنيا *o bir dunia*, t., اخرة *akhirèt*, a., s.

Monde, mettre au monde, وجوده كتورمك *vudjoudè guèturmèk*, v.; — tant que le monde sera,

دنيا دوردوقچه *dunia dourdouqtchè.*

Monde, les hommes, آدملر *adèmlèr*, t., خلق *khalq*, ناس *nas*, بنی آدم طایفه سی *bèni adèm taïfèci*, a., s.; — dans le monde, parmi les hommes, خلق اراسنده *khalq aracindè;* — tout le monde, جمله آدملر *djumlè âdèmler*, هر کس *hèr kès;* — beaucoup de monde, غلبه لق *ghalabaliq*, vulg. *qalabaliq*, t., جمع کثیر *djèm'i kècir;* — société, خلق مشارکتی جمعیتی *khalq mucharèkèti, djèmïièti*, a., subst.

Monde, domestiques, خذمتکارلر *khizmètkiarlar*, a-t., اتباع *etba'*, a., s.

Monder, آیتلمق *aïtlamaq*, v.

Mondifier, بر یارهٔ تمیزلمک *bir ïèraï tèmizlèmèk*, v.

Monétaire, سکه یه دایر منسوب *sikkèïè daïr, mènçoub*, a-p-t., adj.

Moniteur, qui donne des avis, اوکت تنبیهجی *tèmbihdji*, اوکت *eugut*, نصیحت خبر ویریجی *nassihat, khaber viridji;* — journal officiel de France, فرانچه دولتنک رسمی حوادث نامه سی *firantchè dèvlètinun resmi havadis namèci*, subst.

Monition, تنبیه *tèmbih*, تنبیه شرعی *tèmbihi cheri'*, a., s.

Monnaie, اقچه *aqtchè*, پاره *para*, t., نقره *noqra;* — fausse —, قلب اقچه *qalb aqtchè;* — frappé au coin public, سکه *sikkè;* — petite —, اواق آقچه پاره o... tchè, para, s.; — battre — ... سکه ا... *zarbi sikkè e*, a-t.,

Monnayage, ... سکه ب... *sikkè*, a., ...ضرب اتمکلك ...*kè zarb itmèklik*, a-t., s.

Monnayer, ... اورمق ... *sikkè zarb e, ourmaq*, a-t

Monnayeur, ...لیجی *aqtchè sikkèlèidji*, a-t., *sikkèzèn*, a-p., ...لدرهم *zaribud-dir hèm*, a.; — قلبزن قلب زن *qalbèzè... qalpazan*, p-t., s.

Monogramme, ...مك ...حرفلری *baghlanmich in... flèri*, t-a., رمز *ramz*, a... sultan, طغرا *toughra*, p-

Monologue, ...م ایدن کیشنک کلامی *ïalyn-yz idèn kichinun kèlami*, s.

Monopole, ...بازرکانلق *yz bazirguianliq*, احتکار *i... subst.*

Monopoleur, ...کانلق ...ایدیجی *ïalyn-yz bazyrgu... dji*, احتکار ایدیجی *ihtik... a-t., s.*

Monosyllabe, ...جالو *djalu*, a-t, adj.; — un ... *bir hèdja*, بیك جا *ïèk hè...* subst.

Monotone, ...رصدالو ... *lu;* — qui dit sur le m... ...ن بر مقام اوزره سویلین ... *zèman bir maqam uzrè se...*

Monotonie, بر صدالق *bir sèdalyq*, بر طرز اوزره اولان مقام *bir tarz uzrè olan maqam*, s.

Monseigneur, افندی *èfendi*, اغا *agha*, s.

Monseigneuriser, بر کمسنه یه افندی اغا سویلمک *bir kimesnèïè èfèndi, agha seuïlèmèk*, v.

Monsieur, en parlant à la troisième personne, ou d'un absent, افندی *èfèndi*, چلبی *tchèlèbi*; — monsieur votre frère, چلبی قرداشکز *tchèlèbi qardachun-uz*; — en parlant directement à une personne, افندم *èfèndum*, سلطانم *soultanum*, چلبیم *tchèlèbum*, s.

Monstre, مسیخ *mèçikh*, غریب نسنه *gharïb nesnè*, جانوار *djanvar*, vulg. *djanavar*; plus correct. جانور *djanvèr*; — individu laid et difforme, اسلوبسز و چرکین اولان کمسنه *usloubsyz vè tchirkin olan kimesnè*; — monstre de cruauté, یمان یاوز اولان کمسنه *ièman, iavouz olan kimesnè*; — monstres des forêts, بهیمه *bèhimè*, pl. a., بهایم *bèhaïm*, a., s.

Monstrueusement, عجیله *'adjèbilè*, طبیعتدن خارج *tabi'at-tèn kharidj*, a-t., adv.

Monstrueux, عجبلو *a'djèblu*, a-t., مسیخ *mècikh*, عجیب *èdjïb*, غریب *gharib*, a., هیبتلو *hëibetlu*, a-t., adj.

Monstruosité, چرکینلک *tchirkinlik*, اسلوبسزلك *usloubsyz-lik*, t., عجایب نسنه *adjaïb nesnè*, a-t., شناعة *chèna'at*, a., s.

Mont, طاغلر *daghlar*; — les monts Balcans, بلقان طاغلری *balqan daghlèri*, s.

Montagnard, طاغلو *daghlu*, طاغ ادمیسی *dagh adèmici*, t., جبلی *djèbéli*, a., adj.

Montagne, طاغ داغ *dagh*, t., جبل *djèbel*, pl. a., جبال *djèbal*, s.

Montagneux, طاغلو *daghlu*, adj.; — lieu, endroit, طاغلو یر *daghlu ïer*, طاغلق *daghlyq*, s.

Montant, pièce de bois posée de haut en bas, دکلی تخته کراسته *dikili takhta, kèrastè*, s.

Montant, en parlant de vin, شرابك کسکینلکی *charabun keskinligui*; — en parlant d'un compte, le total, یکون *ïèkioun*, یکونی *ïèkiouni*, a., s.

Monte, accouplement de chevaux, ات چفتلنمه سی *at tchiftlènmèci*, s.

Montée, یوقش *ïoqouch*, دپه *tépè*, s.

Monter, se transporter dans un lieu plus élevé, چقمق *tchiqmaq*, یوقری یوقریه چقمق *ïoqareu, ïoqaryïè tchiqmaq*, صعود عروج ا *sou'oud, ou'roudj e*; — monter sur, سوار راکب او بنمك *binmèk*, t., *souvar, rakib ol*, a-t.; — à cheval, آته بنمك *ata binmèk*, t.

Monter, s'élever en dignité, ارتفاع بولمق *irtifa boulmaq*, a-t., verb.

Monter, s'accroître, ازدياد بولمق *izdiad boulmaq*, a-t., ارتمق *artmaq*, v.

Monter, ou se monter à..... بالغ اول *baligh ol*, a-t., چقمق *tchiqmaq*, v.

Monter, élever, porter en haut, قالدرمق *qaldurmaq*, يوقرى قالدرمق *ïoqary qaldurmaq*; — ajuster, قورمق *qourmaq*; — une montre, ساعتى قورمق *sa'ati qourmaq*, a-t., v.

Monter à la tête, باشه اورمق *bacha ourmaq*, v.

Monter la garde, قراول ا طوتمق *qaravoul e, toutmaq*, v.

Monticule, ديه جك *tèpèdjik*, subst.

Montoir, بنك طاشى *binèk tachi*, s.

Montre, échantillon, اورنك *eurnèk*, t., نمونه *numounè*, p., s.

Montre, petite horloge portative, ساعت *sa'at*, قوين ساعتى *qoïoun sa'ati*; — à répétition, چالار قوين ساعتى *tchalar qoïoun sa'ati*, s.

Montrer, faire voir, كوسترمك *gueustermèk*, اظهار ا *izhar e*, چقرمق *tchiqarmaq*, ظهوره كتورمك *zouhourè guèturmèk*, اراءة ا *ira'et e*; — produire, ابراز ا *ibraz e*, a-t.; — du courage, غيرت كوسترمك *ghaïret gueustermèk*, a-t., v.

Montrer, enseigner, *V.* Enseigner.

se Montrer, se faire voir, كورنمك *gueurunmèk*, t., ظهور ا *zouhour e*, ظهور بولمق *zouhour boulmaq*, ظهوره كلمك *zouhourè guelmèk*, a-t., چقمق *tchiqmaq*, ميدانه چقمق *mèïdanè tchiqmaq*, verb.

Montrer les talons, fuir, قاچمق *qatchmaq*, ارقه كوسترمك *arqa gueustermèk*, v.

Montueux, يوقشلو *ïoqouchlu*, adj.; — lieu —, يوقشلق *ïoqouchlyq*, s.

Monture, بنك *binèk*, بنو *binu*, t., مركب *mèrkèb*, a., s.

Monument, édifice, اثر *èsèr*, عمارة *i'maret*, بنا *bina*, a, يابو *ïapou*, s. *Voy.* Tombeau.

se Moquer, ذوقلنمك *zèvqlènmèk*; مزه يه آلمق *mèzèïè almaq*, مزه لنمك *mèzèlèmèk*, كسنديه آلمق *kècèndiïè almaq*, t., مسخره ا *maskhara e*, مسخره لغه آلمق *maskharalygha almaq*, استهزا ا *istihza e*, a-t.; — d'une personne, بر كمسنه مزه يه آلمق *bir kimesnè mèzèïè almaq*, v.

Moquerie, ذوقلنمه *zèvqlènmè*, t., مسخره لق *maskharalyq*, a., طنز *tan-z*, استهزا *istihza*, a., مزه *mèzè*, p., s.

Moquette, ياپاقلو قماش جنسى *ïapaqlu qoumach djinsi*, s.

Moqueur, مزه لنيجى *mèzèlènidji*, مزجى *mèzèdji*, مسخره اليجى *maskhara alidji*, خوراتجى *khoratadji*, s.

[redacted]

Morailles, نكل *nikl*, حكمة *hakèmèt*, a., s.

Moral, ادبلو *èdèblu*, ادبه داير *èbèbè duïr*, a-t., مؤدب *muèddèb*, رياضي *riazi*, a., adj.

Morale (la), ادب *èdèb*, رياضة *riazèt*; — science —, علم ادب *ïlmi èdèb*, a., s.

Moralement, ادب اوزره *èdèb uzrè*, a-t., adv.

Moraliser, ادب خصوصنده فكرا سويلمك *èdèb khoucoucindè fikr e, seüïlèmèk*, v.

Moraliste, ادبي وعظ ايدن *èdèbi va'z idèn*, a-t., مؤدب *mueddib*, a., s.

Moralité, réflexion morale, حكمت *hikmèt*; — caractère moral, principe, اخلاق *akhlaq*, ادب *èbèb*, a., s.

Moravie, province de Bohême, موراويه *moravia*, s.

Morbifique, مرض كترن *maraz guèturèn*, a-t., مرضي *marazi*, a., adj.

Morceau, پاره *parè*, vulg. *para*, پارچه *partcha*; t., حصه *hissè*, قطعه *qyt'a*, a., s.

Morceler, پارهلمك *parèlèmèk*, vulg. *paralamaq*, پارچه پارچه‌ا *partcha partcha e*, v. *V.* Démembrer.

Mordacité, اصرغانلق *ycyrghanlyq*, كسكينلك *keskinlik*; — médisance, دل صوقمقلغي *dil soqmaqlighi*, s.

Mordant, qui mord, اصريجي *ycyridji*, اصرغان *ycyrghan*; — piquant, satyrique, دل ايله صوقيجي *dil ilè soqydji*, adj.

Mordicant, picotant, corrosif, دل بوران *dil bouran*; — satyrique, *Voy.* Mordant.

Mordicus, عناد ايله *inad ilè*, a-t., مطلق *moutlaq*, a., adv.

Mordiller, ازاجق اصرمق *azadjiq ycyrmaq*, v.

Mordre, اصرمق *ycyrmaq*, طلمق *dalamaq*, دشلمك *dichlèmèk*; — médire, دل ايله صوقمق *dil ilè soqmaq*, v.

More, مغربلو *maghrèblu*, قره عرب *qara arèb*, s.

Moreau, قاب قره اولان آت *qab qara olan ât*, سيمسياه اولان بارکير *simsiah olan barguir*, *bèguir*, s.

Morée (la), ou le Péloponèse, موره *mourè*, vulg. *mora*, موره ولايتي *mora vilaïèti*.

Morelle, ايت اوزمي *ït uzumy*, دلكي اوزومي *tilki uzumu*, s.

Morfondre, صوتمق صوووتمق *soutmaq*, *sooutmaq*, صوق برد بارد ا *soouq*, *berd*, *barid e*, a-t., v.

se **Morfondre**, صوومق *soumaq*, *sovoumaq*, اوشمك *uchumèk*, صوق المق *sovouq almaq*, v.

Morgeline, سچان قولاغي *sitchan qoulaghi*, s.

Morgue, فضول چهره *fouzoul*.

chèhrè, vulg. *fodoul*, مغرورلق *maghrourlyq*, s.

Morguer, سوكمك *seukmèk*, قاقيمق *qaqymaq*, v.

Moribond, اولجك *eulèdjèk*, اولجك كمسنه *eulèdjèk kimesnè*, t., مايت *maït*, a., جان برلب *djan bèr lèb*, p., s. et adj.

Moricaud, سياهجه *siahtchè*, a-t., adj. et s.

Moriginer, ازارلمق *azarlamaq*, t., تاديب ا *teedib e*, تعزير ا *a'zir e*, a-t., v.

Morille, منطر جنسى *mantar djinsi*, s.

Morion, باشلق *bachliq*, دمر باشلق *dèmir bachliq*, طولغه *toulgha*, t., مغفر *mighfer*, a., s.

Morne, *Voy.* Triste, Sombre.

Morose, يكاز *ïan-az*, تتيز *titeyz*, تاسهلو *taçalu*, adj.

Morosité, تاسه *taça*, يكازلق *ïa-azliq*, s.

Mors, كم *guèm*, اوبان كمى *ouïan guèmi*, s.

Morsure, اصرش *ycyrich*, s.

Mort, cessation de la vie, اولم *eulum*, t., وفات *vèfat*, موت *mèvt*, اجل *èdjèl*, a., s.

Mort, adj., اولمش *eulmuch*, اولن *eulèn*, t.

Mort, qui est mort, اولو *eulu*, اولمش كمسنه *eulmuch kimesnè*, t., متوفى *mutèveffa*, ميت *mëït*, a.; — **les morts**, اولولر *eulular*, s.

Mortadelle, جوق *buïuk soudjouq*, s.

Mortaise, چندك subst.

Mortalité, condi qui est mortel, مكلك *lik*, اولجكلك *eulèdjèkl mèvtlik*, a-t., فنا *fèna*,

Mortalité, sur les اولت *eulet*, يمرجاق *ïo* t., خستهلق *khastaliq* *vèba*, a., s.

Mortel, sujet à la m *eulmèlu*, اولجك *eulèdjè* *eulidji*, adj. et s. — Le بنى ادم *bèni adèm*, ن *mïan*, t-p., s.

Mortel, qui cause قاتل *qatil*, مهلك *mu* هلاهل *helahul*, درجك *rèdjèk*, t., مميت *mumi*

Mortellement, اولجك *eulèdjèk*, درجهسنه *eulèdjèk dèrèdjè* — haïr —, يتله كين طوتمق اكراه ا *ifratilè*, *toutmaq*, *ikrah e*, v.

Morte-Saison, ك ايشسزلك وقتى زمانى *atun ïchsyzlik vaqty*, *zèn*

Mortier, mélange d de sable pour bâtir, ور *mour*, صوا بالچغى *syva* — vase pour piler, ن دبيك دبك *dibèk*; — p tillerie à lancer des bom qoumbara, s.

Mortifère, *Voy*. Mortel.

Mortifiant, تكدير ايدن *tèk-*
r idèn, الم وبرن *alèm virèn*, a-t.,
وبر رسوايلك *rousvaïlik virèn*,
ject.

Mortification, action de mor-
fier son corps, كسر نفس *kesri*
fs, رياضة *riazet*, a.; — déplai-
r, الم *èlèm*, غم *gham*. *Voy*. Af-
ront.

Mortification, état de la chair
ortifiée, ات چورکلکی *et tchu-*
klighi, s.

Mortifier de la viande, la
ndre plus tendre, اتى صقلمغله
بياتلم يومشاتمق *èti saqlama-*
lè ïoumchatmaq, *baïatlamaq*; —
nner du chagrin, انجتمك *in-*
tmèk; — faire un affront,
رسواى اوتاندرمه *outandurmaq*, ا
vaï e, a-t., v.

Mortifier (se), son corps,
كسر نفسنى ضبط *nefsini zabt e*,
نفس *kesri nefs e*, رياضة ا *riazet*
a-t., v.

Mortuaire, ميته متعلق *mëïtè*
èallyq, ميتلو *mëïtlu*, a-t., adj.

Morue, باقله *baqla*, s.

Morve, سموك سمك *sumuk*,
s.

Morveux, سموكلو *sumuklu*;
terme de mépris, en parlant
petit enfant, بغنه جق *bagha-*
q, s.

Moscou, ville de Moscovie,
موسقو شهرى *mosqov chèhri*, s.

Moscovie, empire russe, *Voy*.
Russie.

Moscovites, موسقولر *mosquov-*
lar, موسقولولر *mosqovloular*, s. pl.

Mosquée, جامع *djami'*, a., s.

Mosul, ville d'Asie, موصل
mouçoul, s.

Mot, سوز *seuz*, لاقردى *laqyrdy*,
t., كلمه *kèlimè*, لغة *loghat*, لفظ
lafz, كلام *kèlam*; — petit —,
سوزجك *seuzdjik*, سوزجكز *seuz-*
djighyz; — mot pour rire, لطيفه
latifè, a., s.; — dire un —, سوز
سويلمك *seuz seuïlèmèk*; — en un
—, بر سوزده *bir seuzdè*, بالجمله
bildjumlè, محصّل كلام *mouhas-*
sali kèlam; — à mot, سوز بسوز
seuz bèseuz, t., كلمه بكلمه *kèlimè*
bèkèlimè, a.

Mot, *V*. Condition, Offre.

Mot du guet, شعار *chi'ar*,
نشان *nichan*, s.

Moteur, دپرديجى *tèprèdidji*, t.,
محرك *mouharrik*; — forces mo-
trices, قواى متحرّكه *qavaï mutè-*
harrikè, a., s.

Motif, سبب *sèbèb*, موجب
moudjib, وسيله *vècilè*, a., s.

Motion, action de mouvoir,
دپرنش *tèprènich*, t., حركت *ha-*
rèket, a., s.

Motion, proposition faite dans
une assemblée, بر مجلسده اولان
بسط كلام ديوبرش راى *bir mèdjlistè*
olan basti kèlam, *dëïuvirich*, *rëï*, s.

Motiver, سببى بيان ايلمك
sèbèbi bëïan ëïlèmèk, a-t., v.

Motrice, *Voy.* Moteur.

Motte de terre, كسك *kècèk*, t., سقط *syqt*, a.; — tertre, butte, دپه *tèpè*, s.

Mou, au toucher, يومشق *ïoumchaq*, t., ملايم *mulâïm*, a.; — efféminé, sans force, كوشك *guèvchèk*, t., قونسز *qouwvetsyz*, a-t., adj.; — devenir —, يومشانمق *ïoumchanmaq*, v.

Mouchard, ضابط جاسوسی *zabit djaçouci*, جاسوس *djaçous*, a-t., s.

Mouche, insecte, سكك *sinèk*, قره سكك *qara sin-ek*; — à miel, ارو *arou*, اری *ary*; — luisante, يلدز قوردی *iyldyz qourdy*, آتش بوجكی *atèch beudjègui*, t., شبتاب *chèbtab*, p., s.; — chasser les mouches, يلپازه چالمق *ïèlpèzè tchalmaq*, يلپزلمك *ïèlpèzèlèmèk*, v.

Moucher, بورنی سلمك *bourouni silmèk*; — la chandelle, موم بورنی المق كسمك *moum bourouny almaq*, *kèsmèk*, v.

se Moucher, بورنی سلمك *bournyny silmèk*, سومرمك *sumurmèk*, سمكورمك *sumkurmèk*, t., تمخط تنخم ا *tamakhkhout*, *tènakhkhoum e*, a-t., v.

Moucheron, سنجك *sinèdjik*, s.

Moucheté, لكهلو *lèkèlu*, الا *ala*, الاجه *aladja*, adj.

Moucheter, بككلمك *bèn-èklèmèk*, v.

Mouchettes, صی... *moum maqassi*, t., راض شمع *razi chem'*, a., s.

Moucheture, ...ك بككلمەسی زينتی *bir qou... bèn-èklèmèci*, *zinèti*, s.

Moucheur de chandell... بورنی الان كمسنه *moum b... alan kimesnè*, s.

Mouchoir, pour se mo... ياغلق *ïaghlyq*, مقرمه *maqram... mahrama*; — pour essu... sueur, سلجك *silèdjè...* سلجك *ïuz silèdjèk*, t., ... *destumal*, p., منديل *mandil...*

Mouchure, de cha... موم بورنی كسلمش *kècilmich... bourouny*, s.

Moudre, اوكتمك *eu...* t., ا طحن *tahn e*, a-t., v.

Moue, اكشی يوز *èkch...* چهره *tchèhrè*, s.; — faire l... اكشی يوزا *èktchi ïuz e*, v.

Mouette, دكز قوشی ... *bir djins dèn-iz qouchi*, s.

Moufette, دريك... يرلرندن چقان فنا اغر قوخو *dèrin - ïerlèrindèn tchiqan ... aghyr qokhou*, s.

Mouflard, fam., ك... يكاقلو *buïuk ïan-aqlu*, adj.

Moufle, gants fourrés, ... الدون *kurklu eldivèn*, — p... مقره *maqara*, s.

Mouillage, لور اتاجق... يرليمان *dèmir atylur*, *atadj... liman*, مرسی *merça*, a., s.

Mouille-Bouche, صولو ارمود *soulu armoud*, s.

Mouillé, اصلنمش *islanmich*, ياش *ïach*, اصلاق *islaq*, adj.

Mouiller, اصلامق *islamaq*, اصلاتمق *islatmaq*, t., يـــاش ترطيب تبليل ا *ïach*, *tertib*, *tèblil e*, a-t.; — jeter l'ancre, دمر لنكر آتمق براقمق *dèmir, lènguer atmaq; braqmaq*, v.

Se Mouiller, اصلانمق *islanmaq*, ياش او *ïach ol*, t., او نمكين *nemguin ol*, p-t., v.

Mouillette, اوزون اكمك پارچەسى دلمى *ouzoun ekmèk partchaci, dilimi*, s.

Mouillure, اصلايش *islaïch*, t., تبليل *tèblil*, a., s.

Moule, forme, قالب *qalyb*, *qaloub*, a., s.

Moule, coquillage, مديه *midiè*, *midia*, s.

Mouler, jeter en moule, قالبه افراغ ا *qalouba ifragh e*, افـراغ قالب ا *ifraghi qalyb e*, قالبلمق *qalyblamaq*; — mesurer du bois, اودون اولچمك *odoun eultchmèk*, v.

se Mouler sur un autre, بر كمسنەنڭ تقليد ا *bir kimesnèï taqlid e*, a-t., قالبلنمق *qalyblanmaq*, v.

Moulin, دكرمن *dèguirmèn*, t., اسيـــاب *aciab*, p.; — à vent, يل دكرمنى *ïèl dèguirmèni*; — à eau, صو دكرمنى *sou dèguirmèni*; — à bras, ال دكرمنى *el dèguirmèni*, s.

Moulinage, ايپك ايشلمەسى *ipèk ichlèmèci*, s.

Mouliner, ايپك كرخانـەدە ايشلمك دوزمك *ipèk kiarkhanèdè ichlèmèk, duzmèk*, v.

Moulinet, دكرمنجك *dèguirmèndjik*, s.

Moulu, اوكدلمش *euïudilmich*, t., مطحون *mathoun*, a., adj.

Moulure, بنا زينتى *bina zinèti*, a-t., s.

Mourant, اولن *eulèn*, اوليجى *eulidji*, s. *Voy.* Moribond.

Mourant, languissant, ضعيف *zaïf e*, زبون *zèboun*, adj.

Mourir, اولمك *eulmèk*, t., وفات ا *vèfat e*, او فوت *fevt ol*, رحلت انتقال ا *rihlet, intiqal e*; — de faim, اجلقدن اولمك *adjliqtèn eulmèk*; — mourir, en parlant des animaux, crever, اولمك *eulmèk*, كبرمك *guèbermèk*; — faire mourir, اولدرمك *euldurmèk*, v.

Mourir, en parlant des plantes, صولمق *solmaq*, t., او پژمرده *pèjmurdè ol*, p-t., v.

Mouron, سچان قولاغى *sitchan qoulaghi*, s.

Mourre, اوين جنسينـــك اسمى *oïoun djinsinun ismi*, s.

Mousquet, اسكى زمان تفنكى *eski zèman tufèngui*, s.

Mousquetaire, اسكى زمان تفنكجيسى *eski zèman tufènktchici*, s.

Mousqueton, بورو اغزلو تفنك *bourou aghyzlu tufenk*, s.

Mousse, plante, يصول يوصل *ïoussoul*, يوصون يوصن *ïoçoun*, s.

Mousse de navire, ميچو *mi-tcho*, s.

Mousse, qui se forme sur les liqueurs, كپوك كوپك *keupuk*, subst.

Mousseline, دلبند *dulbend*, *tulbend*, s.

Mousser, en parlant des liqueurs, كوپرمك *keupurmèk*, كوپكلمك *keupuklèmèk*, كوپك ا *keupuk e*, v.

Mousseron, صاری منطر *sary mantar*, s.

Mousseux, كوپكلو *keupuklu*, adject.

Mousson, هندستانده اسن بعض روزكارلرك اسمی *hindistandè ècèn ba'zi rouzguiarlèrun ismi*, s.

Moussu, يوصونلو *ïouçounlu*, adject.

Moustache, بيق *biiyq*, *bouiyq*, s.

Moût, vin doux qui n'a point bouilli, شيرا شرا *chira*; — cuit, پكمز *pèkmèz*, vulg. *petmèz*, s.

Moutarde, خردل *khardel*, خرطال *khardal*, s.

Moutardier, vase à mettre la moutarde, خرطال چناغی *khardal tchanaghi*; — qui vend de la moutarde, خردلجی *kharduldji*, s.

Mouton, animal, قويون قوين *qoïoun*; — d'un an environ, ششك *chichèk*, s.

Mouton, pour enfoncer des pierres, ميتدة *milèdèt*, a., s.

Moutonner, قورنق *qyoyrmaq*, كورمق *qyoyrmaq*, v.

Mouture, farine moulue, اوكدلمش اون *euüdilmich oun*; —salaire du meunier, دكرمنجينك اجرتی *dèguirmèndjnun eudjrèti*, t., تزده *tezdè*, p., s.

Mouvant, دپردیجی *tèprèdidji*, قملدايجی *qymyldaïdji*, t., محرك *mouharrik*, a., adj.

Mouvement, transport d'un corps d'un lieu dans un autre, دپرنش *tèprènich*, t., حركت *harèkèt*; — action, وضع و حركت *vaz' u harèkèt*; — d'une armée, اوردونك عسكرك حركتی يوريشی *ordounun, askèrun harèkèti, ïourichy*; — circulaire, حركت دوريه *harèkèti dèvriïè*, دور *devr*, — perpétuel, دور مدام *dèvri mèdam*; — des corps célestes, اوضاع اجرام سما *evzaï èdjrami sèma*, a., s.

Mouvement, agitation populaire, rumeur, خلقك اياغه قالقمسی *khalqun aïagha qalqmaci*, بوزغنلق *bozghounlouq*, t., اختلال *ikhtilal*, اختلال حال *iktilal hal*, فتنه *fitnè*, a.

Mouvement, volonté, اختيار *ikhtiar*, ارادت *iradèt*, a., s.; — de son propre—, كندوكندودن *guendu guendudèn*, t., اختياری ايله *ikhtiari ilè*, حسن اختياری ارادتی ايله *husni ikhtiari, iradèti ilè*.

NT, peine pour faire
zahmèt, a., s.
T d'une horloge,
, ساعتك ايـــچ
sa'atun itch harè-
., s.
remuer, faire chan-
قملدمق qymylda-
قملد qymyldatmaq,
tmèk, اونيانمق oï-
حركته كتورمك ha-
k, a-t., v.
r, قملدانمق qymyl-
دپرنمـــ tèprènmèk,
maq, دبلنمك dè-
اوينمـ oïnamaq, t.,
harèkètè guelmèk,
itèharryk ol, a-t.,
èkètlènmèk, حركت
t., v.
nédiocre grandeur,
اورتاذ *ortandja*, t.,
, a., اعتدالو *i'ti-*
lj.
oie, manière, وجه
t; منوال *minval*, a.,
tcharè; — arrange-
قولايلـ *qolaïliq*, t.,
., s.
biens, richesses,
مال *mâl*, pl., اموال
s), de la capacité,
liièt, استعداد *isti'-*
r, ايلـــه *ilè*, t.,
itacilè, a-t., adv.

Moyenner, دوزتمك *duzèt-mèk*, ايشلمك *ichlèmèk*, چالشمق *tchalichmaq*, t., تدبير ا *tèdbir e*, a-t., v.

Moyeu de roue, دولك *duvlèk*, *dulèk*, اپسد *ipsid*, s.

Moyeu, jaune d'œuf, يمرطه صاروســـى *ïoumourta saroucy*, صارمترك *sarymtrèk*, s.

Muable, متغيـــر *mutèghaïïr*, بى قرار *bi qarar*, a., adj.

Mucilage, لعاب *lou'ab*, a., s.

Mucilagineux, لعابى *lou'abi*, a., adj.

Mucosité; سموكلك *sumukluk*, subst.

Mue, changement de poils, de plumes, دوكلمه *deukiulmè*, توى صاچ دوكلمه سى *tuï, satch deukiul-mèci*, قرنصه *qarnaça*, s.

Muer, قرنصه يه كيرمك *qarna-çaïè guirmèk*, توى صاچ دوكلمك دكشمك *tuï, satch deukiulmèk*, *dèguichmèk*, v.

Muet, دلسز *dilsyz*, t., بى زبان *bi zèban*, زبان بران *zuban buran*, adj. et s.

Mufle, بورن *bouroun*, s.

Mufti, chef de la religion mahométane, مفتى *mufti*, شيخ الاسلام *chëïkh ul islam*, s.

Muge ou **Mugil**, كفال بالغى *kafal balighy*, يابن بالغى *ïatin ba-lighy*, كفچهليز *keftchèliz*, s.

Mugir, بوغرمق *boghourmaq*, بوكرمك *beuïurmèk*, باغرمق *ba-ghyrmaq*, v.

Mugissant, بوكرن *beüürèn*, adject.

Mugissement, بوكرش *beüürich*, s.

Muguet, مايس چچكى *maïs tchitchègui*, t., مضعف *muz'af*, سوسن *sousèn*, s.

Muguet galantin, زنپرست *zènpèrest*, زنپاره *zènparè*, *zanpara*, p-t., s.

Muguetter, زنپاره لك ا *zènparèlik e*, p-t., v.

Muid, اولچى جنسى *eultchu djinsi*, s.

Mulâtre; ملس *mèles*, adj. et subst.

Mulcter, *Voy.* Punir.

Mule, femelle du mulet, ديشى قاتر *dichi qatyr*, t., بغلة *baghlèt*, a., s.

Mule, *Voy.* Pantoufle.

Mules, angelures aux talons, طاوق كوزى *tavouq gueuzi*, s.

Mulet, قتر قاتر *qatyr*, t., بغل *bagl*, a., s.

Mulet, poisson, بر جنس دكز بالغى *bir djins dèn-yz balyghy*, s.

Muletier, قاترجى *qatyrdji*, s.

Mulette, بايقوش قورساغى *baïqouch qourçaghy*, s.

Mulot, يبان تارلا طاغ صچانى *ïaban*, *tarla*, *dagh sitchani*, s.

Multiplicande, مضروب *mazroub*, a., s.

Multiplicateur, مضروب فيه *mazroub fih*, a., s.

Multiplication, au[...] tion en nombre, [...]غلتمقلق *ghaltmaqliq*, t., تكثير *tèk[...]* opération d'arithmétique [...] *zarb*, a., s.

Multiplicité, چوقلق [...] *lyq*, t., كثرة *kesret*, وفرة [...] a., s.

Multiplier, augmen[...] quantité, un nombre, [...] *tchoghaltmaq*, ا [...]قات [...] *qat e*; t., تكثير توفير ا *tèk[...]fir e*, a-t., v.

se Multiplier, [...]غلمق *ghalmaq*, ارتمق *artmaq*, [...] او[...] *kècir ol*, a-t., v.

Multiplier un nombr[e] [...] ا *zarb e*, a-t., v.

Multitude, grand n[...] چوقلق *tchoqlyq*; — foule réunion de personnes, [...] *ghalabalyq*, t., [...] كثير [...]مع *kècir*, ازدحام *izdiham*, a.[...]

la Multitude, le [...] عوام *avam*, a., s.

Municipal, qui app[...] une municipalité, [...] متعلق *vilaïèt daïr*, *mutè'[...]*

Municipal, membr[e] [...] municipalité, اعيانى [...] خوجه باشيسى *bir ïèr[...]* *khodja bachici*, s.

Municipalité, خوجه [...] باشيلرى اعيانلرى *bir ïèr[...]* *bachilèri*, *aïanlèri*, دكك [...] حكاملرى *bèlèdun hukkiam[...]* leur ressort, دايرة شيلرك [...]

حكومتلري *khodja bachilèrun daïrèï ukioumètlèri;* — lieu de leur réunion, حكام البلدك قوناغى قبوسى *ukkiam ul bèlèdun qonaghi, qaouci*, s.

Munificence, libéralité, جومردلك *djumerdlik*, t., كرم *kèrèm*, سخا *sakha*, سخاوة *sakhavèt*, a., s.

Munir, تدارك ا كورمك *tèdarik e, gueurmèk, virmèk;* — une place, بر قلعه نك مهماتنى كورمك *bir qal'unun muhimmatini gueurmèk*, v.

se Munir, contre le froid, صوقدن صاقلنمق *soouqtan saqlanmaq;* — de courage, غيرتلنمك *ghaïretlènmèk*, غيرته كلمك *ghaïrètè guelmèk*, a-t.; — prendre avec soi, المق *almaq*, v.

Munition, de guerre, سفر مهماتى *sèfer muhimmati;* — de bouche, ذخيرة *zakhirè*, a., s.

Munitionnaire, ذخيرهجى *zakhirèdji*, a-t., s.

Muqueux, سمكلو *sumuklu*, adj.

Mur, Muraille, ديوار *divar, duvar*; s.; — de pierre, طاشدن ديوار *tachtèn divar*, طاش ديوار *tach divar;* — de ville, ديوار شهر *divari chehr;* — qui menace ruine, خرابه يوز طوتمش ديوار *kharabè iuz toutmich divar;* — mitoyen, مشترك ديوار *muchtèrik divar*, a-t., s.

Mûr, qui est en maturité, اولمش *olmych, olmuch*, يتشمش *ïètichmich*, ايرشمش *irichmich*, adj.; — fruit, اولمش ميوه *olmuch mèïvè*, — homme —, پشمش *pichmich*, s.

Mûre, fruit du mûrier, دود دوت *dout*, طوت *tout*, s.

Mûrement, عاقلانه *aqylanè*, تأمل ايله *teemmul ilè*, انتباه اوزره *intibah uzrè*, قصد ايله *qast ilè*, a-t., adv.

Murène, poisson, دكز يلان بالغى *dèn-yz iylan balyghy*, s.

Murer, clorre de muraille, ديوار ايله قپلمق *divar ilè qapamaq*, سد ا *sedd e*, ديوارا *divar e*, ديوارلمق *divarlamaq*, v.

Mûrier, دود اغاجى *doud aghadji*, s.

Mûrir, venir à maturité, اولمق *olmaq*, يتشمك *ïètichmèk*, ارشمك *èrichmèk*, t., كماله كلمك *kèmalè guelmèk*, a-t., v.

Mûrir, rendre mûr, پشورمك *pichurmèk*, v.

Murmurateur, مرلدايجى *myryldaïdji*, صمردانيجى *soumourdanidji*, خرغن *khyrghyn*, s.

Murmure, bruit sourd et confus de diverses personnes qui parlent en même temps, شماته *chamata*, دمدمه *dèmdèmè*, خرلدى *khyryldi;* — bruit et plaintes de personnes mécontentes, مرلدى *myryldy;* — des eaux, صو چاغلديسى *sou tchaghyldyci*, صو صداسى *sou sèdaci*, s.

Murmurer, se plaindre sourdement, صمورداموق *soumourdamaq*, مرلدمق *myryldamaq*; مرمرلمق *myrmyrlamaq*; — entre ses dents, شولداشمق *chyryldachmaq*, v.

Musaraigne, سوری سچان *siori sitchan*, s.

Musard, اكلنيجى *èiglènidji*, بوش كزن كمسنه *boch guèzèn kimesnè*, s.

Musc, mammifère de la grandeur d'un petit chevreuil ou d'une gazelle, مسك غزالى *misk ghazali*, s.

Musc, parfum, مسك *muchk*, مشك *michk*; — le plus précieux ou du Tibèt, مشك أزفر *muchki ezfer*, مشك تبت تبتى *muchki tubt, tubti*, مشك تاتارى *muchki tatari*, s.

Muscade, هندستان جوزى *hindistan djèvizi*, s.

Muscat, مسكى *miski*, adj.; — raisin —, مسكت اوزمى *misket uzumi*, s.

Muscle, سكرلو ات *sin-yrlu et*, t., عضلة *azalet*, a.; — les muscles, قرەجه اتلر *qaradjè etler*, t., عضلات *azalât*, a., s.

Muscosité, يوصونلولق *ïoçounluliq*, s.

Musculaire, سكرە عضلته داير متعلق *syn-yrè azalètè daïr, mutèallyq*, a-t., adj.

Musculeux, سكرلو *sin-yrlu*,

اتلو *etlu*, t., كثير العضل *azal*, a.; — bras mu بازوى عضل *bazoui azil*,

Muse, الهة الشعر *ilahet* a., s.

Museau, بورن *bourn*, subst.

Musée, و نـادر اولان نسنه‌لرك خزينه‌سى *sana' dir olan nesnèlèrun khazinè* بيت التحف *bèït uttouhi*

Museler, غـلـه بوراشلندرمق *bourounçalyg vachlandurmaq*, v.

Muselière, رنصالق *rounsalyq*, s.

Muser, الكنمك *eig* بوش كزمك *boch guèzmè*

Musette, تلوم تولم قيلە *qaïdè*, s.

Musical, سقيه منسوب *cyqyïè mènsoub*, a-t., سيقى *cyqy*, a., adj.

Musicalement, قى قاعلسى اوزرە *ilmi mouc dèci uzrè*, a-t., adv.

Musicien, چاليجى *t* ساز چـالان *saz tchal* چاليجى *saz tchalidji*, *mouciqidji*, t., مطرب — amateur, اهل موسقى *è ciqy*, a., s.

Musique, موسقى *mouciqy*, ou simpl. سقى *ciqy*; — chant, مقام *ma* instrumentale, ساز *saz*; rière, مهتر خانه *mèhtèr k*

— avec de la —, سازو سوز ايله *az u seuz ilè;* — faire de la —, ساز چالمق *saz tchalmaq*, p-t., v.

Musqué, مسكلو *misklu*, مسكى *misky*, مهسّك *mumessèk*, adj.

Musquer, مسكلمك *misklè-mèk*, مسك قوقوسى ويرمك *misk qoqouci virmèk*, v.

Musulman, مسلم *muslim*, vulg. مسلمان *musluman, musliman*, adj. et s.

Mutabilité, بى قرارلق *bi-qararliq*, a-t., تغيّير *tèghaïiur*, a., subst.

Mutation, دكشترش *dèguich-turich*, دكش *dèguich*, دكشمه *dè-guichmè*, t., تغيّر *tègaïiur*, a., s.

Mutilation, سقطلق *saqatlyq*.

Mutiler, سقطلمق *saqatla-maq*, سقط ا *saqat e*, انسانــــك عضاسندن برى كسمك *içanun ...cindèn biri kesmèk;* mutiler les ...eilles, قولاقلرى كسمك *qoulaq-...i kesmèk*, v. *Voy.* Châtrer.

Mutin, opiniâtre, têtu, عنادجى *'inadji*, a., زورباجى *zor-...ji. Voy.* Séditieux.

se Mutiner, ايــــاق اوزره قالقمق *aïaq uzrè qalqmaq*, ...maq, فتنه قوپمق قوپرمق *fitnè ...maq, qoparmaq*, زوربالق ا *zor-...q e;* — se dépiter, دارلغنمق ...ghanmaq, v.

Mutinerie, فتــنه *fitnè*, a., زوربالق *zorbaliq;* — révolte, ... acian, a., s.

Mutisme, دلسزلك *dilsyzlik*, t., خرس *khours*, a., s.

Mutuel, مشاركەلو *mucharèkèlu*, بر برينه اولان *bir birinè olan*, adj.

Mutuellement, بر بريله *bir biri ilè*, بله *bilè*, t., مشاركتله *mu-charèket ilè*, مفاوضة *mufavèzèlèn*, a., adv.

Myriade, اون بيك عدد *on bin-aded*, اون بيكلك *on bin-lik*, subst.

Myrobolan, fruit des Indes, اهليلج *ihliledj;* — citrin, آمله *âmu-lè*, هليله *hèlilè*, صارو هليله *sarou hèlilè*, اصفر اهليلج *ihlilèdji asfèr;* — emblic, هليله املج *hèlilèï em-lèdj*, اهليلج املج *hèlilèdj èmlèdj;* — chebale, هليله كابلى *hèlilèï kia-bèli*, s.

Myrobolanier, اهليلج اغاجى *ihliledj aghadji*, s.

Myrrhe, مرّ *murr, mourour*, s.

Myrte, arbrisseau, مرسيــــم مرسين اغاجى *mercim, mercin aghadji;* اس *as*, s.

Mystère, سرّ *sirr*, حكمة *hik-met*, a.; — mystères divins, اسرار خدا *esrari khouda*, a-p., s.

Mystérieusement, سرّ ايله *sirr ilè*, a-t., adv.

Mystérieux, سرّلو *sirrlu*, a-t., سرّى *sirri*, a., حكمتلو *hikmetlu*, a-t., adj.

Mysticité, معانى معرفة الله *mè'ani ma'rifet oullah*, a., s.

Mystifier, استهزايه طوتمق *istihzaïè toutmaq*, آلمق *âlmaq*, a-t., مسخرهيه طوتمق *maskharaïa toutmaq*, مزهلمك *mèzèlèmèk*, كسنديه آلمق *kècindiïè almaq*, مسخرهلتمق *maskharalatmaq*, v.

Mystique, رمزى *ramzi*, a., حكمتلو *hikmetlu*, a-t., adj.

Mystiquement, رمز ايله *ramz ilè*, a-t., رمزا *ramzèn*, بالمعنى *bilma'ni*, a., adv.; — parler m[y]tiquement, رموز رمزله سويلمك *rumouz, ramz ilè seuïlèmèk*, a-t.

Mythologie, بت‌پرست لرينك معرفتى علمى تعبيرى *poutpèrest maçallèrinun ma'rifèti[l] mi, ta'biri*, s.

Mythologique, بت‌پرست مثللرينه داير *poutpèrest maçallèr[ine] daïr*, p-a., adj.

N.

Nabot, جوجه *djoudjè*, t., قصّه بويلو *qyssa boïlu*, a-t., s.

Nacarat, آل *âl*, adj.

Nacelle, كوچك قايق *kutchuk qaïq*, صندل *sandal*, زورق *zèvraq*, s.

Nacre, صدف *sadef*, a., s.

Nadir, النظير *ennèzir*, سمت الراس *sèmt erras*, نظير السمت *nazir essemt*, a., s.

Nage, يوزمكلك *ïuzmèklik*, t., سباحت *sèbahat*, a., s.; — à la —, يوزمكله *ïuzmèghilè*; — être en nage, en sueur, پك ترلمك *pèk terlèmèk*, v.

Nage, cheville à laquelle s'attache l'aviron, كورك بغليجق جوى *keurèk baghlaïadjaq tchivi*, subst.

Nageoire, بالق قنادى جناحى *baliq qanadi, djènahi*, a-t., جناح *djènah*, a., s.

Nager, يوزمك *ïuzmèk*, صودهيوزمك *soudè ïuzmèk*, t., سباحت ا[يتمك] *sabahat e*, a-t., شناورلك ا[يتمك] *naoèrlik e*, p-t.; — flotter, طالغش يوزمك *dalghich ïuzmèk*, v.

Nageur, صوده يوزيجى *so[udè] ïuzidji*, t., سابح *sabih*, سبّاح *s[ab]bah*; — habile nageur, اهل سباحت *èhli sèbahat*, a., s.

Naguère, اوته كون *eutè g[un]*, اول اوته كونلردهِ *ol, eutè gunler[dè]*, كچنلرده *guetchènlerdè*, t., مِن بوندن اقدم *boundan aqtèm*, a[-t.], adverb.

Naïf, خالص القلب *khal[is ul] qalb*, خالص *khalis*; — vrai, [sin]cère, ذاتى *zati*, adj.

Nain, جوجه *djoudjè*, بويلو

[redacted]

ïlu, t., قصير القد *qassir ul-*
ı., adj.

SSANCE, action de naître, *ghou*, t., ولادت *vuladèt*, our de la —, مولود يومى *èvloud ïèvmi, guni*; — d'une ne, طوغدوغى كونى *dogh-ı guni*, s.

SSANCE, origine, سوى *soï*, *l*, a., نژاد *nèjâd*, s.; — de se —; بد اصل نژاد *bèd jâd*, p., adj.

SSANCE, commencement, *ébdée*, اصل *asl*, a., s.; — e naissance, commencer, اصل اصلنى *asl, aslini q*, a-t., v.

SSANT, qui naît, qui com- à se former, طوغن *doghan*, *tchiqan*, t., طالع *tali'*, a., طلوع *toulou' idèn*; — qui nce à paraître, ظهور ايدن *r idèn*, a-t., adj.

ÎTRE, venir au monde, طوغه دوغمق *doghmaq*, t., *èvellud e*, متولد او *mutèvellid* دنيايه كلمك *duniaïè guèlmèk*,

TRE, commencer à paraî- چقمق باشلمق *tchiqmaq*, *maq*, ظهور ا *zouhour e*, ظهوره *zouhourè guelmèk*, — en parlant de l'herbe, *r*, اوت اوريرمك كوكرمك *ot eurpermèk*, *gueuïermèk*,

NAÎTRE (faire), engendrer, طوغرمق *doghourmaq*, t., توليد ا *tèvlid e*; — causer, سبب باعث او *sèbèb*, *ba'is ol*, a-t., v.

NAÏVEMENT, كوكل اچقلغله *gueu-n-ul atchiqlighilè*, t., اشكاره *achkiarè*, t., صادقانه *sadiqanè*, a-p., adverb.

NAÏVETÉ, اچقلق *atchiqliq*, كوكل اچقلغى *gneun-ul atchiqlighi*, خلوص *khoulous*, t., صداقت *sadaqat*, a., s.

NANTIR, بورج ايچون رهن ويرمك *bordj itchoun rèhin virmèk*, verb.

SE NANTIR, المق *almaq*, طوتمق *toutmaq*, t., ضبط ا *zabt e*, a-t., v.

NANTISSEMENT, رهين رهن *rèhin*, a., s.

NAPHTE, نفط *nyft, naft, neft*, نفط ياغى *naft ïaghi*, s.

NAPLES, ville capitale du royaume de ce nom, انابولى *anabouli*, s.

NAPPE, linge de table, سنى صفره بزى *sini, sofra bèzi*, s.

NAPPE, chute d'eau, يوكسك يردن دوشن صو *ïuksèk ïèrdèn duchèn sou*, s.

NARCISSE, fleur, زرين قدح *zèrinqadeh*, نركس *nerguis*, نرجيس *nerdjis*, s.

NARCOTIQUE, اوشترن *ouïouchturèn*, t., تخدير ايدن *takhtir idèn*, مخدر *moukhaddir*, a., adj. et subst.

Nard, ناردين nardin, نردين nerdin, اساروں açaroun, s.

Narguer, بر كمسنديه نسبت ا bir kimesnèïè nispet e, v.

Narine, بورن دلكى bouroun dèligui ; — les narines, بــــورن بــورن دلكلرى bouroun dèliklèri, bouroun, ككز guèn-yz, s.

Narquois, قلاش qallach, t., حرامزاده haram zadè, دلكى tilki, adject.

Narrateur, روايت ايديجى rèvaïèt ididji, راوى ravi, ناقل naqil; a., s.

Narratif, روايتة داير متعلق rèvaïètè daïr, mutèalliq, a-t., adj.

Narration, ديويرش dèiuvirich, t., قصّه qyssa, نقل naql, روايت rèvaïèt, a., s.

Narré, Voy. Narration.

Narrer, نقل ا naql e, روايت ا rèvaïèt e, a-t., ديويرمك dèiu virmèk, v.

Nasal, بورنه منسوب داير bourounè mènsoub, daïr, adj. ; — son —, بورندن چقان صدا سس bouroundan tchiqan sèda, ses, s.

Nasarde, بورنه فسكه bourounè fiskè, s.

Nasarder, بورنه فسكه اورمق bourounè fiskè ourmaq, v.

Naseaux, حيوانلرك بــــورن دلكلرى haïvanlarun bouroun dèliklèri, s.

Nasillard, هم هم hem hem, بورندن سويلين bouroundan seuïlèïèn, adj.

Nasiller, سويلمك bouroundan seuïlèmèk, v.

Nasitort, ترة اوتى ا صو ترەسى sou terèci, s.

Nasse, بالق سپدى i pèdi, s.

Natal, مولد mèvlid, pays —, وطن vatan, لى vatani asli, a., ك طوغدوغى بر bir kichinun doghdoughi

Natation, يوزمكلك lik, t., سباحــــت sèba يوزمك صناعتى iuzmèk s a-t., s.

Natif, طوغمه doghma, lu, adj.

Nation, ملّة millet, قوم خلق khalq, طايفه taïfè ; — tienne, ملّة مسيحيّة mill hiïè ; — française, ملّتى franciz millèti, s.

National, منسوب ب millètè daïr, mènçoub, adj.

Nativité, ميلاد milad mèvloud, مولد mèvlid, ت ladet, a. ; — de Notre-S مولود عيسى mèvloudi yça Mahomet, مولود mèvlou كونى mèvloud guny; — ten tronomie, disposition de au moment de la naissanc tali', مولد mèvlèd, a., s.

Natolie, Asie mi اناطولى anadoly, s.

Natrix, serpent d'ea يلانى sou ilani, s.

atière saline qui se
ace des terreins sa-
rticulièrement en
nytroun, s.

حاصر حصير *hacir*,
بوری *bourië*, s.

ouvrir de nattes,
حصیر *hacir ilè duchè-*
ESSER.

حصیرجی *hacirdji*,

TION, اهل بــلاد
یربنه *èhli bilad ièri-*
klik, s.

ER, donner à un
roits des naturels,
غریب اولان کمسنه
اراسـ *gharib olan ki-*
d'ièrinè, aracinè qa-
v.

niversalité des cho-
طبیعت *tabi'at*, a.,
دنیانك جمله یرادلمش
lè ïaradilmich olan
موجودات *mèvdjou-*
ion humaine, hu-
bèchèriïèt, a., s.
omplexion, tempé-
djibillet, طبع *tabi'*,
b, مزاج *mizadj*; —
ière d'être, ذات
t, a., s.; — de na-
attèn.
orte, مقوله *maqoulè*,
جنس *djins*, a., s.
état des choses dis-

position des affaires, کیفیت حال *kèfiièti hal*, a.

Nature, propriété, خاصة *khasset*, خاصیت *khassiièt*, a., s.

en Nature, بعینه *bi'aïnihi*.

Naturel, qui appartient à la nature, دوغمش *doghmich*, طبیعی *tab'i*, ذاتی *zati*, a., اوز *euz*, t., جبلی *djibilli*; — le naturel, طبیعت *tabi'at*, مشرب *mèchrèb*, خوی *khoui*; — histoire naturelle, طبیعت شیلرینك علم معرفتی *tabi'at chèilèrinun ilmu ma'rifèti*, s.

Naturel, sans fard, en parlant des hommes, طوغرو *doghrou*, اچق کوکللو *atchiq gueun-ullu*, ساده دل *sadè dillu*, ساده دل *sadè dil*; — en parlant des choses, ساده *sadè*, p.

Naturel, opposé à adoptif (fils), ولد زنا *vèlèdi zina*, حرام زاده *haram zadè*.

Naturel, *Voy*. Humanité, Tendresse.

Naturels, d'un pays, یرلو اولانلر *ïèrlu olanlar*, ولایتلو *vilaïètlu*, اهل ابن بلاد اولانلر *èhli*, *ibni bilad olanlar*, a-t., s. pl.

Naturellement, par une impulsion naturelle, طبعا *tab'èn*, a., adverb.

Naturellement, sans effort, اسانلغله *açanlighilè*, حضور ایله *houzour ilè*, صفای فراغ خاطر ایله *safaï*, *firaghi khatir ilè*, a-t., ثانی

قونو *ani qonou*, t.; — sans affectation, طوغرو *doghrou*, t.; — sans déguisement, اشكاره *achikiarè*, a., adverb.

Naufrage, كمی پارەلنمەسی باتمەسی *guèmi paralanmaci*, *batmaci*, t., غــرق *gharq*, غرقاب *gharqab*, p.; — faire —, كمی پارەلنمق باتمق غرق او *guèmi paralanmaq*, *batmaq gharq ol*, v.

Naufragé, غريق *ghariq*, a., subst.

Naulage, ناولــــون *navloun*, نولون *nèvloun*, نول *nèvl*, t., نول سفينه *nèvli sèfinè*, كراسی *kiraci*, سفينه اجارەسی *sèfinè idjarèci*, a-t., s.

Nauliser, ناولونله آلمـــق طوتمـق *navlounilè almaq*, *toutmaq*, v.

Naumachie, دكز جنكينـــك تقليدی *dèn-yz djènguinun taqlidi*, subst.

Nauséabonde, ناخوشمش *nakhochmich*, p-t., كوكلی دونمش *gueun-uli deunmich*, adj.

Nausée, بقش *byqych*, t., اكراه *ikrah*, ييجكدن تتسنمسی بقمەسی *ïèïèdjèktèn tètsinmèci*, *byqmaci*, يورك بولانمەسی *ïurèk boulanmaci*, كوكل دونمەسی *gueun-ul deunmèci*, s.; — occasioner des nausées, اوصاندرمق *oçandurmaq*, بقدرمق *byqturmaq*, بزدرمك *bèzdurmèk*; — avoir des nausées, بقمق *byqmaq*, اوصانمـق *oçanmaq*, كوكل بولنمق *gueun-ul boulanmaq*, v.

Nautique, جيلكــــه منســـوب *guèmiïlè*, *guè mènçoub*, t-a., adj.

Nautonnier, ميجی *dji*, قايقجی *qaïqtchi*, *mellah*, a., s.

Naval, ميه منسوب *mènçoub*, t-a., adj.; — —, دكز جنكی *dèn-yz dj* armée navale, انمەسی *deria donanmaci*, p-t., s

Navet, شلغم *chalgha*

Navette, graine qu' aux oiseaux, تخمـــی *ïaban chalgham tokhom* tisserand, مكوك *mèkic* مكك *mèkik*, كوپربه *k* طراغی *bèz taraghy*, s.

Navigable, اشلين *mi ichlèïèn*, t., المركب *mil elmerkèb*, a., adj.

Navigateur, اكب شت كميجی *guèmidji*, و كزار ايدن *dèn-yzlera guzar idèn*, s.

Navigation, art de كميجيلك *guèmidjilik*, sur mer, دكز سفری *dè* t-a.; — exercer la —, *guèmidjilik e*, v.

Naviguer, كتمك *guèmi ilè guitmèk*, ده روی دربادە يوريمك *dè dè*, *rouï dèriadè ïurimè* ا سفر *den-yzlèn sèfer* guer à pleine voile, مق *ïèlkèn doldourmaq*, v.

[redacted]

, گمى *guèmi*, t., سفينه
— marchand, بازركان
zerguian guèmici; — de
بكلك كميسى *bëilik guè-*
جنك كميى *djènk guè-*
ırmé, براقلو كمى *ïaraqlu*

, يارەلنمش *ïaralanmich*,
ıamnak, p., الملو *èlèmlu*,

ɪR, يارەلمق *ïaralamaq*,
الم شديد *èlèmi chèdid vir-*
, v.
:, île de l'Archipel, نقشه
ɜ.
ıÉENS, نصارا *naçara*,

ɪETH, ville de Galilée,
ciret.
ette particule négative se
turc par un م placé devant
dernière lettre du verbe;
ايتمه *itmè* ou *etmè*, ne fais
يازمه *ïazma*, n'écris pas.
طوغمش *doghmich*, t., مولود
, a., adj. et part.
ɴMOINS, بينه كنه *iïnè*, t.,
nèhaïèt, لكن *lakin*, ولكن
, a., هله *hèlè*, انجق *andjaq*.
ɴT, هيچ *hitch*, لاشى *la-*
., s.
ɪULEUX, طومانلنمش *dou-*
ımich, طومانلو *doumanlu*, t.,
mouzybb, a., adj.
CESSAIRE, لازم *lazym*, a.,
guèrèk, كركلو *guèrèklu*, adj.;

— être —, لازم اول *lazim ol*, a-t.,
— choses nécessaires, لازم اولان نسنهلر *lazym olan nesnèler*. — Il est nécessaire, كرك اولور *guèrèk olour*, t., اقتضا ايدر *iktiza ider*, a.; — il n'est pas —, لازم حاجت دكل *lazym*, *hadjèt dëil*; — fournir la maison du nécessaire, اوينك مهماتنى كورمك *èvinun muhimmatini gueurmèk*, v.

Nécessaire, ce qui suffit pour vivre, كچنجك *guetchinedjèk*, s.

Nécessaire, boîte ou étui, پيشتخته *pichtakhta*, قبور *qoubour*, subst.

Nécessairement, ضرورتدن *zarourettèn*; ضرورتله *zarouretilè*, بالضروره *bizzarourè* لاجرم *ladjèrèm*, a-t., البته *elbettè*, adv.

Nécessité, chose nécessaire, كركلك *guèrèklik*, t., ضرورة *zarouret*, اقتضا *iqtiza* احتياج *iktiadj*, a.

Nécessité, indigence, اكسكلك *èksiklik*, احتياج *ihtiadj*, مضايقه *mouzaïaqa*, a., s.

Nécessités, choses nécessaires à la vie, كچنجك *guetchinèdjèk*, subst.

Nécessités, besoins naturels, حاجت *hadjèt*, a., s.

Nécessiter, زور ايله ايتدرمك *zor ilè itturmèk*, ضرورت ويرمك *zarouret virmèk*, a-t.; — causer, سبب باعث اول *sèbèb*, *baïs ol*, a-t., v.

Nécessiteux, محتاج *muhtadj. Voy.* **Indigent.**

Nec plus ultra, اوتەسی يوق *eutèci ïoq*, نهايه *nihaïèt*, a., اعلاسی *aalaci*, a., s.

Nécrologe, ميتلرك اولولرك دفتری *mëïtlèrun, eululèrun deftèri*, a-t., s.

Nécromance, سحر *syhr*, a., بوكو *beugu*, s.

Nécromancien, سحرباز *syhyr-baz*, a-p., s.

Nectar, كوثر *kèvser*, s.

Nef, كليسه اوكی *kèliça eun-i*, s.

Nèfle, مشمله *mouchmoula*, دونكل *dungul*, s.

Néflier, مشمله دونكل اغاجی *mouchmoula, dungul aghadji*, s.

Néfaste, اوغورسز *oghoursyz*, t., نامبارك *namubarèk*, adj.; نحس كونی *nahas guni*, a-t., s.

Négatif, qui exprime une négation, انكار ايدن *inkiar idèn*, انكاری *inkiari*, منكر *munker*, نفی *nèfi*, منفی *mènfi*, adj.

Négative, proposition qui nie, انكار *inkiar*; — refus, يوق سوزی *seuzi*, t., لا كلمهٔ *kèlimèï la*, a., s.

Négation, action de nier, انكار *inkiar*, جحد *hèdjd*, a., s.

Négation, particule qui sert à nier, حرف نفی *harfi nèfi*, a., s.

Négativement, انكار ايله *inkiar ilè*, a-t., يوق ديمكله *ïoq dimèguilè*, adv.

Négligé, oublié, abandonné, اوندلمش *onoudoulmich*; — don[t] on a peu de soins, منسی *munci*, اهمال ترك اولنمش *ihmal, ter[k] olounmich*, معطل *mou'attal*, a.; — méprisé, خورلنمش *khorlanmich* adject.

Négligemment, اهمال ايله *ih-mal ilè*, a-t., اهمالا *ihmalèn*, a., غفلتله *ghaflètilè*, غفلةً *ghaflètèn*, a., مسامحه ايله *muçamèha ilè*, a-t. adverb.

Négligence, اهماللق *ihmal-liq*, a-t., اهمال *ihmal*, غفلة *gha-flèt*, مسامحة *muçamèhat*, a., s.

Négligent, اهمال ايديجی *ih-mal ididji*, اهمالجی *ihmaldji*, a-t., غافل *ghafil*, a., s.

Négliger, manquer de soi[n] pour, اهمال اغفال غفلة ا *ihmal, ighfal, ghaflèt e*; — être négligent, غافل او *ghafil ol*; — être inattentif, مقيّد اولمق *mouqaïïèd olmamaq*, a-t.; — laisser, abandonner, الدن قومق اتمق *eldèn qomaq, atmaq*, فوت ترك ا *fèvt, terk e*, a-t.; — ne pas négliger la moindre chose, دقيقه فوت ايتهمك *daqiqè fèvt itmèmèk*, a-t.; — négliger quelqu'un, بر كمسنهٔ كوزتمك ترك ا *bir kimesn[è] gueuzetmèmèk, terk e*, v.

se Négliger, كندوبی بوش قومق *guènduïi boch qomaq*, كندوسنه مقيّد اولممق *guènducinè mauqaïïèd olmamaq*, a-t., v.

OCE, اليش وبريش *alich-*
بازرگانلق *bazyrguianliq*, t.,
tidjaret, بيع و شرا *bëï u*
, s.

OCIABLE, كچر *guètcher*,

OCIANT, بازاركان *bazar-*
vulg. بازركان *bazyrguian*,
تاجر *tadjir*; — gros —,
بيوك *buïuk bazarguian*;
—, كوچك بازاركان *ku-*
zarguian, t., قليل البضاعة
biza'at, از سرمايه‌سی *ser-*
, s.

CIATEUR, مدبر *mudebbir*,
ايش كوريجی *ich gueuridji*,

CIATION, art de négocier,
مصلحت *maslahat gueur-*
a., فن تدبير امور *fenni*
umour; — affaire négo-
ايش *ich*, t., امر *emr*,
maslahat; — conférence,
uzakèrè; — pour la paix,
مذ *muzakèrèï soulh*, a., s.

IER, trafiquer, اليش
lich viriche, v.

IER une affaire, بر ايش
بر مصلحت *bir ich*, *bir*
gueurmèk; — un effet,
de change, اليش
ويريشك بر پوليچه *alich*
r politcha guetchurmèk,

, قره *qara*, اسود *asvuad*,
عرب *'arab*, a., s.

NÉGRESSE, عرب جاريه‌سی *arab djarièci*, s.

NÉGREPONT, île de la Grèce, اغريپوز *aghripoz*, اغريپوز اطه‌سی *aghripoz adaci*, جزيره‌سی *djèzirèci*, subst.

NÉGRERIE, عربلرك زندانی *arablarun zindani*, s.

NÉGRIER, عرب اسيرلری كتورجك كمی *arab ecirlèri guètur-rèdjèk guèmi*, s.

NÉGRION, كوچك *kutchuk arab*, عرب اوغلانی *arab oghlani*, subst.

NEIGE, قار *qar*, t., ثلج *seldj*, a., s.

NEIGER, قار يغمق *qar iagh-maq*, قارلمق *qarlamaq*, v.

NEIGEUX, قارلو *qarlu*, adj.

NÉNUFAR, كول سوسنی *gueul soucèni*, نينوفر *ninèofer*, *ninoufer*, نيلوفر *niloufer*, نوفر *noufer*, s.

NÉOGRAPHE, يكی املا صاحبی *ïèn-i imla sahibi*, a-t., s.

NÉOGRAPHIE, املاده كتابتده اولان بدعة *imladè*, *kitabettè olan bida'at*, t-a., s.

NÉOLOGIQUE, كلمات جديدك استعمالنه داير منسوب *kèlimâti djèdidènun isti'malinè daïr*, *mènçoub*, adj.

NÉOLOGISME, كلمات جديدك استعمالی *kèlimati djè-didènun isti'mali*, s.

NÉOLOGUE, مقبول اولميان كلمه‌لری استعمال ايديجی *maqboul*

olmaïan kèlimèlèri isti'mal ididji, a-t., s.

Néoménie, nouvelle lune, هلال *hilal*, a., يكى آى *ièn-i âï*, t., s.

Néophyte, يكيدن دين عسويه كلمش *ïèn-idèn dini icèvïïè guelmich*, يكيدن تنصر ايدنمش *ïèn-idèn tènessur idinmich*, a-t., s.

Néphrétique, douleur, colique, بل اغريسى *bel aghrici*, s.

Nerf, سكر *syn-yr*, t., عصب *acèb*, a-t., s.

Nerprun, arbrisseau, اق دكن *aq dikèn*, t., خرّيز *khirriz*, a., s.

Nerval, سكرلره نافع *syn-yrlère nafi'*, t-a., adj.

Nerveux, سكرلو *syn-yrlu*, t., معصوب *ma'çoub*, a., adj. *Voy.* Robuste, Vigoureux.

Net, propre, تميز *tèmiz*; — poli, sans tache, يالابق *ïalabyq*, t., صافى *safi*, پاك *pak*, لككسز *lèkkèsyz*, ايو كوهرلو *ëiu guèvherlu*, adject.

Net, pur, innocent, پاك *pâq*, p., كناهسز *gunahsyz*, p-t., adject.

au Net, بياضه چقرلمش *bëïazè tchiqarylmich*, adj.; — mettre au net, بياضه چقرمق *bëïazè tchiqarmaq*, a-t., v.

Net, franchement, librement, اشكاره *achikiarè*, طوغرو *doghrou*, adverb.

Net, tout d'un coup, بردن *birdèn*.

Nettement, avec netteté, تميز *tèmiz*, تميزلكله *tèmizliguilè*, t., نظافتله *nèzafetilè*, a-t., adv.

Nettement, franchement, اشكاره *achikiarè*, a., طوغرولغله *doghroulyghylè*, adv.

Netteté, تميزلك *tèmizlik*, پاكلك *paklik*, p-t., ظرافة *zèrafet*, نظافة *nèzafet*, a., s.

Nettoiement, تميزلمكلك *tèmizlèmèklik*, s.

Nettoyer, rendre net, تميزلمك *tèmizlèmèk*, پاك صاف ا *pâq, saf e*, p-a-t., ارتمق *aritmaq*, صيرمق *syiyrmaq*; — essuyer, سلمك *sylmèk*; — un puits, قويوى ايرتلمك *qouïoui aïrtlamaq*; — une cheminée, باجه سلمك *badja silmèk*, v.

se Nettoyer, تميزلنمك *tèmizlènmèk*, v.

Neud, *Voy.* Nœud.

Neuf, adject. numéral, طوقوز *doqouz*, t., تسع *tis'a*, a.

Neuf, fait depuis peu, يكى *ïèn-y*, جديد *djèdid*, a., تازه *tazè* p-t., adj.; — maison neuve يكى او *ïèn-y èv*, s.

Neuf, peu expérimenté, عجمى *'adjèmi*, adj.

Neutralement, avec neutralité, بى طرفلغله *bi tarafliguilè*, adv.

Neutraliser, rendre nul ابطال باطل ا *'ibtal, batil e*, a-t. *Voy.* Tempérer, Mitiger.

Neutre, qui n'est d'aucu

[redacted]

قا اورطەدە *ortada qalan*,
nè o nè bou, t., بـــى
taraf, a., adj.; — être
قارش *qarichmamaq*; —
بى طرف قالمق *bita-*
, v.

:, genre, نەمذكرنەمؤنث
uzekker nè mu'ènnes olan,

:ME, طوقوزنجى *doqou-*
تاسع *taci'*, a., adj. num.
:MEMENT, تاسعا *taci'èn*,

, fils de frère, قرداش
lach oghlou; — de sœur,
قز قردا *qyz qardach ogh-*
l'un ou de l'autre, يكن
— nos neveux, اوغل
oghoul oghoullèrimuz,
halaflarimuz, a-t.

LOGIE, سكرلرە دايراولان
كتا *syn-yrlèrè daïr olan*
ılè, s.

بورن *bourn*, *bouroun*, s.;
ın grand —, بورناز *bour-*
بيوك *buïuk bouroun-*
i a du nez, adj., *Voy.*
— tirer les vers du nez,
اغزدن *aghyzdèn saqyz*
v.

nè, ونە *vènè*, conjonct.
a ni ceci ni cela, نە
اووا *nè o var nè bou var.*
E, انكاراولنوراولنجق *in-*
iour, *olounadjaq*.
, sot, *sans expérience*,

بون *beun*, احمق *ahmaq*, بودالا
boudala, adj.

NIAISEMENT, سفاهتلە *sefahètilè*,
a-t., بودالا كبـــى *boudala guibi*,
ديوانە كبى *divanè guibi*, adv.

NIAISER, faire des niaiseries,
سفاهت ا *sèfahet e*, اكلنمك *eïg-*
lènmèk, بوش كزمك *boch guez-*
mèk, بيهودە حركت ا *bi houdè*
harèket e, a-t., v.

NIAISERIE, سفاهت *sèfahet*, a.,
بيهودە حركت *bihoudè harèkèt*,
p-a., بونلق *beunliq*, s.

NICÉE, ville d'Anatolie,
ازنيك *iznik*, s.

NICHE, enfoncement dans un
mur, ديوارك ايچندە صوقلمش ير
divarun itchindè soqoulmuch ïèr,
مرقع *murèqqa'*, محراب *mihrab*,
a., s.

NICHE, tour de malice, اويون
oïoun, شيطانلـــق *chèïtanliq*,
حيلەكارلك *hilèkiarlik*, مسخرەلق
maskharalik, a-t., s.

NICHÉE, يوەلق يوالق *ïouva-*
liq, s.

NICHER, faire son nid, يوالمق
ïouvalamaq, يوا يپمق *ïouva ïap-*
maq, v.

NICHER, cacher, صقلمق *saq-*
lamaq, بر نسنۀ كزلو يردە قومق *bir*
nesnèï guizlu ïerdè qomaq, v.

SE NICHER, بر يردە صقلنمق
قونمق *bir ierdè saqlanmaq*, *qon-*
maq, v.

NICOMÉDIE, ville d'Anatolie,

ازميد *izmid*, ازنيكميد *iznikmid.*

Nid, d'oiseau, يووه يوا *iouva;* — de voleurs, خرسز يتاغى *khirsiz ïataghi*, s.; — faire son nid, *Voy.* Nicher.

Nièce, fille de frère, قرداشك قزى *qardachun qyzy;* — de sœur, قز قرداشك قزى *qyz qardachun qyzy*, s.

Nielle, maladie des blés, بغدايك سوستى *boghdaïun soucèti*, بغداى ارپه بتى *boghdaï, arpa biti;* — mauvaise herbe qui croît parmi les blés, شهنيز *chèhniz*, a., s.

Nieller, سوسدن بغداى بوزلمق *soustan boghdaï bouzoulmaq*, v.

Nier, يوق ديمك *ïoq dimèk;* t., انكارا *inkiar e*, a-t., v.

Nigaud, بوداله *boudala*, احمق *ahmaq*, adj.

Nigauder, بودالالق دليلك ديوانهلك *boudalaliq, dèlilik, divanèliq*, v.

Nigauderie, بودالالق *boudalaliq*, احمقلق *ahmaqliq*, دليلك *dèlilik*, s.

Nil, fleuve d'Égypte, نيل *nil*, نيل مبارك *nili mubarèk*, a., s.

Nilomètre, مقياس *myqïas*, a., s.

Nimbe, نور تاجى اكليلى *nour tadji, eklili*, a-t., s.

Nippes, روبا *rouba*, s.

Nitre, كوكرچله *guuguertchilè*, كوهرچله كهرچله *gueuhertchilè, gueuhertchilè*, vulg. *bora*, s.

Nitreux, كوهرچلهلو *gueuhertchilèlu*, adj.

Nitrière, كوهرچله معادنى *gueuhertchilè ma'dèni*, s.

Niveau, instrument pour faire connaître un plan horizontal, تسويه آلتى *alèti* [...] بنّا ترازوسى *benna tèrazu*[...]; — être de niveau, برابر او[...] t., متساوى او *mutèçavi o*[...]

Niveau, horizontalité, برابرلك *bèraberliq*, دوزلق *duzliq*, [...] *mutèçavilèt*, a., s.

Niveler, le sol, [...] برابرا برابله *ïèrè, zèminè, beraber e*, دوزا *duz e*, دوزا [...] *duz e*, t., تسويه ا *tesviïè e*, [...] *tastih e*, a-t., v.

Niveleur, ايديجى [...] *tesviïè ididji*, تسويهجى [...] a-t., s.

Nivellement, action [...] ler, تسويه *tesviïè;* — art [...] lement, صنعت تسويه *san'ati tesviïè*, a., s.

Noble, distingué par [...] sance, شريف *chèrif*, a., [...] *bellu bachlu*, adj.

Noble, چلبى *tch*[...] بكزاده *bèïgzadè*, شهزاده [...] *zadè*, اصل زاده *acil zadè*, — très-noble, اشرف [...] اكرم *akrèm*, adj. et s.

Noble, grand, مكرم *m*[...] *Voy.* Généreux.

Noblement, شرفله *cherfilè*, كريمانه *kèrimanè*, كرامتله *kèramèt-ilè*, a-t., adv.

Noblesse, qualité par laquelle on est noble, شرف *chèref*, a., شرفلك *chèreflik*, a-t., بزركوارى *buzurguvari*, سوى *soï*, t., اصل *asl*. *Voy*. Grandeur, Générosité.

Noce, دوكون دوكن دكون *dugun*, *duïun*, t., عروسى *arouci*; — repas de —, دوكن ضيافتى *dugun ziafèti*; — les apprêts de —, اسباب عروسى *esbabi arouci*, a., s.

Noces, mariage, نكاح *nikiah*, a.; — jour de —, نكاح كونى *nikiah guny*, a-t., s.; — célébrer les noces, دوكون قورمق *dugun qourmaq*, v.

Nocher, vieux mot, Pilote, *Voy*. ce mot.

Noctambule, اويوركن كيجه‌ده كزن *ouïourkèn guidjèdè guèzèn*, s.

Nocturne, كيجه‌كى *guidjèki*, شبى *chèbi*, p-t., adj.

Noel, jour de la nativité de N. S., مولود عيسى *mèvloudi iça*, a., بوژق *bojouq*, s.

Nœud, دوكم *deugum*, t., باغ *bagh*, p., قيد *quïd*, a., بند *bènd*, p., بوكلم *beuklum*, بوغم *boghoum*, بوغناق *boghnaq*; — d'arbre, بوتراق بتزاق *boutraq*, s.

Noir, قره t., سياه *siah*, p., اسود *esvèd*, a., adj.; — devenir —, قره سياه او *qara*, *siah ol*, قرارمق *qurarmaq*, v.

Noir, triste, mélancolique, تاسه‌لو *taçalu*, غصه‌لو *ghoussalu*; — affreux, هولناك *hèvilnak*, p., قورقنج *qorqoundj*, t., غايتله مهيب *ghaïetlè mèhib*, a-t., adj.; — humeur noire, mélancolie, سودا *sèvda*, قره سودا *qara sèvda*, ماليخوليا *malikholia*, حزن *huzn*, a., s.

Noir, couleur, قره *qara*, t., سياه *siah*, a., قره بويا *qara boïa*, s.

Noir, nègre, عرب *arab*, a., قره *qara*, s.

Noirâtre, سياهجه *siahdjè*, قره‌جه *qaradja*, adj.

Noiraud, قره‌جه *qaradjè*, يوزى و صاچلرى سياه اولان *ïuzu vè satchlari siah olan*, adj.

Noirceur, qualité par laquelle les choses sont noires, قره‌لق *qaralyq*, t., سياهلق *siahlyq*, a-t., سياهى *siahi*, a.; — meurtrissure, كوكلك *gueuklik*, بره *bèrè*; — énormité d'un crime, يرامزلق *ïaramazlyq*, يرامز ايشى *ïaraz ichi*, t., فساد *fèçad*, a., s.

Noircir, rendre noir, قرارتمق *qarartmaq*, قره‌لمق *qaralamaq*, سياهلمق *siahlamaq*, قره سياه ا *qara*, *siah e*, — ternir la réputation, هتك عرض ا *hètki 'yrz e*, a-t., v.

Noircir, devenir noir, قرارمق *qurarmaq*, سياهلنمق *siahlanmaq*, قره سياه او *qara*, *siah ol*, v.

Noircissure, قرہلمہ *qaralama*, قرہ صوا *qara siva*, s.

Noise, غوغا *ghavgha*, vulg. *qavgha*, چکش *tchèkich*, s.; — chercher —, چکشمک *chèkichmèk*, verb.

Noisetier, فندق اغاجی *foundouq aghadji*, s.

Noisette, فندق *foundouq*, s.

Noix, fruit du noyer, جــوز *djèvz*, vulg. *djèviz*, *V*. **Muscade**; — de galle, مازی *mazi*, مازو *mazou*; — de pipe, لولہ *lulè*.

Nolis, **Naulis**, *Voy*. **Frêt**.

Noliser, *Voy*. **Frèter**.

Nom, qui désigne une personne ou une chose, اد *ad*, t., اسم *ism*, a., نام *nam*, p., s.; — quel est votre nom? ادکز اسمکز *adn-yz*, *ismin-yz nèdur*; — d'espèce, اسم جنس *ismi djins*, a., s.; — au nom de, اسمنہ *isminè*; — nom, mot, لغة *loughat*, لفظ *lafz*, کلمہ *kèlimè*, a., s.; — au nom de Dieu, je vous en conjure, اللهک حقی ایچون *allahun haqqi itchoun*, الله سورسن *allah sèversèn*; au nom de Dieu clément et miséricordieux (formule de prière), بسم الله الرحمن الرحیم *bismillah errahman errahim*.

Nom, réputation, نام *nam*, عرض *'yrz*, شهرت *cheuhret*, a., s.; — chercher à se faire un nom, نام قزانمغہ طالب و ساعی او *nam qazanmagha talib u saï ol*, v.;

— un grand nom, بك *nami buïuk*, s.

Nomades, اهل الوبر *a'rab*, a., s.

Nombre, collection صای *saï*, صغش *sagych*, t., عدد *'adèd*; — déterminée, احصا *ihsa* *hyçab*, شمار *chumar*; — sans —, بی شمار *bi ch* بی حســاب *bi hiçab*; — حسابسز *hiçabsyz*; — au parmi, جملہ سندن *djum* — dans le —, سندہ *sindè*; — le plus grand — *eksèri*; — impair, ك pair, چفت *tchift*.

Nombre singulier, فرد — pluriel, جمع *djèmi'*,

les Nombres, ou qua présentées, رقملر *raqam* *erqam*, اعداد *'adad*, ت *qamât*, s. pl.

Nombrer, صایمق احصا ا *ihsa e*, a-t., v.

Nombreux, چـــوق عددی چوق *adèdi tchoq*, *cir*, عدید *'adid*, صاغشلو *s* adject.

Nombril, کوبك *gue*

Nomenclature, coll mots propres aux différe ties d'une science ou d برفنہ دایر اولان جملہ لفظو مطلاحلرینک مجموعسی *ïa bir fènnè daïr olan dju* *istilahlèrinun mèdjmou 'a*

NAL, ادیله *adilè*, adj.; —
›pel —, اد یله اکهـــق
ad ilè an-maq, *tchaghyr-*

NATIF, terme de gram-
المبتد *elmutèda*, a., s.

NATION, à une place,
بر منصبه نصب *bir man-*
b èilèmèci, توجهٔ منصب
mancèb, اقامت *iqamet*,
asb, a., s.

IÉ, تسمیه اولنمش *tesmiiè*
h, مسمّی *mucemma*; —
ace, à un emploi, نصب
nasb olounmuch, a-t.,

NT NOMMÉ, محلنه *ma-*
وقت و محلنه *vaqtu ma-*
وقتنده *vaqtindè*; — à
, معیین کونده *mouïïèn*
, a-t., adv.

ÉMENT, بالخصوص *ba-*
s, باوجود *bavudjoud*, p-a.,
على ا *alel khouçous*, a.,

IER, اد قومق *ad qomaq*,
تسـ *tesmiiè e*, a-t., ادلمق
, v.

IER, désigner, اد یلـه
l ilè an-maq, اشارة ا *icha-*

AREIL, *Voy*. INCOMPA-
— en terme d'imprime-
les plus petits caractères,
باصمه جینک اک کوچک
man en-kutchuk khatti, s.

NON, part. négat., یوق *ïoq*,
دکل *dèiil*, t., خیر *khair*, a.

NON-SEULEMENT, یالکـــز دکل
ïalyn-yz dèiil, adv. — Un chien capable non-seulement de combattre avec un loup, mais encore avec un ours, قورد ایله دکل ایو ایله دوکشمکه قادر اولان کوپـــک *qourd ilè dèiil ďiou ilè deuguchmèïè qadir olan keupèk*.

NON-CONFORMITÉ, مطابقتسزلق *mutabaqatsyzlyq*, a-t., s.

NON-OUVRÉ, اشلنمش *ichlènmèmich*, adj.

NON-RÉSIDENCE, بر یـــرده بولنمهقلق *bir ïerdè boulounmamaqliq*, بر محلدن غایب اولمقلق *bir mahalldèn ghaïb olmaqliq*, s.

NON-SENS, معناسز لاقردی *manasyz laqyrdy*, کلام *kèlam*, s.

NONAGÉNAIRE, طوقســـان یاشنده کی *doqsan ïachindèki*, s.

NONANTE, طقسان طوقسان *doqsan*, t., تسعون *tis'oun*, تسعین *tes'in*, a., nom de nomb.

NONCE, ریم پاپا ایلچیسی *rim papa iltchici*, s.

NONCHALAMMENT, کاهللکله *kiahilliguilè*, a-t., adv.

NONCHALANCE, اهمالق *ihmalliq*, کاهللک *kiahillik*, اوارهلک *avarèlik*. *Voy*. INDOLENCE.

NONCHALANT, کاهل *kiahil*. *Voy*. INDOLENT.

NONCIATURE, ریـم پـاپـــا ایلچیلکی سفارتی *rim papa iltchiligui*, *sèfarèti*, s.

Nonobstant, اكرچه *èïertchè*, بيينه كنه *iinè*, t., باوجود *bavudjoud*, p., prép.

Non-usage, استعمالسزلك *isti-malsyzlik*, a-t., عدم استعمال *'adè-mi isti'mal*, a., s.

Non-valeur, حاصلسزلك *hacilsizlik*, نامحصوللق *namah-soulliq*, a-t., s.

Nord, septentrion, شمال *chi-mal*, *chemal*; — vent du —, بوبراز *boriaz*, *poriaz*, *boïraz*, قش يلى *qich ïèli*, s.; — qui est du côté du nord, شمالى *chimali*, adj.

Nord-est, شمال وشرق اراسى *chimal u charq araci*; — vent du —, پوبراز *poïraz*, s.

Nord-ouest, شمال وغرب اراسى *chimal u gharb araci*; — vent du —, قره يل *qara ièl*, s.

Normal, تعليم ايدن *ta'lim idèn*, adj.

Nos, بزم *bizum*, nos livres, بزم كتابلر *bizum kitablar*. Ce pronom se rend souvent en turc par l'affixe مز *muz* ajoutée à la fin des mots, ex.: كتابلريمز *kitablarimuz*.

Notable, remarquable, بللو *bellu*, نشانلو *nichanlu*, t., ظاهر *zahir*; — considérable, بيوك *buïuk*, t., عظيم *azim*, a.

Notables, بر يرك اعيانلرى قوجه باشيلرى *bir ïèrun aïunlèri*, *qo-dja bachilèri*, s. pl.

Notablement, غايتله *ghaïtilè*, چوق *tchoq*, t., عظيما *azimèn*, a., adverb.

Notaire, كاتب *ki*… كاتبى *mèhkèmè kiatibi*, *kiatibi cher'i*, a., s.

Notamment, …صوصا *…çan*, a., adv.

Notariat, كاتبلكى *…kèmè kiatibligui*, a-t.,

Note, marque, … علامة *alamet*; — liste, *…kèrè*, دفتر *defter*; — … حساب *hiçab*; — mém… *qaïmè*; — note d'infa… نشانى *qabahat nicha…* بوزق *irzi bozouq*.

Note marginale, … *chiïè*, pl. a., واشى … a., s.; — de musique, … نشانى خطى *mou… khatti*, s.

Noter, faire une … ا نشان *nichan e*, انلمق *… lamaq*; — prendre n… يازمق *deftèrè iazmaq*, … *maq*; — d'infamie, ا … *hetki yrz e*, a-t.

Noter, remarquer … ا ملاحظه *mulahaza e*, a…

Notice, رساله *riça… bèïan*, a., s.

Notification, خبر *k…*

Notifier, ويرمك *… virmèk*, a-t., رمك *… mèk*, t., ا اعلام *'ilam e*; … quement, ويرمك … *cher'en khaber virmèk*,

Notion, بلكو *bilgu*, … وقوف *vouqouf*, a., s.

, بللو *bellu*, t., اشكار
ظ *zahir*, معلوم *ma'*-
lj.
ENT, اشكاره *achi*-
zahirèn, a., adv.
É, عالمه معلوم اولان
um olan, شهره *chieuh*-

بزم *bizum* ; — pron.,
si par مز *muz* à la fin
notre maison, اومز

اولغى كرمت *kèrèmit*

oy. Rachitique.
T, بوكلم *beuïulum*, s.
lier par un nœud,
baghlamaq, ا عقد بند
; — faire un nœud,
leuïumlèmèk, *deugmè*-
د *deuium e*, v.
amitié, دوستلق
liq baghlamaq, v.
envelopper dans quel-
صارمق *sarmaq*, v.
R, باغلنق *baghlan*-

چقن *tchiqèn*, *tchè*-

, دوكملو *deugumlu*,
بوتراقلو *boutraqlu*, adj. ;
n noueux, بوتراقلو
qlu sopa, s.
بادم حلواسی *badèm*

E, سود انا *sud ana*,
طايه *daïa*, s.

Nourricier, qui nourrit, بسليجى *beslèïdji*, adj.

Nourricier, mari d'une nourrice, قوجه‌سى دايه‌نك *daïènun qodjaci*, s.

Nourrir, sustenter, بسلمك *beslèmèk* ; يدرمك *ïèdurmèk*, نفقه ويرمك *nafaqa virmèk* ; — servir d'aliment, اطعام ا *it'am e*, طعاملندرمق *ta'mlandurmaq*, a-t., v. ; — allaiter, ممه ويرمك *mè virmèk*, امزرمك *emzurmèk*, t., ارضاع ا *irzâ' e* ; — élever, تربيه ا *terbiïè e*, a-t., v.

Nourrir, fomenter, entretenir, بسلمك *beslèmèk*, t., قوت ويرمك *qouvvèt virmèk*, دايم ا *daïm e*, a-t., v.

se Nourrir, كندوسنى بسلمك *guènducini beslèmèk*, يمك *ïèmèk*, verb.

Nourrisage, حيوانلرك تربيه‌سى بسلمسى *haïvanlarun terbiïci*, *beslèmèci*, a-t., s.

Nourrissant, بسلين *beslèïèn*, adj. ; — aliment nourrissant, قوت ويرن طعام يمك *qouvvet viren ta'm*, *ïèmèk*, s.

Nourrisson, بسلمه *beslèmè*, s.

Nourriture, طعام *ta'am*, a., ييجك ايچجك *ïèïèdjèk itchèdjèk*, ييو *ïèïou*, t., غدا *ghida*, قوت *qout*, a., s.

Nourriture spirituelle, corporelle, غداى جسمانى روحانى *ghydaï djesmani*, *rouhani*, a., s.

66

Nous, بز *biz*, pron. pers.

Nouveau, یکی *ïèn-y*, t., جدید *djèdid*, تازه *tazè*, نو *nèv*, p., adject.

Nouveau, neuf, inexpérimenté, اعجمی *adjèm*, s.

de Nouveau, یکیدن *ïèn-ydèn*, كنه *inè*, کیرو *guiru*, t., مجدداً *mudjèddèn*, a., adv.

Nouveauté, qualité de ce qui est nouveau, یکیلک *ïèn-ylik*, t., تازەلك *tazèlik*, p-t., s.

Nouveauté, chose nouvelle, یکی شئ *ïèn-y chèï*, t-a., s.

Nouveautés, primeurs, تورفنده *tourfanda*, s. pl.

Nouvel, adj., یکی *ïèn-y*; — an, یکی سنه *ïèn-y sènè*, s.

Nouvelle, premier avis d'une chose, خبر *khaber*, حوادث *havadits*, a., s. — Quelle nouvelle y a-t-il? نه خبر *nè khaber*; — bonne nouvelle, مژده *mujdè*, p., s.; — donner de bonnes nouvelles? مژدەلمك *mujdèlèmèk*, vulg., مشتلق *mouchtoulamaq*; — porteur de bonnes nouvelles, مژدەجی *mujdèdji*, s.

Nouvelle, histoire, conte, حکایت *hikiaïèt*, a., داستان *dacitan*, p., s.

Nouvellement, یکیدن *ïèn-ydèn*, دمین *dèmin*, بو یقینلردە *bou ïaqinlerdè*, adv.

Nouvelliste, خبر اراییجی *khaber araïdji*, ویریجی *viridji*, حوادثجی *havadisdji*, خبرجی *khaberdji*, a-t., s.

Novale, یکیدن زراعت اولنمش طپراق *ïènidèn zira'at oloumich topraq*, s.

Novateur, یکیدن پیدا ایدیجی *ïèn-ydèn pèïda ididji*, a-t., اهل بدعة *èhli bida'at*; — les novateurs, اصحاب بدعة *ashabi bid'at*, a., s.

Novation, بدعه *bid'at*, a., s.

Novembre, تشرین ثانی *tèchrini çani*, s.

Novice, peu exercé, اعجمی *a'djèmi*, adj. et s.

Novice, dans un couvent, تلمیذ *telmiz*, a., s.

Noyau, partie dure et ligneuse de certains fruits, چکردك *tchèkçrdèk*, s.; *Voy.* Principe, Origine.

Noyé, صویه بوغلمش *souia boghoulmich*, t., غرق اولنمش *gharq olounmich*, a-t., غریق *ghariq*, a., adj. et s.

Noyé, plongé; باتمش *batmich*, adj.

Noyer, faire périr dans l'eau, غرق ! *gharq e*, a-t., باتدرمق *batturmaq*, v.

se Noyer, باتمق *batmaq*, صویه بوغلمق *souïa boghoulmaq*, verb.

Noyer, arbre, جوز اغاجی *djèviz aghadji*, s.

Nu, qui n'est point vêtu,

:hipiaq, يالك يالن *ïa-*
يال *ïalyndjaq*, t., عريان
, adj.
ettre quelqu'un tout nu,
چپلاق يا *tchiplaq*, *ïa-*
ınè e, اچمق *atchmaq*,
ɔïmaq, v.
sans déguisement, اچق
اشکا *achikiare*, adv.
., بولت بلوت *boulout*,
~ *sèhab e*, ابر *èbr*, p., s.
s, se couvrir de nuages
t du ciel, بولتلنمق *bou-*
q, v.
ux, بلوتلو *bouloutlu*, t.,
hablu, a-t., adj.
.e, چشد *tchèchid*, *chè-*
شکا *chèkil*, pl. a., اشكال
نو *nèvi'*, pl. a., انواع *an-*
ssortiment de couleurs,
رنكلرك قرشقلغی *renkla-*
ıqlighi, *ikhtilati*, s.
er, اویدرمق *ouydour-*
چشد بول *tchèchid boul-*
رنك اجناسلرينك اويد
ıslèrinun ouydourmaq, v.
e (pour les garçons),
h, بالغه *baligha* (pour
, قز اولنجك *èvlènèdjèk*
ıdj.
ıté, بلوغ *bulough*, بولوغيّة
ıèt, a., s.
é, چپلاقلق *tchiplaqliq*,
lynliq, t., عريّة *uriïèt*, a.,

Nuée, سحاب *sèhab*,

ابر *èbrè*, p.; — la nuée du printemps, ابر بهار *èbri bèhar*, p-t., subst.

Nuée, multitude, چوقلق *tchoqlyq*, t., كثرة *kècret*, a., s.

Nuer, *Voy.* Nuancer.

Nuire, ضرر ا *zarar e*, زيان ضرر كتورمك طوقندرمق *zarar guèturmèk doqoundourmaq*, a-t., v.

se Nuire, mutuellement, ضررلشمق *zararlachmaq*, a-t., verb.

Nuisible, ضررلو *zararlu*, a-t., adject.

Nuit, كجه كيجه *guidjè*; — une —, بر كيجه *bir guidjè*, t., ليل *lèïl*, a.; — et jour, كيجه كوندز *guidjè gunduz*; — de —, كيجه ايله *guidjè ilè*, كيجه‌ده *guidjèdè*; — au milieu de la —, كيجه ارا‌سنده *guidjè aracindè*; — passer la —, كيجه‌لنمك *guidjèlènmèk*. — Il fait nuit, كيجه اوليور *guidjè olieur*. — Bonne nuit, كيجه‌كز خير اوله *guidjèn-uz khaïr ola*.

Nuitamment, كيجه ايله *guidjè ilè*, adv.

Nuitée, بر كيجه‌لك *bir guidjèlik*, s.

Nul, aucun, هيچ *hitch*, adj.

Nul, sans effet, باطل *batil*, a., adject.

Nullement, هيچ بروجهله *hitch bir vèdjhilè*, قطعا *qat'en* اصلا *aslu*, وجها من الوجوه *vèdjhen min el-vudjouh*, a., adv.

Nulle part, هیچ بر یرده *hitch bir ïèrdè*, adv.

Nullité, یوقلق *ïoqliq*, t., عجز *'adjz*; — défaut absolu de talent, de moyens, بی هنرلک *bi huner-lik*, s.

Nûment, اشکاره *achikiarè*, a., adject.

Numéraire, valeur fictive des espèces, جاری اولان نقـــودک قیمتی *djari olan nouqoudun qymèti*, adj.; — tout l'argent en circulation dans un état, بر مملکتـــده موجـود و جاری اولان نـقـودک جلمسی *bir mèmlèkèttè mèvdjoud vè djari olan nouqoudun djumlèci*, subst.

Numéral, عددی *'adèdi*, a., adject.

Numération, علم حساب *il-mi hiçab*, a., صاغش *saghich*, احصا *ihça*, a., s.

Numérique, عدده دایر متعلق *'adèdè daïr*, *mutè'alliq*, a-t., adj.

Numéro, chiffre, رقم *raqam*; — marque, نشان *nichan*, p-t., subst.

Numéroter, رقم یازمق *raqam ïazmaq*, v.

Numidie, contrée d'Afrique, درعة *dèr'at*, vulg. *dara*.

Nuque, انکسه *èn-è*, انکسه چقوری *èn-sè tchouqourou*, قفا *qa-fa*, a., s.

Nutation, balancement de l'axe de la terre, اهتزاز قطب جهان *ihtizazi qoutbi djihan*, s.

Nutritif, بسلیـــن *beslïïn*, بسلیجک *beslïèdjèk*, adj.

Nutrition, بسلمکلک *besle-mèklik*, s.

Nyctalope, کوندن کیجه‌ده ایو کورینن *gundèn guidjèdè euïu gue-runèn*, adj.

Nymphe, beauté du paradis, حور *hour*, حوری *houri*; — chrysalide, شرنقة *churnouqat*, a., s.

O.

O! یا *ïa*, ای *èï*, interject.

Oasis, الـــواح *elvah*, pl. a., الواحات *elvahât*, s.

Obédience, باش پاپـــازدن وبرلمش اجازتی *bach papazdèn vi-rilmich idjazèti*, s. *Voy.* Obéissance.

Obéir, se soumettre à un ordre, انقیـــاد اطاعت ا *ita'at e*, انقیاد *inqiad*, امتثال ا *imtiçal e*, مطیع او *mouti' ol*, بیورق طوتمق *bouïourouq toutmaq*, اسلمک *islèmèk*; — aux paroles, سوز اسلمک *seuz eslèmèk*, سوز طوتمق *seuz toutmaq*;

se conformer à la volonté, اذعان امتثال *imtiçal, iz'an e,* t., v. *Voy.* Céder, Plier.

Obéissance, مطيعلق *mouti'liq,* اطا *ita'at,* طاعة *ta'at,* انقياد *qiad,* امتثال *imtiçal,* اذعان *iz'-* , a., s.

Obéissance, les pays de l'o- issance d'un prince, برسلطانك زير حكمنده اولان ير *bir soultanuṇ ri hukmindè olan ierler,* s.

Obéissant, مطيع *mouti',* a., اويجي *ouïdji,* سوز طوتن *seuz tou- n,* t., حكم بردار *hukm berdar,* -p., adj.

Obélisque, دورت كوشەلو دكلي طاش *dort keuchèlu dikili tach,* t., هرام مربع *hirami murèbba'i,* a., s.

Obéré, بورجلو *bordjlu,* t., مديون *mèdioun,* a., adj.

s'Obérer, *Voy.* s'Endetter.

Obésité, سمزلك *sèmizlik,* s.

Obier ou Aubier, سو مروري *su murvèri,* s.

Objecter, قرشو سويلمك كلمك *qarchou seuïlèmèk, guelmèk,* ., اعتراض ا *i'tiraz e,* a-t., v.

Objection, قرشولق *qarchou- rq,* قرشو سويلمه *qarchou seuïlèmè.,* ., اعتراض *i'tiraz* معارضه *mou'ari- a,* a., s.

Objet, tout ce qui frappe les eux, مادّه *maddè,* نسنه *nesnè,* شي *cheï,* مقوله *maqoulè,* a., s.

Objet, fin qu'on se propose, قصد *qast,* مقصود *maqsoud,* غرض *gharaz,* مراد *murad,* مظهر *maz- her,* a., s.

Objurgation, تعزير *ta'zir,* a., s.

Oblation, عرض *arz,* تقديم *taqdim,* a., s.

Obligation, engagement qui lie, وجوب *vudjoub,* ذمّة *zimmet,* a., بورج *bordj;* — par écrit, تمسك *tèmessuk,* سند *sèned,* a., s.

Obligation des services reçus, منت *minnet,* a., s.; — avoir obligation, منت كورمك *minnet gueurmèk,* ممنون او *memnoun ol;* — nous vous en aurons beaucoup d'obligation, كل ممنون اولورز *kulli memnoun olourouz.*

Obligatoire, qui a force d'obliger, الزام ايدن *ilzam idèn;* — qui est de devoir, فرضي *farazi,* a., فرض اولان *farz olan,* a-t., adj.

Obligé, ممنون *memnoun,* a., adject.

Obligeamment, مروتله *muruv- vetilè,* a-t., محبانه *muhibbanè,* a-p., adv.

Obligeance, مروت *muruvvet,* a., خاطر كوزتمكلك *khatir gueu- zetmeklik,* a-t., ايلك ايلمسي *eïulik eïlèmèçi,* s.

Obligeant, مروتلو *muruvvetlu,* مودتلو *mèvèddetlu,* شفقتلو *chefqat- lu,* خدمتجي *khidmetchi,* كريم *kè- rim,* a., خاطر نواز *khatir nuvaz,* a-p., adj.

Obliger, contraindre, الزام ا

ilzam e, زور جبر كوج ا *zor, djèbr, gutch e*, بغلمق *baghlamaq* ; — par ordre, بيورمق *bouïourmaq*, تنبيه ا *tembih e*, v. ; — être obligé, contraint, مجبور او *mèdjbour ol*, a-t., adj.

Obliger, rendre service, ممنون ا *memnoun e*, ايلك ا *eïulik e*, خاطر كوزتمك *khatyr gueuzètmèk*, a-t. ; — être obligé envers quelqu'un, ممنون او *memnoun ol*, a-t., v.

s'**Obliger**, se lier, s'engager de paroles, عهد ا *aht e*, سوز ويرمك *seuz virmèk*, عهدسنه المق *ouhtècinè almaq*, در عهده ا *der ouhté e*, التزام ا *iltizam e*, a-t., بوينه المق *boïninè almaq* ; — par écrit, تمسك ايدنمك *tèmessuk idinmèk* ; — s'engager mutuellement, عهدلشمك *ahtlèchmèk*, a-t., v.

Oblique, de biais, incliné, اكرى *ègri, eyri*, ارقورى *arqoury*, adject.

Oblique, détourné, صپا *sapa*, ملتوى *multèvi*, adj.

Obliquement, ارقورى ارقورو *arqourou*, t., يانبكى *ïambègui*, p., adverb.

Obliquité, اكريلك *agrilik*, ميل *mèïl*, انحراف *inhiraf*, a., s.

Oblitérer, چزمك *tchizmèk*, t., محو ا *maho e*, a-t., v.

Oblong, اوزونجه *ouzoundjiè*, t., درازچه *diraztchè*, p-t., مطرّ *moutirr*, a., adj.

Obole, منغر منغير *mânghyr*, پول *poul*, اقچه *aqtchè*, s.

Obreptice, obtenu en taisant la vérité, كتم حقيقة ايله اختلاس اولنمش *ketmi haqiqat ilè ikhtilas olounmich*, adj.

Obreption, كتم حقيقة *ketmi haqiqat*, a., s. *Voy.* Surprise.

Obscène, فاحش *fahich*, a., مردار *mourdar*, adj.

Obscénité, فحش *fahch*, a., s. ; — dire des obscénités, فحش سويلمك *fahch seuïlèmèk*, a-t., v.

Obscur, ténébreux, قراكلو *qaran-lu*, قراكو *qaran-ou* ; — non-éclairé, ايدنسز *aïdynsyz*, ظلمانى *zylmani*, adj. ; — temps —, بوس هوا *pous hava* ; — lieu —, ايدينسز ير *aïdynsyz ïèr*, كونش كورمز ير *gunèch gueurmèz ïer*, s.

Obscur, en parlant des couleurs, قويو *qouïou*, adj.

Obscur, peu intelligible, مغلق *moughlaq*, a., adj.

Obscur, ignoré, بلنمش *bilnèmich*, t., نا معلوم *na ma'loum*, p-a., مجهول *mèdjhoul*, a., adj.

Obscurcir, قراكلو قراكلق ا *qaranlu, qaranlyq e*.

s'**Obscurcir**, قراكلو او *qaranlu ol*, قرارمق *qararmaq*, v.

Obscurcissement, de lumière, ايدنلق اكسكلكى نقصانى *aïdinliq eksikligui, noqsani*, s. ; — de la vue, كورمكسزلك *gueurmèksyzlik*, s.

Obscurément, کراکلغله *qaran-lyk lè*, adv.

Obscurité, قراکولق *qaran-u-*, قرالق *qaran-*, قراك *qara-*, t., ظلمة *zoulmet*, سیاهی *sïa-*; — du style, ابهام *ibham*, بغم *gham*, a., s.

Obséder, tourmenter, بی حضور *bi houzour e*, راحتسزلك *rahatsyzliq virmèk*, a-t., v.

Obsèques, میتك جماعتی *mèi-djèma'ati*, a-t., جماعت میت *ma'ati mèït*, جنازه *djènazè*, a., s.

Obséquieux, امرقولی *emr uly*, بنده فرمان *bèndëi ferman*, ملازمت یدیجی *mulazèmèt idji*, a-t., s.

Observable, رعایت اعتبار اولنجق *réaïet*, *'itibar olounadjaq*, -t., adj.

Observance, رعایت *réaïet*, اعتبار *'itibar*, s.

Observateur, qui accomplit, طوتیجی *toutidji*, کوزدیجی *gueu-didji*, t., رعایتجی *riaïettchi*, -t.; — contemplateur, سیرجی *irdji*, طالعه ایدیجی *mutalaa idji*, a., s.

Observation, action d'observer les lois, les préceptes, رعایت *iaïet*, مراعاة *muraat*, اعتبار *itibar*-, -; —, maintien, دیدبانلق *di-lèbanliq*, p-t., حراسة *hiracet*, صیانت *sianet*, حفظ *hifz*; — remarque, ملاحظه *mulahaza*, نظر *nazar*, a., s.

Observatoire, رصدگاه *raçad-guiàh*, a-p., مرصد *marçad*, a., s.

Observer, accomplir ce que prescrit la loi, طوتمق *toutmaq*, رعایت صیانت ا *riaïèt*, *sianet e*, مرعی طوتمق *mer'i toutmaq*, تابع او *tabi' ol*; — accomplir, remplir, یرینه کتورمك *ïèrinè guèturmèk*, اتمام ا *itmam e*; — maintenir, حفظ ا *hifz e*, کوزتمك *gueuzetmèk*; —considérer attentivement, دقت ایله کورمك *diqqat ilè gueurmek*, کوز دکمك *gueuz dikmèk*, امعان نظر ایله کورمك *im'ani nazar ilè gueurmèk*; — remarquer, نظر ملاحظه ا *nazar*, *mulahaza e*, کورمك *gueurmèk*; — observer les astres, یلدزلره بقمق *ïldyzlèrè baq-maq*, رصد ا *raçad e*; — le jeûne, اورج طوتمق *orodj toutmaq*; — les traités, عهد نامهٔ رعایت ا مرعی طوتمق اجرا ا *aht namëi riaïèt e*, *mèri' toutmaq*, *idjra e*, a-t., v.

s'Observer, صقنمق *saqyn-maq*, کندوسنی کوزتمك *guèndu-cini gueuzètmèk*, او احتیاط اوزره *ihtiat uzrè ol*, a-t., v.

Obsession, بی حضور *bi hou-zour*, راحتسزلك *rahatsyzlik*, a-t., subst.

Obstacle, طوتق *toutouq*, t., مانع *mani'*, a., s.

Obstination, عناد *'inad*, a., لجوجلق *ludjoudjliq*, s.

Obstiné, عنادجی *'inadji*, a-t., لجوج *ludjoudj*, adj.

Obstinément, عناد ايله *inad ilè*, a-t., v.

Obstiner, بركمسنه نك عنادلغنه سبب باعث او *bir kimesnènun inadlighinè sèbeb, baïs ol*, ا مخالفت *moukhalèfet e*, بر كمسنه عنادە دوشرمك *bir kimesnèï inadè duchurmèk*, a-t., v.

s'Obstiner, عناد ا *inad e*, عنادە بنمك *inadè binmèk*, معاندت اوزرە او *mou'anèdet uzrè ol*, جانى پك ا *djuni pèk e*, v.

Obstruction, سدّة *suddet*, سدّ *suddè, sudïè*, s.

Obstruer, قپامق *qapamaq*, ياپمق *ïapmaq*, t., سدّ ا *sèdd e*, a-t., طقامق *tyqamaq*, v.

s'Obstruer, قپانمق *qapanmaq*, طقانمق *tyqanmaq*, طقلمق t., انسداد بولمق *incidad boulmaq*, a-t., v.

Obtempérer, اطاعت ا *ila'at e*, امتثال ا *imtiçal e*, a-t., v.

Obtenir, المق *almaq*, اله كتورمك *èlè guèturmèk*, نايل واصل او *naïl, vacil ol*, a-t.; — l'objet de ses désirs à force de prières, يالوارمغله المق *ïalvarmaghilè almaq*, مرادنه ايرشمك نايل واصل او *muradinè irichmèk, naïl, vacil ol*, a-t., v.

Obtention, مرادينه ايرشمكلك *muradinè irichmèklik*, حصول *houçoul*, حصول مرام *houçouli mèram*, a., s.

Obtus, esprit, كند احمق *kund ahmaq*, adj.; — angle —, زاويه منفرجه *zavièï munfèridjè*, s.

Obus, كوچك قمبرە *kutc... qoumbara*, s.

Obusier, كوچك قمبرە اتاجق هاوني *kutcchuk qoumbara ataa havèni*, s.

Obvier, مانع او *mani' ol*, دفع ا *mèn', dèf' e*, a-t., ولمق *qarchoulamaq*, v.

Occasion, conjoncture fa[vo]rable de temps, de lieu, [فرص]ت *fourçat*, a., s.; — saisir l'oc[ca]sion, [فرص]ت اولامق كوزلمك *fourçat avlamaq, gueuzlèmèk*; trouver l'occasion, بولمق *bo[ul]maq*, فرصت او *fourçat ol*, [قولا]يني بولمق *golaïni boulmaq*, [فرص]ت اله كيرمك *fourçat èlè guirmèk*, laisser échapper l'occasion, [فرص]تي الدن قومق فوت ا *fourçati è[lden] qomaq fèvt e*, a-t.; — lorsque l'[oc]casion se présente, [فرص]ت الدە ايكن *fourçat eldè ikèn*.

Occasion, sujet, cause, [سب]ب *sèbèb*, موجب *moudjib*, a., s.

Occasion, combat, rencon[tre], وقعه *vaqi'a*, a., s.

Occasionnel, [فرص]ت ويرن *fourçat virèn*, [باع]ث اولان *... olan*, a-t., adj.

Occasionnellement, [فرص]ت ايله *fourçat ilè*, a-t., adv.

Occasionner, [باع]ث سبب او *bais, sèbèb ol*, a-t., v.

Occident, غرب *gharb*, ...

كون باطى باتى *baty*,
un bâtici, s.

ENTAL, مغربلو *maghriblu*,
naghribi, غربى *gharbi*,

ITAL, قفايه منسوب *qa-*
çoub, a-t., adj.

UT, اكسه *en-sè*, t., قفا
, s.

LTE, كزلو *guizlu*, صقلو
, مخفى *makhfi*, a., adj.

LTE, d'une manière oc-
مخفيجه *makfidjè*, a-t.,
uizludjè, adv.

PANT, ضبط ايدن *zabt*

PATION, affaire qui oc-
ايش *ich*, كوچ *gutch*, t.,
مشغله *mèchghèlè*, مصلحة
t, اكلنجه *èiglendjè*, a., s.;
ir pas d'occupation, الى
èli boch ol.

PATION d'une place, d'une
قل فتح *fethi qal'a*, فتح
تسخ *teskhir*, a., s.

PÉ, affairé, مشغول *mèch-*
a.; — pris, conquis,
toutoulmich, النهش *alyn-*
النمش فتح *feth oloun-*
-t., adj.

IPER, remplir un lieu, un
المق ميدان *mëidan al-*
طونمق بر مكان *mèkian ïèr*,
, صغمق *syghmaq*, v.

IPER, habiter un lieu, بر
سا اوتورمق بيرده *bir ïerdè*

otourmaq, sakin ol, ساكنلنمك *sa-*
kinlènmèk, a-t., v.

Occuper, donner de l'occupa-
tion, ايش ايشلتمك *ich ichlet-*
mèk, اشغال ا *ichghal e*, a-t.;
— arrêter, amuser quelqu'un,
اكلندرمك *èiglèndurmèk*, t., v.

Occuper militairement une
place, s'en emp...er, بر قلعة فتح
تسخير ا *bir qal'ai feth*, *teskhir e*,
a-t., v.

s'Occuper à quelque chose,
مشغول اول *mèchghoul ol*, ايشلمك
ichlèmèk, اكلنمسك *eiglènmèk*,
اشتغال ا *ichtighal e*, a-t., v.

Occurrence, وقوع *vouqou'*,
اتفاق *ittifaq*, قضا *qaza*, حاجت
hadjet, s.

Occurrant, وقوع بولان *vouqou'*
boulan, حادث اولان *hadis olan*,
a-t., adj.

Océan, بحر درياى محيط *bahr.*
dèriaï, *mouhit*, اقيانوس *aqianos*;
— indien, بحر اخضر *bahri ahk-*
zar, s.

Ochlocratie, خلق عـــوام
دولتى *khalq*, *avam dèvlèti*, s.

Ocre, اشى بويا *achi boïa*,
صارى اشى *sary achy*, ازنكان *èzèn-*
guian, s.

Octaèdre, ذو ثمان قوايد *zou*
saman qavaïd, a., s.

Octave, espace de huit jours,
سكز كونلك *sèqiz gunlyk*; — le
huitième jour, سكزنجى كونى *sè-*
qizindji guny, s.

Octobre, تشرين اوّل *tèchrin evvel*, اختبريس *akhtèbris*, s.

Octogénaire, سكسان ياشندەكي *sèksèn ïachindèki*, t., هشتاد سالە *hechtad salè*, p., adj. et s.

Octogone, مثمن *mucèmmèn*, adj. et s.

Octroi, concession, مساعده *muça'èdè*, عطا *'ata*, احسان *ih-san*, a., s.

Octroi, droit sur les denrées, رسم ماكولات و مشروبات *resmi mèkioulât u mèchroubât*, عوايد *ava'ïd*, a., s.

Octroyer, انعام ا *in'am e*, a-t., ويرمك *virmèk*, t., قايل اول *qaïl ol*, a-t., v.

Octuple, سكز قدر قات *sèqiz qadar, qat*, سكز دكلو *sèqiz dèn-lu*, سكز كرّە اوقدر *sèqiz kerrè oqadar*, adject.

Octupler, سكز قات ا *sèqiz qat e*, v.

Oculaire, كوز كورە *gueuz gueu-rè*, t., عيانى *aïani*, a., adj.; — témoin —, شاهد *chahid*, a., s.

Oculairement, كوزلر اوكندە *gueuzler eun-undè*, كوزلر ايلە *gueuz-ler ilè*.

Oculiste, كحّال *kèhhal*, a., subst.

Ode, قصيدە *qacidè*, a., s.

Odessa, ville et port de Russie sur la mer Noire, قوجە بك *qoqja bèg*, *qodja bèi*, s.

Odeur, قوقو *qoqou*, قوخو *qo-khou*, t., رايحە *raïha*; — bonne —, كوزل قوقو *guzel qoqou*, رايحۀ طيبە *raïhaï taïbè*; — mauvaise —, فنا مردار قوقو *fèna, mourdar, qoqou*, عبث قوقو *abes qoqou*, s.

Odeurs, senteurs, parfums, عطر *atar*, a., بوى *bouï*, p., توتسى *tutsi*, s.

Odeur, réputation, نام *nam*, p-t., شهرت *chèuhret*, a.; — bonne —, نيكناملق *nïk nam-liq*, p-t., نيك نامى *nik nami*, p., s.

Odieusement, وجهمكروە اوزرە *vèdjhimèkrouh uzrè*, a-t., adv.

Odieux, مكروە *mèkrouh*, غير مقبول *ghaïr maqboul*, a., نا مقبول *na maqboul*, p-a., adj.

Odontalgie, ديش اغريسى *dich aghryci*, s.

Odontalgique, ديش اغريسنە نافع *dich aghrycinè nafi'*, t-a., adj.

Odorant, قوقولو *qoqoulu*, p-t., رايحەلو *raïhalu*, كوزل رايحەلو *gu-zel raïhalu*, a-t., adj.

Odorat, قوقولمە *qoqoulama*, t., شامّە *chammè*, قوت شامّە *qouvveti chammè*, a., s.; — avoir de l'odorat, sentir, قوقولمق *qoqoula-maq*, t., استشمام ا *istichmam e*, a-t., v.

Odoriférant, خوش قوقولو *khoch qoqoulu*, t., كوزل رايحەلو *guzel raïhalu*, a-t., adj.

Œcuménique, général, uni-

versel, عمومی *ou'moumi*, a., adj.

Œcuméniquement, وجهی عمومی اوزره *vèdjhi 'oumoumi uzrè*, a-t., عموما *ou'moumèn*, a., adv.

Œil, کوز *gueuz*, عین *aïn*, a., چشم *tchèchm*, p., s.; — regarder du coin de l'œil, کوز اوجیله بقمق *gueuz oudjiilè baqmaq*; — fermer les yeux, کوز یومق *gueuz ïoummaq*; — au premier coup d'œil, نظرهٔ اولاده *nazareï ouladè*, الک کورشده *ilki gueuruchtè*; — lancer un coup d'œil, fixer les yeux sur... کوز آتمق *gueuz atmaq*, t., نظر صالمق *nazar salmaq*, a-t., کوز دکمك *guieuz dikmèk*; — tourner les yeux, یوز چورمك *ïeuz tchèvirmèk*, کوزلرین دوندرمك *guieulèrin deundurmèk*; — mettre devant les yeux, کوزینه صوقمق *guieuzinè soqmaq*, v.

Œil, regarder de mauvais œil, de travers, کم نظر ایله بقمق *kèm nazar ilè baqmaq*; — avoir l'œil à.... کوزتمك *guieuzetmèk*.

Œil de cep de vigne, باغ کوزی *bagh guieuzi*, باغ طمروجغی *bagh toumroudjighy*, s.

Œil-de-Bœuf, plante, صغر کوزی *syghyr guieuzi*, عین البقر *aïn-ul baqar*; — fenêtre ronde, یوالق پنجرهجك *ïouvaluq pendjèrèdjik*, s.

Œil, plein d'yeux, دلکلو *dèlikli*, دلك دلك اولان *dèlik dèlik olan*, s.

Œillade, coup d'œil, بقش *baqych*, کورش *gueurich*, t., نظر *nazar*; — œillade amoureuse, کرشمه *guirichmè*, p., s.; — lancer des..... کرشمه ا *guirichmè e*, p-t., verb.

Œillère (dent), ازو دیشی *azou dichi*, s.

Œillet, fleur, قرنفل *qarènfil*, s.

Œillet, pour passer un lacet, الك *ilik*, s.

Œilleton, قرنفل فدانی فلسی *qarènfil fidani, filici*, s.

Œsophage, بلعوم *bul'oum*, *bel'am*, a., حلقوم *halqoum*, s.

Œuf, یومرطه یمرده یمرطه *ïoumourta*; — frais, تازه یمرطه *tazè ïoumourta*; — à la coque, رفدان *rafadan*, رفدان یمرطه *rafadan ïoumourta*; — gâté, بیات یمرطه *baïat ïoumourta*; — couvé, پلجلنمش یمرطه *pilidjlènmich ïoumourta*; — sur le plat, قیغانه *qaïghana*; — rouge, قزل یمرطه *qyzil ïoumourta*; — de poisson, بالق یمرطهسی *baliq ïoumourtaci*; — le jaune de l'œuf, یمرطه صاروسی *ïoumourta sarycy*; — le blanc de l'œuf, یمرطه اغی *ïoumourta aghi*, s.; — faire des œufs, pondre, یمورطهلمق *ïoumourtalamaq*, v.

Œuvé, یمرطهلو *ïoumourtalu*, adject.

Œuvre, ce qui est produit par un agent, ایش *ich*, t., کار *kiar*, p.; — action, عمل *amel*,

a., s.; — mettre la main à l'œuvre, ایشه ال اورمق *iché el ourmaq*, عمل ا *amel e;* — bonnes œuvres, ثواب ایو ایش فعل *eüu ich, fil*, *cévab*, s.; — œuvres pies, خیرات *khaïrat;* — faire de bonnes —, ثواب خیر ایشلمک *cévab, khaïr ichlèmèk*, ثوابه کیرمک *avabè guirmèk*, ایلک ا *eïlik e*, v.; — chef-d'œuvre, استاد ایشی *ustad ichi*, subst.

Œuvre, production de l'esprit, تصنیف *tasnif*, تألیف *téelif*, a., s.

Œuvre (mettre en), عمله کتورمک *amèlè guèturmèk*, a-t., v.

Œuvres (maître des hautes), جلاد *djellad*, a., s.

Œuvre, action bonne ou mauvaise, عمل *amel*, قضیه *qaziïè*, a; — action indigne, قضیه ٔ نامرقضیه *qaziïèï namerziïè*, a-p., s.

Œuvres (hors d'), plats qu'on sert avec le potage, ترشی *turchi*, *turchu*, مزه *mèzè*, s.

Offensant, ستم امیز *sitèm amiz*, p., جفاکار *djèfakiar*, a-p., adj.; — paroles offensantes, ستم امیز سوزلر *sitem amiz seuzler*, s.

Offense, injure, ستم *sitèm*, p., جفا *djèfa*, a.; — péché, faute, کناه *gunah*, صوچ *soutch*, یرامزلق *ïaramazliq*, s.

Offensé, طوقنمش *doqounmich*, انجنمش *indjinmich*, کوسلو *keuçulu*, t., خاطر مانده *khatir mandè*, a-p., adj.

Offenser, blesser, inquiéter, انجتمک *indjitmèk;* — attaquer, صاتشمق *satachmaq*, دوقنمق *doqounmaq;* — affliger, indisposer, خاطرنه دوقنمق *khatyrynè doquounmaq*, خاطرنی یقمق *khatyryni ïqmaq*, a-t., رنجیده ا خاطر مانده *rendjidè e*, *khatyr mandè e;* — par des paroles, سوکمک *seugmèk;* — Dieu, pécher, خطا کناه ا *khata, gunah e*, a-p-t., v.

s'Offenser, انجنمک *indjinmèk*, کوسمک *kusmèk*, خاطری قالمق *khatyry qalmaq*, خاطرمانده او *khatyrmandè ol*, a-p-t., v.

Offenseur, انجدیجی *indjidiđji*, انجیدن کمسنه *indjidèn kimesnè*, t., تعدّی ایدن *tè'addi idèn*, a-t., s.

Offensif, adj.; — arme offensive et défensive, آلت حرب ضرب ودفع یات و یراق *alèti harb, zarb u def' ïat vè ïaraq*, s.

Offensive, بصقون *basqoun*, t., ضرب *zarb*, a., s.

Offensivement, تعدّی اوزره *tè'addi uzrè*, a-t., adv.

Offert, تقدیم اولنمش *taqdim olounmich*, a-t., adj.

Offerte, کلیسده ویرلن نسنه *kèliçada virilèn nesnè*, s.

Office, service, secours, خدمت *khizmèt*, امداد *imdad*, a., ارقه *arqa*, s.

:E, devoir, خذمـت
و *khizmet vadjibèci*, واجبهٔ
adjibëi zimmet, a., s.

:E, charge, magistrature,
mancyb, a., جاه *djah*,
, p., رتبه *rutbè*, a., وظيفه
— de juge, قاضيلق *qazi-*
, s.; — faire l'office d'in-
, ا ترجمانلق *tèrdjuman-*

:E, lieu où l'on prépare le
etc., كلار *kilar*, vulg. *ki-*
كلاراوطه *kiler odaci*; —
offices du sérail, كلار
iler agaci, s.

IAL, كليسه امورينـك
kèliça oumourinun qa-

IALITÉ, كليسه امورينك
محكمه‌سى *kèliça oumouri-*
kèmèci; *qazaci*, s.

IANT, كليسده پاپازلق
خذم *kèliça dè papazliq*
idèn, adj.

IEL, publié par le gou-
nt, رسمى *resmi*, a., adj.;
lle —, خبر رسميه *kha-*
ïè, a., s.

IELLEMENT, رسماً *resmèn*,

IER, faire l'office divin,
كليسده پاپازلق وظيفه
papazliq vazifèci idjra e,

ER, militaire qui a un
اوفيچيا *ofitchial i*, ضابط

zabit; — civil, حاكم *hakim*; —
qui a une charge, un office, اهل
منصب *èhlï mancèb*; — qui a soin
de l'office, كلارجى *kilardji*, *ki-*
lerdj, *si*.

OFFICIEUSEMENT, مروتله *mu-*
ruvvètilè, a-t., محبانه *mouhibbanè*,
a-p., دوستانه *dostanè*, adv.

OFFICIEUX, كرملـو *kèrèmlu*,
كرم ايديجى *kèrèm ididji*, مروتلو
muruvvetlu, محبتلو *mouhabbetlu*,
مودتلو *mèvèddetlu*, a-t., adj.

OFFICINALES, drogues,
اجزاجى دكانـنده حاضر بولنـان
علاجلر *èdjzadji dukkianindè hazir*
boulounan iladjlar, s. pl.

OFFRANDE, اللهه تـقديم اولنان
هديه *allaha taqtim olounan hèdïïè*,
قربان *qourban*, s.

OFFRANT, enchérisseur, مزاد
ايديجى *mèzad ididji*, a-t., s.

OFFRE, action d'offrir, de pré-
senter, صونمقلق *sounmaqliq*, t.,
تـقديم *taqtim*; — don, اتحاف
ithaf, اهدا *ihda*, a., s. *Voy.* PRO-
POSITION.

OFFRIR, présenter avec la
main, صونمق *sonmaq*; — la main,
ال صونمق *èl sonmaq*; — présen-
ter, proposer, اظهار تـقديم ا *izhar*,
taqtim e, عرض ا *arz e*; — donner,
اهـدا *ihda*, ا اتحاف *ithaf e*,
a-t., v.

OFFRIR, mettre une enchère,
مزاد ا *mèzad e*, بهاى زياده ا *bèha*

ziadè e, بازارلشمق *bazarlachmaq*, verb.

s'Offrir, se présenter, حضورە كلمك *houzourè guelmèk*; — survenir, arriver, چقه كلمك *tchiqa guelmèk*, كلمك راست *rast guelmèk*; — en sacrifice, كندوسنى قربان ا *guènducini qourban e*; — à la mémoire, خاطرە خاطرنە كلمك *khatyrè, khatyrynè guelmèk*, v.

Offusquer, بورمق *bouroumaq*, قرارتمق *qarartmaq*, قوشو نظرندە دورمق *qarchou, nazarindè dourmaq*, كويبرمك *qoïvermèmèk*, v.

Ognon, plante potagère, پياز صغان صوغان *soghan, sovan, piïaz*; — nouveau, تازە صوغان *tazè soghan*; — de mer, عنصل *unsol*, — petit —, صوغانجق *soghandjiq*; — de fleur, چچك صوغانى *tchitchèk soghani*, s.

Ognon, dureté qui vient au pied, سكل *siguil*, طاوق كوتى *tavouq gueuti*, s.

Ognonière, صوغانلق *soghanliq*, s.

Oh! واى *vaï*, اوخ *okh*, interj.

Oie, قاز *qaz*, s.

Oindre, ياغلمق *ïaghlamaq*, سورمك *surmèk*, v.

Oing, طوك ياغى *don-ïaghi*, ايچ ياغى *itch ïaghi*, s.

Oiseau, قوش *qouch*; — de proie pour la chasse, آو قوشى *av qouchi*, s.

Oiseler, ى الشترمق ... *bir av qouchi alichturmaq*

Oisellerie, ...ترمسى ... ترپيەسى *qouch alichturm... bïïèci*, s.

Oiseleur, قوشباز *q... t-p.*, s.

Oiselier, ...تيجى *qouch satidji*, قوشجى *qo...*

Oiseux, بيهودە *hibo... abes*, عبث, بى معنى *b... a.*, adj.; — parole oiseus..., سوز كلام *bihoudè seuz*, بوش لاقردى *boch laqyrd...*

Oisif, ايشسز *ichsiz*, *kiarsyz*, p-t., ايلاق *aïl... avarè*, adj.; — être —, ... قالمق *ichsyz ol*, *qalqmaq*, ...ter —, ايشسز طورمق *ich... maq*, v.

Oisillon, قوشجغز *... ghaz*, s.

Oisivement, ايشسز... ايشسزلكلە *ichsylighilè*, ad...

Oisiveté, ...يشسزلك *...lik*, اوارەلك *avarèlik*, ... *kiarsyzlik*, s.

Oison, ...اوريسى پلازى *ïavroucy, palazi*, s.

Ocke ou Ocque, p... d'environ deux livres et u... اوقە *oqqa*, وقيە *vèkiïè*, s.

Oléagineux, ياغلو *ïag...*

Oliban, encens mâle, ... *gueunlik, gueunluk*, s.

Oligarchie, ...مسند

حكومتـ لرينك *bir qatch rinun hukioumèti, dèv-*

IRE, زيتون شكلنده *zèï- lindè*, adj.

ISON, زيتون ديوشرجك *ïtoun divchirèdjèk zèmani*,

TRE, زيتونـــى *zèïtouni*, زيتون رنك *zèïtoun rèn- an*, adj.

:, زيتون زيت *zèïtoun*, زيت *zèït*, s.; — huile d'o- زيت يا *zèït ïaghi*, s.

IER, زيتون اغاجى *zèïtoun* s.

AIRE, adj.; — pierre, چوملك تنجر *tcheumlèk*, *achi*, s.

RAPHE, وصينك خطى ايله *vacinun khatti ilè ïa-* adj.; — testament —, وصينك خطى ايله يازلمش *nun khatti ilè ïazilmich va- zè*, s.

MPE, montagne de la e, ليمپوس طاغى *limpos* — de Bithynie, كشيش *chich daghi*, s.

IPE, le ciel des dieux du ne, پتپرست الاهلرينك *ut pèrest ilahlèrinun fèlè-*

IPIADE, دورت سنه لك *èlik*; دورت سنه مدتى *muddèti, t-a., s.*

Ombilical, كوبكه منسوب *gueu- bèguè mènçoub*, adj.

Ombrage, ombre des arbres, اغاج كولكه سى *aghadj guieulguièci*; كولكه *guieulguiè*, — lieu om- bragé, كولكه لك *guieulguièlik*; — défiance, soupçon, اشكل *ichkil*, a., اشكللك *ichkillik*, a-t., s.

Ombragé, كولكه لو *guieulguièlu*.

Ombrager, donner de l'om- bre, كولكه لندرمك *guieulguèlèn- durmèk*, سايه صالمق *saïè salmaq*, كولكه ا *guieulguiè e*, v.

Ombrageux, en parlant des personnes, défiant, قورقاق *qor- qaq*, اشكللو *ichkillu*; — en parlant des animaux, اوركك *eurkuk*, adj.; — cheval —, اوركك ات *eurkuk at*, s.

Ombre, كولكه *quieulguiè*, t., سايه *saïè*, p., ظل *zyll*, a., چوغا *tchoga*, s.; — jeter de l'ombre, كولكه صالمق *guieulguiè salmaq*; — se mettre à l'ombre, كولكه لنمك *guieulguièlènmèk*, t., استظلال ا *istizlal e*, a-t., v.

Ombres (les), les mânes, اولولرك روحلرى *eululèrun rouh- lèri*, t-a., s. pl.

Ombre de la nuit, كيجه قرالغى *guidjè qaralighy*, ليلك ظلمتى *lèïlun zoulmèti*, a-t., s.

Ombres, en peinture, تصويرك كولكه سى ظلالى *tasvirun guieul- guièci, zoulali*, s.

Ombre, apparence, prétexte,

بهانه *lèhanè*, صورت *souret*, a., كوسترش *gueustèrich*, s.; — sous-ombre, صورتا *sourètèn*, adv.; — apparence fantastique, خيال *khaïal*, a., s.

Ombres, couleurs obscures, قويو رنكلر بويالر *qoïou rènkler, boïalar*, s. pl.

Ombrer, mettre les ombres à un tableau, سايه‌لمك *saïèlèmèk*, اظلال ا *izlal e*, a-t., v.

Omelette, قيغانه قيغنه *qaïghana*, s.

Omettre, قومق *qomaq*, واز كچمك *vaz guètchmèk*, براقمق *braqmaq*, ايتمك *itmèmèk*, فوت ا *fèvt e*, a-t., v.

Omis, فوت اولنمش *fèvt olounmich*, a-t., منسى *munci*, a., adj.

Omission, قصور *qouçour*, فوت *fèvt*, سهو *sèho*, a., s.

Omoplate, كورك كميكى *kurèk guèmigui*, t., كتف *kitf, kètif, kètef*, pl. a., اكتاف *iktaf*, a., s.

On, ce pronom indéfini se rend en turc par la troisième personne du pluriel de l'indicatif; exemp.: on dit ديرلر *dirler, derler*. Il se rend aussi par le passif du verbe دنيلور *dènileur*, v.

Onagre, يبان اشكى *ïaban èchègui*, t., خر دشتى *khari dècht-ti*, p., حمار وحشى *hymari vahchi*, a., s.

Onagre, machine de guerre, منجنيق *mèndjènik*, s.

Once, poids de dix g[...] درهم وزنى *on dirhèm vèz[...]*

Oncle paternel, [...]وجه *amoudja, amydjè*, t., عمو[...] a.; — maternel, [...]يى *daïi, daïè*, s.

Onction, action d[...] باغلايش *ïaghlaïch*, بغلمه [...] *ma*, t., مسحة *meshat*, a.; [...]ceur dans le discours, [...] طاتلولكى ملايمتى *kèlam[...] lygui, mulaïmèti*, s.

Onctueusement, ايله [...] *lèïïni kèlam ilè*, a-t., adv[...]

Onctueux, huileux, لو[...] *lu*; — plein d'onction [...] كلاملو *tatlu kèlamlu*, t., [...] a., adj.

Onctuosité, ياغلولق [...] *liq*, s.

Onde, flot, طالغه [...] *gha*, t., موج *mèvdj*, a.; — l'eau, صو *sou*; — la m[...] *dèn-yz*, s.

Ondé, مموج *mumèv[...]* موجلو *mèvdjlu*, طلاسلو [...] دالغلنمش *dalghalanmic[h] soulu*, t., ابدار *abdar*, p.,

Ondée, قتى يغمور *q[...] mour*, صاجناق *sadjanaq*[...]

Ondoiement, baptêm[e] à un enfant sans les cér[...] de l'église, كليسه بر [...]ث چوجغك وافترلنمسى *bi[...] kèliça bir tchoudjougun [...] maci*, s.

ONDOYANT, مايج *maïdj*, a., موج اوران *mèvd ouran*, a-t., adj.

ONDOYER, flotter par onde, موج اورمق *mèvdj ourmaq*, t., تموّج *tèmèvvudj e*, دالغلنمق *dalhalaqmaq*, چلقلنمق *tchalqalanmaq*, v.

ONDOYER un enfant, كليسه‌يه كتمكسزين بر چوجغی وافتزلمق *kiliçaïè guitmèksizyn bir tchoudjouy vaftizlamaq*, v.

ONDULATION, تموّج *tèmèvvudji*; — de l'air, هوا حركتی *hava hakèti*, a-t., تبدّل هوا *tèbèdduli hava*, a., s.

ONDULATOIRE, تموّج ايدن *tèmèvvudj idèn*, a-t., adj.

ONDULER, تموّج ا *tèmèvvudj e*, t., طالاسلنمق *talaslanmaq*, v.

ONÉRAIRE, comptable, حساب ويره‌جك *hiçab virèdjèk*, a-t., adj.

ONÉREUX, اغر *aghyr*, t., زحتلو *zahmètlu*, a-t., ثقيل *çaqil*, a., ject.

ONGLE, en parlant des hommes, درنق طرنق طرنا *tyrnaq*; — en parlant des animaux féroces, پنچه *pentchè*, سرپنچه *serpentchè*, ظفر *zyfr*; — des oiseaux, قينق قينا *qaïnaq*, s.

ONGLÉ, qui a des ongles, طرنقلو *tyrnaqlu*, پنچه‌لو *pentchèlu*, adj.

ONGLÉE, صوق شدّتندن طرنغك اغريسی *soouq chiddettinden tyrnaghun aghryci*, s.

ONGLET, طرناجق درناجق *tyrnadjiq*, s.

ONGUENT, مرهم *merhèm*, ملهم *melhèm*, ملغم *melgham*; — dur ou à cautère, يقی *iaqy*, s.

ONIROCRATIE, تعبير رويا علمی *ta'biri rouïa ilmi*, a., s.

ONIROCRITIE, تعبير رويا *ta'biri rouïa*, a., s.

ONYX, سليمانــــی *sulèïmani*, بلغمی يشيم *balghami ïèchim*, t., مهره‌سنك *muhrèsenk*, p-t., جزع *djèz'*, a., s.

ONZE, اون بر *on bir*, t., حادی عشر *hadi achèrè*, a., adj. num.

ONZIÈME, اون برنجی *on biridji*, nomb. ord.

OPACITÉ, پوسلق *pousliq*, t., ظلمه *zoulmet*, a., غليظلق *ghalisliq*, a-t., قويو كولكه‌لك *qouïou gulguièlik*, s.

OPAQUE, پوس *pous*, t., غليظ *ghalis*, غير شفاف *ghaïr chèfaf*, قويو كولكه‌لو *qouïou gulguièlu*, adj.

OPÉRA, pièce de théâtre en musique, موسقی ايله بيوك قومديا اويونی *mouciqi ilè buïuk qomèdia ouïouni*, — salle d'opéra, ساز و سوز ايله بيوك قومديا خانه‌سی *suz u seuz ilè buïuk qomèdia khanèci*, s.

OPÉRATEUR, qui fait des opérations de chirurgie, جرّاح *djerrah*, a.; — charlatan qui vend ses remèdes sur les places publiques, معجونجی *ma'djoundji*, s.

Opération, action de ce qui opère, ایش *ich*, t., عمل *amel*, a., كار *kiar*, p.; — d'un chirurgien, جرّاح عملی ایشلمسی *djerrah amèli, ichlèmèci;* — militaire, عسکر حرکتی *asker harèkèti*, a-t., s.

Opération, action d'un remède, دوا ایشلمسی *dèoa ichlèmèci*, s.

Opérer, ایشلمك *ichlèmèk*, ایتمك *itmèk*, عمل كار فعل ا *amel, kiar, fi'l e;* — produire un effet, agir, ایشلمك *ichlèmèk;* — faire une opération chirurgicale telle que l'amputation d'un membre, etc., انسانك بر عضوسنی كسمك یاجود بونك كبی جراحته دایر ایش اشلمك *inçanun birazoucini kesmèk, ïu khod bounoun guibi djèrahatè daïr ich ichlèmèk*, v.

Opérer, calculer, حساب ا *hiçab e*, a-t., v.

Ophite, یشیل مرمر *ïèchil mermer*, s.

Ophtalmie, كوز اغریسی *gueuz aghryci*, كوز یاشرمدسی *gueuz ïucharmaci*, t., رمد *rèmèd*, a., s.

Opiat, électuaire, معجون *ma'adjoun*, a.; — pour les dents, دیشلری سلجك معجون *dichlèri silèdjèk ma'adjoun*, t-a., s.

Opiler, قپامق *qapamaq*, t., سدّ ا *sedd e*, a-t., v.

Opinant, قیاس رای ایدیجی *qïas, rèi ididji*, adj.

Opiner, قیاس ظنّ ا *zann, qïas e*, a-t., صانمق *sanmaq*, v.

Opiniâtre, عادجی *'inadji*, a-t., اونكو *onègu*, برك یوزلو *berk ïuzlu*, t., معاند *mou'anid*, a., adj.

Opiniâtrement, عناد ایله *'inad ilè*, a-t., عناداً *'inadèn*, a., adv.

Opiniâtrer, rendre opiniâtre, fam., عناده دوشرمك *'inadè duchurmèk;* — soutenir avec obstination, عنادجیلك ا *'inadjilik e*, عناد ایله سویلمك *'inad ilè seuilèmèk*, a-t., v.

s'Opiniâtrer, عناد ا *'inad e*, عاند او *anid ol*, معاندت اوزره او *mou'anèdèt uzrè ol;* — s'opiniâtrer mutuellement, عنادلشمق *inadlachmaq*, a-t., v.

Opiniâtreté, عنادلق *'inadliq*, عنادجیلك *'inadjiliq*, a-t., انكولك *onègulik*, t., تمرّد *tèmerrud*, معاندة *mouanèdet*, a., s.

Opinion, avis, sentiment, jugement, قیاس *qïas*, ظنّ *zann*, a., صنو صانو *sanou*, t., مضنّة *mèzennet, muzinnet*, a., رای *rèï;* — fausse —, سوء ظنّ *souï zann*, فكر فاسد *fikri facid;* vraie, juste, رای ثاقب *rèeï saqyb;* — qui persiste dans son —, رایندە فكرندە طوران *rèeïndè, fikrindè douran*, — dire son —, كندو ظنّنی سویلمك *guendu zannin seuilèmèk;* —faire changer d'opinion, رایندن دوندرمك *rèïndèn deundurmèk*, a-t., v.

Opium, افیون *afioun*, ابیون

reneur d'opium, qui
usage immodéré,
qi, s.

.MUM, بلسان باغي *bè-*
s.

N, مناسب *munacib*,
temps —, وقـــت و
mahallindè, زمانندہ

NITE, محل *mahall*,
çal; a., s.

r, ارايه كيريجي *araïè*
قرشو قويه *qarchou qoï-*
معارضه *mou'ariz*, a., adj.
contraire, مخالف
halif olan, ضد *zidd*;
, قرشو *qarchou*, قرشو
ou bèqarchou, مقابل
, adj.

R, mettre obstacle,
qarchou qomaq, t.,
مقابل منع *mouqabil*,
mouqabèlè e, a-t.; —
قرشولمق *qarchoulamaq*,
'tiraz e; — comparer,
تطبيق ته *tatbiq tèch-*
, a-t., بكزتمك *bèn-*

R, former une oppo-
قرشو طورمق *qarchou dour-*
قرشو كلمك *qarchou guel-*
معارضه ات *mou'ariza*,
, a-t., منع دفع ا *mèn'*,
mettre de l'empêche-
دخل ا *dakhl e*, مخالفت ا
è, *moukhalifet e*, a-t.

Opposite (à l'), مقابله سنده *mouqabèlècindè*, قرشوسنده *qarchoucindè*, prép.

Opposition, obstacle, قرشولق *qarchouliq*, t., مخالفت *moukhalifet*, دخل *dahhl*, تعرّض *tè'arrouz*, تردّد *tèreddud*; — contrariété, مخالفت *moukhalifet*, معارضه *moua'riza*, a., s. *Voy.* Antipathie.

Oppressé, بوغلمش *boghoulmich*, تنك نفس *tèknèfes*, كوجله نفسن صولوغن الان *gudjilè nèfesin, soloughoun alan*, adj.; — être —, تنك نفـــس اول *tèknèfes ol*, طوتلمق *toutoulmaq*, صقلمق *syqylmaq*, v.

Oppresser, gêner la respiration, تنفسه صولغه مانع اول *tènefsucè, salougha mani' ol*; — presser fortement, بك صقمق باصمق *pèk syqmaq*, *basmaq*, v.

Oppresseur, ظالم *zalim*, a., اذيت ظلم ايديجي *eziïet*, *zoulm ididji*, t-a., جبار *djebbar*, a., s.

Oppressif, ظلم ايدەجك *zoulm idèdjèk*, a-t., ظلمي *zoulmi*, a., adj.

Oppression, suffocation, بوغش *boghych*, بوغلش *bogoulich*, تكنفسلك *tèknefeslik*, s.

Oppression, violence, tyrannie, ظلم *zoulm*, جور *djèvr*, a., زور *zor*, p-t., s.

Opprimé, مظلوم *mazloum*, a., پايمال *païmal*, p., اياق آلتنده النمش بصلمش *aïaq altynè alyn-*

mich, *bacylmich*, adj. et s.; — être opprimé, جورو ظلم چکمك كورمك *djèvr u zoulm tchèkmèk*, *gueurmèk*, v.

Opprimer, بسمق *basmaq*, قيمق *qëïmaq*, t., ظلم اذيت ا *zoulm*, *èzïièt e*, a-t., اياقلمق *aïaqlamaq*, چنمك *tchëïnèmèk*, v.

Opprobre, رسوايلق *rousvaï-liq*, s.; — couvrir d'opprobre, رسواى ا *rousvaï e*; — couvert d'opprobre, رسوا *rousva*; — être couvert d'opprobre, رسواى اور *rousvaï ol*.

Opter, اوكرتلمك *euïurtlèmèk*, اختيار ا *ikhtiar e*, سچمك *setch-mèk*, v.

Opticien, versé dans l'optique, علم نورى اشنا *ilmi nouri achina*; — qui fabrique et vend des lunettes, دوربينجى *dour-bundji*, s.

Optimiste, جله دنياده حادث اولان شيلرى تحسين ايدن كمسنه *djumlè duniadè hadis olan chëïlèri tahsin idèn kimèsnè*, s.

Option, اختيار *ikhtiar*, a., s.

Optique, qui sert à la vue, نظره منسوب *nazarè mènçoub*, a., adject.

Optique, traité, science de la lumière et des lois de la vision, نور و كوز نظرينك علم و معرفتى *nour vè gueuz nazarinun ilmu ma'rifèti*, subst.

Opulemment, مالدارلغله *mal-darlighilè*, p-t., زنكينكله *zènguin-lighilè*, t., ثروتله *servetilè* adverb.

Opulence, مالدرلق *m*... *liq*, p-t., زنكينلك *zèng*... غنيلك *ghanilik*, t., ثروة ... a., s.

Opulent, مالل *mallu*, مالدار *maldar*, a-p., رزقلو ... زنكين *zènguin*, t., غنى *gha*... adject.

Opuscule, ياخود بر معرفت داير اولان كتابجق *b*... *ïakhod bir ma'rifèt daïr qi*... *tabjiq*, t., علم رسالهسى *il*... *çalèci*, a-t., s.

Or, métal, التون *altoun*... *tyn*, t., زر *zer*, p., ذهب ... a.; — fin, pur, خالص التون ... *lis altoun*, ابريز *ibriz*, *èbri*... épuré au creuzet, قال *qal*... اولتون اولمش *qal altoun ol*... subst.

Or, particule qui sert à... لكن *lakin*, a., هله *hèlè*.

Oracle, réponse d'une... nité, آية *äïet*, ايت كريمه *ä*... *rimè*, وحى *vahi*, a., s., ... الاهى *djèvabi ilahi*, a.; — ... tence, décision d'une pers... de savoir, كيشنك حكمى ... قولى *bir alim kichinun hukmi*, ... a-t., s.

Orage, pluie violente... bite, صغنق *saghanaq*, ... صغنغى *ïaghmour saghanagh*... en mer ou à terre avec fr... فورطنه *fortouna*; — malheu...

bèla, مصيبت *moucibet*, آفت *âfet*, a., s.

Orageux, فورطنهلو *fortounalu*, adj.; — vent —, فورطنهلو روزكار *fortounalu rouzguiar*; — mer orageuse, بحر موّاج *bahri mèwadj*, a., طالغـهلو دكز *dalghalu dèn-yz*, s.

Oraison, prière, دعا *dou'a*, صلاة *salat*, s.; — funèbre, ندبة *nudbet*, a., s.; *Voy.* Harangue.

Oral, qui passe de bouche en bouche, حديثي *hadici*, adj.; — tradition —, حديث *hadis*, a., s.

Oral, de bouche, de vive voix, شفاها *chifahèn*, a., اغزدن *aghyzdèn*, adj.; — réponse orale, اغزدن اغز جوابي *aghyz djèvabi*, اغزدن جواب *aghyzdan djèvab*, s.

Orange douce, پورتقال *portuqal*, *portougal*; — amère, ترنج *tourundj*, نارنج *narendj*, s.

Orangé, التون رنكلو *altoun renklu*, adj.

Orangeade, پورتقال صوى شربتى *portouqal soui*, *cherbèti*, s.

Oranger, ترنج پورتقال اغاجى *touroundj*, *portouqal aghadji*, s.

Orangerie, ترنج اغاجلرى صقليجق ير *touroundj aghadjlèri saqlaïadjaq ïèr*, s.

Orang-Outang, ou homme des bois, grand singe sans queue, يبان ادم *ïaban adèmi*, يبان ادمى *ïaban adèm*, قوبرقسز بيوك ميمون

qouïrouqsyz buïuk mèïmoun جنسي *djnsi*, s.

Orateur, اهل كلام *èhli kèlam*, متكلم *mutèkellim*, a., مير كلام *miri kèlam*, a., s.

Oratoire, qui appartient à l'orateur, اهل كلامه منسوب *èhli kèlamè mènçoub*, adj.; — l'art oratoire, خطابة *khitabet*, علم خطابة *ilmi khitabet*, a.

Oratoire, lieu destiné à prier, عبادتكاه *ibadetguiah*, مسجد *mesdchid*, مصلى *mouçalla*, a., صلوات يرى *salevât ïèri*, a-t., s.

Oratoirement, خطابت اوزره *khitabet uzrè*, a-t., adv.

Orbe, بر كوكبك دورى سيرى *bir kèvkèbun dèvri*, *sèïri*, s.

Orbiculaire, مدوّر *mudèwir*, مستدير *mustèdir*, a., دكرمى *dèguirmi*, adj.

Orbiculairement, وجه مستدير اوزره *vèdjhi mustèdir uzrè*, a-t., مستديرا *mustèdirèn*, a., adv.

Orbite, بر كوكبك سيتر اتيديكى ير *bir kèvkèbun sèïr ittigui ïèr*, s.; — cavité dans laquelle l'œil est placé, چشم خانه *tchèchm khanè*, p., وقب العين *vaqb ul aïn*, subst.

Or ça, دى امدى *dè imdi*, adverb.

Orcanètte, حسن الحمار *hass ulhimar*, شنجار *chèndjar*, p., s.

Orchestre, ساز چاليجيلرك

سازنده‌لرك يرى *saz tchalidjilèrun, sazèndèlèrun ïèri*, s.

Ordinaire, qui a coutume de se faire, qui arrive souvent, اولى *oly*, اوله كلمش *ola guelmich*, اوليكلن *olaguèlèn*, t., معتاد *mu'tad*, a., عادت *'adet*, a., adj. : — à l'ordinaire, اولى كلدوكى اوزره *ola gueldugui uzrè*, عادت اوزره *adet uzrè*; — d'ordinaire, le plus souvent, اكثرى *èksèri*, اكثريا *èksèria*, عادتا *âdètèn*, a., adv.; — suivant son —, عادت مالوفه‌سى اوزره *adèti méeloufèci uzrè*; — contre l'ordinaire, حدّ معتاددن تجاوز *haddi mu'taddèn tèdjiavuz*, a-t., خلاف معتاد *khilafi mu'tad*, a., adverb.

Ordinaire, commun, vulgaire, بياغى بيغى *baïaghy*, t., عام *amm*, a., adj.

Ordinaire, courrier qui part et qui arrive à jour fixe, معيّن كونندە كيدن كلن اولاق منزل پوسته *mou'aïièn gunundè guidèn guèlèn oulaq, mènzil, posta*; — jour où ce courrier part, منزل كيده‌جك كونى *mènzil guidedjek guny*, t., — où il arrive, منزل كله‌جك كونى *mènzil gueledjèk guny*, a-t., s.

Ordinaire, repas, معتاد اولان يمك *mu'tad olan ïèmèk*, s.

Ordinaires, purgations menstruelles des femmes, عورتلرك آيلغى *avretlèrun âïlighy*, آيلق *âïlyq*, t.; حيض *haïz*, a., s.

Ordinairement, اكثرى *èksèri*, اكثريا *èksèria*, اكثرى زمان *èksèri zèman*, عادتا *adètèn*, a., ايكيده بر *ikidè bir*, adv.

Ordinal, ترتيبى اشارت ايدن *tertibi icharet idèn*; a-t., adj.

Ordonnance, disposition, arrangement, دوزن *duzèn*, دوزنلك *duzènlik*, t., ترتيب *tertib*, a., صرا سرا *syra*, آلاى *alaï*, t., نظام *nizam*, a., s.

Ordonnance, réglement, ordre, امر *èmr*, حكم *hukm*, pl. a., احكام *ahkiam*, فرمان *ferman*, حجّت *heuddjet*; — ordonnance royale, امر سلطانى پادشاهى *èmri soultani, padichahi*, a., s.

Ordonnance de médecin, حكيم امرى *hèkim èmri*, حكيمك علاج تذكره‌سى *hèkimun' iladj tèzkèrèci*, s.

Ordonnance, mandement pour payer, ادا امرى تنبيهى *èda èmri tèmbihi*, a-t., s.

Ordonnancer, اداسنه امر ويرمك *èdacinè emr virmèk*, ادا امرى تنبيهى ويرمك *èda èmri, tèmbihi virmèk*, a-t., v.

Ordonnateur, qui ordonne, qui dispose, دوزيجى *duzidji*, t., ناظم *nazim*, a., مرتّب *murettib*, subst.

Ordonnateur (commissaire), intendant militaire, عسكر مباشرى *asker mubachiri*, a-t., s.

Ordonner, mettre en ordre, arranger, دزمك *dizmèk*, دوزمك

, ترتيب نظام ا *tertib*,
-t., دوزن نظام ويرمك
zam virmèk, دوزتمك
برلو برينه قومق *ierlu*
aq, يرلشترمك *ierlech*-
.

NER, prescrire, com-
بيورمق *bouïourmaq*, t.,
r *e*, حكم فرمان تنبيه ا
man, *tembih e*, a-p-t.;
mander à, اصمرلمق *is*-
, t., ا سپارش *siparich e*,

, arrangement, dispo-
دوزن دوزنلك *duzèn*, *du*-
ترتيب *tertib*, نظام *ni*-
s.; — mettre en ordre,
ar ordre, دوزتمك *duzet*-
دوزن ويرمك *duzèn virmèk*,
نظام وير *nizam virmèk*,
par —, صرا ايله *syra ilè*,
ترتيب نظ *tertib nizam uz*-
n —, برلو يرنلك *ïerlu ïè*-
- sans —, نظامسز *nizam*-
ترتيب بلا ترتيب *tertibsyz*,
, a., s.; — soldats rangés
e, en ligne, صف *saf*,
صفوف *soufouf*, a., s.; —
n ordre de bataille, صف
صو *saf saf qomaq*, عسكرى
صد *askèri saff e*, ترتيب
o tertibi soufouf e; — rom-
dre, la ligne de bataille,
صفلرى بوزمق *saflèri boz*-
rmaq, a-t.

RE, rang, distinction, رتبه
., پايه *païè*, p., s.

ORDRE, corps qui composent l'état, طايفه *taïfè*; — les grands dignitaires, دولت وكلالرى رجاللرى *dèvlet vukèlalèri*, *ridjal*-*lèri*, a., s.

ORDRE, règle, réglement, discipline, نظام *nizam*, قاعده *qa'idè*, قانون *qanoun*, a., s.

ORDRE, commandement, بيورق *bouïourouq*, t., امر *èmr*, فرمان *ferman*, p., s.; — par l'ordre de Dieu, الهك امر يله *allahun èmri ilè*; — commandement impérial, firman du grand-seigneur, فرمان *ferman*, فرمان همايون *fermani humaïoun*, p., s.; — donner —, امر ا *emr e*, بيورمق *bouïourmaq*, v.

ORDRE, mandement, commission, instruction, امر *èmr*, مأموريت *méemourïiet*, a., سپارش *siparich*, p., تعليمات *ta'limat*, a., s.

ORDRE d'architecture, بنا قاعدهسى طرزى *bina qaïdèci*, *tarzi*, a-t., s.

EN SOUS-ORDRE, امر التنده *èmr*, *èmir altyndè*, زير حكمنده *ziri hukmindè*, تابع *tabi'a*.

ORDURE, excrément et autres impuretés du corps, نجاست *nèdjacet*, a., بوق *boq*, پوخ *pokh*; — immondices, مردارلق *mourdarlyq*, بوقلق *boqlyq*; — crasse, كيرلك *kirliq*, كير *kir*, t., چرك *tchirk*; — balayures, سوپرندى *suourudi*, *supurentu*, t.; — pa-

role sale, obcénité, فحش *fahch*, a., s.

Ordurier, فحش سوبليجى *fahch seuïlèïdji*, a-t., adj.

Oreillard, سلپك قولاقلق *sulpuk qoulaqlu*, adj.

Oreille, قولاق *qoulaq*, t., اذن *uzn e*, كوش *kiouch*, p., سمع *sem'*, a., s.; — prêter l'oreille, écouter, قولاق طوتوب دكلمك *qoulaq toutoup dèn-lèmèk*, قولاق اورمق *qoulaq ourmaq*; — ne pas prêter l'oreille, استماع التفات اتمك *istima' iltifat itmèmèk*, يوز ويرمك *ïuz virmèmèk*; — avoir l'oreille fine, تيز اشتمك *tiz ichit-mèk*; — donner sur les oreilles, frotter les oreilles, كوشمال ويرمك *kiouchmal virmèk*; — rompre les oreilles, باش اغرتمق *bach aghyrt-maq*, t., صداع ويرمك *souda' virmèk*, a-t.; — cela m'est parvenu aux oreilles, قولاغمه دكدى *qoulaghoumè dèn-di*, سمعمه واصل اولدى *sèm'oumè vacil oldy*, مسموعم اولدى *mesmou'um oldou*; — faire la sourde —, اشتمزلكدن كلمك *ichitmèzliktèn guelmèk*, v.

Oreille de soulier, پابوج قولاغى *paboutch qoulaghi*, s.

Oreille d'ours, plante, ايو پنچه *aïou pèntchè*, *pantcha*; — la pivoine, plante, ايو قولاغى *aïou qoulaghy*, s.

Oreille d'homme, plante, آسارون *âçaroun*, s.

Oreiller, يوز ياصدغى *ïuz ïus-tyghy*, ياصدق *ïustyq*, s.

Oreillette, cavité du cœur, ودب القلب *vèdèb ul qalb*, a., s.

Orémus, دعا *doua*, ثنا *sèna*, صلاة *salat*, a., s.

Orfèvre, قويمجى *qoïoumdji*, subst.

Orfévrerie, l'art de travailler en or, قويمجيلك *qoïoumdjilik*: — objets d'orfévrerie, قويمجى ايشى *qoïoumdji ichi*, s.

Orfraie, grand aigle de mer, دكز بيوك قارتالى *dèn-yz buïuk qartali*, t., عقاب *ouqqab*, a.; — oiseau de nuit, كيجه قوشى *guidjè qouchy*, بايقوش *baïqouch*, s.

Organe, partie du corps de l'animal qui exécute une fonction particulière, عامل اولان وجودك حصهسى قوتى *amil olan vudjou-dun hissèci*, *qouvvèti*, عضو *'yzo*, *'azou*, pl. a., اعضا *'aza*, a., s.

Organe, voix, آواز *âvaz*, سس *ses*, t., صدا *sèda*, p., صوت *sot*, a., s.

Organe, entremise, واسطه *va-cita*, a., s.; — par l'organe, l'entremise de telle personne, فلان كمسهنك واسطه سيله *fèlan kimes-nènun vacitacilè*.

Organique, نظاملو *nizamlu*, a-t., نظامى *nizami*, a., adj.

Organisation animale, وجودك كيفيتى حالى نظامى *vu-djoudun kèïfiïèti*, *hali*, *nizami*; — politique, نظام *nizam*, a., subst.

ER, نظام ا ويرمك
mèk, a-t., v.

TE, facteur d'orgues,
rghanoundji, ارغنون
rghanoun ichlèïdji; —
l'orgue, اورغنـــون
hanoun tchalidji, s.

N, ايكى كرّة بوكلمش
terrè bukulmuch ipèk,

ار *arpa*, s.
ondé, كشكك *kèch-*
ulghour, s.

صوبيه *subiïè*, s.

t ORGIES, débauches
بيوپ ايچمكلكـــك
p itchmèkligun tchoqli-
عيش و عشرت تجاوز
èdjaouzi, a-t., s.

ارغـــون *arghanoun*,
un, s.

, مغرورلق *maghrour-*
hourour, غرورلق *ghou-*
متكبّرلك *mutèkebbir-*
تكبّر *tèkebbur*, كبر *kibr*,
ra, s.; — montrer de
طفرة صاتمق *tafra sat-*
— avec orgueil, طفرة
è.

LLEUSEMENT, غـــرور
تكبّرلك *ghourour*, *tèkèb-*
a ilè, a-t., adv.

LLEUX, مغرور *maghrour*,
ghrourlu, غرورلو *ghou-*
طفر *tafralu*, t., متكبّر
, a., *adj. et s.*

ORIENT, partie où point du ciel où le soleil se lève, مشرق *mèchriq*, a., كون طوغوسى *gun doghouci*; — état oriental, شرق *charq*, شرق ولايتلرى *charq vilaïet-lèri*, s.

ORIENTAL, مشرقى *mèchriqi*, شرقى *charqi*, a., adj.; — les langues orientales, شرق دللرى *charq dillèri*, a-t.; — les Orientaux, اهل شرق اولانلر *èhli charq olanlar*, a-t., s. pl.

ORIENTER, disposer une chose suivant la situation qu'elle doit avoir, طرح مستحسنه اوزرة وضع ا قومق *tarhi mustahacènè uzrè vaz'e*, *qomaq*, v.

s'ORIENTER, reconnaître l'orient, مشرق شرق طرفى بولمق بلمك *mèchriq*, *charq tarafi boul-maq*, *bilmèk*, v.

ORIFICE, اغزلق *aghyzliq*, اغز *aghyz*, s.

ORIFLAMME, قديم فرانچه پادشا هلرينك بيراغى *qadimi frantchè padichahlèrinun baïraghi*, s.

ORIGAN, كوبكو اوتـــى *guetègu oty*, t., فودنج *foudendj*, سعتر *sa'ter*, زعتر *za'ter*, a, s.

ORIGINAIRE, qui tire son origine de, اصلندن *aslindan*, a-t., اصلى *asli*; — qui vient d'origine, de naissance, دوغمـــه *doghma*, چقمه *tchiqma*, كلمه *guelmè*, adj.

ORIGINAIREMENT, اصلنك *as-lindè*, a-t., فى الاصل *fil asl*, a., adverb.

Original, opposé à copie, اصل *asl*, عینی *aïni*; — écrit, نسخة الاصل *nuskhet ul asl*, اصل نامه *asl namè*, a., s.; — confronter la copie à l'original, صورتی اصلنه عینی ایله تطبیق ا مقابله ا *sourèti aslinè, aïini ilè tatbiq e, mouqabèlè e*, a-t., v.; — conforme à l'original, اصلنه مطابق *aslynè moutabiq*.

Original, homme bizarre, مشربی عجیب اولان کیشی *mèchrèbi adjib olan kichi*, خودرأی *khodrèï*, p., s.

Originalement, وجه غریب اوزره *vèdjhi gharib uzrè*, a-t., adverb.

Originalité, غرابة *gharabet*; — trait d'originalité, نکته *nukté*, خودرأیلك *khodrëïlik*, p., s.

Origine, اصل *asl*, مبدأ *mebdée*, a., s.; — de basse —, بد اصل *bèd asl*, بد نژاد *bèd nèjad*, p.

Originel, اصلی *asli*, جبلی *djibilli*, مجبول *mèdjboul*, ذاتی *zati*, a., adj.

Originellement, اصلنده *aslindè*, اصلندن *aslindan*, ابتداسنده *ibtidacindè*, a-t., فی الاصل *fil asl*, a., adv.

Orignac, élan, صغن *syghyn*, گور *guiur*, s.

Orion, النسق *èn-nesk*, a., s.

Oripeau, پرنج تلی *pirindj tèli*, s.

Orme, قره اغاج *qara aghadj*,

t., شجرة البق *chedjèrèt ulbaq* a., s.

Ormeau, کوچک قره اغاج *kuchuk qara aghadj*, s.

Ormille, چك قره اغاج فدانی *kutchuk qara aghadj fida* subst.

Ormin, خبة *khabbet*, a., s.

Ormoie, قره اغاجلق *aghadjliq*, قره اغاج یری *aghadj ïèri*, s.

Orne, اق اغاج *aq agh* قزل اغاج *qyzil aghadj*, s.

Orné, بزنمش *bèzènm* دونانمش *donanmich*, t., پیتلو *netlu*, a-t., مزین *muzèïièn* آراسته *drastè*, p., adj.

Ornement, بزك *bèzèk* زینت *zinet*, a., آرایش *ar* p., s.

Orner, بزمك بزه‌مك *mèk*, t., زینتلمك *zinetli* زینت ویرمك *zinèt virmèk*, دوناتمق *donatmaq*, وزمك *mèk*, t., تزیین ا *tèzïïn e*, a

Ornière, تکرلك ایزی *lèk izi*, *izlèri*, s.

Ornithologie, سرك معرفتی *qouchlarun ma'rifet* subst.

Orobanche, plante, خانق الکرسنه *khaniq elguiricinè* العدس *ècèd ul'adis*, a., s.

Orobe, plante, کرسنه *cinè*, a., قره برچاق *qar tchaq*, s.

EUR, چای قومندن
چة آلتون پوللری tchaï
: altoun poullèri tchiqa-

N, اوکسز euksuz, t.,
ı., s.

IT, زرنیخ zernikh, zer-

ایاق باش پرمغی daïaq
ghy, s.

OXE, conforme à la
rine, سداد اعتقادینه
ad itiqadinè muoafiq,
, موحّد muvahhid, a.,
totoqs; — d'après le
ıe, مسلم muslim, vulg.
sliman ou musulman,
in, اهل اسلام èhli is-
près les sunnits, اهل
sunnèt, حنیفی ha-

XIE, سداد اعتقادینک
lad 'itiqadinun muva-
ruchd, دین مبین
سداد اعتقاد sèdadi
ارتد ortodoxiïet; —
musulmans, اسلام is-
دین dini islam, a.,
ıusulmanliq, a-t., s.
APHE, املا imla, رسم
ıtt, a., s.
APHIE, بنا صورتی
ourèti, resmi, s.
APHIER, ا املا imla e,
املا imlaci ïèrindè ol,

Orthographique, املایه دایر منسوب *imlaïè daïr, mènçoub*, a-t., adj.

Ortie, اصرغان اوتی *ycyrghan oti*, s.

Ortolan, ییجک کوچک قوش جنسی *ïiedjèk kutchuk qouch djinci*, s.

Orvale, دوه طبانی *dèvè tabani*, اشترغان *uchturghan*, s.

Orviétan, تریاق جنسی *teriaq djinsi*, s.

Os, کموک کمک *guèmuk, guèmik; kèmik*, t., عظم *azm*, a., استخوان *ustukhoan*, p., s.

Oscillation, ساغدن صوله بر نسنه‌نک حرکتی *saghdèn sola bir nesnènun harèkèti*, t-a., ارتجاج *irtidjadj*, s.

Oscillatoire, صاغدن صوله حرکت ایدن *saghdèn sola harèket idèn*, a-t., مرتجج *murtèdjih*, مترجج *mutèreddjih*, a., adj.

Osciller, گاه صول گاه صاغ طرفنه حرکت اوزره او *guiah sol guiah sagh tarafina harèket uzrè ol*, صالنمق *salynmaq*, او مترجج *mutèreddjih ol*, a-t., v.

Osé, جسور *djèçour*, جاسر *djacir*, a., بی پروا *bi pervu*, کستاخ *kustakh*, p., adj.

Oseille, قوزی قولاغی *qouzou qoulaghy*, t., حمّاض *hoummaz*, a., s.

Oser, ا جسارت *djèçaret e*, ا جرأت *djira'et e*, a-t., قورقمق

qorqmamaq, t., ا اجترا *idjtiru e*, a-t.; — ne pas oser dire, دیمکه قادر اولمـــق *dèmèïè qadir olmamaq*, طنمهق *dynmamaq*, v.; — il n'ose pas, ایدهمز *idèmèz*; — ose-t-il faire? اتمکه جانی وارمی *etmèïè djani varmi.*

Oseraie, ساز سوکتلکی *saz seüütligui*, s.

Osier, ساز *saz*, قندرق *qyndyrq*, s.

Osselet, petit os, کمکجك *kèmikdjik*; — avec quoi les enfans jouent, آشوق اشیق آشق *achuq*, *achiq*; — jouer aux osselets, آشق اوینمق *achiq oïounamaq*, v.

Ossemens, کمکلر *guèmikler*, s. pl.

Osseux, کموکدن *guièmuktèn*, کموکلو *guièmuklu*, adj.

Ossification, کمك اولنمسی *guièmik olounmaci*, s.

Ossifier, کموك حالنـــه دوندرمك *guèmik halyna deundurmèk*, v.

s'Ossifier, کموك حالنـــه دونمك *guièmuk halyna deunmèk*, کموك اولنمق *guièmuk olounmaq*, verb.

Ossifrague, grand aigle de mer, دکز بیوك قاتـلی *dèn-yz buïuk qartali*, استخوان خوار *ustoukhan khor*, p., s.

Ossu, بیوك کموکلو *buïuk guèmuklu*, adj.

Ostensible, کوسترلور *gueustèrilur*, t., ظاهر *zahir*, نمایان *numaïan*, p., adj.

Ostensiblement, ظاهرا *zahirèn*, a., اشکاره *achikiarè*, p., adv.

Ostentation, کوسترش *gueustèrich*, فرفرهلـــق *farfaraliq*, t., مباهات *mubahat*, a., s.

Ostéologie, کمکلر اعظـــام معرفتی *guièmikler*, *y'zam ma'rifeti*, اوسطالوجیا *ostaloudjia*, s.

Ostracé, استریدیا اجناسندن یکی صدفلو بالق *istridia èdjnacindèn iki sadèflu baliq*, s.

Ostrogot, خیرات ادم *khoirat adèm*, عجمی *a'djèmi*, s.

Otage, رهین رهن *rèhin*, طوتو *toutou*, s.

Otalgie, قولاق اغریسی *qoulaq aghrici*, s.

Otalgique, remède contre l'otalgie, قولاق اغریسنه نافـــع اولان علاج *qoulaq aghricinè nefi' olan 'iladj*, adj.

Oter, tirer une chose de la place où elle est, قالدرمق *qaldurmaq*, چقرمـــق *tchiqarmaq*, یرندن چقرمق *ièriudèn tchiqarmaq*, کیدرمك *guidermèk*; — ses habits, لباسلری چقرمق *libasléri tchiqarmaq*, v.

Oter, faire cesser, الیق *almaq*, دکدرمك *dindurmèk*, t., رفع ا *ref' e*; — prendre par force, زور ایله المق *zor ilè almaq*, v.

s'Oter d'une place, بریردن کتمك چقمق *bir ièrden guitmèk*,

iq; — échapper, éviter,
savmaq, v.

OMAN, عثمانلو *osmanlu*,
osmani, adj.; — l'em-
-, عثمان مملكتی *osman*
èti; — la maison, la dy-
—, آل عثمان *âli osman*,

OMANE, صفه *soffet*, vulg.
ديوار *dîvan*, a., s.

conjonction alternative,
يا خود *ïa khod;* — vaincre
urir, يا تخت يا بخت *ïa*
bakht.

adv. de lieu, en quel en-
قنی *qani*, قنده *qandè*,
mila, نه يرده *nè ïerdè;* —
où, هر قنده *her qandè*, هر
قنده *her qandè ki;* — en
endroit que ce soit, هر
قنغی *her qanghy ïerdè;* — à
it où il est, où il se trouve,
اولديغی بولند *oldoughou*,
doughou ïèr.

PAR OÙ, نرەدن *nèrèdèn*,
nè ïerdèn.

ILLE, fig., brebis, قويون
, s.

IS, interject. de surprise,
!, ياه *ïah.*

IE, انجه پنبوق *indjè pem-*
قوزا ايچنده كی پنبوز *qozu*
ïi pambouq, s.

TER, پنبوقلمق *pènbouqla-*

, اونتمقلق *ounoutmaq-*

liq, اوندلش *ounoudoulych*, t.
نسيان *niçian*, a., s.

OUBLIE, انجه بورك *indjè beu-*
rèk, كورك *guèvrèk*, s.

OUBLIÉ, اونتمش *ounoutmich*,
اوندلمش *ounoudoulmich*, t., منسی
munsi, a., adj.

OUBLIER, اونتمق *ounoutmaq*,
t., فراموش ا *fèramouch e*, p-t.,
نسيان ا *niçian e*, a-t.; — faire ou-
blier, اونتدرمق *ounoutdourmaq*, v.

OUBLIER, *Voy.* NÉGLIGER,
OMETTRE; — قومق *qomaq;* واز
كچمك *vaz guetchmèk*, براقمق
braqmaq, ايتمك *itmèmèk*, t.,
فوت ا *fèvt e*, a-t., v.

s'OUBLIER, sortir de la mé-
moire, اوندلمق *ounoudoulmaq*,
t., خاطردن كتمك *khatyrdèn*
guitmèk, a.; — ne point songer à
soi, كندوسنی اونتمق *guènducini*
ounoutmaq; — à ses intérêts, كندو
فايدەسنی كوزتمهك *guèndu faïdè-*
cini gueuzetmèmèk; — manquer à
son devoir, واجبهٔ ذمتنی اجرا
ايتمهك *vadjibè'i zimmètini idjra*
itmèmèk; — dire des choses in-
convenantes, indécentes, ناسزا
سويلمك *nasèza seuïlèmèk*, p-t.,
verb.

OUBLIEUX, انتغن *ounoutghan*,
اونديجی *ounoudidji*, adj.

OUEST, couchant ou occident,
غرب *gharb*, a., باطی باتی *bâti*,
كون باتيسی *gun bâtici;* — vent
d'ouest ou de nord-ouest, قرە يل
qara ïèl, s.

OUI, اوت *èvet*, اوّت *èvvet*, t., بلى *bèli*, *bèla*, ارى *ari*, partic. affirmat.

OUI-DIRE, اشتهك *ichitmèk*, مسموع *mesmou'*, s.; — par —, اشدلديكى اوزره *ichidildigui uzrè*, adv.; — j'ai oui dire, مسموعم اولدى *mesmou'oum oldou;* — je l'ai oui dire, اشتم انى *ichittum ani.*

OUÏE, faculté d'ouïr, اشتمكلك *ichitmèklik*, t., سمع *sèm'*, قوّت سامعه *quvvèti sami'a*, a., s.

OUÏES, des poissons, قولاق *qoulaq*, s.

OUÏR, اشتمك *ichitmèk*, t., استماع ا *istima' e*, a-t.; — ouïr-dire, باشقدسندن اشتمك *bachqacindèn ichitmèk*, v.

OUÏR, exaucer, اسلمك *eslèmèk*, t., قبول اجابت ا *qaboul idjabet e.*

OURAGAN, قتى روزكار *qaty rouguiar*, صغنق *saghanaq*, بيوك فورطنه *buïuk fortouna*, s.

OURDIR, disposer les fils pour faire la toile, ديرز چوزمك *dirèz tcheuzmèk*, دوقمق طوقومق *doqoumaq*, بز دوقمق *bèz doqoumaq;* — tramer une trahison, دولاب قورمق *dolab qourmaq*, قصد غرض ا *qast, gharaz e*, مكرو حيله ا *mèkru hilè e*, a-t., v.

OURLER, قويرمق *qyoyrmaq*, كنارلمق *kènarlamaq*, قورندى دكمك *qyorinti dikmèk*, v.

OURLET, قورمه قويريش *qyoyrich*, s.

OURS, ايو *âïou*, s.

OURSE, ديشى ايو

OURSE, la grande O tellation, دبّ اكبر
— la petite —, اصغر *asghar*, s.

OURSIN, كستانهسى *kestanèci*, s.

OUTARDE, طوى قوشى *ababil gouchou*,

OUTIL, آلت *âlat*, *âlat*, آوادانلق *avadan* بساط *pouçat*, s.

OUTILLER, ـــك دوزتمك حاضرلمق *virmèk, duzmèk, duzetm maq*, v.

OUTRAGE, injure, *seuüuch*, سوكمه *seugmè seuïmèklik*, شتم *chètm* — tort, اضرار *izrar*, a., s.

OUTRAGEANT, ـشلو *lu*, t.; — paroles o ستم آميز سوزلر *sitèm* s. pl.

OUTRAGER, سوكمك *seuïmèk, seu chetm e*, آزارلمق *az* faire outrage, اضرار *izrar e*, ا فضح *fazah* porter atteinte à l' quelqu'un, عرضنه

ك نقصان *bir kimesnènun oqsan guèturmèk*, v.

BAGEUSEMENT, شتما *chet-*
.., شتم ايله *chetm ilè*, بر
وجه *ber vèdjhi duchnam*,

'BAGEUX, شتام *chettam*, a.,
-- *seuüudji*, adj.

UTRANCE, افراطله *ifratilè*,
حدّدن *haddèn tèdjavuz*; —
t à outrance, جنك قتال
qattal; — combattre à —,
جان چقنجه دوك *djan tchi-
leuvuchmèk*, v.

'RE, peau préparée pour
ir un liquide, تلوم تولم *tou-*
t., قربه *qyrbè*, a., s.

'RE, au-delà, اوتنه *eutè*;
p., d'outre-mer, دكز اوته
dèn-yz eutècindan.

'RE, par-dessus, غيرى
غير *ghaïr*, بغير *bèghaïr*,
اكار *an-aru*.

'RE cela, بوندن ماعدا غيرى
بو *boundan ma'ada*, *ghaïri*,
, adv.

UTRE en outre, باندن يانه
ïana.

'RÉ, excessif, حدّدن بيرون
haddèn biroun, *mutèdjaviz*,
mutèzaïd; — dans tout ce
ait, اورانسز *oransyz*,
اعتدالسز *itidalsyz*, a-t., adj.

'RÉ de colère, يك طارلمش
غضب *pèk darylmych*, *ghazab-*
i, adj.

OUTRE mesure, حدّدن زياده
haddèn ziadè, a-t., adv.

OUTRE passer, حدّدن تجاوزا
haddèn tèdjavuz e, حدّدن كچمك
haddèn guetchmèk, a-t., v.

OUTREMER, couleur bleue faite
de lapis pulvérisé, لاجورد رنكى
بوياسى *ladjiverd rèngui*, *boïaci*, s.

OUTRER, porter les choses au-delà de la juste raison, حدّدن
طشره چقرمق *haddèn tachra tchiqar-
maq*, حدّدن تجاوز مبالغه ا *haddèn
tèdjavuz*, *mubabalagha e*, قانوندن
چقمق *qanoundèn tchiqmaq*; —
les choses en parlant d'un orateur,
قبارتمق *qabartmaq*, قبارمق *qabar-
maq*; — la louange, مبالغه ايله
مدح اوكمك *mubalagha ilè
eugmèk*, *mèdh e*, — être outré,
حدّدن طشره چقمق *haddèn tachra
tchiqmaq*, a-t., v.

OUTRER, piquer au vif, خشمن
ارترمق *khychmin artarmaq*,
اوكلندرمك *euguèlèndurmèk*,
انجتمك *indjitmèk*, t., اغضاب ا
ighzab e, زياده اضطراب ويرمك
ziadè iztirab virmèk, a-t., v.

OUVERT, contraire de fermé,
اچلمش *atchilmich*, اچق *atchiq*,
اچوق *atchiuq*, t., مفتوح *meftouh*,
a., adj.

OUVERT, franc, sincère, اچق
كوكللو *atchiq gueun-ullu*, مكشوف
القلب *mèkchouf ul-qalb*, a.,
اچوق طبيعتلو *atchuq tubi'atlu*,
a-t., طوغرو *doghrou*, adj.

Ouvertement, franchement, hautement, publiquement, آشكاره *achikiarè*, عياندە *aïandè*, عيانله *aïanilè*, عيانا *aïanèn*, ظاهرا *zahirèn*, a.,adv.; — exposer —, تصريح ا *tasrih e*, a-t., v.

Ouverture, action d'ouvrir, اچمه *atchma*, t., فتح *fèth*, a., s.; — jour donné à un bâtiment, پنجره *pèndjèrè*, باجه *badja*, دام اوستنده پنجره *dam ustundè pèndjèrè*, دلك *dèlik*; — fente, كدك *guèduk*; — bouche, اغز *aghz*, *aghyz*; — qu'on fait pour entrer, يول *ïol*, t., مدخل *mèdkhel*, a., s.

Ouverture de cœur, franchise, كوكل اچقلغی *gueun-ul atchiqlighy*, طوغرولق *doghroulouq*, t., خلوص *khoulous*, a., خلوص قلب *khoulouci qalb*, a., s.

Ouverture, commencement, افتتاح *iftitah*, ابتدا *iptida*, شروع *churou'*; — occasion, فرصة *fourçat*, a., s.

Ouvrable (jour), ایش كونی *ich gunu*, *guni*, adj.

Ouvrage, œuvre, travail, ایش *ich*, t., ایشلمه *ichlèmè*, عمل *'amel*, a., كار *kiar*, p.; — de main, ال ایشی *el ichi*; — production d'esprit, تالیف *tèelif*, تصنیف *tasnif*, انشا *incha*; — de broderie, نقش *naqych*, دكش *dikich*, سرمه ایشی *syrma ichi*, s.

Ouvrages, terme de fortification, travaux avancés, طبیه *tabia*, s.

Ouvrant, اچیلان *atchilan*, adj.; — à portes ouvrantes, قپو اچلدیغیله *qapou atchildighiilè*.

Ouvré, adj.; — linge de table, چچكلو سفره بزی *tchitchèklu sofra bèzi*, s.

Ouvrier, adj.; — jour —, *Voy.* Ouvrable.

Ouvrier, artisan, اهل صنعت *èhli san'at*, صنعت ایشلیجیسی *san'at ichlèidji*; — qui travaille à la journée, ارغاد *irghad*, رنجبر *rèndjber*, t., اجیر *èdjir*, a., s.

Ouvrière, ایشلیجی قری *ichlèidji qary*, s.

Ouvrir, اچمق *atchmaq*, t., فتح ا *fèth e*; — la porte, قپویی اچمق *qapouii*, *qapii atchmaq*; — la bouche, اغزنی اچمق *aghzini atchmaq*, v.

s'Ouvrir, اچلمق *atchilmaq*, verb.

Ouvrir, commencer, باشلمق *bachlamaq*, شروع ا *churou' e*; — la conversation, سوز اچمق *seuz atchmaq*; — *V.* Entamer, Fendre.

Ouvert, اچلمش *atchilmich*, اچیق *atchiq*, اچوق *atchuq*, t., مفتوح *mèftouh*, a., adj.

Ovale, یمورطه رسمی *ïoumourta resmi*, یومرو *ïoumrou*, یمرولو *ïoumroulu*, adj.; — figure ovale, شكل بیضی *chèkli baïzi*, a., s.

Ovipare, یمورطه دن چقان

تولد *toumourtadèn tchiqân*, *idèn*, adj.

CRAT, سرکه ایله صنو اختلاطی *sou ikhtilati*, a-t., s.

Oxigène, روح الحیوة *rouhul haïat*, a., s.

Oxymel, سکنجبین *sikèndjubin*, s.

P.

AGE, اوتلاق *otlaq*, اوتلق *otlyq ïèri*, t., *hèra*, چراکاه *tchèraghiah*,

AGER, اوتلمق *otlamaq*, *otlanmaq*, v.

IFICATEUR, صلح ایدیجی *didji*, صلحجی *soulhtchi*, مصلح *mouslih*, a., s.

IFICATION, بارشترمقلق *ba-naqliq*, t., مصالحه *mouça-soulh*, a., s.

IFIÉ, صلح اولنمش *soulh ich*, a-t., adj.

IFIER, بارشترمق *barichtur-* اوزلاشترمق *ouzlachturmaq*, اصلاح ذات البین *islahi za-e*, a-t., v.

PACIFIER, بارشمق *barich-* اوزلاشمق *ouzlachmaq*, v.

IFIQUE, صلحی سون *soulhi* صلحه مایل *soulhè maïl*, adj.

IFIQUEMENT, رفق ایله *rifq* راحت ایله *rahat ïlè* صلح *soulh tariqilè*, a-t., صلحا, a., adv.

Pacotille, اواق توفنک *oufaq tufèk* امتعه لربنک اجناسی *emti'alèrinun èdjnaci*, s. *Voy.* Bagage.

Pacte, قول *qaoul*, عهد *aht*, معاهدة *mouahèdet*, a., s.

Paganisme, پتپرستلك *putpèrestlik*, p-t., s.

Page, d'un souverain; d'un prince, دولاب اوغلانی *dolab oghlani*, ایچ اوغلانی *itch oghlani*, ایچ اغاسی *itch aghaci*, s.

Page, un des côtés d'un feuillet, صحیفه *sahifè*, a., یوز *ïuz*, s.

Pagne, فوطه *fouta*, p-t., s.

Pagode, temple de l'Inde, هندستان عبادتکاهی *hindistan 'ibadetguiahi*; — idole qu'on y révère, صنم هندی *sami hindi*, s.

Paie et Paiement, *Voy.* Paye et Payement.

Païen, پت پرست *poutpèrest*, p., مشرك *muchrik*, مشرکی *muchriki*, s.

Paillard, شهوتلو *chèhvetlu*, زانی *zani*, a., زنپاره *zènparè*, *zanpara*, adj.

Paillardise, شهوت, *chèhvet*, a, زنپارەلق *zènparaliq*, s.

Paillasse, lit de paille, صمان مندری دوشکی یتاغی *saman minderi, duchègui, ïataghi*, صمانلق *samanliq*, s.

Paillasse, bateleur, مسخره *maskhara*, a., s.

Paillasson, قپولر اوکنلککی اياقلری سلجك حصير *qapoular eun-unundèki aïaqlèri silèdjèk hacyr*, s.

Paille, صمان *saman*; — brin de —, صمانجق *samandjiq*, subst.

Pailler, چفتلك حولیسی *tchiftlik havlycy*, s.

Paillet, صمان رنكلو *saman renklu*, صمانی *samani*, صمان رنكی *saman rèngui*, adj.

Paillette, d'or ou d'argent, آلتون كومش ريزه لری *altoun gumuch rizèlèri*, s.

Pailleur, صمانجی *samandji*, s.

Pailleux, يارقلو *ïariqlu*, يارلجق *ïariladjaq*, قرلجق *qyriladjaq*, adj.

Paillier, صمانلق *samanliq*, صمان يری مخزنی انباری *saman ïèri, makhzèni, ambari*, s.

Pain, اكمك *èkmèk*, اتمك *etmèk*, t., خبز *khoubz*, a., نان *nan*, p.; — tendre, يكی تازه اكمك *ïèu-i, tazè èkmèk*; — blanc, بياض اكمك *bèïaz èkmèk*; — rassis, بيات اتمك *baïat etmèk*; — sec, قورو اتمك *qourou etmèk*; — rond, صمون *somoun*, s.

Pain de sucre, شكر قالبی *chèker qalèbi*, s.

Pain quotidien, nourriture de chaque jour, هركونكی يمكی اكمكی *her gunki ïèmègui, ekmèii*, subst.

Pain bénit, خبز مبارك *khoubzi mubarèk*, a., s.

Pain de pourceau, *Voy.* Cyclamen.

Pain à cacheter, مكتوب مهرليجك خميرجكی *mèktoub muhurlèièdjèk khamirdjigui*, قومقه *qoumqa*, s.

Pain, masse, قالب *qalèb*, a., subst.

Pair, égal, pareil, semblable, برابر *bèraber*, t., مثل *misl*, معادل *mou'adil*, a., يكسان *ïèksan*, p., adj.; — aller de pair, برابر اول *bèraber ol*.

Pair, opposé à non pair, چفت *tchift*; — jouer à pair ou non, تك چفت اوينمق *tèk tchift oïounamaq*; — pair ou non, چفتمی تكمی *tchiftmi tèkmi*.

Paire, couple de choses de même espèce, چفت *tchift*; — une paire gants, بر چفت الدون *bir tchift eldivèn*, s.

Pairie, رجال پايه سی رتبه سی *ridjal païèci, rutbèci*, s

Paisible, qui aime la paix, سلحی سون *soulhi sèvèn*, a.-t.,

ou, يواش *iawach*, t.,
s; — qui est en paix,
l *açoudè hal*, صلح اوزره
i *uzrè olan*, كندو حالنده
du halindè olan; — d'un
isible, ساكن الطبع *sa-*
— en parlant d'un lieu,
hat, a., راحتلو *rahatlu*,

LEMENT, راحت ايله *ra-*
— حضور ايله *houzour ilè*,
sukiuun ilè, فراغ بال ايله
l ilè, رفاهيت اوزره *rèfa-*
, a-t., adv.
N, اونلايش *otlâtich*,
èrich, t., چرا *tchèra*, p.,

E, اوتلامق *otlamaq*; —
, اوتلاتمق *otlatmaq*; —
aux, طوارى كوتمك
davari gueutmèk, اوترمق
, v.
IR, *Voy.* PÉTRIR.
, état d'un peuple qui n'est
guerre, بارشق *barichiq*,
barichiqliq; بارش *ba-*
صلح *soulh*, صلح و صلاح
salah; — perpétuelle,
صلح *soulhi èbèdi*, a., s.;
emps de paix, صلح ايچنده
chindè; — faire la —,
barichiq e, بارشمق *ba-*
, بارشترمق *barichturmaq*,
صلح ا بغلا *soulh e baghla-*
– porter atteinte à la —,
صلحه خلل ك *soulha khalel*

gueutirmèk; — contraire à la —,
خلاف صلح و صلاح *khilafi soulh*
u salah.

PAIX, concorde, برلك *birlik*,
t.; اتفاق *ittifaq*, a., s.

PAIX, calme de l'âme, حضور
قلب *houzouri qalb*, حضور *hou-*
zour, راحت *rahat*, a., s.; —
être en paix, jouir de la paix,
آسوده حال و مرفه البال او *açoudè*
hal vè merfi' ul bal ol; — laissez-
moi en paix, كويور بنى *qoïver*
bèni.

PAIX! silence, سوس *sous*,
ابسم اول *èbsèm ol*.

PAL, قازق *qazyq*, *qazouq*,
subst.

PALAIS, maison de prince,
سراى *sèraï*, *saraï*, قپو *qapou*, دركاه
derguiah; — le palais du roi,
پادشاهك قپوسى سرايى *padicha-*
hun qapouci, *saraïi*; — palais de
France, ou de l'ambassadeur de
France à Péra, فرانسز سرايى
franciz saraïi; — de justice, محكمه
mèhkèmè, a., s.

PALAIS de la bouche, دماغ *di-*
magh, *dèmagh*, است چكه *ust-*
tchèn-è, بينى *bèïni*, s.

PALAN, يوكلرى قالدرجق
اورغان *iuklèri qalduradjaq orghan*,
subst.

PALANQUE, قازقلو طبيه *qazyqlu*
tabiia, s.

PALANQUIN, تخت روان *takhti*
rèvan, p., محفه *mihaffè*, a., s.

Palatin, پلاطینوس *palatinos*, ویوده *voïvoda*, s.

Palatinat, نمچه ایالتینك اسمی *nèmtchè iïalètinun ismi*, s.

Palatine, بوینی اورتجیك كرك اتكی *boïouni eurtèdjèk kurk ètèïi*, s.

Pale d'aviron, كورك اوجی *kurèk oudjou*; — pièce de bois pour retenir l'eau d'une écluse, اصمه قپو *asmu qapou*, t., سدّ *sedd*, a., بر كولی قپیجق اغاجی دركی *bir gueuly qapaïadjaq aghadji, dirègui*, s.

Pâle, blême, صارو *sarou*, صررمش *sararmich*, بوزارمش *bozarmich*, صولمش *solmich*, adj.

Palée, یره دكلمش قازقلرك صره سی *ièrè dikilmich qazouqlarun syraci*, s.

Palefrenier, سایس *saïs*, vulg. سیس *sèïs*, s.

Paléographie, كتب قدیمك معرفتی *ketbi qadimun m'arifèti*, اسكی یازولرینك معرفتی *eski ïazoulèrinun ma'rifèti*, a-t., s.

Palestine, terre sainte, فلسطین بلادی *filistin biladi*, اوران ناحیه سی *oran nahiïèci*, s.

Palet, قیراق *qaïraq*, s.

Palette de sang, بر چناق قدر قان *bir tchanaq qadar qan*; — de peintre, نقاش طبله سی *naqqach tablaci*; — du genou, دیز چناغی *diz tchanaghi*, s.

Pâleur, صارولق *sarylyq*, s.

... **Palier**, ردبان باشی *ban bachi*, باشنلكی یر *nerduban bachindèki ïèr*, s.

Palinodie, دونمسی *seuzündèn deunmèci*, t., تغییری *kèlamen tughaïïüu* subst.

Pâlir, صررمق *sa*... بوزرمق *bozarmaq*, زلمق *chèhrè bozoulmaq*, v.

Palis, قازقجق *qazouq*...

Palissade, clôture de ... شرانپو *charampoo*, ش ... قازقلرینك دیواری *ïèrè dikilh*... *zyqlèrinun divari*; — d'arbr... tés à la ligne, ری اوزره دكلمش اغاجلرك صره سی *uzrè dikilmich aghadjlarun* ... subst.

Palissader, ایله ... چوبرمك *charanpoo ilè tchè*... كلمش قازقلر ایله احاطه ا... *mich qazyqler ilè ihata e*..., a-...

Palisser, اغاجلرینك ... ری دیواره بیشترمق بغلمق *mich aghadjlèrinun dallèri ïapichturmaq, baghlamaq*, v.

Palliatif, شفا ویرمین ... علاج باطل *tèmamèn chifa vi*... *'iladji batil*, a-t., s.

Palliation, بهانه ... *b*... نعلل *tè'allul*, تعلل علیل ... *'alil*, علّة *illet*, a-t., s.

Pallier, déguiser, ستر... e, a-t.; — guérir momen... ment, ن ایچون شفا ویرمك

houn chifa . virmèk,

RISTI, Voy. RICIN.

anche de palmier,
خرما khourma agha-
— victoire rempor-
sret, a.; — mérite,

esure, قارش قرش

arbre, خرما اغاجی
dji, t., نخل nakhl,
nté de —, نخلستان

یکی دنیا خرما
lunia khourma agha-

qu'on peut toucher,
ال ا el ilè ïoqlanu-
دوقنج doqounadjaq,
ur, adj. Voy. CLAIR,

MENT, Voy. ÉVIDEM-

ال ایله یوقمق یوقلمق
ïoqamaq, ïoqlamaq,
دکمك dëïgmèk,
nmaq; یاپشمق ïa-
لمس ا lems e, a-t.,

: یورك اوینار ïurèk
titrëïèn, t., خافق
واجف vadjif, a., adj.
ON, یورك اوینمسی
oïnamaci, titrèmèci,
خفقان زج khyfqan
dji, a-t., s.; — af-

fligé de palpitations, مخفوق makhfouq.

PALPITER, دترمك titrèmèk, اوینمق oïnamaq, پپدلمك pèpèlèmèk, کوب کوب ا kiup kiup e, رجف ا rèdjf e, v.

PALUS-MÉOTIDES, ازاق دکزی azaq dèn-yzi, s.

PÂMER, SE PÂMER, بایلمق baïlmaq, اوغنمق oghounmaq, v.

PAMOISON, بایلمقلق baïlmaqliq, بایلش baïlich, جان بایلمسی djan-baïlmaci, t., بی هوشی bi houchi, p., غشیان ghychian, a., s.; — tomber en —, بایلمق baïlmaq, v.

PAMPHLET, رسالهٔ غمز و نفاق riçalëï ghamz u nifaq, s.

PAMPRE, اصمه چبوغی دالی asma tchouboughy, dali, تاك tak, p., غلفق ghalfaq, a., s.

PAN, morceau, partie, پاره parè, پارچه partchè, partcha, t., حصه hissè; — partie de la muraille, دیوار اتکی حصه‌سی divar ètègui, hyssèci; — d'un vêtement, اتك ètèk, t., ذیل zèïl, a., s.

PAN, ouvrage de charpente, کراسته kèrastè, کراسته ایشی kèrastè ichi, s.

PANACÉE, دوای عام dèvaï'amm, a., s.

PANACHE, صورغج sorgoudj, تل tel, دغا digha, s.

PANACHÉ, درلو درلو رنکلو durlu durlu rènklu, آلاجه aladja, adj.

SE PANACHER, الاجلنمق *ala-djalanmaq*, دورلو دورلو رنكلو او *durlu, durlu renklu ol*, t., متلون *mutèlèwwin ol*, a-t., v.

PANADE, اكمك اشى *èkmèk achi*, s.

PANAIS, پاستناى *pastinaï*, جزر *djèzer*, كزر *guèzer*, اسفنارية *asfanarïiet*, يبان هوج *ïaban havoutch*, subst.

PANARIS, داحس *dahis*, داحوس *dahous*, a., دولامه *dolama*, s.

PANCARTE, placard, يافته *ïaftè*, vulg. يفته *ïafta*, s.

PANCARTES, vieux papiers, اسكى كاغدلر *eski kiaghydlar*, s. pl.

PANCRÉAS, لوز معده *lèvzi mi'dè*, a., s.

PANCRÉATIQUE, لوز معده دن چقان *lèvzi mi'dèdèn tchiqan*, a-t., adject.

PANDORE (boîte de), جمله بلالرك منبعى *djumlè bèlalèrun membaï'*, t-a., s.

PANÉE, اكمكلو صو *èkmèklu sou*, subst.

PANÉGYRIQUE, مدح *mèdh*, مديح *mèdih*, a., s.

PANÉGYRISTE, مادح *madih*, واصف *vacif*, a., اوكيجى *eugui-dji*, s.

PANER, اوزرنه اكمك اواغى قومق *uzèrinè èkmek ouvaghi qomaq*, v.

PANERÉE, بر سپد طولوسى *bir sèpèd dolouci*, s.

PANETIÈRE de berger, چوبانك اكمك چوالى *tchobanun èkmèk tchouali*, subst.

PANICAUT, قرصنة *qyrçannè*, a., كنكر *kènguier*, s.

PANIER, سپد *sèpèd*; — à volaille, تاوق قفسى *tavouq qafeci*; — petit —, سپدجق *sèpèdjiq*, زنبيلجق *zèmbildjiq*; — pour le linge, سله *sèlè*, s.

PANIQUE, adj., terreur, اورككدليك *eurkundulik*, t., رعب *rou'b*, s.; — concevoir une —, اوركمك *eurkmèk*; — inspirer une —, اوركتمك *eurkutmèk*, شاشرمق *chachurmaq*, v.

PANIS ou PANICUM, ارنساود داروسى *arnaoud darouci*, t., دخن *doukhn*, a., s.

PANNE, espèce de velours, قطيفه جنسى *qadifè djinci*, s.

PANNE, peau chargée de graisse, ياغلو بغرسق دريسى *ïaghlu baghyrsaq dèrici*, s.

PANNE, mettre en —, اورسه طورمق *orça dourmaq*, v.

PANNEAU, partie de boiserie, دايره تختهسى *daïrè takhtaci*, لوح *lèvh*, تخته *takhta*, ايچ تخته *itch takhta*; — piége, دوزاق *douzaq*, s.; — donner dans le —, دوزاغه دوشمك *douzagha duchmèk*, الدانمق *aldanmaq*, v.

PANSE, ventre, fam., قارن

batn, *batyn*, a.; — bas
قاصق *qaciq*, s.

IENT, تيمــــار *timar*,
marliq, s.

. une plaie, يارةبي تيمارا
r e; — un cheval, آتي
timar e, v.

بيوك قرنلو *buïuk qarn-*
chichqo, adj.

ON, vêtement depuis la
jusqu'au talon, اوزون
un don; — pour les ca-
شلوا *chalvar;* — ordi-
چاق *tchaqchir;* — à l'u-
emmes turques, چلتيان
s.

ON, bouffon, مسخـره
مقـلد *mouqallid*, a.,

ONADE, مسخرةلق *mas-*
s.

ON, بايلمش *baïlmich*,

RE, يـوز *iouz*, پارس
وش *vachaq*, s.

IME, acteur qui ne
que par des gestes,
فقط ايما و اشارت ايا
faqat ima vè icharet ilè
uqlidji, s.

IIME, art ou jeu du pan-
ايما اشارت اويونى *ima*,
ui, ايما *ima*, رمز *ramz*,

IFLE, پابوج *papoundj*,
پا *papouch*, p-t., s.

PAON, طاووس *taous*, طاوس
taous, a-t., s.

PAONNEAU, طاوس ياوريسى
taous iavrouey, s.

PAPA, terme enfantin, بابا *ba-*
ba; — mon —, بابام *babam*, s.

PAPAL, ريم پاپايه داير منسوب
متعلق *rim papaïè daïr*, *mènçoub*,
mutè'alliq, adj.

PAPAUTÉ, ريم پاپالق *rim pa-*
palyq, ريم پاپا پايهسى رتبهسى
rim papa païèci, *rutbèci*, s.

PAPE, پاپا *papa*, ريم پاپا *rim*
papa, s.

PAPEGAI, oiseau de carton qui
sert de but pour tirer de l'arc,
اوق نشانى اولان مقوادن قوش
صورتى *oq nichani olan mouqavva-*
dèn qouch sourèti, s.

PAPELARD, *Voy.* HYPOCRITE,
FLATTEUR.

PAPELARDISE, *Voy.* HYPOCRI-
SIE.

PAPERASSES, اوراق پريشان
èvraqi pèrichan, a-p., s.

PAPERASSER, chercher dans
des paperasses, اوراق پريشـــان
ارامق ارامق *èvraqi pèrichan ara-*
cindè aramaq, v.

PAPETERIE, كاغدخانه *kiaghyd*
khanè, vulg. *kiathana*, s.

PAPETIER, كاغدجى *kiaghy-*
dji, s.

PAPHOS, ville de l'île de Chy-
pre, بافا *bafa*, s.

PAPIER, كاغد *kiaghyd*, قرطاس

qyrtas; — satiné, مهرلو كاغد *muhrèlu kiaghyd;* — commun à euvelopper, چرچوه كاغدى *tchar-tchivè kiaghydi*, صارمق كاغدى *sarmaq kiaghydi;* — qui boit, brouillard, حلوا كاغدى *halva kia-ghydi*, كاغد نشاف *kiaghydi nèch-chaf*, آبادى كاغد *abadi kiaghyd*, اينجه كاغد *indjè kiaghyd;* — un morceau de —, بركاغد پارچهسى *bir kiaghid parthaci;* — une main de —, بردسته كاغد *bir destè kia-ghid.*

Papier, journal, *Voy.* Journal.

Papier, écrit, diplôme, نامه *namè*, p., خط *khatt*, a., s.

Papiers, titres de propriété, تمسك *tèmessuk*, a., s.

Papillon, كلبك *kèlèbèk*, t., پروانه *pervanè*, p., s.

Papillonner, چكزنمك *tchèk-zinmèk*, طولانمق *dolanmaq*, v.

Papillotte, صاچ زلفلرى صارلجق كوچك كاغد پارچهسى *satch zulflèri saryladjaq kutchuk kiaghyd parthaci*, s.

Papilloter, mettre les cheveux en papillote, صاچ زلفلرى كاغد ايچنده صارمق *satch zulflèri kiaghid itchindè sarmaq*, v.

Pâque, پاسقاليه *pasqalia*, قزل يمورطه *qyzil ïoumourta*, بيرام *baïram*, s.

Paquebot, اولاق پوشتا كميسى *oulaq*, *pouchta guèmici*, s.

Paquet, دمت *dèmèt*, مكتوب كميس *boghtcha*, ... *m guèmici*, s.

Par, préposition qui ex la cause, le moyen, la ma elle se place en turc à la mots, et se rend par ن *dan*, *tèn*, ايله له *ilè;* ex. : p بوندن *boundan*, بورادن *bou* — par là, اورادن *oradan;* cet endroit, اول يردن *ol* — par terre, قرهدن *qarad* par mer, دكزدن *dèn-yzdi* par force, زور ايله *zor ilè;* Constantinople, تابولدن *tambouldèn;* — par plaisa لطيفه يوزندن *latifè ïuzind* par le milieu, اورتهسندن *o dèn;* — par an, يلده *ïeldè.*

Par, servant à protest Dieu, والله *oualkahi*, بالله والله العظيم *ouallah-il-azim*

Par, servant à la prière Dieu, الله ايچون *allah it* — par la tête, بشك ايچون *aziz bachun itchoun;* — p amour de Dieu, سورسك *allahi sèversèn.*

Parabole, similitude, rie, مثل *mècel*, vulg. *maçal tèmsil;* — figure de géo هندسه شكلى *hèndècè* قطع مكافى *qat'i mèkiafi*, a.

Paraclet, فراقليط *feraqli khafir*, روح القدس *rouh dous*, a., s.

Parade, montre, ...

pompe, دارات *darât*, طنطنه *tan-ènet*, *tantana*, الآی *alâï*; — avec pompe, دارات ایله *darat ilè*; — ostentation, کوسترش *gueustèrich*, فرفرەلق *farfaraliq*, طفره *tafra*, s.

Parade, exercice, revue de troupes, یوقلمه *ïoqlama*, s.

Parade, action de parer انحراف *inhiraf*, دفع *dèf'*, a., s.

Paradigme, اورنك *eurnèk*, t., میزان *mizan*, a., s.

Paradis, جنت *djènnet*, a., اوچمق *outchmaq*, t., فردوس *fir-dèvs*, p., s.; — habitant du —, جنتلو *djènnetlu*, اهل جنت *èhli djènnet*, a., s.

Paradoxe, حرق عادت *harqi 'adet*, بدعة *bèdu'at*, a., s.

Parafe ou Paraphe, طغرا *tughra*, *toura*, نشان *nichan*, امضا یرندە یازلان نشان *imza ïè-rindè ïazilan nichan*, s.

Parafer ou Parapher, امضا یرندە نشان یازمق قومق *imza ïè-rindè nichan ïazmaq*, *qomaq*, v.

Parage, extraction, qualité des personnes de grande naissance, صوی *soï*, t., نسب *nècèb*, a.; — une personne de haut —, کیشی زاده *kichi zadè*, نسب صاحبی *nècèb sahibi*, s.

Parage, certaine plage ou étendue de mer, ناحیه *nahiïè*, a., یقا *ïaqa*, s.

Paragraphe, بر یازونك بر کلامك حصه *bir ïazounun*, *bir kèlamun hissèci*, بر کتابك عبارتی *bir kitabun 'ibarèti*, s.

Parallaxe, arc céleste compris entre le lieu véritable et le lieu apparent d'un astre, بر یلدزك مکان ظاهر ومکان حقیقی بیننده حادث اولان قوس فلکی *bir ïeldyzun mèkian zahir vè mèkian haqyqi bèïinindè hadis olan qavsi fè-lègui*, s.

Parallaxe, angle formé dans le centre d'un astre par deux lignes qui se tirent, l'une du centre de la terre, l'autre de l'œil de l'observateur, کرك ارضك مرکزندن بریلدزه کرك یریوزنده یلدزی کورن کمسەنك عینندن چقان خطوطلرندن یلدز مشاراليهك مرکزنده حادث اولان زاویه *guèrèk arzun merkèzindèn bir ïèldyzè*, *guèrèk ïèr ïuzindè ïeldizi gueurèn kimesnènun aïnindèn tchi-qan khoutoutlèrindèn ïèldizi mucha-runilèïhun merkèzindè hadis olan zaviïè*, s.

Parallèle, comparaison, تشبيه *tèchbih*, تطبيق *tatbiq*, معادلة *mou'adèlet*; — mettre en —, تطبيق تشبیه ا *tatliq*, *tèch-bih e*, تمثیل ا *tèmsil e*.

Parallèle, à égale distance, comme des lignes, ارسی بر *araci bir*, مساوی *muçavi*, a., برابر *bèra-ber*, t., متوازی *mutèvazi*, a., adj.; — ligne —, خط متوازی *khatt mu-tèvazi*; — deux lignes parallèles,

خطّين متوازيين *khattèïn mutèvazèïïn;* — lignes parallèles, خطوط متوازية *khoutouti mutèvazïèt*, a., s.

Parallèle, communication d'une tranchée à une autre, بر خندقدن خندغ اخره بتشق اولان يول *bir khandaqtan khandaghi akharè bitichiq olan ïol*, s.

Parallèle, cercle parallèle à l'équateur, خط استوايه متـــوازى اولان دايره *khatti istivaïè mutèvazi olan daïrè*, a., s.

Parallèlement, متوازيا *mutèvaziïèn*, a., adv.

Parallèlipipède, متـــوازى السطوح *mutèvazi essutouh*, مكعب *muka'ab*, a., s.

Parallélisme, état de deux lignes parallèles, تـوازى *tavazi*, استوا *istiva*, a., s.

Parallélogramme, figure dont les côtés opposés sont parallèles, متوازى الاضلاع *mustèvazi ul-azla;* — rectangle, مستطيـل *mustèzil*, a., s.

Paralogisme, بد يالان قياس *bèd, ïalan qïas*, t-a., قياس كاذب *qïaci kiazib*, a., s.

Paralyser, rendre paralytique, كوترم ا *kutrum e;* — au fig., de nul effet, sans force, تعجيز ا *ta'djiz e*, بطّال معطّل ا *battal, mou'attal e*, a-t., v.

Paralysie, كوترملك *keuturumlik*, t., فلج *feldj*, a., s.

Paralytique, ورم t., مفلوج *mèfloudj*, a.

Parapet, de remp[...] طبيه پرمقلغى *tachtan maqlighi;* — mur d'a[...] pont, un quai, [...]مقلغى *parmaqlighi*, s.

Paraphrase, شرح[...] *tefsir*, a., s.

Paraphraser, [...]ر ا *charh, tefsir e*, a-t., v[...]

Parapluie, [...]دلك *guèlik*, t., سايبان *saïl[...] chaïèvan*, p., s.

Parasange, [...]سنك p., فرسخ *fersakh*, a.,

Parasite, خـــور *khor*, p., دال قاوق كفته خور *kuftè khor*, ليس *kiacèlis*, p., [...]يل a., s.; — faire le mé[...] دال قاوقلق ا *dal qavo[...]*

Parasitique, art d[...] دال قاوقلق *dal qavouq[...]*

Parasol, شمسيه *ch[...]*

Paravent, [...]مقلايان پرده *rouzkiardèn saqla[...]* پرده *perdè*, p-t., s.

Parc, enclos d'un[...] étendue, اغلى *aghly*, اغلق *aghlyq;* — où l'o[...] les moutons, اغـــلى *qoïoun aghy, aghly* e[...] ماندره *mandra;* — les b[...] اغلى *syghyr aghly;* — p[...] bres, ايلـــه چالى [...]

divar ïakhod tchali
oslan; — à huîtres,
ا istridia havouzi,

erie, طوپخانه top-
djèbè-khanè, s.
ماندرده قوینلرك
ıdrada qoïounlèrun

پارچه جق partcha-
paradjiq, جزبی
zerrè qadar, a-t.,

زیراكه چونك tchunki
; — conj., parce
كلدولی اجلدن
qui edjildèn, sèbèb-

ترشه tirchè, t.,
, a., كودری gudè-

RIE, art de faire
ترشه جیلك tirchè-
on fait le parche-
khatarlyq, ترشه
tirchè ichlèïèdjèk

ER, ترشه جی tir-

, امساك imsak,
khacislik, s.
aller d'un bout à
dolachmaq, سیر ا
كزوب كورمك guè-
tèmacha e; — des
كوزدن gueuzdèn
un livre, le feuille-

ter, ورقلمق varaqlamaq, t., تتبع ا tètèbbu' e, a-t., v.

Pardon, rémission d'une faute, d'une offense, عفو afv, afiv مغفرة maghfiret, a., بغشلایش baghichlaïch, s.; — demander —, عفو مغفرت طلب ا afv, maghfiret talèb e, استغفار ا istyghfar e, a-t., v. Voy. Excuser.

Pardonnable, عفو اولنجق afv olounadjaq, a-t., adj.

Pardonner, عفو ا afv e, a-t., باغشلامق baghychlamaq, یارلغمق ïarlyghamaq, t., مغفرة ا maghfiret e, غفر ا ghafr e; — la faute, صوچنی باغشلامق soutchini baghychlamaq, صوچندن كناهندن كچمك soutchindèn, gunahdèn guetchmèk; — se pardonner entre soi, حلاللشمق halallachmaq, v. Voy. Excuser, Faire quartier, Épargner.

Paré, orné, ajusté, دونانمش donanmich; كینمش قوشانمش guèïnmich qouchanmich, زینتلو zinetlu, a-t., adj.

Pareil, égal, semblable, بكزر bènzer, برابر bèraber, معادل mou'adil, كبی guibi, بر bir, t., مثل misl, a., یكسان ïèksan, p., adj.; — ils sont tous les deux pareils, ایكیسی بر در ikici bir dur; — il n'y a point son pareil, مثلی یوقدر misli ïoqtur.

Pareille, égal de quelqu'un, اقران aqran, نظیر nazir, a., s.

Pareillement, بویله beuïlè,

ينه بويله *iynè beuïlè*, t., كذالك *kèzalik*, a., هم *hèm*, adj.

PARÉLIE, سراجهٔ افتاب ماه *sèrutcheï afitab, mah*, s.

PAREMENT, bande d'étoffe qui borde la manche, ين اوجى اتكى *ìèn-oudji, ètèguï*, s.

PARENT, خصم *khysm*, قريب *qarib*, a., s.

LES PARENS, père et mère, انا بابا *ana baba*, انا اتا *ana ata*, t., والدان *validan*, ou والدين *validèin*; — les parens en général, خصملر *khysmler*, اقربا *aqrèba*; — parens, famille, اهل *èhl*, اهل عيال *èhlu aïal*, a., s.

PARENTAGE, *Voy.* PARENTÉ.

PARENTÉ, خصملق *khysymliq*, اقرباالق *aqrèbaliq*, قريبلق *qaribliq*, a-t., قرابت *qarubet*, تعلق *téallouq*, a., s.

PARER, orner, بزهمك بزمك *bèzèmèk*, t., زينتلمك *zinetlèmèk*, زينت ويرمك *zinet virmèk*, تزيين ا *tèzïïn e*, a-t., v.

PARER, éviter, détourner les coups, اورشى دفع ا *ourouchi def' e*, a-t., صقنمق *saqynmaq*; كندويى قورومق *guènduïï qouroumaq*, قورنمق *qourounmaq*, صقلنمق *saqlanmaq*, v.

PARER des peaux, les passer, سپلمك *seplèmèk*, t., دبغ دباغت ا *dèbg, dibaghat e*, a-t., verb.

SE PARER, s'ajuster, s'habiller avec recherche, ...مك *lènmèk*, كينمك ايله ... *fetilè guèïnmèk*, a-t.,

SE PARER, se garan... *saqlanmaq*; — du fro... صقلنمق *soouqtan saql...*

PARESSE, تنبللك ... كاهللك *kiahillik*, t., ... *çul*, a., s.

PARESSEUX, تنبل *t...* *kiahil*, اوشنكن ... طورلاق *torlaq*, adj.

PARFAIRE, اتمام ا ... *itmam e*, a-t., ...ورمك ... بشارمق *bacharmaq*, v...

PARFAIT, accompli... *mil*, مكمل *mukèmmel*; تمام *tèmam*, a., ...لمش *mich*, adj.

PARFAIT, terme d... (prétérit), ماضى ... فعل ماضى *fili mazi*, a., s.

PARFAITEMENT, ...رتبه *mali mertèbè*, كمال ايله ... a-t., باكمال *bilkèmal*, *mil*, تمام *tèmam*, *...ta* كوزل *guzel*, كوزلجه *guze...*

PARFILER, لتونى ... ايپكدن ايرمق *bir qou... touni ipèktèn aïrmaq*, v.

PARFOIS, *Voy.* QUE...

PARFUM, odeur agré... قوقو *guzel qoqou*; طيبه ... *haï taïbè*; — chose do... hale une senteur agréa... خوش قوقولو نسنه *khoch qoqoulu...*

بخور *boukhour*, a.,
tutsu, s.
, répandre dans l'air
leur, ايو كوزل قوقو
maq; — être parfu-
ioua'ttar ol; — avec
de choses odorifé-
دوتسيلمك *tutsulèmèk*,
khourlamaq, v.
R., بخورجى *bou-*
عطار *'attar*, a., s.
geure, بحث *bahs*,

أهل هندستان اذنـ
طيفهسند *èhli hindis-*
ècindèn olan adèm, s.
بحث طوتمق *bahs*
, v.
RE, يايشغان *ïapich-*
يايشقـ *ïapïchqan*, t.,
, حشيشة الزجاج *ha-*
ljadj, a., s.
بحث طوتيجى *bahs*
, s.
om de ville, پارس
riz, s.
égalité, برابرلك *bè-*
تسا *tèçavi*; — simili-
muchabèhet, a., s.
, violation du ser-
خلاف يرا *khilaf ïèrè*
ateur de son serment,
and bozidji, خلاف
يره ا *khilaf ïèrè and*
t., s.
RER, خلاف يره اند
ايچمك *khilaf ïèrè and itchmèk*,
verb.

PARLANT, سويليجى *seuïlèïdji*,
t., متكلم *mutèkellim*, a., adj.

PARLEMENT, cour supérieure de justice, قضاتك بيوك جعيتى ديوانى *qouzatun buïuk djèmi'ièti divani*, s.

PARLEMENTAIRE, ايلچى *iltchi*, رسول *rouçoul*, مبارزين اراسنده سويلين ادم *murèzèin aracindè seuïlèïèn adèm*, s.

PARLEMENTER, صلح ياخود ويره ايچون سويلشمك *soulh ïa-khod virè itchoun seuïlèchmèk*, v.

PARLER, proférer, articuler des mots, سويلمك *seuïlèmèk*, سوز ديمك شويلمك *seuz seuïlèmèk*, ديمك *dimèk*, لاقردى ا *laqyrdi e*, كلام ا *kèlam e*; — parler à quelqu'un, بر كمسيه سويلمك *bir kimsèïè seuïlèmèk*, خطاب ا *khitab e*; — commencer à —, سويلمكه باشلمق *seuïlèmèïè bachlamaq*, t., نطقه كلمك *noutqa guelmèk*, a-t.; — ouvrir le discours, سوز اچمق *seuz atchmaq*; — en face, يوز بيوز سويلمك *ïuz bèïuz seuïlèmèk*; — en secret, مخفى مخفيجه سويلمك *makhfi*, *makhfidjè seuïlèmèk*, a-t.; — se parler à soi-même, كندو كندو ايله سوز سويلمك سويلشمك *guendu guendu ilè seuz seuïlèmèk*, *seuïlèchmèk*; — parler bien, ايو سويلمك *èïu seuïlèmèk*; — bien parler de quelqu'un, ذكر بالخير ا

zikri bilkhair e; — parler mal de quelqu'un, کم سویلمک *kèm seuïlèmèk;* اد چکمک *ad tchèkmèk;* — confusément, مشوّش سویلمک *muchèvvèch seuïlèmèk,* مشـوّش کلمات ا *muchèvvèch kèlimat e;* — parler en l'air, یبانه سویلمک *ïabanè seuïlèmèk;* — avec poids et mesure, اصول ایله سویلمک *ouçoul ilè seuïlèmèk;* — ne m'en parlez plus, ارتق صورمه *artyq sorma;* — parler métaphoriquement, عبارتله کنایه ایله سویلمک *ibaretilè, kinaïè ilè seuïlèmèk,* a-t.; — lentement, کچ سویلمک *guetch seuïlèmèk;* — parler inutilement, parler pour ne rien dire, باطل سویلمک *batyl seuïlèmèk,* بیهوده سوزلر سویلمک *bihoudè seuzler seuïlèmèk;* — bas à l'oreille de quelqu'un, فسلدمق *ficildamaq;* — parler du nez, بورندن سویلمک *bouroundan seuïlèmèk;* — parler à propos, وقتنده سویلمک *vaqtindè seuïlèmèk;* — faire parler quelqu'un, lui tirer son secret, lui tirer les vers du nez, سویلتمک *seuïletmèk,* اغزدن ساقز اولدق *aghyzdèn saqyz aolamaq;* — parler turc, ترکجه سویلمک *turktchè seuïlèmèk,* v.

Parler (le), la parole, سوز *seuz,* t., کلام *kèlam,* نطق *noutq,* a., s.

Parleur, چوق سویلیجی *tchoq seuïlèidji,* یاکشایجی *ïan-chaïdji,* یکشاق *ïan-chaq,* s.

Parloir, مناسترده زیـــارت

مسنەلرك اوطەسی یری *monastirda ziaret idèn kime[sne]* *odaci, ïèri,* s.

Parmesan, fromage, پینیر *parmalu pëinir,* s.

Parmi, ارەسنـــدە *ar[...]* اورتاسندە *ortacindè,* t., بين a., ایچرە *itchrè,* prép.; — nous, ارامزدە *aramuzdè,* *bèïnumuzdè,* مابینمزدە *ma[...]muzdè.*

Parodie, کلامـــك تـــقلیدی تقلبی *hèzlilè k[...]* *taqlidi, tèqalloubi,* a-t., s.

Parodier, کلامی یاخود بر تصنیفی تقلید ا *hèzlilè bir* *ïakhod bir tasnifi taqlid e,* نسنەنك معناسنی تغیّرا *bi[...]nun ma'nacini tèghaïur e,* *tèqalloub e,* a-t., v.

Paroi, muraille, دیوار — surface latérale, جانب *[...]nib,* جوانب *djèvanib;* — [...]rieur, ایچ طرفی یانی *itch [...]ïani,* s.

Paroisse, کلیسە توابعی یە تابع اولان محلە *tèvabii',* *bir kèliçaïè tabi' olan maha[...]*

Paroissial, توابعندن *liça tèvabi'indèn,* adj.

Paroissien, حکومتنە تابع اولان کمسنە *kèliça hukio[...]* *tabi' olan kimesnè,* s.

Paraître, se faire کوزکمك *gueuzukmèk,* *gueurunmèk,* t., چقمق *tch[...]*

چ *tchiqa guelmèk;* — arri-
enir, ظهور ا *zouhour e*,
ظاهر ظهـ *zouhourè guelmèk*,
ol, صدور بولمق *soudour*
, a-t.; — avoir l'appa-
كورنمـك *gueurunmèk*,

Paraître, كوسترمك
nèk, اظهار ا *izhar e*, a-t.,
bèlurtmèk, چقرمق *tchi-*
دوبرمق *douïourmaq*, v.

le, faculté de s'énoncer,
utq, كلام *kèlam*, a., s.

le, son de voix, صدا
ا *avaz*, a-p-t., سس *ses*,

le, mot articulé, سوز
, كلمه *kèlimè*, لفظ *lafz*,
iut, a., s.

le, discours, لاقردى *la-*
., كلام *kèlam*, a.; — pa-
table, سويليش *seuïlèïch*,

le, promesse, وعده *vaï-*
سوز *seuz*, t., اقرار *iqrar*,
— garder sa parole, سوز
seuz toutmaq; — manquer
اقرارندن سوزندن دونمك
èn, seuzundèn deunmèk; —
sa —, سوز وبرمك *seuz*
v.

les, mots piquans, اجى
dji seuzler, t., طعن *ta'n*,

les, opposées à effet,
laqyrdy, بوش لاقردى *boch*

laqyrdi, t., كلمهٔ بى نتيجه *kèlimèï bi nètidjè*, a., s.

Paros, île de l'Archipel, باره اطهسى *barrè adaci*, s.

Parotide, قولاق اردنده چقان بزى *qoulaq ardindè tchiqan bizi*, t., بنت الاذن *bentel uzn*, a., s.

Paroxisme, accès de fièvre, استمه طوتمهسى *isitma toutmaci*, بر مرضك شدّتى *bir marazun chiddèti*, a-t., s.

Parque, la mort, منيه *mèniïèt*, اجل *èdjel*; a., s.

Parquer, mettre des brebis dans un parc, قويونلرى اغليه قومق *qoïounlèri aghlyïè qomaq*; — mettre l'artillerie dans un parc, طوپخانه وجبهخانه بريرده وضع ا *topkhanè vè djèbèkhanè bir ïerdè vaz' e*, a-t., verb.

Parquet, espace où sont rassemblés les juges, قاضيلرك محل جمعيتلرى *qazilèrun mahalli djèmiïetlèri*, a-t., s.

Parquet, compartiment de bois qui forme un plancher, تخته دوشمهسى *takhta duchèmèci*, s.

Parquetage, تخته دوشمه ايشى *takhta duchèmè ichi*, s.

Parqueter, تخته ايله دوشمك *takhta ilè duchèmek*, تخته دوشمه ا *takhta duchèmè e*, v.

Parrain, وافتز باباسى *vaftyz babaci*, دده *dedè*, s.

Parricide, crime de celui qui

tue son père, قتل پدر *qatli pèdèr*, قتل پدر تهمتی *qatli pèder teuhmèti*, s.; — commettre un parricide, باباسنی اولدرمك قتل ا *babacini euldurmèk, qatl e*, v.; — qui tue son père, باباسنی اولدرن قتل ایدن *babacini eulduren, qatl idèn*, قاتل پدر *qatili pèder*, s.

Parsemer, صاچمق *satchmaq*, دوكمك *deukmèk*, t., نثار ا *niçar e*, a-t., شورا بورا سرپمك *choura boura serpmèk*, v.

Part, portion d'un tout divisé entre plusieurs, پای *paï*, t., حصّه *hyssè*, تقسیم *taqsim*, a., پاره *parè*, پارچه *partcha*, s.

Part, chose à laquelle on participe, اشتراك *ichtiraq*, a., بهره *bèhrè*, حصّهدارلق *hissèdarliq*; — prendre part, بهره المق *bèhrè almaq*; — faire part, اشتراك ا *ichtiraq e*; — avoir part à, حصّهدار او *hissèdar ol*, حصّهكیر او *hissèguir ol*, a-p-t.

Part, la plupart, اكثری *èksèri*, اكثریا *èksèria*, a., چوغی *tchoghy*, اك چوغی *èn-tchoghy*.

Part, de la part de quelqu'un, طرفندن *tarafindan*; — de ma —, طرفمدن *tarafumdan*.

Part, en bonne part, ایوجه *ëiudjè*.

Part, lieu, endroit, یر *ïèr*, محل *mahall*, مكان *mèkian*; — autre part, بشقه یرده *bachqa ïèrdè*; — nulle part, هیچ بر یرده *hitch bir ïèrdè*; — de part e[t d'au]tre, ایكی طرفدن *iki tar[afdan]* طرفیندن *tarafëindan*; — [...] en part, یاندن یانه *ïandèn* [...] — à part, باشقه *bachqa*, [...] *bachqadjè*, t., بخلوت *bèkha[lvèt]* [...]

Partage, division d'une [...] بولمكلك *beulmèklik*, t., [...] *tèvzi'*, تقسیم *taqsim*; — p[art] réservée par le sort ou la fo[rtune] حصّه *hissè*, نصیب *nacib*, [...] *qysmèt*, a., s.

Partager, faire plusieu[rs parts] d'un tout, پای ا *paï e*, [...] *païlachmaq*, اولشترمك *ul[èchtir]mèk*, بولمك *beulmèk*, t., [...] تقسیم ا *tèvzi', taqsim e*, [...] بخش ا *bakhch e*, p-t.; — [...]rer en deux, [ایكی]یه ندن بولمك *[...]tadèn beulmèk*, t., [...]ی پاره ا *[...] parè e*; — prendre part à Part.

se Partager, اولنمق *taqsim olounmaq*; — se pa[rtager] entre soi, پایلشمق *païlac[hmaq]* — se partager entre, h[...] [...] شبهده قالمق *chubhèdè q[almaq]* [...]ی نسنه اراسنده متفكر او *[...] nesnè aracindè mutèfekkir ol*,

Partance, كیدش *g[uidich]*, كوچ *gucutch*, یولجیلك *io[ldjilik]* subst.

Partant, par consé[quent], اندن بوندن اوتری *andan*, [bu]ndan *uturu*, t., بو اجلدن *b[u edj]ildèn*, a-t., انك ایچون [...]

ùchoun, امدى *imdi*, t., من اجل ذلك *min èdjli zalikè*, a., adv.

Partenaire, اويون اورتاغى شريكى *oïoun ortaghy, chèriki*, s.

Parterre, partie d'un jardin orné de fleurs, چچكلك *tchitchèk-ik*, s.

Parthes, قديم ايران و توران اهاليلرى *qadimi iran u touran èhali-ri*; — pays des Parthes, ايران و توران *iran u touran*, s.

Parti, union de personnes, برلك ايدن فرقه *birlik idèn firqa*, حزب *hyzb*, عصبة *ouspet*; — fac-on, فتنه *fitnè*; a., برلك *birlik*; - esprit de parti, تعصّب *te'as-ib*, a., s.

Parti, prendre le parti de elqu'un, صاحب چقمق *sahib kiqmaq*, a-t., v.

Parti, résolution, نيّت *-et*, قصد *qast*; — parti pris, ..té, قطع نيّت *qat'i nïiet*, جزم نيّت *djèzmi nïiet*, a., s.

Parti, condition, حال *hal*; sort, نصيب *nacib*, قسمة *qys-a.*, s.; — tirer parti, استفاده ..dè e, فايده لنمك *faidèlènmèk*.

..arti, *Voy*. Mariage, État, ..rière.

..arti, troupe de soldats com-..lés pour une expédition, مامورتيله كيدن عسكر بو ..*mée-tètilè guidèn asker beulugui*,

..rtial, طرفدار *tarafdar*,

جانبدار *djanibdar*, a-p., متعصّب *mutéassoub*, a., adj.

Partialement, تعصّب ايله *téassoub ilè*, غرض ايله *gharaz ilè*, a-t., adv.

Partialité, طرافدارى *taraf-dari*, جانبدارى *djanibdari*, a-p., تعصّب *téassoub* a., s.

Participant, حصّه دار *hyssè-dar*, حصّه كير *hysséguir*, نصيبدار *nacybdar*, a-t., partic.

Participation, حصّه دارلق *hyssèdarliq*; a-t-p., اورتاقلق *or-taqliq*, اشتراك *ichtiraq*, a., بهره *bèhrè*, p., s.

Participe (actif), اسم فاعل *ismi fa'il*; — passif, اسم مفعول *ismi mef'oul*, a., s.

Participer, بهره المق *behrè almaq*, حصّه دار او *hissèdar ol*, اورتاق او *ortaq ol*, a-p-t.; — te-nir de, تعلّق او *te'allouq ol*, اشتراك ا *ichtiraq e*, a-t., v.

Particulariser, وجه مفصّل اوزره بيان ا *vèdjhi mufassal uzrè bèïan e*, a-t., v.

Particularité, خصوص *khous-sous*, خصوصيّة *khoussoussïièt*, a., s.

Particule, terme de gramm., حرف *harf*; — conjonctive, حرف صله *harfi sylè*, a., s.

Particulier, propre, مخصوص *makhsous*, a., خاصّ *khass*, a., adj.; — biens particuliers, اموال خاصّه *èmouli khassa*, a., s.

Particulier, une personne privée, برذات *bir zat*, برکیشی *bi kichi*, منصبسزکیشی *mansybsyz kichi*, a-t., s.

en Particulier, بخلوت *bè-khalvet*, a., تنها *tènha*, سرّا *sir-rèn*, a., باشقه *bachqa*, adv.

Particulièrement, singulièrement, زیادهسیله *ziadècilè*; — spécialement, خصوصا *khouçou-cèn*, تفصیلا *tafcilèn*, a., تفصیل اوزره *tafçil uzrè*, a-t., adv.

Partie, portion d'un tout en général, پاره *parè*, پارچه *partcha*, t., حصّه *hissè*; — portion, جزء *djuz'*, قطعه *qyt'a*, a., بهره *bèhrè*, p.; — côté, یان *ïan*, t., طرف *taraf*, a., s.; — en partie, جزیا *djuzièn*, a., adv.

Partie, adversaire, خصم *khysm*, دشمن *duchmèn*, قرشو طوران *qarchou douran*, متخاصم *mutèkhacym*; — les deux parties adverses, متخاصمین *mutèkhacymèïn*, a., s.; — faire comparaître les parties, احضار خصما قلمق *ihzari khouçama qylmaq*, a-t., v.

Partie, complot, برلك *bir-lik*, t., اتفاق *ittifaq*, a., s.

Partie de jeu, اویون جمعیتی *oïoun djèmïèti*, اویون *ouïoun*, t., مباحثه *mubahacè*, a., s

Parties naturelles ou acquises, شیم *chièm*, خصال *khyçal*, a., a. pl.

Parties, les contractans, تعهد ایدنلر *tèhahhud idèn...* المتعاهدین *elmutèa'hidè...*

Parties génitales, یرلری *oud ïèri*, *ïerlèri*, s...

Partiel, جری *dj...* جزوی *djuzoi*, a., adj.

Partiellement, جزیا...
a., adv.

Partir, s'en aller, *guitmèk*, قالقمق *qalqm...* کتمك حرکت ا... *ïola gu... rèkèt e*, t-a-t., v.

Partir, venir, tirer... gine, چقمق *tchiqmaq*, ظهور طلوع ا... *soudour*, *sou... lou' e*, a-t., طوغمق قوپمق *qopmaq*, v.

a Partir de, en com... à, ابتداسندن *ibtidaci...* d'ici, بوندن *boundan*, ...

Partir, sortir avec... حدّتله چقمق *hiddètilè* ... قشقرمق *qychqyrmaq*, v.

Partir, *Voy.* Mour...

Partir, *Voy.* Divis... tager.

Partisan, attaché a... quelqu'un, تابع *tabi'*, a. *taraftar*, p., s.

Partisan, qui comm... parti, بولك باشی *bou...* subst.

Partisan du..., en... مایل *maïl*, a., adj.

Partition, partage, ... فصل *fasl*, تقسیم *taqsim...*

[redacted]

'T, en tous lieux sans
it, هر يرده *her ïerdè ;* —
ement, هر نه جانبه سمته
ibè, semtè ; — de par-
هر *her ïerdèn,* هرطرفدن
n, adv.

:, زينـت *zinet,* a.,

IIR, arriver au terme
se proposait, يتشمك
ايرشمك *irichmèk,*
ايرمك *irmèk,* وصول
çoul boulmaq, a-t.; —
واصل نايل رسيده او
', *rèçidè ol,* يتشمك *ïè-*
r.

NIR, réussir, باشه
cha tchiqarmaq ; — par-
maturité, اولمق *olmaq*
tichmèk, t., او بالغ *ba-*
t.

IU, qui a fait une for-
te, ادنا حالندن مرتبهٔ
اعلى يه چقه *èdna halyn-*
èï a'alaïè tchiqmich ki-
., s.

, كليسه نك بيوك قپو
اوكنده كى *kèliçanun buïuk*
undèki mèïdan, s.

art. négat., دكل *dèïil,*
نا *na,* p.; — n'est-ce
د *dèïilmi ;* — je ne suis
خوشلغم يوقدر *khochly-*
ur; — qui n'est pas
;u, نامرضى *namerzi.* —
ticule se rend aussi en
négatif du verbe ; ex. :

il n'est *pas* venu, كلمدى *guèl-mèdi.*

Pas, démarche ou manière d'aller, ادم *adum,* اديم *adim,* t., خطوهٔ *khatvet e,* كام *guiam,* p., s.; — faire des pas, ادم ادمق ادملمق *udum atmaq, admaq* et *adumlamaq,* verb.

Pas, marque du pied, اياق اثرى نشانى *aïaq ècèri, nichani,* subst.

Pas, mesure, تخميناً اوتوز ايكى پارمق *tukhminèn otouz iki parmaq,* s.

Pas, marche d'un degré, بصمق بصامق *baçamaq,* اياق *aïaq,* s.

Pas, passage, يول *ïol,* كچد *guètchid,* ير *ïèr ;* — mauvais pas, مخاطره لو ير *moukhatèrèlu ïer,* s.

Pas, défilé entre les montagnes, دربند *derbènd,* p., s.

Pas, préséance, تقدم *tèqaddum,* a., s.

Pascal, پاسقاليه لو *pasqalïalu,* adject.

Pas-d'Ane, *Voy.* Tussilage.

Pasquinade, *Voy.* Raillerie.

Passable, الويرر *elvirur,* فنا دكل *fèna dèïl,* adj.

Passablement, اولدقچه *ol-douqtchè,* adv.

Passade, action de passer sans s'arrêter, كچمكلك *guètchmèklik,* يول اوغراغى *iol oghrughy,* t., رهگذار *rehguzar,* p., s.

Passade, aumône donnée à

un passant, دربدره ویرلن صدقه *derbèdèrè virilèn saduqa*, s.

PASSAGE, action de passer, یوریش *ïurich*, کچیش *guetchich*, t., مرور *murour*, عبور *'oubour*, a., s.

PASSAGE, lieu par où l'on passe, کچد *guètchid*, یول *ïol*, t., معبر *ma'ber*, a., s.

PASSAGE, droit de passe, کچد اقچهسی *guètchid aqtchèci*, s.

PASSAGE, endroit d'un auteur, موضع *mèvza*, عباره *'ibarè*, a., s.

PASSAGER, qui ne fait que passer; کچیجی *guetchidji*, تیز کچر *tiz guetcher*, کچن *guètchèn*, t., مرور ایدن *murour idèn*, a-t., adj.; — oiseau —, یولجی قوشی *ioldji qouchy*, t.; — qui n'est pas de durée, زایل *zaïl*, فانی *fani*, a., adj.; — ce monde passager, périssable, بو دار فنا *bou dari fèna*.

PASSAGER, qui s'embarque sur un vaisseau pour un voyage, کمی یولجیسی *guèmi ïoldjici*, یولجی *ïoldji*, s.

PASSAGÈREMENT, برزمان ایچون *bir zèman itchoun*, a-t., احیانا *èhianèn*, a., adv.

PASSANT, celui qui passe par un chemin, یولدن کچن *ïoldan guètchèn*, یولده کشت و کذار ایدن *ïolda guècht u guzar idèn*; — voyageur, یولجی *ïoldji*, s.

PASSAVANT, کچد تذکرهسی *guètchit tèzkèrèci*, یول بیورلدیسی *ïol bouïourouldouçou*, a., s.

PASSE, fam., position, حال *hal*, a., s.; — il est en belle —, فرصت الندە در *fourçat èlindè dur*

PASSE, canal entre des roches, قیالر اراسنده واقع اولان صو یولی *qaïaler aracindè vaqy' olan sou ïoli*, معبر *ma'ber*, s.

PASSÉ, chose faite, اولمش شی *olmuch chèï*, اولمش قصه *olmich qyssa*, s.

PASSÉ, temps passé, کچمش زمان *guetchmich zèman*, t.; — le passé, الماضی *elmazi*, a.; — dans les temps passés, کچن زمانلرده *guetchèn zèmanlerdè*.

PASSE-DROIT, exemption, مسلملك *mucellèmlik*; — grâce accordée contre le droit, ظلم *zoulm*, تعدی *tè'addi*, a., s.

PASSE-FLEUR ou PASSE-ROSE, *Voy.* ANÉMONE.

PASSEMENT, غیطان *ghaïtan*, s.

PASSEMENTIER, غیطانجی *ghaïtandji*, s.

PASSE-PARTOUT, جمله قپولری اچان اناختار *djumlè qapoulèri atchan anakhtar*, s.

PASSER, aller d'un lieu dans un autre, کچمك *guètchmèk*, t., عبور مرورا *oubour, murour e*, کذارا *guzar e*; — par un endroit, اوغرمق *oghramaq*, بر یردن کچمك *bir ierdèn guetchmèk*, یره کچمك *ièrè guetchmèk*; — au-dessus, au-delà, اشمق *achmaq*, اوتەلنمك *eutèlènmèk*; — faire

كچورمك *guetchurmèk;* passer un mal, le guérir, ص *savdurmaq;* — laisser يول ويرمك *iol virmèk,* كچ *guetchivirmèk*, v.,

ER, marcher devant quel- الرو كتمك كچمك *ilèru* , *guetchmèk,* اوكه دوشمك chmèk, اوكر دوشمك *eun-mèk;* — à côté de quel- يانندن كچمك *ïanèn-chmèk*, v.

ER, couler, en parlant ivière, اقمق *aqmaq*, t., ج *djari ol,* ا جريان *djè-* مرور *murour e*, a-t.

ER, faire passer un liquide s un linge, سوزمك *seuz-*

ER, cesser, دكمك *din-* كسلمك *kècilmèk*, ا اكسك واز كلمك كچمك *vaz* , *guetchmèk*, v.

ER, en parlant du temps hoses qui y ont rapport, ــ *guetchmèk,* ا مرور *mu-* a-t., v.; — une année écoulée, بر ييل مرور ايد *bir iil murour ididjèk;* faire passer le temps, كچ اوقات *èvqat guèt-* :, اكلنمك *ëiglènmèk*, v.

ER, être reçu, admis, en de l'ordre, de la volonté, ــ *guetchmèk;* — son au- étend, est reçue, سوزى حكمى *seuzi, heukmi guet-*

PASSER, feindre de ne pas voir, كورمزلكدن كلمك *gueurmèzliktèn guèlmèk*, v.

PASSER, mourir, اولمك *eul-mèk*, ا تسليم جان *teslimi djan e*, verb.

PASSER, traverser sur la rive opposée, او بريقديه كچمك *o bir ïaqaïè guetchmèk*, v.

PASSER, traverser d'outre en outre, برشى بر جانبدن دلوب كچمك. *bir chèïi bir djanibdèn dèlup guetchmèk*, او بر جانبه كچمك *o bir djanibè guetchmèk*, verb.

PASSER les limites, outrepasser, حددن كچمك *haddèn guetchmèk*, ا تجاوز *tèdjavuz e*, a-t., v.

PASSER pour sage, عقللو كچمك *'aqellu guetchmèk*, عقللو كچنمك *'aqellu guetchinmèk*, a-t., v.

PASSER au fil de l'épée, قلجدن كچمك كچورمك *qylidjtèn guetchmèk*, *guetchurmèk*, v.

PASSER par la tête, dans l'esprit, كوكلدن كچمك *gueun-uldèn guètchmèk* , v.

PASSER une faute, la pardonner, كناهدن كچمك *gunahtèn guetchmèk*, p-t., v.

SE PASSER, *Voy.* s'ABSTENIR.

PASSER en revue, يوقلامق يوقلمق *ïoqlamaq*, v.

PASSER au fer, repasser, اوتيلمك *eutulèmèk*, v.

SE PASSER, discontinuer, فراغت ا *fèraghat e*, وازكچمك *vaz guètchmèk*, v.

PASSERAGE, خروسجق *khorosdjiq*, s.

PASSEREAU, سرچه *sertchè*, t., عصفور *ousfour*, a., s.

PASSE-TEMPS, اكلنجه *eïglèndjè*, t., صفا *safa*, a., s.

PASSEUR, كچدجى *guetchidji*, subst.

PASSE-VELOURS, *Voy.* AMARANTHE.

PASSIBILITÉ, درد و محنت تحملى *derd u mihnet tèhammuli*, s.

PASSIBLE, تحمله قابل اولان *tèhammulè qabil olan*, محنته طايانان *mihnètè daïanan*, a-t., adject.

PASSIF, terme de grammaire, مفعول *mef'oul*; — qui n'agit point, ايشلمين *ichlèmèïèn*, عمل ايتمين *amel itmèïèn*, a-t., adj.; — *Voy.* DETTE.

PASSION, agitation de l'âme, هواى نفس *hèvaï nefs*, هوا *hèva*, نفس *nefs*, a., كوكل اضطرابى جان *djan, gueun-ul iztirabi*, درد *derd*, p., ابتلا *ibtila*, a., s.

PASSION, violente affection pour, هوس *haves*; — sans passion, بى غرض *bi-gharaz*; — animosité, غرض *gharaz*, حسرت *hasret*; — amour, عشق *'ichq*, a., s.

PASSIONNÉ, animé d'une passion, غرضلو *gharazlu*, a-t.; — amoureux, عاشق *achiq*, سودايه دوشمش *sèvdaïè duchmuch*; — qui désire avec passion, هوسلو *haveslu*, a-t., adj.; — être passionné pour, désirer ardemment, حسرت ا *hasret e*, حسرت چكمك *hasret tchèkmèk*, a-t., v.

PASSIONNÉMENT, هوسله *havesilè*, غرضله *gharazilè*, عشقله *ichqilè*, كرميتله *guermïïetilè*, a-t., adv.

PASSIONNER, كرميتله سويلمك *guermïïetilè seuïlèmèk*, a-t., v.

SE PASSIONNER, désirer avec passion, حسرت چكمك *hasret tchèkmèk*; — aimer passionnément, افراطله سومك *ifratilè sèvmèk*, a-t., v.

PASSIVEMENT, مفعول معناسنك *mef'oul ma'nacinda*, a-t., adv.

PASSOIRE, couloir, سوزك *seuzèk*, t.; — en cuivre, كفكير *kefguir*, p., s.

PASTEL, herbe qui sert aux teinturiers, نوور *neur*, s.

PASTENADE, پاستناى *pastinaï*, subst.

PASTÈQUE, قارپوز *qarpouz*, s.

PASTEUR, چوبان *tchoban*, p-t., s.

PASTILLE de sucre ou de miel, شكر عقيلەسى *chèker aqidèci*, بال عقيلەسى *bal aqidèci*, كاچيك *kitchik*; — pâte d'odeurs, de médicamens, حبّه *habbè*, قرص *qours*, قرصة *qyraçat*; — dite du sérail, تنسوخ *tènsoukh*, vulg. تنسوف *tènsouf*, s.

[redacted]

E, چوبانه دایر منسوب
r, mènçoub, adj.
bâtiment léger, شایقه
کوچک kutchuq guè-
nt à la découverte,
ق qaravoul guèmici; —
etite voiture, کوچک
kutchuk araba djinci,

یر الماسینک صوبی
lmacinun soii, djinci,

کوپک یاوریسنک
k ïavrouçounun djinci,

R, چامور ایچنه یوریمک
nour itchinè ïurumèk,

rine pétrie pour faire
t autres pâtes, خمیر
g. خمور khamour, t.,
, a., s.

eds de certains ani-
حیوان پابی پاچه‌سی ا
, patchaci, äïaghi; —
de lièvre, قیون
طوشا qouïoun, tavchan
des animaux féroces,
k, طینق tinaq, s.

viande, بورک beu-
ات et beurègui, s.

طاوقلری طاولاندرجق
ari tavlanduradjaq kha-

یالتقلایجی ïaltaq-

Patelinage, یالتقلایش ïal-taqlaïch, s.

Pateliner, یالتقلنمق ialtaq-lamaq, سقاله کولمک saqala gul-mèk, v.

Patène, کاسه دبسیجکی kiacè tèpsidjigui, s.

Patenôtre, popul., prière, دعا doua, a., s. *Voy.* Chapelet.

Patent, scellé en forme, قاعده اوزره مهرلنمش qaïdè uzrè muhur-lènmich; — lettres patentes, امر سلطانی èmri soultani, a., برات پادشاهی bèrati padichahi, s.

Patente, brevet, برات bèrat, a., s.

Paternel, پدری pèdèri, پدرانه pèdèranè, ابوی èbèvi, a., adject.

Paternellement, بابانه ba-baïanè, t., پدرانه pèderanè, بابا کبی baba guibi, adv.

Paternité, بابالق babaliq, t., ابوة ubuvvet, a., پدری pèdèri, p., subst.

Pateux, خمورلو khamourlu, مایعلو maïèlu, adj.; — bouche pâ-teuse, حرارتلو اغز hararetlu aghyz; — avoir la bouche pâteuse, اغز حرارتی او aghyz hararèti ol, v.

Pathétique, کوکله مقبول gueun-ulè maqboul, کوکلدن رقت قوپریجی gueun-uldèn riqqat qopa-ridji, رقت ویرن riqqat virèn, بلیغ bèligh, a., adj.

Pathétiquement, رقت قلب ایله riqqati qalb ilè, a-t., adv.

Patibulaire, دار اغاجلو *dar aghadjlu*, دار اغاجه منسوب *dar aghadjè mènçoub*, adj.; — fourches patibulaires, دار اغاجی *dar aghadji*, دار *dar*, *s.*

Patiemment, صبر ایله *sabr ilè*, a-t., صبرا *sabrèn*, a, تحمّل ایله *tèhammul ilè*, a-t., adv.

Patience, vertu, صبر *sabr*, تحمّل *tèhammul*, a., صبرو قرار *sabru qarar*, a., s.; — ma patience est à bout, اخر صبرو قرارم قالمدی *akhyr sabrum, qararum qalmadi*; — prenez un peu patience, بر از صبر ایله *bir az sabr eïlè.*

Patience, plante, اشخون اوتی *achkhoun oti*, ریباس *ribas*, a-p., s.

Patient, qui souffre avec patience, صبرلو *sabyrlu*, a-t., صبور *sabour*, a., چکن *tchèkèn*, adj.

Patient, criminel condamné à mort, قتله سیاسته حکم اولنمش کمسنه *qatlè, siacètè hukm alounmich kimesnè*, s.

Patienter, صبر ا ایلمک *sabr e, eïlèmèk*, تحمّل ا *tèhammul e*, قتلانمق *qatlanmaq*, کویمک *guïmèk*, v.

Patin, chaussure haute, یوسک باشمق *ïuksèk pachmaq*, نعلین *naléïn*; — pour glisser sur la glace, طوکمش صویك اوزرنه سورچمك ایچون نعلین *don-mich souïun uzèrinè surtchmèk itchoun n'aléïn*, s.

Patiner, دمر نعلین ایلــه صویك اوزرنه سورچك دمر نعلین ایله *dèmir na'léïn ilè souïun uzèrinè surtchmèk*, verb.

Patiner, famil., اولاشمق *oulachmaq*, مق *lamaq*, قارومق *qaroumaq*

Pâtir, چکمك *tchèkm*... درد چکمك *derd tchèkmèk*, **Souffrir.**

Pâtis, اوتلاق *otlaq*, ... *lyq*, اوتلق یری *otlyq ïeri*

Pâtisser, بورکی یوغورمك ... *beurègui ïougho churmèk*, v.

Pâtisserie, pâte pr... assaisonnée et cuite, ... *rèk*, بورکلر *beurèkler*, حلوالر *ler*, خمور *khamour*, a., s.; ... tier de pâtissier, ...لك *beurèkdjilik*, s.

Pâtissier, بورکجی *be*... حلواجی *halvadji*, s.

Patois, خلق دلی *kh*... زقاقی دل *zuqaqi dil*, s.

Patraque, ...کی الت *bozouq*, *eski alet*, t-a., s.

Pâtre, ... سغر چوبانی *qouïoun vè syghyr tchobani*

Patriarcal, بطریقی ... adject.

Patriarcat, ...ریقیّه *qiïiet*; a., s.

Patriarche, بطریق *patriq*; — grec, بطریقی *patriqi*; — de Constant...

استانب *istamboul patriqi*;
rcs, شيخ الاسلام *cheï-*
, مفتي *mufti*; — le pa-
Jacob, يعقوب پيغمبر
ghamber, s.

, وطن *vatan*, صله *sy-*
syla, ولايت *vilaïet*,
دوغدوغ *doghdoughy vi-*
our de la —, حب الوطن
an, a., s.; — abandon-
ترك وطن ديار ولايت
, diar, vilaïet e; —
our —, وطن طوتمق
atan toutmaq, idinmèk,
attun e, v. — Il est de
e, برزم ديارلو در *bizum*
— pour la patrie, pour
la patrie, وطن يولنه
z.

IINE, بابا مالي *baba*
ملك *mulk*, ملك
lki mèvrous, ميراث *mi-*

NIAL, ميراثه دايـر
racè daïr, mènçoub; —
مال موروث *mali mèv-*

E, وطني سويجي, *va-*
, حب الوطن صاحبي
n sahibi, s.

IQUE, حب الوطنـه
bbul vatanè makhsous,

IQUEMENT, حـب
الوطن *hubbul vatan ilè*,
adv.

PATRIOTISME, حب الوطـن *hubbul vatan*, a., s.

PATRON, protecteur, ارقه *arqa*, t., حمايتجي *himaïetdji*, a-t., حامي *hami*, a.; — le maître d'un ou de plusieurs esclaves, مولي *mèvla*, قول صاحبي *qoul sahibi*, a-t., s.

PATRON, modèle, اورنك *eurnèk*, t., نمونه *numounè*, p.

PATRONAGE, حمايت *himaïet*, ارقهلق *arqalyq*; — droit de —, افنديلك حقي *èfendilik haqqi*, subst.

PATRONAL, ولي يه منسوب *vèlîiè mènçoub*, adj.; — fête patronale, ولي كوني يورتيسي *vèli gunу, iortyci*, s.

PATRONYMIQUE, adj. (nom) donné aux descendans d'une race, بر نسبك اخلفلره ويرلن اسمي *bir nècèbun akhlaflèrè virilèn ismi*; subst.

PATROUILLE, قول *qoul*, قوللق *qoullouq*, s.; — faire la patrouille, *Voy.* PATROUILLER.

PATROUILLER, قوللق طوتمق *qoullouq toutmaq*, نوبت سورمك *nèvbèt surmèk*, v.

PATU, تويلو اياق *tuïlu aïaq*, adject.

PÂTURAGE, اوتلاق *otlaq*, اوتلق يري *otlaq ïèri*, چاير يري *tchaïr ïèri*, t., چرا *tchèra*, چراكاه *tchèraghiah*, p., s.

PÂTURE, اوتلايش *otlaïch*, ييكو

ieïegu, t., غذا *ghyda*, a., مانجه *mandja*, s.

Pâturer, اوتلامق *otlamaq*, اوتلاتمق *otlatmaq*, s.

Paturon, اياق بلزوكى *aïaq bilèzugui*, s.

Paume, le dedans de la main, آيه *aïa*, t., كف *këff*, a., اوج *avoudj*, s.

Paume, jeu, طوپ اوينى *top oïouny*, s.; — jouer à la —, طوپ اوينامق *top oïnamaq*, v.

Paupière, كوز قپاغى *gueuz qapaghy*, كرپك *kirpuk*, s.

Pause, طورمقلق *dourmaqliq*, اوتراق *otouraq*, t., توقف *tèvaqqouf*, وقفه *vaqfet*, مكث *mèks*, a., s.; — faire une pause, طورمق *dourmaq*, دكلنمك *dinlènmèk*, ا وقف توقف *vaqf*, *tèvaqqouf e*, a-t., v.

Pauvre, qui est dans le besoin, فقير *faqir*, pl. a. فقرا *fouqara*, محتاج *muhtadj*, يوخسل يخسل *ïokhsoul*, adj.

Pauvre, malheureux, زواللو *zèvallu*, *zavallu*, t., مسكين *meskin*, a., دردمند *derdimènd*, p., adject.

Pauvre, méprisable, خيزان *khizan*, t., ذليل *zèlil*, a., adj.

Pauvre, mendiant, دلنجى *dilèndji*, t., در بدر *der bèder*, p-t., جرار *djerrar*, a.; — mendiante, دلنجى قرى *dilèndji qary*, s.

Pauvrement, فقيرانه *faqyranè*, درويشانه *dervichanè*, p-t — vivre —, درويشانه فقيرانه كچنمك *faqyranè*, a *guètchinmèk*, بقه چكمك *zaiaqa tchèkmèk*, a-t., v.

Pauvreté, يخسوللق *lyq*, t., فقيرلق *faqyr* فقر *faqr*, a., s.; — tom la —, فقيرلغه دوشمك *gha duchmèk*, v.

Pauvretés, fadaises, t., ترهات *turrèhat*, a., دى سوزلر *bihoudè seuzler*, *boch laqyrdy*, s.

Pavage, دوشمه ايشلمه‌سى *qaldyrym*, *duch lèmèci*; — des rues, ق دوشمه‌سى *soqaq duchèmè*

se Pavaner, تكبرله يوريمك *maghrourlighilè burilè ïurymèk*, v.

Pavé, قالدرم *qaldyrym* وشمه طاش *duchèmè tach*, *mè*, s.; — garni de pavés يا پلمش *qaldyrym ïa* قالدرملو *qaldyrymlu*, adj.

Paver, يله دوشمك *tach ilè duchèmèk*, ياپمق *qaldyrym ïapmaq*, v.

Paveur, درم ياپيجى *dyrym ïapidji*, s.

Pavilllon, étendard nière, بيراق *baïraq*, سنجاق *sandjaq*, t.; — de كمى بيراغى *guèmi baïraq* *alèm*, s.; — sous pavillo

فرانچه بیراغی *firan-*
altyndè; — arborer
بیراق علم د *baïraq,*
, v.

ı, sorte de tente,
اوتاغ *otagh*, t., خیمه
چادر *tchadyr*, s.

ı, petit bâtiment car-
دورت كوشه *dort keu-*
yz, s.

toile tendue autour
au, كمی چوره یانه
guèmi tchèvrè ïanina
bèz, s.

ı, بر كمی درلو درلو
بیراقلر ای *bir guèmii*
aïraqlar ilè donatmaq,

anc, خشخاش *khach-*
ouge, گلنجك چچكی
hitchègui, s.

, ادا اولنجق *èda olou-*
., adj.

اجر *èdjr*, اجرت *eudj-*
ılufé, a., كونلك *gun-*
soldat, تعیین *taïin*,
lonner la paye, علوفه
ıfè virmèk, a-t., v.

NT, ادا *èda*, s.

Voy. Païen.

ادا ا *èda e*, اودمك *eu-*

:R DE, se contenter,
ana'at e, a-t., v.

, ادا ایدیجی *èda idi-*
ositaire d'une caisse,

خزینه‌دار *khazinèdar*, vulg. *hazna-dar*, a-t., s.

Pays, région, contrée, ولایت *vilaïet*, مملكت *mèmlèket*, دیار *diar*; یر *ïer*, t., بلد *bèlèd* a.; — de pâturages, اتلق یری *otlaq ïèri*, subst.

Pays, lieu natal, patrie, ولایت *vilaïet*, دوغدوغی ولایت *doghdou-ghou vilaïet*, t-a., وطن *vatan*, *V.* Patrie.

Pays-Bas, فلمنك اولكه‌سی *filèmènk eulkèci*, ندرلاند *nèdirland*, subst.

Paysage, ولایتك كورنمه‌سی *vilaïètun gueurunmèci*, نظاری *nazari*, كوز ارمی مقدار یر *gueuz irumi miqtar ïer*, s.

Paysan, كوبلو *keuïlu*, t., اهل قریه *èhli qariïè*, فلاح *fellah*, a., s.

Péage, باج *badj*, كچید اقچه‌سی *guètchid aqtchèci*, s.

Péager, كچیدجی *guetchid-dji*, اسكله امینی *iskèlè èmini*, a-t., s.

Peau, partie extérieure de l'a-nimal, دری *dèri*, t., جلد *djild*, s.; — d'un fruit, قبوق *qabouq*, s.

Peaussier, كوركچی *kurk-tchi*, s.

Peccable, كناه ایده‌جك *gu-nah idèdjèk*, t., قابل الخطا *qabil ulkhata*, a., adj.

Peccadille, كناهجق *gunah-djiq*, قباحتجق *qabahatdjiq*, s.

Péche, صوچ *soutch*, t., كناه *gunah*, p., خطا khata; — origi-

nel, قلبك سوادى *qalbun sèvadi*; — mortel, اثم عظیم کبیر *ismi 'azim*, *kèbir*, s.

Pêche, شفتالو *cheftalu*, شفتالى *cheftaly*, شفتالوج *cheftaloudj*, شفتالود *cheftaloud*, s.

Pêche, action de pêcher du poisson, بالق اولمەسى *balyq aolamaci*, s.

Pécher, transgresser la loi divine, خطا کناه ا *khata*, *gunah e*, کناهه کیرمك ارتکاب ا *gunahè guirmèk*, *irtikiab e*, قصور ا *quçour e*, a-t., v.

Pêcherie, بالق اولیجق یر محل *baliq avlaïadjâq ïer mahall*, s.

Pécheur, qui commet un péché, کناهکار *gunahkiar*, خطاکار *khatakiar*, فاجر *fadjir*, a., s.

Pêcheur, qui pêche des poissons, بالقچی *baliqtchi*, بالق اولایجی *baliq avlaïdji*, t., صیاد السمك *seïïadus-sèmèk*, a., s.

Pécore, احمق قری *ahmaq qary*, شاشقن قری *chachqyn qary*, s.

Pectoral, bon pour la poitrine, کوکسه نافع یرار فایدەلو *gueüücè nafi'*, *iarar*, *faïdèlu*, adj.

Péculat, بیت المال خرسزلغی *bèïtul-mal khyrsyzlighy*, a-t., s.

Pécule, خانه دارلق اقچەسى *khanèdarliq aqtchèci*, s.

Pécuniaire, آقچەیه دایر متعلق *actchè ïè daïr*, *mutè'alliq*, adj.

Pécunieux, اقچەلو *aqtchèlu*, *Voy.* Riche.

Pédagogie, خواجەلق *khodjalyq*, s.

Pédagogue, خواجه *khodja*, معلم *mou'allim*, a., s.

Pédant, خواجەلق صاتان *khodjalyq satan*, s.

Pédanterie, خواجەلق صاتمەسى *khodjalyq satmaci*, s.

Pédéraste, غلامپاره *ghoulampara*, p-t., لوطی *louti*, a., s.

Pédérastie, غلامپارەلق *ghoulamparaliq*, لوطیلر عملی *loutiler amèli*, a., s.

Pédestre, adj., statue, ایاق اوزرندە طوران مجسم صورت *aïaq uzèrindè douran mudjessim souret*, subst.

Pédestrement, à pied, *Voy.* Pied.

Pédicule, دنبالۀ میوه *dunbalèï mèïvè*.

Pégase, cheval fabuleux, براق *boraq*; — constellation, فرس العظم *feres ul 'azèm*, s.

Peigne, طرق طراق *taraq*, مشط *macht*, s.

Peigner, طرامق *taramaq*, t., مسح مشط ا *mesh*, *mècht e*, v.

Peignier, طرقچی *taraqtchi*, subst.

Peignoir, طراق بزی *taraq bèzi*, s.

Peindre, représenter un objet par les traits et les couleurs, صورت یازمق *souret ïazmaq*,

e, نقش ا *naqch e*, v.
couvrir de couleurs,
lèmèk, رنك ويرمك
, بويامق *boïamaq*,
leulamaq, t., ا تلوين
, v.
, représenter par le
وصف *vasf e*, ا بيان
, v.
DRE, بويالنمق *boïa-*
دوزكنلنمك *duzgunlèn-*

fictive, عذاب *'azab*,
— chagrin, درد *derd*,
çavet; — travail, fati-
zahmet, مشقة *mèchaq-*
ümmet; — châtiment,
s.; — infliger la —,
جزاسن سزا *djèzacin*,
mèk; — trouver, subir
جزاسن بولمق *djèzaçin*
— Peine légale infligée
حدود *houdoud*, حدود
udi cher'ïiè, حـــدود
tuchchèr'i, s.; — en
ication, اقامت حدود ا
houdoud e, v. — Peine,
publique, سياست *sia-*
ine du talion, قصاص
l'infliger, ا قصاص *qy-*
— condamné à la —,
ح قصاصه *qycacè hukm*
Voy. Inquiétude.
salaire, travail, اجر
eudjret, s.
Voy. Difficulté.

a Peine, كوچ ايله *gutch ilè*, adverb.

a Peine, انجق *andjaq*, conj.

Peiner, causer de la peine, انجتمك *indjitmèk*, الم ويرمك *èlèm virmèk*, t., جفا ويرمك *djèfa virmèk*, a-t.; — en parlant d'une chose qui fait de la peine, كوجنه كلمك *gudjunè guelmèk*; — avoir, éprouver de la peine, زحمت درد اغرى چكمك *zahmet, derd, aghry tchekmèk*, قساوة چكمك *qaçavet tchèkmèk*, a-t., v.

Peine (se donner de la), زحمت چكمك *zahmet tchèkmèk*, چالشمق *tchalichmaq*, v.

Peint, مصوّر *mouçavvèr*, تصوير اولنمش *tasvir olounmich*, a-t., adject.

Peintre, تصويرجى *tasvirdji*, صورتجى *souretdji*, a-t., مصوّر *mouçavvir*, نقاش *naqqach*, a., s.

Peinturage, صورتلك *souret-lik*, s.

Peinture, art de peindre, نقاشه *niqachet*, a., vulg. نقاشلق *naqqachliq*, تصوير صناعتى *tasvir sana'ati*; — ouvrage de peinture, تصوير *tasvir*, نقش *nach*, صورت *souret*, s.

Peinture, couleur, بويا *boïa*, subst.

Peinture, *Voy.* Description.

Peinturer, بويامق *boïamaq*, t., ا صبغ *sabgh e*, a-t., v.

Peinturbur, صبغ ايدىجى

sabgh ilidji, جاهل نقاش *djahil naqqach*, s.

Pelage, حيوان تويلرينك رنكى *haïvan tuïlarinun rèngui*, s.

Pélamide, پالاميدا *pèlamida*, پالامود بالغى *palamoud balyghy*, subst.

Pelard, قبوغى چقرلمش ميشه اغاجى *qaboughi tchiqarylmich michè aghadji*, s.

Pelé, à qui l'on ôte le poil, تويسز *tuïsyz*, قلسز *qylsyz*, adj.

Pelé, dépouillé d'écorce, قبوغى چقرلمش *qaboughy tchiqarylmich*, قبوقسز *qabouqsyz*, صويلمش *soïïlmych*, adj.

P le-Mêle, قرشق *qarychyq*, قرش ر ش *qarych mourich*, adj.

Peler, ôter le poil, توى قل چقرمق قوپارمق دوشرمك *tuï*, *qyl tchiqarmaq*, *qoparmaq*, *duchurmèk*, verb.

Peler des fruits, قبوق قبوغن صويمق چقرمق *qabouq*, *qaboughoun soïmaq*, *tchiqarmaq*, ايتلمق *aïtlamaq*, v.

Peler, ôter la peau, درى يوزمك *dèrii ïuzmèk*, v.

Pèlerin, حاجى *hadji*, a., زيارتجى *ziaretchi*, a-t., s.

Pèlerinage, حجلق *haddjlyq*, a-t., حاجيلق *hadjiliq*, حج *haddj*, زيارت *ziaret*, a., s.; — aller en pélerinage, faire un pélerinage, حج ا *haddj e*, حجه وارمق *haddjè varmaq*, a-t., v.; — lieu de pélerinage, زيارتكاه *zian*

Pélican, رخم *rakha*

Pelisse, كورك *kurk*

Pelle, كورك *kurèk* اتش كوركى *atèch kurè* bois, اغاج كوركى *agha* subst.

Pellée, Pelleteri letée, كورك طوليسى *kurèk dolouçou*, s.

Pelleterie, peaux rures, كوركلك *kurklik* *kurk*; — art de prépare rures, كوركجيلك *ku* كوركجى صناعتى *kurkt ati*; — commerce d تجارتى الش ويريشى *tidjarèti*, *alich viriçhi*, *kurklik*, s.

Pelletier, كوركجى subst.

Pellicule, دريجك subst.

Péloponèse, *Voy.* M

Pelote, طوب *top*, *valaq*, چقن *tchyqyn*, s.

Peloter, كرو اتمق *py guiru atmaq*, اوينمق *oïnamaq*, v.

Peloton, petite pelo يوماق *ïoumaq*, يوالق *ïo* de laine, يوك يولاغى *lughi*; — terme de gu *qol*, s.; — par pelotons *qol ilè*.

Pelotonner, ارمق *ïoumagha sarmaq*, v.

:E PELOTONNER, قول صف بغلنمق qol, saf baghlanmaq, v.

PELOUSE, يشيللك ïèchillik, يشيلستان ïèchilistan, s.

PELU, تویلو tuïlu, قللو qyllu, ect.

PELUCHE, خاولو تویلو قماش lu, tuïlu qoumach, s.

PELUCHÉ, خاولو khavlu, حولو havlu, تویلو tuïlu, adj.; — p —, حاولو چوقه havlu tchoqa, ist.

PELUCHER, حاولنمق havlanq, v.

PELURE, peau des fruits, قبوق iouq, میوه قبوغی mivè qaboughy, قشرة qychret, qychrè, a., s.

PÉNAL, حدود شرعیه تابع houdi cher'ïiè tabi' حدّی haddi, ject.

PÉNALITÉ, حدود شرعیه houdi cher'ïiè, حدّ hadd, a., s.

PÉNATES, عمّار ommar, a., s. pl.

PENAUD, شاشمش chachmich, حیرا haïran, متحیّر mutèhaïïr, , adj.

PENCHANT, terrain qui va en nte, انیش ènich, یوقش ïouch; — d'une montagne, طاغ اتکی dagh ètèghi, s.

PENCHANT, inclination, میل ïl, میل و رغبت mèïl u raghbet, , s.

PENCHÉ, اکلمش èïlmich, t., مایل maïl, a., adj.

PENCHER, incliner d'un côté, بر طرفدن اصلو طورمق bir taraftan acilu dourmaq, میل ا mèïl e; — avoir de l'inclination, مایل او maïl ol, میل ا mèïl e, میل ویرمك mèïl virmèk; — pencher pour, vers une chose, بر نسنه یه میل و قصد ا bir nesnèïè mèïl u qast e; — montrer du penchant, میل کوسترمك mèïlgueustermèk, a-t., v.

SE PENCHER, اکلمك èïlmèk, v.

PENDABLE, اصلجق acyladjaq, واجب الصلب vudjibus salb, adj.

PENDAISON, اصمقلق usmaqliq, s.

PENDANT, qui pend, اصلان asylan, adj.

PENDANT d'oreilles, کوپه kieupè, t.; — de tableau, نظیر nazir, a., s.

PENDANT, prép., durant, ده dè, اثناده esnadè, اراده aradè; — pendant ce temps, اول حینده ol haïndè, بو اراده bou arada, بو ارالقده bou araliqta; — pendant que, بینما bèinèma, فیما fima.

PENDARD, اصلجق acyladjaq, ایپلو iplu, قرناس qournas, adj. et subst.

PENDELOQUE, کوپه جوهری kieupè djèvhèri, s.

PENDILLER, اصلوب صالنمق acilup salynmaq, v.

PENDRE, attacher en haut, اصمق usmaq, اصه قومق aça qomaq; — attacher au gibet, صلب ا salb e; داره چقرمق dara tchiqarmaq, v.; — au soleil, کونشده

سرمسك *gunèchè sermèk;* — au croc, چنكللمك *tchènguiellèmèk*, verb.

Pendre, être suspendu, اصلمق *acylmaq*, اصلوب طورمق *acylup dourmaq*, t., او معلّق *mou'allaq ol*, a-t.

Pendu, suspendu, اصلمش *acylmich*, اصيلو *acilu*, t., معلّق *mou'allaq*, a-t., adj.

Pendu, attaché à une potence, دارة اصلمش *dara acylmich*, مصلوب *masloub*, adj.

Pendule, horloge, ساعت *sa'at*, پيشتخته ساعتی *pichtakhta sa'ati;* — poids dont les vibrations règlent les mouvemens d'une horloge, ثقالت *cèqalet*, a., s.

Pène, مندال *mandal*, كليد مندالی *kilid mandali*, قفل لسانی *qoufl liçani*, s.

Pénétrable, كيرلجك *guirilèdjèk*, تاثير اولنور *téecir olounour*, a-t., adj.

Pénétrant, qui pénètre, نافذ *nafiz*, تاثير ايديجی ايدن *teécir ilidji, idèn*, a-t.; — esprit —, بصيرتلو *baciretlu*, adj.; — froid —, كسكين صوق *keskin soouq*, s.

Pénétratif, تيز تاثير ايدن *tiz téecir idèn*, موثر *muessir*, a., adj.

Pénétration, vertu et action de pénétrer, كچكلك *guetchmèklik*, دخول *dukhoul*, نفاذ *nifaz*, a.; — sagacité d'esprit, فراست *firacet*, ذكاوت *zèkiavet*,

a., عقللولق *aqylluluq*, ...

Pénétré, affligé, متاثر ... *sir*, متكدر *mutèkeddir*, a.; ... nétré de reconnaissance, ... *mèmnoun*, a., adj.

Pénétrer, percer, pa... travers, كچمك *guet...* اورتەدن كچمك *ortadan* ... *mèk*, نفاذ بولمق *nèfaz bu...* تاثير سرايت ا... *téecir, siraïe...* entrer bien avant, كيرمك ... صوقلمق *itchèru guirmèk*, ... *maq;* — pénétrer furtive... اوغرلين صوقلمق كيرمك ... *laièn soqoulmaq, guirmèk;* — pénétrer, قومق صوقمق ... *itchèru qomaq, soqmaq*, v. Comprendre.

se Pénétrer d'une cho... ايو اكلمق *bir èïu an-lamaq*,

Pénible, زحتلو *zahmetlu* ... *èmèklu*, مشقتلو *mèchaqqatlu* adject.

Pénéblement, زحمتله *z...ilè*, جدو جهد ايله *djèddu djè...* a-t., adv.

Péninsule, نيم جزيرة *ni...zirè*, p-a., s.

Pénitence, repentir, d'une faute commise, توبه vulg. *teubè*, ندامة *nédame...* peine expiatoire, ذنوب ... *kèfarèti zunoub*, كفارت ... a., s.; — faire —, توبه ا... چكمك ندامت *nédamet*

پشیمان نادم *nadim*, *pè-*
ol, a-t., v.

TENT, qui se repent, توبه‌کار
ar, توبه‌لو *teubèlu*; — qui
: ses péchés, کناهلرینی
ایدن اعتراف *gunahlèrini*
lèn kimesnè, s.

IAGE, قوش قنادلرینك توبی
inadlèrinun tüiu, s.

NE, بایقوشك بیوك
baïqouchun büiuk tuïlèri,

IANT, فکر ایلیجی *fikr*,
متفکر *mutèfèkkir*, فکرلو
a-t., فکور *fèkiour*, a., adj.

SÉE, action de l'esprit qui
فکر *fikre*, تفکر *tèfèkkur*, a.,
rou, t.; — mauvaise —,
یر *ïaramaz sanou*, t., فکر
kri facid; — idée, esprit,
re, خاطر *khatyr*; — il
enu dans l'esprit, خاطرمه
khatyrymè gueldy. *Voy*. SEN-
, SENTENCE.

SÉE, fleur, منکشه جنسی
اولان *mènèktchè djinci olan*
k, s.

SER, avoir des pensées,
فکر *fikr e*; — réfléchir,
دو *duchunmèk*, ملاحظه
اندیشه *mulahaza*, *endichè*,
e; — avoir dans l'esprit,
خا *khatyrdè ol*, خاطرلمق
maq; — se figurer, croire,
er, تصوّر *tèçavour e*, صانمق
; سزمك *sèzmèk*, طوتمق

toutmaq, t., قیاس ظنّ *zann*,
qïas e, a-t., v.

PENSER, être sur le point de...
Il a pensé mourir, از قالدی اوله
یازدی *az qaldi eulè ïazdi*.

PENSER une plaie, *Voy*. PANSER.

PENSEUR, فکر ایدیجی *fiqr idi-dji*, فکور *fekiour*, فکرلو چوق *tchoq fikyrlu*, a-t.

PENSIF, فکرلو *fikyrlu*, a-t.,
متفکر *mutèfekkir*, a., adj.

PENSION, prix du loyer et de
la nourriture, نفقه *nafaqa*, قوناق
و طعام قیمتی *qonaq vè ta'am qy-mèti*, او و سفره خرجلغی *ev vè sofra khardjlighy*, s.; — payer —, نفقه
ویرمك *nafaqa virmèk*; — revenu
annuel, تعیین *taïïn*, علوفه *oulou-fè*; a., وظیفه *vazifè*, ییللق *iyllyq*;
— par mois, آیلق *aïlyq*; — par
trimestre, قسط *qyst*, a., s.

PENSIONNAIRE, qui est en pen-
sion chez un maître, مدرسده
خواجه اونده ساکن اولان شاکرد
mèdrècèdè, *khodja evindè sakin
olan chaguird*; — qui paie une
pension, قوناق و یمك خرجلغی
ویرن *qonaq vè ïèmèk khardjlyghy
virèn*, s.

PENSIONNAIRE de l'état, دولتدن
وظیفه‌سی اولان *dèvlèttèn vazifèci
olan*, علوفه‌جی *eulufèdji*, a-t., s.

PENSIONNAT, مدرسه *mèdrècè*,
مکتب *mèktèb*, a., s.

PENSIONNER, وظیفه تعیین

taiini vazifè e, بر كمسنديه علوفه ويرمك *bir kimesnèïè eulufè virmèk*, v.

Pentagone, qui a cinq côtés, بش كوشهلــو *bèch keuchèlu*, t., مخمس *moukhammes*, a., adj.

Pentagone, بش كوشهلوصورت شكل *bèch keuchèlu souret, chèkil*, مخمس *moukhammes*, a., s.

Pentateuque, تورات *tèvrat*, تورات كتابى *tèvrat kitabi*, كتاب موسى *kitabi mouça*, s.

Pente, terrein qui va en descendant, انش *enich*, حدور *houdour*; — d'une montagne, طاغ اتكى *dagh ètègui*, s.

Pente, inclination, ميل *mèil*; a., s.

Pentecôte, قامش بيرامى *qamich baïrami*, كل بيرامى *gul baïrami*, پنقشت *pinqocht*, s.

Penture, قپو دميرى *qapou dèmiri*, s.

Pénultième, اخـــردن اول اولان *akhardèn èvvel olan*, قبل الاخر *qabl el akhar*, a., adj.

Pénurie, قتلق قطلق *qytlyq*, مضايقه *mouzaïaqa*, s.; — être dans la —, مضايقه چكمك *mouzaïaqa tchèkmèk*, a-t., v.

Pépie, قوش دلنه چقان بياض چبان *qouch ditinè tchiqan bèïaz tchiban*, s.

Pepin, چكردك *tchèkirdèk*, *tchèïrdèk*, تخم *tokhoum*, s.

Pépinière, فدانلق *fidanliq*, فدان چقورى *fidan tchouqouri*, s.

Pépiniériste, ...ساحبى *fidanliq sahibi*, s.

Percale, ...بوق بزى *bèïaz pamboub bèzi*, ...ون *khami humaïoun*, s.

Perçant, qui pénètre *keskin*, سورى *sivri*, adj perçant, قتى اواز *qati a*...

en Perce (mettre un t... بر فوچى دلمك *bir fo*... *mèk*, v.

Percé, دلنمش *dèlinm*... *dèliklu*, adj.

Percée, ouverture bois, ...اسندن اچلمش يول *orman aracindèn atchilmi*...

Percement, ...لمكلك *...lik*, s.

Perce-Neige, ...اق ... چچك *bir djins aq tchiti*...

Perce-Oreille, ... *qoulaq bity*, s.

Perce-Pierre, her... الحجر *kacir ulhadjr*, a., s

Percepteur, ...محصل *...sil*, a., ديوشريجى ...راج *divchuridji*, خراججى *kharadjdji*, a-t., عامل *a*...

Perceptible, ...لجك *churilèdjek*, adj.

Perception, recett... vrement, ديوشرلمسى *para, mal divchurilmèci*; ...ment produit par l'i... d'un objet, احساس *ih*...

Percer, faire une o...

ı, دلهك *delmèk*, دلك
: ثقب حك *saqb, hakk e;*
: une tarière, بورغولهق
ulamaq, بورغى ايله دلمك
ilè delmèk, بورمق *bour-*
- de part en part, صاپلهق
ıq, كچورمك *guetchur-*

ER, se manifester, ظاهر او
, a-t., دوبلمق *doïoulmaq*,

ER, s'ouvrir, crever en
d'un abcès, اچلمق *atchil-*
پاتلمق *patlamaq*, v.
ER la foule, غلبهلـق
اورته‌سندن *qalabaliq orta-*
guetchmèk, v.
ER, en parlant des dents,
ديش *dich tchiqmaq*, v.
EVOIR un droit, des con-
ns, ديوشرمك *divchurmèk*,
lmaq, طوتمق *toutmaq*, t.,
تح *tahsil e*, a-t.; — rece-
r les sens l'impression des
اكلمق دويمق *douïmaq*,
aq, t., احساس *yhsas e*,

HE, poisson, خنيه بالغى
balyghy, s.
HE, long bâton, سرق
s.
HER ou SE PERCHER,
qonmaq; — particulière-
n parlant des oiseaux,
duvènmèk, dunèmèk, v.
HOIR, طاوقلق اغاجى *ta-*
aghadji, s.

PERCLUS, طوتقون *ïoutqoun*, كوترم *keuturum*, t., كوت *kut*, p., adject.

PERÇOIR, بورغو بورغى *bourghou*, *bourghy*, s.

PERCUSSION, اورش *ourych*, *vourich*, t., ضرب *zarb*, a., s.

PERDABLE, ضايع اولاجق اولنور *zaï oladjaq*, *olounour*, a-t., adj.

PERDANT, غايب ايدن *ghaïb idèn*, a-t., s.

PERDRE, être privé de, غايب ضايع ا *ghaïb, zaï' e*, a-t., يتورمك *iiturmèk*, ياوقلمق *ïavouqlamaq*, v.

PERDRE, causer la perte, تلف برباد هلاك يوغ ا *tèlèf, berbad, hèlak*, *ïogh e;* — corrompre, débaucher, ازدرمق *azdurmaq*, v.

SE PERDRE, s'égarer en chemin, يكلش يوله كتمك *ïan-lich ïola guitmèk*, ازمق *azmaq*, يولدن چقمق *ïoldan tchiqmaq*, يولين ازدرمق شاشرمق *ïolin azdurmaq*, *chachirmaq;* — être perdu, ضايع غايب او *zaï', ghaïb ol*, a-t.; — courir à sa perte, مهلكه‌يه كيرمك *mèhlèkèïè guirmèk*, كنديني تهلكه‌يه القا ا *guèndini tèhlukèïè ilqa e;* — faire naufrage, باتمق غرق او *batmaq*, *gharq ol*, a-t., v.

PERDREAU, ككلك ياوريسى *kèklik iavrouçi*, s.

PERDRIX, ككلك *kèklik*, s.

PERDU, غايب ضايع اولمش *ghaib, zaï' olmuch*, a-t., v. *Voy.* RUINÉ.

Père, بابا *baba*, اته اتا *ata*, t., پدر *pèder*, p., والد *valid*; — mon père, بابام *babam*; — petit —, باباجق *babadjiq*; — père et mère, انا بابا *ana baba*, t., والدين *validèin*, a.; — adoptif, اخرت باباسى *akhiret babaci*; — de famille, او صاحبى *èv sahibi*, t-a., subst.

Pérégrinité, غريبلق *gharibliq*, بيكانه لق *biguianèliq*, t., غرابة *gharabet*, a., s.

Péremptoire, قاطع *qati'*, a., adj.; — réponse —, قاطع جواب *qati djèvab*, a., s.

Perfectible, اكمالى اتمامى قابل ممكن اولان *ikmali, itmami qabil, mumkin olan*, تكميل اولنجق *tèkmil olounadjaq*, a-t., adject.

Perfection, qualité de ce qui est parfait, كمال *kèmal*, كماليت *kèmaliièt*; — qualité excellente, فضيلت *fazilet*; — achèvement, بتورمكلك *biturmèklik*, t., اتمام *itmam*, تكميل *tèkmil*, a., s.

en Perfection, كامل *kiamil*, a., كمال ايله *kèmal ilè*, a-t., adv.

Perfectionnement, كمال ايتمكلك *kèmal itmèklik*, اكمال *ikmal*, اتمام *itmam*, a., s.

Perfectionner, تمام اكمال تكميل ا *tèmam, ikmal, tèkmil e*, كماله كتورمك *kèmalè guèturmèk*, كامل ا *kiamil e*, a-t., v.

se Perfectionner, كمال بولمق *kèmal boulmaq*, كماله ارمك كلمك *kèmalè irmèk, guèlmèk*; — devenir plus habile, ماهر او *mahir ol*, a-t., v.

Perfide, خاين *khain*, غدار *ghaddar*, a., ايكى يوزلو *iki iuzlu*, ماريول *mariol*, adj.

Perfidement, غدر ايله *khadr ilè*, خيانت اوزره *khianet uzrè*, a-t., adv.

Perfidie, خاينلك *khainlik*, غدارلق *ghaddarliq*, a-t., خيانت *khianet*, a., ماريوللق *mariollyq*, s.

Perforation, دلمكلك *delmèklik*, s.

Perforer, دلمك *delmèk*, بورغولمق *bourghoulamaq*, v.

Périclitér, خطرده قورقوده او *khatardè, qorqoudè ol*, a-t., v.

Périgée, كرة ارضه اك يقين اولان برسيارهنك يرى *keurèi arza en-ïaqin olan bir seïiarènun ïèri*, s.

Péril, مخاطره *moukhatarè*, خطر *khatar*, a., قورقو *qorqou*, قورقولق *qorqoulyq*; — péril de la vie, جان قورقوسى *djan qorqouçy*, s.; — sans péril, مخاطره سز *moukhatarèsyz*; — être en péril, خطرده قورقوده او *khatarda, qorqouda ol*, v.; — affaire périlleuse, امر خطير *èmry khatyr*, a., s.

Périlleusement, خطر ايله *khatar ilè*, a-t., قورقو ايله *qorqou ilè*, t., بالخطر *bil khatar*, a., adv.

Périlleux, قورقولو *qorqoulu*, t., مخاطره لو *moukhatarèlu*, a-t., adj.

Périmer, مرور زمانله بطال او *murouri zèman ilè batal ol*, a-t., verb.

Périnée, كوت ايله اود يرلرنك اراسي *gueut ilè oud ïerlèrinun arasi*, s.

Période, espace de temps, مدّه *muddet;* — révolution d'un astre, بر يلدزك دوری دايرهسی *bir ïeldyzun dèvri, daïrèci*, s.; — d'un discours, سوز باشی *seuz bachi;* — phrase composée, عبارة *ibarè*, تركيب *terkib;* — le plus haut point où une chose puisse arriver, اوج *èvdj*, a., s.

Périodique, qui revient à des temps marqués, اوقات معيّنهلرنده عايد اولان *èvqati mou'aïïènèlèrindè ‛aïd olan*, دوّاری *dèvvari*, a., adject.

Périodiquement, وقت معيّن ايله *vaqti mou'aïïèn ilè*, وقت معيّنده *vaqti mou'aïïèndè*, دور زمان ايله *dèvri zèman ilè*, a-t., adverb.

Périoste, قشر سحاق *mishaq*, قشر العظام *qychrul i'zam*, a., s.

Périphérie, بر شكلك اطرافلری چورهسی *bir chèkèlun ètraflèri, tchèvrèci*, s.

Périphrase, افادهٔ كلام *ifadëi kèlam*, a., s.

Périphraser, افادهٔ كلام ايله سويلمك *ifadëi kèlam ilè seuïlèmèk*, a-t., v.

Péripneumonie, اق جكرعلّتی *aq djèguer illèti, rèndji*, t-a., رنجی ذات الريّة *zat elriïat*, a., s.

Périr, pour les êtres animés, هلاك او *hèlaq ol*, a-t., كتمك *guitmèk;* — pour les êtres inanimés, تلف او *tèlef ol*, بر باد او *ber bad ol;* — en parlant d'un ou de plusieurs vaisseaux, غرق او *gharq ol;* — finir mal, فنا يه وارمق *fena ïè varmaq*, v.

Périssable, هلاك تلف اوليجی *hèlaq, tèlef oloudjou*, a-t., فانی *fani*, زايل *zaïl*, بی بقا *bi baqa*, a., نا پايدار *na païdar*, p., adj.; — ce monde périssable, بو فانی دنيا *bou fani dunia*, دار فنا *dari fèna*, s.

Pérystyle, درككلك *dirèklik*, t., چارداق *tchardaq*, p., رواق *rèvaq*, *rivaq*, a., او اوكنه اتدكلری اورتو *èv eun- unè ïttiklèri eurtu*, subst.

Péritoine, صفاق *syfaq*, a., subst.

Perle, انجو *indjou*, لؤلؤ *luu-luu*, درّ *durr*, pl. a., درر *durer;* — grosse et de la plus belle espèce, درّ شهوار يكدانه *dourri chahvar, ïèkdanè;* — de la plus belle eau, درّ خوش آب *dourri khoch âb;* — qui n'est point percé, درّ نا سفته *durri na suftè*, a-p.; — perle précieuse, لآلی كران بها *lalii guiran bèha;* — fausse —, بونجق *boun-djouq*, مهره *muhrè*, s.

Perlé, orné de perles, انجو

ايله مزيّن *indjou ilè muzèiïèn*, انجولو *indjoulu*, adj.

Permanence, بقا *baqa*, دوام *dèvam*, a., s.

Permanent, باقى *baqi*, a., طوران *douran*, پايدار *païdar*, p., قرارلو *qorarlu*, a-t., adj.

Perméable à l'eau, يانندن يانه صو كچر *ianyndèn iana sou guetcher*; — à la lumière, شفاف *cheffaf*, a., adj.

Permettre, اذن اجازت رخصت دستور ويرمك *izin*, *idjazet*, *roukhsat*, *destour virmèk*, اجازتلمك *idjazetlèmèk*, قيويرمك *qoivirmèk*, جواز كوسترمك *djèvaz gueustermèk*, a-t., v.

se Permettre, جايز كورمك *djaiz gueurmèk*, تجويز ا *tèdjviz e*, a-t. *Voy*. Oser.

Permis, اذنلو *izinlu*, دستور اولنمش *destour olounmich*, جايز *djaïz*, مجاز *mudjaz*, مأذون *mèezoun*, مرخّص *mourakhkhas*, a.; — licite, honnête, حلال *halal*, a., adj.

Permis, s., *Voy*. Permission.

Permission, اذن *izn*, *izin*, a., دستور *destour*, اجازت *idjazet*, رخصت *roukhsat*, تجويز *tèdjviz* a., s.; — avec votre —, اذنكز ايله *iznin-yz ilè*.

Permutation, دكش *dèïich*, t., مبادله *mubadèlè*, a., s.

Permuter, دكشترمك *dèïchturmèk*, تغيير ا *tèghaïïur e*, تبديل ا مبادله استبدال ا *tèbdil*, *m* *istibdal e*, a-t., v.

Pernicieusement, ... *zarar ilè*, a-t., adv.

Pernicieux, ضررلو ... a-t., مضرّ *mouzyrr*, مفسد ... a., adj.

Péronnelle, شاشقن قرى *ahmaq*, *chachqun qa*...

Péroraison, ... الكلام ... *tidjètul kèlam*, خاتمهٔ كلام *mèï kèlam*, a., s.

Perpendiculaire, ... ى *kili*, t., عمود *'amoud*, ايم ... a., adj.; — ligne —, ... *khatti 'amoud*, a., s.

Perpendiculairement ... *'amoudèn*, a., adv.

Perpétrer, ايشلمك ... *nah ichlèmèk*, p-t., ... كاب ا *kikiab e*, a-t., v.

Perpétuation, ادامهٔ ... تخليد *takhlid*, a., s.

Perpétuel, دايم *daïm* *mudam*, a., adj.; — mou... —, دورمدام *dèvri mudam*,

Perpétuellement, ... بر دوام *her mèn*, *daïma*, ... a., هميشه *hèmichè*, p., ابداً ... *èbèda*, بلا انقطاع *bila inqyt* adverb.

Perpétuer, ... تأبيد ا ... *di*, *tèebid e*, ابدى قلمق *èbè...* *maq*, تخليد ا *takhlid e*, a-t...

se Perpétuer, طورمق ... *èbèdi dourmaq*, a-t., v.

Perpétuité, دايملق *daïmlyq*, -t., پايدارلق *païdarlyq*, p-t., دوا *dèvam*, a., s.; — à perpé-uité, على الدوام *alèd-dèvam*, a., هميشه *hèmichè*, p., adv.

Perplexe, شبهلى *chubhèli*, متردد *mutèreddid*, a., شاشمش hachmich, adj.

Perplexité, شبهه *chubhè*, تردد rèddud, a., s.

Perquisition, يوقلايش *ioq-lich*, يوقلامه *ioqlama*, t., تفتيش *tef-ich*, تفحص *tèfahhous*, a., s.

Perron, اوطشره سندهكى *èv tachracindèdèki* نردبار *nerdu-an*, خارج بابده اولان طاش *kharidji babdè olan tach* قالدرمى *qaldyrymi*, s.

Perroquet, طوطى *touty*, *dou-an*, طوتى قوشى *touty qouchy*, abst.

Perruque, اكرتى صاچ *eïrèti* *satch*, پروقه *pèrouqa*, s.

Perruquier, faiseur de per-ruques, اكرتى صاچلرياپان *eïrèti satchler ïapan*; — coiffeur, صاچلر دوزدبجى *satchlar duzèdidji*, s.

Persan, natif de Perse, عجم *adjèm*, فارسى *farci*, ايرانى *ira-ni*, adj. et s.; — la langue per-sane, فارسى دلى زبانى *farci dili*, *zèbani*; — parler persan, فارسى سويلمك *farci seuïlèmèk*, verb.

Perse (la), royaume d'Asie, عجم *'adjèm*, عجم مملكتى *'udjèm mèmlèkèti*, عجمستان *'adjèmistan*, ايران *irân*, s.

Perse, toile peinte, عجم الاجهسى *'adjèm aladjaci*, s.

Persécuté, جفا اولنمش *djèfa olounmich*, a-t., مظلوم *mazloum*, a., adj.

Persécuter, tourmenter, ظلم ا *zoulm e*, جفا ا *djèfa e*, انجتمك *indjitmèk*, رنجيده اذيت ا *rèndjidè*, *èziïiet e*, a-t.; — presser avec importunité, اقدام ابرام الحاح ا *iqdam*, *ibram*, *ilhah e*, a-t., ثقلت ويرمك *ciqlèt virmèk*, a-t., v.

Persécuteur, جفاكار *dèfa kiar*, ستمكار *sitèmkiar*, p., جور جفا ايديجى *djèvr*, *djèfa ididji*, t., ظالم *zalim*, a., s.

Persécution, vexation, ظلم *zoulm*, جفا *djèfa*, اضطراب *izti-rab*; — importunité, ثقلت *ciq-let*, a., s.

Persévéramment, على الاستمرار *alel istimrar*, مداومة ايله *mudavèmet ilè*, اصرارا *ysrarèn*, a., adverb.

Persévérance, طورمقلق *dour-maqliq*, مداومة *mudavèmet*, استمرار *istimrar*, مواظبة *muvazèbet*; — dans le mal, اصرار *israr*, a., s.

Persévérant, مداومت استمرار ايدن *mudavèmet*, *istimrar idèn*, مستمر *mustèmirr*, a., adj.; صاحب ثابت قدم *zabit qadèm*, صاحب رسوخ *sahip ruçoukh*, a., s.

Persévérer, طورمق *dourmaq*,

قالمق *qalmaq*, دايانمق *daïanmaq*, t., مداومة مواظبة استمرارا *mudavèmèt*, *muwazèbet*, *istimrar e*, ثابت قدم او *zabit qadèm ol*; — dans le mal, اصرارا *israr e*, a-t., verb.

Persicaire, پيرة اوتى *pirè oti*, اراقيطون *araqitoun*, a., s.

Persienne, پنجرة قفسى *pèndjèrè qafèci*, s.

Persiflage, كسندى *kècindi*, مزه *mèzè*, s.

Persifler, مزهلمك *mèzèlèmèk*, مزهية المق *mèzèïè almaq*, v.

Persifleur, مزهلنيجى *mèzèlènidji*, ذوقلنيجى *zèvklènidji*, s.

Persil, معدنوس *ma'danos*; vulg. مغدنوس *maghdanos*, s.

Persillade, مغدنوس تربيهسى *maghdanos terbiïèci*, s.

Persillé, يشيللكهلو *ïèchil lèkkèlu*, adj.

Persique, golfe, بصرة كورفزى *basra keurfèzi*, s.

Persister, استمرارا *istimrar e*, راسخ دم او *racikh dèm ol*; — dans le mal, اصرار معصيت ا *israri macïièt e*, a-t., v.

Personnage (un), برذات *bir zât*, بر كيشى *bir kichi*; — un grand —, بيوك كيشى *buïuk kichi*.

Personnage d'une pièce, شخص *chakhs*, pl. a. اشخاص *èchkhas*; — acteur, تقليدجى *taqlidji*, s.

Personnages d'un tal
صوبزك انسان صورتلرى
oirun inçan souretlèri, s. p
Personnaliser, ن
سويلمك *bir kimsèdèn seu*
Personnalité, caract
qui est personnel, خصية
sièt, a., s.

Personne, homme o
شخص كيشى *kichi*, t.,
نفر *nèfer*, ذات *zât*, a.
—, بر كيشى *bir kichi*,
bir kimesnè, s.

Personne, avec n
كمسه *kimsè*, هيچ كمسه *hit*
هيچكس *hitchkes*; —
n'est venu, كلمدى سه
guelmèdi.

Personnel, propre
culier à chaque personne
chakhsi, ذاتى *zati*, a., a

Personnel, très-occu
même, كنديني سون ى
di guèndini sèvèn, adj.

Personnel, ce qui re
personnes de l'armée,
نفرلرينك خصوصى *aske*
rinun khoucouci, s.

Personnellement, و
du, t., بالذات *bizzat*, a

Personnifier, ولان
دلنى و خوينى ويرمك
djansyz olan nesnèlèrè
khouïni virmèk, v.

Perspective (art de
مرايه *ilmi muraïè*; — vue
نظر *nazar*, a.; — choses l

'euses qui doivent nous مطلق باشهزه كلجك *ioutlaq bachumuza guè-na nesnèler*, s.

ACITÉ, عارفلق *arifliq*, *ubassirliq*, a-t.; بصيرة فراست *firacet*, a., s.

UITÉ, اشكارهلق *âchl-* t., وضوح *vuzoukh*, a.,

ER, اناندرمق *inan-* اعتقاد اعتماد ويرمك *mad virmèk*, ا القا *ilqa* اكلتمسق *an-latmaq*,

UADER, اينانمق *inan-* آ *an-lamaq*, ا اعتقاد -t., v.

IBLE, ايناجق *inana-* القا اول *ilqa olounadjaq*,

IF, اينادرجق *inan-* الزام ايدهجك *ilzam* j.

ION, action de per- ايناندرمقا *inandurmaq-* *qa*; — ferme croyance, *ad*, a., s.

dommage, ضرر *zarar*, *ah*, p., مضرت *mazar-* privation, نقصان *noq-* خ *khaçaret*, a., s.; — perte, ضرر نقصان *arar*, *noqsan guèturmèk*, ايصال *içali khaçaret e*; *iver*, ضرر زيان كورمك

چكمك *zarar*, *zian gueurmèk*, *tchèkmèk*, a-t., v.

PERTE, ruine, خراب *kharab*; — perdition, هلاك *hèlak*, اتلاف *itlaf*, a., s.

PERTE d'une bataille, جنك بوزغنلغي *djènk bozghounlighy*; — d'esprit, عقل ياوقلمهسي *aql ïa-vouqlamaci*, s.

A PERTE, avec perte, نقصانله *noqsanilè*; خصارتله *khaçaretilè*, a-t., adv.

A PERTE d'haleine, نفس بوغلمغله *nèfes boghoulmaghilè*, اپوشمغله *apuchmaghilè*, adv.

PERTINEMMENT, مناسبتله *mu-nacèbetilè*, a-t.; يراشيق *ïarachiq*, adverb.

PERTINENT, يراشق *ïarachiq*, مناسب *munacib*, a., adj.

PERTUIS, بوغاز *boghaz*, t., دربند *derbènd*, p., s.

PERTUISANE, بر جنس حربه *bir djins harba*, s.

PERTURBATEUR, قرشدرجي *qa-rychtiridji*, t., خلل كتوريجي *khalel guèturidji*, فتنه قوپريجي *fitnè qoparidji*, a-t., s.

PERTURBATION, اشفتكي *âchuf-tègui*, p., كدورة *kudouret*, اضطراب *iztirab*, a., s.

PERVENCHE, اق اصمه اوتي *aq asma oti*, s.

PERVERS, يرامز *ïaramaz*, ازغون *azghoun*, t., فاسد *facid*, a., adj. et s.

PERVERSION, فساد *feçad*, شرّة *chirret*, a., s.

PERVERSITÉ, يرامزلق *ïaramazliq*, t., فساد *feçad*, فسق *fysq*, a., كشتكى *guètchtègui*, p., s.

PERVERTIR, دوندرمك *deundurmèk*, ازدرمق *azdurmaq*, ايارتمق *aïartmaq*, بوزمق *bozmaq*, ازغون ا *azghoun e*, اضلال ا *izlal e*.

SE PERVERTIR, بوزلمق *bozoulmaq*, ازمق *azmaq*.

PESAMMENT, اغرلغله *aghyrliguilè*, adv.

PESANT, qui pèse lourd, اغر *aghyr*, t., ثقيل *saqyl*; — du poids de, وزن ايدن ايدر *vèzn, idèn ider*, وزنى اولان *vèzni olan*, a., adj.

PESANTEUR, اغرلق *aghyrliq*, t., ثقلة *saqalet, saqlet*, a., s.

PESÉE, action de peser, طارتمقلق *tartmaqliq*, طارتش *tartich*; — ce qu'on a pesé une fois, بر كرّة طرتلمش نسنه *bir kerrè tartylmich nesnè*, s.

PESER, peser avec des poids la pesanteur, طارتمق *tartmaq*, t., وزنه چكمك *veznè tchekmèk*, v., وزن ا *vèzn e*, a-t., *V.* ESTIMER, JUGER.

PESER, avoir du poids, اغر ثقيل او *aghyr, saqyl ol*, t-a., v.

PESER à quelqu'un, lui être à charge, ثقلت ويرمك *siqlet virmèk*, a-t., v.

PESEUR, قنطارجى *qantardji*, t., وزندار *vèznèdar*, وزنجى *vèznèdji*, a-t., s.

PESON, وزنه *vèznè*; قنطار *qantar*, s.

PESTE, يومرجق يمرجاق *ïoumourdjaq*, t., طاعون *taooun*, وبا *vèba*, a., s.; — attaqué de la —, يمرجقلو *ïoumourdjaqlu*; — se manifester, en parlant de la peste, يمرجق چقارمق *ïoumourdjaq tchiqarmaq*, v.

PESTER, *Voy.* MURMURER.

PESTIFÈRE, اولاشغن *olachghan*, يمورجقلو *ïoumourdjaqlu*, t., طاونى *tavouni*, a., adj.

PESTIFÉRÉ, يمرجقلو *ïoumourdjaqlu*, adj. et s.

PESTILENT, اولتلو *euletlu*, adj.

PESTILENTIEL, PESTILENTIEUX, يمرجقلو *ïoumourdjaqlu*, t., وبايى *vèbaï*, a., adj.

PET, اوصرق *oçourouq*, t., ضراط *zourat*, usit. vulg. زورت *zort*, a., subst.

PÉTALE, چچك ييراغى ورقى *tchitchèk ïupraghy, varaqi*, s.

PÉTARADE, قوارق *qavaraq*, s.

PÉTARD, هاون طوپى فشكى *havèn topi, fichègui*, s.

PETER, faire un pet, اوصرمق *oçourmaq*, برقوارة چالمق چرتمق *bir qavara tchalmaq*, *tchirtmaq*; — éclater, چاتلمق *tchatlamaq*, پاتلمق *patlamaq*, v.

PÉTILLANT, چاتليان *tchatlaïan*, پاتليان *patlaïan*, adj.

Pétillement, چاتلادی *tchatladi*, پاتلادی *patladi*, s.

Pétiller, پاتلمق *patlamaq*, چاتردمـــق *tchiatyrdamaq*, چرلمق *tchirlamaq*; — pour le feu, صچرامق *sytchramaq*, v.

Petit, peu volumineux, کوچوك کوچك *kutchuk*, t., صغير *saghir*, a.; — mince, اواق *oufaq*, اینجه *indjè*; — de taille, کوچك قصّه بویلو *kutchuk*, *qyssa boïlu*, adj. *Voy.* Étroit.

Petit, vil, bas, حقير *haqir*, الچق *altchiaq*, adj.

Petit, animal nouvellement né, یاوری *ïavry*, یاورو *ïavrou*, s.; — de la colombe, کوکرجن یاوروسی *guïerdjin ïavrouçou*, s.

Petit a Petit, ازر ازر *azer azer*, یاپچه یاپچه *ïaptchè ïaptchè*, یاپچه *ïaptchè*.

Petit-Fils, تورون *touroun*, اوغل اوغلی *oghoul oglou*, s.

Petit-Gris, écureuil du Nord, سنجاب *sindjab*, s.

Petit-Lait, مصل *masl*, s.

Petite-Vérole, چیچك *tchitchèk*, t., جدری *djèdri*, a., s.

Petitement, en petite quantité, قلتله *qylletilè*; — pauvrement, فقیرانه *faqiranè*, مضایقه ایله *mouzaïaqa ilè*; — avec parcimonie, امساك ایله *imçaq ilè*; — étroitement, دارلغله *darlighilè*, adverb.

Petitesse, d'étendue ou de volume, کوچکلك *kutchuklik*, اوافلق *ouvaqliq*, t.; صغر *soughr*, a.; — de taille, بوی قصّه لغی *boï qyssalyghy*; — d'esprit, عقل قلتی *'aqyl qyllèti*; — de cœur, bassesse, الچقلق *altchaqliq*, خسیسة *khaciciet*, خسیسلق *khacisliq*, s.

Pétition, عرضحال *arzouhal*, عرض *'arz*, استدعا *istida'*; — collective, محضر *mahzar*, a., s.

Pétitionnaire, استیجی *isteïdji*, عرضحال صاحبی *arzouhal sahibi*, s.

Pétoncle, بر جنس صدفلــو بالق *bir djins sadeflu baliq*, s.

Pétrée (Arabie), حجاز *hidjaz*, subst.

Pétrel, دکز قوشی *dèn-yz qouchy*, s.

Pétrification, طاشه دونمه سی *tacha deunmèci*, طاش اولنمسی *tach olounmaci*, تحجّر *tèhaddjur*, تحجیر *tahdjir*, a., s.

Pétrifier, convertir en pierre, طاشه دونـدرمك *tacha deundurmèk*, v. *Voy.* Interdire.

se Pétrifier, طاشه دونمك *tacha deunmèk*, طاشلنمق *tachlanmaq*; طاش اول *tach ol*, v.

Pétrin, تکنه *tèknè*, خمیـــر تکنه سی *khamir tèknèci*, s.

Pétrir, خمیر یوغرمق *khamir ïoghourmaq*, یوغرمق *ïoghourmaq*, t., تخمیرا *takhmir e*, a-t., v.

Pétrole, نفط *naft*, نفط یاغی *naft ïaghi*, s.

Pétulamment, شرقده لکله *char-

qadèliguilè, سفاهتليه *sèfahatilè*, چاپقونلغله هوادارلغله *havadarlighilè*, *tchapqunlighilè*, حيتله *hamiietilè*, a-t., adv.

Pétulance, شرقلك *aharqa-dèlik*, هوادارلق *havadarliq*, شوخلق *chokhlyq*, t., حيت *ha-miiet*, a., s.

Pétulant, هوادار *havadar*, شوخ طبيعة *chakh tabi'at*, p-t., adj.

Peu, petite quantité, از *az*; — c'est peu, ازدر *azdur*; — très-peu, un petit peu, ازاجق *azadjiq*, پك از *pèk az*, adv.; — on en trouve très-peu, پك از بولنور *pèk az boulounour*.

un Peu, براز *bir az*, برز *biraz*, t., جزوى *djuzvi*, a., adv.

Peu, défaut, manque, قلّة *qyllet*; — défaut, manque d'esprit, عقلك قلتى *aqlyn qyllèti*; — d'intelligence, قلة فهم *qyllètifehm*, a., s.

Peu a Peu, ازر ازر *azer azer*, كيده كيده *guidè guidè*, ياپچه *ïaptchè*, آهسته *ahestè*, adv.

le Peu de personnes, بعضيسى *ba'zici*, ازى *azi*, s.

Peuplade, قوملر *qavmlar*, قبيله لر *qabilèler*, خلقلر *khalqler*, اقوام *aqvam*, a., s.

Peuple, habitant d'un pays, خلق *khalq*, اهالى ولايت *èhalii vilaïet*, طايفه *taïfe*, ملّة *millet*; — — foule de —, خلق جيمعتى *khalq djèmiieti*; — peuple, opposé à grand, خلق khalq, a., s.

Peuplé, شين *chèn*, معمو *mour*, a., ابادان *abadan*, endroit —, معمور *ma'm*

Peupler, remplir d'ha خلق ايله طولدرمق *khalq dourmaq*; — un lieu, معمو بر يرى معمور وآبادان ا *bir ïèri ma'mou dan e*, شينلتمك *chenletmè*

Peupler, multiplier, *tchoghaltmaq*, تكثير ا *tè* a-t., v.

Peuplier, قواق *qavaq*, قواق اغاجى *qavaq aghadji*, جى *toz aghadji*, s.

Peur, قورقو *qorqou*, t., *khaof*, هراس *hiras*, a., پروا s.; — sans peur, قورقوسز *q syz*, بى پروا *bi peroa*; — fai قورقتمق *qorqoutmaq*; خوف ويرمك *khaof virmèk*, ا *takhoif e*, a-t.; — avoir قورقمق *qorqmaq*, v.

Peureux, قورقاق *qorqa* خايف *khaïf*, a., adj.

Peut-Être, بلكه *belki*, *olaki*, t., عسى *aça*, a., adv

Phalange, بولك *beuluk*, *alaï*, s.

Phalène, كوارته *guvartè*,

Phare, فنر *fèner*, s.

Pharisien, فريسى *ferici*,

Pharmacie, art du phar cien, علم اجزا *ilmi edjza*; — tique de pharmacien, دكانى *ezadji dukkiani*, *edviiè dukkiani*, a-t., s.

Pharmacien, اجزاجی *èdjza-dji*, ازاجی *èzadji*, s.

Pharmacopée, اجزا کتابی دفتری *èdjza kitabi*, *deftèri*, subst.

Pharinx, حنجود *boundjoud*, usit. حنجور *houndjour*, a., s.

Phase, وجه کوکب *vèdjhi kèv-kèb*, a., s., صورت *souret*, دکشمه *dèichmè*, s.

Phébus, le soleil, کونش *gu-nèch*, s.

Phénicie, پونیقا *pouniqa*, s.

Phénix, oiseau fabuleux, عنقا *anqa*, عنقا قوشی *anqa qouchou*, t.; — homme rare dans son espèce, یکانه *iéguianè*, p., فرید *fèrid*, a., یکانهٔ عصر *ièguianèi asr*, a-p., s.

Phénomène, tout ce qui paraît extraordinaire, حادث اولان نسنه *hadis olan nèsnè*, احادثات *èhadi-sat*, a.; — ce qui surprend par sa rareté, sa nouveauté, تعجب ایدهجك شی *taäddjub idèdjèk chèi*, اعجوبه *u'djoubet*, اعاجیب *èa'djib*, a., s.

Philantrope, محب النّاس *mouhibb ènnas*, a., s.

Philantropie, انسان محبّتی *inçan mouhabbèti*, مروت *muruv-vet*, a., s.

Philologie, علم لغة *ilmi loghat*, علم الاداب *ilmul adèb*, a., s.

Philologue, اهل علم اللغه و الاداب *èhli ilmul loghat vel adab*, mudjèvvid, a., کوزل اوقومش *guzel oqoumych*, s.

Philomèle, rossignol, بلبل *bulbul*, عندلیب *èndèlib*, a., هزار اواز *hèzar avaz*, p., s.

Philosophale (pierre), اکسیر *èksir*, a., s.

Philosophe, فیلسوف *filèçouf*, subst.

Philosopher, فیلسوف کبی قیاس فکر ا *filèçouf guibi qias, fikr e*, a-t.; v.

Philosophie, علم حکمت *ilm hikmet*, فیلسفه *filsèfet*, a.; — élévation et fermeté d'esprit, حکمت *hikmet*, صبر و قرار *sabr u qarar*, s.

Philosophique, فیلسفته دایر منسوب *filsèfetè daïr*, *mènçoub*, a-t., adj.

Philosophiquement, فیلسوف قیاسنجه *filèçouf qïacindjè*, adv.

Philtre, عشق ویرن شربت *ichq virèn cherbèt*, معجون *ma'-djoun*, s.

Phiole, *Voy.* Fiole.

Phlébotomie, *Voy.* Saignée.

Phlébotomiser, *V.* Saigner.

Phlegmatique, pituiteux, بلغمی *balghami*, بلغملو *balghamlu*, t.; — qui a du sang-froid, صوق طبیعتلو *souq tabi'allu*, t-a., adj.

Phlegme, humeur muqueuse, بلغم *balgham*, t.; — froideur, صوق طبیعت *sooq tabi'at*, t-a., s.

Phosphore, corps combus-tible, آتش کبی پارلایان قراکلقده *…*

نسنه *qaranliqta atèch guibi parlaïan nèsnè*, s.

PHRASE, اصطلاح *istilah*, عبارت *i'buret*, *ibarè*, a., s.

PHRASIER, عبارة سويليجى *i'barè seuïlëïdji*, a-t., s.

PHRÉNÉSIE, جنون *djunoun*, a., سرسام *sersam*, صايقلمقلق *saïqlamaqliq*. s.

PHRÉNÉTIQUE, صايقلار *saïqlar*, t., مجنون *mèdjnoun*, a., adj.

PHTHISIE, ورم *vèrèm*, a., s.

PHTHISIQUE, ورملو *vèrèmlu*, a-t., adj.

PHYSICIEN, علم حكمت صاحبى *ilmi hikmet sahibi*, a-t., s.

PHYSIOLOGIE, صحت اوزرة اولان جسم انسانك معرفتى *sihhat uzrè olan djesmi inçanun ma'rifèti*, s.

PHYSIONOMIE, چهرة *tchehrè*, صورت *souret*, a., s.

PHYSIONOMISTE, فراصة صاحبى *firaçet sahibi*, a., s.

PHYSIQUE, science de la —, علم حكمت *ilmi hikmet*, علم الطبيعات *ilmultabi'ât*, a., s.

PHYSIQUE, constitution naturelle, جسم *djesm*, وجود *vudjoud*, a., s.

PHYSIQUE, naturel, qui tient à la physique, طبيعى *tabi'i*, a., adject.

PHYSIQUEMENT, طبعا *tab'èn*, a., adv

PIACULAIRE, كفارتلو *kèfuretlu*, a., adj.

PIAFFE, طفرة *tafra*, t., تكبر *tèkèbbur*, a., s.

PIAFFER, طفرة صاتمق *tafra satmaq*, v.

PIAILLER, fam., en parlant des poussins, چول چول اوتمك *tchivil, tchivil eutmèk*, v. *Voy.* CRIAILLER.

PIAILLERIE, چاغرش *tchaghyrich*, s.

PIAILLEUR, چاغريجى *tchaghiridji*, s.

PIASTRE turque de 40 paras (valeur de 40 centimes), غروش *ghourouch*; — forte d'Espagne, ريال *rial*, s.

PIC, pioche, قازمه *qazma*, s.

PIC, montagne très-haute, يوكسك طاغ *ïuksek dagh*, s.

PIC, mesure turque de vingt-cinq pouces, اندازة *èndazè*, ذراع *zira'*, a., s.

A PIC, ديوار كبى طوغرو *divar guibi doghrou*, كسلمش اولان *kècilmilch olan*, adv.

PICORÉE, چتة *tchètè*, يغما *ïaghma*, اقن *aqyn*; — aller à la —, اقنة چتديه وارمق *aqyna*, *tchètèïè varmaq*, يغمالمق *ïaghmalamaq*, verb.

PICORER, *Voy.* PICORÉE.

PICOREUR, يغماجى *ïaghmadji*, چتةجى *tchètèdji*, اقنجى *aqyndji*, s.

PICOT, كوتكجق *keutukdiq*, *keutudjiq*, s.

:, de petite-vérole,
چ *tchitchèk bozmich,*

:NT, چهدك *tchim-*

piquer légèrement,
يولمق *ïolmaq, tchimdi-*
كچشم *guidjichmèk*, v.
TER.

d'avoine, بر سپد
طول *bir sèpèd douloucy*

:au, صقصغان *saqsa-*

rre, خيرات *khaïrât,*
:vablu ich, a-t., s.

ÈCHE, oiseau de proie,
بر *bir djins baïqouch;*
'humeur aigre et que-
يكاز قر *ïun-az qary*, s.

partie séparée d'un
oarè, پارچه *partcha*,
— morceau, پارچه
قه *qyt'a*, a., s.

:n parlant d'un tout
طوب *top*, قطعه *qyt'a;*
, بر طوب بز *bir top*
terre, تارلا *tarla;* —
:, بر اقچه *bir aqtchè;*
بر الت *bir altoun;* — les
procès, بر دعوا
كاغدلري *bir dava kia-*
wirdti, s.

uvrage de l'art, ايش
ıel, صنعت ايشى *sa-*
— production de l'es-

prit, تأليف *teèlif*, تصنيف *tas-*
nif, a., s.

PIÈCE, chacun, برر *birer*, برر
برر *birer birer*, t., قطعه *qyt'a*,
قطعه‌سى *qytaci*, a-t., s.

PIÈCES, mettre en —, پاره‌لمق
paralamaq, v.

PIED, partie du corps, اياق
aïaq; — plante du —, طبان *ta-*
ban, اياق اياسى *aïaq aïaci;* —
coude-pied, ou dessus du pied,
اياق ارقه‌سى *aïaq arqaci*, s.

A PIED, يايان *ïaïan;* — aller
à —, يايان كتمك يوريمك *ïaïan*
guitmèk, ïurumèk; — mettre pied
à terre, قره‌يه چقمق اينمك *qaraïè*
tchiqmaq, inmèk, v.

PIED, sur le pied de..., طرزى
اوزره منوالى *tarzi, minvali uzrè*,
مقدارنجه *miqtarindjè*, adv.

PIED, être sur pied, اياقده
اياق اوزره طورمق او *aïaqta, aïaq*
uzrè dourmaq, ol, v.

PIED, partie inférieure des
choses, دبى *dibi;* — au pied de
la montagne, طاغ دبنده *dagh di-*
bindè; — de l'arbre, اغاج دبنده
aghadj dibindè.

PIED, mesure de douze pouces,
قدم *qadèm*, a., s.

PIED, partie qui entre dans la
composition des vers, جزو *djuz';*
— mesure, وزن *vèzn*, a., s.

PIED-D'ALOUETTE, بر جنس
چچك *bir djins tchitchèk*, s.

PIED droit, برجنس دكلى طاش
bir djins dikili tach, s.

PIED-PLAT, *Voy.* RUSTRE.

PIÉDESTAL, أياق *aïaq*, درك اياغى *dirèk aïaghi*, s.

PIÉGE, machine pour attraper certains animaux, دوزاق *douzaq*, *touzaq*, s.; — tendre un —, دوزاق قورمق *touzaq qourmaq*; — embûche, پوصى *pouçou*, كمين *kèmin*, subst.

PIERRAILLE, اواق طاشلريغينى *oufaq tachlar ïighyni*, s.

PIERRE, corps dur et solide, طاش *tach*, t., حجر *hadjer*; — de taille, يونمه طاش *ïonma tach*; — à aiguiser, بلكوطاش *bilègu tach*, s.; — à FUSIL, PONCE, de TOUCHE, *Voy.* ces mots.

PIERRE, calcul, حصاة *haçat*, a., قوم *qoum*, طاش *tach*, s.

PIERRE précieuse, قيمتلوطاش *qimet'u tach*, قيمتى طاش *qimèti tach*, t., جواهر *dèvher*, pl. a., جواهر *djèvahir*, s.

PIERRERIES, جواهر *djèvahir*, a. pl., s.

PIERRETTE, طاشجغز *tachdjighyz*, s.

PIERREUX, طاشلو *tachlu*, t., محجر *mahdjer*, a., adj.; — endroit, terroir —, طاشلو ير *tachlu ïer*, s.

PIERRIER, كوچك طوب *kutchuk top*, s.

PIERRIÈRE, طاشلق *tachliq*, subst.

PIÉTÉ, عبادت *i'badet*, تقوا *taqoa*, a., صوفيلك *sofoulyk*, a-t., subst.

PIÉTER, اياغى نشانه قومق *aïaghi nichanè qomaq*, v.

PIÉTINER, اياقلرى دپرنمك *aïaqlèri tèprènmèk*, v.

PIÉTON, qui va à pied, يايان *ïaïan*; — bon —, ايوطبان چالان *èïu taban tchalan*; — messager, ساعى *saï*, a., s.

PIÈTRE, *V.* MESQUIN, CHÉTIF.

PIÈTREMENT, *Voy.* MESQUINEMENT.

PIEU, قازق *qazyq*, *qazuq*, t., وتد *vètèd*, a., s.; — enfoncer, planter un —, قازق ديكمك *qyzyq dikmèk*, قاقمق *qaqmaq*, v.

PIEUSEMENT, صوفيلكله *sofoulikguilè*, adv.

PIEUX, عبادتكار *i'badetkiar*, a-p., اهل تقوا *èhli taqoa*, صوفى *sofou*, a., ديندار *dindar*, a-p., adject.

PIGEON, كوكرجن *guiuverdjin*; — de colombier, او كوكرجنى *è... guiuverdjini*; — ramier, يبان كوكرجنى *ïaban guiuverdjini*, s.

PIGEONNEAU, كوكرجن ياوريسى *guiuverdjin ïavrycy*, s.

PIGEONNIER, كوكرجنلك *guiuverdjinlik*, t., كبوتر خانه *kèbout... khanè*, p., s.

PIGNON, faîte d'un bâtiment, چاتى *tchati*, اوك چاتيسى *èu... tchatici*, اوك ديپسى *èuun... pèci*, s.

PIGNON, amende de la pom...

le pin, چام فستغی *tcham fistyghy*, subst.

Pilastre, دورت كوشەلو دكلی طاش *dort keuchèlu dikili tach*, s.

Pilau, préparation de riz à la turque, پلاو *pïlav*, p-t., s.

Pile, amas, يغين *iyghyn*, s.

Pile, maçonnerie qui soutient les arches d'un pont, كپـــری دركی *keupru dirègui*, s.

Piler, دوكمـــك *deuïmèk*, ازمك *ezmèk*, t., سحق ا *sahq e*, a-t., v.

Pilier en maçonnerie, طاش طياغی *tach daïaghi*, s.; — poteau d'écurie, اخورقازغی دركی *akhor qazoughi, dirègui*, s.

Pillage, يغمـــا *ïaghma*, t., غارت *gharet*, a., تاراج *taradj*, p., s.; — livrer une ville au —, برشهری نهب وغارت ا *bir chèhri nèhb u gharet e*, a-t., v.

Pillard, يغماجی *ïaghmadji*, t., ناهب *nahib*, a., s.

Piller, يغمالمـــق *ïaghmalamaq*, يغما ا *ïaghma e*, t., نهب و غـــارت ا *nèhb u gharet e*, a-t., تالان ا *talan e*, v.

Pillerie, خرسزلق *khyrsyzliq*, يغما *ïaghma*, t., غارت *gharet*, a., subst.

Pilleur, *Voy.* Pillard.

Pilon, هاون الی صاپـــی دستەسی *hapèn èli, sapi, destèci*, دوكجك *deuïèdjèk*, توقمق *toqmaq*, s.

Pilori, بوغمق *boghmaq*, s.

Pilorier, بوغمغه داقمق *bogmagha taqmaq*, مجرملری خلقـــه كوسترمـــك *mudjrimlèri khalqa gueustermèk*, a-t., v.

Pilotage, دومنجيلك *dumèndjilik*; قولاغزلق *qolaghouzliq*, s.

Pilote, دومنجـــی *dumèndji*, قولاغوز قولاغز *qolaghouz*, قولاوز *qolavouz*, s.

Piloter, enfoncer des pilotis dans l'eau, صودبينه قازق صوقمق *sou dibinè qazouq soqmaq*, v.

Piloter, conduire un vaisseau, دومنجيلك ا *dumèndjilik e*.

Pilotis, يره ياخود صوديبـــنه صوقلجق قازقلر *ïèrè ïakhod sou dibinè soqouladjaq qazyqlar*, s.

Pilule, حب *habb*, a., s.

Piment, چوكندر *tcheukundur*, s.

Pimpant, ظريف *zarif*, a., adj.

Pimprenelle, مسيسه *mècicè*, subst.

Pin, چام شام اغاجی *tcham, cham agadji*; — pomme de —, چالغوزه *tchalghouza*, *djilghouzè*, چلقوره *tchialqourè*, چام اغاجينك يمشی *tcham aghadjinun ièmichi*, subst.

Pinacle, دپه *tèpè*, t., بالا *bala*, p., اوج شرف *èvdji chèref*, a., subst.

Pinasse, كوچك كمی *kutchuk guèmi*, s.

Pince, lévier de fer, كلنك *kulunk*; — petites tenailles, مقطع

myqta; مفراص *mifras*, بر جنس مقراص *bir djins maqras*, s.

Pinceau, قلم *qalem*, موی قلم *mouï qalèm*, منقشة *minqachet*, a., subst.

Pincée, بر چمدك *bir tchimdik*, بر چمدك قدر نسنه *bir tchimdik qadar nesnè*, ایکی پرمق *iki parmaq*, s.

Pincemaille, الی پك *èli pèk*, خسيس *khacis*, s.

Pincer, چمدكلمك *tchimdiklèmèk*, چمدلمك *tchimdilèmèk*, v.

Pincette, ماشا *macha*, s.

Pinçon, meurtrissure, قره *qarèh*, یاره نشانی *ïara nichani*, s.

Pinson, oiseau, اسپنو *ispino*, چالق قوشی *tchaliq qouchy*, s.

Pintade, بر جنس بيوك طاوق *bir djins buïuk tavouq*, t., غرغرة *ghyrghyret*, a., s.

Pinte, پنته *pintè*, *pinta*, s.

Pinter, بكريلك سورمك *bèkrilik surmèk*, بكريلك مست مدامليق ا سورمك *bèkrilik*, *mesti mudamliq e*, *surmèk*, v.

Pioche, قازمه *qazma*, چپه *tchapa*, s.

Piocher, قازمق *qazmaq*, چپهلمق *tchapalamaq*, v.

Piocher, fam., travailler durement, پك چالشمق *pèq tchalichmaq*, v.

Pioler, چول چول اوتمك *tchioïl tchioïl eutmèk*, v.

Pion, pièce du jeu d'échecs, پياده *piadè*, p-t., s.

Pionnier, قازيجی لغمجی *laghoumdji*, s.

Pipe, futaille d'un ... vin, ... شراب فوچيسی *charab foutchouçou*, s.

Pipe à fumer, چبوق ... *bouq*, *tchèbouq*; — persan ... *qalioun*, نارکيله *narguil...* fumer la —, ...وق ايچمك *bouq itchmèk*, v.

Pipeau, نای *naï*, نی ... دودك *duduk*, s.

Piper, chasse des ois... des gluaux, ... قوش ... اوکسه‌سی *euksè ilè qouch a...* subst.

Piper, ... اوتوب ... شلری اوکسه ايله اولمق *guibi eutup qouchlèri euks... maq*, v.

Piperie, *Voy.* Tromp...

Pipeur, *Voy.* Tromp...

Piquant, qui pique, ... *djlu*, صوری *siori*, د... — au goût, دل بوران *di...* — mordant, offensant; ... *keskin*, adj.

Piquant, pointe p... دورتی *deurti*, دکن *dikè...*

Pique, sorte d'arme ... *harba*, سکو *sun-a*, s.

Pique, différend, br... غوغا *ghavgha*, چکش *tchè...*

Piqué, avec une ... دورتلمش صنجلمش *do...* *sandjilmich*; — fâché, ... *gudjènmich*, adj.

:rcer légèrement
, دورتمك deurt-
sandjmaq, صوقمق

:nser, ايلـــه دل
ɪmaq, صوقمق soq-
indjitmèk, خاطرنه
ɪynè doqounmaq,

se piquer avec une
, دكن كبى نسنه
ikèn guibi nesnè ilè
صوقم soqmaq ; —
كوجن gudjènmèk,
ɪTER.
tit pieu, قازجق

le cartes, برجنسن
'ins kiaghid oïouni;
, اتلو عسكر بولكى
ui, s.
لانكا languer, s.
اوكدي eun-didj, s.
حربه harbadji, s.
دورتـــــ deurtich,
h, صنجى sandji,
i.
ازباندي izbandid,
د dèn-yz khyrsyzi,
qoursan, s.
قورصانلق qoursanliq
دك dèn-yz khyrsyz-
قورصانلق qoursan-
د dèn-yz khyrsyz-
na, s.

Pire, بدتر *bedter*, vulg. *bèter*, كوتيرك *keutirèk*, فناجه *fenadjè*; — adj., le pire des hommes, بنى ادمك ياتلوسى كوتيسى *bèni adèmun ïatluci, keutuci*, s.

Pirogue, قازلمش اغاجدن اولان قايق *qazylmich aghadjdèn olan qaïq*, صندال *sandal*, پرمه *pèrimè*, s.

Pirouette, دونش *deunich*, s.

Pirouetter, دونمك *deunmèk*, v.

Pis, tétine d'animal, ممه *mèmè*, خيوان ممه‌سى *haïvan mèmèci*; subst.

Pis, plus mal, بتر *bèter*, بدتر *bèdter*, comparat.

Piscine, بالقلـــوا *balyqlèva*, بالقخانه *balykhanè*, t., حوض *havous*, a., s.

Pissat, سدك *sidik*, t., بول *bèvl*, a., شيش *chich*, s.

Pissement, ايشمــه *ichèmè*, ايشمكلك *ichèmèklik*; — de sang, قان ايشمسى *qan ichèmèci*, s.

Pissenlit, enfant qui pisse au lit, يتاغنده ايشين چوجق *ïataghynda ichèïen tchoudjouq*, دوشكده ايشيجى *duchèktè ichidji*, s.

Pissenlit, herbe, كونك اوتى *gueunik oti*, *kèvnik oti*, s.

Pisser, صو دوكمك *sou deukmèk*, ايشمك اشمك *ichèmèk*, قشانمق *qachanmaq*, t., تبوّل ا *tèbèvvul e*, v.; — avoir envie de —, ايشجكى كلمك او *ichèdjèï guelmèk, ol*, a-t., v.

PISSEUR, صو دوکیجی *sou deukidji*, اشجی *ichedji*, s.

PISSOIR, اشن يــــر *ichèn ïer*, اشجك تكنه *ichedjèk tèknè*, صو دوكجك يرى باردغى *sou deukèdjèk ïèri*, *bardaghi*, s.

PISSOTER, سقچه ايشمك *syqchè ichèmèk*, v.

PISTACHE, شام فستغى *cham fystyghy*, s.

PISTACHIER, فستق اغاجى *fistyq aghadji*, s.

PISTE, ايز *iz*, نشان *nichan*, s.; — aller à la —, ايزلرنجه ايزلريله كتمك *izlèrindjè*, *izlerilè guitmèk*, v.

PISTIL, چچككك تخمى قبوغى *tchichègun tokhoumi*, *qaboughi*, s.

PISTOLET, طبنجه *tabandja*, s.

PISTON, تلومبه اغاجى صاپى *touloumba aghadji*, *sapy*, s.

PITANCE, طعام مقدارى *ta'am miqtari*, حصه‌سى *hyssèci*, نفقهٔ يوميه *nafaqaï ïèvmiïè*, هركونلو يمك مقدارى *her gunlu ïèmèk miqtari*, s.

PITAUD, خويرات اولان كوبلو *khoïrat olan kèuïlu*; تـــرك *turk* روستايى *roustaïi*, s.

PITEUSEMENT, مكسنلكله *meskinliguilè*, a-t., adv.

PITEUX, زواللـــو *zavallu*, t., مسكين *meskin*, a., دردمند *derdimènd*, p., adj.

PITIÉ, compassion, مرحمت *merhamet*, ترحم *tèrahhum*, شفقة *chefqat*, رحم *rahm*, رحمة rahmet, a., s.; — avoir —, ترحم ا *merhamet*, *tèrahhoum* اسيركمك *ècirguèmèk*, v. PRIS, MÉPRISER.

PITON, دمر چويسى *d*... *vici*, رزه *rèzè*, s.

PITOYABLE, enclin à مرحمتلـــو *merhamet*... اسيركيجى *ècirguèïdji*, ad...

PITOYABLE, digne d... مرحمته لايـــق *merhan*... اغلانجق *aghlanadjaq*, t., *bakka*, a., adj.

PITOYABLE, très-... پك فنا *pèk fèna*, كوتو *keutu*, adj.

PITOYABLEMENT, ... *mustèmèndanè*, مسكينلكله ... *liguilè*; — mal, فنا *fèna*; goût, لطافتسزلكله *lètafets*... a-t., adv.

PITTORESQUE, مبهج ... *hidj*, a., تصوير اولنجق *ta*... *nadjaq*, a-t., adj.

PITUITAIRE, منسوب ... *balghamè daïr*, *mènçoub* *balghamlu*, adj.

PITUITE, بلغم *balgha*... *gham*, s.

PITUITEUX, بلغملو *bal*... adject.

PIVERT, اغاج قاقان *ag*... *qan*, s.

PIVOINE, ايو قولاغى *aïo*... *ghy*, شقايق *chaqaïq*, s.

PIVOT, رزه *rezè*, t., لب...

ıèdur, قلاب qoullab, ميل grosse racine d'arbre, يره دكلمش اغاجك ار nich aghadjun iry keuky,

rER, كوكلرى طپراغك دبينه طوغ keuklèri toprà- ıè doghrou soqmaq, v.

:R, *Voy.* TOURNER.

ɜE, اغاجه طوتقال ايله يايشترلمش انج aghadjè ïapichturylmich indjè

ɪD, *Voy.* AFFICHE, LI-

ɪDER, يافته اصمق ديوارة ïafta asmaq, divarè ïa- q, v.

, espace que peut occu-)ersonne ou une chose, مقام mèqam, مكان mè- s.

espace, ير ïer, ميدان ارالق araliq; — l'espace iil, اوچ ميل ير utch mèïl

emplacement pour bâ- mèïdan, t., عرصه arça; طپراق topraq, ير ïer, s.

, ville fortifiée, حصار حصن حصين hysni hacin,

rang, پايه payè, رتبه mploi, منصب mansyb, ansoub, a., s.

قونلمش qonylmich; t.,

وضع اولنمش vaz' olounmuch, a-t., adject.

PLACEMENT, اقچه پاره معاملهسى aqtchè, para mou'amè- lèci, s.

PLACER, mettre dans un lieu, قومق qomaq, t., وضع ا vaz' e, بر يره قومق bir ïerè qomaq, يرلشترمك ïerlèchturmèk; — pla- cer quelqu'un dans un lieu, اوترتمق otourtmaq, قوندرمق qon- durmaq; — donner une charge, منصب ويرمك mancyb virmèk, a-t.; — placer de l'argent, پاره معامله ايله ويرمك para mou'amèlè ilè virmèk, a-t., v.

PLACET, requête, عرضحال ar- zouhal, a., s.

PLAFOND, طوان tavan, s.

PLAFONNER, طوانلمق tavanla- maq, v.

PLAGE, rivage de la mer, دكز كنارى ياليسى dèn-yz kènari, ïa- lyci, ساحل بحر sahili bahr, ساحل sahil, pl. a. سواحل sèvahil, a., s.

PLAGE, au fig. poét., contrée, بلاد bèlad, مملكت mèmlèkèt, ممالك mèmalik, a., s.

PLAGIAIRE, باشقهلرك تأليفلرى كندوسنه تخصيص ايدن bachqalè- run tèlifléri guenducinè takhsis idèn, subst.

PLAGIAT, تأليف تحريرات خرسزلغى tèlif, tahrirat khyrsyzli- ghi, s.

PLAIDER, دعوا ا dava e, دعوا سورمك dava surmèk, a-t., ٢٠

Plaideur, دعواجی *davadji*, دعوا سوریجی *dava suridji*, a-t., مداعی *muda'î*, a., s.

Plaidoirie, دعواجیلك *dava-djilik*, a-t., s.

Plaidoyer, وکیل الدعوا کلامی *vèkil udduva kèlami*, خطابی *khi-tabi*, t-a., s.

Plaie, برە *berè*, یارە *iara*, t., جرح *djarh*, a., s.

Plaignant, دعواجی *davadji*, a-t., s.

Plain, دوز *duz*, دمدوز *dum-duz*, دب دوز *dub duz*, t., بسیط *bècit*, a., adj.

Plain-Pied, بر قات اوزرە *bir qat uzrè*, بر سطح اوزرە بتشق *bir sath uzrè bitichiq*, adj.

Plaindre, témoigner de la compassion, اجیمق *adjimaq*, اسیرکمك *ècirguièmèk*, t., شفقت ا *chefqat e*, ترحم ا *tèrahhoum e*, a-t., v.

se Plaindre, à cause de la douleur qu'on souffre, اکلمك *in-lèmèk*, اکلشمك *in-lèchmèk*, اکلدی ا *in-lèdi e*, فریاد ا *feriad e*, p-t., v.

se Plaindre de quelqu'un, témoigner du mécontentement, شکایت شکوا ا *chikiaïet*, *chèkva e*, تشکی ا *tèchèkki e*, شکایتە کلمك *chikiaïètè guelmèk*; a-t., v.

Plaine, اوا *ova*, دوز یر *duz ïer*, دوزلك *duzlik*, یاز *ïaz*, قر *qyr*, t., صحرا *sahra*, a., s.

Plainte, gémissement
in-lèich, اکلش *in-lich*,
lèdi, t., زار *zar*, فغان *fig*
— mécontentement
شکایت *chikiaïet*, شکوا
تشکی *tèchèkki*, a., s.

Plaintif, اکلیجی
اکلیجی *in-lèïdji*, t.,
fèriad ididji, p-t., adj.

Plaire, agréer à, êtr
de, بکنمك *bèïenmèk*,
bèïenilmèk, t., او مقبول
ol, مقبوله کچمك *maqbou*
mèk, a-t., کلمك خوش
guelmèk; خوشنه کلمك
guelmèk, او پسندیدە *pèci*
p-t., v.; — cela me pl
plu, بونی بکندم *bouni bè*
بو مقبولمدر *bou maqbou*
خوشمه کلدی *khochumè gu*

se Plaire, prendre p
حظ ا *hazz e*, حظلنمق *haz*
محظوظ او *mahzouz ol*,
vinmèk, v.

Plaisamment, d'une
plaisante, لطافت ایله *lè*
— avec enjouement,
liguilè; — par plaisanteri
یوزندن *latifè iuzyndèn*,
khorata ilè, adv. *Voy.* Ri
ment.

Plaisance (lieu de),
مفرح یر *ma'mour*, *mufe*
a-t., تفرجگاه *tèferru*
a-p.; — maison de —,
tèferrudj èvi, a-t.; — au
l'eau, یالی *ïaly*, s.

[redacted]

:, agréable, لطيف *la-*
èn, اوزكه *euzguè*, adj.;
ıage étonnant, ridi-
ﻙ عجايب *'adjaïb ki-*

r, qui cherche à faire
لطيـ *latifedji*, خوراتەجى
a-t., مسخره *maskhra*,

TER, لطيفه ا *latifè e*,
خوراته *khorata*, *mas-*
اوينمق *oïnamaq*; —
ال كسنديه *kècindiïè al-*
ا نكته *nuktè atmaq*,
ıèzèlèmèk, v.

TERIE, لطيفه *latifè*, a.,
ıktè, اويـن *oïoun*, t.,
maskharaliq, a-t.; —
la plaisanterie, لطيفه
: *braq*.

., sentiment, sensation
ذوق *zèvq*, صفا *safa*,
ذو *zèvq u safa*; — vo-
ıisirs du corps, ذوق
èvqi djesmani, لذت *lez-*
la bonne chère, عيش
'ch u i'chret, a., s., —
: causer du plaisir, صفا
fa virmèk; — avoir du
safa e; — trouver du
لذت ذوق صفا *lezzet*,
boulmaq, حظ ا *hazz e*,

ı, faveur, grâce, لطف
kèrèm, عنايت *i'naïet*,
ايلك *eïlik*, ايولك *eïulik*;

— fais-moi le plaisir, كرم عنايت ايله *kèrèm, i'naïet eïlè.*

PLAISIR, volonté, ارادت *iradet*, مراد *murad*, اختيار *ikhtiar*, a., s.; — par, avec son bon plaisir, حسن اختياريله *husni ikhtiari ilè.*

A PLAISIR, fait à —, مثل در *maçal dur*, يالان در *ïalan dur.*

PLAN, surface, سطح *sath*, a., يوز *ïuz*, t.; — surface plane, سطح مستوى *sathi mustèvi*, a., s.

PLAN, dessin, tracé d'un édifice, رسم *resm*, *rècim*, بنا رسمى *bîna resmi*; — d'un lieu, d'un endroit, مكان رسمى تصويرى *mèkïan resmi, tasviri*, s.; — lever le plan d'une ville, برشهرك رسمنى المق يازمق *bir chèhrun resmini almaq, ïazmaq*, v.

PLANCHE, morceau de bois scié en long, تخته *takhta*; — de graveur, de cuivre, لوح *lèvh*, pl. a., الواح *elvah*; — estampe, صورت *souret*; — de jardin, بستان *bostan takhtaci*, چمن صفه *tchèmèn soffa*, s.

PLANCHE, faire *la planche*, au fig., être le premier à faire ce qui paraît difficile, غيرلره قپو اچمق *ghaïlarè qapou atchmaq*, v.

PLANCHE, faire la planche, nager sur le dos, ارقه اوزرنه يوزمك *arqa uzèrinè ïuzmèk*, v.

PLANCHEÏER, تختهلمق *takhtalamaq*, تخته ايله قپلمق دوشمك

takhta ilè qaplamaq, *duchèmèk*, طوانلمق *tavanlamaq*, v.

PLANCHER, تخته دوشمه‌سی *takhta duchèmèci*, s.

PLANCHETTE, تخته‌جق *takhtadjiq*, s.

PLANÇON, سوکت فدانی *seuïut fidani*, فدان *fidan*, s.

PLANE, outil tranchant, مبرا *mèbra*, رنده *rèndè*, تیشه *tichè*, s.

PLANER, unir avec la plane, رنده‌لمک *rèndèlèmèk*, دوزا *duz e*, verb.

PLANER, سوزلمک *suzulmèk*, verb.

PLANÉTAIRE, سیّاره‌لره منسوب *seïiarèlèrè mènçoub*, دایر *daïr*, a.-t., سیّاره‌لو *seïïarèlu*, adj.

PLANÈTE, سیّاره *seïïarè*, a., s.

PLANT, فدان *fidan*, s.

PLANTAGE, دکش *dikich*, t., نصب *nasp*, a., s.

PLANTAIN, سکرلو اوت *sin-yrlu ot*, s.

PLANTARD, *Voy.* PLANÇON.

PLANTATION, action de planter, دکش *dikich* دکهلك *dikmèklik*; — établissement pour la culture, زراعة *zira'at*, a., اکینجیلك *èkindjilik*, s.

PLANTE, corps organique qui a des racines, دکك *dikik*, t., نبات *nèbat*, pl. a. نباتات *nèbatat*, s.

PLANTE du pied, طبان *taban*, ایاق ایاسی *aïaq aïaci*, s.

PLANTER, mettre une plante en terre, دکمك دیکمك *dikmèk*, t., غرس ا *ghars e*, a.; — un arbre, بر اغاج دکمك *bir aghadj dikmèk*; — de la vigne, باغ جبوغن نصب ا *tchouboughyn*, *nasp e*, v.

PLANTER, enfoncer en terre, یره دکمك نصب ا *ièrè dikmèk*, *nasp e*, صوقمق *soqmaq*, v.

PLANTEUR, qui plante des arbres, اغاج دکیجی *aghadj dikidji*, s.

PLANTOIR, طپراق بورغوسی *topraq bourgoucy*, s.

PLAQUE, تنکه *tènèkè*, دمر تخته *dèmir takhta*, s.

PLAQUER, قپلمق *qaplamaq*,

PLASTIQUE, مصوّر *mouçavvir*, a., adj.

PLASTRON, کوکس جبه‌سی *gueuïus djèbèci*, s.

SE PLASTRONER, کوکس جبه‌سی کینمك کچورمك *gueus djèbèci guèinmèk*, *guetchurmèk*, v.

PLAT, dont la surface est unie, یاسی *ïacy*, دوز *duz*; — tout —, دمدوز *dumduz*, یام یاسی *ïam ïacy*, adj.

PLAT, vaisselle creuse, دپسی *tèpsi*, s.

PLAT d'une épée, قلج نامليسی *qylidj namlici*, s.

PLATANE, چنار اغاجی *tchinar aghadji*, چنار *tchinar*, s.

PLAT-BORD, کمی پرمقلغی *guèmi parmaqlighi*, s.

ı , جناجق *tchanadjiq*,
kiacèdjik, طباق *ta-*
balance, وزنه تختهی
ıci, s.

BANDE, چچکلك
hitchèklik takhtaci, s.

'ORME, دپه اوزرنده که
uzèrindè ki duz ïer, t.,
a.; s.

ENT, الچقلغله *altchaqli-*

, métal, بياض التون
, s.

DE, bassesse, خورلق
الچقلق *altchaqlyq*, s.

افلاطون *èflatoun*, nom

CIEN, افلاطون
جاء *èflatoun djèma'a-*
, افلاطونی *èflatouni*,

SME, افلاطون مذهبی
zhèbi, s.

E, الچی ایشی *altchi*

, خراب دیوارك
harab divarun partcha-

الچی *altchi*, الچو *al-*
صوا بالچی *siva baltchi-*

, الچیلق *altchila-*
ص ایله الچی *altchi ilè*
بادنامق *badanamaq*, v.
JX, الچیلو *altchilu*,
hirlu, adj.

PLÂTRIER, الچیجی *altchidji*, الچی ایشلیجی *altchi ichlèïdji*, s.

PLÂTRIÈRE, الچی چقوری یری *altchi tchouqouri*, *ïèri*, s.

PLAUSIBILITÉ, احتمال *ihtimal*, t., مشاكلة *muchakèlet*, معقولات *ma'qoulat*, مناسبة *munacèbet*, a., s.

PLAUSIBLE, عقله صغار *'aqlè sy-ghar*, a-t., معقول *ma'qoul*, محتمل *muhtèmil*, a., adj.

PLAUSIBLEMENT, احتمالا *ihti-malèn*, a., احتمال ایله *ihtimal ilè*, a-t., adv.

PLÉBEÏEN, خلقدن اولان *khalq-tèn olan*, a-t., فرو مايه *firou maïè*, p., عوام *avamm*, اهالی کس *èhali kes*, عوامی *'avâmi*, adj.

PLÉBICITÉ, خلق حکمی *khalq hukmi*, s.

PLEÏADES, اولکر *eulker*, t., ثريا *surèrèïïa*, a., s.

PLEIN, دولو طولو طلو *dolou*, طولمش *dolmich*, مملو *mèmlou*, t., مشحون *mèchoun*, a.; — tout —, طبطولو *dobdolou*, t., لبالب *lèba-lèb*, p., adj.; — être —, طولو مملو او *dolou*, *mèmlou ol*, v.

PLEINE, en parlant de la femelle des animaux, كبه *guèbè*, يوكلو *ïuklu*, adj.

A PLEINES mains, طولو ال ايله *dolou el ilè*, بوللغله *bolloughilè*, adv.

PLEINE mer, انكين *ènguin*, s.; — en —, انكينه *ènguinè*.

PLEIN, entier, absolu, pouvoir, حکم مطلق hukmi moutluq;

— plein-pouvoir, رخصت کامله *roukhsati kiamilè*, a., s.

A PLEIN, بالجمله *bildjumlè*, a., adverb.

PLEINEMENT, بالتمام *bittamam*, تماما *tèmamèn*, اوزره کلیة *kulliïet uzrè*, a-t., با لکلیة *bil kulliïet*, a., adverb.

PLÉNIPOTENTIAIRE; وکیل مطلق *vèkili moutlaq*, مرخص *mourakhkhas*; — ministre —, رخصت کامله ایله معنون ایلچی مرخص *roukhsati kiamilè ilè moua'nvèn iltchi*, *mourakhkhas*, s.

PLÉNITUDE, abondance excessive, طولولق *doloulyq*, t., ممتلیة *mumtèliïet*, a.; — de pouvoir, اقتدار کلی *iqtidari kulli*, a., s.

PLÉONASME, کلام زاید *kèlami zaïd*, a., s.

PLÉTHORE, *Voy.* PLÉNITUDE.

PLEURANT, کوز یاشلو *gueuz ïachlu*, اغلایان *aghlaïan*, t., بکی *bèki*, a., adj.

PLEURER, اغلمق اغلامق *aghlamaq*, یاش دوکمک *ïach deukmèk*, کوزدن یاش اقتمق *gueuzdèn ïach aqytmaq*, کوز یاشرمق *gueuz ïacharmaq*, t., بکا *buka e*, a-t., v.

PLEURÉSIE, صانجی *sandjou*, صانجو *sandjou*, یان اغریسی *ïan aghryci*, t., برسام *bersam*, بلسام *bilsam*, a., s.

PLEUREUX, اغلایجی *aghlaïdji*, اغلایان *agklaïan*, کوزی یاشلو *gueuzu ïachlu*, t., باکی *baki*, a., s.

PLEUREUSE à gage pour les funérailles, نایحة *naïhat*, a., s.

PLEURS, اغلمه *aghlama*, اغلایش *aghlaïch*, یاش *ïach*, کوز یاشی *gueuz ïachi*, t., بکا *buka*, a., s.

PLEUVOIR, یغمور یاغمق *ïaghmour ïaghmaq*, یغمق *ïaghmaq*; — légèrement, یغمور سرپمک *ïaghmour serpmèk*, چسمک *tchismèk*; — faire —, یغدرمق *ïaghdurmaq*, v.

PLI, بوکلم *beuklum*, اورو *ourou*, *euru*, قات *qat*, s.

PLIABLE, بوکلور *beukulur*, اکلور *eïlur* بوکلمه‌سی اسان *beukulmèci açan*, adj.

PLIAGE, بوکمکلک *beukmèklik*, اورو *euru*, بوکلم *beugulum*, s.

PLIE, poisson, پسی *pussi*, *pissi*, پسی بالغی *pussi balyghy*, اسمارت بالغی *ismart balyghy*, s.

PLIER, mettre en plusieurs doubles, بوکمک *beukmèk*, اورمک *eurmèk*; — envelopper, دورمک *durmèk*, صرمق *sarmaq*, درج طی ا *derdj*, *taï e*; — ramasser, دیوشرمک *divchurmèk*; — froisser, chiffonner, اورسلمک *eursèlèmèk*; — rouler en pièce, قالبلمق *qalyblamaq*; — les genoux, دیز چوکمک *diz tcheukmèk*; — les voiles, یلکن بغلمق دیوشرمک *ielkèn baghlamaq*, *divchurmèk*, v.

PLIER, fléchir, courber, اکمک *eïgmèk*, اکلتمک *èguiltmèk*,

ïltmèk, اكتمك *èguit-*
بو *beukmèk*, t., مايل
!, *'atf e*, a-t., v.
, devenir courbé,
ïlmèk, اكلمك *èguil-*

Voy. Céder, Recu-

بوكيجى *beukidji*, s.
قاتلمق *qatlamaq*,
maq, v.
, قاتلمه *qatlama*, قورم

قرشون قورشون *qour-*
رصاص *rèças*, *rouças*,
plomb pour la chasse,
ima, s.
, طوغرو *doghrou*, t.,
èn, adj.
enduit de plomb,
hounlu; — couleur de
بو *bozarmich*, قورشون
houn rèngui, adj.
, enduire de plomb,
qourchounlamaq; —
c du plomb fondu,
قورشن *qourchoun ilè*
v.
ie, قورشنلق *qour-*

r, قورشنجى *qour-*

n, oiseau aquatique,
ra bataq, s.
. dans l'eau, دالدرمق
باتدرمق *batturmaq*,

t., ا غرق *garq e*, a-t.; — enfoncer, صوقمق *soqmaq*, دكمك *dikmèk*; — s'enfoncer entièrement dans l'eau, صويه طالمق دالمق *souïè dalmaq*, ا غوص *ghaos e*, ايكى صو اراسنك يوزمك *iki sou aracindè ïuzmèk*, v.

se Plonger, طالمق *dalmaq*, t., غرق او *gharq ol*; — s'enfoncer, صوقلمق *soqoulmaq*, v.

Plongeur, دالغيج *dalghydj*, صويه داليجى *souïè dalidji*, t., غوّاص *ghavvas*, a., s.

Pluie, يغمور *ïaghmour*, t., مطر *matar*, a.; — grande —, قتى يغمور *qaty ïaghmour*, ايرى يغمور *iri ïaghmour*, صغنق *saghanaq*, صاجنق *sadjanaq*; — petite —, اواق يغمور *ouvaq ïaghmour*, s.

Plumage, قوش يوكى *qouch ïon-i*, تسوى *tuï*, پوپله *poupla*, سرغوج *serghoudj*, vulg. *sorgoudj*, subst.

Plumail, توى سپركه‌سى *tuï supurguèci*, s.

Plumasseau, توى اوجى *tuï oudji*, s.

Plumassier, تويجى *tuïdji*, سرغوججى *serghoudjdji*, s.

Plume, tuyau garni de barbe et de duvet qui couvre l'oiseau, قوش يوكى *qouch ïon-i*, يلك *ïalèk*, توى *tuï*; — lit de plumes, پوپله *poupla*, s.; — pousser des plumes, تويلنمك *tuïlènmèk*.

Plume pour écrire, قلم *qalèm*, subst.

Plumer, يولمق *ïolmaq*, توى يولمق *tuï ïolmaq*, s.

Plumet, تل *tel*, سرغوج *ser-ghoudj*, s.

Plumitif, بر حجتك اصلى عينى *bir hudjdjètun asli, aïni*, s.

la Plupart, چوغى *tchoghy*, اك چوغى *èn-tchoghy*, t., اكثرى *èksèri*; — du temps اكثرى زمان *èksèri zèman*, a.

Pluralité, جملەسى *djumlèci*, كثرت *kesret*, a., چوقلق *tchoqlyq*, s. *Voy.* Multiplicité.

Pluriel, جمع *djèmi'*, a., adj. et s.

Plus, davantage, زيادە *ziadè*, a., دخى چوق *dèkhi tchoq*, افزون *efzoun*, adv. de comparais., *Voy.* la Gramm.; — faire plus, زيادە قلمق *ziadè qylmaq*; — donner —, زيادە ويرمك *ziadè virmèk*, a-t., verb.

un peu Plus, زيادەجە *ziadè-djè*, دخيجە *dakhidjè*.

au Plus, اك زيادە *èn-ziadè*, نقدر ايسە *nèqadar icè*.

Plus ou moins, نقصان وزيادە *noqsân u ziadè*.

Plus, marquant cessation, se rend par يوقدر *ïoqtur*, يوق *ïoq*, ارتق *artyq*; ou par le négatif du verbe, ex. : je ne le ferai plus, بر دخى اتمم *bir dakhi etmèm*.

Plusieurs, برنيجە *nidjè*, بر نيجە *bir nidjè*, بر قاچ *bir qatch*, t., بعضى بعض *ba'zi*, a., n. indéf.; —plusieurs fois, نيجە برنيجە كرە

nidjè, bir nidjè kerrè, t.; ... dèf'atilè, a-t., بالدفعات ... 'ât, دفعە def'atèn, a., زاتلە ... ratilè, a-t., adv.

Plus tôt, plus promptе... اوّل *èvvel*, a., اوكدين *eu...* دخى تيز اوكدك *eun-dun*, ... *tiz*, t., اقدم *aqdèm*, قبل ... adv.; — une heure plus t... بر ساعت اوّل *bir sa'at èvvèl.*

Plutôt, marquant la ... rence, يكرك *ïègrèk*, اولى *èvla*, انسب *ènsèb*, a.; se r... plus souvent en turc par l'... du verbe, ex. : plutôt que d... ainsi, شويلە ايتمكدن *cheu... m èktèn.*

Plut à Dieu, اولايدى *olaïidy*, نولايدى *nolaïdy*, ...سون *alluh virsoun*, بولايكە *bo...* كاشكە *kiachky.*

Pluviale, adj., eau —, ... صويى *iaghmour souii.*

Pluvier, ...ن قدر بيوك قوش *gueuguierdjin qadar qouch*, s.

Pluvieux, يغمورلو *iaghm...* t., ماطر *matyr*, a., adj.

Pneumatique, adj., mac... شيشە التندن هوا چقرجق الت *chichè altyndèn havu tchiqa... alet*, s.

Poche d'habit, جيب ... *djib*, vulg. *djèb*, a.; — gra... à blé, چوال *tchuval*, چوالى ... boghdaï tchuvali; — jabot d...

قورسـ *qoursaq*, t.,
', a., s.

yeux, بر كمسنه نك
د كوزلرينه *bir kimes-*
rinè deuwmèk, our-

بر نسنهٔ برقاچ كون
bir nesnèï bir qatch
uèturmèk, v.

جبجغز *djèbdjighys*,

نـقرسلو *niqryslu*, s.
ire, تاوه *tavè*, vulg.

pèce de fourneau,
vulg. *tandour*, صوبه
طپراق *topraq fourny*,

p mortuaire, تابوت
ul eurtucy, s.

فرونجى *fouroundji*,

تاوه جق *tavadjiq*, s.
قصيد *qacidè*, a., s.

't de faire des vers,
h'ir, علم عروض *ilmi*
شاعرا *cha'irlyq*, a-t.;
e poésie, شعر *chi'r*,
ighamè, چامه *tcha-*
recueil de poésies,
a., s.

i s'adonne à la poé-
chai'r, pl. a. شعرا
auteur de poésies cé-
صاحب *sahib di-*

Poétereau, جاهل شاعر *djahil chai'r*, s.

Poétique, qui concerne la poésie, شعره داير متعلق *chirè daïr, mutè'allyq*, a-t., شعرى *chi'ri*, a., adj.

Poétique, traité de l'art de la poésie, علم شعر رساله سى *ilmi chi'r riçalèçi*, s.

Poétiquement, طرز شعرا اوزره *tarzi choua'ra uzrè*, a-t., adv.

Poids, pesanteur, طرتى طارتى *tarty*, اغر *aghyr*, اغرلق *aghyrlyq*, t., ثقل *syql*, a., s.

Poids dont on se sert pour peser des objets, وزن *vèzn*, *vèzin*, a., s.; — vendre au —, وزن ايله صاتمق *vèzn-ilè satmaq*; — à juste —, وزن اوزره *vèzn uzrè*, تمام الوزن *tamam ul vèzn*; — poids du bois, چكى *tchèki*, s.

Poids, fardeau, يوك *ïuk*, يوكلك *ïuklik*, s.

Poids, force, autorité, قوت *qouwvet*, a., s.

Poignant, دورتيجى *deurtidji*.

Poignard, خنجر *khandjer*, s.

Poignarder, خنجر ايله اورمق *khandjer ilè ourmaq*; — tuer, خنجر ايله اولدرمك قتل ا *khandjer ilè euldurmèk, qatl e*, v.

Poignée, ce que peut contenir la main, دوتام *toutam*, اوج *avoudj*, اوج طولوسى *avoudj doloucy*, دسته *dèstè*; — de soldats, عسكر بولكى *asker beulughi*, s.

POIGNÉE, manche, صاپ *sáp*, t., قبضة *qabza*, a., s.

POIGNET, بلك *bilèk*, s.

POIL, قل *qyl*, توى *tuï*, قلجق *qyldjiq*, شعير *chaïr*; — poil de chèvre, صوف *sof*; — de chameau, دوة تويى *dèvè tuïi*, s.

POIL, couleur, en parlant du cheval, دون *don*, s.

POILU, تويلو *tuïlu*, adj.

POINÇON qui sert à percer, بيز *biz*; — de graveur, قلم *qalèm*, s.; — graver au poinçon, قلم ايله يونمق *qalèm ilè ïonmaq*, v.

POINÇON, marque, دامغه *damgha*; — petit tonneau, فوچيجق *foutchidjiq*, وارلجق *varyldjiq*, s.

POINDRE, piquer, دورتمك *deurtmèk*, صنجمق *sandjmaq*, صوقمق *soqmaq*, v.

POINDRE, commencer à paraître, en parlant du jour, كون طوغمق *gun doghmaq*, صباح اغارمق *sabah agharmaq*, صباحلنمق *sabahlanmaq*, v.

POING, يومرق يمرق *ïoumrouq*; — coup de —, يومرق *ïoumrouq*, s.; — donner un coup de —, يومرق اورمق *ïoumrouq ourmaq*, verb.

POINT, en géométrie, ce qui est sans étendue, نقطه *noqta*, نقطة *noqtat*, a., s.

POINT, piqûre d'aiguille, اكنه دلكى *ignè dèligui*, s.

POINT, douleur de côté, بل

بل يان اغريسى *bel, ïan a*

POINT, commencem jour, طاك *dan-*; — le jour, طاك يرى اغردوغى وقت *dan- ïèri aghurdughi vaqt*

POINT de vue, نظر *naz*

POINT, état, positio *mahall*, a., ير *ïer*; — d faire, باب *bab*, خصوص *çous*; — sur ce point, بو بابده, بو خصوصده *bou babtè*, *b çoustè*.

POINT, degré, périod *dèredjè*; — article, par discours, باب *bab*, فصل *f*

POINT, instant, mom *dèm*, t., لحظه *lahza*, ا — à point, à temps, تنده *tindè*.

POINT, adverbe de n دكل *dèïl*, يوق *ïoq*, t., خير

POINTAGE, نديغى كمى بوغى يرك اشارتى *guèmi bou ghou ïèrun icharèti*, s.

POINTE, bout aigu et اوج *oudj*, s.

POINTE, aiguillon d'un دورتى *deurti*, دكن *dikè* ناوك *navèk*, s.

POINTE, petit clou, اكسر *kutchuk èkser*, s.

POINTE des pieds, جى *aïaq oudjou*, s.

POINTE d'un clocher montagne, دپه *tèpè*, s.

POINTE du jour, *Voy.* P

saveur, لذّت *lezzet*,
tre en pointe de vin,
: *ol.*
le terre, بورن *bou-*

l'esprit, نكته *nuktè;*
, لطيفه *latifè*, a., s.
, piquer de la pointe,
leurtmèk, صنجى
ıdji sandjmaq, اوجى
ıudjou ilè ourmaq; —
non, طوپ ايله نشان
ا *top ilè nichan al-*
q, v.
, طوپ نشانى
nichani toutidji, s.
AGE, انجه نقطهلر *in-*
s.
E, نكته *nuktè*, a., s.
ER, faire des points
in, دمر قلم ايله نقطه
qalem ilè noqta ïon-
· des mots désobli-
سوز *seuz atmaq;* —
چكشمك *tchèkichmèk;*
rès les pointes, نكته
gouï ol, p-t., v.
RIE, subtilité d'es-
ktè, p., s.; — con-
چكش *tchèkich*, s.
UX, غوغاجى *gavgha-*
tchèkichguèn, adj.
اوجلو *oudjlu;* سورى
· rendre —, سورى ا

امرو *èmroud*, vulg.

ارمود *armoud;* — de bon chrétien, بوزدغان ارمودى *bozdighan armoudi;* — muscadelle, مكسكت ارمودى *miskat armoudi*, s.

Poiré, ارمود صويى *armoud souii*, s.

Poireau ou Porreau, légume, پراسه *praça*, s.

Poireau, verrue, سكل *siguil*, طاوق كوتى *tavouq gueuty*, شيطان طرنغى *chèïtan tyrnaghi*, s.

Poirée, herbe, *Voy.* Bette.

Poirier, ارمود اغاجى *armoud aghadji*, s.

Pois, — chiche, نحود *noukhoud*, vulg. *nohoud;* — petit —, پزليه *pizèlia*, غراح *ghrah*, *ghyrah*, فرنك نحود *frenk nohoud*, s.

Poison, زهر *zèhr*, *zèhir*, اغو *oghou*, t., سم *sèmm*, a., s.; — donner du poison, faire prendre du —, اغو ويرمك ايچورمك *oghou virmèk*, *itchurmèk*, v.

Poisser, enduire de poix, زفتلمك *ziftlèmèk*, ياغلامق *ïaghlamaq*, v. *Voy.* Salir.

Poisson, بالق *balyq*, *balouq;* — de rivière, چاى بالغى *tchaï balyghy;* — de mer, دكز بالغى *dèn-yz balyghy*, s.

Poissonnaille, اوفاق كوچك بالقلر *oufaq*, *kutchuk balyqler*, بالق خردهسى اوافى *balyq khordèci*, *oufaghi*, s.

Poissonnerie, بالق پازارى *balyq pazari*, s.

Poissonneux, بالقلو *balyqlu*, ..

بالغى چوق اولان *balyghy tchoq olan*, adj.

Poissonnier, بالقجى *balyq-tchi*, s.

Poitrail, du cheval, ات كوكسى *at gueuïuçu;* — partie du harnois d'un cheval, كوكسلك *gueuïuslyk*, s.

Poitrinaire, كوكسى علتلى *gueuïuçu illetly*, a-t., adj. et s.

Poitrine, كوكس *gueuïus*, t., صدر *sadr*, a., پهلو *pèhlou*, p., s.

Poivrade, سكبا *sikba*, *sèkibu*, ببر ايله سركه تربيه سى *biber ilè sirkè terbiïèci*, s.

Poivre, ببر *biber*, t., فلفل *ful-ful*, a., s.

Poivrer, ببرلمك *biberlèmèk*, فلفللمك *fulfullèmèk*, v.

Poivrette, ببر اوتى *biber oty*, subst.

Poivrière, ببر قابى *biber qabi*, s.

Poix, زفت *zift*, قره ساقز *qara saqyz*, s.; — enduire de —, زفتلمك *ziftlémèk*, v.

Polacre, Polaque, پولاقا *po-laqa*, فلوكه *fulouqa*, s.

Polaire, قطبى *qoutbi*, قطبه منسوب يقين *qoutbè mènçoub*, *ïa-qin*, adj.; — étoile —, قطب شمال يلدزى *qoutbi chimal ïyldyzi*, subst.

Pôle, قطب *qoutb;* — arctique, قطب شمالى *qoutbi chimali;* — antarctique, قطب جنوبى *qoutbi djènoubi*, a., s.

Polémique, احتجاجى *kèlam mubahaçaci*, a-t., s

Poli, clair, luisant, *sillinmich*, اچلمش *atch* ايدنلو *aïdinlu*, adj.

Poli, lustre, éclat, جلا پرداه *pardah*, p., s.

Poli, doux, civil, co sant, اركانلو *erkianlu*, ادبلو a-t., چلبى *tchèlèbi*, ظريف *rif*, a., adj.

Police, ordre établi d état, une ville, ضابطلق z سياست *siacèt*, a.; — offi police, ضابط *zabit*, a., s.

Police, contrat de ga كفالة قولى *kèfalet qaoli*, a-

Policé, مؤدب *mu'edd* adject.

Policer, نظام لته وبرمك قومق *bir mèmlèkèt virmèk*, *qomaq*, v.

Poliment, avec politess *èdèbilè*, a-t., چلبيلكله *tch guilè*, ادبانه *èdèbanè*, نائله *fatilè*, a-t., adv.

Polir, rendre uni et l پرداهلمق *perdahlamaq*, ق *perdazlamaq*, مهره لمك m *mèk*, صيقللمق *saïqallama* ا وبرمك *djila virmèk*, *e*,

se Polir, prendre du پرداهلنمق *perdahlanmaq*, او *mudjelli ol;* — se former à litesse, ادب اوكرنمك *grenmèk*, a-t., v.

EUR, صقّال *saqqal*,
saïqaldji, جلا ويريجي
ji, s.

OIR, مصقل *masqal*,
sqalè, a., s.

ON, petit garçon mal-
سوقاق اوغلانی *soqaq*
— homme sans considé-
نكبتی *nègbèti*, يرامز *iara-*
اوغ روسپی *rospy oghly*,
è; — qui dit des obscé-
ادب *èdèbsyz*, فحش
fahch seuilèidji, s.

ONNER, ادبسزلك ا
èdèbsyzlik e, *seuilèmèk*,

ONNERIE, ادبسزلك
, a-t., فحش *fahch*, a.,

URE, پرداه *perdah*, صيقل
djila, a., s.

SSE, ادب *èdèb*, اركان
, التفات *iltifat*, a.,
tchèlèbilik, لطافت *lè-*
مروّ *muruvvet*, a.; — du
طاتلو دللولك *tatlu dil-*

QUE, art de gouverner
, مدبّرلك *mudèbbirlik*,
تدبير امور مملكت *tèdbiri*
mèmlèket ma'rifèti, امور
oumourdidèlik; — les
u gouvernement de l'é-
امور دولت مما. *oumouri*
mlèket, a-t., s.

QUE, *versé dans la* —,
واقف امور دولت *vaqifi oumouri*
dèvlet, a-t., adj.

POLITIQUE, adroit, habile,
اهل تدبير *èhli tèdbir*, a., تدبير
صاحبی رأی *tèdbir*, *reï sahibi*, adj.
et s.

POLITIQUEMENT, selon les rè-
gles de la politique, امور مملكت
قاعده‌سی اوزره *oumouri memlèkèt*
qaïdèci uzrè; — adroitement,
اصول ايله *ouçoul ilè*, a., adv.

POLLUER, مردارلمق *mourdar-*
lamaq, مردار ملوّث تلويث ا *mour-*
dar, *mulèvves*, *telvis e*, جنب
تنجيس ا *djunub*, *tèndjis e*, a-t.,
verb.

SE POLLUER, جلق چالمق
djalq tchalmaq, صيرلمق *siyryl-*
maq, دوش ازمق *duch azmaq*,
احتلام واقع او احتلام او *ihtilam ol*,
ihtilam vaqy' ol, a-t., v.

POLLUTION, دوش ازمقلق *duch*
azmaqliq, t., احتلام *ihtilam*, a.,
subst.

POLOGNE (royaume de), ليه
lih, vulg. له *lèh*, له مملكتی *lèh*
mèmlèkèti, s.

POLTRON, قورقاق *qorqaq*,
يوركسز *iurèksyz*, t., غيرتسز *ghaï-*
retsyz, مخنّث *moukhannis*, a.,
خيزان *khizan*, كوشك *guèuchèk*,
subst.

POLTRONERIE, قورقولق *qorqou-*
liq, يوركسزلك *iurèksyzlik*, t.,
نامردلك *namerdlik*, p-t., s.

[redacted]

Polyèdre, كثير القواعد *kècir ulqava'id*, a., s.

Polygame, نكاح *nèkkiah*, نكحة *nukiahat*, نيجه قريلرايله نكاحلنمش كمسنه *nidjè qarylèrilè nikiahlanmich kimesnè*, كثير الزوجات *kècir ulzèvdjât*, s.

Polygamie, كثرة الازواج *kesrèt ul-èzvadj*, a., s.

Polygone, كثير الاضلاع *kècir ul-azla'*; — régulier, شكل منتظم *chèkli muntazam*, a., s.

Polype, sorte de vers aquatique, بر جنس صوقوردى *bir djins sou qourdy*; — excroissance de chair dans les narines, بوورن قصابەسى *bauroun qaçabacy*, t., لحم زايد *lahmi, zaïd*, a., s.

Polypode, plante, اضراس الكلب *azras ul-kelb*, بسفاتج *besfatèdj*, a., s.

Polytechnique, كثير العلوم والفنون *kècir ul'ouloum vel funoun*, a., adj.

Pommade, ياغ *ïagh*, مرهم *merhèm*, صاچلرى سورەجك ياغ *satchlari surèdjèq ïagh*; — pour les lèvres, طوداق مرهمى *doudaq merhèmi*, s.

Pommader, ياغلمق *ïaghlamaq*, صاچلرى ياغلمق *satchlari ïaghlamaq*, v.

Pomme, fruit, الما *elma*; — de terre, يرالماسى *ïer elmaci*; — de pin, چام اغاجنك قوزاغى *tcham aghadjinun qouzaghi*; — d'amour, بادلجان *badlidjan*, vulg. *p... djan*, s.

Pommée, cidre, ما صووى *ma souïi*, s.

Pommeau, d'une épée, ...سنك باشى طوپى دوكمەسى *qylydj qabzacinun buchi*, *t... deuïmèci*; — d'une selle, ...شى *eïer qachi*, s.

Pommelé, adj., cheval, ...ك *èbrèch*, vulg. *abroch*, ...ك *chèbrènq*, قرات *qyrat*, s.

Pommer, باش باغلمق *baghlamaq*, v.

Pommeraie, ...اغاجينك يرى *elma aghadjinun ïèri*, s.

Pommette, دوكمە... *d...* طوپجغز *topdjighyz*, يوالق *...laq*, s.

Pommier, الما اغاجى *aghadji*, s.

Pompe, appareil, ...لاى دارات *darât*, طنطنه *tanta...*; — avec pompe, ...ى ايله *ilè*, adv.

Pompe, machine pour l'eau, طولمبه تلومبه *toulo... subst.*

Pomper, ...ومبه چكمك *loumba tchèkmèk*, v.

Pompeusement, داراتله *ilè*, عظمتله *azamèt ilè*, a-t. ...الاى طنطنه ايله *alaï, tantana ilè*

Pompeux, داراتلو *d...* عظمتلو *azametlu*, a-t. كوار... *zurguvar*, p., adj.

تلومبه‌جی *touloum-*

ornement de femme,
ry zinnèti, s.

ER, دوزکنلمک *duz-*
دوزکنلتمک *duzgunlet-*

غرب *gharb*; — le —,
غ *gharb ïaqacy*, s.

u PIERRE PONCE,
• *sunguier tach*, ينار
tach, s.

, pavot sauvage, يبان
ban qhachqhach, s.

, couleur d'un rouge
ال *âl*, ميكون *mëï-*
قاب قر *qab qyrmizi*,

سونكر طاش ايلـه
سورمك *sunguier tach*
nuhrèlèmèq, v.

بيوك ليمون *buïuk*

استسقالو قرنـه
اچلمش *istisqalu qar-*
ch olan dilik, s.

LITÉ, دقت *diqqat*,
d, كمال تنقيد *qèmali*
, s.

TION, تقسيم كلام علمی
mi qèlam ilmi, ma'ri-
ènqit, s.

L, مقيد *mouqaïied*,
soyez ponctuel, مقيد
ed ol.

LLEMENT, تنقيد اوزره

tèqaïïud usrè, a.-t., وقتيله *vaqtilè*,
وقتنده *vaqtindè*, دقيقه فوت ايتميرك *daqiqè fevt itmèïèrèk*, a.-t., adverb.

PONCTUER, بازويه نقطه قومق *ïazouïè noqta qomaq*, ا تنقيط *tenqit e*, a.-t., v.

PONDÉRATION, ترازو علمی *tè-razou ilmi*, s.

PONDEUSE, poule —, يمورطليان طاوق *ïoumourtlaïan tavouq*, s.

PONDRE, يمورطلمق يمورطلمق *ïoumourtlamaq*, v.

PONT, ouvrage en pierre ou en bois élevé d'un bord à l'autre d'une rivière, كوپری كپری, *keupri, keu-pru*, t., جسر *djisr*, a.; — levis, قلقر كوپری *qalqar keupri*, s.

PONT de vaisseau, كمی استی انباری *guèmi ustu, ambari*; — vaisseau à trois ponts, اوچ انبارلو كمی *utch ambarlu guèmi*, s.

PONT de bateaux, قايقدن كوپری *qaïqtan keupru*, s.

PONT-EUXIN, قره دكز *qara dèn-yz*, بحر بنطس *bahri bountis, boun-tos*, بحر القرم *bahr-ul qyrym*, s.

PONTE des oiseaux, يمورتلايش *ïoumourtlaïch*, s.

PONTÉ, adj., vaisseau —, اورتولو كمی *eurtulu guèmi*, s.

PONTIFE, le souverain, le pape, پاپا *papa*, ريم پاپا *rim papa*; — des musulmans, مفتی *mufti*, شيخ الاسلام *chèïkhul islam*, s.

PONTIFICAL, adj., de pontife,

پاپايه داير منسوب *papaïè daïr, mènçoub*, adj.

PONTIFICAT, پاپالق منصبى پايەسى *papalyq mancèbi, païèci*, subst.

PONTON, تومباز *toumbaz*, قايقدن كپرى *qaïqtèn keupru*, اسپلاته *ispilata*, t., معبر *mi'ber*, چوب بند *tcheup bènd*, s.

PONTONAGE, كچد اقچەسى *kètchid aqtchèci*, كپرى حقى *keupri haqqi*, s.

PONTONNIER, qui construit des pontons, تومبازجى *toumbazdji*, s.

POPULACE, خلقك اواغسى *khalqun oufaghy*, الچقى كوتوسى *altchaghy, keutucy*, بياغى خلق *baïaghy khalq*, s.

POPULAIRE, adj., de peuple, خلقه داير *khalqa daïr*, a-t., خلقى *khalqi*, a.

POPULAIRE, aimé du peuple, خلقدن سونمش *khalqtan sèvinmich*, a.; — très-répandu, خلق ارا سنده مشهور *khalq aracindè mèchhour*, t-a., adj.

POPULAIREMENT, خلق اوزره *khalq uzrè*, خلق منوالى اوزره *khalq minvali uzrè*; — en termes populaires, كلام عوام اوزره *kèlami âvam uzrè*, a-t., adv.

POPULARISER (se), خلق محبتى ازامق بولمق *khalq mouhabbèti aramaq, boulmaq*, a-t., v.

POPULARITÉ, خلق محبتى *khalq mouhabbèti*, a-t., s.

POPULATION, اهالى مملكت عددى *èhali mèmlèkètun* ... a-t., s.

POPULEUX, معمور *ma'm*... اباداں *abadan*, p., اباداں *ma'mour u abadan*, p-t., ... *chèïn*, adj.

PORRACÉ, كراثى ... پراسەدن *praçadan*, adj.

PORC, طوكز *don-ouz*, ... *khynzyr*, a., s.

PORC-ÉPIC, كرپى *kirp*... اوزون تويلو كرپى *ouzoun tuy*... اوقلو كرپى *oqlu kirpi*, s.

PORCELAINE, فور چينى *four tchini*, فور چينسى *four tchinici*, s.; — de po... فغفورى *faghfouri*, adj.; de porcelaine, ...سەلرى *faghfour kiacèlèri*, s.

PORCHE, دهليز *dèhlis* ... *pichguiah*, p., s.

PORCHER, ...ز چوبانى ... *ouz tchobani*, s.

PORE, ... انجه دلكلرى ... *her nesnènun indjè delikl*... مسام *mèçam*, pl. a. ...ات *çamat*.

POROSITÉ, مساملق *m*... a-t., مياسم *miacim*, a.,

PORPHYRE, ...طاشى ... *maq tachi*, ...مهاقى مرمر ... *mermer*, s.

PORPHYRISER, ...اشى اوزرنه ازمك *soumaq ta*... *èzmèk*, v.

PORREAU, Voy. POI...

ɪт, lieu propre à recevoir
isseaux, ليمان *liman,* اليان
, دكز ليمانى *dèn-yz limani,*
skèlè, s. ; — le quai sur le
e la mer, دكز باليسى *dèn-*
ci, s.

т, *Voy.* Maintien.

т, entrer au —, ليمانـه
limanè guirmèk, v.

т, *Voy.* Asile, Retraite.

т, transport, كتورش *guè-*
كتورمكلك *guèturmèklik,*
نقل *naql,* a., اولنمسى
ounmaci, a-t. ; — de let-
مكتوب حقسى *mèktoub*

ᴛable, كتورلور *guèturilur,*
كتورلجك *guèturèdjèk,* كتو
djèk, t., نقل اولنجق
unadjaq, a-t., v.

age, كتورمكلك *guètur-*
نقل *naql,* حمل *hamèl,*

ail, قپو اوكنى *qapou eun-i,*

ɪnt, كتورن *guèturèn,* adj.

rtant bien, اسن *ècèn,*
, adj.

tif, كتورلمسى اسان
urilmèci açan, qabil, adj.

, ouverture pour entrer
, قپو *qapou, qapy,* t.,
, a. ; — de maison, او
qapouçou ; — d'une ville,
قا *qal'a qapouçou ;* — ou-
اچق *atchiq papy ;* — de
قپ اوك *eun-qapou ;* —

de derrière, ارد قپو *ard qapou ;* —
extérieure, دش قپو *dich qapou ;*
— dérobée, اوغرى اوغرين قپو
oghry, oghryn qapy, s.

Porte (la), ou la Sublime-Porte, la cour du Grand-Seigneur, دولت عليه *dèvlèti alïïè,* باب سعادت *babi sè'adèt,* باب همايون *babi humaïoun,* a., s.

Porte de derrière, fig. fam., faux-fuyant, عذر *euzr,* بهانه *bèhanè,* حجة *hèuddjet,* a., s.

Porte-Drapeau, بيرقدار *baï-raqtar,* t-p. ; — étendard, مير علم *miri alèm,* حامل لوا *hamili liva,* a., s.

Porte-Épée, سلحدار *silih-tar,* a-p., s.

Porte-Faix, حمّال *hammal,* a., s.

Porte-Feuille, جزدان *djuz-dan,* كيسه *kicè,* s.

Porte-Manteau, valise, هكبه *hèïbè ;* — celui qui est chargé de porter le manteau, چوقدار *tcho-qadar ;* — bois pour suspendre les habits, لباسلرى اصاجق اغاججق *libaslèri açadjaq aghadjdjiq,* s.

Porte-Mouchettes, مقصدان *maqasdan,* مقص طبغى *maqas ta-baghi,* s.

Porte-Voix, بورو *borou,* كمى بوريسى *guèmi borouçy,* t., بوق *bouq,* a-p., s.

Porté, enclin à, مايل *maïl,* a., adj.

Portée, ventrée, يوك *ïuk*, نتاج *nitadj*, حيوان نتاجى *haïvan nitadji*, حمل *haml*, a., s.

Portée, distance qu'on peut atteindre avec une arme à feu, الم *alum*, *alym*, s.

Portée de l'esprit, *Voy.* Capacité, Intelligence.

Porter, soutenir, كوترمك *gueuturmèk*, كتورمك *gueturmèk*, حمل ا *haml e*, a-t., التمك *iletmèk*, v.

Porter, transporter, طاشيمق طاشمق *tachimaq*, t., نقل ا *naql e*, v.

Porter à..., exciter, كوتورمك *gueuturmèk*, قندرمق *qyndurmaq*, verb.

Porter, être vêtu de, كيمك *guèïmèk*; — le deuil, سياه كيمك *siah guèïmèk*, ماتم طوتمق *matèm toutmaq*, v.

Porter les armes, صلاح كتورمك *silah guèturmèk*, v.

Porter sur soi, اوزرنه المق طوتمق *uzèrinè almaq*, *toutmaq*, بله المق *bilè almaq*, v.

Porter la tête haute, باش قالدرمق *bach qaldurmaq*, v.

Porter un coup, اورمق *ourmaq*; — la main, يوقلمق *ïoqlamaq*, ال ازاتمق اورمق *el ouzatmaq*, *ourmaq*, v.

Porter, *Voy.* Supporter.

Porter, favoriser quelqu'un, بر كيمسنهيه ارقه او *bir kimesnèïè arqa ol.*

Porter secours, امداد ويرمك *imdad virmèk*, امدادە كلمك *imdadè guèlmèk*, a-t., v.

Porter, produire, ويرمك *virmèk*; — des fruits, يمش كتورمك *ïèmich guèturmèk*, v.

Porter, poser, être soutenu, طايانمق *dâïanmaq*, v.

Porter, atteindre, يتشمك *ètichmèk*, اورمق *ourmaq*, t., اصابت ا *içabet e*, a-t., v.

Porter la vue, نظر ا صالمق *nazar e*, *salmaq*, a-t., v.

Porter la santé, عشقنه ايچمك *ichqinè itchmèk*, v.

se Porter, aller quelque part, وارمق *varmaq*, كتمك *guitmèk*; — en un lieu, بر يرە وارمق *bir ïèrè varmaq*, v.

se Porter bien, صاغ او *sagh ol*, a-t., v.

se Porter caution, كفيل او *kèfil ol*; — pour héritier, ميراثه طالب او *mirucè talib ol*, a-t., v.

Porteur, كوتريجى *gueuturidji*, طاشيجى *tachidji*, t., حامل *hamil*; — de lettres, facteur, مكتوبلر كتوريجى *mèktoubler guèturidji*; — d'une lettre, حامل مكتوب *hamili mèktoub*; — le porteur de la présente, اشبو حامل مكتوب ناقل ورقه *ichbou hamili mèktoub*, *naqili varaqa*, a-t., s.

Porteur, porte-faix, حمّال *hammal*, a., s.

Portier, قپوجى *qapoudji*, t., بوّاب *bèvvab*, a., s.

:RE d'un carrosse, عربه *aba qapoucy;* — espèce devant une porte, قپو *qapou perdèci*, s.

)N, حصّه *hissè*, a., پای *euüun*, t., قسم *qysm*, *bakhch*, p., s.

)UÉ, دهليز *dèhliz*, a., *in*, p., s.

R, قره مرمر جنسى *qara jinsi*, s.

AIT, image d'une per- صورت *souret*, تصوير *tas-*

AIT, faire un portrait, صورت يازمق *souret ïaz-iqarmaq*, a-t., v.

AIT, *Voy.* DESCRIPTION.

)GAIS, پورتوغز *portoughyz*; *portouqallu*, s.

)GAL, پورتقال ولايتى *vilaïèti*, پورتقال *portou-*

E, اشيالر وضع و عملنك *èchialer vaz 'u amèlinun* s.

travail pour poser les طاشلر وضع ايلمهسى *tach-ïilèmèci*, s.

, position, attitude, حالة وجودك وضع و حالى *vu-vaz 'u hali*, s.

, grave, modeste, اغر, اهل وقار *èhli vèqar*, a., *slou*, adj.

MENT, *sans se presser*,

ياواش ياواش *ïavach ïavach*, t., عجله ايتمكسزين *'adjèlè itmèksy-zin*, a-t., اهسته *ahestè*, p.; — tranquillement, حضور راحتله *hou-zour, rahat ilè*, a-t., adv.

POSER, placer sur, قومق *qo-maq*, t., وضع ا *vaz e;* — les fon-demens, تمل اورمق براقمق *tèmèl ourmaq, braqmaq*, اساس وضع ا *vazi 'èças e;* — les armes, سلاح براقمق *silah braqmaq;* — un fait, بر نسنهٔ فرض ا *bir nesnèï farz e*, a-t., v.

POSER, être posé sur, قونمق *qonmaq*, طورمق *dourmaq*, اوتورمق *otourmaq*, طيانمق *daïan-maq*, v.

SE POSER, قونمق *qonmaq*, v.

POSEUR, طاشلرى قومسنه وضع اتمسنه مامور اولان *tachlari qoma-cinè, vaz 'itmècinè mè'mour olan*, subst.

POSITIF, réel, بللو *bellu*, t., شبههسز *chubhèsyz*, a-t., تحقيق *tahqiq*, a., adj.

POSITION, situation, طوريش *dourich*, t., طرز *tarz*, حال *hal*, حالة *halet;* — site, endroit, موضع *mèmza'*, a., ير *ïer*, طرح *tarh*, a., s.

POSITIVEMENT, حقيقت اوزره *haqiqat uzrè*, a-t., حقا *haqqèn*, a., adverb.

POSSÉDÉ, — du démon, جن چارپمش *djin tcharpmich*, adj.

POSSÉDER, avoir en son pou-voir, مالك او *malik ol*, و ضبط

ا تصرّف *zabt u tèçarruf e*, a-t., طوتمق *toutmaq;* — une affaire, la connaître à fond, تمل ايله بلمك واقف او *tèmèl ilè bilmèk, vaqif ol*, a-t., v.

SE POSSÉDER, كنديني نفسني ضبط ا *guèndini, nefsini zabt e*, a-t., v.

POSSESSEUR, صاحب *sahib*, مالك *malik*, متصرّف *mutèçarrif*, a.; — de richesses, مال صاحبى *mal sahibi*, a-t., s.

POSSESSIF, ملكى *mulki*, adj.-pronom., اسم ضمير الملك *ismi zamir el mulk*, a., s.

POSSESSION, ملك *mulk*, تصرّف *tèçarruf*, ضبط *zabt*, a., s.; — prendre —, ضبط ا *zabt e;* — entrer en —, تملّك ا *tèmellük e*, ملكه كيرمك *mulkè guirmèk;* — mettre en —, تمليك ا *tèmlik e*, ملكلندرمك *milklèndurmèk*, v.

POSSIBILITÉ, ممكنلك *mumkinlik*, قابللق *qabilliq*, a-t., امكان *imkian*, a., s.

POSSIBLE, قابل *qabil*, ممكن *mumkin*, a., adj.; — être possible, ممكن او *mumkin ol;* — autant que possible, ممكن اولدیغى قدر *mumkin oldoughy qadar.*

POSTE, militaire, عسكر يرى *asker ïèri, mèkiani*, a-t., s. مكانى

POSTE, relai établi pour voyager, منزل *mènzil*, قوناق *qonaq;* — maison de —, منزل خانه *mènzilkhanè;* — maître de —, منزلجى *mènzildji*, منزل باشى *mènzil bachi;* — cheval de —, منزل باركيرى *mènzil barguiri, bèguiri;* — courir la —, منزل ايله اولاقلغله كتمك *mènzil ilè, oulaqlighilè guitmèk;* — espace que court un cheval de poste, منزل *mènzil;* — bureau pour les lettres, مكتوب خانه *mèktoub khanè;* — le courrier qui apporte les lettres, اولاق *oulaq*, قورير *qourier*, t., منزل *mènzil*, a., s.

POSTE (emploi), منصب *mancèb*, a., s.

POSTER, عسكر بر يرده قومق *asker bir ïèrdè qomaq*, v.

SE POSTER, بر يرده اوتورمق *bir ïèrdè otourmaq*, بر يرطوتمق *ïèr toutmaq*, قونلمق *qonylmaq*, v.

POSTÉRIEUR, صكره‌كى *souraghi*, t., اخرى *akhyri*, اخر *akhyr*, مؤخّر *mouakhkher*, a., adj.

POSTÉRIEUREMENT, après, اخر *akher*, اخرا *akhèrèn*, مؤخّرا *mouakhkhèrèn*, a., adv.

POSTÉRIORITÉ, état d'une chose postérieure, اخرلق *akherliq*, a-t., s.

POSTÉRITÉ, enfans, lignée, آل *al*, t., اولاد *èolad*, خلف *khalef*, ذرّيّة *zurrïïet*, a., s.; — dénué de —, اوغلى قزى اولميان *oghly qyzi olmaïan.*

POSTHUME, né après la mort de son père, باباسنك اولمدنصكره طوغمش *babacinun eulumdèn soura doghmich*, adj.

[redacted]

Postiche, اكرتی *ëirèti*, یالکش *ian-lich*, adj.; — cheveux —, اكرتی صاچ *ëirèti satch*, s.

Postillon, سوریجی *suridji*, s.

Postulant, طلب ایدیجی *talèb ididji*, التماس ایدیجی *iltimas ididji*, a-t., s.

Postuler, استمك *istèmèk*, طلب ا *talèb e*, وظیفۀ طلب ا *vazifëi talèb e*, a-t., v.

Posture, حالة *halet*, a., بوی *boï*, t., وضع و حالة *vaz 'u halet*, a., s.

Pot à l'eau, برداق بردق *bardaq*; — de terre, ساقسی *saqsi*, چولمك *tcheulmèk, tcheumlèk*, كوكم *keuium*, s.

Pot (cuiller à), كبچه *kèptchè*, subst.

Pot de chambre, خوروز *khavouz*, t., بولدان *bèvildan*, a-p., s.

Pot-Pourri, ragoût de diverses sortes de viandes, درلو درلو اتدن قاورمه سی *turlu turlu ettèn qavourmaci*, s.

Potable, ایچیجك *itchèdjèk*, ایچلو *itchilur*, adj.; — eau —, ایچیجك صو *itchèdjèk sou*, s.

Potage, ترید *tirid*, آش *ach*, subst.

Potager, بستان بوستان *bostan*, a-p-t., باغچه *baghtchè*, s.

Potasse, قلیه طاشی *qalia tachi*, t., ملح قلی *melhi qali*, a., s.

Poteau, قازق *qazyq*, *qazouq*, دیرك *dirèk*, سرا *syra*, s.

Potée, چناق طولوسی *tchanaq dolouçou*, s.

Potelé, یمرو *ïoumrou*, adj.

Potence, دار اغاجی *dar aghadji*, دار *dar*, s.; — attacher à une —, داره چقرمق *dara tchiqarmaq*, verb.

Potentat, سلطان *soultan*, ملك *mèlik*, a., پادشاه *padichah*, p., subst.

Poterie, vaisselle de terre, برداق *bardaq*, چوملك *tcheumlèk*, تپسیلر *tèpsiler*; — art de la poterie, et lieu où on la travaille, برداقچیلك *bardaqtchiliq*, چولمكچیلك *tcheulmèktchilik*; — lieu où on la travaille et où on la vend, چولمكچی دكانی كارخانه سی *tcheulmèktchi dukkiani, kiarkhanèci*, s.

Poterne, حصارك كزلو قپوسی *hyçarun guizlu qapoucy*, a-t., s.

Potier, چولمكچی *tcheulmèktchi*, vulg. *tcheumlèktchi*, برداقچی *bardaqtchi*, s.

Potin, cuivre jaune, صاری بقر *sary baqir*, t., برنج *burindj*, vulg. *pirindj*, نحاس اصفر *nouhaçi asfer*, a., s.

Potion, ایچقی *itchqi*, t., صولو علاج *soulu 'iladj*, t-a., شربت *cherbet*, a., s.

Potiron, sorte de citrouille très-grosse, قباق قبق *qabaq*, قیش قباغی *qych qabaghy*, t., قرعه *qar-'a*, a.; — sorte de champi-

gnon, منظرجنسی *mantur djinsi*, subst.

Pou, بیت *bit*, کهله *kèhlè*, s.

Pouce, le plus gros des doigts, باش پرمق *bach parmaq*; — mesure, douzième partie du pied, پرمق *parmaq*, اصبعه *asba'*, a., s.

Poudre, poussière, طوز *toz*, t., تراب *turab*, غبار *ghoubar*, a-t.; — pour les cheveux, صاچ توزی *satch tozi*; — à blanchir les dents, دیشلری سلجک توز *dichlèri silèdjèk toz*; — à canon, باروت *barout*; s.; — réduire en poudre, piler, ازمک *èzmèk*, t., سحق ا *sahq e*; — réduire à rien, هبا ا *hèba e*, a-t., v.

Poudrer, توز اتمق *toz atmaq*, توزلمق *tozlamaq*, v.

Poudreux, طوزلو توزلو *tozlu*, adject.

Poudrier, باروت ایشلیجی *barout ichlèïdji*, باروتجی *baroutchi*; s.

Poudrière, boite à poudre, ریکدان *rigdan*, p.; — lieu où se fait la poudre à canon, باروت خانه *barout khanè*, s.

Pouffer (de rire), قهقهه ایله کولمک *qahqahè ilè gulmèk*, v.

Pouille, province du royaume de Naples, پولیه *poulia*.

Pouilles, injures grossières, سوکش *seuguch*, s.; — chanter —, سوکمک *seugmèk*, v.

Pouilleux, بتلو *bitlu*, کهلهلو *kèhlèlu*, adj.

Poulailler, lieu où tirent les poules, کومس قوش خانه *qouch khanè*; élève de la volaille, جی *ouvqtchi*, s.

Poulain, jeune chev *kurrè*, آتجغز *âtchighaz*, taï, قودق *qodouq*, *qoudou*

Poularde, ن طاوق *sèmizlènmich tavouq*, s.

Poule, طوق طاوق — qui pond, قولجقه *qol* پلچقه *palatchqa*, کورک — d'Inde, مصرطاوغی *m* *voughy*; — sauvage, الاوغی *ïaban tavoughy*; — d'eau, *anguit*, s.

Poulet, پلیج پلج *pilid*

Poulette, کنج طاوق *tavouq*, s.

Pouliche, کنج قصراق *qysraq*, t., مهره *muhrel*, a

Pouline, مقره *maqara*, s

Pouliner, دریلمق طوغرمق *ât ïavrylamaq*, *d* *maq*, v.

Poulinière, لوغرجق قصراق *taï doghouradjaq qy*

Pouliot, بودنک *bo* فودنج *foudèndj*, s.

Poulpe, قره ات *q* کموکسز ات *guèmuksyz et*,

Pouls, نبض *nabz*, *nal* s.; — tater le —, لوتمق نبض یوقلمق *nabz toutmaq*; *ïoqlam*

Poumon, اق جكر *aq djiguier*, اویكن *euïkèn, euïgun*, s.

Poupard, اوغلانجق *oghlan-*
q, باغانده جق *baghanadjiq*, s.

Poupe, قیچ قچ *qytch*, كمینك
قیچی ارد: *guèminun qytchi, ar-*
, t., پوپه *poupa*, s.; — avoir le
nt en —, پوپه ایله كتمك *poupa*
guitmèk, روزكار پوپه دە او *rouz-*
iar poupada ol.

Poupée, قوقله *qouqla*, s.

Poupon, اوغلانجق *oghlandjiq*,
bst.

Pour, au lieu de, ایچون *itchun*,
hun; — moi, بنم ایچون *bènum*
hun; — lui, انك ایچون *anun-*
hun; — cela, اندن اوترو *andèn*
uru; — en échange de, مقابله سنده
ouqalèlècindè, a-t., بدل *bèdel*,
, prép.

Pour, à cause de, à cause
ne, etc., اوزره *uzrè*, اجل ایله *èdjl*
, حسبی ایله *hacèbi ilè*, حسبنجه
isbindje, انك ایچون *anun-it-*
un, اوترو *uturu*; — à l'égard de,
حقنده *haqqyndè*; — pour Dieu,
amour de Dieu, حق یولنه *haqq*
lyna, a-t., حسبةً لله *hasbètèn lil-*
h; — et contre, معنیةً یا معارضةً
manïièlèn ïa mou'arizatèn.

Pour, eu égard à, ضمننده *zym-*
ındè; — comme si, دیو *dëiu, dèi.*

Pourceau, طوكز *don-ouz*, vulg.
omouz, t., خنزیر *khynzir*, a., s.

Pourchasser, طلب ا *talèb e*,
طالب حارص او *talib, haris ol*,
a-t., v.

Pourparler, مكالمه *mukia-*
limè, مذاكره *muzakèrè*, مصاحبت
mouçahabet, a., s.

Pourpier, سمزاوتی *sèmiz oty*,
t., بقلة الحمقه *baqlètul hamqa*, a.,
subst.

Pourpoint, انطـــری *antèri*,
قفتان *qaftan*, زبون *zubun*, s.

Pourpre, couleur rouge tirant
sur le violet, et étoffe qui en est
teinte, اسكرلت *iskerlet*, فرفیر *fir-*
fir, ارجوان *erdjuvan*, برفیر *berfir*,
subst.

Pourpre, poisson, اسكرلت
بوجكی *iskirlet beudjègui*, s.

Pourpre, maladie de la peau,
حصبه *haspa*, a-t., s.

Pourpré, ال *âl*, قرمزی *qyr-*
myzy, ارجوانی *erdjuvani*, فرفیری
firfiri, adj.

Pourquoi, interr., pour quel
motif? نیچون *nitchun*, ندن *nè-*
dèn; — c'est pourquoi, زیرا *zira*,
انك ایچون *anun itchun*, بـــو
اجلدن *bou èdjildèn.*

Pourquoi (le), موجب *mou-*
djib, سبب *sèbèb*, سببی *sèbèbi*,
السبب *essèbèb*; — dire pourquoi,
سببی سویلمك *sèbèbi seuïlèmèk.*

Pourri, چـــورك *tchuruk*,
چوربمش *tchurumych*, adj.

Pourri, چوركلك *tchuruklik*,
فنا قوقو *fèna qoqou*, s.

Pourrir, faire pourrir,

چورتمك *tchurutmèk*, بوزمق *bozmaq*, v.

Pourrir ou se Pourrir, چورمك چوريمك *tchurumèk*, بوزلمق *bozoulmaq*, v.

Pourriture, چورکلك *tchuruklik*, ييزلق *iyzlyq*, s.

Poursuite, action de poursuivre, قوالمقلق *qovalamaqliq*, سورمكلك *surmèklik*, — soin pour le succès, همت *himmet*, جهد *djèhd*, اقدام *iqtam*, سعى *saï*, a.

Poursuites judiciaires, دعوا سورمكلكي *dava surmèklígui*, s. *Voy.* Procédure.

Poursuivant, سورن *surèn*, ارايجى *araïdji*, t., طالب *talib*, a., s.

Poursuivre, courir après pour atteindre, قومق *qovmaq*, اردنجه اردلرنجه كتمك *ardindjè*, *ardlèrindjè guitmèk*, قوالمق قووالمق *qovalamaq*, تعقيب ا *ta'qib e*, a.-t., verb.

Poursuivre, continuer, دورشمك *duruchmèk*, t., استمرار ا *istimrar e*, a.-t.; — son chemin, يولنه كتمك *ïolina guitmèk*; — en justice, دعوا ا *dava e*, محكمهيه طلب ا *mèhkèmeïè talèb e*, v.

Pourtant, لكن *lakin*, اما *amma*, a., بنه *iinè*, conj. *Voy.* Cependant.

Pourtour, طولاى *dolaï*, چوره *tchèvrè*, s.

Pourvoir, كورمك *gueurmèk*, كوريويرمك *gueurivirmèk*, t., تدارك ا *tèdaruk e*; a.-t., Munir, Garnir.

se Pourvoir de, لمق ابر المق طوتمق *toutmaq*, *ber almaq*, حاضر امادة ا *amadè e*, حاضرلمق *hazi* — de vivre, ذخيره ا *za* a.-t., v.

se Pourvoir en محكمهيه دعوا قالدرمق *mè dava qaldurmaq*, a.-t., v.

Pourvoirie, كلار *kilar* يرى مخزنى *zakhirè ïèri*, *zèni*, a.-t., s.

Pourvoyeur, يرهجى *khirèdji*, a.-t., s.

Pourvu que, تك *tèk* *hèman*, همان تك *hèm* conjonct.

Pousse, jet, petite br فلس *filis*, فلز *filiz*, s.

Pousse, maladie des ch اتلره دوشن خستهلك *atl* *chèn khastalik*, s.

Poussée, اتيويريش *it* subst.

Pousser, faire effort quelque chose, ايتويرمك *mèk*, ايتمك *itmèk*, v.

Pousser, faire aller, av سورمك *surmèk*, يورتمك *mèk*; — faire entrer avec enfoncer, صوقمق اورمق *zor ilè soqmaq*, *ourmaq*; — cris, چاغرمق چغرمق *tch* *maq*, حيقرمق *haïqurma*

orte, la fermer, قپوبی قپامق *apouï qapamaq*, v.

Pousser, exciter à, قندرمق *yndurmaq*, t., تحریک اغوا اغرا *harik, ighoa, yghra e*, a-t., v.

Pousser plus loin, الرو کتمک *lèru guitmèk*, v.

Pousser, excéder, importuner, ثقلت ویرمک *ciqlet virmèk*, بی حضور *bi houzour e*; — les choses trop loin, تجاوز ا *tèdjauz e*, حددن کچمک *haddèn guetchmèk*, a-t., v.

Pousser, en parlant des plantes, etc., بتمک *bitmèk*, باش ویرمک *bach virmèk*, فلسلنمک *filislènmèk*; — des rejetons, فلس صالمق *filis salmaq*, v.

Poussier, کومر توزی *keumur tozi*, s.

Poussière, terre, corps, etc., réduit en poudre, طوز توز *toz*, t., غبار *ghoubar*, خاک *khak*, p., تراب *turab*, a.; — ou sable pour l'écriture, ریک *rik*, *righ*, p., قوم *qoum*, s.

Poussif, ضیق نفسلو *ziq nèfeslu*, تنک نفس *tènk nèfes*, vulg. *tèk nèfes*, adj.

Poussin, petit d'un oiseau, قوش یاوریسی *qouch ïavroucy*; — d'une poule, پلیچ پلچ *pilidj*, s.

Poutre, مرتك *mertèk*, طولاق *doulaq*, اغاج *aghadj*, دیرک *dirèk*, چوب *tcheup*; — qui soutient le toit ou le plancher, اوک اوستن اغاجی *èvun ustun aghadji*, subst.

Poutrelle, کوچک مرتك *kutchuk mertèk*, s.

Pouvoir, avoir la faculté de, قادر اولق *qadir ol*, قدرت یتشمک *qoudret ïètichmèk*; — pouvoir faire, ایده بلمک *idè bilmèk*, قدرتی الدن کلمک *eldèn guelmèk*, قدرتی او *qoudrèti ol*, a-t., v.; — il ne peut, قادر دکلدر *qadir dèïldur*; — je ne puis, قدرتم یوقدر *qoudrètum ïoqtur*, قدرتم یتشمز *qoudrètum ïètichmèz*.

Pouvoir, n'en pouvoir plus, طاقتی قالمامق *taqati qalmamaq*, طاقتسز قالمق *taqatsyz qalmaq*, v.

se Pouvoir, être possible, ممکن او *mumkin ol*, اولمق *olmaq*; — cela ne se peut, ممکن دکلدر *mumkin dèïldur*, اولمز *olmaz*; — cela se peut, ممکن در *mumkin dur*, اولور *olour*.

Pouvoir, faculté de faire, قدرت *qoudret*, اقتدار *iqtidar*, قوت *qouvvet*, a., s.

Pouvoir, droit, autorisation d'agir, اقتدار *iqtidar*, رخصت *roukhsat*, اجازت *idjazet*, اذن *izn*, a., s. *Voy*. Puissance, Crédit, Autorité.

Prairie, چایر *tchaïr*, چایرلق *tchaïrliq*, چمن *tchèmèn*, s.

Praline, شکرلو بادم *chèkerlu badèm*, s.

Praticable, en parlant des

choses, اجرا اولنجق *idjra olounadjaq*, استعمال اولنجق *isti'mal olounadjaq*, a-t., قوللانور *qoulaneur*, اولى بلور *ola bilur*, adj.; — chemin —, اشلك يول *ichlèk ïol*, كچلجك يول *guètchilèdjèk ïol*, *Voy.* Sociable.

Praticien, qui entend les procédures, دعوايه اشنا اولان كمسنه *davaïè achina olan kimesnè*; — médecin expérimenté, تجربه اولنمش حكيم *tèdjrubè olounmich hèkim*, a-t., s.

Pratique, usage, exercice, ادمان *idman*, *itman* a.; — action de pratiquer, عمل *amèl*, استعمال *isti'mal*; — en pratique, عملده *amèldè*, — l'usage, اجرا *idjra*.

Pratiques de piété, تقوا عملى *taqva ameli*, a., s.

Pratique, coutume, عادت *'adet*, a., s.

Pratique, connaissance acquise, expérience des choses, وقوف *vuqouf*, تجربه *tèdjrubè*, s.

Pratique, fréquentation, اشنالق *achinaliq*, t., صحبت *sohbet*, a., s.

Pratique, chaland, مشترى *muchtèri*, a., s.

Pratique, qui ne s'arrête pas à la théorie, عملى *amèli*, a., adj.

Pratiquer, exercer, عمل ا *amel e*, ايشلمك *ichlèmèk*, ادمان *idman e*, عمله كتورمك *amèlè guèturmèk*, استعمال ا *isti'mal e*; — un art, صنعت ايلمك *sana'ut ichlèmèk*; — mettre une chose en pratique, اجـــرا ا *idjra e*, a-t., verb.

Pratiquer, fréquenter, قونشمق *qonouchmaq*, كورشمك *gucuruchmèk*, t., قارشمق *qarichmaq*, مصاحبت ا *mouçahabet e*, a-t., v.

Pratiquer, ménager, disposer, دوزمك *duzmèk*, ديزمك *dizmèk*, t., حاضرلمق *hazirlamaq*, verb.

se **Pratiquer**, قوللانمــــق *qoulanmaq*, t., استعمال اولنمق *isti'mal olounmaq*, جارى اول *djari ol*, a-t., v.

Pré, چاير *tchaïr*, چايرجق *tchaïrdjiq*, چمنجك *tchèmèndjik*, يشيلك *ièchillik*, s.

Préalable, جلدن اوّل *djumlèdèn èvvel*, مقدّم *mouqaddèm*, اوّل *èvvel*, a., adj.

Préalablement, هر شيدن اوّل *her chèïdèn èvvel*, a-t., مقدّما *mouqaddèmèn*, تقديما *taqdimèn*, اوّلا *evvela*, اوّلا *evvèlèn*, a., adj.

Préambule, espèce d'exorde, كلامك ابتداسى *kèlamun ibtidasi*, a-t., ديباجه *dibadjè*, a-p., مقدّمه *mouqaddèmè*, a., s.; — sans —, بى تكلّف *bi tèkelluf*, adv.

Précaire, شبهه‌لو *chubhèlu*, ثباتسز *sebatsyz*, ثابت دكل *çabit dèïl*, مقرّر دكل *mouqarrer dèïl*, a-t., adject.

[redacted]

ıEMENT, ثباتسزلكله *sè-*
ٴ, a-t., adv.

TION, احتياط *ihtiat*,
', a., s.; — par —,
tiatilè, احتياطا *ihtia-*

TIONNER, صقلمق *saq-*
قورنه *qouroutmaq*, v.

CAUTIONNER, احتياط ا
احتياط اوزره *ihtiat uzrè*
لايق نه *saqynmaq*, ـه
ايسه اذ *laïq nè issa ani*

EMMENT, مقدما *mou-*
سابقا *sabiqèn*, *sabiqa*,
بود *boudèn aqtèm*, a-t.,

ENT, سابـــق *sabiq*,
'if, اوّل *èvvel*, a., adj.;
précédente, سنهٔ سابقه
ı.

ER, marcher devant,
الروكتمك *ilèru guitmèk*,
, اوكه دوشمك *eun-è*
اوكر دوشمك *eun-ur*
.

ER, être auparavant,
èbqat e, تقدّم ا *tèqad-*
اوّل *evvèl ol*, a-t., v.

TE, امر *èmr*, حكم *hukm*,
iet, a., بيورق *bouïou-*
— divin; فرمودهٔ خدا *fer-*
ouda, p.; — les pré-
احكام وصايـــ *vèçaïa*,
l. a.

PRÉCEPTEUR, خواجه *khodja*,
معلم *mou'allim*, a., s.

PRÉCEPTORAL, خواجهيه داير
متعلق *khodjaïè daïr*, *mutéalliq*, adj.
adjecf.

PRÉCEPTORAT, خواجهلق *kho-*
djaliq, خواجهلق پايهسى منصبى
khodjaliq païèci, *mancèbi*, s.

PRÉCESSION (des équinoxes),
اعتدال الليل والنهارلرينك حركتى
تبدّلى *'itidal ullèil vènniharlèrinun*
harèkèti, *tèbèdduli*, s.

PRÊCHER, وعظ ا *va'z e*, a-t.,
verb.

PRÊCHEUR, واعظ انجيلى *va'izi*
indjili, s.

PRÉCIEUSE, دوزكونلو قرى *duz-*
gunlu qary, s.

PRÉCIEUSEMENT, كلّ دقتله *qulli*
diqqatilè, تقيّد ايله *tèqaïiud ilè*,
a-t., adv.

PRÉCIEUX, قيمتلو *qymetlu*, a-t.,
ذى قيمت *zi qymet*, a., adj.

PRÉCIPICE, اوچرم *outchiou-*
roum, t., ورطه *varta*, a., كرداب
guirdab, p., s.

PRÉCIPITAMMENT, à la hâte,
كلّ عجله ايله *qulli 'adjèlè ilè*, a-t.,
سرعته *sur'atèn*, a., كمال مسرعتله
kèmali muçarèat ilè, a-t., adv.

PRÉCIPITANT, ce qui opère la
précipitation, terme de chimie,
مهبّط *muhèbbit*, a., ايندرن *indu-*
rèn, adj.

PRÉCIPITATION, hâte, عجله

'adjèlè, a., چاپکلك *tchapukklik*, t., سرعت *sur'at*, a., s.

Précipitation, t. de chimie, chute des parties grossières d'un corps, رسب *resp*, رسوب *ruçoub*, a., دردی *durdy*, vulg. *torty*, s.

Précipité, qui agit avec précipitation, عجله ایله ایشلین عمل ایدن *'adjèlè ilè ichilèièn*, *'amel idèn*, ایوکن *ivèguèn*, ایوکن کشی *ivèguèn kichi*, s.

Précipiter, jeter dans un lieu profond, اوچرمق *outchiourmaq*, دوشرمك *duchurmèk*, یوکسك یردن اتمق *iuksèk ïerdèn atmaq*, verb.

Précipiter, faire trop vite, تعجیل ا *ta'djil e*, پك عجله ا *pèk 'adjèlè e*, a-t., ایومك *ivmèk*, vulg. *èvmèk*, ایوتلمك *ivetlèmèk*, پك تیز یاپمق *pèk tiz ïapmaq*, v.

Précipiter, terme de chimie, سوزمك *seuzmèk*, *suzmèk*, رسب ا *rècèb e*, a-t., v.

se Précipiter, se jeter, اتلمق *atylmaq*, t., هابط اول *habit ol*, a-t.; — tomber, دوشمك *duchmèk*; — se jeter sur... avec impétuosité, هجوم ا *hudjoum e*, a-t., v.

Préciput, don mutuel des époux, ازواجلر بر برلرینه ویرلن عطا *èzwadjlar bir birlèrinè virilèn 'ata*, s.

Préciput, prélèvement avant le partage des héritages, تقسیم میرائدن اوّل چقرلمش حصه *taq-*

simi mirastèn evvèl ...
hyssè, s.

Précis, abrégé de ... a d'essentiel dans u...
... محصّل حاصل کلام ...
mouhassali, *hacili kèl*...
moukhtassar, اجال *idj*...

Précis, fixe, ...
... کسلمش *kècilmich*, ...
a., تعیین اولنان *ta'*...
a-t., مقرر *mouqarrer*; ...
... تمام *tamam*, مطلق *m*...
— ordonné, بیورلمش ...
mich, adj.

Précisément, ave...
لابد *labud*, البتّه *elbettè*; ...
marquée, وقتنده *va*...
... وقتنده *tamam vaqt*...
... وقتده *hèman vaqytïè*, ...

Précision, حقیقة ...
تکمیللك *tèkmillik*, a...

*Précité, مذکور *m*...
ذکر اولنان *zikr olouna*...

Précoce, fruit, ...
vèndè, vulg. طرفنده *to*...
avant le temps, اوّل ...
tindèn èvvel, a-t., adj.

Précocité, ... تدلق ...
daliq, s.

Précompter, ... مق ...
èvveldèn saïmaq, a-t., ...

Préconiser, loue...
ment, وکمك مدح ا ...
mubalagha ilè eugmèl...
a-t., v.

Précurseur, en

اوکردیجی *eun-urdi-*
الرو *ilèru sèguirdi-*
*v*énemens, اوّل ظهور
uhour idèn, a-t, s.
IATION, تقدیر *taqtir*,
قـ *qaza*, قضا و قدر
, a., s.
IÉ, مقدّر *mouqadder*,

IER, قسمت ا *qysmet*
تقد *taqtir*, *mouqad-*
r.
MINER, الله طرفندن
tarafyndan taqtir e.
EUR, وعظ ایدیجی
a-t., واعظ *va'iz*, کارز

ION, وعظ *va'z*, a., s.
ON, پیشین سویلمه *pi-*
t., انذار *anzar*, تبشیر

TION, میـل *mèïl*,
, a., s.
پیشین سویلمک
nèk, غایب غیب
aïb seuïlèmèk, تبشیر
chir seuïlèmèk, a-t.,

NANT, ظفر استیلا
, *istila boulidji*, غالب
dj.
NATION, غلبه *ghalibè*,
a., s.
NER, غالب او *ghalib*
mucellat ol, ظفر استیلا
, *istila boulmaq*, a-t.,
t ol, v.

PRÉÉMINENCE, امتیاز *imtiaz*; — de l'homme, فضل *fazl*, a., ماهرلك *mahirlik*, یرارلق *iararlyq*, s.

PRÉÉMINENT, اوست اولان *ust olan*, امتیاز بولان *imtiaz boulan*, یرار *ïarar*, کامل *kiamil*, ماهر *mahir*, افضل *afzal*, a., adj.

PRÉÉTABLIR, اوّل نصب ا *èvvel nasp e*, a-t., v.

PRÉEXISTANT, اوّلدن موجود درکار اولان *èvveldèn mèvdjoud*, *derkiar olan*, a-t., adj.

PRÉEXISTER, اولدن موجـود درکار او *èvveldèn mèvdjoud*, *derkiar ol*, a-t., v.

PRÉFACE, دیباجه *dibadjè*, p., مقدّمه *mouqaddèmè*, a., s.

PRÉFECTURE, سرورلك *serverlik*, سرکارلق *serkiarliq*; — hôtel du préfet, حاکم قپوسی قوناغی *hakim qapouci*; *qonaghy*, s.

PRÉFÉRABLE, ترجیح اولنجق *terdjih olounadjaq*, تقدّمه لایق اولان *tèqaddumè laïq olan*, a-t., اولی *oula*, a., adj.

PRÉFÉRABLEMENT, وجه تقدّم اوزره *vèdjhi tèqaddum uzrè*, غیریه ترجیـــح *ghaïriïè terdjih*, a-t., adverb.

PRÉFÉRENCE, ترجیح *terdjih*, تقدّم *tèqaddum*, تقدیم *taqdim*, a., s.

PRÉFÉRER, مقدم طوتمق *mouqaddèm toutmaq*, تقدیم ا *taqtim e*,

ترغيب ترجيج ا *terghib*, *terghib e*, a-t., v.

Préfet, حاكم *hakim*, حاكم شهر ايالت *hakimi chèhr*, *èïalet*, et s.

Préfix, مقرّر *mouqarrer*, معيّن *mou'aïièn*, a., adj.

Préjudice, زيان *zian*, ضرر *zarar*, a., s.; — porter —, ضرر كتورمك *zarar guèturmèk*, ايصال خسارت ا *içali khaçaret e*, a-t., verb.

Préjudiciable, ضررلو *zararlu*, زيانلو *zianlu*, a-t., مضر *mouzirr*, a., adj.

Préjudiciel, terme de palais, اوّلى *èvvèli*, قبلى *qabèli*, a., adj.

Préjudicier, ضرر نقصان كتورمك *zarar, noqsan guèturmèk*, verb.

Préjugé, conséquence défavorable, قياس باطل *qiaci batil*, سوء ظن *souï zann*; — conséquence favorable, حسن ظن *husni zann*; — signe, marque de ce qui arrivera, دليل *dèlil*, علامة *'alamet*, a.; — opinion adopté sans examen, وهم *vèhm*; pl. a., اوهام *èvham*, a., s.

Préjuger, prévoir, conjecturer, قياس ا *qias e*, عقل كسمك *'aql kesmèk*, a-t., v.

se Prélasser, تكبّرلنمك *tèkèbburlènmèk*, منلالك صاتمق *monlalik satmaq*, v.

Prélat, امام *imam*, شيخ *chèïkh*, پاپاز كشيش باشى *papaz kèchich bachi*, a., s.

Prélature, امامليق *imamliq*, a-t., امامة *imamet*, a., s.

Prêle, آت قوبروغى *at qouïrou-ghy*, s.

Prélever, برمبلغدن چقرمق *bir mèblaghdèn tchiqarmaq*, المق *almaq*, طوتمق *toutmaq*, v.

Préliminaire, qui précède la matière principale, اوّلى *èvvèli*, ابتداسى *ibtidaci*, a., adj.; — discours préliminaire, مقدّمه *mouqaddèmè*, a., s.

Préliminaires de paix, مقدّمات صلح *mouqaddèmati soulh*, صلحك باش مادّەلرى *soulhun bach maddèlèri*, t-a., s.

Prélude, ce qui annonce, prépare, مقدّمه *mouqaddèmè*, a., سراغاز *ser aghaz*, p., شروع *chourou'*, فاتحة *fatihat*; — du chant, نغمة *naghmet*, a., s.

Préluder, essayer sa voix, اوازن قالدرمق *avazin qaldurmaq*, t., ترنّم ا *tèrènnum e*, a-t., v.

Préluder, commencer, شروع ا *churou' e*, a-t., v.

Prématuré, وقتندن اوّل كلمش *vaqtindèn èvvel guelmich*, اولمامش *olmamich*, adj.

Prématurément, زماننـدن اوّل *zèmanindèn èvvel*, وقتسز *vaqtsyz*, a-t., بى محلّ *bi mahall*, a., adv.

[redacted]

[M]ATURITÉ, وقتندن اوّل *vaqtindèn èvvel bulou-* [بل]... *vaqtindèn èvvel bulou-*, وقتسز بلوغيّت *vaqytsyz bu-*..., وقتسزلق *vaqytsyzliq*, ...

[PR]ÉDITATION, تأمّل *téem-*..., تفكّر *tèfèkkur*, a., اوّل فكر ... *èvvel fikr itmèklik*, اوّل ... *èvvel gueurmèklik*, a-t.,

[PR]ÉDITER, ايشلمكدن اوّل ... *ichlèmèktèn èvvel fikr e*, ... *mutaléa e*, ا تأمّل *téam-*... -t., v.

[PR]ICES, fruits, ترفنده ... *ourfanda*, s.

[PREM]IER, qui précède par rap[port au] temps et au lieu, اوّل *èv-*... اوّلى *èvvèli*, اكلى *ilki*, ... *irindji*, اكّ اوّل *èn-èvvel*, [à] la première fois, الك ... *kerrè*, اولكى كرّه *èvvelki*

[PREM]IER, le plus considérable, ... باش *bach*, s.

[PREM]IER-NÉ, الكى دوغمش ... *nich*, s.

[PREM]IÈREMENT, اوّلا *èvvèla*, a., ... *ilki kerrè*, اوّل *èvvel*, ... *tida*, اوكردى *eun-urdy*,

[PRÉM]UNIR, بر شيئه مبصّرلق ا ... *mubessirliq e*, تدارك ا ... a-t., صقلمق *saqlamaq*, ... *e*, p-t., v.

SE PRÉMUNIR, صقنمق *saqyn-maq*, احتراز ا *ihtiraz e*, احتياط ا *ihtiat e*, احتياط اوزره او *ihtiat uzrè ol*, a-t., v.

PRENABLE, النور *alynur*, t., فتحى اسان *fèthi açan*, a-t., adj.

PRENANT, آلان *alan*, طوتان *toutan*, adj.

PRENDRE, saisir avec la main, طوتمق *toutmaq*, t., قبض ا *qabz è*, ياپشمق *iapychmaq*; — attraper, قپمق *qapmaq*, v.

PRENDRE, recevoir, الهق *al-maq*, t., اخذ ا *akhz e*, a-t., v.

PRENDRE, dérober, قپمق قاپمق *qapmaq*, چالمق *tchalmaq*, verb.

PRENDRE une place, بر قلعه ضبط فتح ا *bir qal-aï zabt, feth e*, a-t., v.

PRENDRE sur le fait, ايش اوستنده طوتمق *ich ustundè toutmaq*, v.

PRENDRE, surprendre, اكسز طوتمق *an-syz toutmaq*, v.

PRENDRE à part, خلوته طوتمق *khalvètè toutmaq*, بر كمسنه ايله خلوته كيرمك كتمك *bir kimesnè ilè khalvètè guirmèk, guitmèk*, v.

PRENDRE ses habits, s'habiller, كينمك *guèïnmèk*, v.

PRENDRE, manger, يمك *iè-mèk*, ايچمك *itchmèk*; — une médecine, شربت ايچمك *cherbet itchmèk*; — un lavement

احتقان آلمق *ihtiqan almaq*, a-t., verb.

Prendre sur soi, اوزرنه طوتمق المق *uzèrinè toutmaq, almaq*, بوينندہ المق *boininè almaq*, t., التزام ا *iltizam e*, a-t., v.

Prendre, exiger un prix, قيمت استمك *qymet istèmèk*, a-t., v.

Prendre la peine de, زحمت چکمك *zahmet tchèkmèk*, a-t., verb.

Prendre feu, طوتشمق *toutouchmaq*, v.

Prendre courage, غيرت ا *ghaïrèt e*, غيرتہ کلمك *ghaïrètè guelmèk*, غيرتلنمك *ghaïretlènmèk*, a-t., v.

Prendre, comprendre, interpréter, اکلمق *an-lamaq*, v.

Prendre ou se Prendre, s'épaissir, قويولنمق *qouïoulanmaq*, طوتشمق *toutouchmaq*, t., انعقاد ا بولمق *in'iqad boulmaq*, a-t., v.

Prendre garde, صقنمق *saqynmaq*, صاولمق *savoulmaq*, t., احتراز اتقا ا *ihtiraz, ittiqa e*, a-t., verb.

se Prendre, طوتلمق *toutoulmaq*; — s'attacher à une chose, ياپشمق *ïapichmaq*, چالشمق *tchalichmaq*, دورشمق *duruchmèk*, verb.

s'y Prendre adroitement, فن ايلہ اصول ايلہ ايشلمك عمل ا *fènn ilè, ouçoul ilè ichlèmèk, 'amel e*, a-t., v.

Preneur, اليجى *alidji*, طوتيجى *toutidji*, s.

Prénom, لقب *laqab*, اسم *ism*, a., s.

Prénotion, connaissance antérieure, معرفت سابقہ *ma'rifeti sabiqa*; — connaissance obscure et superficielle d'une chose, حقيقتسز معرفت *haqiqatsyz ma'rifet*, a., s.

Préoccupation, وهم *vèhm*, غرض *gharaz*, a., s.

Préoccupé d'une chose, بر نسنہيہ مشغول اولان *bir nesnèïè méchghoul olan*, adj.

Préoccuper, بر کمسنہنك فکرينى اشغال ا *bir kimesnènin fikrini ichghal e*, a-t., فکرہ طالدرمق *fikrè daldurmaq*, v.

Préopinant, الکى کندو راينى سويلين *ilki guèndu rèïni seuïlèïen*, subst.

Préopiner, الکى کندو راينى سويلمك *ilki guèndu rèïni seuïlèmèk*, v.

Préparatif, تدارك *tèdaruk*, تهيہ *tèhiïè*, حاضرلق *hazyrliq*, تجهيز *tèdjihiz*, a.; — pour le voyage, يول تدارکى *ïol tèdarughi*, s.; — faire ses préparatifs, *Voy.* se Préparer.

Préparation, apprêt, حاضرلمہ *hazirlama*, تهيہ *tèhiïè*, تجهيز *tèdjhiz*, a., s.

PARATION, action de pré- ou de se préparer, *Voy.* RATIF.

PARATION, composition de es, ادویه ترکیبی *èdoïïè ter-* علاج ترکیبی *iladj ierkibi*, s.

PARATOIRE, حاضرلیجی *idji*, مهیّی *muhèïï*, a., adj.

PARÉ, حاضرلنمش *hazir-* ‹, a-t., حاضر *hazir*, مهیّا z, a., adj.

PARER, apprêter, حاضرلمق *maq*, حاضر امادە ا *amadè e*, a-p-t., یراقلمق *naq*, t., مهیّا قلمق *muhèïia*, a-t.; — faire des prépa- تدارك ا كورمك *tèdaruk rmèk*, a-t., v.; — arran- isposer, قوزمق *qourmaq*, د *duzmèk*, v.

RÉPARER, حاضرلنمق *ha- iaq*; حاضر او *hazir ol*, حاضر و *hazir u amadè ol*, تدارك ا *tèdaruk e, gueur-* -t., v.

PONDÉRANCE, غلبە *ghalèbè*, تغ *tèghallub*, استیلا *istila*, *rèdjhan*, a., یکینلك *ièn-* s.

PONDÉRANT, غالب *ghalib*, *adjih*, فایق *faïq*, a., اوستن *ustun olidji*, adj.

POSÉ, مفوّض *mufèvvaz*, a., *èkil*, مباشر اولنان *mubachir* ‹, *a-t.*, *adj.*

OSER, ا تفویض *tefviz e*, مباشر ا *mubachir e*, وکیل ا *vèkil e*, a-t., v.

PRÉPOSITION, حرف *harf*, a., subst.

PRÉPUCE, غلف *ghalef*, قلف *qalef*, a., s.

PRÉROGATIVE, معافلق *mou'af-liq*, مسلملك *mucellèmlik*, a-t., فضیلة *fazilet*, ازادکی *azadègui*, a., subst.

PRÈS, یقین *ïaqin*, قریب *qa-rib*, a., prép.; — de la ville, شهرە یقین *chèhrè ïaqyn*; — de midi, اویلەیە یقین *euïlèïè ïaqyn*; — de près, یقیندن *ïaqyndèn*; — avec attention, دقت ایلە *diqqat ilè*, یقیندن *ïaqyndèn.*

PRÈS A PRÈS, بری برینە یقین *biri birinè ïaqyn.*

A PEU PRÈS, تخمیناً *takhminen*, تقریباً *taqribèn*, a., adv.

PRÉSAGE, heureux —, اوغورلق *oghourlyq*; — mauvais présage, اوغورسزلق *oghoursyzlyq*, t.; — l'un ou l'autre, دلالة *dèlalet*, علامة *'ulamet*, a., s.

PRÉSAGER, دلالة ا كوسترمك *dèlalet e, gueustermèk*, ا تكهن *tè-kèhhun e*, a-t., v.

PRESBYTE, اوزاق كوریجی *ou-zaq gueuridji*, s. et adj.

PRESBYTÈRE, امامك خورینك اوی *imamun, khorinun èvi*, s.

PRESCIENCE, اوّل بلمكلك *èvvel bilmèklik*, تعقل *tèaqqul*, a., s.

PRESCRIPTIBLE, مرور زمانلـــه تحصيل اولـنور *murour' zèmanilè tahsil olounour*, a-t.

PRESCRIPTION, ملكيّة حقـــى *milkiïet haqqy*, استـثـنا *istisna* مرور الزمان *murour uz-zèman*, a., s.

PRESCRIRE, acquérir par prescription, ملكيّة حقنه قازنمق *mil-milkiïet haqqyna qazanmaq*, a-t., verb.

PRESCRIRE, ordonner, بيورمق *boïourmaq*, t., امرا *èmr e*, تنبيه ا *tèmbih e*, تفريض *tèfriz e*; — marquer précisément, رسم تعيين ا *resm, taïin e*, تحديد ا *tahdid e*, a-t., v.

SE PRESCRIRE, s'imposer une obligation, كندوسنه تنبيه ا *guèn-ducinè tèmbih e*, a-t., v.

SE PRESCRIRE, se perdre par prescription, مرور زمانله بطـال اولنمق *murouri zèman ilè batal olounmaq*, a-t., v.

PRÉSÉANCE, تـقدّم *tèqaddum*, تصدر *tèçaddur*, a., الرولك *ilèri-lik*, باشدة اوتورما *bachta otourma*, s.; — avoir la —, تـقدّم وتصدّر ايلمك *tèqaddum vè tèçaddur ëïlè-mèk*, a-t., صدردة اوتورمق *sa-dyrdè otourmaq*; — la disputer, يوجهلك طلب ا *ïudjèlik talèb e*, a-t., v.

PRÉSENCE, حضـــور *houzour*, مواجه *mèvadjèh*, a., طپو *topou*, s.; — en votre —, حضورکزدة *hou-zouryn-yzdè*; — venir en présence, حضورة كلمك *houzourè guèlmèk*.

PRÉSENCE d'esprit, ... حاضرلكى *'aqlun hazirligh...* subst.

PRÉSENT, qui est dan... dont on parle, حاضر *h...* حاضر اولان *hazir olan*, ... بالمجلس *hazir bilmèdjlis...* ...tuel, شمديكى *chimdiki*, ... — être présent, بولنمق ... *maq*, موجود حاضر او *mèvd...* ...*zir ol*, a-t., v.

PRÉSENT, le temps ... شمديكى وقت زمان *chim...* ...*qyt*, *zèman*; — à présent, ... *bou vaqyt*, حالا *hala*, اليا ... الحـــال *el-hal*; — jus... شمديهدك *chimdiïèdèk*, ... ذكك *bou zèmanè dèk*, ... *bou gunè guèlindjè*, الآن ... *ila haza èl-an*.

PRÉSENT, don, هديه ... a., ارمغان *ermaghan*, s.; ... présent, هديه ا *hèdïè e*; ... tre de —, ... يه رسمى اوزرة ... *resmi uzrè*; — corrompr... présens, ... رشوت ويرمك ... *virmèk*; — se laisser co... par des —, رشوت المق ... *almaq*, a-t., v.

PRÉSENTABLE, ... تقديم اولنجق *arz, taqtim olo...* a-t., صونجق *sonadjaq*, ... *virèdjèk*, t., مقبول *maqb...* adject.

PRÉSENTATION, ...رض ... تقديم *taqtim*, a., s.

PRÉSENTEMENT, ... بالك

mdiki haldè, شمدى *chimdi*, حالا *hala*, a., adv.

Présenter, offrir, عرض ا *harz* اتحاف ا تقديم *taqtim e*, *af e*; — avec la main, صونمق *maq*; — la main, ال صونمق *sonmaq*; — amener en pré-*nce*, حضوره كتورمك *houzourè kturmèk*; — montrer, كوسترمك *gustermèk*, اظهار ا *izhar e*, a.

se Présenter, se rencontrer, دوش راست كلمك *duch*, *rast elmèk*, t., واقع او *vaqy' ol*; — *nir* en présence, حضوره قرشو كلمك *houzourè*, *qarchou guelmèk*, t., v.

Préservatif, qui a la vertu préserver, صقلايجى *saqlaïdji*, دفع ايدن حفظ ايدن *hifz idèn*, *iden*, a-t., صقنن *saqynan*, *ject*.

Préservatif, remède, پادزهر *dzèhir*, vulg. *pan zèhir*, دافع الزهر *dafi' uzzèhr*, a., دفع زهرى ايدن *zèhri def' idèn*, à-t., s.

Préserver, صقلمق *saqlamaq*, حفظ ا *hifz e*, a-t.

Présidence, باش پايەسى منصب *bach païèci*, *mancèbi*, t-a., صدر *sadr*, رياسة *riacet*, a., s.

Président, باش *bach*, صدرده اوتوران *sadyrdè otouran*, راس *rées*, ., s.

Présider, باشده صدرده اوتورمق *bachta*, *sadyrda otourmaq*, باش راس او كوزتمك *gueuzetmèk*, *ch*, *rées ol*, v.

Présomptif, adj., héritier, ولى عهد *vèlii ahd*, a., s.

Présomption, conjecture, تخمين *takhmin*, قرينه *qarinè*, وهم *vèhm*, ظن *zann*, a., s.

Présomption, opinion trop avantageuse de soi-même, تكبر *tèbèkkur*, a., كستاخلق *kustakhliq*, subst.

Présomptueusement, غرور ايله *ghourour ilè*, كستاخلغله *kustakhlighilè*, adv.

Présomptueux, اوزلو *euzlu*, مغرور *maghrour*, كستاخ *kustakh*, p., adj.

Presque, از قالدى *az qaldi*, t., يقين *ïaqin*, a., adv.

Presqu'île, نيم جزيره *nim djèzirè*, p-a., جزيره *djèzirè*, a., s.

Pressant, الحاح ايديجى *il-hah ididji*, a-t., بجد *bèdjidd*, adj.; — affaire pressante, مهم مصلحت *muhim maslahat*; — avoir des affaires pressantes, مهم مصالحى او *muhimi mèçalihtè ol*; — c'est une affaire pressante, بجد ايشدر *bèdjid ichtur*; — d'une manière pressante, العاجله *illahilè*, ابرام اقدام ايله *ibram*, *iqtam ilè*, پك يالوارمغله *pèk ïalvarmaghilè*.

Presse, foule qui se presse, غلبه لك *ghalèbèliq*, vulg. *qalabaliq*, t., ازدحام ناس *izdihami nas*, a., s.

Presse, machine à presser, چندره *tchèndèrè*; — d'imprime-

rie, باصمه‌جی چندره‌سی *basma-dji tchèndèrèci*, s.

PRESSÉ, qui hâte, اوجك *èvè-djèk*, اوتلكن *èvvetlèïèn*, t., عجیل *'adjil*, عجول *'adjoul*, عجله‌سی اولان *'adjèlèci olan*, ضروری *za-rouri*, مستعجل *mustèdjil*; — c'est une affaire pressée, بجد ایشدر *bèdjid ichtur*, بجد مصلحتدر *bè-djid maslahattur*; — j'ai une affaire pressée, بجد مصلحتم واردر *bèdjid maslahatum vardur.*

PRESSEMENT de l'air, هوا اغرلغی ثقلتی *hava aghyrlighy, saqalèti*, a-t., s.

PRESSENTIMENT, پیشین دویمقلق بلمكلك *pèchin doïmaq-liq, bilmèklik*, s.

PRESSENTIR, avoir un pressentiment, اوّلدن دویمق بلمك *èv-veldèn doïmaq, bilmèk*, v.

PRESSENTIR, quelqu'un, بر کمسنه‌دن بلمك *bir kimesnèdèn bil-mèk*, بر کمسنه‌یی یوقلامق *bir kimesnèï ïoqlamaq*. بر کمسنه‌نك ضمیرنده اولانی کشف ا اکلمق *bir kimesnè-nun zamirindè oluni kèchf e, an-lamaq*, v.

PRESSER, serrer avec force, صقمق *syqmaq*, ینچلمك *ïèntchlè-mèk*; — fouler, بصمق *basmaq*; — poursuivre vivement, مضایقه چکدرمك *mouzaïqa tchèkturmèk*, دارلق ثقلت ویرمك *darliq, siqlet virmèk*; — mettre en presse, منکنه‌لمك *mènguènèlèmèk*, v.

PRESSER, hâter, عجله اتدرمك *adjèlè itturmèk*, a-t., ایودرمك *ivdurmèk*, *èvdurmèk*, t., تعجیل ا *t'adjil e*, a-t., v.

SE PRESSER l'un contre l'autre, صقشمق *syqychmaq*, v.

SE PRESSER, se hâter, عجله ا *'adjèlè e*, a-t., ایومك اومك *i-mèk*, *èvmèk*, اوتلنمك *èvetlènmèk*, تیزلنمك *tizlènmèk*, عجله ایله کتمك *'adjèlè ilè guitmèk*, a-t., verb.

PRESSION de l'air, etc., هوا اغرلغی ثقلتی *hava ahyrlighy, sy[...] lèti*, s.

PRESSIS, صقندی *syqyndy*, t., عصارة *ouçaret*, a., صو *sou*, s.

PRESSOIR, منکنه *mèngu[...]* جندره *djèndèrè*, t., معصرة *mi'[...] ret*, a., s.

PRESSURAGE, شراب صقندیسی *charab syqyntyci*, a-t., عصارة *ou[...] rèt*, a., s.

PRESSURER, منکنه‌لمك *mè[...] guènèlèmèk*, جندرة ایله بصمق *djèndèrè ilè basmaq*, v.

PRESSUREUR, جندره‌جی *djè[...] dèrèdji*, s.

PRESTANCE, وجاهة *vèdjah[...]* هیبة *hèïbet*, a., s.; — d'une be[...] —, وجاهتلو *vèdjahetlu*, a-t., a[...]

PRESTATION de serment, یمین ایتمکلك ایچمکلك *ïèmin itm[...] lik, itchmèklik*, a-t., یمین *ièm[...]* — d'hommage, تقدیم طاعة *t[...] timi ta'at*, a., s.

PRESTE, چابك *tchapuk*.

حاضر *hazir bach*, t.,
zdest, a-p., adj.

ENT, چاپکلکله *tcha-*
, t., عجله ایله *'adjèlè*
تیز *tiz*, adv.

SE, چاپکلک *tchapuk-*
ع *'adjèlè*, a., s.

E, illusion par sorti-
سحر *sihyr*; — par art,
oèdet, شعوذة *cha'vèzet*;
ces de l'imagination,
al; — subtilités des
, حقه بازلق *hoqqa baz-*
i.

ABLE, احتمال اولنجق
unadjaq, a-t., محتمل
a., adj.

ER, conjecturer par
عقل ظن ا *zann e*,
'aql kesmèk, احتمال
imal virmèk, a-t., v.

ER, de soi-même, زعم ا
جسارت *djèçaret e*,
maghrourlanmaq, a-t.,

POSER, اوّل فرض ا
l farz e, *toutmaq*, a-t.,
tmaq, v.

POSITION, فرض اوّل
a., s.

E, سود بوغرد مایه‌سی
rd maïèci, s.

rgent prêté, اودنج *eu-*
اودنج پاره *eudundj pa-*
parz; — *à usure*, معامله
a., s.

Prêt, préparé, disposé, حاضر
hazir, حاضرلنمش *hazirlanmich*,
a-t., مهیا *muhèïia*, اماده *amadè*,
adj.; — être —, حاضر او *hazir ol*,
a-t., حاضر و اماده او *hazir u ama-*
dè ol, a-p-t.

Prétendant, استیجی *istèïdji*,
طلب ایدیجی *talèb ididji*, a-t.,
طالب *talib*, a., s.

Prétendre, croire avoir droit
à... vouloir, استمک *istèmèk*, t.,
بر نسنه‌یه طالب او طلب ا *talèb e*,
bir nesnèïè talib ol, ادعا ا *iddi'a e*,
دعوا ا *dava e*, a-t., دم اورمق *dèm*
ourmaq; — aspirer à une chose,
حارص او *haris ol*; — avoir un
dessein, قصدی او *qasdi ol*, قصد ا
qast e, a-t., v.

Prétendre, soutenir affirma-
tivement, کرچکلمک *guertchèklè-*
mèk, مقرّرا دیمک *mouqarrer e, di-*
mèk, a-t., v.

Prétendu, faux, یالان *ïalan*,
t., کاذب *kiazib*, a., adj.

Prétendu, soi-disant, دینلمش
dènilmich, دیمکله معروف *dimè-*
guilè ma'rouf, adj.

Prétendu, e, le futur époux,
la future épouse, اولنجک ادم قز
evlènèdjèk adèm, *qyz*, s.

Prête-nom, کندو اسمنی غیره
ویرن *guèndu ismini ghaïrè virèn*,
subst.

Prétention, droit réel ou ima-
ginaire de prétendre, ادعا *iddi'a*,
دعوی دعوا *dava*, مطلب *matlèb*;
— action, créance, ذمت *zim-*

met, علاقه *'alaqa*, a., s. *Voy.* Espérance.

Prêter, donner à condition de rendre, عاريته ويرمك *arièté virmèk*, vulg. *eyrèti virmèk*; — de l'argent, اودنج ويرمك *eudundj virmèk*, قرض ا *qarz e*, اقراض ا *iqraz e*; — de l'argent à quelqu'un, بر كمسنه يه اقچه اودنج ويرمك *bir kimesnèïè aqtchè eudundj virmèk*, t.; — à intérêt, معامله ايله ويرمك *mou'amèlè ilè virmèk*, a-t., v.

Prêter l'oreille, قولاق طوتمق اورمق *qoulaq toutmaq*, *ourmaq*, دكلمك *din-lèmèk*, v.

Prêter serment, يمين ا *ièmin e*, اند ايچمك *and itchmèk*, v.

Prêter le flanc, دشمنه يان اچمق *duchmènè ïan atchmaq*, v.

se **Prêter** aux désirs d'un autre, daigner, تنزّل ا *tènèzzul e*, تنزّل بيورمق *tènèzzul bouïourmaq*, a-t., v.

Prêter, s'étendre, چكلمك *tchèkilmèk*, اوزانمق *ouzanmaq*, v.

Prétérit. ماضى *mazi*, فعل ماضى *fi'li mazi*, a., s.

Prêteur, qui prête, عاريته ويرن ويريجى *arièté virèn*, *viridji*, a-t., s.

Prétexte, بهانه *bèhanè*, p-t., علّة *illet*, تعلّل *tè'allul*, a.; — mauvais —, تعلّل عليل *tè'alluli 'alil*, a., s.; — trouver un —, بهانه بولمق *bèhanè boulmaq*, v.

Prétexter, بهانه بولمق *bèhanè boulmaq*, تعلّل ا *tè'allul e*, a-t., بهانه ارامق *bèhanè aramaq*, verb.

Prètraille, terme de mépris, پاپازلر *papazlar*, s.

Prêtre chrétien, پاپاز *papaz*, پاپاس *papas*, كشيش *kèchich*, t., قسيس *qacis*; — musulman, امام *imam*, a., s.

Prêtrise, پاپازلق *papazlyq*, امامليق *imamliq*, كشيشلك *kèchichlik*, s.

Preuve, qui constate une vérité, un fait, دليل *dèlil*, دلالت *dèlalet*, اثبات *ispat*; — témoignage, شهادت *chèhadet*; — marque, manifestation, اظهار *izhar*, نشان *nichan*; — de courage, اظهار شجاعت *izhari chèdja'at*, subst.

Preuve d'arithmétique, ميزان *mizan*, a., s.

Preux, شجاعتلو *chèdja'atlu*, a., شجيع *chèdji'*, a., adj.

Prévaloir, اوست غالب او *ust*, *ghalib ol*, غلبه ا *ghalèbè e*, مسلّط او *muçallat ol*, ظفر استيلا بولمق *zafer*, *istila boulmaq*, a-t., verb.

se **Prévaloir**, tirer avantage, فايده لنمك *faïdèlènmèk*, استفاده ا *istifadè e*; — tirer vanité de, تكبّرلنمك *tèkèbburlènmèk*, فخرلنمق *fakhrylanmaq*,

'af ourmaq, لاف وكذاف
uzaf e; — de son mérite,
savoir, عقللولق صاتمق
q satmaq, a-t., v.

VARICATEUR, ازغـون az-
t., باغی baghi, فاسق fa-
, s.

VARICATION, ازغونلق az-
q; t., معصيـــــــة ma'ciïet,
isq, تجاوز tedjavuz, a., s.

VARIQUER, ازمق azmaq,
— حقدن عـ haqtèn 'udoul e,
ايـ فسق و فجور fysq u fu-
'chindè ol, a-t., v.

VENANCE, رعايت ri'aïet,
. hourmet, التفات iltifat,
'kram, a., چلبيلك tchèlè-
s.

VENANT, رعايت التـفات
ايـ ri'aïet, iltifat ididji, a-t.,
'chèlèbi, adj.

VENIR, devancer, سكردملـ
ك sèguirdumdè guetchmèk,
اوّل èwel guelmèk, پـيشين
pichin guelmèk, t., مسابقت
baqat e, a-t., v.

VENIR de, instruire, avi-
ويرمك خبر khaber virmèk,
اكاه aguiah e, p-t., طوبرمق
rmaq, v.

VENTION, تيز انانيجيلق
nidjilik, t., غرض gharaz,

VENU, avisé, خبردار kha-
, a-p., adj.

VENU, accusé de crime,

متهم muttèhim, تهتلو teuhmetlu,
a-t., adj.

PRÉVENU, préoccupé, متفكر
mutèfèkkir, a., adj.

PRÉVISION, پـيشين كورمه pi-
chin gueurmè, t., تعقل tè'aqqul,
بصيرة bassiret, a., s.

PRÉVOIR, اوّلدن دويمق èwel-
dèn doïmaq, پـيشين كورمك pè-
chin gueurmèk, تعقل ا tè'aqqul e,
a-t., v.

PRÉVÔT, حاكم hakim, a.; —
grand —, چاوش باشی tchavouch
bachi, s.

PRÉVOYANCE, پشين كورمكلك
pèchin gueurmèklik, t., احتيـاط
ihtiat, بصيرة bassiret, a., s.

PRÉVOYANT, كوريجی gueuridji,
پيشين كوريجی pèchin gueuridji,
t., بصيرة صاحبی bassiret sahibi,
a-t., اهل بصيرة èhli bassiret, a.,
adject.

PRÉVU, اوّلدن دويلمش ewel-
dèn doïoulmich, adj.

PRIAPE, membre viril, چوك
tchuk, صلاق salaq, s.

PRIE-DIEU, ديزچوكجـــك
اسكمله diz tcheudèkjèk iskèmlè, s.

PRIER, demander par grâce,
يالوارمق 'ialvarmaq, استمك istè-
mèk, دلمك dilèmèk, t.; — Dieu,
دعا ا doua' e, a-t., نماز قلمق
namaz qylmaq; — prier instam-
ment, پك يالوارمق pèk 'ialvur-
maq, t., التماس ا iltimas e, a-t.

v.; — je vous en prie, خاطرم ایچون *khatyrum itchoun*.

Prier, inviter, دعوت ا *da'-vet e*, a-t., v.

Prière, demande à titre de grâce, یالواریش *ïalvarich*, دلك *dilèk*, t., رجا *ridja*, سؤال *sou'al*; — sollicitation, تمنی *tèmènna*, نیاز *niaz*; — à Dieu, دعا *dou'a*; — des musulmans, نماز *namaz*, صلوة *salat*; — les cinq temps de leur prière, بش وقت نماز *bèch vaqyt namaz*; — celle du matin, entre le point du jour et le lever du soleil, صباح نمازی *subah namazi*; — celle du midi, اویله نمازی *euïlè namazi*, ou اویله *euïlè*; — entre midi et le coucher du soleil, vers trois heures, ایکندی نمازی *ikindi namazi*; — celle du soir, après le soleil couché, یاتسو نمازی *ïatsu namazi*, یتسی یاتسی *ïatsi*, *ïatsu*, s.

Prière publique, جماعت دعاسی *djèma'at doua'si*; — l'appel à la prière canonique fait par les muezzins du haut des minarets, اذان *èzan*, a., s.; — la faire, اذان اوقومق *èzan oqoumaq*, a-t., v.

Prieur, رهبان باشی *rouhban bachi*, رأس *rées*, شیخ *chèïkh*, a., subst.

Primaire, اوّلی *èvvèli*, adj.; — école —, کوچك اوغلان مکتبی *kutchuk oghlan mèktèbi*, s.

Primat, chef de communauté dans le Levant, قوجه باشی *qodja bachi*, s.

Primauté, باش اولمه *bach-olma*, t., اوّلیّت *èvvèliïet*, a., سرورلك *serverlik*, p-t., s.

Prime-Abord, اوّلدن *èvvel-dèn*, اوّلده *èvveldè*, a-t., adv.

Prime, prix de l'assurance des marchandises exposées à la perte, سقورته ثمنی *siqourta sèmèni*, s.

Prime, prix pour encourager, انعام *in'am*, اجر *èdjr*, a., s.

Primer, باش او *bach ol*, یك او *ïèg ol*, t., اولی او *èvla*, افضل او *efzal ol*, a-t., v.

Primeurs, fruits précoces, طرفنده ترفنده *tourfanda*, s.

Primevère, اوّل بهار چچکی *èvvel bahar tchitchègui*, s.

Primitif, اوّلکی *èvvel ki*, الك *ilk*, a-t., اوّلی *èvvèli*, a., adj.

Primitivement, اوّلنده *èvvèlindè*, اصلنده *aslindè*, اسکی اوّل زماننده *eski*, *èvvel zèmanindè*, a-t., adverb.

Primo, اوّلا *èvvèlan*, a.

Primogéniture, بیوکلك حقی *buïuklyk haqqy*, بکوریة حقی *bukiouriïet haqqy*, s.

Primordial, اوّلی *èvvèli*, اصلی *asli*, a., adj.

Primordialement, اوّلیا *èvvèlièn*, اصلیا *asliièn*, a., adv.

, بيك بك امير *bey*,
— royal, شهزاده *chèh-*

SSE, قادن بك *qadyn*

PAL, somme capitale,
naïè; s.

PAL, fond d'une contes-
اصلى دعوانك *davanun*
اصل *asl;* a., s..

PAL, la chose la plus es-
la plus importante,
nefs-ul-emr, باش *bach,*
el, a., s.

PALEMENT, خصوصا
, على لخصوص *alelkhou-*
, adv.

PAUTÉ, dignité, بكلك
bèïlyk, حكومت *hukiou-*
صنجاق *sandjaq,* s.

PE, origine, première
اصـ *asl,* سبب *sèbèb,* t.,
الك *ilki sèbèb,* a-t., s.

PE, maxime, حكمت
قول صحيح *qavli sahih,* a.;
de morale, باش
bach nacihat, a., s.

PES, règle de conduite,
qaïdè, a.; — honneur,
عرض *irz,* صداقت *sa-*
, s.; — qui a des —,
èhli irz, صداقت
adaqat sahibi, a-t.

NIER, بهارى *bèhari,*
, a., adj.

MPS, الك بهار *ilki ba-*

har, بهار *bahar,* بهار فصلى *bahar*
fasli, فصل بهار *fasli bèhar,* ربيع
rèbi', a., s.; — jeunesse, تازه لك
tazèlik, t., عنفوان *unfuwan,* a., s.

PRIORITÉ, اوليّة *èvvèlïiet,* a., s.

PRIS, engagé dans un filet, un piége, صارمشمش *sarmachmich,* متشابك *mutèchabik,* طامه طوتلمش *dama toutoulmich,* adj.

PRIS, glacé, طوكمش *don-mich,* t., منجمد *mundjèmid,* a-t., adj.

PRIS, caillé, قويولنمش *qouïou-lanmich,* قويو *qouïou,* adj.

PRISE, action de prendre, الش *alych,* t., قبض *qabz,* طوتش *toutich,* a., s.

PRISE, chose prise, يغما *'yagh-ma,* t., غنيمت *ghanimet,* a., s.; — de tabac, بر انفيه *bir enfiè;* — une pincée, بر مقدار *bir miqtar;* — d'une ville, فتح *fèth,* تسخير *teskhir;* — d'Alger, فتح تسخير جزاير *fèthi, teskhiri djèzaïr,* s.

PRISE faite par un corsaire, پرزا *prèza,* s.

PRISÉE, *Voy.* ESTIMATION.

PRISER, mettre le prix, قيمته طوتمق *qymètè toutmaq;* — faire cas de, اعتبار ا *'itibar e,* a-t., صايمق *saïmaq,* v.

PRISER, prendre du tabac, انفيه چكمك *enfiiè tchèkmèk,* v.

SE PRISER, قيمته طوتلمق *qy-mètè toutoulmaq,* اعتبار اولنمق *'itibar olounmaq,* a-t., v.

PRISEUR, بها كسيجى *bèha kè-*

[redacted]

cidji, نرخ قویجی *narkh qoïïdji*, a-t., s.

PRISME, اوچ كوشەلو بلور *utch keuchèlu bilour*, t., موشور *mèvchour*, a., s.

PRISON, زندان *zindan*, p-t., حبس *habs*, a., s.

PRISONNIER, حبسدە اولان *habstè olan*, حبس *habs*, اهل زندان *èhli zindan*, محبوس *mahbous*, a., طوتساق *toutsaq*, s.

PRIVATIF, عدمی *'adèmi*, a., adject.

PRIVATION, محروملق *mahroumlyq*, معزوللق *ma'zoullyq*, a-t., عدم *'adèm*, a., s.

PRIVAUTÉ, غایتلە استیناس *ghaïetilè istinas*, a-t., s.

PRIVÉ, à qui on a ôté une chose, محروم *mahroum*, a., ایرلمش *aïrylmich*, ایرو *aïru*, t., بی بهرە *bi bèhrè*, p.; — de sa place, معزول *ma'zoul*, a., adj.

PRIVÉ, qui est simple, particulier, qui n'a aucun emploi public, منصبسز *mancybsyz*, a-t., خاص *khass*, a.

PRIVÉ, apprivoisé, الشق *alichyq*, یواش *ïavach*, adj.

PRIVÉ (les privés), lieux d'aisance, ایاق یولی *aïaq ïolou*, چشمە *tchèchmè*, s.

PRIVEMENT, تنها *tènha*, p., تنهادە *tènhadè*, p-t., بخلوة *bèkhalvet*, a., adv. *Voy.* FAMILIÈREMENT.

PRIVER, محروم قلمق *mahroum qylmaq*, e, a-t., ایرمق *aïrmaq*, t., رفع عدم *ref', adm e*; — priver de la vie, اولدرمك *euldurmèk*, t.; — d'un emploi, d'une dignité, عزل معزول *'azl, ma'zoul e*, a-t

SE PRIVER, صاقنمق *saqynmaq*, t., محروم او *mahroum ol*, a-t., پرهیز طوتمق *perhiz toutmaq*, p-t., v.

PRIVILÉGE, اجازت *idjazet*, معافیة *moua'fiiet*, مسلملك *mucellemlik*, سربستلك *serbestlik*, اختصاص *ikhtiçás*; — acte contient le privilége, برات *bè[rat]* منشور *mènchour*, a., s.

PRIVILÉGE, droit, hypothè[que] préférable aux autres, حق خصوصی *haqqi khouçouçi*, s.

PRIVILÉGIÉ, مسلم *mucell[em]*, معاف *mou'af*, a., سربست *serbest*, p., براتلو *bèratlu*, adj.

PRIX, valeur d'une ch[ose], قیمت *qymet*, a., بها *bèha*, t[.], ثمن *sèmèn*, a., s.; — cour[ant], نرخ جاری *narhi djari*; — à prix, اوجوز *oudjouz*; — d'un élevé, بهالو *bèhalu*, vulg. *pal[ly]*, اغر بهالو *agher bèhalu*; — venu, كسلمش بها *kèsilmich b[èha]* — augmenter de —, چقمق *bèhaïè tchiqmaq*; — au prix rant, نرخ جاری اوزرە *narhi uzrè*; — fixer le —, بها بچمك *bèha bitchmèk*; — acquérir d[e] قیمتلنمك *qymetlènmèk*; —

قيمتلندرمك *qymetlèndur-* بهلو *bèhalu e*, v.

estime attachée à une قدر *qadre*, اعتبار *'itibar*, *met*, a., s.

x DE, en comparaison, *arèn*, نسبة *nisbètèn*.

récompense, اجر *èdjr*; orté, اوكلدى *eunuldy*, s.

BILITÉ, احتمال *ihtimal*,

BLE, عقله صغار *'aqlè sy-*, محتمل *muhtèmil*, معقول a., adj.

BLEMENT, احتمالا *ihti-* ..., احتمال اوزره *ihtimal* ., adv.

:, صالح *salih*, a., طوغرى

ايو آدم *eïu adèm*, t., *adyq*, a., adj.

ITÉ, صالحلق *salyhliq*, طوغريلق *doghroulyq*, صلاح عرض *yrz*, a., s.

ÉMATIQUE, مبهم *mubhèm*, *chubhèlu*, a-t., adj.

LÉMATIQUEMENT, شبهه a., مسيله اوزره *mècilè uz-* adv.

LÈME, question à résou- مسئله *mècèlè*, a., بلمجه *bil-*

ÉDÉ, manière d'agir, وضع حال *halet*, حركت *harè-* *mu'amèlè*; — bon —, حسن *husni mu'amèlè*; — terme d'arts, méthode pour une opération, تدبير *tèdbir*, طريقة *ta-riqat*, اصول *ouçoul*, وجه *vèdjih*, a., s.

Procéder, provenir, چقمق *tchiqmaq*, كلمك *guelmèk*, t., حصول بولمق *houçoul boulmaq*, ناشى صادر حاصل او *nachi*, *sa-dir*, *hacil ol*, a-t., v.

Procéder, agir, se comporter, حركت معامله عمل ا *harèket*, *mou'amèlè*, *'amel e*, عامل او *'amil ol*, a-t., ايشلمك *ichlèmèk*, t.; — avec sagesse, عاقلانه حركت ا *'aqilanè harèket e*, a-t., v.

Procéder en justice, دعوا ا *dava e*, دعوا اچمق *dava atchmaq*, دعوا سورمك *dava surmèk*, a-t., v.

Procéder à quelque chose, بر ايشه ال اورمق *bir ichè el ourmaq*, باشلمق *bachlamaq*, v.

Procédure, دعوا قاعدسى *da-va qaïdèci*, دعوا طريقى *dava ta-riqi*, a-t., s.

Procès, دعوا دعوى *dava*, a., s.; — faire un —, دعوا ا *dava e*; — avoir un procès avec quel-qu'un, بركمسنه ايله دعواسى او *bir kimesnè ilè davaci ol*; — juger, décider, terminer un procès, دعوايى فصل ا *davaï fasl e*, a-t., verb.

Procès-verbal, تحرير وقيعه *tahriri vaqy'a*, ماجرانك بيانى صورتى *madjèraïnun bèïani*, *sou-rèti*, a-t., s.

Processif, چكشيجى *tchèkichidji*, t., نزاعلو *niza'lu*, a-t., هر زمان دعوا ايديجى *her zèman dava ididji*, دعواجى *davadji*, a-t., adj.

Procession, طواف *tavaf*, a., آلاى *alaï*, s.; — aller en —, طواف ا *tavaf e*, a-t., v.

Processionnellement, طواف اوزره *tavaf uzrè*, a-t., adv.

Prochain, qui est proche, يقين *ïaqyn*; — qui est près d'arriver, كلجك *guèlèdjèk*, كليسى *guèlici*, adj.; — l'année prochaine, كلجك سنه *guèlèkjèk sènè*.

Prochain, son semblable, غير كمسنه *ghaïr kimesnè*, انسان *insan*, غيرلر *ghaïrler*, a-t., قريب *qarib*; — l'amour du —, محبّة القريب *mouhabbèt ul-qarib*, a., s.

Prochainement, عن قريب *an qarib*, a., يقينده *ïaqyndè*, بو يقينده *bou ïaqyndè*, بو يقينلرده *bou ïaqynlerdè*, يقين زمانلرده *ïaqyn zèmanlerde*, a-t., adv.

Proche, qui est près ou auprès, قريب *qarib*, يقين *ïaqyn*; — voisin, قونشو قوكشو *qonchou*; — dans le voisinage, قرينده *qourbindè*, جوارنده *djivarindè*, adj.

Proche, tout —, اك يقين *èn-ïaqyn*, t., اقرب *aqrèb*, a., adverb.

Proches, parens, خصملر *khysymler*, اقربا *aqrèba*, a., s. pl.

Proclamation, ندا *nida*, ندا نامه *nida namè*, مناداة *munadat*, a., s.

Proclamer, ندا ا *nida e*, مناداة ا *munadat*, خبرو يرمك *kheber virmèk*, a-t., v.

Procréation, توليد *tèolid*, طوغرتمقلق *doghourtmaqliq*, ولودة *vuloudet*, a., s.

Procréer, توليد ا *tèolid e*, a-t., طوغرتمق *doghourtmaq*, v.

Procuration, وكالة *vèkialet*, a., وكالة نامه *vèkialet namè*, a-p., وكالة حجتى *vèkialet heudjèti*, a., s.

Procurer, اليويرمك *aly virmèk*, چالشمق *tchalichmaq*, v.

Procureur, وكيل *vèkil*, وكيل خرج *vèkili khardj*; — fondé, وكيل شرعى *vèkili cher'i*; — non bénéficier, وكيل معتبرى *vèkili mu'tèbèri*; — fiscal en Turquie, باش باقى قولى *bach baqy qouli*, s.

Prodigalement, مصرفلكله *musrufliguilè*, a-t., استفاضة *istifazatèn*, استفاضاً *istifazèn*, a., adv.

Prodigalité, مصرفلك *musriflyk*, a-t., اصراف *israf*, مبذرلك *mubèzzirlyq*, a-t., s.

Prodige, هيبتلو علامت *hèïbetlu alamet*, عجيب نسنه *'adjib nesnè*, a-t., حكمة *hikmet*, a., اثر *ècer*, a., s.

Prodigieusement, هيبتله *hèïbetilè*, وجه عجايب اوزره *vèdjhi 'adjaïb uzrè*, افراطله *ifratilè*, زيادهسيله *ziadècilè*, حدن زياده *haddèn ziadè*, a-t., adv.

Prodigieux, عجيب *'adjib*, غريب *gharib*, a., هيبتلو *hèïbetlu*, ., adj.

Prodigue, مسرف *musrif*, عبث يره خرج ايديجى *abes ïèrè* *rdj ididji*, a-t., مبذر *mubezzir*, adj.

Prodiguer, اسراف اتلاف *israf, itlaf, tèlef e*, مسرفلكله تلف ويرمك *musrifliguilè virmèk*, مبذر *mubèzzir*, مسرف *musrif ol*; — re une dépense prodigieuse, عبث يره اندازه‌سز خرج *'abes*, *ènduzèsyz khardj e*, a-t., v.

Productif, محصوللو *mahsoul-* ميوه‌لو *mëïvèlu*, فايده‌لو *faïdèlu*, بركتلو *bèrèkètlu*; a-t., adj.; — un amp productif, مزارع پر منافع *zari' pur mènafi'*.

Production, action de pro- ire, توليد *tèvlid*, وجوده كتورمكلك *vudjoudè guèturmèklik*, احداث *ihdas*, a., پيدا *pëïda*, , s.

Production, produit, حصول *ıçoul*; — résultat, نتيجه *nè- ïè*, a.; — de la terre, ير *ïèrun mahsoulati* a-t., *tèrèkè*, اكين *èkin* t.; — grains, حبوبات *houboubat*; — plantes, نباتات *nèbatat*, a.; — fruits, ميوه‌لر *ïvèler*; — de l'esprit, تاليف *lif*, a., s.

Produire, engendrer, créer, يراتمق *ïaratmaq*, وار ا *var e*, يوقدن وار ابداع *ïoqtan var, ib-*; — mettre au jour, faire pa- raître, وجوده ظهوره كتورمك *vu- djoudè, zouhourè guèturmèk*, ميدانه كتورمك *mèïdanè guèturmèk*, احضار ا *ihzar e*; — montrer, كوسترمك *gueustermèk*, ابراز ا *ibraz e*, a-t., v.

Produire, causer, سبب باعث او *sèbèb, baïs ol*; — ma- nifester, ظاهر ا *zahir e*, a-t., v, *Voy.* Faire.

Produire, pousser des reje- tons, فلسلنمك *filislènmèk*, فلس چقرمق *filis tchiqarmaq*; — des témoins, اقامت شهود ا *iqameti chouhoud e*; — des titres, ابراز حجت ا *ibrazi heuddjet e*, تمسك اظهار ا *tèmessuk izhar e*, a-t., v.

Proéminence, يوكسلك *iuk- sèklik*, فراز *firaz*, قعن *qa'n*, a., s.

Proéminent, چقان *tchiqan*, مبروز *mèbrouz*, ناتي *nati*, ناشع *nachi'*, a., adj.

Profanateur, حرمتسزلك ايديجى *heurmetsyzlik ididji*, تنجيس ايديجى *tèndjis ididji*, a-t., s.

Profanation, حرمتسزلك *heurmetsyzlik*, a-t., تنجيس *tèn- djis*, عدم حرمت *adèmi heurmet*, a., s.

Profane, قليل الحرمت *qali- lul heurmet*, مجازى *mèdjazi*, a., adj. et s.

Profaner, بوزمق *bozmaq*, حرمتسزلك ا *heurmètsyzlik e*, عدم حرمت كوسترمك *'adèmi heurmet*

gueustermèk, تنجيس ا *tèndjis e*, a-t., v.

Proférer, سوز سویلمك *seuz, seuïlèmèk*, t., كفتارة كلمك *guftarè guelmèk*, p-t., اوقومق *oqoumaq*, v.

Profès, اشنا *achina*, adj.

Professer, reconnaître publiquement, اقرار ا *iqrar e*, اقرارة كلمك *iqrarè guelmèk*, اشكارة سویلمك *achikiarè seuïlèmèk*; — enseigner, تعليم ا *ta'lim e*, a-t., اوكرتمك *eugretmèk*, v.

Professeur, معلم *moua'llim*, مدرّس *muderris*, خواجه *khodja*, a., s.

Profession, déclaration publique, اقرار *iqrar*, اعتراف *i'tiraf*; — de la foi musulmane, شهادة *chèhadet*; — la faire, شهادة كتورمك *chèhadet guèturmèk*, a-t., v. (Elle se fait en articulant en public et à haute voix ces paroles : لا اله الا الله و محمّد رسول الله *la illah illallah vè mouhammed rouçoullulah* : il n'y a point de Dieu, si ce n'est Dieu, et Mahomet son prophète.)

Profession, état de vie, حال *hal*; — art, métier, صنعت *san'at*, صناعت *syna'at*, vulg. *sana'at*, a., s.; — exercer une —, صنعت ايشلمك *san'at ichlèmèk*, a-t., v.

Profession, vœux solennels, نذر *nèzr*, a., s.

Profil, برطرفدن يان *bir tarafdan iian*, t., كورنن صورت شكل *gueurunèn souret, chèkil*, a-t., s.

Profit, فايدة *faïdè*, vulg. *faïda*, a., كار *kiar*, اصّى *assi*, قزانج *qazandj*, s.

Profitable, فايدةلو *faïdèlu*, a-t., اصّيلو *assilu*, t., نافع *nafi'*, a., adj.

Profiter, gagner, كار ا *kiar e*, قزانمق *qazanmaq*, فايدة ا *faïdè e*, a-t., v.

Profiter, faire des progrès, استفادة ا *istifadè e*, a-t., v.

Profiter, remporter du profit, فايدة كورمك *faïdè gueurmèk*; a-t., v.

Profond, dont le fond est éloigné de la superficie, درن دريك درين *dèrin*, t., عميق *'amiq*, a., adject.

Profond, grand, extrême, عالى *'ala*, عظيم *'azim*, a., adj.; — respect, احترام كلّى *ihtirami kulli*.

Profond, d'une grande pénétration, خيلى فراستلو *khaïli firacetlu*; — esprit —, فكر الثاقب *fikrussaqib*; — savant profond, عالم متبحّر *alimi mutèbahhyr*, a., subst.

Profondément, دريكلكله *dèrinlighilè*, پك *pèk*, t., زيادةسيله *ziadècilè*, a-t., adv.

Profondeur, دريكلك *dèrinlik*, t., ديب *dib*, قعر *qa'r*; —

a mer, دریا درینکلکی dèria dèringuï; — étendue en longueur, اوزونلق ouzounlyq, t., طول toul, a., s.

Profusément, مبذرلکله mubèzirliguilè, افراطله ifratilè, a-t., چوق tchoq, adv.

Profusion, مبذّرلك mubèzirlik, اندازهسز خرج èndazèsyz khardj, a-t., s.

Progrès, استفاده istifadè, a., الرو كتمه ilèru guitmè, سورش suruch, استدراج istidradj, اقبال iqbal, a., ایولك eïulik, s.; — faire des —, استفاده ا istifadè e, a-t., verb.

Progressif, الرو كیدن ilèru guidèn, t., تدرّج ایدن ایدیجی tèderrudj idèn, ididji, a-t., adj.

Progression, mouvement progressif, تدرّج tèderrudj, استدراج istidradj; — mouvement en avant, تقدّم tèqaddum; — suite non interrompue, متابعة mutabè'at, a., subst.

Progressivement, درجـــه درجه بدرجه dèrèdjè bèdèrèdjè, استدراج ایله istidradj ilè, درجه ایله dèrèdjè ilè, a-t., یواش یواش ïavach ïavach, adv.

Prohibé, یاساقلو یساق ïaçaq, ïaçaqlu, t., ممنوع mèmnou', a., adj.; — marchandises prohibées, ممنوعات mèmnou'at, a., s.

Prohiber, یساق ا ïassaq e, t., نهی منع ا nèhï, mèn' e, a-t., v.

Prohibitif, منع ایدیجی mèn' ididji, a-t., منعی mèni', a-t., adj.

Prohibition, یساق یساق ïassaq, یاساق ïassaq, تنبیه tèmbih, نهی nèhi, منع mèn', a., s.

Proie, شکار chikiar, شکارلق chikiarlyq, دویم doïoum, دویملق doïoumlyq; — butin, یغما ïaghma, t., غنیمت ghanimet, a., s.; — oiseau de —, او قوشی av qouchou, s.

Proie, être en proie à, غرق gharq, مستولی mustèvli, مبتلا او mubtèla ol, a-t.; — être en proie au malheur, au chagrin, محنتده بلایه مبتلا او mihnètè, bèlaïè mubtèla ol, a-t., v.

Projectile, corps lancé, هوایه اتلمش نسنه havaïè atilmich nesnè. *Voy.* Boulet, Bombe.

Projection, اتمه atma, اتلمه atylma, برغمه braghma, t., حذف hazf; رمی rèmi, a., s.

Projection d'un plan, رسامة rèçamet, a., s.

Projet, مراد murad, نیة niïet, قصد qasd, a., s.

Projet, plan tracé, رسم resm, تصویر tasvir, a., s.

Projeter, former un dessein, مراد ا murad e, قصد ا qasd e, قصدی نیتی او qasdi, niïèti ol, a-t., v.

se Projeter, s'avancer, چیقمق tchiqmaq, نشر ا nèchr e, a-t., v.

Prolégomènes, اوزون دیباجه *ouzoun dibadjè*, t-a., مقدمات کتاب *mouqaddèmati kitab*, a., s.

Prolétaire; اصلی کوتی *asly keutu*, t., فرومایه *furou maïè*, p., adject.

Prolifique, چوق طوغریجی *tchoq doghouridji*, t., نفوض *nafuz*, a., adj.

Prolixe, اوزون *ouzoun*, t., طویل *tavil*, a., مفصل *mufassal*, دورودراز *duroudiraz*, p., adj.

Prolixement, على التفصيل *alet-tefsil*, تفصیل اوزره *tafsil uzrè*, تطویلا *tatvilèn*, a., adv.

Prolixité, اوزونلق *ouzounlyq*, t., تفصیل *tafsil*, تطویل کلام *tatvili kèlam*, کلامک کثرتی چوقلغی *kèlamun kesrèti*, *tchoqloughy*, a-t., subst.

Prologue, مقدمه *mouqaddèmè*, فاتحه *fatihat*, a., s.

Prolongation, امتداد *imtidad*, امتداد زمان *imtidadi zèman*, مهلة *muhlet*, a., s.

Prolongement, اوزتمقلق *ouzatmaqlyq*, t., امتداد *imtidad*, مد *mèdd*, a., s.

Prolonger, اوزاتمق *ouzatmaq*, پك چكمك *pèk tchèkmèk*, سورمك *surmèk*, مد تطویل *mèdd*, *tatvil e*; — le discours, جر تطویل کلام *tatvil*, *djerri kèlam e*; — le temps, مهلة ویرمك *muhlet virmèk*, ایرتلمك *irtèlèmèk*, v.

se Prolonger, اوزنمق *ouzanmaq*; — durer, امتداد بولمق *imtidad boulmaq*, a-t., سورمك *surmèk*, t.; — la vie, عمر سورمك *'eumr surmèk*, a-t., v.

Promenade, action de se promener, گزنمکلك *guèzinmèklik*, گزمکلك *guezmèklik*, t., سیر *seïr*, تماشا *tèmacha*, a., s.

Promenade, endroit où l'on se promène, گزهجك یر *guèzèdjèk ïer*, t., مسیره *mècirè*, تفرجگاه *tèferrudjguiah*, a-p., تفرج یری *tèferrudj ïeri*, a-t., s.

Promener, گزدرمك *guèzdirmèk*, v.

se Promener, گزمك *guezmèk*, گزنمك *guèzinmèk*, t., سیرا *seïr e*; — aller à la promenade, سیره سیرانه تفرجه وارمق *seïrè*, *seïranè*, *tèferrudjè varmaq*, a-t., verb.

Promenoir, گزنجك یر *guèzinedjèk ïer*, t., مسیره *mècirè*, a., subst.

Promesse, اقرار *iqrar*, a., سوز *seuz*, t., وعده *v'aïdè*, a., s.; — tenir, garder sa —, وعدسن مرعی ا *va'idècin mèr'i e*, وعدیه وفا ا *v'aïdèïè vèfa e*, دیدوکن طوتمق *didiguin toutmaq*; — manquer à sa —, اقرارندن دونمك عدول ا *iqrarindèn deunmèk*, *'udoul e*, a-t., v.

Promettre, s'engager à, سوز ویرمك *seuz virmèk*, اقرار وعده ا *iqrar*, *v'aïdè e*, اقرار کلمك *iqrar*...

عهدلمق *'ahtlamuq*, a-t.,

ETTRE, faire espérer, اميد *umid virmèk*, اميد *umidlèndurmèk*, v.

METTRE, *Voy.* ESPÉRER.

NENCE, *Voy.* PROÉMI-

s, اقرار اولنمش *iqrar* ı, a-t., موعود *mèv'oud*, — en mariage, *Voy.*

ISSION, terre de —, terre ارض الميعاد *arz elmi'ad*, s.

ONTOIRE, برون *bouroun*, طاغ *dagh bourouny*, t., راس ال انف الجبل *ènful djèbel*, a.,

OTEUR, qui prend le soin d'une affaire, ايش كوريجى *ich gueuridji*, ji, s.

OTEUR d'une querelle, ite, *Voy.* INSTIGATEUR.

OTION, ارتفاع *irtifa'*, ıqqi, توجيه مناصب *tèv-açib*, a., s.

OUVOIR, ارتفاع ا *irtifa e*, منصب ويرمك *mancèb vir-* بر كمسنه نك پايه سنى *ir kimesnènun païècini ar-* r.

PT, soudain, تيز *tiz*, t., *chapouk*, اتشلى *atèchli*, *eskin*, p-t., adj.

; colère, تيز مزاج *tiz mizadj*, دارغون *darghoun*, adj.

PROMPTEMENT, تيز *tyz*, چاپكلكله *tchapouqliguilè*, p-t., عجله ايله *'adjèlè ilè*, كمال مسارعتله *kèmali muçarè 'atilè*, a-t., adv.

PROMPTITUDE, چاپكلك *tchapouklik*, تيزلك *tizlik*, عجله *'adjèlè*, فور *fèvr*; a., s.

PROMULGATION, اشهار *ichhar*, ندا *nida*; — d'une loi, اشتهار شريعة *ichtihari chèri'at*, a., s.

PROMULGUER, بيان ا *bèïan e*, شايع ا *chaï' e*, دلال ندا ا *tellal nida e*, a-t., v.

PRÔNE, انجيل تلاوتى بيانى *indjil tilavèti*, *bèïani*, a-t., s.

PRÔNER, vanter avec excès, مبالغه ايله مدح ا *mubaligha ilè mèdh e*, a-t., v.

PRÔNEUR, مبالغه ايله مدح ايديجى *mubalagha ilè mèdh idi-dji*, a-t., s.

PRONOM personnel, ضمير *zamir*, pl. a., ضماير *zamaïr*, ادات خطاب *èdati khitab*; — démonstratif, اسم اشارت *ismi icharet*, اسم مبهم *ismi mubhèm*, a., s.

PRONOMINAL, ضميرى *zamiri*, a., adj.

PRONONCÉ d'un jugement, حكم *hukm*, قاضى حكمى *qazi hukmi*, a-t., s.

PRONONCER, proférer, articuler, تلفظ ا *tèleffuz e*, سويلمك *seuïlèmèk*, t., نطق ا *nutq e*, a-t., v.

[redacted]

Prononcer, réciter, اوقومق *oqoumaq*, ازبردن سويلمك *èzberdèn seüilèmèk*, v.

se **Prononcer**, مرادى بلدرمك *muradi bildurmèk*, v.

Prononciation, تلفظ *tèleffuz*, a., سويلمك *seüilèmèk*, t., لفظ *lafz*, a., s.

Pronostique, علامة *'alamet*, نشان *nichan*, a., s. *V.* Augure, Présage.

Pronostiquer, پيشين سويلمك *pichin seüilèmèk*, غيب سويلمك *ghaïb seüilèmèk*, دلالة ا *dèlalet e*, a-t., v.

Pronostiqueur, پيشين سويليجى *pichin seüilëidji*, s.

Propagateur, طاغديجى *daghydidji*, شايع ايديجى *chaï idi-dji*, ناشر *nachir*, a., s.

Propagation, multiplication de l'espèce, توالد *tèvalud*, تكاثر *tè-kiacir*; — extension, progrès, développement, اشاعة *ichaat*, انتشار *intichar*, a., s.

Propager, افاضة ا *ifaza e*, a-t., نشر ا *nèchr e*, يايمق *ïaïmaq*, شايع قلمق *chaï' qylmaq*; — les sciences, اشاعۀ علوم ا *icha'aïouloum e*, a-t., verb.

se **Propager**, انتشار بولمق *intichar boulmaq*, a-t., يايلمق *ïaïlmaq*, طويلمق *doïoulmaq*, v. *Voy.* se Multiplier.

Propension, ميل *mèïl*, a., s.;

— montrer de la —, ميل كوسترمك *mèïl gueustermèk*, a-t., v.

Prophète, پيغمبر پيغامبر *pèghamber*, p-t., نبى *nèbi*, رسول *rè-çoul*, a., s.

Prophétesse, پيغمبر قزى *pè-ghamber qary*, p-t., نبيّة *nèbiïet*, a., s.

Prophétie, prédiction de l'avenir, پيشين سويلمه *pichin seüilèmè*, نبا *nèba*, خبر *khaber*, a.; — qualité de prophète, don de la prophétie, پيغمبرلك پيغامبرلك *pèïghamberlik*, پيغمبرى *pèïghambèri*, p-t., رسالة *rèçalet*, نبوّة *nubuvvet*, a., s.

Prophétique, پيغمبرى *pè-ghambèri*, a., adj.

Prophétiquement, پيغمبر كبى *pèïghamber guibi*, p-t., نبويا *nèbè-viièn*, a., adv.

Prophétiser, پيغمبر كبى غيب سويلمك *pèïghamber guibi ghaïb seüilèmèk*, اوّلدن بلوب سويلمك *èvveldèn bilup seüilèmèk*, غيب سويلمك *ghaïb seüilèmèk*, a-t., v.

Propice, favorable, مرحمتلو *merhametlu*, عنايتلو *'inaïetlu*, لطيف *latif*; — chose —, موافق *muvafyq*, مناسب *munacib*, a., adj.

Propontide (la), مرمره دكزى *mermèrè dèn-yzy*, s.

Proportion, rapport des parties entre elles, ياقشقلق *ïaq-chyqlyq*, دوزن *duzèn*, اوران *oran*, انداز *èndazè*, اندام *èndam*,

[redacted]

مناس *munacèbet*, تناسب
ı., s.; — sans —, اورانسز
اند *oransyz*, *èndazèsyz*,

RTION, terme de mathé-
معادلة *mou'adèlet*, a.,

PORTION, حدّ نجه *had-*
مقدارلرينه كو *miqtarlèrinè*
-t., كوره *gueurè*, adv.
RTIONNÉ, اورانلو *oranlu*;
—, ايو انداملو *èiu èndam-*

RTIONNEL, مناسب *mu-*
هو *hèmoar*, اورانلو *oranlu*.
RTIONNELLEMENT, حدّ
d uzrè, مناسبتله *munacè-*
t., ياقشقلغله *ïaqychyqli-*
ير *ïèrindè*; — à d'autres,
غير *ghaïrè nisbètèn*, a.,

RTIONNER, يقشدرمق *ïa-*
ıq, اويدرمق *oïdourmaq*,
aber e, اندام ا *endam e*,

s, discours de conversa-
, *seuz*, كلام *kèlam*, مقال
, لاقردى *laqyrdy*; — de
لاق صوقاق *soqaq laqyrdy*,

s, dessein, نيّت *niïet*,
ıd, قصد *qast*, a., s.; —
s délibéré, قصد ايله *qast*
قصداً *qastèn*, a., adv.
POS, وقتنده *vaqtindè*,
ıhallindè, حين ومحلّده

haïnumahalldè, وقتيله *vaqtilè*, a-t., adverb.

A PROPOS, d'une manière convenable, مناسبتله *munacèbet ilè*, محلّنده *mahallindè*, a-t., كركى كبى *guèrèï guibi*, adv.

A PROPOS (il est), مناسبدر *munacibtur*, a-t., ياقشور *ïaqychur*; — juger à propos, مناسب كورمك *munacib gueurmèk*, a-t., verb.

PROPOSABLE, عرض تكليف اولجق *arz*, *tèklif oladjaq*, a-t., تقديم ديجك *dèïèdjèk*, t., تقديم اولجق *taqtim oladjaq*, a-t., adj.

PROPOSER, ديوبرمك *dïiuvirmèk*, ميدانه كتورمك *mèïdanè guèturmèk*, t., عرض تكليف ا *arz*, *tèklif e*, a-t., v.

SE PROPOSER, نيّت ا *niïet e*, مراد ا ايدنمك *murad e*, *idinmèk*, قصد تصميم ا *qast*, *tasmim e*, a-t., verb.

PROPOSITION, discours qui affirme ou nie, قضيّه *qaziïè*, مقدّمه *mouqaddèmè*, جواب *djouvab*, عرض *arz*; تكليف *tèklif*; — chose proposée, قول *qavl*, a., s.

PROPRE, qui appartient exclusivement à, كندو *guèndu*; — son propre livre, كندو كتابى *guèndu kitabi*; — particulier, qui peut servir à..., مخصوص *makhsous*, a., adj.

PROPRE à, convenable, لايق *laïq*, مناسب *munacib*, a., ياقشر

ïaqychyr, adj.; — être propre à, ياره‌مق *ïaramaq*, v.

Propre, net, تميز *tèmiz*, t., پاک *pak*, p., نظيف *nazif*, a., adject.

Propre, opposé à figuré, حقيقى *haqiqi*, a., عينى *'aïni*, adj.

Proprement, exactement, précisément, حقيقت اوزره *haqiqat uzrè*, عينى *'aïni*, a., adv.

Proprement, nettement, تميز لكله *tèmizlighilè*, تميز *tèmiz*, پاک *pak*, پاكچه *paktchè*, نظافتله *nèzafetilè*, a-t., adv.

Propret, غايتله نظيف تميز *ghaïetilè nazif*, *tèmiz*, a-t., adj.

Propreté, تميزلك *tèmizlik*, پاكلك *paklik*, p-t., نظافة *nèzafet*, a., s.

Propriétaire, صاحب *sahib*, متصرف *mutèçarrif*; — de maison, او صاحبى *èv sahibi*, a-t., s.

Propriété, droit par lequel une chose appartient en propre, ملك *mulk*; — chose possédée en propre, مال *mal*, ملك *mulk*, a., s.

Prorata (au), قدرى اوزره *qadri uzrè*, مقدارنجه *mèqtarindjè*, a-t., adv.

Prorogation, تاخير *takhir*, امتداد *imtidad*, امتداد زمان *imtidadi zèman*, مهلت *muhlet*, a., subst.

Proroger, اوزاتمق *ouzatmaq*, t., تاخير ا *takhir e*, مهلت ويرمك *muhlet virmèk*, a-t., ايرتەلمك *irtèlèmèk*, v.

Prosaïque, نثرى *nesri*, a., adject.

Prosateur, نثر مؤلفى *nesr muellifi*, a., s.

Proscription, condamnation à mort, قتل حكمى *qatl hukmi*, a-t.; — abolition, destruction, قالدرمه *qaldurma*, t., رفع *ref'*, ابطال *ibtal*, a., s.

Proscrire, chasser, سورمك *surmèk*; — condamner à mort, قتله حكم ا *qatlè hukm e*; — abolir, détruire, قالدرمق *qaldurmaq*, t., رفع ا *ref' e*, ابطال ا *ibtal e*, v.

Proscrit, exilé, سوركون *surgun*; — condamné à mort, قتله حكم اولنمش كمسنه *qatlè hukm olounmich kimesnè*, a-t., s.

Prose, نثر *nesr*, كلام منثور *kèlami mènsour*, a., s.

Prosélyte, nouveau converti, دخيل *dakhil*, علج *'aldj*; — partisan, تابع *tabi'*; a., s.

Prosodie, عروض *'arouz*, a., subst.

Prosodique, عروضه داير *'arouzè daïr*, a-t., عروضى *'arouzi*, a., adject.

Prospectus, بيان كتابى *bèïan kitabi*, a-t., s.

Prospère, سعادتلو *sa'adetlu*, دولتلو *dèvletlu*, a-t., بختلو *bakhtlu*, p-t., قوتلو *qoutlu*, t., مبارک *mubarèk*, a., adj.

Prospérer, راست كلمك *rast guelmèk*, اوكمق *on-maq*, t., دولتلو اول *devletlu ol*, a-t., v.

Prospérité, سعادت *se'adet*, اقبال *iqbal*, دولت *devlet*, a., مباركلك *muharèklik*, a-t., s.; — avec prospérité, سعادتيله *se'adetilè*, a-t., adv.

Prosternation, ركوع *rukiouh*, خضوع *khouzou'*, a., s.

se Prosterner, اياغه دوشمك *ayagha duchmèk*, باش اورمق *bach ourmaq*, يوز سورمك *iuz surmèk*, بر كمسنه نك اياغنه دوشمك *bir kimesnènun ayaghyna duchmèk*, t., سجود ا *sudjoud e*, a-t., v.

Prostituée, روسپى *rouspy*, vulg. *orospou*, قحپه *qahpè*, فاحشه *fahichè*, vulg. *faïchè*, s.

Prostituer, رسواى ا *rousvaï e*, بوزمق *bozmaq*, v.

se Prostituer, كنديني رسواى ا *guendini rousvaï e*, v.

Prostitution, abandonnement des femmes à l'impudicité, روسپيلق *rouspoulouq*, *orouspoulyq*; — honte, رسوايلق *rousvaïlyq*, s.

Prote, باصمه خانه ناظرى *basmakhanè naziri*, s.

Protecteur, حمايتجى *himaïetdji*, a-t., حامى *hami*, a., ارقه *arqa*, يرامزدن صقلايجى *ïaramazdèn saqlaïdji*, s.

Protection, حمايت *himaïet*, a., ارقه لق *arqalyq*, s.; — sous protection de France, فرانچه حمايه سنده *firantchè himaïèsindè*.

Protégé, client, چراغ *tchèragh*, p-t.; — qui est protégé, حمايت اولنمش *himaïet olounmuch*, a-t., محمى *mahmi*, a., ارقه لو *arqalu*, adj.

Protéger, قورومق *qouroumaq*, t., حمايت ا *himaïet e*; — quelqu'un, بر كمسنه يه ارقه اول *bir kimesnèïè arqa ol*; — préserver, صقلمق *saqlamaq*, v.

Protestant, معاند *mou'anid*; — luthérien, لوطرانت *loutrant*, s.

Protestantisme, دين المعانديين *din elmou'anidin*, لوطرانت ديني مذهبى *loutrant dini*, *mèzhèbi*, s.

Protestation, خلافنه اشهاد *khilafinè ichhad*, اعلام *'ilam*, a-t.; — assurance positive, اقرار *iqrar*, تأكيد *tèekid*, a., s.

Protester, faire une déclaration juridique contre, خلافنه اشهاد اعلام ا *khilafinè ichhad*, *'ilam e*, انكار ا *inkiar e*; — assurer positivement, اقرار ا *iqrar e*, a-t., كرچكلمك *guertchèklèmèk*, v.

Protester une lettre de change, پوليچه قبول اولنمديغنى مشعر كاغد المق *politcha qaboul olounmadughini much'ir kiaghyd almaq*, verb.

Protêt de lettre de change, پوليچه قبول اولنمديغنى مشعر كاغد سند *politcha qaboul olounmadughini much'ir kiaghyd*, *sened*, s.

Protocole, قواعد دفترى *qa-*

vaïd-deftèri, سجل *sidjil;* — des cérémonies, تشريفات دفتري *tèchrifat deftèri*, a-t., s.

Prototype, اصل *asl*, a., s.

Proue, كمينك اوكي *guèminun eun-y*, t., صدرالمركب *sadrulmerkèb*, a.; — éperon de la —, قيالق *qaïalyq*, s.

Prouesse, غيرت اثري *ghaïret ècèri*, a-t., هنر *huner*, p., s.

Prouver, بللو ا *bellu e*, t., اثبات ا *ispat e*, a-t., v.

Provenir, كلمك *guelmèk*, چقمق *tchiqmaq*, حاصل صادر او *hacil, sadir ol*, حصول بولمق *houçoul boulmaq*, a-t., v.

Proverbe, ضرب مثل *zarbi mècel*, مثل *mècel*, vulg. *maçal*, a., ديش *dèich*, اتالردن قالمه سوز *atalardèn qalma sèuz*, s.

Proverbial, مثاللو *maçallu*, a-t., adj.

Proverbialement, مثل اوزره *maçal uzrè*, a-t., adv.

Providence, قدر *qadr*, قدرة *qoudret*, حكمة الهيه *hikmèti ilahiiè*, حكمة ربانية *hikmèti roubbaniiet*, a., s.

Provigner, باغ چبوغن يره دكمك *bagh tchouboughyn ièrè dikmèk*, v.

Provin, باغ طومرجغي *bagh domroudjighi*, s.

Province, ايالت *èialet*, a., اولكه *eulkè*, s.

Provincial, ايالتلو *èialetlu*, a-t., adj.

Proviseur, مدرسه باشي *mèdrecè bachi*, a-t., s.

Provision, choses nécessaires pour la subsistance, ذخيرة *zakhirè*, a., خرجلق *khardjlyq*, a-t., s.; — faire des provisions, ذخيرة ا *zakhirè e*, ذخيره كتورمك *zakhirè guèturmèk*, a-t., v.

Provisions, actes, lettres qui confèrent un office, برات *bèrat*, تقرير *taqrir*, a., s.

Provisoire, temporaire, وقتي *vaqti*, a., بر وقت ايچون *bir vaqyt itchun*, a-t., adj.

Provisoirement, temporairement وقتيا *vaqtian*, فقط بر زمان ايچون *faqat bir zèman itchun*, a-t., adv.

Provocation, قندرمه *qyndurma*, t., تحريك *tahrik*, تحريض *tahriz*, دعوة *d'avet*, اغوا *ighva*, a., subst.

Provoquer, appeler au combat, défier, اوقمق *oqoumaq*, t., دعوت ا *d'avet e*, ميدانه دعوت ا *mèïdanè d'avet e*, اوقمق *oqoumaq*; — exciter, قندرمق *qyndurmaq*, تحريك يلتمك *ieltèmèk*, t., تحريك ا *tahrik e*, اغضاب ا *ighzab e*, a-t., v.

Proxénète, entremetteur (pris en mauvaise part), پزونك *puzèvenk*, s.

Proximité, يقينلق *iaqynlyq*, a-t., قرب *qourb*, a., s.

IE., مقسّبزهلق صاتان mes-
satan, s.

IEMMENT, اوصلوجه ouslou-
عقل و بصيرت اوزره 'aql u
zrè, a-t., عاقلانه 'aqylanè,
v.

ENCE, عقللولق 'aqyllulyq,
هشيارلــــق houchiarlyq,
houchiari, p., كــــوز
اچقا gueuz atchiqlighi, t.,
bassiret, عقل 'aql, تدبير
, s.

ENT, عقللو 'aqylly, اوصلو
بصيرتلو bassiretlu, صاحب
ib tèdbir, a., هشيار hou-
, adj.

ERIE, دوزكن duzgun, t.,
ghna, a., s.

HOMME, *Voy.* EXPERT.

E, اريك ارك èrik, آلو
آلوجه aloudjè, s.

AU, قورو اريك qourou
— jus de —, ارك
خو èrik khochabi, t-p.,

LAIE, ارك اغاجلغى
ljlighy, s.

LIER, بيان ارك اغاجى
aghadji, s.

LLE, prune sauvage,
iaban èrigui, s.

LLE de l'œil, كــوزك
uzun bèbègui, كوز ببكى
gui, ببك bèbèk, s.; —
la —, كوز قپمق gueuz
كوز يومق gueuz ioum-

...موق, ا اشارت ايله كوز gueuz ilè
icharet e, t., v.

PRUNIER, ارك اغاجى èrik
aghadji, s.

PRURIT, قتى كيجك كجيش
qati guidjik, guidjich, s.

PRUSSE, براندنبرق مملكتى
brandanbourq mèmlèkèti, پروسيه
پروسيه مملكتى proucia mèmlèkèti,
proucia, s.

PRUSSIEN, پروسيالو proucialu,
adject.

PRYTANÉE, مدرسه mèdrècè, s.

PSALMISTE, David comme auteur de psaumes, داود پيغمبرى da-
voud pèighambèri, s.

PSALMODIE, تزمير tèzmir, a., s.

PSALMODIER, تزمير ا. tèzmir e,
a-t., v.

PSALTÉRION, سنطور santour,
مزمار mizmar, s.

PSAUME, زبور zèbour; — de
David, زبور داود zèbouri davoud,
subst.

PSAUTIER, زبور كتابى zèbour
kitabi, s.

PSEUDONYME, ادى يالان adi
ialan.

PSORIQUE, اويوزلو ouiouzlu, t.,
جربى djèrèbi, a., adj.

PUAMMENT, فنا قوقو ايله fèna
qoqou ilè, adv.

PUANT, فنا اغر قوقولــو fèna,
agher qoqoulu, قوقمش qoqmich,
adject.

PUANTEUR, فنا قوقو fèna qoqou,

چورلكلك اغر قوقو *agher qoqou*, *tchurukluk*, s.

Pubère, يتشمش *iétichmich*, t., بالغ *baligh*, a., adj.

Puberté, يتشمشلك *iétich-michlik*, t., حدّ بلوغ *haddi bu-lough*, بلوغيّت *bulougһiiet*, a., s.

Public, le peuple en général, خلق *khalq*, عوام *'avam*, جماعت *djèma'at*, a., s.

Public, commun, عمومى *ou'-moumi*, عامّ *'amm*, a., adj.

Public, connu de tout le monde, بللو *bellu*, t., معلوم *ma'-loum*, عالمه مشهور *'alèmè mèch-hour*, مشهور عالم و معلوم بنى ادم *mèchhouri 'alèm vè ma'loumi bèni adèm*, a-t., adj.

en Public, اشكاره *achikiarè*, خلقكك اوكنده حضورنده *khalkun eun-undè*, *houzourindè*, a-t., adv.

Publique (fille), *Voy.* Prostituée.

Publique (personne), منصب صاحبى *mansyb sahibi*, s.

Publicain, امين *amin*, عشّار *a'chchar*, a., s.

Publication, عيان اشكاره اتمه *'iïan*, *achikiarè etmè*, a-t., علان *'ilan*, علانيّة *'ilaniet*, اشتهار *ichtihar*, ندا *nida*, a., s.

Publiciste, شريعة اوكرديجى *cher'i'at eugrèdidji*, a-t., s.

Publier, عيان اشكاره افشا اعلان ا *'aïan*, *achikiarè*, *ifcha*, *ilan e*, الده سويلمك *élè seuïlèmèk*, فاش ا *fach e*, a-t., خلقه عوامه بلدرمك *khalqa*, *'avamè bildir-mèk*, a-t.; — par un crieur public, دلال ندا ا *dèllal nida e*, a-t., v.

Publiquement, اشكاره *achi-kiarè*, علانيّة *a'lanièlèn*, ظاهرا *za-hirèn*, a., adv.

Puce, پيره پره *pirè*, *purè*, s.

Pucelage, قزلق *qyzlyq*, t., بكارة *bèkiaret*, a., s.

Pucelle, قز *qyz*, قزاوغلان *qyz oghlan*, قز اوغلان قز *qyz oghlan qyz*, t., بكر *bykr*; — au figuré, درّ ناسفتة *durri nasuftè*, p., s.

Puceron, تحل بتى *takhyl bili*, s.

Pudeur, ار عار *ar*, اود *oud*, اوتنمقلق *outanmaqlyq*, حيا *haïa*, خجلة *khadjlet*, a., s.; — avoir de la —, عارلنمق *'arlanmaq*, اوتنمق *outanmaq*, t., حجابه كلمك *hydjabè guelmèk*, خجالت چكمك *hadjalet tchèkmèk*, a-t., قزرمق *qyzarmaq*, verb.

Pudibond, اوتانور *outaneur*, t., حجاب ايديجى *hidjab ididji*, a-t., اوتانغن *outhanghan*, t., خجل *khadjil*, a., s.

Pudicité, پاكلك *paklik*, p-t., عفت *'iffet*, a., s.

Pudique, پاك *pak*, p., عفيف *a'fif*, a., adj.; — femme —, پاك عورت *pak a'vret*, s.

Pudiquement, حجاب ايله

djab ilè, a-t., پاكلكله pakliguilè, t., advt

Puer, قوقمق qoqmaq, يرامز فنا قوقمق iaramaz, fèna qoqmaq, نتن أ , nètn e, a-t., v.

Puéril, اوغلانجقلره مخصوص oghlandjiqlèrè makhsous, t-a., طفلی tifli, a., adj.

Puérilement, اوغلانجــق چوجق كبی oghlandjiq, tchoujouq guibi, adv.

Puérilité, چوجقلق tchoujouqlouq, t., صباوة sabavèt, طفولة toufoulet, a., s.

Pugilat, مطرقجیلق matraqdjilyq, پهلوانلق pèhluvanlyq, يمروق دوكشی ioumrouq deüiuchu, subst.

Puîné, adj., frère, كوچك قرداش kutchuk qardach, s.

Puis, صكره son-ra, وبعد vè-ba'ad, a., adv.

Puisard, صولرك اقتمیسیچون حوض چقور soulèrun aqytmaci itchoun havouz, tchouqour, s.

Puiser, چقرمق tchiqarmaq; — de l'eau, صو چقرمق sou tchiqarmaq, صو چكمك sou tchèkmèk, t., استسقا أ istisqa e, a-t., v.

Puisque, چونكه tchunki, conj.

Puissamment, قوتله qouvvetilè, قدرتله qoudretilè, شدتله chiddetilè, a-t., پك pèk, قتی qaty, adv.

Puissance, pouvoir, قدرت qoudret, a., قادرلق qadyrlyq, a-t., اقتدار iqtidar, a., كوج gudj; — empire, domination, سلطنة saltanet, حكومت hukioumet; — état, ممالك mèmalik, دولت dèvlet; — la puissance ottomane, ممالك عثمانية mèmaliki osmaniiè, a-t., s.

Puissance, Voy. Efficacité, Vertu.

Puissances, ceux qui possèdent les grandes dignités, قدرة و اقتدار صاحبلری qoudret u iqtidar sahiblèri, رجاللر ridjallar, كبرا kubèra, كبرای دولت اولانلر kubèraï dèvlet olanlar, مدبران امور mudèbbirani oumour, a-t., s. pl.

Toute-Puissance, اقتدار كلی iqtidari kulli, قدرة كلية qoudrètu kulliiè, a., s.

Puissant, qui a du pouvoir, قادر qadir, a., قدرتلو qoudretlu; — fort, قوی qavi, قوة صاحبی qouvvet sahibi, a-t., كوجلو gudjlu; — en parlant d'une chose, زورلو zorlu, adj.

Puissant, très-riche, پك زنكين pèk zènguin, adj.

Puissant, très-gros, شیشمان chichman, adj.

Puissant, Voy. Efficace.

Puits, قویو qouiou, s.; — creuser un —, قویو قزمق qouiou qazmaq, v.

Pulluler, كوكرمك guiauièrmèk, اورپرمك aurpermèk, v.

Pulmonaire, اق جكــره منسوب aq djiièrè mènçoub, adj.

Pulmonie, اق جكر رنجى *aq djiier rèndji, marazi,* اق جكرى مرض مرضى *aq djiièri maraz*, s.

Pulmonique, اق جكرى مرضلو *aq djiièri marazlu*, adj.

Pulpe, ميوه ايچى *mëïvè itchi*, subst.

Pulsatif, اوريجى *ouridji*, دقى *daqqi*, a., adj.

Pulsation, نبض آتمەسى *nabz atmaci*, a-t., طمر اويناەسى *damar oïnamaci*, s.

Pulvérisation, توز ايتمەسى *toz itmèci*, s.

Pulvériser, توزا *toz e*, ازمك *èzmèk*, v. *Voy.* Anéantir.

Punais, بوروندن قوقن *bouroundan qoqan*, adj.

Punaise, تحته بتى *tahta biti*, subst.

Puni, حقندن كلنمش *haqqyndan guèlinmich*, جزاسن كورمش *djèzacin gueurmich*, a-t., adj.

Punique, adj., fig., foi punique, mauvaise foi, غدر *ghadr*, خيانت *khianet*, بى وفالق *bi vèfaliq*, a-t., s.

Punir, حقندن كلمك *haqqyndan guelmèk*, جزاسن ويرمك *djèzasin virmèk*; — un criminel, سياست ا *siacet, e.* a.; — les méchans, فساد ايدنلرك جـزا و سزالرين ويرمك *fèçad idènlèrun djèza vè sèzalèrin virmèk*, a-t., v.

Punissable, جزاسن بولەجق *djèzacin bouladjaq*, تعزيره لايق *ta'zirè laïq*, مستحق سياسته لايق *siacètè laïq, mustèhaqq*, a-t., adj.

Punition, جزا *djèza*, عقوبه *'oqoubet*, تاديب *tèèdib*; — d'un criminel, سياست *siacet*; — grave, عذاب اليم شديد *'azabi èlim, chèdid*; — selon la loi, حد *hadd*, pl. a. حدود *houdoud*, حدود شرعيه *houdoudi cher'iiè*, a., s.

Pupillaire, يتيمه متعلق *iètimè mutè'allyq*, a-t., adj.

Pupille, enfant sous la conduite d'un tuteur, صبى *sabi*, يتيم *iètim*, a., s.

Pupille, la prunelle de l'œil, كوزك ببكى *gueuzun bèbëi*, t., حدقه *hadaqet, hadaqa*, a., s.

Pupitre, پيشتحته *pichtahta*, p-t., رحله *rahlè*, s.

Pur, sans mélange, خالص *khalis*, صافى *safi*, a., adj.; — vin pur, صوسز شراب *sousyz charab*, subst.

Pur, net, purifié, پاك *pak*, p., تميز *tèmiz*, صافى *safi*; — chaste, اهل عفت *èhli 'iffet*, a., adject.

Pur, correct, exact, يالكشسز *ïan-lichsyz*, t., تصحيح اولنمش *tashih olounmich*, a-t., اوكمش *oumych*, adj.

a Pur et à plein, محضا *muhzèn*. *Voy.* Entièrement.

en Pure perte, بوش يره *boch ièrè*, t., نافله *nafilè*, a., adv.

Purée de fèves, صوى بقلا

; — de pois, نحود
ud souïou, s.

ENT, d'une manière
محصا خالصه khalissèn,
تميز tèmiz; — correc-
ياكلشب ïanlichsyz. Voy.
NT.

, nettetè, تميزلك tè-
پاكلك paklik p-t., صفوة
lu langage, صفوة كلام
m, فصاحة fèçahat, a.,
ASTETÉ.

d'intention, طوغرولق
t., حسن نية husniniïet,
aqai, a., s.

IF, يوركى سورن ïurèï
مسهل mushil; — re-
se purger, سورمه شربتى
bèti, t-a., s.

ION, évacuation, يورك
urèk surmèci, t., اسهال
— remède, شربت
, s.

IONS menstruelles des
ايلغى عورتلرك avretlè-
r, t., حيض haïz, vulg.
a, a., s.

OIRE, اعراف 'aruf,

., purifier, nettoyer le
une purgation, شربت
ويرمك cherbet virmèk,
يوركى سورمك ا ïurègui
سورمك surmèk, v.

ER, prendre méde-
cine, شربت ايچمك cherbet
itchmèk, a-t., v.

PURGER, délivrer de, قورترمق
qourtarmaq, t., خلاص ا khalas e,
a-t., v.

PURGER, Voy. NETTOYER.

SE PURGER, se justifier,
صوچسزلغنى اثبات ا soutchsyzly-
lyghyni ispat e, a-t., v.

PURIFICATION, action de pu-
rifier, تطهير tathir, a., تميزلمه tè-
mizlèmè, پاكلمه paklama, p-t.,
طهارة tèharet, a., s.

PURIFIER, ارتمق arytmaq,
تميزلمك tèmizlèmèk, پاكلمق
paqlamaq, تطهير ا tathir e, طهارت
ا tèharet e, a-t., v.

SE PURIFIER, ارنمق arynmaq,
تميزلنمك tèmizlènmèk, v.

PURISME, لغة تدقيقلغى loghat
tadqyqlighy, ياكلشسزلك ïanlych-
syzlyk, s.

PURISTE, ياكلشسز سويلين ïan-
lichsyz seuïlèïèn, تميز سويلیجى
tèmiz seuïlèidji, لغة مدقق mudaq-
qyqy loghat, a., s.

PURPURIN, ارجونى erdjuvani,
p-t., منوش munèwich, a., بادة
رنك budè rènk, p., adj.

PURULENCE, Voy. SUPPURA-
TION.

PURULENT, اريكلو iryn-lu, قيحى
qaihi, adj.

PUS, ارك ايرك irin-, يارەدن
چقان ارك iaradan tchiqan irin-,
subst.

Pusillanime, قورقاق *qorqaq*, t., غيرتسز *ghaïretsyz*, a., adj.

Pusillanimité, قورقاقلق *qorqaqlyq*, t., غيرتسزلك *ghaïretsyzlyk*, يورکسلك *ïurèksyzlyk*, s.

Pustule, قبرجق قبارجق *qabardjiq*, قبلق *qabalaq*, قبرق *qabaraq*, چبان *tchiban*, s.

Putain, قهپه *qahpè*, روسپی *rouspy*, اورسپی *orouspy*, *orouspou*, t., فاحشه *fahichè*, a., s.

Putasserie, bas, اورسپیلق *orospoulouq*, بابوللق *baboullyq*, subst.

Putassier, bas, روسپیجی *rouspidji*, بابوللغه واریجی *baboullygha varidji*, زانی *zani*, زنپاره *zèmparè*, s.

Putatif, انانلمش *inanylmich*, t., قیاسی *qiaci*, مظنون *maznoun*, a., adj.

Putois, سکسار جنسی *san-sar djinsi*, s.

Putréfaction, چورکلك *tchuruklyk*, ییزلق *iyzlyq*, مردارلق *mourdarlyq*, t., عفونة *u'founet*, a., subst.

Putréfier, چورتمك *tchurutmèk*, بوزمق *bozmaq*, v.

se Putréfier, چورمسك چوریمك *tchurumèk*, بوزلمق *bozoulmaq*, v.

Putride, توقمش *qo*… چورك *tchuruk*, چوریدلمش *tchu*… *rudilmich*, adj.

Putridité, چورکلك *t*… *luk*, ییزلق *iyzlyq*, s.

Pygmée, خنساس *menu*… قارش قدر بویلو اولان ادم *qarych qadar boïlu olan adè*…

Pyramidal, هرمی *hèri*… دکلی طاش شکلی *dikili ta*… *kèli*, adj.

Pyramide, دکلو طاش *d*… *tach*, t., هرم *hèrèm*, pl. … *èhram*, *hiram*, s.

Pyrèthre, نزله اوتی vulg. *nouzlu oty*, غندسی *ghyndèci*, s.

Pyrite, معدن طاشی … *ïanmich ma'dèn tachi*, s.

Pyrotechnie, … قولاتمسنك معرفتی *atèch*… *macinun ma'rifeti*, s.

Pyrrhonien, …ن شبهه … ایدیجی *her nesnèdèn ch*… *dji*, s.

Pyrrhonisme, …شکوك … مذهبی *ashabi chukiouk m*… a-t., s.

Pythagore, حاکم … *fitagorous hakim*, n. pr.

Pythagorisme, …ورس مذهبی *fitagorous mèzhèbi*,

Q.

IAIRE, قرق باشنلك
dè ki, قرق باشنده
adj.
IMAL, قرقنجی qyr-

Voy. CADRAN.
GULAIRE, دورت
euchèlu; t., چهار
teuchè, p., ذو اربع
zèvaia, a., adj.
RE, تربيع terbi', a.,

لوبغون كلمك bui-
k, ياقشمق iaqych-

NAL, دورت سنه‌لو
dj.
TÈRE, دورت طرفلو
., ذو اربعة ضلوع zou
a., adj.
DE, دورت اياقلو
., چهارپا tchèharpa,
imè, a., s.
LE, دورت زياده dort
دورت dort qat, adj.
LER, دورت قات ا

قيى qiy, يالى ialy,
u kènari, دكز كنارى
, s.
ATION, وصف vasf,
a., s.

QUALIFIER, وصف ا vasf e, لقب قومق ويرمك laqab qomaq, virmèk, a-t., v.

SE QUALIFIER, اسم لقب طوتمق ism, laqab toutmaq, a-t., verb.

QUALITÉ, qui fait qu'une chose est telle ou telle, كيفيه kèïfiet, نيته‌لك nitèlik, t.; — espèce, صوى soï, جنس djins, حال hal, a., s.

QUALITÉ du cœur ou de l'esprit, inclination, habitude, صفة syfet, وصف vasf, نهاد nihad, p., خصلة khaslet; — blamable, mauvaise, صفة مذمومه syfèti mèzmoumè; — bonne, نيكو صفة nikiou syfet, p-a., خوش خصال khoch khyçal, a., s.

QUALITÉ, talent, mérite, هنر huner, معرفت ma'rifet, a., s.

QUALITÉ, noblesse, شرف chèref, صوى soï, نسب nècèb, اصل asl, a., s.; — homme de —, كيشى زاده kichi zadè, t.; — de basse —, بد اصل bèd asl, p-t., s.

QUALITÉ, titre honorifique, لقب laqab, pl. a. القاب elqab, a., s.

QUALITÉ (de première), اعلا 'aala, اعلاسى alaçi.

Quand, lorsque, قچان *qatchan*, vulg. حچان *hatchan*, نه زمان *nè zèman*, قچانكه *qatchanki*, adverb.

Quand, quoique, bien que, encore que, گرچه *guertchi*, اگرچه *ëiertchi ki*, استر *ister*, استرسك *ietersèn-*, conj.

Quant, pour ce qui est de, دخی *dakhi*, ايسه *iça*; — à moi, بن ايسه *bèn iça*.

Quantième, قاچنجی *qatchindji*, قنغی *qanghy*; — du, ايك قاچنجيسی *äiun qatchyndjici*, s.

Quantité, tout ce qui peut être mesuré ou nombré, مقدار *miqtar*, قدر *qadar*, *qadr*; كميت *kèmmïiet*, a., s.

Quantité, multitude, چوقلق *tchoqlyq*, t., كثرة *kesret*, وفرة *vèfret*, a., s.

Quantité, mesure pour les vers, عروض *'arouz*, a., s.

Quarantaine, nombre de quarante, قرقلق *qyrqlyq*; — qu'on fait en temps de peste, قارنطينه قرنتنه *quarantina*, s.

Quarante, قرق *qyrq*, t., اربعون *erba'oun*, اربعين *erba'in*, a., adj. num.

Quarantième, قرقنجی *qyrqyndji*, adj.

Quart, quatrième partie, ربع *roub'*, a.; — d'heure, چيرك

Quart, mesure, شنك شنيك *chinik*, s.

Quartaut, فوچی ربعی *foutchy roub'i*, s.

Quarte (fièvre), حمای ربع مربع *hoummaï rib'*, *murbi*, a., s.

Quarteron, quart d'un cent, يوزلق ربعی *iuzlyq roub'i*, يكرمی بش *iermi bèch*, — quatrième partie d'une livre, رطلك ربعی *ratlun roub'i*, ربع لدرة *roub'i lidrè*, subst.

Quartier, quatrième partie, ربع *roub'*, دوردنجی حصه *dordundji hyssè*; — premier quartier de la lune, هلال *hilal*, a.; يكی آی *ièn-i äï*; — trimestre d'un traitement annuel, قسط *qyst*, a., اوچ آی *utch äï*, s.

Quartier, certaine étendue d'une ville, محله *mahallè*, محل *mahall*, a., s.

Quartier d'hiver, قشلا *qychla*, subst.

Quartier, vie sauve accordée aux vaincus, grâce, امان *aman*, a., s.; — demander —, امان دلمك استمك *aman dilèmèk*, *istèmèk*; — faire —, امان ويرمك *aman virmèk*, a-t., v.

a Quartier à l'écart, بخلوة *bèkhalvet*, a., تنهايه *tènhaïiè*, p-t., adverb.

Quasi, از قالدی *az qaldi*, t., يقين *iaqin*, a., adv.

Quartenaire, رباعی *rèba'i*, a., adj.

Quatorze, اون دورت *ondu*

ار erbè 'achèrè, a., adj.

RZIÈME, اون دوردنجى
ji, adj.

AIN, رباعى rèba'i, مربع
a., s.

E, درت دورت dort,
rbè'a, a., adj. num.

E-VINGT, سكسان sèk-
ثمانون sèmanounè, ثمانين
a., adj. num.

IÈME, دوردنجى dor-
, رابع rabi', a., adj.

IÈMEMENT, دوردنجيده
la, t., رابعا rabi'a, رابعا
., adv.

OR, دورت حصّهسى
اولان موسق dort hissèci
qy téélifi, s.

elatif, كه ki.

nterrogatif, نه nè.

dmiratif, نه nè.

Voy. Pourquoi, Com-

نه nè, قنغى qanghi, adj.;
uel endroit, نرەدن nè-
en quel lieu, نرەده nè-

ONQUE, هر her, هرقنغى
y, هركيم كه her kim ki,
هر her kim icè.

UE, une ou plusieurs
برقاچ bir qatch, نيجه ni-
بر bir miqdar; — en
s personnes, برقاچ

كمسنه bir qatch kimesnè, بعض ba'zi, adj.

Quelque part, بريرده bir ierdè, بعض يرلرده ba'zi ierlerdè.

Quelque, quel que soit, هر her, هرقنغى her qanghy.

Quelquefois, بعض كرّه ba'zi kerrè, بعض دفعه ba'zi defa', برقاچ كرّه bir qatch kerrè.

Quelque jour, برزمان bir zèman, بر كون bir gun, بر كرّه bir kerrè.

Quelque peu, un peu, بر آز bir dz, برز birèz; ازاجق azadjiq, t., جزوى djuzoi.

Quelque, environ, à peu près, تخمينا takhmina, تقريبا taqriba.

Quelqu'un, بركمسنه bir kimesnè, بركمسه bir kimsè, بر bir, adject.

Quenouille, اوركه eurèkè, s.

Quenouille d'un lit, يتاق درجكى iataq dirèdjigui, درجك dirèdjik, s.

Querelle, غوغا ghaogha, چكش tchèkich, ازار azar, t., نزاع niza', a., s.

Quereller, chercher querelle, غوغالمق ghaoghalamaq, قاقمق qaqmaq, ازارلمق azarlamaq, چكشمك tchèkichmèk, غوغا ا ghaogha e, v.

se Quereller, بر بريله چكشمك bir biri ilè tchèkichmèk, چكشمك tchèkichmèk, t., نزاع ايدشمك niz'a idichmèk, قاقشمق qaqychmaq, v.

Querelleur, غوغاجی ghaoghadji, چکشجی tchèkichdji, دوقشقان doqouchqan, adj.

Quérir, ارایوب کتورمك araïup guèturmèk, استمك istèmèk, صورمق sormaq, v.

Question, interrogation, صورش sorych, t., سؤال sou-al, استفهام istifham, a., s.

Question, proposition sur laquelle on dispute, مسئله mècèlè, a., s.; — poser une —, ارایه مسئله براقمق araiè mes-èlè braqmaq.

Question, torture, اشکنجه ichkèndjè, شکنجه chikèndjè, s.; — donner, mettre à la —, اشکنجه ویرمك ichkèndjè virmèk, اشکنجه لمك ichkèndjèlèmèk; — subir la —, اشکنجه چکمك ichkèndjè tchèkmèk, v.

Questionnaire, اشکنجه ویرن ichkèndjè virèn, t., جلاد djallad, a., s.

Questionner, سؤال ا sou-al, su-al e, a-t., صورمق sormaq; t., استفهام ا istifham e, a-t., v.

Questionneur, صوریجی soridji, t., سؤال ایدیجی sou-al ididji, a-t., s.

Quête, action de chercher, تفتیش teftich; ایزلیش izlèich; — collecte, دیوشرمه dèvchirmè, دلنمه dilènmè, s.

Quêter, chercher, ارامق aramaq, t., تفتیش ا teftich e, a-t.;

— chercher le gibier, ار ارامق ao, chikiar aramaq,

Quêter, faire la دیوشرمك dèvchirmèk, ایچون پاره دیوشرمك fou itchoun para divchurmèk, dilènmèk, v.

Quêteur, دیوشریجی ridji, پاره دیوشریجی para churidji, s.

Queue, prolongement colonne vertébrale chez le drupèdes, قوبرق قیروق rouq.

Queue de cheval qu'on devant les pachas, توغ tou

Queue, dernière partie chose, la fin, صوك son-, akhar, a., s.

Queue d'un fruit, چوی subst.

Queue d'aronde, ter menuiserie, چوی tchivi, zuddj, a., s.

Queue, pierre à aiguise طاشی bilègu tachi, s.

Qui, pron. rel., که ki, kim; — celui qui, اول که

Qui, pron. interrog., kim; — qui est celui-là? kimdur o.

Quia (il est à), قالمدی mèdjali qalmadi, بی مجالدر bi mèdjaldur.

Quiconque, هر her,

her qanghy, هر کیم که *her kim ki,* هر کس که *her kes ki.*

QUIDAM, کمسنه *kimesnè,* بر کمسنه *bir kimesnè,* کیشی *kichi,* بر *bir,* اسمی معلوم اولمیان کمسنه *ismi ma'loum olmaian kimesnè.*

QUIET, حضورلو *houzourlu,* راحتلو *rahatlu,* a-t., adj.

QUIÉTUDE, راحت *rahat,* حضور *houzour,* a., دنجلك *dindjlik,* s.

QUILLE, morceau de bois long et arrondi, رومباله *roumbalè,* *roumbèlè;* — jeu de —, رومباله اویونی *roumbalè oïouni,* s.; — jouer aux quilles, رومباله اوینمق *roumbalè oïnamaq,* v.

QUILLE de navire, کمی صرتی *guèmi syrty,* کمی انباری اوکرغه‌سی *guèmi ambari, on-ourghaci,* s.

QUINCAILLERIE, خردەجی ایشی امتعه‌سی *khourdèdji ichi, emta'ci,* خردوات *khourdèvat,* چرچیلك *tchirtchilik,* s.

QUINCAILLER, خردەجی *khourdèdji,* s.

QUINCONCE, صره ایله دکلمش اغاجلر *syra ilè dikilmich aghadjlar,* s.

QUINQUAGÉNAIRE, اللی یاشنده کی *elli iachindè ki,* adj.

QUINQUENNAL, بش یللق *bèch iyllyq,* adj.

QUINQUINA, قینا *qyna,* قیناقینا *qynaqyna,* s.

QUINT, cinquième, بشنجی *bèchindji',* t., خامس *khamis,* a., adject.

QUINT, la cinquième partie, بشنجی حصه *bèchindji hyssè,* بشده بر *bèchdè bir,* a-t., خمس *khoums,* a., s.

QUINTAL, قنطار *qyntar,* vulg. *qantar,* s.

QUINTE, toux violente, قتی اوکسرك *qaty euksuruk,* t., سعلة *su'let,* a., s.

QUINTE, caprice, bizarrerie, یکازلق *ian'azlyq.* تتیزلك *titizlyq,* بد خوی *bèd khoui,* p-t., s.

QUINTE-FEUILLE, بش پرمق *bèch parmaq,* پنج ورق *pèndj varaq,* پنتافلیون *pèntafilioun,* s.

QUINTESSENCE, زبدة *zubdet,* هر نسنه‌نك اعلاسی روح *rouh,* a., *her nesnènun a'laci,* s.

QUINTESSENCIER, زبدة چقرمق *zubdet tchiqarmaq,* a-t., v.

QUINTEUX, *Voy.* MOROSE.

QUINTUPLE, بش قات *bèch qat,* adj.

QUINTUPLER, بش قات ا *bèch qat e,* v.

QUINZAINE, اونبشرلك *onbècherlik,* s.

QUINZE, اونبش *onbèch,* t., خمس عشر *khamsè 'achèrè,* a., nombre card.

QUINZIÈME, اونبشنجی *onbèchindji,* adj.

QUIPROQUO, یکلش یاکلش

ian-lich, t., غلط *ghalat*, a., s.

QUITTANCE, ابرا كاغدى *ibra kiaghydi*, ادا تذكرەسى *èda tèzkèrèci*, a-t., تبريه *tèbriè*, سند *sènèd*; a., s.

QUITTANCER, ابرا كاغدى ويرمك *ibra kiaghydi virmèk*, ابرا ا *ibra e*, تبريه ا *tèbriè e*, a-t., v.

QUITTE, libéré de tout ce qu'il devait, بورجندن قورتلمش *bordjoundan qourtoulmich*; — payé, اودنمش *eudènmich*, t., ادا اولنمش *èda olounmich*, a-t., v.

QUITTE, délivré, قورتلمش *qourtoulmich*, t., خلاص اولنمش *khalas olounmich*, اطلاق اولنمش *itlaq olounmich*, a., ازاد *azad*, p., adject.

QUITTER, se séparer de quelqu'un, ترك ا *terk e*, براقمق *braqmaq*, بر كمسنەنك يانندن كتمك *bir kimesnènun ïanyndèn guitmèk*; — sa femme, la répudier, عورتنى بوشاتمق *avrètini bochatmaq*; — se retirer de, كتمك *guitmèk*, قالقوب كتمك *qalqoup guitmèk*, ايرلمق *aïrylmaq*; — lâcher, laisser aller, براقمق *braqmaq*, قويويرمك *qoïvirmèk*, ال الدن چكمك *el tchèkmèk*, الدن قومق *eldèn qomaq*, v.

QUITTER, abandonner, renoncer, واز كچمك كلمك *vaz guetchmèk*, *guelmèk*, ترك ا *terke*, فراغة ا *fèraghat e*, a-t., v.

QUITTER ses habits, صوينمق *soiounmaq*, v.

QUITTER un débiteur de ce qu'il doit, بر كمسنەنك بورجنى باغشلمق *bir kimesnènun bordjounou baghichlamaq*, v.

QUOI rel., نه *nè*; — de quoi, ندن ندن *nèdèn*, ندن اوترى *nèdèn uturu*.

QUOI subst., نه *nè*.

QUOI interr., à quoi, نيه *nèïè*.

A QUOI bon, نيه لازم *nèïè lazym*; نديه مفيد *nèïè mufid*; — quoi? qu'est-ce à dire, نديمكدر *nè dimèktur*.

QUOI que ce soit, هرنه ايسه *her nè icè*.

QUOIQUE, conj., كرچه *guertchi*, اكرچه كه *èguertchi ki*.

QUOLIBET, بوش لاقردى *boch laqyrdy*, بيهودە سوزلر *bihoudè seuzler*, ياوە *iavè*, s.

QUOTE-PART, پاى *paï*, t., حصّه *hyssè*, قسم *qysm*, a., s.

QUOTIDIEN, هركونلو *her gunlu*, هركونكه *her gunki*, هركونلك *her gunluk*, t., يومى *ièvmi*, a., adject.

QUOTITÉ, كسلمش مقدار *kècilmich miqdar*, كميّة *kèmïiet*, a., s.

R.

, ville de Hongrie, يانق
u rivière de ce nom, رابه

CHAGE, بيك كرّه
سوبلمش سوز *bin- kerrè*
ch seuz, laqyrdy, s.

CHER, بيك كرّه سوبلمك
è seuïlèmèk, v.

CHEUR, بيك كرّه
سو *bin- kerrè seuïlèidji*,

IS, بها اكسك *èksik bèha*,
بها ازالتماسى اند *bèha*
i, indurulmèci, s.

SSEMENT, diminution,
اكسلمكلك *èksilmèklik*,
— des monnaies, پاره
اندرلمسى *para induril-*
zili, s.

SSER, mettre plus bas,
chagha e; اندرمك *in-*
— diminuer le prix, بها
ازالتمق *bèha azaltmaq*,
—déprécier quelqu'un,
altchaqlamaq, t, تحقير
بى اعتبارا ايلمك *bi 'iti-*
mèk, اعتباردن دوشرمك
duchurmèk; — l'orgueil
خوركورمك *khorlamaq*,
hor gueurmèk, èïlèmèk;
t, سوسدرمق *sousturmaq*, t., اسكات ا *iskiat e*, a-t.,
verb.

RABAT, بز يقەسى *bèz ïaqaci*,
subst.

RABAT-JOIE, homme triste,
ennemi de la joie, قيغلوكشى *qaï-*
ghoulu kichi, s.

RABATTRE, rabaisser, اندرمك
indurmèk; — diminuer, اكسلتمك
èksiltmèk, ازالتمق *azaltmaq*; —
le caquet, سوسترمق *sousturmaq*,
v. *Voy.* DÉPRÉCIER, RABAISSER.

RABBIN, docteur juif, خخم
khakham; — grand —; خخم
باشى *khakham bachi*, s.

RABÉTIR, rendre bête, يكيدن
شاشرمق بون ا *ièn-idèn chachur-*
maq, beun e; — devenir bête,
حيوان شاشقن او *haïvan, chachqun*
ol, v.

RABLE de lièvre, بل بيل *bel,*
اوكرغه *on-ourgha*, طوشان بلى *tav-*
chan bèli, s.

RABLE, instrument de boulan-
ger, اود قرشترجق الت *od qa-*
richturadjaq alet, s.

RABONNIR, يكلمك *ïèïlèmèk*,
اوكدرمق *on-durmaq*, اوكرمق *on-*
armaq, v.

SE RABONNIR, اوكمق on-maq,
verb.

Rabot, رنده *rèndè*, رنده نجار *rèndèï nèddjar*, s.

Raboter, رندهلمك *rèndèlè-mèk*, v.

Raboteux, صرب *sarb*, طسلق *taslaq*, t., غليظ *ghalis*, a., adj.

Rabougri, اكرى *ègri*, اكرى بوكرى *ègri bogry*, بد *bèd*, adj., *Voy.* Difforme.

Racaille, تلوه *telvè*, خلقك الچغى كوتيسى *khalqun altchaghi, keutucy*, s.

Racommodage, réparation, مرمّت *mèrèmmet*; — rapiéce-tage, يمهلمه *iamalama*, s.

Racommodé, réparé, مرمّت اولنمش *mèrèmmet olounmich*, a-t., دوزدلمش *duzèdilmich*, دوزلمش *duzelmich*; — rapiécetè, يمهلو *ia-malu*, يمهلنمش *iàmalanmich*, adj.

Racommodement, *Voy.* Réconciliation.

Racommoder, remettre en bon état, مرمّت ا *mèremmet e*, دوزلتمك *duzeltmèk*, ترميم تعمير ا *termim, ta'mir e*; — reconstruire, مجدداً بنا ا *mudjèddèdèn bina e*; — rapiéceter, يمهلمق *iamala-maq*, v.

Racommoder, réconcilier, بارشترمق *barichturmaq*, اوزلاشترمق *ouzlachturmaq*, t., اصلاح ا *islah e*, اصلاح ذات البين ا *islahi zat ulbèïn e*, a-t., v.

se **Racommoder**, se réconci-lier, بارشمق *barichm*[...] مصالحه ا *mouçalaha e*, a-[...]

Racommodeur, qui [...] mode, مرمّت ايديجى *m*[...] *ididji*, a-t., دوزديجى *du*[...] دوزلديجى *duzeldidji*; — [...] pièce, يمهجى *iamadji*, [...] *iamalaïdji*, s.

Raccorder un instru[...] musique, دوزلتمك [...]ازى *duzeltmèk*, هم اهنك ا *he*[...] *e*, اهنك ا *ahenk e*; — ré[...] vieux a du neuf, [...]ماشلرى يكى ايله اويدرمق *eski qo*[...] *lèri ièn-i ilè ouïdurmaq*; [...] personnes, *Voy.* Réconci[...]

Raccordement, طحك[...] اويدرمهسى *iki sathun ouïd*[...] *ci*, s.

Raccourcir, rendr[...] court, قصالتمق قصلتمق [...] *maq*, قصتمق *qyss*[...] كوچكلتمك *kutchukl*[...] كوچلتمك *kutchultmèk*; — [...] ger, قصه ا *qyssa e*, اجمال ا [...] *e*, مختصر *moukhtassar e*; — [...] nuer, اكسلتمك *èksyltmèk*[...]

Raccourcissement, en [...] pant ou en abrégeant, [...]قصلتمه *saltma*, كوچكلتمه *kutchuk*[...] قصلتمقلق *qyssaltmaqly*[...] اختصار *ikhtissar*, a., s.

Raccoutrement, دوزتمه[...] *zetmè*, يمهلمه *iamala*, s.

Raccoutrer, *Voy.* Ra[...]moder.

SE RACCOUTUMER, كرو يكيدن الشمق عادت ايدنمك *guiru ièn-idèn alichmaq, 'adet idinmèk*, تكرار امتزاج بولمق *tèkrar imtizadj boulmaq*, a-t., v.

RACCROCHER, accrocher de nouveau, تكرار چنكللمك قانچقلمق الشترمك *tèkrar tchènguellèmèk, qandjuqlamaq, ilichturmèk*; — faire le métier de raccrocheuse, سوقاقلرده روسپيلك ا *soquqlarda rouspoulike*, v. *Voy.* RATTRAPER.

RACCROCHEUSE, سوقاقلر اورسپی *soqaqlar oruspouçou*, s.

SE RACCROCHER, تكرار كرو يابيشمق *tèkrar, guiru iapichmaq*, verb.

RACE, lignée, سوى *soï*, t., سلسله *silsilè*, a., آل *âl*, t., نسل *nesl*, a.; — la race d'Osman, آل عثمان *âli osman*; — famille, خاندان *khanèdan*, دودمان *douduman*, p.; — genre, جنس *djins*, a., صوى *soï*, s.

RACHALANDER, دكاننه شهرت قديم ويرمك *dukkianina cheuhreti qadim virmèk*, يكيدن مشتريلر جلب ا *ièn-idèn muchtèriler djelb e*, v.

RACHAT, action de racheter, كرو اشتراسى صاتون المسى *guiru ichtiraci, satoun almaci*; — rédemption, قورتارش *qourtarich*, t., خلاص *khalas*, a.; — prix du rachat, خلاص بهاسى *khalas bèhaci*, a-t., s.

RACHETABLE, كرو صاتنيسون *guiru satoun almaq olounadjaq*, اشترا اولنجق الدجق ... *aladjaq, ichtira olounadjaq*, adj.

RACHETER, acheter de nouveau, تكرار كرو صاتون المق اشترا ا *tèkrar, guiru satoun almaq, ichtira e*; — délivrer, قورترمق *qourtarmaq*, t., ازاد ا *azad e*, اقچه ايله ازاد ا خلاص ا *khalase*, *aqtchè ilè azad e*, v.

SE RACHETER, se libérer, قورتلمق *qourtoulmaq*, v.

RACINE des arbres, des plantes, كوك *keuk*, s.; — prendre —, كوكلنمك *keuklènmèk*, v.

RACINES, légumes, سبزوات *sèbzèvat*, a., s.

RACINE, au fig., principe, origine, اصل *asl*, s.

RACINE, t. d'arithmétique, nombre multiplié par lui-même, جذر *djèdr*, pl. a. جذور *djudour*, s.

RACINE D'OR, fébrifuge stomachique, عرق الذهب *yrq-uz-zèhèb*, a., s.

RACLER, enlever la superficie, قازيمق *qazimaq*, t., حك نسرا *hakk, nesr e*, v.

RACLER, jouer mal du violon, كمانى فنا چالمق *kèmani fèna tchalmaq*, v.

RACLOIR, instrument pour racler, unir, بچقى *bitchqi*, رنده *rèndè*, كزلك *kèzlèk*, s.

RACLOIRE, avec quoi on racle la mesure, اوقلغى *oqlaghy*, s.

RACLURE, تلاش *talach* اكدى

دوشن خورده èguièdèn duchèn khour-dè., a.

Racoler, ایارتمق aiartmaq, حیله ایله عسکر دیوشرمك hilè ilè 'asker divchurmèk, v.

Racoleur, حیله ایله عسکر دیوشریجی hilè ilè 'asker dèvchuri-dji, s.

Raconter, نقل ا naql e, روایت ا rèvaïet e, a-t., دیویرمك dèïwir-mèk, diiuvirmèk, v.

Raconteur, روایت ایدیجی rèvaïet ididji, a-t., راوی ravi, ناقل naqil, a., s.

Racornir, پکلتمك pèkletmèk, پك ا pèk e, v.

se Racornir, پکلنمك pèklèn-mèk, پك سخت اول pèk, sakht ol, v.

Racornissement, پکلك pèk-lik, قتیللق qatilik, s.

se Racquitter, غایب اولانی کرو المق قازنمق ghaïb olani guiru almaq, qazanmaq, v.

Rade, دمر اتدجق یر dèmir atadjaq ier, دکز یالیسی dèn-iz ia-lycy, t., مرسی merça, a., s.

Radeau, صال sal, سال sall, s.

Rader, مرسیده دمراتمق mer-çadè dèmir atmaq, v.

Radeur, توز اولچیجی touz eultchidji, s.

Radiation, action d'un corps qui lance des rayons de lumière, شعله‌دارلق cheu'lèdarlyq, a-p-t., شعشعه cha'cha'at, a., s.

Radiation, rature, محو maho, a., رسید rècid, s.

Radical, اصلی asli, a., adj.; — mot —, لفظهٔ اصلیه lafzèï as-lïè, a., s.

Radicalement, بالتمام bittè-mam, تماما tèmamèn; a., دیبدن diblèn, t., adv.

Radicule, کوکجك keukdjik, subst.

Radié, مشعشع mucha'cha', a., adject.

Radieux, شعله‌دار cheu'lèdar, a-p., پرتولو pertèvlu; — d'une figure radieuse, منور چهره‌لو munèv-ver tchehrèlu, a-t., adj.

Radis, ترب turb, turub, vulg. troup, s.

Radius, ساعدك بر کموکی saïdun bir guèmigui, s.

Radotage, صایقلهقلق saïqla-maqlyq, هذو hèzv, هذیان hèzian, p-t., s.

Radoter, صایقلمق saïqlamaq, یبانه صایقلمق ïabanè saïqlamaq, یبانه صویلمك iabanè seuïlèmèk, دلورمك dèlurmèk, v.

Radoterie, صایلمقلق saïqla-maqliq, t., خیال khaïal, a., معتوهلق ma'touhliq, s.

Radoteur, معتوه ma'touh, a., subst.

Radoub, قلفت qalfat, مرمّت mèrèmmet, کمی مرمّتی guèmi mè-rèmmèti, s.

Radouber, مرمّت ا mèrèm-met e, قلفت ا qalfat e, کمی قلفتلمق guèmi qalfatlamaq, v.

UBEUR, كمى قلفتلايجى *lfatlaïdji*, s.

UCIR, rendre plus doux, *ioumchamaq*, يومشانمق *tmaq*; — quelqu'un, a- sa colère, بواشترمق *ia- naq*, بواشلندرمق *iavach- aq*, دكدرمك *din-dur- aq*, ساكن تسكين *sakin*, ، نرم *nerm e*, ا تليين a-t., v.

ADOUCIR, بواشلمق *ia- naq*, t., ساكن اولمق *sakin ol*, تسكين *teskin boulmaq*,

OUCISSEMENT du froid, صوق اكسلمكى *soouq i*, *eksilmèci*; — diminu- s les maux, دكدرمة *din-* t., تسكين *teskin*, a., s.

LE, قردون اسن قنتى *radun ecèn qaly rouzguiar*,

AFFAISSER, يكيدن اشغلنمق *ièn-idèn ucha- aq*, *basylmaq*, v.

ERMIR, زيادة بركتمك قويك *ziadè berkitmèk*, *qavi- èk*, تقويه قوت استحكام *taqviè*, *quouvet*, *istihkiam*, a-t., تشييد تشديد بركت *tèchiid*, *tèchdid e*, a-t., *ustuvar e*, p-t., v.

AFFERMIR, قرار استحكام تقويه *qarar*, *istihkiam*, *oulmaq*, بولمق اشتداد *boulmaq*, a-t., v.

RAFFERMISSEMENT, استحكام *istihkiam*, تمكين *temkin*, قرار *qa- rar*, a., استوارلق *ustuvarlyq*, p-t., subst.

RAFFINAGE, پاكلتمه *paklatma*.

RAFFINEMENT, غايت انجهلك *ghaïet indjèlik*, a-t., انجهلمه *indjèlèmè*, دقيقه *daqyqat*, دقيقه *daqyqa*, a., s.

RAFFINER, rendre plus fin, انجهلمك *indjèlèmèk*, پاكلتمق *paqlatmaq*, v.

RAFFINER, *Voy.* SUBTILISER.

SE RAFFINER, انجهلنمك *in- djèlènmèk*, v.

RAFFINERIE, شكرى پاكلدجق *chèkèri pakladadjaq* ier, برخانه *khanè*, s.

RAFFINEUR, قالجى *qaldji*, s.

RAFFOLER, بر كمسنة حددن زيادة سومك *bir kimesnèï haddèn siadè sèvmèk*, v.

RAFFOLIR, دلورمك *dèlurmèk*, verb.

RAFLE, grappe de raisin qui n'a plus de grains, چوى *tchivi*, اوزم قوچاغى *uzum qoutchaghi*, s.

RAFLER, emporter tout, جملهسنى هپسنى المق *djumlè- cini*, *hèpicini almaq*, v.

RAFRAÎCHIR, rendre frais, صوتمق *sooutmaq*, t., تبريد ابراد *tèbrid*, *ibrad e*, a-t., v.

RAFRAÎCHIR, réparer, اطعام *it'am e*, a-t., غدالندرمق *ghyda- landurmaq*, v.

se Rafraîchir, se refaire, دنجلنمك *dindjlènmek*, t., قوّت كلمك *qouwwèt guelmèk*, a-t.; — boire quelque chose de rafraîchissant, بر تازه نسنه ایچمك *bir tazè nesnèï itchmèk*, v.

Rafraîchir, renouveler, تازه‌لمك *tazèlèmèk*, تازه‌لندرمك *tazèlèndurmèk*, یكیلمك *ièn-ilè-mèk*, یكیلتمك *ièn-ilètmèk*; — la mémoire, تذكیر *tezkirè*, a-t., اكدرمق *an-durmaq*, v.

Rafraîchissant, صوودیجی *so-ouudidji*, t., مبرّد *muberrid*, adj.

Rafraîchissement, alimens frais, تازه یمیش *tazè iemich*, ماكولات *mèkioulat*; — vins, liqueurs, etc., ایچجك *itchèdjèk*, t., مشروبات *mechroubat*; — provisions, vivres, ذخیره *zakhirè*, a., s.

Ragaillardir, كیف ویرمك *keïf virmèk*, كوكل اچمق *gueun-ul atchmaq*, v.

se Ragaillardir, كوكل اچلمق *gueun-ul atchilmaq*, اچلمق *at-chilmaq*, كیف چاتمق *keïf tchat-maq*, v.

Rage, hydrophobie, قودوزلق *qouduzlyq*, *qodozlyq*, t., كلب *kè-lib*, a.; — transport furieux, غضب *ghazab*, a.; — cruauté, یاوزلق *iavouzlyq*, t.; — passion violente, مجنونلق *mèdjnounlyq*, a-t., s.

Ragot, *Voy.* Courtaud.

Ragoût, مزه *mèzè*, ترید ... قاورمه *qavourma*, t.

Ragoûtant, ... *ichtiha viridji*, a-t., adj.

Ragoûter, اشتها ویرمك *ichtiha virmèk*, a-t., v.

Ragrandir, *Voy.* Agr...

Ragréer, mettre la d... main, بتورمك *bitürm...* اتمام تمام *tèmam*, *itmam* ... — rajuster, دوزلتمك *duz...* verb.

Ragrément, بتورمكلك ... *mèklyk*, t., مرمّت *mèr...* a., s.

Raguse, ancienne répu... soumise aujourd'hui à l'Au... دوبره وندیك *dobrè*, ou *d...* *nèdik*.

Ragusais, دوبره وندیكلو *...vènèdiklu*, adj. et s.

Raie, poisson de mer, كدی بالغی *kèdi balyghy*, چالیر *tchalir*, s.

Raie, ligne tirée sur le ... چیزی *tchizi*, t., خط ... سطر *satr*, a., s.

Raifort, ترب *turp*, *troup*, بیوك ترب *buiuk tu...* فجل *fadjl*, a., s.

Railler, plaisanter, t... en ridicule, مسخره‌لغه الوق ... *kharatygha almaq*, ... طوتمسق *maskharaïè tou...* مسخره‌لنمسق *maskhara...* كندیده الدق ...

• *mèzèlèmek*, استهزا ا *is-*
a-t. ; v.

…LER, plaisanter, خورته
مسخ لطيفه *khorata, latife,*
'alyq e, a-t., كولمك *gul-*
, v.

…AILLER, مزه لنمك *mèzè-*
, مسخره طونمق *maskha-*
tmaq, a-t., v.

…LERIE, مسخره لق *mas-*
y, a-t.; استهزا *istihza*, a.,
e, خوراته *khorata*, s.

…LEUR, خوراته جي *khora-*
لطيفه جي *latifèdji*, a., s. et

…URE, قازيش *qazych*, s.

…ONCE, قازاياق كوكي *qaz*
uki, t., قمع القاق *qama'*
…, s.

…IN, اوزم *uzum*, اوزوم *ou-*
… non mûr, خام اوزم *kham*
قوروق *qourouq*; — muscat,
مسكت *misket uzumu*; —
قورو اوزم *qourou uzum*; —
…inthe, كشمش *kèchmich*,
قوش *qouch uzumi*, s.; —
… de raisin, اوزمجي *uzum-*

…INÉ, قاينمش شراب شيره
h charab, chirè, پكمز *pek-*

…ON, faculté intellectuelle
…ingue l'homme de la bête,
l, aqyl, a., اوص *ous*, هوش
p., ادراك *idrak*, a., s.;
… raison, عاقلانه حق اوزره

…سوبلمك *'aqilanè, haqq uzrè seuilè-*
mèk, a-t., v.

RAISON, droit, équité, حق
haqq, a., s.; — il a raison, حقي
وار *haqqy var*; — avec —, حق
اوزره *haqq uzrè*, ايله انصاف *insaf*
ilè.

RAISON, rendre raison de,
rendre compte, جواب ويرمك
djuvab vèrmèk, a-t., v.

RAISON, tirer raison, حقندن
كلمك *haqqyndèn guelmèk*, انتقام
المق *intiqam almaq*, a-t., v.

RAISON, motif, سبب *sèbèb*,
موجب *moudjib*, a., s.; — pour
quelle raison? نه سببدن *nè sèbèb-*
tèn; — à plus forte raison, دبللك
dibèllik; — à raison de, اوزره *uz-*
rè …… *hacèbinidjè*, adv.

RAISONNABLE, doué de raison,
عاقللو *aqyllu*, a-t., اوصلو *ouslou*;
— convenable, معقول *m'aqoul*;
— juste, équitable, عدالتلو *adà-*
letlu, a-t., عادل *'adil*, انصافلو *in-*
saflu, a-t., adj.; — animal —,
حيوان ناطق *haivani natyq*, a.

RAISONNABLEMENT, de bon
sens, عاقلانه *aqylanè*, a-p.,
اوصلوجه *ouslouudjè*; — selon l'é-
quité, حق اوزره *haqq uzrè*, a-t.,
adverb.

RAISONNÉ, معقول كورمش *mè-*
qoul gueurmuch, اثباتلو *isbatlu*,
a-t., adj.

RAISONNEMENT, faculté, action
de raisonner, عقل *'aql*, تعقل *te-*

aqqul, a.; — argument, قياس *qias*, برهان *burhan*, a., s.

Raisonner, se servir de sa raison pour juger, قياس ا *qïas e*; — discourir de bon sens, عاقلانه سويلمك تكلم ا *aqylanè seuïlèmèk*, *tèkellum e*, عقل اوزره سويلمك *'aql uzrè seuïlèmèk*; — alléguer des excuses, بهانه بولمق *bèhanè boulmaq*, a-t., v.

Raisonneur, ناحق يره سويليجى *nahaq ïèrè seuïlèidji* بهانه ارايجى *bèhanè araïdji*, s.

Rajeunir, rendre jeune, تازه لتمك *tazèletmèk*, كنجلك حالنه دوندرمك *guendj'ik halyna dèundurmèk*, v.

Rajeunir, devenir jeune, كنجلنمك *guèntchlènmèk*, تازه لنمك *tazèlènmèk*, v.

Rajeunissement, كنجلنمكلك *guentchlènmèklik*, تازه لنمه *tazèlènmè*, s.

Rajustement, racommodement, بارشق *barichiq*, t., صلح *soulh*, a., s.

Rajuster, دوزتمك *duzetmèk*, دوزلتمك *duzeltmèk*, v.

Râle ou Râlement, خرلايش *kherlaïch*, s.

Ralentir, كوشتمك *guèvchetmèk*, اكلندرمك *ëïlèndurmèk*, verb.

se Ralentir, كوشنمك *guèvchènmèk*, t.; تسكين بولمق *teskin boulmaq*, صوومق *sooumaq*, v.

Ralentissement, ك *guèvchèklik*, t., فترة *fitret*, *ahestèliq*; — refroidissemen *bèroudet*, a., s.

Râler, خرلمق *kherla*

Ralliement, يتمدسى *djèm' itmèci*, جمع *djem'*; troupes, جمع اولنمدسى *askèrun djem' olounmaci*,

Rallier, rassembler d pes en déroute, عسكرى نكوار جمع *daghytmich ask rar djem' e*, بركترمك *b mèk*. *Voy.* Réunir, Rasse

se Rallier, جمع اولنمق *olounmaq*, a-t., v.

Rallonger, *Voy.* All

Rallumer, ياقمق طونشترمق ياندرمق *tèkr maq*, *toutouchturmaq*, *ian* verb.

se Rallumer, يانمق كوينمك علولنمك ياقلمق *tèkrar ïanmaq*, *toutouchma iunmèk*, *alèvlènmèk*, *ïaqyl*

Ramadan ou Ramaza arabe consacré au jeûne, *ramazan*, رمضان ماه *mah zan*, s.

Ramadoux, rat d'Ind *nims*, s.

Ramage, le chant des اوتش *eutich*, اوتمدسى *eutmèci*, s.

Ramage, branche

اغاج داللری *aghadj dal-*

ER, اوتمك *eutmèk*, v.

GRIR, rendre plus mai-
iouveau, تكرار ارقلمق
ا تعجيف *tèqrar ariqla-*
ife, a-t., *zèbounlatmaq*, v.

GRIR, redevenir maigre,
تكرار ارقلنمق *tèkrar*
q, *zèbounlanmaq*, v.

, assemblage de plu-
oses, يغين *iyghyn*, t.;
tion, اجتماع *idjtima'*,
jma', a., s.

SÉ, trapu, بودر بوطر *bo-*

SER, faire un assem-
جمع *djem' e*, a-t., بربره
bir ièrè tachmaq, يغمق
— recueillir, ديوشرمك
i, ينه اله كتورمك *inè*
nèk, v.

SER, relever de terre,
يردن *ierdèn qaldurmaq*;
pelle, كورمك كورومك
, v.

MASSER, se rassembler,
بر *bir ièrè guelmèk*, t.,
جمع *djèm' ol*, *olounmaq*,
ديرلمك *dirilmèk*, v.

MASSER, se relever étant
قالقمق دوشوب *duchup*
— se replier, اكلمك
چوملمك *tcheumelmèk*, v.

IS, يغين *iyghyn*, t.,
ma', a., s.

RAMAZAN, *Voy.* RAMADAN.

RAME, aviron, كورك *kurèk*, subst.

RAME de papier, vingt mains, يكرمی دسته كاغد *iermi destè kiaghyd*, s.

RAME, branchage, بوداجق *boudadj*, دالجغز *daldjighaz*, چبوق *tchoubouq*, s.

RAMEAU, branche d'arbre, دال *dal*; — petit —, دالجغز *daldjighaz*; — coupé (tronc d'un), بوداق *boudaq*, s.

RAMEAUX, petites veines, طمرجقلر *damardjiqlar*, s. pl.

RAMÉE, كسلمش اغاجك داللری *kècilmich aghadjun dallèri*, s.

RAMENDER, fumer les terres, طپراغی كوبرهلمك *topraghy gubrèlèmèk*, v.

RAMENDER, mettre à plus bas prix, ادنا بهايه نرخ ا قومق *edna bèhaïè narkh e*, *qomaq*, a-t., v.

RAMENER, كرو كتورمك *guiru guèturmèk*, كتورمك *guèturmèk*, دوندرمك *deundurmèk*, t., اعادت ا *i'adet e*, a-t., v. *Voy.* ADOUCIR, CALMER.

RAMER, tirer la rame, كورك چكمك *qeurèk tchèqmèk*, v.

RAMER des légumes, دال دزمك يرده كمك *dal dizmèk*, *ièrè diqmèk*, v.

RAMEUR, كوركجی *kurèktchi*, subst.

Rameux, بودقلو *boudaqlu*, داللو *dallu*, adj.

Ramier (pigeon), تحته کوکرجنی *tahta gueuiердjini*, s.

Ramification, داللمه *dallama*, بوداقلنمه *boudaqlanma*, t., تشعیب *tèch'yb*, a., s.

se **Ramifier**, بودقلنمق *boudaqlanmaq*, v.

Ramoitir, تکرار اصلامق *tèqrar islamaq*, اصلاتمق یاش ا *is-latmaq*, *iach e*, v.

se **Ramoitir**, تکرار اصلانمق *tèqrar islanmaq*, یاش او *iach ol*, verb.

Ramollir, rendre mou, تکرار یومشق ا *tèkrar ioumchaq e*, یومشتمق *ioumchatmaq*; — le courage, کوشتمک *guèochetmèk*, t., غیرت کسمک *ghaïret kesmèk*, المق *al-maq*, ضعف کتورمک *za'f guè-turmèk*, a-t., v.

se **Ramollir**, mollir, یومشانمق *ioumchanmaq*; — en parlant du courage, غیرتسز او *ghaïretsys ol*, a-t., v.

Ramoner, باجه سلمک *ba-dja silmèk*, v.

Ramoneur, باجه سلیجی *ba-dja silidji*, s.

Rampant, سورتنن *surtunèn*, سورکلین *suruklèièn*, adj.

Rampe, پرمقلق *parmaqlyq*; — en fer, دمر پرمقلغی *dèmir par-maqlyghy*, s.

Rampement, سورتنمکلک *sur-tunmèklyk*, s.

Ramper, سورتنمک *surt*... سورکلنمک *suruklènmèk*, v.

Ramure, کیک بوزنی *...* *bournou*, s.

Rance, اجترک *adjèn*... adject.

Rancir, اجترک او *a*... *trèk ol*.

Rancissure, اجترکلک *a*... *trèklik*, s.

Rançon, کسبه کسبه *k*... t., خلاص اقچه‌سی بهاسی *...* *aqtchèci*, *bèhaci*, s.

Rançonnement, تکلیف... a., اقچه دیوشرمه‌سی *aqtch*... *churmèci*, s.

•**Rançonner**, mettre à r... اقچه ایله قورترمق *aqtchè il*... *tarmaq*; — commettre des... tions, زور ایله پاره الهق *...* *para almaq*, v.

Rançonneur, پاره ا... الیجی *zor ilè para alidj*... غارت ایدیجی *iaghma*, *ididji*, یغماجی *iaghmadji*, ...

Rancune, کین *kin*... *bougz*, غرض *gharaz*, عداوت ... *vet*, خصومت *khouçoumet*, — avoir —, کین طوتمق *k*... *maq*, v.

Rancunier, غرضلو *gha*... کین طوتیجی *kin toutidji*, a...

Rang, ordre de choses ... même ligne, دوزن *duzèn*, ... *duzènliq*, t., ترتیب *tert*... سرا صره *syra*, دیز *diz*; —

es, de troupes, صف *saf*; n—, صف صف *saf saf*; — re en —, عسكری صف صف قو *askèri saf saf qomaq*; — se re en rang, صف بغلمق *saf* lamaq, صفلر بغلمق *safler ba*-*maq*, v.

RANG de perles, بر دیزی انجو *dizi indjou*, انجو رده *indjou* , s.

RANG, dignité, رتبه *rutbè*, پایه , t.; — état, حال *hal*, a.

RANG, nombre, عدد *aded*, زمره *zurè*, s.

RANGÉE, صره *syra*, دیزی *dizi*, ost.

RANGER, mettre dans un cer- n ordre, دیزمك *dizmèk*, دوزمك *duzmèk*, نظام دوزن ویرمك *duzèn*, *nizam virmèk*; — ttre chaque chose à sa place, برلو یرنه قومق *ierlu ièrinè qomaq*, یرلشترمك *ierlèchturmèk*; — une née en bataille, عسکری صف ا *kèri saf e*, عسکر آلایلری قورمق *per alaïlèri qourmaq*, ترتیب صفوف *tertibi soufouf e*, a-t., v.

RANGER la terre, naviguer, قیی صره کتمك *qyi syra guitmèk*, rb.

SE RANGER, s'écarter pour faire ace, صاولمق *savoulmaq*; — à l'o- nion d'un autre, بر کمسنه نك فکرنی راینی قبول *bir kimesnènun* *krini*, *rèïni qaboul e*; — du parti e quelqu'un, بر کمسنه نك غیرتن چکمك *bir kimesnènun ghaïrètin* *tchèkmèk*; — sous l'obéissance, بیوروق طوتمق *bouïourouq tout*-*maq*, بر کمسنه نك امرینه اطاعت ا *bir kimesnènun èmrinè ita'at e*, v.

RANIMER, rendre la vie, دیرلتمك *dirylimèk*, جان ویرمك *djan virmèk*, احیا ا *yhïa e*, a-t.; — le courage, غیرت ویرمك *ghaïret virmèk*; — la colère, تکرار طارلتمق *tèkrar darylimaq*, a-t., verb.

SE RANIMER, درلمك *dirilmèk*, ایلمق *aïlmaq*, v.

RAPACE, قپان *qapan*, قپیجی *qapidji*, یرتیجی *iyrtidji*, adj.

RAPACITÉ, طمع *tama'*, حرص *hyrs*, a., غارتکری *gharetguèri*; — des animaux, یرتیجیلك *iyrtidji*-*lik*, s.

RAPATRIEMENT, *Voy.* RÉCONCILIATION.

RAPATRIER, *Voy.* RÉCONCILIER.

RÂPE, رنده *rèndè*, s.

RÂPER, رنده لمك *rèndèlèmèk*, verb.

RAPETASSER, یمه لمق *iamala*-*maq*, v.

RAPETISSER, کوچلتمك *kut*-*chultmèk*, کوچکلتمك *kutchukletmèk*, قصلتمق *qyssaltmaq*, v.

SE RAPETISSER, کوچکلنمك *kutchuklènmèk*, قصلنمق *qyssalan*-*maq*, v.

RAPIDE, تیز *tyz*, p., چابك *tchapouk*, p., سریع *seri'*, a., adj.

Rapidement, تيز *tyz*, سرعتله *sur'atilè*, شدّتله *chiddet ilè*, a-t., adverb.

Rapidité, تيزلك *tyzlyk*, t., چاپكلك *tchapouklyk*, p-t., سرعة *sur'at*, a., s.

Rapiécer ou Rapiéceter, يمهلمق *iamalamaq*, v.

Rapine, اقين اقن *aqyn*, يغما *iaghma*, قاپمه *qapma*, s.

Rapiner, قاپمق *qapmaq*, يغملمق يغمالمق *iaghmalamaq*, t., نهب وغارت ا *nèhb u gharet e*, a-t., v.

Rappel, action de rappeler, كرو چاغريش *guiru tchaghyrych*, استعاده *isti'adè*, رجوع *rudjou'*, دعوت *d'avet*, a., s.

Rappel, manière de battre le tambour, داول چالمسی *davoul tchalmaci*, s.

Rappeler, appeler de nouveau, كرو چاغرمق *guiru tchaghyrmaq*; — faire revenir, inviter de nouveau, كرو كلدرمك دعوت ا استمك *guiru gueldurmèk*, *d'avet e*, *istèmèk*; — à la vie, احيا ا *èhia e*; — à la mémoire, اخطار ا *ikhtar e*, a-t., v.

Rappeler, battre le rappel, داول چالمق *davoul tchalmaq*, v.

Rappliquer des couleurs, يكيدن بويامق رنك ويرمك *ièn-idèn boiamaq*, *rènk virmèk*, v.

se Rappliquer à l'étude, يكيدن علمه طالب او چالشمق *ièn-idèn ilmè talib ol*, *tchalichmaq*, v.

Rapport, revenu, produit, كلور *guèlur*, دخول *doukhoul*, محصول *mahsoul*, a., s.

Rapport, chose rapportée, يكيدن وضع اولنمش نسنه *ièn-idèn vaz' olounmich nesnè*, s.

Rapport d'estomac, كگرش *guèguirich*, ككرمك *guèguirmèk*, ارغ *arough*, a., s.

Rapport, récit, نقل *naql*, a., ديويرش *diiuvirich*, t.; — écrit, تقرير *taqrir*, تلخيص *telkhis*, a., subst.

Rapport d'un procès, دعوا بياني تلخيصى *d'ava bëiani*, *telkhici*, s.

Rapport, délation, accusation, غمّازلق *ghammazlyq*, a-t., غمز *ghamz*, قوجيلق *qoudjilyq*, t., شكايت *chikiaiet*, نقل *naql*, a., s.

Rapport, convenance, analogie, ياقشقلق *iaqichyqlyq*, t., وفاق *vifaq*, موافقة *muvafaqat*, a., s.

Rapport, relation, علاقه *'alaqa*, انتما *intima*, تعلّق *té'alluq*, a.; — d'amitié, اشنالق *achinalyq*, s.

Rapport, ressemblance, مشابهة *muchabèhet*, a., s.

par Rapport, نسبتله *nisbetilè*, a-t., adv.

Rapportable, كرو نقل اولنه جق *guiru naql olounadjaq*, adject.

[redacted]

Rapporter, remettre une
ıose en son lieu, كرو يرينه
كتورمك guiru ïèrinè guèturmèk,
وضع vaz' e, v.

Rapporter, produire, ويرمك
·mèk, كتورمك guèturmèk, v.

Rapporter, dire, raconter,
ديمك dimèk, ديويرمك dèiuvir-
k, t., نقل تقريرا naql, taqrir e,
t., v.

Rapporter, faire des rap-
rts, قولامق qovlamaq,
قومصيلمق qoumsilamaq, qoumzou-
naq, غمازلمق ghèmmazlamaq;
faire un rapport écrit, تلخيصا
khis e, v.

se Rapporter, s'accorder,
براشمق iarachmaq, يافشمق ia-
:hmaq, بربرينه اويمق birbirinè
imaq, v.

s'en Rapporter, قايل او qaïl
, a-t., انانمق inanmaq, اعتمادا
imad e, a-t., v.

Rapporteur d'un procès,
تقرير ايديجى taqrir ididji, a-t, s.

Rapporteur, faiseur de rap-
ırts, قوجى qovdji, قولاقجى qov-
:dji, قومضى qoumzy, t., غماز
ammaz, a., s.

Rapporteur, instrument de
ométrie, منقله mènqalè, a., s.

Rapprendre, يكيدن اوكرنمك
تعلم ièn-idèn eugrènmèk, tèallum
a-t., v.

Rapprochement, action de
pprocher, يقلشترمه iaqlachtur-
; يقلشمه iaqlachma, t., تقرب
tèqarrub, a.; — réconciliation,
بارشق barichiq, t., مصالحه mu-
çalèha, a., s. Voy. Comparaison.

Rapprocher, يقلشترمق
يقلاشترمق iaqlachturmaq, t.,
يقين ا iaqin e, a-t.; — disposer
à un accommodement, بارشترمق
barichturmaq, v.

se Rapprocher, يقلشمق
يقلاشمق iaqlachmaq, يقين كلمك
iaqin guelmèk, a-t., v.

Rapsodie, قرش مرش qarych
mourych, قرشق يم qarychiq ièm,
subst.

Rapt, enlèvement, قپمه qap-
ma, اختطاف ikhtitaf, a., s.

Râpure de bois, انجه تلاش
indjè talach; — de corne, اكنتى
èyènti, s.

Raquette à jouer, طوب
جلجك top tchèlèdjèk; — figue
de Barbarie, صبيرة soubbiret, a.,
subst.

Rare, qui n'est pas commun,
نادر nadir; — peu dense, سيرك
sèirèk, adj. Voy. Excellent.

Raréfaction, يايلش iaïlich,
t., ارتخا irtikha, a., s.

Raréfier, حفيفلتمك hafif-
letmèk, حفيفلندرمك hafiflèndur-
mèk, v.

se Raréfier, حفيفلنمك ha-
fiflènmèk, v.

Rarement, سيرك sèirèk, t.,
نادر nadir, a., adv.; — qui ar-
rive —, نادر الوقوع nadirul-vou-
qou'.

Raretė, disette, قلّة *qyllet*, اكسكلك *èksigliq*; — de l'argent, پاره اكسكلكى *para èksikligui*; — chose rare, نادرة *nadiret*, a., از بولنور نسنه *az boulounour nesnè*, نادرلك *nadirliq*, s.

Raretés, curiosités, تفارق *tèfaryq*, vulg. *tèfaruq*, s. pl.

Ras, sans poil, يونلمش *ionylmych*, تراش اولمش *trach olmych*, تويسز *tuïsyz*; — étoffe —, قطنى *qoutni*, *goutnou*, adj.

Rasade, شرابدن قدح طولوسى *charablèn qadèh dolouçou*, s.

Rasé, à qui on a fait le poil, تراش اولمش *trach olmuch*; — démoli, يقلمش *iyqylmych*, يقق *iyqyq*, t., خراب *kharab*, a., adj.

Rasement d'une place, انهدام *inhidam*, هدم *hèdm*, a., s.

Raser, couper le poil près de la peau, تراش ا *tirach*, *trach e*, يونمق *ionmaq*, v.

se Raser, se faire la barbe, كنديني تراش ا *guèndini trach e*, صقالني تراش ا *saqalyny trach e*; — à contre-poil, دكينه تراش ا *dikinè trach e*, v.

Raser, démolir, تملدن يقمق *tèmeldèn iyqmaq*, تدمير خراب ا *tèdmir*, *kharab e*, a-t., v.

Raser, passer fort près, پك يقيندن كچمك *pèk iaqyndan guetchmèk*, صيّرمق *sïirmaq*, v.

Rasoir, اوسترا استوره *oustoura*; — étui, nécessaire de rasoirs, ... استره لك *oustouralik*, ... *oustoura qoubouri*, s.

Rassasiant, دويدران *doïdyran*; طوق ايدن *toq idèn*, ...

Rassasiement, طوقلق ... دويدرمقلق *doïdurmaqlyq*, ...

Rassasier, طويرمق ... دويدرمق *doïdurmaq*, ... اشباع ا *ichba' e*, a-t. ...

se Rassasier, دويمق ... دويلمق *doioulmaq*, v.

Rassemblement, ac... rassembler, جمع *djèm*..., اجتمكلك *djèm' itmèqliq*, ... *divchurmèk*; — attroup... خلق جمعيتى *khalq djèmi'*..., جمعيت *djèmi'et*, a., ازدحام ... *ham*, جمع كثير *djèm'i kès*...

Rassembler, جمع ا ... a-t., ديوشرمك *dèvchirmèk*...

se Rassembler, ... لنمق ... *djèm' ol*, *olounmaq*, a-t. ... بر يره كلمك *bir ièrè guelmèk*, ... *dèvchurilmèk*, ديرلمك ... verb.

Rasseoir, replacer, ... قومق وضع ا *ioz iérinè*... *vaz' e*, v.

se Rasseoir, s'asseoir ... veau, ... تكرار اوتورمق ... *idèn*, *tèqrar otourmaq*; — ... pris, se remettre de son ... يواشلنمق *iavachlanmaq*, ... بولمق *sukioun boulmaq*, ...

Rasseoir ou se Rass... parlant des liquides, ...

[redacted]

I, صاف او اولنمق *safi ol*, *...maq*, a-t., v.

RASSIÉGER, ا تكرار محاصره *...ar mouhacère e*, a-t., v.

RASSIS, qui n'est plus tendre, بيا *béiat*, vulg. *baïat*, adj. — ...a —, بيات اتمك *baïat etmèk*; — calme, posé, en parlant d'une ...rsonne, پشمش *pichmich*, اغر ...ا *aghyr bachlu*, t., اهل وقار ...i *vèqar*, a., adj.

RASSOTÉ, دلورتمش *déhurtmich*, ...ه دلی ديوانه اولمش *déli*, *divané ol...ch*, adj.

RASSURER, raffermir, بركتمك ...*kitmèk*, t., قوی ا بركت *berk*, ...i *e*; — rendre le courage, غيرت ويرمك *ghaïret virmèk*; — ...nquilliser, ا امين *èmin e*, ...راحتلندرمق *rahatlandurmaq*, a-t., ...rb.

SE RASSURER, reprendre cœur, غيرته كلمك *ghaïrètè guelmèk*, غيرتلنمك بوركلنمك *ghaïretlènmèk*, ...*rèklènmèk*, v.

RAT, بيوك سچان *buiuk sit...an*, كهه سچانی *guièmè sitchani*; — d'eau, صو كمدسی سچانی *sou ...ièmèci*, *sitchani*, s.

RATAFIA, عنبريه *ambèriiè*, s.

RATATINÉ, بورشقلو *bourou...ouqlu*, بورشمش *bourouchmych*, ...ject.

SE RATATINER, بورشمق *bou...uchmaq*, بورشترمق *bourouchtur...q*, v.

RATE, طلاق طلق دلاق *da-laq*, s.

RÂTEAU, طراق *taraq*, طپراق طراغی *topraq taraghy*, طرمق *ty-myq*, s.

RÂTELÉE, طرق طولوسی *taraq dolouçou*, بر طراق چكهسی *bir taraq tchèkméci*, s.

RÂTELER, طپراق طرامق *top-raq taramaq*, v.

RÂTELEUR, طراق چكيجی *ta-raq tchèkidji*, s.

RATELEUX, طلح *talih*, دلاق علتلو *dalaq 'illetlu*, adj.

RÂTELIER, l'endroit où l'on met le fourrage que l'on donne aux animaux, يملك *ièmlik*, s.

RÂTELIER, les deux rangées de dents, ديشلرك ايكی ديزلری *di-chlèrin iki dizlèri*, s.

RATER, en parlant d'un fusil, اتش المق طوتمق *atèch almamaq*, *toutmamaq*; — échouer dans une entreprise, راست كلمك باشه چقمق *rast guelmèmèk*, *ba-cha tchiqmamaq*, v.

RATIÈRE, pour prendre les rats, سچان قپان *sitchan qapan*, سچان قپاغی *sitchan qapaghy*, s.

RATIÈRE, métier pour faire de la ganse, غيطان دزكاهی *ghaïtan dizguiahi*, s.

RATIFICATION, قرار *qarar*, استقرار *istiqrar*, تصديق *tasdyq*; — écrite de la paix, صلحك تصديق نامهسی *soulhun tasdiqna...*

mèci, ou simpl. تصديق نامه *tastiq namè*, a-t., s.

Ratifier, مقرر ا طوتمق *mouqarrer e*, *toutmaq*, قرار اسقرار ويرمك *qarar*, *istiqrar virmèk*, رضاسن ويرمك *rizacin virmèk*, قبول ا *qaboul e*, تصديق ا *tastiq e*; — être ratifié, قرار بولمق *qarar boulmaq*, a-t., v.

Ratine, بر جنس صوف قماشى *bir djins sof qoumachi*, s.

Ration, تعيين *taïin*, a., پاى *païi*, t., بر كونلك ذخيره *bir gunluk zakhirè*, t-a., s.

Rationnel, عقلى *'aqli*, a., adject.

Ratisser, طپراق طراغى ايله طرامق *topraq taraghi ilè taramaq*, verb

Ratissoire, طپراق طراغى *topraq taraghy*, بستان طراغى *bostan taraghi*, s.

Ratissure, بوستان سپرنديسى *bostan supuruntuçu*, s.

Rattacher, كرو بغلمق بند چكمك *guiru baghlamaq*, *bènd tchèkmèk*, ينه بغلمق *inè baghlamaq*, v.

Ratteindre, تكرار يتشمك اولاشمق *tèkrar ièttichmèk*, *oulâchmaq*, v.

Rattiser le feu, تكرار يكيدن اتشى طوتشترمق *tèkrar*, *ièn-idèn atèchi toutouchturmaq*, v.

Rattraper, atteindre celui qui a pris les devans, الرو كيدنه يتشمك *ilèru guidènè ièttichmèk*;

— ou fugitif, اولانى بولمق *ghaïb olani boulmaq*; — reco[...] ce qu'on a perdu, الـ[...] تكرار اله كتورمك *tèkrar èlè guèturmè[k]* — on ne m'y rattrapera p[as] الدنمم *inè aldanmam.*

Rature, محو *maho*, a., [...] *tchizgui*, s.

Raturé, محو اولنمش *olounmich*, چزمش *tchizmich*, [...] اولنمش *rècid olounmich*, ad[j].

Raturer, چزمك *tchizm[èk]*, محو ا *maho e*, بوزمق *bo[zmaq]*, رسيد ا *rècid e*, v.

Rauque, اوازى طوتقن *[...] toutqoun*, ou simpl. طوتقن *[tout]qoun*, بوغق *boghouq*, اوازلو *boghouq avazlu*, adj.

Ravage, dégât, خراب *kharab*, غارت *gharet*, a., s.

Ravager, برباد ا *berb[ad e]*, خراب ا *kharab e*, غارت ا *[gharet] e*, تالان و ويران تخريب ا *t[alan u] viran*, *takhrib e*, a-t., يقمق *iyqup yaqmaq*, v.

Ravalement, crépi fait [...] mur, صوامه *syvama*, s.

Ravaler, retirer en d[e...] du gosier, يوتمق *ioutmaq*, v.

Ravaler, rabaisser, [...]ك *indurmèk*; — déprimer, a[...] الچقلمق *altchaqlamaq*, [...] *altchaq e*, خورلمق *khorlama[q]*, تحقير ا *tahqir e*, a-t.

se Ravaler, الچقلنمق *[al]tchaqlanmaq*, v.

Ravaler, crépir un mur, صواه sivamaq, v.

Ravauder, یاماملق یہالمق ...alamaq, یمه اورمق iama our-q, v

Ravaudeur, یمالایجی iama-lji, یماجی iamadji; — ravau-se, یمالایجی قری iamalaïdji y, s.

Rave, ترب tourp, vulg. troup; petite —, فرنک تربی firènk pou, s.

Ravelin, قلعه نک طش qal'anun dich mètèrici, st.

Ravigoter, قوة ویرمک qouw-virmèk, a-t., v.

Ravilir, الچقلمق altchaqla-, t., تحقیر ا tahqir e, a-t., v.

Ravin, چقور یر tchouqour ïer, — plein de —, چقورلو یر tchou-..u ier, s.

Ravine, صوطشمه سی sou tach-i, طوفان toufan, s.

Ravir, enlever de force, قاپمق ...maq, غارت ا gharet e, نهب ا ...e, زور ایله الهق zor ilè al-, یغمالمق iaghmalamaq, قاور qavramaq, t., اختطاف ا ...itaf e, a-t., v.

Ravir l'honneur, هتک عرض ...ki 'irz e, a-t., v.

Ravir, causer un transport ...miration, افراطله عجبلتمک ...ilè 'adjèbletmèk, حیرته براقمق ...è braqmaq, a-t., v.

a Ravir, پک گوزل pèk guzel, عجیبا 'adjibèn, a., adv.

se Raviser, فکرندن دونمک fikrindèn deunmèk, v.

Ravissant, qui enlève de force, قپان qapan, قپیجی qapidji, adj.

Ravissant, خوشنه کلن khochinè guèlèn, بکنلن bèiènilèn, t., پسندیده اولان pècèndidè olan, پک گوزل pèk guzel, adj.

Ravissement, enlèvement, قپمقلق qapmaqlyq, قپش qapych, t., غارت gharet, a., نهب nèhb, a.; — transport d'admiration, تعجب tè'addjub, حیرت hâïret, a.; — de joie, کوکل اچلمه سی gueun-ul atchilmaci, مسرت کلی mècerrèti kulli, a., s.

Ravisseur, قاپیجی qapidji, t., نهاب nèhhab, a., غارتکر gharetguer, a-p., s.

Ravitaillement, ذخیره کتورمه سی ادخالی zakhirè guèturmèci, idkhali, s.

Ravitailler, کچورمک guetchurmèk, ذخیره کتورمک zakhirè guèturmèk, a-t., v.

Raviver les couleurs, بر تصویرک رنکلرینه قوة ویرمک bir tasvirun rènklèrinè qouvvet virmèk; — le feu, اتشی تکرار طوتشدرمق atèchi tèkrar toutouchturmaq, v.

Ravoir, recouvrer, کرو المق guiru almaq, کرو اله کتورمک guiru èlè guèturmèk; — ce qu'on a per-

du, غايب اولانى بولمق *ghaïb olani boulmaq*, a-t., v.

Raya, sujet non mahométan du Grand-Seigneur, رعايا *raïa*, ذمى *zimmi*, a., s.

Raye, *Voy.* **Raie**.

Rayer, effacer, raturer, چزمك *tchizmèk*; — marquer de raies, چزى چزمك *tchizi tchizmèk*, t., خط چزمك *khatt tchizmèk*, a-t., v.

Rayon, trait de lumière, پرتو *pertèv*, شعله *cheu'lè*, a., s.; — lancer, répandre des rayons, پرتو صالمق *pertèv salmaq*, v.

Rayon d'une roue, تكرلك پرمغى پرمقلرى *tèkerlèk parmaghy*, *parmaqlèri*, s.

Rayon de miel, كومج *gumèdj*, كومج بالى *gumèdj bali*, s.

Rayons, tablettes d'armoire, دولاب تختەلرى *dolab tahtalèri*, s. pl.

Rayonnant, پرتولو *pertèvlu*, p-t., شعلەدار *cheu'lèdar*, a-p., پرتو انداز *pertèv èndaz*, p., adj.; — qui a une figure rayonnante, منور چهرەلو *munèvver tchèhrèlu*.

Rayonnement, شعلەدارلق *cheu'lè darlyq*, a-p-t., s.

Rayonner; پرتو صالمق *pertèv salmaq*, پرتو انداز او *pertèv èndaz ol*, a-p-t., يلدرامق *yldyramaq*, verb.

Rayure, قماش چزيلرى قلمكارى *qoumach tchizilèri*, *qalèm-kiari*, s.

Réaction, action d'un corps frappé sur celui qui le frappe, مدفعة *mudef'at*, رجعة *ridja'at*, a., subst.

Reaction, au fig., vengeance, انتقام *intiqam*, a., s.

Réagir, كرو قومق ايتويرمك *guiru qoomaq*, *itèvirmèk*, رد دفع ا *rèdd, def' e*, v.

Réajourner, كرو ارتەلەمك *guiru irtèlèmèk*, v.

Réalisation, اجرا ايتمكلك *idjra itmèklik*, a-t., اجرا *idjra*, تحقيق *tahqiq*, a., حصول پذيرى *houçoul pèziri*, a., s.

Réaliser, يرينە كتورمك *ièrinè guèturmèk*, t., اجرا ا *idjra e*, قيليويرمك *qylyvirmèk*, قلمق *qylmaq*, t., حصول پذير ا *houçoul pèzir e*, a-p-t., v.; — sa fortune, changer ses propriétés contre de l'argent, جملە املاكلرى نقد اقچەيە دوندرمك *djumlè èmlaklèri naqd aqtchèïè deundurmèk*, v.

se **Realiser**, حصول بولمق *houçoul boulmaq*, حصول پذير او *houçoul pèzir ol*, a-p-t., باشە چقمق *bacha tchiqmaq*, t., محقق او *mouhaqqaq ol*, a-t., v.

Réalité, حقيقة *haqiqat*, a., s.; — en réalité, معنادە *ma'nada*.

Réappeler, تكرار كرو چاغرمق *tèqrar, guiru tchaghyrmaq*, دعوت ا *daavet e*, v.

[redacted]

POSER les scellés, تكرار كرو *tèkrar, guiru muhur-* r.

SIGNER, assigner de nou- يكيدن محكميه چاغرمق *ièn-idèn mèhkèmèiè tcha-* , *d'avet e;* — sur un تكرار حواله *tèkrar havalè* v.

ISSER, تكرار اندرمك *tèk-* *rmèk*, v.

LATER, كرو سپرمك *guiru* *k*, v.

NDER, تكرار يابى قورمق *i qourmaq;* — une plaie, يكيدن بر يارة بز ايله *ièn-* *iaraï bèz ilè sarmaq*, v.

PTISER, تكرار وافتزلمق *yftizlamaq*, a-t., v.

RBATIF, سرت *sert*, بزك *iuzlu*, t.. نا ملايم *na mu-* a., adj.

TER, تكرار كرو سمرلمك *uiru sèmerlèmèk*, v.

TIR, تكرار يكيدن بنا ا *èn-idèn bina e*, a-t., v.

TTRE un matelas, مندرى *mindèri ièn-ilèmèk;* — ré- une manière fatigante, تكرار تكرار *tèkrar tèkrar* , a-t., v.

LLE, زوربا *zorba*, ازغون t., جلالى *djèlali*, عاصى ط *taghi*, adj. et s.

BELLER, باش قالدرمق *rmaq*, t., عصيان طغيان

ا *'yssian, toughian e*, باغى عاصى او *baghy, acy ol*, او جلالى *djèlali ol*, a-t., v.

REBELLION, عاصيلق *acilyq*, a-t., زوربالق *zorbalyq*, t., عصيان *'ycian*, بغى *baghy*, طغيان *tou-ghian*, a., باغيلق *baghylyq*, a-t., subst.

REBÉNIR, تكرار تبريك ا *tèkrar tèbrik e*, مباركلمك *muba-rèklèmèk*, a-t., v.

SE REBÉQUER, se rebiffer, قرشو قومق *qarchou qomaq*, سويلمك *seuïlèmèk*, فرمانه مطيع اولمق *fer-manè mouti' olmamaq*, سركشلك ا *serkèchlik e*, p-t., او تمرد اوزرة *tèmerrud uzrè ol*, a-t., v.

REBLANCHIR, تكرار بياضلمق *tèkrar bèiazlamaq*, اغرتمق *aghart-maq;* — une muraille, تكرار بادانا ا *tèkrar badana e;* — le linge, چماشيرى تكرار ييقمق *tchamachiri tèkrar iaïqamaq*, v.

REBONDI, شيشمان *chichman*, شيشقو *chichqo*, كودهلو *guèodèlu*, قرنلو *qarynlu*, adj.

REBONDIR, قالغمق *qalghymaq*, صچرامق *sytchramaq*, v.

REBONDISSEMENT, قالغش *qal-ghych*, s.

REBORD, كنار *kènar*, a.; — d'un vêtement, زنجف *zindjèf*, p., s.

REBORDER, تكرار زنجف دكمك *tèkrar zindjèf dikmèk*, v.

REBOUCHER, تكرار قپامق

طپه‌لمق *tèkrar qapamaq*, *tapalamaq*, v.

se **Reboucher**, كرو تكرار قپانمق *guiru*, *tèkrar qapanmaq*, v.

Rebours, le contre-poil, دكينه *dikinè*; — sens contraire, ترس *ters*, t., عكس *'aks*, a., s.; — à rebours, ترسنه *tercinè*, عكسنه *aksinè*, a-t., adv.

Rebouteur, قرلمش كموكلري دوزديجى *qyrylmych guèmuklèri duzèdidji*, t., مجتبر *mudjtèbir*, a., s.

Reboutonner un habit, تكرار الكلمك *tèqrar iliklèmèk*, v.

Rebrider un cheval, اته كم اويان تكرار اورمق *atè guièm*, *ouian tèkrar ourmaq*, v.

Rebrouiller, remêler, تكرار قرشترمق *tèkrar qarichturmaq*; — des personnes, تكرار بوزشترمق *tèkrar bozouchturmaq*, v.

Rebrousser chemin, كرو كتمك دونمك *guiru guitmèk*, *deunmèk*, كرو يولنه كتمك *guiru iolyna guitmèk*, v.

a **Rebrousse poil**, *Voy.* **Contre-poil**, **Rebours**.

Rebroyer, بر دخى ازمك *bir duqhi èzmèk*, v.

Rebrunir, بر جلا دخى ويرمك *bir djila daqhi vermèk*, v.

Rebuffade, قووش *qoouch*, سوكش *seuguch*, ازارلمه *azarlama*, t., مردوديّت *merdoudi'iet*, a., s.

Rébus, بلمجه معمّى جنسى *bilmèdjè*, *mouamma djinsi*, s.

Rebut, action de rebuter, دفع طرد ايتمكلك *def'*, *tard itmèklik*, سوروب ردّ ايتمه‌سى *surup rèd itmèci*; — ce qui est rebuté, فنا *fèna*, قصور *qouçour*, برطرف اولانى *ber taraf olani*, كرو قالانى *guiru qalani*, s.

Rebutant, déplaisant, طاتسز *tatsyz*, t., ناپسنديله *napècindidè*, p., نامقبول *namaqboul*, p-a., چركين *tchirkin*; — en parlant du travail, اوصاندره‌جق *oçandurадjaq*, adj.

Rebuter, rejeter avec rudesse, كرو قومق ايتويرمك *guiru qoomaq*, *itivirmèk*, t., ردّ دفع ا *rèdd*, *def' e*, a-t.; — dégoûter, ennuyer, اوصاندرمق *oçandurmaq*, بقدرمق *byqturmaq*, v.

se **Rebuter**, se choquer de, انجنمك *indjinmèk*, كوسمك *kusmèk*; — se dégoûter à cause des difficultés, اوصانمق *oçanmaq*, اوشنمك *uchènmèk*; اوف ديمك *uf dimèk*, v.

Recacher, تكرار صقلمق *tèkrar saqlamaq*, a-t., v.

Recacheter, تكرار مهرلمك *tèkrar muhurlèmèk*, a-t., v.

Récalcitrant, عنادجى *inadji*, a-t., سركش *serkèch*, adj.

Récapitulation, محصّل كلام *mouhassali kèlam*, a., سوزك محصّلى *seuzun mouhassali*, t-a., subst.

Récapituler, محصّلى

[redacted]

سویلمك *mouhassalin seuïlèmèk*, t., v.

Recèlement, كزليش *guizlèich*, مسروق اولان شيئك صقلهسی *mesrouq olan chèïun soqlamaci*, s.

Receler des objets volés, مسروق اولان نسنهٔ صقلمق *mesrouq olan nesnèï saqlamaq*, يتاقلق *iataqlyq e*; — cacher un voleur, خرسزی صقلمق كزلمك *qhyrsyzi saqlamaq*, *guizlèmèk*, v.

Receleur, مسروق اولان نسنهلرك صقليجی كزليجی *mesrouq olan nesnèlèrun saqlaïdji*, *guizlèïdji*, يتاق *iataq*, s.

Récemment, دمين *dèmin*, كچنلرده *guetchenlerdè*, يكيدن *ièndèn*, adv.

Recensement, dénombrement, كتابت *kitabet*, تعداد *ta'dad*, احصا *ihsa*, a.; — audition des témoins, استماعی شهود *istima'ï chouhoud*, a., s.

Recenser, faire un recensement, صايمق *saïmaq*, t., احصا *ihsa e*, a-t., v.

Récent, يكی *ièn-i*, t., تازه *tazè*, p-t., جديد *djèdid*, a., adj.

Récépissé, تحريرات قبول اولندوغی مشعرويرلن تمسك *tahrirat qaboul oloundoughou much'yr virilèn temessuk*, تمسك *tèmessuk*, a., s.

Réceptacle, lieu où se rassemblent les personnes, طوراق *douraq*, طورجق ير *douradjaq ier*, صغنجق ير *syghynadjaq ier*; — pour les choses, محل *mahall*, a., ير *ier*; — de valeurs, خرسز يتاغی *khysyz iataghy*; — pour les eaux, اكرك *èguierk*, t., مشربه *mèchrèbè*, vulg. *masrapa*, حوض *havouz*, a., صو محلی *sou mahally*, a-t., s.

Réception, action de recevoir, قبوليت *qâbouliïèt*; — accueil, manière de recevoir, استقبال *istiqbal*, قبول *qaboul*; — bonne —, التفات *iltifat*; — action par laquelle on reçoit, وصول *vuçoul*, a., s.; — à la réception de cette lettre, بو مكتوب وصولنده *bou mèktoub vuçoulindè*; — cérémonie d'entrée dans un corps, ادخال *idqhal*, دخول *duqhoul*, a., s.

Recette, action de recouvrer les contributions, ويركو تكاليف ديوشرمهسی *virgu*, *tèkialif dèvchurmèci*, تحصيل اموال ميريه *tahsili èmvali miriiè*, a.; — rentrée annuelle, مدخول *mèdkhoul*, اراد *irad*, a., s.

Recette, composition de certains remèdes, تركيب علاج تذكرهسی *terqibi 'iladj tèzkèrèci*, a-t., s.

Recevable, قبول اولنهجق *qaboul olounadjaq*, a-t., adj.

Receveur des contributions, ديوشريجی *dèvchuridji*, اراد ديوشريجی *irad dèvchuridji*, محصل *mouhassil*, a.; — de la capitation en Turquie, خراججی *kharadj-*

dji; — des droits de transit, باجچى *badjdji*, s.

Recevoir, accepter, prendre ce qui est offert, المق *almaq*, طوتمق *toutmaq*, t., اخذ ا *akhz e;* — agréer, قبول ا *qaboul e;* — de l'argent, پاره المق قبض ا *para almaq*, *qabz e;* — recueillir les impositions, خراج وبركو ايـــراد ديوشرمك تحصيل ا *kharadj, virgu, irad dèvchirmèk, tahsil e*, v.

Recevoir, accueillir bien, التفات ا *iltifat e*, اكرام ا *ikram e*, a-t., v.

Recevoir, admettre chez soi, مسافر كبى كبول ا *muçafir guibi qaboul e*, a-t., v.

Rechange, تبـدّل *tèbèddul*, تبادل *tèbadul*, a., كرو دكشترمه‌سى *guiru dèichturmèci*, s.

Rechanger, كرو دكشـترمك *guiru dèichturmèk*, t., تبديل ا *tèbdil e*, حالدن حاله دوندرمك *haldèn halè deundurmèk*, a-t., v.

Rechanter, تكرار ايرلامـق تركى چغرمق *tèkrar irlamaq, tchaghyrmaq*, a-t., v.

Réchapper, صاغلمق *saghalmaq*, صاغلق افاقت بولمق *saghlyq, ifaqat boulmaq*, قورتلمق *qourtoulmaq*, v.

Recharger, كرو تكرار يوكلمك *guiru, tèkrar iuklèmèk*, v.

Rechasser, كرو قـــومـــق ايتوبرمك دفع ا *guiru qovmaq, itivirmèk, def' e*, v.

Réchaud, كوچك اوجاق *kutchuk odjaq*, آتشلـــك *âtèchlik*, ساج *satch*, s.

Réchauffer, استمق *issytmaq*, استى ا *issi e*, v.

se Réchauffer, استنمق *issynmaq*, قزمق *qyzmaq*, قزشمق *qyzychmaq*, t., حرارته كلمك *harâtè guelmèk*, a-t., v.

Recherche, action de rechercher, طلب *talab*, a., يوقلامه *ioqlama*, يوقلايـــش *ioqlaich*, t., جست و جو *djustu djou*, p., s.

Recherche, affectation, دوزكن *duzgun*, t., استغنا *istyghna*, a.; — luxe, طفرا *tafru*, زينت *zinet*, a., s.

Rechercher, chercher une seconde fois, تكرار ارامق *tèkrar aramaq*, a-t., v.

Rechercher, faire une enquête exacte, تفتيش ـ تفحص ا *teftich, tèfahhous e*, تفقد ا *tèfaqqoud e*, استخبار ا *istikhbar e*, a-t., v.

Rechercher en justice, مرافعه ا *muraf'a e*, a-t., v.

Rechigner, اكشى يوز ا *èkchi, iuz e*, v.

Rechoir, *Voy.* **Retomber**.

Rechute, نكس *nuks*, *nukus*, *nukes*, اوزلش *euzlich*, s.; — avoir une —, ينه تكرار كرو دوشمك *inè, tèkrar, guiru duchmèk*, t., نكس ا *nukes e*, v.

Récidive, اعادة *'iadet*, تكرير *tèkrir*, a., s.; — dans la même

اعادۀ *'iadëi gunah*, a-t.,

'ER, تکرار صوچ کناه
ır soutch, gunah, khata

ou Rescif, یالیلك دکز
یوزنلك بولنار *ialyda dèn-*
oulounan tach, qaïa, s.
علاج تذکرەسی *iladj*

NDAIRE, جماعته کیرن
guirèn, a-t., s.
NT, جام کاسەسی *djam*

OCATION, مقابله بالمثل
bil misl, a., s.
OCITÉ, مشارکة *mucha-*
chirket, a., s.
OQUE, مشارکەلو *mucha-*
مشارك *mucharik*, a-t.,
بر بر *bir birlèrinè olan*,
مابـ *mabëinindè olan*,

OQUE, la pareille, مثلی
مقابله با *mouqabèlè bil-*

OQUEMENT, مشارکتله
ilè, a-t., مفاوضتة
n, مشترکا *muchtèrikèn*,

نقل *naql, naqil*, a.,
t, a., دیویرش *dèiuvi-*
قصّه *qyssa*, تقریر *taqrir*,

IF, غنای غیر موزون
mèvzoun, a., s.

Récitation, دیویرش *dèiuvi-rich*, s.

Réciter, دیویرمك *dèïuvirmèk*, ازبردن سویلمك *èzberdèn seuïlè-mèk*, v.

Réclamation, action de revendiquer, ادّعا *iddi'a*, a.; — chose réclamée, مطلوب اولان نسنه *matloub olan nesnè*, a-t., طلبة *ta-libet, tilèbet*, a., s.

Réclamation, action de réclamer contre un acte, مخالفت *moukhalèfet*, اعتراض *i'tiraz*, a., s.

Réclame, تعقيبة *ta'qibet*, a., subst.

Réclamer, revendiquer, استمك *istèmèk*, t., طلب ا *taleb e*, استدعا ا *istida' e*; — implorer avec instance, یالوارمق *ialvarmaq*, الحاح ابرام ا *ilhah, ibram e*; — appeler à son secours, مدد چاغرمق *mèdèd tchaghyrmaq*, تمنى تمنّا ا *tèmanna e*, a-t., v.

Réclamer contre, s'opposer de paroles, مخالفت ا *moukhalè-fet e*, اعتراز ا *i'tiraz e*, a-t., v.

se Réclamer de quelqu'un, بر کمسنەیه انتساب ا ایدنمك *bir kimesnèïè intiçab e, idinmèk*, v.

Reclure, حبس ا *habs e*, a-t., verb.

Reclus, محبوس *mahbous*, a., طشرە چقمیان *tachra tchiqmaian*, s. *Voy.* Solitaire.

Réclusion, حبس *habs*, a., تحبس *tèhabbus*, a., الیقومقلق *alyqomaqlyq*, s.

Recogner un clou, تكرار ميخ قاقمق *tèkrar mikh qaqmaq*, v.

Recoin, petit coin, كوشه‌جق *keuchèdjiq*, دبى بوجاغى *dibi boudjaghy*; — replis du cœur, قلبك ايچى *qalbun itchi*, a-t., s.

Récolement, شاهده شهادتنك اوقومه‌سى *chahidè chèhadètinun oqoumaci*, s.

Récoler des témoins, شاهدلره شهادتلرينى اوقومق *chahidlèrè chèhadetlèrini oqoumaq*, a-t., v.

Recoller, coller de nouveau, تكرار طوتقاللمق *tèkrar toutqallamaq*, a-t., v.

Récolte, action de recueillir les biens de la terre, ديوشرمه *dèvchirmè*, t., حصاد *hiçad*; — temps de la —, خرمن زمانى *khyrmèn*, *kharmèn zèmani*, وقت حصاد *vaqti hiçad*, a.; — les fruits recueillis, ديوشرلمش ميوه‌لر *divchurilmich mëivèler*, تركه *tèrèkè*; — les blés, حبوبات *houboubat*; — objets de diverse nature, محصول *mahsoul*, محصولات *mahsoulat*, a., s.

Récolter, ديوشرمك *divchurmèk*, v.

Recommandable, ممدوح *mèmdouh*, واجب المدح *vadjibulmèdh*, اعتبارلو *'itibarlu*, معتبر *mu'tèber*, a., adject.

Recommandation, action de recommander, اصمرلايش *ismarlaïch*, t., سپارش *siparich*, p-t., توصيه *tèvsiïè*; — lettre de —, توصيه مكتوبى *tèvsiïè mèktoubi*, a-t.; — injonction, امر *èmr*, تنبيه *tèmbih*, a., s.; — *Voy.* Estime, Considération.

Recommander, اصمرلمق *ismarlamaq*, t., سپارش ا *siparich e*, توصيه ا *tèvsiïè e*; — enjoindre expressément, مطلق امر ا *moutlaq emr e*, تنبيه ا *tèmbih e*, تفويض ا *tefviz e*, a-t., v. *Voy.* Ordonner.

Recommander, rendre recommandable, ذكر جميل ا *zikri djèmil e*, a-t., v.

se **Recommander**, implorer l'appui, صغنمق *syghynmaq*, استمداد ا *istimdad e*, رجا ا *ridja e*, تمنا ا *tèmènna*, a-t., v.; — se recommander à Dieu, اللهه توكل ا *allahè tèvèkkul e*, a-t., v.

Recommencer, ينه تكرار باشلمق *ïnè*, *tèkrar bachlamaq*, باشدن ينه باشلمق *bachdèn ïnè bachlamaq*, v.

Récompense, prix d'une bonne action, ثواب *sèvab*; — et salaire, اجر *èdjr*, اجرة *eudjret*; — punition, جزا *djèza*; — dédommagement, compensation, مكافاة *mukiafat*, عوض *'ivaz*, a., s.

en **Récompense**, en revanche, عوضا *'ivazèn*, a., مقابله‌سنده *muqabèlècindè*, a-t., adv.

Récompenser, donner une récompense, عوض اجرة ويرمك *'ivaz, eudjret virmèk*, a-t., v.

[redacted]

جزالند *djèzalandurmaq*, y. DÉDOMMAGER.

.COMPENSER, عوضلنمق iq, تضمين ايدنمك *taz-* ièk; — du tort éprouvé, ضراربنى *zararini tazmin*

IPOSER, يكيدن ياپمق ièn-idèn iapmaq, *terkib e*,

IPOSITION, action de re- يكى دوزنلك تركيب, 'nlik, *terkib*; — d'un ou- انشاى تأليف جدي *in-* ; *djèdid*, a., s.

IPTER, تكرار صايمق · *tèkrar saïmaq*, *hiçab e*,

ICILIABLE, بارشترجق ιdjaq, t., اصلاح اولنجق ιnadjaq, a-t., adj.

ICILIATEUR, بارشتريجى 'dji, صلحجى *soulhdji*, صلح *soulh idìdji*, a-t., ιuslih, a., s.

CILIATION, بارشق *bari-* صلح *soulh*, a., s.

ICILIER, بارشترمق *barich-* اوزلاشترمق *ouzlachtur-* ا اصلاح *yslah e*, اصلاح ذات *islahi zatul bèin e*,

CONCILIER, بارشمق *ba-* ا مصالحه *mouçalaha e*,

›UIRE, accompagner par

civi[?]é, كتورمك *guèturmèk*, كيرو كتورمك *guèru guèturmèk*, t., ا تشييع *tèchii' e*, a-t., v.

RÉCONFORT, *Voy.* CONSOLATION.

RÉCONFORTER, fortifier, قوت ويرمك *qouvvet virmèk*, ا تقوية *taqviiè e*, a-t.; — par des alimens, ا اطعام *yt'am e*, a-t., غدالندرمق *ghydalandurmaq*, v.

SE RÉCONFORTER, دنجلنمك *dindjlènmèk*, t., قوّته كلمك *qouvvètè guelmèk*, a-t., v.

RECONFRONTER, تكرار مقابله مواجهه رو برو ا *tèkrar mouqabèlè*, *muvadjèhè*, *rou bèrou e*, v.

RECONNAISSABLE, بلنور *bili-neur*, t., بلمهسى قابل *bilmèci qabil*, a-t., طانلور *tanileur*, adj.

RECONNAISSANCE, action de reconnaître, تكرار بلمكلك *tèkrar bilmèklik*, a-t., معرفة *ma'rifet*, a.; — ressentiment des services reçus, ايلك بلمكلك *èilik bilmèklik*, t., اداى شكر نعمت *èdaï chukri ni'met*, شكران *chukran*, a., حق شناسلق *haqq chinasliq*, حق شناسى *haqq chinaci*, a-p., s.

RECONNAISSANCE, action d'observer, يوقلايش *ioqlaïch*, يوقلمه *ioqlama*, t., تجسس *tèdjessus*, a., subst.

RECONNAISSANCE, aveu, اقرار *iqrar*, اعتراف *i'tiraf*, a., s.

RECONNAISSANCE, obligation

par écrit, سند *sènèd*, تمسك *tè-messuk*, a., التزام تمسكی حجتی *iltizam tèmessugui*, *heuddjèti*, a-t., subst.

Reconnaissant, ايلك بليجی *èïlik bilidji*, t., شاكرالنعمه *chakirun-ni'mè*, a., حق شناس *haqq chinas*, a-p., adj.

Reconnaître, se remettre dans l'esprit l'image d'une personne, d'une chose, بلمك *bilmèk*, سچمك *setchmèk*, يكيدن دويمق طانمق *ièn-idèn doïmaq*, *tanmaq*; — comprendre, اكلمق *an-lamaq*; — les bienfaits, être reconnaissant, ايلك بلمك *èïlik bilmèk*, t., شاكرالنعم او *chakirun-ni'am ol*, a-t.; — observer, remarquer, يوقلامق *ioqlamaq*, t., تجسس ا *tèdjessus e*, a-t.; — avouer, اقرار اعتراف ا *iqrar*, *i'ti-raf e*, مقرّ معترف او *mouqyrr*, *mu'tèrif ol*; — sa faute, كناهنه معترف او *gunahinè mu'tèrif ol*, a-t., v.

se Reconnaître en un endroit, قنغی يرده بولنديغنی بلمك اكلمق خاطرلمق *qanghi ierdè bouloundoughyni bilmèk*, *an-lamaq*, *khatyrlamaq*; — reprendre ses esprits, ايلمق *aïlmaq*, v.

Reconnu, بللو *bellu*, بلنمش *bi-linmich*, t., معلوم *ma'loum*, محقق *mouhaqqaq*, a., adj.; — c'est une chose reconnue, امر محققدر *emri mouhaqqaqtur*.

Reconquérir, فتح ا *guiru zabt e*, *fèth e*, t-

Reconstruction, ايتمكلك ا *ièn-idèn bina* t., بنای جديد *binaï dj* subst.

Reconstruire, ا ا *mudjèddèdèn bina e*, a-

Recopier, ت المق چقرمق *tèkrar souret al* *qarmaq*, a-t., v.

Recoquiller, شكلنه صارمق *sadef chèklinè s*

se Recoquiller, ق *rylmaq*, v.

Recorriger, رلتمق ا تصحيح *tèkrar dogh* *tashih e*; — punir de بركرّه دخی تاديب ا *bir* *khi tèedib e*, v.

Recors, محضر ملازمی *mulazimi*, a-t., a.

Recoudre, ی دكمك *bir kerrè dakhi dikmèk*, v.

Recouper, ر كسمك *rar kesmèk*, v.

Recoupe, fragment d طاش قرنتيسی كسكلری *ryntici*, *kèciklèri*; — fari sière tirée du son, ن چقرلمش قبا اون *kèpèktè* *rylmich qaba oun*, s.

Recourber, اكمك *bachtan ègmèk*, ك اوجنی باشنی اكلتمك *bir nesnè* *djouni*, *bachini èguiltmèk*

se Recourber, اکلمك *èguilmèk, èïlmèk*, t., میل ا *mèïle*, a-t., v.

Recourir, avoir recours, امداد ایچون صغنمق *syghynmaq*, امداد ایچون یاردم ایچون وارمق کلمك *imdad ichun, iardum itchun varmaq, guelmèk;* — à quelqu'un, بر کمسنه‌یه اسناد مراجعت التجا *bir kimesnèiè isnad, muradj'at, iltidja* ', t-a-t., v.

Recours, action de rechercher l'assistance, التجا ایتمکلك *iltidja itmèklik*, a-t.;—l'endroit où l'on se réfugie, قچنجق صغنجق *qatchinadjaq, syghynadjaq ier*, ., التجا *iltidja*, a.; — en justice, مرجع *merdji';* — caution, کفیللك *kèfillik*, a-t., کفالت *kèfalet*, a., s.; — avoir recours, *Voy*. Recourir.

Recouvert, بکیدن اورتلمش *ièn-idèn eurtulmuch*, اورتلمش *eurtulmuch*, s.

Recouvrable, کیرو الـه کتورهجك *guiru èlè guèturèdjèk*, t., تکرار تحصیل اولنه‌جق *tèkrar tahsil olounadjaq*, a-t., adj.

Recouvrement, action de recouvrer, تحصیل *tahsil*, a.; — de la santé, افاقت *ifaqat*, a.; — recette de deniers, پاره دیوشرمه‌سی *para dèvchirmèci*, s.

Recouvrer, rentrer en possession, کیرو المق بولمق *guiru almaq, boulmaq*, کیرو اله کتورمك *guiru èlè guèturmèk;* — la santé, شفا صحت بولمق *chifa, sihhat boulmaq;* — sa liberté, کیرو قورتلمق خلاص بولمق *guiru qourtoulmaq, khalas boulmaq*, v.

Recouvrir, تکرار اورتمك *tèkrar eurtmèk*, قپامق *qapamaq*, سترا *sètre e*, a-t., v.

Récréance, jouissance provisionnelle, متعة *mut'at*, a.; — lettre de récréance, وداع نامه‌لر *vida' namèler*, a-p-t., s. pl.

Récréatif, تفرّج ایدن *tèferrudj idèn*, a-t., مفرّح *muferrih*, a.; — homme —, لطیفه‌جی *latifèdji*, a., adj.

Récréation, اچلمقلق *atchilmaqlyq*, t., تفرّج *tèferrudj*, صفا *safa*, a., اکلنجه *èglèndjè*, s.

Recréer, créer de nouveau, تکرار یراتمق *tèkrar ïaratmaq*, v.

Récréer, divertir, سوندرمك *sèvindurmèk*, صفا اتدرمك *safa etturmèk*, اکلندرمك *èglèndurmèk*, صفا ویرمك *safa virmèk*, صفالندرمق *safalandurmaq*, حظ ایتدرمك *hazz itturmèk*, a-t., v.

se Récréer, سونمك *sèvinmèk*, حظلنمق *hazlanmaq*, تفرّج صفا ا *tèferrudj, safa e*, اکلنمك *èglènmèk*, t., صفا سورمك *safa surmèk*, a-t., v.

Recrépir, بر دیواری تکرار صوامق صوالمق *bir divari tèkrar syvamaq, syvalumaq*, v.

Recreuser, دخی دبنه قازمق *daqhi dibinè qazmaq*, v.

se Récrier, تعجب ایدوب چاغرمق *tè'addjub idup tchaghyrmaq*, a-t., v.

Récrimination, مقابله *mouqabèlè*, معاتبة *mou'atèbet*, a., s.

Récriminer, معاتبة ا *mou'atèbet e*, a-t., تکرار جرملمك *tèkrar djurumlèmèk*, t., مقابلەسنی ا *mouqabèlècini e*, a-t., v.

Récrire, بر کرّه دخی یازمق *bir kerrè dakhi iazmaq*, تکرار یازمق *tèkrar iazmaq*, a-t., v.

se Recroqueviller, بوکلمك *beukulmèk*, صارلمق *sarylmaq*, verb.

Recru, las, harassé, یورلمش *iorulmych*, یورغون *iorghoun*, adj.

Recrue, یکیدن یازلمش *ièn-idèn iazylmych*, دیوشرلمش عسکر *dèvchurylmych 'asker*, دیوشرمه *dèvchirmè*, s.

Recrutement, عسکر دیوشرمکلکی *'asker dèvchurmèkligui*, عسکر یازمەسی *'asker iazmaci*, s.

Recruter, عسکر یازمق *'asker iazmaq*, دیوشرمك *dèvchurmèk*, v.

Recruteur, عسکر دیوشریجی *'asker dèvchuridji*, s.

Rectangle, قایم الزاویة *qaïmuz-zavïet*, a., adj.

Rectangle, parallélogramme à quatre angles droits, مستطیل *mustètil*, a., s.

Recteur de collége, مدرّس باشی *muderris bachi*, a-t., s.

Rectification, اصلاح *islah*, a., دوزلتمه *duzeltmè*, s.

Rectifier, طوغرتمق *doghroutmaq*, طوغرلتمق *doghroultmaq*, دوزلتمك *duzeltmèk*, راست یرینه کتورمك *rast, ièrinè guèturmèk*, t., اصلاح ا *islah e*, a-t., v.

Rectiligne, مستقیم الخطوط *mustaqim ul-khoutout*, a., adj.

Rectitude, دوغرولق *doghroulyq*, t., استقامة *istiqamet*, صلاح *salah*, a., s.

Recto, صحیفه یوزی *sahifè iuzy*, a-t., s.

Rectorat, باش مدرّسلك *bach muderrislik*, t-a-t., s.

Reçu, quittance, ابرا کاغدی *ibra kiaghydi*, a-t., تبریه *tèbriè*, a., s.

Recueil, مجمع *mèdjma'*, مجموعه *mèdjmou'a*, a., s.

Recueillement, تفکر *tèfèkkur*, تأمّل *tèammul*, a., s.

Recueillir, ramasser, دیوشرمك *dèvchirmèk*, t., جمع تحصیل ا *djèm', tahsil e*; — les fruits de la terre, قوپرمق *qoparmaq*; — du profit, فایده ا *faïdè e*; — une succession, وارث او *varis ol*; — compiler, جمع ا *djèm' e*, a-t., v.

Recueillir, accueillir des voyageurs, مسافر قبول ا *muçafir qaboul e*, a-t., v.

se Recueillir, تفکر تأمّل ا *tèfèkkur, tèammul e*, فکرة وارمق *fikrè varmaq*, جانی اندرونسی

[redacted]

assi èndèrouni djèm' e,

E, تکرار پشورمك *tèk-*
mèk, a-t., v.

طوپك كيرو چكلمه‌سی
tchèkilmèci, a., طوب
tèpmèci, s.

MENT, چكلش *tchèki-*

R, كرو كتمك دونمك
nèk, *deunmèk*, كيرو
iru tchèkilmèk, اردين
din deunmèk, v.

ONS, دونرك *deunèrèk*,
èkilèrèk, اردين اردين
, adv.

PERER, غايب اولانی
كيرو ا *ghaïb olani guiru*
maq, v.

R, سلمك *silmèk*, *Voy.*

LE, قبول اولنمز
qaboul olounmaz, *oloun-*
a-t., adj.

ION, قبول ايتمملك
mèklik, a-t., ردّ امتناع
', a., s.

, قبول ايتمك *qaboul*
رد *rèdd e*, a-t., v.

UR, كاتب *kiatib*, انشا
ha ididji, منشی *mun-*

ON, انشا *incha*, تاليف
tahrir, a., s.

N *d'une place*, تسليم
تسليم *teslimi hiçar*;

—d'un compte, حساب كورلمه‌سی
hiçab gueurulmèci, a-t., s.

REDEMANDER, كيرو استمك
guiru istèmèk, تكرار طلب ا *tèkrar*
talèb e, a-t., v.

RÉDEMPTEUR, بها ايله
قورتاريجی *bèha ilè qourtaridji*,
قورتاريجی *qourtaridji*, t., مخلص
mouqhallis, a., s.

RÉDEMPTION, خلاص *qhalas*,
فدا *fèda*, a., بها ايله قورتارش *bèha*
ilè qourtarich, a-t., s.

REDEVABLE, débiteur après un
compte rendu, بورجلو *bordjlu*, t.,
مديون *mèdioun*, داين *daïn*; —
qui a de l'obligation à, ممنون
mèmnoun, a., بورجلو *bordjlu*, adj.
et s.

REDEVANCE, اجاره *idjarè*, ايراد
سنوی *iradi senèvi*, a., s.

REDEVENIR, يكيدن اولمق
اولنمق *ièn-idèn olmaq*, *olounmaq*,
دونمك *deunmèk*, t., تكرار اولمق
tèqrar olmaq, a-t., v.

REDEVOIR, بورجلو قالمق *bor-*
djlu qalmaq, v.

REDHIBITION, ابطال بيع *ibtali*
bèï', a., s.

REDHIBITOIRE, مفسد البيع
mufsidul bèï', a., adj.; — vente
—, بيع فاسد *bèï' facid.*

RÉDIGER, يازمق *iazmaq*,
دوزتمك *duzetmèk*, t., انشا ا *in-*
cha e, a-t., v.

SE RÉDIMER, بر اذيتدن قورتلمق
bir èziïèttèn qourtoulmaq, v.

Redingote, برنوع بنيش لباس *bir nèvi' bènich*, *libas*, جبّه *djubbè*, subst.

Redire, répéter, تكرارلمق *tèkrarlamaq*, تكرار سويلمك *tèkrar seuïlèmèk* ; — rapporter, غمازلمق *ghammazlamaq* ; — blâmer, trouver à redire, ذمّ ا *zèmm e*, a-t., ازارلمق *azarlamaq*, v.

Redite, كلام مكرّر *kèlami mukerrer*, مكرّرا سويلنمش سوز *mukerrèrèn seuïlènmich seuz*, a-t., s.

Redondance, استفاضه *istifazè*, سوزك چوقلغى كثرتى *seuzun tchoqloughy*, *kesrèti*, s.

Redondant, زايد *zaïd*, adj.

Redonder, زايد او *zaïd ol*, a-t., طاشمق *tachmaq*, ارتمق *artmaq*, v.

Redonner, donner une seconde fois, تكرار ويرمك *tèqrar virmèk* ; — rendre, كيرو ويرمك *guiru virmèk* ; — charger une seconde fois l'ennemi, تكرار يوريش *tèkrar iurich*, هجوم ا *hudjoum e*, t-a-t. ; — revenir à, بر كرّه دخى كلمك دونمك *bir kerrè daqhi guelmèk*, *deunmèk*, v.

Redoublement, تضاعف *tèza'uf*, ازدياد *izdiad*, تشديد *tèchdid*, a., s.

Redoubler, augmenter au double, ايكى قات ا *iki qat e*, t., اضعاف ا *yz'af e*, تشديد ا *tèchdid e*, a-t., ارترمق artarmaq, t., زياده ا *ziadè e*, ازدياد ويرمك *izdiad virmèk*, a-t., v.

Redoubler, mettre u[n] ... blure, استرلمق *astar*... قپلامق *qaplamaq*, v.

Redoubler, augmente[r] ... *artmaq* ; t., زياده او *ziadè o*... بولمق *izdiad boulmaq* ... بيومك *buiumèk*, v.

Redoutable, قورقولو *qorqoulu*, قورقنج *qorqoun*... هيبتلو *hèibetlu*, a-t., adj.

Redoute, تعبيه ... حصارجك *hiçardjik*, a-t.

Redouter, قورقمق ... *khaïlidjè qorqmaq*, قورقمق ... *maq*, t., خوف ا *khavf e* ... verb.

Redressement, ...لك *duzeltmèklik*, t. ; — des torts, احقاق حق *ihqaqi haqq*, a., s.

Redresser, rendre ... طوغرلتمق *doghroultmaq*, ... *duzeltmèk*, v.

Redresser, châtier, ... كلمك *haqqyndan guelmèk*, ... *teédib e*, a-t. ; — redres[ser les] torts, حقى اليويرمك *haq*... *virmèk*, a-t., v.

se **Redresser**, se tenir ... اياق اوزره قالقمق *aïaq uz*... *maq*, اورو طورمق *ourou do*..., قالقمق *qalqmaq*, طورمق ... *maq*, v.

Redresseur de torts, حقى اليويريجى *haqqy alyoiridji*, ...

Réductible, qui peut ê[tre] ... minué, قابل ازالتمسى ...

— qu'on peut réduire en, دوندورو *deundurilèdjèk*, adj.
UCTION, action de réduire
ıce, فتح *feth*, تسخير *tes-*
— action de changer en,
دوند deundurmèklik, t.,
a'dè; — action de diviser
تقسيم *taqsim*; — diminu-
اكسكلك *èksiklik*, نقص
— opération qui rend un
ı sa forme, صورت اوّلنه بر
معدنك *sourèti èvvèlinè bir*
un ia'dèti, s.
UIRE, dompter, assujétir,
zabt e; — contraindre,
كوچ ايله ايت *gudj ilè itur-*
كوجلمك *gudjlèmèk*, كوچ
gudj, djèbr e, زور ويرمك
mèk; — une place, un
ı l'obéissance, قهروتدميرا
ı *tèdmir e*; — évaluer,
ʹ *kesmèk*; — changer en,
re en une autre chose,
دوند *deundurmèk*, t., اعادة
e; — borner, restreindre,
usr e; — limiter, تحديد ا
e; — diminuer, faire dimi-
ازالتمق *azaltmaq*, تقليل ا
, a-t., v.
RÉDUIRE, se soumettre,
بويون *boioun virmèk*, t.,
اطاعت *ita'at, inqiad e*;
esserrer dans de certaines
كندى كندينى ضبط ا, *guèn-*
dyni zabt e; — dans sa dé-
كندو مصرفنى ازالتمق
iasrafini azaltmaq; — chan-

ger de nature, دونمك *deunmèk*, t., منقلب او *munqalib ol*, a-t.; — aboutir, منتج او *muntèdj ol*, انتاج ا *èntadj e*, a-t; — se borner à, منحصر او *munhassir ol*, a-t., v.

RÉDUIT, être réduit à, منجر او *mundjerr ol*, a-t., v.

RÉDUIT, retraite, خلوة ير *khalvet ier*, a-t., خلوة *khalvet*, خلوتخانه *khavetkhanè*, a-p-t., s.

RÉDUPLICATIF, تكريرى *tèkriri*, a., adj.

RÉDUPLICATION, تكرير *tèkrir*; — d'une lettre, تشديد حرف *tèchdidi harf*, a., s.

RÉÉDIFICATION, يكيدن بنا ا *ièn-idèn bina itmèklik*, t., عمارت جديد *'imarèti djèdid*, a., تعمير *ta'mir*, a., s.

RÉÉDIFIER, يكيدن مجدّدا بناا *ièn-idèn, muddjèdèdèn bina e*, v.

RÉEL, ذاتي *zati*, حقيتلو *haqiqatlu*, صحيح *sahih*, عيني *aï'ni*, a., حقيقى *haqiqi*, a., adj.

RÉÉLIRE, تكرار سچمك *tèkrar setchmèk*, اختيارا نصب ا *ikhtiar e, nasp e*, a-t., v.

RÉELLEMENT, كرچكدن *guertchèktèn*, t., حقيقة *haqiqat*, الحق *elhaqq*, حقا *haqqa*, a., adv.

REFAIRE, faire une deuxième fois, تكرارلمق *tèkrarlamaq*, تكرار ياپمق *tèkrar iapmaq*; — réparer, rajuster, دوزلتمك *du-*

zeltmèk, t., ا مرمّت *mèrèmmet e*, a-t., v.

se Refaire, reprendre ses forces, دنجلنمك *dindjlènmèk*, t., طاورنمق داورنمق *davranmaq*, قوّتە كلمك *qouvvètè guelmèk*, a-t., verb.

Refaucher, صوك بهارك اوتلقلری بچمك *son-bèharun otlouqlari bitchmèk*, v.

Réfection, *Voy*. Repas.

Réfectoire, ييجك اوده‌سی *ièidjèk odaci*, s.

Refend (mur de), ایچ دیواری *itch divari*, s.

Refendre, scier, fendre en long, طولنده يارمق دستره‌لمك *toulindè iarmaq, destèrèlèmèk*, t.;— fendre de nouveau, تكرار يارمق كسمك *tèkrar iarmaq*, *kesmèk*, a-t., v.

Référé, قاضينك قضات اخرلره ايتدوكی تقريری *qazinun qouzati akharlèrè ettigui taqriri*, s.

Référendaire, تلخيصجی *tèlkhisdji*, a-t., s.

Référer, faire un rapport, ا تلخيص *telkhis e*, ا نقل تقرير *naql, taqrir e*; — attribuer à, ا نسبت *nispet e*, اوستونه براقمق *ustunè braqmaq*; — le serment à quelqu'un, ا يمينی قبول *ièmini qaboul e*, a-t., v.

se Référer, s'en rapporter à, ا حواله *havalè e*, — avoir rapport à, متعلق اول *mutéallyq ol*, a-t., v.

Refermer une porte, بر قپوی *bir qapoui qapamaq*, v.

se Refermer, en parl[ant d'une] plaie, قپانمق *qapanmaq*, [...] *qabouqlanmaq*, v.

Réfléchi, qui a l'hab[itude de] réfléchir, اوصلو *ouslu*, t. [...] *mutèfekkir*, فكور *fèkiour*, a[...] فكرلو *tchoq fikirlu*, a-t., [...]

Réfléchir, penser mû[rement], دوشنمك *duchunmèk*, t., [...] *fikr e*, فكرلنمك *fikirlènm[èk]*, [...] وارمق *fikrè varmaq*, a-t., [...]

Réfléchir, renvoyer [la lu]mière, ا عكس *aks e*, [...]اس [...] بولمق *ini'kias boulmaq*, a[...]

Réfléchissant, [...]يدن *'aks idèn*, a-t., [...]رتو صالان *salan*; p-t., adj.

Réflechissement, rév[erbéra]tion, reflet, عكس نور *'ak[s]* [...] نورك انعكاسی *nourun in[...]* a-t., انعكاس *ini'kias*, a., [...]

Reflet, عكس نور *'ak[s]* [...] a-t., s.

Refléter, ا عكس [...] a-t., ا عكس نورا *'aksi* [...] a-p-t., دوندرمك *deund[...]* verb.

Refleurir, reprodu[ire des] fleurs, [...]زار چچك ويرمك [...]*rar tchitchèk virmèk*; — rep[rendre] de la vogue, [...]عتبار بولمق [...] *ièn-i i'tibar boulmaq*; — en [par]lant d'une contrée, d'un[e ...]

يكيدن معمور و اباداں *ièn-idèn a'mour u abandan ol*, v.

Réflexibilité, معاكسة *mou-kècet*, a., s.

Réflexible, انعكاس بولور *i'kias boulour*, a-t., منعكس *mu-n'kis*, a., adj.

Réflexion, en parlant de la umière, *Voy.* **Réfléchissement.**

Réflexion, action de l'esprit ui réfléchit, تفكر *tèfèkkur*, تأمّل *'emmul*, دوشنمكلك *duchunmèk-q*, دوشنمه *duchunmè*; — pensée, فكر *fykr*, a., s.

Refluer, كيرو اقمق *guiru aq-maq*, v.

Reflux, جزر *djèzr*, a., s.

Refondre, دوكمك *deukmèk*, تكرار ارتمك *tèkrar èrilmèk*, t.; — hanger, تغيير ا *tèghaiir e*, a-t.

Refonte, سككه لرك يكي ارتمسي *sikkèlèrun ièn-i èritmèci*, ubst.

Reforger, دمري تكرار دوكمك ارتمك *dèmiri tèkrar eukmèk*, *èritmèk*, v.

Réformable, اصلاح اولنور *is-ah olounour*, تغيير اولنجق *tè-haiir olounadjaq*, a-t.

Réformateur, دوزلدیجی *du-ldidji*, اوكاريجي *on-aridji*, اصلاح ايديجي *islah ididji*, a., دوندريجي *eunduridji*, s.

Réformation; اصلاح *islah*, تغيير *teghaiir*, a., دوزمه *duzmè*, bst.

Réforme, ordre mis dans la marche des affaires, دوزلتمه *du-zeltmè*, t., نظام جديد *nizami djè-did*, اصلاح *islah*, تنظيم امور *tanzimi oumour*; — changement, تغيير *tèghaiiur*; — réduction de troupes, عسكر ازالتمه سي تقليلي *'asqer azaltmaci, taqlili*; — de conduite, de mœurs, تهذيب الاخلاق *tèhzib-ul-aqhlaq*, a., s.

Reformer, former de nouveau, شكل اخر ويرمك *chèkili akhar virmèk*, بر غير اسلوبه قومق *bir ghaïri usloubè qomaq*; — changer, تغيير ا *tèghaiir e*; — sa dépense, la diminuer, مصرافني ازالتمق *masrafini azaltmaq*; — les mœurs, تهذيب اخلاق ا *tèhzibi aqhlaq e*; — licencier des troupes, عسكري قوبويرمك طاغتمق *as-kéri koïvermèk, daghytmaq*; — un soldat, بر يولداشك اساميسني چالمق *bir ioldachun èçamicini tchalmaq*, قوللقدن چقرمق *qoul-louqtan tchiqarmaq*, اجازتلمك *idjazetlèmèk*, a-t., v.

se **Réformer**, se corriger, اصلاحه كلمك *islaha guelmèk*, a-t., اوكمق *on-maq*, v.

Refoulement, action de refouler, كرو قومقلق *guiru qoomaq-lyq*, t., ردّ *rèdd*, دفع *def'* a.; — des étoffes, قماش باصمه سي *qou-mach basmaci*, s.

Refouler, fouler une seconde fois, يكيدن باصمق *ièn-idèn bas-maq*; — bourrer un canon, بر طوب دولدرمق *bir top doldurmaq*;

— refouler le drap, چوقە تکرار کچەلمك باصمق *tchoqaï tèqrar ketchèlèmèk, basmâq;*—repousser, کرو قومق اتیوبرمك دفع ا *def' e, guiru qoomaq, itivirmèk;*—la marée, aller contre, دکز جزرینـــە قارشو کتمك *dèn-iz djèzrinè qarchou guitmèk*, v.

Refouloir, طوب دولدرجق الت *top doldouradjaq alet*, طومار *domar*, s.

Réfractaire, désobéissant, سرکش *sèrkèch*, p., تمرّد *tèmerrud*, عاصی *aci*, a., عنادجی *'inadji*, a-t., adj.; — peu fusible, قولایلغله اردلمز *qolaïlighilè èridilmèz*, adj.

Réfracter, انحراف ا *inhiraf*, a-t., بر جانبە اکلمك *bir djanibè ëilmèk*, v.

Réfraction, کونش پرتولرینك بر جانبە ایلمەسی انحرافی *gunèch pertèvlèrinun bir djanibè ëilmèci, inhirafi*, s.

Refrain, مردّ *mèrèdd*, a., s.

Réfrangible, انحرافی قابل *inhirafi qabil*, adj.

Réfréner, ضبط ربط ا ضبط و ربط ا *zabt, rabt e, zabt u rabt e*, a-t., v.

Réfrigérant, مبرّد *muberrid*, a., adj.

Réfrigération, تبرید *tèbrid*, ابراد *ibrad*, a., s.

Refringent, تحریف ایدن *tahrif idèn*, a-t., adj.

Refrogné, بورترمش *bo… mich*, adj.; — mine —, … بوز *bourtarmich iuz*, s.

Refrognement, … بورترمەسی *iuz, alyn bourta…* subst.

se Refrogner, … رترمق *alyn bourtarmaq*, بورترمق *bourtarmaq*, v.

Refroidir, rendre صوتمق صووتمق *sooutmaq, … muq*, t., تبرید ابراد ا *tèbr… rad e*, a-t.; — devenir … صوق او *soouq ol, … lanmaq*, صوومق *soovoumaq*, … lentir l'ardeur, …وشتمك *… chelmèk*, کوشلتمك *guèvch…* t., غیرتی کسمك *ghaïrèti …* a-t., v.

Refroidissement, dim… de chaleur, صوقلنمە *soouq…* صودش *sooudich*; diminuti… fection, صوقلـــق *soouql…* برودت *bèroudet*, a., s.; … commodité causée par le … صـــوق *soouq*, نزلە *nuzl… nouzla*, s.

Refuge, … صغنجق یر *s… djaq ier*, t., ملجا *meldjè… meldja*, a., s.

Réfugié, qui a été f… quitter son pays, قاچقون *… qun*, t., مهاجر *muhadjir*, a…

Réfugié, ملتجی *mult…* صغنلمش *syghynilmich*, adj…

se Réfugier, صغنمق …

ɪaq, التجا ا *iltidja e*, ارقەلنمق *rqalanmaq*, v.

Refus, انكار *inkiar*, دريغ *di-ıgh*, p., ردّ *rèdd*, a., s.

Refuser, ne pas accorder, انكار دريغ *inkiar, dirigh e;* — ne pas consentir, رضا كوسترمهك *iza gueustermèmèk*, ردّ ا *rèdd e*, راضى اولممق *razi olmamaq*, قبول ايتممك *qaboul itmèmèk*, ı-t., v.

se Refuser le nécessaire, كندو كندينه لازم اولانى دريغ *guèndu guèndinè lazim olani dirigh e;* — à toute proposition, قايل اولمهق *qaïl olmamaq;* — à la vérité, هيچ بر وجهله حقيقته انانممق *hitch bir vatchilè haqiqatè inanmamaq*, v.

Réfutation, ردّ *rèdd*, انكار *in-kiar*, نسخ *neskh*, نقض *naqz*, a., subst.

Réfuter, خلافن كوسترمك *khilafin gueustermèk*, ردّ نسخ ا *rèdd, neskh e*, ردّ كلام ا *rèddi kè-lam e*, a-t., v.

Regagner ce qu'on avait perdu, تكرار كيرو قزانمق *tèkrar, gui-ru qazanmaq;* — le logis, y retourner, اوه دونمك *èvè deunmèk*, verb.

Regain, بوزاقلق *bouzaqlyq*, s.

Régal, repas, ضيافت *ziafet*, a.; — don, présent, پشكش *pich-kèch*, vulg. *pèchkesch*, p-t., s.

Régale, composition d'esprit de nitre et d'esprit de sel qui dissout l'or, كوهرچله صوى ايله روح ملح صوبك تركيبى *guhertchilè souii ilè rouhi melh souiun terkibi*, subst.

Regaler, donner un festin, ضيافت ا *ziafet e*, ضيافتلمك *zia-fetlèmèk*, a-t., قونقلمق *qonouqla-maq;* — faire un présent, باغشلمق *baghychlamaq*, بركذار بخشيش ويرمك *berguzar, bakhchich vir-mèk*, p-t., v.

Régaler, mettre de niveau, برابر ا *bèraber e*, برابرلمك *bèra-berlèmèk*, t., تسويه ا *tesviiè e*, a-t., verb.

Régalien, ملوكى *mulouki*, a., adject.

Regard, action de regarder, نظر *nazar*, a., بقش *baqych*, كورش *guruch;* — aspect, يوز *iuz*, چهره *tchehrè*, t., وجه *vèdjh*, a., s.

Regard d'eau, صوترازوسى *soutèrazouci*, صواد *souvad*, t., ابكاه *âbguiah*, p-t., s.

en Regard, مقابلەسندە *mou-qabèlècindè*, a-t., يان يانه *ian iana*, adv.

Regardant (près), fam., trop ménager, حدّدن امساك ايديجى *haddèn imsak ididji*, خسيس *khacis*, adj.

Regarder, نظر ا *nazare*, a-t., باقمق بقمق *baqmaq;* — en face, يوزه بقمق *iuzè baqmaq;* — lancer, jeter son regard, نظر ادرمق

صالمق *nazar ourmaq, salmaq;* — fixer ses regards, نظر دكمك *nazar dikmèk;* — regarder attentivement, avec soin, امعان نظر ا *ima'ni nazar e,* ا دقت *diqqat e;* — du coin de l'œil, كوشۀ جشم ايله بقمق *keuchèï tchèchm ilè baqmaq,* كوز اوجيله بقمق *gueuz oudjilè baqmaq;* — de travers, اكرى بقمق *ègri baqmaq,* كز نظر ايله بقمق *guèj nazar ilè baqmaq;* — de loin, اوزاقدن بقمق *ouzaqtan baqmaq,* v.

Regarder, *Voy.* Estimer, Considerer.

Regarder, avoir égard à, كوزتمك *gueuzetmèk,* t., رعايت ا *ri'aiet e,* ملاحظه ا *mulahaza,* اعتبار ا *i'tibar e.* a-t., v.

Regarder, être vis-à-vis, قارشوسنده دورمق او *qarchoucindè dourmaq, ol,* t., ناظر او *nazir ol,* a-t., v.

Regarder, concerner, بقمق *baqmaq,* دوقنمق *doqounmaq,* دكمك *dègmèk,* t., متعلق او *mu-te'allyq ol,* a-t., v.

se Regarder dans un miroir, *Voy.* se Mirer; — les uns les autres, بقشمق *baqychmaq,* v.

se Regarder, se ménager, كندو كندوني كوزتمك قيرمق *guèndu guènduni gueuzeimèk, qaïrmaq;* — se complaire à soi-même, كندو كنديني بيوك كورمك *guèndu guèndini buïuk gucurmèk,* مغرورلنمق *maghrourlanmaq,* v.

Régence, gouvernement d'un état pendant la minorité ou l'absence du souverain, دولت باش وكالتى *dèvlet bach vèkialèti,* دولت نيابتى *devlet niabèti,* a-t.; — conseil préposé au gouvernement, دولت وكلالرينك بيوك ديوانى *devlet vukèlalèrinun buïuk divani,* subst.

Régences (les) de Barbarie, غرب اوجاقلرى *gharb odjaqlèri,* s. pl.

Régénérateur, دوندريجى *deundurìdji,* t., مجدد *mudjèddid,* معيد *mu'id,* a., احيا ايديجى *ihia ididji,* a-t., s.

Régénération, يكيد طوغش *ièn-i doghouch,* يكى طوغرمه *ièn-i doghourma,* t., تجديد حال *tèdjdidi hal,* تجديد *tèdjdid,* a., subst.

Régénérer, تكرار طوغرمق *tekrar doghourmaq,* يكيدن طوغرمق *ièn-idèn doghourmaq,* ا يكيدن توليد *ièn-idèn tèvlid e,* ا تجديد حال *tèdjdidi hal e,* ا تجديد *tèdjdid e,* a-t., v.

Régent, qui exerce la régence, دولت باش وكيل *bach vèkil,* دولت باش وكيلى *dèvlet bach vèkili,* دولت باش نايبى *dèvlet bach naïbi,* وزير مطلق *vèziri moutlaq,* a-t., v. *Voy.* Professeur.

Régenter, professer, enseigner, درس ويرمك *ders virmèk,* a-t.; — faire le maître, خواجهلق ا *khodjaliq e,* a-t., v.

[redacted]

:IDE, meurtre d'un roi, پادشاه اولدر padichah euldur-
قتل سلطان qatli soultan; qui le commet, پادشاه
اولدریجی padichah eulduridji, t., قاتل سلطان qatili soultan, a., s.
E, املاک تولیتی امانتی
ɔlieti, émanèti, a-t., امانت a., s.
MBER, دپمک tèpmèk, v.
ME, gouvernement, son ضبطلق zabtlyq, حراست
ملک hiracèti mulk u mil-
تد tèdbir, حکومت hukiou-
èmr, a.;—diète, پرهیز per-
پرهیزکارلق perhizkiarlyq;
erver le —, پرهیز ا per-
-t., v.
ME d'un verbe, مجرور
r; — la préposition et son
الجر والمجرور eldjurr vel-
ur, a., s.
IME, rameau de palmier
s fruits, خرما سالقمی
a salqymy, s.
IMENT, اورته ortu, t., عسکر
asker firkaci, a-t., s.
ION, contrée, یر ier,
viluiet; قطر qoutr, ناحیه
a., s.
IR, ضبط و ربط ا zabt u
a-t., گوزتمک gueuzetmèk,
GOUVERNER.
ISSEUR, وکیل vèkil, a., s.
DMINISTRATEUR.

REGISTRE, دفتر defter, tefter, سجل sidjil, a., s.

REGISTRER, دفتره یازمق قید ا deftèrè iazmaq, qaïd e, a-t., v.

RÈGLE, instrument qui sert à régler, جدول djèdvel e, جدول تخته سی djèdvel tahtaci, مسطر mastar, a-t., s.

RÈGLE, principe, قانون qa-noun, قاعده qa'idè; — ordre, bon ordre, دوزن duzèn, نظام nizam; — marche à suivre, یول iol, ترتیب tertib; — de conduite, ادب èdèb, a., s. *Voy.* EXEMPLE, MODÈLE.

RÈGLES, menstrues, عورتلرك ایلغی aoretlèrun aïlyghy, ou simpl. ایلق aïlyq, t., حیض haïz, a., s.

RÉGLÉ, conforme, assujéti aux règles, قانون قاعده اوزره qanoun, qa'idè uzrè; — sage, rangé, اوصلو ouslou, t., نظاملو nizamlu; — décidé, مقرر mouqarrer, کسلمش kècilmich; — jugé, حکم فصل اولنمش hukm, fasl olounmich; — compassé, مجدول mudjèdvel; — tracé à la règle, چزمش tchiz-mich, چزلمش tchizilmich; — constant, régulier, قرارلو qararlu, a-t., بر قرار ber qarar, p-a., موزون mèvzoun, a., adj.

RÈGLEMENT, ordonnance, امر èmr, pl. a. اوامر èvamir, قانون qa-noun, pl. a. قوانین qavanin, s.

REGLEMENTAIRE, قانونلره دایر qanoun'èrè daïr, a-t., قانونی qa-nouni, a., adj.

Régler, tirer des lignes, چزی چزمك *tchizi tchizmèk*, چزكی چزمك *tchizgui tchizmèk*, v.

Régler, diriger suivant certaines règles, دوزتمك *duzetmèk*, دوزلتمك *duzeltmèk*, دوزمك *duzmèk*, دوزن ويرمك *duzèn virmèk*; — prescrire, امر ا *èmr e*; — déterminer, arrêter, تعيين ا *taiin e*, نصب ا *nasp e*, قرار ويرمك *qarar virmèk*, مقرر ا *mouqarrer e*; — mettre ordre, نظام ويرمك *nizam virmèk*; — régler une affaire, la déterminer, ايش بتورمك *ich biturmèk*, بر ايشه رابطه ويرمك *bir ichè rabyta virmèk*; — un compte, حساب كسمك *hiçab kesmèk*; — un différent; دعوای فصل ا *davaï fasl e*; a-t., v.

se Régler sur l'exemple d'un autre, اويمق *ouïmaq*, t., اقتدا ا *iqtida e*, عبرت المق *'ibret almaq*, a-t., v.

Réglisse, بيان ميان كوكی *bèian, miian keuki*, طتلو بويان *tatlu boian*, t., عرق السوس *yrqussous*, a., s.

Régnant, سلطنت سورن *saltanet surèn*, حكم ايدن *hukm idèn*, a-t., adj.

Règne, domination d'un roi, حكم *hukm*, ايام سلطنت *èiiami saltanet*, حكومت *hukioumet*, a., subst.

Règne, genre, جنس *djins*, a., s.

Régner, gouverner, پادشاهلق قراللق سورمك *saltanet, padichahliq, qr... mèk*, حكم و حكومت ا *hu... kioumet e*, a-t., v.

Régner, commander à soi-même, نفسنی ضبط ا *nefs... a-t.*, v.

Régner, s'étendre, ... *iaïlmaq*, v.

Régnicole, اهل بلاد *è...*

Regonflement, ...لرك ارتفاعی طاشمقلغی *tèkr... run irtifa'ci, tachmaqlighi*

Regonfler, ...طاشمق *...ru tachmaq*, v.

Regorgement, ...سی طشقنلق *soutachmaci*, *tac...* subst.

Regorger, déborder, ...طاشقن او *tachmaq*, *tachq...* *Voy.* Abonder.

Regratter, ...ق طرنغله طرملمق *guiru qachmaq, ty... tyrmalamaq*, كرو قازمق *g... zimaq*, v.

Regrattier, بقال *baq...* subst.

Regret, déplaisir d'av... du ce qu'on possédait, ... *hasret*, الم *èlèm*, تأسف ... — repentir, پشيمانلق *pè... lyq*, پشمانی *pichman...* ندامة *nèdamet*, a., s.

à Regret, كوكلسز *gueu...* بالزور *bizzourourè*, a-t., ...

Regrettable, تأسف ايدهجك *téessuf idèdjèk*, a-t., ندامتة منسى *nèdamète mustè-qq*, a., adj.

Regretter, être affligé d'une perte, حسرت چكمك *hasret tchèkmèk*, الم چكمك *èlèm tchèk-mèk*, تأسف ا *téessuf e*, كوجنه كلمك *gudjunè guelmèk*, t.; — se repentir, پشيمان او *pèchiman ol*, a-t., ندامة چكمك *nèdamet tchèk-mèk*, a-t., v.

Régulariser, دوزتمك *duzet-mèk*, دوزن نظام ويرمك *duzèn*, *nizam virmèk*; — se régulariser, ديزلمك *dizilmèk*, t., انتظام بولمق *intizam boulmaq*, a-t., v.

Régularité, ordre invariable, دكشترلمز نظام ترتيب *dèichturil-mèz nizam*, *tertib*; — de conduite, حسن سيرت *husni siret*; — ponctualité, دقت *diqqat*, a., s.

Régulateur, qui règle, نظام ويريجى *nizam viridji*, دوزديجى *duzèdidji*, a-t., ناظم *nazim*, مدبر *mudèbbir*; — balancier et spirale, verge à pendule, ميزان *mizan*, a., s.

Regule, خام معدنك كيفيتى *ham ma'dènun këïfièti*, s.

Régulier, réglé, قياسى *qïa-si*, قانونى *qanouni*, ترتيب اوزره اولان *tertib ozrè olan*, مرتب *mu-rettèb*; — fixe, قرارلو *qararlu*; — proportionné, موزون *mèvzoun*; — ponctuel, مقيد *mouqaiied*, a., adject.

Régulièrement, d'une manière régulière, كوكى كبى *guèrèï guibi*; نظام اوزره *nizam uzrè*, قانون قاعده اوزره *qanoun qaïdè uzrè*; — ponctuellement, دقتله *diqqatilè*; — constamment, قرار اوزره *qarar uzrè*, a-t., بر قرار *ber qarar*, بر دوام *ber dèvam*, p-a.; — pour l'ordinaire, اكثريا *èksèria*, اكثر زمان *èksèri zèman*, a., adv.

Réhabilitation, حال اولنه دوندرمكلك *hali èovèlinè deundur-mèklik*, a-t., s.

Réhabiliter, remettre en place, تكرار منصبنه قومق *tèkrar macèbynè qomaq*; — l'honneur, اسكى اعتبارى كرو ويرمك *eski 'itibari guiru virmèk*, v.

Rehaussement, قالدرمه *qar-durma*, t., رفع *ref'*, a., s. Voy. Augmentation.

Rehausser, دخى يوكسلك قومق *dakhi iuksèk qomaq*, دخى يوجهلتمك *dakhi iudjèllèmèk*, دخى قالدرمق *dakhi qaldurmaq*, ارتورمق *artarmaq*, v. Voy. Embellir.

Rehausser, vanter à l'excès, مبالغه ايله مدح ا *mubalagha ilè mèdh e*, a-t., v.

Réimposer, تكرار يوكلتمك تكليف ا *tèkrar iukletmèk*, *tèklif e*.

Reimpression, طبع مكرر *tab'i mukerrer*, a., s.

Réimprimer, يكيدن تكرار بصمق طبع ا *ièn-idèn*, *tèkrar basmaq*, *tab' e*, v.

Rein, rognon, glande, بوبرك *beubrek*, بوكرك *beugrèk*, s.

Reine, قراليچه *qralitcha*, پادشاهك خانونى يولداشى *padichahun khatouni*, *ïoldachi*, s.

Reins (les), بيل بل *bel*, ارقه *arqa*, t., صلب *soulb*, a.; — maux de reins, بل اغريسى *bel aghrici*, s.

Reinté, قوى ارقه‌لو *qavi arqalu*, ارقه‌لو *arqalu*, adj.

Réintégration, نصب تيمليك جديد *nasp*, *tèmliki djèdid*, a., s.

Réintégrer, تكرار يكيدن نصب تمليك ا *tèkrar*, *ïèn-idèn nasp*, *tèmlik e*, يكيلتمك *ièn-iletmèk*, v.

Réinviter, تكرار دعوت ا *tèkrar da'vet e*, a-t., v.

Réitération, تكرير *tèkrir*, اعادة *'iadet*, a., s.

Réitérer, تكرارلمق *tèkrarlamaq*, t., تكرار مكرر ا *tèkrar*, *mukerrer e*, a-t., v.

Rejaillir, قالغمق *qalghymaq*, صچرامق *sitchramaq*, اوستونه اتلمق *ustunè atylmaq*, v.

Rejaillissement, mouvement de ce qui rejaillit, صچرايش *sitchraïch*, t., اندفاع *indifa'*; — d'un liquide, سرپش *serpich*, سرپمه *serpmè*, s.

Rejet, action de rejeter
def', a., كرو اتلمه *guiru at*
— nouvelle pousse des pla
فلس فليس *filis*, s.

Rejetable, براقجق *b*
djaq, adj.

Rejeter, repousser, b
براقمق *braqmaq*, طرف ا
taraf e, ترك ا رد رمى *rèd*
mi, *terk e*, a-t., v.

Rejeter, ne point voul
cepter, قبول ايتممك *qab*
mèmèk, a-t.; — désappr
بكنممك *bèïènmèmèk*, t.,
اتممك *pècind itmèmèk*, p-

Rejeton, nouveau jet
végétal, فليز *filiz*, فليس *fi*
des branches, فدان *fidan*
chakh, بوداق *boudaq*, s.; -
des rejetons, بوداقلنمق *b*
lanmaq, v.

Rejeton, descendant,
بر نسلدن چقان دوغان *bir ne*
tchiqan, *doghan*, t., خلف
lef, a., s.

Rejoindre, réunir des
séparées, كيرو طوتدرمق ياپشترمق
guiru tchatturmaq, *iapicht*
verb.

Rejoindre, ratteindre
يولده بولشمق *iolda boulouchma*
كيرو قاوشمق اولاشمق *guiru q*
maq, *oulachmaq*, t., جمع او
ol, a-t., v.

se Rejoindre, en
d'une plaie, قپانمق *qa*

يابشه iapichmaq, قبوقلنمق qa-nqlanmaq, v.

Réjoui, كيفلو كشى kèïflu ki-ï, s.

Réjouir, سوندرمك sèvindur-mèk, t., شين شاد مسرورا chèn, chad, mesrour e, كوكل اچمق gueun-ul atchmaq, فرح ويرمك ferah virmèk, كيف ويرمك kèïf virmèk, فرحلندرمك fèrahlèndur-mèk, a-t., v.

se Réjouir, سونمك sèvinmèk, حظ ا hazz e, حظلنمق hazz-lanmaq, مسرور او mesrour ol, a-t., كيف چاتمق اچلمق atchilmaq, kèïf tchatmaq, v.

Réjouissance, démonstration de joie, شينلك chènlik, t., شادمانلق chadumanlyq, p-t., بهجت bèhdjet, فرح fèrah, حبور houbour; — publique, دونانمه do-nanma, s.

Réjouissance, os et basse viande vendus avec la bonne, كموكلر ايله صاتلان قبا ات guè-muklèri ilè satylan qaba et, s.

Réjouissant, شين chèn, سرور و صفا ويريجى surour u safa viridji, a-t., شاذلق ويرن chaz-liq virèn, t., مفرّح muferrih, a., adject.

Relâche, interruption de tra-vail, ايشسزلك ichsyzlyk, t., بطالت bètalet, انقطاع inqita', a., s.; — sans —, بلا انقطاع bila in-qyta'; — repos, راحتلق rahatlyq, a-t.; — le temps de se recon-naître, امان و زمان aman u zè-man, a., s.

Relâché, lâché, بوشانمش bo-chanmich, t., مرخا murkha, a.; — détendue, كوشك guèvchèk; — dis-solu, ازغون azghoun, t.; — du corps, اسهالى اولان ishali olan, a-t., adj.

Relâchement, diminution de tention, كوشكلك guèvchèklyk, t., رخاوة rèkhavet; — de force, فتور futour; — négligence, اهمال ih-mal; — délassement, راحت ra-hat; — réfroidissement, برودة bè-roudet, a.; — dépravation, ازغونلق azghounlouq, t.; — de courage, غيرتسزلك ghaïretsyzlik, a-t., s.

Relâcher, détendre, بوللمق bollamaq, بوشامق bochamaq; — amollir, affaiblir, كوشلتمك guèv-cheltmèk, كوشتمك guèvchetmek; — élargir, كنكش ا guèn-ich e; — allonger, اوزاتمق ouzatmaq; — détacher, délier, چوزمك tcheuz-mèk; — laisser aller, صاليويرمك salyvirmèk, قويويرمك qoïvermèk, اطلاق ا itlaq e; — céder, براقمق braqmaq; — le corps, اسهال ا is-hal e, a-t., سورمك surmèk, بدنه لينة ويرمك bèdènè linet virmèk, a-t., v.

Relâcher, terme de marine, entrer dans un port, بر ليمانه كيرمك bir limanè guirmèk, v.

se Relâcher se détendre, بوشانمق bochanmaq, كوشنمك guèvchènmèk; — mollir, se négli-

ger, غيرتسزلك كوشكلك ghaïretsyzlyk, guèvchèk-lik كوسترمك gueustermèk, v.

Relais, منزل خانه mènzil khanè, s.

Relancer, lancer de nouveau (une bête fauve), آوده حيوانى يتاغندن كرو چقرمق avda haïvani iataghindan guiru tchiqarmaq ; — gourmander, ازارلمق azarlamaq, verb.

Relaps, تكرار رافضيلق ايديجى tèkrar rafiziliq ididji, a-t., s.

Relater, ذكر ا zikr e, a-t., v.

Relatif, منسوب mènsoub, متعلق mutè'allyq, a., adj.

Relatif, terme de grammaire, موصول mèvsoul, a., s.

Relation, rapport d'une chose à une autre, انتساب intiçab, علاقه 'alaqa, تعلق tè'alluq, نسبة nisbet, au pl. تعلقات tè'alluqat; — liaison d'intimité, الفت ulfet, انس uns, a., s.

Relation, récit, نقل naql, حكايت hikiaïet, روايت rèvaïet, قول qaol, قصّه qyssa, a., ديبرش dèiuvirich, s.

Relativement, نسبتله nisbet-ilè, نسبة nisbètèn, a., adv.

Relaver, تكرار يقمق tèkrar ïaïqamaq, v.

Relaxation, تكر اوزانمسى sin-ir ouzanmaci, رخاوتى rèkhavèti, s.

Relaxer, ...ماليويرمك ...oirmèk, t., اطلاق ا itlaq ... verb.

Relayer, occuper d... vriers les uns après les ... جيرلرة نوبتله ايش ويرمك ...lèrè nèobet ilè ich vermèk ; - ...dre des chevaux frais, كيرلر... الق طوتمق tazè barguir... guirler almaq, toutmaq, v.

se Relayer, ...يشلمك nèobet ilè ichlèmèk, a-t., ...

Relégation, ...ركونلك ...gunlyk, s.

Reléguer, ... نفى ا ... بره ... ièrè nèfi e, a-t., ا ...سوركون ... e ; — au loin, ...وندرمك ouzagha gueundermèk, v.

Relent, ...ات چوركلكى ...ruklugui, s.

Relevailles, ...يتاقدن ... قالقمسى اودن چقمسى ... ïataqtan qalqmaci, èvdèn t... ci ; s.

Relevé, extrait d'... اجمال idjmal, مختصر m... sar, a., s.

Relevé, piquant a... دل بوران dil bouran ; — توزلو بيبرلو touzlu biberlu, terbiïèlu, adj.

de Relevée, ...دنصكره ...lèdèn sonra, t., الظهر ... ezzouhr, a., s.

Relèvement, action ...ver, قالدرمقلق qaldurm...

numération exacte, تعداد صحيح *t'adadi sahîh*, a., s.

Relever, lever de terre, قالدرمق *qaldurmaq*; — hausser, rendre plus haut, يوقرى قالدرمق *ioqary qaldurmaq*; يوجهلمك *iu-djèlèmèk*, t., ا رفع ترفيع اعلا *ref'*, *terfi'*, *ala' e*, a-t.; — le courage, يكيدن غيرت ويرمك *ièn-idèn ghaïret virmèk*; — donner du lustre, شهرت ويرمك *chcuret virmèk*, a-t.

Relever les fautes, يكلشلرى كوسترمك *ian-lichlèri gueustermèk*, verb.

Relever du serment, يميندن قورترمق *ièmindèn qourtarmaq*, a-t., v.

Relever la garde, نوبتجى دكشترمك *nèv betchi dèichturmèk*, قوللق بكجيلر نوبتنى دكشترمك *qoullouq*, *bèktchiler nèvbètini dèichturmèk*; — de maladie, خستەلكدن قلقمق *khastaliktèn qalqmaq*; — dépendre, تابع اول *tabi' ol*, a-t., verb.

Relever, reprendre avec sévérité, ازارلمق *azarlamaq*, باشه قاقمق *bacha qaqmaq*, t., ا عتاب *i'tab e*, a-t., v.

se **Relever**, se redresser, قالقمق *qalqmaq*, t., ا قيام *qiam e*, a-t.; — sur ses pieds, اياق اوزره قالقمق *aiaq uzrè qalqmaq*; — sortir du lit, يتاقدن قالقمق *iataqtan qalqmaq*, v.

se Relever, faire tour à tour, نوبتلشمك *nèvbetlèchmèk*, a-t., v.

Relief, éclat, رونق *ravnaq*, زينت *zinet*, ضيا *zia*, a., s.

Relief, ouvrage en bosse, يونلمش ايش صورت *ion-ilmich ich*, *souret*, s.

Relier, lier une seconde fois, كرو تكرار بغلمق *guiru*, *tèkrar baghlamaq*, v.

Relier un livre, جلدلمك *djildlèmèk*, t., كتاب بغلمق *kitab baghlamaq*, a-t.; — des tonneaux, چنبرلمك *tchèmberlèmèk*, فوچى چنبرلمك بغلمق *foutchy tchemberlèmèk*, *baghlamaq*; v.

Relieur, مجلد *mudjellid*, a., subst.

Religieusement, d'une manière religieuse, صوفيلكله *sofouliguilè*; — exactement, scrupuleusement, دقتله *diqqatilè*, دقيقتله *daqiqatilè*, a-t., adv.

Religieux, pieux, صوفى *sofou*, a., ديندار *dindar*, پارسا *parça*, p.; — qui a rapport à la religion, دينه مخصوص اولان *dinè makhsous olan*, دينه داير منسوب *dinè daïr*, *mènçoub*, a-t., adj.

Religieux, soumis par des vœux à la profession religieuse, كشيش *qèchich*, رهبان *rouhban*, پاپاز *papaz*; — mahométan, درويش *dervich*, زاهد *zahid*, s.

Religion, culte rendu à la divinité, دين *din*; — foi, ايمان *iman*; — piété, ديانت *dianet*,

تـقـوى *taqva;* — mahométane, اسلام *islam*, a., s.

Religion, fidélité à son serment, وفا *vèfa*, a., وفادارلق *vèfadarlyq*, a-p-t., s.

Religionnaire, بر دينه تابع اولان *bir dinè tabi' olân*, دينلو *dinlu*, a-t., adj.

Reliquaire, باقية اولـيـا صندوغى *baqièï evlia sandoughi*, s.

Reliquat, بر حسابدن ارته قلانى *bir hiçabtèn arta qalani*, a-t., باقيه *baqïè*, باقية دين *baqièï dèin*, a., s.

Reliques, قديد *qadid*, اوليا كمكى قديدى *èvlia guèmigui*, *qadidi*, a-t., s.

Relire, تـكرار اوقومق *tèkrar oqoumaq*, اعادة نظر ا *ia'adèï nazar e*, a-t., v.

Reliure, manière dont un livre est relié, كتاب تجليدى *kitab tèdjlidi*; — ouvrage du relieur, مجلد ايشى صنعتى *mudjellid ichi*, *san'aati*, a-t, s.

Relouer, redonner à louage, يكيدن تكرار كرايه ويرمك كرالمق *ièn-idèn*, *tèkrar kiruïè virmèk*, *kiralamaq*, v.

Reluire, پارلمق *parlamaq*, يلدرمـــق *yldiramaq*, ايدنلق ويرمك *aïdènlyq virmèk*, v.

Reluisant, پارلايجى *parlaïdji*, يلابق *iulabyq*, يلدرايجى *iyldyraïdji*, s.

Reluquer, fam., كوزاوجندن

بقمق *gueuz oudjoundèn baqmaq*, verb.

Remâcher, mâcher de nouveau, تكرار چينمك *tèkrar tchinèmèk*, كومك *guèvmèk*, *guivmèk*, كوشهك *guèvchèmèk*, — repasser dans son esprit, ينه دوشنمـك *inè duchunmèk*, فكر ا *fikr e*, v.

Remanier, يكيدن دوزتمك *ièn-idèn deuzetmèk*, تكرار مرمت ا *tèkrar mèrèmmet e*, a-t., v.

Remarier; تـكرار اولندرمك *tèkrar èvlèndurmèk*, a-t., v.

se Remarier, يكيدن اولنمك *ièn-idèn èvlènmèk*, v.

Remarquable, digne de remarque, كورلجك *gueurulèdjèk*, t., ملاحظه ايدهجك *mulahaza idèdjèk*, a-t., adj.; — personne صانلو بللو باشلو — ادلو *sanlu bellu bachlu*, *adlu*. *Voy.* Étonnant.

Remarque, observation, اشارت *icharet*, ملاحظه *mulahaza*; a.; — notes écrites, حاشيه *hachiè*, pl. a. حواشى *havachi*, a., s.

Remarquer, marquer une seconde fois, تـكرار نشانلمق *tèkrar nichanlamaq*, v.

Remarquer, observer, طويمق *doïmaq*, كوزتمك *gueuzetmèk*, اكاه او *aguiah ol*; — faire attention, دقت ملاحظه ا *diqqat*, *mulahaza e*, a-t.; — discerner, distinguer, فرق تمييز ا *farq*, *temiïz e*, a-t., v.

Remballer, يكيدن دنكلمك

بوغچه‌لمق *guiru dènklèmèk*, *Boghtchalamaq*, v.

REMBARQUEMENT, يكيدن كميه كيرمسى بنمسى تحميلى *ièn-idèn guèmiiè guirmèci binmèci, tahmili*, subst.

REMBARQUER, يكيدن كميه بندرمك قومق تحميل ا *ièn-idèn guèmiiè bindurmèk, qomaq, tahmil e*, v.

SE REMBARQUER, يكيدن كميه كيرمك بنمك *ièn-idèn guèmiiè guirmèk, binmek*, v.

REMBARRER, repousser vigoureusement, قوّتله كرو قومق دفع ا *qouvvetilè guiru qovmaq, def' e*; — repousser avec fermeté les paroles de quelqu'un, سرتلكله ردّ كلام ا *sertliguilè rèddi kèlam e*, v.

REMBLAI, بر چقورى دولدرجق ال ايله كتورلمش طپراق *bir tchouqoury dolduradjaq el ilè guèturilmich topraq*, s.

REMBLAYER, طپراق كتورمكله چقور يرلرى دولدرمق *topraq guèturmèguilè tchouqour ierlèri doldurmaq*, v.

REMBOÎTER, بورقنمش كمكلرى يرلشترمك *bourqounmich guèmiklèri ierlèchturmèk*, v.

REMBOURRER, قرقندى ايله دولدرمق *qyrqynty ilè doldurmaq*, verb.

REMBOURSEMENT, ادا *èda*, ادا ايلمسى *èda èïlèmèci*, خرج اودمسى *khardj eudèmèci*, s.

REMBOURSER, ادا ا *èda e*, a-t., خرجى اودمك *khardji eudèmèk*, a-t., v.

REMBRUNIR, de couleurs, دومانلمق *doumanlamaq*, دومانلو ا *doumanlu e*; — l'or, التونه جلا ويرمك *altounè djila virmèk*; — au fig., attrister, تحزين ا *tahzin e*, a-t., v.

REMÈDE, tout ce qui sert à guérir, à prévenir le mal, علاج *i'ladj*, دوا *dèva*, a., چاره *tcharè*, s.; — trouver un —, درمان چاره بولمق *derman, tcharè boulmaq*; — sans —, بى چاره *bi tcharè*, چاره‌سز *tcharèsyz*.

REMÈDE, soulagement à un mal physique ou moral, چاره *tcharè*, t., درمان *derman*, p., شفا *chifa*, a., s.

REMÈDE, lavement, حقنه *hoqna*, احتقان *ihtiqan*, a., s.

REMÉDIER, چاره بولمق *tcharè boulmaq*, چاره ا *tcharè e*, يتشدرمك *ïètichturmèk*, اوكدرمق *ondurmaq*, v.

REMÉMORATIF, تذكير ايديجى *tèzkir ididji*, a-t., مذكر *muzèkkir*, a., adj.

REMÉMORER, اكدرمق *an-durmaq*, اكمق *an-maq*, t., تذكر ا *tèzèkkur e*, تذكير ا *tèzkir e*, خاطره كتورمك *khatyrè guèturmèk*, a-t., verb.

SE REMÉMORER, اكلمق *an-il-*

[redacted]

maq, کندو خاطرنه کتورمک *guèndu khatyrinè guèturmèk*, v.

Remener, کرو کتورمک *guiru guèturmèk*; — chez lui, کرو اوینه کتورمک *guiru èvinè guèturmèk*, v.

Remercier, rendre grâces, تشکر ا *tèchèkkur e*, شکر ویرمک *chukur virmèk*; — dire merci, اللهه راضی اولسون دیمک *allahè razi olsoun dimèk*, الله برکات ویرسون دیمک *allah bèrèkiat virsun dimèk*, برکات ویرسون دیمک *bèrèkiat virsun dimèk*, a-t., v.

Remercier, ne pas accepter, قبول اجابت ایتمامک *qaboul, idjabet itmèmèk*, a-t., v.

Remercier, destituer, منصبدن دوشرمک عزل ا *mancèbdèn duchurmèk*, *'azl e*, a-t., v.

Remercîment, action de grâce, تشکر *tèchèkkur*, شکر *chukr*, شکران *chukran*, a., s.

Remettre, mettre une chose où elle était, ینه یرینه قومق *ïnè ièrinè qomaq*, تکرار قومق وضع ا *tèkrar qomaq*, *vaz e*, a-t., v.

Remettre, rendre, restituer, کیرو ویرمک *guiru virmèk*, t., رد ا *rèdd e*; — rétablir dans son premier état, حال اولنه دوندرمک *hali èvvèlinè deundurmèk*; — remettre entre les mains, livrer, تسلیم ا *teslim e*; — remettre devant les yeux, représenter, اظهار عرض ا *izhar*, *arz e*; — la peine, جریمه‌یی باغشلمق *djèrimèï baghych-lâmaq*; — faire la remise d… dette, … جدن قورترمق *bir bordjdan qourtarmaq*, *tèh…* — confier aux soins, à la … tion, تفویض ا *tefviz e*; — … rer; renvoyer à un autre te… ارتەلمک *irtèlèmèk*, … اوزاغه … صالمق *ferdaiè*, *ouzagha salm…*

se Remettre en sa place… یرینه قونمق اوتورمق *guiru … qonmaq*, *otourmaq*; — se r… ler, اکمق *an-maq*, خاطرنه … کتورمک *fikrinè*, *khatyrinè g… mèk*; — se rétablir, …مق داورانمق *davranmaq*, …مک *dindjlènmèk*, t., …وته کلمک *guiru qouvvètè guelmèk*; — se … fier entre les mains de Dieu, توکل ا *allahè tèvèkkhul e*, a-t… se remettre, en parlant du te… ارتەلنمک *irtèlènmèk*, v.

Réminiscence, ذکر *zikr*, یاد *iad*, p., اکیقلق *an-ma…* subst.

Remise de carrosse, عربه … دورجق یر *qoutchy*, *araba d… djaq ier*, عربه خانه *ar!a khan…* don, abandon, باغشلمه *bag… lama*, ترک *terk*; — des … rêts, معامله باغشلهسی *mou'… baghichlamaci*, a-t., معامله … *terki mou'amèlè*; — grâce, …ه *baghichlama*, t., عفو *afv*, a. delai, renvoi à un autre ten… عوق *avq*, تأخیر *tèè'khir*; — … gent remis, envoyé, تسلیم … ایتهسی *aqtchè teslim itmèc…*

[illegible] ارسالی تسلیمی اقچه *para, aqtchè* [illegible]*limi, irsali*, t-a., s.

Remiser, وضع ا *vaz' e*, قوچوی عربه خانه‌یه قومق *qoutchouï 'ara-ba khanèiè qomaq*, v.

Rémissible, باغشلیجق *ba-ghychlaïadjaq*, t., عفو اولنه‌جق *afv olounadjaq*, a-t., adj.

Rémission, بغشلایش *baghich-lach*, t., عفو *afv*, a., s.

Rémissionnaire, عفو اولنمش کمسنه *afv olounmich kimesnè*, a-t., subst.

Remmaillotter, یکیدن کرو قونداقلمق *ièn-idèn, guiru qon-daqlamaq*, v.

Remmancher, یکی بر صاپ قومق کچورمک *ièn-i bir sap qo-naq guetchurmèk*, v.

Remmener, کرو کوترمک *guiru gueuturmèk*, v.

Remonter, monter une se-conde fois, تکرار یوقری یوقریه چقمق *tèkrar ioqaru, ioqaryiè tchiq-maq*; — remettre à cheval, تکرار اته بندرمک *tèkrar atè bindurmèk*; — y remonter, یکیدن اته بنمک *ièn-idèn 'atè binmèk*; — une ri-vière, aller contre le courant, صو اقندیسنه قرشو کتمک *sou 'aqyn-ycinè qarchou guitmèk*; — remon-ter un instrument à cordes, بر سازی تکرار دوزنمک *bir sazi tèk-rar duzetmèk*; — une horloge, بر ساعتی تکرار قورمق *bir sa'ati tèk-rar qourmaq*; — raccommoder, مرمت ا دوزلتمک *mèrèmmet e*, *duzeltmèk*, a-t.; — des bottes, چزمه‌لره یکی طبان دکمک *tchizmèlèrè ièn-i taban dikmèk*, v. Voy. Équiper, Garnir.

Remontrance, تنبیه *tèmbih*, نصیحت *nacihat*; — d'un supé-rieur à son inférieur, توبیخ *tev-bikh*, انذار *ènzar*, a.; — pater-nelle, بابا نصیحتی *baba nacihati*; — faite à un supérieur, عرض *arz*, a., s.

Remontrer, donner des avis, تنبیه ا *tèmbih e*, اوکتلمک *euïutlè-mèk*, نصیحت ا *nacihat e*, موعظه ا *mèv'iza e*, انذار ا *anzar e*; — re-présenter, عرض و تقدیم ا *arz u taqdim e*, عرض ا *arz e*, a-t., v.

Remordre, mordre de nou-veau, کرو اصرمق دیشلمک *guiru ycirmaq, dichlèmèk*; — se laisser prendre au même piége, کرو الدنمق *guiru aldanmaq*, v.

Remords, قلب اضطرابی *qalb iztirabi*, کوکل عذابی *gueun-ul 'azabi*, t-a., تأسف *tèessuf*, a., s.; — avoir des —, تأسف ا *tèessuf e*, a-t.

Remorque, یدک *iédèk*, یدکملک *iédèmèklik*, s.

Remorquer, یدکه المق *iédè-guè almaq*, یدکمک *iédemèk*, کمی چکمک *guèmi tchèkmèk*, v.

Remoudre, ینه اوکتمک *iynè euïutmèk*, t., تکرار طحن ا *tèkrar tahn e*, a-t., v.

Rémouleur, بلیجی *bilèidji*, subst.

[redacted]

Renchaîner, تكرار زنجيرلمك *tèkrar zindjirlèmèk*, v.

Renchérir, augmenter le prix, بهاسنى ارترمق *bèhacini artarmaq*, بهاى زيادة ا *bèhaï ziadè e*; — devenir plus cher, ارترلمق *arturylmaq*, ارتمق *artmaq*, v.

Renchérir sur, بيوتمك *buïutmèk*, قبرتمق *qabartmaq*, t., زيادة ا *ziadè e*, a-t., v.

Renchérissement, بها ارترمسى *bèha arturmaci*, ازدياد بها *izdiadi bèha*, a-t., s.

Rencontre, hasard qui réunit deux personnes, deux choses, اتفاق *ittifaq*, a.; — action de rencontrer, d'aller au-devant de quelqu'un, استقبال *istiqbal*, a., s.; — aller à la —, استقبال ا *istiqbal e*, استقباله وارمق كتمك چقمق *istiqbalè varmaq, guitmèk, tchiqmaq*, راست كلمه *rast guelmè*, a-t.; التقا *iltiqa*, a., بولشق *boulouchyq*, صاتشقلق *satuchmaqlyq*, t.; — conjonction des astres, اقتران *iqtiran*, a.; — bon mot, لطيفه *lutifè*, نكته *nutkè*, a., s. *Voy.* Choc.

Rencontrer, trouver sans chercher ou en cherchant, راست كلمك *rast guelmèk*, بولمق *boulmaq*, دوش كلمك *duch guelmèk*, اوغرامق *oghramaq*, صاتشمق *satuchmaq*; — en chemin, يولده راست كلوب بولشمق *iolda rast guèlup boulouchmaq*, v.

Rencontrer bien, deviner juste. بولمق *boulmaq*, ست كلمك *rast guelmèk*, ابت ا *bet e*, a-t., v.

se Rencontrer, شمق *louchmaq*, ست كلوب بولشمق *iolda rast guèlup b maq*, صاتشمق متشمق *maq*; — se heurter, se j چاتمق *tchatmaq*; — s'ab اوغرامق *oghramaq*; — contrer, se battre, ق *oghrachmaq*; — se renco trouver, arriver, survenir, *bounlounmaq*, يوز بولمق *i maq*, t., واقع او *vaqy'* verb.

Rendez-vous, ايله بولنجق ير *biri biri ilè b djaq ier*, موضع مهود *mèv houd*, a., s.; — donne ربرده بولشمق سوز ويرمك *bir birinè bir ierdè boulouch virmèk*, v.

Rendormir, اويتمق *ièn-idèn ouïoutmaq*, v.

se Rendormir, ويقويه وارمق *ièn-idèn ouïouqouïè* verb.

Redoubler, بوكمك verb.

Rendre, restituer, ك *guiru virmèk*, t., رد ا *rè* la justice, ى حق شرع ا *raï haqq chri' e*, حق ا *haqqyni haqq e, idj* اجرا ا rapporter en parlant, e; اراد ا *irad e*; — dan

ngue, traduire, لسان اخره نقل ا *çani aqharè naql e,* ا ترجمه *ter-jèmè e;* — livrer, ويرمك *vir-mèk,* ا يدينه تسليم ا تسليم *teslim e,* ا *dinè teslim e;* — par capitulation, ويره ايله تسليم ا *virè ilè teslim e;* — l'ame, جان تسليم ا *djan teslim e;* — redonner la santé, شفا صاغلتمق *saghaltmaq,* t., شفا ويرمك *chifa virmèk,* a-t., دولندرمك *dulèndurmèk;* — rendre témoignage, شهادت كتورمك *chèhadet guèturmèk,* ا تشهد *tè-chèhhud e;* — rendre la liberté, صاليويرمك *salyvirmèk,* كشاد ويرمك *quchad virmèk;* — rendre la bride à un cheval, اته اويان صاليويرمك *atè ouian salyvirmèk,* verb.

Rendre, vomir, قوسمق *qous-maq,* t., قى ا استفراغ ا *qaï, istifragh e,* a-t., v.

Rendre, rejeter par un des conduits naturels, اقتمق *aqyt-maq,* دوكمك *deukmèk,* صالمق *salmaq,* v.

Rendre, produire beaucoup, چوق ويرمك *tchoq virmèk,* v.

Rendre des sons, صدا ويرمك *sèda virmèk,* a-t., v.

Rendre, faire devenir, دوندرمك *deundurmèk,* ايتدرمك *itturmèk,* v.

Rendre grâce, شكر ا *chukr e,* a-t., v.

Rendre, aboutir, اوغرامق *oghramaq,* v.

se Rendre, se transporter, كتمك *guitmèk,* وارمق *varmaq,* بر يرده بولنمق *bir ierdè bouloun-maq,* v.

se Rendre, en parlant des rivières, اقمق *aqmaq,* t., جريان ا *djèrian e,* a-t., v.

se Rendre, devenir, اولنمق *olounmaq;* — n'en pouvoir plus, مجالى قالممق *mèdjali qalmamaq,* طاقتى طاق اول *taqati taq ol,* a-t.; — à quelqu'un, ويره ا *virè e,* عرض اظهار اطاعت ا *'arzi, izhari ita'at e;* — déposer les armes, سلاح براقمق تسليم ا *silah braqmaq, tes-lim e,* a-t., v.

Rendu, arrivé, ارشمش *irich-mich,* واصل اولمش *vacil olmych,* وصول بولمش *vouçoul boulmich;* — exténué de fatigue, پك يورغون *pèk iorghoun,* يورلمش *iorouloumych,* adject.

Renduire, يكيدن صوامق *ièn-idèn syvamaq,* v.

Rendurcir, زياده پكلتمك *ziadè pèkletmèk,* پكتمك *pèkitmèk,* verb.

se Rendurcir, زياده پكلنمك *ziadè pèklènmèk,* قتيلنمق *qatylan-maq,* v.

Rêne, bride, اويان *ouian,* دزكن *dizgun,* s.

Renégat, دونمه *deunmè,* دونك *deunuk,* a., مرتد *murtèdd,* vulg. *mourtad,* a., s.

Renfermer, enfermer de nou-

veau, يكيدن قپانمق *ièn-idèn qapatmaq*; — mettre en prison, حبس ا *habs e*; — sous clef, كلتلمك *kilitlèmèk*, v.

Renfermer, comprendre, contenir, شمول ا *chumoul e*, a-t., قپلمق *qaplamaq*, t., درج ا *derdj e*, a-t., v.

se **Renfermer**, قپانمق *qapanmaq*, v.

Renflement, شيش *chich*, قبارجق *qabardjiq*; — d'une colonne, دركك اينلوسى غلظى *dirèiun inlucy, ghalzi*, s.

Renfler, شيشمك *chichmèk*, قبارمق *qabarmaq*, يومرو او *ioumrou ol*, v.

Renfoncement, عمق *oumq*, a., درينلك *dèrin-lik*, s.

Renfoncer, كرو صوقمق *guiru soqmaq*, طقمق *taqmaq*, v.

Renforcement, تقويه *taqviiè*, اشتداد *ichtidad*, استحكام *istihkiam*, a., s.

Renforcer, rendre plus fort, زيادة قوتلندرمك *ziadè qouvvet-lèndurmèk*, قوة ويرمك *qouvvet virmèk*, بركتمك *berkitmèk*, بركتلمك *berkitlèmèk*, برك پك *berk, pèk*, قوى ا *qavi e*, قرار استكام ويرمك *qarar, istihkiam virmèk*, a-t.; — donner du secours, امداد ويرمك *imdad virmèk*, a-t., v.

se **Renforcer**, صاغلمق *saghlamaq*, t., شفا بولمق *chifa boulmaq*, a-t., v.

Renfort, secours de troupes, امداد *imdad*, a., s.

se **Renfrogner**, *Voy.* se **Refrogner**.

Rengager de nouveau dans une affaire, بر كمسنه تكرار بر ايشه قرشترمق صوقمق *bir kimesnè tèkrar bir ichè qarichturmaq, soqmaq*; — mettre de nouveau en gage, كرو رهنه قومق *guiru rèhinè qomaq*, v.

se **Rengager**, كروقرشمق كيرشمك صوقلمق *guiru qarichmaq, guirichmèk, soqoulmaq*, v.

Rengaîner, قينه قويمق *qina qouïmaq*, v.

se **Rengorger**, faire l'important, كبيرلنمك *kèbirlènmèk*, a-t., verb.

Rengraisser, faire redevenir gras, يكيدن سمزا سمرتمك طولندرمق *ièn-idèn sèmiz e, sèmirtmèk, tavlandurmaq*; — redevenir gras, يكيدن تكرار سمز او سمرمك طولنمق *ièn-idèn, tèkrar sèmiz ol, sèmirmèk, tavlanmaq*, يكيدن داورنمق *ièn-idèn davranmaq*, v.

Renhardir, جسارت ويرمك *djèçaret virmèk*, v.

Reniable, انكار اولنور اولنجق *inkiar olounour, olounadjaq*, a-t., adject.

Reniement, انكار *inkiar*, كفر *kufr*, انكار دين *inkiari din*, a., s.

Renier, désavouer, انكار ا *inkiar e*; — sa religion, دينى

ıi braqmaq, دينندن
ndèn deunmèk, مرتد
, a-t., v.

, كفر انكارايديجى
didji, a-t., s.

ı, بورنني سموكسى
nounou sumuïun tchèk-
l'eau, سورة سورة
a sora itchmèk, v.

ER, تكرار تسطيح
èkrar taslih, tesviiè e,

شهرت نسام *nam*,
عرض *'yrz*, صيت *sit*,

É, نامدار *namdar*, p.,
ı, شهرتلو *cheuhretlu*,
hour, a., adj.

ıÉE, réputation, re-
m, a-t., اد *ad*, شهرت
., ناموس *namous*; —
نام نيكو *nami nikiou*,
ıri djèmil; — mauvaise
بد *bèd namlyq*, بـــد
ami, p-t., s.

ıÉE, bruit public, خلق
dili, السّنة ناس *elssinèi*

ıER, كرو تكرار يكيدن
ıiru, tèkrar ièn-idèn ad
réélire, تكرار نصب
rar nasb ikhtiar e, a-t.,

EMENT, واز كچمكلك
mèklik, t., ترك *terk*,
ıghat, a., s.

Renoncer, se désister d'une chose, واز كچمك *vaz guetchmèk*, قطع علاقه ا *qat'i 'alaqa e*, حقّنى علاقه سى كسمك *haqqini 'alaqacini kesmek*, ترك فراغت ا *terk, fèraghat e*, a-t., براقمق *braqmaq*, v.

Renoncer, désavouer, انكار ا *inkiar e*, a-t., v.

Renonciation, ترك *terk*, فراغت *fèraghat*, قطع علاقه *qat'i 'alaqa*, a., s.

Renoncule, دوكن چچكى *duïun tchitchègui*, s.

Renouée, عصا الراعى *aça er-ra'i*, a., s.

Renouer, nouer de nouveau, تكرار بغلمق *tèkrar baghlamaq*; — l'amitié, يكيدن محبّت بغلمق *ièn-idèn mouhabbet baghlamaq*, تجديد لباسى محبّت ا *tèdjdidi libaci mouhabbet e*, a-t., v.

Renoueur, برتلمش عضولر دوزديجى *bertilmich 'azouler duzèdidji*, چقرقجى *tchèqryqdji*, vulg. *tchèqrèqtchi*, s.

Renouveler, rendre nouveau, يكيلمك *ièn-ilèmèk*, يكيلتمك *ièn-iletmèk*, تازه لمك *tazèlèmèk*, t., تجديد ا *tèdjdid' e*; — faire de nouveau, تكرارلمق *tèkrarlamaq*, تكرار ا *tèkrar e*, يكيدن ياپمق *ièn-idèn iapmaq*; — renouveler la paix, صلحى تجديد ا *soulhi tèdjdid e*, a-t., v. voy. Recommencer.

se Renouveler, يكيلنمك *iñ-ilènmèk*, تازەلنمك *tazèlèn-mèk*, يكيدن ظهورا واقع او *'ièn-idèn zouhour e, vaq'i ol*, بردخى او *bir dakhi ol*, v.

Renouvellement, تجديد *tèdjdid*, تحويل *tahvil*, a., s.

Rénovation, *Voy.* Renouvellement.

Renseignement, خبر *khaber*, وقوف *vouqouf*, دلالت *dèlalet*, a., s.

Rente, محصول *mahsoul*, a., كلور *guèlur*, مدخول *mèdkhoul*, عوايد *'avaïd*, a., s.

Renter, عوايد ويرمك *'avaïd virmèk*, a-t., v.

Rentier, ايراد عوايد صاحبى *irad, avaïd sahibi*, a-t., s.

Rentraire, اينجه دكمك *indjè dikmèk*, v.

Rentraiture, اينجه چوقه دكشى *indjè tchoqa dikichi*, s.

Rentrée, رجعت *ridja'et*, عودت *'avdet*, a., كرو كيرمسى *guiru guirmèci*, s.

Rentrée de fonds, وصول *vuçoul*, a., s.

Rentrer, تكرار كيرمك *tèkrar guirmèk*, كلمك *guelmèk*, كرو عودت ا *guiru 'avdet e*; — dans ses biens, مالنى كرو اله كتورمك تحصيل ا *malini guiru èlè guèturmèk, tahsil e*, a-t.; — chez soi, اوينه كيرمك *èvinè guirmèk*, v.

A la Renverse, ... *arqa ustundè*, adv.

Renversement, ... *rich*, t., هدم *hedm*, ديم... انهدام *inhidam*, a., s.

Renverser sans dessus dessous, دورمك *dèvirmèk*, ... *dèvriltmèk*, ... اقترمق *aqtarmaq*, دوندرمك *de...*; — jeter par terre, ... يره چالمق *ièrè tchalmaq*, ... دوشرمك *duchurmèk*; — détruire, يقمق *iyqmaq*, تهديم ا *hèdm, tèhdim e...*

se Renverser sur le ... وستنده ياتمق دوشمك *ustundè iatmaq, duchmèk*, ... ber à la renverse, faire la culbute, دونمك *deunmèk*, ... *tèkerlènmèk*, v.

— Renvoi d'une chose à la personne qui l'avait envoyée, ... كوندرش *inè guueundèric...*, ... كيرو يولليه *guiru iollama*; — chose renvoyée, كوندرلمش نسنه *gueundèrilmich nesnè*; — renvoie à une citation, ... *icharet*; — note marginale, ... *hachiiè*; — terme de pratique, ... jugement qui renvoie, ... محكمهٔ اخره حواله اولنمسى *...vaï mèhkèmèï akherè havaleh olounmaci*; — congé, ... صاويرمكلك *salyvirmèklik*, دفع *def'*, a...

Renvoyer, envoyer de nouveau, مكرر يوللمق ...

[redacted]

ارسال *guiru gueundermèk, iol-maq, irsal e;* — repousser, رد *redd,* دفع *def' e;* — congédier, كوندرمك *gueundermèk,* صاليويرمك *salyvirmèk,* صالمق *salmaq,* صاومق *saomaq,* بوشامق *bochamaq,* اجازتلمك *idjazetlè-mèk,* — rapporter un procès, une affaire, كرو كتورمك حواله ا *guiru guèturmèk, havalè e;* — renvoyer à un autre temps, différer, ارتهلمك *irtèlèmèk,* v.

Réordonner, يكيدن توجيه ا *ièn-idèn tèvdjih e,* v.

Repaire de bêtes fauves, يتاق *iataq,* ايـن *in;* — de voleurs, خرسز يتاغى *khyrsyz iataghy,* s.

Repaître, manger, ييمك *iè-mèk,* مانجه ييمك *mandja ièmèk;* — donner à manger, يدرمك *ièdurmèk,* طعاملندرمق *ta'mlan-durmaq;* — les bestiaux, اوتلاتمق *otlatmaq,* كودمك *gudmèk,* طوارى كوتمك *dovari gueutmèk;* — d'espérance, عبث يره اميد ويرمك *abes ièrè umid virmèk,* a-t., v.

se Repaître, se nourrir, ييكلنمك *ièmèklènmèk;* — d'herbes, اوتلانمق *otlanmaq,* اوت ييمك *ot ièmèk;* — d'espérance, عبث يره اميد بغلمق *abes ièrè umid baghlamaq,* a-t., v.

Répandre, verser, دوكمك *deukmèk,* اقتمق *aqytmaq;* — par terre, يره دوكمك *ièrè deukmèk;* — du sang, قان دوكمك *qan deukmèk,* t., سفك دم ا *sefki dèm e,* a-t.; — des larmes, كوزياشى دوكمك *gueuz iachin deukmèk;* — de la lumière, نور ويرمك *nour virmèk;* — des bruits, چاو براقمق *tchav bruqmaq;* — jeter çà et là, صاچمق *satchmaq,* سرپمك *serp mèk;* — étendre au loin, يايلتمق *iaïltmaq,* t., نشر ا *nèchr e,* طاغتمق *daghytmaq;* — divulguer, افشا ا *ifcha e;* — jeter avec profusion, نثار ا *niçar e,* a-t., v. *Voy.* Départir, Distribuer.

se Répandre, s'épancher, s'écouler, دوكلمك *deukulmèk,* اقمق *aqmaq;* — déborder, طاشمق *tachmaq;* — s'étendre, يايلمق *iaïlmaq,* انتشار ا *tènèchchur e,* انتشار بولمق *intichar boulmaq,* منتشر اول *muntèchir ol;* — en parlant d'un bruit, d'une nouvelle, ايشدلمك *ichidilmèk,* t., شيوع بولمق *chouïou' boulmaq,* a-t., v.

Réparable, qu'on peut réparer, تعميرى مرمتى قابل *ta'miri, mèrèmmèti qabil,* چارهسى بولنور *charèci boulounour,* تضمين اولنور *tazmin olounour,* a-t., اوكجق *on-adjaq,* اوكاجق *on-oulmdjaq,* adject.

Réparateur, دوزدبجى *du-zèdidji,* اوكاريجى *on-aridji,* اصلاح ايدبجى *islah ididji,* a-t., مصحح *mouçahhih,* مصلح *mouslih,* a., s.

Réparation, ouvrage fait ou à faire pour réparer, مرمت *mè-rèmmet,* تعمير *ta'mir;* — satisfac-

[redacted]

tion, كفارت *kèfaret*, a., هتك *hetki* عرضك كفارتى *hetki 'irzun kèfarèti*, a-t., جواب *djuvab*, تضمين *tazmin*, a., s.

Réparer, rétablir, accommoder, مرمّت تعمير ا *mèremmet, ta'mir e*, دوزلتمك *duzeltmèk*; — par la nourriture, اطعام ا *it'am e*, غداالندرمق *ghydalandurmaq*; — ses forces, se refaire, دنجلنمك *dindjlènmèk*, كرو قوّة كلمك *guiru qouvvètè guelmèk*; — les pertes, les dommages qu'on a causés, ضررلرى زيانلرى اودهمك تضمين ا *zararlèri, ziunlèri eudèmèk, tazmin e*; — ses torts, كفارت ذنوب ا *kèfarèti zunoub e*, a-t., v.

Reparaître, تكرار كورنمك كوزكمك ظاهر اوظهورا ظهـــورة كلمك *tèkrar gueurunmèk, gueuzukmèk, zahir ol, zouhour e, zouhourè guelmèk*, a-t., v.

Reparler, تكرار سويـلـمك *tèkrar seuïlèmèk*, a-t., v.

Répartie, قرشوجواب *qarchou djèvab*, نكتدلو جواب *nuktèlu djèvab*, a-t., s.; — qui a la répartie prompte, حاضرجواب *hazir djèvab*.

Repartir, partir de nouveau, كرو تكرار كتمك قالقمق *guiru, tèkrar guitmèk, qalqmaq*, v.

Répartir, répliquer, قرشـــو جواب ويرمك *qarchou djèvab virmèk*, v.

Répartir, distribuer, پاى اولشترمك *eulèchturmèk*, ... *paï*, تقسيم توزيع ا *taqsim, tè...* verb.

Répartition, الشترش *eulèchturich*, t., توزيع *tèvzi'*, تقسيم *taqsim*, a., s.

Repas, réfection, nourriture à heure fixe, يمك *iémèk*, طعام *tu'am*, مانجه *mandja*; — fait à midi, ويله مانجهسى *... mandjaci*; — festin qu'on ... à ses amis, ضيافت *ziafet*, ... *mèdjlis*, a., s.

Repassage, action d'aiguiser, بلهمكلك *bilèmèklik*; — ... passer du linge, وتيلهمكلك ... *lèmèklik*, s.

Repasser, passer par le ... chemin, بريولدن كچمك *tèqrar bir ioldèn guetchmèk*,

Repasser, passer de nouveau la mer, دريابى اشمق *dèria ... maq*, دكزه كتمك كيرمك *dènizè guitmèk, gu...*

— une rivière, بر چايى ... كچمك عبور ا *iènidèn bir ... guetchmèk, 'ubour e*.

Repasser, aiguiser, ... بلهمك *bilèmèk*, v.

Repasser du linge, ... *eutylèmèk*, v.

Repasser, retoucher un ouvrage, ... كـــوزدن كچورمك *tèqrar gueuzdèn gu...mèk*; — relire, اوقومق ... ازبرلمك *tèqrar oqoumaq, ... lèmèk*, a-t., v.

Repasseur, qui ...

ütdji; — ou repasseuse اوتيجي *eutidji*, t.

:ANCE, *Voy.* REPENTIR.

:ANT, پشیمان *pèchiman*, p-t., نادم *nadim*,

ENTIR, نادم پشیمان او *pèchiman ol*, a-p-t., ندامت *nèdamet tchèk-*, v.

TIR, پشیمانلق *pèchi-* پشیمانی *pèchimani*, ندا *nèdamet*, a., s.

CER, یکیدن دلمک *ièn-* *-èk*, v.

CUSSION, terme de mé- کتم *ketm*; — ré- s sons et de la lumière, دون *deundurmèklik*, t., عکس نور, انعکاس *in'ikias*, a., s.

CUTER, دوندرمک *deun-* کیرو اورمق *guiru ourmaq*, ایچرو ا *itchèru ourmaq*, *-ks e*, a-t., v.

TOIRE, table, فهرست - recueil, مجموعه *mèdj-* دفتر *defter*, a., s.

TER, redire, تکرار سویلمک *tèqrar seuïlèmèk*, — récidiver, recommen- تکریر تکرار *tèkrir, tèkrar e*, *tekrarlamaq*, مکرر اعاده *-r, i'adè e*: — redeman- کرو تکرار است *guiru, tèk-* *-èk*, v.

ITEUR, خلیفه *khalife*, vulg. *khalfa*, *kalfa*, خواجه ملازمی خلفسی *khodja mulazimi*, *khal-faci*, s.

RÉPÉTITION, redite, ینه سویلهکلک *ïnè seuïlèmèklik*, اعاده *i'adè*, تکرار *tèkrar*, استرداد *istirdad*, a.; — explication de ce qu'on enseigne, درس تفسیری بیانی *ders tefsiri*, *bëiani*, a-t.; — réclamation en justice, طلب *talèb*; استدعا *istid'a*, a.; — essai, تجربه *tèdjribè*, تعلیم *ta'lim*, a., s.

RÉPÉTITION (montre à), چالر قوین ساعتی *tchular qoïun sa'ati*, t-a., s.

REPAÎTRIR, یکیدن خمیرا یوغرمق *ièn-idèn khamir e*, *ioghourmaq*, v.

REPEUPLEMENT, تعمیر *t'amir*, معمور ابادان ایلمسی *m'amour*, *abadan eïlèmèci*, a-t., s.

REPEUPLER, یکیدن معمور ابادان ا *ièn-idèn m'amour, abadan e*, a-t.; — une vigne, باغ چبوغن یکیدن نصب ا *bagh tchoughy ièn-idèn nasp e*, t-a-t., v.

RÉPIT, délai, surséance, مهلت *muhlet*, تأخیر *tèekhir*, a., ارالق *aralyq*, s.; — sans délai, اکلندرمیوب *èiglèndurmèïup*, t., بلا تاخیر *bila tèekhir*, بلا امهال *bila imhal*; — donner du répit, مهلت ویرمک *muhlet virmèk*, a-t., v.

RÉPIT, relâche, تأنی *tèenni*, امان وزمان *aman u zèman*, a., a.; — sans donner de —, امان

و زمان ويرميوب *aman u zèman vir-mèïup.*

Replacer, ينه يربنه قومق *inè ïérinè qomaq*, v.

Replanter, يكيدن دكمك *ièn-idèn dikmèk*, v.

Replâtrer, renduire de plâtre, تكرار الچيلمق *tèkrar altchilamaq*; — ses défauts, كناهلريني صقلمق ستر ا *gunahlèrini saqlamaq, sètr e*, v.

Replet, يمرو *ioumrou*, شيشقو *chichqo*, شيشمان *chichman*, adj.

Réplétion, trop de nourriture, طوقلق *toqlyq*, t., امتلا *imtila*, a., s.

Repleuvoir, يكيدن يغمور ياغمق *ièn-idèn iaghmour iaghmaq*, v.

Repli, اورو *ourou*, بوكلم *beuklum*, s.

Replier, تكرار بوكمك *tèkrar beukmèk*, v.

se Replier, se mouvoir en arrière, كرو چكلمك *guiru tchèkilmèk*, v.; — réfléchir sur soi-même, كندو كندينه فكر ا *guèndu guèndunè fikr e*, خاطرلمق *khatyrlamaq*, v.

Réplique, réponse, جواب *djèvab*, رد جواب *rèddi djèvab*, a., a., s.

Répliquer, جواب ويرمك *djèvab virmèk*, رد جواب ا *rèddi djèvab e*, a-t., v.

Replonger, كرو باتدرمق طالدرمق *guiru battermaq*, *durmaq*, v.

se Replonger, كرو ... طالمق ياتمق *guiru ... batmaq*, v.

Répondant, كفيل *kèfil*, *zamin*, a., s.

Répondre, faire une ré... جواب ويرمك ا *djèvab vir...* — avoir proportion, ... mité, مطابق موافق او ... *muvafiq ol*, a-t., اوبجق ... — être vis-à-vis, ...رق ... *qarchou dourmaq*; ناظر او ... — être contigu, متصل او *bitichiq, mouttacil ol*; — ... tion, كفيل او *kèfil ol*; — la réciprocité, مثل ا ... *mouqabèlè bilmisl e*, a-t.

se Répondre, ...شمك ... *vablèchmèk*; — se prom... بربنه اقرار وعده ا *bir bi... vaʿdè e*, v.

Réponse, جواب ... lettre en réponse, ... *djèvab namè*; — répons... نصاب صواب انتما ... *djèvabi sèvab niçab*, ... — inconvenante, ...واب *djèvabi nacèvab*; — ... définitive, قطع جواب ... شاف جواب *chafi djè...* *Voy.* Réfutation.

Reporter la cho... était, كرو كتورمك ... mèk, ... كوتزمك ... gueuturmèk, ...رمك

ièrinèguèturmèk, t.; — sur... ,
er, ا حواله *havalè e*, a-t., v.
EPOS, privation, cessation
ouvement, de travail, راحت
t, حضور *houzour*, استراحت
hat, a.; — d'esprit, راحتلق
tliq, ايشسيزلك *ichsyzlik*; —
meil, اويقو *ouïouqou*, s.

EPOS, césure dans les vers,
' *mahall*, a., s.

EPOSÉE, gîte, يتاق *iataq*, s.

EPOSER, poser dans une si-
ion tranquille, ا راحت *rahat*
راحت اوترمق *rahat otourmaq*,
دكلنمـ *din-lènmèk*, دنجلمك
jlèmèk; — dormir, اويومق
umaq; — reposer sa tête sur
oreiller, باشيني يوز ياصدق
وه قومق اورزنه *bachini iuz ias-
uzèrinè qomaq*, *vaz' e*, v.

REPOSER, procurer du repos,
ايتدرمـ راحت ويرمك *rahat
vèk*, *itturmèk*, ا تسكين *teskin*
-t., v.

REPOSER, être placé, ياتمق
aq, دورمق *dourmaq*; — les
eurs, les laisser reposer, صافى
fi e, ا ترويق *terviq e*, v.

SE REPOSER, cesser d'agir,
راحت *rahat ol*, راحتلنمك *ra-
lènmèk*, اوزرة او استراحت *is-
hat uzrè ol*, a-t.; — s'asseoir,
اوتوره *otourmaq*, v.

REPOSOIR, lieu où l'on se re-
e, دورجق ير *douradjaq ier*, s.

REPOUSSANT, چركين *tcherkin*,
مكروه *mèkrouh*, a., adj.

REPOUSSEMENT, ايتيويريش *iti-
virich*, t., دفع *def'*, a., s.

REPOUSSER, كرو قومق
ايتيويرمك *guiru qomaq*, *itivirmèk*,
ا دفع رد *rèdd*, *def' e*, a-t.; —
avec le pied, اياقله قاقمق *aiaqylè
qaqmaq*, v.

REPOUSSER, en parlant des
plantes, كرو بتمك فلسلنمك *gui-
ru bitmèk*, *filislènmèk*, v.

RÉPRÉHENSIBLE, عيبلنجق
'aïplanadjaq, عيبلو *'aïplu*, تعزير
اولنهجق *ta'zir olounadjaq*, a-t.,
ذميم *zèmim*, مذموم *mèzmoum*, a.,
adject.

RÉPRÉHENSION, عيبلمه *'aïp-
lama*, طعن *t'an*, تعزير *t'azir*,
ذم *zèmm*, a., s.

REPRENDRE, prendre de nou-
veau, كرو المق طوتمق *guiru al-
maq*, *toutmaq*; — courage, ينه
غيرته كلمك *inè ghaïrètè guelmèk*;
— le dessus, rétablir sa santé,
طاورنمق داورنمق *davranmaq*,
دنجلنمك *dindjlènmèk*; — rac-
commoder, faire une reprise,
يمالامق *iamalamaq*, دكمك *dik-
mèk*, a., v.

REPRENDRE, blâmer, censu-
rer, قاقمق *qaqymaq*, ازارلمق
azarlamaq, t., تعزير عتاب سوزنش
ا *ta'zir*, *'itab*, *serzènich e*, a-p-t.,
verb.

REPRENDRE, prendre de nou-
veau racine, يكيدن كوكلنمك *ièn-
idèn keuklènmèk*, v.

SE REPRENDRE, en parlant

d'une plaie, چاتمق *tchatmaq*, یاپشمق *iapichmaq*; — se rétracter, دونمك *deunmèk*, سوزندن دونمك *seuzundèn deunmèk*, v.

Représaille, مقابله *mouqabelè*, عوض *'ivaz*, مجازات *mudjazat*, بدل *bèdel* قصاص *qyças*, انتقام *intiqam*, ثار *sar*, a., s.; — user de —, اخذ ثار ا *akhzi sar e*, a-t., verb.

Représentant, وكيل *vèkil*, قايمقام *qaïmaqam*, a., s.

Représentatif, adj. de représentant, وكيلى *vèkili*, نايبى *naïbi*, a.

Représentation, exhibition, exposition, عرض *arz*, تقديم *taqdim*, احضار *ihzar*; — imitation, تقليد *taqlid*; — par la peinture, صورت *souret*, تصوير *tasvir*; — observations, سببلر *sèbèbler*; — respectueuse, اظهار ادبانه *izhari èdèbanè*; — droit de succéder, نيابة *niabet*; — représentation d'une comédie, قومديا اويونى *qomèdia oiouni*, t., تقليد اويونى *taqlid oiouni*, t-a.

Représenter, présenter de nouveau, يكيدن كوسترمك *ièn-idèn gueustermèk*, تقديم ا *taqdim e*, صونمق *sonmaq*, v.

Représenter, figurer, تصوير ا *tasvir e*, صورت يازمق *souret iazmaq*; — jouer en public, قومديا تقليد اويوننى اوينمق *qomèdia*, *taqlid oiounini oïnamaq*; — exprimer, شرح بيان وصف ا *cherh*, *bèian*, *vasf e*, a-t.; — rappeler au souvenir, اكدرمق *an-durmaq*, t., تذكير ا *tèzkir e*, a-t.; — tenir la place, يرينى طوتمق *ièrini toutmaq*, t., قايمقاملق ا *qaïmaqamlyq e*, a-t., v.

Représenter, exposer, تقرير كلام ا *taqriri kèlam e*, عرض تقديم ا *arz*, *taqdim e*, انها واعلام ا *inha vu 'ilam e*, a-t., v.

se Représenter, se figurer, تصوّر ا *tèsavvur e*, فكر ا *fikr e*, a-t., دوشنمك *duchunmèk*, v.

Répressif, منع ايديجى *mèn' ididji*, منعى *mèn'i*, a., adj.

Répression, ضبط *zabt*, منع *mèn'*, a., s.

Réprimable, منع اولنەجق *mèn' olounadjaq*, a-t., adj.

Réprimande, تعزير *ta'zir*, طعن *ta'n*, a., ازار *azar*, p., سوكش *seuguch*, t., s.

Réprimander, تعزير ا *ta'zir e*, a-t., ازارلمق *azarlamaq*, باشه قاقمق *bacha qaqmaq*, طعن ملامت ا *ta'n*, *mèlamèt e*, a-t., سرزنش ازار ا *serzènich*, *azar e*, p-t., v.

Réprimer, ضبط ا *zabt e*, منع ا *mèn' e*, a-t., v.

Reprise, action de reprendre, كرو طوتمقلق *guiru toutmaqlyq*; — continuation, رجعة *ridj'at*, اعاده *i'adè*; — d'une ville, تسخير ثانى جديد *teskhiri sani*, *djèdid*, a.; — raccommodage d'une étoffe, انجه دكش *indjè dikich*, a.

Reprises (à plusieurs), تكرار بتكرار *tèkrar bètèkrar*, دفعتله *def'-ilè*, كرّاتله *kerratilè*, a-t., adv.

Réprobation, جهنملك *djè-hennèmlik*, t., لعنة *la'net*, رذالة *rèzalet*, رذولة *rèzoulet*, a., s.

Reprochable, ازارلانجق *azarlanadjaq*, t., ذمّ اولنجق *zèmm olounadjaq*, a-t., ذميم *zèmim*, a., adject.

Reproche, ازار *azar*, سوكش *seuguch*, t., طعن *ta'n*, طعنة *ta'-net*, طنز *tanz*, عتاب *'itab*, a., سرزنش *serzènich*, p., s.

Reprocher, ازارلمق *azarlamaq*, يوزه اورمق *iuzè ourmaq*, باشه قاقمق *bacha qaqmaq*, عيبلمق *'aïblamaq*, سرزنش تعيير ملامت توبيخ عتاب *serzènich, taïïr, mè-lamet, tèvbikh, 'itab e*; — un bien-fait, منّت قسترمق *minnet qys-tarmaq*; — accabler de repro-ches, سرزنش ايدوب عارلندرمق *serzènich idup 'arlandurmaq*, تعنيف *ta'nif e*, ا شدّت واريلق *chiddet varilyq e*, a-t., v.; — en ma-nière de reproche, توبيخا *tèvbi-khan*, a., adv.

Reprocher des témoins, شاهدلرى ردّ ضرب *chahidlèri rèdd, zarh e*, a-t., v.

se **Reprocher**, se repentir, كندو كندينه سرزنش *guèndu guèn-dinè serzènich e*, پشيمان او *pèchi-man ol*, تأسّف *tèessuf e*, a-t., v.

Reproduction, action de re-produire, بتمسى چقمسى يكيدن *ièn-idèn bitmèci*, *tchiqmaci*, نبت جديد *nèbti djèdid*, a.; — action d'engendrer, توليد *tèvlid*, a., s.

Reproduire, produire de nou-veau, يكيدن وجوده ظهوره كتورمك ميدانه چقرمق *ièn-idèn vudjoudè*, *zouhourè guèturmèk*, *mèïdanè tchi-qarmaq*; — produire de nouvelles tiges, يكى فليس چقرمق تكرار فليسلنمك *ièn-i filis tchiqarmaq*, *tèk-rar filislènmèk*, a-t., v.

se **Reproduire**, repousser, يكيدن بتمك نبت ا *ièn-idèn bit-mèk*, *nèbt e*, v.

se **Reproduire**, يكيدن ظهور ا تكرار نشوونما بولمق حادث او *ièn-idèn zouhour e*, *tèkrar nèchwu numa boulmaq*, *hadis ol*, مجدّدا وجود پذير او *mudjèddèdèn vudjoud pezir ol*, a-t., v.

Réprouvé, damné, جهنملو *djèhènnèmlu*, a-t., مردود *merdoud*, ملعون *mel'oun*, a., s.

Réprouver, rejeter, ردّ طرد ا *rèdd*, *tard e*, قبول اتممك *qaboul itmèmek*; — en parlant de Dieu, et par opposition à prédestiner, اضلال ا *izlal e*, جهنملو ا *djèhèn-nèmlu e*, a-t.; v.

Reptile, حشرة *hachret*, pl. a. حشرات *hachrat*, سورونجى *surunudju*, بوجك *beudjèk*, بوجك *beudjèk*, t., دابّة *dabet*, a., s.

Repu, en parlant des hommes, قرنى دويمش *qarni doïmych*; — en

parlant des animaux, اوتلنمش *ot-lanmich*, اونلامش *otlamych*, adj.

Républicain, qui appartient à la république, جهورلو *djumhour-lu*, جهوری *djumhouri*, a-t., adj.

Républicain, partisan de la république, جهور طرفداری *djum-hour tarafdari*, a-p-t., s.

République, جهور *djumhour*, a., s.

Répudiation, طلاق *talaq*, جدابی *djudaïi*, a., s.

Répudier sa femme, عورتنی بوشاتمق بوشمق بوش ا *'avrètini bochatmaq, bochamaq, boch e*, t., طلاق ویرمك *talaq virmèk*; — rejeter, ترك رفض ردّ قطع ا *terk, rafz, rèdd, qat' e*, a-t., v.

Répugnance, كوكلسزلك *gueun-ulsuzlyk*, كراهة *kèrahet*, مخالفت *moukhalèfet*, s.; — avec répugnance, خلافنجه *khylafin-djè* كوكلسزلكله *gueun-ulsyzlighilè*.

Répugnant, مخالف *moukha-lif*, مغایر *mougharr*, a., adj.

Répugner, avoir de la répugnance, حظ ایتمك *hazz itmè-mèk*; — montrer de la répugnance, être opposé à, مخالفت ا *moukhalifet e*, مغایر مناقض مخالف منافی او *mougharr, munaqyz, moukhalif, munafi ol*, a-t., v.

Répulsif, دفع ایدیجی *def' ididji*, a-t., دافع *dafi'*, a., adj.

Répulsion, دفع *def'* ردّ *rèdd*, اندفاع *indifa'*, a., s.

Réputation, نام *nam*, شهرت *chehre[t]*, اد *ad*, t., ...

bonne —, نیك نام نیك ناملق *nik[...] lyq*, نام نیكو *nami niguiou*, ...

نام *nik nam*, عرض *yrz*, a., ...

namous, ذكر جیل *zikri dj[...]*

— mauvaise —, ناملق ...

namliq, بد نامی *bèd nami*, ...

bèd nam, p-t., s.; — cher[...]

se faire de la —, انتفعه ...

طالب وساعی او *nam qazan[...]* *talib vè saï ol*; — conser[ver sa]

réputation, en avoir soin, ...

كوزتمك صقلمق *'irzini g[...]* *mèk, saqlamaq*; — porter a[tteinte]

à la réputation, نقصان ...

كتورمك *irzinè noqsan guèt[...]*

— ternir la —, ...

نی بوزمق برتمق هتك ا ...

kimesnènun irzini bozmaq, ...

hetk e, v.

Réputer, طوتمق *to[...]*

صانمق *sanmaq*, t., عدّ ا ...

برینه صایمق *ièrinè s[...]*

احتساب ا *ihtiçab e*; — êtr[e]

té, معدود او *ma'doud ol*, a[...]

Requérable, اولنجق ...

talèb olounadjaq, a-t., ...

matloub, a., adj.

Requérant, استیجی ...

t., سؤال ایدیجی *soual* ...

a-t., طالب *talib*, a., s.

Requérir, طلب ا ...

cher'èn talèb e, a-t., ...

mèk, t., سؤال ا *soual e*, a-[t.]

Requête, demande pa[r écrit]

en justice, عرضحال *'ar[zouhal]*

ihzar; — présenter —, عرضحال arzouhal sonmaq; des requêtes, تلخيصجى ; — prière, demande رجا ridja, طلب talèb,

N, كوپك بالغى keupèk s.

QUINQUER, بزنهك bè- دوزكنلنمك duzgunlèn- زينتلنمك zinetlènmèk,

PER, يكيدن براقلتمق araqlatmaq; — des vais- كميلرى دوناتمق guèmilèri , v.

s, demandé, طلب taleb olounmych, a-t., matloub; — nécessaire, le, لازم lazym, مناسب واجب vadjib, a., adj.

SITION, demande, طلب استدعا istida', التماس ilti- la réquisition d'un tel, فلان كمسنه نك fèlan n talèb ilè; — militaire, عسكر يازمسى د 'asker dèvchurmèci, s.

SITOIRE, طلبة talèbet, ضا zabit talèbèti, a-t., s.

IPTION, اداى مبلغ امرى gh èmri, s.

IT, خط شريف khatti , s.

U, اغجغز aghdjighaz, ket, chèbèkè, s.

RESÉCHER, يكيدن قورتمق iènidèn qoroutmaq, v.

RÉSÉDA, فغو faghv, فاغية faghiiet, a., a.

RESELLER, تكرار ايرلمك tèkrar eïerlèmèk, a-t., v.

RESEMELER, پاپوجلره ياخود چزمه لره يكى طبان دكمك papoudjlèrè, iakhod tchizmèlère ièn-i taban dikmèk, v.

RESEMER, تكرار اكين اكمك tèkrar èkin èkmèk, v.

RÉSERVATION, حفظ hifz, ابقا ibqa, a., s.

RÉSERVE, action de réserver, صقلمقلق saqlamaqlyq; — chose réservée, provision, ذخيره zakhirè; — troupe de —, كرو قالان عسكر guiru qalan 'asker, s.

RÉSERVE, discrétion, retenue, ادب èdèb, وقار vèqar, مظلوملق mazloumlyq, احتياط ihtiat, a., s.

A LA RÉSERVE, بغير bèghaïr, a., بجز bèdjus, p., مكر mëier, p-t., الا illa, a., adv.

SANS RÉSERVE, بلا استثنا bila istisna.

RÉSERVÉ, mis à part, قونمش qounmich, صاقلو saqlu; — discret, circonspect, اوصلو ouslu, ابسم èbsèm, مؤدب mueddèb, a., ادبلو èdèblu, a-t., v.

RÉSERVER, garder, صقلمق saqlamaq, t., ابقا استبقا برطرف ابقيه ibqa, istibqa, ber taraf e, tèbqiïè e, a-t.; — retenir quelque

chose d'un total, كيرو المق ضبط اخذ ا *guiru almaq*, *zabt*, *akhz e*, a-t., v.

se **Réserver**, remettre à faire, برشئ ايتمكه بكلمك تأخير ا *bir chèïi etmèïè bèklemèk*, *téekhir e*, v.

Réservoir d'eau, حوض *haouz*, a., صو محلى *soumahali*, t., ابدان *abdan*, p.; — pour mettre le poisson, بالقلوا *balyqlèvâ*, s.

Résidant, طـــوران *douran*, اقامت ايدن *iqamet idèn*, a-t., متمكن *mètèmèkkin*, مقيم *mukym*, ساكن *sakin*, a., ساكن اولان *sakin olan*, a-t., متوطن *mutèvettyn*, a., adj.

Résidence, action de résider, اقامت *iqamet*; — lieu où l'on réside, مكان *mèkian*, مقام *maqam*; — d'un prince, d'un souverain, دار السلطنة *dar essaltanet*, حكومتكاه *hukioumetguiah*, a-p., پاى تخت *païtakht*, p-t., s.

Résident, envoyé, وكيل *vèkil*, a., s.

Résider, مقيم متمكن او *muqym*, *mutèmèkkin ol*, قرار ا *qarar e*, a-t., طورمق *dourmaq*; مكان طوتمق *mèkian toutmaq*, a-t., v.

Résidu, le restant, قالان *qalan*, باقى قالان *baqy qalan*, قصور *qouçour*, قصور اولان *qouçour olan*; — d'une substance, بر نسنهدن ارته قالان *bir nesnèdèn arta qalan*, t., بقيه *baqiè*, a., s.

Résignation, action de résigner, ترك *terk*, فراغت *feraghat*, a.; — d'un bénéfice, charge, فراغتى تـــرك ... ايتمهسى *mansyb firaghati*, ... *mèci*, a-t., s.

Résignation, soumission à la volonté de Dieu, توكل *tè*... رضا *riza*; — patience, صبر ... تحمل *tehammul*, a., s.

Résigner, بر كمسنديه ... فراغت ا *macybini bir ki*... *feraghat e*, بر كمسنديـــه ... ويرمك *mancybini bir kims*... *mèk*, v.

se **Résigner**, se soum... مطيع راضي او *mouti'*, *ra*... صبر و تحمل ا *sabr u tèha*... رضا ويرمك *riza virmèk*, ... او *teslim ol*; — à la volo... Dieu, اللهه توكل ا *allahè t*... *e*, a-t., v.

Résiliation, ابطال *ibt*... بوزمقلق *bozmaqlyq*, s.

Résilier, ابطـــال ا *i*... قالدرمق *qaldurmaq*, a-t., ... يوق ا *ref'*, *ioq e*, v.

Résine, چام ساقزى *tch*... *qyzi*, رچينة *retchinet*, *retchin*...

Résineux, چام ساقزلو ... *saqyzlu*, ساقزلو *saqyzlu*, adj.

Résipiscence, اعتراف ... كناه *iqrari*, *'itirafi gunah*, ... *bè*, a., s.; — venir à —, ... اعتراف ا *gunahini itiraf e*, verb.

TANCE, qualité par la-
le personne ou une chose
دایانهقلق *daïanmaqlyq*,
مقا *mouqavèmet*, مدافعة
t, ستيز *sètiz*, تردد *tèrèd-*
d'une place, حفظ *hifz;*
ition à la volonté, مخالفة
fet, a., s.

TER, défendre, opposer
قرشو طورمق *qarchou*
دایانمق *daïanmaq*,
• *mouqavèmet e*, a-t.; —
supporter, دایانهق
; — s'opposer aux vo-
مخالفت *moukhalèfet e*,
تردد *tèrèddud; 'itiraz e*,

U, arrêté, déterminé,
qarrer, معين *moua'ïien*,
قرا *qarardadè*, بغلنمش
ich, كسلمش *kècilmich*,
ا عقد *aqt olounmich*, a-t.,
ıçammèm; — hardi, cou-
جراءتلو یورکلی *iurèkli*, t.,
, a-t.; — expliqué, حل
ا *hall olounmich*, بیان
ëïan olounmich, a-t., adj.

UBLE, حل بيان اولنهجق
in olounadjaq, حل
اولنمه *hall olounmaci qa-*
adj.

UMENT, قطع نيتله *qat'i*
a-t., جزما *djèzmèn*, a.;
nent, جراءتله *djura'et-*
adv.

RÉSOLUTIF, اریدیجی *irididji*, adj.; — remède, برمرضی ازاله ایدن علاج *bir marazi izalè idèn 'iladj*, s.

RÉSOLUTION, cessation totale de consistance, انحلال *inhilal;* — d'une difficulté, حل *hall*, بيان *bèïan*, a., s.

RÉSOLUTION, détermination arrêtée, قوی نیت *qavi nïiet*, جزم نیت *djèzmi nïiet*, قطع نیت *qati' nïiet;* — intention, نیت *nïiet*, قصد *qasd*, عزیمت *'azimet*, a., s.

RÉSOLUTION, fermeté, courage, قویلك *qavilik*, a-t., قرار *qarar*, ثبات *sèbat*, a., یورك *iurèk*, t., غیرت *ghaïret*, a., s.

RÉSOLUTOIRE, مبطل *mubtil*, a., adj.

RÉSOLVANT, حل فسخ ابطال ایدیجی *hall, feskh, ibtal ididji*, a-t., محلل *mouhallil*, a., adj.

RÉSONNANCE, صدا *sèda*, تصویت *tasvit*, a., نوا *nèva*, p., كورلدی *gueurulty*, s.

RÉSONNANT, صدا ویریجی *sèda viridji*, مصوت *muçavvet*, مترنن *mutèrennin*, a., adj.

RÉSONNEMENT, *Voy.* RÉSONNANCE.

RÉSONNER, صدا ویرمك *sèda virmèk*, a-t., كوم كوم ا *guium guium e*, چكلمك *tchinlèmèk*, v.

RESOUDER, تكرار لحیملمك *tèkrar lèhimlèmèk*, a-t., v.

Résoudre, dissoudre, چوزمك *tcheuzmèk*, ارتمك *èritmèk*, t. ; — annuler, ابطال ا *ibtal e*, a-t. ; — en poussière, توز ا *toz e*, v.

Résoudre un problême, une difficulté, حل ا *hall e*, a-t., v.

Résoudre, arrêter déterminer, قرار ويرمك *qarar virmèk*, تصميم جزم ا *tasmim, djèzm e*, a-t., verb.

Résoudre, réduire, changer en, دوندرمك *deundurmèk*, v.

se Résoudre, se dissoudre, چوزلمك *tcheuzulmèk*, اچـــق *atchmaq*, اريمك *èrimèk*, t. ; — consentir, قايل اول *qaïl ol*, a-t., verb.

Respect, حرمـــت *heurmet*, احترام *ihtiram*, تكريم *tèkrim* ; — égard, considération, اعتبار *i'tibar*, رعايت *ri'aïet*, a., s. ; — porter du —, كوزتمك *gueuzetmèk*, رعايت ا *ri'aiet e*, v.

Respects, salutations, devoirs de politesse, سلام *sèlam*, تقديم عبوديت *taqtimi 'uboudiïet*, a., s. ; — avec respect, توقيـر اعزازو احترام ايله *tèvqir, i'zazu ihtiram ilè*.

Respectable, اعتبرلو *'itibarlu*, حرمتلو *heurmetlu*, معتبر *mu'tèber*, عزتـلـو *izzetlu*, a-t., adj.

Respecter, porter respect, حرمت ا *heurmet e*, اولو معزز و *olou, mou'azzèz u* مكـرّم طوتمق *mukerrèm toutmaq*, رعايت توقير تعظيم ا *ri'aïet, tèvqir, t'azim e*, a-t., v.

Respecter, épargner quelqu'un, اسيركمك *ècirguimèk*, عمر باغشلـمـق *eumr baghychlamaq*, باغشلـمق *baghychlamaq* ; — ne point endommager, دوقنمق *doqounmamaq*, بوزممق *bozmamaq*, verb.

se Respecter, ادبه مغايـــر حركت اتممك *èdèbè moughaïr harèket itmèmèk*, عرضنى كوزتمك *'irzini gueuzetmèk*, a-t., v.

Respectif, مشاركتلو *mucharèkètlu*, بر برنه اولان *bir birinè olan*, مابيننده اولان *mabèïnindè olan*, a-t. ; adj.

Respectivement, بر برنه *bir birinè*, بر بريله *bir birilè*, مشاركتله *mucharèketilè*, a-t., مفاوضة *mufavèzatèn*, a., adv.

Respectueusement, احترام حرمت وعزت برله *ihtiram ilè*, *heurmet u 'izzet birilè*, تعظيـم و توقير ايله *ta'zim u tèvqir ilè*, a-t., adverb.

Respirable, نفسلنور *nèfèslèneur*, adj.

Respiration, نـفـس *nèfès*, تـنفس *tèneffus*, a., صولوق *solouq*, subst.

Respirer, attirer et repousser l'air par le mouvement des poumons, نـفـسلنمك *nèfèslènmèk*, نفس الـمق صولوق *nèfès almaq, solouq*, ...

[redacted]

q; — vivre, نفس ويرمك
virmèk, a-t., v.

ESPIRER, prendre relâche, نفس راحتلنمق rahatlanmaq, نفس طوتمق nèfes toutmaq, a-t., v.

ESPLENDIR, يلدرمق iyldyra-, ايدنلق ويرمك aïdinlyq vir-, شعلەلنمك cheulèlènmèk, يلالمق ialabimaq, v.

ESPLENDISSANT, يلدرايجى yraïdji, يلدرغن iyldyraghan, ضيالو zialu, a-t., ايدنلو aïdyn-, شعلەدار cheu'lèdar, a-p., adj.

ESPONSABILITÉ, كفالت kèfa-, عهدة ouhdet, ouhdè, ohtè, a., st.

ESPONSABLE, qui doit répon-. être garant, كفيل kèfil, ضامن zamin, a.; — qui doit ren- compte, حساب ويرجك hi- virèdjèk, a-t., adj.

RESSAC, قرەيە دكزطالغەلرينك اورشى تلاطم qaraïè dèn-y dalgha- nun ourouchi, tèlatumi, s.

RESSAIGNER, تكرار قان الهق ar qan almaq, v.

RESSAISIR, تكرار ضبط ا طوتمق ar zabi e, toutmaq, a-t., v.

RESSAUT, *Voy.* SAILLIE.

RESSEMBLANCE, بكزش bèn-, مشابهة muchabèhat; — con-mité, اويغونلق ouïghounlyq, s.

RESSEMBLANT, بكزر bèn-zer, t., مشابه muchabih, a., adj.

RESSEMBLER, بكزمك bèn-zè-, t., مشابه او muchabih ol, a-t., مشابهتى او muchabèhèti ol; — être conforme, اويغون كلمك ouïghoun guelmèk, اويمق ouïmaq, verb.

SE RESSEMBLER, بكزشمك bèn-zèchmek, بر برنيه بكزمك bir bi-rinè bèn-zèmèk, v.

RESSENTIMENT, sensation, دويمقلق douïmaqlyq, t., احساس ihsas, حس hiss; — d'une injure, كين kin, a., s.; — garder un —, كين طوتمق kin toutmaq; — de re-connaissance, شكر نعمت chukri ni'met, ايولك بلمكلك eïulik bil-mèklik, s.

RESSENTIR, sentir, دويمق douïmaq, t., احساس ا حس hyss, ihsas e, ادراك ا idrak e; — être touché, متأثر mutéessir ol, رقت ا riqqat e; — avoir du ressentiment, كين ا kin e, كين المق kin almaq; — de la colère, غضبە كلمك gha-zabè guelmèk, a-t., دارلمق daryl-maq, v.

SE RESSENTIR, éprouver, دويلمق doïoulmaq, t., حس ا hiss e, a-t.; — avoir part à, حصەدار حصەكير او hyssèdar, hyssèguir ol, a-p-t., v.

RESSÉRÉ, rétréci, طارلنمش darlanmich, طار اولمش dar ol-mych; — qui n'est pas libre du ventre, منقبض munqabyz, انقباضى اولان inqybazi olan, a-t.; — fort chiche, پك خسيس pèk khacis, adject.

[redacted]

Resserrement de cœur causé par le chagrin, كوكل جان طارلغى *gueun-ul, djan darlyghy*, a-t., ملالت *mèlalet*, a., s.

Resserrer, serrer davantage et mettre à l'étroit, طارلمق *dar-lamaq*, دار طار ا *dar e*, زياده محكم بغلمق *ziadè, muhkèm baghlamaq*, صقمق *syqmaq*, t., تضييق *taziiq e*, قوز قبوغنه صوقمق *qoz qabou-ghyna soqmaq*; — le ventre, le rendre moins libre, قبض ا *qabz e*, انقباض ويرمك *inqibaz virmèk*; — abréger, قصلتمق *qyssaltmaq*, مختصار اختصار ا *moukhtaçar, ikh-tissar e*; — resserrer les ennemis, les tenir à l'étroit, تضييق ا *ta-ziiq e*, طارلق ويرمك *darlyq vir-mèk*; — serrer de nouveau, يكيدن تكرار بغلمق *ièn-idèn, tèkrar bagh-lamaq*, a-t., v.

se **Resserrer**, devenir plus intense, زياده اول *ziadè ol*, ترقى اشتداد بولمق *tèraqqi, ichtidad boulmaq*; — devenir moins libre, moins lâche (ventre), منقبض اول *munqabyz ol*, انقباضى اول *inqybazy ol*; — devenir plus étroit, طار اول *dar ol*; — retrancher de sa dépense, مصرفنى خرجنى اكسلتمك ازالتمق *masrafyni, khardjini èk-siltmèk, azaltmaq*, a-t., v.

Ressif, **Récif**, صو التنده بولنان قيالر *sou altyndè boulounan qaïaler*, s.

Ressort, élasticité, قوة تحويليه *qouvvèti tèhavvuliiè*; — pièce de métal qui réagit contre la p[...]sion, زنبرك *zèmbèrèk*; — [...] machine, چرخ *tcharkh*; — l'âme, sa force, جان قوتى *[...] qouvvèti*; — moyens de s[...] قوة *qouvvet*, واسطه *vacita*, [...] *hilè*, طريق *tariq*; — juridi[...] حكومت *hukioumet*, حكومت [...] *havzèï hukioumet*, قضا *qaza*, [...] compétence, تعلقات *tè'alk[...]* a., s.; — en dernier re[...] صوكنده اقبت الامر *son-inda, [a]qbètul-emr*.

Ressortir, être du ress[ort de] la juridiction, متعلق اول [...] *mènçoub, mutè'allyq ol*, او[...] *tè'allouqi ol*, a-t.; — sor[tir de] nouveau, يكيدن چقمق *iè[n-idèn] tchiqmaq*, v.

Ressource, چاره *tcha[rè]*, امداد *imdad*, مجال *mèdjal*, — sans ressources, مجال [...] *mèdjal*.

Ressouvenir, ياد *iad*, [...] *zikr*, a., اكمقلق *an-maqly[q]*

se **Ressouvenir**, خاطرنه [...] كتورمك *fikrinè, khatyrin[a ge]turmèk*, خاطرلمق *khatyr[lamaq]* a-t., اكمق *an-maq*, v. *Voy*[ez CON]sidérer, Réfléchir.

Ressuage, ترلمكلك *te[r]lik*, t., تعريق *ta'riq*, s.

Ressuer, suer de nou[veau], تكرار ترلمك *tèkrar terlèmèk*

Ressusciter, rendre l[a vie], ديرلتمك *diriltmèk*, [...]

ı, اولوبی دیری قلمق
ylmaq, t., تازه حیات
zè haiat virmèk, احیا ا
., v.

ITER, revivre, درلمك
., احیا اولنمق yhïa
تازه حیاته کلمك tazè
mèk; — au jour du ju-
rnier, حشر او hachr ol,

ER, سلمك silmèk; —
قورومق qouroumaq, v.
T, باقی قالان baqi qa-
بر نسنه دن ارته bir nes-
qalan, a-t., باقیه baqïè,

RANT, établissement de
ur, اشجی دکانی achdji
t-a.; — remède qui ré-
orces, قوت ویرن علاج
wet virèn 'iladj, ïèmèk,
qawi, a., s.

RATEUR, qui rétablit,
تعمیر مرمت ta'mir, mè-
dji, محیی mouhaïi; —
raiteur, یمک صاتیجی
lji, لوسدرباجی lostaria-

RATION, مرمت mè-
تعمیر ta'mir, ترمیم ter-
s.

RER, rétablir, réparer,
مرمه mèremmet, termim
- refaire, یکیدن یاپمق
apmaq, یکی ا ièn-i e,
duzeltmèk; — rendre la

vigueur, تقویت ا taqvïet e; —
par des alimèns, اطعام ا yt'am e,
a-t., غدالندرمق ghydalandurmaq;
— se restaurer, دنجلنمك dindj-
lènmèk, یمکلنمك ièmèk lenmèk,
verb.

Reste, ce qui reste d'un tout,
باقی baqi, باقی قلان baqi qalan, t.
بقیت baqïïet, a., بر نسنه دن ارته
قلان bir nesnèdèn arta qalan, t.; —
d'une somme, قصور qouçour, a., s.

les Restes d'une chose, بقایا
baqaïa; a., s., pl.

Reste de ce que l'on a laissé,
جرعه djur'a; — l'excédant, بر
نسنه دن ارتوب قلان bir nesnèdèn
artup qalan, فضلة fazlet, fazla, a.,
subst.

les Restes, les cendres, تراب
turab, a., s. pl.

au Reste ou du Reste, باقی
baqy, a., adv.

Rester, être de reste, قالمق
qalmaq; ارته باقی قالمق arta ba-
qy qalmaq; — manquer, اکسك
قصور قالمق èksik, qouçour qalmaq,
verb.

Rester, demeurer, طورمق
dourmaq, اوتورمق otourmaq, قالمق
qalmaq; — tarder, اکلنمك èglèn-
mèk; — habiter, ساکن مقیم
متمکن او sakin, muqym, mutè-
mèkkin ol, a-t., v.

Restituable, کرو ویرلجك
ویرجك guiru virilèdjèk, virèdjèk,
verb.

Restituer, كرو ويرمك *guiru virmèk*, يرينه كتورمك *ièrinè guèturmèk*, دوندرمك *deundurmèk*, t., رد ابقا ا *rèdd*, *ibqa e*, a-t., v.

Restitution, كرو ويرمه *guiru virmè*, يرينه كترمه *ièrinè guètirmè*, t., رد *rèdd*, a., دوندرملك *deundurmèklik*, s.

Restreindre, قصر ا *qasr e*, اقتصار ا *yqtyssar e*, تضييق ا *tuzïiq e*; — diminuer, ازالتمق *azaltmaq*, v.

Restrictif, قصر ايدیجی *qasr ididji*, a-t., adj.

Restringent, انقباض ایدیجی *inqibaz ididji*, a-t., adj.

Résultant, منتج *muntèdj*, a., چقان *tchiqan*, adj.

Résultat, نتيجه *nètidjè*, حصول *houçoul*, اجمال *idjmal*, a., s.

Résulter, نتيجه‌سی او *nètidjèci ol*, a-t., چقمق *tchiqmaq*, حصول بولمق *houçoul boulmaq*, a-t., v.

Résumé, اجمل *idjmal*, مختصر *moukhtassar*, نتيجه *nètidjè*, a., s.

Résumer, اجمالن تفسير ا *idjmalyn tefsir*, اجمال ا *idjmal e*, a-t., v.

Résurrection, action de ressusciter, درلمه *dirylmè*, قالقش *qalqych*, t., احيا *ykïia*, حشر *hachr*, —des morts, قيامت *qiamet*, a.; — jour de la —, قيامت كونى *qiamet guny*, a-t., s.

Rétablir, réparer, يكيدن ايکی تعمير مرمت ا *ièn-idèn ta'mi... remmet e*; — quelqu'un da... place, منصبنه نصب ابقا ا *ièn-idèn mancèbinè nasp*, i... verb.

se Rétablir, recouvr... santé, شفا بولمق *chifa bou...* a-t., دنجلنمك *dinjlènmèk* قوتنه كلمك *qouvvètè guelmèk*, داورانمق *davranmaq*, v.

Rétablissement, action ... tablir, ابقا *ibqa*, تعمير ... مرمت *mèremmet*, اصلاح ... — guérison, شفا *chifa*, a.,

Retaille, كسك *kècik...* كسملك *dal kesmèklik*, *partcha*, s.

Retailler la vigne, باغ ايتلمق بودمق *ièn-idè... aïtlamaq*, *boudamaq*, v.

Retard, Retardement, *èglènmè*, اكلنجه *eïglèndjè*, *toutouq*, طورمقلق *dourmaq...* —délai, عوق *'avq*, تأخير *t...* مكس *mèks*, توقف *tèv...* مهلت *muhlet*, a., s.

Retardataire, ...لوران قالان *guiru douran*, ... اكلنيجی *eiglènidji*, s.

Retarder, arrêter, s... dre, اكلندرمك *eïglèndu...* دورغتمق *dourghoutmaq*, ...مق *dourghourmaq*; — différer, ... تأخير ا *takhir e*, صالمق *salmaq*, اوزاتمق *ouza...* اليقومق *alyqomaq*, v.

Retarder, s'arrêter, tarder, طورمق *dourmaq*, اكلنمك *eïglèn-*
k, t., مكث ا *mèks e*, a-t., v.

Retater, تكرار يوقلمق دوقنمق
rar ioqlamaq, *doqounmaq*, v.

Reteindre; تكرار بويامق رنك ويرمك *tèkrar boïamaq*, *rènk vir-*
k, v.

Retenir, ravoir, كرو الحق طوتمق تحصيل ا ضبط
q, *toutmaq*, *tahsil e*, *zabt e*;
garder, طوتمق *toutmaq*, صقلامق *saqlamaq*, t., قبض ضبط ا
iz, *zabt e*, a-t.; — arrêter, sai-
, اليقومق *alyqomaq*; — arrêter,
re séjourner, اكلندرمك *eïglèn-*
mèk, اوتورتمق *otourtmaq*,
دورغتمق *dourghoutmaq*; — répri-
er, contenir, ضبط ا *zabt e*, منع
nèn' e; — appuyer, attacher,
طيانمق *daïanmaq*, بغلمق *bagh-*
aq, v.

Retenir ce qu'on a appris par
cœur, خاطرده طوتمق حفظ ا *kha-*
dè toutmaq, *hyfz e*, اكلمق *an-*
aq, v.

Retenir sa langue, دلني
طوتمق *dilini toutmaq*, ضبط ا *zabt e*;
· sa respiration, نفس طوتمق
fes toutmaq, a-t., v.

se Retenir, se modérer, s'em-
pêcher de..., كندى كنديني ضبط
guindy guèndyny zabt e; — s'ab-
stenir, صقنمق *saqynmaq*, t., امتناع
اجتناب *imtina'*, *idjtinab e*, v.

Rétention, action de retenir,
طوتقلق *toutmaqlyq*, t., حبس
habs, حصر *hasr*, ضبط *zabt*, a.;
— d'urine, سدك داملمسى *sy-*
dykdamlamacy, بل صوقلغى *bel*
soouqlyghy, s.

Retentir, صدا ويرمك *sèda*
virmèk, يانـقولنمق *ianqolanmaq*,
verb

Retentissant, صدالو *sèdalu*,
صدا ويريجى *sèda viridji*, t.,
مترنن *mutèrènnin*, a., adj.

Retentissement, صدا *sèda*,
يانقو *ianqo*, t., صدمة *sadmet*, *sè-*
damet, a., s.

Retenu, arrêté, طوتلمش *tou-*
tylmich, طوتقون *toutqoun*; — mo-
déré, circonspect, اوصلو *ouslu*,
اوصوللو *ouçoullu*, يواش *iavach*, t.,
ادبلو *èdèblu*, a-t., adj.

Retenue, modération, ادب
èdèb, a., اوران *oran*, t., اعتدال
i'tidal, a., مظلوملق *mazloumlyq*,
a-t., s.

Retenue sur un paiement,
اخراج *ikhradj*, مسك *mesk*, a.,
subst.

Réticence, كتم *ketm*, *kètim*,
a., s.

Réticulaire, مشبّك *muchèb-*
bèk, a., اغلى *aghly*, adj.

Rétif, adj., cheval, حارون
حرون *haroun*, a-t.; — سركش *ser-*
kèch, p. naturel—, قونشلمز *qonou-*
chilmaz, تتز *titiz*, t., ضبط اولنمز
zabt olounmaz, a-t., وحشى *vah-*
chi, a., adj.

Rétine, كوز اغى *gueuz aghi*, s.

[redacted]

affaires, تقاعد *tèqa'ud*, a.; — pension de —, تقاعد علوفه‌سی *tèqa'ud eulufèci*, a-t., s.

Retranchement, suppression, diminution, اكسكلك *èksiklyk*, t., انقطاع *inqita'*, نقص *naqs*; — d'un membre, عضا انقطاعسی *'aza inqita'ci*, a-t., s.

Retranchement, fortifications autour d'une place, مترس *mètèris*, طابيه طبيه *tabia*, باسطيون *bastioun*, s.

Retrancher, séparer, كسمك *kesmèk*, t., قطع ا *qat' e*; — diminuer, اكسلتمك *èksiltmèk*, ازالتمق *azaltmaq*, v.

Retrancher, fortifier, تحصين ا *tahsin e*, محكم ا *muhkèm e*, a-t., v.

se Retrancher, se fortifier, تحصن ا *tèhassoun e*, a-t., v.

se Retrancher, خرجلغی مصرافنی ازالتمق اكسلتمك *khardjlyghy, masrafini azaltmaq, èksiltmèk*, a-t.; — chercher un prétexte, بهانه ارامق *bèhanè aramaq*, p-t., v.

Retravailler, يكيدن تكرار ايشلمك *ièn-idèn, tèkrar ichlèmèk*, v.

Rétrécir, دار طار ا *dar e*, طارلمق *darlamaq*, t., تضييق ا *taziiq e*, a-t., v.

se Rétrécir, طار او *dar ol*, verb.

Rétrécissement, طار اولمسی

dar olmaci, t., تضييق
a., s.

*Retremper, tremper d[e nou]veau, صلاتمق صويه صوقمق *tèkrar islatmaq, souïè soqm[aq]*; donner une nouvelle v[igueur], يكيدن قوت ويرمك *i[èn-idèn] qouvvet virmèk*, قوتلندرمك *qouvvetlèndurmèk*, تقويه ا *taqv[iiè e]*, verb.

Rétribution, اجر *èdj[r]*, *eudjret*, حق *haqq*, a., s.

Rétroactif, متراجع *mazïiè mutèradji*, a-t., ad[j].

Rétrocéder, [گرو] ويرمك *virmèk*, t., اولنان نسنه گرو ويرمك *'ita olounan nesn[è guèru] virmèk*, a-t., رجع ا *rèdj['e]*, verb.

Rétrocession, ترجيع
a., s.

Rétrogradation, گرو كتمكلك *guiru guitmèklik*, *istidbar*, a., s.

Rétrograde, دونيجی *[guè]ru deunidji*, t., مستدبر *m[ustèdbir]*, متراجع *mutèradji'*, a., adj.

Rétrograder, [گرو كيتمك] *guiru guitmèk*, دونمك *de[unmèk]*, اردين كتمك *ardin g[uitmèk]*, قچين يوريمك *qytchin iu[rumèk]*, ادبار اوزره او *idbar uzrè ol*, متراجع او *mutèradji' ol*, v.

Retrousser, relever, [...] *qaldurmaq*, ديوشرمك *d[...] mèk*, قيورمق *qyvyrmaq*,

maq; — le pan de sa robe, انككى *ètèi-ni qyvirmaq*, t., تشميرِ *tèchmirisaq e*, a-t., v.

Retrousser, قورمق *qyvir-*

Voy. Retrousser.

trouver, بولمق *boulmaq*, تكرار بولمه *tèkrar boulmaq*, غايب اولانى يكيدن *ghaïb ièn-idèn boulmaq;* — se re-r, كرو بولنمق *guiru bouloun-*v.

rs, اغجغز *agdjighaz*, t., شبيك *chèbik*, a., s. *Voy.* Filet.

tudier, يكيدن چالشمق *ièn-idèn tchalich-* اوقومق *oqoumaq*, *mutalè'a e*, v.

uni, جمع اولنمش *djèm' nich*, ديرلمش *dirilmich*, *dè-h*, مجتمع *mudjtèmi'*, مجموع *mou'* a., adj.

union, état d'être réuni, de réunir, جمع *djèm'*, اجتماع *idjtima'*, a., جمع ايتمهسى *itmèci;* — société, جمعيت *et*, مجلس *mèdjlis*, جماعت *'at;* — accord, concilia- برلك *birlik*, t., اتفاق *it-* a., s.

unir, rejoindre ce qui était , چاتدرمق *tchatturmaq*, ياپشدرمق *iapichturmaq*, صكرهدن ياپشدرمق *son-radèn iapichturmaq;* ndre à, ضمّ *zamm e*, t., تلهيس *telsis e*, a-t., v.

unir, rassembler, جمع ا *, a-t.*, ديوشرمك *divchur-*

mèk, درمك *dermèk*, *dirmèk*, v.

se Réunir, se joindre, چاتشمق *tchatichmaq*, ياپشمق *iapichmaq*, v.

se Réunir, s'assembler, جمع اول *djèm' ol*, a-t., بر يره كلمك *bir ièrè guelmèk*, درلمك *dèrilmèk*, *di-rilmèk;* — se réconcilier, بارشمق *barichmaq*, v.

Réussir, avoir un heureux succès, راست كلمك *rast guel-maq*, ميسّر اول *muïesser ol;* — con-duire à bonne fin, venir à bout de, راست كتورمك *rast guètur-mèk*, باشه چقرمق چقمق *bacha tchiqarmaq*, *tchiqmaq*, t., ميسّر اسان قولاى ا *muïesser açan, qalaï e*, a-p-t., v.

Réussite, راست كلمكلك *rast guelmèklik*, حسن ختام نتيجه *husni khitam*, *nètidjiè*, نجاح *nè-djah*, توفيق *tèvfiq*, a., s.

Revaloir, عوض ا *'yvaz e*, عوض ويرمك *'yvaz virmèk*, مقابله بالمثل ا *mouqabèlè bilmisl e*, a-t., v.

Revanche, مقابله *mouqabèlè*, a., s.; — prendre sa —, مقابلنى المق *mouqabilini almaq;* — se venger, اخذ ثار ا *akhzi sar e;* — seconde partie du jeu, اويونك ايكنجى نوبتى *oïounun ikindji nèvbèti*, اويون نوبتى *oïoun nèvbèti*, subst.

en Revanche, مقابلهسنده *mou-qabèlècindè*, a-t., adv.

Revancher, قورنمق *qourout-*

94

maq, t., حفظ ا *hifz e;* بر كيمسنه نك امدادينه كلمك *bir kimesnènun im-dudinè guelmèk*, v.

SE REVANCHER, se défendre., قورنمق *qourounmaq*, — repousser une injure, بر جورى بر ستمى دفع رد ا *bir djèvri, bir sitèmi def', rèdd e*, رد ستم ا *rèddi sitèm e*, a-t., v.

RÊVASSER, راحتسز دوش كورمك *rahatsyz duch gueurmèk*, a-t., v.

RÊVE, *Voy.* SONGE.

REVÊCHE, aigre, en parlant des fruits, ككره *kèkrè*, اكشى *èkchi*; — indocile, intraitable, ارى طبعتلو *iri tabi'atlu*, قونشلمز *qonouchylmaz*, پك باشلو *pèk bachlu*, adject.

RÉVEIL, اويانمه *oïanma*, اويانش *aïanich*, t., ايقاظ *iqaz*, تيقيظ *tèïqyz*, a., s.

RÉVEILLE-MATIN, horloge, منبهلو ساعت *munèbbihlu sa'at*, a-t., منبه *munèbbih*, a., s.

RÉVEILLÉ, اويانمش *oianmich*, اويانو كلمش *oianou guelmich*, اويانق *oianyq*, ميقوظ *mèïqouz*, a., adj.

RÉVEILLER, tirer du sommeil, اوياندرمق *oïandurmaq*, اويقودن اوياندرمق *ouïouqoudèn oïandurmaq*, اويرمق *oiarmaq*, ايقاظ تيقيظ انباه ا *iqaz, tèiqyz, imbah è*, a-t., v.

RÉVEILLER l'appétit, اشتها ويرمك اچمق *ichtiha virmèk, atchmaq*, a-t., v.

RÉVEILLER, exciter de nouveau, يكيدن تكرار تحريك ا *ïèïidèn, tèkrar tahrik e*, v.

SE REVEILLER, sortir du sommeil, اويانمق *oianmaq*, اويانو كلمك *oianou guelmèk*, بيدار خوابدن بيدار او *bidar, khabtèn bidar ol*, p-t., v.

REVEILLON, تمجيد مانجه‌سى *tèmdjid mandjaci*, a-t., s.

RÉVÉLATION, اچقلق *atchmaqlyq*, t., افشا *ifcha*, كشف *kèchf*; — d'un secret, كشف راز *kèchfi raz*; — divine, وحى *vahi*, وحى ربانى *vahi rèbbani*, a., s.

RÉVÉLER, اچمق *atchmaq*, t., رفع نقاب ا *ref'y niqab e*, فاش افشا اشكاره ا *fach, ifcha achikiar e*; — un secret, سرى افشا ا *sirri ifcha e*, a-t., كشف راز ا *kèchfi raz e*, a-p-t., v.

REVENANT, qui plaît, بكنلن *bèïènylèn*, ياقشق *iaqychyq*, t., مقبول *maqboul*, a., adj.

REVENANT, prétendu esprit qui revient de l'autre monde, آخرتدن كرو كلن انسان روحى *akhirettèn guiru guèlèn insan rouhi*, عفريت *'ifrit*, a., s.

REVENDEUR, مدره باز *mèdrabaz*, vulg. مطره باز *matrabaz*, خردوات صاتيجى *khordèvat satidji*, بازارجى *bazardji*, s.

REVENDICATION, طلب *taleb*, a., s.

REVENDIQUER, طلب ا *taleb e*, a-t., v.

Revendre, الدن الوب صاتمق *èn alup satmaq*, ا مطربازلق *ma-ðazlyq e*, v.

Revenir, venir une seconde is, بر دخی کلمك *bir dakhi elmèk*, یکیدن کلمك *ïèn-idèn elmèk*; — revenir, دونمك *unmèk*, ا عودت *'avdet e*; — re nir à..., عاید او *'aïd ol*; — se mettre d'un évanouissement, ایلمق *aïlmaq*, v.

Revenir, se corriger, اصلاحه کلمك *islaha guelmèk*; — être pro-table, فایدهلو او *faïdèlu ol*; — prendre des forces, داورنمق *oranmaq*; — recommencer à ire, à faire, تکرارلمق *tèkrarla-aq*, t., ا تکریر اعاده و *i'adè vu krir e*; — revenir sur, insister, ابرام الحاح اقدام *iqtam*, *ilhah*, *bram e*, — avoir du rapport, ا متعلق منسوب راجع *radji'*, *nènçoub*, *mutè'allyq ol*; — coû-er, cela me revient assez cher, چوق اقچهیه دربکا ب *tchoq aq-chèïè dur bau-a bou*; — plaire, بکنمك *bèïènmèk*, بکنلمك *bèïènil-mèk*, t., ا قبول پسند *qaboul*, *pè-cind e*, خوش کلمك *khoch guel-mèk*, p-t.

Revente, بیع مکرر *bèï' muker-rer*, a., s.

Revenu, produit annuel, rente, کلور *guèlur*, t., ایراد *irad*, محصول *mahsoul*, a., s.

Rêver, faire des songes, دوش رویا کورمك *duch*, *rouia gueur-mèk*; — être dans le délire, صایقلمق *saïqlamaq*, t.; — laisser errer son imagination, خیاللنمق *khaïallanmaq*, a-t., v.

Rêver, méditer, دوشنمك *du-chunmèk*, ا فکر *fikr e*, ا تفکر *tè-fèkkur e*, a-t., v.

Réverbération, عکس نور *aksi nour*, انعکاس *in'ikias*, a., عکس ایتمکلك *'aks itmèklik*, a-t., v.

Réverbère, فنر *fèner*, سوقاق فنری *soqaq fènèri*, s.

Réverbérer, دوندرمك *deun-durmèk*, t., ا عکس *'aks e*, a-t., verb.

Reverdire, تازهلنمك *tazè-lènmèk*, یشیللنمك *ièchillènmèk*, verb.

Révéremment, حرمت وعزت بریله *heurmet u 'izzet bir ilè*, تعظیم وتوقیر ایله *tu'zim u tèvqyr ilè*, a-t., adverb.

Révérence, respect, vénéra-tion, حرمت *heurmet*, تکریم *tèk-rim*, احترام *ihtyram e*; — mouve-ment du corps pour saluer, انحنا *inhina*, سلام *sèlam*, تبجیل *tèbdjil*, a., s.; — faire la —, طاپنمق *ta-pynmaq*, اکلمك *eïlmèk*, باش اکمك *bach eïgmèk*, ا انحنا *inhi-na e*, ا انحنا طریقیله سلام *inhina tariq ilè sèlam e*, a-t., v.

Révérencieux, چوق سلام ویریجی *tchoq sèlam viridji*, a.

Révérend, حرمتلو *heurmetlu*, محترم *muhtèrèm*, مکرم *mukerrèm*, a., adj.

[redacted]

Révérer, حرمت تعظيم تكريم ا *heurmet, ta'zim, tèkrim e*, a-t., اولولمق *ouloulamaq*, طاپنمق *tapinmaq*, v.

Rêverie, خيال *khaïal*, vulg. خليا *khoulia*, a., s.

Revers de la main, ال ارقدسی *el arqaci;* — côté opposé à la tête dans une médaille, قفا *qafa*, ترس *ters;*—sens contraire, عكس *'aks*, ترس *ters*, s.

Revers de fortune, طالع دونمەسی *tali' deunmèci*, بلا *bèla*, t., طالعسزلك *tali'syzlik*, a-t., بد بختلق *bèd bakhtlyq*, p-t., مصيبة *moucibet*, a., s.

Reverser du vin, شرابی اقلمق *charabi aqlamaq*, v.

Reversible, عايد راجع اولان *'aïd, radji' olan*, a-t., adj.

Reversion, دونش *deunich*, دوندرمكلك *deundurmèklik;* رجوع *rudjou'*, a., s.

Revestiaire, پاپازلر كينجك ير *papazlar gueïnèdjèk ïer*, s.

Revêtement, طاش يا پشترمەسی دوزلتمەسی *tach iapichturmaci, duzeltmèci*, s.

Revêtir, habiller, كيدرمك *gueïdurmèk*, كيمك *gueïmèk*, t., الباس تلبيس ا *ilbas, telbis e*, اورتمك *eurtmèk;* — se vêtir, كينمك *gueïnmèk*, كيمك *gueïmèk*, لباس كيمك *libas gueïmèk;* — se revêtir de ses armes, سلاحلنمك *silahlènmèk*, سلاح قوشانمق silah *qouchanmaq*, بغلنمق ... داقنمق *silahini, baghlam... qynmaq;* — des murailles ... bre, مرمر طاشی ايلە ... ديوارلری قپلمق *divarlari mermer t... qaplamaq;* — quelqu'un d'... ploi, منصب ويرمك *man... mèk*, منصب تكليف ا *ma... lif e*, a-t., v.

Revêtu, habillé, ...ينمش ... *mich;* — orné, ...يتلنمش ... *lènmich*, a-t., مزين *muzè...* adject.

Rêveur, pensif, ...جی *fikr èïlèïdji*, متفكر *mutèfek...* — visionnaire, خياللی ... vulg. *khoulialu*, خياجی ... *dji*, vulg. *khouliadji*, s.

Revirement, ...كلك *deundurmèklik;* — de bor... اورمقلق *olta ourmaqlyq*, ... چورتمەسی *guèmi tchèvirtm...* de banque, تحويل *tahvil*, ...

Revirer de bord, ...رمق *olta ourmaq*, ...مى چورتمك *tchèvirtmèk*, v.

Reviser, كوزدن ... كچرمك *tèkrar gueuzdèn gu... mèk*, اعادة نظر ا *ia'dèi n...* تكرير نظر ا *tèkriri nazar e...* verb.

Reviseur, مقابلەجی *m... bèlèdji*, a-t., s.

Révision, تكرير نظر ... *nazar*, اعادة نظر *ia'dèi naz...* de compte, تكرار ...

ـه كورلمه *hiçabun tèkrar gueurul-*
s, s.

Revivifier, rendre la vie, دیرلتمك *diriltmèk*, دیرکورمك *dir-urmèk*, t., احیا | دیری *diri*,
e; — rendre un métal à son
naturel, بر معدنی حال اوّلنه دوندرمك *bir ma'dèni hali èvvèlinè ndurmèk*, v.

Revisiter, بر کرّه دخی زیارت *bir kerrè dakhi ziarèt e*, rb.

Revivre, دیرلمك *dirilmèk*, t., احیا اولنمق *yhia olounmaq*, a-t., تازه حیاته کلمك *tazè haïatè guel-k*, v.

Revocable, رفعی ابطالی قابل ممکن *ref'i, iblali qabil, mumkin*, ., adj.

Révocation, ابطال *iblal*, رفع *i*, نسخ *nesk*, a., قالدرمه *qal-rma*, s.

Revoir, voir de nouveau. تکرار یکیدن کورمك *tèkrar, ièn-n gueurmèk*; — examiner de uveau, تکرار کوزدن کچورمك اعادهٔ نظر *tèkrar gueuzdèn guè-urmèk, i'adèï nazar e*; — retou-er, یکیدن دوزلتمك *ièn-idèn zeltmèk*. *Voy.* **Revisiter**.

se Revoir, بر دخی کورشمك *daqhi gueuruchmèk*, v.

Révoltant, مکروه *mèkrouh*, adj.

Révolte, زوربالق *zorbalyq*, t., عاصیلق *'acylyq*, باغیلق *baghylyq*, a-t., عصیان *'yian*, طغیان *tou-ghian*, a., s.

Révolté, rebelle, زوربا *zorba*, t., عاصی *'aci*, طاغی *taghy*, اهل طغیان *èhli toughyan*, a., s.

Révolter, porter à la révolte, زوربالق ایتدرمك *zorbalyq ittur-mèk*, فتنه قوپرمق *fitnè qoparmaq*, verb.

Révolter, choquer, انجیتمك *indjiitmèk*, طارلتمق *darylimaq*, قاقتمق *qaqytmaq*, v.

se Révolter, باش قالدرمق *bach qaldurmaq*, زوربالق ا *zorba-lyq e*, t., عصیان طغیان ا *ycian*, *toughian e*, عصیان اوزره اول *ycian uzrè ol*, مخالفت ا *moukhalèfet e*, a-t.; — être indigné, outré, قاقنمق *qaqynmaq*, انجنمك *in-djinmèk*, پك کوجنمك *pèk gu-djènmèk*, v.

Révolu, بتمش *bitmich*, t., تمام *tèmam*, کامل *kiamil*, مکمّل *mukèmmel*, a., adj.

Révolution, retour d'un as-tre au point de son départ, دور *dèvr*, *dèvir*, دوران *dèvran*; — du temps, انقلاب زمان *inqylabi zè-man*; — plus usité au pluriel a., انقلابات زمان *inqylabati zèman*; — changement dans l'ordre des choses, تغیّر حال *tèghaïiuri hal*; — trouble, اختلال *ikhtilal* اختلال حال *ikhtilali hal*, a.; — change-ment de gouvernement, دولت حکومت تغیّری دکشمسی *dèvlet*

hukioumet tèghaïïuri, dèïchmèci, subst.

Révolutionnaire, conforme aux principes d'une révolution, نغيّر دولته منسوب داير *tèghaïïuri dèvlètè mènçoub, daïr*, adj.; — partisan d'une révolution, اصحاب نغيّر دولت اولانلردن كمسنه *ashabi tèghaïïruri dèvlet olanlardèn kimesnè*, s.

Revomir, كرو قوسمق *guiru qousmaq*, v.

Révoquer, ôter l'emploi, منصبدن دوشرمك *mansyblèn duchurmèk*, منصبدن عزل ا *mansybtèn azl e*; — annuler, ابطال ا *ibtal e*; — en doute, شبهديه براقمق *chubhèiè braqmaq*, a-t.; — sa parole, سوزندن دونمك *seuzyndèn deunmèk*, v.

Revu, corrigé, retouché, دوزلتمش *duzeltmich*, t., تصحيح اولنمش *tashih olounmich*, a-t., adject.

Revue, recherche exacte, تفتيش *teftich*, اعادهٔ نظر *ia'dèi nazar*, a., s.

Revue, inspection des troupes, يوقلمه يوقلامه *ioqlama*, s.; — passer la revue des troupes, عسكرى يوقلامق *askèri ioqlamaq*, a-t., v.

Rez-de-Chaussée, او التى *èo alty*, ير اوطاسى *ïer odaci*, s.

Rhabillage, يما يامه *ïama*, s.

Rhabiller, habiller de nouveau, يكيدن كيدرمك *ièn-idèn guèïdurmèk*; — fournir de nouveaux habits, اسلـــرى ويرمك اليويرمك *ièn-i virmèk; alyvyrmèk*, v.

se Rhabiller, كيمك كينمك لباسنى كچورمك *guèïmèk, guèïnmèk, libac tchurmèk*, v.

Rhéteur, اهل كلام *èh* a., s.

Rhetoricien, ـــان صاحبى *ilmi bëïan sahib* subst.

Rhétorique, علم كلام علم خطابت *ilmi lam*, *ilmi* a., s.

Rhinocéros, كركدان *guièdan*, s.

Rhodes, île et ville de ...diterranée, روس رودس ردوس اطهسى *dos*, *rod* subst.

Rhombe, معين *mu'in*

Rhomboïde, شبه معين *mu'in*, a., s.

Rhododendron, دفلى

Rhubarbe, راوند *ravè* روند *rèvènd*, راوند چينى *tchini*, s.

Rhumatisme, مفاصل *dj'y mèfacyl*, a., s.

Rhume, catarrhe, غو دوماغو علتى *do maghou*, *'yllèti*, زكام *zukiam*, ازله *vulg. nuzla*; — de ... اوكسرك *euksuruk*, s.

ME, وزن *vèzn*, a., s.

MIQUE, وزنی *vèzni*, a.,

, qui est joyeux, شین
ٔ *guler*, کولر یوزلو *guler*
مسرور *mesrour*, a., adj.

EMENT, قهقهه *qahqahè*,
ٔkl*ènmè*, s.

ER, ذوکلنمک *zèvklenmèk*,
پک *pèk gulmèk*, قهقهه
ایله *qahqahè ilè gulmèk*,

EUR, ذوکلنیجی *zèvklè-*
کولیجی *gulidji*, s.

RD, fam., fort riche,
زنکی پک *pèk zènguin ki-*

, زنکین *zènguin*, بای
غنی *ghani*, a., مالدار *mal-*
, مالی چوق *mali tchoq*,

, précieux, قیمتلو *qimet-*
ondant, fertile, برکتلو
محصوللو *mahsoullu*, a-t.,
ichlu, adj.

MENT, بوللغله *bollyghylè*,
bol bol, t., برکتله *bèrèket-*
, *vèfretilè*, a-t., adv.

SSE, opulence, زنکینلک
, بایلق *baïlyq*, t.,
غن *ghanilyk*, a-t.; — ri-
grands biens, مال *mal*,
al, رزق *ryzq*, ارزاق *er-*
— avoir, وارلق *varlyq*,
andeur, اکابرلق *èkiabir-*
دولت *dèvlet*, a., s.

RICIN, خروع *khyrva'*, *kharva'*, subst.

RICOCHET, صو اوستنده اتلان طاشک پرتاوی *sou ustundè atilan tachun pertavi*, s.

RIDE, بورشوق *borouchouq*, بورش *borych*, یوز و الن بورشغی *iuz vè alyn borouchoughy*, s.

RIDÉ, بورشقلو *borouchyqlu*, adj.

RIDEAU, پرده *perdè*; — de porte, قپو یاشمغی *qapou iachmaghy*, s.

RIDEAU, élévation de terre, دپه *tèpè*, s.

RIDELLE, عربه پرمقلغی *araba parmaqlyghy*, s.

. RIDER, بورشترمق *borouchturmaq*, بورترمق *bortarmaq*, v.

SE RIDER, بورشمق *borouchmaq*, v.

RIDICULE, کولجک *gulèdjèk*, t., مسخره *maskhara*, a., adj.

RIDICULE, chose ridicule, مسخره‌لق *maskharalyq*, a-t., v.

RIDICULE (tourner en), *Voy.* RIDICULISER.

RIDICULEMENT, مسخره‌لغله *maskharalyghylè*, adv.

RIDICULISER, مسخره‌لغه المق *maskharalygha almaq*, مسخریه طوتمق *maskharia toutmaq*, مسخره‌لتمق *maskharalatmaq*, a-t., verb.

RIDICULITÉ, بیهوده‌لک *bihoudèlik*, p-t., ترهات *turrèhat*, a., s. pl.

Rien, هیچ *hitch*, هیچ برشی *hitch bir chèï*, s.; — ce n'est rien, بر شی دکل *bir chèï dèïl*, بر شی یوق *bir chèï ioq*; — peu de chose, یوقلق *ioqlyq*, نسنه دکل *nesnè dèïl*; — il n'y a rien, برنسنه یوقدر *bir nesnè ioqtur*.

Rieur, کولیجی *gulidji*, s. *Voy.* **Moqueur**.

Rigide, austère, sévère, سرت *sert*, کسکین *keskin*, t., عنفی *'unfi*, a., adject.

Rigidement, سرتلکله *sertliguilè*, t., عنف ایله *'unf ilè*, a-t., adv.

Rigidité, sévérité, سرتلك *sertlik*, کسکینلك *keskinlik*, t., عنف *'unf*; — austérité, ریاضت *riazet*, a.; — dureté, مرحمتسزلق *merhametsyzlyq*, a-t., s.

Rigole, اولق *olouq*, صویولی *sou ioly*, s.

Rigorisme, سرتلك *sertlik*, صوفیلك *sofoulyk*, ریاضت *riazet*, تشدد *tèchèddud*, a., s.

Rigoriste, سرت کسکین معلم *sert, keskin mou'allim*, t-a., s.

Rigoureusement, سرتلکله *sertliguilè*, t., مؤکدا *mu'èkkèdèn*, تأکید ایله *tèèkid ilè*; — sans pitié, مرحمتسزلکله *merhametsizliguilè*, a-t., adv. *Voy.* **Absolument**.

Rigoureux, سرت *sert*, مرحمتسز *merhametsyz*; — fort rude, شدتلو *chiddetlu*, a-t., adj.

Rigueur, âpreté, صربلق *sarpliq*, ککرهلك *kèkrèlik*, شدت *chiddet*; — de l'hiver, قیشك شدتی *qychun chiddèti*, s.; — rété, sévérité, سرتلك *sertlik*, کسکینلك *keskinlik*, ...نق ...a., s.

A la Rigueur, اوزره ... *tadqyq uzrè*, a-t., مطلقا ... *qan*, *moutlaqa*, a., adv.

Rime, قافیه *qafiè*, جمع ...; — vers rimés, مثنوی *...* a., s.

Rimer, mettre en vers ... یاپمق *mesnèvi iapmaq*, ...; — se terminer de ... قافیهسی او *qafièci ol*, — ... شعر سویلمك انشا *...ch'ir se... incha e*, a-t., v.

Rimeur, poète, شاعر ... a., s.

Rincer, چالقمق *tcha...* ... بیقمق *iaïqamaq*, چالقیوب ... بیقمق ... *sou ilè tchalqaïu... maq*; — sa bouche, ...قمق چالقمق *aghzyny iaïqama... qumaq*, v.

Rinçure, مردار صو *... sou*, کیرلو صو *kirlu sou*, s.

Ripaille, ییچکلك *iëiup itchmèklik*, ایچهلر ... *iëiup itchmèler*, t., عیش و عشرت *'ich u 'ichret*, a., s.; — ... مغایه عیش و عشرته مشغول او *zèvq u safaiè vè 'ich ... mèchghoul ol*, a-t., v.

Ripopée, شراب ...

ṡaq charab, كسلمش شراب *kè-mich charab*, s.

Riposte, ردّ جواب *reddi djè-b*, a., تيز جواب *tiz djèvab*, t., نظيره *nazirè*, a., s.

Riposter, ردّ جواب ا *rèddi vab e*, حاضر جواب او *hazir djè-b ol*, نظيره ويرمك *nazirè vir-k*, a-t., v.

Rire, كولمك *gulmèk*, t., ضحك *zahq e*, a., خندان او *èndan ol*; — au nez de quelqu'un, صقالنه يوزينه كولمك *saqalyna, iu-nè gulmèk*; — aux éclats, قهقهه ا *qahqaha e*, قهقهه ايله كولمك *qah-ha ilè gulmèk*, — faire rire, كولدرمك *guldurmèk*, v.

Rire, action de rire, كولمه *gulmè*, كولش *gulich*, t., ابتسام *çam*, a., s.

Rire, se divertir, ذوق وصفا ا *u safa e*, a-t., اكلنمك *èiglèn-*, v.

Rire, badiner, خوراته لطيفه ا *rata*, *latifè e*, a-t, v. *Voy.* SE QUER.

Ris, action de rire, كولمه *gul-*s.

Ris de voile, يلكن بوكلمى *iel-beukhumi*, s.; — prendre des يلكن بوغمق بوكمك *ielkèn maq*, *beukmèk*, v.

Ris, graine, *Voy.* Riz.

Ris de veau, بوزاغى بيزى *bou-ou bizi*, s.

Risée, grand éclat de rire, قهقهه *qahqaha*, كولشمه *guluchmè*; — chose digne de rire, كولجك نسنه *gulèdjèk nesnè*; — moquerie, مسخره لق *maskharalyq*, s.; — devenir la —, مسخره او *maskhara ol*, a-t., v.

Risibilité, كولمكلك *gulmèk-lik*, s.

Risible, كولجك *gulèdjèk*, adject.

Risque, péril, danger, مخاطره *moukhatara*, خطر *khatar*, تهلكه *tèhlikè*, a., s.

Risquer, مخاطره يه قومق *moukhataraïè qomaq*, كيرمك *guir-mèk*, تهلكه يه اوغرامق *tèhlikèïè ogh-ramaq*, تهلكه براقمق *tèhlikè braq-maq*; — s'abandonner à la grâce de Dieu, اللهه توكّل ا *allahè tevèk-kul e*, a-t., v.

Rissole, ات بوركى *et beurè-gui*, s.

Rissoler, تاوادة قاورمق *ta-vada qavourmaq*, v.

Rit, **Rite**, آيين *aïin*, عادت *'adet*, a., s.

Rituel, آييني *aïini*, a., adj.

Rivage, يالى *ialy*, دكز ياليسى *dèn-yz ialycy*, دكز كنارى *dèn-yz kènari*, قى *qyi*, t., ساحل *sahil*, pl. a., سواحل *sevahil*, a., s.; — suivre le —, قيى صره كتمك *qyi syra guitmèk*, v.

Rival, انكل *enguiel*, اونكو *eu-nèguiu*, t., رقيب *raqyb*, a., s.

Rivaliser, اونكولشمك *eunè-*

[redacted]

guiulèchmèk, t., حسد ايديشمك *hacèd idichmèk*, ا غبطه *ghybta e*, ا حسد *haced*, *hacet e*, a-t., v.

Rivalité, اونكولك *eunègulik*, غبطه *ghybta*, حسد *hacèd*, حسرت *hasret*, a., رشك *rèchk*, p., s.

Rive d'une rivière, ارماق كنارى *irmaq kènari*, يقه *iaqa*, يالى *ialy*, s.

River, اوجنى سوريسنى بوزمق دوز ياصى ا *oudjounou*, *sioricini bozmaq*, *duz*, *iaci e*, v.

Riverain, ارماق كنارنك متمكنى *irmaq kenarinun mutèmèk-kuni*, s.

Rivière, ارماق ارمق ايرمق *irmaq*, چاى *tchaï*, اقر صو *aqar sou*, t., نهر *nèhr*; a., s.

Rixe, غوغا *ghaogha*, vulg. *qaogha*, چكش *tchèkich*, نزاع *niza'*, a., s.

Riz, برنج *birindj*, vulg. پرنج *pirindj*, s.

Rizière, پرنج يرى تارلاسى *pirindj ièri*, *tarlaci*, s.

Rob, پشمش ميوه‌لرك عصارهسى صقنديسى *pichmich mèïvèlèrun ouçarèci*, *syqyndycy*, t., رب *rubb*, vulg. *roubb*, a., s.

Robe, قفتان *qaftan*, اوزون لباس اسباب *ouzouz libas*, *esbab*, subst.

Robe d'un cheval, son poil, دون *don*, دونى اتنك *atun doni*, subst.

Robe d'honneur donnée, en Turquie, par le sultan au... et autres dignitaires, خلعة ... خلعة فاخره *khyl'ati fakhyr...* *qaftan*, s.; — la donner, ... vêtir quelqu'un, خلعتلمك ... *lèmèk*, قفتان كيدرمك *khyl'at*, *qaftan gueïdurmèk*

Robinet, لوله ... *lul...* لولهسى *foutchy lulèci*; — ...taine, چشمه لولهسى *tchè...lèci*, s.

Roboratif, ...يجى قوت ...لندريجى *qouvvet viridji*, *vetlènduridji*, a-t., مقوى *m...* a., adj.

Robuste, قوتلو *qouvvet...* كوجلو *gudjlu*, t., قوى ... تندرست *tèndurust*, p., ...

Roc, قيا قايه *qaïa*, s.

Rocaille, ...ل طاشلرى *qyl tachlari*, قيالق *qaïal...*

Rocailleux, قيالو *qaïa... tachlu*, adj.

Rocambole, sorte d... جنس طتلو صارمساق *bir... lu sarèmsaq*, s.

Roche, قيا *qaïa*; ...اش *tach*, طاش *tach*, صخر ... a., s.

Rocher, قايه قيا *qaï...* rocher escarpé, كوچ... اولان يوكسك قيا *tchiqm... olan iuksèk qaïa*, s.

Rochet d'évêque, ... اوست كيسى *pisqopos u...* subst.

Rôder, یلمك *ielmèk*, كزمك
zmèk, دولاشدق *dolachmaq*, v.

Rôdeur, كزيجى *guèzidji*,
ك بوش *boch guèzèn*, خوارده
varda, s.

Rodomont, فورتەجى *fortadji*,
فا *farfara*, t., سيد بطال *sèïdi*
tal, a., s.

Rodomontade, فورتە فورطە *for-*
فرفرەلق *farfaralyq*, s.

Rodosto, petite ville à vingt-
iq lieues de Constantinople,
تكيرطا *tèkir daghy*, s.

Rogations, صلوات الربيع *sa-*
at errèbi', s. pl.

Rogne, gale invétérée,
او اسكيلنمش *eskilènmich ouiouz*,
bst.

Rogner, كسمك *kesmèk*, v.

Rogneux, اويوزلو *ouiouzlu*,
ject.

Rognon, بوبرك *beubrèk*,
بوكرك *beugrèk*, s.

Rognoner, pop., شرلدشمق
iryldachmaq, شرلدمق *chiryl-*
maq, v.

Rognure, كسك *kècik*, كسندى
cindi, قرنتى قرندى *qyrynty*; —
s ongles, طرنق كسنديسى *tyr-*
q kècindyci, s.

Rogue, arrogant, مغرور *magh-*
ur, t., متكبّر *mutèkèbbir*, a., adj.

Roi, شاه *chah*, p., قرال *qral*,
ral, t., پادشاه *padichah*, p-t.,
سلطان *soultan*, a., s.; — de
France, فرانچه پادشاهى *firantchè*
padichahi, s.

Roide, qui a peine à plier,
اكلمز *èïlmèz*, سرت *sert*, قتى *qaty*,
صرب *sarp*; — tendu, پك
اوزادلمش چكلمش *pèk tchèkilmich*,
ouzadilmich, كرمش *guermich*; —
difficile à monter, اوستنە چقمەسى
اولان كوچ *ustunè tchiqmaci gutch*
olan; — inflexible, dur, سرت
sert, صرب *sarp*; — impétueux,
حدّتلو *hiddetlu*, a-t., adj.

Roideur, rudesse, سرتلك
sertlik, قتيلك *qatilik*, صربلق
sarpliq; — impétuosité, حدّت
hiddet, شدّت *chiddet*; — de ca-
ractère, سرتللك *sertlik*, عنف
unf, a., s. *Voy.* **Sévérité**.

Roidir, tendre, چكمك *tchèk-*
mèk, كرمك *guermèk*, v.

se **Roidir**, چكلمك *tchèkil-*
mèk, سرت قتى او *sert*, *qati ol*,
سرتلنمك *sertlènmèk*, v.

Roitelet, petit roi, كوچك
پادشاه *kutchuk padichah*, بك
beg, s.

Roitelet, oiseau, چالى
قوشى *tchaly qouchi*, بوقلوجه بلبل
boqludjè bulbul, s.

Rôle, liste, catalogue, دفتر
defter, a., s.

Rôle, personnage, شخص
chakhs, a., s.

Romain, رومالو *roumalu*,
رومايى *roumaii*, رومى *roumi*; —
les Romains, روميان *roumian*; —

le peuple romain, روم خلقى roum khalqi, s.

Romaine, instrument pour peser, ترازو térazou, صنجه sandjè, قنطار qantar; — espèce de salade, بر جنس سلاته bir djins salata, s.

Roman, مثل mècel, vulg. maçal, حكايه hikiaïet, a., s.

Romance, تركى turki, turku, t., قصيده qacidè, a., s.

Romancier, حكايه مصنفى hikiaïè mouçannifi, a-t., s.

Romanesque, مثللو maçallu, خيالى khiali, a-t., يابپه iapma, يالان ialan, adj.

Romanesquement, خيال اوزره khaïal uzrè, بر وجه مثل bir vèdjhi maçal, a-t., يالانلغله ialanlighylè, adverb.

Romanie ou Rouméli, روم ايلى roumili, s.

Rome, ville d'Italie, روما rouma, roma, ريم rim, vulg. قزل الما qyzil alma, s.

Rompement de tête, تصديع tasdi', a., باش اغرتمهسى bach aghyrtmaci, s.

Rompre, briser, mettre en pièces, قرمق qyrmaq, صيمق, صمق symaq, t., كسرا kesr e; — détruire, بوزمق bozmaq; — à force de tirer, اوزمك eusmèk; — une assemblée, مجلس بوزمق mèdjlis bozmaq, داغتمق daghytmaq; — enfreindre, نقض فسخ ا naqz, feskh e; — un traité, نقض عهد ا naqzi ahd e; — la t... qu'un, l'importuner, ا ... ti' e, باش اغرتمق ba... maq, ثقلت ويرمك syq...

Rompre, cesser d'ê... بوزشمق bozouchmaq; — ché, بازار بوزمق bazar... — interrompre, قطع ا ... kesmèk, qat' e, v.

Rompre, habituer, ... alychturmaq, v.

se Rompre, se bris... qyrylmaq, صنمق synma... fanmaq, v.

a tout Rompre, ... èn-ziadè, adv.

Rompu, brisé, ...مش mych, قرق qyryq; — ... پك يورلمش يورغون p... mich, iorghoun; — exerc... alichmich, adj.

Ronce, چالى tchal... chirpi, s.

Rond, circulaire, ...ى mi, يوارلق iouvarlaq, ... palaq, t., مدوّر mudèvve... mustèdir, a., adj.; — un rond (franc), مشرب ... chyq mèchrèb.

Rond, cercle, دايره ... dèir, حلقه halqa, a., s.

Rondache, ...ك قلقان ... qalqan, t., ترس ters, a., ...

Ronde, visite noctur... ...ولاشمهسى ... gudjè dol... ...طواف tavaf; — ...

دو *qoul dolachmaci*, s. ;
la —, قول دولاشمق *qoul*
q, v.
E, sorte de danse, بر
خورا جنس *bir djins khora*
, s.
RONDE, صرا ايله *syra ilè*,
boire à la ronde, صره
ايله *syra ilè itchmèk*, v.
EAU, قصيد *qacid*, a., s.
ELET, سمزجك *sèmizdjik*,

ELLE, plante, cabaret,
çaroun, كدى اوتى *kèdi*

EMENT, اشكاره *achikiarè*,
پر *pravdjè*, t., كـــوكل
gueun-ul atchiqlighiilè,
doghroudjè, adv.
DEUR, forme ronde,
د *dèïrmilik*, t., استدارة
a., مدورلك *mudèvvir-*
; — franchise, كـــوكل
un-ul atchikligui, s.
N, bûche, دكرمى اغاج
dèïrmi aghadj, *keutuk* ; —
n, صوپا *sopa*, s.
ANT, *Voy.* SONORE.
EMENT, خورلدى *kho-*
خرلد *khyryldy*, s.
ER, خورلمق *khorlamaq*,
hyrlamaq, خرلدمق *khy-*
, v.
EUR, خورليجى *khorlaï-*

E, *couper avec les dents*,

كمرمك *guièmirmèk*, كومك *guièv-*
mèk, *guuvmèk*, قرمشترمق *qarmach-*
turmaq ; — dévorer sa colère,
اوكسنى يوتمق *euguièchni iout-*
maq, v.

SE RONGER l'esprit de soucis,
پك المم چكمك *pèk èlèm tchèk-*
mèk ; — par la rouille, پاسلنمق
paslanmaq, v.

RONGEUR, qui ronge, كمرجى
guièmirdji ; — corrosif, اكال *èk-*
kial, adj. ; — ver —, remords de
conscience, قلبك اضطرابى *qal-*
bun iztirabi, s.

ROQUET, كوچك كوپك *kut-*
chuk kieupèk, كوپجك *kieupè-*
djik, s.

ROQUETTE, plante, جرجر *djer-*
djer, كيكيز *kikiz*, كيكين *kikin*, s.

ROSACE, كل شكلنده اولان زينت
gul chèklindè olan zinet, وردة *ver-*
det ; — rond de fleurs au milieu
d'un châle, بركة *berket*, s.

ROSAIRE, تسبيح *tesbih*, a., s.

ROSAT, كللـــو *gullu*, adj. ; —
vinaigre —, كل سركدسى *gul sir-*
kèci, s.

ROSE, كل *gul*, جل *djiul*, p-t.,
ورد *verd* ; — à cent feuilles, كل
صد برك *guli sad berk* ; — double,
كل قطمر *guli qatmer*, ورد مضاعف
verdi muzè'af ; — sauvage, يبان
كلى *iaban guli*, نسرين *nesrin* ; —
de Jéricho, كف مريم *keffi mè-*
rièm ; — bouton de rose, كلغنچه
gulghontchè, غنچه *ghontchè* ; — ١٥

temps, la saison des roses, گل موسمی *gul mèvsimi*, s.

Rosé, گلگون *gulgun*, vulg. *gulguli*, adj.

Roseau, قامش قمش *qamych*.

Rosée, چه *chih*, t., شبنم *chèbnèm*, p., s.

Roseraie, گللك *gullik*, گل باغچه‌سی *gul baghtchèci*; p-t., گلستان *gulistan*, p., s.

Rosette, petite rose, گلجغز *guldjaghaz*; — nœud de ruban, شريد بوغمی *chirïd beugumu*, s.

Rosette, ou mieux Rachid, ville d'Égypte, رشيد *rachid*, s.

Rosier, گل اغاجی *gul aghadji*, s.

Rosse, ظامی ظمی *zami*, a., چورك بارگير *tchuruk barguir*, *bèguir*, s.

Rosser, اورمـــق *ourmaq*, دوكمك *deugmèk*, vulg. *deuvmèk*, verb.

Rossignol, بلبل *bulbul*, p-a-t., عندليب *andèlib*, a., s.

Rossolis, عنبريه *ambèriè*, s.

Rot, ventuosité, pop. et bas, گكرش *guèguirich*, گكرمك *guèguirmèk*, t., ارغ *arough*, اروغ *urough*, *èrough*, p., s.

Rotation, دوران *dèvran*, دور *dèvr*, a., s.

Roter, گكرمك *guièguirmèk*, كيكرمك *guiguirmèk*, v.

Rôti, اولنمش كباب *kèbab olounmich*, بريان *birian*, adj.

Rôti, viande rôtie, كباب *kèbab*; — à la broche, شيش كبابی *chich kèbabi*, s.

Rôtie, قوراوزرنده قاورمش اكمك دلمی *qor uzèrindè qavourmich ekmèk dilymi*, s.

Rotin ou Rotang, هندستان قامشی *hindistan qamychi*, s.

Rôtir, faire rôtir, قاورمق *qavourmaq*; — au four, بريان *burian*, *burian e*; — de la viande à la broche, كباب ا ياپمق پشورمك *kèbab e*, *iapmaq*, *pichurmèk*, v.

Rôtisserie, كبابجی دكانی *kèbabdji dukkiani*, s.

Rôtisseur, كبابجی *kèbabdji*, subst.

Rôtissoire, كباب پشورجك الت *kèbab pichurèdjèk alet*, طابق *tabaq*, *tabyq*, s.

Rotonde, مدوّر بنا او *mudèvvèr bina*, *èv*, s.

Rotondité, *Voy.* Rondeur.

Rotondité, rondeur d'une personne grasse, سمزلك *sèmizlik*, ششمانلق *chichmanliq*, t., جسامة *djèçamet*, a., s.

Rotule, رصفه *raçafa*, ويلق كميكينك باشی *ouïlouq guèmiguinun bachi*; s.

Roture, فرو مايه‌لـــی *furou maïèli*, خلقك اوغی الجغـــی كوتوسی *khalqun oufaghy*, *altchaghi*, *keutuçu*, عامّة *'ammet*, a., s.

Roturier, فرو مايه *furou maïè*, adj. et s.

, بر دزکاهك تكرلكلرى
iun tèkerlèklèri, s.
ILER, كوكرجين كبى
ierdjin guibi eutmèk, v.
ournant sur un essieu,
kerlèk, t.; — de mou-
ine machine, چرخ
p.; — hydraulique,
'ab, a.; — de la fortune,
چ tcherkhi guerdoun, s.
homme sans mœurs,
r, ادبسز èdèbsyz, adj. et

LE, بوزاغى انك دلمى
ètun dilimi, s.
. de coups, دپه‌لمك tè-
v.
', چقرق tchiqryq, s.
E, de couleur rouge,
rmizy, قزل qyzyl; — très-
out rouge, قپ قرمزى
'zy, t., احمر ahmer, قپ
qyzyl, adj.; — devenir
ق qyzyl ol; — de pudeur,
yzarmaq, اوتانمق outan-
ا حجاب hidjab e; — cou-
ge, قرمزى بويا qyrmizy
terre —, اشو طاشى
hi, t., كل سرخ guili surkh,
n —, قرمزى شراب qyr-
'ab, s.
E, vermeil, كللو gullu,
ılguiun, vulg. gulguli, adj.
E, fard, سلمن sulmèn,
yldjè, دوزكن دزكون duz-

ROUGEÂTRE, قزلجه qyzyldja, t., سرخك sourkhak, p., adj.

ROUGEAUD, قرمزى يوزلو qyrmyzi ïuzlu, adj.

ROUGEOLE, قزامق qyzamouq, t., حصبه haspa, a., s.

ROUGET, تكر بالغى tèkir balyghy, s.

ROUGEUR, couleur rouge, قزللق qyzyllyq, قرمزيلق qyrmyzylyq, t., سرخلق sourkhlyq, p-t., حمرة houmret, a., s.

ROUGEURS, boutons qui viennent à la peau, چچك tchitchèk, چبان tchiban, s. pl.

ROUGIR, teindre en rouge, قزل قرمزى ايله بويامق بوياتمق qyzyl, qyrmyzi ilè boïamaq, boïatmaq, v.

ROUGIR, devenir rouge, قزرمق qyzarmaq, قزمق qyzmaq; — de honte, قزارمق qyzarmaq, اوتانمق outanmaq, v.

ROUILLE, پاس pas, s.

ROUILLER, پاسلندرمق paslandurmaq, پاسلمق paslamaq, v.

SE ROUILLER, پاسلنمق paslanmaq, v.

ROUIR, كنوبرى اصلتمق صويه قومق kènèviri islatmaq, souïè qomaq, v.

ROULADE, اواز صداسى avaz sèdaci, s.

ROULAGE, facilité de rouler, يوارلمق قولايلغى قابليتى iouvarlamaq qolaïlighy, qabilïèti, s.

Roulage, transport par voiture, عربه ایله کتورمکلک نـقلی *araba ilè guèturmèklik*, *naqli*, s.

Roulant, يوارلين *iouvarlaïan*, تپرنهسی قابل *tèprènmèci qabil*, adject.

Rouleau pour faire rouler des fardeaux, قزاق *qyzaq*, اوقلاوا *aqlava*, *oqlavou*, اوقلغی *oqlaghy*; — pour la pâte, مردانه *merdanè*; — de papier, طومار *toumar*, اوزوننه دورلمش کاغد *ouzouninè dèvrilmich kiaghyd*, s.

Roulement, action de rouler, تـکرلمکلـک *tèkerlèmèklik*, t., حرکت *harèket*, يوارلنمه *iouvarlanma*, دور *dèvr*; — de tambour, داول چالهسی شماتهسی *tavoul tchalmaci*, *chamataci*, s.

Rouler, faire avancer en tournant, يوارلمق *iouvarlamaq*, يوالمق *iouvalamaq*, يوالتمق *iouvalatmak*, تـکرلمک *tèkerlèmèk*, يورتمک *iurutmèk*, v.

Rouler, plier en rond, ou du fil en peloton, صارمق *sarmaq*, v.

Rouler, avancer en tournant sur soi-même, تـکرلنمک *tèkerlènmèk*, يوارلنـمق *iouvarlanmaq*, يوالنمق *iouvalanmaq*, يوالـنوب انمک *iouvanalup ènmèk*; — du haut en bas, يوقاروдن اشغی‌یـه يوالنمق *ioqarydèn achaghaïè iouvalanmaq*, v.

Rouler les yeux, کوزلـری چورمک *gueuzlèri tchèvirmèk*; — en voiture, قوچی عربه ایلـه يوربمک *qoutchi*, *araba ilè iurumèk*, v.

se **Rouler**, يوارلنمق *iouvarlanmaq*, تکرلنمک *tèkerlènmèk*, v.

Roulette, تـکرلجک *tèkerlèdjik*, تـکرلک *tekerlèk*; s.

Roulier, عربهجی *arabadji*, s.

Roulis, چالقنمه *tchalqanma*, t., کمی حرکتی *guèmi harèkiti*, t-a., s.

Roupie, بروندن چـقـــان داملـــه *bouroundan tchiqan damla*, s.

Roupiller, sommeiller, امزغنمق *ymyzghanmaq*, اويقلامق *ouïouqlamaq*, v.

Roupilleur, اويقوجی *ouïouqoudji*, s.

Roussâtre, صاروجه *saroudjè*, adject.

Rousseau, صاروشين *saruchin*, صارو صاچلو *sarou satchlu*, subst.

Rousseur, qualité de ce qui est roux, صارولق *saroulyq*; — tache rousse, يامه يما يـه *iama*, لکه *lèkè*, t., نمش *nèmèch*, a., چل *tchil*, p., s.; — plein de taches de rousseur, چل يوزلو *tchil iuzlu*.

Roussi, odeur de roussi, شياط *chiat*, a., يانمش قماشک قوقوسی *ianmich qoumachun qouqouci*, يانق قوقو *ianiq qoqou*, s.

Roussir, faire devenir roux, قزل ا *qyzyl e*, صاروا *sarove*, لبسقه رنک ويرمک *lèpisqa rènk virmèk*, verb.

r, devenir roux, صارو
'; — brûler, يانمق ian-

, chemin, يول iol, t.,
iq, a., راه rah, p.; —
, اولو يول olou iol, شاهراه
— fréquentée, battue,
ايـ ichlèk iol; — dange-
يو مخوف makhouf iol,
: mettre en route, يوله
كيرمك iola guirmèk, tchiq-

, moyen, طريق tariq;
ite, سلوك sulouk, a.,

ir, ايشيني بلن بليجى
n, bilidji, ايش كورمش
uch, t., اهل وقوف èhli
., s.
ie, وقوف vouqouf,
tèdjrubè, ادمان idman,
استا isti'mali qadim, a.,

ir, كنوبرى اصلداجق
isladadjaq ier, s.
rt, يكيدن اچلمش ièn-
mich, adj.
e, برجنس ميشه اغاجى
michè aghadji, s.
ir, يكيدن اچمق ièn-
maq, v.
uvrir, تكرار يكيدن
krar, ièn-idèn atchilmaq,

صاروشن sarouchin, قزل
l lèpisqa, adj.

Roy, *Voy.* Roi.

Royal, قراللو *qrallu*, قرالى *qrali*, t., قرالهٔ مخصوص *qralè makhsous*, شاهه *chahè*, پادشاهه مخصوص *padichahè makhsous*, شاهى *chahi*, پادشاهى *padichahi*, سلطانى *soultani*, adj.

Royalement, پادشاهانه *padichahanè*, ملوكانه *muloukianè*, شاهانه *chahanè*, پادشاه كبى *padichah guibi*, adv.

Royaliste, قرال طرفدارى *qral tarafdari*, دعاجيسى *dou'adjici*, قرالهٔ تابع *qralè tabi'*, adj.

Royaume, مملكت *mèmlèket*, a-t., يورد يورت *iort*, *iord*, s.

Royauté, قراللق *qrallyq*, t., پادشاهلق *padichahlyq*, شاهلق *chahlyq*, p-t., سلطنت *saltanet*, a., s.

Ruade, دپمه *tèpmè*, دپش *tèpich*; — de cheval, ات دپمهسى *at tèpmèci*, s.

Ruban, شرد شريت شريد *chirit*, باغ *bagh*, غيطان *ghaïtan*, s.

Rubanerie, شريتجيلك *chiritchilik*, غيطانجيلك *ghaïtandjilyk*, s.

Rubanier, شريتجى *chèritdji*, غيطانجى *ghaïtandji*, s.

Rubanté, شرتلو *chèritlu*, adj.

Rubican, الاجه *aladjia*, adj.

Rubicond, آل *al*, قزل *qyzyl*, قزلجه *qyzyldjè*, لاله كون *lalè guioun*, adj.; — qui a des joues rubicondes, آل يكاقلو al ian-aqlu.

96

[redacted]

Rubis, ياقـــوت *iaqout*, a., قرمزى ياقوت *qyrmyzi iaqout*, s.

Rubrique, terre rouge, اشو طاشى *achou tachi*, كل سرخ *guili surkh*, قزل بويا *qyzyl boia*; — encre rouge, قزل مركب *qyzyl murèkkèb*, s.

Rubriques, terme de droit, titres de livres, كتابلر عنوانى *kitabler, 'unvani*; — ruses, finesses, حيله *hilè*, s.

Rubrique, terme de journaliste, بر يرك اسمى تاريخى *bir ièrun ismi, tarikhi*, s.

Ruche, قوان *qovan*, s.

Ruchée, بر قوان طولوسى *bir qovan doluçou*, s.

Rude, âpre au toucher, صرب *sarb*, *sarp*, طسلق *taslaq*, t., غليظ *ghaliz*, a.; — âpre, violent, سرت *sert*; — cruel, grossier, يوغون *ioghoun*, اوغوز *oghouz*, يمان *ièman*; — impénétrable, قتى *qati*, پك *pèk*; — pénible, زحمتلو *zahmetlu*, زورلو *zorlu*, قتى مشكل *qati muchkil*, adj *Voy.* **Austère**, **Sévère**.

Rudement, سرتلكله *sertliguilè*, t., صعبتله *sou'betilè*, a-t., adv.

Rudesse, aspérité, قتيلك *qatilik*, صربلق *sarplik*; — grossièreté, عجميلك *adjèmilik*, يوغنلق *ioghounlyq*, t., غلظة *ghylzat*, a., s.

Rudiment, premiers principes d'une science, شروع *chourou'*, اعلم ابتدأسى *ilm ibtidaci*, s.

Rudoyer, كوسترمك *sertlik geustermèk*; سوبلمك *sertliguilè seuïlèmèk*, v.

Rue, chemin, سوقاق *zouqaq*, يول *iol*, s.

Rue, herbe, اوتى ف *def oty*, s.

Ruelle, petite rue, سوقاق *dar soqaq*, قاجق *djiq*, s.

Ruelle de lit, ايـلـه ديوارك اراسى *duchèk ilè araci*, s.

Ruer, en parlant d'un دپمك *tèpmèk*; — jeter a péluosité, تله آتمق اورمق *qouvvetilè*, *hiddetilè atmaq*, v.

se **Ruer** sur quelqu'un كمسنهٔ بصمق *bir kimesnëï* كمسنه اوزرنه اتلمق هجوم ا *kimesnè uzèrinè atilmaq*, *hu* verb.

Ruffien, fam. et peu h entremetteur, پوزونك *p* subst.

Rugir, بوكرمك *beug* verb.

Rugissant, بوكريجى *dji*, t., زاير *zaïr*, a., adj.

Rugissement du lion, بوكرمدسى *arslan beugurmè dèrè*, زيرالاسد *zèïr ulèo* subst.

Ruine, dépérissement truction d'un bâtiment,

ویران *viran ïer,* ویرانلق
, ویراندلک *viranèlik,*
ا خراب *kharab,* a., s.; —
· ruine, خرابه یوز طوتمق
iuz toutmaq; — débris,
antiquité, اسکی قالمه *eski*
; — tomber en —, یقلمق
t., انهدام بولمق *inhidam*
, a-t., v.

ͅ, perte de la puissance,
tune, هلاکلک *hilaklik,*
· *khaçaret;* — malheur,
'*t,* اولت *eulet,* بلا *bèla;*
ʿtat, پادشاهلق بوزلهسی
'*iq bozoulmaci,* مملکت
بو *mèmlèkèt bozoulmaci;*
ction, یقمقلق *yqmuqlyq,*
'*qylmaqlyq,* بربادلق *ber-*
, انهدام *inhidam,* a., s.
n, abattre, démolir, بره
ïèrè duchurmèk, یقمق
ا ویران *viran e,* ا هدم
– ravager, ا خراب *kha-*
·, v.

R, causer la perte des
خراب *kharab e,* ا برباد
— une personne, بـــر
کمسنه *bir kimesnèï hilak e,*

NER, کندوکندینی
uèndu guèndini kharab e;
r son bien, son avoir,
مالنی رزغنی طاغتمق تلو
alini, rizghyni daghytmaq
, *itlaf e*, v.
'x, *qui menace ruine,*
خرابه *kharabè iuz tou-*

tun; — dommageable, ضررلو *za-rarlu,* زیانلو *zianlu,* مضرتلو *ma-zarretlu,* مضر *mouzirr,* a., adj.

Ruisseau, ارماجق *irmadjiq,* ارماقجق *irmaqdjiq,* نوی *noui;* — de rue, صوقاق اراسندن اقان صو *soqaq aracindan aqan sou,* s.

Ruisselant, اقان *aqan,* اقیجی *aqidji,* اقر *aqar,* t., جاری *djari,* a., adj.

Ruisseler, اقمــــق *aqmaq,* ارماق کبی اقمق *irmaq guibi aq-maq,* جاری اول *djari ol,* a-t., v.

Rum, روم *roum,* شکر روحی *chèker rouhi,* s.

Rumb, روزکار جهتی *rouzguiar djèhèti,* s.

Rumeur, bruit qui se répand, چاو *tchav,* t., خبر *khaber,* کورلتی *gueurulti,* شماتــه *chamata. Voy.* Trouble, Émeute.

Rumination, کــوش *guvich,* کویشت *guèvicht,* کوشیش *guèvchich,* t., نشخوار *nouchkhar,* p., subst.

Ruminer, remâcher, کومک *guèvmèk,* کوشمک *guièvchèmèk,* کوهلمک *guèvèlèmèk,* تکرار چینمک *tèkrar tchèïnèmèk;* — réfléchir, دوشنمک *duchunmèk,* v.

Rupture, fracture, قرش *qy-rych,* قرلش *qyrylych,* t., انکسار *inkiçar;* — d'un traité, نقض عهد *naqzi ahd;* — désunion, brouille, بوزش *bozych,* بوزشق *bozouchyq,* subst.

[redacted]

Rural, صحرالو *sahralu*, كويلو *keuïlu*, adj.

Ruse, tromperie, حيله *hilè*, دولاب *dolab*, فن *fèn*, vulg. *fend*; — finesse, رنك *rènk*, p., رندلك *rindlik*, s.; — user de ruses, فن و مكر و حيله ا *fènn*, *mèkr u hilè e*, دولاب قورمق *dolab qourmaq*, v.

Rusé, قلاش *qallach*, t., حيله كار *hilèkiar*, حيله باز *hilèbaz*, a-p.; — fam. et commun, قحبه روسپى اوغلى *qahpè, rouspy oghly*, adj.

Ruser, user de ruses, *Voy.* **Ruse**.

Russe, اوروس اروس *ourous*, روس *rous*, روسى *rouci*, مسقو *mosqoo*, مسقولو *mosqovlu*, s.

Russie, اوروس مملكتى *ourous mèmlèkèti*, s.

Rustaud, *Voy.* **Rustre**.

Rusticité, خويرادلق *k... lyq*, كويلولك *keüilulik*, اوغونلق *ioughounlyq*, *ough...* t., ناشناسى *nachinaci*, p., ...

Rustique, champêtre ... منسوب *keuïè mènçoub*, t- ... impoli, grossier, خويرات ... *ral*, خورياد *khoriad*, اوغوز ... t., بى ادب *bi èdèb*, a., a...

Rustiquement, ... كبى *khoirat guibi*, اوغزلغله *oug... ghylè*, t., بى ادبانه *bi è...* a-p., adv.

Rustre, كويلو *keuïlu*, ... ادم *khoïrat adèm*, بيومش ... *daghdè buiumich*, t., قريه ... *qariè*, a., روستا *rousta*, ترك...

Rut, être en —, ... *maq*, v.

S.

Sa, pron. poss., *Voy.* **Son**.

Sabbat, dernier jour de la semaine chez les juifs, سبت *sèbt*, سبت كونى *sèbt guny*, سبت مبارك *sèbti mubarèk*; — assemblée nocturne de sorciers, جادولر درنكى جيعتى *djadouler dirnègui, djèmi'èti*; — bruit, tumulte, fam., كورلتى *gueurulty*, شماته *chamata*, subst.

Sabine, plante, اردج *ardidj*, اردج يمشى و اغاجى *ardid... chi vè aghadji*, t., ابهل *èbhul*, a., s.

Sable, terre légère et ... قوم *qoum*, t., رمل *rèml*, ... pour mettre sur l'écriture ... *rig*, توز *toz*, s.

Sablé, قوملو *qomlu*, adj

Sabler des allées de j... ... *baghtchè iollarinè qoum* ...

chèmèk; — avaler tout d'un
coup, بر ایچمدن یونتمق *bir itchum-*
dèn ioutmaq, v.

Sableux, قوملو *qomlu*, t., رملی
remli, a., adj.

Sablier, horloge à sable, قوم
ساعتی *qoum sa'ati*; — vase au
sable pour l'écriture, ریکدان *rig-*
dan, p-t., s.

Sablon, انجه قوم *indjè qoum*,
subst.

Sablonner, قوم ایله سلمك
تمیزلمك *qoum ilè silmèk*, *tèmiz-*
lèmèk, v.

Sablonneux, قوملو *qoumlu*,
adj.; — lieu, endroit —, قوملو یر
qoumlu ier, قوملق *qoumlyq*, قومسال
qoumsal, s.

Sablonnier, قوم صاتیجی *qoum*
satidji, s.

Sablonnière, قوم یری *qoum*
ièri, قوملق *qoumlyq*, s.

Sabord, لومبار *loumbar*,
کمیدهکی طوپ پنجرهسی *guèmi-*
dèki top pèndjèrèci, s.

Sabot, chaussure, نعلین *na'-*
lèin, s.

Sabot, espèce de toupie, فرلاق
firlaq, s.

Sabot de cheval, ات طرناغی
at tyrnaghi, s.

Saboter, jouer au sabot, فرلاغی
قمچیلمق *firlaghi qamtchilamaq*,
verb.

Sabre, قلج *qylydj*, t., سیف
sèïf; — damasquiné, تیغ ابدار
tyghi abdar; — damas, دمشقی
قلج *dimèchqy qylydj*, s.; — tirer le
—, قلج چکمك *qylydj tchèkmèk*,
verb.

Sabrer, قلج اورمق *qylydj our-*
maq, قلجدن کچورمك *qylydjtèn*
guetchurmèk, v.

Sabure, terme de mer, leste,
صابوره *saboura*, s.

Sac, poche de toile, چوال
tchouval; — poche, جب *djèb*,
کیسه *kicè*. *Voy.* Besace.

Sac d'une ville, *Voy.* Saccagement.

Saccade, سلکمه *silkmè*, s.

Saccader, سلکمك *silkmèk*, v.

Saccagement, یغمالمه *iaghma-*
lama, تاراج *taradj*, تالان *talan*,
t., غارت *gharet*, نهب *nèhb*, a.,
verb.

Saccager, یغمالمق *iaghmala-*
maq, تاراج تالان غصب نهب
غارت ا *taradj*, *talan*, *ghasp*,
nèhb, *gharet e*, یغما ا *iaghma e*;
— un village, une place, کوی
قلعه بصمق *keuï*, *qalla' basmaq*, v.

Sacerdoce, پاپازلق *papazliq*,
امامق *imamlyq*, کشیشلك *kè-*
chichlik, s.

Sacerdotal, پاپازلغه منسوب
دایر *papazligha mènçoub*, *daïr*,
adject.

Sachant, بلن *bilèn*, بلور *bilur*,
بلیجی *bilidji*, part.

Sachée, بر چوال طولوسی *bir*
tchouval doloucy, s.

Sachet, چوالجق *tchoualdjiq*, subst.

Sacoche, هكبه *hèigbè*, يانجوق *iandjuq*, s.

Sacramentel, qui appartient au sacrement, سرّى *sirri*, مقدّس *mouqaddes*; — essentiel, لازم *la-zèm*, a., adj.

Sacre d'un souverain, جلوس *djulous*, شاهك قلج قوشانمەسى *chahun qylydj qouchanmaci*, s.

Sacre, *Voy.* **Faucon.**

Sacré, مقدّس *mouqaddes*, مبارك *mubarèk*, a., adj.

Sacrement, سرّ *sirr*, pl. a. اسرار *esrar*, s.

Sacrer, consacrer, تقديس ا *taqtis e*; — un souverain, پادشاهه تاج كيدرمك *padichaha tadj guèï-durmèk*, پادشاهه قلج قوشاتمق *pa-dichaha qylydj qouchatmaq*, v.

Sacrer, jurer, كفر سويلمك *kufr seuïlèmèk*, a-t., بد دعا ا *bèd dou'a e*, p-a-t., v.

Sacrificateur, قربان كسيجى *qourban kècidji*, t., ذبح ايديجى *zèbh ididji*, a-t., ذابح *zabih*, a., subst.

Sacrificature, ذابح پايەسى *zabih païèci*, خذمتى *khizmèti*, s.

Sacrifice, oblation, قربان *qourban*, ذبح *zèbh*, فدا *fèda*, usit. *fida*; — abandon, renoncement, ترك *terk*, فراغة *feraghat*, a., s.

Sacrifier, faire un sac... ذبح فدا ا قربان ا *qourban e*, ... *fida e*, a-t., v. *Voy.* **Immol...**

Sacrifier une chose, ... *berbat e*, مفقود ا *mefqoud e*, — sa vie, جانى فدا ا ... *fida e*, v.

se Sacrifier, ... قربان ى ... *guènducini qourban e*, v.

Sacrilége, action i... حرمتسزلق *heurmetsyzlyq*, فر... —homme—, حرمتسز *heurm...* a-t.; — voleur d'église, خرسزى *kèliça khyrsyzi*; — volés dans une église, ... اسبابنك خرسزلغى *kèliça ... nun khyrsyzlyghy*, s.

Sacristain, قايم *qaïm* ... جامەكانجى *djamèguiandji*,

Sacristie, ... جامەكانى *kè-liça djamèguiani*, s.

Sacrum, عصعص *'ous'ou...* subst.

Safran, زعفران *za'fera...* d'Inde, كركم *kerkum*, *kurku...* bâtard, قرطم *qyrtym*, *kurtu...* subst.

Safran (couleur de), ... *za'fèrani*, زعفرانلو *za'fèranl...*

Safraner, زعفرانلمق ... *ranlamaq*, زعفرانه بوياتمق ... *ranè boïatmaq*, ترقين ا *ter...* verb.

Sagace, فراستلو *firacetlu*, adject.

Sagacité, فراست *ferac...* عقللولق *'aqyllulyq*, s.

prudent, اوصلو *ouslu*,
yllu, بصيرتلو *bacyretlu*,
a., adj.

ui fait profession de
عل *'alim*, حكيم *hèkim*,
hukèma, دانشمند *da-*
دانشور *danichver*, p.,
ا *èhli tahqiq*, صاحب
tèmiiz, a., s.

EMME, ابه *èlè*, ابه قادن
s.; — faire le métier
ابهلق *èbèlik e*, v.

NT, عقل ايله *'aql ilè*,
ه *aqylanè*, a-p., adv.

, prudence, عقللواق
a-t., عقل *'aql*, حكمة
فض *fazl*, a., اوصلولق
— pureté de mœurs,
lyk, عفت *yffet*, عصمت
s.

IRE, قوس *qavs*, *qavis*,
ق *qavis burdji*, s.

بر جنس معجون *bir*
joun, s.

IER, هندستان غربنك
خ *hindistani gharbinun*
ghadji, نخل هندستان
li hindistani gharb, s.

N, كوچك ميمون *ku-*
moun, s.

NT, قانلــــو *qanlu*, قانه
ana boulachmych, adj.

E, قان آلمسى *qan al-*

ÉE, *rigole pour tirer*
كوچك صو يولى چق

kutchuk sou ioly, tchouqouri, اولق
oulouq, s.

Saignement, قان اقمسى *qan aqmaci*, s.

Saigner, tirer du sang, قان المق *qan almaq*, v.

Saigner, faire des rigoles, طپراغى قازمق *topraghi qazmaq*, باغچهلردە صو يوللرى اچمــــق *baghtchèlerdè sou iollari atchmaq*, verb.

Saigner, fam., tirer de l'argent, پارە الهق قاپمق *para almaq*, *qapmaq*, v.

Saigner, jeter du sang, قانمق *qanamaq*, قان اقمق *qan aqmaq*, قان دوكمك *qan deukmèk*, قناتمق *qanatmaq*; — du nez, بورنى قانمق *bourouni qanmaq*, v.

Saigneur, fam., celui qui fait la saignée, قان اليجى *qan alydji*.

Saigneux, قانه بولاشمش *qana boulachmich*, adj.

Saillant, ديشارى چقان *dichari tchiqan*, t., خارج *kharidj*, a., adj.

Saillie, avance, چاتى *tchati*; — de maisons, اوچاتيسى *èv tchatici*, s.

Saillie, trait d'esprit, نكته *nuktè*, a., زيركلك *zirèklik*, دهندن كلن سوز *zihinden guèlèn seuz*, s.

Saillir, jaillir, حدتله چقمق *hiddet ilè tchiqmaq*, صچرامق اقمق *sitchramaq*, *aqmaq*, a-t., قشقرمق *qychqyrmaq*, v.

Saillir, s'avancer en dehors, طشره چقمق چقمق *tchiqmaq*, طشره چقمق *tachra tchiqmaq*, دوكلمك *deukulmèk*, t., بروزا *burouz e*, a-t., v.

Sain, qui est en santé, صاغ *sagh*, اسن *ècèn*, دنج *dindj*, تندرست *tèndurust*; — sain et sauf, صاغ سليم *sagh sèlim*; — qui n'est pas gâté, صاغ *sagh*, adj.

Sain, entier, en bon état, بتون *butun*, t., بتوى *bitèvi*, t., يكپاره *ièkparè*, p., تمام *tèmam*, a., adj. *Voy.* Salubre.

Saindoux, طوكز ياغى *don-ouz iaghy*, s.

Sainement, d'une manière saine, صاغلغله *saghlyghylè*, صحتله *sihhatilè*, a-t., سليما *sèlimèn*, t.; — judicieusement, عقل و فراستله *'aql u firacetilè*, عاقلانه *'aqilanè*, حقيقت اوزره *haqiqat uzrè*, a-t., adverb.

Sainfoin, اسفست *isfest*, *usfust*, سفست *sufust*, s.

Saint, pur, sanctifié, مبارك *mubarèk*, پاك *pak*; — consacré à Dieu, مقدس *mouqaddes*, a., adject.

Saint, ولى *vèli*, pl. a. اوليا *èvlia*, s.

Sainte-Barbe, كمسى باروتخانهسى جبهخانهسى *guèmi baroutkhanèci*, *djèbè khanèci*, s.

Sainte-Sophie, première mosquée de Constantinople, ايا صوفيه *aïa sofia*, s.

Saintement, كبى *guibi*, صدقله *sidqilè* a-t.,

Sainteté, وليلك *èvlialik*, a-t., *qouds*; — pureté, پاكلك p-t., a.

Saisi, طونلمش *zabt olounmich*, *mich kimesnè*, s.

Saisie, ضبط اموال *zab* a., اليقومقلق *alyqomaqly*

Saisir, طوتمق *toutm* قبض ضبط ا *qabz*, *zabt e*; — let, محكم ياپشمق *muhkèm iapichmaq*; — اليقومق *alyqomaq*, v.

se Saisir, قاپمق طوتمق *toutmaq*, v.

Saisissable, طوتلجق *djaq*, t., ضبط اولنجق *nadjaq*, a-t., adj.

Saisissant, طوتان طوتيجى *toutidji*, adj.

Saisissement, طراب *rab*, دهشت *dèhchet*, a.,

Saison, فصل *fasl*, *sim*, ايام *èiiam*, وقت — les quatre —, فصل *fasl*, t-a., s.; — hors de زمانسز *zèmansyz*.

Salade, سلاطه صلطه subst.

Saladier, قابى *qabi*, s.

Salage, توزلمقلق تزلمه *tyq*, *touzlama*, t. *tèmlih*, a., s.

ıE, اجر èdjr, اجرة eudj-
haqq, علوفه 'ulufè, a., s.
ıON, action de saler,
AGE.
ıONS, choses salées, توزلو
uzlu nesnèler, توزلو ترشی
uzlu turchu nesnèler, t.,
mèmlouhat, a., s.
:ANDRE, سمندر sèmènder,

T, adj., marais salant,
la, t., مملحة mèmlahat,
توز touz bataghy, s.
IÉ, اجیر èdjir, adj. et s.
IER, اجر اجرة ویرمك
iret virmèk, علوفه حق
ulufè, haqq virmèk, a-t.,

malpropre, مردار mur-
rdar, كیرلو kirlu, بولاشق
, t., نجاستلو nèdjacetlu,
نجس nèdjis; — obscène,
ıhich, a., مردار mourdar,

qui a un goût de sel,
lu; — mis dans la sau-
توزلنمش touzlanmich, adj.
chair de porc salé, توزلو
touzlu don-ouz èti, s.
:ENT, مردارلغله mourdar-
t., نجاستله nèdjacetilè,

, سحلب sahlèb, s.
, توزلامق توزلمق touz-
اكشتمك èkchitmèk, v.

Saleté, état de ce qui est sale, مردارلق mourdarlyq, چرك tchirk, ییزلك iizlik, t., نجاسة nèdjiacet, a.; — saletés, paroles sales, فحش fahch, a., s.

Saleur, توزلیجی touzlaïdji, s.

Salicoque, كوچك استاقوس kutchuk istaqos, s.

Salière, vase à mettre le sel, توز قابی touz qabi, توزلق touzlouq, s.

Salignon, توز قالبی touz qalèbi, s.

Salin, توزلو touzlu, t., ملحی malhi, a., adj.

Saline, توزله touzla, t., مملحة mèmlèhet, ملاحة mallahat, a., s.

Salir, مردارلمق mourdarlamaq, بولاشترمق boulachturmaq, كیرلتمك kirletmèk, v.

se Salir, كیرلنمك kirlènmèk, لكهلنمك lèkèlènmèk, v.

Salissant, qui salit, كیرلیجی kirlèïdji; — qui se salit, تیز كیرلنور tiz kir'èneur, لكهلنور lèkèlèneur, adj.

Salissure, لكه lèkè, مردارلق mourdarliq, t., دنس dènés, a., s.

Salivaire, سالیارلو saliarlu, adject.

Salivation, سالیار اقتمسی saliar aqytmaci, سالیار اقتمقلق saliar aqytmaqliq, t., تلعیب tel'ib, a., s.

Salive, سالیار saliar, اغز صویی aghyz souï, توكرك tukruk,

[redacted]

بصاق بساق *bouçaq*, t., لعاب *lou'ab*, a., s.

Saliver, سالیار اقتمق دوكمك *saliar aqytmaq*, *deukmèk*, v.

Salle, دیوانخانه *divankhanè*, بیوك اوطه *buïuk oda*; — salon, سلاملق سلاملك *sèlamliq*; — d'audience, عرض اوطه‌سی *'arz odaci*, s.

Salmigondis, ragoût de viandes différentes, درلو درلو ات *turlu turlu et* قاورمه‌سی *qavourmaci*; — assemblage de choses disparates, اجناس مختلفه اولان نسنه‌لرك جمله‌سی *èdjnaci moukhtèlifè olan nesnèlèrun djumlèci*, subst.

Salmis, بر جنس قاورمه *bir djins qavourma*, s.

Saloir, vaisseau de bois où l'on met le sel, اودوندن بیوك توز قابی *odoundèn buïuk touz qabi*; — pour saler les viandes, اتلری توزلیه‌جق قاب *etlèri touzlaiadjaq qab*, s.

Salomon, سلیمان *sulèïman*, n. prop.

Salon, سلاملك *sèlamlik*, subst.

Salonique, ville de Turquie, سلانیك سلانك *sèlanik*.

Salope, *Voy.* Malpropre.

Saloperie, *Voy.* Malpropreté.

Salorge, توز یغنی *touz yghyni*, subst.

Salpêtre, كوكرچله *gueuguier-*

tchilè, كوهرچله كهرچله *tchilè*, *guiuvertchilè*, s.

Salpêtrier, ...هرچله‌جی *vertchilèdji*, s.

Salpêtrière, ...كارخانه‌سی ...چله *guiuhertchilè k... nèci*, s.

Salsepareille, ساپرنه *...na*, سپارینا *saparina*, s.

Salsifis, اسقورچنه *usqu...* subst.

Saltimbanque, جانباز *...baz*, ایناجی *aïnadji*, s.

Salubre, ...ده یارایجی *djoudè iaraïdji*, t., ...ده نافع *djoudè nafi'*, منفعتلو *mè...* a-t., نافع *nafi'*, سلیم *sèl...* adject.

Salubrité, اعتدال هوا *hava*, خوشلغی سربنلكی *khochlyghy*, *sèrinlighi*, a-t.

Saluer, سلاملمق *sèlam...* سلام ویرمك *sèlam v...* a-t., v.

se Saluer mutuel... سلاملشمق *sèlamlachmaq*,

Salure, توزلولق *touzl...* ملاحة *mèlahat*, a., s.

Salut, action de salue... *sèlam*, a., سلاملمه *sèla...* a-t., s.

Salut, conservation ... bien, ou préservation d... سلامة *sèlamet*; — cessa... danger, délivrance, ...رتلش *toulich*, خلاص *khalas*,

…, سلامة *sèlamet;* — retour à santé, صحّة *syhhat,* صحّة بكيدن بولمه *ièn-idèn syhhat boulmaci;* — salut éternel, خلاص *khalas,* s.

Salutaire, avantageux, نافع, خيرلو *khaïrlu;* — à la santé, صاغالديجي *saghaldidji,* t., شفا ويريجي *chifa viridji,* a-t.; adj.

Salutairement, صاغلغله *saghlyghylè,* t., منفعتله *mènfi'atilè,* a., v.

Salutation, سلام *sèlam,* تحيّة *tahiiè,* a., s.

Salve, طوپ اتلهسی *top atylmaci,* s.

Samaritain, سامری *samèri,* subst.

Samedi, جمعه ایرتهسی *djuma' irtèci,* سبت كونی *sept guni,* a-t., سبت *sèbt,* a., s.

Samos, île de l'Archipel, صوصام اطهسی *souçam adaci,* شامس *chamus,* شاموس *chamous,* شاموش *chamouch,* s.

Sanctifiant, تقدیس ایدیجی *taqtis ididji,* عزیزلك ويريجی *'azizlik viridji,* a-t., adj.

Sanctification, تقدیس *taqtis,* تزكية *tèzkiet,* *tèzkiè,* تطهير *tathir,* a., s.

Sanctifier, تقدیس ا *taqtis e,* تزكیه ا *tèzkiè e,* a-t., پاك ا *pak e,* p-t., v.

Sanction, ابقا *ibqa,* تعریض *tefriz,* قبول ایتمه *qaboul itmè,* a-t., subst.

Sanctionner, ابقا فرض تفریض برقرار ا *ibqa, farz, tefriz, ber qarar e,* قبول ا *qaboul e,* a-t., v.

Sanctuaire, مبارك یر *mubarèk ier,* a-t., حريم *harim,* حرم *hèrèm,* محرم *mahrèm,* a., s.

Sandal, bois des Indes, صندال صندل *sandal,* چیندن صندل اغاجی *tchindèn sandal aghadji,* s.

Sandale, chaussure, سندل *sèndal, sandal,* نعلين *na'lèin,* بشمق *bachmaq,* s.

Sandaraque, سندروس *sèndèrous,* سندلوس *sèndèlous,* s.

Sang, liqueur rouge qui circule dans les veines, قان *qan,* t., دم *dèm,* a., s.

Sang, meurtre, carnage, قتل *qatl,* a., قان *qan,* قان دوكمهسی *qan deukmèci,* t., سفك دم *sefki dèm,* a., s.

Sang-Froid, اغر باشلولك *aghyr bachlulik,* t., وقار *vèqar,* a., subst.

Sang, *Voy.* Race.

Sangiac, gouvernement d'une province en Turquie, سنجق *sandjiaq,* s.

Sanglant, ensanglanté, قانه بولاشمش *qana boulachmych,* قانلو *qanlu,* adj.

Sanglant, atroce, یاوز *iavouz,* سرت *sert;* — offensant, جان ازار *djan azar,* p-t., adj.

[redacted]

Sangle de cheval, قولاك *qoulan-, qolan;* — bande large, قايش *qaïch*, s.

Sangler, قولاكى چكمك *qolan-i tchèkmèk*, قولاكلمق *qolan-lamaq;* — détacher la sangle, désangler, اتك قولاكى چوزمك *atun qolan-i tcheuzmèk*, اچمق *atchmaq*, v.

Sanglier, يبان طوكزى *iaban don-ouzi*, s.

Sanglot, انچقرق *intchqyryq*, اشقرق *ichqyryq*, s.

Sangloter, انچقرق چكمك *intchqyryq tchèkmèk*, v.

Sangsue, سولك سلك سلوك *suluk*, s.; — poser les —, سولك ايله قان المق *suluk ilè qan almaq*, verb.

Sanguification, قان اولمسى *qan olmaci*, s.

Sanguin, قانى چوق *qany tchoq*, t., دموى *dèmèvi*, a., adj.

Sanguinaire, قان دوكيجى *qan deukidji*, adj.

Sanguine, herbe qui arrête le sang, قان اوتى *qan oty*, s.

Sanguine, pierre, قان طاشى *qan tachi*, s.

Sanguinolent, قانلو *qanlu*, قان رنكلو *qan rènklu*, adj.

Sanie, ايرك *irin-*, s.

Sanieux, ايركلو *irin-lu*, adj.

Sans, préposition exclusive, بى *bi*, بلا *bila*, بغير *bèghaïr*, غير *ghaïr;* — sa pareille, بى نظير bi

nazir. — Cette préposition aussi par la particule tu syz; et se place à la fin d exemple : sans espoir, *umidsyz*, sans doute, بهسز *hèsyz*.

Sansonnet, ق قوشى *ghyrdjik quochi*, s.

Santé, en général, maladie, صاغلق *saghly mizadj*, خوشلغى *zadj khochlyghy*, خوشلق *lyq*, t., كيف *kèïf*, ت *hat*, عافية *'afiiet*, a., ك *tèndurustlyk*, p.; — mau مزاج نا خوشلغى *mizadj n lyghy*, نا خوشلق *na khoc* — être en —, وزره او *syhhat uzrè ol;* اوزره بر قرار او *saghliq uzrè ber qa* recouvrer la —, ولمق *'afiiet boulmaq.*

Santé, salutation fait vant, عشق *'ichq*, a., s.; à la santé de quelqu'u عشقنه شوقنه ايچمك *bir kimesnènun 'ichqynè*, *itchmèk;* — à votre — *'ichqynyzè*, شوقكزه *chèvq*

Santon, espèce de mo شيخ *chèïkh*, ولى *vèli*, a.

Santorin, île de l'a شانتورين اطهسى *chantorin*

Sapajou, يك ميمون *tchuk mëïmoun*, s.

Sape, چاپه *tchapa*,

[redacted]

:R, چاپه‌لمق *tchapalpmaq;* 'erser, détruire les fonde- تملری بوزمق یقمق *tèmel-* naq, yqmaq, تملندن یقمق *lèn yqmaq;* — creuser sous lemens, تملر التنك قازمق *altyndè qazmaq, v.*

.UR, بالتدجی *baltadji, s.*

IR, كوك ياقوت *gueuk* صاری یاقوت *sary iaqout,* *fir,* a., s.

N, چام *tcham,* چام اغاجی *ghadji,* چرا اغاجی *tchira* , s.

NIÈRE, چام اغاجلك *tcham* *'k,* s.

NAIRE, صابونية *sabouniïet,*

RIFIQUE, لذتلو *lèzzetlu,* lj.

ACANE, اغز تفنكی *aghyz tu-* s.

ASME, كسندی *kècindi,* s.

ELLE, يل قوان *iel qovan,*

LER, ايرتلمق *airtlamaq,*

LEUR, ايرتلیجی *aïrtlaï-*

LOIR, چپا *tchapa,* قازمه s.

LURE, كسلمش قوپرلمش یبان *kècilmich, qoparilmich* *ilari,* s.

OPHAGE, قبر *qabr,* بوشانمش *anmich qabr, s.*

Sardaigne, ساردنيا *sardènia,* ساردنيا جزيرەسی *sardènia djèzi-rèci,* s.

Sardine, سردل *serdel,* سردلا *serdila,* s.

Sardoine, قيمتلو طاش *qymetlu tach,* s.

Sardonien, Sardonique, adj. (ris), ضحك صفروی *zyhki safra-vi,* s.

Sarment, باغ بوداندیسی *bagh boudandyci,* اصمه چبوقلری *asma tchiouboucqlèri,* فونده *founda,* بودنده *boudanda;* — bottes de sarment, فونده دمتلری *founda dè-metlèri,* s.

Sarmenteux, فوندەلو *foundalu,* adject.

Sarrasin, Arabe orient., شرقی *charqi,* pl. a., شرقیين العرب *charqèïn ul-arab,* s.

Sarrasin, blé noir, قره باشق *qara bachaq,* قره بغدای *qara boghdaï,* s.

Sarrasine, ارسطولوخيه *aristo-lukhïa,* s.

Sarriète, اپار *ipar,* t., سعتر *sa'ter,* a., s.

Sas, قل الك *qyl èlèk,* t., منخل *munkhal, munkhul,* a., subst.

Sasser, الكدن قلبوردن كچرمك *èlèktèn, qalbourdèn guet-churmèk,* v.

Satan, شيطان *chèïtan,* ابليس *iblis,* s.

Satellite, garde, دربان *der-*

[redacted]

lan, يساقچى *iaçaqtchi*, t., تابع *tabi'*, pl. a. اتباع *etba'*, s.

Satellite, petite planète qui se meut autour d'une grande, كوچك سيّاره كه بيوككك طولاينك دور ايدر *kutchuk sèïiarè ki buiugui-nun dolaïndè dèvr ider*, s.

Satiété, réplétion, دويمقلق *doïmaqlyq*, طوقلق *toqlyq*, s.; — jusqu'à —, طويونجه *doioundja*; — dégoût, اوصكلك *oçounlyk*, s.

Satin, اطلس *atlas*, s.

Satinage de papier, كاغد مهرهسى *kiaghid muhrèci*, s.

Satiner, مهرهلمك *muhrèlè-mèk*; — le papier, كاغد مهرهلمك *kiaghyd muhrèlèmèk*, v.

Satire, écrit piquant contre quelqu'un, هجو *hèdjv*, هجا *hèdjia*, a., هجو نامه *hèdjv namè*, a-p., s.; — faire contre quelqu'un une —, هجو ا *hèdjv e*; — parole, دل صوقمقلغى *dil soqmaqlyghy*, اصرغانلق *yçyrghanlyq*, s.

Satirique, هاجى *hadji*, مهتجى *muhtèdji*, دل ايله صوقيجى *dil ilè soqidji*, adj.

Satiriquement, هجو ايله *hèdjv ilè*, هجاء ايله *hèdjia ilè*, a-t., adv.

Satiriser, دل ايله صوقمق *dil ilè soqmaq*, يرمك *iermèk*, v.

Satisfaction, contentement qu'on éprouve, خوشنودلق *khoch-noudlouq*; — de peu, قناعت *qa-na'at*; — joie, صفا *safa*, p-t.; — consentement, رضا *riza*, a., s.

Satisfaction, réparation offense, كفارة *kèfaret*, ك... ذنوب *kèfarèti zunoub*; — ...ment, acquittement, ادا اودهيش *eudèïch*; — pa... جزا *djèza*; — vengeance, ... *intiqam*, ثار *sar*, a., s.; — ...ner —, جواب ويرمك *dju...mèk*, a-t., v.

Satisfactoire, كفارتلو *kè...retlu*, a-t., adj.

Satisfaire, contenter, ... خشنود *razi*, *khochnoud e*,

Satisfaire, accomplir ce qu'on doit, ... كتورمك ... *rinè guèturmèk*, t., اتمام *it...* — à son devoir, اداى ... خدمت ا *itmami*, *èdaï kh...* عهدسندن كلمك *ouhtècina...mèk*; — payer, réparer, استيفا ا *vafa*, *ifa*, *istifa*, ... *eudèmèk*, ادا ا حسى ادا ا *èd...èda e*; — à sa promesse, ... مرعى ا *va'idècin mer'i e*, وفا ا *va'idèïè vèfa e*; — ... geance, انتقام المق *inti...maq*, اخذ ثار ا *akhz sar* verb.

se Satisfaire, conte... désirs, هوا و هوسه تابع او ... *havècè tabi' ol*, ... ى ياپمق *istèdiguini iapmaq*, v.

Satisfaisant, ...ونجك ... *djèk*, t., حظ ايدجك *h...djèk*; a-t., adj.

Satisfait, خشنود *kh...*

کوکلی خوش khoch guæun-ullu, t., راضی razi; — de ce qu'il a, قانع ...ni, a., adj.

SATRAPE, والی vali, مرزبان ...rzuban, merzèban, a., s.

SATURATION, طویورمقلق doiour-...maqlyq, اشباع ichba', a., s.

SATURER, طویورمق doiourmaq, ...-, اشباع ا ichba' e; — donner à ...un liquide la quantité qu'il peut ...dissoudre, بر صولو نسندیه اردلجک قدر اجزا قومق bir soulu nesnèiè ...ridilèdjèk qadar èdjza qomaq, v.

SATURNE, la planète la plus haute, زخل zoukhal, زحل zou-...hal, کیوان këivan, s.

SATURNE, terme de chimie, le plomb, قورشون qourchoun, s.

SATYRE, مثل اوزره بیبان ادمی muçal uzrè iaban adèmi, s.

SAUCE, ییجک تربیهسی ïëiè-djëk terbiïèci, طعام تربیهسی ta'm terbiïèci, سالسه salsa; — de viande ou de poisson, ات بالق صویی et, balyq souïu, s.

SAUCER, طعام تربیهسنه صوقمق باتورمق ta'm terbiïècinè soqmaq, baturmaq, v.

SAUCIÈRE, سالسا قابی salsa qabi, s.

SAUCISSE, سجوق soudjouq, کوچک سجوق kutchuk soudjouq, subst.

SAUCISSON, سجوق soudjouq, بیوک سجوق buiuk soudjouq, بومبار boumbar; — de foie, جکر سجوغی djèguier soudjoughy; — de sang ou boudin, قان سجوغی qan soudjoughy; — de viandes fumées, باسطرمه pastourma, s.

SAUF, qui n'est pas endommagé, hors de péril, صاغ sagh, t., سالم salim, a.; — sain et sauf, صاغ و اسن sagh u ècèn, صاغ و سالم saghu salim, adj.

SAUF, excepté, مگر mëier, p-t., یوقسه ioqsa, یوخسه ïokhsa, t., الا illa, a.; — à condition que, بو شرط ایله که bou chart ilè ki.

SAUF-CONDUIT, ویره کاغدی virè kiaghydy, یول امری نامه iol èmri, namè, s.

SAUGE, یلان کوکی ilan keuki, دیش اوتی dich oti, t., سالبیه salbiïè, a.; — sauvage, یبان دیش اوتی iaban dich oty, s.

SAUGRENU, یاقشقسز iaqychyq-syz, t., بیهوده bihoudè, بی معنی bi ma'na, a., adj.

SAULE, سوکد سوکت seugut, سوکت اغاجی seugut aghadji, t., صفصاف syfsaf, a., s.

SAUMÂTRE, اجی adji, adj.; — eau —, اجی توزلو صو adji, touzlu sou, s.

SAUMON, poisson, دکز الـه بالغی dèn-yz ala balyghy, s.

SAUMON de plomb, قورشون قالبی qourchoun qalèbi, s.

SAUMURE, صلاموره salamora, طوزلو صو touzlu sou, t., تلخاب telkhab, p., s.

SAUNAGE, طوز صاتمسی الش

تجارتي ويرشي *touz satmaci, alich virichi, tidjarèti*, s.

Saunerie, توز مخزني بازاري *touz makhzèni, bazari*, s.

Saunier, توز توزجي *touzdji*, توز صاتيجي بازركاني *touz satidji, bazerguiani*, s.

Saunière, بيوك توز قابي مخزني *buïuk touz qabi, makhzèni*, subst.

Saupoudrer, توز صاچمق *touz satchmaq*, v.

Saur (hareng), adj., قورومش دوتنلنمش اسقومري *qouroumich, tutunlènmich isqoumri*, s.

Saurer, دوتنه قورتمق *tutunè qouroutmaq*, بالق دوتنلمك دوتنه قورتمق *balyq tutunlèmèk, tutunè qouroutmaq*, v.

Saussaie, سوكدلك *sugutlik*, t., بيدستان *bidistan*, p., s.

Saut, action de sauter, صچرايش *sitchraïch*, صچرمه *sitchrama*, قالغش *qalghych*, s.

Saut, chute d'eau, بر چايه دوشن صو *bir tchaïè duchèn sou*, subst.

Sauter, mouvement par lequel on saute, صچرامق *sitchramaq*; — sur un pied, سكمك *sèkmèk*; — bondir, قالغيمق *qalghymaq*; — franchir, بر يردن او بر يره قالغيمق *bir ierdèn o bir ièrè qalghymaq*, کچمك *guetchmèk*; — danser, خروس دپمك *khoros tèpmèk*, اوينمق *oinamaq*, ا. ا., رقص *raqs e*, a.-t.; — éclater, ...*patlamaq*, v.

faire Sauter, صچراتمق *ratmaq*; — éclater, اتلتمق *latmaq*, v. *Voy.* Détruire, verser.

Sauterelle, چكركه *tchè*... t., جراد *djèrad*, a., s.

Sauteur, bateleur, باز... *hoqqabaz*, جانباز *djanbaz*, ...

Sautillement, ...كمك *mèk*, سكرمك *sèguirmèk*, ق... *sitchramaq*, v.

Sautoir, ...اچ شكلـــي *chèkli*, s.; — passer en — ...شكلنه قومق *hatch chèklinè* ... verb.

Sauvage, appliqué au... animés, يباني *iabani*, ياوز... وحشي *vahchi*, — pour le... animés et les choses, يبان... — désert inculte, خراب ... غير معمور *ghaïr ma'mour*, a.

Sauvage, يبان ادمي *adèmi*, طاغلي يبومش *daghl*... *mich*, s.

les Sauvages, ...ادملري *iaban adèmlèri*, s.

Sauvageon, ...ان اغاجق *ban aghadjiq*, s.

Sauvagerie, وحشية *va*... a., s.

Sauve, *Voy.* Sauf.

Sauvegarde, حماية *hi*... *himaïè*, a., s.

Sauvement, ...خلاص

; — en bon sauvement, سلامتله *selametilè*, a-t., adv.

Sauver, garantir, tirer du péril, قورترمق *qourtarmaq*, t., خلاص *khalas e*, نجات ویرمك *nèdjat virmèk*, a-t., v.

Sauver, excuser, justifier, صوچدن پاك *soutchtèn pak e*; — épargner, اسیركمك *ècirguièmèk*; — préserver de..., صقلمق *saqlamaq*, t., حفظ *hifz e*, a-t., v.

se Sauver, s'enfuir, قاچمق *qatchmaq*, قاچنمق *qatchinmaq*; — échapper au danger, قورتلمق *qourtoulmaq*, t., خلاص نجات بولمق *khalas*, *nèdjat boulmaq*, a-t.; — se cacher, كزلنمك *guizlènmèk*, v.

Sauveur, libérateur, قورتاریجی *qourtaridji*, خلاص ایدیجی *khalas ididji*, a-t., مخلص *moukhallis*, a., s.

le Sauveur, حضرت عیسی *hazrèti 'iça*, s.

Savamment, عالمانه *'alimanè*, علم ایله *'ilm ilè*, a-t., adv.

Savant, عالم *'alim*, علم صاحبی *'ilm sahibi*, a., اوقومش *oqoumuch*, adj. et s.

Savate, چارق *tcharaq*, s.

Savaterie, چارقچیلق *tcharaqtchiliq*, s.

Savetier, اسكیجی *eskidji*, s.

Saveur, لذت *lèzzet*, a., داد *dad*, s.

Savoir, connaître, بلمك *bilmèk*, طانیمق *tanimaq*, t., معلومی علمی او *ma'loumi*, *'ilmi ol*; — être informé, آگاه واقف خبردار او *aguiah*, *vaqif*, *khaberdar ol*; — de science certaine, تحقیق بلمك *tahqiq bilmèk*, علم الیقین بلمك *'ilmel iaqin bilmèk*, a-t., v.

Savoir gré à quelqu'un, بر كمسنه یه ممنون متشكر او *bir kimesnëïè mèmnoun*, *mutèchèkkir ol*, a-t., v.

faire Savoir, بلدرمك *bildurmèk*, v.

Savoir, c'est-à-dire, یعنی *ia'ni*; — peut-être, بلكه *belki*.

Savoir, érudition, بیلكو *bilguiou*, علم *'ilm*; — connaissance d'une science, d'un art, معرفت *m'arifet*, a., s.

Savoir faire, هنر *huner*, مهارت *mèharet*, a., a.

Savon, صابون *saboun*; — brique de —, صابون قالبی *saboun qalèbi*, s.

Savonnage, چماشیر ییقمسی *tchamachir iaïqamaci*, s.

Savonner, صابونلمق *sabounlamaq*, v.

Savonnerie, صابونلق *sabounlyq*, صابون كارخانه‌سی *saboun kiarkhanèci*, s.

Savonnette, صابون طوپی *saboun topi*, مسك صابونی *misk sabouni*, s.

Savonneux, صابونلو *sabounlu*, adject.

Savourer, طانیمق دانمق

[redacted]

maq, لذّتن الحق *lèzzètin almaq*, a-t., v.

Savoureux, لذّتلو *lèzzetlu*, a-t., لذيذ *lèziz*, a., طاتلو *tatlu*, adject.

Saxifrage, plante, اوت اسمی *ot ismi*, s.

Sbire, چاوش *tchaouch*, t., عسس *'aças*, a., s.

Scabieuse, اويوز اوتی *ouïouz oti*, s.

Scabieux, اويوزلو *ouïouzlu*, adj.

Scabreux, چتين *tchètin*, adj.; — chemin —, صرب يول *surp iol*; — affaire scabreuse, امر مشکل *èmri muchkil*.

Scalpel, كزلك *guezlèk*, بچقی *bitchqi*, s.

Scammonée, سقمونيا *saqmouniia*, محمودیه *mahmoudiiè*, s.

Scandale, mauvais exemple, فنا عبرت *fèna 'ibret*; — chose honteuse, عيب *'aïb*; — dispute, غوغا *gaogha*, فتنه *fitnè*, a., s.; — c'est un grand —, غايت عيبدر *ghaiet 'aiptur*.

Scandaleusement, عيبله *'aibilè*, a-t., adv.

Scandaleux, de mauvais exemple, فنا عبرت ويربجی *fèna 'ibret viridji*, عيبلو *aïplu*, a-t., adj.

Scandaliser, فنا عبرت ويرمك *fèna 'ibret virmèk*, v.

se Scandaliser, prendre du scandale, فنا عبرت الحق *fèna 'ibret almaq*; — s'offenser, انجنمك *indjinmèk*, كوجنمك *gu*... كوجلنمك *gudjlènmèk*, v.

Scander, بيت ... ‎اوقومق *vèzn uzrè bèït oqo*...

Scapulaire, ... اسی *rouhban libaci*, s.

Scarabée, بوجكی *beudjègui*, طوكزلان *don*... t., جعل *djou'al*, a., s.

Scare, دكز بالغی *dèn*... *ghy*, s.

Scarification, ...ت *djamet*, a., كسك *kècik*...

Scarifier, ... ‎تامت *met e*, a-t., v.

Sceau, مهر *muhr*, *mu*... خاتم *khatèm*; — marq... preinte, نشان *nichan*, ... appliquer le —, مهرلمك *muhurlèmèk*, p-t., v.

Garde-des-Sceaux, ... *muhurdar*, p., s.

Scélérat, اهل فساد ... مفسد *mufcid*, شرير *ch*... ماريول *mariol*, adj. et s.

Scélératesse, فساد ... يرامزلق *iaramazlyq*, s.

Scellé, مهر *muhur*; — مهرلر *muhurler*, p-t., s. poser les —, مهرلمك *mèk*, مهر اورمق *muhur*... — lever les —, ... اچمق *muhur bozmaq*, *atchmaq*,...

Sceller, apposer le s... مهرلمك *muhurlèmèk*, ... *muhur ourmaq*; —

berkitmèk, برکتلمك
; — fixer dans un mur
âtre, ديوارة الجي ايله
محکم بغلمق *dèvarè al-*
ıhkèm baghlamuq, ia-
; — boucher, قپامق
r.

endroit où les acteurs
پرده *perdè guiah*, p.,
r, a., s.; — assemblage
osés à la vue, کورلجك
ulèdjèk nesnèler; — jeu
قومديا اويونی *qomèdia*
uerelle, قوغا *qaogha*, s.
E, قومديا اويوننه داير
dia ouïounınè daïr, mu-
.

چادر التندة اوتوران ,
r altindè otouran khalq-

SME, اصحاب شكوك
bi chukiouk mèzhèbi, s.
E, هر نسنهدن شبهه
nesnèdèn chubhè idi-
اهل شك *èhli chukiouk*,

پادشاه دكنكی *pa-*
gui, دکنك خاقانی
ıani, t., عصا *aça*, a.,

Voy. CHÂLE.
IQUE, اهل اعتزال *èhli*
rafizi, a., adj.
اعتزال *'itizal*, رفض

بر جنس قرة طاش *bir*
i, s.

SCIAGE, travail de scieur, دسترەلمکلك *testèrèlèmèklik*, دسترەلمه *testèrèlemè*, بچمکلك *bitchmèklik*, s.

SCIATIQUE, عرق النسا *'yrqun-niça*, a., s.

SCIE, بچقی *bitchqy*, بچقو *bitchqou*; — à main, دسترە *testèrè*, subst.

SCIEMMENT, بلهکلکله *bilmèkliguilè*, adv.

SCIENCE, علم *'ylm*, معرفت *m'a-rifet*, a., بلش *bilich*, بلکی *bilgui*, بلکو *bilgu*, t., s.

LES SCIENCES, علوم *'ouloum*, فنون *funoun*, a., s. pl.

SCIENTIFIQUE, علمی *'ilmi*, a., adject.

SCIENTIFIQUEMENT, علمی اوزرە *'ilmi uzrè*, a-t., adv.

SCIER, دسترەلمك *destèrèlèmèk*, دسترە ايله بچمك *destèrè ilè bitchmèk*; — le blé, بچمك *bitchmèk*, اوراقلمق *oraqlamaq*, v.

SCIEUR, بچقیجی *bitchqidji*, بچقی چکیجی *bitchqi tchèqidji*, subst.

SCINTILLATION, قغلجم صچرامسی *qyghyldjym sitchramaci*, s.

SCINTILLER, قغلجم اتمق *qyghyldjym atmaq*, صاچمق *satchmaq*, v.

SCIO, Chios, île de l'archipel, ساقز *saqyz*, ou ساقز اطهسی *saqyz adaci*, s.

Scion, فدان *fidan*, فلس *filis*, subst.

Scissile, يارلور *iaryleur*, يارلجق *iaryladjaq*, adj.

Scission, coupure, كسش *kècich*; — partage des opinions, اختلاف *ikhtilaf*, رأى اختلافى *rëi ikhtilafi*, s.

Sciure, تلاش *talach*, دستره تلاشى *destèrè talachi*, بچقى توزى *bitchqy tozi*, s.

Scolastique, de l'école, مكتبه دائر منسوب *mèktèbè daïr, mènçoub*, a-t., مكتبى *mèktèbi*, a., adj.

Scolastique, mélange de philosophie et de théologie, علم كلام *'ilmi kèlam*, a., s.

Scoliaste, شرح ايدبجى *cherh ididji*, a-t., شارح *charih*, a., s.

Scolie, شرح *cherh*, تفسير *tefsir*, a., s.

Scolopendre, insecte, قرق اياقلو بوجك *qyrq aïaqlu beudjèk*, دوهجك *devèdjik*, تسبيح بوجكى *tesbih beudjègui*, قوردى *qourdy*; — herbe, سقلوفندريون *syqolofendèrioun*, التون اوتى *altoun oti*, التونجه اوت *altountchè ot*, s.

Scorbut, اسقوربط علتى *isqorpit 'illèti*, قان بوزلمسى *qan bozoulmaci*, s.

Scorbutique, اسقوربطلو *isqorpitlu*, adj.

Scorie, دمر بوقى *dèmir boqy*, قورشون بوقى *qourchoun boqy*, توبال *toubal*, توال *tuval*, s.

Scorifier, توبال ا *tou*…

Scorpion, insecte ve…
عقرب *'aqrèb*; — signe…
عقرب برجى *'aqrèb burdj*…

Scorsonère, قورچنه …
tchina, s.

Scribe, copiste, يازيجى *iazidji*, t., تب…
a., s.

Scrofules, اور *our*, …
ghoul, دام غول *dami g*…
خنازير *khanazir*, صراجه…
subst.

Scrofuleux, …
صراجهلو *sèradjèlu*, adj.

Scrotum, صفن *safn*…
دريسى كيسهسى *tachaq*…
cèci, s.

Scrupule, trouble d…
science, كوكل اضطرابى …
iztirabi; — doute, in…
اشكل *ichkil*, وسوسه *vesvèc*…
ihtiat, وهم *vèhm*, …باب
a., s.; — concevoir des…
اشكله وارمق *ichkilè varmaq*, a…

Scrupule, exactitud…
tèqaïiud, دقه *diqqat*, ق…
qiq; — répugnance, …
gueun-ulsyzlik, s.

Scrupule, poids d…
quatre grains, قراط *qyrr*…
qyrat, a., چكردك *tchèk*…

Scrupuleusement, …
tèqaïiud ilè, تقيد اوزره …
qat, *tèqaïiud uzrè*, a-t., …

Scrupuleux, qui …

ules, اشكللو *ichkillu*, t., وسوسه‌لو *esvècèlu*, a-t., — minutieux, دقتلو *diqqatlu*, دقيقتلو *daqyqatlu*, a-t., adj.

SCRUTATEUR, مفتش *mufettich*, فتاش *fettach*, a., تفتيشجى *tefkichdji*, a-t.; — vérificateur d'un scrutin, كشاف *kèchchaf*, a., مبالغه ايله كشف ايديجى *mubalagha kèchf ididji*, a-t., s.

SCRUTER, تفتيش تفحص ا *teftich*, *tèfahhous e*, مبالغه ايله كشف *mubalagha ilè kèchf e*, a-t., v.

SCRUTIN, قرعة *qour'at*, *qour'a*, رأى مخفى *rèï makhfi*, s.; — aller au —, رأينى مخفيجه ويرمك يازمق *rèïni makhfidjè virmèk*, *iazmaq*, v.

SCULPTER, اويمالمق *oïmalamaq*, يونمق *ionmaq*, اويمق *oïmaq*, نقش ا *naqch e*, قلمكارلق ا *qalèmkiarlyq e*, v.

SCULPTEUR, اويمه‌جى *oïmadji*, يونيجى *ionidji*, t., نقاش *naqqach*, a., s.

SCULPTURE, art du sculpteur, اويماجيلك *oïmadjilik*, قلمكارلق *qalèmkiarlyq*; — objets de sculpture, اويمه ايشى *oïma ichi*, قلم ايشى *qalèm ichi*, s.

SCYTHE, تاتار *tatar*, ترك *turk*, تورانى *tourani*, s.

SCYTHIE, تاتار مملكتى *tatar mèmlèkèti*, توران *touran*, تركستان *turkistan*, s.

SE, pronom de la troisième personne, كندوى *guènduï*, نفسى *nefs*, نفيسنى *nèfisini*; — il se tua, كندويى اولدردى *guènduï euldurdu*; — il se livra lui-même, نفس نفيسنى دوشمنه تسليم اندى *nefsi*, *nefsini duchmènè teslim itty*.

SE, dans les verbes turcs se rend quelquefois par un ن placé avant les terminaisons, مك *mèk* ou مق *maq*, de l'infinitif, exemple: se réjouir, سونمك *sèvinmèk*, فرحلنمك *ferahlènmèk*.

SÉANCE, assemblées de personnes assises, مجلس *mèdjlis*, a., s.; — lever la —, مجلس داغتمق *mèdjlis daghytmaq*, رفع مجلس ا *rèfi' mèdjlis e*; — temps que dure la tenue d'une assemblée, جلوس *djulous*, a., s.

SÉANT, qui siége, اوتران *otouran*, t., قاعد *qa'id*; — qui réside, اوتران *otouran*, مقيم *muqim*, adj.

SÉANT, qui sied, لايق *laïq*, مناسب *munacib*, ياقشق *iaqychyq*, براشق *iarachyq*, adj.

SEAU, قوغه *qogha*, *qougha*, vulg. قوفه *qofu*, *qova*, s.

SÉBILE, چناق *tchanaq*, اغاجدن دپسى *aghadjtèn tèpsi*, subst.

SEC, qui a peu ou point d'humidité, قورى قورو *qourou*, قوراقلو *qouraqlu*, t., يابس *iabis*; — qu'on a fait sécher, قوردلمش *qouroudilmich*, قورومش qouroumich; — décharné, ارق *aryq*, نحيف *nahif*

Sec (pain), قورو اكمك *qourou èkmèk*, s.

Sec, qui n'a point d'ornement, ساده *sadè*, زينتسز *zinetsyz*, adj.

Sec, froid, incivil, sévère, صووق *soouq*, سرت *sert*, adj.

TOUT **Sec**, uniquement, فقط *faqat*, a., adj.

Sécante, خط قاطع *khatti qati'*, a., s.

Sèche ou **Seiche**, سپيا بالغى *sipia balyghy*, s.

Sèchement, en lieu sec, قورو يرده *qourou ierdè*, قورولغله *qourou-lyghilè*, خام *kham*; — sans ornement, زينتسز *zinetsyz*, a-t., ساده *sadè*, p.; — durement, سرتلكله *sertliguilè*, adv.

Sécher, rendre sec, قورتمق *qouroutmaq*, ا قديد *qadid e*, v.

Sécher ou SE **Sécher**, قورومق *qouroumaq*, قورق قورومش قديد او *qouraq*, *qouroumich*, *qadid ol*; — de douleur, قساوتدن ضعيفلنمق *qaçavetlèn za'iflanmaq*, v.

Sécheresse, état, qualité de ce qui est sec, قورولق *qouroulyq*, قوراقلق *qouraqlyq*, t., يبوسة *iu-boucet*, a.

Sécheresse, dureté, سرتلك *sertlik*, خاملق *khamliq*, t., خشونت *khouchounet*, a., s.

Séchoir ou **Sécherie**, چماشيرى قورودجق ير *tchama-chiri qouroudadjaq ier*, s.

Second, deuxième, ايكنجى *ikindji*, t., ثانى *sani*, a., ...*vum*, p., adj.

Second, qui aide à ... ياردمجى *iardumdji*, t., ... *lazim*, a., s.

Secondaire, تابع *ta...* ...*zaïd*, adj.

Secondement, ...نجيله *...djidè*, ثانيا *sania*, a., adv.

Seconder, ا ياردم *i...* t., ا امداد *imdad e*, a-t. ... **Favoriser**.

Secouer, remuer fo... صرصتمق *sarsatmaq*, ... *sarsamaq*, سلكمك ... سلكوبرمك *silkuvirm...* poussière, توز سلكمك ... *mèk*; — un liquide, ... *tchalqatmaq*, v.

SE **Secouer**, se ... قملدانمق *qymyldanmaq*, ... *tèprènmèk*, v.

Secourable, qui ai... courir, ياردمجى *iardum...* *mu'in*, a., مددكار *m...* مددرس *mèdèdres*, a-p., ... *'inaïetlu*, a-t., adj.

Secourable, qui peut ... couru, ...اونتى قابل ممكن *...vènèti qabil*, *mumkin*, a-...

Secourir, ا امداد *i...* امداده كلمك *imdadè g...* امداد ويرمك *imdad virm...* ... يتشترمك *imdad ietich...* ا اعانت *'ianet e*, a-t., v.

Secours, ياردم *iard...* امداد *imdad*, عون *'avn...*

اعانت *i'anet*, a., s.;
r du —, یاردم امداد
rdum, imdad istèmèk,
معاوند *mou'avènet taleb*
ler au —, مدد چغرمق
ghyrmaq; — venir au
امداده *imdadè guelmèk*,

s, renfort, امداده كلن
dè guèlèn 'asker, a-t.,
id, a., s.
SE, صارصمقلق *sarsa-*
صارصمه, سالكمه *sarsama*,
سلكش *silkich*, چالقمه
; — émotion, اضطراب
. *Voy.* PERTE, MAL-

, connu de peu de per-
كزلو *guizlu*, t., سرّلى
سرّى *syrry*, خفى *khafi*,
— lieu secret, كزلو يير
: — menées secrètes,
كز *guizlu harèket*, s.
, qui sait se taire, سرّ
syrr saqlaïdji, a-t., سرّ
r, a-p., adj.
, ce qui doit être tenu
syrr, كزلو نسنه *guizlu*
مخفى اولان *makhfi olan*,
.; — mystère, حكمت
., s.; — garder un —,
syrr saqlamaq, v.
RET, *V.* SECRETEMENT.
AIRE, qui écrit les let-
supérieur, يازيجى *ia-*
كاتب *kiatib*, سرّ كاتب

syrr kiatib ou سرّ كاتبى *syrr kiatibi*, subst.

SECRÉTAIRE, meuble, كاغدلرى صقليجق ومكتوبلرى يازجق دولاب سفره *kiaghydlèri saqlaiadjaq vè mèktoublèri iazadjaq dolab, sofra*, subst.

SECRÉTAIRERIE, سرّ كاتبلك *syrr kiatiblik*, سرّ كاتبلر قلمى *syrr kiatibler qalèmi*, s.

SECRÉTARIAT, سرّ كاتبلك *syrr kiatiblik*, سرّ كاتب پايه سى منصبى *syrr kiatib païèci, mancèbi*, a-t., s.

SECRÈTEMENT, كزليجه *guizlidjè*, t., مخفيجه *makhfidjè*, a-t., سرًّا *syrrèn*, a., adv.

SECRÉTION, filtration des humeurs, رشح *rèchh*; — matières qui sortent du corps, وجوددن چقان رشحة اجزا *vudjouddèn tchiqan rèchhat, èdjza*, s.

SECTAIRE, اهل بدعت *èhli bid'at*, a., فرقه يه تابع اولان *firqaïa tabi' olan*, a-t., s.

SECTATEUR, تابع *tâbi'*, a., تابع اولان *tabi' olan*, a-t., اويجى *ouïdji*, s.

SECTE, فرقه *firqa*, مذهب *mèzhèb*, a., s.

SECTION, partie d'un livre, فصل *fasl*; — terme de mathématiques, قطعه *qyt'a*; — quartier d'une ville, محلّه *mahâllè*, a., s.

SÉCULAIRE, هر يوز يللقده واقع اولان *her iuz'illyqta vaqy' olan*, adj.

Séculier, دنیوی *dunièvi*, دهری *dèhri*, دورانی *dèvrani*; — laïque, پاپاز اولمیان *papaz olmaïan*, a., adj.

Séculièrement, دنیالو کشی کبی *dunialu kichi guibi*, adv.

Sécurité, امینلك *èminlik*, a-t., امان *aman*, a., قورقوسزلك *qorqousyzlik*, s.

Sédatif, یومشادان *ioumchadan*, راحتلندریجی *rahatlanduridji*, adj. *Voy.* Calmant.

Sédentaire, اوترغان *otourgan*, اوتراق *otouraq*, t., متقاعد *mutèqa'id*, a., s.

Sédiment, چوکك *tcheukuk*, دردی *durdy*, s.

Séditieusement, زربالق اوزره *zorbaliq uzrè*, فتنه ایله *fitnè ilè*, فساد اوزره *fèçad uzrè*, a-t., adv.

Séditieux, فتنه لو *fitnelu*, فتنه انکیز *fitnè ènguiz*, adj.

Séditieux, turbulent, rebelle, زوربا *zorba*, t., اهل طغیان *èhli toughian*, فتنه قوپریجی *fitnè qoparidji*, عاصی *aci*, a., s.

Sédition, فتنة *fitnet*, usit. فتنه *fitnè*, فتنه لك *fitnèlik*, a-t., ازغنلق *azghounlyq*, t., طغیان *toughian*, s.; — exciter la —, فتنه قوپرمق *fitnè qoparmaq*, v.

Séducteur, ازدریجی *azduridji*, t., اضلال ایدیجی *izlal ididji*, a-t., مضل *mouzill*, a., s.

Séduction, اضلال *izlal*, a., ازدرمقلق *azdurmaqlyq*, s.

Séduire, faire tombe[r] [dans] l'erreur, ازدرمق *azdurmaq*, t., اضلال ا[یتمك] *izlal e[tmek]*; — débauche[r], corrompre, ایارتمق *aiartmaq*, بوزمق *bozmaq*, v.

Séduisant, doux, agréable, طتلو دللو *tatlu dillu*, t., جاذب *djazib*, a., adj.

Segment, دایره قطعه سی *dâ[ïrè] qyt'aci*, a-t., s.

Seigle, چاودار *tchiaodar*, [تخل] *takhl*, s.

Seigneur, maître, بك *bèï*, اغا *agha*, افندی *éfendi*, [چ]لبی *tchèlèbi*; — en parlant de Die[u], رب *rabb*, [ح]ضرت حق خدا الله *hazrèti haqq*, *khouda*, *allah*; — Jésus-Christ, حضرت عیسی *ha[z]rèti 'iça*, s.

Seigneurial, بکلو *bèïglu*, اغا[لو] بر افندینکدر *bir agha*, *bir èfen[di]nundur*, بر اغایه متعلق دایر [illegible] *aghaïè mutè'allyq*, *daïr*, [سیدی] *sèïdi*, adj.

Seigneurialement, ا[غا] افندی کبی *agha*, *èfendi guibi*, adv.

Seigneurie, droit, autor[ité] du seigneur, بکلك *bèïlik*, ا[غا] افندی حقی *agha*, *effendi haqq[y]*; — terre seigneuriale, [م]لك *mulk*, بکلك *bèïlik*, یورت *io[urt]*, یورد *iourd*, s.

Sein, partie du corps dep[uis] le cou jusqu'au creux de l'esto[mac], کوکس *gueugus*, قوین *qoïon*, قوجاق *qoudjaq*, صدر *sadr*; —

...es, ممه *mèmè*, مهلر *mèmè-*
ventre, entrailles, قرن
...*arn itchi*, s.
..., milieu, اورته *orta*, t., وسط
...*ast*, a., درون *dèroun*, p., s.
..., امضا *imza*, s.
...E, اون التسی *on alty*, t.,
... *sittè 'achèrè*, adj. num.
...IÈME, اون التنجی *on al-*
...adj. num.

...UR, temps pendant lequel
...eure dans un lieu, اوتورمه
..., اكلنمه *eiglènmè*, t., اقامت
a., s.

...UR, lieu où l'on séjourne,
... اوتـ قونجق *qonadjaq*, *otou-*
...*ier*, قوناق *qonaq*, اوتراق
..., اقامت محل *mahalli iqa-*
..., s.

...URNER, طورمق *dourmaq*,
otourmaq, الكنمك *eiglèn-*
..., قرار ا اقامت *iqamet*,
..., ساكن مقيم متمكن او *sa-*
...*qim*, *mutèmèkkin ol*, a-t.,

...substance friable, disso-
...t piquante, توز *touz*, t.,
...*lh*, a., s.

...ce qu'il y a de piquant,
...lans un bon mot, داد *dad*,
...J *lètafet*, a., s.

...NITE, حجر القمر *hadjer el-*
a., s.

...E, siége pour mettre sur
d'un cheval, ایر *eïer*, اكر

Sᴇʟʟᴇ, siége de bois, اسكمله *iskèmlè*, s.; — aller à la selle, قرنی بوشامق *qarni bochamaq*, اياق يولنه وارمق *aiaq iolyna var-maq*, v.

Sᴇʟʟᴇʀ, ايرلمك *eïerlèmèk*, اكرلمك *èguierlèmèk*, v.

Sᴇʟʟᴇʀɪᴇ, lieu où l'on sert les selles, ايرلر صقلیجق ير مخزنی *eïerler soqlaiadjaq ier*, *makhzèni*; — commerce de sellier, سراجيللك *serradjilik*, s.

Sᴇʟʟᴇᴛᴛᴇ, صوچلو كمسننك اسكلمهسی *soutchlu kimesnènun is-kèmlèci*, s.

Sᴇʟʟɪᴇʀ, سراج *serradj*, a., s.

Sᴇʟᴏɴ, كوره *gueurè*, اوزره *uzrè*, adv.

Sᴇᴍᴀɪʟʟᴇs, اكن اكين *èkin*; — temps des —, اكين وقتی *èkin vaqti*, s.

Sᴇᴍᴀɪɴᴇ, هفته *heftè*, vulg. *hafta*, s.

Sᴇᴍʙʟᴀʙʟᴇ, pareil, de même nature ou qualité, بكز *bèn-zer*, t., مشابه *muchabih*, مماثل *mumacil*, a., adj.; — être —, *Voy.* Rᴇs-sᴇᴍʙʟᴇʀ.

Sᴇᴍʙʟᴀʙʟᴇ, égal, نظير *nazir*; — qui n'a pas son —, بی نظيری اولان *bi naziri olan*, s.

Sᴇᴍʙʟᴀʙʟᴇᴍᴇɴᴛ, بوكاه كوره *boun-a gueurè*, انك كبی *anun guibi*, كذالك *kèzalik*, a., adv.

Sᴇᴍʙʟᴀɴᴛ, apparence, كوستریش *gueustèrich*, صورت

[redacted]

معامله *sourèti mou'amèlè*, a. ; — faire semblant, صورت كوسترمك *souret gueustermèk*, a-t., صورت معامله ا *sourèti mou'amèlè e*, اچماز قومق *atchmaz qomaq* ; — de ne pas voir, كورمزلكدن كلمك *gueurmèzliktèn guelmèk* ; — sans faire semblant de rien, اچمازدن *atchmazdèn*.

Sembler, كورنمك *gueurunmèk*, v.

il me Semble que, بكا كورينور كه *ban-a gueuruneur ki* ; — ce me semble, بكا كورينور *ban-a gueuruneur*.

Semelle, طبان *taban* ; الت كوسله *alt keucèlè*, s.

Semence, grains, noyaux, تخم *tokhm*, *tokhoum*, چكردك *tchèkirdèk* ; — produire de la semence, تخملمق *tokhoumlamaq*, تخم چقرمق ويرمك *tohoum tchiqarmaq*, *virmèk*, v. ; — sperme, ارلك صوبى *erlik souï*, t., منى *mèni*, a., s.

Semer, épandre de la graine sur une terre préparée, اكمك *èkmèk*, اكين اكمك *èkin èkmèk* ; — répandre çà et là, صاچمق *satchmaq*, اكمك *èkmèk* ; — semer des bruits, چاو براقمق *tchao braqmaq*, v.

Semestre, آلتى آيلق *alti aïlyq*, s.

Semeur, اكينجى *èkindji*, اكين اكيجى *èkin èkidji*, s.

Sémillant, دلى قانلو *dèli qanlu*, شرمتلو *chèrèmetlu*, adj.

Séminaire, عمارت 'i... a., s.

Séminal, تخملو *tokh...* adject.

Semis, فدان چقورى *fidan... qouri*, s.

Semi-ton, انجه اواز *inj...* t., نيم پرده *nim perdè*, ... *nimtèrèk*, s.

Semoir, كينجى چوالى ... *dji tchuvali*, s.

Semonce, invitation, *d'avet* ; — avertissement, *tèmbih* ; — réprimande, زار... t., تعزير *ta'zir*, a., s.

Semoncer, réprimander, ا... *ta'zir e*, a-t., ازارلمق ... *maq*, v.

Semoule, سميد اونى ... *ouni*, s.

Sempiternel, ابدى *èb...* ابدى طوران *èbèdi douran* ... *èzèli*, دايم *daïm*, a., adj ; vieille sempiternelle, جوزه *djouzè*, a., s.

Sénat, ديوان *divan*, a., ...

Sénateur, اهل ديوان *è... van*, a-p., s.

Sénatorial, ديوانه مخصوص *èhli divanè mah...* a-t., adj.

Sénatorerie, ديوان وظيفه سى *èhli divan vazifèci*, ...

Sénatus-Consulte, ... ديوانلرك حكمى *èhli diva... hukmi*, s.

Séné, سنا *séna*, سنامكي *séna-mèki*, s.

Sens, faculté de l'animal par laquelle il reçoit l'impression des corps, حسّ *hass*, حاسّه *hassè*, وهم *vèhm*, احساس *yhsas*; — extérieur, حسّ ظاهر *hassi zahir*; — intérieur, حواسّ اندرونى *havassi andèrouni*; — commun, حسّ مشترك *hassi muchtèrèk*, حاسّه عامه *hassèï 'amè*; — les cinq sens, حواسّ خمسه *havassi khamsè*, a., s.

Sens, faculté de comprendre et de bien juger, عقل *'aql*, ادراك *idrak*, فراست *firaçet*, a., s.

Sens, opinion, avis, راى *rèï*, قياس *qias*, فكر *fikr*, a., s.

Sens, côté d'un corps, face, يان *ian*, يوز *iuz*, طرف *taraf*, جهه *djèhet*, a., s.

Sens, signification, معنا معنى *ma'na*, a.; — littéral, لغة معناسى *loghat ma'naci*, a-t., s.

Sensation, دويمه *douïma*, دويمقلبق *douïmaqlyq*, اثر *èçer*, احساس *yhsas*, a., s.

Sensé, qui a du bon sens, عقللو *'aqyllu*, a-t., اوصلو *ouslu*, t., بصيرتلو *bassyrethu*, ايق *aïq*, a-t., adject.

Sensément, اوصلوجه *ousludjè*, t., عقل و بصيرت اوزره *aql u bassiret uzrè*, عقل ايله *'aql ilè*, a-t., عاقلانه *'aqilanè*, a-p., adv.

Sensibilité, *qualité* par laquelle un sujet est sensible aux impressions des objets, دويجيلق *doïoudjoulyq*, t., احساس *yhsas*, حسّ *hyss*, قوّت حاسّه *qouvvèti hassè*, ملايمة *mulaïmet*; — compassion, مرحمة *merhamet*, شفقة *chefqat*; — tendresse, رقة قلب *riqqati qalb*; — sentiment d'humanité, مروت *muruvvet*, a., s.

Sensible, doué de sentiment, ذو الحاسّه *zul hassè*, a., دويجى *doïoudjou*; — humain, مروت صاحبى *muruvvet sahibi*, مرحمتلو *merhametlu*; — doux, ملايم *mulaïm*; — qui s'émeut aisément, رقيق القلب *raqiqulqalb*, a., adj.

Sensible, évident, qui tombe sous les sens, آشكار *achikiar*, ظاهر *zahir*; — senti, محسوس *mahsous*; — à la vue, كورنجك *gueurunèdjèk*; — à l'ouïe, اشدلجك *ichidilèdjèk*; — au toucher, دوقنجق *doqounadjaq*, adj.

Sensible, grand, غايت *ghaïet*, خيلى *khaïli*, adj.

Sensible, douloureux, اغرديجى *aghyrdidji*, دردلو *derdlu*; — au froid, صوقدن قورقان *sououqtan qorqan*, adject.

Sensiblement, d'une manière sensible, كورنجك *gueurunèdjèk*, آشكاره *achikiarè*, ظاهرا *zahirèn*; — grandement, خيليجه *khaïlidjè*, adv.

Sensitif, حسّى اولان *hyssi olan*, a-t., adj.

SENSITIVE, la vertu sensitive, حاسّية قوّتى hassiet qouvvèti, a-t., s.

SENSITIVE, plante, مستحيّية mustahiïet, a., s.

SENSORIUM, باشده اولان جان يرى مكانى bachta olan djan ièri, mèkiani, a-t., مجمع الحواس mèdjmi 'ulhavas, a., s.

SENSUALITÉ, شهوت chehvet, a., شهوتپرستلك chehvetpèrestlik, a-p., نفس nefs, a., s.; — s'abandonner à sa —, نفسنه اويمق تابع او nefsinè ouïmaq, tabi' ol.

SENSUEL, نفسه اويان تابع nefsè ouïan, tabi', a-t., نفسانى nefsani, شهوتلو chehvetlu, a-t., شهوتپرست chehvetpèrest, a-p., s.

SENSUELLEMENT, شهوت ايله chehvet ilè, شهوتپرستلكله chehvetpèrestliguilè, a-p-t., ذوق و صفا ايله zèvq u safa ilè, a-t., adv.

SENTENCE, décision de juge, حكم hukm, heukum, حكم شرعى hukmi cherhi'; — maxime de moralité, مقال mèqal, مقالة mèqalet; — dit mémorable, كوزل سوز guzel seuz, قول qavl, a.; — vulgaire, ديش dèïch, t., مثل mècel, a., s.; — porter ou rendre une —, قضا حكم ا qaza, hukm e, حجت ويرمك heuddjet virmèk, a-t., v.

SENTENCIÉ, اوزرنه حكم اولنمش uzèrinè hukm olounmich, فصل اولنمش fasl olounmich, محكوم عليه mahkoumun alëih, a., adj.

SENTENCIEUSEMENT, ...يله hukm ilè, a-t., adv.

SENTENTIEUX, qui contie... maximes, حكمى hukm... مقاللو maqallu, a-t., adj.

SENTENTIEUX, qui parl... maxime, مقال سويليجى ... seuïlèïdji, a-t., adj.

SENTEUR, odeur, قوقو ... قوخو qokhou, t., رايحه raïh... s.; — senteurs, قوقولو نسنه‌لر khoch qoqoulu nesnèler, s. pl...

SENTIER, يايا يولى iai... اوغرى اوغرين يول oghry, iol, قچمق يول يولى qatchm... ioly, s.

SENTIMENT, faculté de ..., احساس ihsas, حسّ hyss; -... sibilité morale, رقّة قلب ... qalb, عطوفة 'atoufet, a.; —... tion, كوكل gueun-ul, t.; —... mitié, محبّت mouhabbet; ... sincérité, خلوص طويّت kh... taviïet, a., s.

. SENTIMENT, opinion, pe... صنو sanou, t., ظنّ zann, ... qias; — avis, راى rèï, a., s... dire son —, ظنن سويلمك ... guèndu zannin seuïlèmèk.

SENTIMENTAL, qui a beau... de sensibilité, رقيق القلب ... ul-qalb, a., adj.

SENTINE, كمى سنتينه‌سى ... mi sentinaci, سنتين sentina, s...

SENTINELLE, نكهچى ...

[redacted]

vbetchi, گوزه‌دیجی *gueu-*
- fonction de sentinelle,
bèktchilik, s., بکلمک
— être en —, قراول ا
:, نوبت سورمک *nèvbet*
.-t., v.

., recevoir une impres-
les sens, دویمق *douï-*
ا حس احساس *hyss*,
-t.; — connaître, دویمق
— comprendre, اکلمق
, t., ا فهم ادراک *fehm*,
.-t., v.

., exhaler une odeur,
qmaq; — bon, ایو کوزل
:, *guzel qoqmaq;* — mau-
فنا قو *fena qoqmaq*,
مردار اغر *fèna, mour-*
· *qoqouci ol*, v.

, avoir du goût, لذتی
ol; — recevoir l'odeur,
.ا قوقوسی ر *qoqouci, raï-*

:, ressembler, بکزمک
t, v.

TIR, connaître l'état où
کندو حالنی بلمک
ndu halini bilmèk, an-

TIR, éprouver, طویمق
طویلمق *doïoulmaq*, v.

, یاقشمق *iaqichmaq*, t.,
• لایق *laïq, munacib ol*,

ABLE, ایرلاجق *aïrila-*
انفصالی افتراقی قابل *in-*
aqi qabil, a-t., adj.

Séparation, action de sépa-
rer, ایرمقلق *aïrmaqliq*, ایرولق
aïroulyq, ایرمه *aïrma*, t., جدایی
djudaï, p., s.

Séparation, action de se sé-
parer, ایرلمه *aïrilma*, t., انفصال
infiçal, افتراق *iftiraq*, a., s.

Séparation, chose qui sépare,
ایریلق *aïrylyq;* — cloison, چیت
tchit, چتلک *tchitlik*, تحته دیوار
tahta divar, s.

Séparé, ایریلو *aïrilu*, ایرلمش
aïrilmych, t., منفصل *munfacil*, a.,
adject.

Séparément, باشقه باشقه *bach-
qa bachqa*, ایرلجه *aïrildjè*, t.,
تفریق ایله *tefriq ilè*, a., adv.

Séparer, désunir les parties
jointes d'un tout, ce qui était uni,
ایرمق *aïrmaq*, ارالمق *aralamaq*,
ایرلتمق *aïriltmaq*, جدا ا *djuda e;*
قطع ا — couper, کسمک *kesmèk*,
qat' e; — diviser, تفریق افراز ا *te-
friq, ifraz e;* — la foule, صاولتمق
savoultmaq, v.

se Séparer, ایرلمق *aïrylmaq*,
t., منفصل او *munfacil ol*, a-t., ایرو
دوشمک *aïru duchmèk;* — de
quelqu'un, بر کمسندن ایرلمق
bir kimesnèdèn aïrylmaq, v.

Sept, یدی *iedi*, سبع *sèb'*,
sèb'a, adj. num.

Septante, یتمش *ietmich*, t.,
سبعون *sèb'ounu*, a., adj. num.

Septembre, ایلول *eïloul*,
ستورس *silèvris*, s.

Septentrion, شمال *chimal;* — vent du —, قيش يلى *qich ièli,* subst.

Septentrional, شمالى *chimali,* a., adj.; — les contrées —, بلاد شماليّة *biladi chimalìiè,* a., s. pl.

Septième, يدينجى *ièdindji,* adj. num.

Septièmement, يدينجيده *iè-dindjidè,* adv.

Septique, اتلرى چوروديجى *etlèri tchurudidji,* معفن *mu'affin,* a., adj.

Septuagénaire, يتمش ياشنلدكى *ietmich iachindaki,* adj.

Septuple, يدى قات *ièdi qat,* adject.

Septupler, يدى قات ا *ièdi qat e,* v.

Sépulcral, مزاره دابر *mèzarè daïr,* مزارلو *mèzarlu,* a-t., قبرى *qabri,* a., adj.; — pierre sépulcrale, مزارطاشى *mèzar tachi;* — inscription —, مزار كتابتى يازوسى *mèzar kitabèti, iazouci,* s.

Sépulcre, مزار *mèzar,* قبر *qabr,* a., حفير *hafir,* s.

Sépulture, مزارلق *mèzarlyq,* مقبره لق *maqpèrèlyq,* t., مزارستان *mèzaristan,* s.

Séquelle, اتباع *etba',* توابع *tè-vabi',* a., s.

Séquestration, امانته قومقلق *èmanètè qomaqlyq,* ضبط ايلمسى *zabt ëilèmèci,* s.

Séquestre, ليقومقلق *maqlyq,* ضبط *zabt,* نت *net,* a., s.

Séquestrer, يقومق *maq,* t., امانته قومق *èm maq,* a-t., v. *Voy.* Sépa

se Séquestrer, ک *tènhaïè guitmèk,* v.

Sequin, التون *altou fulouri;* — monnaie d'c vant, زرمحبوب *zer* — de Constantinople, زرمحبوبى *istamboul zer* — d'Égypte, زرمحبوبى *syr zermahbouby,* s.

Sérail, palais du g gneur, palais en génér *sèraï, saray,* s.

Sérail, pris pour le qui sont dans le sérail appartement, حرم *harèm*

Séraphin, اسرافين

Séraskier, général e Turquie, chef d'une grandes divisions mili l'empire ottoman, عسكر *'asker,* p-a., s.

Serein, rosée qui t coucher du soleil, چه *tc*

Serein, clair, sans اچق *atchiq,* اچوق *atc nourlu,* بولتسز *bouloutsyz* temps —, چق كوزل هوا *guzel haoa,* s.

Sérénade, سازلرى dje sazlèri, a., — don

[redacted]

سازلری كيجه *guidjè saz-*
maq.

ISSIME, سعادتلو *sè'adetlu*,
شوكت *chèvketlu*. *'azametlu*,
م

ITÉ, اچقلق *atchiqlyq*,
sahw, a. ; — d'esprit, كوكل
اچقة *gueun-ul atchyqlyghy*,
kif, vulg. *kef*, رقاهيت *re-*
a., s.

UX, مصلى *masly*, a.,
ouly, adj.

, قول *qoul*, كوله *keulè*, t.,
, a., s.

E, شالی *chali*, s.

ENT, de justice, چاوش
i, محضر *muhzur*, احضار
ایدیب *ihzar iddji*, a-t. ;
-officier ; ملازم *mulazimi*,

É, suite d'objets, دیزی
ه *diz*, صره *syra*, t. ; سلسله
a. ; — division, classe,
m, a., s.

EUSEMENT, tout de bon,
ك *guertchèktèn*, لطیفهسز *la-*
a-t., adv.

EUX, grave, اغر *aghyr*,
ا *aghyr bachlu*, t., اهل وقار
ar ; — important, مهم *mu-*
بجد *bèdjid*, a., اغر *aghyr*,
- affaire sérieuse, اغر نسنه
snè, بجد ایش *bèdjid ich*,
مهم مه *muhimm maslahat*,

N, قناریه *qanaria*, حکیک
zkik qouchi, s.

SERINGUE, حقنه *hoqna*, s.

SERINGUER, حقنه صالمق *hoq-*
na salmaq, حقنه ایله صو اتمق
صالمق سرپمك *hoqna ilè sou at-*
maq, *salmaq*, *serpmèk*, v.

SERMENT, affirmation d'une chose en prenant Dieu à témoin, اند *and*, t., یمین *ièmin*, a., s. ; — avec —, یمین ایله *ièmin ilè* ; — prêter —, اند یمین ویرمك *and*, *ièmin virmèk*, اند ایچمك *and itchmèk*, t., یمین ا *ièmin e*, a-t. ; — prêter un faux serment, یلان یره اند ایچمك *ialan ièrè and itchmèk* ; — violer son serment, یمینی بوزمق *ièmini bozmaq*, v.

SERMENT, promesse, عهد *'ahl*, پیمان *pèiman*, a., s.

SERMENTÉ, یمینلو *ièminlu*, a-t., adject.

SERMON, وعظ *v'az*, a., s.

SERMONNAIRE, auteur de sermons, وعظ مؤلفی *va'z mu'ellifi* ; — recueil de sermons, وعظ مجموعهسی *va'z mèdjmou'aci*, a-t., s.

SERMONNER, عبث یره وعظ ا *'abes ièrè va'z e*, v.

SÉROSITÉ, قانك صولسی حصهسی *qanun soulu hissèci*, صولولق *soululyq*, s.

SERPE, باغ بچاغی *bagh bitchaghy*, s.

SERPENT, یلان *ilan*, t., حية *haïiet*, a., s.

SERPENTAIRE ou SERPENTINE,

plante, يلان يصدوغی *iilan instughy*, قورت قولاغی *qourt qulughy*, چيانجق *tchaiandjiq*, t., لوف *louf*, p., s.

SERPENTEAU, petit serpent, يلانجق *ilandjiq*; — fusée à serpenteaux, يلانه بكزر فشك *ilanè bènzer fichèk*, s.

SERPENTER, يلان كبی اقمق *iilan guibi aqmaq*; جريان ا *djèrian e*, v.

SERPENTINE, pierre, يلان طاشی *iilan tachi*, t., حجر الحيّة *hadjer ul-haïïet*, a., s.

SERPETTE, اشلمه بچاغی *achlama bitchaghy*, كوچك باغ بچاغی *kutchuk bagh bitchaghy*, s.

SERPILLIÈRE, فرده چوالی *ferdè tchuvali*, s.

SERPOLET, كوبكو اوتی *gueuigu oti*, t., سعتر *sa'ter*, a., s.

SERRE, lieu où l'on garde les arbres pendant l'hiver, قشين اغاجلری صقلیجق مخزنی كرمخانهسی *qychyn aghadjlari saqlaïadjaq makhzèni*, *guermkhanèci*; — orangerie, ليمونلق *lymounlouq*, s.

SERRES, griffes des oiseaux, پنچه *pèntchè*, قوش طرناغی *qouch tyrnaghy*, s.

SERRÉ, étroit, دار *dar*, adj.

SERRÉ, fort, قوی *qavi*, شديد *chèdid*, a., adj.

SERRE-PAPIER, راف *raf*, p-t., s.

SERREMENT, action de serrer, قيصمقلق صقمقلق *siqmaqliq*, *qy...maqlyq*; — de cœur, كوكل دارلغی *gueun-ul darlyghy*, s.

SERRÉMENT, اساك ايله *inçak ilè*, خسيسلغله *khacislighilè*, adv.

SERRER, presser, قصمق *qysmaq*, صقمق *syqmaq*; — lier, محكم بغلمق *muhkèm baghlamaq*, t., قيد ربط ا *qaïd*, *rabt e*, a-t.; — mettre en presse, بصمق *basmaq*, verb.

SERRER, renfermer, mettre à couvert, صقلمق *saqlamaq*, v.

SE SERRER, محكم بغلنمق *muhkèm baghlanmaq*; — avec une ceinture, قوشانمق *qouchanmaq*, verb.

SERRURE, كليد *kilid*, s.

SERRURERIE, چلنكر ايشی *tchilinguir ichi*, s.

SERRURIER, كليدجی *kilidj...*, چلنكر *tchilinguir*, s.

SERTIR, *Voy.* ENCHASSER.

SERVANTE, à gages, بسلمه *b... lèmè*, خدمتكار قز *khidmetkiar q...*; — esclave, قرناق *qyrnaq*, ...ش *qarèvèch*, t., جاريه *djariè*, ...يق *khalaïq*, a., s.

SERVIABLE, مودّتلو *mèveddet...*, خدمتچی *khidmetchi*, a-t., ...م *kèrim*, a., adj.

SERVICE, état, fonction ceux qui servent en géné... خدمت *khidmet*, *khizmet*, قوللق *qoullyq*, a.-t.; — il est ...

…ice d'un tel, فلان كمسنه نـك خدمتنك د… *felan kimesnènun khid-…dindè dur;* — remplir un —, اداى خدمت … *èdaï khydmet e;* — s'acquitter du —, خدمـت مراسمنى اكمال … *khidmet meraci-…mini ikmal e;* — service militaire, عكسر خذمتى *'asker khyzmèti*, s.

Service, emploi, usage, خدمت *khidmet*, استعمال *isti'mal*, a.; — office, پايه *païè*, منصب *mancèb*, a., s.

Service, utilité, فايده *faïdè*, a., s.

Service, assistance, bons offices, ايولك *èiulik*, ايلك *èïlik*, t., احسان *ihsan*, خدمت *khidmet*, حسن همت *husni himmet*, s.; — offrir ses services, عرض عبوديت ا *'arzi 'ouboudiïet e;* — rendre service, ايلك ا *èïlik e*, احسان ا بغشلمق *ihsan e, baghichlamaq*, v.

Service, vaisselle, linge de table, سفره طقمى *sofra taqymi*, s.

Service, plat qu'on sert à la fois, سفرده بردن قونلان يمك دپسيلرى *sofrada birdèn qonoulan ièmèk tepsilèri*, s.

Serviette, ال مقرمه سى *el maqramaci*, سلجك *silèdjèk*, سفره پيشكيرى *sofra pèchkiri*, s.

Servile, خدمته قوللغه مخصوص *khidmètè, quoullougha makhsous;* — adj., d'esclave, قوللق ايدنجى *qoullyq ididji;* — bas, vil, الچق *alchaq, adj.*

Servile (lettre), qui n'est pas radicale dans un mot, حرف زايد *harfi zaïd*, a., s.

Servilement, الچقلغله *al-tchaqlyghylè*, t., حقيرانه *haqyranè*, p-t., adv.

Servir, être au service d'un maître, خدمت قوللق ا *khidmet, khizmet; qoullouq e*, v.

Servir quelqu'un, بر كمسنه يه خدمت ا *bïr kimesnèiè khidmet è*, بر كمسنه نك خدمتنك او بولنمق *bir kimesnènun khidmètindè ol, boulounmaq;* — à table, سفرده بر كمسنه يه يمك تقديم ا صونمق *safrada bir kimesnèïè ièmèk taqtim e, son-maq;* — mettre les mets sur la table, سفره يه يمك كتورمك *sofraiè ièmèk guèturmèk*, v.

Servir l'état, دولت خدمتنك بولنمق *dèvlet khidmètindè bouloun-maq;* — dans l'armée, عسكرده خدمت ا *'askerdè khidmet e*, v.

Servir, rendre de bons offices, ايلك ا *èïlik e*, ايلكنه چالشمق *èïliguinè tchalichmaq*, v.; — aider, soutenir, كمسنه يه ارقه او *kimes-nèïè arqa ol;* — venir au secours, بر كمسنه نك امدادنه كلمك *bir kimesnènun imdadinè guelmèk*, v.

Servir, être utile à..., يرامق *iaramaq*, بر شيه يرامق *bir cheïè iaramaq*, t., نافع او *nafi' ol*, فايده ا *faïdè e*, a-t.; — cela ne sert à rien, بو بر شيه يرامز *bou bir cheïè iaramaz*, v.

Servir, tenir lieu de..., يرنك…

[redacted]

او *ièrindè ol*, t., او مقابلەسندە *mou-qabèlècindè ol*, a-t., v.

se **Servir** soi-même, کندو کندوبە خدمت قوللق ا *guèndu guènduïè khidmet, qoullyq e*, v.

se **Servir**, faire usage, employer, قوللنمق *qoullanmaq*, t., استعمال ا *isti'mal e*, a-t., v.

Serviteur, domestique, خدمتکار *khydmetkiar*, vulg. *khyzmetkiar*, p-t., s.

Serviteur, terme de politesse, بندە *bèndè*; — votre serviteur, بندەکز *bèndèn-yz*; — très-humble —, بندۀ بی مقدار *bèndëi bi miqtar*, s.

Servitude, esclavage, اسیرلك *ècirlik*, قوللق *qoullyq*, t.; — soumission, عبودیّة *'uboudiïet*, a., s.

Sésame, چورك اوتی *tcheurèk oty*, سوسام *souçam*, سمسم *sèmsèm*, s.

Séséli, سیسالیوس *siçalious*, s.

Session, مجلس *mèdjlis*, جلوس *djulous*, a., s.

Setier, کیلە *kilè*, s.

Seuil, اشك *èchik*, t., عتبە *'atèbè*, a., s.

Seul, یالکز *ialyn-yz*, بر *bir*, تك *tèk*, adj.

Seulement, یالکز *ialyn-yz*, تك *tèk*, انجق *andjaq*, فقط *faqat*, مجرّد *mudjerrèd*, a., adv.; — non-seulement, یالکز دکل *ialyn-yz dèïl*.

Sève, صو *sou*, t., ...
rèchhat, a., s.

Sévère, سرت *sert*, *keskin*, عنفی *'unfi*, adj.

Sévèrement, سرتلكلە ... *lè*, t., مؤكّدا *muèkkèdèn*, ...

Sévérité, سرتلك ... کسکینلك *keskinlik*, t., ...
a., s.

Sévir, کسکینلك ا *ke...* حقندن کلمك *haqqyndèn ...* a-t., v.

Sevrage, ...دن ... کسجك وقت زمان *tch... ghy mèmèdèn kècèdjèk va... man*, s.

Sevrer, ...دن کسمك *mèdèn kesmèk*, v.

Sevrer, priver, ...لمق *mahroum qylmaq*, a-t., v.

se **Sevrer**, se prive... ...طوتمق *perhiz toutmaq*, *saqynmaq*, v.

Sexagénaire, ...باشندە کی *altmich iachinda ki*, ...

Sexe, جنس *djins*, a... minin, دیشی جنسی *di... ci*, t-a., s.

le **Sexe**, les femme... *'avretler*, a-t., نسا *niça... nisvan*, a., s. pl.

Sextuple, التی قات adject.

Sextupler, ... قات *qat e*, v.

[redacted]

جنسه دایر منسوب
mènçoub, a-t., adj.
. condit., اکر *èguier*,
·; — se rend aussi par
if du verbe, ex. : s'il
i, شوبله اولسه *cheüilè*

ıent, à tel point, اولقدر
اوة *oqadar*, اول دکلو *ol*

:, *Voy.* VOLUPTUEUX.
قورولـــق *qouroulyq*,
ıraqlyq, t., یبوسة *iubou-*

le de la Méditerranée,
سیج *sitchilia adaci*, s.
, سیجیلیهلو *sitchilialu*,

, نجومه دایر متعلّق *nu-*
ır, *mutè'allyq*, a-t.,
ljoumi, a., adj.
یوز ییللق *iuz iyllyk*, t.,
, یوزییل سنه *iuz-il, sènè*,
iècles, دور زمان *dèvri*
ز کثرت *kesrèti zèman*,

لایق یاقشر *iaqychyr*, t..
', *djaïz dur*.
meuble fait pour s'as-
ـا *iskèmlè*, t., کرسی
— de la justice, tribu-
mèhkèmè; — de l'em-
پایتـ *païtakht*, p., دار
lar essaltanet; a., s.
opération d'une armée
re une place, محاصره
ı., s.; — faire le —,

محاصره ا *mouhacèrè e*; — lever
le —, محاصرهدن واز کچمک
mouhacèrèdèn vaz guetchmèk, v.

SIEN, انک *anun-*, pron. poss.;
— le sien, انککی *anun-ki*.

SIESTE, اویله ایقوســـی *euïlè ouiouqouci*, s.; — faire la —, اویلین اویمق *euïlèièn ouioumaq*, v.

SIEUR, بک *bèg*, افندی *èfendi*, اغا *agha*, چلبی *tchèlèbi*, s.

SIFFLEMENT, صقلق *siklyq*, t., صفیر *safir*, a., s.

SIFFLER, سقلق ویرمک *siqlyq virmèk*, سزغرمق *syzghyrmaq*; — aux oreilles, comme une balle, قورشون کبی قولاق یانـنده بس ا *qourchoun guibi qoulaq ianinda biss e*, v.

SIFFLER, désapprouver avec dérision, سقلغله قوومق *syqlyghylè qovmaq*, t., مسخره ا *maskhara e*, a-t., v.

SIFFLET, instrument pour siffler, سقلق *siqlyq*, سلستره *silistrè*, subst.

SIFFLET, conduit de la respiration, بوغاز *boghaz*, حلقوم *halqoum*, subst.

SIFFLEUR, سقلقجی *siqlyqtchi*, t., صافر *safir*, a., s.

SIGNAL, اشارت *icharèt*, a., s.

SIGNALEMENT, اسم و رسمك اشارتی *ism u resmun ichurèti*, a-t., قیافت اعلامی *qiafet 'ilami*, s.

SIGNALER, faire ou donner le signalement, خبر ویرمک اقشی

بلدرمك *qiafêtini khaber virmèk*, *bildurmèk;* — rendre remarquable, شهرت ويرمك *cheuhret virmèk*, a-t., v.

se Signaler, اشتار شهرت بولمق *ichtihar, cheuhret boulmaq*, a-t., v.

Signature, امضا *imza*, a., s.

Signé, امضالو *imzalu*, امضالنمش *imzalanmich*, a-t., ممضى *mèmzi*, *mumza*, a., adj.

Signe, indice, marque, نشان *nichan*, p-t., اشارت *icharet*, اثر *èecer;* — présage, indice, علامت *'alamet;* — heureux, خير خيرلو علامت *khaïr, khaïrlu 'alamet;* — de tête, ايما *ima*, ايما *ima*, باشله اشارت *bachilè icharet*, s.; — en faire un —, باشله اشارت ا *bach ilè icharet e*, ايما ا *ima e*, ايما و اشارت ا *ima vu icharet e*, v.; — par signe, ايما اشارت ايله *ima, icharet ilè*, adverb.

Signe, tache naturelle sur la peau, بك *bèn-;* t., خال *khal*, p., s.

Signe de la croix, استاوروس *istavros*, g., s.; — faire —, استاوروس ا *istavros e*, g-t., خاج ا *khadj e*, t., v.

Signe, constellation, برج *burdj*, a., s.

Signe sacré, verset du Coran, آية *aïet*, pl. a. آيات *aïat*, s.

Signer, امضا قومق *imza e*, *qomaq*, امضالمق *imzalamaq*, امضا چكمك *imza tchèkmèk*, امضاسني چكمك *imzacini tchèkmè* verb.

Signet, نشان *nichan*, كتاب نشاني *kitab nichani*, s.

Signifiant, معناسي چوق اولان *ma'nacï tchoq olan* adject.

Signicatif, معنوى *ma'navi*, adj.

Signification, ce que une chose, sens, معني *ma'na*, a., فحوا *fehoa*, a., s.

Signification, notifica diciaire, اعلام *'ilam*, اشعار اعلام شرعي *i'lami cher'i*, s.

Signifier, exprimer, dire, ديمك او *dimèk* معناسي او *mana'ci ol*, *dèlalet e*, a-t., v.; — quel signification de....? ندر معناسي نه ديمكدر *ma'naci nèdur*, *nè tur*.

Signifier, notifier, بلدرمك *bildurmèk;* خبر ويرمك *kha mèk*, اعلام ا *i'lam e*, a-t.,

Silence, cessation du état d'une personne qui s'a de parler, سكوت *sukiou* ساكتلك *sakitlik*, a-t., faire —, سكوت ا *sukiout e*, ساكت سوس او *ebsèm ol*, *sous ol;* — demeurer dans سكوتده دورمق *sukioutlè dou* — faire faire —, سوسترمق *turmaq*, v.

Silencieux, كست

ایدیجی سکوت *sukiout ididji*, ابسم *èbsèm*, *èpsèm*, adj.

Silex, چاقل طاشی *tchaqyl tași*, چقمق طاشی *tchaqmaq tași*, s.

Silique, قبوق *qàbouq*, قبوجق *qaboudjiq*, s.

Sillage, دکز یوزنده کمـــی یورشنک اثری *dèn-yz iuzindè guèmi iurichinun èсèri*, چیزکی *tchizgui*, s.

Sillée, کمی یوررکن دکـــز یوزنده اثر براقمق *guèmi iururkèn dèn-yz iuzindè ècer braqmaq*, دکز صولری یارمق *dèn-yz soulèri iarmaq*, v.

Sillon, اولك *èvlèk*, چیزکی *tchizgui*, s.

Sillonner, faire des sillons avec le socle, نطس ا *nadas e*, طپراغی صبان ایله یارمق *topraghy saban ilè iarmaq*; — faire des raies, چیزکی ا یاپمق *tchizgui e, iapmaq*, چیزکیلمـــك *tchizguilèmèk*; — sillonner les mers, روی دریاده یوریمك *rouï dèriadè iurumèk*.

Simagrée, faux semblant, صورت معامله *sourèti mou'amèlè*, a.-t., ریا *ria*, a.; — au plur., minauderies, دوزکن *duzgun*, s.

Similaire, بر جنسلو *bir djinsli*, a-t., adj.

Similitude, تمثیل *tèmsil*, تشبیه *tèchbih*, a., s.

Similor, تنباك *tombaq*, s.

Simoniaque, رشوت الیجـــی *richoet alydji*, *a-t.*, *adj.*

Simonie, رشوت *richoet*, a., مقدس نسنه‌لرك تجارتی *mouqaddes nesnèlèrun tidjarèti*, a.-t., s.

Simple, qui n'est point composé, ساده *sadè*, تکلو *tèklu*, بیغی *baïaghy*, t., غیر مرکب *ghaïr murèkkèb*; — sans mélanges, صافی *safi*, adj.

Simple particulier, رتبه‌سز اولان کمسنه *rutbèsyz olan kimesnè*; — soldat, عسکر نفری *'asker nèferi*, قول *qoul*.

Simple, facile à tromper, ساده دل *sadè dil*; — niais, بون *beun*, ابله *èblèh*, adj.

Simple, en parlant des fleurs, یالکقات *ialyn-qat*, بر قات *bir-qat*, adj.

Simples, نباتات *nèbatat*, a., s. pl.

Simplement, seulement, فقط *faqat*, a., یالکز *ialyn-yz*, همان *hèman*; — sans ornement, زینتسز *zynetsyz*, a-t., بیغـــی *baïaghy*, ساده‌جه *sadèdjè*; ساده‌لغله *sadèlyghylè*; — naturellement, دوغرو *doghrou*, t., بی ریا *bi ria*; — naïvement, بونلغله *beunlighilè*, adv.

Simplicité, qualité de ce qui est simple, ساده‌لـــك *sadèlik*, زینتسزلك *zinetsyzlik*; — niaiserie, facilité à se laisser tromper, بونلق *beunlyq*, s.

Simplification, action de simplifier, ساده ایتمکلك *sadè itmèklik*, قصلتمقلق *qyssaltmaqliq*,

t., ایجاز ب *idjaz*, تسهیل *teshil*, a., subst.

Simplifier, ساده صافی ا *sadè*, *safi e*, قصلتمق *qyssaltmaq*, تسهیل ا *teshil e*, a-t., v.

Simulacre, صورت *souret*, تصویر *tasvir*, شکل *chèkl*, a., s.

Simulation, صورت معامله *souréti mou'amèlè*, a., بلمزلنمکلک *bilmèzlènmèklik*, t., تجاهل *tèdjahul*, a., s.

Simulé, کاذب *kiazib*, a., یالان *ialan*, t., تجاهل اولنمش *tèdjahul olounmich*, a-t., adj.

Simuler, صورت کوسترمک *souret gueustermèk*, صورت معامله ا *sourèti mu'amèlè e*, a-t., v.

Simultané, همان ساعت *hèman sa'at*, همان لحظه *hèman lahza*, p., adj.

Simultanément, همان ساعتله *hèman sa'attè*, همان لحظه ده *hèman lahzadè*, p-a-t., adv.

Sinaï, montagne, طور سینا *touri sina*, طور تینا *touri tina*, جبل سینا *djèbèli sina*, s.

Sinapisme, خردال تخمینک *khardal tokhminun khamiri*, s.; — appliquer un —, طبانه مایه اورمق *tabana maïa vourmaq*, verb.

Sincère, دوغری *doghry*, دوغرو *doghrou*, حقیقتلو *haqiqatlu*, صداقتلو *sadaq'atlu*, a-t., صداقتشعار *sadaqatchiar*, بی ریا *biri'a*, مخلص *moukhlis*, خالص *khalis*, a., adj.

Sincèrement, دوغرولقله *roulyghylè*, t., اوزره ایله *haqiqat usrè*, *ilè*, صدقله a-t., adv.

Sincérité, دوغرولق *lyq*, t., حقیقه *haqiqat*, *daqat*, بی ریالق *birialyq*, *istiqamet*, خلوص *khoulous*

Sinciput, باش اوکی *ba* subst.

Singe, animal, ...مون *moun*, vulg. *maïmoun*, *di*; — homme qui fait da singes, میمونجی *maïmo* *Voy.* Imitateur.

Singerie, میمونلق *m* *lyq*, مسخره لق *maskharal*

se Singulariser, کیمسه‌یه اویمق *kimsèïè ouïmama* دملر کبی حرکت ایتمک *adèmler guibi harèket itmè*

Singularité, unité, *lik*, t., فرزانه‌لک *fe* یکانه‌لک *ièguianèlik*, p-t. *ferdaniïet*, a.; — chose si غریب نسنه *gharib nesnè*,

Singulier, opposé à مفرد *mufred*; — par مخصوص *makhsous*; — واحد *vahid*, یکانه *ièguian*

Singulier, rare, e نادر *nadir*, فرزانه *ferzanè*; nant, عجیب *'adjib*, *'adjaïb*; — qui affecte de remarquer, کمسه‌یه اویمز ouïmaz, adj.; — c'est عجیب عجایبدر *'adjib*

ɪEMENT, particulière-
ﺧ khouçouçan, khou-
ﻟﺨﻨ ﻋﻠﻰ 'alel khou-
ıcoup, ﺯﻳﺎﺩﻩﺳﻴﻠﻪ zia-
onnamment, ﻋﺠﺒﻠﻪ
., adj.
, funeste, malheu-
oghoursyz, t., ﻣﺼﻴﺒﺘﻠﻮ
ı-t., ﻗﺮﻩ qara, t., ﺷﻮﻡ
— méchant, perni-
iaramaz, t., ﺿﺮﺍﺭﻟﻮ
., ﻣﻀﺮ mouzirr, a.,

MENT, ﺍﻭﻏﺮﺳﺰﻟﻐﻠﻪ
ylè, ﻓﻨﺎ fena, ﺑﺮ
s, ﺧﻼﻑ khilaf, a.,

l illa, ﻭ ﺍﻻ vè illa, a.,

, ﺍﻛﺮﻯ ègri, ﺩﻭﻻﺷﻖ
, ﻣﻠﺘﻮﻯ multèvi, a.,

É, ﺍﻛﺮﻳﻠﻚ ègrilik,
olachiqlyq, t., ﺍﻟﺘﻮﺍ il-

, de mathématiques,
a., s.
ntagne de Jérusalem,
ﻗﺪﺱ qoudsi chèrif

grosse vérole, ﻓﺮﻧﻚ
ﺯﺣﻤﺘﻰ ﺍﻭ frènk zah-
i, maruzi, s.
ﺍﻏﺰ ﻧﻠﻮﻣﺒﻪﺳﻰ aghyz
ﺟﺎﻡ ﻟﻮﻟﻪﺳﻰ ﻟﻮﻟﻪ hulè,
, t., ﻗﺼﺎﺑﻪ qassabet,

SIRE, ﺷﺎﻩ chah, ﺍﻓﻨﺪﻡ ﺣﻀﺮﺗﻠﺮﻯ èfendum hazretlèri, s.

SIRÈNE, usit. au pl., monstres marins, ﺩﻛﺰ ﻣﻼﻳﻜﻰ dèn-yz mèlaïki; — au fig., femme séduisante, ﻛﻮﺯﻝ ﻭ ﻧﺎﺯﻟﻮ ﻋﻮﺭﺕ guzel vè nazlu 'avret, s.

SIRIUS, étoile de la constellation du grand chien, ﻳﺎﻟﺪﻕ ﻳﻠﺪﺯ ialdyk yldyz, ﺷﻌﺮﻯ chi'ra, s.

SIROC, vent du sud-ouest sur la Méditerranée, ﻟﺪﻭﺱ lodos, s.

SIROP, ﺷﺮﻭﺏ churoub, ﺷﺮﺍﺏ charab; — de pavot blanc, ﺍﻕ ﺧﺸﺨﺎﺵ ﺷﺮﻭﺑﻰ aq khachkhach chouroubi, s.

SIROTER, ﺻﻮﺭﻩ ﺻﻮﺭﻩ ﺍﻳﭽﻤﻚ sora sora itchmèk, v.

SIS, situé, ﻭﺍﻗﻊ vaqy', a., s.

SITE, partie de paysage, ﻧﻈﺮ nazar, a., s.

SITUATION, assiette, position, ﻣﻮﺿﻊ mèvza', ﻭﺿﻌﺖ vaz'ut, ﻃﺮﺡ tarh; — disposition, ﺗﺮﺗﻴﺐ tertib, ﻃﺮﺯ tarz, ﻭﺿﻊ va'z; — posture, ﺑﻮﻯ boï, t., ﺣﺎﻟﺔ halet, ﻭﺿﻊ ﻭ ﺣﺎﻟﺔ vaz' u halet; — état, ﺣﺎﻝ hal, usit au plur. ﺍﺣﻮﺍﻝ ahval; ﺣﺎﻟﺔ halet, a., s.

SITUÉ, ﻭﺿﻊ ﺍﻭﻟﻨﻤﺶ vaz' olounmich, a-t., ﻣﻮﺿﻮﻉ mèvzou', a., adject.

SITUER, ﻗﻮﻣﻖ qomaq, t., ﻭﺿﻊ ﺍ vaz' e, a-t., v.

SIX, ﺍﻟﺘﻰ alti, t., ﺳﺘﺔ ﺳﺖ sittè, a., adj. num.

Sixième, nomb. card., آلتنجی *altindji ;* — sixième partie, سدس *suds.*

Sixièmement, التنجیده *altyndjidè*, adv.

Smyrne, ville de Turquie, ازمیر *izmir*, s.

Sobre sur la nourriture, پرهیز کار *perhizkiar*, از یییوب ایچیجی *az ièiup itchidji*, اهل ریاضت *èhli riazet ;* — qui se contente de peu, ازدن قناعت ایدیجی *azdèn qana'at ididji*, adj.

Sobrement, پرهیزکارلغله *perhiz kiarlighilè*, p-t., قناعت ایله *qana'at ilè*, امساك ایله *imçak ilè*, a-t., adv.

Sobriété, پرهیزکارلق *perhizkiarlyq*, p-t., قناعت *qana'at*, ریاضت *riazet*, a-t., s.

Sobriquet, لقب *laqab*, a., s. ; — donner un —, لقب قومق ویرمك *laqab qomaq*, *virmèk*, a-t., v.

Soc, صپان دمری قلجی *sapan dèmiri*, *qylydji*, s.

Sociabilité, قونشمق اهلیتی *qonouchmaq èhliïèti*, t-a., انسیت *unsiïet*, a., استعداد مصاحبت *isti'dadi mouçahabet*, a., s.

Sociable, fait pour vivre en société, قونشلور *qonouchileur*, t., قونشمهسی قابل *qonouchmaci qabil*, t-a., انیس *ènis*, a., adj.

Social, جماعته دایر منسوب *djèma'atè duïr*, *mènçoub*, a-t., adj.

Société, assemblag[e]
mes unis par la nature et
جماعت *djèma'at*, جمعیة
انجمن *èndjumèn*, a., s.

Société, liaison part[...]
یولداشلق *ioldachlyq*, t.,
sohbet, مشارکة *mu*[...]
معاشرت *mou'achèret*, a.
faire —, قونشمق *qono*[...]
اشلق صحبت معاشرت ا[...]
dachlyq, *sohbet mou'ach*[...]

Société, association
merce, اورتاقلق *ortaqly*[...]
chirket ; — par portio[n]
شرکة مفاوضه *chirkèti mufa*[...]
s. ; — faire une —, ق[...]
بغلمق *ortaqlyq baghlama*[...]

Société, compagnie,
de personnes, جمعیة
احباب *ahbab*, a., مجلس
اولانلر *hazir bilmèdjlis olan*[...]
— l'assemblée, مجلس
انجمن *èndjumèn*, p., s.

Socle, طبان *taban*, [...]
دبلك *diblik*, s.

Socque, قبقاب *qabqa*[...]
پاشمغی *odoun pachmaghy*[...]

Socrate, سقراط *soqra*[...]
الحکمة *muzèïïènul hikmet*

Socratique, سقراطی
adject.

Sodome, ville de la
سدوم *sèdoum*, شهری
chèhri, s.

Sodomie, غلامبارلق[...]

, لواطة *livatat*, a., s.;
iquer, لواطة ا *livatat e*,

E, غلامپاره *ghoulam-*
qoulampara, t., لوطی

قز قرداش *qyz qardach*,
qyz qaryndach; — du
e-sœur, كورمجه *gueu-*
de l'épouse, بالدز *bal-*

كندو *guènduï*; — en
nature, نفسنك *nefsin-*
zatindè; — à part soi;
ك *guèndu guèndinè*, فی
fsihi; — de soi-même,
كند *guèndu guèndudèn*,

ME, كنــدو *guèndu*,
ndi, كندوسی *guènduci*,

صفة *soffet*, vulg. *sofa*,

ايپك *ipèk*; — en fil,
chim, t., حریر *harir*, a.;
خام ايپك *kham ipèk*;
soie, ابرشیم قـــوردی
ourdi, s.
e pourceau ou de san-
طوكز *don-ouz qily*, s.
E, ابرشيم امتعدسی *ibri-*
aci, ابرشيم *ibrichim*, s.
صوسزلــق *souzyzlyq*, t.,
h, a., تشنه لك *tèchnè-*
— ardente, حرارت *ha-*
; — avoir —, صوصامق

souçamaq, صوســز او *souciz ol*, صوسزلغی حرارتی او *sousyzlyghy hararèti ol*; — souffrir de la —, صوسزلق چكمك *soucyzlyq tchèkmèk*; — étancher la —, صوسزلغی كیدرمك دفع ا *sousyzlyghy guidermèk*, *def' e*, قاندرمق *qandurmaq*, دوينجه ایچمك *doïoundjè itchmèk*; — irriter la —, صوستهق *souçatmaq*, v.

Soif, désir immodéré, هوس *haves*, حسرت *hasret*, a., s.

Soigner, avoir soin, traiter avec beaucoup de soin, s'occuper d'une chose, قیرمق *qaïrmaq*, هایلمق *aïlamaq*; — traiter un malade, تیمار ا *timar e*, معالجه ا *moua'lèdjè e*; — surveiller, كوزتمك *gueuzètmèk*, كوزلمك *gueuzlèmèk*; — être attentif, مقید او *mouqaïied ol*; — apporter tous les soins nécessaires, سعی و اهتمام ا *saï u ihtimam e*, a-t., v.

Soigneusement, دقت ایله *diqqat ilè*, تقید اوزره *tèqaïiud uzrè*, a-t., adv.

Soigneux, مقید *mouqaïied*, a., جد جهد ایدیجی *djidd*, *djèhd ididji*, a-t., adj.

Soin, attention, application à..., تقید *tèqaïid*, دقت *diqqat*, اهتمام *ihtimam*, a., همت *himmet*, a., s.; — avoir —, تقید اوزره او *tèqaïiud uzrè ol*, تقید ا *tèqaïiud e*, همت ا *himmet e*; — faire attention, دقت ا *diqqat e*, v.

[redacted]

Soin, pensée, peine d'esprit, souci, قيو *qaïou*, دوشنمه *duchunmè*, فكر *fikr*, a.. انديشه *èndichè*; — démarche, effort, همت *himmet*, سعى *saï*; — peines, soucis, قيغو *qaïghou*, الم *èlèm*, قساوت *qaçavet*, a., s.; — en avoir, غم *gham*, الم چكمك *èlèm tchèkmèk*, المى او *èlèmi ol*, a-t., v.

Soin, traitement d'un médecin à un malade, تيمار *timar*, p-t., معالجه *mou'alèdjè*, a., s.

Soins, égards, رعايت *réaïet*, a., s.

Soir, اخشام *akhcham*; — le soir, خشامين *akhchamin*, — ce soir, بو اخشام *bou akhcham*; — sur le soir, اخشام اوستى *akhcham ustu*; — bon soir, اخشام خير اولسون *akhcham khaïr olsoun* اخشامكز خير اوله *akhamun-uz khaïr ola*.

Soirée, اخشام زمانى وقتى *akhcham zèmani*, *vaqti*, s.

Soit, اولسون *ossoun*, adv.

Soit, گركسه *guèrek*, conjonct. alternat.

Soixantaine, التمشلك *altmichlik*, s.

Soixante, التمش *altmich*, t., ستون *sittoun*, ستين *sittin*, a., adj. num.

Soixantième, التمشنجى *altmichindji*, adj. num.

Sol, surface sur laquelle on marche, ير يوزى *ier iuzi*, ير *ier*,

ميدان *mèïdan*, t., عرصه ... — terrein, زمين *zèmin*, topraq, ير *ier*; — le so... وطن اصلى *vatani asli*, a...

Solaire, شمسى *chè*... adject.

Solanum, ايت اوزمى ... دلكى اوزمى *tilki uzumu*,

Soldat, قول *qoul*, ... *djènktchi*, عسكر نفرى *'ask*... يولداش *ioldach*; — en... سولطات *soltat*; — de... قاليونجى *qalioundji*; — ... طوپ عربه جى *top arabad*... garnison, حصار ارلرى ... *lèri*, s.

Soldatesque, les sim... dâts, نفرلرى يولداشلرى ... *ker nèferlèri*, *ioldachlèri*,

Soldatesque, qui sen... dat, عسكر نفرينه بكزر *'aske*... *bèn-zer*, a-t., عسكرى *'askè*...

Solde, paye donnée... de guerre, علوفه *'ulufè*; ... plément d'un paiement, ... پارهنك باقيسى *vèrilèdji*... *nun baqiêci*, s.

Solder, باقيسنى ... اودمك *bordjun baqièçini* ... حساب كسمك *hiçab* ... a-t., v.

Sole, poisson plat, ... *dil balyghy*, قمص بالغى ... *balyghy*, s.; — le dessous du cheval, طبان *taban*, s...

Solécisme, غلط *ghalat*... *oughlouda*, a., s.

[redacted]

LEIL, كونش كنش *gunèch*, شمس *chèms*, a., s.; — se re, se chauffer au —, كونشه چق *gunèchè tchonmaq*, v.

OLEIL, fleur, كون چچكي *gun chègui*, دوه طباني *dèvè ta-*, s.

OLENNEL, عظيم *'azim*, a., *alaïlu*, adj.

OLENNELLEMENT, آلاي ايله *ilè*, t., ضربجا *zarihan*, a., erb.

OLENNISER, عيد ا *'id e*, دونانمه *nanma e*, v.

OLENNITÉ, pompe, آلاي *alaï*, ة *ta'zim*; — réjouissance pu-ne, شينلك *chènlik*, دونانمه *nma*, عيد *'id*, بيرام *baïram*, t.

OLFÉGE, اصول علم مسقسي *ouçouli 'ilmi muciqi* حاوي كتـ *kitab*, a-t., s.

OLFIER, مسقي نشانلـري اوقومغله اوللا *mouciqi nichanlèri umaghilè irlamaq*, v.

SOLIDAIRE et SOLIDAIREMENT, rend plusieurs obligés cau-s les uns des autres, بر بري ايچون بور *bir biri itchun bor-u*; — obligé solidairement, ضامن *zamin*, a., adj.

SOLIDARITÉ, ضمانت *zamanet*, s.

SOLIDE, qui a de la force, de la sistance, قوي *qavi*, محكم *hkèm*; a., پك *pèk*, قتي *qati*, t.; — qui n'est pas fragile, قوي *qavi*, a., adj.

SOLIDE, terme de mathématiques, corps à trois dimensions, مجسم *mudjessim*, a., s.

SOLIDEMENT, محكم *muhkèm*, a., پككلكه *pèkliguilè*, adv.

SOLIDITÉ, qualité de ce qui est solide, قويلق *qaviliq*, بركلك *berk-lik*, t., متانت *mètanet*;—stabilité, پايدارلق *païdarlyq*, قرار *qarar*, ثبات *cèbat*, a., s.

SOLILOQUE, كمسنه نك كندو كنديـنه سويلمش لاقردي كلام *ki-mesnènun guèndu guèndinè seuïlè-mich laqyrdy*, *kèlam*, s.

SOLIPÈDE, بر طرناقلو *bir tyr-naqlu*, adj.

SOLITAIRE, qui est seul, qui aime à être seul, خلوت ايديجي *khalvet ididji*, a-t., تنها *tènha*, a., يالكز *ialyn-yz*, منزوي *munzèvi*, a., adj.; — lieu, خلوت يير *khalvet ier*, — mener une vie —, كوشهٔ عزلتده متواري اول *kieuchèï 'uzletdè mutèvari ol*.

SOLITAIRE, derviche, religieux, درويش *dervich*, p., زاهد *zahid*, a., s.

SOLITAIREMENT, يالكز *ialyn-yz*, t., تنها *tènha*, a., خلوتده *khal-vettè*, a-t., adv.

SOLITUDE, état d'un homme seul, تنهالق *tènhaliq*, يالكزلق *ïalyn-yzlyq*, t.;—retraite, عزلت *uz-let*, a., s.

[redacted]

Solitude, lieu retiré, خلوة *khalvet*, خلوة یر *khalvet ïer*, ویران یر *viran ier*, s. *Voy.* Désert.

Solive, مرتك *mertèk*, كرش *kirich*, t., s.

Soliveau, مرتجك *mertèdjik*, subst.

Sollicitation, instigation, تحریك *tahrik*; — démarches, mouvement pour le succès d'une affaire, حركت *harèket*, ابرام *ibram*, اقدام *iqtam*, الحاح *ilhah*; — prière, رجا *ridjè*, تمنا *tèmènna*, استدعا *istida'*, a.; — recommandation, دل یاردمی *dil iardumi*, s.

Solliciter, exciter à, تحریك ا *tahrik e*, a-t., قندرمق *qyndurmaq*; — pour le succès d'une affaire, اقدام ا *iqtam e*; — demander avec instance, الحاح ابرام ا *ilhah ibram e*, الحاح ایله طلب ا *ilhah ilè talèb e*; — prier, رجا ا *ridja e*, التماس استدعا ا *iltimas*, *istida' e*, a-t., یالوارمق *ialvarmaq*, v.; — recommander, توسل ا *tèvessul e*, a-t.; — suivre un procès, بر دعوایی سورمك *bir davaï surmèk*.

Solliciteur, طلب رجا *talèb*, *ridja*, ایدیجی *ididji*; — d'emploi, منصب ارایجی *macèb araïdji*, a-t., s.

Sollicitude, جد *djèdd*, اهتمام *ihtimam*, اقدام *iqtam*, همت *himmet*, a., s.

Solstice d'été, اك اوزون ... *èn-ouzoun gun*, ... السرطان *rèèçus-sèrètan*, ... d'hiver, اك اوزون كیجه ... *zoun guidjè*, راس الجدا ... *djèda*, a., s.

Solubilité, انحلال ... a., s.

Soluble, اریدلور ... قابل اریدلمسی *iridilmè...* adject.

Solution, éclairc... d'une difficulté, حل ... مشكل *halli muchkil*; — pratique, paiement, ... *dèich*, اودهمكك ... *eudèm...* ادا *èda*, a., s.

Solvabilité, قابلیتی ... *eudèmèk qabilièti*, t-a., s.

Solvable, qui peut p... ویره جك *para virè...* ایدجك *èda idèdjèk*, ad...

Sombre, peu éclairé... *aïdinsyz*, قراكلو *qaran-lu...* en parlant du temps, ... — temps —, پوس هوا *p...* — nuit —, ... كیجه سی ... *lu guidjèci*.

Sombre, triste, قیغولو *q...* ... غصه لو *ghoussalu*, t., ... — mélancolique, سوداوی ... سوداكر *sèvdaguer*, t-p., a...

Sombrer, ... یلكنلری ... ایله باتمق *guèmi atchiq ilè batmaq*, v.

Sommaire, bref,

z, قصــــير qacir, مختصر
syr, a., adj.

AIRE, abrégé, اجمل idj-
مقـ mouqtaçar, مجمـــل
, مختصر moukhtaçar, a.,

AIREMENT, وجه اجمال
djhi idjmal uzrè, a-t.,
'malèn, a., بر وجه مختصر
i moukhtaçar, a-t., adv.

E, charge, fardeau, يوك
يوكلك iuklik, t., حمل haml,

E, certaine quantité d'ar-
مبـ mublagh, pl. a., مبالغ
, قدر qadr, a., s.

E totale des sommes ajou-
جـ djumlet, djumlè, يكون
a., s.

MME, والحاصل velhacil,
bildjumlè, القصّة elqyssa,

E, sommeil, fam.; اويقو
, s.; — dormir un bon
ايو اريقو چاا èiu ouiouqou
l.

EIL, اويقو اويقو ouiouqou,
ioukhou, s.; — avoir —,
اوية ouïouqouci ol, اويقـو
iouqou almaq; — j'ai —,
ouiouqoum var; — tendre,
tatlu ouiouqou, s.

EILLER, امزغنمق ymyz-
r, اويقلمق ouiouqlamaq,

Sommelier, شرابجي charab-
tchi, كلارجي kilardji, s.

Sommellerie, كلار kilar, vulg.
kiler, s.

Sommer, امر ا èm e, تنبيه ا
tèmbih e, اگاه ا aguiah e, p-t., توصيه
ا tèvsiè e, a-t., v.

Sommet, دپه tèpè, دورق do-
rouq, باش bach, اوج oudj, قله
qoullè; — d'une montagne, طاغ
دپهسي قلهسي dagh tèpèci, qoul-
lèci, s.

Sommier, bête de somme,
بارکیر barguir, p-t., s.

Sommier, matelas de crin, يله
مندري ièlè mindèri, s.

Sommité, باش bach, اوج oudj,
يوکسلك iuksèklik, t., أعلى a'ala,
a., s.

Somnambule, ايقوده كزيجي
ouiouqouda guèzidji, s.

Somnifère, اويقو كتوريجي
ouiouqou guèturidji, اويوديجي
ouioudoudjou, adj.

Somptuaire (loi), قيافته و
مصرفه متعلق قانون فرمان qiafètè
vè masrafa mutè'allyq qanoun, fer-
man, s.

Somptueusement, داراتله da-
ratilè, عظمتله azametilè, مصرف
كسرتيله masraf kesrèti ilè, a-t.,
adverb.

Somptueux, طفرهلو tafralu,
كوسترشلو gueustèrichlu, t., عظمتلو
'azametlu, a-t., adj.

[redacted]

Somptuosité, طفرة *tafra*, مصرف كثرتي *masrof kesrèti*. *Voy.* Luxe, Magnificence.

Son, pron. poss. انك *anun-*; — son père, انك باباسي *anun-babaci*. — S'exprime aussi par un ى *i*, ou la terminaison سي *si*, ajoutée à la fin des mots, ex. : son livre, كتابي *kitabi*; sa mère, اناسي *anaci*.

Son, bruit qui frappe, سس *ses*, t., صدا *sèda*, a-p-t.; — de la voix, اواز *avaz*, p-t., s.; — rendre, produire du —, صدا ويرمك *sèda virmèk*, v.

Son, ce qui reste de la farine, كپك *kèpèk*, s.

Sonde, pour connaître la profondeur de la mer, اسقندل *isqandil*; — de chirurgien, ميل *mil*, subst.

Sonder, jeter la sonde en mer, اسقندل اتمق صارقتمق *iskandil atmaq*, *sarqytmaq*, اسقندل ايله يوقلمق *isqandil ilè ioqlamaq*; — un passage, un gué, كچيد يوقلمق *guetchid ioqlamaq*; — une plaie, يارهيه ميل صالمق *ïaraia mil salmaq*; — la pensée de quelqu'un, بر كمسه نك فكريني يوقلمق تجسس ا *bir kimesnènun fikrini ïoqlamaq*, *tèdjessus e*, v.

Sondeur, اسقندل اتيجي *isqandil atidji*, s.

Songe, دوش *duch*, t., رويا *rouia*, واقعه *vaqi'a*, منام *mènam*, a., s.; — faire un songe, دوش كورمك *duch gueurmèk*; en songe, دوشده رويادة كورمك *duchtè*, *rouiadè gueurmèk*.

Songe-Creux, الظا مشغول اولان كمسنه *khai... mèchghoul olan kimesnè*, ...

Songer, faire un song... رويا كورمك *duch*, *roui...mèk*, v.

Songer, penser, co... دوشنمك *duchunmèk*, ... اندیشه ا *fikr*, *èndichè e... tèemmul e*, a-t., v.

Songer, avoir des vu... *qast e*, ا نيت *nïïet e*, a-...

Songeur, دوشنيجي *du...dji*, s.

Sonna, recueil de... religieuses chez les mu... سنّة *sunnet*, a., s.

Sonnaille, چكرق ... چاكجغز *tchandjighu... tchan-*, s.

Sonnailler, ...ت بره چاك چالق *syqtchè*... *tchan- tchalmaq*, v.

Sonnant, ويريجي ... *viridji*, a-p-t., مصوّت ... a., adj.

Sonner, rendre un ... سس ويرمك *sèda*, *se... اوتمك *eutmèk*; — ren... clair, چكرمق *chi... چكلمك *tchin-lèmèk*... trompette, ...د چالمق *tchalmaq*, v.

:R, agiter une, ou des چاك چالمق *tchan-* , چالمق *tchalmaq*, v.

:RIE, son de plusieurs nsemble, برقاچ چاكلرك *bir qatch tchan-lèrun sè-* le montre, ساعت چاكی *mi*, s.

:TTE, شكرق *tchin-raq*,

:UR, چاك چاليجی *tchan- tchalidji, tchèki-*

:E, بلند خوب اوازلو *bu-* *ob avazlu*, صدالو *sèdalu*, سسلو *seslu*, adj.

ISME, تلبيس قياس *telbis* تزوير يلان دل *ialan dèlil*, مغالطه *moughalatat*, a., s.

ISTIQUE, captieux, تلبيسلو a-t., تلبيس *telbis*, a.,

RATIF ou SOPORIFÈRE, تنويم *tènvim ididji*, a-t., اويقو *ouiouqou viridji*, t., *ènvim*, a., adj.

ET, breuvage, composi- citron, de sucre, d'am- ., شربت *cherbet*, a., s.

:ER, *Voy.* CORMIER.

ELLERIE, جادولق *djadou-* ., علم سحر *ilmi syhr*, a.,

:ER, جادو *djadou*, جازو t-p., ساحر *sahyr*, سحار ., بوكيجی *beuguidji*, s.

SORDIDE, خسيس *khacis*, a., طمعكار *tama'kiar*, p-a-t.; — sordide avarice, چركين طمعكارلق *tchirkin tama'kiarlyq*, خسيسلق *khacislyq*, s.

SORDIDEMENT, خسيسلكله *khacislighylè*, طمعكارلغله *tama'kiarlighylè*, a-p-t., adv.

SORNETTES, بوش لاقردی *boch-laqyrdy*, t., ياوه *iavè*, p., بيهوده سوزلر *bihoudè seuzler*, p-t., s. pl.

SORT, destin, قضا *qaza*, تقدير *taqtir*; — destinée, قسمت *qysmet*; — heureux, بخت *bakht*, نصيب *nacib*, a.; — contraire, بد بخت *bèd bakht*, p., s.; — se soumettre au —, قضايه رضا ويرمك *qazaïè riza virmèk*; — effet du sort, fortune, قرعه *qour'a*; — tirer au —, قرعه اتمق براقمق *qour'a atmaq*, *braqmaq*, قرعه ايله بولمك *qour'a ilè beulmèk*, a-t.

SORT, état, حال *hal*, a., s.

SORT, maléfices, سحر *syhr*, افسون *efsoun*, — lancé par les yeux, كوز دكمسی *gueuz dikmèci*, a-t., نظر *nazar*, a., s.

SORTABLE, يرار *iarar*, ياقشق *iaqichyq*, t., لايق *laïq*, a., adj.

SORTE, espèce, genre, جنس *djins*, نوع *nèv'*, قسم *qysm*, a., مقوله *maqoulè*, درلو *turlu*, s.

SORTE, manière, façon, وجه *vèdjh*, منوال *minval*, اسلوب *us-loub*, شكل *chèkl*, طرز *tarz*; — de sorte que, شويله كه *cheuïlè ki*.

SORTIE, action de sortir, چقش

[redacted]

tchiqich, t., خروج *khouroudj*, a., subst.

Sortie, issue, porte, چقجق یر *tchiqadjuq ièr*, مخرج *makhrèdj*, a., s. *Voy.* Porte.

Sortie que font les assiégés, قلعدن هجوم خروج *qal'adèn hudjioum*, *khouroudj*, s.

Sortilége, جادولق *djadoulyq*, t, سحر *syhr, syhyr*, a.

Sortir, passer de dedans au dehors, چقمق *tchiqmaq*, طشره چقمق *tachra tchiqmaq*, t., خروج ا *khouroudj e*; — de prison, حبسدن چقمق *babsdèn tchiqmaq*, خلاص بولمق *khalas boulmaq*, a-t.; — faire sortir, چقرمق *tchiqarmaq*, v.

Sortir de terre, یردن چقمق *tchiqmaq*, بتمك *bitmèk*, v.

Sortir, se manifester, paraître, چقمق *tchiqmaq*, t., صدور بولمق *soudour boulmaq*, ظاهر او *zahir ol*, ظهوره كلمك *zouhourè guelmèk*, ظهور ا *zouhour e*, ظهور بولمق *zouhour boulmaq*; — se montrer, كورنمك *gueurunmèk*, بروز ا *burouz e*, a-t., v.

Sortir, tirer au dehors, چقارمق چقرمق *tchiqarmaq*, verb.

Sortir des bornes, des limites, outre passer, حدّدن كچمك *hadtèn guetchmèk*, حدّدن تجاوز ا *hadtèn tèdjavuz e*, a-t., v.

Sot, احمق *ahmaq*, بودالا *bou-dèla*, سفيه *sèfih*, عقلسز ... adj. et s.

Sottement, احمقلغله ا... *lyghilè*, عقلسلغله *aqylsy...* a-t., بودالا كبی *boudal...* adverb.

Sottise, احمقلق *ah...* a-t., حماقة *hamaqat*, حمق... عقلسزلك *'aqylsyzlyk*, ... *sèfihlik*, a-t., s.

Sou, vingtième partie ... صولدی *soldi*, نقره سی ... *baqyr paraci*, *noqraci*, s.

Soubassement, اياق ... بن ستون *buni sutoun*, p.

Soubresaut, تقله *taql...* *silkinmè*, s.

Soubrette, خدمتكار قز *metkiar qyz*, a-t., s.

Souche, le bas d... كوتك *keutuk*; — premi... جدّك جدّی *djiddun dji...* *asl*, a., s.

Souchet, ورس *vers*, *kiurkum*, s.

Souci, fleur, چچكی *tchitchègui*, s.

Souci, peine, inquiét... *qaïghou*, غم *gham*; — peine *qaçavet*, الم *èlèm*, ... *met*, a., s.

se Soucier, قيرمق *qaïrmaq*, قيورمق ايورمق... *maq*, قيغو چكمك *qaïghou...* *mèk*, v.

Soucieux, قساوتلو ...

[redacted]

صقلمسـ *syqylmich*, a.,
kedder, a., adj.
UPE, ظرف *zarf*, a.,
osi, s.
IN, subit, اكسز *an-syz*,
apan-syz, t., ناكهانى *na-*
p-t., adj.
IN, qui arrive subite-
اكسـ *an-siz*, تيز *tèz*, t.,
alelfeor, a., ناكاه *naguiah*,
dans le même instant,
derhal, p-a., همان لحظه
hza, همان ساعت *hèman*
-a., adv.
AINEMENT, فى الحال *fil-*
على ال *alelfeor*, a., اولدم
اكسزين *an-syzyn*, adv.
E, اشنان *uchnan*, s.
ER, لحملمك لهلمك *lè-*
k, ا لهم *lèhm e*, ا لحم
v.
OYER, علوفه ويرمك *'ulufè*
a-t., v.
URE, لهم *lèhèm*, *lèhim*,
n, s.
FLE, vent fait en poussant
ec la bouche, نفس *nèfes*,
action de souffler, اوفرش
; — simple respiration,
solouq, نفس *nèfes*, a., دم
— du vent, اسش *ècich*,
mè, يل *ïel*, t.; — léger du
نسيم *nècim*, a., s.
FFLER, faire du vent avec
iche, اوفرمك *eufurmèk*,
اوفلمك *euflèmèk*, ا نفخ
— en parlant du vent,

اسمك *esmèk*, روزكار اسمك *rouz-guiar esmèk*; — pour refroidir, اوفلمك *euflèmèk*, v.

SOUFFLER le feu pour l'allumer, اتشى كورك ايله ياقمق طوتشترمق *atèchi kuruk ilè ïaqmaq*, *toutouch-turmaq*, v.

SOUFFLER, enlever, ôter, چقارمق *tchiqarmaq*, قاپمق *qap-maq*, v.

SOUFFLER, faire entendre tout bas à l'oreille, فسلدمق *ficilda-maq*, v.

SOUFFLET, instrument pour souffler, كوروك كورك *keuruk*; — de forge, دمرجى كوركى *dè-mirdji keurugui*; — espèce d'évan-tail employé par les Turcs comme soufflet, يلپازه *ïèlpazè*, vulg. *ïèl-pèzè*, s.

SOUFFLET, coup du plat de la main, سله *sillè*, طبانجه *tabandja*, subst.

SOUFFLETER, بر سله طبانجه اورمق چالمق *bir sillè*, *tabandja ourmaq*, *tchalmaq*; — recevoir un —, بر سله طبانجه يمك *bir sillè*, *tabandja ïèmèk*, v.

SOUFFLEUR, qui souffle en poussant l'air de sa bouche, اوفريجى *eufuridji*; — qui souffle à quelqu'un, تلقين ايديجى *tel-qin ididji*; — espèce de poisson, بالق جنسى *balyq djinci*, s.

SOUFFRANCE, peine, douleur, اغرى *aghry*, اجى *adji*, t., الم *èlèm*, وجع *vèdja'*, a., درد *derd*

p., حزن *huzn*, a.; — oppression, اذيّت *èzïiet*; — d'esprit, كوكل طارلغى *gueun-ul darlyghy*; — pratique de tolérance, تحمّل ا *tèhammul e*, a., s.

Souffrant, اجيان *adjian*, دردلو *derdlu*, p-t., زحمت چكن *zahmet tchèkèn*, a-t., درده مبتلا *derdè mubtèla*, p-a., adj. *Voy.* Endurant, Patient.

Souffre-Douleur, اذيّت چكيجى *èzïiet tchèkidji*, a.

Souffrir, endurer, چكمك *tchèkmèk*, طايانمق *daïanmaq*, t., تحمّل ا *tèhammul e*, طاقت كتورمك *taqat guèturmèk*, a-t., v.

Souffrir, éprouver un dommage, ضرر كورمك چكمك *zarar gueurmèk, tchèkmèk*; — de la peine, مشقت كورمك *mèchaqqat gueurmèk*, زحمت چكمك *zahmet tchèkmèk*, a-t., v.

Souffrir, éprouver de la douleur, اجيمق *adjimaq*, درد الم زحمت غم چكمك *derd, èlèm, zahmet, gham tchèkmèk*; — faire mal, اغرمق *aghyrmaq*, اغريسى او *aghryciol*; — faire souffrir, اغرتمق *aghyrtmaq*, اجتمق *adjitmaq*, الم اذيّت ويرمك *èlèm, èzïiet virmèk*, a-t., v.

Souffrir, permettre, قومق *qomaq*, قايل او *qaïl ol*, راضى او *razi ol*, اذن ويرمك *izn virmèk*, a-t., v.

Souffre, كوكرد *kukurd*, t., كبريت *kibrit*, a., s.

Souffré, كبريتلـو *k*... كوكردلو *kukurdlu*, adj.

Souffrer, كبريتلمك ... *mèk*, كوكردلمك *kukurdl*...

Souhait, ارزو *arzou*, ... *lèk*, t., تمنا *tèmènna*, مراد ... a., s.

A Souhait, مراد اوزره *uzrè*, a-t., ارزوايله *arzou* ...

Souhaitable, ... *murad olounadjaq*, a-... ايدجك *idèdjèk*, adj.

Souhaiter, ارزولمق ... *maq*, دلمك *dilèmèk*, ... *tèmèk*, جان اتهق *djan* ... اوزلمك *euzlèmèk*, ... *rinmèk*, t., تمنا ا *tèmènna* — souhaiter le bonjour, خير اولسون ديمك *sal*... *khaïr ossoun dimèk*, v.

Souillé, بولاشق *bo*... بولاشمش *boulachm*... مردارلنمش *mourdarlanmi*... مردار *mourdar*, ناپاك *na*... ملوث *mulèvves*, a., adj.

Souiller, مردارلمق *m*... *lamaq*, بولاشترمق *boulach*... لكه‌لمك *lèkèlèmèk*, ... *maq*, t., تلويث الوده ا ... *lèvvis*, *telvis*, *aloudè e*, a-p...

se Souiller, لاشمق ... *lachmaq*, مردارلنمق *mou*... *maq*, مردار او *mourdar ol*... sang, قانه بولاشمق *qanè b*... *maq*, v.

Souillon, enfant ...

اوغلا مردار *mourdar ogh-*
udjouq ; — fille, كيرلو
irlu, mourdar qyz, s.
URE, tache, لكه *lèkè*,
mourdarlyq, مردارلنمه
nma ; — tache à la ré-
عرض نقصانلغی *'yrz*
ty, s.
rassasié, طوق توق *toq*,
t., شبعان *chèb'an*, a.,

ivre, سرخوش *serkhoch*,
hoch t., مست *mest*,
ك *guetchkin*, adj.
EMENT, تسكين *teskin*,
takhfif ; — consolation,
lè, تسلی *tècelli*, a., s.;
ver du soulagement,
تسـ تسكين *teskin, tècelli*
v.
GER quelqu'un, lui ôter
e de son fardeau, بـر
كمسنەنك يوكنی قالدرم
ènun ïukini qaldurmaq,
يينيلمك *ïïènilèmèk*,
ïïniletmèk ; — apporter
ement à la douleur, سزی
اغری دكدرمك *syzy*,
durmèk, teskin e, v. *Voy.*
CONSOLER.
RD, بكری *bèkri*, سرخوش
ايچقيجی *itcbqidji*, s.
, rassasier à l'excès,
loiourmaq, t., اشباع سير
hpa', sir, toq e ; — eni-
سرخوش *sarkhoch e*, كيف
kèïf ïètichturmèk, v.

SE SOÛLER, se rassasier, دويمق
doïmaq ; — s'enivrer, سرخوش او
sarkhoch ol, مست او *mest ol*,
p-t., v.

SOULEUR, دهشت *dèhchet*, a.,
قورقو *qorqou*, s.

SOULÈVEMENT des flots, دكز
دالغلنمسی *dèn-yz dalghalanmaci*,
تموج *tèmèvvudj*, تلاطم امواج *tèlatumi èmvadj* ; — de cœur, يورك
بولنمسی *ïurèk boulanmaci*, كوكل
دونمسی *gueun-ul deuni-mèci* ; —
sédition, خلقك اياغه قالقمسی
khalqun aiagha qalqmaci, زوربالق
zorbalyq, s.

SOULEVER, élever un peu quelque chose de lourd, قالدرمق
qaldurmaq, يردن قالدرمق *ïerdèn*
qaldurmaq ; — les flots, دكز
دالغلری حركته كتورمك *dèn-yz*
dalghalèri harèkètè guèturmèk ; —
l'indignation, دارلتمق *darylmaq* ;
— exciter à la révolte, فتنه
قوپرمق *fitnè qoparmaq*, v.

SOULEVER le cœur, يورك
بولندرمق *ïurèk boulandurmaq*, v.

SE SOULEVER, se révolter, اياغه
قالقمق *aïagha qalqmaq*, باش
قالدرمق *bach qaldurmaq*, زوربالق
ا *zorbalyq e*, v.

SOULIER, پاپوش *papouch*,
پاپوج *papoudj*, بشمق *bachmaq*,
پاشمق *pachmaq*, قوندره *qondoura* ;
— grossier, چارق *tcharyq*,
طوزلق *tozlyq*, s.

SOULIGNER, چزكی چزمك
tchizgui tchizmèk, چزكی چز

[redacted]

tchizi tchizmèk, چزمك *tchizmèk*, verb.

SOUMETTRE, التنه المق *altynè almaq*, تابع مطيع ا *tabi', mouti' e*, حكمی التنه مطيع ا *hukmi altinè mouti' e*, حكمنه كچرمك *hukminè guetchurmèk*, ضبطنه المق *zabtina almaq*, اطاعت ايتدرمك *ita'at itturmèk*, a-t., v.

SE SOUMETTRE, حكمنه كچمك *hukminè guetchmèk*, حكمی التنه او *hukmi altindè ol*, رام مطيع او *ram, mouti' ol*, اطاعت ا *ita'at e*, a-t., v.

SOUMIS, تابع *tabi'*, مطيع *mouti'*, a., فرمان بردار *ferman berdar*, p., adj. *Voy.* OBÉISSANT.

SOUMISSION, اطاعت *yta'at*, مطيعلق *mouti'lyq*, انقياد *inqiad*, خضوع *khouzou*, a., الچق كوكلولك *altchaq gueun-ullulyk*, s. *Voy.* RÉSIGNATION.

SOUMISSIONNER, بر نسنة قيمت معيّنه صاتون المغه قايل او *bir nesnèï qimèti mou'aïènè satoun almagha qaïl ol*, v.

SOUPAPE, تلومبه طپه‌سی طقجی *touloumba tapaci, tiqadji*, s.

SOUPÇON, opinion désavantageuse accompagnée de doute, اشكل *ichkil*, اشكللك *ichkillik*, وهم *vèhm*, شبهه *chubhè*; — défaut, manque de confiance, اعتماد اعتقاد اكسكلكی *'itimad, i'tiqad èksikligui*; — supposition qu'une chose a lieu ou non, احتمال *yhtimal*, a., s.; — concevoir un ou des soupçons, ...وارمق ... دوشمك *ichkilè, vèhmè duchmèk*, a-t., v.

SOUPÇONNER, ...كللنمك *killènmèk*, ...بهيه دوشمك *hèïè duchmèk*, شبهه‌لمك ...*lèmèk*, اشكله وارمق *ichk... maq*, احتمال ويرمك *ihti... mèk*, مظنه‌سی اشكلی او *m... ichkili ol*, a-t., v.

SOUPÇONNEUX, اشكللو ... a-t., وهّام *vèhham*, a., a...

SOUPE, شوربا *chorb...* چوربا *tchorba*; — au pa... *tirid*; — au riz, رباسی... *piridj tchorbaci*; — épais... *ach*, s.

SOUPENTE d'un carros... قايشی *araba qaïchi*; — d'entresol, زنی انباری *dam makhzèni, ambari*, s.

SOUPER ou SOUPÉ, r... dinaire du soir, ...يمكی ييجكی *akhcham ïèmègu... djègui*, s.

SOUPER, prendre le r... soir, اخشام يمك *akhcham...* اخشام ييجكين يمك *a... ïèïèdjèguin ïèmèk*, v.

SOUPESER, ... طارتمق *ilè tartmaq*, v.

SOUPEUR, اخشام ييجی *...cham ïèïèdji*, s.

SOUPIÈRE, چوربا چناغی *...tchanaghy*, s.

SOUPIR, respiration ...

:e, آه ah, اخ akh; — ex-
d'un désir passionné,
hasret, a., s.

RAIL, زیر زمینك منفسی
un mènfèci, a-t., منفس
a., s.

RANT, عاشق 'achiq, a.,

IRER, pousser des sou-
آه! آه e, tchèkmèk; چكمك
s..., désirer passionné-
حسرت یرنمك ïèrinmèk,
hasret tchèkmèk, آرزولمق
aq, حسرتلنمك hasret-
— gémir, اینكلمك in-

E, اكلور èguilur, اكلمسی
بوكلمه èguilmèci, beukul-
n, اكلن eguilèn, adj. Voy.
Soumis.

EMENT, avec douceur,
tatlulyghylè, یواشلغله ïa-
lè, t.; — avec adresse,
ا ouçoul ilè, a-t., adv.

ESSE, agilité, چاپكلك
k; — tour de souplesse,
hoqqabazlyq; — finesse,
pallachlyq, زیركلك zirèk-
حیله بازا hilèbazlyq, a-t.,

E, endroit d'où l'eau sort
صو چقجق یر sou tchi-
r; بیكار باشی bin-ar ba-
poun-ar bachi, t., چشمه
a-t., منبع mèmba', a.,

Source, origine, اصل asl,
مبدا mèbdée, سبب sèbèb, a., s.

Sourcil, قاش qach, s.; —
froncer le —, قاش چاتمق qach
tchatmaq, v.

Sourciller, قاشنی چاتمق
qachini tchatmaq, v.

Sourcilleux, haut, élevé, se
dit d'un mont, یوكسك ïuksèk,
adject.

Sourd, صاغر ساغر سغیر sa-
ghyr, قولاغی اشتمز qoulaghy it hit-
mèz, adj.; — devenir —, صاغر
او saghyr ol, صاغرلنمق saghyrlan-
maq, v.

Sourdaud, ازاجق صاغر اولان
azadjiq saghyr olan, adj.

Sourdement, كزلوجه guizludjè,
كزلو guizlu, اوغرلین اوغرلین
oghourlaien oghourlaièn, سرا sir-
rèn, adv.

a la Sourdine, یاوش یاوش
iavach ïavach, مخفیجه màkhfidjè,
ال التندة el allyndè, adv.

Sourdre, یردن اقمق قشقرمق
ïerdèn aqmaq, qychqyrmaq, t., نبع
nèb' e, a-t., v.

Sourceau, سچانجق sitchan-
djiq, s.

Souricière, سچان قپان si-
tchan qapan, سچان قپغی sitchan
qapaghy, s.

Souriquois, سچانلو sitchanlu,
adject.

Sourire, كولمسمك gulumsi-

mèk, t., ا تبسم *tèbessum e*, a-t., verb.

Sourire ou Souris, تبسم *tè-bessum*, a., s.

Souris, *Voy.* Sourire.

Souris, animal, سچان *si-tchan*, فندق سچانی *fendyq si-tchani*, s.

Sournois, ساکت *sakit*, a., حیلەکار *hilèkiar*, a-p., adj. et s.

Sous, prép., marque la situation au-dessous, la subordination, التندە *altyndè*, t., تحت *taht*, a.; — avec mouvement, التنە *altynè*; — sous terre, یرالتنە *ier altyndè*; — sous-ordre, امر التندە *èmr altyndè*.

Sous, du temps, sous Napoléon, ناپولیون وقتندە *napoulioun vuqtindè*.

Sous, à condition que, بوشرط ایلە کە *bou chart ilè ki*; — sous condition de ne pas faire....., اتمەمک شرطیلە *itmèmèk chartilè*; — sous trois jours, اوچ کوندنصکرە *utch gundèn son-ra*.

Souscripteur, امضا چکیجی *imza tchèkidji*, a., s.

Souscription, امضا *imza*.

Souscrire, التندە یازمق *altyndè iazmaq*, t., امضا چکمک *imza tchèkmèk*, امضالمق *imzala-maq*; — confirmer, authentiquer, محقق ا *mouhaqqaq e*; — consentir, راضی قایل اول *razi, qaïl ol*, a-t., v.

Souscrit, امضالو *imzal*
adject.

Sous-Diacre, نایبی
dïaq naïbi, s.

Sous-Entendre, ن
اکلنلق *tèmèlindèn an-lat*
se sous-entendre, کلشلق
tèmèlindèn an-lachilmaq,

Sous-Entente, رسوز
laneur seuz, s.

Sous-Lieutenant, ک
ایکنجی ملازمی *iuz bachi*
dji mulazimi, ملازم ثانی
çani, s.

Sous-Locataire, ث
کراجیسی *kiradjinun kira*

Sous-Louer, ایکن
قومق کراجی *kiradji ikè*
qomaq, v.

Sous-Maître, لازمی
khodja mulazimi, s.

Sous-Secrétaire,
نایبی ملازمی *syrr kiatib n*
lazimi, s.

Sous-Secrétaire d'
خلفەسی باش نایبی
buch khalfaci, s.

Soussigner, یمق
یازمق *adyny qomaq, iazm*
چکمک *imza tchèkmèk*,
imzalamaq, ا محقق *mou*
a-t., v.

Soustraction, action
ver, چقرمقلق *tchiqarma*
ref', a., s. Voy. Vol.

Soustraction,

طرح *tarh*, اسقاط *isqat*,

AIBE, چقارمق چقرمق
ا, رفع *ref' e*, القمق *al-*
oler, اوغرلمق *oghour-*
چالمق *tchalmaq*, v.

AIRE, ôter un nombre
ا, طرح *tarh e*, a-t.,

STRAIRE, se dérober,
hmaq, قاچنمق *qatchin-*
سوشمك *sivichmèk*, t.,
nabèdid ol, p-t.; — à
e, اطاعتدن يوز چورمك
z tchèvirmèk, v.

STRAIRE, *Voy.* SE DÉ-

ENTRIÈRE, قولاك *qou-*
—, s.

E, پاپاز قفتاني فستاني
ıni, *fistani*, قبا *qaba*,

ELLE, قباچه *qabatcha*,

le navire, كمي مخزني
hzèni, a-t., s.

ABLE, admissible, قبول
iboul olounadjaq, مقبوله
oulè guetcher; — sup-
تحمّل اولنجق *tèham-*
djaq, a-t., adj.

IR, appuyer, suppor-
ط *daiatmaq*, طيانمق
طياندرمق *daiandur-*
ارقه *arqa ol*, چكمك
— *la* conversation,

ا صحبت *sohbet e*, a-t., سويلشمك
seuïlèchmèk, v.

SOUTENIR, sustenter, بسلمك
beslèmèk; — entretenir, كوزتمك
gueuzetmèk, كورمك *gueurmèk*,
درلك وبرمك *dirlik virmèk*, ارقه
او ارقه وبرمك *arqa virmèk*, *ol*; — par
des alimens, غدالندرمق *ghyda-*
landurmaq, t., ا اطعام *yt'am e*;
— par des motifs, سبب صويلمك
sèbèb seuïlèmèk, v.

SOUTENIR, appuyer, défendre,
طيانمق *daïatmaq*, قوروق *qorou-*
maq, صقلمق *saqlamaq*, t., ا حفظ
hyfz e; — protéger, ا حمايت *hi-*
maïet e, ارقه او *arqa ol*, v.

SOUTENIR, affirmer, كرچكلمك
guertchèklèmèk, t., ا اقرار *iqrar e*,
اناندرمق *inandurmaq*, v.

SOUTENIR, résister à.....,
طيانمق *daïanmaq*; — une atta-
que, يوريشه طيانمق *iurichè daïan-*
maq, v.

SE SOUTENIR, se tenir sur ses
jambes, اياق اوزره دورمق *aïaq*
uzrè dourmaq, طورمق دورمق
dourmaq, ا قيام *qïam e*, قايم او
qaïm ol, a-t., v.

SE SOUTENIR, se sustenter,
يمكلنمك *ièmèklènmèk*, يمك *iè-*
mèk, v.

SOUTENU, appuyé, طيانمش
daianmich, ارقهلو *arqalu*, adj.

SOUTERRAIN, ير التنده اولان
ïer altindè olan, adj.

SOUTERRAIN, ير اوي *ïer èvi*,

[redacted]

t., زیر زمین *zir zèmin*, *zer zèmin*, p., s.

Soutien, appui, دایاق طیاق *daïq*, ارقه *arqa*, t., مسند *mesnèd*, a., s.

Soutirer, اقلمق *aqlamaq*; — du vin, شرابی اقلمق *charabi aqlamaq*; — transvaser, غیر فوچیه بوشاتمق *ghaïri futchiiè bochatmaq*, v.

Soutirer, fam., enlever petit à petit, un à un, برر برر قاپمق المق *birer birer qapmaq*, *almaq*, verb.

Souvenance, *Voy.* Souvenir.

Souvenir, mémoire, خاطر *khatyr*, فکر *fikr*; — faculté de retenir, حفظ *hifz*, حافظه *hafyza*, قوت حافظه محافظه *qouvvèti hafyza*, *mouhafiza*; — impression que la mémoire conserve d'une chose, یاد *ïad*, p., ذکر *zikr*; — cela est dans sa —, اول نسنه خاطرنده عقلنده در *ol nesnè kkatyrindè*, *'aqlyndè dur*; — action de rappeler l'impression du souvenir, اکلمقلق *an-lamaqlyq*, t., تذکر *tèzèkkur*, a., subst.

se Souvenir, خاطرینه کلمک *khatyrina guelmèk*, a-t., اکمق *an-maq*, v.; — je me souviens que, خاطرمه کلور که *khatyrima guèlur ki*.

Souvent, چوق کره *tchoq kerrè*, صق صق *syq syq*, سقچه *syqtchè*, a., کرّاتله *kerratilè*, دفعاتله *def'a-*

tilè; — le plus souvent, *èksèri*, اکثریا *èksèria*, a-t

Souverain, suprême ... بیوکی *èn-buiugui*, لی ... اعظم *a'zèm*, a., adj. *Voy* ...cace.

Souverain, prince ... dant, خان *khan*, سلطان ... حاکم مطلق *hakimi mou*... subst.

Souverainement, ... ment, غایتله *ghaïtlè*, غایة ... زیادسیله *ziadècilè*, a-t.; ... rement, بالتمام *bilte*... کلیت اوزره *kulliïïet uz*... adverb.

Souverainement, ... puissance absolue, مطلقا ... *qa*, استقلال ایله *istiqlal* ... مستقلا *moustaqilan*, a., ...

Souveraineté, état ... verain, سلطنة *sal*... پادشاهلق *padichahlyq*, *qrallyq*; — puissance استقلال *istiqlal*, a., s.

Soyeux, ایپکلو *ipèklu*, *laslu*, adj.

Spacieusement, ... *liguilè*, t., وسعت ایله ... a-t., adv.

Spacieux, کیکش *guèii*... *guèin-ich*, t., واسع *vaci'*... *vus'atlu*, a-t., adj.

Spadassin, سطرقجی ... *tchi*, s.

cavalier turc, سپاهی

, *Voy.* Lacédémone.

, espèce de jonc, نمج

, s.

rie, نمج ايشى *nèmdj*

, سكر چكلمەسى *sin-yr*

, تشنج *tèchènnudj*, a.

dique, سكر چكلهسنه

n-ir tchèkilmècinè mèn-

تشنجى *tèchènnudji*, a.,

e, مبلق *miblaq*, *mè-*

miblègh, t., ملهم كش

h, a-p., s.

., مخصوص *makhsous*,

tèqyll, a., باشقهجه *bach-*

lement, خصوصا *khou-*

على الخصو *alel-khou-*

mustaqilèn, اختصاص

s ilè, a-t., adv.

lité, خصوصية *khouçou-*

خص *khouçous*, a., s.

usement, ظاهرا *zahirèn*,

djahetilè, a-t., adv.

ux, كوسترشلو *gueustè-*

وجاهتلو *vudjahetlu*, a-t.,

ication, تعيين *t'aïin*,

in, بيان *bèian*, تشخيص

a., s.

er, تعيين ا *ta'iin e*,

بر بر اكهق *bir bir*

an-maq, *an-latmaq*, تخصيص ا *takhsis e*, تشخيص ا بيان تصريح *bèian*, *tasrih*, *tèchkhis e*, a-t., v.

Spécifique, propre, approprié à..., بر شيه مخصوص نافع *bir chèiè makhsous*, *nafi'*, adj.

Spécifique, remède spécial, باش علاج *bach 'iladj*, t-a., s.

Spécifiquement, مختصا *moukhtaçan*, اختصاص ايله *ikhtiças ilè*, a-t., adv.

Spectacle, tout objet qui attire les regards, بقجق كورجك نسنه *baqadjaq*, *gueurèdjèk nesnè*, سير *sèïr*, منظر *manzar*, تماشا *tèmacha*, اويون *oïoun* ; — objet de spectacle aux yeux de tout le monde, منظر عامه *mènzari 'ammè*, نظرگاه *nazarguiah*, a-p., تماشا يرى *tèmacha ïèri*, a-t., s. *Voy.* Comédie.

Spectateur, كورن كمسنه *gueurèn kimesnè*, t., سيرجى *sèïrdji*, تماشاجى *tèmachadji*, a-t., ناظر *nazir*, a., s. ; — au pl. a., نظار *nouzzar*.

Spectre, خيال *khaïal*, صورت وهمى *sourèti vèhmi*, a., مايال ميال *maïal*, s.

Spéculateur, qui spécule, تخمين تامل ايديجى *takhmin*, *tè'ammul ididji*, a-t., s. *Voy.* Observateur.

Spéculatif, qui a coutume de spéculer, متامل *mutèemmil*, فكر ايديجى *fikr ididji* ; — qui est

[redacted]

l'objet de la spéculation, ملاحظه ايدجك *mulahaza idèdjèk*, a-t., adject.

Spéculation, ملاحظه *mulahaza*, فكر *fykr*; — commerciale, تجارتده داير فكر ملاحظه تأمل *tidjarètè daïr fykr, mulahaz, téemmul*, a-t., s.

Spéculer, méditer attentivement, فكر انديشه ملاحظه تأمل ا *fykr, èndichè, mulahaza, téemmul e*, a-t., v.

Sperme, ارلك صويى *erlik souii*, t., منى *mèni*, a., s.

Sphère, globe solide terminé par des cercles, كره *kurè*, *gurè*, طوب *top*; — représentation de la sphère terrestre, كرهٔ ارض شكلى *keurèi arz chèkili*, كرهٔ سما شكلى *kürèï sèma chèkili*; — la sphère terrestre en nature, كرهٔ ارض *kurèï arz*; — la sphère céleste, كرهٔ سما *kurèï sèma*; — les principes de l'astronomie appris avec la sphère, اصول علم فلك *ouçouli 'ilmi fèlèk*; — espace dans lequel se meuvent les astres, فلك *fèlèk*; étendue de pouvoir, امكان *imkian*, طاقة *taqat*, a., s.; — sortir de sa sphère, حالندن چقمق *haiyndèn tchiqmaq*.

Sphéricité, مدورلك *mudèvvirlik*, دكرميلك *dèïrmilik*, a-t., تدوير *tèdviret*, a., s.

Sphérique, دكرمى *dèïrmi*, t., كرى *kèri*, a., طوب شكللى *top chèkilly*, adj.

Sphériquement, كلى اوزره *top chèkili uzrè*, ... شكلنده *top chèklindè*, t., ... *kurè guibi*, a-t., adv.

Sphéroïde, كره *kurè*, ...

Sphinx, monstre f... انسنى ميمون *encènni n*... ابوالهولى *èbulhoula*, a., ...

Spicanard, ... هندى *buléï hindi*, s.

Spinal, ... منسوب ... *on-ourgha guèmughinè* ... adject.

Spiral, دكرمى *dèïrm*... شكلنده *bourma chèklindè*...

Spirale, خط ملتف *k*... *tiff*; a., s.

Spiritualisati... چقرمسى استخراجى ... *qarmaci, istikhradji*, s.

Spiritualiser, extr... esprits des corps mixt... چقرمق استخراج ا *rouh*... *maq, istikhradj e*, v. *Voy*... ner, Subtiliser.

Spiritualité, روحانية *nïet*, a., s.

Spirituel, incorporel *rouhani*, a., adj.; — livre de dévotion, ... كتابى *det kitabi*, s.

Spirituel, ingénieux *zeïrèk*, p., عقللو *aqylu*, a... *zèki*, adj.

Spirituellement, ... prit, ذيركلكله ...

ذكا ايله *zikia ilè*, *aqylluly-* -t., adv.; — en esprit, *rouh ilè*, a-t., adv.

TUEUX, كسكين *keskin*, قـ *qouwvetli*, a-t., مسكر ., adj.

N et SPLINE, قره سودا ı, سودا *sèvda*, a., s.

DEUR, grand état de lu- روشنلق *rouchènlyk*, p-t., *lin*, t., ضيا *zyia*, a.; — pompe, رونق *rèvnaq*, *zamet*, دارات *darat*; a.,

DIDE, magnifique, somp- عظمتلو *'azametlu*, a-t., *gueustèrichlu*, t.; — libé- جـ *djeumerd*, *djumerd*,

IDEMENT, دارانله *dara-* *'azametilè*, a-t., adv.

ÉTIQUE, طلاق علتـلى *tlu*, t-a-t., مطحول *mal-* adj.

QUE, طلاغه داير منسوب *aïr*, *mènçoub*, adj.

TEUR, صويجى *soïdji*, *nahhab*, a., s.

TION, صويش *soïich*, *ighoun*, t., يغما *ïaghma*,

R, صويمق *soïmaq*, *ghmalamaq*, t., سلب ا ., v.

EUX, سونكرلو *sun-guier-* سو *sun-guier guibi*, adj.

SPONTANÉ, كوكلو *gueun-ullu*, t., مرادى *murudi*, a., adj.

SPONTANÉITÉ, كوكللولق *gueun-ullulyq*, طوع *tav'*, اختيار *ikhtiar*, a., s.

SPONTANÉMENT, كوكل ايلـه *gueun-ul ilè*, كندو ارادتيله *guèndu iradeti ilè*, حسن اختياريله *husni ikhtiariilè*, طوع ايله *tav' ilè*, a-t., adverb.

SPONTON, *Voy.* ESPONTON.

SQUELETTE, os décharnés joints ensemble dans leur situation naturelle, كيكلرينك بالذات كندو طبيعى رباطلريله معلق اولانك جلهسى *guèmiklèrinun bizzat guèndu tab'ii ribatlèrilè mou'allaq olanun djumlèci*, اسكلت *iskèlet*; — personne maigre et décharné, دريله كميك قالمش *dèri ilè guèmik qalmich*, s.

SQUILLE, crustacé, كشغـير *kuchguir*, اربيان *erbian*, s.

SQUINE OU ESQUINE, قينا كوكى *qina keuki*, شبشينا *chèbchina*, s.

SQUIRRE, شيش *chich*, بدننك وجودك ايچ قبارجغى *bèdènun*, *vudjoudun itch qabardjigui*; — au foie, قره جكرشيشى شيشمهسى *qara djiguer chichi*, *chichmèci*, s.

STABILITÉ, پايدارلق *païdarlyq*, p-t., قرار *qarar*, ثبات *cèbat*, بقا *baqa*, a., s.

STABLE, قرارلو *qurarlu*, تملو *tèmellu*, a-t., پايدار *païdar*, p.,

[redacted]

Stratagème, آل *âl*, t., حيله *hilè*, a.; — ruse de guerre, حرب خدعهسی *harb khad'aci*, جنك حيلهسی *djènk hilèci*, s.

Stratégie, حرب و قتال علمی *harb u qytal 'ilmi*, جنك احوالك معرفتی *djènk alwalun m'urifèti*, s.

Stratifier, طپراق دوشمك *toprak duchèmèk*, v.

Stribord, كمينك صاغ يانی طرفی *guèminun sagh ïani, tarafi*, subst.

Strict, دار *dar*, صقی *syqy*; — précis, مطلق *moutlaq*, adj.

Strictement, مطلقا *moutlaqa*, a., مطلق *moutlaq*, البته *elbettè*, adverb.

Strophe, قطعة *qyt'at*, *qyt'a*, a., s.

Structure, manière dont un édifice est bâti, يابی *ïapy*, يايو *ïapou*; بنا *bina*; — manière dont un corps est composé, شكل *chèkl*, طرز *tarz*; — composition, تركيب *terkib*, a., s.

Stuc, صوا *syva*, بادنا *badana*, جبصين *djypsin*, s.

Studieusement, جدّ و جهد ايله *djidd u djèhd ilè*, اجتهاد ايله *idjtihad ilè* دقت ايله *diqqat ilè*, a-t., adv.

Studieux, جهد ايدیجی *djèhd ididji*, a-t., طالب *talib*, علمه طالب *'ilmè talib*, a-t., adj.

Stupéfaction, engourdissement, بيهوشی *bihouchi*; — étonnement extraordinaire, ... *ret*, a., سركردانلق *serguen*... subst.

Stupéfait, étonné, ... *chachmich*, حيران *haïran* ... *mutèhaïïr*, a., adj.

Stupéfier, شاشرمق ... *maq*, t., ... ويرمك *virmèk*, ... براقمق *braqmaq*, a-t., v.

Stupeur, بيهوشی ... p., s.

Stupide, شاشمش *ch*... شاشقن *chachkyn*, ابله *èbl*... *sersèm*, احمق *ahmaq*, ... adject.

Stupidement, صمقلغله ... *lyghylè*, شاشقنلغله *chach*... كندلكله *kundlyghylè*; adv...

Stupidité, شاشقنلق ... *qynlyq*, سرسملك ... بونلق *beunlyq*, t., سزلق ... *syzlyq*, a-t., s.

Style, poinçon, ... لمی *mirqalèmi*, a-t., مرقم *mir*...

Style, manière d'écr... *vedjh*, طرز *tarz*, قاعده ... اصطلاح *istilah*, a., s.

Styler, الشترمق *alic*... اوكرتمك *eugretmèk*, v.

Stylet, دشنه *dèc*... كوشهلی شيش *utch keuch*... subst.

Styptique, ريجی ... *diridji*, ايدیجی ... قبض ... مقبوض *maqbouz*, a., ...

بلنمش *bilènmich*, t., معلوم
, adj.
E, كفن *kèfin*, s.
:, ترليجي *terlèidji*, adj.
:, طاتلو *tatlu*, لذتلو *lèz-*
t., لذيذ *lèziz*, a., adj.
TE, طاتلولك *tatlulik*, t.,
zet, a., s.
TERNE, التنده كه *altyndè*
امر *èmr altyndè*, t., تابع
adj.; — juge subalterne,
üb, a., s.
LÉGATION, وكالة *vèkialet*,
vkil; نيابة *niabet*, حوالة
., s.
LÉGUÉ, وكيلك وكيلى
ekili, a-t., وكيل *vèkil*,
üb; a., s.
LÉGUER, وكيل ايكن وكيل
kèn vèkil e; — un juge,
نايب *naïb qomaq*, a-t., v.
VISER, فصللرا فصلى *fas-*
r e., a-t v.
VISION, تجزيه *tèdjziè*, a.,
sam, انقسام, *inqyçam*,

, اوغرامق *oghramaq*,
tchèkmèk, t., او مبتلا
ol; — un châtiment,
جراسن *djèzacin boulmaq*,

, اب اكسز *ap-an-syz*,
syz, t., ناكهانى *naguiè-*
t., سريع *sèri'*, a., adj.;
subite, موت ذعاف
:

SUBITEMENT, فى الحال *filhal*, على الفور *'alelfor*, a., الدم *oldèm*, adverb.

SUBJECTIF, ابتدايى *ibtidaï*, a., فاعله منسوب داير *fa'ilè mènçoub, daïr*, a-t., adj.

SUBJECTION, كندو كندويه اولان مخاطبة *guèndu guènduiè olan moukhatèbet*, s.

SUBJONCTIF, نصب *necèb*, a., subst.

SUBJUGUER, ضبط ا *zabt e*, ضبطنه الهق *zabtinè alinaq*, فتح ا *feth e*, مقهور قلمق *maqhour qylmaq*, اطاعت اتدرمك *ita'at itturmèk*, a-t., يكمك *ïèn-mèk*, بصمق *basmaq*, v.

SUBLIMATION, تصعيد *tas'id*, a., s.

SUBLIME, élevé, grand, على *'ala*, رفيع *rèfi'*, a., يوجه *ïudjè*; t., بلند *bulènd*, p., adj.

SUBLIME, le style le plus élevé, اعجاز *i'djaz*, a., s.

SUBLIMÉ, سلمن *sulmèn*, *sulumèn*, s.

SUBLIMER, *Voy.* VOLATILISER.

SUBLIMITÉ, يوجهلك *ïudjèlik*, t., رفعة *rif'at*; بلندى *bulindi*, علو *'uluvv*, a.; — du style, اطناب *itnab*, a., s.

SUBLINGUAL, دل التنده كه *dil altyndè ki*, adj.

SUBLUNAIRE, qui est entre la terre et la lune, ير ايله آى ارا سنده كه *ïer ilè ài aracindè ki*;

[redacted]

— qui est sur terre, یر یوزنده که *ïer ïuzundè ki ;* — dans l'aïr, هوادة که *havada ki*, adj.

Submerger, باتدرمق *battur-maq*, صویه بوغمق باتدرمق *souiè boghmaq, batturmaq*, دالدرمق *dal-durmaq*, t., غرق ا *gharq e ;* — — être submergé, بوغلمق *bo-ghoulmaq*, صویه باتمق دالمق *souiè batmaq, dalmaq*, t., غرق او *gharq ol. Voy.* Inonder.

Submersion, بوغلش *boghou-lich*, t., غرق *gharq ;* — inonda-tion, طاشقنلق *tachqynlyq*, s.

Subordination, اطاعة *yta'at*, طاعة *ta'at*, a., s.

Subordonné, تابع *tabi'*, a., adject.

Subordonnement, برغیریسنك امری ایله *bir ghaïricinun èmri ilè*, adverb.

Subordonner, régler la dé-pendance, اطاعت ایتدرمك *ita'at itturmèk ;* — mettre de l'or-dre entre les choses, نظام ویرمك *nizam virmèk*, a-t., v.

Subornation, رشوت *ruchvet*, ارتشا *irticha*, a., s.

Suborner, séduire avec de l'argent, رشوتلمك *ruchvetlèmèk*, رشوت الدرمق *ruchvet aldurmaq ;* corrompre, بوزمق *bozmaq*, ازدرمق *azdurmaq*, v.

Suborneur, ازدریجی *azduri-dji*, مفسد *mufcid*, a., s.

Subrécargue, کمی صاحبنك وکیلی *guèmi sahibinun vèkili*, a-t.,

لی محمولەسنك مباشری *mahmoulècinun mubachiri*,

Subreptice, adj. (chos ایله النمش نسنه *ghubn i mych nesnè*.

Subrepticement, ...ب آل ایله *ïalan, kèzb ilè*, ایله adverb.

Subreption, الدایش لبیس تلبیسلك *telbislik*, a., s.

Subrogation, وکیل حواله *havalè*, a., s.

Subroger, یرنه کمسنه ا اخر نصب *bir kimesnè mesnëi akhar nasb e*, v.

Subséquemment, ...کره t., بعده *badèhou*, a., ad

Subséquent, دن کلن *radèn guèlèn*, adj.

Subside, secours d'ar امدادی *para imdadi*, a *imdad*, a., s. *Voy.* Imp

Subsidiaire, ...مدادی a., adj.

Subsistance, nourrit ...ك ییجك *ïèiup ïèïèdjèk*, ... *djèk*, درلك *dirlik*, s.

Subsistances, ذخیرة au pl. a. ذخایر *zakhaïr* armée, عسكر ذخیرەسی *khirèci*, s.

Subsister, exister, *var olmaq*, دورمق *dou* موجود حاضر او *mèodjou* — vivre, s'entretenir, *guetchinmèk*, v.

Substance, être qui subsiste ᵣr lui-même, وجود وارلق *varlyq, ᵥdjoud*, ذات *zat*, جوهر *djèvher*; · ce qui est nécessaire pour la ᵤbsistance, كچنجك نسنه *guetᵢinèdjèk nesnè*, ييجك *ïeïèdjèk*, ᵢbst.

Substance, ce qu'il y a de ᵐieux dans une chose, بر نسنه نك زبدۀ علاسي *bir nesnènun 'alaci*, ᶻbdè; — substances, produits ⁿaturels ou artificiels, اجزا *èdjza*, ., s.; — résumé, نتيجه *nètidjè*; – du discours, خلاصه *khoulacè*, نتيجۀ مجمّل حاصل كلا *nètidjèï, ᵐouhassali, hacili kèlam*, a., s.; — ⁿn substance, بالجمله *bildjumlè*, في الجمله *fildjumlè*.

Substantiel, جوهري *djèvhèri*, ذاتي *zati*, a., adj.; — met —, قوّت ويريجي *qouvvet viridji*.

Substantiellement, جوهريا *jevhèrian*, a., adv.

Substantif, مبتدى مبتدا *mubèdi, mubtèda*, a., s.

Substituer, يرينه قومق *ïèrinè ᵠomaq*, ا وكيل قومق *vèkil qomaq*, ‚ ا قايمقام نايب قومق *qaïmaᵠam, naïb qomaq, e*, a-t., v.

Substitut, اخر كمسنه نك يرينه قونلمش نصب اولنمش *akhar ᵏimesnènun ïèrinè qonylmich, nasb ᵒlounmuch*, a-t., نايب *naïb*, وكيل *vèkil*, a., s.

Substitution, تبديل *tèbdil*, بدل *bèdel*, تحويل *tahvil*, a., s.

Subterfuge, قاچنمه *qatchinma*, t., بهانه *bèhanè*, تعلل *tè'allul*, p., s.

Subtil, délié, fin, انجه *indjè*, يوفقه *ïoufqa*; — ingénieux, adroit de l'esprit, قتي زيرك *qaty zèïrèk*, عقللو *aqylu*, تيز فهم *tiz fehm*; — adroit de la main, دولك *dulèk*, ايشني بلور *ichini bilur*; — rusé, fin, نخسند *noukhsind*, قلاش *qallach*, adj.

Subtilement, قلاشلغله *qallachlyghylè*, نخسندلكله *noukhsindlighilè*, t., حيله ايله *hilè ilè*, a-t., adverb.

Subtilisation, انجلتمكلك *indjèletmèklik*, t., تدقيق *tadqiq*, ترقيق *tarqiq*, a., s.

Subtiliser, rendre plus subtil, انجه لمك *indjèlèmèk*, t., انجلتمك *indjèletmèk*, t., رقيق ا *raqiq e*; — tromper, حيله ا *hilè e*; — raffiner sur une chose, انجه ارامق *indjè aramaq*, انجه فكرلك ا *indjè fikirlik e*, تدقيق ا *tadqiq e*, a-t., v.

Subtilité, qualité de ce qui est subtil, انجه لك *indjèlik*, نازكلك *naziklik*; — adresse de la main, دولكلك *dulèklik*, معرفة *ma'rifet*; — en général, اصول *ouçoul*; — finesse d'esprit, انجه فكرليلك *indjè fikirlilik*, t., نكته *nuktè*, زيركلك *zèïrèklik*; — ruse, finesse, قلاشلق *qallachliq*, نخسندلك *noukhsindlik*, t., حيله

بازلق *hilèbazliq*, a-p., حيله *hilè*, a., s.

SUBVENIR, امدادہ كلمك *imdadè guelmèk*, ياردم يتشترمك *ïardum ïètichturmèk*, ال صونمق *el sonmaq*, يتشترمك *ïètichturmèk*; — aux besoins des pauvres, فقرايه ياور او *fouqaraïè ïaver ol*, a-t., v. *Voy*. POUVOIR.

SUBVENTION, امداد *imdad*, معاونة *mou'avenet*, a., پاره امدادى *para imdadi*, s.

SUBVERSIF, قلع خراب ايدن ايدجك *qal', kharab idèn, idedjèk*, a-t., adj.

SUBVERSION, بوزمه *bozma*, قلع *qal'*, خراب *kharab*, هدم *hèdm*, a., s.

SUBVERTIR, بوزمق *bozmaq*, اقترمق *aqtarmaq*, يقمق *yqmaq*, t., هدم قلع خراب تهديم ا *hèdm, qal', kharab, tèhdim e*, a-t., v.

SUC, صو *sou*, صقندى *syqyndi*, t., عصارة *açaret*, *ouçarè*, a.; — suc d'orange, ترنج صويى *turundj souï*, v.

SUCCÉDER, prendre la place de..., يرينه كچمك *ïèrinè guetchmèk*, يرينى طوتمق *ïèrini toutmaq*, t., خالف او *khalef ol*; — hériter, وارث او *varis ol*, ميراث يمك *miras ïèmèk*, a-t., v.

SE SUCCÉDER, se suivre, بر برى اردنجه او *bir biri ardindjè ol*, بر برينك اردينه كلمك *bir birinun ardinè guelmèk*, t., مترادف او *mutèradif ol*, a-t., v.

SUCCÈS, résultat bon ou mauvais d'une affaire, d'une entreprise, وقوع *vouqou'*, a., صوك son-, عاقبة *'aqybet*, نتيجه *nètidjè*; — résultat heureux, خير عاقبت انجام *khaïr 'aqybet, èndjam*, حسن نتيجه *husni nètidjè*, a-t., s.

SUCCESSEUR, خلف *khalef*, pl. a. اخلاف *akhlaf*, s.

SUCCESSIF, صرا ايله كلن *sira ilè guèlèn*, اولاشترى *oulachturi*, متواتر *mutèvatir*, متوالى *mutèvali*, متعاقب *mutè'aqib*, مترادف *mutèradif* a., adj.

SUCCESSION, suite non interrompue de personnes ou de choses, توالى *tèvali*, تعاقب *tè'aqyb*, تواتر *tèvatur*; — lignée, سلسله *silsilè*; — de temps, مرور زمان *marouri zèman*, s.

SUCCESSION, héritage, ميراث *miras*, ارث *irs*, وراثة *viracet*, a., subst.

SUCCESSIVEMENT, برى برينك اردنجه *biri birinun ardindjè*, اولاشترى *oulachtury*, بر بر اردنجه *bir bir ardindjè*, كيدرك *guidèrèk*, واردقچه *varduqtchè*, t., على التوالى *alettèvali*, a., تواتر ايله *tèvatur ilè*, سلسله ايله *silsilè ilè*, a-t., adv.

SUCCIN, كهربا *kèhrouba*, كاهربا *kahrouba*, vulg. *kèhroubar*, صمان قپان *saman qapan*, s.

SUCCINCTEMENT, قصه *qyssa*, اجمال ايله *idjmal ilè*, مقتصرا *mouqtassarèn*, مختصرا *moukhtassaran*

اختصار اوزو *ikhtissar uzrè*,
lv.

ION, امش *èmich*, *èmmich*,
رضاع *raza'*, a., s.

OMBER, دوشمك *duchmèk*,
qalmaq, عاجز قالمق *'adjiz*
, طاقتی قالمق *taqati qal-*
, طاقتی طاق او *taqati taq*
ous le poids, يوك التنده
د قالمق *iuk altyndè qalmaq*,
t; — à la tentation, اغوايه
دا *ighvaïè daïanmamaq*;
rir, اولمك *eulmèk*, v.

ULENT, طتلـــو *tatlu*, t.,
zzetlu, مايلو *maïlu*, a-t.,

:R, امك امك *èmmèk*,
مك *mèkk e*, ا مص *mass e*,

:UR, يارهٔ مص ايديجی *ïa-
s ididji*, s.

IR, نسنه امجك *èmmè-*
:nè, امّلن *èmmlèn*, s.

TER, براز امك *biraz èm-*

IE, شكر *chèker*, سكر *sukker*;
di, نباتی شكر *nèbati chè-*
. نباة *nebat chèker*; — raf-
شكرك صافيسی *chèkèrun*
— en poudre, شكر توزی
tozi; — en pain, شكر پره
hèker pèrè, bachi, s.

IÉ, شكرلو *chèkerlu*, شكرلمش
mich; — en sucre, شكردن
èn, adj.

ER, mettre confire dans
le sucre, شكروه قومق *chèkerè qomaq*,
شكرلمك *chèkerlèmèk*, v.

SUCRERIE, lieu où l'on re-
cueille, prépare, raffine le sucre,
شكر خانه *chèker khanè*; — choses
sucrées, confitures, شكرلمه *chè
kerlèmè*, شكر ايشی *chèker ichi*,
حلوا *halva*, a., s.

SUCRIER, شكر قابی حقه‌سی
chèker qabi, *hoqqaci*, s.

SUCRIN, شكرلو قاون *chèkerlu
qavoun*, s.

SUD, قبله *qyblè*, قبله يلی *qyblè
ïèli*, جنوب *djunoub*; — sud-est,
كشيشلمه *kèchichlèmè*; — sud-
ouest, لدوس *lodos*, s.

SUDORIFIQUE, ترلتيجی
ترلتيجی ترکلتوربجی علاج *terlëidji*, *ter guèlu-
ridji 'iladj*, s.

SUÈDE, اسوج *isvèdj*, اسوج
مملكتی *isvèdj mèmlèkèti*, s.

SUER, ترلمك درلمك *terlè-
mèk*, t., رشح ا *rèch e*, a-t., v.

SUER, peiner beaucoup, خيلی
زحمت چكمك *khaïli zahmet
tchèkmèk*, v.

SUEUR, در تر *ter*, t., عرق *'urq*,
a., s.

SUFFIRE, pouvoir fournir, sa-
tisfaire à, يتمك *ïetmèk*, يتشمك
ïètichmèk, t., كفايت اكتفا ا
kèfaïet, *iktifa e*, وفا ا *vafa e*, a-t.;
— cela suffit, يتشور *ïètichur*; — il
suffit, يتر *ïèter*; — convenir, ال
ويرمك *el virmèk*, v.

SUFFISAMMENT, قدر يتشجك

[redacted]

ïètichèdjèk qadar, كفايت اوزره kèfaïet uzrè, بس bes, adv.

Suffisance, ce qui suffit, كفايت kèfaïet, a., كفايت مقداری kèfaïet miqtari, مقداری وافی miqtari vafi, a., s.

Suffisance, vanité, مغرورلق maghrourlyq, غرور ghourour, t., تكبر tèkèbbur, a., s.

Suffisant, qui suffit, يتشن ïètichèn, يتجك ïètèdjèk, t., كافی kiafi, وافی vafi, a., adj.

Suffisant, orgueilleux, مغرور maghrour, t., متكبر mutèkèbbir, a., adject.

Suffoquant, بوغيجی boghidji, adj.

Suffocation, بوغش boghich, بوغلش boghylych, s.

Suffoquer, بوغمق boghmaq; — être suffoqué, بوغلمق boghoulmaq, v.

Suffrage, دل يارديمی dil ïardami, t., طرفدارلق tarafdarlyq, a-p-t., s.

Suffumigation, *Voy.* Fumigation.

Suggérer, القا ilqa e, a-t., يلتمك ïeltèmèk, قولاغنه عقلنه قويمق qolaghyna, 'aqlyna qoïmaq, verb.

Suggestion, القا ilqa, اغوا ighoa, a., s.

Suicide, action de se tuer soi-même, كندو كنديني اولدرمكلك guèndu guèndyni euldurmèklik, t.,

قتل نفسه qatli nefsih

Suicide, qui se tue lui- كندين اولدريجی guèndyn dji, t., قاتل نفسه qatili a-t., adj.

Suie, قوروم قوروم

اوجاق قورمی odjaq qou

Suif, ياغی طوك do

ايج ياغی itch ïaghy, s.

Suint, دری ياغی dèri وذح vèzèh, a., s.

Suinter, سزمق

داملمق damlamaq, امق dammaq, v.

Suisse, l'Helvétie, جمهوری suis djumhouri, helvetchia, s.

Suisse, portier, جی dji, s.

Suite, cortége, طايفه taïfè, خدم وحشم hachèm, الای alaï; — trai gabaliq, اثقال esqal, a avec sa suite, ولواحقيله vabi' ulèvahyqy ilè.

Suite, ordre de chos suivent, سرا صره syra, t., سلك silk, سلسله silsilè; — liaison, munacibet, عطف 'atf, a sans suite, liaison, اپی يوق ipi sapy ïoq.

Suite, issue, succès son-, صوكی son-y, عاقبت 'aqybet, — résultat, نتيجه

E, par ordre, صره ايله
ترتيب اوزر *tertib uzrè;*
nterruption, اولاشترى
طورميوب *dourmaiup,*
عل *'alel ittiçal;* — tout
mmédiatement, شمدى
حا *hala,* في الحال *fil*
suite, après, صكره *son-*
اندن صكره *andèn son-ra,* t.,
hou, a., adv.

r, selon, كوره *gueurè,*
adv.

T, qui suit, qui accom-
اردنه كيدن *ardinè guidèn,*
bi', a., adj.; — le jour
ايرتهسى كون *irtèci gun,*
rtèci, يارندهسى *ïarin-*

TE, بسلمه قز *beslèmè*
خدمتـ *khyzmetkiar qyz,*

où il y a de l'ordre, de
, نظاملو *nizamlu,* a-t.,

E, aller, être après,
اردنه كتمك دوشمك *ar-*
ièk, duchmèk, sulouk e,
اردنجه *ardindjè guitmèk,*
اردينه *ardysyra guitmèk;*
pagner, برابر كتمك *bè-*
nèk, بيله كتمك *bilè*
— les traces, ازلمك
- imiter, se conformer,
تابع اولمق *tabi' ol, ouï-*
تقليد *taqlid e;* — suivre
ns, نفسنه هواسنه اويمق
vacinè ouïmaq; — le

conseil de quelqu'un, بركيمسهنڭ نصيحتنى طوتمق *bir kimesnènun nacihatini toutmaq,* v. *Voy.* Succéder.

se Suivre, برى برى اردنجه اولمق *biri biri ardindjè ol,* تعاقب ا *tè'aqoub e,* a-t.; — avoir de la cohérence, اويمق *ouïmaq,* ياقشمق *ïaqychmaq,* v.

Sujet, soumis, تابع *tabi',* a., حكمى التندهكه *hukmi altyndè ki;* — susceptible, مبتلا *mubtèla;* — enclin, porté, مايل *maïl,* a., adject.

Sujet, cause, motif, موجب *moudjib,* سبب *sèbeb,* a., s.; — sans sujet, سببسز *sèbebsyz;* — à votre sujet, حقكزده *heqqyn-yzdè;* — à ce sujet, بو بابده *bou babtè.*

Sujet, matière d'un discours, مادّه *maddè,* plur. موادّ *mèvadd,* خصوص *khouçous,* a., s.

Sujet, personne, individu, كيشى *kichi,* كمسنه *kimesnè,* t., انسان *inçan,* a., s.

Sujet, t. de grammaire, مبتدا *mubtèda,* a., s.

Sujet, vassal, رعايا *ri'aia,* ذمّى *zimmi,* اهل ذمّة *èhli zimmet,* a., خراجكذار *kharadjguzar,* قول *qoul,* s.

Sujetion, تابعلك *tabi'lik,* a-t., اطاعة *'ita'at,* ذمّة *zimmet,* a., s.

Sulfate, توتيا toutia, زاج *zadj,* a., s.

[redacted]

Sulfureux, كبريتلو *kibritlu*, adject.

Sulfurique (acide), adj., كبريت روحی *kibrit rouhi;* — liquide, روح كبيرت صوبی *rouhi kibrit souii*, s.

Sultan, سلطان *soultan*, pl. a. سلاطين *sèlatin*, a., s.

Sultane, خاصكی سلطان *khacèki soultan*, خاصكی *khacèki*, a-t., سلطان *soultan;* — mère, والده سلطان *validè soultan*, s.

Sumac, سمّاق *summaq*, *soummaq*, a., s.

Superbe, orgueilleux, arrogant, مغرور *maghrour*, غرورلو *ghourourlu*, t., متكبّر *mutèkèbbir*, a., adject.

Superbe, très-beau, پك كوزل *pèk guzel*, تفره لو *tafralu*, t., مكلّف *mukellef*, a., adj. *V.* Magnifique.

Superbement, orgueilleusement, غرور ايله *ghourour ilè*, t., تكبّر له *tèkèbbur ilè*, a-t., adv. *Voy.* Magnifiquement, Splendidement.

Supercherie, حيله *hilè*, تلبيس *telbis e*, آل *al*, الدايش *aldaïch*, subst.

Superfétation, conception d'un second fœtus, انا رحمنده جنين ثانينك تولدی *ana rahmindè djènini saninun tèvelludi*, s.

Superfétation, superfluité, زياده لك *ziadèlik*, a-t., s.

Superficie, يوز *ïuz*, ... *ust*, اوست يوزی *ust ïuz*... بسيطة *bacitat*, سطح *sath;* — terre, ير يوزی *ïer ïuzi*, s.

Superficiel, سطحی ... ظاهری *zahiri*, مجازی *m*... a., adj.

Superficiellement, ... *khafifdjè*, a-t., خفّة *khiffet*... ظاهرده *zahirdè*, a-t., مجازا *djazèn*, a., adv.

Superfin, پك انجه *p*... *djè;* — de première qualit... *a'la*, a., adj.

Superflu, qui est de ... زايد *zaïd*, لازم اولميان *la*... *müïan*, لازمسز *lazymsyz*, a-t...

Superflu, choses supe... زوايد *zuwaïd*, a. ... ميان نسنه لر *lazim olmaïan nesnèler*, a-t.

Superfluité, زايدلك ... *lik*, زياده لك *ziadèlik*, ... لك *lazymsyzlyk*, a-t., s.

Supérieur, qui est au-... plus élevé, اوست *ust*, ... اش ... يوقرده كی *ïoqardaki*, t., ... ی *a'la*, فوقانی *feoqani*, adj. — partie supérieure, يانی ... *ust ïani*.

Supérieur, qui a l'aut... باش *bach*, رئيس *rëis*, ضابط ... — d'un couvent de chré... رهبان باشی *rouhban bachi*, ... musulman, شيخ *chèïkh*, a.

Supérieurement, ... *kèmali mertèbè*, a., adv.

UPÉRIORITÉ, autorité, رياست ... باش اولمقلق *bach olmaq-*... اوستلك *ustlik*; — prééminence, تقدم *tèqaddum*, امتياز ...*az*; — prépondérance, استعلا ...*la*, a., s. *Voy*. EXCELLENCE.

SUPERLATIF, adj., terme de grammaire, اسم تفضيل *ismi taf-*... a., s.

SUPERLATIVEMENT, مبالغه ايله ...*balègha ilè*, a-t., adv.

SUPERSTITIEUSEMENT, ايمان باطل ... *iman batil ilè*, عبادت باطل ... *'ibadèti batil ilè*, a-t., verb.

SUPERSTITIEUX, باطل ايمانلو ...*il imanlu*, متعصب *mutè'assub*, مبالغه ايله صوفي *mubalagha ilè so-*...*u*, adj.

SUPERSTITION, ايمان باطل ...*ani batil*, عبادت باطل *'ibadèti* ...*til*, s.

SUPPLANTER, faire perdre à quelqu'un sa place, lui succéder, بر كمسنهٔ منصبندن دوشروب يرينه طوتمق *bir kimesnèï mancybindèn* ...*churup ïèrini toutmaq*, v.

SUPPLÉANT, بر كمسنه‌نك يريني طوتان *bir kimesnènun ïèrini* ...*utan*, t., نايب *naïb*, ملازم *mu-*...*zim*, a., s.

SUPPLÉER à ce qui manque, اكسكني تمام ا تكميل ا *èksiguini tè-*...*am e*, *tèkmil e*, a-t., v.

SUPPLÉER, remplacer, يريني طولدرمق *ïèrini doldourmaq*, يرينه كيرمك *ïèrinè guirmèk*, v.

SUPPLÉMENT, ذيل *zil*, تتميم *tatmim*, a., s.

SUPPLIANT, يالواريجي *ïalvaridji*, t., نيازمند *niazmènd*, نيازكار *niazkiar*, p., مبتهل *mubtèhil*, راجي *radji*, a., adj. et s.

SUPPLICATION, يالوارمه *ïalvarma*, t., نياز *niaz*, استدعا *istida'*, استرجا *istirdja*, التماس *iltimas*, تمني *tèmènna*, a., s.

SUPPLICE, سياست *siacet*, عقوبت *'ouqoubet*, a., s.

SUPPLICIER, سياست ا *siacet e*, عقوبتله حقندن كلمك *'ouqoubetilè haqqyndèn guelmèk*, v.

SUPPLIER, يالوارمق يلوارمق *ïalvarmaq*, رجا نياز ا *ridja*, *niaz e*, التماس ا *iltimas e*, تضرع ا *tèzarrou' e*, a-t., v.

SUPPLIQUE, عرضحال *arzouhal*, a., s.

SUPPORT, ce qui soutient, طياق داياق *daïaq*; — aide, protection, ارقه *arqa*, s.

SUPPORTABLE, تحملي قابل *tèhammuli qabil*, قابل تحمل *qabili tèhammul*, a., adj.

SUPPORTER, porter, soutenir, طيانمق *daïanmaq*, طياتمق *daïatmaq*; — souffrir, چكمك *tchèkmèk*; — endurer, تحمل ا *tèhammul e*, a-t., v.

SUPPOSÉ que, فرضا *farza*, فرضًا *farzèn*, *furaza*.

SUPPOSER, poser une chose

pour établie, فرض ا طوتمق *farz e, toutmaq*, طوتمق *toutmaq*, v.; — supposons que..., فرض ایدهلم که *farz idèlum ki.*

Supposer, mettre une chose au lieu d'une autre, بر نسنهٔ یرینه نسنهٔ اخر قومق نقل ا *bir nesnëi ïèrinè nesnëi akhar qomaq, naql e;* — un testament, صحیح یرینه بر یلان وصیت نامهٔ وضع ا *sahih ïèrinè bir ïalan vèciet namëi vaz' e,* verb.

Supposer, imputer, صوچلمق *soutchlamaq*, ناحق یره جرمی اسناد ا *na haqq ïèrè djurmi isnad e;* verb.

Supposition, proposition supposée vraie pour en tirer une induction, فرض ایتمکلک *farz itmèklik*, a-t., فرض *farz*, قیاس *qïas*, a., s.; — fausse allégation, یلان تقریری *ïalan taqriri*, a-t., ایراد کاذب *iradi kiazib;* — production d'une pièce fausse, یلان حجتك تقدیمی ویرلمسی *ïalan heuddjètun taqtimi, virilmèci*, s.

Suppositoire, شاف *chaf*, p., خستهنك مقعدنه قودقلری دوا *khastanun maq'adinè qodouqlèri dèva*, s.

Suppôt, شریك *chèrik*, t., تابع *tabi'*, a.; — du fisc, بیت المالجی *bèït ulmaldji*, a-t., s.

Suppression, action de supprimer, قالدرمه *qaldurma*, t., رفع *ref';* — abrogation, ابطال *ibtal;* — d'une loi, ابطال شریعة *ibtali cher'iat;* — suppression d'ap[...] tement, قطع علوفه *qat'i 'ul[...]* défaut de continuité, قطاع *qitu';* — action de cache[r] passer sous silence, کزلمه [...] *mè*, t., ستر *sètr*, اخفا *ikhfa*, [...]

Supprimer, empêcher o[...] cesser de paraître, لدرمق [...] *durmaq*, t.; — faire dispa[...] retrancher, وردن چقرمق *dèn tchiqarmaq*, رفع ا *ref' e*, [...] *qat' e;* — abroger, نسخ ا [...] *ibtal, neskh e;* — céler, c[...] کزلمك *guizlèmèk*, t., ترا[...] *ikhfa, sètr e*, a-t., v.

Supuratif, ایرکلدیجی [...] *didji*, ارکلدن *irin-lèdèn*, [...]جی *ichlèdidji*, adj.

Supuration, ایرکلمه *irin*[...] ارکلیش *irin-lëich*, s.

Supurer, ایربکلنمك *ir*[...] *mèk*, t., تقرّح ا *tèkarrouh* [...] verb.

Supputation, حساب [...] a., s.

Supputer, حساب ا *h*[...] اعتبار ا *'itibar e*, a-t., v.

Suprême, یوقروغی اك [...] *roughy*, اك بیوکی *èn-buïu*[...] اعلی *a'la*, علیا *'oulia*, اکبر [...] اعظم *a'zèm*, a., adj.

Sur, marquant la sit[...] اوستنه *ustunè*, اوستنك *u*[...] اوزرنده *uzèrindè*, اوزرنه *u*[...] اوزره *uzrè*, t., فوق *f*[...] *'ala*, a.

Sur, prép., sur la table, سفره اوستنده *sofra ustundè.*

Sur, touchant, relatif, اوزره, t., دایر *daïr,* بابنده *babin-dè,* a.

Sur, d'un goût acide, aigrelet, اکشی *èkchi,* اکشیجه *èkchidjè,* adject.

Sûr, certain, indubitable, بللو *bellu,* کرچک *guertchèk,* صحیح *sahih,* شبهه‌سز *chubhèsyz,* مقرر *mouqarrer,* a., adj.; — nouvelle sûre, صحیح خبر *sahih haber;* — je le sais pour sûr, یقین بلورم *ïaqin bilurum;* — ce n'est pas sûr, بللو دکلدر *bellu dèïl-dur;* — la chose est sûre, امر مسلمدر *èmri mucellèmdur.*

Sûr, sans danger, امین *èmin;* — lieu —, امین یر *èmin ïer.*

Sûr, fidèle, امین *èmin,* a., adject.

à coup Sûr, شبهه‌سز *chubhèsyz,* a-t., adv.

Surabondamment, زیاده‌لکله *ziadèliguilè,* افراطله *ifratilè,* a-t., adverb.

Surabondance, زیاده‌لك *zia-dèlik,* a-t., استفاضه *istifaza,* a., قتی چوقلق *qaty tchoqlyq,* s.

Surabondant, زاید *zaïd,* زیاده اولان *ziadè olan,* ارتن *artan,* ارته قلان *arta qalan,* adj.

Surabonder, زیاده او *ziadè ol,* a-t., طاشمق *tachmaq,* v.

Suracheter, زیاده‌یه المق *ziadèïè almaq,* a-t., v.

Surannation, تجدید حجت *tèdjdidi heuddjet,* a., s.

Suranné, زمانی کچمش *ze-mani guetchmich,* وقتی صاوشمش *vaqti savouchmych,* اسکی *eski,* قدیم *qadim,* a., adj.

Suranner, وقتی کچمك *vaq-ty guetchmèk,* عتیق او *'atiq ol,* a-t., v.

Surcharge, یوکك چوقلغی *iu-kun tchoqlyghy,* یوکك ارتقلغی *iuk artmaqlyghy,* s.

Surcharger, زیاده یوکلتمك *ziadè ïukletmèk,* a-t., v.

Surcroissance, *Voy.* Excrois-sance.

Surcroît, قاتمه *qatma,* زیادت *ziadet,* a., ازدیاد *izdiad,* ترقی *tè-raqqi,* a., s.

Surcroître, قاتمق *qatmaq,* t., حددن زیاده ارتمق *haddèn ziadè artmaq,* a-t., v.

Surdent, زیاده اولان دیش *ziadè olan dich,* s.

Surdité, صاغرلق *saghyrlyq,* t., صمم *samèm,* a., s.

Surdorer, بر کرّه دخی یالدزلمق *bir kerrè dakhi ïaldyzla-maq,* v.

Sureau, مرور *murver,* مرور اغاجی *murver aghadji,* s.

Sûrement, certainement, کرچك *guertchèk,* t., صحیح *sa-hih,* a., شبهه‌سز *chubhèsyz,* a-t., adverb.

Sûrement, d'une manière so-

lide, پك *pèk*, برك *berk*, پكچه *pèktchè*, t., قوبجه *qavidjè*, a-t., محكم *muhkèm*, a.; — avec sûreté, امن و امان اوزره *èmn u aman uzrè*, امينلكله *èminliguilè*, a-t., قورقوسزلكله *qorqousyzlyghilè*, adv.

SURENCHÈRE, مزاد *mèzad*, a., مزاد ارتمه‌سی *mèzad artmaci*, s.

SURENCHÉRIR, ارترمق *artur-maq*, غيردن زياده مزاد ا قومق *ghaïrdèn ziadè mèzad e, qomaq*, غيردن زياده‌يه المق *ghaïrdèn zia-dèiè almaq*, v.

SURÉROGATION, واجبـــدن زياده‌لك *vadjibdèn ziadèlik*, نفل *nèfl*, نفلة *neflet*, a., s.

SURÉROGATOIRE, واجبدن زياده *vadjibdèn ziadè*, a-t., نافله *nafilè*, a., adj.

SURET, اكشيجه *èkchidjè*, adj.

SÛRETÉ, éloignement de tout danger, امينلك *èminlik*, a-t., امنيّت *èmniiet*, a., s.; — en toute —, كمال امنيّت اوزره *kèmali èm-niiet uzrè*.

SÛRETÉ, caution, كفيللك *kè-fillik*, كفالت *kèfalet*, a., s.

SURFACE, يوز *ïuz*, t., سطح *sath*, a., روی *rouï*, p.; — de la terre, ير يوزی *ïer ïuzi*, t., روی زمين *rouï zèmin*, p., s.

SURFAIRE, دكرندن زيـــاده استمك *dèïèrindèn ziadè istèmèk*, verb.

SURGEON, بودق boudaq, شاخ *chakh*, فدان *fidan*, فلس *filis*, s.

SURGIR, arriver, ... *ïanach-maq*, يناشترمق *ïanach*... — au port, ... كيرمك *guirmèk*; — aborder, ... ايرشمك *qya, kènarè ir*... — s'élever, naître, ... *maq*, t., ظهور ا *zouhoure*, *doghmaq*, تولد ا *tèvellud e*,

SURHAUSSER, ... ارترمق *bèhacini artarmaq*, v.

SURHUMAIN, ... دن طشره *haddi bècherdèn tachra*, a.

SURINTENDANCE, ... نظارت *bach nazirliq, nèz*...

SURINTENDANT, ... ناظر *nazir*, t., امين الامنا *èmin... na*, a., s.

SURJET, ... برجنس دكش *dikich*, تيل *tèïel, tiïl*, s.

SURLENDEMAIN, ... كونی *utchundju guny*, s.

SURMENER, ... يورلتمق *bir davari ïouroultmaq*, v.

SURMONTER, monter sus, اوستنه چقمق *ustun... maq*; — surnager, ... *ustunè dourmaq*, ... كلمك *tunè guelmèk*; — dépasser ... *achmaq*, شوری كچمك *guetchmèk*, v.

SURMONTER, dompter ... *cre*, ... يكمك *ïèn-mèk*, ... *bach, ghalib ol*, او بولمق ... *fer boulmaq*, تيلا بولمق *boulmaq*, ... مستولی او ... a-t., v.

Surmont, قاينمش شراب شيره qaïnamich charab, chirè, s.

Surmulot, ييوك تارلا صچانى iuk tarla sitchani, s.

Surnager, صو يوزينه چقمق sou iuzinè tchiqmaq, صو اوزرنده بولنمق sou uzèrindè boulunmaq, طورمق dourmaq, يوزمك iuzmèk, صو اوستنده يوزمك sou ustundè iuzmèk, v.

Surnaturel, au-dessus des forces de la nature, طبيعتدن طبيعتدن خارج tabi'atdèn kharidj, طبيعتدن اوست اولان tabi'attèn ust olan, a-t.; — extraordinaire, عجيب 'adjib, عجايب 'adjaïb, a., adj.

Surnaturellement, منوال خارج طبيعت اوزرا minvali kharidji ta'bi'at uzrè اوزره نوع عجايب اوزره nev'i 'adjaïb uzrè, a-t., adv.

Surnom, لقب laqab, vulg. laghab, pl. a. القاب elqab, s.

Surnommé, لقبلو laqablu, a-t., ملقب mulaqqab; — surnommé un tel, الشهير بفلان èchhèhiru bi-fèlan, adj.

Surnommer, لقب قومق laqab qomaq, تلقيب ا telqib e, a-t., v.

Surnuméraire, حسابدن صايدن زياده hiçabtèn, saïdèn ziadè, a-t., فوق العدد fevqul'adèd, a., adj.

Surpasser, كچمك guetchmèk, اشورى كچمك achury guetchmèk, اشمق achmaq, v.

Surpayer, زياده ويرمك ziadè virmèk, اودمك eudèmèk, v.

Surpeau, اوستندهكى درى ustundèki dèri, اوست درى ust dèri, subst.

Surplis, پاپازك اوست كيسى قفتانى papazun ust gueïci, qaftani, subst.

Surplus, ce qui reste, l'excédent, باقيهسى baqïèci, باقى baqi qalani, برنسنهدن ارته قلانى bir nesnèdèn arta qalani, زيادهسى ziadèci, s.

au Surplus, باقى baqy.

Surprenant, étonnant, عجبلو 'adjèblu, عجيب 'adjib, عجايب 'adjaib, a., adj.

Surprendre, prendre sur le fait, ايش اوزرنده بولمق ich uzèrindè boulmaq, v.

Surprendre, prendre au dépourvu, طوتمق toutmaq, اكسزين طوتمق ansyzyn toutmaq, اوستنه وارمق ustunè varmaq, كلمك guelmèk; — une lettre, l'intercepter, بر مكتوبى اليقومق bir mèktoùbi alyqomaq; — une ville, بر شهرى بصمق bir chèhri basmaq.

Surprendre, tromper, abuser, طولاندرمق dolandurmaq, الدتمق aldatmaq, v.

Surprendre, étonner, عجبلتمك شاشرمق chachurmaq, 'adjèbletmèk, تعجب ا tè'addjub e, a-t., v.

Surpris, étonné, حيران haïran, شاشمش chachmich, t., متعجب mutè'addjib, a.; — trou

pé, دولاندرلمش *dolandurylmich*, الدانمش *aldanmich*, adj.

Surprise, chose à quoi l'on ne s'attend pas, اكسز ظهور ايدن *an-syz zouhour idèn*, گلن نسنه *guèlèn nesnè*; — attaque par —, بصقون *basqoun*, دون بصقونی *dun basqouni*; — erreur, غلط *ghalat*, a-t.; — tromperie, حیله *hilè*; — étonnement, تعجب *tè'addjub*, a., s.

Sursaut, بنللمه *bènillèmè*; — s'éveiller en —, اكسز بر اوغردن اویانمق *an-syz, bir oghourdèn oïanmaq*, v.

Surséance, اكلنمه *eiglènmè*, t., مهلة *muhlet*, a., s.

Surseoir, كلندرمك *èiglèndurmèk*, t., تأخیر امهال ا *tèkhir, imhal e*, اوزاتمق *ouzatmaq*, v.

Sursis, délai, تأخیر *tèkhir*, مهلت *muhlet*, a., s.

Surtaxe, زیاده اولان خراج *ziadè olan kharadj*, ویرکو *virgu*, subst.

Surtaxer, حقدن زیاده خراج ویرکو ایله یوکلتمك *haqqtèn ziadè kharadj, virgu ilè ïukletmèk*, حددن زیاده تكلیف ا *haddèn ziadè tèklif e*, a-t., v.

Surtout, principalement, خصوصا *khouçouça*, علی الخصوص *'alel khouçous*, a., adv.

Surtout, habit de dessus, اوست كیسی *ust guèïci*, یغمورلق *ïaghmourlouq*, بینش *binich*, s.

Surveillance, كوزتمه *gueuzet-mè*, نظارت *nèzaret*, ... subst.

Surveillant, بكلیجی ... *dji*, بكجی *bèktchi*, t., ... *zir*, a., s.

Surveille (la), ... كون اول *iki gun evvel*, s.

Surveiller, كوزتمك ... *mèk*, تنقید ا ... كوز اچوب *atchup tèqaïud e*, او ... زر اوزره *zer uzrè ol*, v.

Survenant, ... رایه دوشن *duchèn*, حادث *hadis*, a., ... اولان *hadis olan*, a-t., adj.

Survendre, ... صاتمق *ziadèïè satmaq*, v.

Survenir, اكسز كلمك ... *guelmèk*, دوشمك *du*... چقه كلمك *tchiqa guelmèk*, ... دوشمك *araïè duchmèk*, ... *vaqi' ol*, عارض او ... حادث ... *'ariz ol*, a-t., v.

Survente, ... بهالویه صاتمه ... *luiè satma*, s.

Survenu, اكسز كلمش ... *guelmich*, ... رض واقع اولمش *vaqi' olmuch*, ... رایه دوشمش *duchmuch*, adj.

Surervider, دوكمك ... *bir azin deukmèk*, ... چالتمق *chaltmaq*, v.

Survivance, اولوب ... بریننه كلمك حقی *bir kime*... *lup ïèrinè guèlmèk haqqi*, t ... *khilfet*, a., s.

Survivancier, ... اولوب ... بریننه كلن كمسنه ... *biri ou*...

imesnè, خلف *khalef*, a.,

IVANT, ديري صاغ قالان
qalan, قالان *qalan*, adj.

IVRE, ديري قالمق *diri*
بر كيسندن صكره ياشامق
ènèdèn son-ra iachamaq,
صكره *son-rala qalmaq*, v.

prép., sur, اوزره *uzrè*,
èrinè.

IS, اندن زياده *andèn zia-*
بوندن ماعدا غير *boundan*
ghaïri.

PTIBILITÉ, تحملسزلك
tlsyzlik, بي تحملي *bi tè-*
, adv.

PTIBLE, qui peut rece-
e qualité, telle modifica-
مستعد *mustè'idd*, a., قابل
lj.

PTIBLE, qui s'offense trop
t, تحملسز *tèhammulsyz*,
بي تحمل *bi tèhammul*, a.,
tiz darylur, adj.

TATION, instigation, اغرا
ا *yghra*, تحريض *tahriz*,
tahrik, a., s.

CITER, faire naître,
qaldurmaq, قوپرمق *qo-*
قندرمق *qyndurmaq*, t.,
pèida, p-t.; — causer,
سبب *sèbèb baïs ol*, a-t., v.

CRIPTION d'une lettre,
مكتوب اوستي *mèktoub*
, a-t., s.

CT, اشكله مستحق *ichkilè*
شبهه لو *chubhèlu*, اشكللو

اشكللو *ichkillu*, تهمتلو *tèuhmetlu*, مظنون *maznoun*, متهم *muttèhim*, a., adj.

SUSPECTER, اشكللو طوتمق *ich-killu toutmaq*, a-t., v.

SUSPENDRE, élever, soutenir un corps en l'air, اصمق *asmaq*, اصه قومق *aça qomaq*, t., تعليق *ta'liq*, معلق *mou'allaq e*, a-t., چنكللمك *tchènguellèmèk*; — dif-férer, تأخير *tèekhir e*; تعويق *ta'viq*, — interdire, منع *mèn' e*, بر زمان عزل *bir zèman'azle*, a-t., v.

EN SUSPENS, incertain, تردد اوزره *tèrèddud uzrè*, a-t., adv.

SUSPENSION, surséance, تأخير *tèekhir*, تعويق *ta'viq*, مهلت *muh-let*; — interdiction, منع *mèn'*, انقطاع *inqita'*; — d'armes, متاركة *mutarèket*, *mutarèkè*, a., s.

SUSPENSOIR, دبه قاسق باغي *dèbè*, *qacyq*, *baghi*, باغ *bagh*, s.

SUSPICION, اشكل *ichkil*, اشكللك *ichkillik*, a-t., شبهه *chub-hè*, a., s.

SUSTENTER, بسلمك *beslèmèk*, نفقه ويرمك *nafaqa virmèk*, a-t., verb.

SE SUSTENTER, كچينمك *guè-tchinmèk*, بسلنمك *beslènmèk*, verb.

SUTURE, jointure des os du crâne, باش كمكلرينك بر بري ايله چاتشمسي *bach guèmiklèri-nun bir biri ilè tchatichmaci*; — couture d'une plaie, بر يارهنك دكشي *bir iaranun dikichi*, s.

SVELTE, انجه *indjè*, adj.; — de taille, انجه بویلو *indjè boïlu*, adj.

SUZERAIN, adj., seigneur, بك *bèï*, اغا *agha*, سنجاق بکی *sandjaq bèï*, s.

SUZERAINETÉ, بکلك *bèïlik*, اغالق *aghaliq*, s.

SYCOMORE, یبان انجیر اغاجی *ïuban indjir aghadji*, s.

SYCOPHANTE, قوجی *qocdji*, قولایجی *qovlaïdji'*, t., افترا کار *iftirakiar*, a-p., نمام *nèmmam*, a., s. *Voy.* TOURBE.

SYÈNE, ville d'Égypte, اسوان *isvqn*, s.

SYLLABAIRE, هجا کتابی *hèdja kitabi*, الف جزی *èlif djuzi*, s.

SYLLABE, هجا هجه *hèdjè*, سکون *sukioun*, جز کلمه *djuzi' kèlimè*, a., subst.

SYLLABIQUE, هجالو *hèdjalu*, اجزا کلماته دایر *èdjzaï kèlimatè daïr*, a-t., adj.

SYLLOGISME, قیاس *qïas*, دلیل *dèlil*, a., s.

SYLLOGISTIQUE, قیاسی *qïaci*, a., adj.

SYLPHE, جن *djinn*, جن هوایی *djinni havaï*, a., s.

SYMBOLE, figure, علامة *'alamet*, تمثیل *tèmsil*; — formule, اوسلوب *usloub*, a., s.

SYMBOLIQUE, تمثیله منسوب *tèmsilè mènçoub*, دایر *daïr*, a-t., تمثیلی *tèmsili*, a., adj.

SYMÉTRIE, اندازه *enduzè*, p-t., هندام *hèndam*, نظام ترتیب *husni tertib*, *nizam*, a., s.

SYMÉTRIQUE, اندازه‌لو *à*... p-t., نظاملو *nizamlu*, a-t., *murettèb*, a., adj.

SYMÉTRIQUEMENT, ...ه هندام اوزره *hèndazè*, *hènd*... p-a-t., ...سن ترتیب اوزره *tertib uzrè*, a-t., adv.

SYMÉTRISER, دیزمك ... اندازه اوزره قومق *endazè* ... *maq*, دوزن نظام ویرمك *nizam virmèk*, ...رتیب اوزره قومق *husni tertib uzrè* a-t., v.

SYMPATHIE, convenan... port, اویغونلق *ouïghoun*... طبیعت مزاج موافقتی *mizadj muvafaqati*, لطبع *vaofq-ultab'*, میل *mèïl*, a.

SYMPATHIE des couleu... یاقشقلغی مناسبتی *rènk ï*... *lyghy*, *munacèbèti*, s.

SYMPATHIQUE, ...غون *ghoun*, t., جاذبی *dja*... adject.

SYMPATHISER, اویرق ... *bir birinè ouïmaq*, t., ...ل میل کوسترمك *mèïl gueustermè*...

SYMPHONIE, اهنکی *ahènghui*, ازلر اهنکی *ahèngui*, s.

SYMPHONISTE, چالیجی *tchalidji*, s.

SYMPTÔME, علامه ... اشارت *icharet*, a., s.

Synagogue, assemblée reli-
...use des juifs, جماعت يهود
...na'ati ïèhoud; — temple des
...s, يهود كليساسي جامعسي ïè-
...ad kèliçaci, dj'amici, فهر fuhr,
... s.

Synallagmatique, adj., con-
...t, طرفينه اجراسي واجب اولان
قو tarafëinè idjraci vadjib olan
...ol, s.

Synchrone, هم بز وقتده وقوع
بولا hèm, bir vaqytta vouqou'
...lan, adj.

Synchronisme, اتفاق ittifaq,
..., s.

Syncope, défaillance, بايلش
...ilich, يورك بايلمسي ïurèk baïl-
...aci, t., غشي ghachi, a., s.; —
...omber en —, بايلمق baïlmaq,
غشي اولمق ghachi ol, a-t., v.

Syncope, retranchement d'une
...ettre, حذف hazf, a., s.

Syndic, مفتش mufattich, مباشر
mubachir, a., وكيل vèkil, جماعت
وكيلي djèma'at vèkil, a-t., s.

Syndical, وكيلي vikili, a.,
adject.

Syndicat, وكيللك vèkillik,
مباشر پايهسي mubachir païèci,
a-t., s.

Synecdoque ou Synecdoche,
ذكر جزء ارادهٔ كل zikri djuzi' iradëi
kull, a., s.

Synodal, جميعته داير djèmi'ètè
daïr, a-t., adj.

Synode, پاپاز جميعتي papaz
djèmi'èti, a-t., جميعت djèmi'at,
حفله haflè, houflè, a., s.

Synonyme, معناسي بر man'aci
bir, يكمعنا ïèkma'na; عطف تفسير
'atfi tefsir, a., s.

Synonymie, برمعنالك bir
ma'nalik, a-t., s.

Synoptique, بر باقشده كورنن
bir baqychta gueurunèn, adj.

Syntaxe, النحو ènnèhv, علم نحو
'ilmi nahv, a., s.

Synthèse, تأليف tèelif, تركيب
terkib, a., s.

Syra, île de la Grèce, سيره
اطهسي sira adaci, s.

Syrie, contrée d'Asie, شام
ولايتي cham vilaïèti, s.

Syrien, شامي chami, سريان
surian, adj. et s.

Syrtes, دكزده اولان قوم يرى
dèn-yzdè olan qoum ïèri, s.

Systématique, قياسي qïaci,
ترتيبي tertibi, قانوني qanouni, a.,
adject.

Systématiquement, رای قياس
قاعده اوزره rëi, qïas, qa'idè uzrè,
a-t., adv.

Système, assemblage de prin-
cipes, de règles, اصول ouçoul,
قاعده qa'idè, قانون qanoun, رسم
resm; — manière de penser, d'a-
gir, رأى rëi, قياس qïas; — en-
chaînement, سلسله silcilè; —
composition, ترتيب tertib,
تركيب terkib; — réunion d'au-
tres, de parties, جمله djumlè, a., s.

[redacted]

T.

Ta, سنك *sènun*. Ce pronom se place devant le substantif, mais il se rend le plus souvent par la terminaison ك *un-* ajoutée au nom, exemple : ta maison, اوك *èvun-*.

Tabac à fumer, دوتن دوتون *tutun*, t., دخان *doghan*, a. ; — en feuilles, دوتن يپراغى *tutun iapraghy* ; — en rouleau, بورمه توتنى *bourma tutuny* ; — en poudre, à priser, انفيه *ènfiiè*, بورن اوتى *bouroun oty*, s.

Tabagie, دوتن ايچجك يرقهوه *tutun itchèdjèk ïer, qahvè*, s.

Tabatière, انفيه قوتوسى *ènfiiè qoutouçou*, قوتو *qoutou*, s.

Tabellion, *Voy*. Notaire.

Tabernacle, عرش *'arch*, مظله *mâzallat*, a., s.

Tabis, حاره *harè*, s.

Tablature, arrangement de caractères de musique, خطوط موسيقينك ترتيبى *khoutouti muçiqinun tertibi* ; — donner de la tablature, de l'embarras, انجتمك *indjitmèk*, v.

Table, planche, etc., sur des pieds, سفرت *sufret*, usit. سفره *sofra*, s. ; — mettre ou dresser la —, سفره قورمق يايمق *sofraï qourmaq, ïaïmaq* ; — se mettre à —, سفره‌ده اوترمق *sofrada otourmaq* ; — lever la table, desservir, سفره‌يى قالدرمق *sofraï qaldurmaq* ; — tenir table, سفره‌ده چوق اوترمق *sofrada tchoq otourmaq* ; — pliante, بوكلور سفره *beukulur sofra* ; — dont se servent les T..., سنى *sini* ; — de nuit, ورز صندوغى *havroz sandoughy*,

Table, lame de mét... pierre, etc., sur laquelle on... لوح *lèvh*, pl. a. الواح *elvah*, ...

Table d'un livre, رست *rist*, فهرس *fihris*, a. ; — de ... mier, تاوله تختهسى *tavla t...* ci, تاوله *tavla*, t. ; — de mu... cation, كرات صورتى *kerr... rèti*, a.-t., s.

Tableau, ouvrage de ... ture, تصوير *tasvir*, صورت ... a., s.

Tableau, description, ... وصف *vasf*, pl. a. اوصاف *èvsaf*, بيان *bèïan*, صورت *souret* ; — de... tion d'un pays, تقويم *ta...* وصف *vasf* ; — tableau de... écrits à la main, قايمسى *èçami qaïmèci*, s.

Tabler, faire fond sur, ... *daïanmaq* ; اعتماد ايلمك ... bir nesnèïè ...

-kia e; — rester à table, سفرده چوق اوترمق *sofrada tchoq otourmaq*, v.

Tabletier, *Voy.* Ébéniste.

Tablette, planche pour mettre quelque chose dessus, راف *raf*; — planches d'armoire, دولاب تختهلری *dolab tahtalèri*, s.

Tablettes, agenda, calepin, يازار بوزار *ïazar bozar*, s.

Tabletterie, *Voy.* Ébénisterie.

Tablier, morceau d'étoffe que l'on met devant soi, فوته *fouta*, اوک بزی *eun-bèzi*, اونلك *eun-lik*, پشتمال *pèchtamal*; — table d'un damier, نطع *nat'*, طوله *tavla*, s.

Tabouret, كوچك اسكمله *kutchuk iskèmlè*, اسكملهجك *iskèmlèdjèk*, صرتسز اسكمله *sertsyz iskèmlè*, s.

Tac, قویون خستهلکی *qoioun khastalighi*, s.

Tac-tac, شماته *chamata*, شرب شرب *chirp chirp*, s.

Tache, marque qui salit, لکه *lèkè*, الاجه *aladja*; — marque naturelle au visage ou ailleurs, بنك *bèn-èk*, بك *bèn*, خال *khal*; — blanche dans l'œil, زار *zar*, s.

Tache à la réputation, عرض نقصانلغی *'irz noqsanlyghy*; — défaut dans un ouvrage, عيب *'aïb*, نقصان *noqçan*, a., s.

Tâche, ouvrage donné à faire dans un temps fixé, قبال *qabal*, s.

Tacher, salir, لکهلمك *lèkèlèmèk*, لکهلندرمك *lèkèlèndurmèk*, مردار تلويث ا *mourdar*, *telois e*, verb.

se Tacher, لکهلنمك *lèkèlènmèk*, v.

Tâcher de....., s'efforcer, چالشمق *tchalichmaq*, دورشمك *duruchmèk*, سعی جد و جهد اقدام ا كوشش *saï*, *djihd u djèhd*, *iqtam*, *kiouchich e*, v.

Tacheté, بككلو *bèn-èklu*, بككلنمش *bènèklènmich*, الاجه *aladja*, adj.

Tacheter, بككلمك *bèn-èklèmèk*, v.

Tachygraphie, عجله ايله يازمق علمی *'adjèlè ilè ïazmaq 'ilmi*, s.

Tacite, كزلو *guizlu*, t., معناده *manada*, a-t., معنوی *m'anèvi*, a., adject.

Tacitement, كزلوجه *guizludjè*, adverb.

Taciturne, سكوت *sukiout*, ساكت *sakit*, سكيت *sikkit*, a., adj.

Taciturnité, سكونلق *sukioutlyq*, ساكتلك *sakitlik*, a-t., خاموشی *khamouchi*, p., s.

Tact, طوقنش *doqounich*, يا پشمه *ïapichma*, t., لمس *lèms*, قوت لامسه *qouvvèti lamicè*, a., s.

Tactique, ترتيب عساكر علمی *tertibi açakir 'ilmi*, عسكر ترتيبی تعليمی *'asker tertibi*, *ta'limi*, a-t., صنعت حربيه *san'ati harbiè*, a., s.

Taffetas, جانفس *djanfes*, درای دارای *daraï*, صندل *sandal*, s.

TAFIA, TAFFIA, عرقی *'araqy, raqy*, شکرعرقیسی *chèker'araqyci*, s.

TAGÈTES, قطیفه چیچکی *qadifè tchichègui*, s.

TAIE, یوز یاصدغینک بزی *ïuz ïastighynun bèzi*, قلف *qylyf*, s.

TAIE, pellicule sur l'œil, لکه *lèkè*, زار *zar*, قرحه *qourha*, a., s.

TAILLADE, کسیش *kècich*, کسیم *kècim*, کسک *kècik*, قازش *qazich*; — balafre, یاره *ïara*, یاره نشانی *ïaru nichani*, s.

TAILLADER, کسمک *kesmèk*, t., قطع ا *qat' e*, a-t., v.

TAILLANDERIE, دمرجیلك *dèmirdjilik*, حدادلق *haddadlyq*, s.

TAILLANDIER, کسرجی *kecerdji*, دمرجی دمورجی *dèmyrdji*, s.

TAILLANT, یالم *ïalym*, کسکنلك *keskinlik*, قلاغو *qylaghou*, یوز *ïuz*, اغز *aghyz*, s.

TAILLE, tranchant, یالم *ïalym*; — d'une épée, قلجک یلمانی قلاغوسی یوزی اعزلغی *qylidjun ïelmani*, *qylaghouci*, *ïuzi*, *aghyzlyghy*, s.

TAILLE, coupe, بچم *bitchum*, بچمه *bitchmè*; — des pierreries, ایشلمه *ichlèmè*; — des arbres, دال کسمکلکی *dal kesmèklighy*, بودامقلق *boudamaqliq*; — de la vigne, باغ ایتلمه‌سی بودامه‌سی *bagh aïtlamaci*, *boudamaci*, s.

TAILLE, bois pour marquer par des entailles ce que l'on fournit ou reçoit, چتله *tchètèlè*, چتره *tchetrè*, ارناود دفتری *arnaoud deftè*

TAILLE, impôt, صالغن *ghyn*, t., جزیه *djiziè*, مقاطعه *qata'at*, a., s.

TAILLE, stature du corps, بوی *boï*, t., قد *qadd*, قامت *q* قد و قامت *qadd u qamet*, *èndam*, p., s.

TAILLE, opération de la p انسانك حصات طاش چقرمه‌سی استخراجی *bèdèni nun haçat*, *tach tchiqarmaci*, *i radji*, s.

TAILLE-DOUCE, تصویر باقر بصمه‌سی *basma tasvir*, *basmaci*, s.

TAILLER, couper avec strument tranchant, کسمك *mèk*, t., قطع ا *qat' e*; — bit, بچمك *bitchmèk*; — d bres, دال کسمك *dal ke* بودمق بودامق *boudamaq*; vigne, باغ ایتلمق بودمق *aïtlamaq*, *boudamaq*; — en p قیمق *qïmaq*; — des pi یونمق *ïonmaq*; — graver, *oïmaq*; — faire une en کرتمك *kertmèk*; — une pl قلم کسمك *qalèm kesmèk*; — besogne à quelqu'un, بیر کیمسه‌یه ایش ویرمك *bir kimsèiè ic mèk*; — quelqu'un de la pi انساندن حصات طاشی چقرمق استخراج ا *bèdèni ins haçat*, *tach tchiqarmaq*, *i radj e*, v.

.EUR, qui fait ou vend des
ترزی درزی *terzi;* — de
طاشجی *tachdji*, s.

.IS, قوریلق *qouroulyq*,
ènguel, کسلجک اودون
cilèdjèk odoun, *orman*, s.

OIR, اوزرنه ات کسجک
ﺗ *uzèrinè et kècèdjèk tahta*,
کوفته تحتهسی *kuftè tahtaci*, s.
اینه قلاییسی *aïna qalaïci*,
اینه اردندهٔ *aïna ardindè*
s.

, ne pas dire, سویلممک
èk, کتم ا *ketm e*, — faire
poser silence, سوسدرمق
q, t., اسکات ا *iskiat e*,

.IRE, سوسمق *sousmaq*,
سکوت *sukiout e*, a-t., سوس
l, ابسم اول *èbsèm ol*, t.,
سکوتد *sukiouttè dourmaq*,
sakit ol, a-t., v.

.N, *Voy.* Blaireau.

طلق *tylq*, *toulq*, طاش
ch djinsi, s.

T, poids d'or ou d'ar-
les anciens, قنطار *qyn-*
بر بیوک اقچه *bir ïuk aq-*
un, اطنه قنطاری *adana*
.

T, capacité, habileté,
ma'rifet, هنر *huner*, قابلیة
a., s.

T, don de la nature,
ousket; — disposition,

استعداد *isti'dad*, قریحة *qarihat*,
a., s.

Talion, قصاص *qyças*, a., s.

Talisman, طلسم *tylsym*, *ti-
lism*, a., s.

Talismanique, طلسملو *tylysm-
lu*, a-t., طلسمی *tylesmi*, a., adj.

Talle, فلس فلیس *filis*, s., —
pousser des talles, فلس چقرمق
filis tchiqarmaq, v.

Talmouse, یمورطه ایله پینیر
بورکی *ïoumourta ilè pèinir beurè-
gui*, s.

Talmud, Thalmud, تلمود *tal-
moud*, تلمود کتابی *talmoud kitabi.*

Taloche, سله *sillè*, s.; — don-
ner une —, برسله اورمق چالمق
bir syllè ourmaq, *tchalmaq.*

Talon, partie postérieure du
pied, اوکچه *eukichè*, طوپق *to-
pouq*, s.

Tallonner, poursuivre de
près, اردینه دوشمک *ardina duch-
mèk*, قوالمق *qovalamaq*, اردندن
عقبندن کلمک *ardindèn*, *'aqabindèn
guelmèk*, ایزلرنجه کتمک *izlèrindjè
guitmèk*, t., تعقیب ا *ta'qib e*, a-t.,
v. *Voy.* Importuner.

Talus, یوقش *ïoqouch*, انش
ènich, شیو *chiv*, *chèv*, s.

Tamarin, fruit, طمرهندی *du-
mar hindi*, حمر *houmar*, s.

Tamaris, الغن الغون اغاجی
ilghyn, *ilghoun aghadji*, s.

Tambour, caisse cylindrique
dont les deux fonds sont des peaux

tendues, طبل *tabl*, vulg. داول دول *davoul*, s.; — battre du —, داول چالمق *davoul tchalmaq;* — soldat qui bat le tambour, داول چالیجی *davoul tchalidji*, داولجی *davouldji;*— de basque, دایره *daïrè*, s.

Tambourin, كوچك داول *ku-tchuk davoul*, داولجق *davouldjiq*, دنبلك *dumbèlèk*, s.

Tambouriner, battre le tambour, *Voy*. Tambour.

Tamis, الك *èlèk*, s.

Tamiser, اللمك *ellèmèk*, الكدن كچورمك *èlèktèn guetchurmèk*, v.

Tampon, طپه *tapa*, طقاچ *ty-qadj*, قپاق *qapaq*, s.

Tamponner, طپه‌لمق *tapala-maq*, طقمق *tyqamaq*, قپامق *qa-pamaq*, v.

Tan, پلاموط طوزی *palamout tozi*, میشه اغاجنك توزی *michè agadjinun tozi*, میشه قبوغی *michè qaboughy*, سپ *sèp*, s.

Tancer, ازارلمق *azarlamaq*, سوكمك *seukmèk*, t., تعزیرا *t'a-zir e*, a-t., v.

Tanche, چامور بالغی *tcha-mour balyghy*, s.

Tandis que, مادامكی *mudam-ki*, ایكن *ikèn*, adv.

Tangente, خط مماس *khatti mumass*, a., s.

Tanière, وحشی جانوروك یتاغی *vahchi*, *djanvèrun iataghy*, این *in*, s.

Tanner, سپلمك *sèplèmèk*, t., دبغ *dèbgh e*, a-t., v.

Tannerie, دباغ خانه *dè... khanè*, طابه خانه *tabè kh...* طابخانه *tapkhanè*, s.

Tanneur, دباغ *dèbbagh*, طباق *tabbaq*, دباغت ... ایدیجی *dèrilèri dèbaghat i...* subst.

Tant, adverbe de quanti... défini et de comparaison, ... *boundjè;* — tellement, دكلو *dèn-ku*, اولقدر *olqadar*, ...قدر *dar*, شو قدر *chou qadar;* — que, autant que, نیجه كه *ni...* — tant que, durant, دامكه *dam ki;* — quelque, نقدر *dar;* — tant, quelque peti... soit, نقدر كوچك ایسه *n... kutchuk iça;* — que je ... عمرم اولدقجه *eumrum olda...* — tant seulement, اوقدر *hèman oqadar*, فقط *faqat;* — soit l'un ou l'autre, كرك ... اكر *èïer;* — tant homm... femmes, ادم اكر عورت ... *adèm èïer 'avret;* — tant c... que celui-là, اكر بو اكر او ... *èïer o;* — tant s'en faut, ... قنده كه قالدی *qandè qaldi*, ... *ki;* — tant par mois, ...قدر *aïdè oqadar;* — il a tant fai... اوبله اتدی كه *euïlè etti ki;* — que ce soit, هرچند كه *her ki;* — tant que je pourrai... اولدوغم قدر *qadir oldoughu... dar*.

Tant soit peu, ازاجق ...

- *djuzvidjè*; — tant de fois, نجه دفعه اوق *eqadar kerrè*, *def'a*, بونجه كرة *boundjè*

— tant et plus, زياده سيله *'lè*; — tant pis, يازق *'iazyq*, *'iazyqtur*, يترى دخى *daghi bè-*

- tant mieux, دخى ايو در *eïu dur*, *daa eïu dur*, دخى *daghi guzel*.

NTE, sœur de la mère, ديزه *tè*; — sœur du père, خالة, *khalè*, vulg. *hala*, s.

NTÔT, il y a peu de temps, *dèmin*, اوّلجه *èvveldjè*, بوندن *a* *boundan mouqaddèmdjè*;

ns peu de temps, بر ازدن *dèn*, بر ازدنصكره *bir azdèn-* *t*, t., عنقريب *anqarib*, a.;

ut à l'heure, في الحال *fil* *t*., شمدى *chimdi*, adv.

ON, on prononce ton, آت *ât*, اشك *èchèk sin-ègui*,

PAGE, شماتة *chamatat*, vulg. *ta*, كورلتى *gueurulty*, كورلدى *ldy*; — dispute, غوغا *ghav-* *qavgha*, s.

PAGEUR, شماتجى *chama-* غوغاجى *ghavghadji*, s.

PE, سله *sillè*, ال اورشى *el* *chi*, s.

PER, donner une tape, ال ا ايله ايچى *el itchi ilè our-* ال ايله اورمق *el ilè ourmaq*; *pied*, ديپمك *tèpmèk*, v.

EN TAPINOIS, كزلسو *guizlu*, كزليجه *guizlidjè*, ال التنده *el al-tyndè*, adv.

SE TAPIR, كزلنمك *guizlènmèk*, چوملوب كزلنمك *tcheumèlup guiz-lènmèk*, سيكمك *sin-mèk*, v.

TAPIS (grand), قالى *qali*, vulg. خالى *khali*, t., كليم *kilim*, a.; — plus petit, خاليجه *khalidjè*, قاليجه *qalidjè*, t.; — dont les Turcs se servent pour faire la prière, سجّاده *sèddjadè*, a.; — en feutre, كچه *ketchè*, s.

TAPISSER, orner de tapisserie, زار چكمك *zar tchèkmèk*, رخت دوشمك *rakht duchèmèk*; — de vigne, ديواره اصمه يايشترمق *di-varè asma 'iapichturmaq*, v.

TAPISSERIE, ouvrage de —, خالى *khali*, خالى ايشى *khali ichi*; — tenture, دوشمه *duchèmè*, ديوار پردهسى *divar perdèci*, رخت *rakht*, زار *zar*, s.

TAPISSIER, دوشيجى *duchèïdji*, t., كليمجى *kilimdji*, a-t., فرّاش *ferrach*, a., يورغانجى *'ioghandji*, s.

TAQUIN, mutin, querelleur, چكشجى *tchèkichdji*, t., لكس *lè-kis*, a., عنادجى *'inadji*, a-t., ستيزه *sètizè*, p., adj.

TAQUINEMENT, چكشمكله *tchè-kichmèguilè*, t., سركشلكله *serkèch-liguilè*, عناد ايله *'inad ilè*, a-t., adverv.

TAQUINERIE, چكش *tchèkich*, t., سركشلك *serkèchlik*, p-t.,

لكسلك *lèkeslik*, a-t., ستيز *sètiz*, p., s.

TARABUSTER, باش اغرتمق *bach aghyrtmaq*, t., تصديع ا *tasti'e*, a-t., v.

TARAUD ou TARAUX, بر جنس بيوك بورغو *bir djins buïuk bourghou*, s.

TARAUDER, بيوك بورغو ايله دلمك *buïuk bourghou ilè delmèk*, v.

TARD, كج *guetch*; — très-tard, قتى كج *qati guetch*; — un peu —, كججه *guetchdjè*, adv.

TARD, sur le soir, اخشام اوستى *akhcham usty*, adv.

TARDER, demeurer long-temps, اكلنمك *eïglènmèk*, *eïlènmèk*, دورمق *dourmaq*, قالمق *qalmaq*, كج قالمق *guetch qalmaq*; — venir, كج كلمك *guetch guelmèk*; — différer, تأخير عوق ا *téekhir*, *'avq e*, اكلندرمك *eïlèndurmèk*, اوزتمق *ouzatmaq*, v.

TARDER, pris impers., désirer, souhaiter vivement, avoir impatience de, ارزولمق *arzoulamaq*, t., حسرت چكمك *hasret tchèkmèk*, a-t., v.

TARDIF, qui vient tard, كج *guetch*, كج كلن *guetch guèlèn*, اغر اكليجى *aghyr guèlidji*; — qui s'arrête, اكلنيجى *eïglènidji*; — lent, اغر دپرنيجى *aghyr tèprènidji*, adj.

TARDIVEMENT, كج *guetch*, t., متأخرا *mutè'akhirèn*, a., adv.

TARE, déchet, اكسكلك *eksiklik*, t., نقصان *noqsan*, a., تاره *tara*; — défectuosité, عيب *'aïb*, نقص *naqs*, a.; — poids de l'enveloppe, tonneau ou balles, etc., طاره *tara*, فوچى فرده وزنى *fitchi*, *ferdè vèzni*, s.

TARENTULE, رتيلا *ratila*, *rutèïla*, a., s.

TARER, causer du déchet, نقصان كتورمك *noqçan guèturmèk*; — peser un vase avant de le remplir, برفوچى بر قابى دولدرمهدن اوّل طارتمق *bir fitchi'i*, *bir qabi' doldourmadèn èvvel tartmaq*, طارهسين الهق *tarasin almaq*, v.

TARGETTE, سوركو *surguiu*, قپو قلابى *qapou qullabi*, s.

SE TARGUER, اوكنمك *eugunmèk*, تكبرلنمك *tèkèbburlènmèk*, طفره صاتمق *tafra satmaq*, v.

TARIÈRE, بورغو *bourghou*, بورغى *bourghy*, s.

TARIF, تعريفه *ta'rifa*, رسوم دفترى *rouçoum deftèri*, نرخ دفترى *narkh deftèri*, a-t., s.

TARIFER, نرخ ا قومق *narkh e*, *qomaq*, a-t., v.

TARIN, كوچك قوش *kutchuk qouch*, s.

TARIR, mettre à sec, قورتمق *qouroutmaq*; — épuiser, vider, چكوب بوشاتمق *tchèkup bochatmaq*, بوشاتمق *bochatmaq*, بوشالتمق *bochaltmaq*, توكتمك *tukètmèk*, v.

[redacted]

., s'épuiser, بوشانمق *bo-*
, دوكنمك *tukènmèk*; —
r, en parlant de l'eau,
صو *sou soghoulmaq*, v.
SABLE, دوكنمجك *tukènè-*
:
SEMENT, صو صوغلمسي
ulmaci, دوكنمهسي *tukèn-*
.
NE, بالقجي كيسى *ba-*
èmici, تارتانه *tartana*, s.
RE, enfer des anciens,
قدمالرك *qoudèmalèrun*
hi, s.
RE, habitant de la Tar-
courrier ottoman, تاتار

RIE, تاتارستان *tataris-*
تاتار ولا *tatar vilaïèti*, s.
, بورك *beurèk*, ياسى
ci beurèk, پيده *pitè*; —
nes, الما بوركى *elma beu-*

LETTE, بورجق *beurè-*

E, شراب طورطيسى *cha-*
tyci, دردى *durdi*, vulg.

FE, منافق *munafiq*,
traii, مرايى صوفى *muraii*
s.
PERIE, مرابيلق *muraï-*
, s.
يغين *yghyn*; — de bois,
اودن *odoun yghyni*; — un
multitude de gens, برلاى
— de scélerats, برلاى
zlaï èchqia, s.

A TAS, en monceau, يغين يغين
yghyn yghyn.

TASSE de terre à boire, كاسه
kiacè; — en métal, طاس *tas*, a.;
— dont les Turcs se servent pour
prendre le café, فنجان *findjan*,
vulg. فلجان *fildjan*, t-p.

TASSEAU, اودون داياغى *odoun*
daïaghy, تحتدجق *tahtadjiq*, s.

TASSER, mettre en tas, يغمق
ygmaq; — s'affaisser, اينمك *in-*
mèk, اشغلنمق *achaghalanmaq*,
verb.

TÂTER, manier doucement,
يوقلمق *ïoqlamaq*, قارومق *qarou-*
maq, ال ايله يوقمق ياپشمق
دوقنمق *el ilè ïoqamaq*, *ïapich-*
maq, *doqounmaq*; — le pouls,
نبض طوتمق يوقلمق *nabyz tout-*
maq, *ïoqlamaq*; — goûter, داتمق
طاتمق *tatmaq*; — tâter quel-
qu'un, le sonder, بركمسنه يوقلمق
دكمك *bir kimesnèï*, *dèn-èmèk*; —
un passage, le terrain, كچيد
يوقلمق *ketchid ïoqlamaq*, v.

TÂTEUR, fam., irrésolu, مترددد
mutèreddid, a., قورقاق *qorquq*,
adject.

TATILLONNER, اوافق تفك
نسنه‌لره قرشترمق كرشمك *oufaq*
tufèk nesnèlèrè qarichturmaq, *gui-*
richmèk, v.

TÂTONNEMENT, يولايش *ïoq-*
laïch, s.

TÂTONNER, chercher dans
l'obscurité en tâtant, يوقلمق *ïoq-*

lamaq, يوقلايو يوقلايو ارامق *ïoqlaiou ïoqlaiou aramaq*; — hésiter, هر نسنه‌ده تردد اوزره اول *her nesnèdè tèrèddud uzrè ol*, v.

A TÂTONS, يوقلايو يوقلايو *ïoqlaiou ïoqlaiou*; — aller à —, يوقلايو يوقلايو وارمق *ïoqlaiou ïoqlaiou varmaq*, v.

TATOUAGE, بنكلمه *bènèklèmè*, دامغه‌لمه *damghalama*; — marque de —, وشم *vèchm*, a., s.

TATOUER, وشم ا *vèchm e*, بنكلمك *bènèklèmèk*, دامغه‌لمق *damghalamaq*, v.

TAUDIS, چوردن چوپدن اولان او *tchordan tchoptan olan èv*, فنا مكان *fena mèkian*, چركه *tcherguè*, subst.

TAUPE, كوستبك *keustèbèk*, كورشبك *keurchèbèk*, s.

TAUPIER, كوستبك اولايجيسى طوبيجى *keustèbèk awlaïdjici*, *toutidji*, s.

TAUPIÈRE, كوستبك قپان *keustèbèk qapan*, كوستبك دوزاغى *keustèbèk touzaghy*, s.

TAUPINIÈRE, كوستبك دپه جغى *keustèbèk tèpèdjighi*, s.

TAURE, دانا *dana*, t., عجلة *'idjlet*, دوكه *duïè*, a., s.

TAUREAU, بوغا *bougha*, اوكز *eukuz*, t.; — signe du —, ثــور برجى *sèvir burdji*, t-a., s.

TAURUS, chaîne de montagne d'Asie, الا طاغ *ala dagh*, s.

TAUTOLOGIE, تكرير اعادة معنى *tèkrir*, *i'adèi mana*, a., s.

TAURIS, ville de Perse *tèbriz*, s.

TAUX, نرخ *narkh*; — c نرخ جارى *narkhi djari*, — mettre le —, نرخ قومق *qomaq*, v.

TAVELER, لاجه‌لمق *maq*, بنككلمك *bèn-èklèmè*

TAVERNE, ميخانه *mèïkh* خمخانه *khoumkhanè*, *khoumrkhanè*, a-p-t., s.

TAVERNIER, خانه‌جى *khanèdji*, p-t., s.

TAXATION, ايتمسى *itmèci*, a-t., s.

TAXE, opération de la بچمسى كسمسى *bèha b kesmèci*, a-t., وضع نرخ *va* a., s.

TAXE, imposition, t., تكليف *tèklif*, a.; — ca خراج *kharadj*; — prix ét les marchandises, denré نــرخ *narkh*, جارى *djari*, a., بها كسك *kècil*

TAXER, régler le prix rées, نرخ قومق *narkh qo* بچمك كسمك *bèha b kesmèk*; — à un prix é بهايه كسمك *aghyr bèh mèk*; — taxer, imposer u يوكلتمك *ïukletmèk*, t., *tèklif e*; — accuser, لمق *lamaq*, غمزلمق *ghamzyla*

TECHNIQUE, صنعى *sa fenui'*, a., adj.; — mot مبنى سوز كلام *ma'nè kèlum*, s.

Tégument, اورتی *eurty*, *eurtu*, غشا *ghycha*, a., s.

Teigne, petit ver, كوه *guiuvè*, subst.

Teigne, gale qui vient à la tête, كل *kel*, كللك *kellik*, برت *bert*, باش قوكاغی *bach qou-aghy*, subst.

Teigneux, كل باشلو *kel bachlu*, كللو *kellu*, باش برت *bach bert*, قوكاقلو *qonaqlu*, vulg. *qonaqlu*, adj. et s.

Teindre, بویامق *boiamaq*, بویاتمق *boiatmaq*, رنك ویرمك *renk virmèk*, t., صبغ *sabgh e*, a-t., v.

Teint, بویانمش *boianmich*, بویامه *boiama*, t., مصبّغ *mouçabbagh*, a., adj.

Teint, couleur du visage, یوز رنكی *ïuz rèngui*, چهره *tchèhrè*, بكز *bèn-z*, s.

Teinte, رنك درجه‌سی *rènk dèrèdjèci*, رنككك نوعی جنسی *rèngun nèvi'*, *djinci*, رنك *rènk*, s.

Teinture, liqueur préparée pour teindre, بویا *boia*, بویا اوتی *boia oty*; — art de teindre, بویامه *boiama*, بویاجیلك *boiadjilik*, s.

Teinture, légère connaissance d'une science, معرفت جزوی *ma-rifèti djuzwi*, جزئ معرفت *djuzi' ma'rifet*, a.; — impression laissée dans l'ame par l'éducation, اثر *èсer*, a., s.

Teinturier, بویاجی *boiadji*, صبّاغ *sabbagh*, a., s.

Tel, pareil, semblable, بویله *beuïlè*, بونك كبی *bounun guibi*, انجلین *andjilèièn*, بونجیلین *bon-djilèièn*, بویله بر *beuïlè bir*, بویله *beuïlè*, بو مقوله *bou maqoulè*; — un tel homme, بویله برآدم *beuïlè bir adèm*.

Tel, si grand, si petit, اول دنكلو *ol dèn-lu*, اول درجه *ol dèrè-djè*, اولقدر *ol qadar*, نقدر *nèqa-dar*.

en **Tel** cas, بو مقوله محلده *bou maqoulè mahaldè*, اول تقدیرده *ol taqtirdè*; — tel que..., شویله كه *cheuïlè ki*.

un **Tel**, فلان *fulan*, فلان كمسنه *fulan kimesnè*; — ô un tel, یا فلان *ïa fulan*.

Télégraphe, اشارت قلّه‌سی *icharet qoullèci*, a-t., s.

Télescope, بیوك دوربین *buiuk dourbin*, t-p., اهل هیئت رصد دوربینی *èhli hèïet*, *raçad dourbini*, a-t-p., s.

Tellement, de telle sorte, شویله *cheuïlè*, بویله *beuïlè*; — tellement que, شویله كه *cheuïlè ki*; — à tel point, اول درجه‌ده *ol dè-rèdjèdè*, اول مرتبه‌ده *ol mertèbèdè*, اولقدر *ol qadar*, حتی *hatta*; — passablement, شویله بویله *cheuïlè beuïlè*, شویله *cheuïlè*, اورته‌لغله *ortalyghylè*, اولدقچه *oldouqtchè*, adv.

Téméraire, كستاخ *kustakh*, p., یوزسز *ïuzsyz*, فكرسز *fikirsyz*, a-t., دلی قانلو *dèli qanlu*, t., جسور *djè-çour*, a., adj.; — action بی تدبیر حركت *bi tèdbir harèket*.

Téméraireement, كستاخانه *kustakhanè*, بى تدبير *bi tèdbir*, تهوّر ايله *tèhèvvur ilè*, a-t., adv.

Témérité, hardiesse imprudente, inconsidérée, جسارت *djèçaret*, a., كستاخلق *kustakhliq*, يوزسزلك *ïuzsyzlik*, p-t., تهوّر *tèhèvvur*, بى تدبيرى *bi tedbiri*; — courage, شجاعت *chèdju'at*, جرأت *djur'at*, a., s.

Témoignage, rapport d'un ou de plusieurs témoins sur un fait, شاهدلك *chahidlik*, a-t., شهادة *chèhadet*, a., طانقلق *danyqlyq*, t., s.

Témoignage, preuve, دليل *dèlil*; — marque, اثر *ècer*, علامة *'alamet*, حجّت *heuddjet*; — manifestation, اظهار *izhar*, ابراز *ibraz*, a., s.

Témoigner, servir de témoin, شهادت ا *chèhadet e*, شهادت كستورمك *chèhadet guèturmèk*, طانق شاهد اُو *danyq, chahid ol*, a-t., v.

Témoigner, marquer, manifester, كوسترمك *gueustèrmèk*, t., اظهار ا *izhar e*, عرض ا *'arz e*; — de l'amitié à quelqu'un, بر كمسه يه محبّت كوسترمك *bir kimsèïè mouhabbet gueustermèk*, v.

Témoin, celui qui dépose ce qu'il a vu ou entendu, شاهد *chahid*, a., طانق دانق *danyq*; — faux —, يلان شاهد *ïalan chahid*, شاهد زور *chahidi zor*, a-t., s.; — prendre à témoin, شاهد طوتمق *chahid toutmaq*, استشهاد ا *istichhad e*, a-t., v.

Témoin, spectateur, ... *gueuridji*, كورن كيمسنه *gue... mesnè*; — les personnes pr... حاضر بالمجلس اولانلر *h... mèdjlis olanlar*, s.

Tempe, دولك *duluk* ... باغى *saqal baghy*; — les ... تولوبلر *tulubler*, ولاق توزى ... *touzi*, s.

Tempérament, com... constitution du corps de l'... بينيه *biniè*, *bunïè*, مزاج *mi*... مشرب *mèchrèb*, طبع *tab'*, ... chant à l'amour physique ... *tabi'at*, شهوت *chèhvet*, ...

Tempérament, ad... ment, accommodement, ... *'itidal*, a., قولاى *qolaï*, ... *orta ïol*, قولايلق *qola*... سهولت *sahoulet*, a., s.

Tempérance, اعتدال ... a., پرهيز *perhiz*, p., ...ك *perhizkiarlik*, s.

Tempérant, صاحبى ... *'itidal sahibi*, a-t., پرهيزكار ... *kiar*, p., adj.

Température, ...ى اعتدالى *hava kèfiièti*, مزاج هوا *mizadji hava*, a-t...

Tempéré, اعتدالّلو *'i*... اعتدال اوزره اولان *'itidal uz*... a-t., معتدل *mu'tèdil*, a., ...

Tempérer, تعديل ا ... *'itidal, ta'dil e*, a-t., ...شتمك *chetmèk*, اندرمك *èndurm*... Voy. Modérer.

Tempête, vent ...

-ge sur mer, فورطنه فورتنه فورتونه *-louna*, s. *Voy.* Trouble, Dé-rdre.

Tempêter, شهاتنه غوغا ا *cha-ata, gavgha e,* كورلدمك *gurul-mèk*, هنكامه ا *hènguiamè e,* هنكامه قوپرمق *hènguiamè qoparmaq*, v.

Tempêtueux, فورطنه‌لو *fortou-lu*, t., موّاج *mèvvadj*, a., adj.

Temple, édifice consacré à Dieu, عبادتكاه *'ibadetguiah*, سجدكاه *sèdjdèguiah*, معبد *mèb'-d*; — mahométan, جامع *djami'*; — plus petit, مسجد *mestchid, mes-chèd*; — chrétien, كنيسا *kèniça*, كليسا *kèliça*, vulg. كليسه *kèlicè*; — du St-Sépulcre à Jérusalem, قمامة *qoumamet*, كليسة القمامه *kèliçatul-qoumamè*; — de Saint-Jean, à Damas, جامع بنى اميّة *djami' bèni oummiie*; — de Sainte-Sophie, ايا صوفيه *aïa sofia*; — de Salomon, à Jérusalem, مسجد الاقصى *mesdjidul-aqça*; — de la Mecque, كعبه *kïabè*, مسجد الحرام *mesdjidulharam*, بيت الحرام *bèït-ulharam*; — les deux temples de la Mecque et de Médine, المسجدان *elmesdjidan*, a., s.

Temple, partie de la tête, *Voy.* Tempe.

Temporaire, وقتي *vaqti*, زمانى *zèmani*, موقت *mouvaqqat*, a., adj.

Temporal, دولوكه منسوب *du-lugué mènçoub*, دولوكلو *duluklu*, adj.

Temporel, qui passe avec le temps, كچيجى *guètchidji*, تلف اوليجى *tèlef olidji*, a-t., فانى *fa-ni*, a.; — opposé au spirituel, دنيوى *dunièvi*, عالمى *'alèmi*, a., adj.; — revenu d'un ecclésiasti-que, پاپاس ارادى *papas iradi*, s.

Temporellement, بروقته دك *bir vaqtè dèk*, بر زمان ايچون *bir zèman itchoun*, adv.

Temporisation, Temporise-ment, ايرتله‌مه *irtèlèmè*, t., توقف *tèvaqqouf*, تأنى *téenni*, a., s.

Temporiser, ايرتلمك *irtè-lèmèk*, وقت استمك *vaqyt istè-mèk*, فردايه اوزاغه صالمق *fer-daïè, ouzagha salmaq*, اوزاتمق *ou-zatmaq*, زمانه بكلمك *zèmanè bèk-lèmèk*, عوق و تأخيرا *'avq u téekhir e*, a-t., v.

Temporiseur, تأخيرجى *tée-khirdji*, امهال ايديجى *imhal idi-dji*, a-t., معقب *mou'aqqib*, s.

Temps, succession des mo-mens, mesure de la durée des êtres, زمان *zèman, zaman*, وقت *vaqt*, pl. a. اوقات *èvqat*, حين *haïn*, a., دم *dèm*; — le temps présent, شمديكى زمان *chimdiki zèman*; — passé, كچمش زمان *guetchmich zèman*, ماضى *mazi*, زمان ماضى *zèmani mazi*; — futur, كلجك زمان *guèlèdjèk zèman*, s.; — passer le —, زمان اوقات كچورمك *zèman, èvqat guetchurmèk*; — dans peu de —, از زمانده *az zèmandè*; — à

[redacted]

temps, dans son temps, زمانندە zèmanindè, وقتیلە vaqtilè; — en temps et lieu, حین و محلدە haïn umahaldè; — avant peu de temps, از زماندن اوّل az zèmandèn èvvel; — à contre-temps, وقتسز vaqyt-syz, زمانسز zèmansyz, بی وقت bi vaqyt; — avec le temps, à l'a-venir, مرور زمان ایلە murouri zè-man ilè.

Temps, loisir, وقت vaqyt, حضور houzour, a., s.

Temps, délai, مهلت muhlet, وقت vaqyt, a., s.

Temps, terme, échéance, jour fixé, کون gun, وقت معیّن vaqti mouaïièn; — saison propre à quelque chose, موسم mèvsim, وقت vaqt, فصل fasl, ایّام èiiam; — règne, siècle ou époque re-marquable de la vie d'un person-nage, زمان zèman, ایّام èïam, دور dèvr; — dans aucun siècle, هیچ بر دوردە hitch bir dèvyrdè; — du temps de Salomon, دور سلیماندە dèvry sulèïmandè.

Temps, circonstances, ارالق aralyq, t., احوال ahval, اثنا esna; — dans les circonstances de la guerre, جنک اثناسندە djènk es-nacindè; — dans ces circonstances, بو اراالقدە bou aralyqtè.

Temps, disposition de l'air, هوا hava; — beau —, اچق کوزل هوا atchiq, guzel hava; — couvert, بولتلو پوس هوا boulontlu, pus hava; — frais, tempéré, سرین هوا ... hava.

au même Temps, sur l'he... همان ساعت hèman sa'at; ... ساعت hèmin sa'at, اولدم ... adverb.

Tenable, دورجق dour... adj.; — lieu —, بر ... دورجق ... radjaq ïer.

Tenace, visqueux, ... کسەلو ... sèlu; — adhérent, طوتیجی ... pèk toutydji, یاپشقن ïapy... —avare, الی پک èli pèk, ... khacis, ناکس nakes; — opi... معند mou'anid, adj.

Tenacité, طوتیجیلق t... djoulouq, یاپشقنلق ïapichq... اوزلولق euzlulyq, جربی djer... avarice, خسیسلق khacisl... Voy. Opiniâtreté.

Tenaille, قصاچ qy... کلبتان kelpètan, ماشە macha...

Tenailler, قصاچلمق qy... lamaq, v.

Tenaillon, ... مقصی ...شی tabia ichi, maqaci, s.

Tenancier, ... عقارات ... صاحبی topraq, 'aqarat s... t-a., s.

Tenant, défenseur, ... حفظ ایدیجی hi... qouroudji, ... dji, یاردمجی ïard... قولتقلایجی qoltouqlaïdji. V. teur.

Tenans et aboutissans ... terre, ... بر ... bir topraghun... اتصالاتی ...

lati; — d'une affaire, اوّل *èvvèli vè akhari*, a-t.,

E, صقر *saqar*, a., s.
NCE, سالكلك *saliklik*,
, ميل *mëil*, عطف *'atf*,

NT, سالك *salik*, مايل
قا *qacid*, a., يوز طوتيجى
toutidji, *toutan*, adj.
N, سكر *sin-yr*, t., پى
عصب *'açabet*, a., s.
RE, tirer, déployer,
chèkmèk, سرمك *sermèk*,
termèk, قورمق *qourmaq*;
, ياى چكمك *ïaï tchèk-*
un piége, دام دوزاق
uzaq, *dam qourmaq*; —
اوزاتمق *ouzatmaq*: —
, يلكن دولدرمق *ïelkèn*
aq; — la main, ال
l sonmaq, v.
E, aller, aboutir vers,
salik ol, يوز طوتمق *ïuz*
— aspirer, قصد ا *qast e*;
eminer vers, تـوجّـــه
tèvèdduh, *'azimet e*; —
penchant pour, مايل او
– vers un résultat, صورت
ouret baghlamaq, منجر او
ol, a-t., v.
E, qui peut être aisément
كور *keurpè*, يومشاق *ïoum-*
كور *guèvrèk*;—jeune, frais,
ènlch, تازه *tazè*; — déli-
نا *nazik*; — doux, ملايم

mulaïm; — sensible, رقيق القلب *raqyqul qalb*, a., adj.

Tendrement, درون دلدن *dè-rouni dildèn*, جان و كوكلدن *djan u gueun-uldèn*, p-t., adv.

Tendresse, sensibilité à l'amitié, à l'amour, رقت قلب *ryqqati qalb*, رقة *ryqqat*, ملايمت *mulaïmet*, محبة *mouhabbet*, a., s.

Tendreté, يومشقلق *ïoumchaqlyq*, كوركلك *guèvrèklik*, s.

Tendron, bourgeon, فلس *filis*, تازه فلس *tazè filis*, غسلج *ghouslèdj*, غسلوج *ghousloudj*; — d'arbuste, شاخ *chakh*, فدان *fidan*; — de vigne, اصمه فلسى *asma filici*; — de choux, لحنه ايچى چچكى *lahana itchi*, *tchitchègui*, s.

Tendron de l'oreille, قولاق يومشاغى *qoulaq ïoumchaghy*; — du nez, بورون يومشاغى *bouroun ïoumchaghy*; — cartilage صارى شيكر *sary sin-ir*; — jeune fille, جوان قز *djivan qyz*, s.

Tendu, bandé, چكلمش *tchèkilmich*, قـورمـــش *qourmych*, صارلمش *sarylmich*; — étendu, دشنمش *duchènmich*, adj.

Ténèbres, privation de lumière, قراكلق *qaran-lyq*, قراك *qaran-*, قراكو *qaran-ou*, t., ظلمة *zoulmet*, ديجور *dèïdjour*, a., s.

Ténébreux, قراكلو *qaran-lu*, t., ظلمتلو *zoulmetlu*, a-t., adj.

Ténédos, île de l'Archipel,

بوزچه اطه‌سی *boztcha adaci*, s.

Tenesme, نیك *nik*, s.

Teneur, contenu d'un écrit, مضمون *mazmoun*, مآل *mè'al*, a., s.

Teneur de livres, یازیجی *ia-zidji*, s.

Ténia, vers solitaire, نماز بورنی *namaz bournou*, s.

Tenir, avoir à la main, طوتمق دوتمق *toutmaq*, قبض ضبط ا *qabz*, *zabt e*; — par la main un enfant, بر جوجغك النی طوتمق *bir tchoujougun èlini toutmaq*; — boutique, دكان طوتمق *dukkian tout-maq*, v.

Tenir en main, à la main, طوتمق *toutmaq*; — prendre, recevoir, المق *almaq*; — faire tenir de l'argent à quelqu'un, بر كمسه‌یه اقچه دكورمك یتشترمك *bir kim-sèiè aqtchè dègurmèk*, *ïètichturmèk*; — posséder, مالك او *malik ol*, وار اولمق *var olmaq*, اولمق *ol-maq*; — occuper un espace, مكان یر طوتمق *mèkian*, *ïer toutmaq*; — la première place, باشدا اوتورمق *bachta otourmaq*, v.

Tenir lieu de, یرنده او *ïèrindè ol*, قایمقاملق ا *qaïmaqamlyq e*.

Tenir, retenir, طورغتمق *dour-ghoutmaq*, الیقومق *alyqomaq*, t., ضبط ا *zabt e*, a-t., v.

Tenir, conserver, garder, صقلمق *saqlamaq*, t., حفظ صیانت ا *hyfz*, *sianet e*; — sa parole, سوز طوتمق *seuz toutmaq*, v.

Tenir, estimer, regarder, برینه ... یرینه طوتمق *ïèrinè toutmaq*, ... *toutmaq*, صایمق *saïmaq*, ... *qomaq*, t., كورمك *gueurmè...*, اعتبار ا *'itibar e*, a-t., v.

Tenir des discours, pr... سوز سویلمك *seuz seuïlèmèk*; ... discours libres, ... سویلمك *fahch seuïlèmèk*, v.

Tenir de, ressembler ... بكزمك *birinè bèn-zèmèk*, ...

Tenir, être fermé, ê... طورمق *dourmaq*; — teni... ferme, résister, دایانمق *da...maq*, قرشو طورمق *qarcho...maq*, t., مقاومة ا *mouqa...* a-t., v.

Tenir, savoir une chos... personne, ... کمسنه‌دن بلمك *kimesnèdèn bilmèk*, v.

Tenir, contenir, المق ... — renfermer, صغمق *sygh...* faire tenir, renfermer, ...ق *syghychturmaq*, v.

Tenir à la troisième pe... il tient à peu de chose q... s'en faut que, از قالدیكه *diki*.

se Tenir ensemble, ... *ïapichmaq*, اولاشمق *oul...* verb.

se Tenir, se contenir ... lieu, صغشمق *syghichmaq*; ...

se Tenir, s'empêcher ... ber, طورمق *dourmaq*, *daïanmaq*, t., پایدار او *pa...* p-t.; — debout, ...، ... طورمق *... ...*

IIR, demeurer à la cam-
کویده طورمق اوتورمق
urmaq, otourmaq, v.

IR sur ses gardes, احتراز
احتیاط اوزره او e, a-t.,
ol, صاقنمق saqynmaq;
حاضر بولنمق او hazir
aq, ol, a-t., v.

NIR pour obligé, ممنون
un ol, a-t., v.

NIR aux conditions, les
مرعی طوتمق mer'i
a-t., v.

I, رزه rezè, چنکل tchen-

ON, چکش tchèkich,
chèkilich; — de nerfs,
سکر syn yr tchèkilmèci;
it, جان اضطرابی djan
p-t., s.

NT, جاذب djazib, a.,
zduran, adj.

TEUR, ازدریجی azduri-
اغوا ایدیجی yghoa idi-
فاتن futin, a., adj.

TION, اغوا yghoa, وسوسه
- du démon, شیطان
hëitan ighoaci, a., s.

TIVE, تجربه tèdjrubè,
m, سعی sa'ï, a., s.

, pavillon à la guerre,
dir, اوتاق otaq, t., خیمه
, s.

qu'on met dans une
فتيل fitil, s.

R, essayer, éprouver,
ymaq, دکیک dèn èmèk,

صنامق synamaq, t., تجربه ا tèdjrubè
e, امتحان ا imtihan e; — examiner,
یوقلامق ïoqlamaq; — un passage,
un gué, کچید یوقلمق guetchid ïoq-
lamaq; — chercher, ارامق aramaq,
verb.

Tenter, solliciter au mal,
اغوا ا yghoa e, a-t., قندرمق qyn-
durmaq; — suborner un magis-
trat, رشوتلمك richoetlèmèk,
رشوت الدرمق richoet aldurmaq,
a-t., v.

Tenture, دوشهمه duchèmè,
بساط biçat, s.

Tenu, entretenu, معمور ma'-
mour, نظاملو nizamlu, a-t., adj.

Tenu, obligé, مجبور mèdjbour,
ملزوم melzoum, a., adj.

Ténu, très-mince, پک انجه
pèk indji, انجه indjè, اواق oufaq,
t., رقیق raqiq, a., adj.

Tenue d'une assemblée, جلوس
djulous; — manière de se tenir,
قیام qïam, هندام hèndam; — ma-
nière d'être vêtu, قیافت qïafet,
a., s. *Voy.* Fermeté.

Ténuité, انجهلك indjèlik,
اواقلق oufaqlyq, t., رقاقة rèqaqat,
a., s.

Tercer, اوچنجی کره نطس ا
utchundji kerrè nadas e, v.

Térébenthine, طرمنتین tyr-
mentin, trèmentin, s.

Térébenthe, طرمنتین اغاجی
tyrmentine aghadji, t., بطم boutm,
a., s.

Térébration, اغاج دلمسی

aghadj delmèci, بورغولمه *bourghou-lama*, s.

Tergiversation, تعلل *tè'allul*, تردّد *tèrèddud*, دولاشمه *do-lachma*, قانجقلق *qandjiqliq*, عوق و تاخیر *'avq u téekhir*, a., s.

Tergiverser, دولاشمق *do-lachmaq*, دولانمق *dolanmaq*, بهانه ارامق *bèhanè aramaq*, قانجقلق ا *qandjyqlyq e* تعلل ا *tè'allul e*, تردّد عوق و تاخیر ا *tè-rèddud 'avq u téekhir e*, a-t., v.

Terme, borne, par rapport au temps, حدّ *hadd*, نهایة *nihaïet*, غایة *ghaïet*, اخر *akhar*, a., صوڭ *son-*; — de la vie, اجل *èdjel*, a.; subst.

Terme, temps préfix, وقت معیّن *vaqti mou'aïèn*; — échéance, حلول *houloul*, وعده *va'idè*; — fin, صوڭ *son-*, a.; — temps, moment, زمان *zèman*, وقت *vaqt*, a., s.; — à terme, وقتنده *vaq-tyndè*; — avant le —, وقتندن اوّل *vaqtyndèn evvel*, زمانسز *zèmansyz*; — espace de temps, مدّت *mud-det*, a., s.

Terme, mot, diction, سوز *seuz*, t., کلمه *kèlimè*, لفظ *lafz*, لغة *loghat*, اصطلاح *istilah*, a., s.

Terminaison, کلمه نڭ اخری *kèlimènun akhari*, اخر کلمه *akari kèlimè*, s.

Terminer, borner, حدّ ا *hadd e*, a-t., v.

Terminer, finir, achever,

بتورمك *bitùrmèk*, ...
ketmèk, t., اتمام تمام ا
itmam, *tèmam e*, a-t., ...

se Terminer, ...
ختم اولنمق *khatm oloun*...
دکنمك *teukènmèk*, v.

Ternaire, ثلاثی ...
adject.

Terne, qui a perdu ...
بولانق *boulaniq*, جلاسز ...
جلاسی یوق *djilaci ioq* ...
loré, صولمش *sòlmich* ...

Terni, بوزق ...
bozouq, صولمش *sòlmy*...

Ternir, faire perd...
جلا بوزمق چقرمق *dji*...
tchiqarmaq, بولاندرمق ...
maq, بوزمق *bozmaq*; ...
obscur, قرارتمق ...
دومانلمق *doumanlama*...
putation, اد چکمك *ad*...
t., هتك عرض ا *hetki* ...
verb

se Ternir, بوزلمق ...
قرارمق *qararmaq*, ق...
maq, بولانمق *boulanm*...

Ternissure, بوزقلغی ...
bozouqlyghy, صولش *sòl*...

Terrain, espace d...
ïer, طپراق *top*...
—, برتارلا برطپراق *bi*...
topraq; — espace, دان ...
subst.

Terrasse, levée de te...
a., قالدرم *qaldyrym*, رمی ...
طوپراق قالدرم دوشمه سی *topraq qaldy*...
chèmèci; — toit d'une
plate-forme, ...

[redacted]

او استوندە کی دوز یـــر
ki duz ïèr, s.

ssER, mettre de la terre
ın mur, بر دیوار اردندە
طپراق *bir divar ardındè*
:hèmèk, v.

ssER, jeter par terre,
tcharpmaq, یرە اورمــق
rè ourmaq, *tchalmaq*, v.

SSIER, قالدرمجی *qaldy-*
ɜ.

:, élément, طپراق *top-*
'er, t., ارض *erz*, *arz*, a.,
ıin, p.; — surface de la
روی زمین *ïer ïuzi*, یر
ın, s.; — de terre, fait
طپراقدن *topraqtan*.

:, globe de la terre, کرۀ
ëi arz; — ferme, conti-
ۀ قارە قرا *qara*; — par
قرەدن *qaradan*; — mettre
قرەیە ایندرمك *qaraïè*
; — débarquer, descen-
, قرەیە اینمك *qaraïè èn-*
اینمك *inmèk*; — prendre
ليمانە كيرم *limanè guir-*

E, pays, contrée, یر *ïer*,
ıhiïè, pl. a. نواحی *nè-*
سمت *sèmt*, au pl. اكناف
., s.

E, domaine de campagne,
tchiftlik, مایور *maïor*, s.

E fertile, محصوللو بركتلو
mahsoullu, *bèrèketlu*,
ar; — *ensemencée*, اكين
ïeri, اكينلك *èkinlik*,
اكلمش تارلە *èkilmich tarla*; — in-
culte, غير منبت یر *ghaïr mèmbit*
ïer, بوش خالی یر *boch*, *khaliïer*,
subst.

TERRE à potier, چوملــك
طپراغی *tcheumlèk topraghy*, s.

TERREAU, یانق اسكی فشكی
ïanyq, *eski fychqy*, s.

TERRE-PLEIN, دوز یر قالدرم
duz ïer, *qaldyrym*, s.

TERRER, en parlant du lapin,
طاوشان دلكنە كيرمك *tavchan*, *dè-*
liguinè guirmèk, v.

TERRER, mettre de la terre aux
pieds des arbres, اغاجلرك دبنە
طپراق قومق *aghadjlarun dibinè*
topraq qomaq, v.

TERRESTRE, de la terre, de sa
nature, یرە متعلق *ïèrè mutè'alliq*,
ارضی *erzi*, a., زمینی *zèmini*, p.,
adject.

TERRESTRE, l'opposé de spiri-
tuel, d'éternel, دنیوی *dunièvi*,
دنیالو *dunialu*, a-t., adj.

TERREUR, قورقــو *qorqou*,
قورقولق *qorqoulyq*, اوركندی *urkun-*
du, اورك *eurk*, اوركولك *eurkulik*,
t., وحشت *vahchet*, هول *hèvl*; — su-
bite, اوركنديلك *eurkundulik*, s.; —
frapper de terreur, imprimer la
terreur, قورقتمــق *qorqoutmaq*;
اوركتمــك *eurkutmèk*, شاشرمق
chachyrmaq, v.

TERREUX, طپراقلو *topraqlu*, adj.

TERRIBLE, قورقولــو *qorqoulu*,
قورقجق *qorqadjaq*, t., هیبتلو *hèi-*
betlu, a-t., مخوف *makhouf*,

[redacted]

هولناك *hèvilnak*, a-p., adj. *Voy.* Exorbitant.

Terriblement, d'une manière à inspirer de la terreur, قورقو ايله *qorqou ilè*, t., وجه مخوف اوزره *vèdjhi makhouf uzrè*, هيبتله *hèïbetilè*, a-t., adv. *Voy* Extraordinairement.

Terrien, اراضى املاك صاحبى *èrazi, èmlak sahibi*, a-t., subst.

Terrier, trou de lapin, طوشان يتاغى *tavchan ïataghy*, دلكى *dèligui*, s.

Terrine, كوج *guvèdj*, چوملك *tcheumlèk*, s.

Terrinée, بر چوملك طولوسى *bir tcheumlèk dolouçy*, s.

Terrir, قيه كنارة ايرشمك *qiia, kènarè irichmèk*, البمانه كيرمك *ilimanè guirmèk*, v.

Territoire, طپراق *topraq*, t., ناحيه *nahiiè*, pl. a. نواحى *nèvahi*, سواد *sèvad*, a., s.

Territorial, ناحيه لو *nahiièlu*, ناحيه يه منسوب *nahiièiè mènçoub*, a-t., adj.

Terroir, طپراق *topraq*, اكين يرى *èkin ïèri*, اكينلك *èkinlik*; — fertile, اكيلجك طپراق بر *èkilèdjèk ïèr, topraq*, منبت بر *mèmbit ïèr*, s.

Tertre, دپه *tèpe*, دپه جك *tèpèdjik*, s.

Tesson, *Voy.* Têt.

Testacée, قبوقلو *qabouqlu*, ارى

iri qabouqlu بالق قبوقلو ...

Testament, وصيّة *vaci*...

— acte écrit, وصيّة نامه ...mè, a-p., s.; — faire, éc...

—, ا وصيّة *vaciiet e*, ...

يازمق *vaciiet namè ïazmaq*, verb.

le nouveau Testame... vangile, الجديد كتابى ... *eldjèdid kitabi*, ...يل كتابى *djil kitabi*; — l'Ancien Tes... عهد العتيق كتابى *aht el'*... *tabi*, تورات *tèvrat*, s.

Testamentaire, ...سوب داير *vèciïètè mènçoub*, *dai*... adject.

Testateur, ايديجى ... *ciïet ididji*, a-t., واصى ... subst.

Tester, ا وصيّة *vaciïet* ... وسيّت نامه يازمق *vaciiet n*... *maq*, v.

Testicule, ...ق طشاق *chaq*, t., خايه *khaïe*, p. *khouciet*, a., s.

Testif, poil de chame... توبى *dèvè tuïu*, تفتك *teftï*...

Testimonial, ...ايديجى *chèhadet ididji*, a-t., adj.

Têt ou Tesson, mor... pot cassé, ...ماقسى سقسى t., سفال *sifal*, p., s.

Tétanos, دوموريه *dum*... لقوة *laqoet*, a., s.

Têtard, ...قرباغه كچك ... *qyrbagha*, s.

Tête, chef, partie de l'animal, باش *bach*, t., راس *rées*, a., سر *ser*, p.; — coupée, séparée du corps, كلّه *kellè*, p-t.; — mal de —, باش اغريسى *bach aghrycy*, s.; — j'ai mal à la tête, باشم اغرر *bachum aghyrur*; — tête nue, découverte, باشى اچوق *bachy atchiuk*; — lever la —, باش قالدرمق *bach qaldurmaq*; — exposer sa —, باشنى ميدانه قومق *bachini mèïdanè qomaq*; — perdre la —, باشدن چقمق *bachtèn tchiqmaq*, باشى كتمك *bachi guitmèk*; — remuer la —, باش اوينتمق صالمق *bach oïnatmaq, salmaq*; incliner la —, باش اكمك *bach ëïgmèk*; — tenir tête, قرشو طورمق *qarchou dourmaq*; — porter à la tête, en parlant d'une liqueur forte. باشا اورمق *bacha ourmaq*.

Tête, chevelure, صاچ *satch*, كيسو *kèïçou*; — vie, عمر *eumr*, باش *bach*, s.; — il y va de la —, باش كيدجك نسنه *bach guidèdjè nesnè*; — tête, jugement, عقل *'aql*; — sans tête, sans jugement, عقلسز *'uqylsyz*, غافل باش *ghafil bach*, s.

Tête, personne, كمسه *kimsè*, نفر *nèfer*; — par tête, برر كمسنديه *birer kimesnèiè*, برينه *birinè*.

Tête, sommet d'une chose, باش *bach*, دپه *tèpè*, اوج *èvèdj*, subst.

Tête-a-Tête, entretien, كورش *gueurich*, t., ملاقاة *mulaqat*, a., كزلو صحبت *guizlu sohbet*, subst.

Tête-a-Tête, قرشو بقرشو *qarchou bèqarchou*; — être tête-à-tête avec quelqu'un, بر كمسه ايله تنهاده بولشمق *bir kimsè ilè tènhada boulouchmaq*, بر كمسه ايله خلوته كيرمك *bir kimsè ilè khalvètè guirmèk*; — en —, دورت كوز ارسنده *dort gueuz aracindè*.

Téter, امك امكك *èmmèk*, امزمك *èmzèmèk*, t., مص *mass*, a-t.: — donner à —, ممه ويرمك *mèmè virmèk*, v.

Têtière, petite coiffe pour les enfans, كوچك اوغلان برنجغى *kutchuk oghlan bouroundjighy*, s.

Têtière, partie de la bride du cheval, ات باشلغى *at bachlighy*, باشلق *bachliq*, s.

Tétin, امجك *èmdjèk*, امجك باشى *èmdjèk bachi*, s.

Tétine, اينك امجكى *inèk èmdjègui*, s.

Téton, ممه *mèmè*, امجك باشى *èmdjèk*, *mèmè bachi*, s.

Tétraèdre, ذو اربع قواعد *zou arba' qava'id*, a., s.

Tette, امجك باشى *èmdjèk bachi*, s.

Tette-Chèvre, oiseau, كچى صغان *ketchi sughan*, s.

Têtu, obstiné, باشلو پكت *pèk*

bachlu, t., عنادجی *'inadji*, a-t., adject.

Têtu, poisson, کفال بالغی *kèfal balyghy*, s.

Texte, les propres paroles d'un auteur, نصّ *ness*, متن *metn*, vulg. متین *mètin*, a., s.

Textes, بصمه خطوطلری *basma khoutoutlèri*, a., s. pl.

Textile, چکلور *tchèkilur*, adj.

Textuel, نصّی *nessy*, a., adj.

Textuellement, نصّی مثنی اوزره *nessi, mesni uzrè*, عینی اوزره *'aïni uzrè*, a-t., adv.

Texture, نساجة *nèçadjet*, a., subst.

Thé, boisson, چای *tchaï*; — l'arbrisseau, چای اغاجی *tchaï aghadji*; — ses feuilles, چای يپراقلری *tchaï ïupraqlèri*, s.

Théâtral, قومدیایه دایر منسوب *qomèdiaïè daïr mènçoub*, adject.

Théâtre, منظر *manzar*, a., نظرگاه *nazarguiah*, a-p., قومدیا *qomèdia*, ایون یری *oïoun ïèri*, s.

Théière, چایدان *tchaïdan*, subst.

Thébaïde, صعید مصر *sa'idi mycyr*, s.

Théisme, الله اولدیغنک و برلغنک امانی *allah oldoughounun vè birlighynun imani*, s.

Théiste, اللّهک توحیدینه انانیجی *allahun tèvhidinè inanidji*, a-t., s.

Thème, منشا *mènchèe*, *maddè*, a., s.

Théologie, علم الهی *'ilmi ilahi*, a., علمی خدا *'ilmi kh...*, a-p., علم اللاهوت *'ilmil ilahout*, subst.

Théologien, ... علم خدا *'ilmi khouda*, a., s.

Théologique, ...یه دایر منسوب *'ilmi ilahiè daïr, mè...*, a-t., adj.

Théorême, قضیة *qaziiet*.

Théoricien, ...ول صاحبی *'ilmi ouçoul sahibi*, a-t., s.

Théorie, علم *'ilm*, *ilin...* الحیاض *'ilmel khaïaz*, ...ری *'ilmi nazari*, علم بلا عمل *'ilmi bila 'amel*, علم اصول *'ilmi ouçoul*, subst.

Théorique, علمی *'ilmi*, adject.

Thérapeutique, ...ة الامراض علمی *mou'alèdjètul ...'ilmi*, a-t., s.

Thériaque, ...اق تریاق *...riaq*; — de première qu..., تریاق فاروق *tèriaqi farouq*.

Thermomètre, ...رارت ترازوسی *hararet tèrazouci*, a..., subst.

Thermal, ایلیجه‌لو *ili...*, adj.; — eau —, ایلیجه صو *ilidja sou*, الجه *ilidja*, ...عدن صوبی *...dèn souïi*, s.

Thermes, ایلیجه‌لر ...

حمامل *ilidjè, ilidja hammamler*, قپلوجه *qaploudjè*, s. pl.

THERMOPYLES, دربندلر *derbèndler*, روم ایلی دربندلری *roumili derbèndlèri*, ایلیجه دربندی *ilidja derbèndi*, s.

THÉSAURISER, مال خزینه یغمق *mâl, khazinè iyghmaq*, طوپلمق *toplamaq*, v.

THÉSAURISEUR, مال دیوشربجی *mal diochuridji*, خزینه یغیجی *khazinè iyghydji*, s.

THÈSE, proposition à discuter, مسئله مسالہ مجادله *mudjadèlè*, *mesèlè, mècèlè*, pl. a. مسایل *mèçaïl*, a.;—soutenir une—, مسالهٔ اثبات ا *mècèlèï ispat e*, a-t., v.

THIBET, contrée d'Asie, تبّت *tibbet*, s.

THESSALIE, لیوادیه *livadia*, قارلی ایلی *qarly ili*, s.

THLASPI, plante, قوش اتمکی *-ètmègui*; t., تودری *tudèri*, p., s.

THON, مورنه بالغی *morina balyghy*, تن *tunn, tounn*, تنّه *tunnè*, مورونه *morona*, s.

THORACHIQUE, کوکسلو *gueugusdu*, t., صدری *sadri*, a., adj.

THORAX, کوکس *gueugus*, t., صدر *sadr*, a., s.

THRACE, روم ایلی *roum ili*, s.

THYM, ککک *kèkik*, ککک اوتی *kèkik oty*, اپار *ipar*, s.

TIARE, ریم پاپا تاجی *rim papa tadji*, کلاه *kulah*, s.

TIBIA, ساق *saq, soq*, ساق کمکی *saq guèmigui*, انجک *indjiq*, انجوک *indjuk*, قصبهٔ کبری *qaçabaï kubra*, a., s.

TIC, خوی *khouï*, t., حرکت تشنّجیه *harèkèti tèchènnudjiiè*, a., subst.

TIÈDE, entre le chaud et le froid, ایلیجق *ilidjaq*, vulg. الجق *èlèdjaq*, ایلی السی *ili*, adj.

TIÈDE, sans ardeur, صووق *soouq*, کوشک *guèvchèk*, adj.

TIÈDEMENT, کوشکلکله *guèvchèkliguilè*, t., غفلتله *ghafletilè*, اهمال ایله *ihmal ilè*, a-t., adv.

TIÉDEUR, qualité de ce qui est tiède, الجقلق *èlèdjaqlyq*; — diminution de zèle, صوقلق *soouqlyq*, t., برودت *bèroudet*, a., کاهللك *kiahillik*, a-t., فتور *futour*, a., s.; — montrer de la tiédeur, *Voy*. TIÉDIR.

TIEDIR, devenir tiède, ایلیجق او الجق *ilidjaq; alèdjaq ol*; — faire tiédir de l'eau, صویی الجق ا *souï èlèdjaq e*; — montrer de la tiédeur, برودت کوسترمك *bèroudet gueustermèk*; — se ralentir, کاهللنمك *kiahillènmèk*, فتور پذیر او *futour pèzir ol*, کوشکلنمك *guèvchèklènmèk*, v.

TIEN, le tien, سنککی *sènunki*, pron. poss.

TIERCELET, چاقر *tchaqyr*, طوغان قسمی doghan qysmi, s.

TIERCER, اوچ ا utch e, چجنجی

ا كرّة نطس utchumdji kerrè naduse, verb.

TIERS, TIERCE, troisième, اوچنجى utchindji, utchundju, t., ثالث salis; — fièvre tierce, بر كون اشورى استه bir gun achuri isitma, s.

TIERS, troisième partie, اوچنجى پاى utchundju pay, t., ثلث suls, vulg. souls, s.

TIGE d'arbre, طومرق toumrouq, چوپ tcheup, فدان fidan, صاپ sap; — d'une famille, صوى سوى soï, t., نسل nesl, اصل asl, a., s.

TIGRE, animal, قپلان qaplan, t., پلنك pèlènk, p., s. V. CRUEL, INHUMAIN.

TIGRE, fleuve d'Asie, دجلة dèdjlet, dèdjlè; — partie réunie de ce fleuve avec l'Euphrate jusqu'au golfe Persique, شط chat ou شط العرب chat ul'arab, s.

TIGRÉ, بنكلو bènèklu, adj.

TILLAC, كيچ اوستو ketch ustu, t., كورته kouverta, s.

TILLE, انجه قبوق indjè qabouq, subst.

TILLER, كتن اومق kètèn ou-maq, v.

TILLEUL, فلامور filamour, فلامور اغاجى filamour aghadji, اوغلامور oghlamour, vulg. اخلامور èhlamour, okhlamour, s.

TIMBALE, نقاره nèqarè, vulg. naghara, دنبلك dumbèlèk, كوس keus; — vase, كاسه kiasè, s.

TIMBALIER, نقارەجى ...dji, كوس چاليجى keu... كوسجى keusdji, s.

TIMBRE, cloche que ... marteau, چاك tchan... tchin-raq, طاس tas; — le son du timbre, ...اسى tchan-sèdaci; — son d... سس ses, صدا zèda, ...

TIMBRE, marque im... papier, دمغه دامغه damg...

TIMBRÉ, دامغلنمش ...lanmich, دامغەلو damgh... — papier, دامغەلو كاغد ...kiaghid; — atteint de foli... tchalik, adj.

TIMBRER, دامغلمق d...maq, v.

TIMBREUX, ...امغليجى ...laïdji, s.

TIMIDE, craintif, ق... qaq, قورقنج qorqoundj, ... rèksyz, t., خايف khaïf; ...teux, اوتانغن outanghyn chachqyn, adj.

TIMIDEMENT, ...رقو ايله ...ilè, t., خوف ايله khaf i... قورقاقلغله qorqaqlyghylè, ...

TIMIDITÉ, naturel ... قورقو قورقاقلق qorqaqlyq, ... جبانة djèbanet; — retenue اوتانمقلق outanmaqlyq, ...haïa, a., s.

TIMON, pièce d'une ... عربه ... araba oqu, ... barre du gouvernail,

dumèn aghudji, دومن du-
اوقِ کمی *guèmi oqy*, s.
NIER, دومنجی *dumèndji*,

RÉ, قورقمش *qorqmich*,
قور *qorqoudilmich*, adj.
E, espè·e de tonneau,
فوچی *foutchy qysmi;* —
تکه *tèknè*, قادوس *qadous*,

, île de l'archipel, استندیل
, s.
AMARRE, شماتَه *chamatat*,
amata, کوتردی پاتردی
patyrdy, کورلتی *gueurulti*,
gueuruldy, s.
EMENT, اوتش *eutich*, صدا
طنین *tènin*, طنطنة *tantanet*,
صد چاک *tchan-sèdaci*,
eille, قولاق چکرمهسی
چف چکلهسی *qoulaq tchin-*
tchin-lèmèci, *tchiuflèn-*

ER une cloche, چاکی بر
طرفدن اورمق *tchan-i bir*
ourmaq, *tchalmak;* — en
des oreilles, چکرمق *tchin-*
چکلمک *tchin-lèmèk*, v.
OUIN, bourdonnement
oreilles, قولاق چکرمهسی
chin-yrmaci; — inquié-
راحتسزلق *rahatsyzlyq*, a-t.,
qaçavet, قیغو *qaïghou*, s.
E, کنه *kènè*, t., قراد *qy-*
rad, a., s.
TÉ, بنکلو *bènèklu*, adj.

TIR, اتمه *atma*, اتم *atym*, s.

TIRADE, شعر یا نثر قطعهسی *chi'r ïa nesr qyt'aci*, s.

TIRAGE, چکش *tchèkich*, چکلش *tchèkilich*, چکمه *tchèkmè*, چکلمه *tchèkilmè*, s.

TIRAILLEMENT, چکلمه *tchèkil-mè*, سلکمه *silkmè;* — d'esprit, inquiétude, کوکل دارلغی *gueun-ul darlyghy*, t., اضطراب *iztirab*, a., subst.

TIRAILLER, tirer çà et là, کاه شو طرفدن کاه اول طرفدن چکمک *guiah chou taraftan guiah ol taraftan tchèkmèk;* — importuner, انجتمک *indjitmèk;* — tirer souvent d'une arme à feu, کرّاتله دفنک اتمق *kerratilè tufènk atmaq*, v.

TIRAILLEURS, چارقجی تفنکجیلر *tcharqadji tufènkdjiler*, s. pl.

TIRANTS, cordon d'une bourse, کیسه ایپی غیطانی *kicè ipi, ghaïtani*, s. pl.

TIRASSE, بلدرجن اغی دامی *bildurdjin aghy, dami*, s.

TIRASSER, بلدرجنلری اغلـه اولامق طوتمق *bildurdjinlèri aghilè avlamaq*, *toutmaq*, v.

TIRE, tout d'un tire, بردن *birdèn*, ونیره‌سز *vètirèsyz*, t., بلا انقطاع *bila inqyta'*, adv.

TIRE-BOUCHON, بورغی *bour-ghou*, بورغی *bourghy*, شیشه‌دن طپه چقرجق بورغو *tchichèdèn tapa tchiqaradjaq bourghou*, s.

Tire-Bourre, بورغو *bourghou*, تفنك بورغيسى *tufènk bourghouçou*, طوكز اياغى *don-ouz aïaghy*, s.

Tire-Fond, فوچيچى بورغوسى *foutchydji bourghouçou*, s.

Tire-Ligne, مسطر *mistar*, جدول *djèdvel*, مرقم *mirqam*, a., s

Tire-Lire, قزانج قوتوسى *qazandj qoutoucy*, قمبره *qombara*, subst.

Tire-Pied, قوندراجى قايشى *qondouradji qaïchi*, s.

Tirer, amener à soi ou après soi, چكمك *tchèkmèk*, سورمك *surmèk*; — par terre et frotter, سورتمك *surutmèk*, *surtmèk*; — — attirer, قاپمق *qapmaq*, t., جذب چلب جر ا *djezb*, *djelb*, *djerr e*, a-t.; — à soi, يانينه چكمك *ïanina tchèkmèk*; — de l'eau, صو چكمك *sou tchèkmèk*, v.

Tirer une chose d'un lieu, چقرمق *tchiqarmaq*, t., اخراج ا *ikhradj e*, a-t.; — d'un coffre, صندوقدن چقرمق *sandouqtan tchiqarmaq*; — par force une personne d'un lieu, الوب كتورمك *alup guèturmèk*, بر كمسنهٔ بر يردن چقرمق *bir kimesnèï bir ïerdèn tchiqarmaq*; — une chose de quelqu'un, الىق *almaq*, قپمق *qapmaq*; — par force, زور ايله الىق *zor ilè almaq*; — les vers du nez, اغزدن صاقز اولمق *aghyzdèn saqyz aolamaq*; — une chose de loin, بر نسنهٔ اوزاقدن كتورمك *bir nesnèï ouzaqtan guèturmèk*; — avantage, فايده ا *faïdè e*, فايده كورمك *faïdè gueurmèk*, فايده طوقنمق *faïdè doqounmaq*, v.

Tirer le lait, traire, صغى سد صغمق *saghy saghmaq*, سد صغمق *sud saghmaq*, ou simpl. صاغمق صغمق *saghmaq*, v.

Tirer, arracher, قوپرمق *qoparmaq*, v.

Tirer du sang, *Voy.* Saigner.

Tirer, retirer, recueillir, المق *almaq*, ديوشرمك *diochurmèk*, t., تحصيل ا *tahsil e*, a-t.

Tirer le canon, طوب اتمق *top atmaq*; — un coup de fusil, تفنك اتمق *tufènk atmaq*, v.

Tirer l'épée, قلج چكمك *qylidj tchèkmèk*; — lancer des traits, اوق اتمق *oq atmaq*, v.

Tirer, allonger, اوزاتمق *ouzatmaq*, چكمك *tchèkmèk*; — étendre, سرمك *sermèk*, v.

Tirer, tracer une ligne, چيزكى چزمك *tchïzgui*, *tchizmèk*.

Tirer un portrait, صورت المق *souret almaq*, يازمق *ïazmaq*, كمسنه نك صورتنى چكمك *kimesnènun sourètini tchèkmèk*, v.

Tirer une lettre de change, بر كمسنه اوزرنه پوليچه يازمق *bir kimesnè uzèrinè politcha ïazmaq*, verb.

Tirer vers un lieu, يره چكمك *ïèrè tchèkmèk*, ...

[redacted]

عزيمت قصد *doghrou bir ïèrè tèveddjuh, 'azimet, qast e,* v.

Tirer, faire des armes, مطراقچیلك *matraqtchilik e,* verb.

Tirer au sort, قرعه آتمق براقمق *qour'a atmaq, braqmaq,* قرعه ایله بولمك *qour'a ilè beulmèk,* a-t., v.

se Tirer, se dégager d'un lieu, بر یردن چقمق *bir ïerdèn tchiqmaq;* — d'un mauvais pas, d'un danger, قورتلمق *qourtoulmaq,* v.

Tiret, چزگی *tchizi,* s.

Tiretaine, بر جنس قبا یپاق قماشی *bir djins qaba ïapaq qoumachi,* s.

Tireur, qui tire des armes, مطراقچی *matraqtchi;* — qui tire un fusil, تفنك اتیجی *tufènk atidji;* — d'une lettre de change, پولیچه یازان کمسنه *politcha ïazan kimesnè,* پولیچه صاحبی چکن *politcha sahibi, tchèkèn,* s.

Tiroir, چکمجه *tchèkmèdjè,* سورمه *surmè,* s.

Tisane, قاووت *qavout,* قاود قود *qavoud;* — d'orge, اربه قاودی *arpa qavoudi,* s.

Tison, اکسی *iksi,* اکسو *eksu, euksu, iksu,* کوسکی *keuski,* s.

Tisonner, کوسکی دوزلتمك *keuski duzeltmèk,* قرشترمق *garichturmaq,* آتشی طونشترمق قارشترمق *atèchi toutouchturmaq, garichturmaq.*

Tisser, طوقمق دوقمق *doqoumaq,* اورمك *eurmèk,* نسج *nesdj e,* a-t., v.

Tisserand, چولاه چلاه *tchioulah,* vulg. *tchioulha,* بز دوقویجی *bèz doqouïoudjou,* s.; — machine, métier de tisserand, جلاهك دستکاهی دزکاهی *djullahun destiguiahi, dizguiahi,* s.

Tisseranderie, جلهالق *tchioulhalyq,* s.

Tissu, طوقنمش *doqounmich,* t., منسوج *mènsoudj,* a., adj. et part.

Tissu, ouvrage tissu au métier, طوقویش *doqouich,* نسج *nesdj,* اورمه *eurmè,* قماش *qoumach,* a., s.

Tissu, suite d'action, صره صرا *syra,* سلك *silk,* a., s.

Tissu, ordre, suite, نظام *nizam,* a., s.

Tithymale, سد لکن *sud lèièn,* subst.

Titillation, قجقلایش *qydjiqlaïch,* قجق *qydjiq,* s.

Titiller, قجقلمق *qydjiklamaq,* v.

Titre, inscription d'un livre, بر کتابك ادی اسمی القابی *bir kitabun adi, ismi, elqabi,* a-t., عنوان *'unvan,* a., s.

Titre d'honneur, نام *nam,* شان *chan,* p-t., لقب *laqab,* a., subst.

Titre, droit, حق *haqq,* علاقه *'alaqa;* — titres, écrits, حقك کاغدی *haqqyn kiaghydi,* حجت

heuddjet, سند *sènèd*; — de propriété, تمسك *tèmessuk*, a., s.

TITRE, degré de finesse d'un métal, عيار *'aïar*, a., s.

TITRÉ, پايه‌لو *païèlu*, adj.

TITRER, لقب پايه عنوان ويرمك *laqab*, *païè*, *'unvan virmèk*, verb.

TITUBATION, سندريش *sèndèrèich*, t., اكتوا *iktiwa*, a., s.

TITULAIRE d'une place, d'un emploi, منصب صاحبى *mancyb sahibi*, a., s.

TOCSIN, غلبه چاكى *ghalèbè tchan-i*, پوتره چاكى *potyra tchan-i*, s.; — sonner le tocsin, چاك ايله خلقى دوكشه قالدرمق *tchan-ilè khalki deuguchè qaldurmaq*, v.

TOGE, قفتان *qaftan*, s.

TOI, سن *sèn*; — toi-même, سن كندوك *sèn guèndun*; — avec toi, سنكله *sènun-ilè*, pron. poss.

TOILE, بيز بز *bèz*; — de lin, كتن بزى *kètan*, *kètèn bèzi*, كتن *kètèn*; — écrue, كرپاش *kirpas*; — de coton, بوغاسى *boghaci*, پنبوق بزى *pambouq bèzi*; — mousseline, موصل بزى *mouçoul bèzi*; — cirée, مشمّع *muchèmma'*; — d'araignée, اورمجك بزى اغى اوى *eürumdjèk bèzi*, *aghy*, *èvi*, subst.

TOILES, filets de chasseurs, اوجى اغى آو بزى *avdji aghy*, *av bèzi*, s.

TOILERIE, بز تجارتى اليش ويريشى *bèz tidjarèti*, *alich vi*... بزجيلك *bèzdjilik*, s.

TOILETTE, meuble ser... renfermer des objets de t... بوغچه *boghtcha*; — détails justement, كينمه *guëinmè*, zinet, a., دوزكن *duzgun*, t. faire sa —, دوزكنلنمك ... *lènmèk*, v.

TOILIER, بزجى *bèzdji*,

TOISE, قولاج *qouladj*, ... معمار ارشينى كه التى اياقدن عبارتدر *firantchè bi... mar archini ki alti aïaqtèn... tur*, s.

TOISEUR, ... اولچيجى *qouladj ilè eultchudji*, ...ى *eultchudji*, s.

TOISER, ...له اولچمك *qouladj ilè eultchmèk*, ... *qouladjlamaq*, اولچمك *eul...* verb.

TOISON, يپاق *ïapaq*, ... *paghy*, قويون دريسى *qoïoun...* subst.

TOIT, دام طام *dam*, ... *èv ustu*, t., سقف *saqf*, ... *bam*, p., s.

TÔLE, دمر تختهسى *dèm... taci*, تنكه *tènèkè*, مر تنكه ... *tènèkè*, s.

TOLÉRABLE, ...ملى قابل *hammuli qabil*, تحمل ...ابل ... *tèhammul*, a-t., چكلر *tc...* adject.

ɪABLEMENT, تحمّل ايله
ḥammul ilè, uzrè, a-t.,

RANCE, تحمّل tèhammul,
r, a., s.

RANTISME, جمله دينلرك
djumlè dinlèrun ihtimali,

RER, صبر تحمّل احتمال ا
ḥammul, ihtimal e, a-t.,
tchèkmèk, v.

ɪTE, فرنك بادلجانى frènk
ni, s.

ɪAC, طنباق tumbaq, معدن
na'dèn qysmi, s.

ɪE, مزار طاشى mèzar ta-
مقبرة maqbèret, a., s.

ɪEAU, مزار mèzar, تربه tur-
ه maqbèrè, قبر qabr, a.,

ɪELIER, طاش عربه جى tach
, s.

ɪER, être entraîné de haut
par son poids, دوشمك
, t., سقوط soukout e, a-t.;
terre, يره دوشمك ïèrè
, t., هابط او habit ol; —
ut, يوقاريدن يوقاردن
د ïoqarydan, ïoqardan duch-
- faire tomber, دوشرمك
ɪèk, v.

ɪER dans un piége, دوزاغه
د douzagha duchmèk; —
les mains de l'ennemi,
د دشمن النه duchmèn èlinè
; — dans une disgrâce,

un malheur, بلايه دوشمك
اوغرامق bèlaïè duchmèk, oghra-
maq, بلايه مبتلا او bèlaïè mubtèla
ol, محنته دوشمك mihnètè duch-
mèk, v.

Tomber malade, خستهلغه
اوغرامق khastalygha oghramaq;
— en défaillance, بايلمق baïl-
maq, v.

Tomber, vieillir, قوجهمق qo-
djamaq, قوجهلمق qodjalamaq,
قوجهلنمق qodjalanmaq; — être
affaibli, ضعيف او z'aïf ol,
ضعيفلنمق za'iflanmaq, v.

Tomber en ruine, خرابه وارمق
kharabè varmaq, خرابه يوز طوتمق
kharabè ïuz toutmaq, يقلمق yqyl-
maq, v.

Tomber, déchoir de sa répu-
tation, de son crédit, اعتباردن
اعتبارندن دوشمك 'itibardèn,
'itibarindèn duchmèk, a-t., v.

Tomber sur..., assaillir, اوزرنه
دوشمك uzèrinè duchmèk, بصمق
basmaq, t., هجوم ا hudjoum e, a-t.,
verb.

Tomber, pécher, كناه ا gunah
e, كناهه كيرمك gunaha guirmèk;
p-t., v.

Tombereau, طاش طپراق
عربهسى tach, topraq 'arabaci, s.

Tome, جلد djild, a., s.

Ton, pron. possessif, سنك
sènun, سنككى sènun-ki; — ton
père, سنك بابا sènun-baba; —
se rend aussi par l'affixe ك un-,
an-, à la fin des mots: ton livre,
كتابك kitabun-.

Ton, inflexion de la voix, صدا *sèda*, اواز صداسی *avaz sèdaci*, صوت *savt*; — de musique, مقام *maqam*, پرده *perdè*; — manière de parler, نوع كلام *nèvi' kèlam*, a.; — manière, ادا *èda*; — bon —, حسن ادا *husni èda*, s.

Tondeur, قرقیجی *qyrqydji*, s.

Tondre, قرقمق *qyrqmaq*, قرخمق *kyrkhmaq*, t., قصر قطع ا *qasr, qat' e*, a-t., v.

Tondu, قرقلمش *qyrqylmych*, adj. et part.

Tonique, قوة ویریجی *qouvvet viridji*, قوتلندریجی *qouvvetlèndu-ridji*, t., مقوی *mouqavvi*, a., adj. et s.

Tonnage, باج *badj*, کچید اقچهسی *guetchid aqtchèci*, s.

Tonnant, کورلدلو *guiuruldulu*, راعد *rai'd*, رعّاد *ra'ad*, a., adj.

Tonne, بیوك فوچی *buïuk foutchy*, t., دن *dènn*, pl. a. دنان *dènan*, s.

Tonneau, فوچی *foutchi*, t., برمیل *bermil*, a.

Tonnelle, اصمه چارطاغی *asma tchardaghy*, اصمهلق *asmalyq*, کولکلك *gulguèlik*, s.

Tonneler, کولکلك التنده اولامق *guiulguièlik altindè avlamaq*, v.

Tonnelet, سپد جنسی *sèpèd djinsi*, s.

Tonnelier, فوچیجی *foutchidji*, s.

Tonnellerie, profession de tonnelier, فوچیجیلك *foutchidjilik*; — lieu où il travaille, فوچیجی یری دکانی *foutchidji ïeri, dukkiani*, s.

Tonnelle, berceau de feuillage, اصمه چارطاغی *asma tchardaghy*, اصمهلق *asmalyq*, کولکلك *guiulguèlik*; — filet pour prendre des perdrix,ککلك اولیهجق اغ *kèklik avlaïadjaq agh*, ککلك طوتهجق اغ *kèklik toutadjaq agh*, s.

Tonner, کورلمك *gueurlèmèk*, کوك کورلمك *gueuk gueurlèmèk*, کورلدمك *guruldèmèk*, یلدرم شاقمق *yldyrym chaqymaq*; — parler avec force, شدتله سویلمك *chiddetilè seuïlèmèk*, v.

Tonnerre, کوك کورلمهسی *gueuk gueurlèmèci*, کورلدی *guruldi*, t., رعد *ra'd*, a., s.

Tonsure, قرقش *qyrqych*, پاپاسلره صاچ کسلمهسی *papaslari satch kècilmèci*, s.

Tonsurer, پاپازلره صاچ کسمك *papazlarè satch kesmèk*, verb.

Tonte, temps où l'on tond les brebis, قیونلری قرقجق وقت زمان *qouïounlèri qyrqadjaq vaqyt*, *zèman*, قرقش *qyrqych*; — action de tondre les arbres, اغاجلر بودمهسی *aghadjlar boudamaci*, s.

Tontisse, بر جنس چوقه خالیسی *bir djins tchoqa khalici*, s.

Tonture des draps, چوقه

قرقنديسـ tchoqa qyrqyntici, s.

[TOPAZE, طوباز toubaz, زبرجد ...rdjèd, a-p., صارى ياقوت sary ...out, s.

[TOPER, راضى قايل او razi qaïl ... a-t., اولسون ديمك olsoun di-...k, v.

[TOPINAMBOUR, طوكز اتمكـى ...-ouz ètmègui, المه قسمـى elma ...my, s.

[TOPIQUE, ديشاردەكى علاج di-...rdaki 'iladj, t., فرديات fer-...it, s.

TOPOGRAPHIE, يرمكان بيانى ... mèkian bëïani, a-t., تحطيط ... tahtiti bilad, رسم ترسيم بلاد يا ...smi, tercimi bilad, a., s.

TOPOGRAPHIQUE, يررسمنـه ... دا متعلق ïer resminè mutè'alliq, ...ïïr, a-t., adj.

TOQUE, شبقه قسمـى chapqa ...ysmy, برجنس باش اورتوسى bir ...jins bach eurtuci, قاوق qavouq, ...ubst.

TOQUET, چوجق تاقيدسى فسى ...choudjouq taqïèci, fèci, s Voy. CENTAURÉE.

TORCHE, يل مومى ïel moumi, t., چرا tchèra, p-t., مشعله mèch'-alè, a., s.

TORCHE-CUL, كوت سلكيسى gueut silguici, s.

TORCHER, سلمـك silmèk, تميزلمك tèmizlèmèk, كفهلمك kè-fèlèmèk, v.

TORCHÈRE, بيوك شمعدان buïuk cham'dan, t-a-p., s.

TORCHIS, صمانله بالچـق saman ilè baltchiq syvaci, صواسى صمانلو بالچق samanlu baltchiq, subst.

TORCHON, سلكى silgui, سلمه silmè, پاچاوره patchavra, s.

TORDRE, قورتمق qyorytmaq, qyoyrtmaq, بـورمـق bourmaq, بوكمك beukmèk, چويرمك tchè-virmèk, اورمك eurmèk; — une corde, ايب بوكمك ip beukmèk; — tordre la filasse, filer, ايپلك iplik, ايشلمك اكرمك ichlèmèk, èguirmèk; — le cou, بوينـى بورمق اكرتمك boiouni ègritmèk, bourmaq; — étrangler, بوغدرمق boghdurmaq, v.

TORDRE, mal interpréter, donner un sens faux, يا كلش ترجمه ا انكلتمق ïan-lich terdjèmè e, an-lat-maq, v.

TORDU, Voy. TORS.

TORMENTILE, يدى پراق اوتى ïèdi ïapraq oty, t., هفت دانه heft dunè, p., طورمنتلا tourmèntila, s.

TORPEUR, اويوشقلق ouïouch-maqlyq, t., خدر khader, a., s.

TORPILLE, بالق قسمى balyq qysmi, a-t., رقاد ra'ad, a., s.

TORRÉFACTION, قورتمه qavourt-ma, t., تحميص tahmis, a., s.

TORRÉFIER, قورتمق qavourt-maq, قاورمق qavourmaq, v.

TORRENT, سيـل sëïl, pl. a. سيلاب silab, vulg. sel, دره dèrè; — lit du —, سيل يولى sëïl ïoly, t.

Torride, adj. (zône), منطقهٔ محروقه *mintaqaï mahrouka*, a., s.

Tors, بوکلمش *beukulmich*, بوکلو *bukulu*, اکری *ègri*, t., ملتوی *multèvi*, a., adj.; — corde ou fil tordu, بوکلمش ایپ *beukulmich ip*.

Tort, injure mêlée d'injustice, ظلم *zoulm*, حیق *haïf*, غدر *ghadr*, جفا *djèfa*, جور *djèvr*, تعدّی *tè'addi*, a., s.; — faire —, ظلم غدر جفا ا *zoulm, ghadr, djèfa e*, a-t., verb.

Tort, lésion, dommage, ضرر *zarar*, a., زیان *zian*, p-t., خسارت *khaçaret*, نقصان *noqsan*, a., s.; — faire tort, ضرر کتورمك ا *zarar guèturmèk e*, ضررلمق *zararlamaq*, زیان ویرمك *zian virmèk*, ایصال خسارت ا *içal khaçaret e*, نقصان کتورمك *noqsan guèturmèk*; — éprouver des torts, des pertes, ضرر زیان کورمك چکمك *zarar, zian gueurmèk, tchèkmèk*, v.

Tort, ce qui est contre la raison, la justice, حقه مغایر اولانی *haqqa moughaïr alani*, s.; — il a tort, حقی یوق *haqqy ïoq*, حق صاحبی دکلدر *haqq sahibi dèildur*; — faute, صوچ *soutch*, قباحت *qabahat*, a., s.; — j'ai tort, صوچ بنده در *soutch bèndè dur*; — le tort en est à lui, قباحت انکدر *qabahat an-undur*.

A Tort, حقسز *haqqsyz*, حقسز یره *haqqsyz ïèrè*, a-t., ناحق یره *nahqq ïèrè*, p-a-t., خلاف حق *khilafi haqq*, a., adv.

Torticolis, douleur qui empêche de tourner le cou, قولنج *qoulènd, qouloundj*, s.

Torticolis, qui a le cou de travers, اکری بوینلو *ègri boiounlu*, adject.

Tortillage, قرشق کلام *qarichiq kèlam*, a-t., s.

Tortillement, action de tortiller, اورش *eurich*, اورمکلك *eurmèklik*, بوکمکلك *beukmèklik*; — petite finesse, حیله جك *hilèdjik*; — subterfuge, قاچنمه *qatchinma*, subst.

Tortiller, tordre en roulant, اورمك *eurmèk*, بوکمك *beukmèk*, صارمق *sarmaq*; — chercher des détours, قاچنمق *qatchinmaq*, دولاشمق *dolachmaq*, t., بهانه ارامق *bèhanè aramaq*, p-t., v.

Tortu, اکری *ègri*, اکری بوکری *ègri bogri*, t., معوج *mu'èvvèdj*, a., adject.

Tortue, قپلوبغه *qaploubagha*, vulg. *qaploumbagha*, s.

Tortuer, اکریلتمك *ègriltmèk*, بوکمك *beukmèk*, v.

Tortueusement, اکریلکله *ègriliguilè*, اکریجه *ègridjè*, adv.

Tortueux, اکری *ègri*, t., کژ *kèj*, پیچ *pidj*, p., ملتوی *multèvi*, a., adj.; — chemin —, اکری یول *ègri ïol*.

[redacted]

;UOSITÉ, اكریلك ègrilik,
پیچ pitchich, s.

TURE, question, اشكنجه
jè, شكنجه chikèndjè, s.;
iquer à la —, اشكنجه لمك
jèlèmèk; — donner la —,
, اشكنجه ichkèndjè virmèk,
: mis à la —, اشكنجه
ـه ichkèndjè tchèkmèk, v.

TURE, gêne, ثقلت siqlet,

TURER, اشكنجه لمك ich-
èmèk, v.

SCANE, contrée d'Italie,
طو tosqana, s.

TE, TOAST, عشقی 'ichqi,
porter un —, عشقنه ایچمك
è itchmèk, v.

STER, Voy. TOSTE.

T, vite, promptement et
t, تیز tiz, tèz, چاپك tcha-
— de bonne heure, اركن
, اركنجه erkèndjè; — bien-
شمدی chimdi; — dans peu
urs, عنقریب 'anqarib; —
ôt, فی الحال filhal; au plu-
بر زمان بر همان hèman,
ساعت bir zèman, bir sa'at
adv.

TAL, le tout, la totalité,
بتون butun, t., جمله djumlè,
مجموع mèdjmou', a., جملهسی
lèci, a-t., هپیسی hèpici, s.

TAL, بتوی bitèvi, كلی kulli,
amam, a., adj.

TALEMENT, بالتمام bittèmam,
بالكلیه bilkullïè, بالجمله bildjumlè,
كلیا kulliên, a., كلیت اوزره kullïiet
uzrè, a-t., بز بتون buz butun, adv.

TOTALITÉ, هپیسی hèpici, t.,
جمله djumlè, جملهسی djumlèci,
مجموعی mèdjmou'i, كلیة kullïiet,
a., s.

TOUCHANT, qui touche le cœur,
كوكلدن رقت قوپریجی gun- uldèn
riqqat qoparidji, مؤثر mu'essir, تأثیر
ایدیجی téecir ididji, a-t.,
محرك القلب moharriq-ulqalb,
a., adj.

TOUCHANT, concernant, دایر
daïr, متعلق mutè'allyq; — qui
touche, a, دوقنیجی doqounidji,
pron.

TOUCHE, pointe avec laquelle
on écrit sur des tablettes, دمر
قلمی dèmir qalèmi, a-t., مرقم myr-
qam; — pièce de clavier, پرده
perdè, ساز پردهلری بصمغی saz
perdèlèri, basmaghi, t.; — pierre
de —, محك mahakk, vulg. mè-
hènk; — manière de faire, ایشلمه
ichlèmè, t., وجه vèdjh, a., s.

TOUCHER, mettre la main à,
ou sur quelque chose, دوقنمق
طوقنمق doqounmaq, دكمك dèig-
mèk, اولشمق oulachmaq, t., لمس
lèms e, مس مماست mess, mu-
massèt e, a-t.; — à une chose,
بر شیئه دوقنمق ال اورمق bir chèïè
doqounmaq, el ourmaq; — légère-
ment, یوقلمق ioqlamaq; — en

saisissant, یاپشمق *ïapichmaq*, v.

Toucher à une chose, y atteindre, یتشمك *ïetichmèk*, ایرمك *irmèk*, اولاشمق *oulachmaq*, یتمك *ïetmèk*; — en pénétrant, دوقنمق *doqounmaq*, t., تاثیر ا *téecir e*, a-t., v.

Toucher, frapper, اورمق *ourmaq*; — atteindre un but, نشانی اورمق *nichani ourmaq*, نشانه راست كلمك *nichanè rast guelmèk*, t., اصابت ا *içabet e*. — arriver à, parvenir à, ایرشمك *irichmèk*, یتشمك *ïetichmèk*, t., واصل او *vacil ol*; — au port, لیمانه كیرمك *limanè guirmèk*, v.

Toucher un instrument, ساز چالمق *saz tchalmaq*, چالغی چالمق *tchalyghy tchalmaq*, v.

Toucher, éprouver avec la pierre de touche, محكه اورمق چالمق *muhakkè ourmaq*, *tchalmaq*, v.

Toucher de l'argent, en recevoir, پاره المق طوتمق *para almaq*, *toutmaq*, v.

Toucher, aborder, jeter l'ancre, دمر لنكر اتمق براقمق *dèmir*, *lènguier atmaq*, *braqmaq*; — un bas-fond, صغه دایانمق *sygha daïanmaq*, كمی ایله طاشه دوقنق *guèmi ilè tacha doqounmaq*, v.

Toucher, émouvoir, تاثیر ا *téecir e*, اضطراب ویرمك *ictirab virmèk*, بر كمسنه نك كوكلندن رقت قوپرمق *bir kimesnènun gueun-ulindèn riqqat qoparmaq*; — jusqu'aux

:T, پرچم *partchèm*, s.

E, فرلاق *firlaq*, پرلانغج

·dj, فرفز *firfir*, فرفره *fyr-*

— jouer à la —, فرلاغی

fyrlaghy qamtchilamaq,

LLON, فرلاجق *fyrladjyq*,

, bâtiment élevé, plus

large, قله *qoullè*, p-t.,

'è, برج *burdj*, a.; — clo-

چاك قله *tchan-qoul-*

minaret, مناره *mènurè*,

:zènet, a., s.

, mouvement circulaire,

olachma, دونش *deunich*,

lèvr, حركت دوريه *harè-*

', a., s.

le promenade, سير *sèïr*,

acha, a., s.; — faire un

سيره وارمق كتمك —,

sèïrè varmaq, *guitmèk*,

, كزنمك *guèzinmèk*, v.

, circuit, circonférence,

lai, چوره *tchèvrè*; — en-

irconvallation, دولای *do-*

دايره *daïrè*, چوره *tchèvrè*,

اطراف *etrafu djèvanib*,

l; — de la bouche, اغز

aghyz tchèvrèci, s.

tournure d'une affaire,

بر ايشك احوالی كيفيتی

ichun ahvali, *kèïf ïèti*, *uslou-*

'; — style, arrangement,

h, ترتيب *tertib*, a., s.

rang successif, نوبة *nèv-*

صره *syra*, s.

A SON TOUR, نوبتی كلدكده *nèv-lèti gueldiktè*; — tour à tour, نوبتله *nèvbetilè*; — chaque chose a son tour, هر شيئك نوبتی وار *her chèïun nèvbèti var*.

TOUR, machine pour façonner en rond le bois, چقرق *tchiqryq*, subst.

TOUR, ruse, رنك *rènk*, حيله *hilè*, s.; — il m'a joué un bon tour, بكا بر ايو رنك اتـــدی كچدی كچردی *ba-na bi ïïu rènk etti*, *guetchti*, *guètchurdi*.

TOUR, espèce d'armoire tournante, دولاب *dolab*, دونمه دولاب *deunmè dolab*, s.

TOUR, jeu d'adresse, اويـون *oïoun*, s.

TOUR, au jeu d'échecs, رخ روخ *roukh*, s.

TOURBE, terre propre à brûler. طپراق كمورى *topraq keumuri*, s.

TOURBE, multitude confuse, غلبه لق *ghalabaliq*, خلق *khalq*, عوام *'avam*, a., s.

TOURBILLON, vent impétueux qui va en tournoyant, قصرغه *qa-cyrgha*, t., كردباد *guirdibad*, p.; — masse d'eau qui tournoie en forme d'entonnoir, چورك *tchè-vrèk*, s.

TOURBILLONNER, دونمك *deun-mèk*, v.

TOURELLE, قلهجق *qoullèdjiq*, subst.

TOURMENT, douleur corporel-

le, اغری *aghry*, وجودک بیوک اغریسی رنجی *vudjoudun buïuk aghrici*, *rèndji*, وجع *vèdjè*; — peine infligée, اشکنجه *èchkèndjè*, عذاب *'azab*; — mauvais traitement, اذیّت *èzïiet*, جفا *djèfa*, a., subst.

Tourment, peine d'esprit, قیغو *qaïghou*, الم *èlèm*, درد *derd*, کوکل دارلغی *gueun-ul darlyghy*, قصاوت *qaçavet*; — inquiétude, راحتسزلق *rahatsyzlyq*, a-t., s.

Tourmentant, inquiétant, اوصاندریجی *oçanduridji*, باش اغردیجی *bach aghyrdidji*, اغر *aghyr*, قساوت چکجک *qaçavet tchèkèdjèk*, a-t. adj.

Tourmente, بیوک فورطنه *buïuk fortouna*, s.

Tourmenter, faire souffrir des supplices, اشکنجهلمک *ìchkèndjèlèmèk*, عذاب شکنجه ویرمک *'azab*, *chikèndjè virmèk*, v.

Tourmenter, causer une peine d'esprit ou de corps, الم ویرمک *èlèm virmèk*, انجتمک *indjitmèk*, اذیّت ا *èzïiet e*, زحمته قومسق *zahmètè qomaq*; — ennuyer, اوصاندرمق *oçandurmaq*; — importuner, ثقلت ویرمک *ciqlet virmèk*, باش اغرتمق *bach aghyrtmaq*, صقمق *syqmaq*, تصدیع ا *tasdi' e*; — causer du chagrin, کدر ویرمک *kèder virmèk*, a-t., verb.

se Tourmenter, الم چکمک *èlèm tchèkmèk*, غم یمک *ghum ie-*

er à gauche, صـــــول
sol tarafa supmaq ; —
de, كرو دونمك guiru
.
r, disloquer, برتمك
بورقمـق bourqmaq; —
بورمق bourmaq, v.

r de la tête en parlant,
باش bach deunmèk ; —
ourne, je suis étourdi,
achum deuner.

r, façonner au tour,
tchiqryqlèmèk, v.

r à profit, فايدەيـــــه
دونــ *faïdèïè deunmèk*,
faïdèlènmèk, فايدە ا
., v.

r, mettre en un autre
قلب تحويل تصريف *tas-*
qalb e; — interpréter,
rdjèmè e; — arranger,
zmèk, دوزلتمك *duzelt-*
urner la tête à quel-
céder, دلورتمك *dèlurt-*
'importuner, بـــاش
h aghyrtmaq, v.

r, commencer à mû-
ار *irichmèk*, يتشمك
يمش اولمغه باشلمق *ïè-*
gha bachlamaq; — se
بوز *bozoulmaq*, ككرەمك
— tourner, en parlant
اكشيمـــــك *èkchimèk*,
èkchilènmèk, يرغرنلنمق
nmaq, v.

rner, دونمك *deun-*

Tournesol, كون چچكى *gun tchitchègui*, s.

Tourneur, چقرقچى *tchiqryqtchi*, s.

Tournevis, حربى *harbi*, s.

Tourniquet, حيوان قورقولغى *haïvan qorqouloughou*, جنـــدرە اغاجى صاپى *djèndèrè aghadji, sapy*, s.

Tournoi, جريد اوينى *djèrid oïouni*, s.

Tournoiement, action de ce qui tournoie, چويرش *tchèvirich*, دونش *deunich*; — de tête, vertige, باش دونمەسى *bach deunmèci;* — de l'eau, tournant, كرداب *guirdab*, p., s.

Tournoyer, دونـمـك *deunmèk*, v.

Tournure, tour, disposition, وجه *vedjih*, منوال *minval;* — tenue, manière, forme, طور *tavr*, ادا *èda*, هية *hèïet*, صورت *souret*, شكل *chèkil*, اندام *èndam*, p.; — les manières, طورو حركت *tavru harèket;* — bonnes manières, حسن ادا *husni èda*, a., s.

Tournure, ouvrage des tourneurs, چقرقجى ايشى *tchiqryqdji ichi*, s.

Tourte, بقلاوە باقـلاوە *baqlava*, بورك *beurèk*, s.

Tourtereau, قمرى ياوريسى *qoumry ïavrycy*, s.

Tourterelle, قمرى *qoumry*, vulg. *qoumrou*, s.

Tourtière, سنی *sini*, s.

Toussaint, جمله اولیا کونی یورتیسی *djumlè èvlia guny, ïortyci*, subst.

Tousser, اوکسرمك *euksurmèk*, v.

Tousserie, چوق کره اوکسرمك *tchoq kerrè euksurmèk*, اوکسرك *euksuruk*, s.

Tousseur, اوکسریجی *euksuridji*, s.

Tout, chose considérée dans son entier, هپیسی *hèpici*, جملهسی *djumlèci*, کلی *kulli*, a-t., s.

Tout, entièrement, sans réserve, هر *her*, هپ *hèp*, قمو *qamou*, بتون *butun*, t., جمله *djumlè*, کلیا *kullièn*; — tout entier, بس بتون *bus butun*, a., adv.; — tout le monde, هرکس *herkes*.

Tout, chaque, هر *her*, هر بر *her bir*; — toute chose, هرشی *her chèï*; — toute personne, هر کمسنه *her kimesnè*; — toute espèce, هر درلو *her turlu*; هرجنس *her djins*.

Tout à l'heure, شمدی *chimdi*, t., حالا *hala*, فی الحال *fil hal*, a-t., adv.

Tout à coup, ناگاه *naguiah*, انسزین *an-sizin*.

Tout d'un coup, بردن *bir dèn*.

Tout de bon, کرچکدن *guertchèktèn*.

Tout, quoique, هرنه که *hernèki*; — tout riche qu'il est, نه زنکین ایسه ده *nè zènguin iça da*.

Tout (point du), هیچ بر وجهله ...
hitch bir vetchilè, هیچ ...

Tout (par), هر یرده ...

Tout-Puissant, ... مطلق ...
diri moutlaq, هرشیه قادر ...
qadir, a-t., s.

Toute-Bonne, pla...
... طبانی *dèvè tabani*, s.

Toute-Présence, ...
... هر یرده حاضر بولندیغی ...
ïerdè hazir bouloundoughy...

Toutefois, هله *hèlè*, ...
... بینه *iinè*, ولکن *vèlakin*, ...
lakin, معهذا *mè'aza*, c...

Toute-Puissance, ...
qoudrèti kulliïè, a., s.

Toux, اوکسرك *euk*...
— tourmenté de la toux ...
euksuruklu.

Tracas, غلبهلق *gh*...
... بچارز *bitcharyz*, ... مرش ...
mourych, t., اشوب *a*...
ثقلت *siqlet*, a., s.

Tracasser, ... جتمك ...
mèk, قرشترمق *garichtur*...
... زحمته قومق *zahmètè qomaq*, ...
houzoure, باش اغرتمق *ba*...
maq, ... وبرمك ازار ...
mèk, اذیت ... *èziïet e*, a...

se Tracasser, ... مك ...
djinmèk, راحتسز او ... *rah*...
قرشمق *garichmaq*, t., ...
... چکمك *syqlet*, *èlèm* ...
... قساوت چکمك *qaçavettc*...

Tracasserie, غوغا *gh*...
شرتلك *chirretlik*, a-...

تلبيسلك *telbislik*, a-t., *t*, s.

IER, شرّت *chirret*, *etlu*, غوغاجى *ghavgha-* چ *tchèkichdji*, چكشكن *n*, مؤذى *muèzzi*, s.

vestige d'un homme, al, ايز از *iz*, t., اثر *ècer*, *içar*, a., s.; — suivre ايزلمك *izlèmèk*, ايزلرينه ايزلرنجه ازلر *izlèrinè*, *izlèrilè guitmèk*; — sui- e, imiter, طريقنى *qiny toutmaq*, متابعت ا *:*; — la trace d'un liè- طوشان *tavchan izi*; — d'un char, تكرلك *erlèk izlèri*, s.

vestige, اثر *ècer*, pl. a. نشان *nichan*, s.; — il s même resté de traces, اثرى بله *ècèri bilè qal-* نام و نشانى قالم *namu madi*.

impression des objets, s.

trait d'un plan, d'un رسم *resm*, صورت *sou-*

ENT, يازمه *ïazma*, t., ترسيم *tercim*, تسطير *tes-*

, tirer les lignes d'un رسم *resm e*, a-t., چزكى *izgui tchizmèk*, چزمك چزلمك *tchizlèmèk*, *yrlamaq*; — tracer le

plan d'une ville, برشهرك رسمنى المق يازمق *bir chèhrun resmini almaq*, *ïazmaq*; — des caractères, ايازمق *ïazmaq*, v.

TRACER, indiquer, كوسترمك *gucustermèk*, يول كوسترمك *ïol gueustermèk*; — ouvrir un chemin, بر يول اچمق *bir ïol atchmaq*; — des limites, سنور كسمك *sinor esmèk*, v.

TRACHÉE-ARTÈRE, شاه طمر *chah damar*, بغرتلاق *boghourtlaq*, حلقوم *houlqoum*, t., عرق الرّيه *yrqourriïè*, a., s.

TRAÇOIR, دمر قلمى *dèmir qalèmi*, s.

TRACTION, جذب *djèzb*, جلب *djelb*, a., s.

TRADITION, روايت *rivaïet*, نقل *naql*, اثر *ècer*, آثار *açar*, خبر *khaber*, تواتر *tèvatur*; — des paroles de Mahomet, حديث *hadis*, a., s.

TRADITION, terme de pratique, action de livrer, تسليم *teslim*, a., سپارش *siparich*, p., s.

TRADITIONNEL, روايته مبنى *rèvaïètè mèbni*, a-t., نقلى *naqli*, a.; — opposé à rationnel, منقول *menqoul*, adj.

TRADITIONNELLEMENT, روايت اوزره *rèvaïet uzrè*, a-t., adv.

TRADUCTEUR, ترجمه ايديجى *terdjèmè ididji*, a-t., مترجم *mutèrèddjim*, مفسر *mufessir*, a., s.

TRADUCTION, action de traduire, et chose traduite, ترجمه *terdjèmè*, تفسير *tefsir*, a., s.

Traduire, faire une traduction, ترجمه ا *terdjèmè e*, a-t., v.

Traduire, citer en justice, محکمه یه مرافعه ا *murafa'a e*, محکمهٔ احضار دعوت ا *mahkèmëi ihzar, d'avet e*, احضار ا *ihzar e*, a-t., v.

Traduire, transférer une personne d'un lieu dans un autre, بر کمسنهٔ بر محلدن محل اخره نقل ا *bir kimesnëi bir mahalldèn mahalli akharè naql e*, v.

Traduisible, ترجمه ایلمه سی قابل ممکن *terdjèmè ëilèmèci qabil, mumkin*, ترجمه سی قابل *terdjèmèci qabil*, ترجمه ایدجك *terdjèmè èdedjèk*, adj.

Traduit, ترجمه اولنمش *terdjèmè olounmych*, a-t., adj.

Trafiquant, بازرکان *bazyrguian*, t-p., تاجر *tadjir*, a., s.

Trafic, الیش ویرش *alych vèrich*, t., تجارت *tidjaret*, a., بازرکانلك *bazarguianlyk*, s.

Trafiquer, الیش ویرش ا *alych vyrich e*, الوب صاتمق *alup satmaq*, بازرکانلك ا *basyrguianlyk e*, v.

Tragédie, poème dramatique, طراکیدیا *tyraguidia*, سخت انجاملو قومدیا اوینی *sakht èndjamlu qomèdia oïouni*, s.

Tragédie, événement funeste, مصیبة *moucibet*, بلای عظیم *bèlaï 'azim*, a., s.

Tragique, مصیبتلو moucibetlu, a-t., adj.; — ماتملو matèmlu,

e, قوچی اردی *qoutchi*

le bois flotté, صال *sal*,

suite, valets, chevaux, , اتباع قلبدلغی *etba' qa-* خدم و هشم *khadèm u* توابع *tévabi'*, قلبدلق *qa-* - chevaux, طوار *davar*; s, اثقال *esqal*, a., s.

courant des affaires, مصلحتلرک احوالی *mas-ahvali, kèifièti*; — train کچنمه *guetchinmè*, عمر *eumr guetchinmèci*; — l'agir, عمللر *'ameller*, عمل *'amel u harèket*, s.

, mouvement, disposi- غیرت *ghaïret*, هوس *haves*, je ne suis pas en train, *havèçum ïoqtur.*

, *Voy.* BRUIT, TAPAGE.

NT, سورکلین *suruklèèn*,

EAU, قزاق *qyzaq*, s.

E de poudre, اغز اوتی بیلمه *ïèmlèmè*, s.

NER, tirer après soi, *chèkmèk*; — tirer quel- rs d'un lieu, بر یردن چکمک *bir ïerdèn tchèk- yarmaq*, t.; — en prison, حبسه *habcè guèturmèk*; pplice, محل سیاسته *mahalli siacètè guètur-* ., v.

n par terre, après soi,

سورمک *surmèk*, سورتمک *surut-mèk*, سورکلمک *suruklèmèk*, t., جرّا *djerr e*, a-t., v.

TRAÎNER ses paroles, اغردللو اول *aghyr dillu ol*, v.

TRAÎNER, pendre, صارقتمق *sarqytmaq*, v.

SE TRAÎNER, سورکلنمک *suruk-lènmèk*, سورنمک *surunmèk*, سورتنمک *surtunmèk*, ایمکلمک *imèklèmèk*, v.

TRAÎNEUR, کرو طوران قالان اردن کیدیجی *guiru dauran, qalan, arddan guididji*, s.

TRAIRE, صاغمق صغمق *sagh-maq*, صغی صغمق *saghy sagh-maq*, سد صغمق *sud saghmaq*, v.

TRAIT, javelot, flèche, اوق *oq*, t., جدا *djida*, جرد جرید *djirit*, subst.

TRAIT, longe ou corde de cuir avec laquelle les chevaux tirent, قایش *qaïch*, یولتار *ïoltar*, s.

TRAIT, ligne tracée avec la plume ou le pinceau, جیزکی *tchizgui*, t., خط *khatt*, a., s.

TRAIT, ce qu'on avale d'une gorgée, ایچم *itchum*, s.; — ava-ler d'un trait, بردن ایچمک *bir-dèn itchmèk*.

TRAIT, action, ایش *ich*, t., کار *kiar*, عمل *'amel*, فعل *fi'l*, a.; — beaux traits, belles actions, افعال حمیده *ef'ali hamidè*; — d'esprit, mot ingénieux, نکته *nuktè*, لطیفه *latifè*, a., s.

TRAIT, fil de métal, تل تیل

tel; — or ou argent, صرمه *syrma*, s.

Avoir Trait à, se rapporter à, متعلق او *mutè'allyq ol*, a-t., verb.

Traitable, يـــواش *ïavach*, قونشلمه‌سی قولای *qonouchoulmaci qolaï*, t., مظلوم *mazloum*, طتلو دللو *tatlu dillu*, كولر يوزلو *guler ïuzlu*, adj. *Voy.* Ductile.

Traitant, عامل *'amil*, خراج ويركو امینی *kharadj*, *virgu èmini*, subst.

Traite, étendue de chemin, مسیره *mècirè*, مسافه *muçafè*, يولك پارچه‌سی حصّه‌سی *ïolun partchaci hyssèci*, s.

Traite, transport de marchandises, بر ولایتدن ولایت اخـره امتعه كوترلمه‌سی نقلی *bir vilaïettèn vilaïèti akharè èmta gueuturulmèci*, *naqli*, a-t.

Traite, commerce des esclaves, اسیر تجارتی *ècir tidjarèti;* — des blés, بغدای اشتراسی تجارتی *boghdaï ichtiraci*, *tidjarèti*, s.

Traite, droit sur les marchandises, باج *badj*, عواید *'avu'id*, a., subst.

Traite, lettre de change, پولیچه *politcha*, s.

Traite, commerce de banquier, صرّافلق *sarraflyq*, a-t., s.

Traité, ouvrage où l'on traite d'une science, d'une matière, رساله *riçalè*, a., s.

Traité, convention, قول *qaol*, *qavil*, عهد *aht*, تعهّد t... ميثاق *miçaq*, اتفاق itt... de paix, معاهده‌سی ع... *mou'ahèdèci*, مصالحه *mouçalèha;* — instrume... عهد نامهٔ صلح *'aht nam*... صلح نامه *soulh namè;* — ... merce, ارت معاهده‌سی ... *ret mou'ahèdèci;* — d'... اتفاق معاهده‌سی *ittifaq*... *dèci;* — avec la Porte o... عهد نامـــه *'aht namè*, ... عهد همایون *'aht namëi humaïo*...

Traitement, manièr... ter une maladie, معالجه... *djè*, a., تیمار *timar*, ق... *marlyq*, p-t., s.

Traitement, accueil... tion, التفات *iltifat*, ... معامله *mèlè*, — honneurs, اكرام... a., s.

Traitement, appoi... علوفه *'ulufè*, a., علوفه‌لر... a-t., مواجب *mèvadjib*... *mè'ach*, a., s.

Traiter, agir avec q... de telle ou telle manièr... *toutmaq;* — bien une p... بر كمسنهٔ ایو طوتمق *bir ki*... *toutmaq;* — mal, ... طوتمق *toutmaq;* — comme un ... اوغل يرينه طوتمق *oghoul ïèrinè*... verb.

Traiter un sujet, s... بر ماده اوزرنه سویلشمك *bir mad*... *seuïlèchmèk;* — d'une...

ايش بر مصلحت bir ich
hat gueurmèk ; — discu-
بحث bahs e ; — de la paix,
مكالمهٔ mukialèmèï soulh e,

:R, régaler, قونقلامق
aq, t., ضيافتلهك zia-
a-t., v.
:R, soigner, médicamen-
timar e, p-t., معالجه ا
e, a-t., v.
:R, qualifier de..., يرينه
قو ïèrinè qomaq, add e,

:UR, اشجـــى achdji ;
لوسداريه losdariadji ; —
de —, اشجى دكانـــى
kiani, s.
E, qui fait mal à l'im-
ضررلــو zararlu, a-t.,
ldar, a., adj.
E, qui fait une trahi-
خا khaïn, a., خيانت
ايد khianet ididji, a-t.,
hianetkiar, a-p., s.
REUSEMENT, خيانت ايله
net ilè, uzrè, غدر ايله
a-t., adv.
T, passage, كچيد كچد
t., معبر ma'ber, يول ïol,
ur ; — dangereux, معبر
ma'bèri pur khatar ; —
mer, بوغاز boghaz, دكز
èn-yz qoulaghy, t., خليج
., s.
, fil passé dans les chaî-
nes, ارغاج ارغج argadj, arghidj ;
— la chaîne, ارش èrich ; — intri-
gue coupable, فتنه fitnè, دولاب
dolab, s. ; — ourdir une trame,
دولاب قورمق dolab qourmaq.

Tramer une étoffe, passer la
trame, ارغاجلمق arghatchlamaq ;
— machiner, دولاب قورمق do-
lab qourmaq, v.

Tramontane, vent du nord,
بويراز poïraz, boriaz ; — perdre
la —, شاشمق chachmaq ; — la
faire perdre, شاشرمق chachur-
maq, v.

Tranchant, coupant, كسكين
keskin, t., قاطع qati', a., adj.

Tranchant, fil d'un couteau,
d'un sabre, يالم ïalym, كسكين
keskin, كسكينلك keskinlik, قلاغى
qylaghy, يوز ïuz, اغز aghyz, اغزلق
aghyzlyq, s.

Tranche, دلم dilim, s. ; —
couper par —, دلم دلم كسمك
dilim dilim kesmèk.

Tranchée, fossé pour se cou-
vrir lors d'un siége, مترس mè-
tèris, خندق khandaq, t. ; — ou-
vrir la —, مترس قازمق ا اچمق
mètèris qazmaq, e, atchmaq.

Tranchée, douleurs vives et
aiguës, يورك بورمه لرى ïurèk bour-
malèri, بورش bourych ; بورو bou-
rou, قرن اغريسى qarn aghrycy,
صانجى sandji, s.

Tranchelard, بيوك بچاق
buiuk bitchaq, مطبخ بچاغى mut-
bakh bitchaghy, s.

[redacted]

Tranchefile, شرازه *chirazè*, p., s.

Trancher, séparer en coupant, کسمك *kesmèk*, بچمك *bitchmèk*, دلیملمك *dilimlèmèk*; — une difficulté, کسمك *kesmèk*, حل ا *hall e*; — terminer, بتورمك *biturmèk*, v.

Trancher, décider avec prétention, عنف حکمله بر مادهٔ کسمك *'unf, hukm ilè bir maddëï kesmèk*, v.

Tranchet, بچقی *bitchqy*, s.

Tranchoir, قیمه تختهسی *qyma tahtaci*, s.

Tranquille, راحتلو *rahatlu*, a-t., راحت *rahat*, a., حضورلو *houzourlu*; — d'esprit, فارغ البال *farigh ulbal*; — paisible, یواش *iavach*, اوصلو *ouslou*, t, ساکن الطبع *sakin uttab'*, a., adj.; — rester tranquille, راحتله راحت اوتورمق *rahatlè, rahat qtourmaq*; — laissez-moi tranquille, قویویر بنی *qoïver bèni.*

Tranquillement, راحتله *rahatilè*, حضور ایله *houzour ilè*, فراغ رفاهیت اوزره *rèfahiet uzrè*, فراغ بال ایله *fraghy bal ilè*, a-t., adv.

Tranquillisant, تسکین راحت ایدهجك *teskin idèdjèk*, راحت ویرهجك *rahat virèdjèk*, a-t., adj.

Tranquilliser, راحتلندرمق *rahatlandurmaq*, تسکین ا *teskin e*, a-t., دکدرمك *din-durmèk*, دکلندرمك *din-lèndurmèk*, یواشترمق *ïavachtermaq*, یواشلندرمق *ïavachturmaq*; یواشلندرمق *landurmaq*, حث ویرمك *virmèk*, ترفیه ا *terfihe*; — اطمینان خاطر ا *itminani k...* a-t., v.

se Tranquilliser, ...ن سکون بولمق *sukioun boulma...* یواشلنمق *ïavachlanmaq*, v.

Tranquillité, راحت ...راحتلق *rahatliq*, حضور ... a., اسودهلك *açoudèlik*; ... prit, کوکل خوشلغی ... *khochlyghy*, t., ...نان خاطر *minani khatyr*, a., s.

Transaction, قول *qao...* *rabouta*, عهد *aht*, اتفاق ... a., اوزلشمه *ouzlachma*, s.

Transcendance, ...ارلق *lyq*, اوستلق *ustlik*, اوله *ust olma*, فضل *fazl*, علا علو *'uluo*, a., s.

Transcendant, عـلا ... فایق *faïq*, افضل *efzel*, a.

Transcrire, المق ... *souret almaq*, ا یدنمك *nouskha idinmèk*, e, a-t.,

Transcription, صورت ... نقل *naql*, a., s.

Transe, قورقو *qorqou*, ... *khatèdjan*, کوکل دارلغی ... *dürlyghy*, t., اضطراب ... ثقلت *siqlet*, a., s.

Transférer, نقل ا ... a-t., کچورمك *guetc...* طاشمق *tachmaq*, v.

Transfert, نقل *naq...*

Transfiguration, ...

ouret, تبدیل صورت *tèb-*
تجلی *tèdjelli*, a., s.
IGURER, غیری صورتـه
ghaïri sourètè, chèkilè qo-
, v.
FORMATION, دکشمه
صورت دکشمه سی *souret*
, دکشلمه *dèichilmè*, t.,
tèbèdduli chèkil, انقلاب
., s.
FORMER, دکشترمـك
èk, t., غیری شکله قومق
kilè qomaq, بشقه بچمه
hqa bitchymè qomaq, مسخ
neskh, *tènkir e*, a-t., v.
NSFORMER, غیری صورت
ghaïri souret baghlamaq,
غیری صورتـه *ghaïri sourètè*
نوعانهك *nev'lènmèk*,
mutèchèkkil ol, a-t., v.
SFUGE, قاشقن *qatchqyn*,
, دشهنه قچان *duchmènè*
s.
SFUSER, بوشالتهق *bo-*
, v.
SFUSION, بوشالتمه *bochalt-*

SGRESSER, قانوندن چقمق
n tchiqmaq, قانونه مغایر
qanounè maghaïr harèket
تجاوز *tèdjavuz e*, حـدّدن
haddèn guetchmèk, a-t.,
dourmamaq, بوزمق *boz-*

SGRESSEUR, تـجـاوز
ایدجی *tèdjavuz ididji*, a-t.,

متعدّی *mutè'addi*, بوزیجی *bo-*
zidji, s.

TRANSGRESSION, تجاوز *tèdja-*
vuz, تعدّی *tè'addi*, a., قانونه مغایر
حرکت *qanounè mèghaïr harèket*,
a-t., s.

TRANSI de froid, اوشمش *uchu-*
mych, adj.

TRANSIGER, اوزلشمق *ouzlach-*
maq, قول ا *qavl e*, اتمام ا *itmam e*,
بالطوع صلح ا *bittav soulh e*, a-t.,
verb.

TRANSIR, engourdir de froid,
اوشتهك *uchulmèk*, کچه‌لندرمك
ketchèlèndurmèk : — être engourdi
de froid, اوشمـك *uchumèk*,
کچه‌لنمك *ketchèlènmèk*, v.

TRANSILVANIE, اردل *erdel*,
اردل ولایتی مملکتی *erdel vilaïèti*,
mèmlèkèti, s.

TRANSISSEMENT, اوشمه *uchumè*,
اوشنمه *uchunmè*, s.

TRANSIT, مرور اموال *murouri*
èmoal, s. ; — droit de —, مروریه
رسمی *murouriïè resmi*, باج *badj*,
subst.

TRANSITIF, متعدّی *mutè'addi*,
a., adj.

TRANSITION, کچیش *guetchich*,
عبور *'oubour*, a., سوز بغلمه‌سی *seuz*
baghlamaci, t., انتقال *intiqal*, a.,
subst.

TRANSITOIRE, تیز کچر *tiz*
guetcher, t., فانی *fani*, p., adj.

TRANSLATION, کوترمه *gueutur-*
mè, کوچ *gueutch*, t., نقل *naql*,
a., s.

TRANSMETTRE, faire tenir, communiquer, كچورمك guetchurmèk, صالمق salmaq, اولاشترمق oulachturmaq, دكورمك dègurmèk; — envoyer, ارسال ايصال ا irçal, içal e, a-t., v.

TRANSMIGRATION d'un peuple, كوج gueutch, كچمه guetchmè, انتقال intiqal; — des ames, métempsycose, التناسخ eltènasoukh, a., s.

TRANSMISSIBLE, ارسالي ايصالى قابل ممكن irçali, içali qabil, mumkin, a-t., adj.

TRANSMISSION, اولاشترمه oulachturma, نقل naql, ارسال ايصال irsal, içal, a., s.

TRANSMUER, دكشترمك dèguichturmèk, ابدال قلب ا ibdal qalb e, a-t., دوندرمك deundurmèk, v.

TRANSMUTABILITÉ, دكشترلمك قابليتى dèguichturilmèk qabilièti, a-t., تبديل tèbdil, a., s.

TRANSMUTATION, دكشترمه dèguichturmè, دكشترمكلك dèguichturmèklik, دوندرمه deundurmè, t., انقلاب inqilab, تغيّر tèghaïiur, تغيّر حال tèghaïiuri hal, a., s.

TRANSOXIANE, ماورا النهر maoèra ènnèhr, s.

TRANSPARENCE, شفافلق chef-fafliq, برّاقلق berraqlyq, a-t., شفافة cheffafet, شفوف chufouf, a., s.

TRANSPARENT, شفاف cheffaf

ıchma, كوترمه *geuturmè*, b *tachmaqlyq*, t., نقل — de meubles, d'effets, ;ement, كوچ *gueutch*, s.

SPORT, cession juridique, valè, تحويل *tahwil*, a., s.

SPORT, passion, هيجان كوكل جان اضطرابى *gueun-*z *iztirabi*; — de colère, ;ychm, اوكه *eugué*, t., نار ıari ghazab, a., غضب حدّتى *ghazab hiddèti, chid-*· délire, صايقلمه *saïqlama*,

ISPORTER, porter d'un lieu autre, برمقامدن بر مقامه ir *mèqamdèn bir mèqamè*, كوترمك *geuturmèk*, *tachmaq*, ا نقل *naql e*; meubles d'une maison, ger, بر اوك آولدانلغنى . *bir èvun avadanlighyni*, v.

ISPORTER, déléguer, حواله ɨ *e*, a-t.; — transmettre, ك *guetchurmèk*; — cé- فراغت *fèraghat e*; — met-olère, دارلتمق *darylimaq*,

RANSPORTER, بر يره كتمك *guitmèk*, كوچمك *gueutch-* كوچ *gueutch e*, t., انتقال ا *e*, a-t.; — se rendre sur x, يره محلّه كتمك *ïèrè*, *guitmèk*; — se laisser al-ne passion, يلتنمك *ïel-* و هوا و هوسنه تابع او *hava va*

havècinè tabi' ol; — de colère, غضبه كلمك *ghazabè guelmèk*, طارلمق *darylmaq*, v.

TRANSPOSER, غيرى يره قومق *ghaïri ïèrè qomaq*, بشقه يره قومق *bachqa ïèrè qomaq*, وضع ا *vaz' e*, يرينى دكشترمك *ïèrini dèïchtur-mèk*, يرندن بشقه قومق *ïèrindèn bachqa qomaq*; — des mots, كلمهلرى تقديم تاخير قومق *kèli-mèlèri taqtim tèkhir qomaq*, a-t., verb.

TRANSPOSITION, غيرى يره قومهسى *ghaïr ïèrè qomaci*, تغيير *tèghaïiur*, تبديل محل *tèbdili mahall*, دكشترلمه *dèïchturylmè*, t., تعاكس *tè'a-kus*, a.

TRANSSUBSTANTIATION, اجزا دكشترلمسى *èdjza dèïchturylmèci*, a-t., s.

TRANSSUDATION, رشح *rèchh*, a., ترشح *tèrchichuh*, a., s.

TRANSSUDER, اولبر يوزه كچمك *olbir ïuzè guetchmèk*, *tèrcir* تأثير ا *e*, تر كبى كچمك *ter guibi guetch-mèk*, سزمق *syzmaq*, t., ترشح ا *tèrèchchuh e*, a-t., v.

TRANSVASER, غيرى قابه فوچيه بوشاتمق *ghaïri qabè, foutchïè bo-chatmaq*, بوشاتمق *bochatmaq*, قابنى دكشترمك *qabini dèïchtur-mèk*, v.

TRANSVERSAL, اكرى *ègry*, ارقورى *arqoury*, ارقورى اولان *ar-qoury olan*, اكريجه *ègrydjè*, ..., متعرضا *mute'arizèn*, a., adv.

TRAVERSE, *Voy.* TRANSVERSAL.

TRAPÈZE, شبيه بالمنحرف *chèbih bil munharif*, a., s.

TRAPPE, sorte de porte au niveau du plancher, كپنك *kèpènk*, قپوجق *qapoudjiq*, غلاواني *ghlavani*, نردبان اوستي *nerduban ustu*, زير زمين قپوسي *zir zèmin qapoucy*, s.

TRAPPE, piége, طوزاق *douzaq*; قپان *qapan*; — pour attraper des oiseaux, قوش قپان *qouch qapan*, s.

TRAPPU, بودر بوطر *bodour*, a., بجاقسز *badjaqsyz*, adj.

TRAQUENARD, چپقون ات *tchapqun at*, a-t., s.

TRAQUER, دار يرده قپاتمق *dar ïerdè qapatmaq*, قپاتمق *qapatmaq*, سورگون آوى ا *surgun dvi e*, تضييق ا *taziiq e*, a-t., v.

TRAQUET, claquet de moulin, دكرمن قاقلداغى چاقلداغى *dëirmèn qaqyldaghy, tchaqyldaghy*, s.

TRAQUET, piége, فخ *fakhkh*, a., دام *dam*, p., دوزاق *douzaq*, subst.

TRAVAIL, peine que l'on prend pour faire une chose, امك *èmèk*, t., زحمت *zahmet*, a., كوشش *kiouchich*, p., سعى *saï*, a., درد *derd*, p., s.

TRAVAIL, ouvrage fait, que l'on fait ou à faire, ايش *ich*, ايشلمه *ichlèmè*, اقتى *aqty*, a.; — ouvrier qui est sans travail, ايشسز *ichsyz*; — composition d'ouvr... écrit, تصنيف *tasnif*, تاليف *ta...lif*, a., s.

TRAVAIL, état d'une femme... mal d'enfant, طوغراجق بورشى *doghouradjaq bourouchou*, اوغلان بوروشى *oghlan bourouchou*, a.

TRAVAILLÉ, ايشلنمش *ichlè...mich*, دقتله ايشلنهش *diqq...ichlènmich*; ايشلو *ichlu*, t., مصنوع *masnou'*, a., adj.

TRAVAILLER, faire un travail... une besogne, ايشلمك *ichlèmèk*, ايش ايشلمك *ich ichlèmèk*, چالشمق *tchalichmaq*, ايش جهد... ايش كورمك *ich gueurmèk*, ... سعى *kiouchich, djèhd, saï e*; — à un ouvrage pénible, ...لمك *èmèklèmèk*, امك چكمك *èm... tchèkmèk*, زحمت چكمك *zah... tchèkmèk*; — en vain, بوش يره ايشلمك *boch ïèrè ichlèm...* صومديه صومه يره چالشمق *soum... soumè ïèrè tchalichmaq*; — a... soin, تقيد ايله ايشلمك *tèqaï... ilè ichlèmèk*; — avec art, صنعت ايله ايشلمك *sana'at ilè ichlèm...* — étudier, چالشمق *tchalichm...* verb.

TRAVAILLER, se déje... اكريلمك *ègrilmèk*, بوكلمك *b... kulmèk*, v.

TRAVAILLER, fermen... مايەلنمك *maïèlènmèk*; — en ... lant du vin, شراب ايشلمك ... *... rab ichlèmèk*, v.

TRAVAILLER quelqu'un, le fa-
…er, le tourmenter, يورلتمق ïo-
…maq, انجتمك indjitmèk, v.

TRAVAILLER l'esprit, الم
اضطراب قساوت چكمك èlèm,
…ab, qaçavet tchèkmèk, a-t.,
انجنمك indjinmèk, v.

TRAVAILLEUR, adonné au tra-
…, چاليشيجى tchalychydji,
چالشقان tchalychqan, ايشليجى
…leidji, ايشجى ichdji, چوق
ايشليين tchoq ichlëïen; — soldat
…mmandé pour quelque ouvrage,
قازيجى qazidji, طبيه جى tabiadji,
مترسجى mètèrisdji, لغمجى la-
…oumdji, s.

TRAVÉE, ايكى قپو اراسى ارالغى
…i qapou araci, aralyghy, s.

TRAVERS, étendue d'un corps
…n largeur, انلك اينلك ènlik,
…, عرض arz, عرضى arzi, a., s.;
— en —, اكرى ègri, t., عرضنده
arzindè.

TRAVERS, biais, اكريلك ègri-
lyk; — l'opposé, ترسلك terslik,
s.; — de travers, اكرى ègri,
اكريجه ègridjè, ارقورو ارقورى ar-
qourou, adv.; — regarder de tra-
vers, اكرى باقمق ègri baqmaq.

TRAVERS, bizarrerie, caprice,
يكازلق ïan-azlyq, s.

A TRAVERS OU AU TRAVERS,
اراسندن اورته سندن ortacindèn,
aracindèn, ايچردن itcherdèn.

TRAVERSE, pièce de bois,
اكريجه قوللان مرتك èghridjè qo-
nylan merlèk, طبان taban, اوزون
كراسته ouzoun kèrastè, s.

TRAVERSE ou chemin de tra-
verse, ارقرى يول arqoury ïol; —
obstacle, طوتق toutouq, t., مانع
mani', ممانعة mumanè'at, a., s.
Voy. REVERS, AFFLICTION.

TRAVERSÉE, trajet, كچمه
guetchmè, كچيدى guetchid, عبور
'oubour; — de mer, دكز سفرى dèn-
yz sèferi, s. Voy. PASSAGE.

TRAVERSER, passer à travers,
d'un côté à l'autre, كچمك
guètchmèk, اورتدن اوتەدن
كچمك ortadèn, eutèdèn guetch-
mèk, اوته او بريانه كچمك eu-
tè, o bir ïana guetchmèk, t., تاثير
téecir e, a-t.; — d'un côté à l'au-
tre, كچمك guetchmèk, اوتديه
كچمك eutëïè guetchmèk, v.

TRAVERSER, être en travers,
ارقرى دورمق arqoury dourmaq;
— venir de biais, de côté, ارقرى
ارقريدن كلمك arqoury, arqou-
rydèn guelmèk, v.

TRAVERSER, susciter des obs-
tacles, مانع او mani' ol, قرشو
دورمق qarchou dourmaq, اعتراز
معرضه ا 'itiraz, mou'ariza e, a-t.,
verb.

TRAVERSIER (vent), مخالف
روزكار moukhalifi rouziguiar, s.

TRAVERSIN, اوزون يوز ياصدغى
ouzoun ïuz ïastighy, باش ياصدغى
bach ïastighy, دوشك ياصدغى du-
chèk ïastyghy, s.

TRAVESTI, تبديل tèbdil, تبديل

قيافته كيرمش اولمش *tèbdil olmych*, *qïafètè guirmich*, a-t., adj.

TRAVESTIR, déguiser, اسباب دكشترمك *dèguitchturmèk*, دكشترمك *esbab dëichturmèk*, بشقه قيافته كيردرمك صوقمق *bachqa qïafètè guirdurmèk*, *soqmaq*, v.

SE TRAVESTIR, بشقه قيافته كيرمك *bachqa qïafètè guirmèk*, تبديله كيرمك *tèbdilè guirmèk* قيافتنى دكشترمك *qïafetini dëichturmèk*, تبديل او *tèbdil ol*, a-t., v.

TRAVESTISSEMENT, اسباب دكشترمهسى *esbab dëichturmèci*, قيافة *qïafet*, a., s.

TRAYON, امجك *èmdjèk*, اينك امجكى *inèk èmdjègui*, s.

TRÉBISONDE, ville de la Turquie d'Asie, طربزون *tarabèzoun*.

TRÉBUCHANT, qui est de poids, en parlant des monnaies, وزنى اولان *vèzni olan*, a-t., كامل *kiamil*, اغر طرتيلو *aghyr tartylu*, adj

TRÉBUCHER, faire un faux pas, سورچمك *surtchmèk*, سندرمك *sèndèrèmèk*, تكرلنمك *tèkerlènmèk*; — être plus pesant, زيادە اغر طرتيلو او *ziadè aghyr ol*, اغر او *aghyr tartylu ol*, v.

TRÉBUCHET, petite balance pour peser la monnaie, التون وزندسى *altoun vèznèci*; — piége pour les oiseaux, قوش قپان *qouch qapan*, s.

TRÈFLE, plante, يونجه *iondjè*,

[illegible] بياض قواق اغاجى *béïaz qa-[illegible]aghadji*, s.

TREMBLEMENT, دترمه *til mè*, [illegible] دتريش *titrëich*; — de terre, زلزله [illegible]*elè*, *zerzèlè*, ير تپرنمسى *ïer tè-*[illegible]*mèci*, s.

TREMBLER, être agité, mu par [illegible]*férentes* secousses, دترمك *ti-*[illegible]*nèk*, *titiremèk*; — en parlant [illegible]n endroit, éprouver une forte [illegible]cousse, دپرنمك تپرنمك *tè-*[illegible]*nmèk*, اوينمق *oïnumaq*, [illegible] سلكنمك *silkinmèk*, صرصمق *sar-*[illegible]*maq*, صرصلمق *sarsalmaq*; — [illegible] la terre, ير تپرنمك *ïer tèprèn-*[illegible]*k*; — faire trembler, دترتمك [illegible]*tretmèk*, v.

TREMBLER, avoir grande peur, قورقمق *qorqmaq*, زيادهسيلــه قورقــمــق *ziadècilè qorqmaq*, اوركمك *eurkmèk*, نفرت تحوّف ا [illegible]*èfret*, *tèkhavvuf e*, a-t., v.

TREMBLEUR, دتريجى *titrëidji*, هر نسنه‌دن دتريجى دترين *titrëièn*, [illegible]*er nesnèdèn titrëidji*, قورقاق *qor-*[illegible]*aq*, زيادهسيله قورقاق *ziadècilè qor-qoq*, adj. et s.

TREMBLOTER, جزئى دترمك *djuz'i titrèmèk*, دترشمك *titrèch-mèk*, v.

TRÉMIE, دكرمن سپدى *dèïr-mèn sèpèdi*, s.

TRÉMOIS, قرشق يم *qarichiq ïèm*, s.

TRÉMOUSSEMENT, قملدانمه *qy-myldanma*, چابالنمه *tchabalanma*, دپرنمه *tèprènmè*, s.

TRÉMOUSSER et **SE TRÉMOUSSER**, se remuer d'un mouvement vif et irrégulier, چابالنمق *tcha-balanmaq*, دپرنمك *tèprènmèk*, قملدانمق *qymyldanmaq*; — prendre des soins pour réussir, چالشمق *tchalichmaq*, t., سعى و اقدام ا *saï u iqtam e*, a-t., v.

TREMPE, action de tremper, صو ويرمه *sou virmè*, دمرۀ صو ويرلمه‌سى *dèmirè sou virilmèci*, صو *sou*; — du papier, كاغد اصلتمه *kiaghid islatma*, s.

TREMPE, caractère, humeur, طبيعة *tabi'at*, a., خوى *khoui*, مشرب *mèchrèb*; — espèce, صوى *soï*, مقوله *maqoulè*, s.

TREMPÉ, اصلنمش *islanmich*.

TREMPER, mouiller, اصلاتمق *islatmaq*, اصلامق *islamaq*, صويه قومق *souïè qomaq*; — séjourner quelque temps dans un liquide, اصلنمق *islanmaq*, براز صوايچنده دورمق *bir az sou itchindè dour-maq*; — tremper un métal, صو ويرمك *sou virmèk*, v.

TREMPER, participer, être complice, قرشمق *qarichmaq*, t., اتفاق ا *ittifaq e*, a-t., ال بر ا *el bir e*, v.

TRENTAINE, اوتوزلق *otouzlyq*, اوتوزرلق *otouzerlyq*, اوتوز دانه *otouz danè*, s.

TRENTE, اوتوز *otouz*, t., ثلثون *cèlaçounè*, a., adj. num.

TRENTIÈME, اوتوزنجى *otou-zindji*, nomb. ord.; — trentièm

partic, اوتوزنجی حصّه پای *otouzindji hyssè, païі*, s.

Trépan, instrument chirurgical, قفا دلەجك قالدرەجق الت *qafa dèlèdjèk, qalduradjaq alet*, جرّاح مثقبی *djerrah misqabi*, منكنه *mènguènè*; — opération du —, قفا دلمسی قالدرمەسی *qafa delmèci, qaldurmaci*, s.

Trépaner, قفا كموكن اویمق *qafa guèmuguyn oïmaq*, قفا دلمك قالدرمق *qafa delmèk, qaldurmaq*, منكنەلمك *mènguènèlèmèk*, v.

Trépas, اولم *eulum*, اولمه *eulmè*, t., وفات *vèfat*, اجل *èdjel*, a., s.

Trépasser, *Voy.* Mourir.

Trépassés, اولولر *euluIer*, s. pl.

Trépied, ساچ اياق *satch aïaq*.

Trépignement, طاپردامه *tapyrdama*, s.

Trépigner, طاپردامق *tapyrdamaq, tapourdamaq*, v.

Très, پك *pèk*, خيلی *khaïli*, خيليجه *khaïlidjè*, قتی *qati*, قتی چوق *qaty tchoq*, t., بغايت *bèghaïet*, a.; — particule qui marque le superlatif: très-bien, پك ايو *pèk ëiu*.

Trésor, amas d'argent, خزينه *khazinè, haznè*, a.; — enfoui, دفينه *dèfinè*, بر مال قويدقلری *ier mal qoïdouqlèri*, خزينه اوطەسی *khazinè odacı*; — le trésor royal, خزينۀ عامره *khazinëi 'amirè*; — de l'état, بيت المال *bëitulmal*, خزينه *khazinè, khaznè*; — lieu o[ù l'on] garde les archives, ترخانه *ter khanè*, a-p., s.

Trésorerie, بيت المال [bëitul]*mal*, a., بكلك *bëilik*, بكلك مالی *bëilik mali*, ميری خانەسی *mali miri khanèci*,

Trésorier, خزينەدار *k[hazinè]dar*, vulg. *haznadar*; — [...] des finances, دفتردار *de[fterdar]*, a-p., s.

Tréssaillement de c[...] اورکمكلك *eurkmèklik*, [...]كلمه بلكلنمه *bèlin-lènmè*, [...] *titrèmè*, اورکمه *eurkmè*, t. [...] *ihtizaz*, حوب *heup*; — [...] غايت سونمه *ghaïet sèvinm[è]*

Tressaillir, éprouv[er une] agitation vive, سكرمك [...] *sègrimèk*; — bondir, [...] *sarsylmaq*, صچرامق [ح]وب [...] *houp boub sytchramaq*, [...] *bèlin-lèmèk*, اهتزاز ا[...] *ihtiz[az]* [...] — de crainte, اورکمك *e[urkmèk]* — de joie, [...]دن رقصه [...] كيرمك اوينمق *sèvindiguin[dèn raq]sa guirmèk, oïnamaq*, [...] سونمك *ghaïet sèvinmèk*, [...]

Tresse, اورو *euru*, [...]ركو [...] — cordonnet, غيطان *gha[ïtan]* [...] de cheveux, [...]سی اورلمسی [...] *satch eurmèci, eurulmèci*,

Tresser, اورمك [...] بوكمك *beukmèk*, v.

Tresseur, [...]جی

) *satch euridji, duzeldi-*

ıu, طیاق *daïaq*, یغرق

کرور *kèrèvet*; — de table,

سفرۀ طیاغ *sofra daïaghy*,

, suspension d'hostilité,

tarèket, *mutarèkè*, a.,

وعده ایله او *vaï'dè ilè*

, a-t., ویره *virè*, مهادنة

et, a., s.

, relâche, مهلت *muh-*

etirè, a., s.; — donner

elqu'un, مهلت ویرمك

mèk; — trève de céré-

تکلیف *tèklifsyz*; — de

ie, لطیفه براق قو *latifè*

, محور *mihver*, a., s.

, ایتلمه *aïtlama*, سچمه

اوکرتلیش *èiurtlèich*,

urtlèmè, s.

LE, figure qui a trois

trois angles, اوچ کوشه

, اوچ بوجاق *utch bou-*

مثلث *mucelles*, a., s.

ULAIRE, اوچ کوشه لو *utch*

اوچ بوجاقلو *utch bou-*

ذو ثلاثة زوایا *zou cèlacè*

adj.

E, عورتی سون عورت

n 'avret, t., سنی *sèni*,

D, کمینك صاغ یانی

gh ïani, s.

TRIBU, قبیلة *qabilet*, *qabilè*, pl. a. قبایل *qabaïl*, قوم *qavm*, a., subst.

TRIBULATION, محنة *mihnet*, قساوت *qaçavet*, بلا *bèla*, a., s.

TRIBULE, plante, کول کستانه سی *gueul kestanèci*, s.

TRIBUN, قبیله باشی ضابطی *qabilè bachi*, *zabiti*, s.

TRIBUNAL, محکمه *mèhkèmè*, مجلس شرع *mèdjlici cher'i*, دعوا یری *d'ava ïèri*, s.

TRIBUNE, منبر *mimber*, *membèr*, کرسی *kurci*, a., s.

TRIBUT, ویرکو *virgu*, t., خراج *kharadj*, t., جزیه *djèzïè*, a., s.

TRIBUTAIRE, ویرکو ویرن *virgu virèn*, t., باج خراجکذار *badj*, *kharadj guzar*, ذمی *zimmi*, اهل ذمت *èhli zimmet*, a., s.

TRICHER, یاکلتمق *ïan-yltmaq*, الدانمق *aldatmaq*, دولاندرمق *do-landurmaq*, اویونك حیله چالمق *oïoundu hilè tchalmaq*, v.

TRICHERIE, الدایش *aldaïch*, ال *al*, یاکلتمه *ïan-yltma*, t., رنك *rènk*, t-p., تلبیسلك *telbislik*, a-t., s.

TRICHEUR, الدایجی *aldaïdji*, الدادیجی *aldadidji*, یاکلدایجی *ïan-yldaïdji*, s.

TRICOLORE, اوچ رنکلو *utch rènklu*, adj.

TRICOT, gros bâton, صوپا *sopa*; — ouvrage tricoté, اوریش *eurich*,

زردسته *zerdestè*, اكنه ايشی *ignè ichi*, s.

Tricotage, اورمه *eurmè*, s.

Tricoter, شيش ايله اورمك *chich ilè eurmèk*, اورمك *eurmèk*, طوقومق دوقمق *doqoumaq*; — des bas, چوراب ايشلمك *tchorab ichlèmèk*, v.

Trictrac, طوله طولی *tavla*, طوله اوينی *tavla oïouni*, s.

Trident, اوچ ديشلو يبا *utch dichlu ïèba*, قماق *qamaq*, اوچ چنكللو *utch tchènguellu*, s.

Triennal, qui dure trois ans, اوچ يل *utch ïelliq*, اوچ يل طورجق سورر *utch ïl douradjaq, surer*; — qui revient tous les trois ans, هر اوچ سنده كلن *her utch sènèdè guèlèn*, adj.

Triennat, اوچ يللق *utch ïyllyq*, s.

Trier, اوكرتلمك *euïurtlèmèk*, اينتلمق *aïetlamaq*, سچمك *setchmèk*, v.

Trieste, capitale de l'Istrie, تريسته شهری ليمانی *triesta chehri, limani*, تريسته *triesta*, s.

Trigaud, حيله كار *hilèkiar*, حيله باز *hilèbaz*, adj. et s.

Trigauder, ال ا *al e*, طولاب قورمق *dolab qourmaq*, حيله اويون ا *hilè, oïoun e*, v.

Trigauderie, حيله *hilè*, a., طولاب *dolab*, اويون *oïoun*, t., حيله كارلق *hilèkiarlyq*, a-p-t., subst.

Trigonométrie, ... المثلثات *mèçahatul-*... a., s.

Trilatéral, ... طرفلو *utch ïanlu, taraflu*, t., ... *cellis*, ذو ثلاثة اضلاع *azla'*, a., s.

Trimestre, ... ايلق *...lyq*, اوچ ای *utch aï*, t. ... مدتی *utch aï muddèti*; ...mestre de traitement d... ...ment, un quartier, ... *qyst*, a., s.

Tringle en fer, ... دمری *perdè tchiboughy*, ... en bois, ... تحتهجق *tahtadjiq*, s.

Trinité, تثلث ... اوچلق *utchluq*; — sa... اوچلق *'aziz utchluq*, s.

Trinquer, ... ترمق ... اورمق *qadah doqouchtur... maq*, v.

Trinquette, درنكتا ... ترنكته يلكنی *trinkèta ïe...*

Trio, accord de tr... كشينك صداسی اهنكی *kichinun sèdaci, ahèngu...* cord de trois person... كيشينك برلكی اتفاقی *...nun birligui, ittifaqi*, s.

Triomphal, ... ظفری فوزی *feozi*, a., adj.

Triomphalement, ... *nousretilè*, a-t., adv.

Triomphant, ...

[illegible] ghalib, mouzaffer olan, a-t., [illegible]t.

[illegible]IOMPHATEUR, ظفر بوليجى [illegible] bouloudjou, مظفر و منصور [illegible] mouzaffer vè man- [illegible] olan kimesnè, a-t., ابو [illegible] الفتوحات و المغا[illegible] aboul futou- [illegible]vel mèghazi, a., s.

[illegible]RIOMPHE, victoire, grand [illegible]cès, ظفر zafer, نصرت nousret; [illegible] réjouissance publique pour des [illegible]toires, فتوحات شينلكى [illegible]دونانمسى futouhat chènligui, do- [illegible]maci; — jeu de —, قوز اويونى [illegible]ïouni, s.

TRIOMPHER, غالب او كلمك [illegible]lib ol, guelmèk, مظفر او mou- [illegible]ffer ol, ظفر بولمق zafer boul- [illegible]q, a-t., s. *Voy.* DOMPTER, [illegible]ÉUSSIR.

TRIPAILLE, bas, terme de mé- [illegible]ris, حيوان اشكنبه‌سى ايچى haï- van ichkèmbèci, itchi, حيوان بغرصقلرى haïvan baghyrsaqlèri, s. pl.

TRIPE, اشكنبه ichkèmbè, بغرصق baghyrsaq, s.

TRIPERIE, اشكنبه بازارى ich- kèmbè bazari, s.

TRIPIÈRE, اشكنبه صاتان قرى ichkèmbè satan qary, s.

TRIPLE, contenant trois fois une chose, اوچ قات utch qat, adject.

TRIPLE (le), trois fois autant, اوچ كرّه اوقدر utch kerrè oqadar, اوچ كرّه‌سى utch kerrèci, s.

TRIPLEMENT, d'une manière triple, اوچ قدر utch qadar, اوچ قات اوزره utch qat uzrè, adv.

TRIPLEMENT, augmentation jusqu'à trois, تثليث teslis, a., s.

TRIPLER, اوچ قات ا utch qat e, اوچ ا utch e, t., تثليث ا teslis e, a-t., v.

TRIPLICITÉ, اوچ قاتلق utch qatlyq, t., تثليث teslis, a., s.

TRIPOLI, sorte de craie pour polir, طرپولى tripoli, s.

TRIPOLI, nom de ville, طرابلوس tarabolous ; — de Barbarie, طرابلوس غرب tarabalouci gharb ; — de Syrie, طرابلوس شام tara- boulouci cham, s.

TRIPOT, jeu de paume, طوپ اويناياجق ير top oïnaïadjaq ïer; — maison de jeu, اويون اوى oïoun èvi, s.

TRIPOTAGE, قرش مرش qarych mourich, قرشقلق qarychyqlyq, s.

TRIPOTER, قرشقلق ا qarychyq- lyq e, قارشترمق qarichturmaq, t., خلط ا khalt e, a-t., v.

TRIQUE, صوپا sopa, s.

TRIQUE-BALE, طوپلر كوترجك و قالدرجق الت toplar gueuturè- djèk vè qalduradjaq alet, s.

TRISAÏEUL, دده‌نك دده‌سى dèdènun dèdèci, t., جدّ ثالث djiddi salis, a.; — trisaïeule, دده‌نك بيوك اناسى dèdènun buïuk anaci, انانك اناسى ana- nun anaci, s.

[redacted]

Trisection, اوچه تقسمی utchè taqsimi, t-a., s.

Triste, affligé, قساوتلو qaça-vetlu, a-t., قیغولو qaïghoulu, تاسەلو taçalu, غصەلو ghoussalu, t., كدرلی kèderli, a-t., محزون mahzoun, مكدّر mukèdder, ملول mèloul, a.; — mélancolique, سودالو sèvdalu, مراقلو mèraqlu; — en parlant du temps, پوس pus, adj.; — temps —, پوس هوا pus hava.

Tristement, قیغو قساوت ایله qaïghou, qaçavet ilè, ملالت ایله mèlalet ilè, a-t., adv.

Tristesse, قساوت qaçawet, كدر kèder, الم èlèm, a., غم gham, غصە ghoussa, t., تاسە taça, قیغو qaïghou, ملالة mèlalet, حزن huzn, a., كوكل دارلغی gueun-ul darly-ghy, s.

Triturable, اوانر ازلور èzilur, oufanur, adj.

Trituration, اوافلایش oufaq-laïch, ازیش èzich, t., سحق sahq, a., s.

Triturer, اواقلمق ouvaqla-maq, vulg. oufaqlamaq, اواتمق ouvatmaq, vulg. oufatmaq, اواق ا ouvaq, oufaq e, ازمك èzmèk, سحق ا sahq e, دوكمك deuïmèk, verb.

Triumvir, اوچ حاكملرك بربسی utch hakimlèrun birici, s.

Triumvirat, بر جمهورك اوچ حاكملری bir djumhourun utch ha-kimlèri, s.

Triviaire, اغـــزی ... ايردمـــی utch ïol aghzi, subst.

Trivial, قبا qaba, ... ghy, اسكی eski, عامّی '... مشهور عامّه mèchhouri 'am...

— paroles triviales, ... لاقردیسی soqaq laqyrdyci...

Trivialement, بالغلە ... ghylè, adv.

Trivialité, قبالق ... باياغيلق baïaghylyq, t., ... mïïet, a., s.

Troc, دكش dèguich, mubadèlè, a., s.

Troène, قینا اغاجی ... dji, s.

Trogne, ق چهره ... tchèhrè, قرمزی چهره ... tchirkin vè qyrmizi tchèh...

Trognon, ... وچـــان ... طومروجق tomroudjiq; — لحنه قوچانی lahana qot...

Troie, ville ancien... استانبول eski istamboul,

Trois, اوچ utch, t., ... lacè, a., adj. num.

Troisième, ...وچنجی ... dji, nom. ord.

Troisièmement, ...دە ... utchundjudè, adv.

Trôler, mener de ... avec soi, برابر كتورمك ... ierè bèraber guètu... çà et là, ...يلمك ...

بلمك *boch ïelmèk*, *guèz-*

E, قضرغـــه *qacyrgha*, بولت *boulout khortoumy*,

'E, بورو بوری *bourou*, اغز زرنا *aghyz tambouraci*, — d'éléphant, فيـــل خورطمی *fil khortoumi*, s.

'ER, user d'artifice pour n erreur, الداتمق *aldat-* الد *aldamaq*, دولاندرمق *naq*, ا آل حيله غدر غبن *ghadr*, *ghubn e*, ا اويون — en parlant de chose, *zlal e*, a-t., الداتمق *al* t., ا تغليط *taghlit e*, a-t.,

OMPER, ياكلمق *ïan-il-* يكلش ياكلش *ïan-lich e*, t., *lut e*, a-t.; — se laisser الدانمق *aldanmaq*, v.

PERIE, ال *âl*, آلدانمه *al-* الدايـــش *aldaïch*, t., *lbis*, vulg. تلبيسلك *tel-* t., حيله *hilè*, غدر *ghadr*, *oun*, s.

PETER, sonner de la trom- بورو چالمق *borou tchal-* publier à son de trompe, ند دلال ايله *tèllal ilè nida*, v.

PETTE, instrument de بورو *borou*, بوری *bory*, , نفير *nèfir*, a., s.

PETTE, celui qui sonne de la trompette, بوروزن *borou-zèn*, vulg. *borazan*, s.

Trompeur, qui trompe, الدايجی *aldaïdji*; الدادیجی *al-dadidji*, دولاندریجی *dolanduri-dji*; — fourbe, آينه‌جی *âïnadji*, حيله‌كار *hilèkiar*, حيله‌باز *hilèbaz*; — faux, يلان *ïalan*, adj.

Tronc, corps principal d'une tige, كونك *keutuk*, ازدك *èzdèk*, طومرق *tomrouq*, s.

Tronc pour les aumônes, صدقه قوتوسی *saduqa qoutouçou*, چراق *tchèraq*, s.

Tronçon, پارچـــه *partcha*, كسك پارچه *kècik partcha*, كسك *kècik*, s.

Tronçonner, كسمك *kesmèk*, دلملمك *dèlimlèmèk*, v.

Trône, تخت *takht*, سرير *sè-rir*, كرســی *kurci*, a.; — royal, تخت پادشاه *takhti padichah*; — puissance souveraine, سلطنت *sultanet*, ملك *mulk*, a., s.

Tronqué, اوجنی كسمش *ou-djounou kesmich*, t., ناقص *naqis*, a., adj.; — cône tronqué, مخروطهٔ ناقص *makhroutaï naqys*.

Tronquer, اوجنی حصه‌سنی كسمك *oudjounou*, *hissècini kes-mèk*, بوزمق *bozmaq*, v.

Trop, چوق *tchoq*, t., زياده *ziadè*, a., حددن زياده *haddèn ziadè*, a-t., خيلی *khaïli*, پك قتی چوق *pèk*, *qaty tchoq*, adv. de quantité.

LE TROP, چوقلق *tchoqlyq*, زیاده *ziadè*, *ziadèci*, s.

TROPE, کنایه *kinaïè*, عبارت *'ibaret*, pl. a. عبارات *'ibarât*, مجاز *mèdjaz*, a., s.

TROPHÉE, فتوحات علامتی *futouhat 'alamèti*, a-t., طویملق *doïoumlyq*, غنیمت *ghanimet*, a., subst.

TROPIQUE, انقلاب دایره‌سی *inqilab daïrèci*; — du Cancer, مدار السرطان *mèdar essèrètan*; — du Capricorne, مدار الجدی *mèdar uldjèdi* (*djèda*), a., s.

TROQUER, دکش ا *dèguich e*, دکشترمك *dèïchturmèk*, دکشمك *dèïchmèk*, t., مبادله ا *mubadèlè e*, a-t., v.

TROQUEUR, دکشتریجی *dèïchturidji*, s.

TROT, لنك *lènk*, لنکلمه *lènklèmè*, s.; — aller au —, لنکلمك *lènklèmèk*, اشکن *èchkin*.

TROTTE, یول *ïol*, طبان *taban*, اوزاقلق *ouzaqlyq*, s.; — il y a une bonne trotte, هپیجه خیلی یول وار *hèpëidjè*, *khaïli ïol var*; — j'ai fait une bonne trotte, برایو طبان چالدم *bir ëiu taban tchalдum*.

TROTTER, en parlant d'un cheval, لنکلمك *lènklèmèk*, لنك چالمق *lènk tchalmaq*, یورتمق *ïortmaq*; — courir çà et là, سکرتمك *sèguirtmèk*, اورایه بورایه سکرتمك *oraïa bouraïa sèguirtmèk*; — marcher beaucoup, چوق یوریمك *tchoq ïurèmèk*, v.

Trouble, étonné, stupéfait, chachmych, شاشقـــن chqyn, حيـــران *haïran*; — uillé, qui n'est pas clair, بولانق *boulanyq*, adj.

Trouble-Fête, اويونى شنلكى بوز oïouni, chènligui bozan, كيف بوزيجى *kèïf bozidji*, s.

Troubler, rendre trouble, بولاندرمق *boulandurmaq*, قرشترمق *ychturmaq*; — la vue, كوزلرى قامشترمق *gueuzlèri qamachturmaq*, rb.

Troubler, apporter du trouble, قرشترمق *qarychturmaq*, t., خلل ويرمك كتورمك *khalel vir-èk*, *guèturmèk*, a-t.; — tourmenr, inquiéter, انجتمك *indjitmèk*, ., بيحضور ا *bihouzour e*, a-t.; — ettre en colère, دارلتمق *dèryltaq*; — gâter, بوزمق *bozmaq*; — étonner, شاشرمق *chachyrmaq*, t.; — troubler la paix, صلحه خلل كتورمك *soulha khalel guèturmèk*; — causer des troubles, فتنه قوپرمق *fitnè qoparmaq*, a-t., v.

se **Troubler**, devenir trouble, بولانمق *boulanmaq*, بولاشمق *boulachmaq*, خيره‌لنمك *khirèlènmèk*, t.; — s'inquiéter, بى حضور او *bi houzour ol*, a-t.; — s'affliger, كوكل بولنمق *gueun-ul boulanmaq*, صقلمق *syqylmaq*; — rester étonné, stupéfait, شاشمق *chachmaq*, t., عجبه حيرته حيران قالمق *'adjèbè*, *haïrètè*, *haïran qalmaq*, a-t., v.

Troué, دلكلو *dèliklu*, دلك *dèlik*, adj.

Trouée, كدك كدوك *guèduk*, يول ارالق *ïol aralyq*, s.; — faire une trouée, كدك ا *guèduk e*, يول اچمق *ïol atchmaq*, v.

Trouer, دلمك *delmèk*, دلك ا اچمق *dèlik e*, *atchmaq*, v.

Troupe, multitude d'hommes ou d'animaux, غلبه‌لق *ghalabalyq*, آلاى *alaï*, بولـــك *beuluk*, t., فرقـــه *fyrqa*, زمره *zumrè*, خلق *khalq*, جماعة *djima'at*, طايفه *taïfè*; — de soldats, عسكر بلوكى *'asker beulugui*, s.

Troupe, corps militaire, عسكر *'asker*, pl. a. عساكر *'açakir*, بولكلر *beulukler*, قول *qoul*; — soldées, ميرى عسكرى *miri 'askèri*; — locales, يرلى نفرات *ïerli nèfèrât*; — volontaires, كوكللو عسكر *gueunullu 'asker*, t.; — disciplinées, متعلم عسكر *mutè'allim 'asker*, a-t., subst.

Troupeau, سورى *suru*, طوار سوريسى *davar surucy*; — de moutons, قويون سوريسى *qoïoun suruçu*; — de chevaux, خركله *khar-guèlè*, vulg. *herguièlè*, s.

Troupeau, assemblée, réunion de paroissiens, جماعت *djèma'at*, a., s.

Trousse, دمت *dèmet*; — de chirurgien, جراح التلرينك قونيسى قبورى پوساطى *djerrah aletlèrinun qoutoucy*, *qouboury*, *pouçati*; — de barbier, استوره‌لق *oustouraliq*, s.

en **Trousse**, اردنده *ardindè*, آتك اردنده atun-ardindè, صاغريده

saghridè; — être aux trousses, بربنك اردينه دوشمك كتمك *bi-rinum ardinè duchmèk*, *guitmèk*, ايزلمك *izlèmèk*, v.

Trousseau, ce qu'on donne à une fille outre sa dot, جهاز *dji-haz*, چهاز *tchèhaz*, vulg. *djèhiz*, *tchèhiz;* — de clefs, اناختار دمتی باغی *anakhtar dèmèti*, *baghi*, s.

Trousser, replier, relever en parlant des habits, قورمق *qyoyr-maq*, صغامق *syghamaq*, قالدرمق *qaldurmaq*, طوپلمق *toplamaq;* — se —, اتكنى قالدرمق قورمق ديوشرمك *ètèguini qaldurmaq*, *qy-oyrmaq*, *dèvchirmèk*, v.

Trousser, fam., tuer vite, چاپك اولدرمك *tchapouk eul-durmèk*, ا هلاك *hilak e*, v.

Trousser bagage, صاوشمق *savouchmaq*, روباى ديوشرمك *rou-baï dèvchirmèk*, قاچمق *qatchmaq;* — enlever, emporter, چالمق *tchalmaq*, v.

Trouvaille, بولش *boulych*, بولمه *boulma*, s.; — faire une —, برابو شيى بولمق *bir éiu chèï boul-maq*, v.

Trouver, rencontrer des personnes, des choses, بولمق *boul-maq;* — aller trouver quelqu'un, يانته كتمك وارمق *ianyna guit-mèk*, *varmaq;* — découvrir, inventer, ا ايجاد احداث *idjad*, *ih-das e*, بولمق *boulmaq;* — sentir, éprouver, طويمق *douïmaq*, t., ا احساس *ihsas e;* — trouver, juger convenable, مناسب كورمك *munacib gueurmèk;* — app... ا بكنمك استصواب *bèïènmè...* *vab e*, ا قبول *qaboul e*, ا ... *tahsin e*, a.-t., v.

Trouver bon ce qu'on ... ا حظ *hazz e*, حظلنمق ... *maq;* — mauvais, ne ... prouver, بكنممك *bèïèn...* verb.

se Trouver en un lieu ... بولنمق *boulounmaq*, t. ... حاضر او *mèvdjoud*, *haz...* se rencontrer avec qu... بولشمق *boulouchmaq*, v.

Truanderie, نجيلك ... *djilik*, s.

Truchement, ترجمان *te...* subst.

Trucher, ا دلنجيلك ... *lik e*, ا نبلكدن جرارلق *likten djerrarlik e*, v.

Trucheur, دلنجى *di...*

Truelle, ماله *malâ*, s...

Truellée, طولوسو ... *dolouçou*, برماله طولوسى *dolouci*, s.

Truffe, طوكز الماسى ... *èlmaci*, s.

Truie, ديشى دوكز *d...* *ouz*, دوكز ديشيسى *don...* *chici*, s.

Truite, الا بالغى *ala* ... الا بالق *ala balyq*, s.

Truité (cheval), adj... *èbrech*, vulg. *abrach*, s.

Trumeau, espace ...

...tres, ایکی پنجره نک اراسی ...endjèrènun- arci ; — glace entre deux fenêtres, ایکی پنجره نک اراسنك کی آینه ... iki pèndjèrè nun ...cindè ki âïna, کوزکی gueuzgu ; — jarret de bœufs, صغر بودی ایاغی syghyr boudi, aïaghy, s.

Tu, toi, pron. de la troisième ...ersonne, سن sèn.

Tuable, qu'on peut tuer, اولدرمه‌سی قابل ممکن euldurmèci ...abil, mumkin ; — digne de mort, قتل اولنجق qatl olounadjaq, قتله مستحق qatlè mustahaqq, a-t., adj.

Tuant, اغر aghyr, t. ; — pénible, زحمتلو zahmetlu ; — lourd, insupportable, چکلمز tchèkilmèz, a-t., adj.

Tube, بورو bourou, لوله lulè, قبور qoubour, t., قصب qaçab, s.

Tubercule, شیش chich, یومرو ïoumrou, s.

Tubéreuse, طبر tèber, a., سنبل هندی sumbuli hindi, s.

Tubérosité, شیش chich, یومریجق ïoumroudjiq, s.

Tuer, ôter la vie, اولدرمك euldurmèk, t., قتل ا qatl e ; — assommer, دپه‌لمك tèpèlèmèk ; — égorger, بوغازلمق boghazlamaq, t., ذبح ا zebh e ; — détruire, incommoder, بوزمق bozmaq, هلاك اهلاك ا hèlak, ihlak e, a-t., v.

Tuer le temps ; اوقات کچورمك èvqat guetchurmèk, اکلنمك eïglenmèk, v.

se Tuer, se donner la mort, کندونی اولدرمك قتل ا guèndini euldurmèk, qatl e ; — se fatiguer beaucoup, پك یورلمق pèk ïoroulmaq, حدّدن زیاده زحمت چکمك چالشمق haddèn ziadè zahmet tchèkmèk, tchalichmaq, v.

Tuerie, grand carnage, مقاتله mouqatèlè, مقاتلهٔ عظیمه mouqatèlèï 'azimè, قرلش qyrylich, قرغن qyrghyn ; — lieu où l'on tue les animaux, صالخانه صلخانه salkhanè, قناره qannarè, s.

Tueur, اولدریجی eulduridji, t., قاتل qatil, a., s.

Tuf, اياق طاشی aïaq tachi, کوفکی kufki, سونکر طاشی sanguier tachi, s.

Tuile, طوغله toughla, کرمت kèrèmit, s.

Tuileau, کرمت پارچه‌سی قرنتیسی kèrèmit partchaci, qyryntyci, s.

Tuilerie, کرمت خانه kèrèmit khanè, کرمتلك kèrèmitlik, s.

Tuilier, کرمتجی kèrèmitchi, subst.

Tulipe, لاله lalè, لعله la'lè, p-t., s.

Tulipier, امریقه‌نك بر بیوك اغاجی amèricanun bir buïuk aghadji, s.

Tuméfaction, شیش chich, s.

Tuméfier, شیشرمك chichurmèk ; — se tuméfier, شیشمك chichmèk, قبارمق qabarmaq, v.

TUMEUR, شیش *chich*, قبارجق *qabardjiq*, قبرق *qabaraq*, یومرو یمرو *'ioumrou*, s.

TUMULTE, شماتت *chamatet*, vulg. شماته *chamata*; بوزغنلق *bozghounlouq*, غوغا *ghaogha*, كورلدی *gueurultu*, غلغله *ghoulghoulè*, هربله *'erbèdè*, s.

TUMULTUAIRE, كوركتیلو *gueurultulu*; — chose qui se fait à la hâte et avec confusion, عجله ایله ایشلنن ایش *'adjèlè ilè ichlènèn ich*, s.

TUMULTUAIREMENT, عجله و كورلتی ایله *'adjèlè vè gueurulty ilè*, a-t., adv.

TUMULTUEUSEMENT, غلبالغله *galabalyghylè*, فتنه غوغا ایله *fitnè ghaogha ilè*, فتنه لكله *fitnèlighilè*, ازغنلغله *azghounlighylè*, adv.

TUMULTUEUX, غوغالو *gaoghalu*, شماته لو *chamatalu*, شماته كورلتی ایدن *chamata, gueurultu idèn*, زوربا *zorba*, t., هنكامه كیر *hènguiamèguir*, p., adj.

TUNIQUE, vêtement, ایچ قفتان *itch qaftan*, قباچه *qabatchè*, قبا *qaba*; — peau, pellicule sur l'œil, زار *zar*, كوز طمانی *gueuz doumani*, subst.

TUNIS, royaume et ville d'Afrique, تونس *tunys*, تونس شهری *tunys chèhri*, s.

TUORBE, طنبوره *tamboura*, s.

TURBAN, صارق saryq, قاوق *qaouq*, دلبند dulbènd, s.; — le mettre, صارق صارمق saryq sar-

adichahi ali 'osman, ou آل
; عثمان *ali 'osman padi-*
خونـکار *khounkiar*, vulg.
, s.; — se faire Turc,
اسلام *islamè guelmèk.*
ou Turque, adj., ترک
ترکی *turki*, عثمانی *'osmani,*
smanlu; — la nation tur-
—— ترک ملتی *turk millèti,*
'osmanluler; — la langue
ترک دلی *turk dili*; — en
ترکجه *turktchè*, ترکچه *tur-*
ترک دلنجه *turk dilindjè*;
manière turque, تـرک
طرز *tarzi uzrè.*
oman, ترکمن *turkmèn*, s.
omanie, province d'A-
ترکمن ولا *turkmèn vilaïèti,*

upin, طاتسز صـــــووق
خر *tatsyz, soouq khorata-*
یاوه سویلیجی *iavè seuïlèïdji,*

upinade, طاتسز صووق
tatsyz, soouq seuz, chaqa,

upiner, مسخره ا *mas-*
مزه‌لمک *mèzèlèmèk*; —
in, بر کمسنه مزه‌یه المق
nèï mèzèïè almaq, ذوکلنمک
èk, v.
ieps, شلغم قسمی *chal-*
smi, s.
itude, رسوایلق *rusvaï-*
رذیللک *rèzillik*, a-t.,
ilet, عیب *'aïb*, a., s.

Turquestan, ترکستان *turkes-tan*, s.

Turquie, عثمانلو مملکتی ولایتی طپراغی *'osmanlu mèmlèkèti, vulaïèti, topraghy*, ترک مملکتی *turk mèmlèkèti*; — d'Europe, روم ایلی *roumili*; — d'Asie, اناطولی *anadoli, anadolou*, s.

Turquoise, پیروزه *pirouzè*, فیروزه *firouzè*; فیروزج *firouzèdj*, p-t., s.

Tussilage, ارسلان پنچهسی *arslan pèntchèci*, s.

Tutélaire, حمایت ایدیجی *himaïet ididji*, a-t., قوروجی *qou-roudji*, t., حامی *hami*, a., adj.; — bannière tutélaire, لـــوای معاونت التوا *livaï mou'avènet il-tiva.*

Tutelle, autorité, fonction de tuteur, واصیلق *vacilyq*, a-t.; — protection, حمایة *himaïet*, وقایة *viqaïet*, a., s.

Tuteur, واصی وصی *vaci*, a., s.

Tutoyer, سن دیمک *sèn di-mèk*, سن سن دیمک *sèn sèn di-mèk*, تـقکلیفسز سویلمک *taklifsyz seuïlèmèk*, v.

Tuyau, petit tube, لوله *lulè*, بورو *bourou*; — conduit, کونک *kunk*; — de plomb, قبور *qoubour*; — de cheminée, باجه *badja*; — de pompe, تلومبه خرطومی *tou-loumba khortoumou*; — chalu-meau, مصره *masra*; — de pipe, چبوق *tchibouq*, s.

[redacted]

Tympan de l'oreille, قولاق پردەسی *qoulaq perdèci*, s.

Tympaniser, بر کمسنەنك ادنی چکمك *bir kimesnènun adini tchèkmèk*, ا هتك عرض *hetki 'irz e*, اشكارە ازارلمق *achikiarè azarlamaq*, v.

Tympanite, یل شیشی قبرجغی *ïel chichi*, *qabardjighy*, s.

Tympanon, صنطور *santour*, زنتور *zèntour*, s.

Type, figure originale, اصل *asl*, اصل صورتی *asl sourèti*; — modèle, قالب *qalèb*, اورنك *eurnèk*, p.; — de monnaie, سكە *sykkè*, a., s.

Typique, اصلی *asli*, a., adject.

Typographe, باصمەجی *basmadji*, s.

Typographie, art du typographe, باصمە *basma*, باصمەجیلق *basmadjilyq*; — science de la —, علم طبع *'ilmi tab'*,

Typographique, طبعە دایر منسوب *sana'ati tab' mènçoub*, a-t., adj.

Tyr, ville ancienne, *tèdmour*, s.

Tyran, ظالم *zalim*, a., متغلب *mutèghallib*, ظلمكار *zoulmkia* ستمكار *sitèmkiar*, p., s.

Tyrannie, ظلم *zoulm* *loum*, جور *djèvr*, تغلب *tè* a., ستم *sitèm*, p., s.

Tyrannique, ظلمی a., adj.

Tyranniquement, *zoulm ilè*, ظلماً *zoulmèn*, ایلە *zor*, *djèbr ilè*, جبراً a-t., adv.

Tyranniser, ایذی ا *e*, ظلم ستم جور ا *zoulm* *djèvr e*, اذیت ا *èziïet e*, *zalim ol*, a-t., v.

U.

Ukase, مسقو پادشاهنك خط شریفی امری فرمانی *mosqov padichahinun khatti chèrifi*, *èmri*, *fermani*, امر ایمپراطوری *èmri impèratori*, s.

Ukraine, قزاق ولایتی *qazaq vylaïty*, s.

Ulcération, یارەلنمە *ma*, اریكلنمە *irin-lènmè*, *tuqarrouh*, a., s.

Ulcère, چبان *tchiba* *ïara*, فنا یارە *fèna ïara*, *bel*, t., قرحە *qarha*, a., s.

Ulcéré, qui a un ulc

اولا چپانی یارەسی *tchi-*
ıci olan; — au fig., fâ-
:, کوجنمش *gudjènmich,*
atylmich, adj.

ER, causer un ulcère,
ïaralamaq, اریکلتمك
k, t., قرحه ا *qarh e*, a-t.;
naître un ressentiment,
indjitmèk, v.

:ÉRER, یارەلنمق *ïara-*
ایریکلنمك *irin-lènmèk*,

IEUR, qui vient après,
ıtèki, صکرەکی *son-raki*,
صکر *son-radan guèlèn*,
eutèdèki, t., موخر *mou-*
متاخر *mutè'akhkhir*, a.,

IEUR, autre, سایر *sâir*,
bachqa, s.

IEUREMENT, صکرەدن
ı, بوندن بویله *bmundan*
, من بعد *mimba'd*, a.,

ATUM, اخر کلام سوز *akher*
ııız, a-t., نتیجة النتایج
nètaïdj, s.

ı, حددن خارج اولان
ıaridj olan, مبالغه ایدیجی
ıa ididji, a-t., s.

MONTAINS, طاغلرك اوتە
halarun euté ïaqalu, s. pl.

بر *bir*, t., واحد *vahyd*,
, p., احد *ahad*, a., adj.
; — un homme, بر ادم
; — un à un, بربربر *bi-*
— *un et demi*, بر بچوق

bir boutchaq; — l'un des deux,
ایکسندن بری *ikicindèn biri;* —
l'un l'autre, بر برینه *bir birinè.*

Un, seul, بر *bir*, تك *tèk*,
یالکز *ïalyn-yz*, adj.; — c'est tout
un, بر در *bir dur*, هپ بر در *hèp*
bir dur.

L'Un ou l'autre, ایکسدن بری
ikicindèn biri; — l'un de nous,
بریمز *birimuz.*

Un, unique, بر *bir*, یالکز بر *ïa-*
lyn-yz bir, احد *vahid*, adj.; —
un seul homme, یالکز بر ادم *ïalyn-*
yz bir adèm.

Unanime, بر *bir*, t., یکدل *ïèk-*
dil, یکجهت *ïèkdjèhet*, p., بر فکرلو
bir fikirlu, a-t., بر کوکل *gueun-ul*
bir, adj.

Unanimement, برلکله *birliguilè*,
بالاتفاق اوزره *ittifaq uzrè*,
bilittifaq, اتحاد برله *ittihad birlè*,
اتفاق ایله *ittifaq ilè*, a-t., adv.

Unanimité, برلك *birlik*, t.,
اتحاد *ittihad*, یکجهتی *ïèkdjèhèti*,
یکجهتلك *ïèkdjèhetlik*, p-t.,
اتفاق *ittifaq*, a., s.

Uni, égal, qui n'est point ra-
boteux, دوز *duz*, t., مساوی *mu-*
çavi; — tout —, دمدوز *dumduz*,
هموار *hèmvar;* — d'accord, بر
اولمش *bir olmich;* — réuni, برابر
bèraber; — simple, sans orne-
ment, ساده *sadè;* — sans façon,
تکلیفسز *tèklifsyz*, adj.

Uniforme, semblable dans
toutes ses parties, بر *bir*, t., بر

شكللو *bir chèkillu*, a-t., يكسان *ïèksan*, p., مساوى *muçavi*, a., adject.

Uniforme, habit d'uniforme, آلاى لباسى كيافتى *alaï libaci, kiafèti*, عسكر لباسى اثوابى *asker libaci, esvabi*, a-t., s.

Uniformément, بر طرز شكل اوزره *bir tarz, chèkil uzrè*, a-t., يك شكل اوزره *ïèk chèkil uzrè*, p-t., على التسوية *alessèvïïè*, a., بر قراردة *bir qarardè*, adv.

Uniformité, يكسانلق *ïèksanlyq*, p-t., سوية *sèvïïet*, a., s.

Uniment, برابرجه *lèraberdjè*, t., بر دوزية *bir duzïïè*; — également, على التسوية *alessèvïïè*; — simplement, sans ornement, سادةجه *sadèdjè*, adv.

Union, jonction de deux ou de plusieurs choses, برلك *birlik*, برلشمه *birlèchmè*, اتحاد *ittihad*, ياپشقلق *ïapychiqlyq*, t., اجتماع *idjtima'*, a., s.

Union, concorde, اتفاق *ittifaq*, اتفاقلق *ittifaqlyq*, برلك *birlik*; — rapport, relation entre des personnes, اشنالق *achinalyq*; — d'amitié, عقد محبة *'aqdi mouhabbet*, الفت *ulfet*; — concordance, موافقة *muwafaqat*; — mariage, نكاح *niguiah*, a., s.

Unique, بر *bir*, t., يكتا *ïekta*, برجك *biridjik*, يالكز *ïalyn-yz*, t., واحد *vahid*, a., يكانه *ïèguianè*, p., adj.; — dans son siècle, عصر يكانهٔ *ïèguianèï 'ysr*, s. *Voy.* Étonn

Uniquement, يالكز *ïaly*… فقط … انجق *andjaq*, t., مجرد *mudjerrèd*, a., adv.

Unir, aplanir, دوز ا… دمدوزا… دوزتمك *duzetmèk*, *duz e*; — joindre deux o… sieurs choses, بر ا *bir e*, برلشترمك *birlèchturmèk*, … *birikmèk*; — approcher de… ses en sorte qu'elles se to… ياپشترمق *ïapichturmaq*, ق… *tchatturmaq*; — réunir, ra… جمع ا *djèm' e*, اولاشترمق … *turmaq*, بغلمق *baghlamaq* … Marier.

s'Unir, بر او *bir ol*, … *birlik e*, برلنمك *birlènm*… اتحاد اتفاق ا *ittihad, it*… a-t., v.

Unisson, بر اولمه *bir* … اتفاق *ittifaq*; — à l'u… بالاتفاق *bilittifaq*; — acc… sons, des voix, آهنك *âh*… آهنكلك *ahènklik*, p-t., s

Unité, برلك *birlik*, … *ferd*, يكانكى *ïèguianè*… توحيد *tèvhid*, وحدة *vahi*… يالكزلق *ïalyn-yzlyq*, s.

Univers, le monde … عالم *'alèm*, a., جهان *dji*… بتون دنيا *butun dunia*.

Universalité, كلية … جمله *djumlè*, جميعت *dje*…

…mlet, عمومية *'oumoumïiet*, a., s.

UNIVERSEL, عمومی *'oumoumi*, عمیم *'amim*, a., adj.

UNIVERSELLEMENT, عموم اوزره *'oumoum uzrè*, عموما *'oumoumèn*, —t., adv.

UNIVERSITÉ, مدرسه *mèdrècè*, مدرّسلرك جلهسی *muderrislèrun-djumlèci*, مدرّسلر طریقتی *muderrisler tariqati*, a-t., s.

UNIVOCATION, اشتراك *ichtirak*, اسم اشتراكی *ism ichtiraki*, a-t., s.

UNIVOQUE, بعض شیلره متعلق اسم *b'azi chèïlèrè mutè'alliq ism*, subst.

URANOGRAPHIE, كوك بیانی *gucuk bèïani*, وصفی *vasfi*, a-t., وصف السما *vasfussèma*, a., s.

URBANITÉ, ادب *èdèb*, a., چلبیلك *tchèlèbilik*, شهریلك *chèhrilik*, انسانیة *inçaniïet*, a., s.

URE, بیان اوكزی *ïaban eukuzi*, صو صغرینك قسمی *sou syghyriñun qysmi*, s.

URETÈRE, بربخ *berbakh*, a., s.

URÈTRE, سدك یولی *sidik ïoly*, s.

URGENCE, لزوم *luzoum*, ضروریة *zarauriïet*, اقتضا *iqtiza*, a., s.

URGENT, بجید *bèdjid*, t., مستعجل *musta'djel*, لازم *lazym*, مهم *muhimm*, ضروری *zarouri*, a., adject.

URINAL, خوروز *khavrouz*, t., قارورة *qarourè*, بولدان *bèvildan*, p., s.

URINAIRE, سدكلو *sidiklu*, سدكه منسوب *sidiguè mènçoub*, adj.

URINE, سدك *sidik*, t., بول *bèvl*, a., s.

URINER, صو دوكمك *sou deukmèk*, ایشمك *ichèmèk*, v.

URINEUX, سدكلو *sidiklu*, adj.

URNE, قوانوس *qovanos*, طاش كوپی *tach keupy*, كوپ *keup*, صندوقچه *sandouqtchè*, s.

US, معتاد *mu'tad*, آیین *âiin*, a., s.

USAGE, coutume, pratique reçue, عادت *'adet*, معتاد *mu'tad*, a., s.; — d'après, selon l'usage, عادت اوزره *'adet uzrè*, عادتجه *'adetdjè*.

USAGE, action et manière d'user d'une chose, قوللنمه *qoullanma*, t., استعمال *isti'mal*, a., s.; — faire —, قوللنمق *qoullanmaq*, t., استعمال ا *istima'l e*, a-t.

USAGE, exercice, pratique, ادمان *idman*; — droit de se servir d'une chose, تصرّف *tassarruf*, a., قوللنمه *qoullanma*, s.

USAGE, tenue, manière d'agir dans le monde, ادب *èdèb*, a., اركان *erkian*, یول اركان *ïol erkian*, s.; — il a de l'usage, یول اركان بلور *ïol erkian bilur*.

USANCE, terme de trente jours (commerce), اوتوز كون وعدهسی *otouz gun va'idèci*, s.

Usé, اشنمش *achènmych*, adj.

User, se servir, faire usage, قوللنمق *qoullanmaq*, t., استعمال ا *isti'mal e*, a-t., v.

en User, كچنمك *guetchinmèk*, دیرلك ا *dirlik e*; — bien, ایو كچنمك *eïu guetchinmèk*, v.

User, détériorer par l'usage, اشندرمق *achèndurmaq*, اسكتمك *eskitmèk*, اپراتمق *ipratmaq*, اپرامق *ipramaq*; — s'user, اپرانمق *ipranmaq*, اشنمق *achinmaq*, اسكیمك *eskimèk*, v.

Usine, دمرجی اوجاغی *dèmirdji odjaghy*, شیشه كارخانه‌سی *chichè kiarkhanèci*, s.

Usité, قوللنلور *qoullanilur*, t., مستعمل *must'amel*, a., adj.

Ustensiles, آلات *alât*; — de maison, او آلاتی *èv alati*; — de cuisine, مطبخ آلاتلری طاقمی *matbakh alâtlèri, taqymy*, s. pl.

Ustion, یانمه *ïanma*, t., حرق *harq*, a., s.

Usuel, قوللنلور *qoullanilur*, t., استعمال اولنان *ist'imal olounan*, a-t., مستعمل *musta'mil*, a., adj.

Usuellement, خلق اراسنده *khalq aracindè*, t., عامّة *'ammètèn*, a., adv.

Usufruit, تصرّف محصولات *tèçarroufi mahsoulat*, ایرادات تصرّفی *iradat tèçarrufi*, a., s.

Usufruitier, تصرّف محصولات صاحبی *tèçarroufi mahsoulat sahibi*, a-t., s.

Usuraire, معامله‌لو *ma*… *tèlu*, a-t., ربحی *ribhi*, a.

Usurairement, ایله … *mou'amèlè ilè*, ربا ایله *ri*… ربحله *ribhilè*, a-t., adv.

Usure, intérêt illégale… gent, ربح *ribh*, ربا *riba* … *mou'amèlè*, a., s.

Usure, détérioration… sage, اشنمه *achinma*, … *lunma*, s.

Usurier, معامله‌جی *m*… *lèdji*, a-t., رابح *rabih*, … ربا خور *riba khor*, p., s.

Usurpateur, جبّار *dj*… … شینی زور ایله الیجی … *run chèïni zor ilè alidjè*, … *ghacib*, ظالم *zalim*, a., s.

Usurpation, استبداد … غصب *ghasb*, اغتصاب *i*… تطاول *tètavoul*, جور *djèvr*, …

Usurper, … ضبط ا … الیق … *zor ilè almaq*, *zabt e*, a-t. … اغتصاب ا *ghasb*, *igh*… تطاول ا *tètavoul e*, a-t., v.

Utérin, ایرو باباسی … *anaci bir babaci aïru*, … طوغمه *bir anadèn doghm*… — frères —, قرداشلر … *qardachler*, s. pl.

Utile, فایده‌لو *faïdèlu*, … منفعتلو *mènfi'atlu*, a-t., … *sylu*, t., مفید *mufid*, … a., adj.

Utilement, فایده ایله … a-t., adv.

Utiliser, فايده بولمق چقرمق *fäidè boulmaq, tchiqarmaq*, انتفاع بولمق *intifa' boulmaq*, فايدهلنمك *fäidèlènmèk*, a-t., v.

Utilité, فايده *faïdè, fäida*, a., اصّى *assy*; t., منفعة *mènfi'at*, a., s.

Utopie, خيال *khaïal*, a., s.

V.

Va, soit, j'y consens, اولسون *olsoun, ossoun*, adv.

Va, deuxième personne du présent de l'impératif, كيت *guit*, وار كيت *var guit*, وار *var*; — troisième pers. du prés. sing. de l'indicatif, il va, كيدر *guider*.

Vacance, محلوليّة *mahlouliïet*, a., محلوللق *mahloullyq*, a-t., بوشلق *bochlyq*, s.

Vacances, تعطيل *ta'til*, a., تعطيل كونلرى *ta'til gunlèri*, a-t., subst.

Vacant, محلول *mahloul*, a., بوش *boch*, t., adj.

Vacarme, شماتة *chamata*, كورلتى *gueurulty*, s.

Vacation, métier, profession, صنعت *san-'at*, صناعت *sana'at*; — temps que l'on emploie à une affaire, بر ايش كورلجك وقتى مدّتى *bir ich gueurulèdjèk vaqty, muddèti*; — cession des séances des gens de loi, تعطيل *ta'til*; — salaire pour les vacations, اجرت *eudjret*, مواجب *mèvadjib*, a., s.

Vaccin, اينك امجكندن چقرلان ايرك *inèk èmdjèguindèn tchiqarilan irin-*, t., مدّه بقريه *middèï baqaraïè*, a., s.

Vaccination, Vaccine, مدّهٔ بقريه اشلامهسى *middèï baqariè achlumaci*, تلقيح جدرئ بقرى *telqihi djèdèrii baqari*, ou simplement تلقيح بقرى *telkihi baqari*, a., subst.

Vacciner, مدّهٔ بقريه ايله اشلامق *middèï baqariè ilè achlamaq*, جدرئ بقرئ تلقيح ا *djèdèrii baqarii telqih e*, a-t., v.

Vache, اينك انك *inèk*, s.

Vache de voiture, عربهنڭ اوست صندوغى *'aranun- ust sandoughy*, s.

Vacher, صغرتماج *syghyrtmadj*, صغرجى *syghyrdji*, صغر چوبانى *syghyr tchobani*, s.

Vacherie, اينك اخورى *inèk akhori*, s.

Vacillant, qui vacille, صالنان *salynan*; — incertain, irrésolu, شبههلو *chubhèlu*, a-t., متردّد *mutèrèddid*, a., adj.

VACILLATION, mouvement de ce qui vacille, صالنش *salynych*, t., تزلزل *tèzelzul*, a. ; — incertitude, شبهه *chubhè*, تردّد *tèrèddud*, a., s.

VACILLER, chanceler, se balancer, صالنمق *salynmaq*, t., تزلزل ا *tèzelzul e;* — hésiter, être irrésolu, شبهه‌لنمك *chubhèlènmèk*, t., تردّد ا *tèrèddud e*, a-t., v.

VACUITÉ, بوشلق *bochlyq*, s.

VADROUILLE, كميجى سپركه‌سى *guèmidji supurguièci*, s.

VAGABOND, qui erre çà et là, خوارده *khovarda*, بوش كزن *boch guèzèn*, كزكن *guèzguèn*, كزيجى *guèzidji*, t., اواره *avarè*, ازمه *azma*, t., adj. ; — mendiant, دربدر *derbèder*, p., s. et adj.

VAGABONDAGE, خوارده‌لق *khovardalyq*, اواره‌لك *avarèlik*, s.

VAGABONDER, اواره كزمك *avarè guezmèk*, بوش كزمك يلمك *boch guezmèk*, *ïelmèk*, يلپك *ïelmèk*, اواره‌لق خوارده‌لق ا *avarèlik*, *khovardalyq e*, v.

VAGIN, رحمك يولى *rahmun-ïoly*, s.

VAGISSEMENT, تازه چوجــــق باغرمه‌سى اغلمه‌سى *tazè tchoudjouq baghyrmaci*, *aghlamaci*, معصومك اغلمه‌سى *ma'çoumun- aghlamaci*, a-t., s.

VAGUE, flot, lame d'eau, دالغه طالغه *dalgha*, طالاس *talas*, s. ; — plein de —, دالغه‌لو *dalghalu* ; -

boch, فایدهسز faïdèsyz,
, عبث 'abes, adj.; —
نا nafilè.
frivole, شئ دکل chëï
اعتـ 'itibarsyz, بی معنی
a., adj.
orgueilleux, superbe,
ırour, مغرورلو maghrour-
ȝhourourlu, t., متکبّر mu-
ı-t., adj.
.E, remporter un grand
ı la guerre sur ses enne-
یکـ ïèn-mèk, غالـــب
ȝhalib guelmèk, ol, a-t.,
ısmaq, t., ظفر بولمق za-
q; — l'emporter, غالب
ol, استیلا بولمق istila
— au jeu, اوتمق out-
اا اویون oïoun almaq; —
ːs, convaincre, سوزده
seuzdè ghalib ol, الزام ا
— surpasser, کچمک
baqe, او اوست ust ol,

NCRE soi-même, کندو
نفسنی ضبط guèndu nef-
sianet e, a-t, v.
ɹ, مغلوب maghloub, a.,
ı-ylmych, باصلمش bacil-
بوزلمـ lozoulmych, adj.
MENT, یوق یر ïoq ïèrè,
ɛ, t., عبث یره 'abes ïè-
adv.
UEUR, غالـب ghalib,
ɪi, a., یکیـــن ïèn-yn,
ː-guin, t., ظفر بولیجی
ɹdjy, a-t., s.

VAISSEAU, vase, قاب qab; — en bois, tonneau, فوچی foutchi; — veine, طمر damar, s.

VAISSEAU, navire, کمی guèmi, t., سفینه sèfinè; — marchand, بازرکان تجار کمیسی bazerguian, tudjar guèmici; — de guerre, جنـــك کمیسی djènk guèmici, بکلك کمیســـی bèilik guèmici, قالیون qalioun; — de corsaire, قورصان کمیسی qorsan guèmici; — à trois ponts, اوچ انبارلو کمی utch ambarlu guèmi, s.

VAISSELLE, صفره دپسیلـــری طاقمـــی sofra tèpsilèri, taqymy, اوادانلق avadanlyq; — plate, d'argent, کومش دپسیلری gumuch tèpsilèri, s.

VALABLE, recevable, یرار ïarar, ایشه یرار ichè ïarar, کچر guet-cher, قبول اولنهجق qaboul olou-nadjaq, مقبول maqboul; — recevable en justice, شرعی cher'i, معمول به mè'emoulun bih, a., adject.

VALABLEMENT, حق اوزره haqq uzrè, a-t., شرعا cher'an, a., adverb.

VALACHIE, province de la Turquie d'Europe, افـــلاق iflaq, افلاق ایالتی ولایتی iflaq ëïalèti, viluïèti, s.

VALAQUE, افلاق iflaq, افلاقلو iflaqlu; — noble de Valachie, بویار boïur,, s.

VALÉRIANE, کدی اوتی kèdi

oty, خروس قويرغى اوتى *khoros qouïroughy oty*, s.

Valet, serviteur domestique, خذمتكار *khizmetkiar*, اوشاق *ou-chaq*; — de chambre, قفتانجى *qaftandji*, در اوغلانى *ter oghlani*; — de pied en livrée, چوقه‌دار *tchoqadar*, p-t., s.

Valet, instrument de menuisier, طوغرامجى چنكلى *doghramadji tchènguièli*, s.

Valetage, خذمتكارلق *khyzmetkiarlyq*, s.

Valetaille, خذمتكارلر *khizmetkiarler*, خذمتكارلر زمرهسى طاقمى *khyzmetkiarlar zumrèci*, *taqymy*, خدم و حشم *khadèm u hachèm*, s.

Valeter, faire des démarches, سكرتمك *sèguirtmèk*, چالشمق *tchalichmaq*; — faire le valet, خذمتكارلق ا *khizmetkiarlyq e*, الچقلق كوسترمك *altchaqlyq gueustermèk*, v.

Valétudinaire, مرضلو *murazlu*, a-t., مريض *mèryz*, a., ناخوش مزاجلو *na khoch mizadjlu*, p-a-t., ضعيف المزاج *zaïf ulmizadj*, زبون *zèboun*, p., adj.

Valeur, vaillance, غيرت *ghaïret*, شجاعت *chèdja'at*, a., بهادرلك *bèhadirlik*, p-t., جان قوتى *djan qouvvèti*, p-a., يرارلق *ïararlyq*, s.

Valeur, ce que vaut une chose, قيمت *qymet*, a., بها *bèha*, p., دكر *dèïer*, s.

Valeureusement, *V*
lamment.

Valeureux, *Voy.* V

Validation, اجابت تصحيح *tashih*, a., s.

Valide, sain, vigour
يارار *ichè ïarar*, صاغ *sagh*
qavi, a., تندرست *tèndu*
adject.

Valide, valable, r
شرعى *cher'i*, a., يرار i
اجابت اولنور *idjabet*
معمول به صحيح *sahih*,
lun bih, a., adj.

Validè, la mère d
Constantinople, سلطان
lidè soultan, s.

Validement, شرعا *c*
حلالغله *hallalighilè*, a-t.
bilhalal, a., adv.

Valider, چكمك
tchèkmèk, قبول ك
ايتدرمك *cher'èn guètchu*
boul itturmèk, a-t., v.

Validité, مقبوليت
lïiet, صحت *syhhat*, a.

Valise, هكبه *hèigbè*,
جامدان *djamèdan*, p.,
ïandjouq, s.

Vallée, دره *dèrè*, و
وادى *vâdi*, a., s.

Vallon, دره‌جك *d*

Valoir, être d'un ce
دكمك *dëigmèk*, *dëïmèk*,
او بهاسى *qymèti*, *bèha*
loir son prix, كمك

...nè *dëimèk*, v.; — cela vaut ...ucoup, بو چوق دکر *bou tchoq* ...; — cela ne vaut pas un sou, ... بر منغورة د *bir manghourè dëi-* ...

Valoir, être bon à..., servir à ...lque chose, يرامق *ïaramaq*, يراشم... *ïarachmaq*, v.; — cela ne ...ut rien, n'est bon à rien, بو بر شيه يرا... *bou bir chèïè ïaramaz*, v.

Valoir, rapporter, ويرمك ...mèk, فايدلو اول *faïdèlu ol*, فايده كتورمك *faïdè guèturmèk*, a-t., ...rb.

Valoir, avoir la force de, قوتنه كلمك *qouvvètinè guelmèk*; — ...oir la signification de, معناسنه كلمك *ma'nacina guelmèk*, a-t., ...rb.

Valoir mieux, يكركك دخي ايو *ïègrèk, dakhi èiu ol.*

faire Valoir son bien, مالندن فايده چقرمق *malindèn faïdè tchi-* ...rmaq; — son argent, اقچهسني معاملهيه ويرمك *aqtchècini mou'a-* ...èlèïè *virmèk*; — une chose, lui ...onner du prix, بر نسننك قيمتني ارترمق *bir nesnènun qymè-* ...ini *artarmaq*; — relever, exagé- ...er, قبارتمق *qabartmaq*, بيوك كوسترمك *buïuk gueustermèk*; — ...anter, اوكمك *eugmèk*, t., مدح ا... *mèdh e*, a-t., v.

se faire Valoir, se vanter, اوكنمك *eugunmèk*, مهارت صاتمق *mèharet satmaq*, a-t., v.

Valse, نمچه خورا دپمسي *nèmtchè khora tèpmèci*, رقص *raq-si*, s.

Valser, نمچهلولر كبي خورا دپمك رقص ا *nèmtchèluler guibi khora tèpmèk, raqs e*, v.

Value, *Voy.* Valeur, Prix.

Valve, بوجك قبوغي *beudjèk qaboughy*, s.

Valvule, غشا *ghycha*, a., s.

Van, قالبور *qalbour*, s.

Vanille, ونليه *vanilia*, s.

Vanité, peu de solidité, بوشلق *bochlyq*, t., بطلان *bout-lan*; — amour-propre des choses frivoles, هوا خواهلق *havakhahlyq*, فدوللق *foudoullouq*; — orgueil, غرور *ghourour*, s.

Vaniteux, هوايي *havaïi*, كنديني بكنمش *guèndini bèïènmich*, t., متكبر *mutèkèbbir*, a., adj.

Vanne, بند *bènd*, p., s.

Vanneau, يبان طاوسي *ïaban tavouçou*, قزقوشي *qyz qouchy*, s.

Vanner, صاورمق *savourmaq*, قالبورلمق *qalbourlamaq*, v.

Vannerie, سپدلر ياپلور ير *sè-pèdler ïapylur ïer*, s.

Vannette, بيوك قالبور *buïuk qalbour*, s.

Vanneur, صاوريجي *savoury-dji*, بغداي قالبورلين *boghdaï qal-bourlëïèn*, s.

Vannier, سپدجي *sèpèdji*, s.

Vantail, قپو قنادي *qapou qa-nadi*, s.

Vanter, اوكمك *eugmèk*, ...

ا مبالغه ايله مدح *mubalagha ilè mèdh e*, a-t., v.

SE VANTER, اوكنمك *eugun-mèk*, فخرلنمق *fakhyrlanmaq*, كوينمك *guïènmèk*, لاف اورمق *laf ourmaq*, v.

VANTERIE, افتخار *iftikhar*, a., لاف *laf*, اوكنمه *euïunmè*, s.

VANTEUR et VANTARD, اوكنيجى *eugunidji*, لاف اوريجى *laf ouridji*, چوتاوى *tchirtavi*, s.

VAPEUR, sorte de fumée qui s'élève des choses humides, بخار *boukhar*, بوغ *bogh*, يل *ïel*.

VAPEURS, affections hypocondriaques, سودا *sèvda*, مراق *mèraq*, s.

VAPOREUX, sujet aux vapeurs, مراقلو *mèraqlu*, سوداوى *sèvdavi*, adj. et s.

VAQUER et VACANT, بوش *boch*, محلول او *mahloul ol*; — cesser d'agir, فراغت ا *fèraghat e*; — pour un temps, بطال او *battal ol*, بر زمان ايشسز قالمق *bir zèman ichsyz qalmaq*; — vaquer à, s'occuper, مشغول او *mèchghoul ol*, ايشينه كورمك *ichinè gueurmèk*, verb.

VARIABILITÉ, قرارسزلق *qararsyzlyq*, بى قرارلق *bi qararlyq*, a-t., تلون *tèlèvvun*, a., s.

VARIABLE, بى قرار *bi qarar*, متغير *mutèghaïïr*, a., دكشلور *dèïchilur*; — inconstant, متلون *mutèlèvvin*, adj.

VARIANT, *Voy.* VAI

VARIATION, دكشلمه

دكشمه *dèïchmè*, t.,

dul, اختلاف *ikhtilaf*,

VARICE, شيشى

chichi, s.

VARIÉ, درلو درلو *tu*

متنوع *mutènèvvi'*, a.,

VARIER, diversifier

پاپيق *turlu turlu e*, i

ا تنويع *tènvi' e*, ق

ikhtilaf qylmaq; —

دكشترمك *dèïchturmè*

ا تبديل *taghiir*, *tèbdil*

les couleurs, جهلمق

maq; — se —, لمك

mèk, v.

VARIÉTÉ, diversité

چوق درلولك *tchoq*

نوع *nèvi'*, pl. a. انواع

اختلاف *ikhtilaf*, a.,

VARIOLE, petite vé

tchitchèk, t., جدرى

dèri, a., s.

VARLOPE, رنده *rè*

VARSOVIE, capital

logne, وارصو *varsoo*,

VASE, vaisseau pr

tenir les liquides, ب

kiacè, s.

VASE, limon, bo

tchamour; بالچق *ba*

VASEUX, چامورلو

بالچقلو *baltchiqlu*, adj

VASSAL, رعايا *raïa*

ذمى *zimmi*, a., s.

ıGE, حمايت *himaïet*,
a'iet, ذمّت *zimmet*,

واسع ککش *guèn-ich*, t.,
اذ *ènguin*, adj.
L'EAU, اقنـدى ايله
adv.
N, نابكار *nabèkiar*,
naz, حرامزاده *haram-*
FAINÉANT, FRIPON.
R, اق بابا *aq baba*, s.
ΓRER, يوارلنمق *ïouvar-*

ɪE, prince de Valachie
ldavie, ويوده *vaïvoda*,
principauté des mêmes
ويودهلق *voïvodalyq*,

بوزاغو بوزاغى *bouzaghy*,
دانه *dana*; — viande
بوزاغو دانه *bouzaghou*,

E, sentinelle à cheval,
tlu qaravoul, *qaraghoul*;
n d'un rempart, قراول
oul khanè, بكجى قلهسى
llèci, s.
BLE, بتر *biter*, t., نابت
adj.
L, qui appartient à la
, نباتى *nèbati*, a., adj.;
e végétal, نباتات
atat djinci, s.
L, plante, نبات *nèbat*,
نبا *nèbatat*.
ΓION, بتمه *bitmè*, تنبيت

tèmbit, قوّت نابته *qouvvèti nabita*,
نشوو نما قوّتى *nèchou numa qouv-vèti*, s.

VÉGÉTER, croître, pousser, بتمك *bitmèk*, t., ا نبت *nèbt e*; — vivre dans la détresse, مضايقه ايله كچنمك *mouzaïaqa ilè guètchinmèk*, a-t., v.

VÉHÉMENCE, شدّت *chiddet*, حدّة *hyddet*, حرارت *hararet*, a., قتيلق *qatylyq*, s.

VÉHÉMENT, حدّتلو *hyddetlu*, شدّتلو *chiddetlu*, a-t., شديد *chè-did*, a., كسكين *keskin*, t., حرارتلو *hararetlu*, a-t., adj.

VÉHÉMENTEMENT, حدّت ايله *hiddet ilè*, شدّتله *chiddet ilè*, a-t., adverb.

VÉHICULE, ce qui porte l'esprit à..., تحريك *tahrik*, مشوّق *muchèvviq*, مهيّى *muhèii*, a., adject.

VEILLE, privation du sommeil de la nuit, اويانقلق *oïanyqlyq*, اويانق اولمه *oïanyq olma*, t., تيقظ *tèïaqqouz*, a.; — lucubration, كيجه ايشلمه *guidjè ichlèmè*, كيجه جميتى *guidjè djèmi'èti*; — le jour précédent, اوّلى كون *èvvèli gun*, بر كون اوّل مقدّم *bir gun èvvel*, *mouqaddèm*, s.

VEILLÉE, veille que plusieurs personnes font ensemble, بر قاچ كيشينك كيجهده جمع اولنمهسى *bir qatch kichinun guidjèdè djem*

olounmaci; — le soir, اخشام وقتی *akhcham vaqty*, s.

VEILLER, s'abstenir de dormir, اویانق اوطورمق *oïanyq ol*, *dourmaq*, گیجه اویومق *guidjè ouïoumamaq*, t., تیقظ ا *tëïaqqouz e*, بیدار متیقظ او *bidar, mutëïaqqouz ol*, p-a-t.; — un malade, خسته بکلمک *khasta lèklèmèk*, بکلمک *bèklèmèk;* — veiller à une chose, soigner, observer, گوزتمک *gueuzetmèk*, مقیّد او *mouqaïïèd ol*, a-t., v.

VEILLEUSE, گیجه قندیلی *guidjè qandili*, s.

VEINE, طمر *damar*, t., عرق *'yrq*, a., s.

VEINÉ et VEINEUX, طمرلو *damarlu*, adj.

VÊLER, بوزاقلمق *bouzaqlamaq*, v.; — vache qui a vêlé, بوزاقلنمش اینک *bouzaqlanmich inèk*.

VÉLIN, ترشه *tirchè*, کودری *gudèri*, t., رق *ryqq*, *raqq*, a., s.

VÉLITE, چرقه‌جی *tcharqadji*, subst.

VELLÉITÉ, دلجک *dilèdjik*, ارزوجق *arzoudjiq*, s.

VÉLOCITÉ, چاپکلک *tchapuklyk*, تیزلک *tèzlik*, t., عجله *'adjèlè*, سرعة *sur'at*, a., s.

VELOURS, قطیفه *qatyfè*, vulg. *qadifè*, s.

VELOUTÉ, خاولو *khavlau*, حولو حاولو *havlu*, قطیفه‌لو *qadifèlu*, تویلو *tuïlu*, قطیفه چچکلو *qadifè tchitchèklu*, adj.

Vendre, صاتمق *satmaq*, t., بيع *bèi' e*, a-t., ا فروخت *fu-rukht e*, p-t.; — à crédit, ويرەسيه ورەسيه صاتمق *virècié satmaq*; — comptant, نقد ايله صاتمق *naqt ile satmaq*, نقده ويرمك *naqtè virmèk*; — à l'enchère, مزاددە صاتمق *mèzaddè satmaq*, مزاده ويرمك *mèzadè virmèk*, a-t., v.; — à vendre, صاتلق *satilyq*.

se **Vendre**, صاتلمق *satilmaq*, v.; — cela se vend, صاتلور *sati-leur*.

Vendre, *Voy.* Trahir.

Vendredi, جمعه كونى *djuma' guni*, a-t., ou simpl. جمعه *djuma'*, a., s.

Vendu, صاتلمش *satylmych*, t., مبيع *mèbi'*, a., adj.

Vénéfice, سحر زهرلهمەسى *si-hyr zèhirlèmèci*, زهرلمه *zèhirlèmè*, subst.

Vénéneux, زهرلو *zèhirlu*, اغولو *aghoulu*, adj.

Vénérable, حرمتلو *hourmetlu*, عزتلو *'izzetlu*, a-t., محترم *muhtè-rèm*, a., adv.

Vénération, احترام *ihtiram*, حرمت *hourmet*, اكرام *ikram*, تعظيم *ta'zim*, a., s.

Vénérer, ا حرمت *hourmet e*, اولو معزز و محكرم طوتمق *oulou, mou'azzèz u moukerrèm toutmaq*, ا احترام اكرام توقير تعظيم *ihtiram, ikram, tèvqyr, ta'zim e*, a-t., v.

Vénerie, art de chasser, فنّ شكار *fènni chikiar*, اوجيلق *èvdji-liq*; — équipage de chasse, او طاقمى *av taqymy*, s.

Vénérien, qui a rapport au commerce charnel, نفسانى *nef-sani*, جماعى *djima'i*, a., adj.; — acte —, جماع *djima'*, a., سكش *si-kich*, t., s.

Vénérien, atteint de maladie vénérienne, فرنك علتلو *frènk 'il-letlu*, فرنك علتى اولان كمسنه *frènk 'illèti olan kimesnè*; — mal vénérien, فرنك علتى *frènk 'il-lèti*, s.

Veneur, آوجى *avdji*; — grand —, اوجى باشى *avdji bachı*, subst.

Vengeance, انتقام *intiqam*, a., اوچ *eudj*, t., كين *kin*, a., s.; — tirer —, انتقام المق *intiqam almaq*; a-t.

Venger, حقندن كلمك *haq-qyndan guelmèk*, جزا ويرمك *djèza virmèk*, a-t., v.

se **Venger**, انتقام كين المق *intiqam, qyn almaq*, انتقامنى اوجنى المق *intiqamini, èvdjini almaq*, اخذ ثار ا *akhzi sar e*, a-t., verb.

Vengeur, انتقام اليجى *inti-qam alidji*, a-t., منتقم *muntaqym*, a., s.

Véniel, جزئى *djuzi*, a., كوچك *kutchuk*, adj.; — péché —, كوچك كناه *kutchuk gunah*, عفو اولنجق كناه *afv olounadjaq gunah*, a-t., s.

Venimeux, زهرلو *zèhirlu*, اغولو *aghoulu*, adj.

Venin, suc venimeux, زهر *zèhr, zèhir*, اغو *aghou*, t., سم *sèmm, sèm*, a., s.

Venir, se transporter d'un lieu à un autre, كلمك *guelmèk;* — d'un lieu, بر يردن كلمك *bir ïerdèn guelmèk*, يتشمك *ïetichmèk;* — provenir, چقمق *tchiqmaq*, چقه كلمك *tchiqa guelmèk*, t., صادراو *sadir ol;* — paraître, ظهورا *zouhour e;* — survenir, arriver, واقع او *vaqy' ol;* — venir à l'esprit, à la mémoire, خاطره كلمك دوشمك *khatyrè guelmèk*, *duchmèk;* — le premier, اوّل كلمك *èvvel guelmèk;* — ne pas pouvoir venir, كلهمهمك *guèlèmèmèk;* — en un lieu, بر يره كلمك *bir ïèrè guelmèk;* — vers quelqu'un, بر كمسنديه كلمك *bir kimesnèïè guelmèk*, v.; — vous êtes le bien venu, خوش كلدك *khoch gueldun-*, صفا كلدك *safa gueldun-* (à quoi l'on répond): خوش بولدق صفا بولدق *khoch bouldouq, safa bouldouq.*

Venir, naître, convenir, *Voy.* ces mots.

Venise (ville de), وندیك *vènèdik;* — golfe de —, وندیك كورفزی *vènèdik keurfèzi*, s.

Vénitien, وندیكلو *vènèdiklu*, s. et adj.

Vent, air en mouvement, agité, روزكار *rouzguiar*, *rouziguiar*, يل *ïel*, t., هوا *haoa*, ريح *a.*; — petit, léger, لطيف يل *latif ïel*, روز كارجق *rouzguiardjiq*, نسيم *nècim;* — fort, grand, پك قتى روزكار *pèk, qaty rouziguiar*, سخت يل *sakht ïel;* — favorable, موافق يل روزكار *mouvafiq ïel, rouziguiar;* — contraire, مخالف روزكار *mokhalif rouziguiar*, s.; — souffler, en parlant du vent, يل روزكار اسمك *ïel, rouziguiar esmèk.*

Vents cardinaux, باش يللر *bach ïeller;* — latéraux, جانبى يللر *djanibi ïeller;* — du nord, يلدز *ïldyz;* — nord-est, پويراز *poïraz, poriaz;* — est, كون طوغوسى *gun doghouci;* — sud-est, كششلمه *kèchichlèmè*, قبله *qyblè;* — sud-ouest, لدوس *lodos;* — ouest, باطى *bâty;* — nord-ouest, قره يل *qara ïel*, s.

Vent, odeur, قوقو *qoqou*, t., رايحه *raïha*, a., s.

Vent, souffle, haleine, صولق *solouq*, اوفرش *eufirich*, t., نفس *nèfes*, a., s.

Vent, flatuosité, air renfermé dans le corps, يل *ïel*, s.; — lâcher un vent, اوصورمق *oçourmaq;* — vent lâché, اوصرق *oçourouq*, قواره *qavara*, s.

Vente, صاتش *satich*, صاتمه *satma*, t., بيع *bèï'*, مبيع *mèbi';* — légale, بيع صحيح *bèï' sahih;* — illégale, بيع فاسد *bèï' façid;* — simulée, بيع بحث *bèï' bahs;*

بيع باطل *bèi' batil*, a., s.
، اسمك *esmèk*, روزكار
zguiar esmèk, v.
x, sujet aux vents,
iguiarlu; — qui cause
يللو *ïellu*, يل ويرر *ïel*

TEUR, بر يردة هـوا
دكشتر *bir ïerdè hava*
alet, s.
TÉ, يـل *ïel*, يـل
ïel toplanmaci, s.
E, حاجم شيشةلر *ha-*
er, حجامات شيشةسي
chèci, شيشة *chichè*, s.
ER, شيشة قومق *chichè*
ا حجامت *hydjiamet e*,

قرن قارن *qarn*, t.,
a.; — douleur de —,
قرن *qarn*, *itch aghy-*

، تتاج *nitadj*, نتيجه
s.
ULE, cavité dans le
ايچ يورك *ïurèk itchi*,
jvif, a.; — estomac
s, قورسق قورساق
حوصله *havsalè*, a., s.
E, قولاك *qolan-*, s.
QUE, قرنندن سس
rnindan ses tchiqan,
قر *qarnindèn seuïlèièn*,

قرنلو بيوك *buïuk*
chichqo, adj.

Venu, كلمش *guelmich*, t., وصول بولمش *vouçoul boulmich*, a-t., adj.

Venue, كلش *guèlich*, ايرشمه *irichmè*, t., وصول *vuçoul*, a., subst.

Vénus, déesse de la beauté, زهره *zuhrè*, زهرة *zuhret*; — l'une des planètes, زهره *zuhrè*, طاك دان- صباح يلدزی *dan-*, *sabah ïeldyzy*, subst.

Vêpres, office du soir, اخشام نمازی دعاسی *akhcham namazi*, *dou'aci*, s.

Ver, qui a des pieds, قورد *qourd*, بوجك *beudjèk*; — à soie, ايپك قوردی *ipèk qourdy*; — sans pieds et engendrés dans le corps, صوغلجان *soghouldjan*; — de terre, ير صوغلجانی *ïer soghouldjani*; — luisant, اتش بوجكي *atèch beudjègui*, s.

Véracité, طوغرولق *doghroulyq*, كرچكلك *guertchèklik*, t., صدق *sydq*, a., s.

Verbal, dérivé d'un verbe, فعلي *fi'li*; — de bouche et non par écrit, تقريري *taqriri*, خطابي *khitabi*, قولي *qavli*, a., adj.

Verbalement, اغزدن *aghyzdèn*, t., شفاها *chifahèn*, لسانا *liçanèn*, a., adv.

Verbaliser, dire des raisons, تقرير كلام ا *taqriri kèlam e*, a-t., v.; — dresser un procès-verbal, دعوا صورتني يازمق *da'vu sourètini*

[redacted]

ïazmaq, ماجراسنی یازمق madjèracini ïazmaq, v.

Verbe, partie du discours, فعل fi'l, a.; — parole, سوز seuz, t., کلام kèlam, a., s.

Verbeux, چوق سویلیجی tchoq seuïlèïdji; چوق سوزلو tchoq seuzlu, چوق سویلر tchoq seuïler, دللو dillu, لافزن lafazan, a., adj.

Verbiage, بوش لاقردی boch laqyrdy, یاوه ïavè, لافزنلق lafazanlyq, بیهوده سوزلر bihoudè seuzler, s.

Verbiager, بوش لاقردی سویلمک boch laqyrdy seuïlèmèk, بیهوده سوزلر سویلمک bihoudè seuzler seuïlèmèk, تملسز چوق سویلمک tèmelsyz tchoq seuïlèmèk, یاکشامق ïan-chamaq, s.

Verbiageur, یکشاق ïan-chaq, t., لافزن lafazan, p., s.

Verbosité, سوزك چوقلغی seuzun-tchoqloughy, کثرتی kesrèti, یکشاقلق ïan-chaqlyq, s.

Verd, Voy. Vert.

Verdâtre, یشمترك ïèchymtrèk, یشلجه ïèchildjè, adj.

Verdelet, اکشیجه èkchidjè, adject.

Verdet, زنکار jènguiar, p-t., subst.

Verdeur, acidité, اکشیلك èkchiiik; — vigueur, دنجلك dindjlik, یکتلك ïiguitlik, s.

Verdier, oiseau, قوش قسمی qouch qysmy, s.

Verdir, peindre e
یشیل بویاتمق ïèchil boïat
devenir vert, یشیللنمك ï
mèk, v.

Verdoyant, یشیلنور
neur, adj.

Verdoyer, Voy. Ve

Verdure, یشیللك
subst.

Véreux, qui a des ve
qourtlu, قوردہ مبتلا qour
la; — mauvais, فنا fèn

Verge, baguette, ق
bouq; — membre viril,
ارن آلتی èrun- alèti, یراغ ïaragh
zèker, a., سك sik, s.

Verges, چبوقلر tc
کوتك keutèk, قمچی
s.; — fouetter avec des-
چالمق tchibouq tchalma
بصمق keutèk basmaq.

Verger, یمشلك ï
میوہلك mëïoèlik, جلق
djliq, بوستان bostan, چه
tchè, s.

Vergeter, ـلمك
mèk, فرچه ایله تمیزلمك
ilè tèmizlèmèk, v.

Vergette, کفه kèfè,
tchia, s.

Verglacer, طوکمق
djè don-maq, v.

Verglas, طوك
don-, بوز bouz, s.

Vergogne, اوتانمه

[redacted]

Vergue, سرك sèrèn, انتنا ..ènna, ارتنا artènna, s.

Véridicité, حقيقت haqiqat, طوغرو سوز doghrou seuz, s.

Véridique, طوغرو راست سويليجي doghrou, rast seuïlèïdji, كرچك guertchèk, طوغرو سويلر do-hrou seuïler, t., صادق sadiq, a., .djeet.

Vérificateur, تحقيق تصديق ايديجي tahqiq, tastiq idi-ji, a-t., مصدّق mouçaddiq, مفتش ..fettich, a., s.

Vérification, تحقيق tahqiq, تصحيح tashih, a., s.

Vérifier, تحقيقلمق tahqiqla-.aq, تحقيق تصحيح ا tahqiq, ..hih e; — comparer, confron-.r, تطبيق مقابله ا tatbiq, mou-.bèlè e, a-t., v.

Véritable, كرچك guertchèk, صحيح sahih, حقيقى haqyqi, ., adj.

Véritablement, حقيقت اوزره ..aqyqat uzrè, a-t., حقيقت haqy-.at, a., كرچكدن guertchèktèn, t., في الحقيقة fil haqyqa, a., adv.

Vérité, حقيقة haqyqat, صحة ..yhhat, a., طوغرىلق doghroulyq, كرچكلك guertchèklik, s.; — en .érité, في الحقيقة filhaqyqat, الحق .lhaqq, حقيقتدن haqyqattèn, حقيق haqyqat, adv.

Verjus, قورق qourouq; — jus de —, قورق صويى qourouq souï, s.

Verjuté, اكشيجه èkchidjè, adject.

Vermeil (de couleur), كللو gullu, كلكون gulgun, vulg. كلكلى gulguly, آل ál, adj.

Vermeil, argent doré, يالدزلو كمش ïeldyzlu gumuch, s.

Vermicelle, شهريه chèhriïè, subst.

Vermiculaire, قوردلو qourlu, adject.

Vermiforme, قورد شكللو qourt chèkillu, adj.

Vermifuge, propre à détruire les vers, صوغلجان دوكيجى so-ghouldjan dukudjy, adj.; — re-mède —, صوغلجان دوكيجى علاج soghouldjan deukidjy 'iladj, صوغلجان علاجى soghouldjan 'ila-dji.

Vermilion, minéral d'un rouge éclatant, sa couleur, سولكن sulu-guèn, sulguèn, suluïèn, زنجفره zin-djèfrè, t., زنجفر zindjèfr, a., s.; — à l'usage des dames, قزل بويا qyzil boïa, سلمن sulumèn, قزلجه qyzildjè; — couleur vermeille des joues, كلكون gulgun, s.

Vermine, كهله kèhlè, بت bit, subst.

Vermisseau, قورد جغز gourdji-ghaz, كرمك kirmèk, s.

se Vermouler, قورتلنمق qourtlanmaq, v.

VERMOULU, قورتلنمش *qourt-lanmich*, چورك *tchuruk*, adj.

VERMOULURE, قورتلنمه *qourt-lanma*, اغاج چوركلكى *aghadj tchu-rukligui*, s.

VERNAL, بهارى *bèhari*, ربعى *rebi'*, a., adj.

VERNIR, vernisser, روغنلمك *roughanlèmèk*, روغن سورمك *rou-ghan surmèk*, روغن ايله پارلتمق *roughan ilè parlatmaq*, v.

VERNIS, روغن *roughan* جلا *djila*, s.

VERNISSER, *Voy.* VERNIR.

VERNISSURE, روغنلمه *roughan-lama*, s.

VÉROLE, فرنك زحمتى اويوزى *frènk zahmèti*, *oïouzi*, فرنك علتى خستەلكى *frènk*, *'illèti*, *khastaligui*, فرنكى *frengui*; — petite —, چچك *tchitchèk*, s.

VÉROLIQUE, فرنك علتنه داير *frènk 'illètinè daïr*, فرنك زحتلو *frènk zahmetlu*, adj.

VÉRONIQUE, ويرونكه *virounikè*, subst.

VERRAT, اركك طوكز *erkèk don-ouz*, كراز *kuraz*, *guraz*, s.

VERRE, corps transparent et fragile, جام *djam*, شيشه *chichè*, سرچه *sirtchè*, t., زجاج *zidjadj*, s.

VERRE, vase à boire, قدح *qa-dèh*, a., s.

VERRERIE, lieu où l'on fait le verre, شيشه خانه *chichè khanè*, بللور خانه *bullour-khanè*; — ar

بی قوار قرارسز qararsyz, a-t., بی قرار
qarar, a., adj.

Versatilité, قرارسزلق qarar-
syzlyq, a-t., بی قراری bi qarari,
-, s.

a Verse (pluie), قتی يغمور
qaty ïaghmour, صغنق saghanaq,
صاجنق sadjanaq, s.

Versé, expérimenté, واقف
waqyf, a., ايش كورمش ich gueur-
much, تجربەسی اولان tèdjrubèci
olan; — répandu, دوكلمش deu-
kulmuch, adj.

Verseau, دلو delo, دلو برجی
delo bourdjou, a-t., s.

Versement de fonds, d'ar-
gent, پارە كتورمەسی تسليمی para
guèturmèci, teslimi, s.

Verser, répandre, دوكمك
deukmèk, اقتمق aqytmaq; — de
l'eau sur du vin, شراب اوزرنە صو
قاتمق charab uzèrinè sou qatmaq;
— le sang, قان دوكمك qan
deukmèk; — des larmes, كوز
ياشنی دوكمك gueuz ïachini deuk-
mèk; — de l'argent, faire un ver-
sement, پارە تسليم ايلمك para
teslim èïlèmèk, e; — en voiture,
عربە ايلە دوشمك 'araba ilè duch-
mèk, عربەدن دوشمك 'arabadèn
duchmèk, v.

Verset, آيت آية aïet, pl. a.
ايات aïât, s.

Versificateur, شعر بيت
سويليجی يازيجی chi'r, bèït seuï-
lèïdji, ïazidji, a-t., شاعر chaï'r, a.,
subst.

Versification, نظم nazm, a.,
نظم ايلمەسی nazm èïlèmèci; —
science de la —, علم العروض 'il-
mel 'ourouz, a., s.

Versifier, شعر نظم بيتلر
يازمق chi'r, nazm, bèïtler ïazmaq,
شعر سويلمك chi'r seuïlèmèk, شعر
بيت بغلهق يا پمق chi'r, bèït bagh-
lamaq, ïapmaq, a-t., v.

Version, interprétation, ترجمە
terdjèmè; — explication, تفسير
tefsir; — manière de raconter un
fait, رواية rèvaïet, a., s.

Verso, صحيفەنك اوتە يوزی
sahifènun eutè' ïuzi, s.

Vert, qui a la couleur des
herbes, des feuilles d'arbres, يشيل
يشل ïèchil, چمنی tchèmèni; —
qui n'est point sec, en parlant du
bois, تازە tazè, يشيل ïèchil; —
qui n'est pas mûr, خام kham,
اولمامش olmamych; — vigoureux,
دنج dindj, t., تندرست tèndu-
rust, p., adj.

Vert, couleur verte, يشيل
رنك ïèchil rènk, يشيل ïèchil; —
peinture, couleur verte, يشيل
بويا ïèchil boïa; — herbes nou-
velles, تازە اوتلر tazè otlar; —
prairie, اوتــلاق otlaq, اوتلاق
يری otlaq ïèri; — mettre les che-
vaux au —, اتلری چايرە اوتلاغە
كتورمك atlèri tchaïrè, otlagha
guèturmèk; — verdure, يشيللك
ïèchillik; — vert-de-gris, ژنكار
jènguiar, s.

Vertébral, اوكرغە كموكنە داير

on-ourgha guèmiguinè daïr, t., فقاری *fiqari*, a., adj.

Vertèbre, اوكرغه كموكی *on-ourgha guèmigui*, t., فقار *fiqar*, a.; — toutes les vertèbres, اوكرغه كموكلری *on-ourgha guèmuklèri*, s

Vertement, avec vigueur, قوّتله *qouvvetilè*, شدّتله *chiddetilè*, a-t.; — sévèrement, سرتلكله *sert-liguilè*, adv.

Vertical, عمودی *'amoudi*, منتصب *mountacib*, a., adj.

Verticalement, وجه عمودی اوزره *vèdjhi 'amoudi uzrè*, a-t., adverb.

Vertige, باش دونمه‌سی *bach deunmèci*, دوار *dèvar*, *duvar*, a., subst.

Vertigineux, باشی تیز دونر ضعیف *bachi tiz deuner*, *zaïf*, سرسملكه مبتلا *sersèmlygha mubtèla*, adject.

Vertigo, caprice, یكازلق *ïan-azlyq*, فانتازیه *fantazïa*, s.

Vertu, habitude, disposition habituelle de l'ame qui porte à faire le bien et à fuir le mal, فضیلة *fazilet*, pl. a. فضایل *fezaïl*, هنر *huner*, p., s.

Vertu, propriété, qualité propre, خاصیّة *khaciïet*; — force, قوّت *qouvvet*, a., s.; — en vertu de, قوّتله *qouvvetilè*; — en conséquence, موجبنجه *moudjèbindjè*.

Vertueusement, فضیلت ایله *fazilet ilè*, a-t., adv.

Vertueux, فضلتلو *[...]* a-t., صالح *salih*, a., ad[...]

Verve, حمیّة *hamïïe[...]* *'ichq*, هیجان النفس *heï[...]* *nefs*, a., s.

Verveine, اكموبران *[...]* *ran*, بارسطاریون *barastai[...]*

Vesce, رچاق برجق *[...]* *tchiaq*, كشنی *kèchni*, *k[...]*

Vésicatoire, اقیسی *[...]* *pèhluvan ïaqyci*, s.

Vésicule, قبرجق *q[...]* چبان *tchiban*, s.

Vesse, یل *ïel*, طس *[...]* *fich*, s.

Vesser, فش ا *fich e[...]* *ïellènmèk*, اوصرمق *ouç[...]*

Vesse-de-Loup, ان *[...]* متار *zèhirlu*, *ïaban manta[...]*

Vessie, sac membra[...] l'urine, قاوق *qavouq*, t. *bar*, مثانه *mèçanè*, a.; — tient le fiel, اود قاسغی *[...]* *ghy*; — petite ampoul[...] *tchiban*, بلبلجق *bulbul[...]* vessie de musc, مشك *muchk*, نافه *nafè*, p. كوبكی *muchk gueubèï*, s.

Vestale, عفتلو قوری *y[...]* *ry*, s.

Veste, habillement [...] les orientaux portent [...] robe, انتاری *antari*, *a[...]* vêtement court, یلك *ïèl[...]* *zèboun*, s.

Vestiaire, لابچق *[...]*

saqlaïadjaq oda, t.,
zinè, a., s.
ULE, حيات haïat,
ahanlyq, t., دهليز dèh-
pichguiah, p., s.
E, اثر ecer, a., ازابيز iz,
'en est pas même resté
s, اثرى بله قالمدى ècèri
dy, s.
ENT, كيسى guèïci,
guèïdjèk, اوروبا ourouba,
èvb, pl. a. اثواب esvab,
s, a., s.
AN, اوتراق otouraq,
ski, اسكى يولداش eski
.
ANCE, اوتراقلق otou-

INAIRE, بيطر بيطار bèï-
ات حـ at hèkimi, a-t.;
vétérinaire, بيطارلق
s.
LE, اواق توفك نسنه
k nèsnè, جزيات djuzï-

ER, جزيات ايله قرشمق
è qarichmaq, v.
ERIE, چكش tchèkich,
èzoir, a., s.
, كيدرمك guèïdurmèk,
guèïurmèk, t., ا الباس
لباسلندرمك libaslèndur-
evêtir quelqu'un, ا اكسا
-t., طوناتمق donatmaq.
ÊTIR.
IR, كينمك guèïnmèk,
لباسنى libacini guèï-

mèk, اوروپايى كيمك ouroubaï guèïmèk, v.

VÊTU, كينمش guèïnmich, t., ملبوس melbous, a., adj.

VÉTUSTÉ, اسكيلك eskilik, t., كهنه لك kuhnèlik, p-t., s.

VEUF, دول ار اركك doul er, erkèk, دول قالمش doul qalmich, t., ارمل ermel, adj.; — être —, دول او doul ol.

VEUVAGE, دوللق doullyq, t., بيوكى bivègui, p.

VEUVE, دول عورت doul 'avret, دول قرى doul qary, t., بيوه bivè, p., s.

VEXATION, جفا djèfa, جور djèvr, اذيت èziiet, a., تعدى tè'addi, a., ستم sitèm, p., s.

VEXATOIRE, ظلمى zoulmi, a., adject.

VEXER, ا جفا djèfa e, a-t., انجتمك indjitmèk, ا رنجيده rèndjidè e, ستم ويرمك sitèm virmèk, ا اذيت èziiet e, a-t., v.

VIAGER, دوران douran, عمرنه سورن eumrynè surèn, حياته مبنى haïatè mèbni, adj.

VIANDE, ات et, t., لحم lahm; — de bœuf, صغر اتى syghyr èti, — de mouton, قيون اتى qoïoun èti, s.

VIATIQUE, argent pour faire un voyage, يول خرجلغى iol khardjlyghy, s.

VIBRATION d'une pendule, ساعت رقاصنك صالنمسى

lyq, قوجه‌لق *qodjalyq*, t., پيرلك *pirlik*, p-t., پيری *piri*, p., s.

VIEILLIR, devenir vieux, اختيارلنمق *ikhtiarlanmaq*, قوجه‌مق *qodjamaq*, قوجه‌لنمق *qodjalanmaq*, قارتلنمق *qartlanmaq*, t., پيرلنمك *pirlènmèk*, p-t.; — rendre vieux, قوجاتمق *qodjatmaq*, v.

VIEILLIR, en parlant des choses, اسكيمك *eskimèk*, اسكيلنمك *èskilènmèk*, v.

VIEILLISSEMENT, قوجه‌لنمه *qodjalanma*, اسكيلنمه *eskilènmè*, s.

VIEILLOT, اختيارجه *ikhtiardjè*, adject.

VIENNE, capitale de l'Autriche, بچ *betch*, s.

VIERGE, fille, قز *qyz*, قزاوغلان قز *qyz oghlan qyz*, t., بكر *bikr*, a., subst.

VIERGE, qui a vécu dans une continence parfaite, بتول *bètoul*, a., adj.

LA VIERGE, la mère du Sauveur, حضرت مريم *hazrèti mèriem*, subst.

VIERGE, signe du zodiaque, سنبله *sumbulè*, سنبله برجی *sumbulè burdji*, a., s.

VIEUX, vieil, homme ou femme, قوجه *qodja*, قوجه‌مش *qodjamich*, قارت *qart*; — accablé d'années, ياشلو *iachlu*; — vieille fille, قارت قز qart qyz. Voy. VIEILLARD.

VIEUX, en parlant des
اسكی *eski*, اسكيمش *es*
اسكيلنمش *eskilènmich*, t.
qadim, a., كهنه *kuhnè*, p.
VIF, qui est en vie, ری
diri, دبدری *dibdiri*, ساغ
t., حی *haïi*, a., زنده *zè*
adj.; — pris vif, vivant, يله
طوتلان *diri*, *diri ilè toutou*
VIF, plein d'activité,
tchapouk; — de naturel
تيز مزاج *tiz mizadj*; — fort,
كسكين *keskin*, شدتلو *ch*
adject.
VIF-ARGENT, ژيوا *jiv*
zibaq, s.
VIGILAMMENT, يقظ ايله
qouz ilè, a-t., ايله لغی
gueuz atchyqlyghy ilè, adv.
VIGILANCE, اچلغی وز
atchiqlyghy, اويانقلق *oïany*
تيقظ *tèïaqqouz*, انتباه *intib*
subst.
VIGILANT, وزی اچق
atchyq, كوز اچق *atchiq*
اويانق *oïanyq*, t., متيقظ *m*
qyz, a., adj.
VIGILE, عرفه *'arafè*, ی
'arafè guni, s.
VIGNE, plan qui porte
sin, باغ *bagh*, دكك *di*
ceps planté ou chasselas
asma; — cep de —, بوغی
asma tchouhoughy; — vierg
صمه *taban asma*; — faill
اصمه پراقی *asma iapra*

…ndue de terre plantée de vigne, كرم *kerm*, pl. a. كروم *kuroum*, a., subst.

VIGNERON, باغجى *baghdji*, باغ صاحبى *bagh sahibi*, s.

VIGNETTE, صورت *souret*, صورتجق *souretdjiq*, كتاب زنتى *kitab zinèti*, a-t., s.

VIGNOBLE, باغ *bagh*, باغلق *baghlyq*, s.

VIGOUREUSEMENT, قوّتله *qouvvetilè*, شدّتله *chiddetilè*, a-t., adv.

VIGOUREUX, قوّتلو *qouvvetlu*, شدّتلو *chiddetlu*, a-t., دنج *dindj*, تندرست *tèndurust*, p., adj.

VIGUEUR, قوّت *qouvvet*, دنجلك *dindjlik*, تندرستلك *tènduruslik*, p.; — ardeur, حدّت *hiddet*, كرميت *guermiet*, p-a.; — courage, غيرت *ghaïret*, a., s.

VIL, abject, الچاق الچق *altchaq*, حقير *haqir*, دنى *dèni*, ذليل *zèlil*, a., خور *khor*; — sans valeur, اعتبارسز *i'tibarsyz*; — vilain avare, خسيس *khacis*, adj.

VILAIN, paysan, rustique, كويلو ادم *keuïlu adem*, خوبرات ادم *khoïrat adèm*, s.

VILAIN, qui déplaît à la vue, چركين *tchirkin*, فنا *fena*, قبيح *qabih*, خبيث *khabis*; — honteux, عيب *'aïb*, عيبلو *'aïblu*, adj.; — vilain temps, فنا هوا *fena hava*.

VILAIN, avare, خسيس *khacis*, ناكس *nakes*, adj. et s.; — un —, خسيس ادم *khacis adèm*, subst.

VILAINEMENT, چركينلكله *tchirkinliguilè*, فنالكله *fenaliguilè*; — avec avarice, خسيسلغله *khacislighilè*, فنا *fena*; — bassement, الچقلغله *altchaqlighilè*, adv.

VILEBREQUIN, بورغو بورغى *bourghou*, s.

VILEMENT, حقيرانه *haqiranè*, الچقلغله *altchaqliguilè*, adv.

VILENIE, ordure, saleté, مردارلق *mourdarlyq*, چرك *tchirk*, سپرندى *supurunty*; — avarice sordide, خسيسلق *khacislyq*, بخيللق *bakhillyq*, t.; — paroles sales, فحش *fuch*, a.; — bassesse, الچقلق *altchaqlyq*, خورلق *khorlyq*, s.

VILETÉ, قيمتسزلق *qymetsyzlyq*, a-t., اوجزلق *oudjouzlyq*, s.

VILIPENDER, خورلمق *khorlamaq*, t., تحقير ا *tahqir e*, a-t., verb.

VILLACE, بيوك وغير معمور شهر *buïuk vè ghaïr ma'mour chèhir*, s.

VILLAGE, كوى *keuï*, t., قريه *qariè*, pl. a. قرى *qoura*, s.

VILLAGEOIS, rustique, كويمه منسوب *keuïè mènçoub*, كويلو *keuïlu*, خوبرات *khoïrat*, adj.

VILLAGEOIS, paysan, كويلو *keuïlu*, t., دهقان *dihqan*, p., اهل قريه *èhli qariè*, a., s.

VILLE, شهر *chèhr*, *chèhir*, ... — petite —, قصبه *qaçaba*,

قصبه‌جق شهرجك chèhirdjik, qaçabadjiq; — grande —, مدينه mèdinè, مصر myçyr, pl. a. امصار èmçar, s.

Villette, قصبه‌جق qaçabadjiq, s.

Vin, شراب charab, a-t., مى mèï, باده badè, p., خمر khamr, a.; — pur, sans mélange, صافى خالص شراب safi, khalis charab; — nouveau, يكى شراب ïèn-i charab; — vieux, اسكى شراب eski charab; — alongé d'eau, صولو شراب soulu charab; — mauvais, الچق شراب altchaq charab; — doux, طتلو شراب tatlu charab; — cuit, پكماز pèkmaz, vulg. پكمز pèkmèz ou petmèz; — rouge, قرمزى سياه شراب qyrmyzy, siah charab; — fort, généreux, كسكين شراب keskin charab; — capiteux, باشه اوران شراب bacha ouran charab; — aromatique, مثلث mucelles, پلون فسنطين شراب pèlun, efsentyn charab; — muscat, مسكت misket, s.; — verser de l'eau sur le vin, شرابه صو قاتمق charabè sou qatmaq.

Vinaigre, سركه sirkè, s.

Vinaigrer, سركه‌لمك sirkèlèmèk, v.

Vinaigrette, سركه‌لى ات sirkèli et, s.

Vinaigrier, vendeur de vinaigre, سركه‌جى sirkèdji; — vase à mettre le vinaigre, سركه قابى sirkè qabi, s.

- de traité, عهد شكن *'ahl chi-*
n, a-p., متعدّی *mutè'addi*, a., ject.

Violation, بوزمه *bozma*, t., نقض *naqz*, a.; — des traités, نقض عهد پیمان *naqzi 'aht, pèi-an*, عهد شكنلك *'aht chikènlik*, p-t., s.

Viole, كمانچه *kèmantchè*, s.

Violement, *Voy.* Violation.

Violemment, زور ایله *zor ilè*, قهر جبر ایله *qahr, djèbr ilè*, a-t., جبرا قهرا *djèbrèn, qahrèn*, a., adv.

Violence, كوج *gudj*, زور *zor*, قهر *qahr*, جبر *djèbr*, جور *djèvr*, فضول *fuzoul*, a.; — emportement, غضب *ghazab*, تهوّر *tèhavvur*, a., دارغنلق *darghynlyq*; — sans violence, كوجسز *gudjsyz*.

Violent, qui agit avec force, pétuosité, زورلو *zorlu*, شدّتلو *chiddetlu*, ضربی *zarbi*, جبّار *djèb-*; — furieux, inconsidéré, متهوّر *mutèhavvir*; — emporté, دارغون *darghoun*; — pénible, زحمتلو *zahmetlu*, زورلو *zorlu*, امكلو *èklu*; — fort, شدید *chidid*, a., ject.

Violenter, زورلمق *zorlamaq*, زور *zor e*, v.

Violer, enfreindre, agir contre, بوزمق *bozmaq*, نقض فسخ ا *qz, feskh e*, خلافنه حركت ا *ilafinè harèket e*; — un traité, نقض عهد پیمان *naqz 'aht, pèi-me*, عهد شكنلك ا *'aht chikèn-lik e*; — forcer, زورلمق *zorlamaq*, a-t., v.

Violer, faire une violence à une fille ou à une femme, زور ایله قز بوزمق سکمك *zor ilè sykmèk, qyz bozmaq*; — une fille seulement, بر قزی بوزمق *bir qyzi bozmaq*, قزلغن مهرن الىق بوزمق *qyzlyghyn, muhrin almaq, bozmaq*, پردهسن یرتمق *perdècin ïrtmaq*; — violer le seuil, l'entrée d'un lieu, زور ایله بر یره كیرمك *zor ilè bir ïèrè guirmèk*; — les limites d'un pays, زور ایله بر مملكتك سنورلرینی حدودلرینی بصمق *zor ilè bir mèmlèkètun sinorlèrini, houdoudlèrini basmaq*, v.

Violet, de couleur violette, مور *mor*; — foncé, قیو مور *qouiou mor*, adj.

Violet, couleur violette, بنفشه رنكی *bènefchè rèngui*, s.

Violette, بنفشه *bènefchè*, vulg. منفشه *mènefchè*, ou منكشه *mènèkchè*; — blanche, مانطه *manta*, subst.

Violier ou Giroflier, یبان فرنك بنفشه *ïaban frènk bènefchè*, t., منثور *mènsour*, هبس *hèbes*, a., شبّوی *chèbbouï*, p., s.

Violon, كمانچه *kèmantchè*, كمان *kèman*, كمانه *kèmanè*, s.; — jouer du —, كمانچه چالمق *kèmantchè tchalmaq*; — celui qui en joue, كمانچهجی *kèmantchè-dji*, كمان چالیجی *kèman tchali-dji*, s.

VIOLONCELLE, بيوك كمانچه *buïuk kèmantchè*, s.

VIORNE, اكده اغاجى *iïdè agadji*, s.

VIPÈRE, انكرك *ènguièrèk*, t., افعى *ef'i*, a., s.

VIPEREAU, انكرك ياوريسى *ènguèrèk ïavrouçou*, s.

VIREMENT, تحويل *tahwil*, نقل *naql*, تقاص *tèqaz*, a., s.

VIRER, tourner, طولاشمق *dolachmaq*, چويرمك *tchèvirmèk*, دور *dèvr e*; — de bord, كمى چويرمك *guèmi tchèvirmèk*, v.

VIRGINAL, بكرى *bèkri*, a., بكرلى *bèkirli*, a-t., adj.

VIRGINITÉ, قزلق *qyzlyq*, t., بكرلك *bèkirlik*, a-t., بكارة *bèkiaret*, a., s.

VIRGULE, نقطه قسمى *noqta qysmi*, a-t., جزم *djèzm*, a., s.

VIRIL, ارة مخصوص منسوب داير *èrè makhsous*, *mènçoub*, *daïr*, adj.; — ferme, vigoureux, ادم اركبى *adèm*, *er guibi*, t., مردانه *merdanè*, p., adv.; — membre —, ارك التى *èrun- alèti.*

VIRILEMENT, اركبى *erguibi*, t., مردانه *merdanè*, يارلغله *ïararlyghylè*, adv.

VIRILITÉ, اركلك *erkèklik*, ارلك *erlik*, مردلك *merdlik*, t., مردانه‌لك *merdanèlik*, p-t., رجولة *rudjoulet*; — fermeté, يكتلك *iiguitlik*; — âge de —, كامل اولمقلق kiamil olmaqlyq, t., بلوغ *bulough*, a., s.

VIROLE, حلقه *halqa*, …

VIRTUALITÉ, …درة تقدير *taqtir*, a., s.

VIRTUEL, مقدر *mouq*… adject.

VIRTUOSE, …ده اوستا *fènni mouciqidè ousta*, a…

VIRULENCE, …رلولك …*lik*, s.

VIRULENT, زهرلو *zèh*… …*eudlu*, اريكلو *irin-lu*, adj…

VIRUS, اغو *aghou*, … زهرى علتنك *frènk il*… …*hiri*, s.

VIS, بورمه *bourma*, … اركك بورمه *erkèk bourm*…

VIS-A-VIS, … بقارشو …*chou bèqarchou*; — en … chose, قارشوسنك *qar*… adverb.

VISA, صح *sahh*, a., … …*za*, a., s.

VISAGE, يوز *ïuz*, چهرة … بكز *bèn-z*, t., صورت *sou*… — de mauvais —, يوزلو … *ïuzlu*; — ouvert, … *atchyq ïuzlu*; — riant, … *guler ïuzlu*.

VISCÉRAL, بغرساقلو … …*saqlu*, داير بغرساقلرة *b*… …*lèrè daïr*, adj.

VISCÈRE, قرن ايچى … بغر *baghr*, …رساق بغرسق … …*saq*, s.

VISCOSITÉ, …لولك…

ʼqlyq, جربی djerbi, s. نشانکاه nichanguiah; tention, نشان nichan, ıast, a.; — d'un fusil, تفنك tufenk nichan-

mirer, regarder un but indre, نشانلمق nichan- نشان قومق nichan qo- voir en vue, نيت قصد st e; — mettre le visa, صح نشان sahh, nichan qo- امضا imza e, a-t., v.

ITÉ, منظورلق manzour- اشکارهلك achikiarèlik, ;ahirlik, a-t., s.

:, qui se voit, qui peut كورينور gueurunur, gueurnèdjèk; — évi- nifeste, بللو bellu, t., hikiar, a., ظاهر zahir,

EMENT, اشكاره achikiarè, rèn, منظورلق ايله man- , a-t., adv.

E de casque, باشلق hlyq eun-y; — bouton non d'une arme à feu, han, نشانكاه nichan- vue, نظر nazar, a., s.

, action de voir, كورش كورمكلك gueurmèklik, a., s.

, idée folle, chimère, khaïal; — apparition, urunmè; — songe, رويا rouïa; — révélation, وحى vahi, a., s.

Visionnaire, خياللو khaïallu, a-t., مجنون mèdjnoun, a., صايقلين saïqlaïan, adj.

Visir ou Vizir, وزير vizir; pl. a. وزرا vuzèru; — grand —, صدر اعظم وزير اعظم vèziri 'azèm, sadri 'azèm, a., s.

Visitation (lieu de), زيارتكاه ziaretguiah, a-p.; — fête de la Vierge, حضرت مريم يورتيسى hazrèti mèrièm ïortycy, s.

Visite, زيارت zi'aret, a., كورمكه كيتمه gueurmègué guitmè, t., تشريف tèchrif, a., s.; — faire des visites, زيارته وارمق چقمق ziarètè varmaq, tchiqmaq.

Visite, recherche, perquisition, يوقلمه ïoqlama, t., تفتيش teftich, جست وجو djustu djou, p.

Visiter, aller voir quelqu'un chez lui, زيارت ا ziaret e, بر كمسنه نك اوينه زيارتنه وارمق كتمك bir kimesnènun- èvinè, ziarètinè varmaq, guitmèk, تشريف ا tèchrif e; — rechercher, examiner, يوقلمق ïoqlamaq, ارامق aramaq, كورمك gueurmèk, دقتله نظر ا diqqattilè nazar e, t., تفتيش ا teftiche, a-t., v.

Visiteur, زيارتجى ziaretchi, زاير zaïr; — qui examine, يوقلايجى ïoqlaïdji, t., مفتش mufettich, a., s.

Visqueux, اوكسدلو eukselu, اوزلو euzlu, دبقلو dybyqlu, adj.

Visuel, qui appartient à la vue, نظری *nazari*, بصری *bassari*, a., adj.

Visser, بورغولمق *bourghoulamaq*, بورغو ایله بغلمق یاپشترمق *bourghou ilè baghlamaq*, *ïapichturmaq*, v.

Vital, حیوانی *haïvani*, نشری *nèchri*, حیاته متعلق منسوب *haïètè haïètè mutè'allyq*, *mènçoub*, a-t., adject.

Vitchoura, کورك قسمی *kurk qysmi*, s.

Vitalité, دیریلك *dirilik*, t.; — signe de —, حیات اثری *haïat èçèri*, a., s.

Vite, تیز *tiz*, *tèz*, چاپك *tchapuk*, *tchapouq*, تیزجه *tizdjè*, t., سریع *sèri'*, a., adj.; — aller —, چاپك کتمك یوریمك *tchapouk guitmèk*, *ïurumèk*, t., عجله ایله کتمك *'adjèlè ilè guitmèk*, t.

Vitement (faire), تیز ایلمك *tèz èïlèmèk*, عجله ا *'adjèlè e*, a-t., verb.

Vitement, تیز *tiz*, تیزیله *tèziïlè*, چاپکلکله *tchapoukliguilè*, t., عجله *'adjèlè*, a., s.

Vitesse, چاپکلك *tchapouklyk*, تیزلك *tizlyk*, یوکرکلك *ïugruklik*, عجله *'adjèlè*, سرعت *sur'at*, مسارعت *muçarè'at*, a., s.; — avec beaucoup de vitesse, کمال مسارعتله *kèmali muçarè'atilè*.

Vitrage, toutes les vitres d'un bâtiment, ك جله … جاملری *bir èvun* … *djumlè djamlèri*; … trée, … ارا دیواری … *divari*, s.

Vitraux, … ك … بیوك جاملری *k*… *nun buïuk djamlèr*…

Vitre, جام *dja*… *pèndjèrè djami*, s.

Vitré, … لو … زجاجی *zidjadji*, …

Vitrer, … نومق … *maq*, v.

Vitrerie, … لق … *liq*, s.

Vitrier, … جی …

Vitrifier, … دوندرمك *djam so*… *mèk*.

Vitriol, زاج *z*… *zadji qybrys*; — bl… *zadji èbïaz*, s.

Vivace, … جی … t., تازه *tazè*, p-t., a…

Vivacité, … ك … *lyk*, شرمت *chèrèn*… *tiz mizadjlyq*, t.; … ment, حدّت *hida*…

Vivandier, … ی … *rèdji*; — vivandière … صاتان قری *ordou*… *qary*, قری … رهجی … *qary*, s.

Vivant, دری *d*… t., حی *haïi*, a., … adj.; — du —, …

- de son —, حیاتنك

, چوق یاشه *iacha*,
a.

)oisson de mer, بر جنس
) *bir djins dèn-yz baly-*

[ENT, هدت شدت ایله
hiddet ilè, کرمیتله *guer-*
a-t., adv.

a, بالقلوا *balyqlèva*, t.,
ıalyqkhanè, t-p., s.

IANT, دیرکورن *dirgurèn*,
? حیات *haïâtbakhch*,
م *mouhaïi*, a., adj.

ICATION, احیاء *ihïa*, a.,

IER, دیرلتمک *dirilt-*
ٔ دیرکورمٔ *dirgueurmèk*, t.,
ن دیری زن *diri, zèndè, ihïa*
, v.

ER, مضایقه ایله کچنمک
a ilè guetchinmèk, a-t., v.

E, être en vie, یاشامق
, صاغ او *sagh ol;* —
la vie, عمر زندکانی
'eumr, zèndèguiani surmèk;
ster, کچنمک *guetchin-*
ا تعیش *tè'aïuch e*, a.;
-temps, چوق یاشامق
hamaq; — bien, commo-
صلاح اوزره کچنمک او
rè guetchinmèk ol, صفاده
ol; — avec peine, مضایقه
ایله *mouzaïaqa ilè guet-*
مضایقه چکمک *mou-*

zaïaqa tchèkmèk; — vivez long-temps, عمرک چوق اولا *'eumrun-tchoq ola*, t., معمر اول *mou'ammer ol*, a-t.

Vivre, se comporter, کچنمک *guetchinmèk*, حرکت ا *harèket e*, a-t., v.

Vivre, nourriture, ییجک *ïèïèdjèk* ایچجک *itchèdjèk*, t., نفقه *nafaqa*, a., s.

Vivres, provisions, ذخیره *zakhirè;* — pour une armée, عسکر ذخیرہسی *'asker zakhirèci*, subst.

Vizir, *Voy.* Visir.

Vizirat ou Viziriat, وزارت *vizuret*, *vuzaret*, — grand-viziriat, وزارت عظمی *vuzarèti 'ouzma*, a.

Vocabulaire, لغت کتابی *loughat kitabi*, مختصر لغت کتابی *moukhtassar loughat kitabi*, لغت *loughat*, a., s.

Vocal, اواز ایله *avaz ilè*, سسلو *seslu*, adj.

Vocatif, ندا *nida*, حرف ندا *harfi nida*, a., s.

Vocation, disposition, استعداد *isti'dad*, a., s.

Vociférations, چاغرمه *tchaghyrma*, چاغرش *tchaghyrich*, باغرش *baghyrych*, شماته *chamata*, s.

Vociférer, باغرمق *baghyrmaq*, هایقرمق *haïqyrmaq*, چاغرمق

tchianzamaq, شهاته غوغا ا *chamata, ghaogha e*, v.

Vœu, promesse faite à Dieu, اداق *adaq*, t., نذر *nèzr*, a., s.; — faire un —, اداق نذرعهد ا *adaq, nèzr, aht e*, ادامق *adamaq*, نذر بغلمق *nèzr baghlamaq*.

Vœux, دعا *dou'a*, دعالر *dou'aler*, pl. a. ادعیه *ed'iè*, s.; — faire des —, دعا ا *dou'a e*.

Vogue, crédit, estime, اعتبار *i'tibar*, a.; — mouvement imprimé par les rames à une barque, گیدش *guidich*, s.

Voguer, کورك ایله کتمك *kurèk ilè guitmèk*, کورك چکمك *kurèk tchèkmèk*, v.

Vogueur, *Voy.* Rameur.

Voici, اشته ایشته *ichtè*, prép.

Voie, route d'un lieu à un autre, یول *'iol*, t., طریق *tariq*; — droite, طوغرو یول *doghrou 'iol*, t., طریق مستقیم *tariqi moustaqim*; — suivre la voie droite, طوغرو یول طوتمق *doghrou 'iol toutmaq*; — la voie lactée, حاجیلر یولی *hadjiler 'iolou*, کهکشان *kèhkèchan*, p., مجرّة *mèdjirret, mèdjarè*, a., s.

Voie, trace des deux roues, ایکی تکرلك ایزی *iki tèkerlèk izi*; — manière de transporter, طاشمه *tachma*, t., نقل *naql*; — charretée, چکی *tchèki*; — de bois, بر چکی اودون *bir tchèki odoun*, بر عربه طولوسی *bir araba dolouci*; — moyen, manière, طریق *tariq*,

Voilier, qui travaille aux oiles d'un vaisseau, یلکنجی *ïel-èndji*, s.

Voilier (bon), adj., یوکرك سریع السیر کمی *ïukruk guèmi, sèri 'ussèïr;* — mauvais —, یلکنه دایانمز *ïelkènè daïanmaz.*

Voilure, برکمینك جملـه یلکنلری *bir guèminun- djumlè ïel-kènlèri,* کمی یلکنلری *guèmi ïelkèn-lèri*, s.

Voir, recevoir les images des objets par les yeux, کورمك *gueur-mèk ;* — regarder, باقمق *baqmaq,* نظر *nazar e;* — voir de ses propres yeux, کوزی ایله کورمـــك *gueuzi ilè gueurmèk;* — être spectateur, مشاهده مطالعه ا *muchahèdè, moutali'a e ;* — voir de loin, اوزاقدن کورمك *ouzaqtan gueur-mèk*, v.

se Voir, se regarder, کورنمك *gueurunmèk*, باقشمق *baqichmaq;* — examiner, کوزدن کچورمك *gueuzdèn guetchurmèk;* — aller voir, کورمکه کتمك *gueurmèïè guitmèk;* — se voir entre soi, se fréquenter, کورشمـــك *gueuruchmèk,* بولشمق *boulouchmaq,* قونشمق *qonouchmaq;* — des yeux de l'esprit, کورمـك *gueurmèk,* تمییز ادراك اطلاع *tèm-ïiz, idrak, it-tila'a e;* — comprendre, اکلامق *an-lamaq;* — s'apercevoir, دویمق *douïmaq*, t., احساس حسّ ا *ih-sas, hyss e,* a-t.; — faire voir, montrer, کوسترمك *gueustermèk,* اظهار نمایان ا *izhar, numaïan e,* a-t.; — faire entendre, comprendre, اکلاتمق *an-latmaq,* t., بیان ا *bèïan e,* a-t. *Voy.* Prouver, Démontrer.

Voirie, charge de voyer, یوللر سوقاقلر نظارتی *ïollar, soqaqlar nè-zarèti;* — endroit où l'on porte les immondices d'une ville, etc., مزبلة *mèzbèlet, muzbèlet,* vulg. *mèzbèlè,* a., s.

Voisin, qui est auprès, یقین *ïaqin,* قریب *qarib,* a., نزدیك *nèzdik,* p.; بتشك *bitichik,* adj.; — lieu voisin, یقین یر *ïaqin ïer.*

Voisin, qui demeure, qui loge auprès d'un autre, قوکشو *qon-chou,* قونشو *qonchou,* قوکشی *qon-chy,* t., همجوار *hèmdjiwar,* p-a., s.

Voisinage, قوکشولق *qon-chou-lyq,* قونشولق *qonchoulouq,* — proximité, یقینلق *ïaqynlyq,* قرب *qourb,* a.; — les voisins, قوکشولر *qon-choular,* s.

Voisiner, قونشمق *qonouch-maq,* قوکشولر ایله کورشمـــك *qon-choular ilè gueuruch-mèk,* بولشمق *boulouchmaq,* قوکشولـــره کتمك وارمق *qon-choulara guit-mèk, varmaq,* v.

Voiture, qui sert à transporter les personnes et les choses, عربه *'araba;* — pour les personnes seulement, en usage à Constantinople, قوچی *qotchi;* — couvert, اورتولو عربه *eurtulu 'ara-ba,* t.; — carrosse européen,

هنتو هنتو *hintov*; — pour les fardeaux, يوك عربه سی *ïuk 'arabaci*; — monter en —, عربه يه بنمك *'arabaïè binmèk*; — charger une —, عربه يوكلتمك *arabaï ïukletmèk*; — aller en —, عربه قوچی ايله كتمك *araba, qotchi ilè guitmèk*.

Voiturer, عربه ايله كوترمك طاشمق *'araba ilè gueuturmèk, tachimaq*, v.

Voiturier, عربه جی *arabadji*, قوچجی *qotchdji*, t., قوچاش *qotchiach*, s.

Voix, son de la bouche, آواز *âvâz*, صدا *sèda*, سس *ses*, صيت *sèït*, صوت *saot*, a., s.; — haute voix, قتی اواز *qaty avaz*; — faire entendre sa —, اواز صدا ا *âvâz sèda e*, سس ويرمك *ses virmèk*, اوازه كلمك *âvâzè guelmèk*; — élever la —, اواز قالدرمق *avaz qaldurmaq*; — de vive voix, اغزدن *aghyzdèn*, t., شفاها *chifahèn*, a., adverb.

Vol, mouvement des ailes des oiseaux pour voler, اوچش *outchuch*, قوش اوچمه سی *qouch outchmaci*, t., طيران *taïran*, a., s.

Vol, action de dérober, چالمه *tchalma*, خرسزلق *khyrsyzlyq*, سرقة *siryat*, a.; — objet volé, اوغرلنمش نسنه *oghourlanmich nesnè*, s.

Volable, اوغرلنور *oghourlaneur*, اوغرلنجق oghourlanadjaq, چالنور *tchalèneur*, adj.

Volage, ...لو *bachlu*, t., ...ز هرجايی *herdjaï*, a

Volaille, ...وان *nadlu haïvan*, ...وشلر

Volant, qui v... ailes, اوچيجی *ou*... *outchan*; — qui n'... قرارسز *qararsy*... camp —, عسكر ... *'asker*.

Volatil, qui s... peur, مبخر *moubal*...

Volatile, ani... اوچر حيوان *outcha*... قوش *outchar qouch*... a., s.

Volatilisation... *khir*, تصعد *tes'ad*,

Volatiliser, ... *ba, tèbkhir e*, a-t.,

Volcan, طاغ ... *ghy*, طاغ ...ی ... *goudrettèn ïanidji da*... *nar djèbèli*, خشان ... *âtèch fèchan*, p., s.

Vole (faire la) ... طوتمق *hepsini alm*... verb.

Volée, vol d'un ... *outchich*, اوچمه سی ... *qouchun- outchmaci*... seaux, وش سوربسی ... — rang, état, ال... *mertèbe*; — de pe... ... بيوك طاقم ...

ık boï; — une personne
: —, كيشى زاده *kichi za-*
ne volée de coups de bâ-
بر كوتك چالمهسى اورمه،
èk tchalmaci, ourmaci,
ɩeutèk; — de canon, طوپ
ɜtma, s.

Volée, inconsidérément,
ȝ bi tè'ammul, a., غافلانه
ˀ, a-p., بى تدبير *bi tèd-*
adv.

:r, se soutenir, se mou-
l'air par le moyen des ai-
اوچه *outchmaq*, t., پروازه
كله *pervazè guelmèk*, پرواز
pervaz, taïran e, p-a-t.;
: —, اوچورمق *outchour-*
, ! اطاره *itarè e*, a-t., v.

:r, aller vite, عجله ايله
ك *'adjèlè ilè guitmèk*, a-t.,

er, prendre ce qui appar-
autrui, اوغرلمق *oghourla-*
چالمق *tchalmaq*, t.; —
ttre un vol, faire le vo-
خرسزلك *khyrsyzlyk e*, t.,
irqat, sèryqa e, a-t., اوغربلق
lyq e, v.

erie, خرسزلك *khyrsyz-*

et, پنجره قنادى *pèndjèrè*
, پنجره قپاغى *pèndjèrè qa-*
s.

eur, خرسز خيرسز *khyr-*
خرس *khyrsouz*, اوغرى *ogh-*
سارق *saryq;* — de grand
, حرامى *harami*, a., دزد

duzd, p., يول كسيجى *ïol kè-cidji.*

Volière, قوش قفسى *qouch qafèci*, قفس *qafes*, قوشلق *qouch-lyq*, s.

Volige, اينجه تحته *indjè tahta*, subst.

Volontaire, qui part de la volonté, اختيارى *ikhtiari*, a., ارادتلو *iradetlu*, a-t., كوكللو *gueun-ullu*, adj.

Volontaire, qui porte les armes sans engagement, كوكللو عسكر *gueun-ullu 'asker*, ارادت قولى *ira-det qouli*, لوند *lèvènd;* — qui ne veut faire que sa volonté, معند *mou'anid*, adj.

Volontairement, ارادتيله *ira-detilè*, حسن ارادتيله *husni iradeti-ilè*, كندو ارادتيله *guèndu iradetiilè*, a-t., بالطوع والرضا *bittawi verriza*, adverb.

Volonté, ارادت *iradet*, مراد *murad*, مشيّة *mèchïiet*, كوكل مرادى *gueun-ul muradi*, كوكل *gueun-ul;* — volonté spontanée, حسن اختيار، حسن ارادت *husni iradet*, *husni ikhtiar*, a-t.; — volonté, bonne intention, نيّت *niïiet*, حسن نيّت *husnni niïiet;* — ardeur de bien faire, رغبة *raghbet*, غيرت *ghaïret*, a., s.

Volontiers, de bon gré, كوكل ايله *gueun-ul ilè*, جان ايله *djan ilè*, صفاى خاطر ايله *safaï khatyr ilè*, a-t., adv.

Volontiers, affirmation qui exprime la volonté, پك ايو *pèk eüu*, اولسون *ossoun*, باش اوستنه *bach ustunè*.

Volte-face (faire), يوز چويرمك *ïuz tchèvirmèk*, v.

Volter, چويرمك *tchèvirmèk*, صاولمق *savoulmaq*, v.

Voltige, طولاشمه *dolachma*, subst.

Voltiger, voler et courir çà et là, اوتەيه بروبه اوچمق كزمك *eutèïè bèruïè outchmaq, guèzmèk*, طولاشمق *dolachmaq*; — en parlant des danseurs de corde, جانبازلق ا *djanbazliq e*, ايپده اوينامق *iptè oïnamaq*; — être balancé par le vent, روزكاردن صاللنمق *rouzguiardèn sallanmaq*, t.; — être incertain, متردد اول *mutèrèddit ol*; a-t., v.

Voltigeur, danseur de corde, جانباز *djiambaz*, p., ايپ جانبازى *ip djambazi*, p-t.; — soldat, vélite, چارقجى *tcharqadji*, s.

Volubilité, action de se mouvoir, تپرنمه *tèprènmè*, چابلنمه *tchabalanma*, t., بى قرارلق *bi qararlyq*; — du langage, تيز سويلمه *tyz seuïlèmè*, t., كثرت كلام *kesrèti kèlam*, a., s.

Volume, étendue d'un corps, espace qu'il occupe, بيوكلك *buïuklyk*, قالب *qalyb*, برنسنه نك قالبى جسدى *bir nesnènun- qalybi, djècèdi*, جرم *djirm*, t., شخن *sakhan*, a., s.

Volume, livre,
subst.

Volumineux,
قالن قالك *qalyn-*
جسدلو *buïuk djècèd*
طوتان *ïèri tchoq*
parlant d'un ouvra
چوق *djildi tchoq*,

Volupté, ذوق
fa, ذوق و صفا *zèvq*
sualité, شهوت
جسمانى *zèvqi dje*
lezzet, a., s.; — viv
صفا سورمك *safa s*
او صفاده *zèvqu safa*

Voluptueuseme
ايله صفا *zèvq u safa*
zetilè, a-t., adv.

Voluptueux, qu
che la volupté,
zèvq, اهل صفا *èhl*
qui la fait éprouve
لذتلو *lèzzetlu*,
adject.

Volute, زنتى
dirèk bachinun zinèt

Vomique, abcès
اق جكر چبانى *aq*
ni, t., دبلة *dublet*,

Vomique (noix)
qargha beukèn, چوله
subst.

Vomir, قوصمق
maq, t., استفراغ ا
fragh e, a-t.; —
يوركى بولانمق

nir des flammes, يلكلنمق
unmaq, علولنمك alèvlèn-
. ; — j'ai envie de vomir,
ا وا قوساجغم qouçadjaghum
eldi.

ISSEMENT, قوسش qoucich,
qaïi, استفراغ istifragh, a.,

ITIF, قوصتربجى علاج qous-
ou 'iladj, t., مقيى mou-
, استفراغ علاجى istifragh
a-t., قيو qaïou, a., s.

ACE, چوق ييجى tchoq
قورساقسز يوتيجى ïoutidji,
yz, خمير يوتـان khamir
t., اكول èkioul, a., adj.

CITÉ, ييجيلك ïèidjilik,
قورسا qoursaqsyzlyq, t.,
èh, a., s.

plur. de votre, سزلكيلر
r; — se rend aussi par
كـز n-yz; — vos livres,
kitablèrin-yz.

NT, رأبى وبرن وبريجى
viridji, a-t., adj.

TION, رابى وبرمكلك rèii
, a-t., s.

, رأى rèï, a., دل يباردمى
ny, s.

, ا دل يباردمى dil ïar-
كندو رابنى وبرمك guèn-
irmèk, a-t., v.

, نذرى nèzri, a., adj.
, (le, la), سزك syzun-,
yzun-ki; — votre livre,
ک kitabun-yz.

Vouer, faire un vœu, ادمق
اداماق adamaq, t., نذر ا nèzr e,
a-t., عهد ا اداق adaq, ahd e, v.

se Vouer, كنديني فدا قربان ا
guèndini fida, qourban e, مقدورين
فدا قلمق maqdourin fida qylmaq,
بذل همت ا bèzli himmet e, a-t.,
verb.

Vouloir, désirer, استمك is-
tèmèk, دلمك dilèmèk, ارزولمق
arzoulamaq, t., مراد ا murad e;
— avoir l'intention de, قصد ا
qast e, نيـــتى او nïïèti ol, مراد
ايدنمك murad idinmèk; — con-
sentir, راضى قابل او razi, qaïl ol,
قبول ا qaboul e, استمك istèmèk,
اولسون ديمك ossoun dimèk; —
vouloir absolument, مطلق البته
استمك moutlaq, elbettè istèmèk;
— je veux, استرم istèrum; — que
veux-tu, نه استرسن nè istersèn;
— que veut dire cela? بو نه ديمك
bou nè dèmèk, ou نه ديمكدر nè dè-
mèktur.

Vouloir, demander un prix,
استمك istèmèk, t., طلب ا taleb
e, a-t., v.; — que voulez-vous de
cela? بوندن نه استرسكز boundan
nè istersin-yz.

Vouloir du bien à quelqu'un,
بر كمسنهنك ايولكنى استمك bir
kimesnènun èiuliguini istèmèk.

Vouloir (le), *Voy.* Volonte.

Vous, سز syz, سكز syn-yz; —
vous notre ami, سز دوستمز syz
dostumuz; — avec vous, سزكله si-
zun-ilè.

VOÛTE, قبّه *qoubbè*, a., كمر *kèmer*, t., طاق *taq*, p., s.

VOÛTÉ, fait en voûte, قبّه‌لو *qoubbèlu*, كمرلو *kèmerlu*, قبّه‌لنمش *qoubbèlènmich*, كمرلنمش *kèmerlènmich*; — en parlant des personnes, بلى بوكلمش *bèli beukulmuch* adject.

VOÛTER, كمرلمك *kèmerlèmèk*, قبّه‌لمك *qoubbèlèmèk*, كمر قبّه طاق ا ياپمق *kèmer, qoubbè, taq e, ïapmaq*, v.

SE VOÛTER, اكريلمك *ègrilmek*, بلى بوكلمك *bèli beukulmèk*

VOYAGE, يول *ïol*, سفر *sèfer* سياحة *siahat*, a.; — de mer, دكز سفرى *dèn-yz sèfèri*, s.; — frais dépense de —, يول خرجلغى *ïol khardjlyghy*; — je vous souhaite un bon —, اوغور اوله *oghour ola*, الله سزه يول اچقلغى ويرسون *allah sizè ïol atchiqlyghy virsoun*.

VOYAGER, يوله كتمك *ïola guitmèk*, t., سفر سياحة ا *sèfer, siahat e*, يوللنمق *ïollanmaq*, دنيايى كزمك *duniaï guèzmèk*; — se préparer au voyage, يوله يراقلنمق *ïola ïaraqlanmaq*, يول تداركن كورمك *ïol tèdarukyn gueurmèk*.

VOYAGEUR, يولجى *ïoldji*, سيّاح *sèïiah*, a., s.

VOYANT, مجلا *mudjella*, a., اوزاقدن كورنن *ouzaqtan gueurunèn*, adj.

VOYELLE, حركة *harèket*, a.

monde, اشكاره *achikiarè*, *'ilanïïètèn*, جلسنك
ح *djumlècinun houzourindè*.

, faculté de voir, le sens
uel on aperçoit les objets,
gueurych, كورمكلك *gueur-*
· — action de voir, كورمه
, t., قوّت باصره *qouvvèti*
— regard, نظر *nàzar*,
aqych; — jeter la vue sur,
نظر *nazar salmaq*, نظرا
; — vue, étendue de cè
peut voir, et inspection,
ن *nèzaret*; — jour d'une
, پنجره *pèndjèrè*; — pro-
ssein, قصد *qast*, مقصود
l; مرام *mèram*, a., s.; —
d'œil, كوسترشده *gueustè-*
— qui a la vue courte, از
az gueurudju; نظر كوته
nazar; — longue vue, دو
دوربين *dourbin*; — vue,
nce, perspicacité, بصيرت
a., s.

AIRE, commun, بيياغي

baïaghy, عام *'amm*, عمومي *'ou-moumi*, a.; — bas, trivial, الچاق *altchaq*, t., دني *dèni*, a., adj.

VULGAIRE (le), خلق *khalq*, عوام *'avâm*, عوام ناس *'avâmi nas*, a., اهالي كس *èhali kes*; — propos —, زقاقي دل *zouqaqi dil*, s.

VULGAIREMENT, communément, ordinairement, عموم اوزره *'oumoum uzrè*, عامّة *ammètèn*, خلق اراسنك *khalq aracindè*, a-t., adv.; — parlant, زقاق دلنجه *zouqaq dilindjè*.

VULGATE, لاطين دلنك توراتك ترجمسي *latin dilindè tèvratun-terdjèmeci*, s.

VULNÉRABLE, ياره لنور *ïaralaneur*, يارهلهسي قابل *ïaralamaci qabil*, يارهلنهجق *ïaralanadjaq*, adject.

VULNÉRAIRE, propre pour la guérison des plaies, يارهلره نافع *ïarèlèrè nafi'*, adj.; — plante, ياره اوتي *ïara oty*, s.

VULVE, فرج *ferdj*, a., s.

W.

SOVIE, *Voyez* VARSO-

WOLGA, fleuve de Russie, اتل صوي *itil souï*, s.

X.

Xanthium, plante, شربين *cherbin*, p., s.

Xiphias, poisson épée, قلیج بالغی *qylydj balygky*, s.

Xiphion ou **Lis Martagon**, صاری زنبق

Xile, اغاجی
subst.

Xylon, اجی
aghadji, s.

Y.

Y, dans cet endroit, il y est, اوراده در *orada dur*; — y est-il? اوراده میدر *orada midur*.

Yacht, کوچك کمی *kutchuk guèmi*, بیوك قایق *buïuk qaïq*, صندال *sandal*, s.

Yèble ou **Hièble**, یبان مروری *ïaban murvèry*, s.

Yeuse, پرنار اغاجی *pernar*
agadji, پرنار *pern*
اغاجی *sèndian a*

Yeux, pl. d'œ
ler; — mal d'yeu
aghryci, s.

Yole, صندال
sandal, s.

Ypréau, واق
qavaq, غاج قسمی
qysmy, s.

Z.

E, جريد *djèrid*, s.

'EBAR, grande région de ·Ethiopie, زنكبار *zèng-*

, île de la Grèce, زانته *ınta adaci*, جانته *djanta*,

île de l'archipel, مرتد *ıurtad adaci*, s.

, زرد *zerd*, a., s.

IRE, زرنباد *zurumbad*, *'umpud*, s.

EUR, غيرتي چوق اولان *ıïrèti tchoq olan kimesnè*, جيّ *hamiïietlu kichi*, a-t.,

غيرت *ghaïret*, جيّت — religieux, دين غيرتي *èti*, غيرت دينيّه *ghaïrèti* .; — en faveur de la re- de l'état, غيرت دين و *ıaïrèti din u dèvlet*, a., s.

غيرتلو *ghaïretlu*, a-t., غيور a., adj.

H, سمت الرّاس *sèmtur-* s.

, n. propre d'un philo- زنون حكيمي فيلسوفي *zè- ıi*, *filsofy*, s.

ISME, زنون فلسوفينك مذهبي *zènon filsofynun mèzhèbi*, subst.

ZÉPHIR, ZÉPHYR, نسيم *nècim*, a., باد صبا *badi saba*, p., صبا روزكارى *saba rouzguiari*, s.

ZÉRO, caractère d'arithmétique, صفر *syfr*, a., s.

ZÉRO, personne sans crédit, اعتبارسز كيمسنه *i'tibarsyz kimesnè*, a-t., s.

ZEST (entre le zist et le), اورتا *orta*, نه ايو نه فنا اولان *nè éiu nè fèna olan*.

ZESTE, pelure mince de citron, ليمونك انجه قبوغى *limounun- indjè qaboughy*, s.

ZIBELINE, sorte de martre qui tient de la bélette, سمّور *sèmmour*, vulg. *samour*; — pelisse de —, سمّور كوركى *sèmmour kurky*, *samour kurku*, s.

ZIGZAG, يلان قاوى *ïlan qavi*, subst.

ZINC, métal, توتيا معدنى *toutia ma'dèni*; — oxide de —, روح توتيا *rouhi toutia*, a., s.

ZIZANIE, discorde, شقاق *chiqaq*, a., غوغا *gaogha*, t., اتفاقسزلق *ittifaqsyzlyq*, a-t., s.

ZODIACAL, منسوب بروجه منطقة

mintaqaï buroudjè mènçoub, a-t., adj.

Zodiaque, منطق البروج *min-taqul buroudj*, منطقة ذات البروج *mintaqaï zatul buroudj*, a., s.

Zône, une des cinq parties du globe qui sont entre les pôles, منطقة *mintaqat*, *mintaqa*, منطق *mintaq*; — la zône glaciale, منطقة مبرودة *mintaqaï mèbroudè*; — torride, منطقة محروقة *mintaqaï mah-rouqa*; — tempérée, منطقة معتدلة *mintaqaï mu'tèdilè*, a., s.

Zoologie,
ma'rifèti haïvanât

Zootomie,
tichrihi haïvanât,

Zopissa,

Zoroastre,
zèradècht, *zèradu*

Zulcadrie
ذولقدريه *zoulqadr*

Zythum,
t., فقاع *fou*
subst.

FIN.

APPENDICE.

ᴛᴀ. **Les deux astérisques désignent des articles qui se trouvent déjà dans le Vocabulaire, mais dont les mots turcs doivent être remplacés par ceux de cet appendice; l'astérisque seul indique les variantes des mots qui sont également dans le Vocabulaire, et dont on peut faire usage; enfin les articles sans astérisques sont des additions destinées à compléter le Vocabulaire.**

A.

A, particule qui marque le da- : avec mouvement; se rend en rc par un ه *hè*, la syllabe يه ou lif ا placés à la fin des mots : e vais *à* Constantinople, استانبوله كيدرم *istambola guidèrum;* — je te dis *à* toi, سكا سويلرم *san-a seuïrum;* — J'écris à Osman-Aga, عثمان اغايه يازارم *osman aghaïè zarym.* — A, sans mouvement, xprime par la particule ده *dè* acée à la fin des mots : Il habite Paris, پاريزده اوتوريور تمكن ايدر *rizda otourieur, tèmèkkun idèr.*

A, troisième personne sing. du rbe avoir, s'exprime en turc par *var* ou واردر *vardur :* Il a un au cheval, كوزل اتى وار واردر *zel aty var* ou *vardur.*

*Abaisser, diminuer de hau-r, ايندرمك *indurmèk*, الچق ا *chaq e*, v.

Abandon, état d'une chose, d'une personne abandonnée, متروكيت *mètroukïièt;* — négligence aimable, تكليفسزلك *tèklifsyzlyk.*

Abandonné, délaissé, ترك اولنمش *terk olounmich*, براغلمش *braghylmych*, t., متروك *mètrouk;* — inhabité, غير مسكون *ghaïri meskioun;* — désert, ويران *viran*, p-t., خراب *kharab*, a., adj.; — lieu inhabité, désert, ويران ير *viran ïer*, ويرانه *viranè*, معطل ير *mou'attal ïer*, a-t., s.

Abandonné, livré à ses passions, ضبطسز *zabtsyz*, a-t., adj.

Abandonnée, *Voy.* Prostituée.

Abalourdir, شاشرمق *chachyrmaq*, t.

Abatage, frais pour abattre le bois, اودون كسمك حقى اوجرتى *odoun kesmèk haqqy, eudjrèti*, —

action d'abattre le bois, اودون کسمهسی *odoun kesmèci*, s.

*ABÂTARDIR, بوزمق *bozmaq*, صوینی بوزمق *soüiny bozmaq*; — s'abâtardir, بوزلمق *bozoulmaq*, verb.

ABÂTARDISSEMENT, ازغونلق *azghounlyq*, بوزلمه *bozoulma*, s.

ABATTEMENT, faiblesse, langueur, فتور *futour*, a., s.

*ABATTRE, mettre à bas, ایندرمک *indurmèk*; — renverser, اقترمق *aqtarmaq*, v.

s'ABATTRE, tomber, دوشمک *duchmèk*, یقلمق *iyqylmaq*; — s'adoucir, یاواشلنمق *ïavachlanmaq*, تسکین بولمق *teskin boulmaq*; — diminuer, اکسلمک *èksilmèk*; — se décourager, غیرتسز او *ghaïretsyz ol*, v.

ABATTEUR, qui abat, اقتریجی *aqtaridji*; — de bois, اودون کسیجی *odoun kècidji*, s.

*ABDIQUER, résigner sa charge, منصبنی براقمق *mancybini braqmaq*; — en général, ا ترک *terk e*, ا عزلت *'euzlet e*; — renoncer à ses droits, حقنی علاقهسنی کسمک *haqqyni, 'alaqacini kesmèk*, a-t., v.

ABECQUER, قوشجغزلری بسلمک *qouchdjighazlari beslèmèk*, verb.

ABEL, fils d'Adam, هابل *habil*, s.

*ABHORRER, یکرنمک *ïkrènmèk*, ا نفرت *nefret e*, a-t., v.

*ABÎME, ورطه *vartat*, *varta*, a., s.

*ABÎMER, ruin[...] دوشرمک *vartaït*[...] ruiner, ا خراب [...] ا کول *kul e*, v.

s'ABÎMER, se [...] ا خراب کول *guèn*[...] verb.

AB-INTESTAT, [...] *syz*, a-t., adv.

AB-IRATO, غله[...] *lyghylè*, adv.

*ABJECT, خور [...] *ni*, a., adj.

*ABJECTION, ة[...] *mezellet*, a., s.

ABLE, poisso[n...] *kèfal balyghy*, ى[...] *kèfal balyghy*, [...]فال subst.

*ABOI, aboiem[ent...] *ghyrych*, t., نبح [...]

ABOIS, انلغی[...] *lunpèrichanlyghy*, [...] بی مجال او,— [...]

*ABOMINABLE, [...] a., adj.

*ABOMINATION[...] *ich*, عیب *aïb*, a. [...]

*ABONDAMMEN[T...] *bol*, adv.

*ABONDANCE, [...] وفرت *vèfret*, a., s[...]

*ABONDER, av[...] کثرتی او *kesrèti ol*[...] son sens, طورمق [...] *dourmaq*, a-t., v.

*Abord, accès, يانشمه ïanach-
s.; — de premier abord,
هيمان hèman, adv.

*Abordable, يانشمه‌سى قولاى
قابل ïanachmaci qolaï, qabil, adj.

*Aborder, prendre terre,
قره‌يه چقمق اينمك qaraïè tchiq-
maq, inmèk; — accoster quel-
qu'un, بر كمسنه‌نك يانته وارمق
kimesnènun- ïanyna varmaq, v.

Abornement, تحديد tahdid,
a., s.

Aborner, تحديد ا tahdid e,
a-t., سنور كسمك synor kesmèk, v.

*Abouchement, كورشمه gueu-
chmè, t., ملاقات mulaqât, a.,
subst.

Aboucher, كورشترمك
gueuruchturmèk; — s'aboucher,
دللشمك dillèchmèk, t., ملاقات ا
mulaqat e, او ملاقى mulaqy ol,
a-t., v.

Aboukir, place forte d'Égypte,
بوقير bouqyr, s.

Aboutir, toucher, متصل او
mouttacyl ol; — tendre vers...,
..., منجر او mundjerr ol, a-t., v.

Aboutissant, qui mène, con-
duit, وارر varur; — à la ville,
شهره وارر chèhrè varur; — les te-
nans et aboutissans, اولى و اخرى
evvèli vè akhyri, اتصالات ittiça-
lat, a., s.

*Aboyer, حولامق havlamaq,
t., نبح ا nèbh e, a-t.

*Abrégé, اجمال idjmal, a.,
s.; — en abrégé, اجمالا idjma-
lèn, a., مختصرجه moukhtassar-
djè, a-t., adv.

*Abréger, اجمال ا idjmal e,
a-t., v.

Abri, صغنه‌جق يير syghynadjaq
ïer, s.

**Abrutir, rendre brut,
شاشرمق chachurmaq, حيوان
كبى ا haïvan guibi e, v.

Abrutissement, شاشقنلق
chachqunlyq, سرسملك sersemlyk,
t., توحش tèvahhouch, a., s.

*s'Absenter, غيرى يره وارمق
ghaïri ïèrè varmaq, كتمك guit-
mèk, v.

*Absorber, يوتمق ïoutmaq;
— épuiser, بتون الهق butun al-
maq, دوكتمك tuketmèk, v.

*Absoudre, تبريه ا tèbriè e,
a-t., v.

*s'Abstenir, اجتناب ا idjti-
nab e, چكنمك tchèkinmèk.

*Abstinence, رياضت riazet,
a., پرهيز perhiz, p., s.; — jours
d'abstinence, اورج كونلرى oroudj
gunlèri, s.

Abstinent, پرهيزكار perhizkiar,
p., اهل پرهيز èhli perhiz, a-p.,
adject.

*Absurde, يراشقسز ïarachyq-
syz, t., بيهوده bihoudè, p., عبث
'abes, a., adj.

Absurdité, ياقشقسزلق ïaqy-

clyqsyzlyq, مناسبتسزلك *munacèbetsyzlyk*, بيمعنيلك *bima'nalik*.

*ABUS, بر شيك مخالف استعمالى *bir chèïun- moukhalif isti'mali*, يرامز كم بد استعمال *ïa-ramaz, kèm, bèd isti'mal*, a-t., سوء استعمال *suï isti'mal*, a., s.

S'ABUSER, الدانمق *aldanmaq*, verb.

**ABUSIF, عادته مغاير *'adètè moughaïr*, a-t., adj.

ABUSIVEMENT, خلاف استمال ايله *khilafi isti'mal ilè*, a-t., مجازا *mèdjazèn*, a., adv.

ACABIT, مقوله *maqoulè*, صوى *soï*, t., جنس *djins*, قسم *qysm*, a., s.

ACAJOU, ماهون اغاجى *mahon aghadji*, s.

ACCABLEMENT, faiblesse, قوتسزلق *qouvvetsyzlyq*, فتور *futour*; —découragement, غيرتسزلق *ghaïretsyzlyq*, يورغنلق *ïorghounlyq*, subst.

ACCABLER, surcharger, زيادسيله يوكلتمك *ziadècilè ïukletmèk*; — fatiguer à l'excès, پك يورلتمق *pèk ïouroultmaq*, v.

ACCAPAREMENT, احتكار *ihtikiar*, a., s.

ACCAPARER, احتكار ا *ihtikiar e*, جمع ايدوپ يغمق *djèm' idup ïyghmaq*, a-t., v.

ACCAPAREUR, احتكار ايديجى *ihtikiar ididji*, a-t., مطرباز *matrabaz*, s.

ACCÉLÉRATION, …
a., s.

ACCENT, signe q…
voyelles, حركت …
'alamet, نشان *nic*…

ACCENTUER, …
ket qomaq, a-t., v.

*ACCEPTABLE, …
boul olounour, a-…
boul, a., adj.

ACCEPTION, pr…
imtiaz; — significa…
na, a., s.

*ACCÈS, facilit…
يقلاشش *ïaqlachich*…
qarroub; — de col…
شدتى *ghazab chi*…
— trouver accès, …
boulmaq; — donn…
ويرمك *ïol virmèk*.

ACCESSIBLE, …ان
khouli açan, a-t., …

ACCESSION, …رضا

ACCIDENT, cas …
duchuch, عارضه *'a*…
ziiè, a., s.

ACCIDENTELLEM…
tifaqa, عرضاً *'araz*…

ACCOLADE, …ش
t., معانقه *mou'ana*…
donner l'accolade…
LER.

ACCOLER, jeter …
قوجقلمق *qoudjaq*…
qoudjmaq, معانقه ا…
a-t., ا در اغوش *der* …

— la vigne, اصمه بغلمق *asma ghlamaq*, v.

Accommodant, سوز اكلار *seuz a—lar*, خاطر شناس *khatyr chinas*.

Accommodement, بارشق *barichiq*, t., اصلاح *islah*, اتّفاق *ittifaq*, a., s.

Accommoder, arranger, دوزلتمك *duzeltmèk*, باقشترمق *baqychturmaq*; — réconcilier, باشترمق *barichturmaq*, t., اصلاح *islah e*; — apprêter, حاضرلمق *hazyrlamaq*, a-t., پيشورمك *pichurmèk*, v.

s'Accommoder, se contenter, راضى اوا *razi ol*; — se réconcilier, بارشمق *barichmaq*; — se conformer, اويمق *ouïmaq*, v.

Accompagnement de musique, هم اهنك *hèm ahènk*, p-t., s.; — avec —, ساز چالمدسيله *saz tchalmaci ilè*.

Accompagner, aller de compagnie, يولداش اول *ïoldach ol*, t., رفاقت *rèfaqat*, ترفيق ا *terfiq e*; — suivre et reconduire quelqu'un, تشييع ا *tèchii' e*, a-t.; — s'accompagner de quelqu'un, بركمسنه برابر المق *bir kimesnëi bèraber almaq*, v.

Accompagner un musicien, برابرسازچالمق *bèraber saz tchalmaq*, v.

Accompli, تمام *tèmam*, تكميل *tèkmil*, مكمّل *mukèmmel*, a., adj.

*Accomplir, تكميل ا *tèkmil e*; — s'accomplir, اجرا اولنمق *idjra olounmaq*, a-t., v.

*Accord d'instrument, دوزن *duzèn*, t., هم اهنك *hèm ahènk*, p-t. *Voy.* Accommodement.

Accorder des intrumens, دوزمك *duzmèk*, t., اهنكلمك *ahènklèmèk*, اهنك ويرمك *ahènk virmèk*, اهنك ا *ahènk e*, p-t., v.

*Accouplement, چفتلشمه *tchiftlèchmè*, s.

*Accoupler, چفت ا *tchift e*, چفتلندرمك *tchiftlèndurmèk*; — s'accoupler, چفتلشمك *tchiftlèchmèk*, v.

Accoutumé, habitué, الشق *alichiq*; — ordinaire, معتاد اولان *mu'tad olan*, a-t., adj.

*Accréditer, mettre en crédit, اعتبار ويرمك *'itibar virmèk*; — une nouvelle, برخبره ايناندرمق *bir khabèrè inandurmaq*, a-t., v.

Accroître, rendre plus grand, بيوتمك *buïutmèk*, v.

*Accul, بوجق *boudjaq*, قپان *qapan*, طارير *dar ïer*, s.

Accumulation, réunion, تراكم *tèrakum*; — accroissement, ضمّ *zamm*, a., s.

*Accusation, plainte, شكايت *chikiaïet*, a., s.

Accusé, قوولانمش كمسنه *qoolanmïch kimesnè*, t., تهمتلو كيشى *teuhmetlu kichi*, a-t., s.

*Accuser réception, الديغنى

اخبـــار ا *aldughyni ikhbar e*, v.

Achat, chose achetée, الش *alich*, صاتون النمش نسنه *satoun alynmich nesnè*, s.

Acheminé, متوجّه *mutèvèddjih*, a., روانه *rèvanè*, p., adj.

*Achèvement, تكميل *tèkmil*, adject.

Acidité, اكشيلك *èkchilik*, تُرشيلك *turchulik*, s.

Acquitter, absoudre, تبريه ا *tèbriïè e*, a-t., v.

Acte, action, ايش *ich*, t., عمل *'amel*, حركت *harèket*; — écrit publié, حجّت *houddjet*, علام *'ilam*, a., s.

Action, faculté d'agir, عمـل *'amel*, وضع *vaz'*, حالت *halet*; — fait, فعل *fi'l*, عهل *'amel*, طور *taor*; — procès, دعوا *d'ava*; — véhémence, chaleur, حدّت *hiddet*, كرميّت *guermiïet*; — action de grâce, شكر *chukr*, دعا *dou'a*; — combat, غزا *ghaza*, a., s.

Actionner, محكمه‌يه دعوت ا *mèhkèmèïè d'avet e*, a-t., v.

Addition, augmentation, ضمّ *zamm*, a., s.

Additionner, جمع ا *djèm' e*, يكونني ا *ïèkiounini e*, a-t., v.

*Adepte, initié, محرم *mahrèm*, a., adj.

Aderbijan, prov. de Perse, اذربيجان *azerbaïdjan*, s.

*Adjectif, صفت *sifat*, a., subst.

Adjoindre, associer à ... ا *terfiq e*, a-t.

Adjonction, ...مقلق *vaz' olounmaqlyq*, a-t., ... *fiq*, اشتراك *ichtirak*, a.

Adjudant de troupe... la nouvelle organisation... quie, صولقول اغاسي *sol... ci*; — major, قول اغاسي ... *qol aghaci*, s.

Administrateur, rég... biens d'une communaut... *mutèvelli*, a., s.

Administration, d... inspection, نظارت *nè...* pouvoir administratif, ... *hukioumet*, a., s.

*Administrer, gou... چويرمك *tchèvirmèk*, ... *e*; — la justice, حق ا ... *ihqaqi haqq e*, a-t., v.

*Admirable, عجب... عجيب *'adjib*, adj.

Admirablement, ... تعجّب *ber vèdjhi tè'addj...* adverb.

Admis, مقبول *maqboul...*

*Admission, ادخال *i...* subst.

*Adorable, ...نه جق *sèdjdè qylynadjaq*, a-t., ...

Adorer, ...سجده قلق *qylmaq*, طاپمق *tapmaq*, *'ibadet e*, a-t., v.

Adroit, rusé, حيله‌كار... a-p., adject.

[redacted]

Adulateur, مدهنهجی *mu-hènèdji*, a-t., s.

Adulation, مداهنه *mudahènè*, ، يلتقلق *ïaltaqlyq*, s.

Adultérin (fils), ولد زنا *vè-li zina*, a., s.

***Adversité**, مصيبة *moucibet*, , s.

Aérer, renouveler l'air, هوايى دكشمك *havaï dèïchmèk*, v.

***Affabilité**, خاطرنوازلق *hatyrnuoazlyq*, a-p-t., مروّت *muruvvet*, a., s.

***Affable**, خاطر نواز *khatyr-nuoaz*, a-p., مروّتلو *muruvvetlu*, a-t., adj.

Affadir, طاتسز ا *tatsyz e;* — le cœur, يورك بولندرمق *ïurèk boulandurmaq*, v.

Affamer, retrancher les vivres, ذخيرةلرى كسمك *zakhirè-lèri kesmèk*, a-t., v.

***Affecter**, montrer, كوسترمك *gueustermèk;* — prétendre, ادّعا ا *iddi'a e;* — affliger, انجتمك *indjitmèk*, v.

***Affectionner**, سومك *sèv-mèk*, t., محبّتى او *mouhabbèti ol*, a-t., v.

Affermer, donner à ferme, اجاريه كرايه ويرمك *idjarèïè, ki-raïè virmèk;* — prendre à, كرايه اجارهيه الهق *kiraïè, idjarèïè al-maq*, a-t., v.

***Afficher**, placarder, ديوارة يافته ياشترمق *divarè ïafta ïapich-turmaq*, v.

Afficheur, ديوارة يافته ياپشتريجى *divarè ïafta ïapichturi-dji*, s.

***Affidé**, محرم *mahrèm*, a., adject.

Affinité, liaison, rapport, مناسبة *munacèbet*, a., s.

Affirmatif, مصدّق *mouçad-diq*, a., adj.

Affirmation, تصديق *tastiq*, اقرار *iqrar*, a., s.

***Affirmer**, تحقيقلمك *tah-qiqlèmèk*, اقرار تصديق ا *iqrar, tastiq e*, a-t., v.

***Affliction**, كدر *kèder*, حزن *huzn*, a., s.

***Affligeant**, كدرلو *kèderlu*, a-t., مكدّر *mukèdder*, a., adj.

***Affliger**, كدر ويرمك *kèder virmèk*, a-t., v.

***Affluer**, se jeter dans..., منصب او *mounsèb ol;* — se réunir en foule, جمع او *djèm' ol*, ازدحام قلوب غلبه ايله كلمك كيرمك *izdiham qylup, ghalèbè ilè guelmèk, guirmèk*, v.

Affoiblir, *Voy*. **Affaiblir**.

Affréter, نول ايله الهق طوتمق *nèol ilè almaq, toutmaq*, كيرا ايله كمى طوتمق *kira ilè guè-mi toutmaq*, v.

Affronter, ne pas craindre, قورقمامق *qorqmamaq*, v.

Afin, تاكه *aki*, بويله كه *beuïlè ki*, ايچون *itchoun*, adv.; — afin de voir, كورمك ايچون *gueurmèk itchun*.

Aga, seigneur, chef militaire en Turquie, اغا *agha*; — des janissaires, يكيچرى اغاسى *ïèni-itchèri aghaci*; — chef des eunuques noirs, l'un des premiers dignitaires de l'empire ottoman, قزلر اغاسى *qyzler aghaci*.

Agacer, provoquer, قندرمق *qyndurmaq*, قودورتمق *qoudourt-maq*, t., تحريك ا *tahrik e*, a-t., verb.

Agio, آقچه باشى *aqtchè bachi*, باش *bach*, s.

*Agitation, mouvement, حركت *harèket*, دپرنش *tèprènich*; — des flots, دالغلنمه *dalghalan-ma*, صالندى *salynty*; — peine, tourment, اضطراب *iztirab*; — trouble, tumulte, فتنه *fitnè*, a., subst.

Agité, troublé, مضطرب *mouz-tarib*, a., راحتسز *rahatsyz*, a-t., adject.

Agréger, ارايه المق *araïè al-maq*, ادخال ا *idkhal e*, a-t., v.

Agression, باصقن *basqyn*, t., هجوم *hudjoum*, a., s.

*Agripper, پنچه لمك *pèn-tchèlèmèk*, v.

Agronome, versé dans la science de l'agronomie, فنّ زراعتك ماهر *fenni zira'attè mahir*, adj. et s.

Agronomie, فنّ علم زراعت *fenni, ilmi zira'at*, a., s.

Aigrelet, اكشيجه *èkchidjè*, adject.

*Aigreur, ك
subst.

Aigri, irrité,
djènmich, كوسلو *ku*

*Aigrir, rendre a
èkchitmèk; — deven
èkchimèk; — irrite
ryltmaq, v.

*Aigu, اوجلو
keskin, adj.

Aiguille à coud
toile, چوالدز *tchuv*

Aiguillon d'un
دلى *toqa dili*; —
اوكندره *eugundurè*,

*Aiguiser, ك
سورلتمك *syoriltn*
keskin e, v.

Aile (l') d'une
qol; — droite, قول
t., ميمنه *mëïmènè*,
صول قول *sol qol*, t.
a., s.

s'Aimer, s'entr'a
sèvichmèk, v.

Air, manière,
طور *taor*, و حركت
rèket; — ressembla
— il a de son air,
ble, اكا بكر *an-a b*

*Ais, پداوره *pè*

*Ajourner. ق
bachqa gunè salmaq

*Ajouter, join
zamm e; — foi, c
inanmaq, اعتقاد ا
verb

ˢTER, دوزلتمك duzeltmèk,
ا ouïdourmaq; — viser,
ⁱ nichanlamaq, نشان الهق
lmaq, v.

:RMAN, ville de la Bessa-
ر أق كرمان aqkerman, s.

.ME, bruit, cri de détresse,
: potyra, h., ولوله velvèlè,
gueurulty; — donner l'a-
براقهق كورلتى gueurulty
], v.

ARMER, شاشيرمق chach-

IM, مجموعه mèdjmou'u,

NER, rendre fou, دلورتمك
ik, چلدورمك tchildur-
-vendre, صاتهق satmaq,

GNER, ديزمك dizmèk,
اوزر بر ديزى bir dizi uzrè
v.

MENT, ييجك ïèièdjik,
ghyda, a.; — corporel,
ج غداى ghydaï djesmani;
ituel, غداى روحانى ghy-
ani, a., s.

NT, كيدن guidèn; — les
t venans, كلوب كيدنلر guè-
lènler, t., امد شد ايدنلر
ud idènler, s. pl.

ES et venues, كلش كيدش
guidich, s.

GATION, ايراد irad, تقرير
نقل naql, a., s.

GEMENT, تخفيف takhfif,

*Allégorie, استعاره isti'arè,
كنايه kinaïè, a., s.

Allégoriquement, كنايه ايله
kinaïè ilè, تمثيل ايله tèmsil ilè,
a-t., adv.

Allégresse, سرور surour, a.,
subst.

Aller son chemin, يولنه
كتمك ïolyna guitmèk; — laisser
aller, قويويرمك qoïvirmèk,
صاليويرمك salyvirmèk; — cette
montre ne va pas, بو ساعت ايشلمز
bou sa'at ichlèmèz; — se laisser al-
ler, يوالنهق ïouvalanmaq, v.

*Alliage, ماردة marda, s.

*Alliance, parenté, مصاهرت
mouçahèret, a., s.

Allouer, قبول ا qaboul e. Voy.
Accorder.

*Allure, طور و حركت tavr u
harèket, a., كيدش guidich, s.

Aloi, titre de l'or et de l'ar-
gent, عيار 'aïar, a., s.

Alourdir, اغرا aghyr e, v.

Alphabétique (par ordre),
هجا حروف تيبى اوزره hèdjè, hou-
rouf tertibi uzrè, a., adj.

*Altérable, بوزلهجق bozou-
ladjaq, t., تغيّر اولنهجق tèghaïïur
olounadjaq, a-t., adj.

Altération, changement,
تغيير tèghaïïur, a., s.

Altéré, gâté, بوزق bozouq;
qui a soif, صوسز soucyz, adj.

Altérer les monnaies, سكّة
بوزمق sikkèï bozmaq; — s'altérer,

se gâter, لزبومق bozoulmaq, v.

Alterner, نوبتله ایشلمك عمل ا nèobetilè ichlèmèk 'amel e, v.

Althée, گل خاتم gul khatèm, subst.

Altier, فضول fuzoul, vulg. fodoul, مغرور maghrour, t., متکبّر mutèkèbbir, a., adj.

Aluner, شابلمق chablamaq, شاب صوینه باتدرمق صوقمق chab souïnè batturmaq, soqmaq, v.

*Alvéole, دیش چقوری dich tchouqoury, s.

*Amadouer, مداهنه تملق ا mudahènè, tèmelluq e, a-t., v.

Amalgame, mélange, قرشترش qarichturich, اختلاط ikhtilat, a.; — de métaux, معدن اختلاطی ma'dèn ikhtilati, a-t., s.

Amalgamer, قرشترمق qarichturmaq, v.

*Amarre, پالامار palamar, subt.

Amarrer, پلامار ایله بغلمق palamar ilè baghlamaq, v.

Amasie, ville d'Asie, اماسیه amacia, s.

*Amasser, طوپلمق toplamaq, verb.

*Ambassade, سفارت sèfaret, a., s.

*Améliorer, ایو ا ëiu e, t., اصلاح ا islah e, a-t., v.

Amen, امین amin, a., s.

LIFIER, بیوتمك buïut-
قبارتمق qabartmaq, v.

UTER, کسمك kesmèk, t.,
ıat' e, a-t., v.

ISANT, صفالو safalu, کیف
و kèïf viridji, ذوقلو zèvqlu,
dj.

ISER, traîner en longueur,
اوزاغه صا ouzagha salmaq,
اوز ouzatmaq; — arrêter,
اکلن èïglèndurmèk, v.

(jour de l'), یل باشی ïl
s.; — par an, سنده sè-

ACHORÈTE, ابدال abdal,
munzèvi, a., s.

LOGIE, بکزرلك bèn-zerlik,
ت tènaçoub, مشابهة mucha-
a., s.

ALYSER, چوزمك tcheuz-
, حلّ ا hall e, a-t., v

THÉMATISER, لعنتلمك
nèk, لعنت ا la'net e,
لعنت la'net oqoumaq,

THÈME, لعنت la'net, a.,

OMISER, تشریح ا tèchrih e.

IOGYNE, خنثی khounsa,

IOS, l'une des Cyclades,
اندره andra adaci, s.

, اشك یوکی èchèk ïuki, s.
MONE, نعمان nu'man,
نعمان nu'man tchitchègui,

ANÉVRISME, طمر شیشهسی damar chichmèci, s.

ANGÉLIQUE, plante, ملایك اوتی mèlaïk otou, سنبل خطایی sumbuli khataï, s.

ANGLETERRE, انکلیتره inglitèra, inguiltèra, s.

*ANGOISSE, غمّ ghamm, الم èlèm, a., s.

ANGORA, ville de l'Asie-Mineure, l'ancienne Ancyre, انکوری ènghouri; — chat —, انکوری کدیسی ènghouri kèdici; — chèvre —, انکوری کچیسی ènghouri kètchici; — châle, étoffe particulière d'Angora, انکوری شالیسی ènghouri chalici, s.

ANIER, اشکجی èchèktchi, s.

ANIMAL, homme stupide, اشك èchèk, احمق ahmaq, s.

ANIMAL, qui appartient au genre animal, حیوانی haïvani, a., حیوانه دایر منسوب haïvanè daïr, mènçoub, a-t., adj.

ANIMALCULE, حیوانجق haïvandjiq, s.

ANNAL, qui dure un an, بر سنه سورر bir sanè surer, t., سنوی sènèvi, a., adj.

ANNEXER, ضمّ ربط ا zamm, rabt e, برابر قومق وضع ا bèraber qomaq, vaz' e, v.

ANNEXION, t. de grammaire, اضافة izafet, a.; s.

ANNIVERSAIRE, سنوی sènèvi, a., adj.

*Annoncer, خبر ا *khuber e*. a-t, v.

Annonciation, بشارت كونى *bècharet guny*, يورتيسى *ïortycy*, s.

Annotation, اشارت *icharet*, a., s.

Annuellement, سنده *sènèdè*, سنه‌دن سنه‌يه *sènèdèn sènèïè*, adv.

Annulaire (doigt), اوكسز پرمق *euksyz parmaq*, s.

*Annuler, بطال ابطال ا *batal*, *ibtal e*, a-t., v.

Anoblissement, تشريف *tèchrif*, a., s.

Anodin, اغرى دكدريجى *aghry din-duridji*, adj. *Voy.* Calmant.

Anomal, قاعده‌دن خارج *qa'idèdèn qaridj*, adj.

Anomalie, *Voy.* Irrégularité.

*Anon, قولان *qolun*, صپه *sypa*, *sèpa*, *sopu*, s.

*Anonyme, اسمى نامعلوم *ismi nam'aloum*, a-t., adj.

Antagoniste, خصم *khaçym*, a., s.

Antarctique, méridional, جنوبى *djunoubi*, a., adj. *V.* Pôle.

Antérieurement, مقدما *mouqaddèma*, a., adv.

Anticipation, پيشين *pichin*, subst.

*Anticiper, پيشندن ا *pichindèn e*, v.

Antiparos, île de l'archipel, انتى بارة *antibara*, s.

*Anxiété, ...در *iztirab*, a., s.

Aorte, طمر ... subst.

*Apanage, ...

*Apanager, ... *arpalyq virmèk*, ...

A peu près, ... *uèn*, *takhmina*, ...

*Aplanissem... تسهيل *teshil*, a., ...

*Aplatir, ... *maq*, يصى ا *ïass...*

Apostasier, ... *dinèndèn deunmè...* *dad e*, a-t., v.

Apostille, ... دركنار *der kènar*, ...

*Apostiller, ... يازمق *hachïè qon...* يازمق *kènar ïazm...*

Apparat, ...لاى

Appareil, ba... des mis sur une p... باغ وعلاجلرى *bir* ... *iladjlèri*, s.; — ... ...رى قالدرمق ... چقرمق *bir ïaran...* *durmaq*, *tchiqarm...*

Appareiller, ... choses pareilles, ... *dourmaq*; — acco... *tchiftlèmèk*, v.; ... voile, ...لكن اچمق ... verb.

Appartenir, ...

بر کیمسنه‌نک مالی *bir kimesnè-en mali ol*, v.; — cela lui appartient, انکدر *anun-dur.*

Appauvrissement, فقیرلک *fiqyrlyq. Voy.* **Affaiblissement.**

Appeau, یم *ïèm*, s.

Appointer, donner des appointemens, علوفه ویرمک *'ulufè irmèk*, a-t., v.

***Apposer**, وضع ا *vaz' e*, a-t., verb.

***Apposition**, وضع *vaz'*, a., s.

***Appréciateur**, قیمتنی بلین *qymetyni bilèn*, a-t., s.

***Apprécier**, قیمتنی قدرینی بلمک *qymètini, qadrini bilmèk*, a-t., v.

Apprendre, enseigner, اوکرتمک *eugretmèk*, t., تعلیم ا *ta'lim e*, a-t., v.

Apprivoisé, الیشق *alychyq*, t., خانه پرور *khanè perver*, p., adj.; — animal apprivoisé, الـــده اوکرنمش جانـــور *eldè eugrènmich djanver.*

***Approbation**, تحسین *tahsin*, a., s.

Approcher, mettre proche, یقین قومق *ïaqin qomaq*; — s'avancer, یقین کلمک *ïaqyn guelmèk*; — ressembler, بکزمک *benzèmèk*; — être en faveur, auprès de quelqu'un, بر کمسنه‌نـــک نظارنده ا *bir kimesnènun nazarindè ol*, v.

s'Approprier, تصرف ا *tèçarruf e*, او مالک *malik ol*, a-t., v.

***Approuver**, معقول کورمک *ma'qoul gueurmèk*, افرین اوقومق *aferin oqoumaq*, استحسان ا *istihsan e*, a-t., v.

***Apre**, ککره *kèkrè*, adj.

***Apreté**, ککره‌لک *kèkrèlik*, subst.

Après-Demain, اوبر کون *obir gun*, یارن دکل اوبر کون *ïaryn dèïl obir gun*; — après coup, بعدالوقوع *ba'del vouqou'*; — après midi, اویلەدن صکره *euilèdèn sonra.*

Aqueux, صولو *sulu*, صویـــه منســـوب *souïè mènçoub*, t-a., مایی *maïi*, a., adj.

Arabique (gomme), صمـــغ عربی *samghy 'arabi*, s.

Ararath, montagne d'Asie, اغر طـــاغ *aghyr dagh*, اغر طاغی *aghyr daghy*, s.

Arbitraire, volontaire, اختیاری *ikhtiari*; — tyrannique, ظلمی *zoulmi*, a., adj.

Arbitrairement, زور ظلم ایله *zor, zoulm ilè*, ظلما *zoulmèn*, a., adverb.

Arbitre (libre), ارادت کلی جزئیه *iradèti kulli, djuzïiè*, a., s.

***Arbre**, شجر *chèdjer*, a., s.

Arbrisseau, چالی *tchaly*, s.

Arche de pont, کمر *kèmer*; — de Noé, نوح کشتیسی *nouh kèchtici*, سفینهٔ نوح *sèfinèï nouh*, s.

Archet, کمان یایی *kèman ïaïi*, subst.

Architecture, معمارلق mi'-marlyq, بنا علمی bina 'ilmi, a-t., subst.

*Archives, سندات sènèdat, a., دفترلر defterler, s.

Archivistes, دفتردار defter-dar, دفتر امینی defter èmini, a., subst.

Arctique, septentrional, شمالی chimali. Voy. Pôle.

Ardemment, حرارتله hararè-tilè, کرمیّتله guermiïetilè, غیرتله ghaïretilè, a-t., adv.

Ardent, آتشلی atèchli, قزغن qyzghyn; — impétueux, حدّتلو hiddetlu, a., adj.

Ardeur, forte chaleur, اسجقلق icidjaqlyq, t., حرارت hararèt, کرمیّت guermiïet; — impétuo-sité, حدّت hiddet; — courage, غیرت ghaïret, a., s.

*Ardoise, قیاغان qaïghan, s.

Arène, menu sable, انجه قوم indjè qoum; — lice, میدان mèï-dan, s.

Argenterie, کمش صفره طاقمی gumuch sofra taqymy, s.

Argumentation, قیاس qyas, اثبات isbat, دلیل dèlil, a., s.

Argumenter, نتیجه چقرمق nètidjè tchiqarmaq, استدلال برهان ا istidlal, burhan e. a-t., v.

Aridité, قورولق qouroulyq, s.

Armes offensives et défensi-ves, ضرب ودفع یات یراق zarb u def' iat, iaraq, a-t., s. pl.; — \ guirudè.

appeler aux armes, [...] herbi tchalmaq, v.

Armement, [...] mat, سفر تدارکاتی [...] kiati, a-t., s.

Armer un vaisse[...] [...] دوناتمق bir guèmi do[...]

Armure, [...]پوسات [...] سلاح طاقمی silah taq[...]

Aromatiser, [...] a-t., بهارلمق baharl[...]

*Arquebuse, [...] chichkhanèlu tufenk, [...]

Arrangement, [...] بارشق barichiq, t., [...] a.; — d'une affaire, [...] rabouta, a., s.

*Arranger, met[...] نظام ویرمک nizam [...] قومق ïèrinè qomaq [...] faire, رابطه ویرمک ichèrabouta virmèk; — [...] s'accorder, اوزلاشمق [...] verb.

Arrêts, les arrê[...] کوز حبسی gueuz haps[...]

Arrêter, retenir[...] alyqomaq; — saisir, [...] maq; — retarder, [...] lèndurmèk; — sa v[...] [...] دکمک gueuz dik[...] compte, [...] کسمک kesmèk; — fixer, déte[...] [...] ویرمک qarar virmèk

en Arrière, en r[...]

e-Saison, صوكك بهار
s.

e-Pensée, غرض gha-

er, *Voy.* Différer.

ge, کمی استف *istif,*
mi istifi, s.

r, approcher du ri-
يانشـ قره‌يه *qaraïè ïa-*
v.

ger, ادّعا ا *iddi'a e,*
ا *istishab e,* a-t., v.

iciel, ياپمه *ïapma,* adj.

cieux, حيله‌كار *hilèkiar,*

cieusement, حيله ايله
-t., adv.

te, اهل صنعت *èhli*
اهل معرفه *èhli ma'rifet,*
ه *san-'atguer,* a-p., s.

ié, طاملا *damla,* بوغلمش
ch; — être —, بوغلمق
q, v.

nt, طالب *talib,* a.,

er, طالب او *talib ol,*
djan atmaq; ادّعا ا *id-*
t., v.

Fœtida ou Merde du
شيطان بوقی *chèïtan boqy,*

lans, يوريش ايدنلر *ïu-*
r, t., معاصرين *mou-*
a., s. pl.

llir, اوزرنه دوشمك

uzèrinè duchmèk, هجوم يوريش ا
hudjoum, ïurich e, v.

*Assaisonnement, طعام تربيه‌سی *t'am terbièci,* ابزار *èb-*
zar, s.

Assaisonner, تربيه قومق ا *ter-*
biè qomaq, e, a-t., توز بببر قومق ا
touz biber qomaq, e, v.

Assembler, réunir, جمع ا
djèm e, ديرمك *dirmèk;* — re-
cueillir, ديوشرمك *dèvchirmèk.*
Voy. Joindre.

s'Assembler, جمع او *djèm' ol,*
a-t., v.

Assentiment, رضا *riza,* a., s.

Asseoir, mettre, poser, قومق
qomaq, t., وضع ا *vaz' e,* a-t.; —
les fondemens d'un édifice, بر
بنانك تمللرينی قومق وضع ا *bir*
binanun- tèmellèrini qomaq, vaz' e,
— fonder, établir, بنا طرح ا *bina,*
tarh e, a-t., v.

*Asservir, dompter, التنه ضبطنه المق قومق *altynè, zabtynè*
almaq, qomaq, v.

Asservissement, اسيرلق *ècir-*
lyq, قوللق *qoullyq,* t., استرقاق
istirqaq, a., s.

*Assesseur, دعوا دكلين *d'ava*
din-lèïèn, a-t., s.

Assez, quantité suffisante, قدر
كفايه *qadri kèfaïè,* كفايه مقداری
kèfaïè miqtari, a., s.

*Assidu, ملازم *mulazim* a.; —
au travail, چالشقان *tchalichqan,*
adject.

*ASSIDUITÉ, ملازمت *mulazèmet* ; — au travail, جهد *djèhd*, a., subst.

ASSIÉGÉ, محصور *mahsour*, a., adj. ; — les assiégés, محاصره اولانلر *mouhacèrè olanlar*, a-t., s. pl.

*ASSIETTE, situation, حال *hal*, a., s.

*ASSIGNER, appeler en justice, محكمه يه چاغرمق دعوت ا *mèhkèmèïè tchaghyrmaq*, *d'awet e*, v.

*ASSISES, séances des juges, قاضيلر مجلسى جميعتى *qaziler mèdjlici*, *djèmièti*, a-t., s.

ASSISTANCE, présence, حضور *houzour* ; — l'assemblée, جماعت *djèma'at* ; — aide, secours, ياردم *ïardum*, t., امداد *imdad*, a., s.

ASSISTANT, présent, حاضر موجود اولان بولنان *hazyr*, *mèvdjoud olan*, *boulounan*, t. ; — qui aide, ياردمجى *ïardumdji*, t., معين *muhin*, a., adj.

*ASSISTER, aider, ياردم ا *ïardum e*, امداده كلمك *imdadè guelmèk*, اعانت ا *i'anet e*, a-t., v.

ASSOCIER, prendre pour collègue, شريك ا *chèrik e*, قوشمق *qochmaq*, t. ; — admettre, قبول ا *qaboul e*, a-t., v.

ASSOMMER, fatiguer, importuner, يورلتمق *ïoroultmaq*, اوصاندرمق *oçandurmaq*, باش اغرتمق *bach aghyrtmaq*, v.

ASSORTIMENT, convenance, ياقشقلق *ïaqychyqlyq*, لياقت *liaqat* ; — assembla[ge] choses qui convien[nent] طاقم *taqym*, t., ... انواعى *ènvaï*, a., s

*ASSORTIR, ...ق *maq*, v.

ASSOUPIR, app... *teskin e*, a-t., v.

S'ASSOUPIR ... اويوشمق *ouïou*... وارمق *ouïouqouïè* ...

ASSOUPLIR, ...ق *chatmaq*, v.

ASSURANCE, cer... اعتماد *'itimad*, ... promesse, وعد ... *rar*, a. ; — gara... امينلك *èminlik* ; — ... كفالة *kèfalet* ; — ... pertes éventuelles... *ta* ; — courage, hard... *djèçaret*, a., قوتى ... *vèti*, a-t., s.

ASSURÉ, certai... *sahih* ; — sûr, ... *Voy.* HARDI.

ASSURÉMENT, ... صحيح *sahih*, a., ... *tchèk*, شبهه سز *chub*... confiance, غيرتله ... پرواسز *pervasyz*, p-...

ASSURER, affir... اقرارا *tastiq*, *iqrar* ... GARANTIR, ENCO...

*ASTHMATIQUE, ... *tèh nèfesle*, ou simp...

HME, نفس طارلغی nèfes
r, a-t., ضيق النفس zi-
ss, a., s.
COTER, انجتمك indjit-
.
ACAN, ville de la Russie
ie, ازدرخان azderkhan,
.
REINDRE, حصر ا hasr e,
مجبور زورلهق zorlamaq, t.,
our e, باغلمق baghlamaq;
reindre à, كندويه بر شي
ايتمك guènduïè bir chèi etmèïè
v.
RINGENT, قابض qabiz, a.,
.
TUCE, حيله hilè, a., s.
ÉE, اللهی انكار ايدن al-
iar idèn, a-t., s.
NIE, قوتسزلك qouvvetsyz-
t., ضعف za'af, a., s.
ABILAIRE, سوداوی sèodavi.
E, اوجاق odjaq, s.
OCE, cruel, ياوز ïavouz,
birahm, پك ظالم pèk za-
lj.: — douleur, بيوك
اغ buïuk aghry; — crime,
بيوك buïuk gunah.
OCITÉ, ياوزلق ïavouzlyq,
بی bi chefqatlyq; — grand
بيوك كناه شناعت buïuk
china'at, s.
TABLER, fam., سفره يه
ا safraïè otourmaq, v.
ACHE, باغ bagh, قايش
t., بند bènd, p-t., s.

Attacher, lier, باغلمق bagh-lamaq, بند ا bènd e, p-t.; — joindre, réunir, چاتمق tchatmaq; — avec un clou, ميخلمق mikhla-maq, v.

Attaquer, commencer une attaque, assaillir, بصمق basmaq, اورمق ourmaq, قرشولمق qarchou-lamaq; — se jeter avec furie sur quelqu'un, حولامق havlamaq, هجوم ا hudjoum e, دوشمك duch-mèk; — provoquer, commencer une querelle, طقلمق taqylmaq; — attaquer de paroles, شوز اتمق seuz atmaq, v.

s'Attaquer, طوتشمق tou-touchmaq, v.

Atteindre, frapper de loin, اوزاقدن اورامق ouzaqtan ourmaq; — le but, اصابت ا içabet e; — le but de ses désirs, مرادنه نايل اول muradinè naïl ol; — être atteint d'une maladie, مبتلا اول mubtèla ol, verb.

Atteinte, action d'atteindre, طوقنش doqounich, طوقنمه doqoun-ma, اورش ourich; — dommage, lésion, ضرار zarar, نقصان noq-san, خلل khalel, a., s.; — porter —, خلل ويرمك khalel vir-mèk, a-t., v.

Attelage, action d'atteler, قوشمه qochma, قوشم qochoum, t.; — animaux attelés, قطار qytar, usit. qatar, a., s.

*Atteler, قوشمق qochmaq, بغلمق baghlamaq, v.

Attenant, بتشق *bitichiq*, t., متصل *mouttacil*, a., adj.

*Attendre, منتظر او *muntazir ol*, ا انتظار چكمك *intizar tchèkmèk e*; — compter sur, ا مأمول *méemoul e*, a-t., v.

Attentivement, دقتله *diqqatilè*, a-t., adv.

Attention, égard, déférence, رعايت *ri'aïet*, a., s.

Atténuation, *V.* Affaiblissement.

Atténuer, affaiblir, ا اضعاف *iz'af e*, a-t., ارقلمق *ariqlamaq*, verb.

Atterer, يره اورمق چالمق *ïèrè ourmaq, tchalmaq*, v.

Atterir, قرەيه چقمق اينمك *qoraïè tchiqmaq, inmèk*, v.

*Attester, تصديق اثبات استشهاد ا *tastiq, isbat, istichhad e*, a-t., v.

Attirail, طاقم *taqym*, آلات *alât*, ادوات *adèvât*; — de cuisine, مطبخ آلاتى *matbakh alâti*, a.; — train, bagage, قلبه‌لق *qalabalyq*, s.

Attiser le feu, آتشى طوتشترمق *atèchi toutouchturmaq*, verb.

Attrait, charme, جاذبه *djazibè*, a., s.

Attraper en courant, يقه‌لمق *ïaqalamaq*, v.

*Attribuer, ا حمل *hamel e*, a-t.

s'Attribue[r]
كنديه المق *g*[...]

Attristé, [...]
قساونلو *qaçave*[...]
a-t., adj.

*Attrister [...]
ا تحزين *mah*[...]
zin e, وبرمك [...]
— s'attrister, [...]
loul, mahzoun [...]
derlènmèk, a-t[...]

Aubergiste [...]
tchi, دارباجى [...]

*Audace, [...]
a., s.

*Audacieux [...]
retlu, a-t., [...]
adject.

Augment, [...]
a-t., s.

Augment, [...]
زوايد *zavaïd*, a.[...]

Augmentati[on]
حروف المبالغة [...]
ghat, a., s.

Augmentati[on]
ازدياد *izdiad*, a.[...]
lyq, s.

*Augmente[r]
ziadè, izdiad e, [...]
diad virmèk, a-[...]

Augurer, *V*[...]

Auguste, gr[...]
عظمتلو *azametlu*[...]

*Aujourd'hu[i]
adverb.

.USSITÔT, درحال *der hal*, p-a., ...ال في *fil hal*, a., اولدم *oldèm*, ...ا *anidè*, adv.

...USTÈRE, سرت *sert*, صرپ ...، صعب *sa'b*, t., عنيف *'anif*, adj.

...USTÈREMENT, سرتلكله *sertly-lè*, adv.

...USTÉRITÉ, سرتلك *sertlyk*, t., رياضت *riazet*, a., s.

...UTORITÉ, puissance souve-...ne, حكومت *hukioumet*, a.; — ...euve, دليل *dèlil*, برهان *burhan*, ... s.

*AUTRE, ديكر *diguer*, p., اخر ...*her*, a., s.

AUTRE part, بشقه يرده *bachqa dè*.

AVALEUR, يوتيجى *ïoutidji*, s.

*AVANCEMENT, progrès, استدراج *istdradj*; — élévation en ...ade, ارتفاع *irtifa'*, a., s.; — ...tenir de l'avancement, ارتفاع بولمق *irtifa' boulmaq*, v.

*AVANTAGER, زيادە ويرمك ...*dè virmèk*, a-t., v.

AVANTAGEUSEMENT, فايدە ايله ...*dè ilè*, a-t., adv.

AVANTAGEUX, excellent, افضل ...*el*; — présomptueux, اوزلو *euz-*... فدوللو *foudoullu*, adj.

**AVANT - HIER, دون دكل ...ك اوّلى كون *dun dèïl èvvèli gun*, دون ...ك دكل او بر كون *dun dèïl o bir gun*, ...ك اوتە كون *eutè gun*, adv.

AVANT-PROPOS, مقدّمه *mou-qaddèmè*, a., s.

AVARIE, بوزق *bozouq*, بوزلش *bozoulych*, adj.

*AVELINE, بيوك فندق *buïuk fundouq*, s.

AVENIR, arriver par accident, واقع حادث او دوشمك *duchmèk*, *vaqy', hadis ol*, ظهور ا *zouhour e*, a-t., v.

AVENTURIER, خواردە *khovarda*, t., دربدر *derbèder*, p., s.

AVENUE, كچەجك يول *guet-chèdjèk ïol*, كچد *guetchit*, t., مدخل *mèdkhal*, a., s.

*AVERSION, ابا *iba*, a., s.

AVERTISSEMENT, sorte de pré-face, تنبيه *tèmbih*, a., كتاب مقدّمه‌سى *kitab moukaddèmèci*, a-t., s.

AVEUGLEMENT, كورلك *keur-lyk*, كورمزلك *gueurmèzlik*; — d'esprit, عقلسزلق *'aqylsyzlyq*, a-t., s.

AVEUGLÉMENT, دوشنمكسزين *duchunmèksyzyn*, t., بى تأمّل *bi téemmul*, a., غافلانه *ghafilanè*, a-p., adv.

s'AVEUGLER, ne pas voir, باقممق *baqmamaq*; — ne pas ré-fléchir, دوشنمهمك *duchunmèmèk*, verb.

AVICENNE, n. pr., ابوعلى سينا *abou 'ali cina*, s.

*AVILIR, خورلمق *khorlamaq*, t., تحقير ا *tahqir e*, a-t.; — s'a-vilir, خورلنمق *khorlanmaq*, v.

Avilissant, رذالته باعث *rèzalètè ba'is*, a-t., adj.

Avis, avertissement, خبر *khaber*, a., s.; — donner —, خبر ويرمك *khaber virmèk*, a-t., v.

Avisé, sage, prudent, عقللو *'aqyllu*, a-t., adj.

Aviser, donner avis, خبر ويرمك *khaber virmèk; —* à..., trouver un moyen, بر قولايلق بولمق *bir qolaïlyq boulmaq; —* réfléchir, بر شيه دوشنمك *bir chèïè duchunmèk*, v.

Avitaillement, قلعهذخيرهسی *qal'a zakhirèci*, a-t., s.

Avitailler, *V.* Ravitailler.

Avoir. Ce verbe qui n'existe pas dans la langue turque, s'exprime par l'irrégulier واردر *vardur* ou وار *var*, il y a, en ajoutant aux objets possédés les terminaisons

du pronom perso
livre, كتابم واردر *k*
ou simpl. كتابم وار
il a un cheval, وار
Voy., pour plus
Grammaire turque

Avoir, l'avoir,
sède, وار اولان *var*
mamèlèk, a-t.; —
tout son *avoir*, و
غارت ايلديلر *mam*
gharet èïlèdiler.

*Avoisiner, او
ol, v.

Avorter, ac
terme, ل طوغرمق
tyndèn èvvel doghour
réussir, manquer,
rast guelmèmèk, ق
cha tchiqmamaq, v

B.

Babillarde, لافزن قری *lafazan qary*, s.

Babine, حيوان دوداغی *haïvan doudaghi*, s.

Babylone, بابل *babil*, s.

Babouin, بيوك ميمون *buïuk mèïmoun*, s.

*Bac, اسپلاته *isplata*, s.

Bacler, سوركولمك *surgulèmèk*, v.

Badigeonneur
danadji, s.

Badin, ليفهجی

*Bâfrer, ك
ièmèk, v.

Bagatelle, ث
a., s.

Bagdad, ville d
بغداد *boghda*

Baguenauder, بوش كزمك يلمك *boch guezmèk*, *ïelmèk*, v.

Baguier, بوزك قوتوسى *ïuzuk qoutouçou*, s.

Bai, دورى *dory*, adj. ; — cheval —, دورى ات *dory at*, s.

Baie, rade, اچق ليمان *atchiq liman*, t., مرسى *merça*, a., s.

Baigner, mettre dans le bain, حمّامه قومق *hammamè qomaq*, v.

Bâillement, اسنيش *esnèïch*, subst.

Bailler, donner, fam., ويرمك *virmèk*, v.

Bailleul, چيقيقجى *tchiqyqtchi*, s.

***Bâillon**, اككك اغاجى *èn-èk aghadji*, كلپچه *kèlèptchè*, s.

Bain public, چارشو حمّامى *tcharchou*, *tcharchy hammami* ; — d'eau chaude naturelle, قپلوجه *qaploudjè*, قدرت حمّامى *qoudret hammami*, ايلجه صو *ilidja sou*, subst.

Baise-Main, دستبوسى *destbouci*, s.

Baiser, اوپش *eupuch*, t., بوسه *boucè*, p.

Baisser, mettre plus bas, اشاغى قومق *achaghy qomaq* ; — abaisser, اندرمك *èndurmèk* ; — décroître, اكسلمك *èksilmèk*, اينمك انمك *inmèk*, vulg. *ènmèk*, v.

Bal, رقاص جمعيتى *raqqas djèmiïèti*, a-t., بالوس *balos*, s.

Balbeck, ancienne ville de la Syrie, بعلبك *b'albèk*, s.

Balise, قيا نشانى *qaïa nichani*.

Baliverne, بهوده سوز *bihoudè seuz*, بوش لاقردى *boch laqyrdi*, t., ترّهات *turrèhat*, a., ياوه *ïavè*, subst.

Ballot de marchandises, دنك *dènk*, فرده *ferdè*, s.

Ballotter une affaire, la discuter, بر مادّه اوزرنه سويلشمك ا مباحثه *bir maddè uzèrinè seuïlèchmèk*, *mubahacè e* ; — quelqu'un, s'en moquer, بر كمسنة ذوقلنمك *bir kimesnèï zèvklènmèk*, verb.

Balourd, شاشقن *chachqyn*, احمق *ahmaq*, adj.

Balourdise, احمقلق *ahmaqlyq*, s.

Balustre, *Voy.* **Pilier**.

Bamboche, marionnette, ايازيل *aïazil* ; — personne de petite taille, قصّه بويلو كمسنه *kissa boïlu kimesnè* ; — farce, مسخره‌لق *maskharalyq*, s.

Bambou, هند قامشى *hind qamychi*, s.

Banc, écueil, rocher, قيا *qaïa* ; — de sable, قومسال *qoumsal*, قوم صغى *qoum syghy* ; — siége long, اوتوراق *otouraq*, s.

Bancroche, اكرى باچاقلو *ègri badjaqlu*, adj.

Bandeau, كوز باغى *gueuz baghy*, s.

*Bander, lier fortement, بغلمق baghlamaq, محكم بغلمق muhkèm baghlamaq; — tendre, كرمك guermèk, اوزاتمق ouzatmaq; — un arc, ياى كرشلمك ïaï kirichlèmèk, كرشلمك kirichlèmèk, v.

Bandière, بيراق baïraq, t., باندره bandèra, i., s.

Banderole, كوچك بيراق kutchuk baïraq, الف alef, s.

*Bandit, يول كسيجى ïol kècidji, t., ازباندید izbandid, i., s.

Bandoullère, اومز قايشى omouz qaïchi, s.

Banquette, قولسز اسكمله qolsyz iskèmlè, s.

Banse, دورت كوشه سپد dort keuchè sèpèd, s.

Baragouiner, ياكلش غلط سويلمك ïan-lych, ghalat seuïlèmèk, verb.

*Barbare, grossier, خويرات khoïrat, ادبسز èdèbsyz, ترك turk, ييانجى ïabandji, s.

*Barbarie, contrée d'Afrique, غرب اوجاقلر يقەسى gharb odjaqler ïaqaci, s.

Barbifier, صقالى تراش ا saqaly trach e, v.

*Barbouiller, مردارلمق mourdarlamaq, بربات ا berbat e, قرەلمق qaralamaq, v.

*Bardeau, شندره chindèrè, s.

Barre, longue pièce de métal, كولچه keultchè, كليچه kèli-

tchè, سبيكه sèbikè; — plume, چيزكى tchizgui,

Bas, doucement, ياواش adv.; — parler —, ياواش سويلمك ïavach seuïlèmèk, tre bas, en parlant des a طوغرمق doghourmaq, v.

Basse-Cour, طامى haïvan dami, s.

Bassins d'une balanc چناقلرى vezné tchanaqlèr

*Bassinoire, منغالى taq manghali, s.

Batailler, co چكشمك tchèkichmèk, v.

*Bataillon, بولك b

Bâtard, پيج pidj, p. subst.

Bateleur, حقه باز h p-t., s.

Batelet, كوچك قايق qaïq, s.

Batelier, قايقجى qa

*Bâtonner, بصمق اورمق چالمق keutèk basn maq, tchâlmaq, v.

Battement de cœur, khafaqan, a., s.

Battoir, رز توقمغى toqmaghy, s.

*Battre, frapper, zarb e, a-t.; — monn اورمق sikkè ourmaq; — l' دشمنه غالب كلمك ghalib guelmèk; — la ca être en délire, سايقلمق

[redacted]

maq; — le tambour, طاول چالمق *davoul tchalmaq*, v.

Bavière, état d'Allemagne, باواريه *bavaria*, باويرا مملكتى *bavaria mèmlèkèti*, s.

Bazar, marché couvert, بازار *bazar*, s.

*Béatitude, سعادت *sè'adet*, a., s.

Bédouin, arabe nomade, بدوى *bèdèvi*, pl. a. بداوى *bèdavi*, a., s.

Bégayer, پلتكلنمك *peltèklèn-mèk*, v.

Bel, Belle, كوزل *guzel*, adj.; — belle, amante, كوزلى *guzèli*, سوكولو *sèvgulu*, s.

Bêlement, مله *mèlèmè*, قيون صداسى *qoïoun sèdaci*, s.

Belle-de-Nuit, fleur, كيجه صفا *guidjè safa*, s.

Bender, ville de la Bessarabie, بندر *bènder*, s.

*Bénédiction, vœux en faveur de quelqu'un, دعا *dou'a*, خير دعا *khaïr dou'a*, a., s.; — la recevoir d'une personne, بر كمسهنك خير دعاسنى المق *bir kimesnènun- khaïr dou'acini almaq*, verb.

Bénévole, sans rétribution, اوجرتسز *eudjretsyz*, a-t., adj.

Bengale, royaume des Indes, بنكاله *bènkialè*, s.

Berceau de jardin, كولكهلق *gulguèlyq*; — couvert de vigne, اصمه چارطاغى اصمهلق *asmalyq*, *asma tchardaghy*, s.

Bercer, amuser de paroles, اوزاغه صالمق *ouzagha salmaq*, v.

Bergère, espèce de grand fauteuil, قولتقلو صنداليه *qoltouqlu sandalia*, s.

Berlin, capitale de la Prusse, برلين *berlin*, برلين شهرى *berlin chèhri*, باندبورق پايتختى *brand-bourg païtakhty*, s.

Berline, هنطو قسمى *hintoo qysmi*, s.

Berlue, كوز قامشمهسى *gueuz qamachmaci*, s.

Berner, صللامق *sallamaq*, مسخرهيه المق *maskharaïè almaq*, verb.

Besoin, indigence, احتياج *ih-tiadj*, ضرورت *zarouret*; — nécessité, لزوم *luzoum*, a., s.

Bessarabie, بوجاق *boudjaq*, subst.

Bestialement, حيوان كبى *haïvan guibi*, a-t., adv.

Bestiaux, حيوانات *haïvanât*, دواب *dèvab*, a., s. pl.

Bêtise, بونلق *beunlyq*, اشككلك *èchèklik*, s.

Bibliomane, كتاب دلوسى *kitab dèlucy*, a-t., s.

Bibliomanie, كتاب هوسى *ki-tab havèci*, a-t., s.

**Bibliothécaire, كتابخانه ناظرى *kitabkhanè naziri*, حافظ كتب *hafizi kiutoub*, a., s.

BIEN, beaucoup, چوق *tchoq*, خیلی *khaïli*, قتی چوق *qaty tchoq*, adv.; — il y a bien du temps, خیلی زمان وار *khaïli zèman var*; — il y a bien du monde, چوق ادم وار *tchoq adèm var*.

BIEN, richesse, avoir, وارلق *varlyq*, t., مال *mâl*, pl. a. اموال *èmvâl*, رزق *ryzq*, a., s.

BIEN, le bien opposé au mal, ايولك *èïulyk*, s.

TRÈS-BIEN, پك كوزل *pèk guzel*, پك ايو *pèk èïu*.

BIENFAISANCE, ايولك *èïulyk*, ايلك *èïlyk*, t., جومردلك *djeumerdlyk*, احسان *ihsan*, s.

*BIGAME, وسنی *vèsni*, a., adj.

*BIGARRÉ, الاجه بولاجه *aladja bouladja*, بنكلو *bènèklu*, adj.

BIGARREAU, تراغنه كيراس *traghana kyras*, s.

*BIGARRURE, رنك اويغنسزلق *rènk ouïghounsyzlyq*, s.

BIGLE, شاشی *chachi*, شاشی كوزلو *chachi gueuzlu*, adj.

BIGLER, شاشی بقمق كورمك *chachi baqmaq, gueurmèk*, v.

BIJOUTERIE, métier de bijoutier, جواهرجيلق *djèvahirdjilyq*, s.

BILBOQUET, حاجی ياتمز *hadji ïatmaz*, s.

BILLARD, بيللارت *billart*, بيللارت اويونی *billart oïouni*, s.

BILLE de billard, بيللارت طاشی *billart tachi*, s.

BIS, noirâtre, قره‌جه *qaradjè*, \ kul rèngui, كل رنكی ... adj.; — pain —. اتمك ... etmèk.

BISANNUEL, ...كی يللق ... lyq, ايكی سنه سورر *iki s*... adject.

*BISE, پويراز *poïraz*, ...

BISQUER, fam., s... كوجنمك *gudjènmèk*, ... *kusmèk*, v.

BISSAC, هكبه *èïbè*, s.

*BIOGRAPHIE, ...اعمال ... *mèï i'mal*, p-t., ...ر اعمال ... *i'mal*, a-t., s.

*BITUME, قير *qyr*, s.

*BIZARRE, عجايب ... غريب *gharib*, a., adj.

*BLÂME, reproche, ... t., لوم *lèom*, توبيخ *tèobik*... *ta'iib*, a., s.

*BLÂMER, عيبلمق ... ...وبيخ ا... تعييب ا... *ta'iib e*; ... *mu tèobikh e*, a-t., ...مق ... *lamaq*, v.

BLANC, propre, ...ز ... پاك *pak*, adj.; — ling... ...چماشير *tèmiz tchamachi*... d'œuf, يمورطه اغی *ïoum*... — blanc de céruse, ...بج ... *betdj*, subst.

*BLANC-BEC, كوسه ...

**BLANCHISSERIE, ... *qassarkhanè*, ...جق ير ... *tcherpadjaq ïer*, s.

BLANCHISSEU...

چرپیجی *tchirpidji*, بز اغاردیجی
bez aghardidji, قصار *qassar*, a., s.

Blond clair, اچق قومرال *atchiq qoumral*, adj.

Blondin, صاری صاچلو *sary satchlu*, s.

***Bluet**, ماوی پیمبر چچکی *mavi pèïghamber tchitchègui*, s.

Bocage, اورمانجق *ormandjiq*, subst.

Bœuf, viande de —, صغر اتی *yghyr èti*, s.

***Boïard**, بویار *boïar*, s.

Boire, se griser, سرخوش او *serkoch ol*, t., اشرته مایل او *ichrètè maïl ol*, a-t.; — faire boire, ایچورمك *itchurmèk*; — boire, se pénétrer, s'imbiber, اوته یانه تأثیر کچمك *eutè ïanyna guetchmèk*, *tèecir e*, v.

***Bois**, substance dure des arbres, اوطون اودن اودون *odoun*, اغاج *aghadj*, t., خطب *khatab*; — à brûler, یاقه‌جق اودون *ïaqadjaq odoun*; — d'aloës, عود اغاجی *oud aghadji*; — de Brésil, بقم *baqqam*; — d'une selle, ایـــرك اغاجی *èïèrun-aghadji*; — d'un cerf, ses cornes, کیك بوینوزی *guèïk bouïnouzi*, — un morceau de bois, بر پارچه اودون *bir partcha odoun*, اغاج پارەسی *aghadj parèci*; — qui est de bois, construit en bois, اغاجدن *aghadjtan*, اغاجدن یاپلا. *aghadjtan ïapylan*.

***Boisé**, terre garnie de bois, اورمانلو *ormanlu*, adj.

***Boiserie**, دولکر ایشی *dulguer ichi*, s.

Boisseau, کیله *kilè*, کیلجه *kildjè*, s.

Boiteux, اقساق *aqsaq*, طوپال *topal*, adj.

Bon à quelque chose, ایشه یرار *ichè ïarar*; — bon, propre à la guérison d'un mal, نافع *nafi'*, a., adj.; — bon à rien, بر شیئه یرامز *bir chëïè ïaramaz*; — bon, c'est bien, پك ایو *pèk èïu*; — tout de bon, کرچکدن *guertchèktèn*, adv.

Bonde de tonneau, فوچـــی چشمه‌سی طپه‌سی *foutchi tchèchmèci*, *tapaci*, s.

Bonhomie, ملایمة *mulaïmet*, انسانیة *insanïiet*, طوغرولق *doghroulyq*, s.

***Bonifier**, دوزلتمك *duzeltmèk*, ایو *èïu e*, v.

Bonnement, طوغرو *doghrou*, t., حقیقت اوزره *haqiqat uzrè*, adv.

Bonne d'enfant, دایه *daïè*, بسلمه *beslèmè*, s.

***Bonnet**, اسکوف *uskiouf*, s.

Bonnetier, قلپقجی *qalpaqtchi*, s.

Bon-Sens, عقل *'aql*, فراست *firacet*, a., s.

***Border**, entourer, قوشاتمق قوشتمق *qouchatmaq*, v.

Bordure, کنار *kènar*, پرواز *pervaz*, زنجف *zindjef*, s.

Bref, en un mot, والحاصل *velhacil*, الحاصل *elhacil*, a., adverb.

Brésil, برازليه *brazilia*, s.

Bretagne (la grande), انكلتره *inguiltèra*, s.

Brétailler, مطراقچيلق ا *ma-traqtchiliq e*, v.

Brétailleur, مطراقچی *ma-traqtchi*, s.

*Bride, اویان *ouïan*, s.

*Brider un cheval, اته اويان اورمق *atè ouïan ourmaq*, اويانلمق *ouïanlamaq*, v.

Brièvement, مختصرجه *moukh-taçardjè*, a-t., adv.

*Brigand, يول كسيجى *ïol kè-cidji*, s.

*Briguer, جان اتمق *djan atmaq*, v.

*Brillant, qui brille, پارلاق *parlaq*, adj.; — brillant, éclat, جلا *djila*, رونق *rèvnaq*, a.; — diamant, الماس *elmas*, a-t., s.

Briqueterie, كرميدلك *kèrè-mitlik*, s.

Briquetier, طوغلهجى *tough-ladji*, s.

Brise, jolie brise, باد ريح عاصف *bad, rihi 'acif*, p-a., s.

Brisement des vagues, طالغه چاتلمهسى *dalgha tchatlamaci*, s.

*Briser, كسرا *kesr e*, صيمق *symaq*; · mettre en pièces, پارچه پارچه ا *partcha partcha e*; — en parlant پارهلمق *paralamaq*,

des flots, ...لمق

Brocanteu...

baz, صاتيجى ...

*Broche, p...

شيشى *kèbab c*...

*Brocoli, ...

na, s.

Brodé, ...لمه

Brodequins...

**Broncher...

tchmèk, v.

*Bronze, ...

subst.

Broue, ...وغى

djèviz qaboughy...

Brouette, ...

ci, s.

*Brouillon...

avant de mettr...

tasvid, مسودة *m*...

Brugnon, و...

talu, s.

Bruir, ...ق

maq, v.

*Brûler, ...

a-t., v.

*Brûlot, ...

guèmici, s.

Brume, *Voy*...

Brunisseur...

viridji, s.

Brunissoir...

a., s.

*Brusque, ...

عجول *'adjoul*, ...

Brusquement, عجله ایله *'adjèlè ilè*, a-t., adv.

Brusquer, offenser par des paroles dures, ازارلمق *azarlamaq*, سرت سویلمك *sert seuïlèmèk*; — une affaire, la terminer vite, بر ایش عجله ایله بتورمك *bir itch 'adjèlè ilè biturmèk*, v.

Brute, animal, حیوان *haïvan*, حیوان غیر ناطق *haïvani ghaïr natyq*; — personne sans esprit ni jugement, عقلسز کمسنه *'aqylsyz kimesnè*, a-t., s.

Buandier, چماشیرجی *tchamachirdji*, s.

Bûche, homme stupide, ابله *èblèh*, شاشقن *chachqyn*, s.

Budget, دولتك سنوی ایراد و مصرف حسابی دفتری *dèvlètun-sènèvi irad vè masraf hiçabi, deftèri*, s.

***Buisson**, چورلق *tchorlyq*.

Bukarest, ville de Valachie, بکرش *boukrèch*, s.

Bulbe, چچك صوغانی *tchitchèk soghani*, s.

***Butin**, اقترمه *aqtarma*, s.

***Buvable**, ایچلور *itchilur*, adj.

Buvoter, ازر ازر ایچمك *azar azar itchmèk*, v.

C.

Ça, ici, بونده *bounda*; — ça! allons, هایده *haïdè*, adv.

***Cabaler**, کزلو اتفاق ا *guizlu ittifaq e*, v.

Caboter, کمی ایله اسکلەدن اسکلەیه متاع کتورمك *guèmi ilè isléden iskèlèïè mèta' guèturmèk*, v.

Caboteur, کمی کراجیسی *guèmi kiradjici*, s.

Cabotier (bâtiment), ساحلدن ساحله متاع کتورن کمی *sahildèn sahilè mèta' guèturèn guèmi*, s.

se Cabrer, se dresser sur les pieds de derrière, ات کبی ایکی ارد ایاقلری اوزره قالقمق *at guibi iki ard aïaqlèri uzrè qalqmaq*; — s'emporter, طارلمق *darylmaq*, v.

Cabri, اوغلاق *oghlaq*, s.

Cabriole, صچرمه *sitchrama*, s.

Cabriolet, ایکی تکرلکلی حفیف عربه *iki tèkerlèkly hafif 'araba*, s.

Cache, *Voy.* **Cachette**.

Caché, کیزلو *guizlu*, t., مخفی *makhfi*, a., adj.

Cachemire, espèce de châle des environs de la ville de ce nom, شال *chal*, لحور شال *lahor chal*, کشمیر شالی *kèchmir chaly*; — la ville ou le pays même, کشمیر *kèchmir*, s.

Canonique, قانون اوزره *qanoun uzrè*, a-t., adj.

Canoniquement, قانون موجبنجه *qanoun moudjèbindjè*, adv.

Canoniser, اوليا زمرەسندن عد ا *èvlia zumrècindèn 'add e*, a-t., v.

*Canonner, طوب ايله دوكمك *top ilè deukmèk*, *deuvmèk*, v.

Cantonner des troupes, عسكر محله‌لرنده اوتورتمق قوندرمق *'asker mahallèlèrindè otourtmaq*, *qondurmaq*; — se cantonner, محله‌لريني طوتمق *mahallèrini toutmaq*, قونمق *qonmaq*, قوناق طوتمق *qonaq toutmaq*, v.

Cap de Bonne-Espérance, اميد بورني *umid bourouni*, s.

*Capable, قابليتلو *qabiliïetlu*, اهليتلو *èhliïetlu*, a-t., adj.; — de tout, هر شيئه قادر *her chèïè qadir*. adject.

Cape, manteau, قاپوت *qapout*, s.

Capitaine d'un navire européen, كمى قپودانى *guèmi qapoudani*, ou simpl. *captan*, s.

Capitainerie, قپودانلق *qapoudanlyq*, s.

Capituler, entrer en accommodement, سويلشمك *seuïlèchmèk*, v.

Capote, manteau d'homme, يغمورلق *ïaghmourlouq*, t.; — de femme, فراجه *fèradjè*, a., s.

Capsule, قپاق *qapaq*, s.

Captation

*Capter,
ايله طوتمق *hi*

Capturer,
verb

Caquet,

Caqueter,
tchalmaq, v.

Carabine,
تفنك *chichkh*
ات تفنك *at*
bina, s.

Capucine,
hind tèrèci, s.

Caracteris
بيان ا *va*
وصف ا *vasf e*

**Caramel

Carboniser
verb.

**Carcan,
دمر تاصمه *dèm*

Carde, pei
subst.

*Carder la
ïapaghy tarama

*Cardeur,
subst.

Cardinal,
qardinal; — les
dinaux, اربعه
ba'a, a., s.

*Caresse,
دلكيجيلك *ti*

Caresser,
\ tilkilènmèk, v.

ıGAISON, كي حولەسي
ımoulèci, a-t., s.

ıIE, چورككك tchurukluk.

ıNAVAL, ات كسپەسي et
, شكبك chèkbuk, s.

ıIVORE, ات ايله بسلنور
ılèneur, ات ييجي et ïèi-
.

ıUBIER, كچي بوينوزي
ketchi boïnouzi aghadji, s.

ıQUOIS, اوقلق oqlyq, s.

ıEAU, pavé de marbre,
ﻪ mermerlik, s.

ıELER, مرمر يا كرميت
ﻩ ايله mermer ïa kèrèmit ilè
ık, v.

ıRER, دورت كوشه ا dort
ı; — se carrer, صالنه
ı صالنه salyna salyna ïuru-
, اختيال ا ikhtial e, a-t.,

ıIÈRE, cours de la vie,
عمر 'eumr muddèti; — la
· 'eumr, a., s.

ıILAGINEUX, كيركلو guèi-
dj.

ıRTON, مقوى mouqavva;
e en —, مقوى صندوغى
a sandoughy; — porte-
ın —, مقوى جزدانى
a djuzdani, s.

ıONNER, مقوى ايله قپلمق
a ilè qaplamaq, v.

, accident, قضيه qazïè,
duchuch, وقعه vaqi'a, a.,
l, a., s.; — dans ce cas,

بو حالده bou haldè; — faire cas,
صايمق saïmaq, اعتبار ا 'itibar e; —
en tout cas, بهر حال bèher hal,
verb.

*Case, ير ïer, t., خانه khanè,
p-t., s.

Caser, يرويرمك ïer virmèk,
يرينه قومق ïèrinè qomaq; — se
—, ير مكان طوتمق ïer, mèkian
toutmaq, v.

Caserner, قشلاده اوتورتمق
قوندرمق qychlada otourtmaq, qon-
durmaq; — se caserner, قشلاده
اوتورمق qychlada otourmaq, قشلايه
كيرمك qychlaïa guirmèk, v.

Caspienne (mer), بحر حزر
bahri hazer, s.

*Casque, مغفر mighfer, a., s.

Cassant, قرلور qyrylur, adj.

Casse-Cou, اوچرم ير outchou-
roum ïer, s.

Casser, annuler, ابطال ا ib-
tal e, a-t., v. Voy. Destituer.

Casse-Tête, peine d'esprit,
باش اغريسى bach aghryci, s.

Castrat, خادم khadim, a., s.

Casuellement, عرضا 'arazan,
اتفاق ittifaq, a., عرضانه 'ariza-
nè, a-p., adv.

*Cataplasme, ملغم melgham,
a., s.

*Catarrhe, نزله nouzla, nuz-
lè, s.

Catéchiser, تعليم دين ا ta'-
limi din e, a-t., v.

CATÉCHISME, تعليم دين *ta'lim din*, a-t., s.

CATÉGORIE, مرتبه *mertèbè*, طبقه *tabaqa*, a., s.

CATÉGORIQUE, قطيعى *qati'i* a., adj.; — réponse —, جواب قاطع قطيعى *djèvabi qati', qati'i* قاطع جـــواب *qati djèvab*, شافى جواب *chafi djèvab*, a., s.

CATÉGORIQUEMENT, قطعيجه *qati'djè*, a-t., اشكاره *achikiarè* a., adv.

**CAUCASE, البرز طاغلرى *el bourz daghlèri*, يلپرز طاغى *ïalpour daghy*, چركس طاغلرى *tcherk daghlèri*, s.

*CAUSER, converser, لاقردى ا *laqyrdy e*, صحبت ا *sohbet e*, a-t verb.

CAUSERIE, صحبت *sohbet*, a subst.

CAUSEUR, چوق سويليجى *tchoq seuïlèïdji*, چنكه چاليجى *tchèn-è tchalidji*; — indiscret كوزه *guèvèzè*, adj. et s.

*CAUTÉRISER, ياقى اچمق *ïa qy atchmaq*, v.

CAVALIER libre, dégagé سربست *serbest*, تكليفسز *tèklifsyz* — incivil, ادبسز *èdèbsyz*, a-t. فضول *fuzoul*, a., adj.

CÉLESTE (les corps), اجسام علويه *èdjsami uluvïè*, a., s. pl.

CELLERIER, كلارجى *kilardji* subst.

*CELLULE, كلبه *kulbè*, *koulbet* subst.

چنبر tchemberqomaq,

AL, تشریفات tèchri-
, a., s.

E du culte, ایین
sm; — marques de
اکرام تکلیف tèklif,
— sans cérémonie,
ifsys; — maître des
تشریفاتجی tèchrifât-

EUX, مکرم mukrim,

le de l'archipel, چوقه
a adaci, s.
فی الحقیقة fil haqiqat,
t, a., adv.
ICAT, شهادتنامه chè-
a-p., s.
E, la donner, assu-
rar e, a-t., v.
, دماغ dimagh, t.,
, s.
N, انقتاع inqyta',
., s.
طورمــــق dourmaq,
ghat e, a-t.; — faire
savdurmaq, v.
, abandon, فراغة fè-
قسری قد qasry ïèd, a., s.
سجع sèdj', a., s.
IE, صغرپیوش saghri-

, peine, کدر kèdèr,
محنت mihnet, a.,

*CHAGRIN, affligé, کدرلو *kè-
derlu*, مکدّر *mukèdder*; — mélan-
colique, مراقلو *mèraqlu*, adj.

CHAGRINANT, مکدّر *mukedder*,
a., جان صقلدجق *djan syqyla-
djaq*, adj.

CHAGRINER, کدرویرمک *kèder
virmèk*, a-t., انجتمک *indjitmèk*,
verb.

CHAÎNE de tisserand, ارش
èrich, s.

CHAIRE de professeur, معلّم
مدرّس منصبی پایه‌سی *mou'allèm*,
muderris mancèbi, *païèci*, s.

*CHALEUR, اسیجق *issidjaq*,
t.; — ardeur, کرمیّت *guermiïet*, a.;
— être en chaleur, قزمق *qyzmaq*.

*CHAMAILLER et SE CHAMAIL-
LER, چکشمک *tchèkichmèk*, v.

CHAMBRER, برابر اوتورمق *bè-
raber otourmaq*, v.

CHAMBRIÈRE, بسلمه *beslèmè*.

CHANCE, بخت *bakht*, p., s.

CHANCELER, hésiter, متردّد اول
mutèrèddid ol, a-t., v.

*CHANCELLERIE, دیوانخانه *di-
vankhanè*, قلم *kalèm*, a., s.

CHANGE, profession de ban-
quier, صرّافلق *sarraflyq*; — bu-
reau de change, صرّاف دکانی
sarraf dukkiani, a-t., s.; — don-
ner le change, الداتمق *aldat-
maq*, v.

CHANGEMENT, دکشترش *dëich-
turich*, دکش *dëich*, دکشمه *dëich-*

mè, t., تبدّل *tèbèddul*, pl. a. تبدّلات *tèbèddulât*, s.

*Changer, دكشمك *dëïchmèk*, دكش ا *dëïch e*, ترانپه ا *tranpa e*; — convertir, تبديل ا *tèbdil e*; — de la monnaie, اقچهٔ بوزمق *aqtchèï bozmaq*, v.

Chant harmonieux, اهنكلى صدا *ahènklu sèda*; — des oiseaux, قوش اوتمهسى *qouch eutmèci*, s.

Chanter, en parlant des oiseaux, اوتمك *eutmèk*, v.

Chanteur, خواننده *khanèndè*, p., s.

**Chantier de construction pour les vaisseaux, ترسانه *terçanè*; — pièce de bois servant de support, قزاق *qyzaq*, s.

Charbonner, كمور ايله قرهلمق *keumur ilè qaralamaq*, v.

Charbonnier, lieu où l'on sert le charbon, كمورلق *keumurlyq*, s.

Chargé, يوكلو *ïuklu*, t., محمول *mahmoul*, a., adj.

*Chargement, كمى حمولهسى *guèmi hamoulèci*, s.

*Charger, يوك اورمق *ïuk ourmaq*, كمى يوكلمك *guèmi ïuklèmèk*, استفلمك *istiflèmèk*; — — l'ennemi, حمله يوريش ا *hamle, ïurich e*; — donner commission, سپارش ا *siparich e*, p-t., v.

Chariot, يوك عربهسى *ïuk arabaci*, s.

*Charmant, دلبر *dilber*, p., صوكولى *sevguili*, adj.

Charme, attrait ... *zibè*, a., s.

Charmé (être), ... *hazz e*, سونمك *sèv*...

*Charnière, ...ب a., s.

*Charnu, ...نذف a., adj.

Charpenterie, ... pentier, ...ولكرجيلك ...*lik*; — ouvrage de c... دولكرايشى *dulguer* ...

*Charrette, ...لقه *taligha*, يوالق عربه ... *ta*, s.

Charriage, ...ل طاشمه *tachima*, ...ق *maqlyq*, s.

Charte, code d... tutionnelles, ...ت ...نامهسى *qavanin mèm*... a-t., قواعد نامه *q*... a-p., s.

*Chasser, aller ... اولق اولامق *avlam*... *av avlamaq*, t., ...كار ا *chikiar e*, v.

*Chasser, expul... *tchiqarmaq*, v.

Châtelet, ...حجق حصارجق *hyçardjiq*, ...

Châtré, خادم *kha*... *mèdjboub*, a., adj.

Chaud (le), ...لق *djaqlyq*, سجاق *sidj*... حرارت ١ *issilik*, a., ...

eur naturelle, حسرارت ararèti tabi'iè, a.; — le ıt le froid, حرّو برد hurr u ., s.

UDEMENT, avec ardeur, guermi'ietilè, a-t., adv.

UFOUR, كرج فرونى kirèdj ou, s.

AUME, طام صهانى dam sa- s.

UMER, بيچن سرت كسمك , sart kesmèk, v.

AUMIÈRE, صماندن قلبه sa- qaliba, چوبان اوى tcho- , s.

USSES, شالوار chalvar, s.

AUSSURE, اياق قابى aïaq

AUVE, طاسلــــق taslaq, قباق qabaq bachlu, adj.

F de bataillon de la nou- organisation militaire en e, بيك باشى bin- bachi,

EF-LIEU, كرسىٔ مملكت nèmlèket, a-t., s.

NEAU, تازهٔ ميشه tazè mi-

R, mon cher, جانم dju-

RE (bonne), ايو يمك èiu طتلو يمك tatlu ièmèk, v.

ÉRI, عزيز 'aziz, a., adj.

VALET, هرك hèrèk, s.

VALIER, قواليه qavalier; —

aux échecs, فرس fères, ات at, subst.

CHEVAUCHER, اتلو اتله وارمق atlu atilè varmaq, v.

*CHEVELU, اوزون صاچلو ou- zoun satchlu, adj.

CHEVREUIL, قرهٔجه qaradja, جيران djèïran, s.

CHÉVROTER, بوزاغيلمق bouza- ghilamaq, v.

*CHEZ, اودهٔ èodè.

*CHICANE, تزوير tèzoir, a., s.

*CHICANER, تزوير ا tèzoir e, a-t., v.

CHIEN d'une arme à feu, خروس khoros, فاليه قپاغى falia qapaghy, subst.

*CHIER, بيوك صو دوكمك buiuk sou deukmèk, v.

*CHIFFON, يمه ïama, اسكى بز پارچهسى eski bèz partchaci, s.

**CHIFFONNER, اورسلمك our- çèlèmèk, v.

CHIFFONNIER, اسكيجى eski- dji, اصكيلر اليجى eskiler alydji, subst.

*CHIFFRER, رقملمق raqamla- maq, v.

CHIMÉRIQUE, خيالى khaïli, بى مساس bi mèces, a., adj.

CHIPOTER, fam., صاوصلمق savsalamaq, v.

CHIPOTIER, fam., صاوصاجى savsadji, s.

CHOCOLATIER, چقولاتهجــــى tchoqolatadji, s.

CHOCOLATIÈRE, چقولاته ابريغى *tchoqolata ibrighy*, s.

CHOISI, مختار *moukhtar*, منتخب *mountèkhab*, a., adj.

CHÔMER une fête, يورتو طوتمق *'iortou toutmaq*, v.

CHOPPER, سورچمك *seurtchmèk*, v.

CHOQUANT, كدر ويرن *kèder virèn*, a-t., adj.

CHOQUER, طوقنمق *doqounmaq*, v.

*CHRÉTIENTÉ, فرنكستان *frènguistan*, s.

CHRONIQUE, de longue durée, مزمن *muzmin*, a., adj.; — maladie —, مزمن مرضى *muzmin marazi*, a-t., s.

CHRONOGRAMME, تاريخ بيتى *tarikh bèïti*, s.

*CIMENT, صاروج ساروج *saroudj*, s.

CIMENTER, fortifier, تقويه *taqoïè*, تشييد ا *tèchiid e*, a-t., v.

*CIMETIÈRE, مزارلق *mèzarlyq*, s.

CINGLER avec un fouet, قامچيلمق *qamtchylamaq*; — en parlant du vent, روزكار كسمك *rouzguiar kesmèk*, v.

CINQUANTIÈME, اللنجى *ellindji*, nombr. ordinal; — fraction, اللیده بر *ellidè bir*.

CINQUIÈME, بشنجى *bèchindji*, t., خامس *khamis*, a., بشده بر *bèchtè bir*, t., خمس *khoms*, a., fract.

موملمق *moumlamaq,*

میدان *mëïdan,* s.
ı, اویمه‌جی *oïmadji,*

ε, ایچ قلعه *itch qal'a,*

elé en justice, شریعته
دعو *chèri'atè d'avet*
-t., adj.
ppeler, faire compa-
استحـ *istihzar e,* a-t.,

لیمونی *limouni,* adj.
بخنیس طاوشان *tao-*
', s.
qui concerne les ci-
• *milki,* a., adj.
مؤنس *mu'nis,* a.,

حب الوطن *hubbul-*
مملکته اولان غیرد
ın ghaïret, a-t., s.
umineux, پارلاق
nourlu, adj.
ırté, lumière, ایدنلق

MÉ, سیرك *sëirèk,*

INEMENT, کزلوجه
حف *khafièlèn,* a.,

ENT, bruit, پتلادی

IURER, بر طارزنداند
'*zindanè qomaq,* v.

*Claquer, پتلامق *patlamaq,* verb.

Clandestinité, کزلولك *guiz-lulik,* s.

*Clarifier, طورلتمق *dou-roultmaq,* v.

Clarté, lumière, ایدنلق *aï-dynlyq,* s.

Classe, leçon, درس *ders;* — ordre, نظام *nizam,* a., صره *syra,* t., درجه *dèrèdjè,* a., s.

*Classer, mettre par ordre, نظام اوزره قومق *nizam uzrè qo-maq,* a-t., v.

Classique, qui fait autorité, معتبر *mu'tèber,* a., adj.

Clavicule (os), کوپریجک کمکی *keuprudjik guèmigui,* t., ترقوه *terqouh,* a., s.

*Clientelle, les cliens, اتباع *etba',* توابع *tèvabi',* a., s. *Voy.* Protection.

Climat, température, اب و هوا *ab u hava,* s.

*Clinquant, شماته تلی *cha-mata tèli,* s.

Clique, یرامز بلوکی *ïaramaz beulugui,* بد الای *bèd alâï,* s.

Cliquetis, سلاح شماتهسی *si-lah chamataci,* a-t., s.

*Clocher, tour, چاکلق *tchan-lyq,* s.

**Cloche-Pied (marcher à), سکمك *sèkmèk,* v.

*Cloison, تحته دیواری پردهسی *tahta divari, perdèçi,* s.

Clopin-Clopant, دوشـرك قالقرق *duchèrèk qalqaraq*, adv.

*Cloporte, سوكت بوجكى *seugut beudjègui*, s.

*Clore, entourer de murs, ديوار ايله قپاتمق *divar ilè qapatmaq*, v.

*Clos, قپالو *qapalu*, adj.; — à huis clos, قپو قپالو ايكن *qapou qapalu ikèn*, adv.

Clouterie, اكسرجيلك *èkserdjiïik*, s.

*Cloutier, اكسرجى *ekserdji*, subst.

Clystériser, احتـقان ا ويرمك *ihtiqan e, virmèk*, a-t., verb.

*se Coaguler, اوزلنمك *euzlènmèk*, قيمقلنمق *qaïmaqlanmaq*, verb.

se Coaliser, اتفاق ا بغلمق *ittifaq e, baghlamaq*, a-t., v.

Coassement, قربغه اوتمەسى *qourbagha eutmèci*, s.

Coasser, اوتمك *eutmèk*, v.

Cocarde, نشان *nichan*, شبقه اوزرنه قونلان ملت نشانى *chapqa uzèrinè qonylan millet nichani*, s.

*Coche d'eau, بازار قايغى *bazar qaïghy*, s.

Coche, entaillure, كز *guèz*, s.

Cochemar, اغربصان *aghyrbaçan*, s.

Cocu, ديوز *dèïouz*, كراته *kèrata*, adj.

*Code, قوانين مجموعەسى *qavanin mèdjmou'aci*, s.

*Codicille, ذيلى ... ضميمەسى *vaciïetn...* *zamimèci*, s.

*Cœur, كوكل *gue...* *dil*, p.; — l'intérie... ...رتاسى ايچى *itchi*, ... — apprendre par ... *èzberlèmèk*, v.

*Coffin, كوفه *k...*

Coffre-Fort, ... *aqtchè sandoughy*, s.

Coffretier, ... *douqtchi*, s.

Cohabiter, ...مق *ber ïatmaq*, v.

**Cohéritier, ... *varis*, p-a., s.

Coïncidence, ...ق a., s.

Coïncider, ...ولمق *bèraberdjè voucou' b...*

Coït, سكش *sik...* *djima'*, a., s.

Coléra-Morbus ... *qara sarylyq*, s.

Colimaçon, ...نقوز *qoz*, s.

*Colique, ...جى *sandjou*, s.

*Collationner, ... *tatbiq, mouqabèlè e,* ... *roubar e*, v.

*Colle, چرش *t...*

Collecte, ...بوشرمه subst.

*Collecteur, ...ى

churidji, t., محصل *mouhassil*, a., s.

*Coller, چرشلمك *tchirich-lèmèk*, v.

Colleur, چرشلیجی *tchirich-lèïdji*, s.

Colleter, یقه‌لمق *ïaqalamaq*, verb.

Colloquer, placer, یرلشترمك *ïerlèchturmèk*, یرنده قومق *ïèrindè qomaq*, v.

*Collusion, برلك *birlik*, کزلو اتفاق *guizlu ittifaq*, s.

Colonel, d'après la nouvelle organisation en Turquie, میرآلای *mir alaï*, s.

Colonnade, بر دیزی اوزره اولان درکلر *bir dizi uzrè olan dirèk-ler*, درکلو یول *dirèklu ïol*, s.

Colophane, رچنه *ritchina*, s.

Coloquinte, ابو جهل قرپوزی *abou djèhl qarpouzi*, s.

*Colorer, بویالتمق *boïalt-maq*, بویاتمق *boïatmaq*, v.

Colorier, بویامق *boïamaq*, verb.

Coloris, بویاتمه *boïatma*, s.

Colporter des nouvelles, چاو براقمق *tchav braqmaq*, v.

*Combat, محاربه *mouharèbè*, a., s.

*Combiner, اویدرمق *ouïdour-maq*, v.

Combler, remplir, طولدرمق *doldourmaq*, t., مملوا *mèmlou e*, a-t.; — de bienfaits, افراطله ایلك ا *ifratilè èïlik e*, v.

*Combustible, propre à brûler, ینار *ïanar*, یانمسی قابل *ïan-maci qabil*, adj.

*Combustion, یانمه *ïanma*, t., احتراق *ihtiraq*, a., s.

*Comité, جمعیت *djèmiïet*, a., s.

*Commençant, مبتدی *mub-tèdi*, a., s.

Commandite, شرکة *chirket*, مضاربه *mouzarèbè*; — société en commandite, مضاربه شرکتی *mou-zarèbè chirkèti*, a-t., s.

Commercial, تجارته دایر *ti-djarètè daïr*, a-t., adj.

*Commère, bavarde, یکشاق *ïan-chaq*, حوادث کتورن *havadis guèturèn*, s.

Committant, موکل *muvèkkil*, a., s.

Commettre à un emploi, بر خدمتله قوللنمق *bir khizmetdè qoullanmaq*; — confier, اینانمق *inanmaq*, t., حواله ا *havalè e*, a-t.; — brouiller, بوزشترمق *bozouch-turmaq*; — se commettre avec quelqu'un, بر کمسنه ایله غوغا ا طوتشمق *bir kimesnè ilè ghavgha e, toutouchmaq*, v.

*Commisération, مرحمت *merhamet*, a., s.

*Commuer, تحویل ا *tahvil e*; — une peine, تبدیل جزا ا *tèbdili djèza e*, a-t., v.

*Communauté, corporation, اصناف *esnaf*, a., s.

*Communiquer, annoncer, خبر ويرمك *khaber virmèk*, a-t.; — avec quelqu'un, fréquenter, قونشمق *qonouchmaq*, كورشمك *gueuruchmèk*, t., الفت ا *ulfet e*, a-t., v.

*Compagne, femme, épouse, زوجه *zèvdjè*, اهل *èhl*, a., s.

Compagnon, camarade, قفادار *qafadar*; — ouvrier, قلفه *qalfa*, subst.

*Comparable, بكزدلور *bènzèdilur*, t., تشبيه ايده جك *tèchbih idèdjèk*, a-t., adj.

Comparatif, اسم تفصيل *ismi tafsil*, a., s.

Comparativement, قياسيله *qïacilè*, نسبتيله *nisbetilè*, a-t., adv.

Comparaître devant un juge, قاضى حضورينه چقمق *qazi houzourinè tchiqmaq*, a-t., v.

*Comparer, تطبيق مقابله ا *tatbiq*, *mouqabèlè e*, a-t., v.

Comparoir, شريعته وارمق *cher'iatè varmaq*, a-t., v.

Compatible, مطابق *moutabiq*, a., چكلور *tchèkilur*, adj.

Compendium, اجمال *idjmal*, a., s.

*Compensation, dédommagement, تضمين *tazmin*, a., s.

*Compenser, تعويض ا *ta'viz e*, عوض ويرمك *'ivaz virmèk*, a-t., verb.

Compétence, pou... rité, قدرت *qoudret*, ... حق مأموريه *haqq*, ... اونكولك *eunègulik*, s.

Compétent, راجع ... adject.

*Complet, مكمل *m*... adject.

*Complétement, ... mèn, باكليه *bilkullïiè*, ...

Compléter, ...ميل ا ... مكمل ايلمك *mukèmm*... a-t., v.

**Complexe, ...ب ... kèb, a., adj.

Complexion, بنيه ... — bonne —, ... البنيه ... ul buniiè, a., s.

*Complice, ...مت ... teuhmet, a., s.

Complicité, ...اق ... a., همصوچلق *hèmsou*...

Compliment, ...سلام ... tèhnïiè, a., s.

Complimenter, ... tèbrik, tèhnïiè e, ...مك ... lam virmèk, a-t., v.

Complication, ... chyqlyq, s.

Compliqué, ...رشق ...

Complot, اتفاق *i*...

Comploter, ...اق ا ...

Componction, ...ق ... manlyq, t., ندامت *n*... subst.

ORTEMENT, کچنمه guet-
t., حرکت harèket, a., s.

OSER, venir à composi-
اوزلاشمه ouzlachmaq, v.

RÊNDRE, faire mention,
r e; — insérer, ادخال ا
ضمّ ا zamm e, a-t., v.

RESSIBLE, صقلور syqylur,

RIMER, empêcher, منع ا
a-t., v.

ROMIS, acte écrit, مقاوله
ıouqavèlè kiaghuidi, a-t.,

ROMETTRE, engager,
qarichturmaq; — mettre
nbarras, بلايه اوغراتمق
bèlaïè oghratmaq, soqmaq,

PTABLE, دفترطوتان def-
, a-t., adj.

TANT, نقدا naqtèn, a.,
payer comptant, نقدا
tèn èda e, v.

E, قونته qonta, s.

E, قونته‌لق qontalyq, s.

AVE, مقعّرالصدر mou-
dr, مجوّف mudjèwef,

ERT, union, accord,
tifaq, a., s.; — de con-
اتفاق او ittifaq uzrè, a-t.,
bil ittifaq, a., adv.

LIABLE, قابل اصلاح qa-
, a-t., adj.

*Conciliateur, بارشتوريجى barichturidji, s.

*Conciliation, بارشق bari-chiq, بارشقلق barichyqlyq, s.

se Concilier les bonnes grâces de quelqu'un, بر کمسنه‌نك خاطرين الله المق الله کترمك bir kimesnènun khatyrini èlè almaq, èlè guèturmèk, v.

*Conclu, قرارداده qarardadè, a-p., adj.

Conclure, arrêter, قرار ويرمك qarar virmèk; — un traité, عقد معاهده ا 'aqdi moua'hèdè e, a-t., v.

*Conclusion, قرار qarar, a., s.

*Concourir, برابر ايشلمك چالشمق bèraber ichlèmèk, tchalichmaq, v.

*Concussion, ظلم zoulm, a., subst.

Condamné, patient, سياستده حکم اولنمش کمسنه siacètè hukm olounmich kimesnè, a-t., s.

Condensation, تکثيف tèk-sif, a.

*Condenser, تکثيف ا tèksif e, a-t., v.

Condescendance, تنزّل tè-nèzzul, a., s.

*Condescendre, تنزّل ا tènèz-zul e, a-t., v.

Conditionnellement, بر شرط ايله bir chart ilè, a-t., بالشرط bil chart, a., adv.

Condoléance (lettre de), تعزيتنامه t'azi'etnamè, a-p., s.

*CONFIDEMMENT, سرًا *sirrèn*, a., adv.

*CONFIDENCE, سرّ سویلمه *sirr seuïlèmè*, a-t., کشف راز *kèchfi raz*, a-p., s.

CONFIDENT, favori, ندیم *nèdim*, مصاحب *mouçahib*, a., s.

*CONFIDENTIEL, سرّی *sirri*, a., سرّلو *syrlu*, a-t., adj.

CONFIDENTIELLEMENT, سرّاً *sirrèn*, a., adj.

CONFINER, reléguer, سورمك *surmèk*, سورکن ا *surgun e*, v.

CONFIRE au vinaigre, سرکەیە قومق *sirkëïè qomaq*, تورشیلمك *turchilèmèk*, vulg. *tourchoulamaq*, verb.

*CONFIRMATION, تصدیق *tastiq*, اقرار *iqrar*, a., s.

*CONFISCATION, مصادره *mouçadèrè*, a., s.

*CONFISQUER, مصادره ا *mouçadèrè e*, a-t., v.

CONFLIT, choc, combat, محاربه *mouharebè*; — de juridiction, حکم شرعی خصوصنده حاکملرك اختلافی *hukmi cher'i khouçoucindè hakimlèrun-ikhtilafi*, subst.

*CONFLUENT de deux rivières, ملتقیٔ نهرین *multèqaï nèhrëin*, a., subst.

*CONFORME, مطابق *moutabiq*, a., اویار *ouïar*, بکزر *bèn-zer*, adject.

*CONFORMITÉ, اویغونلق *oui-*

[redacted]

qalbun- chahidligui, وحی القلب vahi ulqalb, حاسّهٔ فواد hassèï fu-ad, عقیدة 'aqidet, a., s.

Conséсutif, متعاقب mutè'-aqib, متوالی mutèvali, متتابع mu-tètabi', a., adj.

Consécutivement, بربرادنجه bir bir ardindjè, t., متعاقبا mutè'-aqybèn, متواليا mutèvalièn, a-t., adverb.

Conseiller d'état, دولت مستشاری dèvlet mustèchari, s.

*Conséquemment, حالک اقتضاسنه رعايتا halun- iqtizacinè riaïètèn, a-t., adv.

Conserves, besicles, کوزلق gueuzluq, s.

Considérable, important, کلیتلو kullietlu, a-t., مهمّ muhimm, a., adj.

Considérablement, چوق tchoq, خیلی khaïli, خیلیجه khaïli-djè, افراطیله ifratilè, a-t., adv.

Consistant, عبارت اولان 'ibaret olan, a-t., adj.

Consister, عبارت اول 'ibaret ol, a-t, v.

Consolable, تسلیتی قابل tècelliïèti qabil, مهکن mumkin, a-t., adj.

Consolé, متسلی mutècelli, a., adject.

*Consoler, تسلّی ا tècelli e, تسلیه ا teslïe e, غم زایل ا gham zaïl e, a-t., v.

Consolidation, تقویه taqviè; استحکام التیام istihkiam, illiam, a., s.

*Consolider, برکتمک berkit-mèk, استحکام ویرمک istihkiam virmèk, a-t., v.

Consommer, accomplir, تکمیل اتمام ا tèkmil, itmam e, a-t., بتورمک biturmèk; — dépenser, خرج ا khardj e, a-t., v.

*Conspirer, ال برا el bir e, v.

Conster, ظاهر معلوم او zahir, ma'loum ol, a-t., v.

*Constiper, انقباض ویرمک inqybaz virmèk, کتورمک guètur-mèk, a-t., v.

Constitution, code des lois fondamentales, قوانين مملکت qavanini memlèket, a.; — tempé-rament, مزاج mizadj, بنيه biniè, buniè, a., s.

Constructeur, بانی bani, a., subst.

Construit, بنا اولنهش bina olounmich, a-t., مصنوع masnou', a., adj.

*Consultation, استشاره isti-charè, a., s.

Consulter, prendre avis, استشاره ا istichard e, a-t., صورمق sormaq, t.; — un livre, کتابه بقمق مراجعت ا kitabè baqmaq, mura-dja't e, a-t., v.

Contenance, capacité, استيعاب isti'ab, a., طوتمه toutma, ایچنه المه itchinè alma, t.; — navire de la contenance de vingt ton-neaux, یکومی فوچی استیعاب

ایدرکمی *iïrmi foutchy isti'ab ider guèmi;* — de trente tonneaux, اوتوز فوچی چکر سفینه *otouz foutchi tchèker sèfinè;* — contenance, tenue, manière d'être, قیام *qyam*, ادا *èda*, طور *taor*, طور و حرکت *taor u harèket*, a., s.

CONTENANT, آلان *alan*, طوتان *toutan*, صغار *syghar*, adj.

CONTESTABLE, نزاعلو *niza'lu*, قابل مجادله *qabili mudjadèlè*, adj.

*CONTESTATION, غوغا *ghaogha*, t., مجادله *mudjadèlè*, مباحثه *mubahacè*, معارضه *mou'ariza*, a., s.

*CONTESTER, غوغا نزاع مجادله ا *ghaogha, niza', mudjadèlè e*, v.

*CONTINU, متواصل *mutèvacil*, متوالی *mutèvali*, a., adj.

**CONTINUATION, امتداد *imtidad*, a., s.

CONTINUEL, متصل *mouttacil*, متوالی *mutèvali*, a., adj.; — mouvement continuel, متصل حرکت *mouttacil harèket*, s.

*CONTINUELLEMENT, اولشتری *oulachturi*, طورمیوب *dourmaïup*, t., علی التوالی *alettèvali*, a., adverb.

*CONTINUER, براقممق *braqmamaq*, طورممق *dourmamaq*; — confirmer, maintenir, ابقا ا *ibqa e*, a-t., v.

CONTINUITÉ, امتداد *imtidad*, a., s.

CONTRACTER, قوللشمق *qaollachmaq*; — un mariage, عقد نکاح ا *aqdi nigu*

dettes, بورج ا *bordj* *bordjlanmaq*, v.

CONTRADICTION, مخالفت *moukhalèfe*

*CONTRAINDRE, *zor e*, v.

*CONTRAINTE, vio *yzdirar*, a., s.

*CONTRARIER, *choulamaq*, ویلمک *chou seuïlèmèk*, رمق *chou dourmaq*, v.

CONTRASTER, êtr tion, برعکس او *ber*

CONTREBANDE, prohibée, ممنوع *m* ممنوعات *mèmnou'at*

*CONTREBANDIER مال قاچران *gue* *qatchuran*, s.

CONTRE-FAÇON, t., تقلید *taqlid*; a.,

*CONTRE-SENS, *khilafi ma'na*, a., s.

*CONTRIBUTION, *çoumât;* — de guer حربیه *tèkialifi harbiï*

*CONTRITION, ار a., s.

CONTRÔLE, قابله a., s.

CONTRÔLE دامغدلمق *damghalar*

CONVENIR, avou اعتراف ا *iqrar, i'tira*

*CONVERSATION, صحبت *soh-et*, a., قونشمه *qonouchma*, s.

*CONVERSER, صحبت ا *soh-et e*, a-t., v.

*CONVERSION, دونمه *deunmè*, subst.

*CONVEXE, محدّب *mouhaddèb*, a., adj.

CONVOI militaire, آلای *alaï*, مهمات و ذخیره عربه‌لرینک آلایی *muhimmat vè zakhirè arabalèrinun-alâïi*, s.

*CONVOITER, حرصله استمک *hirs ilè istèmèk*, a-t., v.

CONVOITISE, حرص *hirs*, a., سودا *sèvda*, p., s.

CONVULSIONNAIRE, متشنج *mu-èchènnidj*, a., s.

COPENHAGUE, capitale de Danemarck, قپنهاغ *qopènhagh*, s.

*COPIER, صورتنی المق *sourè-tini almaq*, a-t., v.

*COQUET, ظریف *zarif*, a., adj.

*COQUETER, کرشمه ا *guèrichmè e*, p-t., v.

*COQUETTERIE, کرشمه *guèri-chmè*, ناز وشیوه *naz u chivè*, p-t., subst.

*COQUILLAGE, استردیا قسمی بالقلر *istridia qysmi balyqler*, قبوقلو بالق *qabouqlu balyq*, s.

*COQUIN, اصلحجق *aciladjaq*, t.; — fripon, مزوّر *muzèvvir*, a., s.

COQUINE, femme de mauvaise conduite, روسپو *rospou*, قاحپه *qahpè*, . , فاحشه *fahichè*, a., s.

CORAILLEUR, مرجان چقران *merdjan tchiqaran*, مرجان دالغیجی *merdjan dalghydji*, s.

CORALLIN, مرجان رنکی *merdjan rèngui*, adj.

CORBEILLE, سپد *sèpèd*, کوفه *kioufè*, s.

CORBEILLÉE, بر زنبیل طولوسی *bir zèmbil doulouçou*, s.

CORBILLON, سپدجک *sèpèdjik*, subst.

CORDEAU, چرپی *tchirpi*, بنالر ایپ *binaler ip*, s.; — au cordeau, چرپیه کوره *tchirpïè gueurè*.

*CORDER, ایپ ایشلمک *ip ichlèmèk*, v.

CORDERIE, ایپ بوکجک یر *ip beukèdjèk ïer*, s.

CORDOUAN, کوسله *keucèlè*, سختیان *sakhtian*, s.

CORIACE, قتی *qaty*, قارت *qart*, adj.

**CORINTHE, ville de la Morée, کوردس *gueurdes*; — raisin de —, قوش اوزومی *qouch uzumu*, subst.

CORNAC, فیلجی *fildji*, s.

CORNARD, fam., کراته *kèrata*, subst.

CORPS animé, بدن *bèdèn*, کوده *guèvdè*, s.

*CORRECT, صحیح *sahih*, a., غلطسز *ghalatsyz*, a-t., adj.

*CORRESPONDANCE par écrit, مکاتبه *mukiatèbè*, a., s.

Correspondre par action, مقابله ا *mouqabèlè e*, a-t., v.

Corroboratif, مقوّى *mouqavoi*, a., قوتلندريجى *qouvvètlèndu-ridji*, a-t., adj.

Corrompu, gâté, بوزلمش *bozoulmych*, adj.

*Corvée, انـقريه *anqaria*, s.

Cos, île de l'archipel, aujourd'hui Stancho, استانكوى *istankueï*, استانكوى اطهسى *istankuei adaci*, s.

*Costume, كسوت *kisvet* كسوه *kisvè*, a., s.

Cote, marque numéral, رقم *raqam*, نشان *nichan*, علامت *'alamèt*; — contribution, پاى *païe*, t., بخش *bakhch*, p., حصّه *hissè*, a., s.

Côte, rivage de la mer, دكز كنارى *dèn-yz kènary*, يالى *ïaly*, t., ساحل *sahil*, pl. a., سواحل *sèvahil*, لب دريا *lèbi dèria*, p., subst.

Coter, نشانلمق *nichanlamaq*, نشان قومق *nichan qomaq*, t., ترقيم ا *terqim e*, a-t., v.

*Couchant, occident, غرب *gharb*, a., s.

*Couche, lit, دوشك *duchèk*; — enfantement, طوغرمه *doghourma*, طوغش *doghouch*, s.

*Coucher, mettre au lit, يتاغه قومق *ïatagha qomaq*, v.

Coucheur, دوشك ارقداشى ا, *duchèk arqadachi*, s.

*Coucou, oiseau
qouqou qouchy, s.

Coudée, mesure
a., s.

*Coupable, متهم
احتلو تهمتلو *tèuhmètlu*
a-t., adj.

Coupe d'un habit
subst.

*Coupé, كسك

Coupe-Gorge,
khyrsyz ïataghy, s.

Coupelle, قال *q*
ser à la — قال ا *qal*

*Couper, قطع ا
verb.

*Coupure, سك

Courageux, رتلو
a-t., adj.

Couramment, a
قولايلغله *qolaïlyghylè*
sèhouletilè, a-t., adv

*Courbature,
aza ouïouchmaci, s.

*Courbe, محنى
اكلمش *ëïlmich*, a.,
—, خط محنى *khat*

**Courbette,
d'un cheval, ى
سلكهسى *at sèkmè*
subst.

Cours, mouvem
harèkèt; — étude
ders, a., s.; — suivr
درس البـــق ا *ders alma*

——, درس ويرمك *ders virmèk*, a-t., v.

*COURTISAN, ديوان قوان *divan qovan*, t., مزاجكير *mizadjguir*, a-p., subst.

*COURTOIS, خاطرشناس *khatyr chinas*, a-p., adj.

*COURTOISIE, خاطر شناسلق *khatyr chinaslyq*, a-p., s.

*COUTELAS, وارساق وارسق *varçaq*, s.

*COÛTER, valoir, بهاسى او *bèhaci ol*; — être cause de dépense, مصارفه موجب او *mèçarifè moudjib ol*, a-t., v.

*COUTURE, دكش يرى *dikich ïèri*, s.

*COUTIL, مندرلق بز *minderlyq bèz*, s.

*COUVER en général, دونمك *duoènmèk*, يمورطه بصمق *ïoumourta basmaq*; — faire —, يمورطه بصدرمق *ïoumourta basturmaq*, v.

*COUVERT, lieu planté d'arbres, اغاجلق *aghadjlyq*, اغاجلق يرى *aghadjlyq ïer*, s.

COUVERTURIER, يورغانجى *ïorghandji*, s.

COUVEUSE (poule), قولجقه *qolatchqa*, *qolotchqa*, s.

CRACHOIR, توكرك حقه‌سى *tukuruk hoqqaci*, s.

*CRAINDRE, خوف ا *khavf e*, a-t., v.

*CRAMPON, دمر كنتى *dèmir konty*, s.

CRAQUELIN, كورك *guèvrèk*, subst.

*CRÉANCIER, داين *daïn*, a., subst.

*CRÉNEAU, بدن *bèdèn*, s.

*CRÊPE, étoffe, بورونجق *bouroundjyq*, s.

CRÉPINE, پسكول قسمى *puskul qysmi*, s.

CREUX, cavité, دلك *dèlik*, چقور *tchouqour*, بوش ير *boch ïer*, subst.

*CRÉVASSE, ديوار كدوكى *divar guèdigui*, s.

CREVER, rompre avec effort, چاتلاتمق *tchatlatmaq*; — les yeux, كوزلرى چقرمق *gueuzlèri tchiqarmaq*, v.

CREVET, تكه *tèkè*, s.

*CRI, سس *sès*, t., صدا *sèda*, a-p-t., s.

**CRIMÉE (la), province russe, قرم قريم *qyrym*; — la presqu'île de —, قرم اطه‌سى *qyrym adaci*, s.

*CRIN, ابك ابيك *ibik*; — de cheval, ات يلدسى *at ïèlèci*, s.

*CRISPER, قورتمق *qyoyrtmaq*; — se crisper, قورلمق *qyoyrylmaq*, verb.

CRISTALLIN, humeur de l'œil, كوزك رطوبتى صويى *gueuzun-routoubèti, souïi*, s.

*CRITIQUE, examen, تدقيق *tadqyq*; — reproche, طعن *ta'n*; — censeur, حرفكير *harfguir*, a-p.

Critique, dangereux, مخاطره‌لو moukhatarèlu, a-t., adj.

*Critiquer, censurer, طعن ا ta'n e, قصور ارامق qouçour aramaq, a-t., v.

Croasser, قرغه كبى اوتمك qargha guibi eutmèk, خرلدامق khyryldamaq, v.

Croassement, قرغه خرلديسى qargha khyryldycy, s.

Crochet de serrurier, قرغه بورنى qargha bourouny, s.

*Croissance, نشو ونما nèchou numa, a-t., s.

Cronstadt, port de Russie, قرنستاد ليمانى qronstad limani, s.

Croquant, كورك guèvrèk, adj.

*Croyable, ايناناور inanylur, t., اعتماد اولنجق 'itimad olounadjaq, a-t., adj.

*Cruauté, مرحمتسزلك merhametsyzlyk, a-t., s.

*Crue, ارتمه artma, t., ازدياد izdiad, ترقى tèraqqy, a., s.

Cube, مكعب mouk'ab, a., adject.

*Cube, زار zar, s.

Cueilloir, ميوه سپدى زنبيلى mèïvè sèpèdi, zembili, s.

Cuir de Russie, تلاتين tèlatin, s.

Cuirasser, زره جبه كيدرمك zyrh, djèbè gueïdurmek, v.

Cuisant, ياقيجى iaqydji, adj.

*Cuisson, پيشرمه pichurmè, پيشمه pichmè, t., طبخ tabkh, a., subst.

*Culasse d'un fu[...] قويروغى tufènk qou[...] d'un canon, [...]وغى qouïroughy, s.

Cultivateur, [...]ت zira'at, a., s.

Cumulation, [...]كم a., s.

*Cumuler, [...]يلمق verb.

*Curatelle, [...]كالة subst.

Cure, traitemen[...] ladie, معالجه mou'a[...] ci, غايله ghaïlè, s.

*Curer, nettoy[...] tèmizlèmèk, ايتلمق [...]

Curieux, rare [...] نادر nadir, [...]عجايب adject.

Cutané, [...]منسوب [...]rìè daïr, mènçoub, a[...]

Cuve de vendang[...] subst.

*Cylindre, [...]لوانه a., s.

*Cylindrique, [...] laq, adj.

*Cymbale, زل z[...]

Cynique, déhon[...] syz, a-t., adj.

Cynisme, [...]سزلق a-t., s.

Czar, چار tchar [...] ... پيراطورى mosqoo i[...] tori, s.

D.

Da, part. affirmative, بلی *bèli*, های های *haï haï*.

Dadais, nigaud, شاشقین *hachqyn*, بوداله *boudala*, s.

Damasquiné, زر نشانلو *zer ni-hanlu*, p-t., adj.

Dame-Jeanne, دامجانه *dam-ana*, s.

*Damer, دامهیه چقمق *damaïè hiqmaq*, v.

Danemarck, دانیمارقه مملکتی *unimárqa mèmlèkèti*, s.

Damnation, لعنة *la'net*, a., s.

Daniel, دانیال *danial*, n. pr.

*Danois, دانیمارقەلو *danimar-alu*.

*Dardanelles, بحر سفید بوغازی *bahri sèfid boghazi*; — le hâteau et le village des —, چناق قلعەسی *tchanaq qal'aci*, s.

*Débutant, مبتدی *mubtèdi*, ., s.

*Déchirure, یرتق *'irtyq*, s.

*Décoction, قینامش اوت صویی *qaïnamich ot souï*, t., مغلاب *noughlab*, a-p., s.

*Décrotter, کفەلمک *kèfèlè-nèk*, v.

*Dedaigner, التفاتسزلک ا *iltifatsyzlyq e*, ایتمک تنزل *tènèz-zul itmèmèk*, a-t., v.

Dédaigneux, faire le —, نازلنمق *nazlanmaq*, v.

*Déduire, exposer ses motifs, احتجاج ا *ihtidjadj e*, a-t.; — retrancher, اشاغی وارمق *achaghy varmaq*, t., تنزیل ا *tènzil e*, a-t., v.

Déduction, soustraction, تنزیل *tènzil*; — énumération, تعداد *tè'addad*, a., s.

se Défaire de quelqu'un, دفع ا *def' e*, a-t., v.

Déficit, اکسکلک *èksiklik*, t., قصور *qouçour*, a., s.

Défoncer un tonneau, فوچی اچمق *foutchi atchmaq*, فوچینک دیبنی چقرمق *foutchinun dibini tchiqarmaq*, v.

Délibéré, de propos —, غرض ایله *gharaz ilè*, a-t., adv.

*Délivre, اوغلان دواجی *oghlan duvadji*, s.

*Démêler, débrouiller, چوزمک *tcheuzmèk*, v.

*se Démener, چالقنمق *tchal-qanmaq*, v.

*Démontrer, بیینه اقامت ا *bèïnè iqamet e*, a-t., v.

*Dépecer, دتمك *ditmèk*, v.

*Déployer, سرمك *sermèk*, verb.

Déposer, laisser déposer une liqueur, طورو ا *dourou e*, v.

Député, représentant de la nation, ملّت وكيلى *millet vèkili*, عوام وكيلى *'avam vèkili*; — le corps ou la chambre des députés, وكلاى ملت *vukèlaï millet*, a-t., subst.

*Dérobée (à la), اوغريـــن اوغرين *oghrin oghrin*, adv.

*Dérober, voler, اوغرلمـــق *oghourlamaq*, v.

**Désassembler, ايرمق *aïrmaq*, برابر اولان نسنه‌لرى ايرمق *bèraber olan nesnèlèri aïrmaq*, طاغتمق *daghytmaq*, v.

*Désavouer, يلانلمق *ïalanlamaq*, v.

**se Désenfler, شيش انمك كتمك *chich inmèk, guitmèk*, v.

*Désenflure, شيش انهسى *chich inmèci*, s.

*Désobéir, اطاعتدن يـــوز چورمك *ita'attèn ïuz tchèvirmèk*, عاق او *'aqq ol*, a-t., v.

Dessèchement, قورتمه *qouroutma*, تنشيف *tènchif*, a., s.

*Dévider, ايلك اللمك *iplik ellèmèk*, v.

Deviner, juger ou trouver par conjecture, بولمق *boulmaq*, t., تخمين ايله بولمق takhmin ilè *boulmaq*, a-t., v.

Dévouement,
اختصاص *ikhtiças*,
boudiet, a., s.

*Différer, ك
mèk, v.

*Difformité,
djet, a., s.

*Dilatation,
a., s.

*Dilatoire,
a., adj.

*Disconvenir,
qychmamaq, v.

*Disloquer,
verb.

Diplomate, شنا
mouri duvèlè achina

Diplomatique
اجنبيه ايلچيلرى *du*
tchilèri, s.

*Dispense, ك
lik, p-t., s.

Disque, قيراق
du soleil, افتاب
tab; — de la lune,
mah, a-p., s.

*Dissimulation,
atchmazlyq, s.

Dissertation,
hacè, a., s.

Dissoudre l'assem
وزمق داغتمق دفع ا
maq, daghytmaq, de

*Distiller, يرا
a-t., v.

*Distribution, پای *paï*, s.

Domaine, possession, اولکه *eulkè*, s.

Domestique, élevé dans la maison, خانه پرور *khanè perver*, p., adj.

*Dominateur, بیورقجی *bouïourouqtchi*, t., حکم ایدیجی *hukm ididji*, a-t., s.

Draperie, commerce de draps, چوقه جیلک *tchoqadjilyk*, s.

*Duel, combat singulier, ایکی ادمک دوکشی *iki adèmun- deuuchi*, مسایفه *muçaïfet*, a., s.; — se battre en —, مسایفه ا *muçaïfè e*, a-t., v.

Durant, pendant, دوررکن *dourourkèn*, adj.

*Duvet, قوش یوکی *qouch ïon-y*, s.

Dysurie, صدك زوری *sidik zori*, s.

E.

Eau sainte, bénite, et fontaine consacrée où elle se trouve, ایازمه *aïazma*, s.

*Eau-Forte, vulg. تیز اب صویی *tiz ab souyi*, s.

Échec (joueur d'), شطرنج باز *chatrèndj baz*; — art du joueur —, شطرنجبازلق *chatrèndj bazlyq*, p-t., s.

**Éclisse, جبیره *djèbirè*, جباره *djèbarè*, s.

*Écrire, کتب تحریر ا *ketb*, *tahrir e*, a-t., v.

Écrou, trou dans lequel tourne la vis, دیشی بورمه *dichi bourma*.

*Édentée, دیشی دوکلمش قوجه قری *dichi deukulmych qodja qary*, subst.

Égard, avoir des égards, خاطر کوزتمك *khatyr gueuzètmèk*, a-t., v.

*Égoïsme, بنلك *bènlik*, s.

*Égoïste, اوزلو *euzlu*, s.

*Embouchure d'un instrument, اغزلق *aghyzlyq*, s.

Émotion, attendrissement, رقت قلب *riqqati qalb*, a., s.

s'Émouvoir, رقت ا *riqqat e*, a-t., v.

*Emprunt, chose empruntée, اکرتی ایرتی *èïrèti*, s.

**Enclouer un canon, بر طوپی مخلمق *bir topy mykhlamaq*, verb.

*s'Endurcir, قتیلنمك *qatylènmèk*, v.

Endurer, چکمك *tchèkmèk*,

تحمّل ا طايانمق *daïanmaq*, t., *tèhammul e*, a-t., v.

ENGOURDI, اويوشمش *ouïouch-mych*, s.

*ENGOURDIR, كچەلندرمك *kètchèlèndurmèk*; — s'engourdir, كچەلنمك *kètchèlènmèk*, v.

*ENSEIGNEMENT, اوكرتمكلك *eugrètmèklik*, t., درس *ders*, a., s.

ENTENDU, qui s'en fait accroire, عقللولق صاتن *'aqyllulyq satan*, a-t., adj.; — faire l'entendu, عقللولق صاتمق *'aqyllulyq satmaq*, verb.

ENVIE, besoin pressant, تقاضا *tèqaza*, a., s.; — il me prit envie de..., درونمدن بر تقاضا قوپدى *dèrounmumdèn bir tèqaza qoptu.*

*ENVOYER, وربمك *virbi-mèk*, v.

ÉPIDÉMIQUE, سارى *sari*, a., adj.; — maladie —, علت سارى *'illèti sari*, s.

*ÉQUILIBRE, موازنة *muvazènet*, معادلة *mua'dèlet*, a., s.

*ESCLAVE (marchand d'), اسيرجى *ècirdji*, a-t., s.

*ESPLANADE, ميدان *mëïdan*, s.

*ESQUINANCIE, دولمه بوغاز *dol-ma boghaz*, s.

ESTIVE, استفلك

ESTIVER, ا ستق

ÉTAIE, pièce de d'—, اغاج طياغى *ag* subst.

*ÉTAYER, اورمق *ourmaq*, v.

*ETENDARD de سنجاغى شريف *san* subst.

ÉTENDRE en surfa *ïassylamaq*, v.

*ÉTOUPER, امق verb.

*ÉTUDIANT dans طالب علم *talibi 'ilm* *'ilmè talib*, طالب général, طلبه *talèbè*,

*EXEMPT, سربت adject.

s'EXHALER, قمق *tchiqmaq*, v.

*EXTRAIT, tiré de *mustakhrèdj*, a., adj.

EXTRAIT d'un livr *noukhbet*, *noukhabet*,

*EXTRAVAGANT, *saïqlaïdji*, شاشقن *ch*

*EXTRAVAGUER, *saïqlamaq*, v.

F.

*FALSIFICATION, تقليد *taqlid*, a., دوزمه *duzmè*, s.

FAQUIN, ناجنس *nadjins*, p-a., s.

FEMME-DE-CHAMBRE, دزكونجى قادن *duzgundji qadyn*, subst.

FÉMUR, اويلق كمكى *ouïlouq guèmigui*, p., عظم فخذ *'azmi fakhaz*, s.

FENDRE avec une hache, بالته ايله يارمق *balta ilè ïarmaq*, v.

FIACRE, كرا عربه سى *kira 'arabaci*, s.

FILET de veau, بوزاغينك اوكرغه سى *bouzaghinun- on-ourghaci*, s.

*FONDRE sur..., s'élancer, دوكلمك *deukulmèk*, v.

FRAI, œufs de poisson, بلق يمورطه سى *balyq ïoumourtaci*, s.

FRANCOLIN, درّاج قوشى *durradj*, *turadj qouchy*, درّاج *turradj*, subst.

*FUSIBLE, دوكلكن *deukulguèn*, دوكلور *deukulur*, ايرلور *irilur*, دوكلمه سى اريدلمه سى ممكن *deukulmèci*, *èridilmèci mumkin*, adj.

G.

*GÂCHE, رزه *rèzè*, قپو كپربسى *qapou keupryci*, s.

*GALÈRE, ancien bâtiment de mer, چكدرمه *tchèkdirmè*, چكدرى *tchèktiri*; — punition des malfaiteurs, كورك *kiurèk*; — peine, travail pénible, زحمة *zahmet*, امكك *èmmèk*, s.

*GALERIE (la), l'assemblée, les personnes présentes, جماعت *djèma'at*, احباب *ahbab*, a., s.

SE GARER, صاولمق *savoulmaq*, verb.

GERCER OU SE GERCER, en parlant des lèvres, تپسرمك *tèpsirmèk*, v.

**GIBRALTAR, سدّه بوغاز *sittè boghaz*, جبل عطّار *djèbel 'attar*, subst.

GOLFE Persique, بصره كورفزى *basra keurfezi*, s.

*GOULU, بطن پرست *bètn pèrest*, a-p., s.

*GRATTOIR, كاغدتراش *kiaghydtèrach*, s.

GRIS, ardoise, ...ى *qyry*, adj.

*GUITARE, ...رەسى *frènk tambouraci*, s.

H.

HABILE, qui entend son affaire, ایشنی بلور *ichini bilur*, adj.

HABILETÉ, savoir vivre, مهارت *mèharet*, a., هنر *huner*, p., subst.

*HARNOIS, قپلمه *qaplama*, s.

*HÉRÉSIARQUE, رافضی باشی *rafizi bachi*, a-t., s.

HÉRITAGE (par dr... ...لسله ایله ... ایله *irs ilè*, a-t., adv.

*HERNIE, اینمه *in*...

*HÉROS, قران ... *qyran*, a., s.

HYSTÉRIQUE (affe... علتی *rahm 'illèti*, a-...

I.

* ICONOGRAPHIE, صورتلر معرفتی *souretler ma'rifèti*, a-t., subst.

*ICONOCLASTE, صورت قران بوزیجی *souret qyran, bozidji*, a-t., subst.

ICTÈRE, صاریلق *sarylyq*, s.

*IMPASSIBILITÉ, غایلەسزلق *ghaïlèsyzlyq*, s.

*IMPASSIBLE, غایلەسز *ghaïlèsyz*, كدرسز *kèdersyz*, طاش یورکلو *tach ïureklu*, adj.

*IMPERMÉABLE, ...ز *ketchmèz*, adj.

*IMPRÉVOYANCE, ... *'adèmi ihtiat*, a., s.

*INACCESSIBLE, in... یاناشلمز *ïanachilmaz*, ... *ïanyna varilmaz*; — in... كچلمز *guetchilmèz*, ... adj.; — lieu —, ...یر *ïer*, s.

*INAPPRÉCIABLE, ... *qymèti bilenmèz*, a-t...

ANLABLE, قيلدانمز qy-
z, adj.

PORTABLE, صبر و تحمّله
ممكن sabr u tèhammulè
lmaïan, a-t., adj.

*INTERROMPRE quelqu'un, بر كمسنه نك سوزيني كسمك bir ki-
mèsnènun- seuzini kesmèk, v.

*IRRÉVOCABLEMENT, دونلمزلكله
deunulmèzliguilè, adv.

J.

SER, قزقنمق qyzqanmaq.

USIE, envie, قزقانمه qyz-
.

UX, قزقانجى qyzqandj, adj.

*JAMBE, بجـــاق badjaq,
subst.

*JASERIE, لاف laf, s.

SE JOINDRE, être joint, lié,
چاتمق tchatmaq, v.

L.

RABLE, سورلور surulur,

IER-ROSE, دفلى difla,
khar zoukhrè, s.

E, برص baraz, a., s.

ENANT-COLONEL d'après
le organisation militaire
ie, قايمقام ميرالاى qaï-
maqami miri alaï; — simple lieu-
tenant d'infanterie ou de cavale-
rie, ملازم mulazim; — sous-lieu-
tenant, ملازم ثانى mulazimi sani,
subst.

*LOISIR, temps où l'on n'a
rien à faire, ايشسز وقت ichsyz
vaqyt, بوش وقـــت boch vaqyt,
t-a., s.

M.

Macération, mortification par jeûne, چله *tchilè*, s.

Maître d'armes, مطرقچی باشی *matraqtchi bachi*, s.

Major d'un régiment (nouvelle organisation milit. en Turquie), آلای میری *alaï miri*, s.

Mappemonde, كرهٔ عالم صورتی *kureï 'alèm sourèti*, a-t., s.

***Membre** viril, ر

les membres d'un co

مشورث *erbabi n*

subst.

***Meurtrière**,

mazghal dèligui, s.

Milo, île de

دكرمنلك *dëirmènli*

دكرمنلك *buïuk dëi*

N.

Navarin, port célèbre de la Morée, اناوارین *anavarin*, s.

Nègre, esclave, عرب كوله *'arab kulè*; — négresse, عرب جاريه جاريهسی *'arab djariè*, *djarièci*, s.

Nerf de bœuf, بوغا سكی *bougha siki*, قربج *qyrbatch*, s.

Niche, enfoncement, صورث

دولابی *sou*

Nicarie, île

قاريوط اطهسی *qario*

Nicopolis, ville

نيكبولی *niguèboly*, s.

Nicosie, ville d

pre, لفقوشه *lefqoch*

Niester, fleuve

tourla souï, s.

O.

Océan occidental, بحر محيط غربي *bahri mouhiti gharbi* ; — oriental, بحر محيط شرقي *bahri mouhiti charqy* ; — indien, بحر محيط هندستان *bahri mouhiti hindistan*, s.

P.

*Paralysie, اعضا طوتلمهسی *'aza toutoulmaci*, سقطلق *saqatlyq*, a-t., s.

*Pari, gageure, اوچ *outch*, s.

*Parier, اوچه قومق *outchè*, *oudjè qomaq*, t., بحث قومق *bahs qomaq*, a-t., v.

Passion, entraînement, انجذاب *indjizab*, a., s.

**Perchoir, دونك *duvènk*, subst.

*Pensif, تدبّر *tèdèbbur*, a., adj.

**Pétrifier, تحجّرا *tèhaddjur e*, تحجير ا *tahdjir e*, a., s.

*Pétulant, شرقده *charqadu*, adject.

*Phare, tour qui supporte le fanal, فنر قلّدسی *fener qoullèci*, subst.

Propriété, vertu, qualité particulière, خاصيّة *khaciïet*, a., subst.

*Provisoire, موقت *mouvaqqat*, a., adj.

*Provisoirement, موقتا *mouvaqqatèn*, a., adv.

*Provoquer, قزقرمق *qyzqyrmaq*, v.

R.

REFRAIN, تتمّه تتمّهٔ *tètimmè*, تتمّهٔ مكرّره *tètimmeï mukerrèrè*, a., s.

*REMBLAYER, طپراغله طولدرمق *topraghl*

*RODOSTO, ...ى ... *daghy*, s.

S.

SAMOTHRACE, سمندرك *sè-mandrèk*, s.

SATALIE, ville de la Turquie d'Asie, اطاليه *adalia*, subst.

SECONDE, ثانيه

SOUCI, inquiét... *lè*, s.

STYPTIQUE, ...ض adject.

FIN.

ERRATA.

Pages.	col.	lignes	au lieu de :	lisez :
ij,		9,	Turkestan,	Mazenderan.
2,	1,	1,	*sultanèti*,	*saltanèti.*
2,	1,	6,	*dèverlèrindèn*,	*dèvirlèrindèn.*
5,	2,	20,	*qoboul*,	*qaboul*,
5,	2,	22,	التفاب	التفات.
6,	2,	29,	ادمام	ادمان.
11,	2,	21,	*tocalamaq*,	*toqalamaq.*
12,	1,	37,	دد	دده
14,	2,	20,	*arasindu*,	*aracinda.*
14,	2,	22,	*baghtchèlerdè*,	*baghtchèlerdè.*
16,	2,	26,	*hassretli*,	*hassretlu.*
17,	2,	12,	*indjèletmèk*,	*indjeltmèk.*
24,	1,	26,	اغاججك *aghadjdjik*,	اغاججق *aghadjdjiq.*
26,	1,	13,	كيننك	كمينك.
27,	1,	8,	صاعر	صاغر.
32,	1,	37,	*khabarbar*,	*khabardar.*
43,	1,	25,	شمدان *chamdan*,	شمعدان *cham'dan.*
45,	2,	37,	t.,	p.
50,	1,	22,	ميجانه	ميخانه.
53,	2,	13,	*leulè*,	*lulè.*
54,	2,	12,	اسيرلق *ècirliq*,	اسيرلك *ècirlik.*
56,	1,	5,	*sareu*,	*sarou* ou *sary.*
56,	1,	6,	مقاوا *mouqava*,	مقوى *mouqavva*,
57,	1,	26,	*boanda*,	*bounda.*
64,	2,	8,	*ïanin-*,	*ïaninda.*
67,	1,	27,	مومى مهر	مهر مومى.
70,	1,	14,	*qèkichturmèk*,	*pèkichturmèk.*
71,	1,	3,	*bouïoun*,	*boïoun.*
74,	2,	8,	*mèktoubèlèchmèk*,	*mèktoublèchmèk.*
75,	1,	5,	*oïar*,	*ouïar.*
76,	1,	29,	ويرلجك *virilèdjèk*,	ويره جك *virèdjèk.*

Pages.	col.	lignes.	au lieu de :	li
77,	1,	2,	*factoterie*,	*factoreri*
id.,	1,	24-25,	*mun'-qid*,	*mun'aqy*
id.,	2,	27,	بتومرك	بتورمك
79,	2,	17,	*hunahler*,	*gunahler.*
84,	2,	32,	*qostantaniiè*,	*qostantin*
85,	2,	27,	*israfi*,	*israf.*
87,	2,	11,	منحمالفت	خالفت
91,	1,	36-37,	*qoran alqar'an*,	*qour'an e*
92,	1,	6,	*hiḥmich*,	*kichmich*
95,	1,	21,	سهزقبان	مزقباق
96,	2,	36,	قلج *qilidj*,	قلج *qyly*
101,	2,	18,	صكر *sinir*,	سكر *syn*
105,	2,	1,	استيحى	استيجى
106,	1,	15,	*tchamachir*, *tènèkèci*,	*tchamach*
111,	1,	1,	*achmq*,	*achmaq.*
113,	2,	13-14,	*tchu- tchurunmèk*,	*tchurunm*
id.,	2,	27,	*matèhaïir*,	*mutèhaïi*
117,	2,	23,	نال *nal*,	نعال *na'*
119,	2,	16,	اشيجق	شيجق ا
127,	2,	1,	تحريراتى	حريراتى
138,	2,	3-4,	خراب ايدن *kharab idi-dji*,	ديجى *khara*
149,	2,	23,	*tĕchrich*,	*tèchrih.*
150,	1,	4,	*mubahhes*,	*mèbhas.*
154,	1,	18,	منصوب	منسوب.
159,	1,	10,	اتلو تفنكجى *atlu tufenk-tchi*,	كجيسى *fenktc*
160,	1,	27,	*testè*,	*testè* ou
163,	2,	30,	*kicchii*,	*kichi.*
164,	2,	16,	منصوب	منسوب.
165,	1,	12,	*mubadele*,	*mubadèle*
166,	1,	18,	*feres*,	*fers.*
168,	2,	16,	پهيهسى	پايهسى.
169,	2,	26,	*nassih*,	*nassihat.*
174,	1,	13,	*hhatiriniz itchoun*,	*khatyryn*
185,	1,	18,	*adjlè*,	*'adjèlè.*
188,	1,	20,	*dakhil*,	*dakhl.*
189,	2,	32,	ياغاندلق	اغاندلق
197,	1,	31,	*elness*,	*enness.*

ol.	lignes.	au lieu de :	lisez :
2,	21,	*mutèçavi ul-alza'*,	*mutècavi-ul-azla'*.
2,	20,	دکمك *deukmek*,	دوکمك *deugmèk*, *deuv-mèk*.
2,	6,	*qapoughi*,	*qaboughy*.
1,	37,	عجبتلتمك *adjebletmèk*,	عجبلتمك *'adjèbletmèk*.
1,	6,	EUCLYDE,	EUCLIDE,
2,	19,	EXACTE,	EXACT.
2,	14,	*qolaïqliq*,	*qolaïlyq*.
2,	23,	*guenèchè*,	*gunèchè*.
1,	24,	*ghaètlu*,	*ghaïetlu*.
1,	26,	*tchèrè*,	*tchèhrè*.
1,	7,	*ïala*,	*ïalan*.
2,	30,	ايلدرملمق	يلدرملمق.
2,	22,	حنظه	حنطه.
2,	14,	نوجى	فوجى.
ib.	17,	*ourmani*,	*ormani*.
2,	22,	*ouzoum*,	*ouzoun*.
2,	2,	*uchudun*,	*uchudum*.
1,	26,	*betktchcilik*,	*bektchilyk*.
1,	33,	*pasbani*,	*pasbani*, .
1,	15,	*qazmat*,	*qazma*.
1,	2,	پرده	پرنده.
1,	29,	*meuntazir*,	*muntazir*.
2,	7,	*vaqf takhsis*,	*vaqf*, *takhsis*.
2,	27,	خنة	جنة.
2,	14,	قرارسزلك	قرارسزلق.
ib.	30,	*wkillèrinun*,	*vèkillèrinun*-
1,	16,	دريلو	دريالو.
2,	12,	كوحك	كوچك.
2,	17,	صوقلش	صوقلمش.
2,	34,	PAREILLE,	PAREIL.
1,	16,	طيفهسندن	طايفهسندن.

SUPPLÉMENT AUX ABRÉVIATIONS.

usité.

us les mots qui ne sont point suivis de lettres indiquant l'origine
, persane ou autres, sont turcs.

[redacted]

[redacted]